COMPENDIUM
ſeu Index
AD CONSULTATIONES
CANONICAS
D. JACOBI PIGNATELLI,

IN QUO OMNIA, QUÆ AB EODEM DISPERSIM
per Decem Tomos dicta ſunt, ſtudio & labore

ABB. CARMINI THOMÆ PASCUCCI
J. U. D. AC SACERDOTIS FREQUENTINEN.
Ordine Alphabetico ſummatim per Materias diſpoſita, atque nonnullis Additionibus locupletata, facilè reperiuntur.

OPUS NON TANTUM JUDICIBUS ET CURIALIBUS, ſed etiam Parochis & Parochianis, aliiſque Eccleſiaſticis Perſonis tum Sæcularibus tum Regularibus valdè utile; necnon Theologis, Canoniſtis, ac Moraliſtis, cunctiſque in utroque Foro verſantibus, apprimè neceſſarium.

PARS SECUNDA.

VENETIIS, M.DCCXVI.
Apud Paulum Balleonium.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX MATERIARUM HUJUS SECUNDÆ PARTIS.

Legatum Pium. pag. 1.
Libellus famoſus. 8.
Ludi Magiſter. 8.
Ludi obſcœni. 8.
Ludus. 8.

M

Magiſtri literarum. Vide Ludi-magiſter.
Mancipium. 8.
Martyrium. 8.
Matrimonium. 8.
Metropolitanus. Vide Archiepiſcopus
Miles. Vide Equites.
Miſſæ Sacrificium. 26.
Miſſionarii. 36.
Monetæ, & Monetarii. 40.
Moniales. 40.
Mons Pietatis. 73.

N

Negotii illiciti, 75.
Nuncius Apoſtolicus. 77.

O

Oblationes Eccleſiaſticæ.
S. Officium Inquiſitionis.
Oratorium privatum. 100.
Ordo, & Ordinatio. 103.

P

Parochus, & Parochia. 118.
Patrimonium Clerici. 135.
Patronorum electio. 137.
Pauperes, & Mendici. 137.
Penſiones Eccleſiaſticæ, & Penſionarii. 137.
Periurium. Vide Juramentum.
Peſtis tempus. 138.
Piſcatio, & Venatio. 139.
Præcedentia, & Præeminentia. 139.
Præceptum Paſchale. 159.
Prædicator. Vide Concionator.
Presbyterorum filii. 160.
Proceſſiones. 163.
Prothonotarii Apoſtolici. 169.

Q

Quæſtuatio. 170.

R

Recuſatio Epiſcopi. 170.
Recuſatio Regularium. 170.
Regulares. 170.
Reſidentia. 217.
Ritus. 222.

S

Sacramentorum Adminiſtratio. 233.
Salvus Conductus. 236.
Scolaſtria. 237.
Scriptura Canonica. 237.
Seminarium. 237.
Sepulturæ electio. 242.
Sigillum Confeſſionis. 247.
Simonia. 248.
Synodus. 250.
Suffraganeus. 253.

T

Taxa Cancellar. Epiſcopalis. 254.
Teſtamentum. 254.
Teſtis. 254.
Tribunal Epiſcopi. 255.
Turcæ. 255.

V

VEnatio. Vide Piſcatio,
Vicarius Generalis. 255.
Vicarius Capitularis. ibid.
Vicarius Curatus. Vide Parochus.
Vicarius Regularium. Vide Regulares.
Viſitatio. 264.
Viſitationis forma, ſeu adumbratio in genere. 272.
Viſitationem antecedentia. 274.
Viſitatio actualis. 275.
Viſitatio Regularium, 278.
Viſitatio Monialium. 279.
Viſitatio Hoſpitalium, 280.
Viſitatio Apoſtolica. 283.
Viſitator Apoſtolicus, 286.
Uſuræ, 286.

X

XEnodochia, Vide Hoſpitalia,

Z

ZIngari, Vide Cingari,

IN-

Digitized by Google

INDEX TRACTATUUM ET CONSULTATIONUM HUJUS SECUNDÆ PARTIS.

DE LEGATIS PIIS.

EX his verbis codicillaribus pii Teſtatoris: *Corpus ſuum tradi voluit ſepulturæ in Eccleſia Sancti Hermetis, cujus Canonicis reliquit agros Mermillianos, quorum proventus dividi voluit inter ipſos ita tamen, quod proventus primi anni in reparationem, & fulcimentum dictæ Eccleſiæ, ac paramentorum, aliorumque utenſilium emptionem, non tamen ornamentorum, expendantur*. Quæritur:

An hujuſmodi verba intelligantur prò unica vice, vel in perpetuum, ſivè diſcretivè de primo anno ſingulorum Canonicorum prò tempore? Ubi: An ſit ſimonia exigere à proviſis aliquam ſummam ad uſus pios? ibid.

An hæres cogi poſſit, ut celebrentur Miſſæ à Teſtatore relictæ in Eccleſiis ab eo deſignatis? 2

An debeatur Menſæ Epiſcopali portio conſueta ex quodam legato donato Sacrario Cathedralis, ut in caſu poſito? ibid.

An Fratres Minores Obſervantiæ ſint capaces legati ſivè in perpetuum, ſivè ad longum tempus prò celebratione Miſſarum? Et quid de legato fiduciario, ſivè confidentiali? ibid.

An impubes major factus poſſit variare Eccleſiam à Tutore deſignatam prò celebratione Miſſarum? ibid.

Quo pacto celebratio Miſſarum in judicio probari poſſit, etiam apud Tribunal Rever. Fabricæ? ibid.

An ſint validæ acceptationes perpetuæ Miſſarum, factæ ſine licentia Superiorum? ibid.

An acceptatio legatorum prò certo numero Miſſarum annualium, ad quarum celebrationem fructus relicti non ſufficiunt, & nomine Fabricæ S. Petri interpellantur legatarii, an velint illa legata acceptare, & ipſi reſpondent, ſe velle acceptare animo obtinendi reductionem, ſit de jure admittenda? 3

An ſubſidium dotis legatum prò maritandis honeſtis puellis cum reſtitutione dotis, in caſu, quo proles non exiſtat, poſſit dari Virginibus ad profeſſionem regularem admittendis? ibidem.

An reductio Miſſarum ex legato, cum expreſſa obligatione, & ſubſtitutione, obtenta à Sacra Congregatione Conc. ſine expreſſione dictæ obligationis, & ſubſtitutionis, ſit valida, ità ut Fabrica S. Petri in ea ſe ingerere non poſſit? Et

An hujuſmodi reductio commiſſa Epiſcopo, poſſit fieri ab ejus Vicario? ibid.

An electio præſtationis legati ſpectet ad Epiſcopum, an verò ad Vicarium Apoſtolicum miſſum ad ipſius Diœceſim, quando eſt relictum legatum ad electionem Epiſcopi, ut in caſu poſito? ibid.

De legatis à pia muliere ex Parochia S. Dorotheæ relictis Eccleſiæ S. Caroli ad quatuor fontes de Urbe, in qua ſepulturam ſibi elegit, ut in caſu poſito, deberi Canonicam portionem Parocho dictæ Eccleſiæ S. Dorotheæ, certi omninò juris eſt? 4

An licitum ſit Epiſcopis, eorumque Officialibus ex Conſtitutione Synodali percipere ſalaria prò executione legatorum, videlicet prò judicatione, & decreto? ibid.

An dictis Officialibus licitum ſit percipere ſalaria prò ſententiis in cauſis criminalibus, beneficialibus, & Matrimonialibus, & an circà hoc ſit attendenda conſuetudo percipiendi certam ratam? ibid.

An Adminiſtratores operum piorum à fundatore deputati, poſſint ab Epiſcopis, vel eorum Viſitatoribus contrà ordinata à fundatoribus removeri, & mutari? ibid.

An ſupradicti Adminiſtratores in fundatione deputati, poſſint abſentes compelli ad exhibendum libros adminiſtrationis, ubi reſident Epiſcopi? ibid.

An Epiſcopis, eorumque Miniſtris, ac Viſitatoribus liceat exigere pœnas in viſitatione antecedenti comminatas, ob non executionem decretorum, tunc factorum, eoſque ſibi ipſis, vel Epiſcopis applicare? ibid.

Legatum orandi in Miſſis prò anima teſtatoris, an ſpectet ad Præsbyteros, vel ab fabricam Eccleſiæ, cui authoritate Apoſtolica ſunt applicanda omnia legata pia, non habentia onus Miſſarum? 5

An legatum relictum prò reſidentia Capellani in Choro, poſſit commutari in celebrationem Miſſarum? ibid.

An Monialis poſſit facere renunciationem legati ſibi relicti, reſervata ſibi parte illius, ſua vita durante, & ſub conditione, quod nihil Monaſterio acquiratur? ibid.

An Officiales, qui gaudeat privilegio fori S. Officii ſint exempti à Tribunali Reverendæ Fabricæ S. Petri prò executione legatorum piorum, vel ſaltem recurrendum ſit ad inquiſitorem, ut ſubſcribat primam citationem dumtaxat, quemadmodum in Tribunali dicti S. Officii cum aliis exemptis obſervatur? 6

An credendum ſit Confeſſario Cardinalis, ac Scriptori Codicilli ab ipſo Cardinali facti teſtanti, quod per dictum Codicillum, in quo expreſsè revocantur legata in pecunia, non intenderit Cardinalis revocare legata in pecuniam, ſeu familiæ relicta in teſtamento? ibid.

An hæres gravatus, ut quotannis celebrari curet anniverſarium, liberetur ab hoc onere, ſi Eccleſia legataria hujuſmodi onus in ſe aſſumat, ſoluta per hæredem juſta quantitate pecuniæ, qua perpetuum cenſum conſtituit ſuper domo incendio conſumpta, vel ſuper alio fundo deperdito? ibid.

An fructus, qui ex multiplico legato debent quolibet anno diſtribui deſcendentibus maſculis nobilis teſtatoris, ſi illis indiguerint, ſint etiam diſtribuendi Regularibus, præſertim Religionis incapacis poſſidendi, deſcendentibus ab eodem teſtatore? ibid.

Pius teſtator reliquit dotes prò puella paupere ſua nobilis familiæ, habitum regularem ſuſcipere, vel Matrimonium contrahere volente, & declaravit, pauperem eſſe illam, cujus parentum bona valorem aureorum duo millia non excedunt. Quæritur:

An manutenendi ſint in quaſi poſſeſſione conſequendi hujuſmodi dotem ejus deſcendentes, qui plures habent filias, & paulo amplius, quam dictam pecuniariam ſummam poſſident? Ubi quid attendendum in probanda paupertate? Et quis verè dicendus ſit pauper? ibid.

An ex ſumma conventa, ut in caſu poſito, teneantur Moniales primò vocatæ ad legatum, ſubire onus aliquod hæreditatis? ibidem.

De quodam legato relicto pro monachandis puellis, ſub aliquibus conditionibus, ut in caſu poſito? ibid.

De quodam legato Capellaniæ relicto proximiori, ut in caſu poſito? ibid.

Pius teſtator in hunc modum diſpoſuit: Lego Patribus Religionis A. ex mea hareditate ſcuta 20000. ut Monaſterium in meis adibus conſtruant, dummodo tamen intrà annum legatum acceptent, locumque accipiant, alioquin eis ſubſtituo Patres Religionis B. Quæritur:

An, & quatenus in hoc caſu ſactus ſit locus ſubſtitutioni? ibid.

An dictis Patribus, donec eis non ſolvantur dicta ſcuta 20000. debeantur aliqui fructus ſine labe uſurarum? ibid.

An executor deputatus ad diſtribuendum pauperibus eleemoſynam, dotem puellis, aliave, teneatur exquirere pauperiores? Ibid.

An, & quatenus Monachi, ſivè Regulares poſſint aſſumi ad adminiſtrationem piorum legatorum? Quid de adminiſtratione beneficiorum? Quando cenſeatur legatum pium, & quando beneficium? 8

DE LIBELLIS FAMOSIS. Vide de Confraternitatibus Tom. 4. Conſult. 118.

DE LUDI MAGISTRIS. Vide de Immunitate Tom. 3. Conſult. 5.

DE LUDIS OBSCOENIS. Vide de Comediis.

DE MAGISTRIS LITTERARUM? Vide de Ludi Magiſtris.

DE MANCIPIIS. Vide de Chriſtiana Religione Tom. 5. Conſult. 65. unic.

DE MARTYRIO. Vide de Canonizatione Tom. 4. Conſ. 72. & Tom. 9. Conſ. 101. ac de Hæreſi Tom. 7. Conſult. 57.

D E M A T R I M O N I O.

AN, & quatenus reperiatur decretum ſuper cohabitatione triennali; ad effectum diſſolvendi Matrimonium? 8

An crimen polygamiæ ſpectet ad forum Eccleſiaſticum, ſivè ad S. Officium privativè quoad Judices Eccleſiaſticos? ibid.

An, & quomodò ſit concedenda diſpenſatio ſuper Matrimonio rato, ut in caſu poſito? Ubi de poteſtate Pontificis diſpenſandi authoritate Ordinaria in Matrimonio rato, & non conſumato. De cauſis diſpenſationis, & de forma illam concedendi. ibid.

An irritationes Matrimonii à Metropolita factæ, ut in caſu poſito, ſuſtineri poſſint in foro externo? 10

An ſaltem in foro conſcientiæ? ibid.

An poſſint ſaltem tolerari per Pontificem? ibid.

Qua pæna puniri poſſint Parochi, qui Matrimonia celebrant temporibus prohibitis ab Eccleſia? 11

An benedictio contrahentium Matrimonia poſſit à Parochis fieri extrà Eccleſiam, ſeu potius ſit præcisè facienda in Eccleſia? ibid.

An Abbas Nullius poſſit examinare teſtes prò ſtatuto probando ſuorum ſubditorum Matrimonia contrahere volentium? ibid.

An per affinitatem ſupervenientem ex illicita copula diſſolvantur ſponſalia de futuro contracta? ibid.

An Matrimonia coram Sacerdote Hoſpitalis celebranda ſint, & non coram Rectore Eccleſiæ Parochialis, intrà cujus limites d. Hoſpitale exiſtit, ut in caſu poſito? Ibid.

An ſæcularis, qui indutus ſuperliceo intereſt celebrationi Matrimonii, uti Parochus, puniendus ſit in S. Officio? ibidem.

Aliqua de diſpenſatione Matrimonii. Ibid.

De quodam Matrimonio ab Epiſcopo diſpenſato. ibid.

An à decreto Epiſcopi, quod celebretur Matrimonium, poſſit appellari ad Metropolitanum? ibid.

An cum hæreſim abjurantibus diſpenſari poſſit à Sum. Pontifice in radice Matrimonii, jam ante abjurationem contracti cum impedimento ſecundi gradus? ibid.

An Judex poſſit tota conſcientia impedire, nè Matrimonia contrahantur à viro cum muliere longè imparis conditionis, & infamia notabili laborante, &c.? 12

Utrum in diſpenſatione gradus affinitatis comprehendatur etiam diſpenſatio publicæ honeſtatis? ibid.

An intret impedimentum affinitatis in tertio, vel quarto gradu ex ſola figura Matrimonii, quamvis invalidi? ibidem.

Item, an inſurgat impedimentum publicæ honeſtatis à Matrimonio ſolemnizato in facie Eccleſiæ, licet irrito? ibid.

An permitti debeant Matrimonia mulierum Catholicarum cum viris ſchiſmaticis? 13

An, abſente Parocho Catholico, Presbyteri ſchiſmatici poſſint baptizare filios Catholicorum? ibid.

Aliqua dubia de Matrimonio inter Catholicos, & Turcas. ibidem.

An, pendente controverſia inter virum, & uxorem ſuper ſævitia, eſto, quod uxor ſequeſtranda ſit, amoveri poſſit è domo fraterna, & in quo loco ſit collocanda? ibid.

An Matrimonium, maximè exterorum, præſentibus, ſed contradicentibus Parocho, teſtibus, & parentibus viri, vel mulieris contractum, ſit validum; Et quid prohibente Epiſcopo? Quave pæna puniendi, &c.? ibid.

An Summus Pontifex decreto ſuo poſſit inhabilitatem inducere contrahendi Matrimonium cum conſanguineis uſque ad ſeptimum gradum incluſivè, quorum majores Judaici, vel Mahumetani ſanguinis labe fuerint infecti? 14

An in Matrimoniis Catholicorum cum hæreticis, cum quibus immixti vivunt, poſſint Parochi aſſiſtere ritu Catholico ad impediendam fornicationem, dum ritu hæretico conjugari eodem tecto, ac lecto, tanquam legitimè conjuncti, nituntur? ibid.

An tolerari poſſit, quod mariti, aut uxores in captivitate exiſtentes per aliquod tempus apud Turcas, ſi nihil de vita, aut morte Conjugum audiverint, ad ſecundas tranſeant nuptias ex eo, quod timeatur prædictos apoſtatare, & ad effectum prædictum recurrere ad Miniſtros? Si verò aliquid ſciverint certi de vita Conjugis captivi, illicò recedere debeant à ſecundis nuptiis ſub aliqua pæna pecuniaria? Ubi de diſſolutione Matrimonii infidelium ad fidem converſorum. ibid.

Multa de Matrimonio Turcarum cum Chriſtianis. 15

An ex ſponſalibus validè per verba de futuro contractis, & poſteà mutuo conſenſu diſſolutis, oriatur impedimentum publicæ honeſtatis? ibid.

An liceat Regularibus mulieres poſt partum admittere in ſuis Eccleſiis? ibid.

An Matrimonium celebratum coram alieno Parocho de licentia proprii Ordinarii dolo extorta cum errore nominis, & perſonæ unius ex contrahentibus, ſit validum? ibidem.

An Matrimonium contractum coram Parocho, ſeu Ordinario loci originis unius ex contrahentibus, ad quem contrahentes ſe tranſtulerunt, non animo ibi domicilium contrahendi ſed recuperandæ ſanitatis gratia, &c. ſit validum? Et an coram Parocho ruris, ad quod quis ſe transfert recreationis cauſa, &c. poſſit validè Matrimonium celebrari? Ubi etiam aliqua de Parocho quoad Matrimonia Schiſmaticorum, & hæreticorum. 16

An, qui vim non infert, ſed precibus puellam extrahit è domo parentum, iis invitis, ut in uxorem ducat, dicatur raptum committere, itàut Matrimonium ſit invalidum? 18

An Matrimonium celebratum coram Parocho cum titulo colorato ſit validum? ibid.

De facultatibus conceſſis Miſſionariis in regionibus Chinæ, Turchinæ, Cocinnæ, &c. ſuper diſpenſatione Matrimonii. ibidem.

De Matrimonio celebrato à Regulari, qui falsò annullavit profeſſionem, ut in caſu poſito. ibid.

An de erroribus falſitatis, vel hujuſmodi, qui committuntur in examine teſtium pro ſtatu libero contrahere Matrimonium volentium, examinatorum coram Camerario Cleri, vel alio ad id deputato, teneatur Notarius, qui ſcribit, an Camerarius, vel deputatus, qui aſſiſtit, an uterque? ibidem.

An cognitio teſtium, qui examinantur, pertineat ad ſolum Notarium, & omittens Notarius clauſulam *mihi cognitus*, vel ſaltem cognitus ab alia perſona ipſi Notario cognita, qua pæna puniri poſſit, juxta diſpoſitionem juris communis, præter pænam arbitrariam impoſitam in Inſtructione S. Officii? Ibid.

An fides, aliaque documenta, quæ produntur prò ſtatu libero probando, nempè obitus alterius Conjugis defuncti, atteſtationes Ordinariorum ſuper ſtatu libero &c. examinari debeant à ſolo Notario, an etiam à Camerario Cleri, vel alio Deputato; Cumque ſint ex ſigno viſibili falſa, quiſnam ſit cenſendus reus, & qua pæna puniendus? ibid.

Ao

An dictæ fides, quæ mittuntur ex partibus, ſint recognoſcendæ a teſtibus, licèt ſint legalitate munitæ, & ad quemnam ſpectet facere hanc recognitionem? ibid.

Si teſtes, qui aſſeruntur à Notario recognoviſſe hujuſmodi fides, & atteſtationes, negent recognoviſſe, cuinam credendum ſit? Num Notario, an teſtibus, maximè ſi teſtes ſint perſonæ civiles, & qua pœna puniendus ſit Notarius vel teſtis? Ibid.

An decreto Concilii Trid. *ſeſſ. 24. cap. 10. de refor. Matrim.* prohibeatur ſub peccato mortali Sponſæ traductio ſolemnis, an etiam non ſolemnis ad domum Sponſi, & carnalis copula? 19

An, ſit diſpenſaudum in Matrimonio contracto per verba de præſenti per Procuratores, non conſumato ob aliquas cauſas, ut in caſu poſito, & poſſint Sponſi manere in priſtino ſtatu libero? ibid.

An, & quatenus diſpenſationes Matrimoniales extra Curiam Epiſcopo committendæ, & ab eo examinandæ? ib.

Quando impedimentum Matrimonii dicitur occultum? ibid.

An, & quatenus puella amoveri poſſit à Monaſterio, in quo Avus paternus mandavit educari? Ubi de libertate ſponſalia, vel Matrimonium contrahendi? ibid.

An præcepta de gradibus cognationis, & affinitatis ſint juris naturalis, in quo Eccleſia diſpenſare nequeat? Ubi cujus ſit in Matrimonii impedimentis diſpenſare, ac de cauſis diſpenſandi? 20

De vagorum Matrimonio quoad ſtatum liberum. ibid.

Aliqua de Matrimonio vide de Hæreſi. ibid.

An concordia, ſive pactio inter hæreticos circa Matrimonium, ut in caſu poſito, ſit valida? ibid.

An uxor ſit compellenda, licet hæretica Calviniſta ad cohabitandum cum ſuo viro Catholico, & ad præſtandum ei debita obſequia Matrimonii, &c.? ibid.

Quibus mediis juridicis, ſive prudentialibus, poſsit, ac debeat ad id compelli? ibid.

An ſit concedenda facultas diſpenſandi ſuper impedimentis Matrimoniorum in ſecundo, & ab altero tertio affinitatis gradu, coram Turcarum Judice contractorum, quæ Epiſcopi illarum partium nullatenus ſolvere poſſunt? 21

Dubia octo circa Matrimonium, Baptiſmum, &c. inter Catholicos, & Turcas, Schiſmaticos, &c. Vide de Sacram. adminiſtratione? ibidem.

An Metropolitanus poſsit recipere appellationem, ac procedere ad confirmationem, vel annullationem primæ ſententiæ pro, vel contra hæreticum in caſu, quo Epiſcopus nulla declaraverit ſponſalia, & condemnaverit partem ad ſe componendum pœna pecuniaria eroganda mulieri defloratæ, & pro eleemoſyna propter ſcandalum? ibidem.

An ſit validum Matrimonium contractum inter Catholicos coram Parocho Græco Schiſmatico, & more Schiſmaticorum, præſentibus dumtaxat Muſicis canentibus in honorem Matrimonii, more eorum, non autem teſtibus particularibus adhibitis, ad formam Concil. deficientibus ibidem Parochis Catholicis expulſis? ibid.

De Eunuchis quoad matrimonium. Ibid.

De impedimento publicæ honeſtatis aliquæ obſervationes. ibid.

An tolerandæ ſint Mulieres nuptæ, quæ publicè meretricio more proſtituuntur omnibus, in maximum Sacramenti Matrimonii opprobrium? 22

Et quatenus negativè, quo ſalubriori, ac faciliori remedio provideri poſsit? ibid.

De Cognatione Spirituali. Vide de Cognat. ibid.

An valeat matrimonium contractum coram Parocho prima tantum tonſura initiato, & intra annum ad Sacerdotium non promoto? ibid.

An matrimonium irritè propter impedimentum dirimens bona fide contractum, cum diſpenſatione Ordinarii, facultatem non habentis, ſi per Summum Pontificem convalidatur, debeat iterum coram Parocho, & teſtibus contrahi, vel ſufficiat novus conſenſus, abſque Parocho, & teſtibus? ibid.

Quas pœnas incurrat, qui poſt Matrimonium contractum ad Sacros Ordines promovetur in Eccleſia Latina? Quid in Eccleſia Græca? ibid.

De polygamia, & ejus abſolutione, ut in caſu poſito. 23

An ex converſione Judæi, ad fidem Chriſtianam, inſcia uxore, matrimonium intelligatur ſolutum quoad vinculum? Quid de profeſſione Regulari ab eo emiſſa? An deinceps poſſit cohabitare cum uxore? Quas pœnas incurrat? ibid.

An expediat ad declarationem Inſtructionis ſuper celebratione Matrimoniorum decernere, quod Epiſcopi, qui habent amplas Diœceſes, teneantur deputare Parochum, ſeù Vicarium foraneum prò Diœceſanis, habitantibus ultrà duas dietas à Curia Epiſcopali, & Matrimonium contrahere volentibus, ad hoc, ut ij coram ſuo Parocho, aut Vicario foraneo ſuum ſtatum liberum probare valeant, abſque majori diſpendio accedendi ad Curiam Epiſcopalem pro eodem effectu? ibid.

An Matrimonia Græcorum, ſi contrahant poſt ſuſceptos Sacros Ordines, ſivè prima ſint, ſivè ſecũda, ſint valida. ib

De Judæo converſo quoad Matrimonium, & repudium ibidem

An familiaris converſatio, ac litium extinctio ſint cauſæ ſufficientes ad diſpenſandum in primo, & ſecundo affinitatis gradu? ibid.

Quid Paſtores Catholici agere debeant cum Coniugatis altero converſo, altero hæretico, ut in caſu poſito? An Coniugem bonæ voluntatis ad uſum Sacramentorum poſſint admittere? 24

An concedenda ſit facultas diſpenſandi in Matrimonio rato, & non conſumato, ad hoc, ut primi Coniuges poſſint ad ſecunda tranſire vota, ſi periculoſa, & impacata prævideatur cohabitatio futura, ſeù lapſus in hereſim. ibid.

An concedi poſſit, ac debeat diſpenſatio coniunctis in primo gradu affinitatis, in ſecundo conſanguinitatis, & in tertio pariter conſanguinitatis, & compaternitatis? ibid.

Cuius ſit in impedimentis Matrimonii diſpenſare? ibid.

An vir propria authoritate, ut in caſu poſito Adulterii, poſſit, etiam nolente uxore divortium celebrare? Et quatenus affirmativè: An diſpenſandus, ut poſſit Sacros Ordines ſuſcipere? An Eminentiſſimus Protector poſſit ei ad hunc effectum dimiſſoriales concedere? ibid.

An uxor, conſentiente viro, Conſervatorium nullius Clauſuræ legibus obnoxium ingreſſa, aſſerta, ut præfertur, ſimplici caſtitatis voto, poſt conſumatum Matrimonium, privatim ab ea, ut dicitur, emiſſo, ac divortio de utriuſque conſenſu, ex decreto Ordinarii ſequuto, nullatenus obſtantibus, viro ſuo id enixè ob incontinentiam flagitanti, & de animæ jactura uſque ad lacrimas conquerenti, ſit reſtituenda, ſaltem ex Judicis officio, vel potius in Conſervatorio retinenda? ibid.

An Parochus, qui reluctans, diſſentiens, & contradicens, ſolaque præſentia intereſt celebrationi Matrimonii coram teſtibus contracti, nullo pacto illud authorizans, pœnam aliquam incurrat? ibid.

An Matrimonium contractum ſub conditione, ſi Sponſa ſit dives, & non conſumatum, ut in caſu poſito, ſit validum? 25

An uxor, quæ obtinuit ab Ordinario ſuo ſententiam ſeparationis thori, ac reſtitutionis ſuæ dotis ob adulterium ſui viri, qui dictam ſententiam accepit, poſsit ingredi Monaſterium Monialium, & in eo profeſsionem emittere, abſque eo, quod ejus vir aſſumat alium ſtatum? ibid.

DE METROPOLITANO. Vide de Archiepiſcopo.

DE MILITIBUS. Vide de Equitibus.

DE MISSÆ SACRIFICIO.

An ex eo, quod Ordinatio Miniſtrorum Eccleſiæ ſit inter Miſſarum ſolemnia, dicatur Miſſa ſolemnis, itàut in ea omittenda ſit commemoratio ſimplex? 26

An, & quandò Capellani poſsint, celebrando in Altari, juxtà formam præſcriptam à fundatore, applicare ad ſuum libitum Miſſæ ſacrificium & prò ſuo eleemoſynam percipere, vel teneantur celebrare prò anima fundatoris? ibid.

An, & quomodò prò Miſsis manualibus celebrandis in Eccleſiis inſignibus, capulæ retineri poſsint? Et quandò ſint reducibiles. ibid.

An liceat Epiſcopo punire Regulares prohibita, & vel indecentia in Eccleſiis ſuorum Ordinum committentes circà Miſſæ ſacrificium? 27

An Generales Ordinum poſsint propria authoritate celebrari facere in Monaſteriis aliarum Civitatum, Provinciarum, & Regnorum, etiam extrà Italiam, quantitatem

tem Miſſarum, prò quibus uni tantùm Eccleſiæ fuerunt elargitæ eleemoſynæ? ibid.
An Religioſi peccarent, ſi omitterent in Canone Miſſæ commemorationem pro Epiſcopo loci, vel in ejus loco ponerent Superiorem Religionis? ibid.
An Canonici, & Beneficiati prò Miſſa Conventuali, prò qua emolumenta percipiunt, poſſint aliam eleemoſynam percipere, & Sacrificium alteri applicare? ibid.
An hæres cogi poſſit, ut celebrentur Miſſæ à Teſtatore relictæ in Eccleſiis ab eo deſignatis? ibid.
An celebrando Miſſas de feſto occurrenti in Altari privilegiato, ſatisfiat voluntati Teſtatoris, & animæ lucrentur Indulgentias? ibid.
An Epiſcopus poſſit Regularibus prohibere, nè Miſſas celebrent in Eccleſiis ſæcularibus, ſed in Eccleſiis eorum Ordinum? ibid.
An poſſit compellere Regulares ad exhibendos libros Sacriſtiæ, in quibus adnotantur celebrationes Miſſarum, ad hoc, ut ex iis conſtare poſſit de ſatisfactione obligationis debitæ ex legato pio, vel ſufficiat ſola fides Sacriſtæ, Miſſas fuiſſe celebratas? ibid.
An Fratres Minores Obſervantes ſint capaces legati, ſivè in perpetuum, ſivè ad longum tempus prò celebratione Miſſarum, & quid de legato fiduciario, ſivè confidentiali? ibid.
An in caſu neceſſitatis prò Sacro Viatico miniſtrando celebrari poſſit Miſſæ ſacrificium à ſimplici Sacerdote in domo privata? Et quid ſi celebraretur ab Epiſcopo, etiam in aliena Diæceſi? ibid.
An diebus Dominicis poſſint celebrari Miſſæ votivæ de SS. Reſurrectione Domini? Vbi decretum de non celebrandis Miſſis de Requiem in feſtis duplicibus. 28
An Canonici, non obſtante conſuetudine, & quod in fundatione non habent onus celebrandi cum applicatione Sacrificii, poſſint diebus per turnum, juxtà Tabellam Eccleſiæ applicare ſacrificium prò ſibi elargientibus eleemoſynam? ibid.
An, & quatenus, & in quibus caſibus liceat pluries in eadem die celebrare Miſſę Sacrificiū, quinam illi ſint, & qua pæna, & à quo Iudice puniendus, qui pluries in die abſque neceſſitate celebrat, etiam ſi delinquens ſit Regularis? ibid.
Vtrum in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata, in quibus paucus eſt numerus Canonicorum, & Presbyterorum, tolerari poſſit conſuetudo cantandi Miſſam Conventualem feſtis diebus dumtaxat? 29
An debeat dici Miſſa Conventualis prò defunctis feria 2. poſt Dominicam Paſſionis, quando Officium Defunctorum recitatum eſt? ibid.
An Diaconus inſerviens in Miſſa ſolemni, poſt concionem, quæ haberi ſolet poſt Evangelium, conferre ſe debeat ante Epiſcopum, ibique Confeſſionem dicere, ut poſt publicatam Indulgentiam, Epiſcopus dare debeat benedictionem? ibid.
An alicui pœnæ obnoxius ſit Sacerdos, qui Miſſam ſemel celebratam, eadem die laico Principi, id ex cauſa, quod abſolutis omnibus aliis, ad Eccleſiam veniſſet, petenti, ſuper Altare cum luminibus, ſuperpelliceo, & Stola indutus, ſine Calice, & Hoſtia, omiſſis conſecratione, & ſecretis, perlegit, ſeù recitavit? ibid.
An impubes maior factus poſſit variare Eccleſiam à Tutore deſignatam prò celebratione Miſſarum? 30
Quo pacto ſatisfactio Miſſarum in iudicio probari poſſit, etiam apud Tribunal Rev. Fabricæ? ibid.
An acceptationes Miſſarum factæ ſine licentia Superiorum, ſint nullæ, & invalidæ? ibid.
An Sacerdos, qui recipiens eleemoſynas Miſſarum, retenta ſibi parte, aſſignet alteri Sacerdoti Miſſas celebrandas prò minori eleemoſyna, ut in caſu poſito, an, inquam, peccet mortaliter, an muneri ſuo ſatisfaciat, & an ad reſtitutionem teneatur? ibid.
An Regulares privilegiati, præcipuè Fratres Prædicatores, & Minores, poſſint hodiè uti Altari portatili, etiam invito Epiſcopo Diœceſano? Et quatenus negativè,
An id de poſſint illius licentia, & approbatione? 31
An ſit licentia conſuetudo immemorabilis cantandi Miſſam de Requiem prò Defunctis die qualibet ex devotione fidelium? ibid.
An reductio Miſſarum ex legato cum expreſſa obligatione, & ſubſtitutione obtenta à Sac. Congr. Concil. ſine expreſſione d. obligationis, & ſubſtitutionis, ſit valida &c.? ibid.
An nocte Sacrata Nativitatis Salvatoris poſt primam Miſſam cantatam, aliæ duæ Miſſæ immediatè celebrari, & Chriſti fidelibus Sac. Euchariſtia miniſtrari liceat? 32
De celebratione Miſſæ tertia hora poſt meridiem. ibid.
An Monaſterium Divi Gregorii Vrbis Congregationis Camaldulenſis poſſit ſibi retinere partē eleemoſynæ Miſſarū diſtributarum in Monaſteria d. Congregationis? ibid.
An teneatur redditus omnes Sacrarii, ſivè Sacriſtiæ inſumere prò eadem Sacriſtia? ibid.
An teneatur ſatisfacere prò Miſſis quotidianis in ſua Eccleſia excluſivè quoad alia Monaſteria eiuſdem Congregationis? ibid.
An ſatisfaciat menti fel. rec. Vrb. VIII. in numero Miſſarum celebrandarum in eadem Eccleſia? ibid.
An Edictum Epiſcopi, quo præcipitur ſub pœna excommunicationis, aliiſque arbitrariis, quod nemo admittat ad celebrationem Miſſarum Presbyteros exteros abſque eius licentia, comprehendat etiam Regulares? ibid.
An Sacerdos Armenus in Diœceſi Latina poſſit in Miſſa dicere Orationē prò Patriarcha Armeno Schiſmatico? 33
An Sacerdotibus, qui Latinam, & Illyricam linguam calient, permittendum ſit, ut Miſſam utraque lingua, prout ipſis placuerit, celebrare poſſint? ibid.
An iis Sacerdotibus, qui ad Presbyteratum promoti fuerunt, tanquam periti in lingua latina, quique eadem lingua Miſſam per non modicum tempus celebrarunt, permittendum ſit, ut lingua etiam Illyrica celebrare poſsint? ibid.
An iis Sacerdotibus, qui ad Præsbyteratum promoti fuerunt, tanquam periti in lingua Illyrica, quique eadem lingua Miſſam per non modicum tempus celebrarunt, permittendum ſit, ut lingua etiam Latina, nempè nobiliori, Miſſam celebrare poſſint, ſi cæteroquin in ea periti reperiantur? ibid.
An Rectoribus Navium magnarum navigantium in Indias, vel alias longinquas regiones concedenda ſit facultas celebrandi Sacrum in eiſdem Navibus, ſaltem in feſtivitatibus de præcepto? ibid.
De Sacerdote Latino facto Monacho ritus Græci quoad celebrationis Miſſæ diſpenſationem. ibid.
Cui competant oblationes oblatæ Miſſæ? Et quid de oblationibus Sacerdoti primò celebranti oblatis? ibid.
An Miſſæ perpetuæ in caſu Altaris impediti, poſſint celebrari in aliis Altaribus eiuſdem Eccleſiæ, cum eiuſdem Sancti Imagine, & ex eo præcipuè, quod ipſa Ara, in qua eſt Altare, nullo privilegio donata ſit, præter Corporis ipſius Sancti? ibid.
Quidvè, ſi donata eſſet privilegio particulari? ibid.
Aliqua de Miſſa. Vide de Euchariſtia. 34
De materia, & forma Calicis, deque apparatu Cœnico Menſæ Chriſti. ibid.
Qui Calices olim in uſu? ibid.
Quot Calices in Cœna Chriſtus habuit? ibid.
An vino puro, puta impermixto utendum? ibid.
Cur vino Chriſtus aquulam miſcuit? ibid.
Calidam an Græci rectè in Calicem infundant? ibid.
De Miſſa, undè ſic dicta? Quibus nominibus vocata? Cathecumenorum. Fidelium. 35
Quando licitum celebrare? ibid.
Quoties? Vbi? Eius abuſus. ibid.

DE MISSIONARIIS.

De facultatibus, quę Nunciis, Epiſcopis, ac Miſſionariis in Regnis a Summo Pontifice concedi ſolent. 36
An Miſſionarii, aliique Confeſſores poſsint audire Confeſſionem, & abſolvere Chriſtianos illos, qui habent prò uxoribus mulieres Turcas, quibus nulla ſpes effulget, quod amplexuræ ſint Fidem Chriſtianam, & verſa vice non poſsint abſolvere mulieres Chriſtianas in Matrimonium coniunctas cum Turcis? ibid.
An debeant ſeparari mulieres Chriſtianæ a Turcis iam nuptæ? ibid.
An idem fieri debeat de illis mulieribus, quæ cum Chriſtianis Matrimonium inierunt, qui poſteà fidem abnegarunt, nequè ulla eſt ſpes, quod donec in illis partibus morentur redeant ad Chriſtianam Fidem? ibid.
An poſsint baptizari filii Turcarum, quandò eorum Pater eſt Fidei abnegator, & Mater eſt Chriſtiana, ſed dubitatur, quod licet parentes petant filium baptizari, Pater tamen educare illum velit in ſecta Turcica? ibid.

An

Digitized by Google

An poſſint baptizari filii patris Turcæ,& matris Chriſtianæ quæ licet pater non aſſentitur, vult tamen filium baptizari? 37

Cum Turcæ baptizare faciant ſuos filios ob alium finem, quam ut fiant Chriſtiani, an cum ii fiunt majores, & petant baptiſmum, denuò ſit illis adminiſtrandus, an verò ſufficiat primus baptiſmus, quem ſuſceperunt? ibid.

An ſit verus baptiſmus ille, qui ſuſcipitur cum fine ſuperſtitioſo, itaut non ſit iterum conferendus ſub conditione? ib.

Ubi etiam alia ad rem veluti parerga. ibid.

Dubia 17. pro Miſſionariis Regni Chinenſis, quoad Baptiſmum, Matrimonia, Sacramentorum adminiſtrationem, Dei cultum &c? 38

An quando Græci accedunt ad confitenda peccata apud Miſſionarium, teneatur Miſſionarius ab eis exigere confeſſionem generalem: quia, ſi non habent veram formam abſolutionis, pœnitentium confeſſiones ſunt invalidæ, ideoque reiterandæ? Ubi affertur forma abſolutionis Græcorum. 39

Utrum Miſſionarii teneantur interrogare Græcos ad pœnitentiæ Sacramentum accedentes de eorum fide, &c? ib.

Utrum Miſſionarii in caſo neceſſitatis, aut mortis periculo ubi non eſt copia Confeſſoris Latini, licitè valeant apud Græcos ſchiſmaticos confiteri? Et utrum Græcus Eccleſiæ Romanæ reconciliatus, poſſit apud eoſdem confiteri, ad evitandam gravem perſecutionem, aut damnum à ſchiſmaticis ſuſcitandum? ibid.

Utrum Græcus ad ritum latinum converſus, poſſit iterum ad ritum Græcum redire? ibid.

Utrum Sacerdos Miſſionarius in Quatrageſima vacans muneri Miſſionis, & inter Maronitas degens eo tempore ad Miſſionem maximè congruo, poſſit celebrare Miſſam, juxta eorum conſuetudinem tertia hora poſt meridiem, &c. Quod ſi non liceat, an talis diſpenſatio concedenda ſit? ibid.

Aliqua de Miſſionariis. Vide de S. Offic. *Tom. 8. Conſ. 62.*

Utrum Miſſionarii permittere poſſint Maronitis, ut jejunent, & dies feſtos agant cum Græcis? 40

Utrum eis liceat illis conſulere, ut ſine Miſſa potius permaneant, quam Eccleſiam Schiſmaticorum adeant? ib.

Utrum propter animarum ſalutem, & devotionem populi Miſſam tertia hora poſt meridiem celebrare poſſint? ibid.

DE MONETIS, ET MONETARIIS. Vide de Immunitate *Tom. 9. Conſult. 2.*

DE MONIALIBUS.

An Monialibus expulſis debeantur alimenta? Quomodo ea taxanda? Et an ex cauſa poſſint augeri? 40

An Epiſcopus poſſit Monialibus præſcribere tempus, & locum recipiendi Sacram Communionem? Ubi decretum Sac. Congreg. Concil. de quotidiana Communione valdè neceſſarium ſcitu? ibid.

An Epiſcopus poſſit ſibi reſervare aliquem caſum concernentem violationem Clauſuræ reſpectu Monialium exemptarum? 41

Utrum concedenda ſit licentia, ut cadaver puellæ Virginis filiæ magni Principis ſepeliri poſſit intra Clauſuram Monialium, de earundem conſenſu? ibid.

An Monialis, quæ à Monaſterio aufugit, ob timorem mortis, &c. poſſit tranſire ad Monaſterium diverſæ Regulæ, etiam laxioris? 42

In quibus caſibus poſſit Epiſcopus procedere ad pœnas contra Regulares ingredientes ſepta Monaſterii Monialium ipſis ſubjectarum. ibid.

An, & quomodo ſit neceſſarius Epiſcoporum conſenſus in erectione Monaſteriorum? ibid.

An Monialibus, quæ hucuſque recitarunt Officium juxta Breviarium Ordinum, liceat eo uti. ibid.

An Vicarius Generalis, qui obtinuit facultatem à Sede Apoſtolica faciendi omnes benedictiones fieri ſolitas ab Epiſcopo, in quibus non adhibetur Oleum Sanctum, poſſit abſente Epiſcopo, benedicere Moniales, habentes requiſitas qualitates in conſecratione, & velatione earundem? ibid.

An Judices laici poſſint decreta interponere in contractibus Virginum, ſive puellarum in Monaſteriis exiſtentium pro educatione, abſque aliqua Epiſcopi licentia. ibid.

An Epiſcopus poſſit præſcribere numerum Monialium in Monaſteriis Regularibus ſubjectis, abſque interventu Superiorum Regularium? Et quatenus præſcriptio fuerit facta à ſolo Epiſcopo, teneantur illam obſervare? ibid.

An decretum Sacri Concilii Tridentini de electione Abbatiſſæ circa annos, ſaltem quinque profeſſionis, habeat locum in Monaſterio noviter erecto? 43

An admitti poſſint ad profeſſionem abſque alio probationis anno Novitiæ, quæ ob carentiam redditus Monaſterii coactę fuerunt ad proprias domos redire, ut in caſu poſito. ibid.

An Monaſteria conſequi poſſint dotes Novitiarum in anno probationis decedentium, eo non completo, profeſſione tamen ante obitum in articulo mortis per eaſdem Novitias emiſſa? ibid.

An Moniales ad habitum, & profeſſionem in Monaſteriis Regularibus ſubjectis admitti poſſint, antequam Epiſcopus, & eo abſente, vel impedito, illius Vicarius, vel alius ab eo deputatus earum voluntatem, & conditiones exploraverit? ibid.

An quarta funeralium ſit Parocho ſolvenda à Monaſterio Monialium erecto poſt Conc. Triden. authoritate Apoſtolica ſub regimine Fratrum Reform. S. Franciſci? ibid.

An licentia requiſita in donationibus, & renunciationibus Novitiarum, & Vicariis per Epiſcopum concedi ſolita, ſufficiat, ſi non appareat æquipollens conceſſa. ib.

An Epiſcopus in Monaſteriis Monialium Regularibus ſubjectis explorare debeat voluntatē puellarum ibidem pro educatione exiſtentium, quando habitum Monialium poſteà recipere volunt, eo quod in ingreſſu pro educatione voluntatem exploraverit, & an Superiores Regulares id permittere renuentes, poſſit coercere, & quibus pęnis ib.

Poſita Conſtitutione Greg. XV. *de exempt. privil.* an Epiſcopus, qui poteſt punire, & corrigere delinquentes circa clauſuram Monialium, etiam Regularibus ſubjectarum, circa adminiſtrationem bonorū, & circa acceſſum ad Monaſteria, & colloquia cum Monialibus, poſſit ad effectum probandi hujuſmodi delicta, examinare Moniales, & alias perſonas intra ſepta degentes ex officio? ibid.

An dos Monialis, quæ tranſit ad ſecundum Monaſterium, debeat remanere apud primum, in quo profeſſionem emiſit, vel potius ſit reſtituenda una cum fructibus à die tranſlationis decurſis ſecundo Monaſterio, etiam quoad proprietatem? Et an mobilia, & cenſus habiti, atque empti per Monialem, dum in primo Monaſterio morabatur, fuerint acquiſiti eidem primo Monaſterio, vel potius ſecundo, una cum fructibus decurſis? ibid.

An committat contra prohibitionem accedendi ad Moniales cauſa colloquendi cum illis, qui ad ipſas ſcribit litteras? 44

An donatio facta à Moniali ſuo Monaſterio ſit nulla ex prætextu, quod illam fecerit de ſola licentia Vicarii Monialium, non autem Vicarii Generalis, ad quem dumtaxat pertinere ejuſmodi licentiam ſæpè declaravit Sac. Congr. Conc.? Ibid.

An cœtus Mulierum ſimul in ſeceſſu viventium, devotionis, & pietatis cauſa, ſit illicitus, ita ut Epiſcopus poſſit eis præcipere, vel Clauſuram Regularem, vel reditum ad proprias domos? ibid.

An Monialis profeſſa, ſi mutato ſexu, fiat vir, remaneat profeſſus, ſeu propriè Religioſus, vel potius profeſsio irritetur? ibid.

An Moniales, quæ profitentur unam ex Regulis à Sede Apoſtolica approbatis, ac emittunt, præter vota ſubſtantialia, caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, quartum votum caritatis exercendæ in pauperes mulieres morbo laborantes, habentque congruam dotem, ac ſervant clauſuram, ſint veræ profeſſæ, ac Regulares earumque Inſtitutum ſit approbandum? 45

An Virgo ab incubo infeſtata amittat virginitatem? Et

An per vim ſtuprata poſsit Deo conſecrari? ibid.

An Ordinarius poſsit augere numerum Monialium abſque illarum conſenſu, per vota exquiſito, quando irrationabiliter illum præſtare noluerint? ibid.

An Epiſcopus poſsit concedere licentiam acceptandi ad habitum, vel profeſsionem emittendi Monialibus ſibi non ſubjectis? 46

An, & quatenus Moniales eximi debeant à juriſdictione Prælatorum Regularium, & ſubjici juriſdictioni Epiſcoporum? ibid.

Iterum de exemptione Monialium à ſuperioritate Prælatorum Regularium, deque earum ſubjectione Ordinariis. ibid.

Index Tractatuum, & Conſultationum.

An laici eligere poſsint ſepulturam in Eccleſiis exterioribus Monialium? Et quatenus negativè, ubi ſint ſepeliendi? ibidem.

An Oblatæ Turris Speculorum Romæ ſolemni, vel ſaltem ſimplici caſtitatis voto teneantur? ibid.

An Novitiæ licita ſit reclamatio ad Prælatum Superiorem, quod Moniales illam non admiſerint ad profeſſionem? 47

An Moniales translatæ ex uno Monaſterio ad aliud teneantur ſub novo Prælato, ſivè Ordinario, cui perpetuò ſubjiciuntur, novam profeſſionem emittere? 48

An Moniales abſq; legitima licentia colloquentes cum Regularibus, cujuſvis Ordinis, & inſtituti, peccent mortaliter, & incurrant alias pœnas? ibid.

De Carceribus quoad Moniales. Vide *de Carcer. Tom. 5. Conſult.60. num.20.* ibid.

An ſubſidium dotis legatum pro maritandis boneſtis puellis cum reſtitutione dotis in carentia prolis, poſſit dari Virginibus ad profeſſionem regularem admittendis? ibid.

In qua ætate eligi poſſit, ac debeat Abbatiſſa, ſive Prioriſſa? ibidem.

An ſufficiat incboaſſe annum 40.? Ubi

An tempus currat de momento in momentum? ibid.

An in hac ætate poſſit Epiſcopus, vel Nuncius Apoſtolicus diſpenſare, & electio Monialis in Abbatiſſam minoris ætatis, ſit eo ipſo irrita? ibid.

De pœnis Monialium aliter eligentium. ibid.

Et à quo tempore ætas ſit computanda? An ſcilicet conceptionis, an nativitatis, an baptiſmi? ibid.

An Epiſcopus cogere poſſit ad Clauſuram Moniales exemptas, & Regularibus ſubjectas? Ubi plura eodem ſpectantia, & quaſi omnia ad Moniales attinentia, cum decretis generalibus, & particularibus, & innumeris Sacrarum Congregationum reſolutionibus. 49

An, & quatenus puella amoveri poſſit à Monaſterio, in quo Avus paternus mandavit educari. 91

An, quando ex Conſtitutionibus Monialium babetur, quod puellæ exteræ ſolvant dotem duplicatam, vel majorem, ſub nomine exterarum conprehendantur Cives ex privilegio. ibid.

An Epiſcopus poſſit viſitare Clauſuram Monialium, exiſtentium in Monaſteriis Regularium Eccleſiarum ſæcularizatarum, vel in eis ſaltem exercere juriſdictionem uti Delegatus Apoſtolicus &c. ibid.

An Canonicus Pœnitentiarius poſſit eligi in Confeſſorem Monialium? ibid.

Qua pœna puniendus ſit Epiſcopus committens ſtuprum cum Sanctimoniali? ibid.

An puellæ in Monaſterio Monialium prorſus exempto degentes educationis cauſa, & mulieres ſæculares famulæ Monialium, nullam emittentes Regularem profeſſionem, ſi contingat mori in Monaſterio, ſepeliri poſſint, ac debeant in Eccleſia exteriori Monialium, an potius in Parochiali, in cujus Parochia domicilium retinent? Et quid ſi in nulla Parochia retineant domicilium. ibid.

An Moniales Sanctæ Claręſint immunes à ſolutione quartę funeralis. ibid.

An Monaſteriis Monialium licitum ſit, an verò ſimoniacum exigere aliquam ſummam nomine dotis, ac de illa paciſci pro victu, aliiſque neceſſariis ad ſuſtentationem puellæ volentis ingredi Monaſterium? Ubi. Quid de aliis pactis? ibid.

An Epiſcopus, juxta Conſtitutionem Gregorianam, compellere poſſit Syndicos, & Miniſtros Monaſterium Monialium Regularibus ſubjecti ab exhibendos libros receptorum, & expenſorum dicti Monaſterii pro redditione rationis adminiſtrationis illius bonorum, etiam ſine præſentia Miniſtri Provincialis, cui ſubeſt dictum Monaſterium, quatenus interpellatus, recuſet intereſſe. ibid.

An competat Epiſcopis facultas ex decreto Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 22. de refor.* circa exigendas rationes ab Adminiſtratoribus, quatenus debitores comperti fuerint ad reliquatum ſolvendum juris remediis cogendi? 62

Nec non etiam ad effectum in ipſos Adminiſtratores, quatenus fraudulenter adminiſtraverint, criminali judicio animadvertendi? ibid.

An Epiſcopus claudere poſſit feneſtras, ac erigere murum viridarii Regularium, quia ſupereminet Monaſterio Monialium, quas ipſi Regulares inſpiciunt? ibid.

De Regularibus, & Monialibus, vitę inſtitutione, juxta Regulam, de proprietate omninò ipſis prohibita. ibid.

Quænam Monaſteria Regularium poſſint bona immobilia poſſidere? Quinam numerus perſonarum in illis conſtituendus &c. Quomodo erigenda? ibid.

De Clauſura Monialium. ibid.

De ratione eligendi Superiores Regulares. 63

Quæ, & quomodo in Abbatiſſas, & quocumque nomine Pręfectas eligendæ? Et an duobus Monaſteriis ulla præfici poſſit. ibid.

Regimen Monaſteriorum, non habentium Ordinarios Regulares Viſitatores, quomodo inſtituendum? ibid.

De quibus Monaſteriis agat Sacr. Conc. Trid. *cap. 9. ſeſſ. 25. de Regul.* ibid.

De Confeſſione, & Communione ſemel ſingulis Menſibus à Monialibus facienda. De Confeſſario extraordinario eis ab Epiſcopo offerendo, & quo loco apud illas Euchariſtia aſſervanda? ibid.

An, & quatenus Regulares in obſervatione cenſurarum Epiſcopalium, & feſtorum Diœceſis conformari teneantur? 64

Profeſſio Religioſa qua ætate fieri debeat. ibid.

Quando renunciatio, aut obligatio Regularium facienda ſit. ibidem.

De exploratione puellarum habitum Regularem ſuſcipere, & profeſſionem emittere volentium, ac de earum libertate ad ingrediendum Monaſterium. ibid.

An Monialis poſſit in ſua Cella conſtruere feneſtram, per quam proſpiciatur in Cellam alterius Monialis? Ubi, & quid ſi eſſet conſtructa? Et aliqua de interdicto novi operis nunciatione, ac multæ declarationes Sacr. Congreganum circa Cellas Monialium. ibid.

An Monialis poſſit facere renunciationem legati ſibi relicti, reſervata ſibi parte illius ſua vita durante, & ſub conditione, quod nihil Monaſterio acquiratur. 65

An in electionibus Abbatiſſarum in Monaſteriis Regularibus ſubjectis una cum Vicario Generali intereſſe poſſit etiam Notarius Epiſcopalis. ibid.

An electio facta abſque intereſſentia Vicarii, & Notarii, ſit contra Conſtitutionem Greg. XV. ac propterea nulla? ibid.

An contraveniens Edicto Epiſcopi in materia Clauſurę Monialium, poſſit ab excommunicatione inflicta, & Epiſcopo edicenti reſervata, abſolvi à Metropolitano, vel a quocumque alio Epiſcopo. ibid.

An Moniales teneantur ad ſubſidium charitativum? ibid.

An, & quatenus Virgines in Collegio viventes, ac voventes in profeſſione perpetuam caſtitatem, atque obedientiam Præfectæ, ac victuras, & morituras in dicto Collegio, obligentur ejus Regulis, & Conſtitutionibus, poſſintque ad ſuum libitum è Collegio diſcedere, & illis dotes ſint reſtituendæ. ibid.

An, & quatenus Superiores Regulares poſſint annum probationis Novitio prorogare, itaut, anno probationis jam completo, ſed prorogatione non ſervata, profeſſio indè remiſſa ſit irrita. 66

An Moniales teneantur ſubire onus hæreditatis; ut in caſu poſito. ibid.

De forma Viſitationis Monialium. ibid.

An Epiſcopus in Viſitatione poſſit præcipere Abbatiſſæ Monialium, ut in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac ſub pœna privationis officii, aliiſque &c. curet intra certum tempus, ut recens murus altius tollatur, inſtar muri jam conſtructi, nè intus Clauſuram nullatenus poſſit haberi aſpectus, ullumque vicinorum colloquium. ibid.

An ab hujuſmodi decretis appellari poſſit, prætextu concordiæ non obſervatæ, vel læſionis in emptione ſitus muri conſtructi, & conſtruendi? Ubi quomodo probanda ſit læſio &c. ibid.

An, & quatenus vicinorum feneſtræ claudendæ, nè introſpiciant Monaſteria Monialium, & Regularium? ibid.

An, & quatenus Regulares, ac Moniales feneſtram in viam publicam reſpicientem efficere poſſint? ibid.

An contractus tranſactionis factæ à Novitio, vel Novitia comprehendatur decreto Sac. Conc. Trid. *cap. 16. ſeſſ. 25. de Regul.* ita quidem, ut ſi inita non fuerit intrà duos menſes ante profeſſionem, ſit irrita? ibid.

Et quatenus ſit irrita, an facta uno tantum die ante d. duos menſes, ſit valida? ibid.

An, qui depoſuit dotem puellæ apud Depoſitarium dotium Monialium ab Epiſcopo approbatum, cum præſentia, conſenſu, & decreto Vicarii earundem Monialium, ſi durante anno probationis Novitiæ, d. Depoſitarius moriatur, ejuſque hæreditas reperiatur non ſolvendo, teneatur iterum conſtituere dotem. 67

Et qua-

Et quatenus negativè: Quis nam ad illam teneatur? ibid.
Aliqua quoad Moniales. Vide de Regular. Tom.9. Conſult. 170. ſol. ibid.
An Novitius, non completo anno tyrocinii, ſeu probationis, à Religione egrediens, teneatur iterum integrum annum probationis facere? ibid.
An, & quatenus Regulares quicumque, ac Moniales prætendentes, ſe per vim, & metum ingreſſos eſſe Religionem, vel ante ætatem debitam profeſſos fuiſſe, aut quid ſimile adducentes, audiri poſſint ſine habitu regulari, & extra Monaſterium? Ubi quid, ſi egrederentur ex ſententia Ordinarii, nulliter emanata? ibid.
Quibus ex bonis ſubminiſtrari debeant alimenta, & ſumptus litis, ad proportionem bonorum, & conditionis perſonæ, Mulieri de nullitate profeſſionis dicente, ut in caſu poſito? Ubi de filiis famil. & Monachis quoad alimenta, & ſumptus litis. ibid.
An, & quatenus concedendæ ſint remiſſoriæ pro examine teſtium in partibus ad approbandum teſtes examinatos pro nullitate profeſſionis, præſertim in Moniali legitimè à Monaſterio egreſſa, & Matrimonio in facie Eccleſiæ conjuncta? 68
An, & quatenus metus reverentialis erga Matrem, Sororem, Materteram, Novercam, Aviam, & alios quoſcumque irritet profeſſionem regularem? ibid.
Et cui nam incumbat onus probandi, quod incutiens metum, ſit ſolitus minas exequi? ibid.
De iis, quæ potiſſimum afferri poſſunt pro validitate, & nullitate profeſſionis. ibid.
An Profeſſus, qui poſt rem judicatam dimiſit habitum, acquieſcente Religione, poſſit cogi à Conſanguineis, aliiſque ad reſumendum habitum, aliquo prætextu &c.? ibidem.
An Nuncius Apoſtolicus Neapolitanus poſſit cognoſcere differentias circa materiam Clauſuræ Sanctimonialium, Regularibus ſubjectarum, ut eſt proſpectus, & hujuſmodi inter ipſas, & ſæculares? Et quatenus affirmativè:
An idem poſſit ingredi Clauſuram Sanctimonialium, ut cognoſcat proſpectum, abſque licentia Epiſcopi? ibid.
An Ordinarius rectè decrevit, ut Monialis translata de Monaſterio ad domum Oblatarum, non ſit licitè exempta ab obligatione ſibi impoſita ſervandi Clauſuram in d. Domo? ibid.
An Uxor, quæ obtinuit ab Ordinario ſuo ſententiam ſeparationis thori, ac reſtitutionis ſuæ dotis, ob adulterium ſui Viri, qui dictam ſententiam accepit, poſſit ingredi Monaſterium Monialium, & in eo profeſſionem emittere, abſque eo quod ejus vir aſſumat alium ſtatum? ibid.
An ſit valida conſuetudo, etiam immemorabilis, qua Deputati ſæculares Civitatis ingrediuntur Monaſterium Monialium ſine licentia Epiſcopi, prætextu aſſociandi Medicos, Chirurgos, alioſque ingredientes Monaſterium? ibid.
Cui nam debeatur præcedentia ratione antianitatis Moniali nè, quæ profeſſionem prius emiſerat, non completo anno probationis, ex diſpenſatione Summi Pontificis, an Moniali poſtea profeſſæ, ex quo ipſa naturaliter annum probationis antea compleverit? ibid.
An ex donatione bonorum ſit revocata nominatio antecedenter facta in Codicillis, ut in caſu poſito? 71
An erectio Monaſterii Monialium ſit confirmanda, ut in caſu poſito? ibid.
Cui nam Moniali debeatur Cella Monialis defunctæ? ibidem.
An, & quatenus Regularibus, & Monialibus, præſertim Ordinis S. Franciſci, liceat appellare ad Summ. Pontificem, ſive ad Sac. Congr. ſuper Regular. omiſſis ſuis Superioribus? ibid.
An, & quatenus, & à quibus concedendæ ſint licentiæ ingrediendi Monaſterium Monialium Superioribus Regularibus ſubjectarum? Et quomodò ſit occurrendum inhibitionibus A. C. nomine ejuſmodi Monialium expeditis contra Ordinarios? ibid.
An inſtitutio Rectorum ſuper Monaſteriis Monialium, ut in caſu poſito, ſit ſubreptitia, vel obreptitia &c.? 72
An, & quatenus domus Mulierum Oblatarum ſubjecta ſit Regularibus, an potius Epiſcopo, ut in caſu poſito? ibid.
An, & quatenus hodie Monaſteria, tam Virorum quam Mulierum erigi, mutari, vel dimitti poſſint? ibid.
Quam ſit pervetuſtum, nè in Cœnobia Monachorum mulieres eant, & in id pœnæ. E contrà, nè ad Monaſteria puellarum viri accedant? ibidem
De viſitatione Monaſteriorum, etiam quæ in Commendam reperiuntur. ibid.
De Sanctimonialibus. De nominibus Virginum Sacrarum, Sacerdotiſſarum, Nonnarum, Monialium, Monacharum. De Sanctimonialibus Judæorum &c. ibid.
De dimiſſione habitus Regularis quoad Moniales. 73
Alia quoad Moniales vide de Regularibus.

DE MONTE PIETATIS.

AN Epiſcopus poſſit viſitare Montem Pietatis ſeorſim ab Officialibus laicis, alias forſan viſitare ſolitis, & abſque eorum conſenſu decernere, quæ ad bonum regimen ejuſdem Montis expedire cenſuerit? 73
An ipſe, quando prædictum Montem viſitat, poſſit duos Canonicos, ſive alias perſonas Eccleſiaſticas ſecum ducere, eorum conſilio utendi, & Epiſcopalis dignitatis ſervandæ gratia? ibid.
An proprio ſuo Cancellario Epiſcopali ad præfatæ Viſitationis acta conſcribenda, uti poſſit; quamvis Officiales, & Viſitatores laici proprium peculiarem Cancellarium habeant? ibid.
An ipſe ab Adminiſtratoribus ejuſdem Montis poſſit adminiſtrationis rationem extra Viſitationem exigere. ibid.
An Epiſcopo, ſeu potius Cuſtodibus, ſive Communitati ſæculari liceat viſitare, & adminiſtrationem revidere Montis Pietatis, erecti ad effectum, ut ſingulis annis frumentum pauperibus, aliiſque indigentibus perſonis mutuò detur, cujus quidem Montis adminiſtratio conſuevit dari laicis? ibidem.
An debitores frumenti, quod ſibi per Adminiſtratores Montis Pietatis, ab Epiſcopo erecti, pro ſubveniendis honeſtis familiis egenis, fuit pro una vice tantum ex permiſſione Epiſcopi Menſe Maii credito venditum intra communem valorem, ut ejus quantitas pro ipſo Monte neceſſaria ſtatuatur ad ſuccurrendum de cętero, ac in perpetuum mutuo gratuito ejuſdem egenis, teneantur ad ſolutionem pretii conventi juxta formam obligationis Cameralis? 74
An deponentes pecunias in Monte Pietatis, poſſint ex illis percipere lucrum quinque pro centenario? Et
An idem Mons exponens poſtea mutuatariis dictas pecunias, poſſit exigere ab iis ſeptem pro centenario? ibid.

DE NEGOTIIS ILLICITIS.

AN Clerici Conjugati, qui ob paupertatem ſe exercent in agricultura, vel in alio opere, non tamen ſordido, debeant eſſe immunes à ſolutione capitationis &c.? 75
An Eccleſiaſtici poſſint vendere etiam minutim panem, vinum &c. abſque ſolutione vectigalium? ibid.
An Clericis, & Regularibus liceat lucri cauſa negotiari, & potiſſimum exercere artem venalem Pharmacopolæ? Ubi de eorum Immunitate à vectigalibus quoad mercaturam. ibid.
An Presbyteris, & Clericis, abſque interdicti nota; liceat oves, boves, aliaque hujuſmodi animalia emere, eaque locationis, aut ſocietatis titulo conductori, aut ſocio tradere, lucrum, ex hujuſmodi locatione, ſive ſocietate percipere? 76
An cognitio negotiationis illicitæ Eccleſiaſticorum ſpectet privativè ad Nuncios Apoſtolicos? ibid.
An Clericis concedenda ſit licentia exercendi agriculturam pro ſua, ſuorumque ſuſtentatione, ac retinere Apum alvearia? Ubi aliqua de Conductoribus Eccleſiæ, eorumque Immunitate à vectigalibus. 77
An Epiſcopus licitè retinere poſſit Cymbam piſcatoriam pro ſuo, ſuorumque uſu, & piſces, qui ſuperſunt, vendere, eorumque pretium in eleemoſynam, ac ſtipendium piſcatorum convertere? ibid.
Reliqua de Negotiis illicitis. Vide de Immun.

DE NUNTIIS APOSTOLICIS.

AN Nuncii Sedis Apoſtolicæ poſſint Superiores Regulares compellere, ad recipiendum Religioſos expulſos ab eorum Religionibus? 77
An à Tribunali Nunciaturæ relaxari poſſint Inhibitiones ad favorem Regularium, delinquentium in Monaſteriis, & Con-

& Conventibus, in quibus non degunt ſaltem 12. Religioſi? ibidem.
An Conſervatores Regularium in cognoſcendis cauſis eorumdem Regularium, habeant juriſdictionem privativè quoad Nuncium Apoſtolicum, habentem poteſtatem Legati à latere? ibid.
An Nuncii Apoſtolici poſſint exercere Pontificalia, vel licentiam aliis Epiſcopis concedere illa exercendi in Provincia ſibi commiſſa, conferendo Ordines Sacros quibuſvis Clericis, cujuſcumque Diœceſis, abſque licentia Epiſcopi loci, in quo ejuſmodi Pontificalia exercentur? ibid.
An electio Nunciorum, quibus Roman. Pontificis authoritas repræſentatur in Regnis, ad quę mittuntur, omninò pendeat ab ejus libera voluntate? Ubi de facultatibus, quæ aliquibus ipſorum, ac Epiſcopis, & Miſſionariis à Sede Apoſtolica concedi ſolent. 78.
An liceat Nunciis Apoſtolicis mittere Commiſſarios ad alienas Diœceſes, ut ibi cognoſcant cauſas in prima inſtantia? 79
An cognitio negotiationis illicitæ Eccleſiaſticorum ſpectet privativè ad Nuncios Apoſtolicos? ibid.
An ſuperior Regularis Nuncium Apoſtolicum, non Judicem Synodalem, & à Diœceſi Epiſcopi denunciantis ultrà duas dietas diſtantem, poſſit in Conſervatorem eligere? ibidem.
An Regularis degens extra Clauſtra, ſi delinquat, puniri debeat à Nuncio Apoſtolico, vel ab Epiſcopo, qui prævenerit? ibid.
An Nuncius Apoſtolicus in gradu appellationis poſſit procedere in cauſis Officialis S. Officii? ibid.
De procuratione electionis per ambitum quoad Nuncios, Legatos &c. ibid.
An Nuncius Neapolitanus, vigore aſſertæ facultatis, poſſit cognoſcere differentias circa Clauſuram Monialium Regularibus ſubjectarum, & an poſſit ingredi Clauſuram earundem? ibid.
An, & quatenus Regulares, etiam Abbates poſſint ſuſpendi, excommunicari, privari ſuis Officiis, ac Dignitatibus à Legatis, ſive Nunciis Apoſtolicis? Ubi
Quid ſi ipſi Regulares, & Abbates ſententiam privationis, ſua ſubſcriptione admiſerint? Et
Quid, ſi à Sac. Congr. ſuper Epiſc. & Regul. injunctum fuerint Nunciis, ut capiant diligentem informationem, & decernant quod judicaverint opportunum? ibid.
Reliqua quoad Nuncios vide de Immun. Eccleſ.

DE OBLATION. ECCLESIAT.

AD quem ſpectent oblationes, illarumve adminiſtratio, quæ fiunt Imagini, translatæ ad Eccleſiam Cathedralem, & in quem uſum ſint convertendæ? Ubi plura de hujuſmodi oblationibus. 79
An oblationes, quæ fiunt Oratoriis, atque Eccleſiis, ſive Capellis, ſitis intrà limites Parochiæ, debeantur Parocho? 80
Cui nam cedant oblationes, quæ offeruntur in Miſſa Presbytero celebranti? Et quid de illis, quæ offeruntur novis Sacerdotibus, dum celebrant primam Miſſam? Ubi quid de iſtis advertendum? ibid.

DE S. OFFICIO INQUISITION.

AN crimen ſollicitationis ad actus inhoneſtos in Sacramentali confeſſione ſufficienter probetur per teſtes ſingulares? Ubi multa de hac re. 80
An crimen polygamiæ ſpectet ad forum Eccleſiaſticum, ſive ad Inquiſitores hæreticæ pravitatis, privativè quoad Judices ſæculares? 83
An, quibus, & quatenus permittenda ſit lectio Sacrorum Bibliorum vulgaris verſionis? 84
An, qui venenum cuidam complici propinat, ne deveniat in poteſtatem S. Officii, incidat in Conſtitutionem *Si de protegendis*? ibid.
An Strigis deponentibus, ſe vidiſſe tales, etiam eos nominando, in diabolicis ſuis ludis, & congregationibus, credatur? ibidem.
An poſſit cogi ad veritatem integrè fatendum, qui ex ſecreto naturali novit aſſaſſinium machinari Conſultori S. Officii, ut in caſu poſito? ibid.
An Prælati Regulares, habentes quaſi juriſdictionem Epiſcopalem, poſſint procedere in cauſa S. Officii contra ſuos Subditos ſæculares? ibid.
An cum hæreſim abjurantibus diſpenſari poſſit à Sum. Pontifice in radice Matrimonii, jam ante abjurationem contracti cum impedimento ſecundi gradus? ibid.
An Inquiſitores hæreticæ pravitatis poſſint habere familiam armatam? Et quæ arma eorum familia deferre poſſit? Ac de aliquibus, quæ fieri poſſint ab Inquiſitoribus cum d. familia armata. ibid.
An Principes, vel Magiſtratus ſæculares aſſiſtere poſſint cum Inquiſitoribus in cauſa hæreſis, vel quovis modo ad S. Officium Inquiſ. ſpectante? Et quid de Equitibus Hieroſolymitanis? ibid.
An puer ſeptem, vel octo annorum ob jactatam apud ſuos coætaneos magiam, & nocturnos Sagarum conventus apprehendi, & ejus confeſſio attendi poſſit? 85
Qua pęna affici debeat puer maleficus ob dictam pueritiam, & adoleſcentiam commiſſa? ibid.
Et qui proximi pubertati dicantur? ibid.
An baptizatus invalidè, ſive conſcius invaliditatis, ſive non redeundo ad veterem ſectam, ſit dicendus apoſtata? Ubi effata varia de apoſtatis à Fide. 86
An Princeps ſæcularis poſſit punire Reum à S. Officio Inquiſ. Judicialiter jam punitum? 87
An cauſæ eorum, qui refigunt Officiales S. Officii, cum non ſint, & ſub hujuſmodi prætextu committant aliquod delictum, non ſpectans ad S. Officium, debeant de jure cognoſci à S. Officio privativè quoad omnes alios Judices? ibid.
De Carceribus S. Officii aliqua. ibid.
De veſte, ut dicitur, virgine, poſita ſub mappis ſuper lapide ſacrato Altaris, ejuſq; abuſu ad ſortilegia, & de probatione hujuſmodi delicti. ibid.
An à ſententia favore libertatis in materia S. Officii Inquiſit. detur appellatio, & ad quem effectum? ibid.
An ſit annuendum petitioni cujuſdam Regularis, invalidè, ut aſſerit, profeſſi, ſpontè comparentis in S. Officio pro diſſolutione Matrimonii &c. ut in caſu poſito? 88
An ſit delictum communio à quodam Monacho Baſiliano Græco Schiſmatico ad Triremes damnato in ditione Latinorum Chriſtianorum adminiſtrata in fermento concaptivo pariter Schiſmatico ſuis præciſis verbis, ut in caſu poſito. Et an ſpectet ad S. Officium?
An ſit locus hæreditati relictæ à Patre filio, ſub conditione, dummodò ſit abſolutus à Sac. Inquiſitione &c. ut in caſu poſito? ibid.
An falſus calumniator in materia ad S. Officium ſpectante, veluti ſollicitationes in confeſſione, ſit de hæreſi ſuſpectus, & tanquam talis debeat abjurare, & quomodo? Et an gaudeat immunitate Eccleſię? Et an idem dicendum ſit de teſte deponente falſum in S. Officio, & in materia ad S. Officium ſpectante, ut ſupra? 89
An juramentum præſtitum teſtibus in fine eorum examinis, ſufficiat ad validitatem examinis etiam in S. Officio? Et an ſaltem faciat aliquale indicium, ita ut Reus ſpontè comparens poſt d. examen, gaudeat beneficio ſpontè comparentis, tanquam non legitimè præventus? Et an ſufficiat, quod repetitus cum juramento in principio ratificaverit primum examen? ibid.
An excommunicatus in Tribunali S. Officii vigore Conſtit. B. Pii V. *Si de protegendis*, & inſordeſcens in d. excommunicatione per annũ, poſſit audiri per Procuratorẽ, &c. ibid.
An crimen revelationis Confeſſionis ſpectet ad S. Officium? Quomodò probetur: Et qua pęna &c.? ibid.
An concubitus Judæi cum Chriſtiana, vel è contra, ſpectet ad S. Officium privativè &c. ibid.
An ſpontè denunciantes in S. Officio tam contra alios, quam contra complices per turbam deponentes, aliquo modo afficiant eoſdem complices, vel irritent totum proceſsũ. ibid.
An Fiſcus examinando eoſdem complices nominatos à ſupradictis denunciatoribus, procedere valeat contra eos, qui in eodem proceſſu per præventionem ſe gravaverunt? ibid.
An, & quatenus Regulares abjurãtes de levi in S. Officio reddantur inhabiles ad gradus, & Dignitates Religionis? Ubi de abjuratione, de abjurante, deque Regularibus ad materiam S. Inquiſ. pertinentia, ac de Miſſionariis. 90
An Inquiſitores Apoſtolici poſſint abſolvere ſuos familiares, ſeu Officiales ab excommunicatione incurſa vigore Can. *Si quis ſuadente*, vel pertineat privativè ad Epiſcopos, quando nimirum percuſſio eſt levis, vel mediocris: Et quid ſi enormis? ibid.

An

An quidam abſolvendus ſit à ſola polygamia, tanquam à delicto ſpectante ad S. Officium, vel etiam ab homicidio, occaſione d. polygamiæ commiſſo, ut in caſu poſito? ibidem?
An denuò contrahere debeat validè Matrimonium, & interim debeant Conjuges ſeparari? ibid.
An Conſtitutio B. Pii V. de non audiendis condemnatis in contumaciam, elapſo anno à die condemnationis, locum habeat etiam in Tribunali S. Officii, maximè vero in cauſis, quæ ad fidem non pertinent? ibid.
An Miniſtri Cameræ Apoſtolicæ exequi poſſint manu regia contrà debitores Cameræ conductores bonorum Cameralium, ſi dicti debitores ſint Officiales S. Officii ex illis, qui gaudent privilegio fori, abſque Exequatur Inquiſitionis? ibidem.
An Regulari Miniſtro S. Officii decedenti extrà Clauſtra, dum iter agebat ex uno ad alium Conventum obedientia ſui Superioris, faciendum ſit ſpolium? Et quatenus.
An à Superiore ſuæ Religionis, vel ab Inquiſitore, cujus erat Miniſter? 92
An Inquiſitores S. Officii procedere poſſint, ac debeant ad cenſuras contrà Judices, ac Miniſtros laicos, qui furantem Pyxidem cum particulis conſecratis, non confeſſum, neque convictum, in termino octo horarum ſuſpendere fecerunt altis furcis in platea ejuſdem Eccleſiæ, in qua ſacrilegium commiſſum fuit, turbantes juriſdictionem S. Tribunalis, prætendentis &c. hujuſmodi cauſas ad ſe ſpectare privativè quoad omnes alios. ibid.
An Princeps ſæcularis poſſit edicto ſuo prohibere, nè quis faciat incantationes ſuperſtitioſas cum invocatione dæmonum tacita, vel expreſſa, vulgò inciarmaturas ad hoc, ut arma inimicorum non noceant, ſub pœna mortis, ultrà pœnas Eccleſiaſticorum in iis, quæ ad ipſos Judices Eccleſiaſticos pertinent? 93
Quid faciendum de hujuſmodi edicto jam publicato? ibid.
An Epiſcopus potuerit publicare ſimile edictum ſub pœnis arbitrariis tam delinquentibus, quam non revelantibus, vel ipſi Epiſcopo, vel S. Inquiſitioni, & ulterius concedere Indulgentias 40. dierum, tam denunciantibus, quam cooperantibus ad eſtirpationem hujuſmodi delinquentium? ibidem.
An deturpantes, violantes, vel percutientes Sac. Imagines, puniri debeant privativè quoad Judices laicos in S. Officio? Ubi quid de Judæis hoc ipſum committentibus? ibid.
An Notarius, vel alius Miniſter S. Officii ex iis, qui gaudent privilegio fori, ex d. privilegio ſuperveniente poſſit declinare juriſdictionem Epiſcopi, coram quo introductum erat judicium Civile, & per multos annos diſcuſſum ante privilegium S. Officii? ibid.
An mandatum Epiſcopi executum contrà dictum Notarium realiter, vel etiam perſonaliter poſt ſuſceptum officium, nulla facta proteſtatione in actis ſuperventæ exemptionis, ſit nullum, & revocandum à S. Tribunali? ibid.
An damnati ad Triremes in Tribunali S. Officii, ſivè in perpetuum, ſivè ad tempus, ſint degradandi? 94
An degradatio debeat eſſe actualis, ſivè verbalis, ſivè nullo modo facienda ſit? Ubi curſim recenſentur caſus, in quibus infertur pœna degradationis? ibid.
Quot, quaſque pœnas incurrat Religioſus laicus profeſſus latinus, qui dimittens habitum regularem, ab Epiſcopo Græco Schiſmatico ſe facit græco ritu ordinari? Et reverſus ad Religionem quomodo ſit tractandus? 95
An Patentati exempti, ſivè Privilegiati S. Officii, hoc eſt Officiales, qui gaudent privilegio fori activè, & paſſivè, quales ſunt Vicarius, Notarius, Fiſcalis, Baroncellus, Cuſtos Carcerum, & ſimiles Miniſtri neceſſarii S. Officio, gaudeant quoad onera communitativa exemptione Eccleſiaſticorum, vel eorum Colonorum, vel Militum, vel familiæ armatæ Epiſcoporum? ibid.
An Edictum Inquiſitoris publicatum in ejus ingreſſu ad Inquiſitionem ſub nomine proprio, & dignitatis, obliget poſt deputationem novi Inquiſitoris, qui hujuſmodi edictum non renovavit, præter conſuetudinem Inquiſitorum prædeceſſorum, qui d. Edictum in Officii ingreſſu renovare ſolent? ibid.
An neceſſarium ſit novum Edictum publicare, vel magis expediat illud differre ad opportuniorem commoditatem, ex cauſa, ut ibi? ibid.
An potius expediat novum Edictum publicari Romæ à Generali Inquiſitore, quod afficiat omnes Inquiſitores, vel ex aliqua cauſa, vel etiam ex oblivione, aut negligentia publicare omittentes? ibid.
An præventus à ſolo dicto ſocii criminis, in quo obiit, abſque tamen purgatione maculæ, gaudeat privilegio ſpontè comparentium in cauſa ſpectante ad S. Officium, non tamen in materia Fidei? ibid.
An carceratis in S. Officio ob crimen hæreſis concedi debeat Confeſſarius, ac miniſtrari Euchariſtia? 96
An Bulla B. Pii V. *Si de protegendis* habeat locum in iis, qui ſine fractura Carceris S. Officii, ſed clavibus adulterinis, non odio Fidei, ſed pretio eduxerunt è Carcere de hæreſi vehementer ſuſpectum; non tamen confeſſum, neque convictum? ibid.
Sin minus, qua pœna ſint puniendi, tam extrahentes, ut ſuprà, quam mandantes, claves adulterinas conficientes ſcienter, earumque confectioni ſcienter cooperantes, contrà quos proceditur in contumacia? ibid.
Qua pœna ſit puniendus ſupradictus hæreticus judaizans, qui, ut ſuprà fugit è Carcere, & adhuc eſt contumax, & fugitivus? ibid.
Qua pœna ſit puniendus, qui nedum mandavit d. extractionem, ſed etiam occidi proditoriè d. extrahentem, contrà quem proceditur in contumaciam? ibid.
Qua pœna ſint puniendi Mandatarii prædicti homicidii, qui illud perpetrarunt, nedum proditoriè, ſed etiam mediante pecunia, & ſunt in fortiis S. Officii? ibid.
An, & quatenus Græci Schiſmatici poſſint fieri captivi, ac ſuis bonis ſpoliari, à Chriſtianis, præſertim, à Triremibus Religionis Hieroſolymitanæ? ibid.
An caſus ſententiæ, quæ tantum declarat, Inquiſitionem S. Officii non eſſe Judicem competentem, comprehendantur in Conſtitutione 22. B. Pii V. incip. *Inter multiplices*? ibidem.
An teſtes ſingulares in tempore, & loco tantum, concordantes, tamen in ſpecie, & ſecta hæreſis ſufficienter probent? 97
An Officiales, qui gaudent privilegio fori S. Officii ſint exempti à Tribunali Rev. Fabricæ S. Petri pro executione legatorum piorum, vel ſaltem recurrendum ſit ad Inquiſitorem, ut ſubſcribat primam citationem dumtaxat? ibid.
An in Brevi Greg. XIII. pro S. Officio Inquiſit. Taurinenſis, ut ibi, ſint comprehenſi Regulares, qui degunt, uti Parochi in Eccleſiis unitis ſuis Monaſteriis, extrà tamen Clauſtra poſitis, ibique vel alibi prævia licentia ſuorum Superiorum, è d. Eccleſia Parochiali cauſa infirmitatis diſcedentes, occumbunt? ibid.
An teſtes, qui admittuntur *ex cap. in fidei favorem de hæret. in 6.* probent pro pœna ordinaria contra Reos negativos? ibidem.
Et quatenus negativè, quem gradum probationis faciant? Et an in d. cap. comprehendantur etiam ſuſpecti de hæreſi? ibidem.
An mandatarius delicti non ſpectantis ad Fidem incurſus in pœnas *Si de protegendis*, & ideò tradendus Curiæ ſæculari, mortuus, ſit etiam igne comburendus? ibid.
An idem antequam conſignetur Curiæ ſæculari, debeat abjurare? ibid.
An mandatarius ejuſdem delicti, & cum ſupradicto ſocius, qui ob aliquas circumſtantias damnatur ad Triremes perpetuas, abjurare debeat? ibid.
An privilegium, quod Inquiſitores, & eorum Notarii habent ab Urb. IV. quod non poſſint excommunicari à quibuſvis delegatis, & inferioribus Summo Pontifice, extendi poſſit ad alios Miniſtros, & Officiales S. Officii, & præcipuè ad Conſultores, nominatim Portugalliæ, qui habent officium perpetuum cum voto deciſivo, & ſubſcribunt ſententiis? 98
An ſibi præjudicaverit d. Conſultor, conſentiendo in juriſdictionem alicujus Tribunalis, ſivè Rotæ, ſivè A.C. ibid.
An Inquiſitor potuerit ſibi jus dicere, & revocare cenſuras, promulgatas à Delegato Apoſtolico? ibid.
An Nuncius Apoſtolicus in gradu appellationis ſeu recurſus poſſit procedere in ejus cauſis? ibid.
Quomodò ſit expediendus qui ſe accuſat, non præventus ab aliquo judicio, uſum fuiſſe ſortilegiis qualificatis ad amorem, ſi interrogatus ſuper intentione, nolit reſpondere? ibidem.
An damnatus in contumacia ad pœnas Conſtitutionis. *Si de protegendis*, & in ſpecie excommunicationis, ſi per annum inſorduerit in excommunicatione, ſit declarandus hæreticus ad terminos *Cap. excommunicamus 1. de hæret*? ibidem.

An

An pœna damnati velut hæretici extendatur ad pœnas omnes hæreticorum, & præcipuè combuſtionis ejus Statuæ, vel figuræ? ibid.

An in citatione novæ ſententiæ condemnatoriæ ad pœnas hæreticorum offerendus ſit Salvus conductus prò pœnis in priori ſententia contentis? ibid.

An ad acquirendum ſpecialiter contrà Epiſcopum, ipſumque conſtituendum inter reos, requirantur teſtes omni exceptione majores, prout ad condemnandum Epiſcopum requiruntur? 99

An teſtes dicantur omni exceptione majores, cum nec fateantur delictum, ex quo ſocii criminis nec perjuri videantur? ibidem.

An prædicti teſtes examinati coram Epiſcopo tanquam Inquiſitore, purgari debeant à maculis mediante tortura? ibid.

An potius procedendum ſit ad ulteriora contrà eoſdem teſtes, eoſque torquendos, ad eruendam veritatem, à quo fuerint ſubornati, cum præſumendum ſit prò eo, quod ſcripſit Notarius coram Judice Epiſcopo, maximè quia unus teſtis concurrit cum eis? ibid.

An Milites Catholici, qui deficiunt in Regiones hæreticas ad hæreticorum exercitium, & poſtea à Militibus Principis Catholici intercepti reducuntur ad regiones Catholicas, & tunc quandòque confugiunt ad loca ſacra gaudeant immunitate Eccleſiaſtica? ibid.

An Clericus mandatarius S.Officii, qui gaudet privilegio fori S.Tribunalis activè, & paſſivè, poſſit in cauſis criminalibus, non ſpectantibus ad S.Officium, abſolvi à proprio Epiſcopo inſcio, dictum Clericum eſſe Officialem S.Tribunalis ibid.

Quatenus verè fuerit abſolutus, an carcerari poſſit ab Inquiſitore, ad effectum procedendi contrà ipſum pro eodem delicto, de quo jam fuit ab Epiſcopo abſolutus? ibid.

An Epiſcopus procedere poterit ad cenſuras contrà Birruarios S.Officii, qui d. Clericum carceribus manciparunt, & contrà Cuſtodem carcerum, qui eum detinet, niſi d.Clericum, ut ſupra abſolutum, dimittant è carceribus? ibid.

An plures teſtes ſinguiares ſingularitate adminiculativa, non habentes, ſeu habêtes exceptiones correitatis, vel alias legales, probent Vel quem gradum probationis faciant in materia hæreſis, vel apoſtaſiæ, ſi prædicti teſtes non fuerint repetiti, reo non citato, vel ſi citato, denegata eidem facultate dandi interrogatoria, etiam ſi in eo Tribunali extet conſuetudo non repetendi teſtes? ibid.

Quas pœnas incurrat Chriſtianus, negans animæ rationalis immortalitatem, vel de illa dubitans? ibid.

An reus extractus ab Eccleſia tanquam hæreticus, vel ſuſpectus de hæreſi juſſu S. Officii Inquiſit. in quo expeditus, conſignatus deindè fuit à d. S. Officio Curiæ A. C. uti reus cujuſdam homicidii, reſtituendus ſit Eccleſiæ, à qua fuit extractus, illiuſque immunitate gaudeat? 100

An omnibus, tam relapſis, quam aliis de hæreſis crimine pœnitentibus, & Curiæ ſæculari tradendis, danda ſint Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ? Et quid de Sacramento Extremæunctionis? ibid.

De Salvoconductu concedendo Hæreticis. ibid.

Alia quoad S.Officium. Vide de Hæreſi, ac alibi.

DE ORATORIIS PRIVATIS.

De Oratoriis privatis quæſtiones ferè omnes diſſolvuntur. 100

DE ORDINE, ET ORDINATIONE.

An Prior Commendatarius, cui Cura animarum incumbit, exercenda tamen per Vicarium perpetuum, teneatur ad Sacros Ordines ſe promovere? 103

An Epiſcopus vigore commiſſionis Apoſtolicæ poſſit cum abſenti diſpenſare ad Ordines ſuſcipiendos, ut in caſu poſito? ibidem.

An ex eo, quia ordinatio fiat inter Miſſarum ſolemnia, dicatur Miſſa ſolemnis? 104

An in ſuſcipiendis Minoribus Ordinibus ſit permiſſa variatio, ità ut qui ab Epiſcopo originis, ſeù domicilii tonſura, aut altero ex Minoribus initiatus fuit, poſſit ad alium Ordinem Minorem ab Epiſcopo beneficii promoveri? ibid.

An ſit permiſſa variatio in aſcenſu ab Accolythatu ad Subdiaconatum? ibid.

An ſit permiſſa Subdiacono in promotione ad Diaconatum, vel Diacono in promotione ad Sacerdotium? ibid.

An ſuſcipiens habitum Clericalem in fraudem laicæ juriſdictionis, gaudeat privilegio fori? ibid.

An hæſitans de valida ſuſceptione in Presbyteratu, ſecundæ poteſtatis, nempè abſolvendi à peccatis, ut in caſu poſito, an inquam, ſaltem ſub conditione ad recipiendam ſecundam poteſtatem accedere poſſit, ac debeat ad ordinationem &c.? ibidem.

An ſit annuendum Magiſtratibus laicis, ut promovendi ad ſtatum Clericalem deſcribantur in actis Curiæ ſæcularis? ibidem.

An Clerici ritus Græci in Italia commorantes debeant ad Ordines Sacros admitti abſque ſufficienti titulo Beneficii, ſeù Patrimonii? ibid.

An liceat Epiſcopo conferre eodem die quartum ordinem Minorem, & Ordinem Subdiaconatus? Et quid ſi dictos Ordines ſuſcipiens in iis miniſtraverit? ibid.

An approbatus à proprio Epiſcopo ad Ordines Sacros, & literis dimiſſorialibus Metropolitani ordinatus à quodam Epiſcopo Titulari, ſit validè promotus: Et an Epiſcopus Diœceſanus poſſit illum diſpenſare ab irregularitate ob id contracta? ibid.

An Clericus proviſus de Beneficio, quod dubitabatur ſpectare ad Pontificem prò collatione, poſſit ad Ordines promoveri? ibid.

An annus, qui intercedere debet ab una ad aliam ſuſceptionem Ordinis, debeat eſſe naturalis, an verò Eccleſiaſticus? ibid.

An Regulares de licentia ſuorum Superiorum poſſint recipere Ordines, etiam ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi non exiſtunt Monaſteria, in quibus Ordinandi degunt? ibid.

An Regulares, qui ob occupata, devaſtata, vel combuſta ab hæreticis propria Monaſteria, ſe conferunt ad aliam Civitatem, poſſit ordinari ad titulum paupertatis, etiam ſi careant Monaſteriis, & Conventibus; præſertim ſi hujuſmodi Regulares ſint in Ordine Subdiaconali, vel Diaconali jam conſtituti? 105

An, Epiſcopo per Sedem Apoſtolicam notoriè ſuſpenſo, poſſint illius Subditi cum litteris dimiſſorialibus Capituli Eccleſiæ Cathedralis validè ordinari ab Epiſcopo viciniori? ibidem.

An verè incurrerint in pœnas expreſſas *in cap. 8. ſeſſ. 23. de refor.* ordinati ab alieno Epiſcopo ad titulum in caſu poſito? ibidem.

De Ordinibus collatis ab Abbate non benedicto. ibid.

An Nuncii Apoſtolici poſſint Ordines conferre in aliena Diœceſi? ibid.

An ſuſcipiens primam tonſuram ab alieno Epiſcopo abſque dimiſſorialibus proprii Ordinarii, & in fraudem fori laicalis, ac munerum eorum, privetur privilegio fori? Ubi multa etiam de aliis Ordinibus omninò videnda prò præſenti materia. ibid.

An Epiſcopus, qui ordinando, per alium ipſis Ordinandis faciebat porrigere materiam, quam poſtquam tetigerant, ipſe proferebat verba, dicendo: *Accipe poteſtatem &c.* rectè, ac ritè ſe gerebat in hoc munere? ibid.

De Ordine quoad literas dimiſſoriales. ibid.

An Epiſcopus Clericum ratione originis, vel domicilii altero Epiſcopo ſubditum, poſſit ratione beneficii, quod in Diœceſi ſua obtinet, ad Sac.Ordines promovere, quamvis beneficium ipſum ad congruam ſuſtentationem ſufficiens non ſit; poſito tamen quod d. Clericus ad titulum ſufficientis patrimonii ordinetur? ibid.

An Ordinandus ratione beneficii indigeat literis teſtimonialibus Ordinarii originis, vel domicilii de vita, & moribus, aliiſque requiſitis, vel ſatis ſit de illis conſtare Epiſcopo ordinanti per informationem in ſuo Tribunali legitimè aſſumptam? ibid.

De ordinatione Græcorum, & Latinorum, ubi effata varia. 106

De Clerico minori, qui falſis fidibus ætatis obtinuit Parochialem, & promoto extrà tempora, ad Ordines ſacros, in quibus Curam animarum exercuit. 108

An Archidiaconus, ſivè prima Dignitas debeat vocari ad examen Ordinandorum? ibid.

An, & quomodò Archidiaconus de ignotorum ſibi ſufficientia publicè teſtari queat? ibid.

An idem evocari debeat ad examen per concurſum Parochialium: Ubi parerga de ſacris Ordinibus. ibid.

An Epiſcopus melius faciat, ſi ad Sacros Ordines promo-

moveat pauperes, quam divites? ibid.

An Epiſcopus, qui etiam ex indulto Apoſtolico, quod vocant *extra tempora*, facultatem habeat ordinandi Petrum in feſtis diebus valeat die Dominico ipſum Petrum in Diaconum ordinare, quem præcedenti die Sabbathi ad Subdiaconatum promoverat? Et ſic ordinatus quas pœnas incurrat? 109

An laici Græci in Italia poſſint ritè promoveri ad primam tonſuram, & conſequenter ad minores Ordines ab Epiſcopis Latinis ritu Græco, vigore aſſertæ eorum conſuetudinis? ibid.

An Græci promoti ab Epiſcopis Latinis ad primam tonſuram ritu Latino, poſſint ſubindè ad ritum Græcum tranſire? ibidem.

Quo ritu cenſeri debeant Græci ab Epiſcopo Latino ordinati? Ibidem.

An ritu Græco conferatur prima tonſura ſeorſim à Lectoratu, & Ordinibus minoribus? ibid.

An Regulares, qui nullitatis ſuæ profeſſionis conſcii ſe ad Sacr. Ordines promoveri faciunt, incidant in pœnas Conſtit. B. Pii V. incip. *Romanus Pontifex*? Ubi plura de Ordinibus ſacris collatis, ſeu receptis abſque titulo patrimonii, beneficii, penſionis, ſeu religioſæ paupertatis. ibid.

An ordinatus ex indulto Apoſtolico die Sabbatho 4. temporum Subdiaconatu, Dominica ſequenti Diaconatu, & altera die Dominica Presbyteratu, ut in caſu poſito, ſit ritè ordinatus? 112

An Epiſcopus in Eccleſiis Parochialibus exemptis tempore viſitationis, poſſit, etiam, invitis Regularibus conferre Sac. Ordines, ac Chriſma, aliaque Pontificalia exercere? ibid.

An ad Epiſcopum pertineat concedere Dimiſſorias pro Ordinandis Clericis Eccleſiarum Parochialium Regularium ſæcularizatatum &c.? 113

An Clericus, qui de homicidio inquiſitus indicia torturæ diluit; durante nihilominus communi exiſtimatione populi, illum pro homicida reputantis, cenſendus ſit irregularis, ut promoveri nequeat? ibid.

An filius legitimus ſuppoſitus illegitimus, ut in caſu poſito, poſſit aſcendere ad Sac. Ordines? ibid.

An Eunuchi ad Sac. Ordines admitti poſſint? Ubi de mutilatione, ac diſpenſatione ab ipſa. Et quid quoad eorum Matrimonia? ibid.

An ſuſceptio Sac. Ordinum ex metu reverentiali, concurrentibus minis, ſit irrita? ibid.

An Abbates poſſint ſæcularibus Subditis dimiſſorias ad Ordines concedere? 114

Quid de promoto ad Sac. Ordines poſt contractum Matrimonium? Quidve ad minores Ordines? ibid.

De quodam Judæo converſo, quoad Ordines, & Matrimonium. ibid.

An Matrimonium Græcorum, poſt ſuſceptos Sac. Ordines, ſit validum? ibid.

Quot, quaſque pœnas incurrat Religioſus laicus Profeſſus Latinus qui dimittens habitum Regularem, ab Epiſcopo Græco Schiſmatico ſe facit Græco ritu ordinari? Et reverſus ad Religionem quomodò ſit tractandus? ibid.

An licitè quis promoveri poſſit ad Sac. Ordines ab Epiſcopo originis ſui Patris? ibid.

An credens, Deum non eſſe, & volens ſuſcipere, & ſuſcepit Presbyteratus Ordinem, ut in caſu poſito, ei ſit character impreſſus, & validè ſit ordinatus? ibid.

An, qui fecit divortium, poſſit ad Sac. Ordines aſcendere, ut in caſu poſito? ibid.

An Græci in ſuſceptione Sac. Ordinum teneantur obſervare tempora, & interſtitia Eccleſiæ Latinæ? ibid.

De Epiſcopo proprio pro Ordinibus, 115

An tempus, quod requiritur in aſſequendis Dignitatibus &c. Eccleſiaſticis tam Sæcularibus, quam Regularibus, debeat eſſe completum? 117

An Epiſcopus, ordinando Alumnum Seminarii alterius Diœceſis; ratione tamen domicilii, ut in caſu poſito, incurrerit pœnam aliquam? ibid.

An, & quatenus requiratur titulus ad Sac. Ordines, non modò in Clericis ſæcularibus, ſed etiam in Regularibus? Et quid de Religioſis Societatis Jeſu? ibid.

An, & quatenus facultates de promovendo ſuffragentur? Et quomodo, & à quo unuſquiſque promoveri debeat? Pœna in contrafacientes. ibid.

DE PAROCHO, ET PAROCHIA.

AN ſit valida electio ſepulturæ facta coram Parocho? 118

An Prior Commendatarius, cui Cura animarum incumbit, exercenda tamen per Vicarium perpetuum, teneatur ad Sac. Ordines ſe promovere? ibid.

Ad quem pertineat deputatio proviſionalis Miniſtrorũ exercentium in Eccleſia Cathedrali Curam animarum? ibid.

An Canonici Regulares Præmonſtratenſis Ordinis ſint capaces pro obtinendis abſque alio Sedis Apoſtolicæ permiſſu Parochialibus Eccleſiis ſæcularibus, ſaltem Juriſpatronatus ad præſentationem Patronorum? Et quid de aliis Canonicis Regularibus? ibid.

An, & quatenus, quibuſque remediis, ac mediis Parochiæ ornandæ, augendæque ſint? 119

An, & quatenus Epiſcopus poſſit Parochos ritè, ac rectè ſemel approbatos, iterum, ac pluries ad examen vocare? 120

An Commenda Monaſterii Regularis Conventu carentis, ac duas Eccleſias Parochiales, quibus per duos Presbyteros ad nutum Abbatis, ſeu Commendatarii d. Monaſterii amovibiles deſervitur, quarumque omnes fructus Abbas, ſeu Commendatarius percipit, annexos habentis, Clerico 25. annorum non completorum ſub expreſſione, quod d. Monaſterium Cura carebat, Apoſtolica authoritate facta ex diſpoſitione dictorum Decretorum, fuerit nulla? Et data illius nullitate; An eidem Clerico, qui vigore d. Commendæ dictum Monaſterium ultrà 20. annis pacificè poſſedit, ſuffragetur regula de triennali, vel decennali poſſeſſione? ibid.

An Commendatores Ordinum Militarium poſſint retinere, & carcerare Sacerdotes ſæculares ad Curam animarum à ſe deputatos? ibid.

An Parochiales conferendæ ſint dignioribus, vel ſufficiat, quod conferantur dignis? ibid.

An licentia alienandi data Rectori Eccleſiæ tranſeat in ſucceſſorem? ibid.

De examine Parochialis Juriſpatronatus, facto ſine Examinatoribus Synodalibus. ibid.

An, & quatenus Canonici poſſint deputare in Parochum Canonicum ſupernumerarium? ibid.

An fundator Eccleſiæ Parochialis cogi poſſit ad augendum dotem eidem Parochiali uſque ad annua ſcuta centum? ibid.

Qua pœna puniri poſſint Parochi, qui celebrant Matrimonia temporibus prohibitis? ibid.

Infirmo Parocho, fuit ad Curam deputatus Parochus vicinior, mortuo Parocho deputante, deputatus continuando functiones, interfuit Matrimonio. An incurrerit in pœnas? ibidem.

An liceat Confratribus Societatum, abſque facultate juris ſepelindi, & abſque interventu Parochi, ſepelire defunctos in ſuis Oratoriis? ibid.

An Parochus duarum Eccleſiarum in eadem Civitate exiſtentium æquè principaliter unitarum, poſſit reſidere in altera ſibi benè viſa? ibid.

An benedictio contrahentium Matrimonia poſſit fieri extra Eccleſiam a Parocho? ibid.

An diſpoſitio Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 24. de refor.* locum habeat in Dignitate principali Eccleſiæ Collegiatæ, Curam animarum annexam habente? ibid.

An Eccleſia Parochialis de Jurepatronatus pro duabus partibus laicorum, & pro una Juriſpatronatus Eccleſiaſtici, ſit providenda de Rectore per examen concurſus? ibid.

An ſit ſolvenda quarta funeralis à Monialibus? ibid.

An Archipresbyter Cathedralis, qui actualem Curam animarum exercet, dicatur reſidere ad effectum perceptionis reddituum, ſi reſideat in Suburbiis parum à Civitate diſtantibus? ibid.

An Archipresbyter, ſi ſuo parochiano vita functo Sacramenta non adminiſtraverit, jus ei competat cantandi Miſſam, & alias functiones funerales faciendi, ac emolumenta ex eis percipiendi? ibid.

An concurrentibus duobus funeralibus eodem tempore, d. Archipresbyter eligere poſſit Sacerdotem ſibi benè viſum, qui altero ex dictis functiones celebret? ibid.

Cuinam competat jus eligendi Presbyteros, & Clericos amovibiles in Eccleſia Parochiali? ibid.

An Vicarius, & Capellanus amovibilis exercens Curam animarum annexam Commendæ Hieroſolymitanæ in iis, quæ con-

concernunt Curam, ſubjaceat juriſdictioni Ordinarii? ibid.
An Parochis in aſſociatione Cadaverum defunctorum liceat ingredi Eccleſiam Regularium cum Cruce, Superpelliceo, & Stola, ibique aſſiſtere &c.? 122
An Regulares ad funus accedentes convenire debeant in Eccleſiam Parochialem cum aliis &c.? Et an diſtributio Candelarum debeat inter Clerum Sæcularem, & Regularem eſſe æqualis? ibid.
An Regulares concordare poſſint cum Parochis, ut ij peragant Officium in Eccleſiis Regularibus ſuper Cadavere Parochiani Defuncti? ibid.
De Parochis Religionis Hieroſolymitanæ quoad Curam animarum, ſubjectionem Ordinario earum Eccleſiarum, viſitationem, & ſimilia? ibid.
De Privilegio S. Jo: Florentinorum circa Præceptum Paſchalæ annuæ Communionis. ibid.
Quid de reſidentia Parochi tempore peſtis? ibid.
An Parochus Eccleſiæ non Matricis, ſive non Cathedralis? cogere poſſit Parochos aliarum Eccleſiarum ad intereſſendum benedictioni Fontis Baptiſmatis Sabbatho Sancto, & Pentecoſtis? ibid.
De una Cathedrali ſuppreſſa, & in Collegiatam erecta, & altera erecta, ut in caſu poſito, ubi hæc quæruntur: ibid.
An in feſtivitate Corporis Chriſti proceſſionem SS. Sacramenti dirigere debeat ejus Prior, illamque ducere ab ipſa ad Eccleſiam Cathedralem uſque, ac SS. Sacramentum deferre? ibid.
An ipſa Eccleſia Collegiata conſecrari debeat, aqua baptiſmalis, ut poſtea deferatur ad Eccleſiam Cathedralem, in qua eſt fons baptiſmalis? ibid.
An in ipſa conſecrari debeat Oleum, & in ea conſervandum ſit? ibid.
An teneatur aſſervare SS. Euchariſtiæ Sacramentum, quia ipſa Eccleſia Collegiata eſt Parochialis, an verò teneatur ipſi illud ſubminiſtrare Eccleſia Cathedralis? ibid.
An eidem Priori intereſſenti functionibus cum Capitolo Cathedralis, debeatur thurificatio pari thuribuli ductu, ac datur Dignitatibus Cathedralis? ibid.
An idem Prior præcedere debeat Canonicos Cathedralis? ibidem.
An SS. Euchariſtiæ Sacramentum ſuper Altare majori aſſervandum ſit, præcipuè in Parochialibus? ibid.
An liceat ſolum Parochis exponere in die Feſto Corporis Chriſti SS. Euchariſtiæ Sacramentum in ſuis Eccleſiis, & an etiam id liceat Confraternitatibus in ſuis Oratoriis? ibidem,
An Conſtitutio Synodalis, qua cavetur, quod advenæ ubicumque deceſſerint, ſepeliantur in Eccleſia Cathedrali, & emolumenta ad illum Curatum pertineant, niſi Parochus ejus Parochiæ, ubi advena deceſſerit, ei Sacramentum Pœnitentiæ, vel Euchariſtiæ miniſtraſſe probaverit, locum habeat in adminiſtratione Sacramenti Extremæunctionis, in caſu, quo Parochus vocatus ab advena infirmo ad audiendam ejus Confeſſionem, ille ob morbi gravitatem nec confiteri queat, neque Sac. Viaticum percipere? 123
An, abſente Parocho, Presbyteri Schiſmatici poſſint baptixare filios Catholicorum? ibid.
De Clerico minori obtinente per reſignationem cum penſione Parochialem Eccleſiam, mediante exhibitione falſæ fidei baptiſmatis, & ſucceſſivè eadem fide mediante promoto vigore Brevis Apoſtolici extra tempora od Ordines Sacros, in quibus miniſtravit, & curam animarum excrevit. ibidem.
An Archidiaconus prima Dignitas non Canonicus debeat deferre Viaticum Epiſcopo ægrotanti, & peragere Officium in ejus funere? ibid.
De funeribus Equitum Hieroſolym. ac aliorum Regularium, decedentium extra Clauſtra, etiam ſi ſepulturam elegerint. ibid.
An Parochi exigere poterint aliquid aliud præter ſolitam eleemoſynam, ab iis, qui ſepeliri volunt in Eccleſia Regularium? ibid.
Utrum in Eccleſia Cathedrali, quæ Parochialis eſt, & onica in Civitate, curam animarum ſub ſe habens, & ad hunc effectum retinet Curatos, qui ab Epiſcopo approbantur, ſed ſunt ad nutum Capituli amovibiles, debeat Epiſcopus, aut poſſit Vicarium perpetuum inſtituere? Ubi aliqua de Parochialibus unitis. ibid.
An Parochi poſſint à Regularibus, præſertim, Urbis, nomine quartæ funeralis exigere medietatem omnium, & ſingulorum quæ in funere, ejuſque occaſione deferuntur, offeruntur que. 124
An, & quatenus ſit locus erectioni novę Parochialis Eccleſię ac deputationi Vicarii in exercitio Curæ animarum? ibid.
An Epiſcopus poſſit deputare Canonicum Cathedralis in Vicarios perpetuos Parochialium? 126
An Regularibus liceat Cadavera defunctorum aſſociare cum ſtola, & alias aliquas Parochiales functiones peragere &c.? ibidem.
An manutenendi ſint R. Parochi S. Angeli in foro piſcium, & S. Mariæ in Monticellis Urbis in poſſeſſione, etiam quoad petitionem exigendi à Judæis Prætaticum vulgò nuncupatum, pro decimis, & oblationibus, quas à Chriſtianorum domibus percipiebant, antequam ad ipſos Judæos quocumque titulo deveniſſent? ibid.
An liceat Regularibus mulieres poſt partum in ſuis Eccleſiis poſt purificationem admittere? ibid.
De Parocho circa Matrimonia. ibid.
An Regulares, ad exercendum munus Parochiale in Indiis, à Magiſtratu ſæculari ritè, ac rectè inſtituantur &c. ibid.
De concurſu ad Parochialem, abbreviatione, & prorogatione Edicti, de ejus privatione à Capitulo, ſede vacante, de titulo colorato, ac Sacramenta ab eodem miniſtrata, &c. ibid.
De præcedentia inter Parochum S. Jo: Laterani, S. Petri in Vaticano, Sacriſtam S. Mariæ Majoris, & alios Parochos Urbis? ibid.
An Domus Parochi gaudeant Immunitatè? ibid.
An Canonici poſſint levare aliena Cadavera ſine proprio Parocho? ibid.
An Parochus poſſit peragere functiones Sacerdotales, & ſolemnes, tam in Capellis, aut Eccleſiis, vel Oratoriis Confratrum, ſitis intrà limites ſuæ Parochiæ, quam in ſitis in propria Eccleſia? ibid.
An, peractis per Parochum exequiis, poſſint Capellani Sodalitatum reiterare in eiſdem Eccleſiis, vel Oratoriis Officium ſuper Cadavere cum Stola, & aſperſorio? Ubi plures confraternitatum abuſus caſtigantur, coercenturque? ibid.
An Parochus Matricis Eccleſiæ poſſit ad ſuum libitum inchoare generales proceſſiones, non expectatis Canonicis Collegiatæ. 128
An Archipresbyter in propria Parochia aſſiſtens, uti poſſit habitu Prothonotarii in aliquibus functionibus? Ac de aliquibus juribus Parochialibus circa funera. ibid.
De oblationibus, quæ fiunt in Eccleſiis, Capellis, ſive Oratoriis intra limites Parochiæ. ibid.
De aſſervanda Clavi SS. Euchariſtiæ. ibid.
An regulares Eccleſiæ habeant jus in aliquibus funeribus? ib.
An negligente capitulo in conſtituendo Vicario Capitulari intra octo dies, poſſit Metropolitanus conſtituere Vicarium Parochum exterum, ſed propinquiorem? Ubi multa de reſidentia Parochorum omninò viden. ibid.
Ad quem pertineat apponere Æconomum in Eccleſiis Parochialibus Regularium Sæcularizatis, ubi cura animarum per Monachos exercebatur. *129*
De Confratribus quoad ſepulturæ electionem, funera &c. ibidem.
Utrum delatio Stolæ, ac functiones Parochiales, quæ in Eccleſia Parochiali fiunt, abſente illius Parocho ſpectent ad ejus Viceparochum, an verò ad Parochum alterius Parochiæ, qui ibi præſens exiſtit? ibid.
De quadam Legatorum quarta Eccleſiæ Parochiali debita. 130
De Canonico decedente extra Canonicam quoad jura Parochialia. ibid.
De Decimis Regularium, an debeantur Parocho. ibidem.
De Parocho non Sacerdote. ibid.
De Parochiali Juriſpatronatus. ibid.
De Parochialibus, etiam Monaſterio Regularium unitis, & de cura animarum principaliter ipſo Monaſterio incumbenti &c. ibid.
A quo, & quomodò ſuccurri debeat Eccleſiæ, vel ædibus Parochialibus, ſi refectione indigeant? Ubi quantum Parocho ſit aſſignandum pro ſua congrua ſuſtentatione? 131
Reſponſio ad ſeptem criminationes in Parochos Urbis impactas, circa viaticum funeris, Crucem deferentes, Socios Regularium &c. 132
An aſſignatio congruæ Parochialis conſtitui poſſit à particularibus hominibus in pecunia numerata? ibid,
An Concurſus requiratur ad Parochialem Regularium? ibidem.

An in Eccleſiis Confraternitatum poſſit exponi SS. Euchariſtiæ Sacramentum, fieri Sepulchrum in feria 5. Cœnæ Domini, &c.? ibid.
An incurrat aliquam pœnam Parochus, qui diſſentiens, invitus, &c. aſſiſtit ſola præſentia Matrimonio contracto coram teſtibus? ibid.
An, & quatenus Curati, ſive Vicarii temporales amoveri poſſint ad nutum? Et quid de Capellanis, etiam in Eccleſiis à laicis adminiſtratis? ibid.
An, & quatenus Regulares teneantur ſolvere Parocho quartam funeralem? 133
De forma Viſitationis Parochorum, & Parochialium. ibid.
Vtrum in Eccleſiis Collegiatis, ſimulque Curatis cura animarum incumbat Canonicis, & Capitulo, an primæ aliive Dignitati? Et cui debeantur emolumenta funeralia? Cuique incumbat regimen, & adminiſtratio Eccleſiæ? ibi.
An, & quatenus in Eccleſiis Parochialibus, effectis de Menſa Monaſterii Monachorum, poſſit Epiſcopus conſtituere Vicarios perpetuos? 134
An Cura habitualis cum titulo Parochiali reſideat apud Capitulum, an potius apud ſolum Archipresbyterum, ut in caſu poſito? 135
An vigore Bullæ erectionis debeatur Capitulo, an potius Archipresbytero quarta omnium funeralium? ibid.
An congrua ſcutorum centum conſtituta Archipresbytero debeat eſſe de juliis decem pro quolibet ſcuto? ibid.
An vigore d. Bullæ Archipresbyter debeat participare quotidianis diſtributionibus ultra congruam ſcutorum centum? ibidem.
An, & quatenus in Eccleſia Parochiali unita Monaſterio Abbatiæ Regularis requiratur Concurſus, &c.? ibid.
An, & quatenus in Eccleſiis Parochialibus, quæ membra ſunt Abbatiarum, requiratur Concurſus? ibid.
De obtinentibus plura beneficia Curata. ibid.
An liceat Hoſpitali Conſolationis Vrbis exercere aliqua jura, & functiones Parochiales, ut ibi? ibid.

DE PATRIMONIO CLERICI.

An renunciatio Patrimonii donati, ad cujus titulum promotus fuit ad Ordines Sacros, ſi fiat abſque licentia Epiſcopi poſt obtentum Beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens, ſuſtineatur? 135
An Clerici ritus Græci in Italia commorantes, allegantéſque conſuetudinem, debeant ad Ordines Sacros admitti abſque ſufficienti titulo beneficii, ſeu patrimonii? ibid.
De Patrimonio Regularium. ibid.
De Patrimonio Clerici multa. ibid.
An, & quatenus fructus Patrimonii Clericalis poſſint alienari, vel actione conſtituta, vendi pro viaticis, & delictis Clericorum? ibid.
Item de Patrimonio Clerici. ibid.
An promiſſio, ſive obligatio ſolvendi quolibet anno totam ſummam, vel partem Clerico pro Patrimonio illi conſtituendo, ad ſuſcipiendum Ordines Sacros, ſeu quicquid integro patrimonio deerit, cum conditione, quod poſtquam ipſe Clericus de aliquo redditu Eccleſiaſtico proviſus fuerit, ceſſet hujuſmodi ſolutio pro rata beneficii, ſive annui redditus, ſit valida? Et quid ſi ordinatus proviſus fuerit de Capellania ſimplici, & an ſic ordinatus ſit ſuſpenſus? 136
An renunciatio Patrimonii donati, ad cujus titulum quis promotus fuit ad Ordines Sacros, ſi fiat abſque licentia Epiſcopi poſt obtentum beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens, vel ſi habeat aliundè, undè vivat, ſuſtineatur? ibid.
Quod nam beneficium dicatur ſufficiens, ut poſſit renunciari, ſive alienari hujuſmodi patrimonium? ibid.
An, & quatenus requiratur titulus pro Ordinandis tam Clericis Sæcularibus, quã Regularibus? Et quid de Jeſuitis? 137

DE PATRONORVM SANCTORVM Electione in Patronos, 137

DE PAUPERIBUS, ET MENDICIS.

An externi pauperes, & mendici poſſint Vrbibus excludi? Quid de indigenis pauperibus, an liceat eos mendicatione prohibere? Quid de Cingaris, vulgò Zingaris, & hujuſmodi furfuris hominibus? 137
Qui verè dicendus ſit pauper? ibid.

DE PENSIONIBUS ECCLESIASTICIS, ET PENSIONARIIS.

An Clerici penſiones Eccleſiaſticas obtinentes, ſi adſcribantur militiis Regularibus tempore Novitiatus, ut penſionibus frui valeant, teneantur incedere in habitu Clericali, an ſufficiat geſtare inſignia prædictarum Religionum? 137
An diſpoſitio Sac. Conc. *cap. 13. ſeſs. 24. verſ. Ad hæc in poſterum*, locum habeat in Dignitate principali Eccleſiæ Collegiatę curam animarum annexam habente, & annuum valorem ducatorum centum non excedente? 138
An Clericus, ſive Miles Regularis penſionarius, qui ex diſpenſatione poteſt retinere penſiones in ſtatu Matrimonii, & ſine habitu Clericali, per aſſumpt onem Officii laici cum poteſtate ſanguinis, illam amittat? ibid.
De Penſionariis. ibid.
De Equitibus Penſionariis. ibid.
De Penſionariis quoad contributionem Seminario. ibid.
DE PERJURIO. Vide de Juramento. ibid.

DE PESTIS TEMPORE.

An Clerici teneantur contribuere tempore peſtis? 138
Quid de Parocho, quid de Epiſcopo tempore peſtis? ibid.
Aliqua de peſte. ibid.
An tempore peſtis populus poſſit obligari ad obſervationem alicujus diei feſti &c.? ibid.
An Principi, ſive Univerſitati vigore generalis Edicti ſæcularis, liceat abſque metu Cenſurarum, Epiſcopum, alioſque Eccleſiaſticos, venientes à locis morbo contagioſo infectis, vel ſuſpectis, impedire, nè ingrediantur eorum Civitatem, & Diœceſim, quæ libera eſt à contagione? Ubi aliqua de Excommunicatione cautè ferenda, deque peſte nonnulla eruditè. ibid.
DE PISCATIONE, ET VENATIONE. Vide de *Dominis utilibus Tom. 10. Conſ. 15. pag.* 139

DE PRÆCEDENTIA, ET PRÆEMINENTIA.

An Epiſcopus præcedere debeat quoſcumque, etiam Principes ſæculares in ſua Eccleſia, & Diœceſi? Ac de erectione Baldachini. Item de Sede Magiſtratus, thurificatione, oſculo pacis, genuflexione &c. 139
De Præeminentia Sac. Congregationis Epiſc. & Regular. ſuper Auditoris Cameræ, Sacræ Rotæ, ac Signaturæ Tribunalia. Deque ejuſdem facultatibus, præter expreſſas in Conſt Sixti V. ac vivæ vocis oraculo à diverſis Pontificibus attributis. 140
An, quando unus in ſcriptura, vel voce prius altero nominatur, vel ſcribitur, ſit ſignum demonſtrativum, & illativum præeminentiæ, & prærogativæ? 142
An locus altior, vel primus ſit ſignum præeminentiæ? ibid.
Quibuſnam debeatur in Capella Pontificia jus præcedendi, ac ſedendi immediatè poſt Epiſcopos, Generalibus nè Ordinum Mendicantium, an Monachorum? ibid.
Utrum Vicarius Generalis Ordinis dignioris deputatus per Pontificem, vivente ſuo Generali, tam eo abſente, quàm præſente, præcedere debeat Vicario Generali alterius Ordinis inferioris, etiam per Pontificem deputato, in locum tamen Generalis demortui, ut toti Religioni præſideat? 143
De præcedentia, tam inter Ordines Mendicantes, quàm Monachorum. ibid.
Quiſnam prius admittendus ſit ad profeſſionem Regularem, ac præcedere debeat, ille nè, qui prius receptus eſt ad habitum, an qui prius habitum ſuſcepit? ibid.
An Canonici Cathedralis poſſint continuare ſolitum ex antiquiſſima conſuetudine, etiam ſine habitu Canonicali exiſtentes; retinendi in incedendo, & in ſedendo locum digniorem reſpectu Magiſtratus in quibuſcumque functionibus, quibus ſimul eſſe contigerit, etiam ſi uti ſinguli incedant? 144
An introducendus ſit uſus duorum thuribulorum, ut eodem tempore incenſetur Capitulum, & Magiſtratus, vel ſaltem Magiſtratus thurificandus ſit ſtatim poſt Canonicos, ante omnes alios de Choro, contra huculque obſervatam conſuetudinem? ibid.

An, incedentibus Canonicis in habitu Canooicali in aſſociando Epiſcopum, præſertim Cardinalem, dum Magiſtratus incedit ante cum aliis laicis, vel ite poſt, ſpecter ad Magiſtratum, ſub prætextu, quod Canonici ſine habitu Canonicali non cenſeaotur incedere Collegialiter, & quod ità ſervetur in aliis Civitatibus, in quibus eſt Epiſcopus Cardinalis? ibid.
An Magiſtratui ſæculari competat locus, & qnidem dignior intra Presbyterium? ibid.
Cuinam competat jus porrigendi aſperſorium aquæ benedictæ Epiſcopis, Archiepiſcopis, Legatis accedentibus ad Eccleſias, etiam Regularium &c.? 145
Aliqua de præcedentia Parochorum in Eccleſiis Regularium occaſione funeris. 146
De præcedentia inter Canonicos, & Parocbos in aſſociatione Funerum. ibid.
De præeminentia Epiſcopi in aliena Diœceſi. ibid.
An, & quo pacto debeatur præcedentia Canonicis Presbyteris, Diaconis, Subdiaconis in Eccleſiis, præcipuè in quibus præbendæ non ſunt diſtinctæ, tam in Choro, quàm in Capitulo, aliiſque ſeſſionibus, atque actibus? ibid.
Sex dubia circa aliquas cœremonias inter Archiepiſcopum, Vicarium, Archidiaconum, Canonicos, & Magiſtrams ſæculares quoad præcedentiam. 149
An Canonicis Eccleſiæ Collegiatæ liceat concedere locum in Presbyterio Magiſtratui laico, nullam juriſdictionem in Civitate, vel Oppido, vel perſonarum in Eccleſia habente? ibid.
An Fratres novi Conventus Reformatorum Sancti Franciſci accedentes ad proceſſiones publicas, aut privatas ſeparatim à Fratribus antiqui Conventus S. Franciſci de Obſervantia, & ſub propria Cruce reſpectu Conventuum aliorum Ordinum, debeant incedere in loco, juxtà antiquitatem Conventus Fratrum de Obſervantia? ibid.
An Epiſcopus in proceſſionibus poſſit incedere ſolus, quandò cum Cappa, & pileo Sacerdotali incedit, vel incedere debeat medius inter Dignitates? 150
Quibus competat delatio Sacrorum Corporum in proceſſione, an Cathedrali, an Collegiatæ, ut in caſu poſito? ibid.
An Regulares poſſint unquam in ſupplicationibus, ſive proceſſionibus, ac aliis actibus præcedere Clero ſæculari? Et quid in Eccleſiis ipſorum Regularium? Quidve in caſu, quo Regulares ſint Superiores Cleri ſæcularis? ibid.
De quadam Eccleſia in Cathedrali erecta, & alia ſuppreſſa quoad jura Parochialia, ritus, & præcedentiam. 151
Aliqua de præcedentia Cathedralis, vel Collegiatæ cum aliis Eccleſiis inferioribus. ibid.
De præcedentia inter Archidiaconum, & Archipresbyterum, atque alias Dignitates, ubi plura ad rem. ibid.
De præcedentia inter Sodalitates ſæculares. 152
Au Prothonotarii Apoſtolici titulares præcedere debeant Canonicos Eccleſiæ Cathedralis, quando iidem Canonici uti ſinguli, non autem uti in Collegium incedunt? Vbi quid de conſuetodine pro Canonicis, & an ad illam probandam concedenda ſit remiſſoria? ibid.
An prima Dignitas manutenenda ſit in habitu Prælatitio, tam in Choro, quàm in aliis functionibus Eccleſiaſticis? ibid.
An Cantores Muſici, qui non ſunt de gremio Capituli, in Proceſſionibus, aliiſque actibus præferri debeant Clericis Beneficiatis? ibid.
An in funeribus, quæ fiunt in Eccleſiis Collegiatis, etiam pro illarum Canonicis defunctis, Capitulum, & Canonici Cathedralis præcedere debeant Capitulum, & Canonicos earundem Collegiatarum? 153
An aliqui Præpoſiti, ut in caſu poſito, habere debeant eandem Sedem, quam habent Canonici in Eccleſia, ſeu Capella in receptione Ordinum? ibid.
An Crux Archiepiſcopalis, quæ in Proceſſionibus defertur inter duos recentiores Canonicos, ſit deferenda inter duos recentiores Præpoſitos? ibid.
An Præpoſiti admitti debeant ad oſculum manus Prælati cum Canonicis prima vice, qua Epiſcopus novus venit ad Eccleſiam in Proceſsione? ibid.
An gaudeant prærogativa, qua gaudent Canonici in aſſignatione Carceris? ibid.
An Canonicus Eccleſiæ Cathedralis, qui ex diſpenſatiooe Apoſtolica obtinet in eadem Eccleſia beneficium, ſive Capellaniam, deferre poſſit habitum Canonicalem, & præcedere alios Beneficiatos, vel Capellanos in functionibus, ad quas ratione Beneficii, ſive Capellaniæ ſimul conveniunt? ibid.
An, & quatenus ſimplices Presbyteri gaudeant prærogativis, quibus gaudent Canonici? ibid.
Aliqua de præcedentia in Capitulo. 154
De præcedentia inter Canonicos, Beneficiatos, & Clerum in Synodo. ibid.
Cui nam Sodalitati competat præcedentia in delatione Baldachini in Proceſſionibus Corporis Chriſti, & in aliis, in quibus defertur SS. Sacramentum? ibid.
De præcedentia generatim. Item de modis componendi illius controverſias. Ubi etiam de Præcedentia Legatorum Regum, Principumve. ibid.
An Vicarii pro cura animarum Parochialium Eccleſiarum S. Jo. Lateran. & S. Petri in Vaticano, ac Sacriſta, vel alius Miniſter S. Mariæ Majoris præcedere debeant in ducendo funere proprio Parocho defuncti, dum ad ipſorum Eccleſias tumulandus effertur? 158
An inter eoſdem Vicarios, & alios Rectores, ſive Parochos Urbis debeat in præcedentia aliarum quarumcumqoe Proceſſionum obſervari Statutum Cleri Romani. *Cap. 2. §. 8.* ibid.
Habet Archiepiſcopus quidam ſuum Vicarium in ſpiritualibus Suffraganeum Archiepiſcopum Titularem. Quæritur:
An iſte præcedere debeat Epiſcopum Provinciæ, qui eſt antiquior Suffraganeus, quandò ambo reperiuntur io iſtius Diœceſi, quandò in Provincia, quandò in loco tertio. Et ſic tam extrà Diœceſim, quàm extra Provinciam? ibid.
An Conſules, Synodi, Nobileſque Civitatis in Proceſſione SS. Corporis Chriſti incedere liceat cum Cereis fanalibus poſt Capitulum, & imediatè ante Sanctiſſimum? 157
Quis inter Parochos præcedere debeat? ibid.
De præcedentia Viceparochi, & Parochi alterius Parochiæ. ibid.
An ſæculares manutenendi ſint in jure ſedendi in ſuis ſedilibus poſitis in Eccleſiis? Ubi alia. ibid.
An Regulares, qui ex immemorabili ſunt obligati ad officiandum in Eccleſiis Cleri ſæcularis, præcedere debeant ipſi Clero? ibid.
De controverſiis præcedentiæ ab Epiſcopo componendis. Et de exemptis ad Proceſſiones publicas compellendis. 158
Qui nam inter plures æquales in officio, Magiſtratu, Senatu, cæteris paribus, prius cenſendus ſit, ille nè, qui prius titulum officii, Magiſtratus, Dignitateſque obtinuit, an qui poſſeſſionem? ibid.
De Præcedentia Clericorum Seminarii. 159
De Præcedentia inter Patronum in Eccleſia ſui juriſpatronatus, & Dominum temporalem. ibid.
An Conventus Regularium ſuppreſſus, & poſteà reſtitutus, cenſeatur reſtitutus quoad præcedentiam? ibid.
Cuinam debeatur præcedentia ratione antianitatis, Moniali ne, quæ profeſſionem prius emiſerat, non completo anno probationis ex diſpenſatione Summi Pontificis, an Moniali poſteà profeſſæ, ex quo ipſa naturaliter annum probationis anteà compleverit? ibid.
An Religioſi, Converſi, & Oblati ſedere poſſint in ſuperioribus Chori Sedibus pro Sacerdotibus, & Clericis Choro deſtinatis? ibid.
De Præcedentia Regularium incorporatorum in priori Provincia, undè diſceſſerant, ut in caſu poſito, ibid.

DE PRÆCEPTO PASCHALI.

An poſſit dici ſatisfeciſſe, Can. *Omnis*, qui à Dominica Palmarum per totam Octavam Paſchatis extra Parochiam propriam ſine ſui Parochi licentia communicavit? 159
An Epiſcopus poſſit punire Equites Hieroſolymitanos, ſi tempore Paſchali noo communicent? ibid.
An Eccleſia Parochialis S. Jo. Nationis Florentinæ habeat re vera privilegium, quoad omnes nationales pro ſuſceptione Sanctiſſimæ Euchariſtiæ in eadem Eccleſia pro ſatisfactione præcepti Paſchalis? ibid.
An, qui in Paſchate non recepit in propria Parochiali Eccleſia Euchariſtiam, ſed in Sacroſancta Baſilica Lateranen. vel in Eccleſia Cathedrali ſuæ Diœceſis, ſatisfaciat Eccleſiæ præcepto de annua Communione? 160
DE PRÆDICATORIBUS. Vide de Concionatoribus.

Google

DE PRESBYTERORUM FILIIS.

An ſit indulgendum, ut filius poſſit dumtaxat miniſtrare in Eccleſia, in qua ſuus genitor, qui à 30. & ultra annis objit, alias Canonicatum obtinuit, ſed in nullo ſacro Ordine miniſtravit? 160
Pro illegitimo ex ſoluta quæritur: An diſpoſitio Sac. Conc. *cap.15. ſeſs.25. de refor.* locum habeat, dum illius Pater fuit ſimplex Capellanus ad nutum amovibilis, & non titulatus in Eccleſia, in qua idem illegitimus obtinere debet beneficium, & an ſaltem ſit locus diſpenſationi? 161
An, & quatenus filii Presbyterorum poſſint ſuccedere in beneficiis, vel obtinere penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ obtinuerunt eorum Patres, vel habere penſiones, quas ipſi Patres habuerunt? Et quid vice verſa? Ubi octo dubia ponuntur. ibid.

DE PROCESSIONIBUS.

An poteſtas ſæcularis poſſit Subditis ſuis diei feſti alicujus indicere, & præſcribere obſervationem, necnon præſcribere modum incedendi in Proceſſionibus, abſque Epiſcopi auctoritate? 163
Exemptio à Proceſsionibus, an concedenda? ibid.
An Ordinarius potuerit ſuſpendere Regularem ex eo, quod cum ſit Superior, ac etiam Parochus impediverit, nè à Capitulo, & Canonicis Cathedralis duceretur proceſsio ad ſuam Eccleſiam, & an concedenda ſit manutentio? Ubi de poteſtate Epiſcopi in exemptos. ibid.
An Epiſcopo liceat punire Confratres Sodalitatum, renuentes intervenire Proceſsionibus? ibid.
An ſit revocandum decretum ab Epiſcopo editum circa Proſeſsionem in die feſto Sanctiſsimi Sacramenti faciendam in Eccleſia Archipresbyterali cujuſdam Caſtri ſuæ Diœceſis, non autem in Eccleſia Regulari Mendicantium? ibid.
An Epiſcopus poſsit cogere Clerum totius Diœceſis ad intereſſendum Proceſsioni in die ſolemnitatis Corporis Chriſti? ibid.
An, & quibus pœnis Regulares compelli poſsint ad Proceſsiones? 164
An in Compromiſſo, atque Laudo in materia Proceſsionum inter Parochos, & Regulares, ſive Sodalitates laicorum, requiratur auctoritas Superioris? ibid.
An Beneficiati, & Clerici cujuſdam Eccleſiæ debeant ſurgere, & detecto capite debeant ſalutare Parochos, & totum Clerum accedentem ad d. Eccleſiam, ut in caſu poſito? 165
An permittendum ſit Confratribus unius Sodalitatis recens inſtitutæ, ſuas habere ſupplicationes, ſive proceſsiones eodem tempore, atque eodem habitu, quo utuntur, & eas facere ſolent Confratres alterius Sodalitatis antiquioris? ibid.
De præcedentia Reformatorum S. Franciſci, ac de Obſervantia in Proceſsionibus publicis. ibid.
An Epiſcopus in Proceſsionibus poſsit incedere ſolus, quandò cum pallio ſine Cappa, & pileo Sacerdotali incedit, vel incedere debeat medius inter Dignitates? ibid.
Quibus competat delatio Sanctorum Corporum in ſolemni Proceſsione translationis, an Dignitatibus, an Canonicis, ut in caſo poſito? Ubi formula translationis. ibid.
An Regulares poſsint unquam in ſupplicationibus præcedere Clero ſæculari? 166
De quadam Eccleſia Collegiata antiquitus Cathedrali, & poſteà ſoppreſſa, quoad proceſsiones. ibid.
An Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ poſsit cogere Clerum aliarum Eccleſiarum inferiorum, ut accedat ad ſupplicationem fieri ſolitam in Vigilia Sancti Titularis, vel Patroni? ibid.
An Cruces diverſarum Eccleſiarum loci incedere debeant ſimul, una poſt aliam in capite ſupplicationis ante Clerum, & deindè Clerici, & Sacerdotes ſimul? ibid.
An Dignitates Eccleſiarum inferiorum in ſupplicationibus ſeparari poſsint à Corpore ſui Cleri, & incedere in fine ſupplicationum à ſiniſtris Dignitatum Cathedralis, vel Collegiatæ? Ubi
Quænam ſint generales, ſive publicæ ſupplicationes, ſive proceſsiones? ibid.
An liceat Regularibus, vel Confraternitatibus ducere ſupplicationem die Dominica, vel alio die infra octavam Corporis Chriſti? 167
An liceat uni Parocho, ſive Sodalitati religioſæ in uno Vico, ſive Caſtello erectæ, ducere proceſſionem intra Octavam SS. Corporis Chriſti eodem die, quo illam ſolet ducere alter Parochus, ſive altera Sodalitas erecta in alio Vico, ſive Caſtello valdè vicino, ac finitimo? Ubi quid de conſuetudine? ibid.
An in proceſſionibus ſolemnibus precioſiora pluvialia debeant inſervire Dignitatibus? ibid.
An populus tempore peſtis poſſit ſe obligare ad celebrandum quotannis feſtum B. Virginis, & ducendum proceſſionem? 168
Cui nam Sodalitati competat præcedentia in proceſſionibus SS. Corporis Chriſti &c.? ibid.
De origine, ac inſtituto Litaniarum, Rogationum, ac ſupplicationum. ibid.
Utrum in proceſſionibus una tantum Crux deferri debeat, & quid in funeribus? ibid.
An Conſules, Syndici, Nobileſque Civitatis in Proceſſione SS. Corporis Chriſti incedere poſſint cum ceteris ſanalibus poſt Capitulum, & ſic immediatè ante Crucem? ibid.
An Regulares prohibere poſſint Parochis celebrationem Proceſſionis die Dominico intra octavam Corporis Chriſti, vel alio die? ibid.
An in ſuis Proceſſionibus poſſint mutare viam ſemel electam? ibid.
An extra propria Clauſtra, dum proceſſionaliter incedunt intra limites alienæ Parochiæ, poſſint deferre Stolam? ibid.
An Fratres Ordinis Prædicatorum, ac Sodalitates Roſarii erectæ in eorum Eccleſiis, ducere poſſint proceſſionem Roſarii prima Dominica Octobris cujuslibet anni per alienas Parochias, abſque interventu, & licentia Parochorum? ibid.
An in funere, cui Capitulum Cathedralis intereſt, poſſint Regulares ſuam erigere Crucem? 169
An Epiſcopus in proceſſionibus poſſit poſt ſe deferre ſellam geſtatoriam? ibid.
An, & quomodo, præſuppoſita etiam legitima licentia, Confraternitates ſuas proceſſiones facere poſſint? ibid.
De controverſiis præcedentiæ ab Epiſcopo componendis. Et de exemptis ad proceſſiones publicas compellendis. ibid.
An Vicarius Capitularis poſſit indicere proceſſiones publicas ſine conſenſu Capituli, & minari cenſuras, & pœnas Canonicis proceſſionibus non intereſſentibus? Et quatenus negativè. ibid.
An ſaltem poſſit eas indicere ſine conſilio Capituli, ac minari cenſuras, & pœnas, ut ſupra? ibid.
An liceat Miniſtris Conſolationis Urbis ducere proceſſionem per Parochiam intra octavam SS. Corporis Chriſti, præſertim die, quo fit per Eccleſiam Parochialem? ibid.

DE PROTHONOTARIIS APOSTOLICIS HONORARIIS.

An Clericus, qui nupſit cum Vidua, & ſoluto Matrimonio, habitum Clericalem reaſſumpſit, quique fuit à Sede Apoſtolica creatus Prothonotarius Apoſtolicus honorarius, gaudeat privilegio fori? 169
An Prothonotarii Apoſtolici honorarii gaudeant privilegio fori, ſi beneficium Eccleſiaſticum non habeant, neque habitum, & tonſurā deferant, & Eccleſiæ inſerviant &c.? ibid.
An Prothonotarii extra numerum poſſint concionari cum Mantelletta, & Rochetto? ibid.
De Archypresbytero Prothonotario. Vide de Archypresbytero.
An Dignitatibus, & Canonicis, creatis Prothonotariis titularibus, relicto antiquo habitu, liceat in Choro, Capitulo, aliiſque Canonicalibus functionibus uti Rocchetto, & Mantelletto violaceo? ibid.
An Prothonotarii Apoſtolici titulares præcedere debeant Canonicos Eccleſiæ Cathedralis, quandò iidem Canonici uti ſinguli, non autem uti in Collegium, & Corpus coaliti, incedunt? 170
DE QUÆSTUATIONIBUS. ibid.
DE RECUSATIONE EPISCOPI. ibid.
DE RECUSATIONE JUDICIS REGUL. ibid.

DE REGULARIBUS.

An, quando non poteſt formari proceſſus pro declaratione nullitatis profeſſionis, juxtà formam decreti Sac. Conc. Trident. *cap.19. de Regul.* propter temporis, quod excur-

Index Tractatuum, & Conſultationum.

rit, diuturnitatem poſſit, ac debeat diſpenſari ſuper d. decreto, & cauſa remitti Eminentiſſimo Urbis Vicario, & P. Generali Religionis pro dicta declaratione? 170

An Regulares renunciantes ſententiæ Rotali, & exequutorialibus, relaxatis pro obſervatione privilegiorum, nempè diſtantiæ Cannarum inter alias Eccleſias ædificandas, ac ſimilium, incurrant aliquam pœnam Canonicam, præſertim, ſi id faciant timore majoris mali? ibid.

An Profeſſi Regulares, qui litteras latinas neſciunt, poſſint Regulam ſuæ Religionis è latino in vulgarem, & patrium ſermonem reddere? ibid.

An quidam Regularis, ſtante bona fide, ut in caſu poſito, poſſit excuſari ab incurſu excommunicationis? 171

An, qui poſt mortem mandat ſuum corpus indui habitu Tertiariorum, ſit ſepeliendus in Eccleſia Regularium? ibid.

An Prior Commendatarius teneatur Ordines ſuſcipere, ut in caſu poſito? ibid.

An legitimatus à Principe poſſit aſſumi ad dignitatem Generalatus? ibid.

An, & quomodò tranſitus de una Religione ad aliam ſtrictiorem ſit de jure, & ex Sac. Conc. Trid. permiſſus? ibid.

An Canonici Regulares Ordinis Præmonſtratenſis, & ſimiles ſint capaces Eccleſiæ Parochialis, ſaltem Juriſpatronatus? ibid.

An, deferente Epiſcopo aliquam Sanctorum Reliquiam, etiam Protectoris Civitatis, ſive Patroni in publica ſupplicatione, ſi tranſeat ante Monaſterium, vel Eccleſiam alicujus Ordinis Mendicantis, vel alias Regularis, teneantur iidem Regulares exire domo, ſeu Eccleſia, & Reliquiam, etiam cum thurificatione venerari, & an ad id cogi poſſint, aut debeant? ibid.

Utrum poſſit licitè, ac juſtè recuſari Viſitator Regularis miſſus à Generali? Et quid de ſententia lata poſt recuſationem? ibid.

An Commendatarius Monaſterii jam Regularis, cui annexa eſt cura animarum, teneatur ad reſidentiam, & per ſeipſum curam exercere? 172

An Regularibus, qui è Religione egreſſi ſunt, non ex ſua culpa, ſed ex Superiorum odio, undè reditus eſt illi moraliter impoſſibilis ad Religionem, poſſit juſtè imponi obligatio migrandi ad alium Regularem Ordinem? ibid.

An ollum eſſe poſſit inconveniens, ſi ejuſmodi Regulares eximantur ab obedientia, & juriſdictione Religionis, & conſtituantur ſub juriſdictione Epiſcoporum? ibid.

An Regularis è Religione egreſſus, ut in caſu poſito, & Matrimonium contraxit, remaneat adſtrictus, nec ab ea exire, & multò minus validè Matrimonium contrahere potuerit? 173

An Provincialis, qui licentiam exeundi, & Vicarius Generalis Epiſcopi, qui licentiam Matrimonii contrahendi dederunt, in pœnas inciderint in Sac. Conc. Decreto expreſſas? ibid.

An regularis profeſſio emiſſa cum defectu illegitimitatis, contra formam Conſtitutionis Religionis, ut in caſu poſito, ſit nulla? Et

An, data nullitate, liceat Religioni ſic nulliter Profeſſum expellere, abſque interventu Ordinarii, & non ſervata forma Sac. Concil. Tridentini? ibid.

An Collegiata ſæcularis per unionem factam Congregationi Regularium, remanſerit extincta? 174

De præcedentia Generalium Mendicantium, & Monachorum in Capella Pontificia. ibid.

An donatio quorundam bonorum titulo eleemoſynæ facta Religioni, in quam quis poſt 15. vel 20. dies ingreditur, & deindè poſt alios 15. dies ex illa diſcedit, ſit judicanda perpetua, itant non poſſit amplius per ipſum revocari? ibid.

An promiſſio, ſive donatio facta à Patre Monaſterio, in quo ſuus filius adhuc Novitius exiſtit, ſit contrà Decretum Sac. Conc. Trid. *ſeſs. 25. cap. 16. de Regular.* atque adeò nulla, etiamſi facta ſit inter vivos, ac de bonis propriis ipſius donantis, ſitque habitura effectum poſt profeſſionem? ibid.

An Profeſſus in una Religione, tranſiens ad aliam, quæ dubitatur utrum fuerit approbata à Sede Apoſtolica, à qua deindè ſuppreſſa fuit, teneatur redire ad primam, vel ingredi aliquam Religionem approbatam? ibid.

An poſſint eligi in Conſervatores Regularium Archiepiſcopi, & Cardinales? 175

An Regulares, præſertim Ordin. Prædicat. teneantur ad refectionem viarum? ibid.

An Vicarius Generalis Ordinis dignioris deputatus per Pontificem, ut in caſu poſito, præcedere debeat Vicario Generali alterius Ordinis inferioris? ibid.

An conventio, ſive tranſactio inter Epiſcopum, & Monaſterium, abſque Priore inita, ut in caſu poſito, ſit valida, & ſuſtinenda? ibid.

De præcedentia tam inter Ordines Mendicantium, quam Monachorum. ibid.

An Nuncii Sedis Apoſtolicæ poſſint Superiores compellere ad recipiendum Religioſos expulſos ab eorum Religione? ibid.

An pro ſolvendis impoſitionibus Cameralibus, tam antiquis, quam modernis, Religioni impoſitis, & per Monaſteria pro rata ſolvendis, poſſit fieri nova taxatio, & æqua diſtributio impoſitionum &c.? ibid.

Et an modernæ impoſitiones dici poſſint à 15. annis citrà, vel à quanto tempore? ibid.

De Commenda Monaſterii quoad inſtitutionem Vicarii Curati in perſona Clerici 25. annorum non complet. &c. 176

An Religioſi poſt expreſſam profeſſionem extra Monaſteria ad receptionem Novitiorum deſignata, perſeverantes ultrà annum in eadem Religione, abſque reclamatione &c. ſint Religioni adſtricti? ibid.

Quinam prius admittendus ſit ad profeſſionem regularem, ac præcedere debeat, qui prius receptus, vel qui prius habitum ſuſcepit? ibid.

An Regularis, qui ab aliquot annis, relicto Clauſtro, ſpretaque obedientia, vagatur in habitu Regulari, ac in privata domo vivendo, inciderit in pœnas Apoſtaſiæ? ibid.

An Ordinarius potuerit ſuſpendere Regularem, ex eo quod impediverit, nè à Capitulo duceretur proceſſio ad ſuam Eccleſiam, & an concedenda ſit eidem Capitulo manutentio? 177

In quibus caſibus debeat Epiſcopus procedere contra Regulares ingredientes ſepta Monaſterii? ibid.

An poſſint eligi in Conſervatores Regularium ipſi Regulares? Et an Conſervatores poſſint in Epiſcopos ferre ſententiã Excommunicationis, carceribus mancipare &c. ibi.

An Commendatores Ordinum Militarium poſſint retinere, & carcerare Sacerdotes ſæculares ad Curam animarum à ſe deputatos &c.? ibid.

An, & quatenus novi Conventus, ſive Monaſteria, vel domus Regularium erigi poſſint, ac debeant? ibid.

An, & quomodò ſit neceſſarius Epiſcoporum conſenſus in erectione Monaſteriorum? ibid.

An Monaſteria Regularium, ac Collegia Societatis Jeſu teneantur ad ſolutionem taxæ Seminariorum, tam reſpectu reddituum Abbatiarum ipſis unitarum, quam bonorum ab ipſis poſſeſſorum? 178

An Monaſteria Regularium, ſive Clauſtralium comprehendantur ſub decreto Sac. Conc. Trid. quoad vocem dandam in Capitulo? ibid.

Utrum renunciationes, & donationes factæ, præſertim à minori, inter vivos omnium bonorum, ante ſuſceptum habitum regularem, ſub conditione, ut ſecuta profeſſione, poſſint infrà duos menſes proximos ante profeſſionem emittendam, revocari, & ad favorem Monaſterii, vel alterius perſonæ fieri? ibid.

De Equitibus quoad Penſionem. ibid.

An Epiſcopus poſſit viſitare Domos Parochiales Regularium? ibid.

De Equitibus quoad beneficia poſſidenda. ibid.

An Decretum Urb. VIII. de Monaſter. erect. ſit correctorium, ſeu abrogatorium Conſtitutionis Greg. XV. ita ut alias erectio, quamvis ex pio legato facta, cenſeatur prohibita, & indigeat diſpenſatione Apoſtolica? ibid.

An Ordinarius poſſit Regularibus degentibus abſque licentia Sedis Apoſtolicæ in Hoſpitiis non approbatis, prætextu negotiorum, & litium, præcipere, ut revertantur ad Clauſtra, ſub pœna Apoſtaſiæ, vel alia? ibid.

An liceat Epiſcopo punire Regulares, prohibita, vel indecentia in Eccleſiis ſuorum Ordinum committentes circa Miſſæ Sacrificium? ibid.

An liceat Epiſcopo ex cauſa ſibi benè viſa benedictionem prædicandi in propria Eccleſia dandam Regularibus, limitare ad tempus, & abſolutè datam revocare, vel Regularibus profeſſionem fidei emittere nolentibus, illa denegare? ibid.

An liceat Regularibus in propriis Oratoriis, vel in propriis Eccleſiis extra tempus Adventus, & Quadrageſimæ ſermonem habere, abſque benedictione Ordinarii? 179

An Regulares obloquentes de Ordinario in ſermonibus,

quos

quos habent in Oratoriis, vel in propriis Eccleſiis, poſsint ab eodem Ordinario puni? ibid.
An Epiſcopus poſsit Monaſterio pauperrimo Lectori Regulari Caleri ſæcularis aſsignare aliquam portionem mulctarum in recognitionem? ibid.
An Generales Ordinum poſsint propria authoritate celebrari facere in Monaſteriis aliarum Civitatum, Provinciarum, & Regnorum, etiam extrà Italiam, quantitatem Miſſarum, prò quibus uni tantum Eccleſiæ eleemoſynæ fuerunt erogatæ? ibid.
Qua pœna, & à quo ſit puniendus Sacerdos Regularis, qui abſque prævia Ordinarii approbatione, confeſsiones ſæcularium audit? ibid.
An renunciatio facta à Novitio coram Vicario foraneo, ſine licentia Epiſcopi, ſit valida? ibid.
An Decreta generalia Clem. VIII. eorumque confirmatio ab Urbano VIII. extendantur ad Conventus extrà fines Italię? ibid.
An Regularis, qui habet votum in Capitulo generali, & ob paupertatem perſonaliter ad locum Capituli accedere non valet, poſsit per Procuratorem in dicto Capitulo votum dare? ibid.
An, & quatenus Religio Theatinorum comprebendatur in prohibitione de rebus Regular. non alienan.? ibid.
An ſubſiſtat declaratio Definitorii, quod Regularis ſit excommunicatus vitandus, & ideò non poſſe votum dare, cum celebratione Capituli ſubſequuta? ibid.
An Confeſſores, tam Sæculares, quam Regulares poſsint abſolvere à Caſibus Epiſcopo reſervatis, vigore ſuorum privilegiorum? ibid.
An Confratres Ordinum Mendicantium impediri poſſint ab Epiſcopo, quominus eleemoſynas quærant in ipſamet Diœceſi, in qua illorum Conventus exiſtunt? ibid.
An per licentiam conceſſam alicui Regulari, ut alium quemcumque religioſum Ordinem ingredi poſsit, liceat ipſi ingredi in aliquem ex Ordinibus militaribus? ibid.
An admitti poſſint Regulares pro viſitandis SS. Apoſtolorum Liminibus? ibid.
n liceat Epiſcopo in Viſitatione Eccleſiæ Parochialis Religionis Hieroſolymitanæ decreta facere circà curam animarum, &c.? ibid.
An liceat Regularibus commoranti per aliquot dies in eorum Conventu, ibiq. defuncto, omnia Sacramenta adminiſtrare, & ibid. dare ſepulturam? ibid.
An annus inceptus habeatur pro completo quoad Dignitates Regularium? ibid.
An ſit convalidanda profeſſio emiſſa ante legitimam ætatem falſis fidibus, ut in caſu poſito, id poſcentibus Superioribus, & meritis ipſius Regularis optimis? ibid.
An Regulares approbati ab Ordinario unius Diœceſis ad Confeſſiones ſæcularium, poſſint in alia Diœceſi Confeſſiones audire? ibid.
An Oblati Regularium, qui clauſtraliter vivunt, poſſint ſepeliri in Eccleſiis Regularium? 180
An, & quatenus in Tribunali Nunciaturæ Apoſtolicæ relaxari poſſint inhibitiones ad favorem Regularium delinquentium? ibid.
An, & quatenus Regularis in Cathedrali poſſit eſſe Theologus Præbendatus, &c.? ibid.
An Regulares poſſint in ſuis Eccleſiis, etiam contradicente Epiſcopo, petita ab eo, & non obtenta licentia, prædicare? ibid.
An Regulares pro rata penſionum, quibus fruuntur, teneantur contribuere Seminario? ibid.
An Epiſcopus poſsit viſitare Capellas campeſtres, quæ à Regularibus poſſidentur? ibid.
An Monachus hæres inſtitutus, poſsit de licentia Superiorum Regularium acceptare, & habere uſumfructum bonorum hæreditariorum pro ſuis religioſis neceſsitatibus? ibid.
An, & quandò Regulares teneantur ad ſolutionem decimarum? ibid.
De proceſsione SS. Corporis Christi quoad Regulares. ibidem.
An Regulares de licentia ſuorum Superiorum poſſint recipere Ordines, etiam ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi non exiſtunt Monaſteria, in quibus Ordinandi degunt? ibid.
An Conſervatores Regularium in cognoſcendis cauſis eorum Regularium habeant juriſdictionem privativè quoad Nuncium Apoſtolicum, habentem poteſtatem Legati à latere? ibid.
An Regulares, qui occaſione recitandi Roſarium in ſuis Eccleſiis, exponunt Sacra Myſteria, & faciunt pias exhortationes, teneantur petere benedictionem ab Ordinario loci? ibid.
An Regulares, qui ob occupata, devaſtata, vel combuſta Monaſteria ab Hæreticis, ſe conferunt in aliam Civitatem, poſſint ordinari ad titulum paupertatis? ibid.
An Fratres SS. Trinitatis Captivorum comprebendantur in decreto Sac. Conc. Trid. *cap. 9. ſeſ. 21.* ſuper eleemoſynis quærendis? ibid.
An Epiſcopus poſſit cogere Confeſſarios Regulares ad intereſſendum Congregationibus Caſuum conſcientiæ? ibid.
An in caſu neceſſitatis, ex quo primus Conventus erectus fuerit conſenſu Regularium ibi præexiſtentium, indèque demolitus ob cauſam publicam, poſſit transferri intrà Civitatem, abſque alio eorumdem Regularium conſenſu? ibid.
An Syndici S. Franciſci gaudeant privilegio fori? 181
An Epiſcopus poſſit carcerare Regulares renuentes conſignare Reum confugientem ad eorum Eccleſias? ibid.
An decretum Sac. Conc. Trid. diſponens, puellas profeſſionem emittere non poſſe, antequam earum voluntatem exploraverit Epiſcopus &c. comprehendat etiam viros, ſi in ingreſſu Religionis, antequam habitum ſuſcipiant, prætendatur à parentibus, conſanguineis, vel Curatoribus non liberos, ſed coactos fuiſſe? ibid.
Ad quæ onera teneantur Tertiarii S. Franciſci, qui non habent requiſita, &c.? ibid.
An à Conſervatoribus Regularium detur appellatio ad Delegatum Apoſtolicum in Regno Sardiniæ? ibid.
An Epiſcopus poſſit prohibere Regularibus nè Miſſas celebrent in Eccleſiis ſuorum Ordinum, &c.? ibid.
An poſſit compellere Regulares ad exhibendum libros Sacriſtiæ, in quibus adnotantur celebrationes Miſſarum? ibid.
An Fratres Minorum Obſerv. ſint capaces legati? ibid.
Cuinam competat jus porrigendi aſperſorium aquæ benedictæ Epiſcopis, Archiepiſcopis, &c. etiam in Eccleſiis Regularium? ibid.
Quæ portio annua ſit aſsignanda à Regularibus Vicariis Curatis ſæcularibus perpetuis, &
An electio Prædicatorum in eiſdem Eccleſiis Parochialibus ſpectet ad Epiſcopum, an potius ad eoſdem Regulares? ibid.
An jus conferendi habitum Tertii Ordinis S. Franciſci perſonis Secularibus in ſæculo exiſtentibus in domibus privatis extrà Congregationem, abſque illius voti obligatione, &c. ſpectet ad Fratres Capuccinos, an ad Fratres Tertiarios in Congregatione viventes cum votorum obligatione? ibidem.
An Regularis prætendens, profeſsionem ſuam emiſiſſe per vim, & metum, aliamve cauſam, poſsit etiam poſt quinquennium dicere de nullitate ſuæ profeſsionis? ibid.
An profeſsio ſit nulla, ſi non emittatur in Monaſterio, in quo Novitiatus peragitur? ibid.
An, & quibus pœnis Regulares compelli poſſint ad proceſſiones? 182
Circà funera inter Parochos, & Regulares. ibid.
De præbenda Theologali, & lectione Sacræ ſcripturæ quoad Regulares. ibid.
An Fratres Min. de Obſerv. poſſint ducere proceſsionē tempore, quo ducunt Conventuales, ut ajunt, Cordonis? ibid.
An Tertiarii, qui vivunt in propria Domo cum uxoribus, gaudeant privilegio fori? ibid.
An Fratres novi Conventus Reformati S. Franciſci, accedentes ad proceſſiones publicas, aut privatas ſeparatim à Fratribus antiqui Conventus S. Franciſci de Obſerv. & ſub propria Cruce reſpectu Conventuum aliorum Ordinum debeant incedere in loco, juxtà antiquitatem Conventus Fratrum de Obſervantia? ibid.
An Regulares poſſint unquam præcedere Clero ſæculari. Et quid in Eccleſiis ipſorum Regularium. Quid in caſu, quo Regulares ſint Superiores Cleri ſęcularis? ibid.
An liceat Regularibus, vel Confraternitatibus ducere ſupplicationem die Dominico, vel infrà Octavam SS. Corporis Christi? ibid.
An Conſtitutio Greg. XIII. de præcedentia inter Ordines Mendicantium habeat quoque locum inter Ordines Monachorum? ibid.
An Grangiæ, ſive membra Conventuum Regularium poſt Conſtitutionem Innocen. X. ſint amplius Regulares, ideòque poſſint gaudere privilegiis Regularium, & præcipuè aſſervare SS. Sacramentum Euchariſtiæ, illudque Fidelibus

libus adminiſtrare, aliave facere, quæ ad Parochum in ſua Eccleſia ſpectant? ibid.
An Epiſcopus poſſit viſitare domum Porochialem cujuſcumque Ordinis exempti? 183
An Epiſcopus præcipere poſſit Regularibus quod abſtineant, etiam ſub cenſuris, ab audiendis Confeſſionibus in eorum Eccleſiis à Dominica Palmarum uſque ad Dominicam in Albis? ibid.
An decretum de reb. Regular. non alienan. comprehendat obligationem factam à Superioribus Regularibus prætextu emptionis bonorum prò ſuis Monaſteriis?
An Regulares poſſint appellare ad Superiores Sedis Apoſtolicæ, omiſſo medio? ibid.
An Breve Apoſtolicum obtentum à Regulari ſuper prorogatione ſui officii, ad quod nulliter fuerat electus, ſit validum? ibid.
An, & quatenus ex conceſſione Regularibus facta, Eccleſia mutaverit ſtatum, & ex ſæculari effecta ſit regularis? ibid.
An Confeſſores Regulares ſemel ab Epiſcopo, ſive Ordinariis locorum libere approbati, poſſint ab eiſdem in novo examine reprobari? ibid.
An Epiſcopus poſſit iterum viſitare Conventum Regularium ad cognoſcendum, ſi decreta ab ipſo emanata in alia viſitatione, ſint adimpleta &c. ut in caſu poſito. ibid.
An inter Religiones Mendicantium debeatur præcedentia Religioni Prædicatorum? ibid.
An Provincialis, aliuſque Prælatus regularis, ſive eorum Vicarii ab ipſis deputati, pendente accuſatione, ſive appellatione ſuper eorum electione, poſſint adminiſtrare, & gubernare ſuam Provinciam? ibid.
An prætenſio Eccleſiæ ſæcularis, quod in aſſociatione Cadaveris ad Eccleſiam Regularium debeant intervenire tot Presbyteri ſæculares, quot Regulares, habeat aliquam juris aſſiſtentiam &c.? 184
De Concionatoribus Regularibus. ibid.
An Parochi exigere poſſint aliquid aliud ab hæredibus eorum, qui ſepeliri volunt in Eccleſiis Regularium? ibid.
An Parochi poſſint exigere nomine quartę funeralis medietatem omnium, quæ offeruntur in funere in Eccleſiis Regularium? ibid.
An liceat Regularibus ſepelire in ſuis Eccleſiis Confratres Laicos, qui in illis ſepulturam non elegerint? ibid.
An Regularibus debeatur medietas cerę cujuſdam funeris, ut in caſu poſito? ibid.
An Patres Generales Ordinum in viſitando aliquam Congregationem reformatam, debeant ſocios aſſumere ex eadem Congregatione reformata? ibid.
An ſit indulgendum petitioni Superiorum Regularium, ut ejicere poſſint à Religione aliquos Regulares incorrigibiles &c.? ibid.
An Regularibus liceat Cadavera defunctorum aſſociare cum Stola? ibid.
Et quid ſi ſint Capellani Confraternitatum? ibid.
An liceat iis domibus, navibus, cymbis, &c. benedicere? ibid.
An in obitu Parochianorum poſſint pulſare Campanas peculiari ſigno? Et in Sabbatho Sancto antequam pulſentur Campanæ Cathedralis? ibid.
An proceſſiones extra ſuas Eccleſias, & Clauſtra per Parochiam ducere, & Eccleſias præcipuè Sanctimonialium ingredi? Et
An poſſint conſtruere novam Turrim Campanariam, cum nova, & magna Campana, præſertim propè Eccleſiam Parochialem, aut Monialium? Ubi
De origine, & Inſtituto Litaniarum, Rogationum, ac ſupplicationum. ibid.
An Regularibus liceat in propriis Eccleſiis mulieres poſt partum ad purificationem admittere? 185
An Regulares, qui nullitatis ſuæ profeſſionis conſcii ſe ad Sac. Ordines promoveri faciunt, incidant in pœnas Conſtit. B. Pii V.? Ubi plura de Ordin. Sacr. collatis ſine titulo legitimo Beneficii, Patrimonii, Religionis &c. 186
An Regulares ad exercendum munus Parochiale in Indiis ritè, ac rectè a Magiſtratibus laicis, vel à Principe inſtituantur? ibid.
An iidem Regulares poſſint obtinere, & exercere jura Parochialia ſine licentia Epiſcopi? ibid.
An acta ab iis geſta ſint valida? ibid.
An, & quas cenſuras incurrat Confeſſarius abſolvens ſine approbatione? ibid.
An, & quatenus Regulari impertiri poſſit, ac debeat licentia exeundi à ſua Religione, ut cum reſervatione votorum in habitu Presbyteri ſæcularis vivere valeat in ſæculo? ibid.
An Regulares privilegiati poſſint uti Altari portatili, etiam invito Epiſcopo Diœceſano? Et quatenus negativè: An de illius licentia, & approbatione? 187
De Regularibus Miſſionariis. ibid.
An Regularis, qui falsò probavit nullitatem ſuæ profeſſionis, & deindè Matrimonium contraxit, & in S. Officio comparuit ſpontè. Sit ei indulgendum, ut poſſit vel vivere cum Uxore, vel liberari à vinculo Matrimonii, ut in caſu poſito? ibid.
An Reliquiæ Sanctorum exiſtentes in Eccleſiis Regularium, poſſint ab Epiſcopo viſitari? ibid.
An Regulares poſſint prohibere Parochis proceſſiones &c.? ibid.
An Eccleſiæ Regularium, & aliæ quęcumque ullum habeant jus ſuper quarta funeralium eorum, qui in eis ſibi eligunt ſepulturam, quandò in eiſdem Eccleſiis funeralia non fiunt? ibid.
An Epiſcopus in Eccleſiis Parochialibus exemptis tempore viſitationis, poſſit, etiam invitis Regularibus, conferre Sac. Ordines, ac Chriſma, aliaque Pontificalia exercere? ibid.
An in Eccleſiis Monaſteriorum Regularium ſæculariżatis, in quibus exercebatur per Monachos Cura animarum, ſicuti etiam nunc exercetur per Sacerdotes ſæculares, ſpectet apponere Æconomum ad Epiſcopos, an ad Abbatem? ibid.
An Epiſcopus poſſit corrigere, ac punire Curatos, ac Monachos ſæculariżatos, alioſque Clericos poſſidentes beneficia in ſupradictis Eccleſiis, præcipuè in his quæ concernunt Curam animarum? ibid.
An Curati præfatarum Eccleſiarum teneantur accedere ad Synodum Diœceſanam Epiſcopi, an ad Synodum Abbatis? ibid.
An Rectores, ſeù Cappellani dictarum Eccleſiarum poſſint audire Confeſſiones ſæcularium, etiam de caſibus Epiſcopo reſervatis, abſque ejus licentia? ibid.
An ad Epiſcopum pertineat concedere Dimiſſorias prò ordinandis Clericis dictarum Eccleſiarum? ibid.
An Epiſcopus poſſit viſitare Clauſuram Monialium exiſtentium in ſupradictis Monaſteriis, vel ſaltem exercere juriſdictionem vel Delegatus Apoſtolicus, ac etiam Confraternitates laicorum, quæ habent Altare in præfatis Eccleſiis? ibid.
An Epiſcopus poſſit viſitare dictas Eccleſias, & in eis exercere Pontificalia, & præcipuè Sacramentum Confirmationis adminiſtrare? ibid.
An ad Epiſcopum ſpectet cognitio cauſarum validitatis jurispatronatus laicalis, & honeſtatis perſonarum præſentatarum ad beneficia in dictis Eccleſiis exiſtentia? ibid.
An Epiſcopus poſſit publicè denunciare excommunicatum Regularem exemptum, qui ob delictum notorium incidit in excommunicationem latam à jure, vel ab homine, ſaltem, ut ab aliis evitetur? 189
An Superior Regularis Nuncium Apoſtolicum, non Judicem Synodalem, à Diœceſi Epiſcopi ultra duas dietas diſtantem, poſſit in Conſervatorem eligere? ibid.
An Regulares poſſint cum expreſſa licentia Sac. Congregationis Conc. imponere cenſum vitalitium, etiam ſine pecunia numerata, illumque poſtea ſine d. licentia caſſare, ac ejus pecuniam in mutuum accipere? 190
Utrum Regularis profeſſus, qui fuit baptizatus tanquam expoſitus, cum ſit legitimus, ut in caſu poſito, poſſit eligi in Generalem, vel obtinere alias Prælaturas ſuæ Religionis? ibid.
De ſepultura Confratrum Defunctorum in Eccleſiis Regularium. ibid.
An, & quatenus poſſit Epiſcopus celebrare Pontificaliter, vel celebrari facere in Eccleſiis Regularium, aliiſque exemptis, ſive eo preſente, ſive abſente? ibid.
An Regulares obligati ad officiandum in Eccleſiis Cleri ſæcularis, pręcedere debeant ipſi Clero? ibid.
An Commendatarii poſſint viſitari ab Ordinariis &c.? ibid.
An Regularis degens extrà Clauſtra, ſi delinquat, puniri debeat à Nuncio Apoſtolico, vel ab Epiſcopo, qui prævenit? ibid.
An Monaſterium S. Gregorii Urbis Congregationis Camaldulenſis poſſit ſibi retinere partem eleemoſynæ Miſſarum diſtributarum in Monaſteria d. Congregationis.

Item de redditibus Sacrarii, de ſatisfactione Miſſarum &c. 192

An qui aliquo modo, etiam diſputandi &c. impugnat, vel in dubium revocat Sac. Soc. Jeſu Inſtitutum, ſivè Conſtitutiones, incurrat pœnam aliquam Eccleſiaſticam? ibid.

An, & quatenus Regulares teneantur ad Decimas Parochis, aliiſque ſolvendas, & qua ratione Decimæ ad Monaſteria pervenerint? ibid.

An Epiſpopus claudere poſſit feneſtras, ac erigere murum viridarij Regularium, quia ſupereminent Monaſterio Monialium, quas ipſi Regulares inſpiciunt? ibid.

An Regulares habenres Conſervatorem, debeant coram eodem conveniri in cauſis civilibus, an potius coram Ordinario? ibid.

An Regulari danda ſit petita copia Actorum in cauſa criminali, cum omnium teſtium expreſſione? ibid.

An Edictum Epiſcopi, quo præcipirur ſub pœnis excommunicationum, aliiſque arbitrariis, quod nemo admittat ad celebrationem Miſſarum Presbyteros, abſque eius licentia, comprehendat etiam Regulares? 193

An, & quibus in caſibus Monachi, & Regulares ſubſint Epiſcopo? ibid.

De Parochialibus, etiam Monaſterio Monialium unitis, ac de Cura animarum principaliter ipſi Monaſterio incumbenti. 194

De Regularibus, & Monialibus ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. ubi de vitæ inſtitutione, quam profeſſi ſunt, deque proprietate ipſis omninò prohibita. ibid.

Quænam Monaſteria Regularium poſſint bona immobilia poſſidere? Quinam numerus perſonarum in illis inſtituendus? Quomodò erigenda? Quo pacto Regulares obſequio alterius loci, aut perſonæ ſubiici poſſint? Quomodò à Conventu recedere, ac ſtudiorum cauſa abeſſe? 195

De ratione eligendi Superiores. Itemque de ambitu circà electionem Regularium. 196

Regimen Monaſteriorum, non habentium Ordinarios Regulares Viſitatores, quomodò inſtituendum? ibid.

An, & quatenus Regulares ſæcularibus in obſervatione cenſurarum Epiſcopalium, & feſtorum Diæceſis conformari teneantur? ibid.

Profeſſio religioſa qua ætate fieri debeat? ibid.

Quandò renunciatio, aut obligatio Regularium facienda ſit? Quandò etiam Novitij profiteri, aut eiicj debeant? 197

Quid à Regularibus obſervandum ſit, ſi velint habitum dimittere, aut à Religione diſcedere. ibid.

An, & quatenus à morum correctione detur appellatio, etiam quoad Regulares? ibid.

An, & quatenus Regulares abiurantes de levi in S. Officio reddantur inhabiles ad gradus, & Dignitates ſuæ Religionis? Vbi de abiuratione, & abiurante &c. ibid.

An Regulares Romam abeuntes, prætextu, quod electio Provincialis, aliorumque Officialium, vel ob hujuſmodi aliud, fuerit invalida, ſint puniendi tanquam Apoſtatæ? ib.

De pœna diſputantium &c. ſuper Conceptione B. Mariæ Virg. ibid.

De converſione Judæi ad fidem Chriſtianam: An Matrimonium ſuſtineatur. An factus Regularis, ſit validè profeſſus? ibid.

An Regulari Officiali S. Officii, decedenti extrà Clauſtra, cum licentia Superiorum, faciendum ſit ſpolium, & à quo? ibid.

Quot quaſque pœnas incurrat Religioſus Laicus, Profeſſus, Latinus, qui dimittens habitum Regularem, ab Epiſcopo Græco Schiſmatico ſe facit Græco ritu ordinari Et reverſus ad Religionem quomodò ſit tractandus. ib.

An Breve Gregor. XIII. comprehendat Religioſos degentes extrà Clauſtra in Parochiis ſuis Monaſteriis unitis. 198

Viginti dubia circà Tertiarios & Hoſpites non recipiendos nec retinendos ad habitandum in Monaſteriis, ſeù domibus Regularium antè ætatem præhnitam. ib.

De quodam Monacho Latino facto ritus Græci, qui petit diſpenſationem recitandi Miſſam, & Officium ritu Græco &c. 199

An Regulares proponentes in ſuis Eccleſiis populo lucrandas Indulgentias falſas, apocriphas &c. poſſint ab Epiſcopo loci, in quo fuerunt propoſitæ, puniri. ibid.

An, & quatenus Monaſteria Regularium concedenda ſint in Commendas Clericis ſæcularibus? ib.

Quomodò probetur recurſus in cauſis Eccleſiaſticis ad Judices Laicos, ut incurrantur cenſuræ? De Regulari recurrente: an, & quatenus teneatur ad damna? ibid.

An Regularis eiectus à ſua Religione tanquam incorrigibilis, ſi committat delictum, gaudeat privilegio fori Eccleſiaſtici. ibid.

An Regulares, & Moniales Mendicantium teneantur ad ſolutionem ſubſidii triennalis. ibid.

An requiratur concurſus ad Parochialem Regularium? ib.

An, & quatenus Superiores Regulares poſſint annum probationis Novitio prorogare; ita ut anno probationis non completo, ſed prorogatione non ſervata, profeſſio indè emiſſa ſit irrita? Et quid de profeſſione tacita. ibid.

An, qui donavit majorem ſuorum bonorum partem cuidam Religioni cum gravi onere pio, & in caſu, quo nollet illud acceptare, ſubſtituit aliam Religionem, poſsit deindè pœnitere, & commutare ſuam voluntatem tollendo illud onus, in præiudicium Religionis ſubſtitutæ. 200

An fructus Legati, deficientibus maſculis, ſint diſtribuendi Religioſo incapaci? ibidem.

An Conſtit. Innocen. XI. contrà ſurripientes Hoſtiam conſecratam &c. comprehendat Clericos ſæculares, & Regulares? Et quatenus non comprehendat: An melius ſit per novam Conſtitutionem, an per ſimplex decretum declarare, eſſe in ea comprehenſos. ib.

An Epiſcopus poſſit viſitare Confraternitates inſtitutas in Eccleſiis Regularium. ib.

An, & quatenus Regulares teneantur ſolvere Parocho quartam funeralem. ibid.

De forma Viſitationis Regularium. ibid.

An Epiſcopus habens facultatem à Sum. Pontifice ſedandi controverſias inter Regulares, Operarios &c. poſsit dicta eorum Monaſteria viſitare. ibid.

An, quatenus, & quinam recuſari poſsit à Regularibus, & ab aliis Judex, Commiſſarius, Viſitator. Cauſæ, modus, finis, praxis recuſationis &c. *Et vide etiam tom. 10. Conſult. 83. hoc eodem tract.* ibid.

An, & quatenus vicinorum feneſtræ claudendæ, nè introſpiciant Monaſteria Regularium, & Monialium. Et quatenus Regulares, & Moniales feneſtras in viam publicam proſpicientes efficere poſsint. 201

An contractus tranſactionis factæ à Novitio ſit validus. ib.

An, & quatenus in Eccleſiis Parochialibus effectis de Menſa Monaſterii Monachorum, poſsit Epiſcopus conſtituere Vicarios perpetuos. ibid.

An, & quatenus ære alieno gravati Religionem ingredi nequeant? ibidem.

An, & quatenus ſententia lata per Judicem delegatum à Provinciali Regularium, ſine conſilio, ſuffragio, vel interventu Definitorii, ſit valida? ibid.

An Profeſſus, qui obtinuit à Sac. Pœnitentiaria Breve transeundi ad Hoſpitalarios S. Antonii Viennenſis, & poſteà ab eadem Pœnitentiaria aliud Breve amplificatum ad quemcumque Ordinem, tranſivit ad Fratres Hoſpitalarios S. Io: Hieroſolymitan. validè profeſſus ſit inter Hieroſolymitanos? Et alia circà Regulares utriuſque ſexus. ib.

De reſtitutione in integrum poſt lapſum quinquennii quoad profeſſionem Regularem, &c. 202

Stante decreto Sac. Congreg. Epiſc. & Regul. quod nemo admittatur ad profeſſionem regularem, ſine licentia eiuſdem Sac. Congreg. ſub pœna nullitatis &c. An Novitius, qui tempore huiuſmodi decreti emiſit profeſſionem poſt datam, & ante acceptionem d. decreti, ſit validè profeſſus? 203

An, & quatenus Novitius, non completo anno probationis à Religione egrediens, teneatur iterum annum probationis integrè facere. Quid de Novitiatu interpolato? ib.

An, & quatenus Regulares quicumque, ac Moniales prætendentes, ſe per vim, & metum ingreſſos eſſe Religionem, vel ante ætatem debitam profeſſos fuiſſe, aut quid ſimile adducentes, audiri poſſint ſine habitu regulari, & extrà Monaſterium: Vbi quid ſi egrederentur ex ſententia Ordinarii nulliter emanata? ibid.

Quibus ex bonis ſubminiſtrari ei debeant alimenta, & ſumptus litis ad proportionem bonorum, & condititionis perſonæ? ibid.

An Profeſſus, qui poſt rem judicatam dimiſit habitum, ac acquieſcente Religione, poſsit cogi à conſanguineis, aliiſve ad illum reaſſumendum, aut impediri effectus rei judicatæ, prætextu, quod habeant intereſſe bonorum, vel criminis ſibi obiecti? ibid.

An, & quatenus concedenda ſit remiſſoria in partibus prò reprobandis teſtibus examinatis prò nullitate profeſſionis? 204

Index Tractatuum, & Conſultationum.

De metu reverentiali circa profeſsionis nullitatem. ibid.
De iis, quæ potiſsimum afferri poſſunt pro validitate, & nullitate profeſsionis regularis? ibid.
De metu generatim. ibid.
An Conventus Regularium ſuppreſſus, & poſtea reſtitutus, cenſeatur reſtitutus etiam quoad præcedentiam? ibid.
An, & quatenus Regulares teneantur ſervare Interdictum Eccleſiaſticum ab Ordinario appoſitum? ibid.
An, & quatenus liceat Regularibus habere feneſtras proſpicientes in viam publicam? ibid.
An, & quatenus cauſæ Regularium, aliorumque ab Eminentiſsimis Cardinalibus judicatæ, committi poſsint per appellationem Sac. Rotæ, aut aliis Tribunalibus? ibid.
An, & quatenus Regulares, etiam Abbates poſsint ſuſpendi, excommunicari, privari ſuis officiis, & Dignitatibus à Legatis, ſivè Nunciis Apoſtolicis? ibid.
Quid, ſi ipſi Regulares, & Abbates ſententiam privationis ſua ſubſcriptione admiſerint? ibid.
Quidve, ſi à Sacr. Congr. Epiſc. & Regul. injunctum fuerit Nuncio, ut capiat diligentem informationem, & decernat quod judicaverit opportunum? ibid.
An tempus, quod requiritur in aſſequendis officiis, ac Dignitatibus Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quam regularibus, debeat eſſe completum? Quid de manutentione in officiis, ac Dignitatibus eorum, qui tempus à Conſtitutione requiſitum non obſervarunt? ibid.
Novi Conventus, & Eccleſiæ Regularium, quatenus conſtrui poſsint? ibid.
Utrum electio Patrum Generalium pertinere poſsit ad aliquot Provincias, ſitque ea confirmanda, & quatenus, an verò ad univerſam Religionem? ibid.
An, & quatenus electio ad Dignitates Eccleſiaſticas per abuſum ſæcularis poteſtatis irrita, infectaque ſit? ibid.
Vacatio per renunciationem Præſulatus, aut officii regularis, aut nova electio ad illum, à quo tempore incipiat? Utrum à tempore habitæ ſcientiæ renunciationis, an à tempore factæ renunciationis? ibid.
An, & quatenus ex vitio perſonæ irritanda ſit electio Regularium ad officia, & Dignitates ſuæ Religionis, aut ab illa ſuſpendi, pendente accuſatione? ibid.
An Viſitator, ac Præſes Capituli Regularium eligi poſsit in Vicarium Provincialem, & electio ſit valida? 205
An privatio vocis activæ, & paſsivæ fieri poſsit poſt allegationem ſuſpicionis &c. ibid.
An Capitulum intimatum pro certa die, differri poſsit? ibid.
An, interpoſita per Regulares appellatione, ſurrogari poſſint aliqui in loco aliorum? ibid.
An Viſitator procedere poſſit ad Capitulum Provinciale, contemptis aliquibus? ibid.
An, & quatenus Electores excuſari poſſint in eligendo Excommunicatum, & electio ſit valida? ibid.
An, & quatenus, qui tranſit ad ſecundam Religionem, ſi velit adducere cauſam nullitatis ſuæ profeſſionis, audiri poſſit, abſque eo, quod redeat ad ſecundam Religionem? ibid.
An ſaltem audiri poſſit contra primam Religionem? ibid.
An tempus Novitiatus, in quo aliquis diſpenſatur ad duos, vel tres menſes, incipiat à die obtentæ diſpenſationis, an à die, quo Novitius admittitur ad Novitiatum in Conventu per dictam diſpenſationem aſsignato? Et
An Sac. Congr. Epiſc. & Regul. poſsit concedere licentiam Regularibus tranſeundi ad laxiorem Religionem? ibid.
Ad validitatem electionis canonicæ Regularium quot ſuffragia de jure communi requirantur? ibid.
An, & quatenus major pars Capituli, imò & minor poſsit devenire ad electionem? An ſuffragia abſentium ſupplenda? De legitimatione ſuffragiorum, abſentibus iis, de quorum ſuffragiis agitur. Et an Eminentiſsimi Cardinales Præſidentes Capitulis ferre poſſint ſuffragia? Et quatenus ſecunda electio ſit nulla, & attentata? 206
Quinam ſit verus Apoſtata à Religione? ibid.
Quibus nam competat dare ſignum in Choro, & Cœnaculo, aliaque hujuſmodi facere, etiam tempore Capituli generalis, abſente P. Generali? ibid.
An Monachi Caſinenſes, aliique juriſdictionem ſpiritualem per ſeipſos, temporalem verò per Judices deputatos adminiſtrare poſsint? ibid.
An electio in Abbatem, facta in perſonam exteram, contra Breve Apoſtolicum, ſit valida? Et quid de electione coarctata ad oriundos? Quid ſi Abbatia eſſet unita alicui Monaſterio? ibid.
An Regulares, qui obtinuerunt Breve à Papa directum Epiſcopo pro alienatione quorundam bonorum Eccleſiaſticorum, illudque ei præſentarunt, & firmata ejus juriſdictione, poſsint, etiam vigore alterius facultatis hoc judicium omittere, & aliud inire? ibid.
An, & quatenus Regulari de crimine accuſato, vel damnato, debeantur à Monaſterio alimenta, & ſumptus litis? ibidem.
Quam juriſdictionem habeant Priores, eorumque Vicarii Sac. Religionis Hieroſolymitanæ in ſuos ſubditos? ibid.
De quibuſdam nullitatibus, quæ in Congregationibus, ſivè Capitulis Regularium nonnunquam intercedunt? ibid.
An, & quatenus Regulares, qui novum Conventum in aliquo loco fundare cupiunt, appellare poſsint à decreto admiſsionis novorum articulorum, qui ab aliis Regularibus impugnantibus hujuſmodi fundationem fuerunt producti? Et quid conſtiterit de irrationabili diſſenſu Regularium? Et quatenus erectio Monaſterii Monialium ſit confirmanda? 207
Electio Prælatorum Regularium ad quemnam pertineat? An poſſint iterum, atque iterum immediatè poſt ſecundam, ac plures electiones eligi? An reſtringi poſsit à Cardinalibus eorum Protectoribus? ibid.
An, & quatenus Regularibus, & Monialibus, præſertim Ordin. S. Franciſci, liceat appellare ad Sum. Pont. ſivè ad Sacr. Congreg. ſuper Regul. omiſsis ſuis Superioribus? ibidem.
An quidam Regularis ſit præferendus in quadam Capellania legata, ut in caſu poſito? ibid.
An, & quando dubitatur, utrum Conventus aliquis Regularium ſit exemptus à Provinciali, an immediatè ſubjectus P. Generali, cauſa committenda ſit ipſi P. Generali? ibidem.
An Baccalaureus poſſit eligi in Provincialem, ut in caſu poſito? 208
An Eccleſia conſtructa à Patrono, ac donata Regularibus, quæ prius erat Oratorium, ſive Sacelium rurale ſub juriſdictione Epiſcopi, poſſit modo viſitari ab ipſo Epiſcopo? ibid.
Electio Capitularis Regularium quatenus ſit confirmanda? ibid.
An, quatenus, & à quibus concedenda ſit licentia ingrediendi Monaſteria Monialium Superioribus Regularibus ſubjectarum? ibid.
An, & quatenus Regulares habentes Monaſterium ſub Cœlo inſalubri, ac longè diſtans à Civitate, habere poſſint pro cura Infirmorum Hoſpitium Religioſorum intra Civitatem, ibique Oratorium privatum erigere? ibid.
An, interpoſita ab utraque parte appellatione ad Sum. Pontificem, etiam ad effectum petendi Generalem, poſſit illa ab altera parte poſthaberi, ac procedi ad electionem regularem? ibid.
De electione Capitulari Regularium ſimoniaca. Ex quibus ſimonia neceſſariò conſtituatur? ibid.
An Regularis, qui origine eſt filius Provinciæ Italiæ, quique poſtmodum, obtenta filiatione Provinciæ Germaniæ tanquam verus filius hujus ultimæ Provinciæ Doctoratum, & Magiſterium aſſequutus eſt, non juxta Conſtitutiones Ordinis, ſed juxta privilegium Ultramontanis conceſſum, poſſit modo redire ad antiquam Provinciam Italicam, ibiq; tractari debeat tanquam Doctor, & Magiſter? ibid.
De quodam Legato relicto Regularibus, ut in caſu poſito. ibidem.
Quæ, quotque requiſita intercedere debeant, ut Regularis dicatur filius nativus alicujus Conventus? 209
De Ordine Militum Sepulchri Dominici, deque privilegiis &c. conceſſis Fratribus Terræ Sanctæ. ibid.
An ſit annuendum petitioni Confraternitatis Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, ut oblationes ipſi oblatas intuitu dicti Ordinis, convertant in aliud opus pium &c.? ibid.
De electione cum contemptu Suffragatorum, eorumque non admiſſione ad Capitulum &c. ibid.
An quædam diſpoſitio facta à Fratre Sancti Spiritus ſit valida? ibid.
An Religioſi Converſi, & Oblati ſedere poſſint in ſuperioribus Chori Sedibus pro Sacerdotibus, & Clericis deſtinatis? ibid.
An alternativa in electionibus Capitularibus locum habere debeat in ſubrogationibus, ut in caſu poſito? ib.
An electio ſit nulla, non intimatis omnibus vocalibus?

Quid

Digitized by Google

Quid ſi ex iis aliquis reperiatur abſens? Sicque non fuerit expreſſum in intimatione, quod vocetur ad effectum electionis? Nec fuerit aſſignatum tempus certum ad comparendum? Neque expectatum tempus competens? Electio nulla ad quem devolvitur? De munere, & auctoritate Præſidis Capituli. 210
An Eminentiſsimi Cardinales Protectores Regularium poſſint Commiſſarium deputare, ad cognoſcendum, an electio ſit valida? ibid.
An, qui ex una Provincia obtinuit transferri, & incorporari ad aliam, & poſt dictam incorporationem, iterum obtinuit incorporari ad antiquam: an gaudere debeat præcedentiis juxta ordinem primæ receptionis, ut in caſu poſito? ibid.
An, & quatenus Clerici ſæculares, & Regulares examinari poſsint ad favorem Rei, imò contra Reum, etiam in criminalibus? ibid.
An, & quatenus Generales Ordinum poſſint eligere Priores locales Conventuum ſibi ſubjectorum? ibid.
An cuidam Regulari liceat intereſſe Capitulo generali, ut in caſu poſito? ibid.
An Abbas Regularis relegatus in exilium, exacto tempore, recuperet ſuam Abbatiam &c.? 211
An, & quatenus juriſdictio, & collatio Beneficiorum in locis Abbatiæ ſpectet privativè quoad Epiſcopum, ad illius Abbatem? ibid.
In tranſitu Regularium ab una ad aliam Religionem quid requiratur? ibid.
An, & quatenus domus Mulierum Oblatarum ſubjecta ſit Regularibus, an potius Epiſcopo? ibid.
An, & quatenus in Eccleſia Parochiali, unita Monaſterio Abbatiæ Regularis, requiratur Concurſus? ibid.
An Edictum Epiſcopale ſuper Caſibus reſervatis, ut in caſu poſito, deroget privilegiis Regularium &c.? ibid.
An ſi Generalis moriatur ante unum, vel duos dies in Conſtitutione regulari conſtitutos, ut in caſu poſito, electio Generalis novi fieri debeat eodem tempore conſtituto; An vero Vicarius Generalis continuare debeat ſuum Vicariatum uſque ad novam electionem? Et quid ſi ipſe Vicarius eligatur in Generalem? ibid.
An facultas, quæ competit Monaſterio, ejuſque Superiori ferendi in Capitulis duo ſuffragia, ſi dict. monaſterium authoritate Apoſtolica transferatur ad aliud monaſterium, difficultas planè ceſſet? Ubi quid de reſcriptis *Lectum*, aut *Nihil*? ibid.
An, & quatenus Clavis Sacræ Imaginis in Eccleſia conceſſa Regularibus, retineri poſſit à Magiſtratu ſæculari: ib.
Quæ nam requirantur, ut quis verè ſit Religioſus Hieroſolymitanus? ibid.
De electione regulari per ſubornationem. 212
An electio, in qua Præſidens Capituli proponit Electoribus, ut velint eligere viva voce, ſit valida? ibid.
An, & quatenus Regularis habeat factionem Teſtamenti? Voluntatem alterius declarare? Quomodo hæc declaratio facienda: ibid.
An, & quatenus Monachi, ſive Regulares poſſint aſſumi ad adminiſtrationem piorum Legatorum: Quid de adminiſtratione Beneficiorum, &c.? ibid.
Declarata nulla prima electione, quibus nam Electoribus competat nova electio? Quæ nam requirantur ad probandum recurſum Regularis ad Judices laicos &c.? ibid.
An Definitorium generale conſtituere poſſit, ne Converſi, aut Oblati, ſive Donati publicis proclamationibus Sacerdotum, & Profeſſorum vocalium intereſſe poſſint, ne ulli Converſo, aut Donato licere quemquam Sacerdotum, aut Clericorum Profeſſorum &c. privatim, vel palam in Capitulo proclamare, ut in caſu poſito? ibid.
De recuſatione Judicis Regularis, ſive Delegati, ſive Ordinarii &c. ibid.
An, & quatenus de rebus Eccleſiæ, etiam Regularis, fieri poſſit compromiſſum, ac eligi in arbitrum Princeps ſæcularis? ibid.
An, & quatenus Religioſi, Clerici, & Converſi poſſint intervenire Capitulis ſuæ Religionis? ibid.
An, & quatenus à P. Abbate Generali avocari poſſit cauſa ejus Subditi Regularis? ibid.
An, & quatenus facienda ſit à Curia Romana remiſſio cauſarum, etiam Regularium, ad Judices Regni Franciæ, ut ab iis definiantur? ibid.
An, & quatenus in Eccleſiis Parochialibus quæ bremma ſunt Abbatiarum, requiratur Concurſus?
An, & quatenus hodie Monaſteria, tam Virorum, quam Mulierum mutari, vel dimitti poſsint? ibid.
An, & quatenus ad Sac. Ordines requiratur titulus, etiam in Regularibus? ibid.
An, & quatenus Monachi, & Regulares omnes fuerint olim ſubjecti juriſdictioni Epiſcoporum? Quis eos exemerit, & in quibus hodie ſint iis ſubjecti? ibid.
An, & quatenus Regulares omnes approbari debeant ab Ordinario pro audiendis Confeſsionibus? ibid.
An, & quatenus, & qui Regulares eligi poſsint in Conſervatores Regularium &c.? ibid.
De Epiſcopo Regulari. An liceat ad Epiſcopatum aſſumi Regularis &c.? ibid.
An expediat ad Epiſcopatum Regularem promovere? ibidem.
An liceat Eccleſiaſticas appetere Dignitates, vel refugere? ibid.
Quam ſit pervetuſtum, ne in Cœnobia Monachorum Mulieres eant, & in id pœnæ. E contra ne ad Monaſteria puellarum Viri accedant? ibid.
De Viſitatione Monaſteriorum, eorum etiam, quę in Commendam reperiuntur &c. ibid.
An, & quatenus dimiſſio habitus regularis cenſenda ſit temeraria? 214
Ex quibus præcipuè ſecundum Capitulum Regularium reddatur invalidum, & electio in eo facta ſit irrita? ibid.
An vigore Decreti Clem. VIII. de erectione Baldachini &c. poſſint Epiſcopi cogere Regulares ad ſedendum in Scamno parato, & dimittendum Sedes ligneas, & in caſu contraventionis, eos punire cenſuris? ibid.
An, & quatenus per Conſtitutiones Pontificias cenſeatur aliquando derogatum exemptioni Regularium, qui immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjecti ſunt? ibid.
An Epiſcopus eligere poſſit Regularem in ſuum Vicarium Generalem, ſine licentia ejus Superioris? ibid.
An Regulares in audiendis Confeſſionibus dependeant omnino à ſuis Superioribus? ibid.
Anve prædicare poſſint, abſque licentia ſuorum Superiorum? ibid.
Quomodo probetur, præſertim à Regularibus, fuiſſe paritum Brevibus, aut Decretis Apoſtolicis? 215
An, & ex quibus maximè Provincialis, aliuſque Superior Regularis ſuſpendi poſſit ab officio, aut eo redintegrari &c.? ibid.
An Capitulum Regularium, cui præeſt notoriè excommunicatus, ſit validum? Quid ſi eſſet abſolutus in forma Cancellariæ Apoſtolicæ? ibid.
An ſit permiſſum Superioribus Regularium, etiam Generalibus, Provincias ſuæ Religionis dividere, & unam alteri ſubjicere? ibid.
An ſit valida profeſſio cujuſdam Regularis vigore Brevis Apoſtolici, ut in caſu poſito? ibid.
De juſta Provinciarum Regularium diviſione, eorumque confuſione evitanda. Quomodo dividendæ? 216
Quomodo exceſſus ſæcularium Clericorum, & Regularium degentium extra Monaſteria, ab Ordinario loci corrigendi ſint &c.? ibid.
Alia quoad Regular. vide de Monialibus. ibid.
De Regularibus Militibus. Vide de Equitibus. ibid.

Conſultatio additionalis.

An liceat amplius diſcutere quæſtionem de primæva Inſtitutione, ac ſucceſſione Ordinis Fratrum B. Mariæ Virginis de Monte Carmelo à Prophætis Elia, & Eliſeo? ib.

DE RESIDENTIA.

An Epiſcopus procedens contra Canonicum propter non reſidentiam circa privationis pœnam, teneatur adhibere Conjudices? 217
An Commendatarius Monaſterii jam regularis, cui annexa eſt cura animarum, teneatur ad reſidentiam, & per ſeipſum curam exercere? ibid.
An Canonicus poſſit reſidere in Eccleſia Campeſtri ſuę Collegiatæ unita, ut in caſu poſito? ibid.
An Parochus duarum Eccleſiarum, in eadem Civitate exiſtentium, inſimul æque principaliter unitarum, poſſit reſidere in altera ſibi bene viſa? ibid.
An inſervientes Principibus laicis dicantur reſidere? 218
An Archipresbyter Eccleſiæ Cathedralis, qui actualem curam animarum exercet, dicatur reſidere, ad effectum

perceptionis redditᴜum, ſi reſideat in ſuburbiis parum à Civitate diſtantibus? ibid.
Ad quas pœnas, & quomodo procedi poſſit contrà Clericos beneficiatos non reſidentes, præſertim, ſi ad titulum ſuorum Beneficiorum ſint ordinati? ibid.
An Epiſcopus poſſit eodem contextu, atque unico decreto mulctare Canonicum, qui per ferè tres annos abſuit à ſua Eccleſia, privatione medietatis fructuum primi anni, integris fructibus ſecundi anni, & Canonicatu tertii anni? ibidem.
An idem Epiſcopus ex integro poſſit ipſum Canonicum, nunc tandem reſidentem, mulctare ſaltem privatione medietatis fructuum primi anni? Et quatenus negativè;
An poſſit illum ratione prænarratę longæ abſentiæ mulctare ſaltem aliis pœnis ad præſcriptum Sac. Canonum, vel etiam arbitrariis? ibid.
An pœnæ contentæ in Tridentino, & Conſtit. Pii IV. contrà Epiſcopos non reſidentes, comprehendant quendam Epiſcopum Vicarium, qui nondum adeptus eſt poſſeſſionem Epiſcopatus, ut in caſu poſito? ibid.
An, & quatenus abſenti cauſa litis debeantur fructus? ibid.
An Clerici, ſeu Presbyteri, qui nullum obtinent beneficium, vel officium, reſidere cogantur, vel ſaltem à Diœceſi non diſcedere, ſine licentia Ordinarii? ibid.
An, & quo jure, quibus pœnis, & quatenus Epiſcopus teneatur perſonaliter reſidere in ſuis Eccleſiis, præſertim tempore peſtis? Et quid de Parochis? 220
An Dignitates in Cathedralibus eximantur ab aſſidua reſidentia ultra tres menſes? 221
An Canonico, qui Capitularem poſſeſſionem adeptus eſt, & poſtea facto Capitulo, non fuit admiſſus ad reſidentiam, qua ratione non reſidet, debeantur fructus? ibid.
An in participantibus de Maſſa communi habeant locum pęnæ non reſidentium? Et an iiſdem Epiſcopus poſſit permittere longiorem abſentiam? ibid.
An Canonicus infirmatus extrà reſidentiam in vicino Oppido, lucretur diſtributiones quotidianas? ibid.
De reſidentia Parochorum multa. Vide omninò *de Vicario Tom. 7. Conſult. 4.* ibid.
An, & quatenus debeantur diſtributiones Canonico abſenti prætextu inimicitiæ? ibid.
An Epiſcopus, qui abeſt à Civitate ſua Cathedrali, & reſidet in Diœceſi, conſtituere, vel relinquere in illa debeat Vicarium Generalem, & Tribunal Epiſcopale? ibid.
Utrum, ad effectum privandi Canonicum Canonicatu, requiratur integrum triennium, ſivè neceſſarium ſit præmittere pœnas à Sac. Conc. ſtatutas, antequam deveniatur ad privationem beneficii ob non reſidentiam? 222
An Canonici ex indulto non reſidentes per duos menſes, gaudeant diſtributionibus, ſi redditus pro majori parte conſiſtat in diſtributionibus? ibid.
Explicatur Indultum Sac. Cong. Conc. illis verbis pro Studentibus: *Quod ſi fructus præbendales quartam partem diſtributionum non attingant.* ibid.
Quænam requirantur, ut abſens à ſervitio Eccleſiæ diſtributiones lucretur, & fructus? ibid.
An, & quatenus abſentibus debeantur fructus Præbendæ? ibidem.
An, & quatenus abſentibus debeantur diſtributiones? ibid.
De Canonico Jubilato. ibid.
De Canonico abſenti, & Romæ agitanti litem! ibid.
Epiſcopus duarum Cathedralium in qua pro majori parte anni reſidere debeat? ibid.
De reſidentia Epiſcoporum. ibid.
Alia de Reſidentia vide de Capitulo, & de Dignit. ibid.

DE RITIBUS.

An Profeſſi Regulares, qui literas Latinas neſciunt poſſint Regulam ſuæ Religionis è Latino in vulgarem, & patrium ſermonem reddere? 222
An, & quatenus munus, ac dignitas Apoſtolorum aliquibus Sanctis Viris appropriari poſſit? ibid.
An ex eo, quod ordinatio Miniſtrorum Eccleſiæ fit inter Miſſarum ſolemnia, ita ut in ea omittenda ſit commemoratio ſimplex? 223
Circa uſum Mitræ quoad Canonicos? ibid.
De præcedentia Canonicorum, & Magiſtratus, de eorum incenſatione; De aſſociatione Epiſcopi &c. ibid.
An, quibus, & quatenus permittenda ſit lectio Sacrorum Bibliorum vulgaris verſionis? Ubi an lingua Latina potior in Sacris, quam alia? ibid.
Quid agendum, ſi magnus Princeps hæreticus tranſiturus ſit per Urbem? 223
An Mulieri ad fidem Catholicam, à qua apoſtataverat, converſæ, poſſit concedi, ut incedat in habitu Turcico, ad mortis pericula evitanda? ibid.
Quoad ſedilia Magiſtratus, & aliorum laicorum in Eccleſia.
An liceat amplius facere convivia in Eccleſia? ibid.
Cui competat jus porrigendi aſperſorium aquæ benedictæ Epiſcopis, Archiepiſcopis &c. accedentibus ad Eccleſiam? ibid.
An Clerici pro ſui Ordinis gradu veſtibus ſacris ſepeliendi ſint? ibid.
An diebus Dominicis poſſint celebrari Miſſæ votivæ de SS. Reſurrectione Domini? 224
An, & quatenus deceat, Eccleſiam uti in ſuis Divinis Officiis harmonica Muſica? ibid.
An liceat facere Octavas pro Defunctis, præcipuè inter Octavam omnium Sanctorum, ſine ſpeciali Indulto Sedis Apoſtolicæ? ibid.
An liceat Archidiaconum Pluviali indutum, & Epiſcopo ſolemniter celebranti aſſiſtentem, præbere tabellam Pacis Magiſtratui laico? ibid.
An permittendum ſit Scamnum tapete ornatum, ac pulvinaribus Magiſtratui laico intra Presbyterium? ibid.
An Vicarius Generalis Rocchetto, & Mantelletto indutus, cœterique Canonici cum Cappis, & Rocchetto aſſociantes Epiſcopum, debeant ipſum immediatè ſubſequi? ibidem.
An liceat duobus thoribulis eodem tempore thurificare Canonicos, & Magiſtratum à duobus Manſionariis, & à Diacono? ibid.
An ad Confeſſionem, & ad verba *Incarnatus eſt* in Symbolo à Choro cantata, & ad benedictionem in Miſſa ſolemni, Magiſtratus debeat genuflectere?
An deceat, ſtantibus Vicario Generali, & Canonicis, Magiſtratum ſedere capite tecto coram Epiſcopo in Presbyterio? ibid.
An Beneficiati cujuſdam Eccleſiæ detecto capite ſalutare debeant Canonicos, Parochos, & cœteros de Clero, accedentes ad eorum Eccleſiam in die S. Marci? ibid.
An conſuetudo ſervata per tempus immemorabile, quod Gubernatori in certo loco, etiam Status Eccleſiaſtici per Sac. Conſult. deputato, fiat thurificatio triplici ductu, valida ſit, ac ſervanda? ibid.
An Gubernator, gerens qualitatem perſonæ laicæ, ac ſæcularis, cogi poſſit ad interveniendum, & aſſiſtendum in Eccleſia Cathedrali diebus ſolemnibus, in quibus Epiſcopus Pontificaliter celebrat? ibid.
An Prothonotarii extra numerum poſſint concionari cum Mantelletta, & Rocchetto? ibid.
An Epiſcopus in Proceſſionibus poſſit incedere ſolus cum Pallo, ſine Cappa, & Pileo Sacerdotali? ibid.
Quibus competat delatio Sacrorum Corporum in ſolemni Proceſſione translationis &c.? ibid.
An mutatio Sedilium in Choro fieri poſſit à Canonicis in præjudicium cœtus Sacerdotum, qui ſedent in pari gradu cum ipſis? ibid.
Aliqua dubia inter duas Cathedrales. ibid.
An habitus nigri coloris, quo antiquo tempore conſuevit pingi B. Virgo aliquibus in locis, prohibeatur per Conſtitutionem Urbani VIII.? ibid.
An forma Decreti ſuper electione Sanctorum in Patronos à Sac. Rit. Congreg. emanati, procedat ſolum quoad electiones poſtea factas, vel etiam irritet antea celebratas, ſed nondum impletas? ibid.
An electio Sancti in Patronum ritè, ac rectè fieri poſſit in comitiis Generalibus, exquiſito tamen conſenſu per ſecreta ſuffragia populorum ſingularum Civitatum? 225
An cauſæ omnes, quæ excitantur ſuper electione Sanctorum in Patronos, ſpectent privativè quoad alios Judices, ad ſolam Congreg. Sac. Rit.? ibid.
De quibus Sanctis Officium proprium recitari poſſit? ibid.
An debeat dici Miſſa Conventualis pro Defunctis feria 2. poſt Dominicam Paſſionis, quando Officium Defunctorum recitatum eſt? 226
An Diaconus inſerviens in Miſſa ſolemni, poſt Concionem, quæ haberi ſolet poſt Evangelium, conferre ſe debeat

ante

Google

ante Epiſcopum, ibique confeſſionem dicere, & poſt publicatam Indulgentiam, Epiſcopus dare debeat benedictionem? ibid.
An omnes Canonici accedere debeant ad excipiendum Epiſcopum ex aula, ſivè Cubiculo, cum Pontificaliter celebraturus ad Eccleſiam progreditur? ibid.
An cum Epiſcopus accedit ad Eccleſiam non celebraturus, ſed ut Divinis aſſiſtat, debeat à Canonicis excipi, atque reduci uſque ad Cubicolum ſui Palatii?
An Epiſcopo ingredienti Eccleſiam debeat porrigi aſperſorium à Canonico? ibid.
An Epiſcopus in Proceſſionibus ſemper incedere debeat medius inter Presbyterum, & Diaconum, non autem inter duos Choros Canonicorum? ibid.
An omnes Canonici, & alii de Clero debeant facere circulum Epiſcopo, dum in Sacrario Sacris veſtibus induitur prò Miſſa Pontificali, ſeù Proceſſionibus? ibid.
An Canonici Cathedralis ad benedictionem Epiſcopi ſolemnem, qua populo benè deprecatur in fine Miſſæ loco Sacerdotis celebrantis in Eccleſia extrà Cathedralem, teneantur ex conſuetudine genua flectere? 227
An iidem teneantur aſſociare Epiſcopum uſque ad Valvas Eccleſiæ, etiam uon Cathedralis? ibid.
An Canonici teneantur excipere Epiſcopum indutum Cappa in Camera in feſtivitatibus ſolemnioribus, quandò vult accedere ad Eccleſiam, & ingredi per illius Valvas majores dumtaxat? ibid.
An quando Epiſcopus vult accedere ad Eccleſiam in aliis feſtivitatibus, & Dominicis diebus, & audiendi cauſa Concionem per Scalam ſecretam, teneantur Canooici illum excipere io Camera? ibid.
An Epiſcopus teneatur ſtatuere certam horam ſui adventus, illamque ſignificare, ſitque ei permiſſum, venientibus Canonicis, moram trahere accedendo ad Eccleſiam? ibid.
An Canonici comitantes Epiſcopum in ejus reditu, teneantur illi aſſiſtere, donec ſpolleret Cappa, & induatur Mozzetta? ibid.
An Canonici teneantur aſſiſtere, & inſervire Epiſcopo ſolemniter celebranti? ibid.
An, quando Epiſcopus privatim celebrat, teneantur Canonici inſervire, & aſſiſtere? ibid.
An Canonici teneantur inſervire, & aſſiſtere Epiſcopo Suffraganeo, quando oomine proprii Epiſcopi exercet functiones Pontificales? ibid.
An, quando Epiſcopus ſolemniter celebrat in aliena Eccleſia, ubi ſunt ſufficientes Presbyteri prò aſſiſtentia, ſpectet adhuc ad Canooicos illi aſſiſtere? ibid.
Quinam ex Canonicis teneantur aſſiſtere Epiſcopo ſolemniter celebranti? ibid.
An, & qua pœna Epiſcopus cogere poſſit Dignitates, & Canonicos ad ſibi aſſiſtendum, & inſerviendum? ibid.
An poſſint Dignitates, & Canonici per ſubſtituros implere munus aſſiſtendi Epiſcopo in Pontificalibus functionibus? ibid.
De translatione Sanctorum Corporum, ſeù Reliquiarum. 229.
An populus prò aliqua neceſſitate, cum conſenſu Epiſcopi, poſſit ſe obligare ad celebrandum quotannis aliquod Feſtum, vel ducere proceſſionem, &c.? 230
Multa circa ritus inter Catholicos, Turcas, & Judæos. ibid.
Ao poſſit celebrari feſtum Sancti veteris Teſtamenti? ibid.
De uſu Orientalium Eccleſiarum circà Baptiſmum, Euchariſtiam, Confirmationem, Pænitentiæ Sacram. ac Extrem. unct. ibid.
An ob penuriam Miniſtrorum, qui haberi non poſſunt Feria v. Cœnæ Domini prò conſecrandis Oleis eo die, concedi poſſit facultas illa conſecrandi Dominica in Albis, vel alio die? Ubi quinam ſint ritus, qui à recta Fidei regula diſcrepant, ità ut tolerari non poſſint? ibid.
An Beneficiati ex antiqua conſuetudine teneantur thus dare Clericis Seminarii, &c.? ibid.
An ſit licita conſuetudo cantandi Miſſam de Requiem prò defunctis die qualibet ex devotione fidelium? 231
An ſit indulgendom cuidam Canonico Cathedralis Germaniæ, ut prò Officio Divino recitet Pſalmos Pænitentiales, Roſarium, &c.? ibid.
An promoveri poſſit ad primam tonſuram, quæ ipſi collata non fuit? Et an abſolvi poſſit à ſimonia, ut in caſibus poſitis? ibid.
Cui tradenda Clavis Tabernaculi in Feria v. Cœnæ Domini? ibid.
Proponuntur aliqua dubia circà ritum Grecorum, & circà Confeſſionem Sacramentalem. ibid.
De facultatibus conceſſis quibuſdam Epiſcopis in partibus. ibid.
Dubia terdecim circà Matrimonium, Baptiſmum, Extrem. unct. eſus carnium, obſervationem feſtorum, præſentationem ad Beneficia, &c. in partibus Hereticorum. ibid.
Octo dubia circa Sacramentorum adminiſtrationem inter Catholicos, Turcas, Hæreticos, ac Schiſmaticos. 232
An ad pulſum Campanæ meridianæ ſit orandum? ibid.
De differentia inter ritum Eccleſiæ Latinæ, & Græcæ. ibid.
An pueri minoris ætatis nati ex Patre Turca, & Matre Chriſtiana, ducti in captivitatem à Chriſtianis, ſequi debeant Religionem Chriſtianam Matris, & gaudere libertate? ibid.
Et quid in caſu, quo iidem pueri ſiot nati, ex patre Turca, & Matre Chriſtiana, ſed Apoſtata? ibid.
An Armenis ſit permittendum, ut celebrent Paſcha, & alia feſta Mobilia juxtà ritum Armenum? ibid.
An Sacerdos Armenus in Diæceſi Latina poſſit in Miſſa dicere Orationem prò Patriarcha Armeno Schiſmatico? ibid.
An Armeni degentes in Diæceſi Latina poſſint jejunare joxtà ritum Armenum? ibid.
An Armeni Catholici, reverſi in patriam, non valentes habere Sacerdotes Catholicos, & abſtinere à Communione abſque ſcandalo, poſſint confiteri Sacerdotibus Armenis Schiſmaticis, qui non ſint nominatim excommunicati? ibid.
An Miſſionarii habeant facultatem permittendi aliquos ritus Maronitis Catholicis? ibid.
An liceat Operariis Ruſticis, & Mechanicis inter hæreticos veſci cibis prohibitis, & laborare diebus feſtis ex cauſa? ibid.
Quid conſulendum Sacerdoti Latino facto Monacho ritus Græci uniti, qui petit diſpenſationem recitandi Officium Divinum ritu græco, ex cauſa ibi adducta? 233
An expediat plures Sanctos jam canonizatos in Breviario Rom. inſcribi, deque iis Officium cum Miſſa in toto Orbe Chriſtiano celebrare? ibid.
An Feria vi. Paraſceves liceat Euchariſtiam populo miniſtrare? ibid.
An ullo in caſu exponi publicè in Eccleſia poſſit aliqua Imago ſivè picta, ſivè ſculpta Chriſti, vel Sanctorum, ſine licentia Epiſcopi? Ubi pœna in traſgreſſores. ibid.
An benedicto Imaginum ſit omninò neceſſaria? Et quatenus ſit neceſſaria,
Cui nam competat illas benedicere? ibid.

DE SACRAMENTORUM ADMINISTRATIONE.

AN liceat Regularibus commoranti per aliquot dies in eorum Conventu, omnia Sacramenta miniſtrare, ac ſepulturam ibid. dare? ibid.
An, & quomodò Sacr. Sacramentum Euchariſtiæ, & Extremæunct. adminiſtrandum ſit condemnatis ad triremes infirmatis ad mortem? ibid.
An propoſitio, quod Sacram. Extremæunctionis poſſit validè adminiſtrari oleo ab Epiſcopo non benedicto, digna ſit cenſura? 234
An Conſtitutio Synodalis prò adminiſtratione Sacram. Pænitentiæ, vel Euchariſtiæ, ut in caſu poſito, locum habeat in adminiſtratione Extremæ unctionis? ibid.
De facultate Miſſionariorum circà adminiſtrationem Sacramentorum. ibid.
Ao liceat adminiſtrare Sacramen. Baptiſmi filiis Turcarum, ad alium finem, ut ibi? ibid.
An aqua roſacea, aliique humores ſint apta materia ad Baptiſmum miniſtrandum, ſaltem io neceſſitate? ibid.
An ſit tolerandus uſus in aliquibus Orientalibus Eccleſiæ regionibus dandi ſimul à Presbyteris cum Baptiſmo Euchariſtiam, & Chriſma confirmationis, tum infantibus, tum adoltis? Ubi, & quid in poſterum obſervandum? ibid.
An toleranda ſit in eiſdem regionibus forma deprecativa Sacramenti Pænitentiæ? ibid.

An

Digitized by Google

An item tolerandus ſit uſus, quod Sacerdotes miniſtrantes Sacramentum Extremæunctionis, benedicant Oleum non conſecratum? ibid.
An iidem Presbyteri miſcere poſſint Oleo conſecrato Chriſmatis confirmationis Oleum non conſecratum? ibid.
An Chriſtiano, alioqnin probo, cum à Turcis valdè moleſtetur, ob defenſionem, & ſecuritatem ſuam factus eſt ſtipendiarius, & in Arce Turcis inſervit, liceat adminiſtrari Sacramenta Eccleſiaſtica? 235
De Parocho ſine titulo colorato &c. quoad Sacramentorum adminiſtrationem. ibid.
An, & quatenus ſimplici Presbytero concedi poſſit, ac debeat à Sum. Pontifice facultas miniſtrandi Sacramentum Confirmationis Chriſmate ab Epiſcopo conſecrato? ibid.
An nocte Sacrata Salvatoris poſt primam Miſſam cantatam, aliæ duæ Miſſæ immediatè celebrari, & Chriſtifidelibus Euchariſtia miniſtrari liceat? ibid.
Octo dubia circa adminiſtrationem Sacramentorum in partibus, ubi non viget Conc. Trid. & Turcarum, Hæreticorum, Schiſmaticorum &c. ibid.
De Canonico defuncto extrà ædes Canonicales quoad miniſtrationem Sacramentorum. ibid.
An ſit admittendus ad Sacramenta Conjux, qui cum altero Conjuge hæretico converſatur, quem ad fidem non poteſt inducere, nec poteſt moraliter ſeparari? ibid.
An Feria vj. Paraſceves liceat Euchariſtiam populo adminiſtrare? ibid.
An omnibus tam relapſis, quam de hæreſis crimine pænitentibus, & Curiæ ſæculari tradendis, danda ſint Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & Extremæunctionis? 236

DE SALVO CONDUCTU.

An Salvus conductus Mercatoribus, aliiſque datus, comprehendat res furto ſublatas? Ubi multa de Salvo conductu. ibid.
De Salvo conductu hæreticis dando. Quid continere debeat. Exceptiones hæreticorum contrà Concilium Trident. Eæ diluuntur, ibid.
DE SCOLASTRIA. 237

DE SCRIPTURIS CANONICIS.

De Canonicis Scripturis, juxtà decreta Sac. Conc. Trid. Nomine Canonicarum ſcripturarum quinam libri veniant? Quinam libri Canonici? Canonici opponuntur apocryphis. Quinam libri apochryphi? ibid.
De inſtituenda lectione Sacræ Scripturæ. ibid.

DE SEMINARIO.

An conſenſus Capituli, qui neceſſariò in unione beneficiorum ſimplicium Seminario facienda, debet intervenire in forma ſpecifica, & non per ęquipollens, ſufficiat, ſi superveniat unioni jam factæ? ibid.
An Monaſteria Regularium, atque etiam Collegia Societatis Jeſu teneantur ad ſolutionem taxæ Seminariorum, tam reſpectu redditruum Abbatiarum ipſis unitarum, quam aliorum bonorum, quæ ab eiſdem poſſidentur? ibid.
De validitate unionis Beneficiorum Seminario factæ. 238
An ſuppoſita taxa prò Seminariorum ſolutione, continuata ultra 30. annos, teneantur Hoſpitalia, & Confraternitates ad illius ſolutionem in futurum? ibid.
An ab Epiſcopo hujuſmodi Hoſpitalia &c. compelli poſſint remediis cenſurarum Eccleſiaſticarum &c. non obſtantibus Inhibitionibus &c.? ibid.
Regulari fuit reſervata annua penſio ſcutorum centum ſuper redditibus cujuſdam Menſæ Epiſcopalis. Quæritur:
An prò rata dictæ penſionis teneatur contribuere Seminario dicti Epiſcopatus? ibid.
An taxa duorum cum dimidio, facta ab Epiſcopo prò Seminario, cum debitis requiſitis, ſit exceſſiva? ibid.
An Parochi Hieroſolymitani teneantur contribuere Seminario? ibid.
An Beneficiati teneantur thus dare Clericis Seminarii? ibid.
An Archioſpitale S. Spiritus cogi poſſit ad contribuendum Seminario prò rata ſuorum Prioratuum? ibid.
An Beneficiatus, ſivè Commendatarius Abbatiæ exiſtentis in una Diœceſi, quæ habet beneficia unita in aliis Diœceſibus, teneatur contribuere Seminario ejuſdem Diœceſis prò ejuſdem beneficiis unitis, exiſtentibus in aliis Diœceſibus? ibid.
An remedia Canonica præſcripta à Sac. Conc. Trid. prò erectione Seminarii, æquè procedant in ejus conſervatione? ibid.
An exactio taxæ prò Seminario, non dum inſtituto cum Seminariſtis, reſtitui debeat? 239
De Seminariis, & quaſi de omnibus, quæ ad ipſa pertinent, ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. ejuſque Sac. Congr. decreta, aliarumque Sac. Congregationum. Ubi de eorum in Rempublicam Chriſtianam utilitate. ibid.
An Epiſcopus incurrerit pœnam aliquam, ordinando Alumnum Seminarii, ut in caſu poſito. 242

DE SEPULTURÆ ELECTIONE.

An ſit valida electio Sepulturæ, quam quis ſivè ſanus, ſivè infirmus coram Parocho elegerit. ibid.
An ad validitatem electionis Sepulturæ requiratur teſtamentum in ultima infirmitate, vel ſufficiat, quod eligatur antea per alium actum publicum, qui teſtamentum non ſit? ibid.
An ſit nulla electio Sepulturæ, quando ipſa eligitur per teſtamentum factum in vita, & non in morte? ibid.
An, qui habet Capellam ſuæ familiæ cum propria ſepultura, aut Capellam emerit cum ſepultura propria, moriens abſque ſepulturæ electione, ſepeliendus ſit in Cathedrali? ibid.
An validè eligatur ſepultura coram duobus teſtibus? ibid.
An electio ſepulturæ per nutus, & ſigna in caſu, quo quis loqui non poſſit, ſit valida? ibid.
An Confratres Sodalitatum, non electa ſepultura, poſſint ſepeliri in ſepulcro ſuæ Eccleſiæ. ibid.
An electiones ſepulturæ, quæ jure præſumuntur, ſicuti uxoris reſpectu mariti, filii reſpectu Patris, eorumque majorum, ac ſervorum reſpectu Dominorum, ſint validæ? ibid.
An qui poſt mortem mandat, ſuum corpus indui habitu Tertiariorum, ſit ſepeliendus in Eccleſia Regularium ibid.
An concedenda ſit licentia, ut Cadaver puellæ Virginis filię Magni Principis ſepeliri poſſit intrà Clauſuram Monialium, de earum conſenſu? 243
An Cadavera Viatorum advenarum, ſeù perfunctoriè commorantium in Civitate, & ibi morientium, non electa ſepultura, ſepelienda ſint in Eccleſia Cathedrali, eique ſolvenda quarta funeralis, an verò in Eccleſia Parochiali, intrà cujus fines exiſtunt domus, in quibus moriuntur? ibid.
An Oblati Regularium, qui Clauſtraliter vivunt &c. ſi obierint, & ſepeliantur in Sepulcro Religionis, poſſit Epiſcopus prætendere ibidem ſepeliri non poſſe, non vocato Parocho, & in illius præjudicium. ibid.
De ſepulturis in Eccleſia Communitatis. ibid.
An, & quas pœnas incurrat ſepeliens uſurarios, excommunicatos &c. in loco ſacro &c.? ibid.
An Eccleſia Parochialis S. Dionyſii, & Ludovici Inclitæ Nationis Galliarum habeat revera privilegium, quod omnes homines ejuſdem nationis in Urbe ſub alienis Parochiis degentes, ſepeliri debeant in eadem Eccleſia? ibid.
In qua Parochia ſit ſepeliendus, diſponens in teſtamento, quod velit ſepeliri, ubi reperitur tempore mortis, ſi moriatur in Hoſpitali. 244
An laici poſſint eligere ſepulturam in Eccleſiis exterioribus Monialium? Et quatenus negativè, ubi ſint ſepeliendi? ib.
De Equitibus Hieroſolymitanis circà electionem ſepulturæ. ibid.
An Parochi, præter ſolitam eleemoſynam, cogere poſſint hæredes eorum, qui ſepeliri volunt in Eccleſia Regularium, ad ſolvendum aliquid aliud? ibid.
An iidem hæredes poſſint cogi ad ſolvendum Clericis ſecu-

ſæcularibus, cum in terſint funeri occaſione cadaveris ſepeliendi in Eccleſia Regularium, duplicatam eleemoſy-oam? ibid.
An ſicut Pater elegit ſepulturam pro filio impubere, hoc idem poſſit Mater, eo defuncto, vel abſente? Et quid de filiis naturalibus, ſpuriis, adoptivis, arrogatis; ibid.
Et quid, ſi ſuper materia contenta in primo, & ſecundo caſu extaret conſuetudo immemorabilis, & ad illam probandam concedenda ſit remiſſoria? ibid.
An liceat Regularibus ſepelire in ſuis Eccleſiis Confratres laicos, qui ſibi in illis ſepulturam non elegerunt? 245
An Eccleſiæ Regularium, allæve habeant aliquod jus ſuper quarta funeralium eorum, qui eligunt ſepulturam in eiſdem Eccleſiis, quando funeralia ibi non fiunt? ibid.
An, & quatenus Pater, & Mater poſſint ſuis filiis eligere ſepulturam? ibid.
Sex dubia circà electionem ſepulturæ quoad Confraternitates. ibid.
An Educandæ, & famulæ ſæculares Monialium, morientes in earum Monaſteliis, ſepeliri poſſint, ac debeant in Eccleſia exteriori, an in Parochiali, io qua domicilium retinent? Et quid, ſi in nulla Parocbia retineant domiciium? 246
Moriens in Carcere, in qua detinetur cuſtodiæ cauſa, in quanam Eccleſia Parochiali ſit ſepeliendus? Et ſi elegerit ſepulturam extrà Parochialem, an debeatur quarta funeralis ſuæ Parochiali? Quidve de damnatis ad carcerem in pœnam? ibid.
De Canonico Cathedralis decedente extra ædes Canonicales quoad receptionem Sacramentorum, electionem ſepulturæ, & quartam funeralem. ibid.
Et de babitante in confinio plurium Parochiarum, ubi ſepeliendus ſit? ibid.

DE SIGILLO CONFESSIONIS.

Ut ſervari debeat Sigillum Confeſſionis Sacramentalis quid requiratur? 247
Et ao crimen revelationis Confeſſionis ſpectet ad S.Officium? Quomodo probetur, & qua pœna de jure communi? ib.
An in porrigeotem preces Sac. Tribunali Pœnitentiariæ, cum expoſitione ſui criminis, ſuppreſſo tamen nomine, & ab ea remiſſas Ordinario prò expeditione cauſæ, poſſit ipſe Ordinarius in foro externo procedere etiam ad torturam? 248
DE SIGILLO NATURALI. ibid.

DE SIMONIA.

De quadam Simoniaca pactione. ibid.
An Sacerdos, qui pluries in die celebrat, ſit verè, & propriè Simmoniacus? ibid.
An iocurrat pœnas contrà Simoniacos illatas? ibid.
An ex criminis notorietate, & ex ſententia condemnatoria efficiatur irregularis? & quatenus affirmativè. ibid.
An cum eo diſpenſare poſſit ejus Epiſcopus? An diſpenſatio ſit concedenda à Sac. Cong. Conc.? ibid.
An Monaſteriis Monialium licitum ſit, an verò Simoniacum exigere aliquam ſummam nomine dotis, ac de illa paciſci pro victu, aliiſque neceſſariis, ad ſuſtentationem puellæ, volentis ingredi Monaſterium? Ubi quid de aliis pactis? 249
De electione Capitulari Regularium ſimoniaca. Ex quibus probetur? & alia. ibid.
DE SYNDICATU. ibid.

DE SYNODO.

An Examinatores Synodales teneantur emittere juramentum in Synodo? 250
An Epiſcopus ſolus poſſit Synodum Diœceſanam iodicere, & publicare, an verò requiratur conſilium, vel conſenſus Capituli? ibid.
An Epiſcopus poſſit ad Synodum vocare, nedum Clericos ſibi benè viſos, ſed etiam laicos, ſi illorum conſilio uti velit? ibid.
An celebratio Synodi impediri, vel retardari poſſit per appellationem? ibid.
An detur appellatio à Statutis, & Decretis Synodalibus ibidem.
Quomodo procedere debeat Epiſcopus contrà Canonicos, recuſantes venire ad Synodum, ſub prætextu, quod eorum conſenſus, vel conſilium non requiratur? ibid.
An Epiſcopus in ſua Synodo poſſit ſibi reſervare quoad proprios Subditos caſus jam reſervatos Romanæ Sedi? ibid.
An Examinatorum extrà Synodum nominatio ſit confirmanda? ibid.
An Epiſcopus in Synodo Diœceſana babeat poteſtatem legiſlativam, ſine conſenſu, vel conſilio Capituli, aliorumque vocatorum? ibid.
An, & quomodo Beneficiati poſſint Synodo Diœceſanæ intereſſe? ibid.
An Examinatores, tam ex Capitulo, quam ex Clero deputati in Synodo, qui non ſunt Doctores, debeant denuò deputari ex diſpoſitione Sac. Conc.? ibid.
An poſſit denegari copia appellationis, & aliorum decretorum Synodi? ibid.
An Canonicus Eccleſiæ Cathedralis in Subcollectorem deputatus, teneatur tempore Synodi aſſiſtere Epiſcopo? 251
An Parocbi Hieroſolymitani teneantur accedere ad Synodum? ibid.
An Præpoſiti, aliique, qui vulgò Dignitates exiſtimantur, deputari poſſint in Judices Synodales, & Apoſtolicos? ibidem.
An in Diœceſi, in qua ſunt duæ Catbedrales unitæ, Capitulum unius Cathedralis cogi debeat, ut accedat ad Synodum alterius? ibid.
An Canonicus Eccleſiæ Collegiatæ poſſit in Synodo Diœceſana Judex deſignari? Ubi aliqua de Judicibus Synodalibus? ibid.
An Ordinarius poſſit compellere Regulares exemptos ad intereſſendum generalibus, ſive Synodalibus Congregationibus pro tuenda Immunitate Eccleſiaſtica, rebuſque concernentibus indiſtinctè commodum, tam Clericorum ſæcularium, quam etiam ipſorum Regularium exemptorum? 252
An Canonici Eccleſiæ Collegiatæ cedere debeant locum in Synodo Beneficiatis Eccleſiæ Cathedralis, quando conveniunt cum Capitulo ipſius Cathedralis? Et debe
An Canonici, & Clerus Catbedralis ſedere ant in Synodo ad dexteram, Canonici verò cum Clero Collegiatæ ad ſiniſtram? ibid.
An, & quomodo Beneficiati Eccleſiarum Cathedralium poſſint Synodo Diœceſanæ intereſſe, contradicente Capitulo? ibid.
An Curati Eccleſiarum Regularium ſæcularizatarum teneantur accedere ad Synodum? 253
An Confratres poſſint confirmare ſuum Priorem, aliumque Officialem, prohibente id decreto Synodali? An Conſtitutiones Synodales ſint neceſſariò confirmandæ, ut obligent, &c.? ibid.
DE SOCIETATIBUS, SIVE SODALITATIBUS. Vide de Confraternitat.
DE SOLLICITATIONE IN CONFESSIONE. Vide de S. Officio *Tom.*1.*Conſult.*104.
DE SPOLIIS. Vide de S. Officio *Tom.* 8. *Conſult.* 85. *&* 113.
DE SUBSIDIO CHARITATIVO. Vide de Epiſc. *Tom.* 9. *Conſult.* 142. ac de Immunitate *Tom.*9. *Conſult.* 53.

DE SUFFRAGANEIS.

An Suffraganeus poſſit aliquid contrà Metropolitanum? ibidem.
An ſit abuſiva introductio Suffraganei provocandi ad altercationem Metropolitanum circà remiſſionem cauſarum? ibidem.
An ea, quæ à Sac. Conc. decernuntur ſpectare ad Epiſcopum antiquiorem, abſente Metropolitano, cenſeantur ſpectare ad Epiſcopum antiquiorem, non autem ad Epiſcopum exemptum, quamvis antiquiorem &c.? ibid.
An Metropolitanus punire poſſit crimina notoria Subditorum, præſertim Officialium Suffraganeorum? ibid.
An inferatur à Suffraganeo Concubinariis gravamen, dum eos monens ſub pœna pecuniaria, & excommunicationis, eos excommunicat? ibid.
An juſtè Suffraganeus excommunicare poſſit tanquam contumaces, allegantes, non poſſe accedere ad Curiam Epiſco-

ſcopalem, ob non tutum acceſſum, ad ſe examini ſubjiciendum? ibid.
An à ſententia declaratoria excommunicationis ob prætenſam Clerici percuſſionem, Metropolitanus rectè admittat appellationem? ibid.
An, & quatenus Archiepiſcopis, & Epiſcopis concedendus ſit Suffraganeus? ibid.
De Suffraganeorum congrua, & eorum conſtitutione. ibidem.
De præcedentia inter Archiepiſcopum titularem Suffraganeum, & Epiſcopum Suffraganeum antiquiorem. ibid.
De Epiſcopo Suffraganeo, qui in ſuum Metropolitanum ſententiam excommunicationis promulit, qui non paruit mandatis, & in illum cedulones publicavit &c. ibid.
DE TAXA CANCELLARIÆ EPISCOPALIS. 254

DE TESTAMENTIS.

DE Teſtamentis aliqua. Vide de Epiſcop. ibid.
An Moniales vocatæ in quadam hæreditate, ut in caſu poſito, teneantur ſubire aliquod onus? ibid.
De teſtamento cujuſdam diſponentis electionem, & nominationem puellæ pauperis Monachandæ, ut in caſu poſito. ibid.
De quodam teſtamento, in quo vocatur Sacerdos proximior ad Capellaniam, ut in caſu poſito. ibid.
An ſit locus ſubſtitutioni in caſu propoſito de quodam legato pro conſtructione Monaſterii. ibid.
An ſit valida diſpoſitio Religioſi S. Spiritus, tam in infirmitate, quàm in ſanitate, ut in caſu poſito? ibid.
An, & quatenus Regularis habeat factionem Teſtamenti? Voluntatem alterius declarare? ibid.

DE TESTIBUS.

An depoſitiones teſtium ſcribendæ ſint idiomate, quo proferuntur? ibid.
An juramentum præſtitum teſtibus in fine eorum examinis, ſufficiat ad validitatem examinis, etiam in S. Officio? An ſaltem faciat aliquale indicium? An ſufficiat, quod repetitus ratificavit primum examen? 255
An ad conſtituendum Epiſcopum Reum requirantur teſtes omni exceptione majores? ibid.
An plures teſtes ſinguiares ſingularitate adminiculativa, non habentes, ſeù habentes exceptiones correitatis &c. probent? ibid.
Teſtes deponentes contrà Epiſcopum quales eſſe debeant? ibidem.
Aliqua de teſtibus.
DE TRIBUNALI EPISCOPI. ibid.
DE TURCIS. ibid.
DE VENATIONE. Vide de Piſcatione.

DE VICARIO.

AN Vicarius Capitularis, abſque ulla præfinitione temporis electus, à Capitulo ad libitum revocari poſſit? ibidem.
An Ordinarius poſſit in cauſa Canonizationis Sanctorum deputare Judicem pro conſtructione proceſſus ſuum Vicarium foraneum? 256
An officium Vicarii, cui delegata eſt cauſa Canonizationis, expiret poſt obitum ſui Epiſcopi? ibid.
An Epiſcopus poſſit delegare facultatem Vicariis foraneis, concedendi literas monitoriales pro rebus deperditis, ſeù ſubtractis? ibid.
An in Vicarium Capitularem eligi poſſit non Doctor, rejectis aliis in utroque jure Doctoribus? ibid.
An Vicarius Generalis, habens facultatem à Sede Apoſtolica faciendi benedictiones fieri ſolitas ab Epiſcopo, in quibus non adhibetur Oleum ſacrum, poſſit, abſente Epiſcopo, benedicere Moniales in conſecratione, & Velatione? ib.
An Epiſcopus, non retinens Vicarium Generalem, poſſit exequi literas Apoſtolicas Vicario directas? ibid.
An Vicarius Generalis, qui intervenit examini poſſit, præter Examinatores, interrogare Examinandos? ibid.
An Epiſcopus, vel Vicarius Generalis teneatur dare literas approbationis iis, qui fuerunt ab Examinatoribus ad Ordines, Confeſſiones, & ad Curam animarum approbati, quamvis certus in conſcientia credat, hujuſmodi approbatos eſſe minus idoneos? ibid.
Si in Capitulo eſſet habilis ad Vicariatum Capitularem, an poſſit eligi alius extrà Capitulum magis habilis? ibid.
An Epiſcopus pro cauſis unius Diœceſis deputare debeat Vicarium Generalem in alia Diœceſi, quando ſunt duæ Cathedrales unitæ? ibid.
De Vicario quoad literas Dimiſſoriales. ibid.
An Vicarius Generalis creatus Epiſcopus, poſſit retinere Vicariatum, durante legitimo impedimento, pro conſecratione, poſſeſſione, &c.? ibid.
An incurrat pœnam ſtatutam in Conc. Trid. ob non acceſſum ad ſuam Eccleſiam? ibid.
An, & quatenus Vicarius Generalis præcedere debeat Canonicis, & Dignitatibus Cathedralis? 257
An Epiſcopus poſſit concedere Vicariis foraneis patentatos gaudentes privilegio fori? ibid.
An Vicarius Capitularis Canonicus, Sede vacante, poſſit præcedere Dignitates in aliquibus actibus? Et quid de celebratione Miſſæ in funere Regis, Reginæ, Epiſcopi &c. ibidem.
An in electionibus votorum majoritas, vel ſenioritas potius attendenda ſit? ibid.
An, & quatenus Vicarius Capitularis procedere poſſit in iis, quæ commiſſa fuerant Epiſcopo jam defuncto? ibid.
An electio Vicarii Capitularis, à cujus concurſu aliquis rejicitur, ſit valida? ibid.
An omnes Beneficiati, tam Cathedralis, quàm Collegiatarum Civitatis, poſſint ex immemorabili conſuetudine una cum Capitulo eligere Vicarium Capitularem &c. ibidem.
An quilibet ex tribus Fratribus Canonicis in Sacris Ordinibus conſtitutis, debeat vocem habere in Capitulo? ib.
An reductio Miſſarum, commiſſa Epiſcopo, poſſit fieri per Vicarium? ibid.
An Vicarius Capitularis jam dicatur exceſſiſſe in ſuo officio, ut iterum eligi non poſſit, ſi fuerit maculatus, & uti reus criminum delatus? Si Regularem in carceres intruſerit, abſque ſufficienti cauſa, ſi luſerit ludo alearum, vel taxillorum publicè? Ubi de Ludo alearum, de Clericis aleatoribus, & in eos pœnis. ibid.
An, negligente Capitulo, in conſtituendo Vicario Capitulari intrà dies octo, poſſit Metropolitanus conſtituere Vicarium Parochum exterum, ſed propinquiorem? Ubi multa de reſidentia Parochorum, *& reſolutiones Sac. Congreg. cum reſolut. additionali in fine.* 258
An electio vigore legati relicti arbitrio Epiſcopi pro maritandis Virginibus pauperibus, ſpectet ad Epiſcopum, an ad Vicarium Apoſtolicum inibi miſſum? 261
An attenta Conſtitutione, quod ad electionem Vicarii Capitularis duæ ex tribus partibus concurrere debeant, electio aliter facta ſit irrita? ibid.
An, & pro qua ſumma debeatur ſalarium Vicario Capitulari? ibid.
An, & quatenus Epiſcopus teneatur ſibi conſtituere Vicarium Generalem? ibid.
An electio Vicarii Capitularis per ambitum procurata, accedente præſertim imperitia electi, confirmanda ſit? Ubi plura de ambitu, & ejus pœnæ ferè in omnibus electionibus. ibid.
De viſitatione Diœceſis à Vicario Capitulari. 262
An Vicarius Capitularis poſſit amovere Secretarium, & alios Officiales electos à Capitulo, &c. Ubi: an Capitulum poſſit limitare juriſdictionem Vicarii Capitularis? ibidem.
An poſſit uti ſigillo ſuo particulari privato? Et quid ſi eſſet Vicarius Apoſtolicus, vel Vicarius Capitularis Apoſtolica auctoritate confirmatus? ibid.
An debeat inſcribi in expeditionibus contentioſis, & gratioſis titulo Vicarii Capitularis, an potius uti poſſit titulo Vicarii Generalis? ibid.
An originarius Civitatis, vel Diœceſanus poſſit eſſe Vicarius Generalis? Ubi de quorundam Vicariorum improbato munere. 263
An Epiſcopus eligere poſſit Regularem in ſuum Vicarium Generalem, ſine licentia Superioris? ibid.
An Vicarius Capitularis poſſit indicere proceſſiones publicas, ſine conſenſu Capituli, & minari cenſuras &c. Canonicis non intereſſentibus? Et quatenus negativè,

An

An eas poſſit indicere ſine conſilio Capituli, ac minari pœnas, ut ſupra? ibid.
An jus viſitandi Diœceſim competat Capitulo, Sede Epiſcopali vacante? ibid.
De auctoritate Capituli quoad literas dimiſſorias. ibidem.
DE VICARIIS CURATIS. ibid.

DE VISITATIONE.

An Epiſcopus poſſit viſitare Montem Pietatis ſeorſim ab Officialibus laicis &c. 264
An ſit præcipienda obſervatio conſuetudinis ſolvendi procurationem Epiſcopo viſitanti à Communitatibus? ibid.
An pro generali viſitatione indicenda, poſſit Epiſcopus ſolus facere edicta generalia, abſque conſenſu, & conſilio Capituli? ibid.
An in ejuſmodi edictis poſſit Epiſcopus præcipere in virtute S. Obedientiæ, ut quilibet teneatur revelare ea, quæ correctione digna ſunt? ibid.
An Epiſcopus teneatur accedere ad locum Capitularem pro viſitandis ſingulis Canonicis? ibid
An in generali Viſitatione Epiſcopus poſſit ſolus ſine Conjudicibus imponere Canonicis pœnam extraordinariam, tendentem magis ad correctionem, quam ad punitionem? ibid.
An viſitatio Cathedralis, illiuſque perſonarum poſſit impediri, vel retardari per appellationem? 265
An in Viſitatione Cathedralis poſſit Epiſcopus ſolus ſine Conjudicibus exigere rationem adminiſtrationis quorumcumque operum piorum ſub cura Capituli exiſtentium? ibid.
An Epiſcopus in viſitatione Cathedralis poſſit exigere rationem à Capitulo de applicatione & diviſione diſtributionum, Anniverſariorum &c.? ibid.
An Epiſcopus in Viſitatione Cathedralis poſſit corrigere, & moderari Statuta Eccleſiæ, non confirmata à Sede Apoſtolica? ibid.
An Epiſcopus poſſit viſitare Archivium Cathedralis? ibidem.
An Patres Viſitatores Apoſtolici Urbis poſſint viſitare Ven. Hoſpitale, & Eccleſiam SS. Jacobi, & Idelphonſi Inclitæ nationis Hiſpaniarum? ibid.
An Epiſcopus poſſit viſitare Eccleſias, & domos Parochiales Regularium, & cujuſcumque Ordinis exempti? 266
An pecunia, quæ loco victualium ex conſuetudine Epiſcopo viſitanti præſtatur, poſſit ab eo applicari præbendis Canonicalibus? ibid.
An Epiſcopo, ſeu potius Cuſtodibus, ſivè Communitati ſæculari liceat viſitare, & adminiſtrationem revidere Montis Pietatis? ibid.
An Epiſcopo liceat in Viſitatione Eccleſiarum Parochialium Hieroſolym. decreta facere, eaque exequi? ibid.
An Epiſcopus poſſit concordare cum Subditis, ut pro ſolita vectura Equorum ſolvant certam ſummam conſiderabilem, ut liberentur in futurum à dicta ſolutione, & illam applicare in emptione ſtabilium Menſæ Epiſcopalis pauperis? ibid.
An Epiſcopus poſſit viſitare Capellas campeſtres Regularium? ibid.
An idem poſſit præcipere earundem Capellanis, ne Miſſas celebrent, antequam celebretur Miſſa Eccleſiarum Parochialium? ibid.
An à decretis in Viſitatione factis detur appellatio? ibidem.
An Confraternitates Eccleſiaſticæ, teneantur pro rata contribuere cibariis, ut victualibus Epiſcopo viſitanti? ib.
An Epiſcopus poſſit viſitare Conventum Regularium poſt recuperatam exemptionem, ut videat, an fuerint demandata executioni decreta emanata in præcedenti Viſitatione, quando non erat exemptus, ut in caſu poſito? 267
An poſſit decreta non executa exequi, & pœnas adjicere, aggravare &c.? ibid.
An hæc facultas expiret, elapſo anno à die publicationis decretorum? ibid.
An Epiſcopus poſt exemptionem recuperatam, poſſit condemnare, & punire, etiam pœna corporis afflictiva Religioſum, qui pro delicto in Curia Epiſcopali fuerat inquiſitus, & carceri mancipatus tempore, quo Conventus non erat exemptus? ibid.
An, & quatenus Epiſcopo liceat Hoſpitalia, & cæteros locos pios viſitare, & rationem adminiſtrationis exigere? ibid.
An Epiſcopus poſſit viſitare Reliquias Sanctorum, exiſtentium in Eccleſiis Regularium? ibid.
An Decretis Concilii Provincialis, confirmatis à Sede Apoſtolica, derogari poſſit per Viſitationem? ibid.
An Epiſcopus tempore Viſitationis in Eccleſiis Parochialibus exemptis poſſit Ordines conferre? 268
An Epiſcopus poſſit viſitare Monaſteria Monialium, exiſtentia intra Monaſteria Monachorum in Eccleſiis ſæculariſatis? ibid.
An in generali exemptione à juriſdictione Ordinarii, includatur exemptio à Viſitatione? ibid.
An Commendatarii poſſint viſitari ab iis, quibus à Concil. Trid. *ſeſs.* 21. *cap.* 8. *de reform.* Eccleſiam viſitare conceſſum eſt? ibid.
De Viſitatione, punitione, exactione pœnarum ab Adminiſtratoribus Legatorum piorum? ibid.
An Canonici poſſint cogi ab Epiſcopo ad ei aſſiſtendum uti Conviſitatores in Viſitatione Diœceſis?
An Epiſcopus viſitans, poſſit tanquam ſuſpectus recuſari? 269
An Eccleſia, ſive Capella auctoritate Epiſcopi erecta in ejus Diœceſi, ex eo, quod in illa divina audiunt, ac percipiunt Milites Stationarii Legatorum Sedis Apoſtolicæ, quorum ſumptibus conſtructa fuit, ità ſit exempta, ut viſitari non poſſit ab ipſo Epiſcopo auctoritate Ordinaria? ibidem.
An, & quatenus Epiſcopus viſitare poſſit Confraternitates in Eccleſiis Regularium inſtitutas, illarumque Capellas, & Altaria? ibid.
Quænam privilegia, indulta, exemptiones, & concordiæ ſublata ſint à Conc. Trid.? 270
Quænam dicantur Concordiæ confirmatæ ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione? ibid.
Qua ratione ſe gerere debeat Epiſcopus quoad Viſitationem Capitulorum exemptorum? Ibique de hujuſmodi exemptionibus, & concordiis. ibid.
An, & quatenus Epiſcopo viſitanti ſuam Diœceſim debeantur à Capitulo Cathedralis portiones panis, & vini, ac diſtributiones quotidianæ, perindè, ac ſi reſideret in Civitate, atquè Cathedrali? Et quid de Strena? ibid.
An, & à quo tempore Capitulum Cathedralis, ſive ejus Vicarius viſitare poſſit Sede Epiſcopali vacante, totam Diœceſim, ac omnia, & ſingula ejus membra? Ubi 271
Forma, ſivè adumbratio rerum omnium, quæ viſitari debent, penè omnia, quæ ad Viſitationem pertinent. ib.
Forma, ſive adumbratio Viſitationis Eccleſiæ. 272
Antecedentia ad Viſitationem. 274
De actuali Viſitatione. 275
De Viſitatione Regularium. 278
De Viſitatione Monialium. 278
De Viſitatione Xenodochiorum, ſive Hoſpitalium. 280
De Viſitatione Apoſtolica. 283
An Epiſcopus habens facultatem à Sum. Pontifice ſedandi controverſias inter Regulares, & laicos operarios &c. poſſit eorum Monaſteria viſitare? 285
An Epiſcopus in Viſitatione poſſit præcipere Abbatiſſæ Monialium quod ſub pena &c. curet, ut murus altius tollatur? Et an ab hujuſmodi decretis appellari poſſit? ibidem.
An, & quatenus Epiſcopus viſitare poſſit Eccleſias, Collegia, etiam mixta utriuſque ſexus, aliaque pia loca ſuæ Diœceſis? Et quid in caſu manutentionis in poſſeſſione exemptionis? ibid.
An, & quatenus Viſitatio Eccleſiæ, Hoſpitalis, alteriuſque loci pii committi poſſit, ac debeat Epiſcopo viciniori, excluſo Ordinario? 286
An Eccleſia eoſtructa à Patrono, ac donata Regularibus, quæ prius erat Oratorium, ſive Sacellum rurale ſub juriſdictione Epiſcopi, poſſit modo viſitari ab ipſo Epiſcopo? ibid.
Quando Viſitator poſſit allegari ſuſpectus? Quæ pœnæ in allegantem ſuſpectum Viſitatorem. ibid.
De Viſitatione cumulativa, & privativa Monaſteriorum Monialium, ut in caſu poſito. ibid.
Quas Eccleſias Epiſcopus uti proximior viſitare poſſit? Ibidem.
De Viſitatione Monaſteriorum, eorum etiam, quæ in

Com-

Commendam repetiuntur. ibid.
Quid de juriſdictione Epiſcopi viſitandi ſuos Subditos? ibidem.
An jus viſitandi Diœceſim competat Capitulo, Sede Epiſcopali vacante? ibid.
De facultate conceſſa Epiſcopis, aliiſque majoribus Prælatis viſitandi Eccleſias quaſcumque, quibuſcumque non obſtantibus. ibid.
Beneficia Eccleſiaſtica Curata perpetuo unita quomodo viſitanda? ibid.
DE VISITATORE APOSTOLICO. ibid.

DE USURIS.

An, & quo pacto Judæis à Sum. Pontifice, aliiſque Principibus publicè fænerandi poteſtas ex cauſa concedatur? ibidem.
An Summ. Pontifex Judæis Chriſtianorum Religionem ſuſcipientibus, poſſit uſuras condonare, ac univerſim ſtatuere, quod reſtituant partem tantummodo ex uſuris? ibidem.
De erectione Montis Pietatis: an ſit uſurarium &c. 287
An aſſertiones iſtæ poſſint ſuſtineri, nimirum, quod liceat mutuanti, etiam pignoribus aſſicurato de credito, aliquid ultrà ſortem exigere, dummodò non repeteret ſortem uſque ad certum tempus? ibid.
Item, quod poſſit vendi res carius, ob dilationem temporis datam, ut dicitur *à credenza, &c.*? ibid.
Et quod poſſit fundari cenſus annuus ſuper bonis ſtabilibus, & fructiferis, ad rationem decem pro centenario, & habere aſſicurationem, pignus rerum mobilium ejuſdem valoris capitalis? ibid.
An adſit labes uſuræ ex perceptione fructuum cujuſdam Legati, ut in caſu poſito? 288
DE XENODOCHIIS. Vide de Hoſpitalibus.
DE ZINGARIS. Vide de Cingaris.

COM-

COMPENDIUM,
ſeu Index
AD CONSULTATIONES CANONICAS D. JACOBI PIGNATELLI.

DE LEGATIS PIIS.

Ex his verbis codicillaribus pii teſtatoris: *Corpus ſuum tradi voluit ſepulturæ in Eccleſia S. Hermetis, cujus Canonicis reliquit agros Mermillianos, quorum proventus dividi voluit inter ipſos, ità tamen, quod proventus primi anni in reparationem, & fulcimentum dictæ Eccleſiæ, ac paramentorum, aliorumque utenſilium emptionem, non tamen ornamentorum expendantur.* Quæritur.

An hujuſmodi verba intelligantur pro unica vice, vel in perpetuum, ſivè diſcretive de primo anno ſingulorum Canonicorum pro tempore? Ubi an ſit ſimonia exigere a proviſis aliquam ſummam ad uſus pios? Tom. I. Conſult. 158.

Dicendum eſt, hoc onus eſſe perpetuum. Ità Alvaradus *de conject. lib.2. cap.1. §.2. nu. 24.* Perez de Lara *de Anniverſ. lib. 1. c.3. num.9.* & alii. Deſumitur *ex l. Annua §. Aetia ff. de ann. legat.*

Nec obſtat, ſi dicatur, hoc eſſe ſimoniaeum, atque prohibitum ab Alexandr. II. *in cap. ex multis 1. quæſt. 3. §. Conſtituimus.* Et proindè ex hoc textu Rota coram Puteo *dec.396. num. 2. lib. 3.* tenet, collationem eſſe nullam cum onere, ut aliquid detur pro fabrica donatariis &c.

Nam reſpondetur ex hoc textu excludi dumtaxat veram ſimoniam, quatenus prohibet, quod non detur aliquid pro obtinendo beneficio, atque adeò in eum finem, ut beneficium obtineatur. Dictio enim *Pro* importat cauſam finalem, Ruin. *conſ. 29. num.19. lib.2.* Gabriel. *conſ.178. num. 15. lib. 1.* Quare procedit in caſu, in quo temporale ordinatur ad obtinendum ſpirituale. Quod etiam indicant ſequentia verba. *Qui aliquid male accipit*, quæ ſignificant, quod beneficium malè accipiatur, quia pro eo obtinendo aliquid temporale exhibetur, in quo committitur ſimonia.

At quando in alium finem aliquid exigitur de fructibus beneficii à collatore, aut exhibetur à collationariis, ut eſſet ad ſublevandam Sacrarii paupertatem, ad fabricam Eccleſiæ, aut aliud ſimile opus pium, nequaquam intervenit ſimonia. Et ideò valere conſuetudinem, ac eſſe rationabilem exigendi aliquid ab obtinentibus beneficia convertendum in utilitatem Eccleſiæ, & pios uſus, tradunt Felin. *in cap. cum M. de conſtit.* Abb. *in c. Iacobus nu.4. de Simon.* Ripa *reſponſ.1. n.11. de arbitr.* & alii.

Quamobrem etiam Sacr. Congregat. Concil. ſeu potius Summ. Pontif. ex ſententia Sacr. Congreg. declaravit, valere Statutum, quod certa portio ratione novæ poſſeſſionis Canonicatuum ſolvatur, convertenda in fabricam, & ornatum Eccleſiæ, ut refert Barboſ. in Collect. *in eundem locum Trid. ſeſſ. 24. de refor. c.14.* & Garz. *de benef. par.3. cap. 2. num. 198. declar. 9.* In una *Segobien.* 11. Julii 1590. cujus tenor hic eſt:

An Conſtitutio quedam ab Epiſcopo, & Capitulo poſt Concil. Trid. de ſolvendo tertiam pecunia quantitatem ratione nove poſſeſſionis Epiſcopatus, & Canonicatuum, ac dignitatum, diſtribuendam in fabricam, & ſalaria Notarii, Curſorum, Campanarii, & aliorum Miniſtrorum Eccleſie, quibus jam alia conſtituta ſunt certa ſalaria, ſit valida, necne? Sanctiſſimus D. N. ex ſententia Sacr. Congregat. reſpondit, hujuſmodi Conſtitutionem ſervandam, nihil tamen ex ea pecunia Notariis, Curſoribus, & Campanario, aliiſque Eccleſie Miniſtris tribuendum, ſed integram ſummam in uſus fabrica convertendam, atque ita libenter ſolvendam, tam à Capitularibus, quam ab Epiſcopo, cum ſperari poſſit officium Eccleſieque dignitatem, que ob hujuſmodi largitatem in edificium, ornatumque Eccleſie factam ſumit exordium ad miſticam quoque Eccleſie edificationem feliciter in Domino proceſſurum.

Ratio deſumitur ex eo, quod licet fructus beneficiorum non ſint obligati Eccleſiæ, vel Sacriſtiæ, æquitas tamen exigit, quod Eccleſia participet aliquam portionem, dum inſervit Beneficiatis, & ſubminiſtrat commoditatem peragendi functiones, ad quas tenentur ratione beneficii. Præſertim, ſi proventus ipſius ſint tenues, ità ut non poſſint commodè ſufficere pro manutentione.

Cum ergò in hoc caſu ex fundatione pii teſtatoris decernatur, ac veluti deducatur in pactum, ſane ſtabilitur id, quod eſt ſecundum æquitatem, ſtatimque apparet titulus, quo id juſti-

juſtificetur, & quo etiam ſuſpicio ſimoniæ excludatur, quæ etiam in dubio ſemper excludenda eſt; Mohedan. *deciſ.*224. Puteus *dec.*381. *lib.* 1. Mellin. *dec.* 104. *nu.*7.

An hæres cogi poſſit, ut celebrentur Miſſæ à Teſtatore relictæ in Eccleſiis ab eo deſignatis? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 1. Conſult. 324.

QVædam Menſa Epiſcopalis ex conſuetudine recipit tertiam partem decimarum, oblationum, & piorum legatorum, quę fiunt Eccleſiæ Cathedrali. Cumque fuerit donatum Sacrario ejuſdem Eccleſiæ quoddam Olivetum, & Societati Sanctiſſimi Sacramenti, quæ in eadem Eccleſia congregatur, fuerint legata ſcuta centum auri. Quæritur:

An ex d. Oliveto, & legato eidem Menſæ Epiſcopali debeatur portio conſueta. Tom. 1. Conſul. 368.

NEgativè. Ità declaravit Sac. Cong. Conc. in una *Signina* 16. Martii 1647. *ad c.*3. *ſeſſ.*25. *de refor.*

An Fratres Minores Obſervantiæ ſint capaces legati, ſivè in perpetuum, ſivè ad longum tempus pro celebratione Miſſarum? Et quid de Legato fiduciario, ſivè confidentiali? Tom. 3. Conſult. 16.

TEnendum eſt, Fratres Min. Obſerv. eſſe omninò incapaces hujuſmodi legati, ac proindè nulliter relinqui. Ità *Clem. Exivi* §. *Cumque de verb. ſignif.* Gloſ. *in c. Quorundam, & Mendicantium de elect. in* 6. *& in c.*1. *de Relig. Dom.* Bartol. *tr. minor. q. lib.* 2. *diſt.*6. *c.* 1. *n.*23. Bald. *in auth. ingreſſi v.*59. *C. de Sacriſ. Eccleſ. ac alii*: Ratio eſt, quia juxtà *dict. Clem. Exigui annui redditus inter immobilia cenſentur à jure, ac hujuſmodi redditus obtinere paupertati, & mendicitati repugnat, nullaque dubitatio eſt, quod prædictis Fratribus redditus quoſcumque ſicut & poſſeſſiones, vel earum etiam uſum cum eis non reperiatur conceſſus, recipere, vel habere, conſiderata conditione ipſorum, non licet.* Quæ verba adeò ſunt perſpicua, ut equidem admirer in illis umbram quæri poſſe, tamquam anceps eſſet, & adhuc in trutina, num Sacr. Canonum determinationi eſſet obtemperandum?

Certum enim eſt, Fratres Minores habere dumtaxat uſum rerum neceſſariarum, non autem aliquod dominium. Legatum autem quodcumque transfert jus, & dominium in Legatarium, etiam ignorantem quoad actionem realem, & perſonalem, vel ſtatim à morte teſtatoris, vel ab adita hæreditate, *leg. cum pater* §. *ſurdo ff. de leg.*2. *& leg.* 1. *C. com. de leg. & leg. à Titio ff. de furtis.* At licet Minores de Obſervantia ſint incapaces annui redditus ipſis relicti detinendi, illum tamen, non apud hæredem remanere, ſed vendi, & pretium, quod inde redactum fuerit, in fabricam, vel alias Eccleſiæ neceſſitates converti debere eadem Sac. Cong. Conc. declaravit, quę etiam cenſuit in una *Rom.* 23. Aug. 1659. eoſdem Min. de Obſervantia eſſe incapaces legatorum cum onere Miſſarum.

Idem declarari, ac firmari debet in Legatis, in quibus cauſa adiecta legitur, nimirum explendi voluntatem legantis ſecreto, & ſub ſigillo Confeſſionis legatario commiſſam: Quia exindè aut ullum penitus commodum Religioſus legatarius aſſequitur, & hujuſmodi munus præfefert quodammodò teſtamentariam executionem, quæ Minoritis à Sac. Canonibus prohibetur etiam de licentia Superioris, ut ex *d. Clem. Exivi* §. *verum etiam de verb. ſignif.* & Navarr. *& in Lucer. Regul. v. teſtamenti exequutor. n.*4. Alii Regulares ſine expreſſa ſuorum Superiorum licentia eam aſſumere nequeunt, ſivè ad cauſas profanas, ſive ad pias, *c.*2. *& fin. de teſtam. in* 6. *c.*10. *nu.*71. Aut aliquod commodum Religioſus legatarius ex hujuſmodi legato conſequi poteſt, vel retinendo penes ſe per aliquod tempus pecuniam legatam, vel eam, cui maluerit diſtribuendo. Quod certum eſt ei prohibitum eſſe: quia non ſolum id eſt contra formam Sacrorum Canonum, & Regulæ, ſed etiam contrà emiſſum paupertatis votum, ut in puncto Turrian. a. 2. *tom.* 1. *diſp.*84. *dub.* 35.

Equidem ſub hoc velamine ſecreti, & ſigilli Confeſſionis non modica ſuſpicio ſimulationis, & fraudis ſubeſſe poteſt, ad effectum ſcilicet eludendi eodem tempore Votum, Regulam, & Canones. Quinimmò ſimulatio confidentiæ videtur manifeſta: Quia concurrunt cauſa ſimulandi, ejuſque maniſeſtiſſimæ demonſtrationes, ex quibus concludenter probatur. Rot. *dec.*179. *n.*3. *p.*4. *tom.*2. *& dec.*11. *n.*2. *p.*7. *recent.* Cauſa autem ſimulandi patet ex incapacitate Religioſi, qui hujuſmodi legata conſequi non poteſt, niſi confidentia adhibeatur. Pariſ. *de confiden. benef. q.*9. *n.* 47. *& ſeqq.* Demonſtratio verò eſt clariſſima: nam teſtator facit annuum legatum, ut ſatisfaciat ſuæ voluntati in confeſſione exploratæ. Et tamen facit ad vitam Religioſi, qui mori poterit paucis diebus poſt teſtatorem, & hoc modo poterit remanere ejus voluntas ſine exequutione. Quod præcipuè locum habet, ſi Religioſus ſit teſtatori conſanguineus; Ipſa enim ſanguinis conjunctio maxima demonſtratio eſt, non ſolum quia ſimulatio inter conjunctos facilè præſumitur, Rot. *dec.* 179. *nu.*6. *& ſeqq. p.*4. *tom.*2. *recent.* Sed etiam quia conjuncto legatum præſumitur factum potius ratione ſanguinis, quam pietatis. Caval. *dec.* 212. *n.*6.

In quibus videtur, non poſſe dubitari de fraude, quæ per hujuſmodi legata fit, Ideòque omni remedio, tam gravi morbo occurri debet, prohibendo acceptationem, ac detentionem hujuſmodi legatorum ad tex. *in d. Clem. Exivi* §. *Cupientes de verb. ſignif.* Sangh. *lib.*7. *in decal. c.* 26. *nu.* 11. & Lezan. *tom.*2. *ſum. p.* 2. *v. Legatum n.* 6. Nec ulli Religioſo ſuffragari poterit Breve forſan a Sede Apoſtolica conceſſum: Quia dato aliquali commodo erga ipſum Religioſum Legatarium, remanet ſubreptitium, ſicque ipſo jure nullum, *c. ſuper litteris,* ibique Felin. *n.*8. *de reſcrip.* Rot. *in rec. deciſ.*10. *n.*2. *&* 3. *p.*4. *tom.*2. Vel ſaltem corruit defectu intentionis Sum. Pontificis, cujus exceptio admittitur à fortiori, etiam in gratia motu proprio conceſſa. Pariſ. *conſ.*1. *n.* 74. *lib.* 1. Seraph. *deciſ.* 965. *nu.* 11. *& deciſ.*981. *in princ.* & alii, ac Rot. *deciſ.* 116. *nu.* 3. *cum ſeqq. par.*5. *rec.*

Pro puritate autem Regulæ Franciſcanæ producam exemplum illuſtre ſub Sixto IV. Jacobus ab Alexandria Palearum Guardianus S. Montis Syon nimia providentia Sacris locis acquiſivit perpetuas poſſeſſiones, & bona immobilia, præſertim duas villas in Inſula Cypro, conſtituto Procuratore, qui perceptos indè annuos fructus in Fratrum commoda converteret. Sed Vicarius Generalis rem inſolentem ſtatui, & honori Regularis Obſervantiæ adverſam, & emolumento Sacrorum locorum præjudicioſam, abſque exemplo, conſilio, vel authoritate factam, damnavit, & conſtituto Nuncio Fratre Placentino, per litteras Jacobo ſub obedientiæ præcepto, & cenſurarum incurrendarum pęna mandàvit, ut ſtatim omni juri, & prætenſioni in eas villas cederet, omnia poſſeſſionis inſtrumenta combureret, Procuratorem deſtitueret, neque quicquam cum hujuſmodi proprietatis jure haberet. Intereà verò Jacobus ad Babiloniæ Sultanum proficiſcens, ut Sacr. locorum negotia cum illo tractaret, ipſo die Paraſcevè 20. Martii in vaſta ſolitudine efformata ex occurrentibus lignulis Cruce, in ejus amplexu piè mortuus eſt, & ſocii Corpus Alexandriam Ægypti detulerunt, & in Eccleſia S. Marci ſepelierunt; Ubi verò mortis ejus Nuncium ad Vicar. Gener. tuliſſent, eadem, quæ illi per litteras præcepit, novo mandato juſſit Vicario Montis Syon, in utriſque litteris graviter inculcans quam imprudens, & Minoritis noxium illud factum fuerit, aut quidquam humanæ providentæ contra Sancti Franciſci paupertatem tribuere. Quibus Vvandingus anno 1636. in Sac. Congr. Propag. Fid. ubi de ſimili proviſione pro Fratribus Terræ Sanctæ tractabatur, pro zelo ſuo, & Regulæ puritate prudenter, & opportunè uſus eſt, & obtinuit. Ita Haroldus *in epiſt. Annal. Min. ad ann. Chriſti* 1477. §. 5.

An impubes major factus poſſit variare Eccleſiam à Tutore deſignatam pro celebratione Miſſarum? Tom. 4. Conſult. 214.

REſp. licere: Nam tutela pubertate finitur *inſtitut. quibus mod. tut. fin. in princ.* Et ità in hac ſpecie declaravit Sacr. Congr. Conc. in *Neapolitana celebrationis* 24. Mart. 1668.

Quo pacto ſatisfactio Miſſarum in judicio probari poſſit, etiam apud Tribunal Rever. Fabricæ? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 4. Conſult. 218.

An ſint validę acceptationes perpetuæ Miſſarum facta ſine licentia Superiorum? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 4. Conſultat. 222.

An

An acceptatio Legatorum pro certo numero Miſſarum annualium, ad quarum celebrationem fructus relicti non ſufficiunt, & nomine fabricæ S. Petri interpellantur Legatarii, an velint illa legata acceptare, & ipſi reſpondent, ſe velle acceptare animo obtinendi reductionem, ſit de jure admittenda? Tom. 4. Conſultat. 226.

AFfirmativè. Quoniam, etſi liberè interpoſitum ſit pactum ſuper onere Miſſarum, quatenus nemo ad paciſcendum compelli poteſt juxtà *l. diem §. ſtare autem ff. de recep. arbitr.* Quia tamen hujuſmodi pactum tendit in prejudicium ſucceſſorum Eccleſiæ, cum operetur, quod publici Miniſtri non habeant ex miniſterio offerendi Sacrificium congruam ſuſtentationem, quæ illis debetur ratione hujus muneris, ideò eſt capax reductionis, quatenus non debet permitti, quod privatorum pactis, publica utilitas mutetur per tex. *in l. 2. §. Sed quia veremur C. de juram. calum.* Ruin. *conſ.* 10. *n.* 5. Fulgoſ. *conſ.* 29. ac alii.

Hiſque accedit, quod decreta Sac. Congr. Conc. *de celebr. Miſſar.* requiritur, quod Miſſæ perpetuæ habeant congruum emolumentum, quod oneri correſpondeat, ut diligenter eidem oneri ſatisfiat. Et ideò, ſi conventio non ſit conformis prędictis decretis, non ſolum non habebit juris aſſiſtentiam, ſed potius lex conventioni reſiſtet.

Et ita declaravit Sacr. Congregat. Conc. in *Romana* 26. Januarii 1644. nempè, acceptationem hujuſmodi eſſe de jure admittendam.

Objectio autem contrariorum locum habet, ubi onus Miſſarum ex conventione eſſet æqualiter compenſatum, non verò ubi inęqualiter.

An ſubſidium dotis legatum pro maritandis honeſtis puellis cum reſtitutione dotis in caſu, quo proles non exiſtat, poſſit dari Virginibus ad profeſſionem regularem admittendis? Tom. 5. Conſult. 82.

NEgativè: quia teſtator reſpicit ad Matrimonium carnale; Legatum autem inſtitutum pro maritandis honeſtis puellis non poteſt tribui ingredientibus Religionem, quamvis cauſa ſit magis pia, ut docent communiter Doctores, Bald. *in auth. quia rogati n. 11. v. quæro nunquid ad Trebel. & in novell. de dot. privil.* 77. *n.* 2. Loazez. *in rep. l. fin. famil. §. Divin.* 139. *ff. de legat.* 1. aliique.

Secundo: quia ita expoſtulat conditio voluntaria teſtatoris; Conditio autem, ſivè forma voluntaria in hoc differt à neceſſaria, quod hæc per æquipollens impleri poteſt, illa verò in ſpecie implenda eſt, *l. Mevius ff. de condit. & demonſtr.* Bartol. *in l. Gallus §. & quid ſi tantum n.* 3. *ff. de liber. & poſth.* Galiaula *ibidem nu.* 8. ac alii. Cum igitur diſpoſitio teſtatoris ſit voluntaria, debet in forma ſpecifica impleri, itaut legatum tribuatur puellis maritandis, pro quibus ex mente teſtatoris intelligitur legatum inſtitutum, non verò pro ingredientibus Religionem.

(Quibus addo ipſe compendiator, quod, puellę maritandæ habent jus ad rem, nempè ad legatum eo ipſo, quod habent requiſita neceſſaria ad illud obtinendum, quo jure non poſſunt juſtè abſque cauſa ſufficienti privari.)

Et ita declaravit Sacra Congregatio Concil. *ad cap. 5. ſeſſ. 25. de reform.* in *Barenſi ſubſidii dotalis* 15. Septembris 1668. ut ſequitur:

Sacra, &c. cenſuit, ſubſidium dotis legatum pro maritandis honeſtis puellis, cum reſtitutione dotis pro multiplice montis in caſu, quo filii non exiſtant, non poteſt dari Virginibus ad profeſſionem regularem admittendis.

(Et demum in caſu carentię filiorum remanet ſpes redeundæ dotis unde exierat, ad mentem teſtatoris, quæ ſpes prorſus amitteretur, ſi applicaretur puellæ monachandæ, ut ipſemet ſummator cenſeo.)

1 *An reductio Miſſarum ex legato cum èxpreſſa obligatione, & ſubſtitutione, obtenta à Sacra Congregatione Conc. ſine expreſſione dictæ obligationis, & ſubſtitutionis, ſit valida, itaut Fabrica S. Petri in ea ſe ingerere non poſſit? Et*

2 *An hujuſmodi reductio commiſſa Epiſcopo, poſſit fieri ab ejus Vicario?* Tom. 6. Conſultat. 69.

AD 1. Negativè: Quia onus Miſſarum non provenit ex ſimplici legato, ſed ab obligatione ex legato, & ab expreſſa promiſſione, & obligatione; Reductio autem ex ſtylo Sacræ Congr. non ſolet concedi, quando adeſt promiſſio, & obligatio inſtrumentalis, & ſtylus potiſſimum inſpicitur in diſcernendo, an ea, quæ tacita ſunt, inducant ſubreptionem, ex tradit. annot. ad Gregor. XV. *deciſ.* 150. *numer.* 11. *ante med.* Deindè quia non fuit expreſſa ſubſtitutio per teſtatorem adiecta. Et ideò neceſse erat vocare ſubſtitutos, cum fortè potuiſſent ſe obligare ad integra onera; Undè diminutio oneris non vocatis ſubſtitutis, de quorum præjudicio agebatur, & non impleta voluntate teſtatoris, eſt minus legitima, Genuen. *pract. Eccleſ. cap.* 263. & Tiraquel. *privil. piæ cauſ.* 191. ac alii.

Semper enim gratiam, quæ alteri præjudicium infert, cenſetur Principem non concedere, vel ſaltem difficilius. Rot. coram Greg. XV. *deciſ.* 150. *n.* 4. Et cum hujuſmodi onera ſint pacto firmata, debet pactum ſervari, *lib. 7. §. Prætor ff. de pact. & c. 1. & 2. de pact.*

Ad 2. Etiam negativè: Quia Vicarius cauſam Epiſcopo delegatam non poteſt cognoſcere, niſi additum fuerit; *Sive ejus Vicario Generali* Barboſ. *de offic. & poteſtate Epiſcop. alleg.* 54. *n.* 111.

Neque obſtat, quod non ſit cauſa commiſſa, ſed remiſſa: Quia non remittitur reductio, ſed libellus, in quo continetur reſcriptum Epiſcopo directum, qui reducat authoritate Sacr. Congr. Undè cum non agatur de remiſſione ad Ordinarium ſuper re ad ejus juriſdictionem pertinente, ſed ſuper negotio ei prohibito, & per ipſum expediendo vigore ſpecialis commiſſionis authoritate Sac. Congr. intrat concluſio, quod Vicarius de eo cognoſcere non poſſit.

Eo minus, quando reductio ad Sac. Congr. non ſolum eſt commiſſa Epiſcopo, ſed cum clauſula conſueta, *qui pro ſuo arbitrio, & conſcientia moderetur*, quæ fortius reſtringit commiſſionem ad perſonam nominatam, & omninò ſubdelegationem excludit, *l. nulli*, ubi Bald. *n. 4. C. de Epiſc. & Cler.* Marcheſ. *de commiſ. par.* 1. *c.* 6. *n.* 90.

(Et addo ego compendiator, quod Delegatus in cauſa particulari, ut in hoc caſu, non poteſt ſubdelegare: quia eſt electa induſtria perſonæ: Unde etiam ſi Epiſcopus eum vellet in hac cauſa ſpecialiter ſubdelegare, non valeret.)

TEſtator legavit, quod ab Epiſcopo eligantur pauperes Virgines ad dotes à ſe relictas pro Monachandis. Mittitur ad Dięceſim Epiſcopi Vicarius Apoſtolicus. Quæritur:

An hæc electio, ſivè nominatio ſpectet ad Epiſcopum, an verò ad Vicarium Apoſtolicum. Tom. 8. Conſult. 2.

PErtinere ad Epiſcopum, non autem ad Vicarium Apoſtolicum certum omninò videtur; Nam Vicarius Apoſtolicus mittitur ſolum ad exercendum ea, quæ pertinent ad juriſdictionem Epiſcopi, non autem quæ ad illius perſonæ induſtriam, & prudentiam, Pellegrin. *in prax. Vicar. part.* 1. *ſect. nu.* 1. & Nicol. *in floſc. Vicarius Apoſtolicus num.* 21. Dum enim eligitur perſonæ induſtria, ad aliquod munus obeundum, id delegari nequit, *cap. fin. §. is autem de offic. deleg. & c. is cui eodem tit. in* 6. In hac autem nominatione eligitur induſtria, & prudentia Epiſcopi. Primò quia fundator judicio, & prudentiæ Epiſcopi remittit nominationem, & electionem puellę monachandæ, undè videtur de perſona Epiſcopi, tamquam Paſtoris confidere, atque ita ejus induſtriam eligere.

Secundo: Quia tunc cenſetur electa induſtria perſonæ, cui providere committitur de re aliqua, ut de beneficio, de dote, &c. quando ei committitur, ut de tali beneficio, vel dote provideat de perſona idonea, & ſic non expreſſa certa perſona, ſola perſonæ idoneitas requiritur. In hoc autem caſu non eſt expreſſa certa perſona ad hanc dotem nominanda, atque adeò cenſetur electa induſtria perſonæ, à qua nominatio fieri debet, Gloſ. *in d. c. is cui de offic. deleg. v. Provincia*, Rot. *p. 6. rec. deciſ.* 36. *n.* 24. 28. & 62.

Itaque cum in hac electione requiratur induſtria, & prudentia perſonæ a teſtatore electæ, quæ eſt Epiſcopus, ad ipſum quidem, non autem ad Vicarium Apoſtolicum pertinet hujuſmodi nominatio.

Digitized by Google

De Legatis à pia muliere ex Parochia S. Dorotheæ, relictis Eccleſiæ S. Caroli ad quatuor fontes de Urbe, in qua ſepulturam ſibi elegit his verbis; Alla cui Chieſa laſcia ſcudi 50. cioè ſcudi 25. per far celebrare tante Meſſe per ſuffragio dell'anima di eſſa teſtatrice, & altri ſcudi 25. per tutto quello poteſſe pretendere di ragion di detta ſepoltura, ò per altra cauſa, con patto, e conditione, che i Padri di detta Chieſa la debbano fare eſporre con ſei torcie, e farla ſotterrare con caſſa, e far celebrare la Meſſa del trapaſſo, *deberi Canonicam portionem Parocho ſupradictæ Eccleſiæ S. Dorotheæ certi omninò juris eſt?* Tom. 8. Conſult. 3.

ID enim expreſsè decernitur in *Clem. dudum de ſepult. §. Verum*. Ex quorum verborum amplitudine maniſeſtè conſtat, quod nihil excluditur ex iis, quæ ex teſtamento, vel ex occaſione mortis, vel ſepulturæ obveniunt, ſed de omnibus debeat quarta Parochialis ſolvi. Abb. in *c. in noſtra de ſepul.* Jo: And. in *c. 1.* Gloſ. & Doctores in *c. certificari eodem tit.* & alii. Siquidem, ut conſtat ex c. 1. 2. & 4. *de ſepul.* teſtator ipſe eſt, qui ratione Sacramentorum, & ſubſidii ſpiritualis, quod ab Eccl. Parochiali accepit, relinquere tenebatur quartam partem eorum, quæ Eccleſiæ, in qua ſepulturam elegit, reliquit; Undè Eccleſia ſepulturæ tenetur illi ſolvere eam in defectum teſtatoris, qui id non fecit, quæ eſt ratio Panormitani, quam ſequitur Molina *de juſt. & jur. tract. 2. diſp. 200. §. cum de relictis*.

Et in ſpecie, quod de Legatis promiſſis debeatur quarta parochialis docent Petr. de Ubald. Baldus, Alex. Sylv. & Lavor. *var. lucubr. tit. de priſc. fun. rit. c. 17. num. 18.* & alii. Quia cum iſtæ obveniant Eccleſiæ cauſa mortis, detrahi ab ipſis debet quarta parochialis, tenet Gloſ. in d. *Clem. dudum d. v. funer.* Quod præcipuè locum habet in hoc caſu, in quo defuncta ſepulta eſt in Eccleſia, cui legatum reliquit.

Quo vero ad quartam funeralium eidem Parocho de jure debitam decernitur in d. *Clem. dudum, & in cap. certificari de ſepul.* & pro Parochis Urbis decernitur in Statuto Cleri Romani *c. 4.* & in decreto Sacr. Congreg. Præfectorum ſub anno 1629. contra omnes Urbis Eccleſias, tam Regularium, quantumlibet privilegiatorum, quam etiam Nationalium ab Urb. VIII. ſub die 21. Martii ejuſdem anni confirmato, ac etiam in ſententia data 20. Decemb. 1650. à Rev. Vicegerente contra quoſcumque Regulares, & firmata ſub die 2. Auguſt. 1651. ab Eminentiſs. DD. Card. ab Innoc. X. ad id deputatis, ut dixi *tom. 4.* Quare non eſt amplius de hac re dubitandum.

1 *An licitum ſit Epiſcopis, eorumque Officialibus ex Conſtitutione Synodali percipere ſalaria pro executione Legatorum, videlicet pro judicatione, & decreto?*

2 *An dictis Officialibus licitum ſit percipere ſalaria pro ſententiis in cauſis criminalibus, & beneficialibus, & Matrimonialibus, & an circa hoc ſit attendenda conſuetudo percipiendi certam ratam?*

3 *An Adminiſtratores operum piorum à fundatore deputati, poſſint ab Epiſcopis, vel eorum Viſitatoribus contra ordinata à fundatoribus removeri, & mutari?*

4 *An ſupradicti Adminiſtratores in fundatione deputati, poſſint abſentes compelli ad exhibendum libros adminiſtrationis, ubi reſident Epiſcopi?*

5 *An Epiſcopis, eorumque Miniſtris, ac Viſitatoribus liceat exigere pœnas in viſitatione antecedenti comminatas, ob non executionem decretorum, tunc factorum, eoſque ſibi ipſis, vel Epiſcopis applicare?* Tom. 8. Conſult. 15.

AD 1. Affirmativè: Nam licet Sac. Cong. Conc. alias declaraverit, Epiſcopo non licere ſalarium percipere pro decretis factis ſuper executione legatorum piorum, ut in una *Vicen. ſalarii* inter Epiſcopum, ex una, & Juratos Civitatis Minoriſtæ Pratorum Regis, ac alios ex altera ſub die 16. Septembris 1645. his verbis.

Sacra, &c. cenſuit, ſtandum in decretis ſub die 18. Martii prox. præt. ſcilicet, non poſſe Epiſcop. Vicenſem, nec illius Officiales in viſitatione quidquam recipere pro decretis, ſeu judicatura executionis teſtamentorum, vel piarum voluntatum, aut piorum locorum, ſed gratis fieri omninò debere, non obſtante quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, prout nec extra viſitationem poſſe per Epiſcopum, aut illius Officiales quidquam percipi pro hujuſmodi decretis, ſeu judicatura, ſed tantummodò aliquid moderatè ſolvi Notario pro ſcriptura, ac illius labore, in quo conſcientia ejuſdem Epiſcopi gravetur, idque non obſtante quacumque conſuetudine, etiam immemorabili.

Idem reſolvit in *Urgellenſi* 14. Dec. 1675.

Attamen declarationes hujuſmodi non videntur habere locum in caſu, quo adeſt Conſtit. Synod., diſponens, quod ſi, qui legata pia exequi tenentur, ſi infra annum ea exequuntur, Procurator ad id per Epiſcopum conſtitutus nihil omninò hac de cauſa percipere poſſit. Tranſacto vero anno, ex quo poteſtas exequendi tranſit ad Epiſcopum, *l. Nulli C. de Epiſc. & Cler. c. nos quidem de teſtam.* Lap. *alleg. 87. n. 3. & ſeqq.* Et neceſſe eſt devenire ad cenſuras Eccleſiaſt. contra negligentes, ut muneris commiſſi rationem reddant, eidemque, ut tenentur, ſatisfaciant, mandat Conſtitut. ut Procurator legatorum piorum ab hærede ex propriis bonis nihil ab opere pio detrahendo, ratione ſui laboris, & ſalarii, aliquam ſummam percipere poſſit.

Hæc enim Synodalis Conſtitutio videtur omninò ſervanda, cum certum ſit, Epiſcopum, & Clerum poſſe in Synodo conſtitutiones, ac decreta condere, dummodò non ſint contra jus commune, ſicuti non eſt in caſu iſto, in quo nihil percipitur de legatis piis, ſed ſolum de bonis eorum, qui fuerunt negligentes in exequendo voluntates teſtatorum, & neceſſe fuit contra eos devenire ad cenſuras Eccleſiaſticas, & alia remedia pro habenda executione legatorum piorum. Hoc enim caſu jus non reſiſtit, ſed aſſiſtit, Gloſ. *in c. cum non ab omni v. propter expenſas de vit. & honeſt. Cler. & in c. Statutum §. Inſuper v. moderatas de reſcrip. in 6.*

Et quidem hoc utilius eſt favori publico, & animabus defunctorum, ut ultimæ voluntates executioni demandentur, etiam ſine diminutione legati. Imò ſi illa parva ſumma detraheretur è corpore legati, cum melius ſit exequi ultimas voluntates cum aliqua ſpecie falcidiæ ad inſtar quartæ, quam inexequutas derelinqui, Lat. *de appell. & anniv. lib. 1. cap. 1. nu. 25.* ubi exaltat quoddam Tribunal in Civitate Tolet. deſtinatum pro hac materia cum aliquantulo ſalario, etiam de corpore legati.

Quæ procedunt etiam in materia, in qua jura ordinant ſervitium præſtari gratis; quia nihilominus non habens ſalarium, poteſt pro labore illud, ſeu aliquid exigere, *d. cap. ſtatutum v. inſuper §. aſſeſſorem, & §. Notarium de reſcrip. in 6. & d. c. cum ab omni*, ubi Gloſ. *v. expenſas*. Et de Officialibus Romanæ Curiæ eſt tex. *in Extravag. Cum ad Sacroſancta* Jo: XXII. *de ſent. excom.* Et durior eſt rigor Reverendæ Fabricæ, quæ ſibi, ac revelanti vindicat partem bonorum relictorum. Sic etiam ex pœnis tranſgreſſionis feſtorum tertia, vel quarta pars accuſatori, atque executoribus paſſim applicari ſolet, Sac. Congr. Epiſc. approbante, ut in *Terracinenſi* 14. Decembr. 1594.

Addo inſuper argumentum efficax: quia hæc materia executionis ultimarum voluntatum æque principaliter ſpectat ad Judices laicos, *auth. Eccleſiaſt. §. ſi quis ædificationem coll. 9. cap. ſi hæredes de teſtam.* cum aliis per Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib. 3. cap. 17. numer. 22.* deductis, pro qua magnam exigunt mercedem. Cur ergo Judex Eccleſiaſticus moderatam exigere non poterit, præſertim cum laici exigant ab ipſo corpore hæreditatis, & ſi Eccleſiaſticus non exigit, exiget laicus, cum ſit locus præventioni, Barboſ. *d. c. 7. n. 24.*

Ad 2. Quamvis controverſa ſit opinio, an Judices Eccleſiaſtici poſſint pro ſententiis, & decretis factis in cauſis ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus percipere propinas? Et negativam tenent multi per text. in *d. cap. cum ab omn. de vit. & honeſt. Cler.* Omnes tamen concordant, quod ſi adeſt conſuetudo aliquid percipiendi, ſit omninò obſervanda, Specul. *part. 1. tit. de ſalar. numer. 9. & 13.* Veſtr. *in prax. lib. 7. cap. 1. num. 12.* Molin. *de juſt. tom. 1. tract. 2. diſp. 84.* Sylveſt. *v. Judex 1. quæſt. 10. num. 13. & ſeq.* poſt alios Garz. *de benefic. p. 9. c. 2. n. 382.*

Ad 3. Cum per Sacr. Conc. Trid. *cap. 9. ſeſſ. 22. de refor.* ſit diſpoſitum, quod hujuſmodi Adminiſtratores teneantur ſingulis annis reddere rationem adminiſtrationis Ordinario loci, ſublatis quibuſcumque privilegiis, & conſuetudinibus in contrarium, ſequitur, quod ſi recuſaverint reddere rationes, vel doloſè in adminiſtratione ſe geſſerint, aut neglexerint, ſeu aliter defecerint, poſſit Ordinarius ex cauſis à jure approbatis illos ab adminiſtratione removere, alias

inanis

mânis eſſet facultas à Concilio Ordinario tributa, cum & tutor à teſtatore deputatus poſſit ex juſta cauſa ab adminiſtratione tutelæ removeri, & per hujuſmodi remotionem non dicitur contraveniri diſpoſitioni teſtatoris, quia & ipſe removeret, ſi viveret, Barboſ. *de juriſd. Eccl. lib.* 3. *c.*27. *num.* 30. *ac ſeqq.*

Ad 4. Videtur Epiſcopo licitum mandare ad ſe deferri libros adminiſtrationum, ut diligenter inſpicere poſſit, an pię defunctorum voluntates exequutioni demandentur, alias eſſet gravare maximoperè Epiſcopum, ſi ipſe perſonaliter ad Oppida ſingula accederè, & ibi moram facere magno cum ſuo ſtipendio teneretur, donec libros ſingulos adminiſtrationum inſpiceret, & examinaret. Urbanitati, & æquitati magis videtur conſonum, quod Adminiſtratores ad Epiſcopum accedant, vel ad ipſum libros tranſmittant, quam quod Epiſcopus ad illos accedat, prout in ſimili de Conjudicibus deputatis à Capitulo, qui tenentur accedere ad Epiſcopum, ad effectum cognoſcendi cauſas Capitulatium delinquentium, non autem Epiſcopus ad ipſos, fuit reſolutum in Sac. Cong. Conc. in *Calaguritana*, & in *Calciatenſi Conjudicum*, & de jure Epiſcopus poteſt erigere Tribunal in qualibet parte ſuæ Dięceſis, & ſubditi tenentur ad illud accedere.

Et confirmatur: quia ſi ageretur de viſitatione loci, tunc neceſſarius eſſet acceſſus ad locum, *c. Romana in princ. de cenſib. in* 6. Sed in exhibitione librorum, ſeu redditione rationum libri portandi ſunt coram Epiſcopo in ejus domo, ut in fortioribus ex Trid. *c.*6. *ſeſſ.*25. *de reform.* ibi: *Et in ejus domo*. Eoque magis, quia Epiſcopi exigunt has rationes, uti delegati Apoſtolici *c.*8. *&* 9. *ſeſſ.*22. & proindè tanquam tales honorari debent, licet contrarium in una *Firmana* declaratum fuiſſe à Sac. Congr. alibi retuli.

Ad 5. Certum eſt, poſſe Prælatos pro delictis pœnam etiam pecuniariam imponere, *c. ſtatuimus* 55. & ibi Gloſ. *v. bannum* 16. *qu.* 1. Nam Eccleſia habet ſufficientem poteſtatem ad ſe regendum, *Matth.* 16. *Tibi dabo claves*, *&c.* & nos fusè, præcipuè *tom.* 9. *de Immun. Eccleſ.*

His accedit, quod cum mulctæ, & pęnæ ſint fructus juriſdictionis, pleno jure pertinent ad eum, qui de juriſdictione eſt inveſtitus, etiam privativè quoad Dominum inveſtientem Bart. Caſtr. & Alex. in *l. fin. ff. ſol. Matrim.* & alii.

Hujuſmodi tamen pecuniam mulctatitiam, ſivè ex Conſtitutionibus Synodalibus, ſivè ex præceptis, ſivè decretis Epiſcopi, vel Vicarii proveniat, excepto caſu paupertatis Epiſcopi, locis piis applicandam eſſe, & non aliter habemus ex Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 3. Et itaut pecunia retineri nequeat ab Ordinario, ſed debeat conſignari depoſitario mulctarum, creato cum idonea cautione de bene adminiſtrando, qui librum habeat, in quo diſtinctè expenſarum, & receptorum dictarum pęnarum deſcribat, qua die, quavè de cauſa fuerunt receptæ, vel erogatæ, neque eas ſolvat ſine expreſſo in ſcriptis mandato ab Ordinario ſubſcripto, quod habita confeſſione ejus, cui pecuniam ſolvit, conſervabit. Ita declaravit Sac. Cong. Epiſc. ut in *Cavenſi* 5. Octobr. 1577. in *Nicoterenſi* 1. Aprilis 1596. In *Catacenſi* 16. Auguſti 1641. ac ſæpè alibi. Imò eo ipſo, quod exacta fuerit, debet Epiſcopus piis locis aſſignare, itaut non poſſit portionem aliquam, etiam in minima parte Vicario pro ſua mercede limitare, & minus Cameræ ſuæ Epiſcopali, applicare, non obſtante contraria conſuetudine ex Sac. Congr. Conc. teſtatur Quaran. *in Sum. v. pœna pecuniaria*, Sbroz. *de offic. Vicar. in addit. lib.* 2. *q.* 143. aliique. Deberque applicari cauſis, vel pauperibus, vel locis piis Dięceſis arbitrio Epiſcopi, ut in *Uritana* 21. Maii 1580. & in *Motulenſi* 21 Junii 1605. Ex cęteris paribus, ii præferri debent, qui ſunt in eodem loco, ubi exiſtunt, vel habeant delinquentes, ut in *Tranenſi* 25. Octobris 1588. & in *Venuſina* 21. Novemb. 1600. Præſertim verò Eccleſiæ, in quibus ſunt intitulati delinquentes, à quibus exigunt, ſi indigeant, ut in *Aprutina* 10. Aprilis 1615 Maximè pro fabrica, ut in *Recinatenſi* 10. Januarii 1594. Atque ita, ut nè quidem in ditione Eccleſiaſtica Sanctiſſimum Sepulchrum connumerandum ſit inter pia loca, quibus eleemoſynæ in genere factæ, ac mulctæ, ſeu pęnæ ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. ſint applicandæ, ut reſpondit Sacr. Cong. de Propaganda Fide 7. Auguſti 1637.

Undè nec quidem Epiſcopus, extrà gravem ſuam paupertatem poteſt has pęnas applicare ſibi ipſi, neque fabricæ Cathedralis, neque ſuę domus, neque Canonicorum, niſi illi à Sede Apoſtolica fuerit hoc ſpeciale permiſſum, ob paupertatem Eccleſiæ, vel quia ſit gravata penſionibus, ut ex eadem Sacr. Congr. Epiſc. in *Alarienſi* 6. Auguſti 1601. in *Nibienſi* 12. Mart. in *Siracuſana* 10. Mart. in *Caputaquenſi* 31. Maii, in *Meſſinenſi* 2. Julii & 25. Octobris in *Lancianenſi* 1. Octobris 1602. in eadem *Meſſanenſi* 18. Mart. 8. April. & 4. Auguſti, in *Mazarienſi* 15. Martii 1636. Undè non comprehenduntur in ſpolio, ut declaratum in *Hydruntina* 22. Julii 1655. Si tamen ſunt pęnitentiæ Matrimoniales, non poſſunt mutari in pecunias, neque eas Sacr. Congr. ſolet alterare, ut in eadem *Alerienſi* 20. Aug. 1602. & 14. Januar. 1603. Quod ſi concedatur Epiſcopo applicatio harum pęnarum pro Epiſcopatu, & Sacrario, ſub nomine Epiſcopatus, intelligitur Eccleſia Cathedralis, Palatium Epiſcopale, & omnes fabricæ, quibus Epiſcopus providere tenetur. Sub nomine verò Sacrarii, non ſolum ſupellex, quæ inſervit pro Eccleſia Cathedrali, ſed etiam quælibet alia neceſſaria pro aliis Eccleſiis, Oratoriis, vel Capellis ab ipſo Epiſcopatu, vel Cathedrali dependentibus ut in *Aſſiſienſi* 17. Maii 1592. in *Montis Peluſii* 17. Novembris 1593.

Ac ita etiam, ut Epiſcopus nequeat applicare partem pœnarum ſuo Fiſco, vel alteri Officiali, ut declaravit Sac. Congregat. Conc. in *Alexandrina* 18. Jan. 1613. & in *Cluſina* 13. Novemb. 1640. Quæ in *Ianuen.* 5. Junii 1642. & in *Firmana* 1. Septembr. 1633. cenſuit, ex mulctis aſſignari non poſſe ſalarium Promotori fiſcali, vel executoribus, vel Capellæ Muſicorum, neque Capellano Carcerum, neque in refectione ipſorum Carcerum, neque pro expenſis Mandati, ſeu lotionis pedum Feriæ V. in Cęna Domini, neque in alios uſus, quantumvis pios, ſi ſpectent ad Epiſcopum.

Legatum orandi in Miſſis pro anima teſtatoris, an ſpectet ad Presbyteros, vel ad fabricam Eccleſiæ, cui authoritate Apoſtolica ſunt applicanda omnia legata pia, non habentia onus Miſſarum? Tom. 8. Conſult. 21. Miſcell. num. 1.

RESp. Spectare ad fabricam: Nam verba privilegii intelligenda ſunt in propria ſignificatione, *l. non aliter ff. de legat.* 3. Etiam ſi agatur de præjudicio tertii, Surd. *conſ.* 140. *n.* 63. Dec. *conſ.* 113. *n.*6. Præſertim quia mens illud concedentis eſt, quod legata pia, non habentia onus Miſſarum, cenſeantur applicata fabricæ prędictæ, *l. non omnis ff. ſi cert. pet.*

An Legatum relictum pro reſidentia Capellani in Choro, poſſit commutari in celebrationem Miſſarum. Tom. 8. Conſult. 23. a nu. 1. ad 2.

AFfirmativè, ex traditis per Lambert. *de jurepatr. lib.* 1. *part.* 1. *queſt.* 9. *art.* 1. *num.* 75. *& ſeqq.* ubi in ſpecie de onere, & obligatione reſidendi, & *num.* 88. ubi in genere de mutatione ſtatus, ac onerum in fundatione beneficii appoſitorum, *& numer.* 202. ubi de fundatore, qui ſibi facultatem commutandi reſervavit in fundatione, *& num.* 227. ubi etiam de hærede, ac ſucceſſore illius, qui ejuſmodi facultatem ſibi, & ſuis hæredibus, ac ſucceſſoribus in fundatione reſervatam eſſe voluit. Ratio autem eſt, quia Miſſarum celebratio eſt excellentior Chori aſſiſtentia, Garz. *de benefic. p.* 7. *c.* 1. *nu.* 126. ubi, quod melius eſt tollere reſidentiam perſonalem, quam reducere Miſſas in caſu, quo unum, aut alterum eſſet faciendum, quod etiam tenet poſt eum Monet. *de commut. ult. volun. c.* 10. *q.* 5. *n.* 356. *& c.* 11. *n.* 117.

An Monialis poſſit facere renunciationem legati ſibi relicti, reſervata ſibi parte illius, ſua vita durante, & ſub conditione, quod nihil Monaſterio acquiratur? Tom. 8. Conſult. 117.

NEgativè. Primo quia, cum hujuſmodi conditiones repugnent paupertati Religioſæ, tamquam turpes, habentur pro non appoſitis, atque adeò hujuſmodi reſervationes, & legata acquiruntur Monaſterio: quia conditiones turpes adjectæ reſervationibus, ac legatis non vitiant reſervationes, & legata, ſed ipſæ vitiantur, *l.* 1. *l. ſi quis ita*, *l. quæ ſub conditione cum aliis ff. de condit. inſtit.* & tradunt Imol. *in l. ſi alienum n.* 3. *ff. de hered. inſtit.* Angel. *in l. quidam §. illo nu.* 2. *C. de neceſ. ſer. hered. inſtit.* & Jaſon. *in auth. Ingreſſ. n.* 37. *&* 39. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* aliique.

Secundo: Quia continet impoſſibilitatem, & repugnantiam, ex Bart. *in auth. excipitur C. de bon. quæ lib.* Nam Monialis non poteſt habere aliquid, ſed totum eſt Monaſterii, *Can. nolo, & can. non dicatis* 12. *c.* 1. *& d. auth. Ingreſſi*; Unde pugnat cum ſolemni paupertatis voto, ſi Monialis peculium

habeat, cum per profeſſionem ſe omni rerum dominio, & proprietate abdicaverit.

Tettiò: Quia tenunciatio legatorum eſt renunciatio jurium, quæ ſibi competunt, tanquam tali perſonæ, exiſtenti de tali familia, & quæ ſunt proptia, & perſonalia, & quorum tunc habet dominium, vel habere poteſt, non autem jurium ſibi competentium, tanquam Moniali, ſivè quæ de novo acquirit, tanquam Monialis: Quia cum hæc non ſint ſub dominio ipſius, ſed tranſeant ad Monaſterium, non poteſt ipſis renunciare, cum non poſſit defectu dominii de iis diſponere. Tale autem eſt jus ad legatum ſibi relictum: quia eſt relictum tanquam Moniali, & jus omninò de novo ſupervenit, & omninò ex voluntate alterius; Undè non obſtante quacumque conditione, hæc Monialis eſt capax legati, ac donationis; Nam jus ad rem donatam non incipit, neque in potentia quidem, donec fiat donatio; quando autem fit, & acceptatur, ſtatim jus tranſit in Monaſterium, cui Monialis acquirit quicquid acquirit; tali autem juri non renunciatur à Novitia, cum non poſſit ipſi renunciari.

Quartò tandem: Quia hujuſmodi conditiones ſunt contra Sac. Can. *in c. Monachi, & in c. cum ad Monaſterium de ſtat. Monachorum* contra decreta Apoſtolica, præſertim Clem. VIII. pro reſor. Regul., & præcipuè contra Sacr. Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. c.* 1. ubi præcipitur obſervantia voti paupertatis, necnon communis vita, victus, & veſtitus. Item *c. 2.* ubi proprietas Regularibus utriuſque ſexus prohibetur, ità quidem ut nec liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad uſumfructum, vel uſum, adminiſtrationem, aut commendam. Redditus autem, ac cenſus annui inter bona ſtabilia numerantur, ut colligitur ex *Clem. Exivi §. Cumque annui redditus de verb. ſignif.* Undè, cum d. conditiones ſint directè contra Sac. Canones, bonum renunciantis, & contra ea, quæ concernunt commodum animæ ipſius, ut irrationabiles rejiciuntur, tamquam impeditivæ majoris boni, & eorum, quæ concernunt ſalutem animæ.

Quare hujuſmodi conditiones vel abolendæ ſunt tamquam ſcandaloſæ, vel declarandum, quod habeantur pro non adjectis. Gloſ. & Doctores *in c. de condit. appoſ.*

Ac etiam providendum decreto aliquo Apoſtolico, ut deinceps renunciationes hujuſmodi fiant cum licentia, nedum Epiſcopi, ſivè ejus Vicarii, ut præcipit Trid. *d. ſeſſ.* 25. *c. 16.* Sed etiam cum illius præſentia; Hoc enim modo, non ſolum occurreretur huic malo, ſed etiam proſpiceretur idemnitati Monaſteriorum, & libertati puellarum, quæ ſæpè ad renunciandum vi, metuque coguntur.

An Officiales, qui gaudent privilegio fori S. Officii, ſint exempti à Tribunali Rev. Fabricæ S. Petri pro executione legatorum piorum, vel ſaltem recurrendum ſit ad Inquiſitorem, ut ſubſcribat primam citationem dumtaxat, quemadmodum in Tribunali d. S. Officii cum aliis exemptis obſervatur? Vide de S. Officio Tom. 8. Conſult. 112.

An credendum ſit Confeſſario Cardinalis, ac ſcriptori Codicilli ab ipſo Cardinali facti, teſtanti, quod per dictum Codicillum, in quo expreſsè revocantur legata in pecunia, non intenderit Cardinalis revocare legata in pecuniam ſuæ familiæ relicta in teſtamento? Tom. 8. Conſultat. 127.

TEnendum eſt, unicum teſtem, quamvis natalibus, ac dignitate conſpicuum, & omni perſonali exceptione majorem non probare ſufficienter voluntatem revocandi, ſeù redintegrationem Legati. Inſpecto enim rigore judiciorum, teſtis unicus, etiam ſi eſſet Cardinalis non facit ſufficientem probationem, Farinac. *de teſtib. q. 63. n. 4. & ſeqq. & num.* 65. Rot. *dec. 33. de prob. in antiq.* Cocc. *dec. 4. num. 3.* Rot. *dec. 71. n. 3. p. 4. rec.* cum aliis in *Aſculana emphyteuſis* 27. Maii 1672. §. *Non obſtat* coram Priolo.

Nec obſtat, quod interdum credendum ſit unico teſti ob qualitatem circumſtantiarum: quia ubi agitur de declaratione rei dubiæ, & ambiguę, creditur teſtibus ſingularibus, vel etiam unico, ſecus verò quando agitur de nova diſpoſitione, quæ conſtat in additione, vel diminutione, vel aliquo modo alteret diſpoſitionem jam apparentem, ut in caſu noſtro, in quo elata revocatio Codicillaris prætenditur extingui per depoſitionem teſtis. Tunc enim tot teſtes requiruntur, quot ſunt neceſſarii in principali diſpoſitione, & ſic ſaltem duo teſtes requirebantur, juxtà formam Indulti Cardinalibus conceſſi. Surd. *conſ. 129. n. 29. & 43.* Magdal. *de n. teſt. par. 1. c. 30. n. 11. & ſeqq.* Rot. *in Romana, ſeù Vercellen. fideicom.* 5. Martii 1659 §. *penult.* coram Veroſpio, ut in *eadem* 19. Junii 1669. §. *ex quibus* coram R. P. D. Taja, & ſub hac diſtinctione loquuntur, & intelligendi ſunt Doctores omnes in contrarium adducti, & ſignanter Jacob. de Gall. *conſ.* 50. & Bim. *conſ.* 204. loquentes de teſtamento Card. Cuſani.

An Miſſæ perpetuæ legatæ in aliquibus caſibus poſſint celebrari in alio Altari, quam in deſignato à teſtatore, ut in caſu poſito? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 9. Conſultat. 80.

An hæres gravatus, ut quotannis celebrari curet anniverſarium, liberetur ab hoc onere, ſi Eccleſia legataria hujuſmodi onus in ſe aſſumat, ſoluta per hæredem juſta quantitate pecuniæ, qua perpetuum cenſum conſtituit ſuper domo incendio conſumpta, vel ſuper alio fundo deperdito. Tom. 8. Conſult. 110.

DIſtinguas. Duplici modo tradi poteſt legatum legatario. Primò ex diſpoſitione teſtatoris, quia ſcilicet diſponat, quod legatum ſivè quantitatis, ſivè certæ ſpeciei conſignetur legatario, apud quem ſit onus celebrandi Miſſas. Secundò, quod onus curandi celebrationem Miſſarum ſit apud hæredem cum ſolutione certi annui legati, & ut ſe liberet ab hoc onere, ſolvat pro unica vice tantum quantitatem, quæ ſufficiat pro comparando fundo fructifero ejuſdem quantitatis annuæ, aut ſemel exhibeat proportionatum fundum. Ideò in utroque caſu diluenda eſt quæſtio.

Et quidem, ſi ex diſpoſitione teſtatoris præſtitum ſit legatum legatario, ſi pereat fundus, hæredes ad nihil aliud tenentur, juxtà doctrinam Lamberti *de jurepat. ar. 8. q. 1. p. 1. lib. 1.* Viv. *eodem tit. lib. 15. c. 3.* aliorumque. Nam hæres non contrahit cum legatario in ordine ad legatum, niſi illam obligationem, quam ipſi imponit teſtator; Non imponit autem obligationem, niſi præſtandi legatum ſecundum præſcriptionem teſtatoris, quo præſtito, functus eſt obligatione ſua, neque ad aliud tenetur, *l. quicquid adſtringenda, & l. ſi ità ſtipulatus, & l. Chriſogonus ff. de verb. oblig.*

Id verò non habet locum, ſi hæres traderet fundum, qui poſteà tanquam alteri obligatum evinceretur: Quia tunc hęres tenebitur de evictione, juxtà communem doctrinam *l. ſi ob cauſam* 13. *C. de evict.* ibique Bald. *ſub initio* Seraphin. *dec.* 1436. *n. 2.* Idque etiam ſi ſit fundus in ſpecie legatus a teſtatore: Nam tunc ſe habet, ac ſi legaſſet rem alienam ignoranter; Undè cum ſimus in cauſa pia, & in legato in favorem animæ ipſius teſtatoris, qua nemo magis eſt ſibi conjunctus, debetur æſtimatio, *per l. cum alienam Cod. de legat.* Accedit, quod in legatis pro Miſſis ità cenſetur legata certa ſpecies, ut tamen, ea deficiente, debeatur æquivalens.

In ſecundo autem caſu, ut in præſenti, in quo hæres tenetur ex vi teſtamenti annuatim ſolvere certum legatum, & tradit, aut fundum, aut quantitatem pro comparando fundo, correſpondente annuo legato, ipſi legatario, ſi pereat fundus, aut quantitas ante comparatum fundum abſque culpa legatarii, tenetur ſupplere, & inſtituere novum fundum: Quia quando debet annuatim ſolvere legatum, durat obligatio ſolvendi, quandiu durat hæreditas: quia tale legatum eſt onus hæreditati impoſitum, ac proindè tota hæreditas ſubjicitur tali oneri: Undè quandò huic oneri ſubſtituitur fundus aliquis particularis, ità onus annectitur tali fundo, ut tamen non deſinat eſſe onus hæreditas: quia non poteſt hæres mutare diſpoſitionem teſtatoris, præſertim in præjudicium animæ ipſius. Et ideò cenſetur ſubrogari fundus ille ſpecialis prò ſubminiſtratione fructuum, non autem pro proprietate. Quo in caſu hæres cenſetur cedere illum fundum, aut pecuniam pro fundo comparando, non pro datione in ſolutum, & in extinctionem oneris hæreditatis, ſed ſolum cenſetur ceſſus ad commodum cedentis, ut liberetur annua cura ſolvendi legatum, dicitque ſimplicem aſſignationem; undè annuum legatum percipiatur. Gloſ. *in l. legavi in fin. ff. de lib. leg.* Alexan. *in l. ſi cum emptore n. 4. ff. de pact.* Imol. *in l. facta §. ſi hæres ff. ad Trebell.* & alii. Atque adeò non cenſetur extinctum onus ſolvendi legatum impoſitum hæreditati. Et idcircò pereunte fundo aſſignato, adhuc tenetur hæres ad præſtandum legatum.

Quod procedit, etiam ſi legatarius contentus eſſet accipere fundum, ſivè quantitatem pecuniæ in ſolutum, renunciando omni juri; Hujuſmodi enim renunciatio non valeret, cum ſit in præjudicium teſtatoris, *c. cum tempore de arbitr. & cap. cum olim §. nos igitur de præſcrip.* Felin. *in c. cum dilecta*

de re-

Digitized by Google

de reſcript. Abb. *in cap. ſignificaſti num.* 11. *de for. comp.* aliique plurimi.

An fructus, qui ex multiplico legato debent quolibet anno diſtribui deſcendentibus maſculis nobilis teſtatoris, ſi illis indiguerint, ſint etiam diſtribuendi Regularibus, præſertim Religionis incapacis poſſidendi deſcendentibus ab eodem teſtatore? Tom. 9. Conſult. 121.

NEgativè: Nam certum eſt, quod hujuſmodi annui redditus deſtinantur pro ſubventione pauperum nobilium familiarum, ut ſcilicet illæ familiæ poſſint ſuum decorem, ac nobilitatem ſervare, cum difficilius ſit ædificium ſuſtinere, quam condere, nihilque aliud ſit nobilitas, quam divitiæ antiquatæ, ex Seneca. Quæ ratio, etiam ubi non fuit expreſſa, tanquam naturalis, præſumi debet finalis, cum nobiles naturaliter ſint honoris ambitioſi, ac ſemper deſiderent augmentum ſui ſtatus, ſuæ familiæ, & agnationis, cum nulla illuſtris familia, nullaque nobilitas, cujuſvis gradus poſſit dici ſine divitiis conſervari, ut ait Caſanata *con.* 45. *num.* 137. Gall. *conſ.* 114. *num.* 61. *& ſeqq.* Quæ quidem ratio non militat in Religioſis, qui tamquam mortui mundo, ſplendorem familiæ, ac decorem potius vitæ ſanctimonia, & obſervatione voti paupertatis, quam divitiis tuentur, & magno cumulo augent; Quare ad eos referri nequit hujus Teſtatoris diſpoſitio, *leg. ſi pater ff. de hered. inſtitut.* Monach. *de Lucenſ.* 14. *n.* 18. *& dec.* 21. *n.* 22. ac Rot. *dec.* 437. *nu.* 3. *p.* 1. *rec.*

Eoque magis: quia, cum teſtator ad hujuſmodi annuos redditus vocaverit ſuos deſcendentes, licet ſuorum appellatione veniant omnes maſculi ab eorum teſtatore per rectam lineam deſcendentes, §. *ſui heredes inſtit. de hered. qual. & differ.* non tamen veniunt maſculi Religionem ingreſſi, qui per profeſſionem emiſſam in Religione bonorum incapace, jura ſuitatis amiſerunt, Bart. *in auth. ingreſſi n.* 64. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* Aretin. *in c. in præſentiam de probat.*

Ac propterà, ſi dicti Regulares hujuſmodi fructus petant ex propriis perſonis: Nam in ipſis non comprobatur qualitas paupertatis à teſtatore requiſita, dum à ſuis Monaſteriis omnibus ad ſuam vitam Religioſam neceſſariis providentur, Rot. *dec.* 454. *nu.* 3. *recen. & in Neapolitana alimentorum* 10. April. 1616. coram Pirovano, *& in Romana bonorum* 23. Junii 1653 coram Zarate.

Si verò eos petit Monaſterium, ſicuti propriè dici non poteſt *deſcendens* à teſtatore, & habens jura ſuitatis, præſertim ſi ſit incapax poſſidendi, ita ad hos fructus non debet admitti, extantibus, & concurrentibus præcipuè deſcendentibus in ſæculo viventibus, & magis indigentibus, in quibus propriè comprobantur verba teſtatoris, *ad l. non aliter ff. de leg.* 3.

PIUS teſtator reliquit dotes pro puella paupere ſuæ nobilis familiæ, habitum Regularem ſuſcipere, vel Matrimonium contrahere volente, & declaravit, pauperem eſſe illam, cujus parentum bona valorem aureorum duo millia non excedunt. Quæritur:

An manutenendi ſint in quaſi poſſeſſione conſequendi hujuſmodi dotem ejus deſcendentes, qui plures habent filias, & paulo amplius, quam dictam pecuniarum ſummam poſſident? Ubi quid attendendum in probanda paupertate? Et quis verè dicendus ſit pauper? Tom. 9. Conſult. 137.

AFfirmativè. Ità Seraph. *dec.* 339. *num.* 3. *&* 4. *ac dec.* 970. *n.* 2. & Rot. *dec.* 640. *n.* 4. *p.* 2. *rec. & p.* 6. *dec.* 337. *n.* 1.

Nec adverſatur mens teſtatoris, qui dixit, pauperem eſſe illam, cujus parentum bona valorem aureorum 2000. non excedunt: Quia intelligitur de parentibus unicam familiam habentibus. Conſideravit enim teſtator cum tali patrimonio poſſe genitores filiam congrue dotare, ac ſibi alimenta reſervare. Quod impoſſibile foret, quando plures eſſent filiæ. Ideò, cum iſti non poſſint ſuas filias ſine hoc dotis ſubſidio decenti Matrimonio collocare, dicuntur pauperes, Rot. cor. Durano *dec.* 98. *n.* 9. poſt Alban. *conſ.* 69. *n.* 7.

Quando namque agitur, ut in hoc caſu, de paupertate probanda, attenditur qualitas perſonarum. Menoch. *de arbitr. caſ.* 65. *n.* 8. ac numerus filiorum, & expenſarum, Bald. *in l. ſi quis ad declinandam nu.* 5. *C. de Epiſc. & Cler.* Et quando eſt probanda ad certum, & determinatum effectum, pauper dicitur ille, cujus bona non ſufficiunt pro illo effectu, Rot. *d. dec.* 98. *n.* 10. Menoc. *l. c. n.* 14. ac Rot. *dec.* 48. *n.* 3. *&* 4. *p.* 2. *div.*

Et advertendum, quod ſi diſcuſſio eſſet facienda ſuper bonis parentum ad probandam hanc paupertatem, nunquam ferme legatum ſervari poterit, vel propter ſumptus in diſcuſſione facienda, vel quia familiæ nobiles propriam paupertatem publice oſtendere denegarent. Undè non abſque ratione obſervatio viguit his virginibus dotes petentibus diſtribuere ſine contradictore.

INſtituit Pius teſtator ſuos hæredes Moniales N.N. hac lege impoſita, ut intra quinquennium Monaſterium ſuæ Religionis erigant in Civitate N. quo non erecto intra dict. tempus ſubſtituit Moniales N. N. non erecto autem intra præfixum tempus Monaſterio factus fuit locus ſubſtitutioni, & per ſententiam. Moniales ſubſtitutæ obtinuerunt hæreditatem cum onere illi adhærente, Moniales primo vocatæ intendunt proſequi litem contra ſecundò vocatas. Iſtæ conveniunt in certam pecuniarum ſummam nè talem litem proſequantur. Quæritur:

An ex ſumma conventa teneantur Moniales primò vocatæ ſubire onus aliquod hæreditatis? Vide de Teſtament. Tom. 9. Conſult. 138.

De quodam legato relicto pro monachandis puellis ſub aliquibus conditionibus, ut in caſu poſito. Vide de Monialibus Tom. 10. Conſult. 7.

De quodam legato Capellaniæ relicto proximiori, ut in caſu poſito. Vide de Capellan. Tom. 10. Conſultat. 36.

PIus Teſtator in hunc modum diſpoſuit: Lego Patribus Religionis A. ex mea hæreditate ſcuta viginti millia, ut Monaſterium in meis ædibus conſtruant, dummodò tamen intra annum legatum acceptent, locumque accipiant, alioquin eis ſubſtituo Patres Religionis B. Quæritur:

1 *An, & quatenus in hoc caſu factus ſit locus ſubſtitutioni?*

2 *An dictis Patribus, donec eis non ſolvantur dicta ſcuta viginti millia, debeantur aliqui fructus ſine labe uſurarum?* Tom. 10. Conſult. 46.

AD 1. Negativè; Si tamen conſtiterit, quod Patres primò vocati à die habitæ notitiæ legati, acceperint locum pro Monaſterio, juxtà Teſtatoris voluntatem, aliaque fecerint, quæ concludenter probent agnitionem legati, & loci acceptationem, ad quem effectum ſufficit quomodocumq; voluntas declaretur, ſivè verbis, ſivè factis, ut firmat Rot. *deciſ.* 195. *n.* 22. *par.* 7. *rec.* Quare prætenſio Patrum, qui ſecundo loco nominantur, penitus ceſſat: quia cum illi ſint vulgariter ſubſtituti in caſum, in quem Patres primò vocati intra annum locum non acciperent, dum acceptatio facta eſt intra tempus, ſubſtitutio aliorum evanuit, neque hodie cum illis agendum eſt, tex. *in l. poſt aditam C. de impub. & al. ſubſt.* Rot. *dec.* 97. *n.* 1. *& dec.* 661. *nu. item* 1. *par.* 4. *tom.* 3. *rec.*

Ad 2. Pariter negativè: Nam legatum eſt pecuniarium; undè legatarii habent tantum actionem ad pecuniam. Pecunia autem nullum ex ſe fructum reddet: Quia pecunia non creat pecuniam, ideòque non poſſunt prætendi aliqui fructus ſine labe uſurarum ad tex. *in c. ſalubriter de uſur.* Rot. *dec.* 130. *n.* 1. *& dec.* 301. *n.* 4. *par.* 5. *rec.*

An exequutor deputatus ad diſtribuendum pauperibus eleemoſynam, dotem puellis, aliavè, teneatur exquirere pauperiores? Vide de Dote Tom. 10. Conſ. 72.

An, & quatenus Monachi, ſive Regulares poſſint aſſumi ad adminiſtrationem piorum legatorum? Quid de adminiſtratione beneficiorum. Quando cenſeatur legatum pium, & quando beneficium? Tom. 10. Conſult. 80.

NUlli dubium eſſe poteſt, quin legatum ſit pium, non autem beneficium, quando ab Ordinario non fuit erectum in beneficium; Undè nequit in eo ſe immittere, nec erigere in titulum perpetuum, vel temporale ex prohibitione teſtatoris; Quare dicitur legatum pium, non beneficium, Guidop. *deciſ.* 187. *num.* 1. *& ſeqq.* Navar. *conſ.* 5. *de præb.* ac Rot. *dec.* 238. *part.* 5. *recent.* & alibi. Hinc ſequitur, quod ex ſui natura poteſt ſpectare etiam ad laicum, & ab ipſo adminiſtrari. Imò etiam à fœmina. Rota *deciſ.* 182. *num.* 2. *part.* 1. *& deciſ.* 264. *num.* 1. *part.* 4. *diverſ.* ac Pegna *dec.* 151. *per totum.*

Et cum fundator non prohibeat, quin Monachi, ſive Regulares poſſint ad hujuſmodi adminiſtrationem aſſumi, non debet ullo pacto excludi, ſi non reliquerit aliquid nomine dotis, ſed, ut detur quantitas nomine ſtipendii, quo in caſu abſque dubio eſſe non poteſt beneficium, Lotter. *lib.* 1. *q.* 31. *num.* 60. *& ſeqq.* cujus ſtipendii non ſunt incapaces Regulares. Navar. *conſ.* 8. *num.* 10. *de teſtam.*

DE LIBELLIS FAMOSIS. Vide de Confraternitatibus; Tom. 4. Conſult. 118.

DE LUDI MAGISTRIS. Vide de Immunitat. Tom. 3. Conſult. 5.

DE LUDIS OBSÆNIS. Vide de Comediis.

DE LUDO. Vide de Vicario Tom. 6. Conſult. 93.

DE MAGISTRIS LITTERARUM. Vide de Ludi Magiſtris.

DE MANCIPIIS. Vide de Chriſtiana Religione Tom. 5. Conſult. 65. unic.

DE MARTYRIO. Vide de Canonizat. Tom. 4. Conſult. 72. & Tom. 9. Conſult. 101. ac de Hæreſi Tom. 7. Conſult. 57.

DE MATRIMONIO.

An, & quatenus reperiatur decretum ſuper cohabitatione triennali, ad effectum diſſolvendi Matrimonium? Tom. 1. Conſult. 56.

UT veritati conſulatur, ſciendum eſt, quod ut cohabitatio triennalis ſit ſufficiens pro diſolutione Matrimonii, duo de neceſſitate requiruntur. Alterum eſt cohabitatio continua. Alterum, quod coniuges dent operam copulæ carnali, ut per Gloſ. communiter recepta in *cap. Laudabilem v. Frigiditas, & in cap. fin. v. continuum.* Quare teſtes deponere debent, quod coniuges habitaverint inſimul, & dormiverint in eodem cubili, ſequitur, quod non jugiter cohabitaverint, & operam carnali copulæ non dederint. Ad hoc enim requiritur aſſidua dormitio in lecto, ut poſt Jo: Andr. dixit Rot. *dec.* 17. *n.* 9. *poſt d. v. vol. conſ.* Farinacii.

Hoc præmonito, tenendum eſt, requiri decretum pro nova cohabitatione.

Primo: quia tam ex depoſitione teſtium pro parte viri, quam ex relatione Medicorum probari debet, illum eſſe impotentem, nec cognoviſſe carnaliter plures mulieres. Ex quo fit, ut ejus impotentia, quoad ejus Uxorem ſit, vel ex frigiditate, vel ex maleficio, ut colligitur, ex Gloſ. Capell. Toloſ. *dec.* 381. Quando enim impedimentum provenit ex maleficio, tunc videtur requiri decretum Judicis, ut ita per impoſitam pœnitentiam maleficium diſolvatur. Et in hoc caſu credo procedere opinionem affirmativam, quæ vult, ut triennium computari debeat à die decreti Judicis Hoſtienſ. *in dict. cap. fin. col.* 2. Rota *dec.* 192. *num.* 6. *in fin.* & hoc pacto maleficium removeri poſt peractam pœnitentiam aſſeverat Abb. *in d. cap. fin. num.* 9.

Secundo: quia, vel impotentia eſt certa, quod provenit ex maleficio, & requiritur decretum, ut modò dixi, vel ſaltem redditur dubia. Et ideò cum agatur de diſſolutione Matrimonii, amplecti debemus opinionem affirmativam, tanquam tutiorem, & magis ſecuram Capell. Toloſ. *d. dec.* 381. Rota *in Bononien. reſciſſionis Matrimonii* 1. Junii 1594. coram Blanchetto, ubi citatur D. Thom. *in* 4. *d.* 35. *q.* 1. *art.* 2. Sylveſtr. *v. Matrimonium* 8. *num.* 16.

Credo tamen, quod ſtante longa cohabitatione ſit locus abbreviationi termini, juxta arbitrium Judicis, ut benè advertit Abb. *in dict. cap. fin. ſub num.* 12. Add. *ad dict. Capell. Toloſ. loc. cit. num.* 7. & Rota *deciſ.* 226. *poſt d.* 2. *vol. conſ. Farinacii ſub num.* 2.

An crimen polygamiæ ſpectet ad forum Eccleſiaſticum, ſive ad S. Officium, privativè quoad Judices Eccleſiaſticos? Vide de S. Officio Tom. 1. Conſult. 115.

QUidam juvenes optimates, vix pubertatem excedentes, Matrimonium per verba de præſenti contraxerunt, inſciis viri parentibus, quorum indignatio tanta fuit, ut inter illos, & parentes uxoris, ac deindè inter ipſos coniuges odium immane, & crudele exortum fuerit, ac propterea magnus timor acceſſerit ſcandalorum, & infelicis exitus Matrimonii abſque ſpe remedii. Item vir ſpatio quinque Menſium, quibus cum coniuge poſt celebratum Matrimonium cohabitavit, detectus fuit, nedum impotens, eo quia Matrimonium; quamvis ſtudioſè operam copulæ dederit, conſumare non potuit, verum etiam furioſus, & talia furoris habens intervalla, ut probabiliter dubitaretur, quod hujuſmodi furore aliquando correptus, juncto odio penitus inſito, eandem uxorem eſſet occiſurus, quamob cauſam ſe ſepararunt. Furor autem viri, & odium diuturnum, tam inter ipſos coniuges, quam inter eorum parentes, & conſanguineos, nequit vel precibus mitigari, vel tempore, communique utilitate deponi, vel vetuſtate ſedari. Quinimmò in dies magis, magiſque diſcordia ira acerbior, intimo odio, & corde obſtinato concepto exardeſcit. Quapropter conſenſu omnium expoſcitur hujuſmodi Matrimonii diſſolutio. Quæritur:

An, & quomodo ſit concedenda? Ubi de poteſtate Pontificis diſpenſandi authoritate Ordinaria in Matrimonio rato, & non conſumato. De cauſis diſpenſationis, & de forma illam concedendi. Tom. 1. Conſult. 148.

REſp. Diſſolutio, licet prætendi poſſit nedum per viam diſpenſationis, ſed etiam ex capite impotentiæ, nihilominus cum ratione impotentiæ ſit neceſſaria cohabitatio cum aſſi-

aſſignatione modi, & loci, etiam ſi prius per quinque Menſes inſimul cohabitaverint, juxta text. *in cap. Laudabilem* cum ibi communiter notatis *de frig. & maleſ.* Rota *deciſ.* 284. *n.* 2. *p.* 4. *diverſ.* Seraphin. *deciſ.* 687. *numer.* 4. cum ibidem adductis.

Et licet etiam cohabitatio triennalis poſſit in certis caſibus abbreviari arbitrio Judicis, & præcipuè ubi ambo conjuges fatentur impotentiam, & conſtat, Matrimonium non fuiſſe conſumatum, ut notat Præpoſ. *in d. cap. laudabilem num.* 4. *&* 6. Henric. Boich. *in cap.* 1. *ſub num.* 2. *eod. tit. de frig. & maleſ.* & alii alibi. Semper tamen eſt neceſſaria cohabitatio. Seraph. *d. deciſ.* 787. *num.* 4. Quæ cohabitatio, cum in hoc caſu ſit admodum periculoſa, & omninò incompatibilis cum odio capitali, furore viri, & periculo ſcandalorum, ſeu necis. Ideò, hac via omiſſa, agendum eſt ſuper diſpenſatione, cujus occaſione diſcutiendum erit de poteſtate Pontificis diſpenſandi authoritate Ordinaria in Matrimonio rato, & non conſumato, de cauſis diſpenſationis, & de forma illam concedendi.

Quod attinet ad poteſtatem Pontificis diſpenſandi, non eſt dubitandum ex communi Canoniſtarum ſententia, qui omnes, uno, vel altero diſcrepante; docent, poſſe Summum Pontificem poteſtate quidem Ordinaria Matrimonium ratum ex cauſa dirimere: Quia Pontifex poteſt divina authoritate diſpenſare in aliquibus, quæ non deducuntur proximè ex principiis juris naturæ, ſed remotè, & quæ habent admixtum aliquid obligationis humanæ. Credibileque omninò eſt, Deum ſuo Vicario hanc poteſtatem contuliſſe, quæ regimini Eccleſiæ neceſſaria erat. Nam hac ratione ſaltem in Matrimoniis ratis multa ſcandala ceſſant, pax in Republica ſtabilitur, ſine qua Matrimonium eſt pactio ſervitutis. Quandoquidem Matrimonii Sacramentum quoad ſignificationem non eſt completum uſque ad carnalem copulam incluſive, ita quod Matrimonium contractum, ſive ratum ſignificat coniunctionem Dei ad animam per charitatem; conſumatum verò coniunctionem Chriſti ad Eccleſiam. Prima autem coniunctio eſt ſolubilis, non ſecunda, ideoque Matrimonium ratum ſolvi poteſt, non verò conſummatum; Undè Dominus *Matth.* 19. non dixit: *Quos Deus coniunxit, homo non ſeparet*, niſi poſt illa verba: *Et erunt duo in carne una*. Apoſt. *ad Epheſ.* 5. non dixit: *Hoc Sacramentum magnum in Chriſto, & Eccleſia*, niſi poſt illa verba: *Et erunt duo in carne una*. Et ideò Leo Pontifex inquit, ut referunt Magiſt. in 2. *d.* 1. & Gratian. 27. *quæſt.* 1. *Societas nuptialis ita eſt à principio inſtituta, ut præter commixtionem ſexuum, non habet Chriſti, & Eccleſiæ Sacramentum*. Tex. eſt *in cap. Ex publico*, ubi Gloſ. *v. conſumatum de converſ. coniug.* ibique Barboſ. *n.* 3. qui innumeros adducit.

Et hanc opinionem tenendam eſſe declaravit die 16. Julii 1599. Congregatio particularis à Clem. VIII. deputata. Id quod etiam cenſuit ſæpiſſimè Sacra Congregatio Concil. & præcipuè in una *Carpentoraten.* 25. Januarij 2608. in una *Siguntina* 17. Septemb. 1609. in una *Ferrarienſi* 20. Maii 1613. & in una *Auguſtana* 16. Maii 1618.

Eamque ſemper fuiſſe receptam patet luculenter ex pluribus exemplis relatis à Doctoribus, ut Martino V. & Eugenio IV. teſtatur D. Antonin. 3. *part. cap.* 21. §. 3. De Julio III. Pio IV. Navar. *in man. cap.* 22. & de Greg. XIII. habetur atteſtatio Cardinalis Carapha in libris Sacræ Congregationis Conc. in quibus etiam habentur alia plura poſteriorum Pontificum Sixti V. Clem. VIII. Pauli V. Urb. VIII. Itaque Canoniſtarum omnium plurimorumque Theologorum calculo, atque Summorum Pontificum exemplis ad noſtra uſque tempora id ita firmatum manet, ut temerarium eſſet contrarium aſſerere.

Cauſa verò ſemper requiritur, quando agitur de diſpenſatione Ordinaria. Hoſtienſ. *in dict. capit. Ex publico*, ubi omnes. Hæc autem debet eſſe maxima, & urgentiſſima, ibidem, ac alii.

Igitur cum in hoc caſu ſupponatur omnium conſenſus, & odium, tam coniugum, quam eorum parentum, ac conſanguineorum per tot annos abſque ſpe reconciliationis, utique videtur concurrere cauſa ſufficiens ex doctrina Cajetani *dict. tract.* 8. Felin. *d. conſ.* 26. *num.* 19. cum aliis ſuperiùs allegatis. Maximè cum Matrimonium fuerit contractum contra voluntatem parentum, & in ætate, in qua facilè contrahentes non habent prudentiam pro conſiderandis qualitatibus neceſſariis ex Decian. *conſ.* 112. *in fin.* Felin. *d. conſ.* 26. *num.* 21. Agaturque inter Primates, & vir fuerit detectus impotens, atque habere terribilia furoris intervalla. Quo caſu habetur cauſa naturalis odii, cui eo magis occurrendum eſt Pontificia diſpenſatione, ut evitentur ſcandala, neceſque, ac paci, quæ nihil habitura ſit inſidiarum ſemper conſuletur. Quippè ex hujuſmodi odio, & impotentia finis Matrimonii, qui eſt ſocietas tranquilla, & proles, ac mulier cogitur invita ad caſtitatem contra juris diſpoſitionem in *capit. Integritas quæſt.* 1.

Hæc ſanè impotentia eſt ex ſe ſufficiens ad dirimendum Matrimonium, ſive proveniat ex maleficio, ſive ex abominatione Coniugum. Divus Thom. Albert. Turrecrem. alique.

Porrò in hoc caſu negari non poteſt, quin adſit impotentiæ probabilitas ex cohabitatione quinque Menſium, juncta abominatione, & odio coniugum per tot annos, cum qualitas cauſæ dependeat ab arbitrio Papæ. Felin. *d. conſ.* 29. *nu.* 19. *&* 21. ad effectum diſpenſationis poſſit non expectari cohabitatio triennalis, ut notant Doctores in *d. c. laudabilem*, ratione incertitudinis prolis, ac dubii validitatis Matrimonii ob impotentiam, Pontifex poſſit eſſe proclivior ad conceſſionem diſpenſationis, & remedii. Boich. in *d. cap. Fraternitatis n.* 6. Dec. *conſ.* 112. *in fin.*

Atque ex his videtur concedenda petita diſpenſatio, modo conſtet de extremis ad hunc effectum neceſſariis, nempè de non conſumatione Matrimonii ob impedimentũ impotentiæ perpetuum viri, de furore, ac odio capitali, & implacabili, abſque ſpe remedii cum timore certo necis ſeu infelicis exitus, adeoque ſtatui mulieris nullo alio modo provideri poſſit. Ita in puncto alias cenſuit Sacra Congregatio Concilii in una *Valliſoletana* tenoris ſequentis:

Epiſcopus ſignificavit ſuis literis, quod Ioannes, & Leonora Nobiles quinque ab hinc annis Matrimonium per verba de præſenti contraxerunt, & per totum quinquennium ſimul cohabitarunt, dictaque mulier deinde egit pro diſſolutione, ac nullitatis declaratione dicti Matrimonii propter impotentiam d. Joan. à quo nunquam ipſa carnaliter cognita fuerat, & adhuc virgo permanebat. Quod d. Joan. verum eſſe aſſerebat. Id vero non ex impotentia ſua naturali, ſed quia illam, & parentes ejus odio proſequabatur, accidiſſe, & in ſimul convenerunt adire Sedem Apoſtolicam pro diſpenſatione, prout unanimi conſenſu fecerunt.

Die 15. *Februarii* 1607. *&c. Propoſita facti ſerie omnes uno ore cenſuerunt, nullo pacto concedendam eſſe diſpenſationem, reſcribendumque Epiſcopo, ut ſi ſibi non conſtiterit de impotentia perpetua ob frigiditatem, vel maleficium ad præſcriptum Sacrorum Canonum, compellat eos ad cohabitandum, utque alter alteri coniugalem exhibeat affectum.*

Idem perſpicuè expreſſit in una *Carpentoratenſi* die 25. Januar. 1608. *Perlecto enim Sacra Congregatione Conc. Inſtrumento, in quo habebatur conſenſus, & mandatum Joannis Claux de Niens primi viri ad diſpenſationem a Sede Apoſtolica petendam ſuper Matrimonio rato non conſumato cum Spreta Ramperta Diœceſis. Carpentoracenſis, quæ aliud Matrimonium contraxerat ob ſententiam in Curia Legationis Avenionenſis in ejus favorem latam ſuper nullitate Matrimonii ob impedimentum perpetuum, & ex eo prolem ſuſceperat. Et ſic cum appareret nullo alio remedio humano hujus mulieris ſtatui provideri poſſe, cenſuit, petitam diſpenſationem eſſe concedendam. Quam Congregationis ſententiam Sanctiſſimus ad ſe relatam approbavit, & litteras diſpenſationis expediri juſſit.*

Concinit alia declaratio in una *Seguntina*, in qua narrabatur: *Quod alias fuerat contractum Matrimonium inter Garziam de Vargas in ætate* 16. *annorum, & Eliſabetham de Lezano annorum* 14. *& quod mulier reperta eſt arcta, ita ut à Matronis poſt inſpectionem relatum fuerit, eam ad hujuſmodi Matrimonium eſſe inhabilem. Unde Ordinarius non expectata triennali cohabitatione, Matrimonium nullum declaravit, & viro licentiam dedit, ut aliam uxorem duceret, prout ſucceſſive cum duabus aliis fecit, & prolem ſuſcepit, & de præſenti cum ſecunda uxore vivit. Quoniam vero dict. Eliſabeth annorum* 30. *& grandior effecta, nunc à viro cognoſci poteſt, ut Matronæ, quæ illam inſpexere, referunt, cupiens eſſe Mater ſupplicat pro diſpenſatione, ut Matrimonium cum alio contrahere poſſit.*

Die 12. *Septembris* 1609. *Sacra, &c. cenſuit, hujuſmodi diſpenſationem eſſe concedendam. Ideſt committendum Epiſcopo, ut ſi ſibi conſtiterit, Eliſabetham hodie eſſe cognoſcibilem, veraque eſſe cætera in ſupplicatione narrata, atque etiam tam ipſam, quam Garziam, à quo poſt Matrimonium per verba de præſenti contractum, tanquam arcta per ſententiam diffinitivam ſeparata fuit, concorditer ſupplicare, petitam diſpenſationem concedat.*

Deni-

Denique quoad formam diſpenſationis, illa profectò concedenda non eſt in forma gratioſa, quando adhuc non eſt ſufficienter, nec legitimè probatum, quod Matrimonium non fuerit conſumatum, & quod adſit allegata impotentia cum aliis cauſis ſupra deductis, imò ſuperabundantibus *ex d. c. 1.* ubi Card. Jo: And. Præp. & alii *de frig. & malef.* Et maximè reſpectu non conſumationis, cum in hoc caſu ſupponatur cohabitatio, & condormitio quinque menſium. Ex qua reſultat præſumptio juris, & de jure pro conſumatione. Bald. *in l. Deo nobis num.7. de Epiſc. & Cler.* & advertunt DD. communiter *in d. c. Laudabilem*.

Sed concedenda eſt in forma commiſſaria, conſtito, quod Matrimonium non fuerit conſumatum, & ſer. ſer. ac verificatis aliis narratis, prout fuit ſervatum in Sacra Congregatione Concil. in una *Tranſylvania diſſolutionis Matrimonii* anno 1599. & in *d. Avenionen.* 31. Januarii 1606. ac in aliis frequenter.

Cauſæ enim Matrimoniales committi ſolent Ordinario loci. Butr. *in c. cauſam n.7. de offic. deleg. & in c. Ex litteris n.7 de divor.* Et ità etiam cenſuit Sac. Congr. Conc. in una *Placen.* 28. Julii 1662.

METropolita Ruſſiæ Ruthenus cum S.R.E. unitus in Synodo ſuorum Epiſcoporum conſtitutionem edidit contrà Matrimonia clandeſtina eandem prohibitionem continentem, quam continet Concil. Trid. (de reform. Matrim. ſeſſ. 24. c.1.

Hanc Conſtitutionem edens habuit intentionem ad præfatum Concilium eamque publicare fecit in omnibus Parochiis ſuę Provinciæ, ſed tam in ea edenda, quam in publicanda nomen Concilii Trid. ſuppreſſit ob duas rationes. Altera fuit nè unionem cum S. R. E. perturbaret, quod facilè eveniſſet; quia in magno ſemper timore ſunt Græci, nè ſui ritus mutentur, & perſuaſum habent, quod Latina Eccleſia intendit eos facere Latinos. Altera nè Rutheni ſchiſmatici ob eandem rationem, & timorem ab unione magis averterentur.

Publicata prædicta Conſtitutione in Parochiis, plura Matrimonia clandeſtina contracta fuerunt inter Ruthenos unitos, & etiam inter perſonas Principes, quæ Metropolita vigore dictæ Conſtitutionis continentes prohibitionem Concilii irritavit, & contrahentes alia injerunt poſtmodum Matrimonia. Quæritur nunc:

1 *An irritationes, ut ſuprà à Metropolita factæ ſuſtineri poſſint in foro externo?*

2 *An ſaltem in foro conſcientiæ?*

3 *An poſſint ſaltem tolerari per Pontificem?* Tom. 1. Conſult. 115. Item vide Tom. 5. Conſult. 79. n.26. & ſeqq. hoc eodem tract.

OMninò dicendum eſt: *Decreta Synodi Diœceſana, & Provincialis ſuper Matrimoniis clandeſtinis non celebrãdis per Metropolitam publicata non habere vim irritandi Matrimonia contrà illorum diſpoſitionem contrahenda, ſed etiam poſt hujuſmodi decretorum publicationem aliter contracta, ſi nullum aliud obſtabat legitimum impedimentum valida, ac firmata fuiſſe, ac proinde ſecunda Matrimonia eſſe nulla, nulloque modo toleranda.* Fundamentum eſt unicum: Quia inferiores Papa non habent jus irritandi Matrimonia inter fideles, nec formam illis præſcribendi.

Et ſuadetur ratione; Quia, ut dictum eſt, tanquam decretum Concilii potuit dare formam Matrimonio, etiam difformem à jure communi, quod non eſt permiſſum aliis. Quod autem requiratur publicatio ipſius decreti, & ſuppleatur per æquipollens, firmavit eadem Sac. Congr. Conc. in ſequentibus declarationibus.

In una *Moguntina. Secundò exponitur, quod in Civitatibus Imperialibus Magiſtratus edicta Municipalia publicarunt, per quę irritantur clandeſtina Matrimonia; quę quidem licet conveniant cum Tridentino Concilio, tamen alia quadam adiiciunt, ut de parentum, & Curatorum requiſito conſenſu, Sac. Canonibus adverſantia. An talia edicta in puncto clandeſtini Matrimonii contrahentes ligent, & loco publicati Concilii haberi debeant?*

Sacra Congregatio ad 2. reſpondit. Edicta talia minimè loco publicati Concilii haberi debent.

In una *Colonien. reſpondendum videtur hoc edictum, ſeù preceptum equivalere publicationi, quam Concilium mandat fieri in ſingulis Parochiis. Ideòque non obſtante edicto, ſi decretum* de reform. Matrim. c.1. *non fuerit in Parochiis publicatum, juxtà requiſitum ejuſdem Concil. Matrimonia irrita non eſſe, quamvis forma præſcripta à Concilio ſervata non fuerit.*

Et idem comprobatur ex aliis declarationibus ejuſdem Congregationis infrà regiſtrandis, ex quibus colligitur fieri debere publicationem ipſius decreti Conciliaris.

Sacra, &c. declaravit, decretum hoc irritans Matrimonia clandeſtina contracta ſine Parocho, vel abſque illius licentia incipere robur habere poſt 30. dies à die publicationis ipſius decreti in Parochia facta.

Die 26. Junii 1598. in una *Biſuntina. Sacra, &c. cenſuit, ſi non erit publicatum in Parochia decretum Concilii* c.1. ſeſſ.24. de refor. Matrim. *cum illud non obliget, niſi poſt 30. dies à die publicationis, Matrimonia eſſe valida.*

Hoc decretum de refor. Matrim. *ad hoc, ut robur ſuum recipiat, neceſsè eſt in Parochiis publicari, nec ejus publicatio in Diœceſana Synodo facta æquipollet.*

Ad hoc, ut præſens decretum Matrimoniorum locum habeat, neceſsè eſt, ut in propria Parochia fuerit publicatum.

Sacra Congregatio, &c. perpenſis etiam conſumationibus Epiſcopi Tricaricen. in una Holandiæ 19. *Decembr.* 1602. *& alias in ea declaratis cenſuit primo, ubi decretum ejuſmodi Concilii* c.1. ſeſſ.24. de refor. Matrim. *non eſt publicatum in Parochia, valere Matrimonia contracta abſque obſervatione formæ à Concilio præſcripta.*

Cum iſtis etiam aliæ declarationes concordant.

Sed quod attinet ad impedimenta Matrimonium dirimentia Innoc.IV. in diplomate, quod ex ejus regeſto exiſtente in Biblioteca Vaticana tranſcribit Frater Tho. à Jeſu *lib.6. par.6. c.6.* conſtituit in hæc verba.

Et quoniam apud Græcos conſueverunt contrahi Matrimonia inter perſonas contingentes ſe juxtà eorum computationem, & diſtinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præſumatur deinceps, firmiter prohibemus, diſtinctè præcipientes, ut cum ulterioribus gradibus licitè Matrimonia contrahantur in prædicto quarto conſanguinitatis, vel affinitatis gradu copulari ulterius non præſumant Statutum in hoc generalis Concilii obſervantes.

Et in terminis hujus decreti Conc. Trid. facit, quod idem refert *in c.7. ejuſdem par.2.* ex diplomate Clem. VIII. *de communicatione Latinorum cum Græcis* verbis ſeqq.

Curent Ordinarii locorum, ut decretum Sac. Conc. Trid. de refor. Matrim. *vertatur in linguam Græcam vulgarem, & in locis, & Parochiis Græcorum, & Albanenſium evulgetur, & publicetur.*

Et quoad tolerantiam, Papa debet omninò providere, *cap. Præterea 2. de ſponſ.* Alex. de Nevo *conſ. 63. n.4.* Et maximè, quia in hoc caſu non poteſt dari tolerantia, quæ conſiſtit in tacendo, ſed Papa cooperaretur in actu peccati, cum impoſſibile ſit in futurum adeſſe poſſe bonam fidem; Ultrà quod non ſumus in actuali propoſito majoris ſcandali evitandi, ſed in genere, quod ſcandala evitari poſſunt, quod non ſufficit, cum poſſit hoc non eſſe, ut ponderat Pontius *lib. 5. de conſenſu clandeſt. c.18. p.4. n.17.* Et ità videtur firmatum à Sac.Congreg. in declaratione impreſſa per Barboſ. *ad cap.1. ſeſſ.24. de refor. Matrim.* quæ incipit: *Quæritur primo §. Ad 3.* juncta alia declaratione ſequenti, in qua ratione ſcandali noluit Sacra Congr. recedere à diſpoſitione juris communis, cum in dubio ſequendus ſit rigor juris *c. fin. de tranſact.* Sic illa loquitur in terminis Matrimonii:

Sæpè contingit in Diœceſi Elboren. plures contraxiſſe Matrimonia clandeſtina per verba de præſenti, fortè copula ſubſequente conſumata ante publicationem Sacr. Concil. Trident. Poſtea verò contraxiſſe cum aliis in facie Eccleſiæ cum ſubſequuta filiorum procreatione. Quo caſu dubium eſt Confeſſoribus; Nam ſi compellantur ad primas redire uxores, juxtà forum conſcientiæ, multa rixa, & neces orientur propter ſecundas. Si verò ſinantur in ſecundis nuptiis permanere, conſcientia Ar-

chie-

chiepiſcopi ſtimulatur propter primas. Ideo quid ſuper hoc agendum petitur.

Sacra Congregatio cenſuit, conſulendum SS. D. N. hac de re. Et ſua Sanctitas reſpondit: In his, quæ ad forum fori pertinent, ſatis eſſe proviſum Jure Canonico. Quæ vero forum poli ſpectant ipſius Dei providentiæ relinquenda.

Videndum ſupereſt quid ſit agendum? Et crederem cum illis, qui contraxerunt primum Matrimonium, & non conſumarunt, poſſe diſpenſari, ut permaneant in ſecundo, quod bona fide contraxerunt. Cap. *fraternitatis de frig. & maleſ.* vel tolerari.

Quod attinet ad forum internum, licet dictum ſit, non eſſe tolerandos à Papa quia in ejuſmodi caſu non poteſt diſpenſare, nec poteſt permittere, quod illi perſeverent in peccato fornicationis ſub prætextu ſcandali activi. Ex adverſo tamen reſpondetur, contrahentes fuiſſe, & eſſe in bona fide, nec peccatum adulterii, vel fornicationis committere, niſi materialiter, non tamen formaliter.

Pro tolerantia ponderanda eſt bona fides contraheorium, ſtatos fidei Catholicæ in illis partibus. Quod fortè Matrimonia clandeſtina negabuntur, & probari non poterunt. Contradictio mulierum, & earum Conſanguineorum. Et ſi res ad praxim reducenda eſt pro non tolerantia. Id aut fieret judicialiter, aut extrajudicialiter. Si extrajudicialiter, hoc eſt ſi moneantur Coniuges ad diſſolvendum Matrimonium. Negotium relinquetur in ipſorum conſcientia. Ad illos enim ſpectabit parere, vel non parere. Si judicialiter, videatur, quomodo tot Provinciales poſſint conveniri ſine aliqua renovatione ſchiſmatis, cum Eccleſia Romana, & detrimento authoritatis eorum Epiſcoporum, qui Synodum publicarunt.

Referam tamen quid fuerit actum in ſimili ſub Greg. XIII. multis hominibus Provinciæ Zaren. in bello cum Turcis in ſervitutem redactis eorum Coniuges, tam maſculi, quam fœminæ de illis notitiam habentes, ſecundas nuptias contraxerunt, non ſervata forma Concilii. Quamobrem anceps Epiſcopus quid agere deberet cum hominibus facilè conterminæ loca Turcarum profecturis, ſpreta Religione, ſi dirimi hæc Matrimonia viderent. Congregatio cenſuit ex ſententia Gregor. XIII. ſimpliciter Epiſcopo reſpondendum, ut moneat iſtos, quod nullum eſt Matrimonium, non ſervata forma Concilii, & Parochus eorum proprius, velit eos coniungere abſque alia licentia ipſius Epiſcopi nihil ipſe dicat, ſed ſinat eos ſic contrahere, & perſeverare. Quod ſi ipſi, vel eorum proprius Parochus petant ab Ordinario licentiam perſeverandi in ſecundis nuptiis ſic nulliter contractis, non det illam Epiſcopus, & dicat eis, quod Eccleſia nunquam dat licentiam contrahendi, niſi certo nuntio mortis prioris Coniugis accepto.

Nihilominus in caſu propoſito die 18. Nov. & 2. Decemb. 1628. maturè diſcuſſo, Eminentiſſimi Patres Sac. Conc. Trid. Interpr. unanimiter cenſuerunt decretum Synodi Diœceſanę Chioven. & Synodi Provincialis Ruthenæ ſuper Matrimoniis clandeſtinis non celebrandis per Archiepiſcopum Chioveo. publicata, non habere vim irritandi Matrimonia contra illorum diſpoſitionem contrahenda, ſed Matrimonia etiam poſt ejuſmodi decretorum publicationem aliter contracta, ſi nullum aliud obſtabat legitimum impedimentum, valida, ac firma fuiſſe. Idcoque Coniuges, qui alias inter ſe valida Matrimonia contraxerunt, illiſque poſtea per Archiepiſcopum, tanquam contra formam ſui decreti nullis declaratis, ſeparati fuerunt, ac ſimul cohabitare deſierunt, omninò cogendos, ut in dictis Matrimoniis contractis permaneant, atque una ſimul, tanquam veri Coniuges cohabitent. Eos verò, qui primis Matrimoniis alias valide, & publicè contractis, ac conſummatis ab Archiepiſcopo vigore dictorum decretorum nullis declaratis, ſecundò contraxerunt, ſimiliter ad priora redire, ac in illis permanere cogendos eſſe. Hujuſmodi autem ſecunda Matrimonia poſt publicationem, & conſumationem priorum contracta, nullo modo, etiam prætextu cujuſvis gravis, & imminentis ſcandali, tolerari poſſe, aut debere. In futurum vero providendum eſſe per Breve S. D. N. in quo ſint regiſtrata ſola verba ſubſtantialia Sac. Conc. Trid. *cap. 1. ſeſſ. 24. de refor. Matrim.* in ſingulis Parochiis ad præſcriptum quidem Sacri Concilii publicanda.

Die 5. Decembris 1628. facta relatione SS. D. N. Sanctitas Sua ſententiam Sacræ Congregationis approbavit, juſſitque, &c.

Atque ex his confirmata manet noſtra ſententia ſuis fundamentis firmiter innixa.

Qua pœna puniri poſſint Parochi, qui Matrimonia celebrant temporibus prohibitis ab Eccleſia? Tom. 1. Conſult. 287.

ARbitrio Epiſcopi. Ita Sacra Congregatio Conc. In una *Boſnen.* 3. Decembr. 1644. *ad cap. 10. ſeſſ. 24. de reform.*

An benedictio contrahentium Matrimonia poſſit à Parochis fieri extra Eccleſiam, ſeu potius præcisè ſit facienda in Eccleſia? Tom. 1. Conſult. 351.

REſp. faciendam eſſe in Eccleſia. Ita Sacra Congregatio Concilii in una *Britinorien.* 17. Aprilis 1609. *ad cap. 1. ſeſſ. 24. de reform. Matrim.*

An Abbas Nullius poſſit examinare teſtes pro ſtatu probando ſuorum ſubditorum, Matrimonia contrahere volentium? Vide de Abb. Tom. 1. Conſult. 370.

An per affinitatem ſupervenientem ex illicita copula diſſolvantur ſponſalia de futuro contracta. Tom. 1. Conſult. 376.

AFfirmativè in gradibus à Concilio reſtrictis. Et ita cenſuit Sacra Congregatio Conc. in una *Melevitana* 29. Mart. 1653. *ad cap. 4. ſeſſ. 24. de reform. Matrim.*

GUbernatores cujuſdam Hoſpitalis Expoſitorum aſſerentes, Sacerdotem ibi in Confeſſarium deputatum cum approbatione Epiſcopi hucuſque puellis expoſitis miniſtraſſe omnia Sacramenta, & coram eo celebrata fuiſſe Matrimonia, prævіis denunciationibus in Eccleſia ejuſdem Hoſpitalis. Quæritur:

An hujuſmodi Matrimonia coram eodem Sacerdote celebranda ſint, & non coram Rectore Eccleſiæ Parochialis, intra cujus limites dictum Hoſpitale exiſtit? Tom. 1. Conſult. 395.

REſp. Matrimonia hujuſmodi eſſe celebranda coram proprio Parocho, non autem coram Capellano. Ita etiam cenſuit Sacra Congregatio Conc. in una Eugubina 23. Aprilis 1651. *ad cap. 1. ſeſſ. 24. de reform. Matrim.* Et ita etiam fuiſſe judicatum in Curia Neapolitana teſtatur Genuen. *in praxi cap. 50. num. 2.*

An ſæcularis, qui indutus ſuperpelliceo intereſt celebrationi Matrimonii, uti Parochus, puniendus ſit in S. Officio? Tom. 2. Conſult. 70. Miſcell. num. 17.

AFfirmativè. Abutitur enim Sacramento.

Aliqua de diſpenſatione Matrimonii? Vide de Diſpenſationibus ibidem.

De quodam Matrimonio ab Epiſcopo diſpenſato, ut in caſu poſito? Vide de Diſpenſation. Tom. 3. Conſ. 33.

An à decreto Epiſcopi, quod celebretur Matrimonium, poſſit appellari ad Metropolitanum? Vide de Appel. Tom. 3. Conſult. 57.

An cum hæreſim abiurantibus diſpenſari poſſit à Summo Pontifice in radice Matrimonii jam ante abiurationem contracti, cum impedimento ſecundi gradus? Tom. 1. Conſult. 63.

AFfirmativè. Eſt communis DD. ſententia, quæ generaliter aſſerit, Summum Pontificem, ut Supremum Juris Canonici arbitrum quodlibet impedimentum dirimens jure poſitivo conſtitutum tollere poſſe, prout ex tunc, & remo-

removere in ipſa radice Matrimonii, itaut diſpenſatio ad illius initium retrotrahatur, & proindè cenſeatur fuiſſe ab initio validum, non minus, quam ſi ipſa diſpenſatio præceſſiſſet, & nullum unquam impedimentum irritans poſitum eſſet. Covar. *de Matrim. part. 2. cap. 8. num. 13.* Barboſ. *in cap. per Venerabilem 13. qui fil. ſin. leg. num. 4. & ſeqq.* DD. quos refert, & ſequitur Sanch. *de Matrim. lib. 8. diſp. 7. n. 3. & ſeqq.* aliique.

Quod quidem in præſenti æquitas etiam ſuadet, & cauſa publica, quæ requiritur à Tridentino *ſeſſ. 24. cap. 5. de reform. Matrim.* non deficit, nempè ſavor fidei Catholicæ, quo facilius ad eam hæretici alliciantur. Ac rectè ſequitur ex declarationibus Sac. Congr. S. Offic. quæ ſæpè ita cenſuit. *Cum hæreticis volentibus inter ſe in gradibus prohibitis Matrimonium contrahere, Apoſtolica Sedes non diſpenſat, niſi hereſes abiuraverint & licet unus ſit Catholicus, alter vero hereticus, ſi iſte non abiurat, non conceditur* die 4. & 24. Octob. 1607. & 24. Jul. 1609. & 15. April. 1610. & 24. Octob. 1613. & 18. Dec. 1680. & 28. Maii 1609. ubi denegata fuit diſpenſatio Duci Sabaudiæ volenti ducere uxorem filiam Regis Angliæ, niſi iſta abiuraret. Fuit etiam denegata Duci Neuburgi Catholico volenti ducere filiam Ducis Bipontini hæreticam, niſi quoque iſta abiuraret. Et licet poſt multa de facto contraxerit cum præteoſa diſpeoſatione ſibi conceſſa à Vicario Apoſtolico Hollandiæ in gradu prohibito, fuit tamen dictum Matrimonium eſſe nullum. Ergo, ſi abiurarint, diſpenſatio eis non denegatur. Et 27. Maii 1627. cum quidam Catholicus, qui ſcienter coram Parocho non ſuo contraxit cum hæretica ſibi in ſecundo gradu conſanguinitatis coniuncta petiiſſet diſpenſari, ut iterum contrahere poſſet, cum ipſa ſit parata hæreſes abiurare, Sanctiſſimus mandavit committi Nuncio Apoſtolico, ut conſtito ſibi de præmiſſis, & abiurata prius hæreſi per d. hæreticam, cum oratoribus diſpenſet, ut non obſtante dicto impedimento, Matrimonium inter ſe, ſervata forma Conc. Trid. de novo contrahere valeant. Sic enim ſub 8. Decembris 1627. cum converſo ad fidem Catholicam fuit diſpenſatum, ut virginem ſibi in ſecundo affinitatis gradu coniunctam, & opera ſua ad finem converſam, ducat in uxorem.

Adverto tamen, quod hæc doctrina non poteſt ſanum habere intellectum; niſi dumtaxat intelligatur, quoad effectus merè civiles, & temporales, puta legitimationem, & ſimilia, non autem, ut ipſum Matrimonii Sacramentum, quod ab initio non conſiſtit, vel convaleſcat unquam, vel valuiſſe cenſeatur. Fictiones enim, & effectus retroactivi in civilibus admittuntur, non autem in Sacramentis, quæ ſi ab initio non valuerint per ſupervenientem ex poſt facto diſpenſationem nulla poſſunt ratione confirmari. Et ideo quando Matrimonium ob aliquam inhabilitatem eſt irritum, ad hoc ut convaleſcat, & fiat validum, requiritur neceſſario conſenſus amborum coniugum, qui debent ſcire prius, Matrimonium fuiſſe invalidum. Hoſt. *in cap. 5. de eo, qui dux. in Matrim. ſub princ.* & Henriq. *n. 5.* Butr. *n. 8.* aliique.

An Judex poſſit tuta conſcientia impedire, nè Matrimonium contrahatur à viro cum muliere longè imparis conditionis, infamia notabili laborantis, cum qua, ſi contrahatur graviſſima haud dubiè ſcandala orientur, poſſitque detrudere ipſum virum in carcerem, eumque ibi detinere, donec vel ducat aliam, vel ſcandalorum periculum amoveatur? Tom. 4. Conſ. 11.

RESpondeo, Judicem poſſe tuta conſcientia impedire hujuſmodi Matrimonium, & donec effulgeat aliud remedium, virum in carcere detinere, ſi opus ſit ad talem effectum ut clarè colligitur ex *cap. cum tua de ſponſal.* ibi Gloſ. *v. ſcandalo.* Panorm. *n. 4.* Alex. de Nev. *n. 6.* ac aliis. Adde deciſ. Rot. 1258. apud Seraph. Idque etiam ſi ſponſalia fuerint juramento confirmata. Gabriel. à S. Vincentio de *Matrim. diſp. quæſt. 2. ſeptima cauſa.* Quod multæ rationes omnino perſuadent.

Prima. Quia virtus juſtitiæ obligare nequit ad actum, qui ſine peccato impleri non poteſt. Contrahere aut Matrimonium cum magno ſcandalo eſt apertè lætalis culpa cum charitas proximi notabiliter lædatur, diſſolvatur parentum pietas, & cognatorum amicitia.

Secunda. Ut tenetur Judex plectere delinquentes, ita, ſi poſſint, tenetur impedire, nè delinquant, imò plectit delinquentes, ut eorum exemplo alii, pœnis territi non delinquant. Poteſt autem impedire hujuſmodi virum nè delinquat, ut re vera delinqueret, ducendo hanc mulierem in uxorem.

Tertia. Finis Matrimonii præcipuus eſt propagatio prolis, conſervatio ſpeciei novis individuis accedentibus. Cum autem hoc Matrimonium nihil, niſi cædes, & ſtrages hominum allaturum ſit, fini Matrimonii maximè adverſatur. Igitur cum ſit Judicis munus procurare, ut ſingula ad ſuum finem, propter quem à natura inſtituta ſunt, ferantur, hoc Matrimonium impedire debet, quod à ſuo fine adeò exorbitat.

Quarta. Ad finem Matrimonii pertinet familiarum præſertim honeſtatis conſervatio, indemnitas, integritas, pax, unio. Hoc ergo Matrimonium, ex quo nobilis familiæ ruina, & mutuæ cædes conſequuntur à dicto fine deſciſcit. Igitur omninò impediendum, etiam viro in carcere detento à Judice.

Quintò. Sæpè, ac ſæpius contrahitur Matrimonium ad tollendas magnas lites, & concordiam partium; imò propter hanc cauſam non rarò expediuntur diſpenſationes Matrimoniales. Illud igitur Matrimonium impediendum eſt, quod non modo non tollet lites, ſed novas, eaſque ſcandaloſas inducet, parietque innumeras rixas.

Utrum in diſpenſatione gradus affinitatis comprehendatur etiam diſpenſatio publicæ honeſtatis? Vide de Diſpenſat. Tom. 4. Conſult. 14.

1 *An intret impedimentum affinitatis in tertio, vel quarto gradu ex ſola figura Matrimonii, quamvis invalidi?*

2 *Item an inſurgat impedimentum publicæ honeſtatis à Matrimonio ſolemnizato in facie Eccleſiæ, licet irrito?* Tom. 4. Conſult. 15. Item Tom. 5. Conſult. 50. ac Tom. 7. Conſult. 78. ejuſdem tract.

AD 1. Tenendum eſt ex hujuſmodi Matrimonio inſurgere impedimentum affinitatis. Ita noviſſimè declaravit Sacr. Congr. Conc. in *Brixienſi* 3. Decembr. 1667. quæ ita interpretata eſt locum Concilii Trident. *ſeſſ. 25. cap. 4. de reform. Matrim.*

Ad 2. DD. communiter docent, impedimentum juſtitiæ publicæ honeſtatis non oriri ex Matrimonio rato invalido ex defectu conſenſus, ſed oriri ex invalido ex defectu ſolemnitatis, vel ratione alicujus impedimenti: Ita Pontius, ac Perez *de Matrimonio* ille *lib. 7. cap. 36. n. 5.* Ric. *diſp. 33. ſect. 3. n. 3.* ubi referunt declarationem Sacr. Congr. Conc. quæ idipſum declaravit *in d. Brixien.* eodem die ac anno.

Ratio primæ partis eſt, quia olim ſponſalia ex defectu conſenſus invalida non inducebant hanc honeſtatem; Ergo neque Matrimonium, cum ejus honeſtas à paritate ex illis conſuetudine populi Chriſtiani ſubſiſtat.

Ratio verò ſecundæ partis; quia ſic fiebat olim in ſponſalibus, quæ inducebant hanc honeſtatem, licet invalida eſſent, niſi id proveniret ex defectu conſenſus. Cumque in hac honeſtate, orta ex Matrimonio rato nihil ſit innovatum à Tridentino, erit in ea ſtandum juri antiquo. Juvat hic apponere declarationem à Pontio, & Perez relatam, quam etiam adducunt Farinac. ad dictum locum Concilii, & Rebell. *n. 102.* Iſta eſt hujuſmodi:

Præſuppoſita declaratione per Conſtitutionem Sanctiſs. D. N. Pii V. ſuper hoc decreto, cenſuit Congreg. oriri impedimentum juſtitiæ publicæ honeſtatis ex ſponſalibus per verba de præſenti, etiam nulliter contractis, omiſſa forma decreti Conc. Trid. cap. 1. hujus ſeſſ. 24. *& conſtat ex* cap. Ad Audientiam de ſponſal. *ubi exiſtente Matrimonio nullo propter impedimentum conſanguinitatis oritur publica honeſtas.*

Unde infertur; oriri hanc honeſtatem ex Matrimonio invalido ex defectu præſentiæ Parochi, ac teſtium, vel ob quodvis aliud impedimentum dirimens: quia tale Matrimonium non eſt invalidum ex ſolo defectu conſenſus, ſed etiam legitimationis: quia eſt inter perſonas inhabiles ex decreto Sacri Conc. Trid. imò Matrimonium clandeſtinum, licet nullum habere tamen vim ſponſalium ex natura ſua multis oſtendit Perez *diſp. 8. ſect. 4. num. 4.* Atque ita teneo cum Pontio *dict. lib. 8. cap. 35. ad fin.* Hurtado *diſp. 21. diff. 2. num. 7.*

1 *An permitti debeant Matrimonia Mulierum Catholicarum cum Viris Schiſmaticis?*

2 *An abſente Parocho Catholico, Presbyteri Schiſmatici poſſint baptizare filios Catholicorum?* Tom. 4. Conſult. 139.

AD 1. De jure tam Eccleſiaſtico, quam naturali negativè reſpondendum eſt per text. *in can. cave can. non oportet 28. quæſt. 1. & in c. decrevit de hæret. in 6.* Exodi 34. Deut. 7. & 3. Reg. 11. ac docent Theologi, & Canoniſtæ communiter ex Conciliis, & Patribus apud Sanch. *de Patrimon.* & Ponc. *eodem tract. in append. cap. 2. à num.* 1. Idque propter periculum ſubverſionis. Siquidem prohibitum eſt Catholicis ducere in uxores Mulieres ſchiſmaticas, niſi prævia abjuratione, vel fidei profeſſione. Quod ſi contraxerint cum conditione, ut illas catholicè vivere faciant, vel cum certa ſpe lucrandi ſchiſmaticum, vel ſchiſmaticam, certior addenda eſt Sedes Apoſtolica. Quibus concinunt Concil. Nicenum. 1. *cap.* 53. Illeberitanum *capit.* 16. Laodicenum *cap.* 31. Chalcedonenſe *act.* 15. *capit.* 4. & Agathenſe ſub Symmacho *capit.* 67.

Conſulenda igitur eſt Sedes Apoſtolica, quæ in regionibus, ubi Catholici cum hæreticis, vel ſchiſmaticis permiſtim vivere, ſolent ob commune pacis bonum, aut tranquilliorem ſtatum Catholicorum, vel propter alias circumſtantias occurrentes prudenter conſideratas, poteſt cum illis diſpenſare, dummodò Conjux Catholicus, ſive Vir, ſive Mulier cum ſchiſmatico Matrimonium contrahens ſua ſpontè omninò, ac tuto fidem, ac Religionem Catholicam profiteri in omnibus permittatur, & ſimiliter ſervetur, quod Eccleſia conſtituit, ut ex alterutro parente Catholico ſuſcepta proles catholicè educetur, ut habetur *in cap. Ex litteris de converſ. infidel.* & Can. *Judæi* 22. *q.*

Et licet Sedes Apoſtolica toleret Matrimonia hujuſmodi in regionibus, in quibus hæreſes, vel ſchiſmata impune graſſantur, nunquam tamen voluit aliquo poſitivo illa authenticè approbare. Imò quando poteſt, ſe opponit, impeditque; Ideoque Epiſcopus in caſibus occurrentibus ſe opponere debet, quando poteſt, ſine periculo ſcandali, aut tumultus, vel ſaltem non debet concedere licentiam, nec facere actum aliquem, ex quo poſſit elici conſenſus poſitivus. Imò in terris hæreticorum hujuſmodi Matrimonia cum ipſis hæreticis per exhortationem potius, quam per cenſuras prohibenda. Quando verò Matrimonium jam contractum eſt, poteſt tolerari, ut Mulieres hæreticæ, quæ Maritos habent Catholicos, cohabitent ſimul arbitrio Ordinariorum, quamdiù fuerit aliqua ſpes converſionis, & nullum ſubverſionis periculum, ita tamen, ut proles catholicè educentur.

Hujus tamen prohibitionis ratio eſt: quia præcipuum Matrimonii bonum eſt, quod proles ad Dei cultum educetur. Cum autem educatio fiat communiter per Patrem, & Matrem, uterque ſecundum fidem ſuam intendit ad cultum Dei prolem educare, & ideò ſi ſunt diverſæ religionis, intentio unius intentioni alterius erit contraria, ſicque inter eos non poteſt eſſe conveniens Matrimonium.

Ad 2. Vide de Baptiſmo *eodem tom.* 4. *Conſult.* 139. *num.* 5. ubi reſponſum.

Aliqua dubia de Matrimonio inter Catholicos, & Turcas. Vide de Miſſionariis Tom. 4. Conſult. 144. Sum. num. 1. 2. & 3. *& in ejus pererga à* num. 29. & ſeqq.

An pendente controverſia inter Virum, & Uxorem ſuper ſævitia, eſto quod Uxor ſequeſtranda ſit amoveri poſſit è domo fraterna, & quo loco ſit collocanda? Tom. 4. Conſult. 146.

NON poteſt, ſi ibi, permittente Viro, collocata fuit. Buratt. *dec.* 684. *n.* 2. Duran. *dec.* 262. *n.* 1.

Quatenus verò à fraterna domu amovendam eſſe arbitretur Judex, cujus judicio juxta cauſarum contingentiam, & circumſtantias facti hoc remittitur. Gloſ. *in cap. cum in loco v. nihil de ſponſal.* arbitrati nullatenus poteſt, quod detrudatur in domum Convertitarum: quia ejus arbitrium regulari debet à jure. Bart. *in extr. ad reprimendum v. videtur num.* 7. Cæſ. de Graſſ. *deciſ.* 7. *num.* 7. *de ſent. & re jud.* Rota *deciſ.* 365. *in fin. part.* 1. *recent.* De jure autem aſſignanda eſt alicui probæ, & honeſtæ mulieri, ut diſponunt text. *in capit. ex tranſmiſſa de reſtit. ſpol.* ibi: *Faciat honeſtè teneri.* Vel detrudenda in Monaſterium Monialium, quæ verè honeſtæ perſonæ dici poſſunt, ut per Rota coram Buratto *deciſ.* 586. *num.* 4. *& d. deciſ.* 684. *num.* 1. & apud Pegnam *dec.* 497. *n.* 3. *d. deciſ.* 262. *num.* 1. ubi firmatur, quod ſtante nobilitate mulieris, licet retineretur in honeſtiſſimo Monaſterio; Rota impertiit licentiam exeundi, & commorandi cum Patre. Tondut. *reſol. benefic. tom.* 1. *capit.* 55. *num.* 13. Ubi quod Judicis officium eſt proſpicere mulieri locum commodum, & & honeſtum.

An Matrimonium maximè exterorum, præſentibus ſed contradicentibus Parocho, teſtibus, & Parentibus Viri, vel Mulieris contractum, ſit validum? Et quid prohibente Epiſcopo? Quæve pœna puniendi? Ubi ad hæc incommoda, remedium quæſitum, ſed fruſtra. Tom. 4. Conſult. 147. Item Tom. 5. Conſult. 79. num. 19. & ſeq. ac Tom. 9. Conſult. 133.

EST validum: Quia ad illius validitatem ſufficit ſola Parochi, ac teſtium præſentia, etiam ſi inviti, & coacti ſint præſentes, ac non obſtante eorum contradictione, & proteſtatione, ut fuit ſæpius reſolutum à Sac. Congr. Conc. *ex l. coram Titio de verb. ſignif.* & comprobat plenè Sanchez *de Matrim. lib.* 3. *diſp.* 39. *num.* 9. *& ſeq.* Quod procedit, non obſtante, quod contrahentes eſſent exteri, ac recentes incolæ Parochiæ, neque haberent animum in ea permanendi in Sanch. *dict. lib.* 3. *diſp.* 25. Peccant tamen mortaliter, idem Sanch. *ibidem num.* 17.

Non obſtat, quod Parochi prohibentur intereſſe Matrimonio exterorum: Quia Conc. prohibens non irritat Matrimonium.

Similiter non obſtat, quod ante Matrimonium contractum Parochus eſſet prohibitus à ſuo Ordinario; Tum quia ſpeciale eſt in Matrimonio, ut ex ſimplici prohibitione non irritetur per text. *cap.* 2. *de Matrim. contr. interd. Eccleſ. contrac.* Dec. *in cap. ſecunde requiris num.* 7. *de appell.* Rota *deciſ.* 750. *nu.* 4. *part.* 1. *diverſ.* Tum etiam, quia ſufficit ad effectum validitatis, quod Concilium non habeat clauſulam irritantem, Rota poſt alios *d. dec.* 750. *n.* 4. Et in hac ſpecie reſpondit Sac. Cong. cujus reſolutionem refert Lopez ad Diaz. *in prax. cap.* 76. *v. primum igitur dubium.* Nec Parochus poteſt hanc facultatem à ſe abdicare *arg. cap. innotuit de elect.*

Minus refragatur, quod parentes, vel conſanguinei contrahentium diſſentiant: Quia certum eſt, nullum requiri, nè Patris quidem conſenſum in Matrimonium filiorum, quod nequit impediri, eſtque validum, quantumvis expreſsè illi diſſentirent per text. *in cap. cum virum in fin. de regular.* & decernit Sac. Conc. Trid. *in cap.* 1. *ſeſſ.* 24. ac tradunt Riminald. *jun. conſ.* 533. *n.* 5. *& ſeqq. lib.* 2. Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. gl.* 2. *n.* 2. aliique. Cum in Matrimonio nihil aliud requiratur, niſi mutuus contrahentium conſenſus ad text. *in can. ſufficiat* 27. *q.* 2. & Trid. *in d. cap.* 1.

Idque ſive ſponſalia ſint jurata, ſive non, per tex. *in cap. ſicut, in cap. ex litteris* 2. *in cap. requiſivit de ſponſal.* traditque Seraph. *dec.* 112. *num.* 1. *&* 2. ac Rot. *in Tullen. Matrimonii* coram Cavaler.

Nam in re Matrimoniali non attenditur jus civile, ſed Canonicum, & præcipue Sac. Conc. Trid. ex quo jure Canonico paternus conſenſus requiritur ſolum ex honeſtate, non ex neceſſitate. Panorm. ac cæteri Canoniſtæ *in cap. veniens capit. de ſponſal.* & Covar. *de ſponſal. part.* 2. Multòque minus requiritur conſenſus fratrum, vel avunculorum.

Et ita ut promittens Matrimonium contrahere poteſt cenſuris, & carceribus cogi, & ſi in ſua pertinacia perſtiterit, non cogatur, ſed puella congruenter ſuo ſtatui, convenienterque eſt dotanda ex Sac. Cong. Epiſc. *in Piſtorienſi* ultim. Jul. 1584. per hæc verba:

Al Veſcovo, che con pene, e cenſure, & ancora con carcere induca colui, che hà promeſſo il contratto Matrimoniale, conforme alla promeſſa, mà perſiſtendo renitente, non lo sforzi più oltre facendo però, che doti la Donna competentemente.

Quoniam verò multa incommoda provenire ſolent ex matrimoniis contractis Parocho præſente, ſed invito, & non cooperante in Sacramento matrimonii, ideò reſcriptum fuit Archiepiſcopo Meclinenſi 10. Octobris 1616. Sed fruſtra tentatum remedium.

Pœna igitur contra ſic contrahentes, ut eis imponatur pœnitentia, & ſeparentur, donec cognoſcatur cauſa interdicti.

Sepa-

Separatio autem coniugum non fit quoad fœdus Matrimonii, ſed quoad thorum per text. *in d. cap. littera de Matrim. contr. interd. Eccleſ.* Ibique Jo: Andr. Card. Abb. ac alii. Et pœna eſt Epiſcopo arbitraria. Trid. *loc. cit.* Sunt vero graviter puniendi, ideòque peccaret Ordinatius eos non puniens. Præcipit enim Tridentinum eos puniri. Teſtes autem quaſi clandeſtini, ſi qui fuerunt, etſi illis nulla pœna imponatur, tamen cum peccent præſtando authoritatem Matrimonio prohibito, puniendi ſunt condigna pœnitentia ab Epiſcopo.

Quo verò ad Parochum, vel alium Sacerdotem aſſiſtentem voluntariè Matrimonio clandeſtino abſque publicationibus, eſt per triennium ſuſpendendus ab officio, eodemque modo Parochus, licet non interfuerit, tamen ſciens tale Matrimonium non prohibuit, per text. *in cap. fin. §. fin. de clandeſt. deſponſ.* quæ pœna eſt ſententiæ ferendæ non latæ, Hæc verò pœna eſt correcta per Trid. *d. cap.* 1. quando Parochus, vel alius Sacerdos aſſiſtit clandeſtino invalido defectu numeri teſtium, dicitur enim ibi, eſſe graviter puniendum arbitrio Ordinarii. Quod ſi Matrimonium clandeſtinum tantum ob omiſſionem denunciationum, ſtandum erit pœnæ *d. cap. fin.* Quia Concilium in hoc nullam pęnam ſtatuit. Quod ſi alius Parochus, vel Sacerdos abſque licentia proprii aſſiſtat, non incurreret eam pœnam, cum tale Matrimonium ſit invalidum, ſed aliam *d. cap.* 1. ſuſpenſionis ipſo facto tandiù, quandiù abſoluatur ab Ordinario ejus Parochi, ac quem illud Matrimonium ſpectat. Ejuſmodi autem delictum quatenus committitur à laicis eſt mixti fori, ideo datur præventio.

An Summ. Pont. decreto ſuo poſſit inhabilitatem inducere contrahendi Matrimonium Conſanguineis uſque ad ſeptimum gradum incluſivè, quorum Majores Judaici, vel Mahumetani ſanguinis labe fuerint infecti? Tom. 4. Conſult. 167.

AFfirmativè. Evincitur manifeſtè ex eo, quod Summi Pontifices omnibus olim interdixerant nuptias uſque ad ſeptimum gradum conſanguinitatis, vel affinitatis, ut habetur 35. *queſt.* 2. & 30. ex decretis Gregor. I. cap. *de affinitate* 1. & *cap. progeniem* 16. Julii 1. *cap. nullum ex utroque ſexu* 7. Nicolai I. *cap. de conſanguinitate* 17. & *cap. nulli ex conſanguinitate* 19. & Alex. II. *in cap.* 2. 35. *queſt.* 5. quæ prohibitio duravit uſque ad Concilium Lateran. celebratum ſub Innoc. III. ubi *cap.* 50. redacta fuit ad 4. conſanguinitatis, & affinitatis gradum. cap. *non debet* 8. *de conſangu. & affin.* Igitur id poteſt etiam interdici quoad certas perſonas, plus enim eſt reddere multos inhabiles, quam paucos, ſicut arguit Palud. *in* 4. *d.* 32. *queſt.* 1. *art.* 1. quem ſequitur D. Antoninus *part.* 3. *tit.* 1. *cap.* 16. *antè* §. 1.

Verum tale præceptum hoc caſu convenire, atque expedire plura ſuadent. Præcipuum verò nè aliquæ familiæ prænobiles, hactenus puræ ab omni labe inficiantur ſanguinis Judaici, vel Mahumetani, quem præcipuè nobilitas Hiſpana reſpuit, teſte Jo: Arte ab Othaiora *de Nobil. Hiſpan.* 2. *p.* 2. *par. princip. cap.* 7. *à num.* 16. *tract. tom.* 16. *fol.* 141. & *ſeq.* Et gravia indè diſſidia oriantur inter conſanguineos utriuſque Coniugis, alteros quidem ad iniuriam revocando commiſtionem ſanguinis impuri cum puritate ſuæ familiæ, atque ob id alteros ſpernere. Reipublicæ enim intereſt, quod Ordinum, & familiarum Dignitas ſalva ſit *lib.* 1. §. *quamvis ff. de ventr. inſpic.* ubi Gloſ. *v. ordinum* notat, abſurdum eſſe, ut ſordidæ ſtirpes ingenuis, ac ſplendidis natalibus audeant ſurrogari, juſtaque cauſa recedendi à regulis communibus eſt bonum pacis capit. 2. *in fin. de ſponſ. impub.* ubi Gloſs. *v. pacis*.

Et in ſpecie, quod juſta cauſa reddendi aliquos privatos inhabiles ad Matrimonium inter ſe contrahendum cum impedimento ſit timor gravium diſcordiarum, docent Sanch. Boſſ. & Dian. *p.* 8. *tr.* 1. *reſol.* 60.

An in Matrimoniis Catholicorum cum hæreticis, cum quibus immixti vivunt, poſſint Parochi aſſiſtere ritu Catholico ad impediendam fornicationem, dum ritu hæretico coniugati eodem tecto, ac lecto, tanquam legitimè coniuncti utuntur? Tom. 4. Conſult. 188.

REſpondeo. Parochis non licere aſſiſtere hujuſmodi Matrimoniis; niſi adſit aliqua juſta cauſa, approbanda à Sede Apoſtolica, ut alibi diximus: Quia non ſunt facienda mala, ut eveniant bona; peccaret enim, tam Catholicus, contrahendo cum hæretica, quam Parochus aſſiſtendo; Nam Parochus cooperatur Matrimonio hæretici, & Catholici, non quidem, quia eſt Miniſter, ut exiſtimavit Canus, ſed quia non concurrit, quatenus ejus præſentia reddit habiles contrahentes, qui ſine illa habiles non eſſent poſt Conc. Trident. Undè in locis, in quibus publicatum eſt decretum Concil. Trid. atque adeò pro validitate Matrimonii, requiritur præſentia Parochi, ſi adſit ſpes certa, ut ſaltem ſatis probabilis non ſolum evitandi fornicationes, & concubinatus, ſed etiam converſionis alterius Coniugis ad fidem, & nullum ſubverſionis periculum adeſſe juſta cauſa iis aſſiſtendi, atque adeo approbanda à Sede Apoſtolica. Si verò non fuerit publicatum, Matrimonia contracta ritu hæretico abſque Parochi, ac teſtium præſentia valida ſunt, ut etiam alias diximus.

An tolerari poſſit, quod mariti, aut uxores in captivitate exiſtentes per aliquod tempus apud Turcas, ſi nihil de vita, aut morte Coniugum audiverint, ad ſecundas tranſeant nuptias ex eo, quod timeatur prædictos apoſtatare, & ad effectum prædictum recurrere ad Miniſtros? Si verò aliquid ſciverint certi de vita Coniugis captivi, illicò recedere debeant à ſecundis nuptiis ſub aliqua pœna pecuniaria? Ubi de diſſolutione Matrimonii infidelium ad fidem converſorum? Tom. 4. Conſult. 189.

CEnſeo, hujuſmodi Matrimonia eſſe dirimenda, & in poſterum nullo modo id eſſe permittendum, nec prætextu cujuſvis gravis, & imminentis ſcandali tolerari poſſe, aut debere, Non enim ſufficit abſentiam mariti, nè per centum quidem annos, ut poſſit mulier ad ſecundas nuptias tranſire, etiam ſi toto hoc tempore nihil audiverit de viro ſuo: Quia pro tranſitu ad ſecundas nuptias requiritur, quod alter Coniugum acceperit certum nuncium mortis alterius. Ita Gloſs. *in cap. in præſentia in fin. de ſponſal.* Alex. de Nev. *ibidem num.* 22. Abb. *in cap. Quoniam*, §. *Porrò num.* 12. *ut lit. non conteſt.* aliique.

Ratio autem eſt, quia de priori Matrimonio certo conſtat, & proindè certum eſt, adeſſe impedimentum contrahendi aliud Matrimonium. Quod autem diſſolutum ſit Matrimonium per mortem alterius Coniugis, & ſublatum impedimentum non certò conſtat, ſed ſolvere eſt dubium, aut ſummum adeſt levis probabilitas. Non poteſt autem quod eſt incertum elidere quod eſt certum, nec contra ipſum prævalere; Undè cum incerta mors Coniugis ita ſe habeat, ut poſſit eſſe ſequuta, & non poſſit eſſe ſequuta; remanet in ſuo ſtatu impedimentum ligaminis, quod impedit, ac dirimit ſecundas nuptias.

Et proindè tranſeuntem ad ſecundum Matrimonium abſque certitudine mortis alterius Coniugis puniri poſſe ab Inquiſitoribus tradunt Farinac. *de hæret. q.* 178. *num.* 72. & Carena *de offic. Inquiſit. part.* 2. *tit.* 5. §. 4. *num.* 27. qui teſtatur de praxi; Quia abutitur Sacramento. Quare contra Parochos, vel alios poteſt inquiri à Sancto Officio de celebratione Matrimonii polygamorum ſine legitimis probationibus, & prævia interrogatione, an credant, vel crediderint, licere Parochis, etiam tempore belli, vel peſtis, dum itinera ſunt frequentia, & minus tuta, celebrare Matrimonia, non factis prius diligentiis à Sac. Conc. Trid. præſcriptis? Et ſi rectè reſponderint, poſſint damnari ad carcerem triennalem, cum ſuſpenſionè perpetua à cura animarum, & exilio à locis delictorum. Quoad Matrimonia verò, ut ſupra celebrata, debet comprobari vera mors priorum Coniugum, & interim moneri Coniuges, nè inſimul cohabitent.

De diſſolutione autem Matrimonii infidelium ad fidem converſorum hæc habeo:

Matrimonium infidelium non dirimitur per converſionem alterius, vel utriuſque niſi fuerit contractum contra eorum leges, vel contra jus naturæ. Hinc quando alter infidelium ad fidem convertitur, debet ſecundum Apoſtoli conſilium 1. *Corinth.* 7. cohabitare cum infideli, donec eſſet aliqua ſpes converſionis, nec vivente infideli aliam ducere poteſt, niſi infidelis cum converſo cohabitare recuſet vel ſimpliciter, vel non abſque contumelia Creatoris: Nempè quia ſtudet fidelem à fide pervertere, vel ad peccatum inducere, vel Dei, aut Chriſti nomen non vult audire, niſi cum con-

tem-

tempru, vel familiam à Chriſti fide retrabit. Tum enim contumelia Creatoris matrimonium ſolvit, & è converſo aliam ducendi conceditur facultas per text. *in cap. gaudemus de divort.* & DD. communiter.

Ut autem infidelis converſus contrahere poſſit aliud matrimonium eum infideli, non ſufficit voluntas præſumpta Coniugis infidelis, ut ſi regio ubi degit valdè diſtet, ſed requiritur etiam diſpenſatio Apoſtolica; Undè Greg. XIII. Conſt. Incip. *Populis* 25. Jan. 1585. conceſſit, ut poſſit contrahere, priore Coniuge prius non præmonito, ſi vix poſſit præmoveri. Nam licet ſola locorum diſtantia non ſufficiat; eſt tamen cauſa ſufficiens, ut Sum. Pont. diſpenſare poſſit, prout re-Ipſa diſpenſavit Greg. XIII. Clem. VIII. & Paul. V.

Secundum documentum ſit: Si Coniux infidelis fidelem deſerat, aut ita cohabitare velit, ut illi, vel fidem, vel charitatem rebus, aut verbis deſerere ſuadeat, tunc temporis non cogitur fidelis cum infideli vitam ducere, quin potius licebit, ſi ita placuerit, fidelem etiam Coniugem ſibi copulare, diremptо jam priori coniugio. Ita ſtatuit Innoc III. *in c. quanto de divor.* & ad hunc modum intelligendum dicit & Pauli Apoſt. verbum, & Gregorii decretum 20. *quæſt.* 2. *can. ſi infidelis*. Quod ſi infidelis diſcedat, diſcedat ait Paulus, non enim ſervituti ſubiectus eſt frater, aut ſoror in ejuſmodi: In pace autem vocavit nos Dominus.

Tertium quoque ſit: Cum dubium eſt, an coniux infidelis fidei impedimento futurus ſit, & an potius illum perverſurus à vera Religione ſit, quam ab ipſo lucrifaciendus, quidnam agendum ſit? Nam neque contumelia Creatoris manifeſtè apparet, neque ſpes etiam ſatis elucet illum ſalvum faciendi. Huic dubitationi occurrendum eſt hoc modo, ut Coniux infidelis admoneatur, quantum ſitis eſt, ut Religionem Chriſti ſuſcipiat. Quod ſi convenienter admonitus, omninò renuerit, intelligatur obſtinata eſſe voluntate, & fidelem conſortio ſuo potius lædere, quam ab illo adiuvari. Itaque ſeparandum eſſe; Itâ decernit Toletanum Conc. 4. 61. 28. q. 1. *can. Judai*.

Propterea illud ex eodem Innoc. animadvertendum eſt, nuptias infidelium non teneri Canonis legibus. Quare illa ſolum matrimonia irrita erunt, quæ cum lege naturali pugnant, quemadmodum apertè repugnat pluralitas Uxorum, atque etiam repudium primæ, ut Evangelium, & Prophetæ docent. *Matth.* 19. *Luc.* 16. *Malac.* 2. At verò, quæ ſolum lege Eccleſiaſtica prohibita ſunt, ut ſecundo, aut tertio gradu contracta ea rata fieri, cum uterque baptizatur, Canones Sacri jubent *in d. cap. Gaudemus*. Cum verò plures habuit uxores adhibitis cæremoniis, & ritu patrio nuptiis adhiberi ſolito, illam tantummodò retinebit, quam primam eſſe meminerit, aut ſi ignorat, quænam fuerit prima, accipiet ex Indulto Pauli III. *ut in Conſt.* 37. Conc. Limenſis, quam ex omnibus ipſe delegerit. Quod ſi etiam prima illa abeſt, & baptizari differt, licebit ex aliis, quam velit, ſumere, ita concedente B. Pio V. qui nullo modo Innoc. III. *in eodem cap. Gaudemus* contrarius eſt. Quandocumque autem uxor infidelis ad fidem convertitur, ſi non dum aliam Chriſtianam acceperit, tenetur illam fidelis accipere.

Praxis autem in hac re de jure ſervanda breviter exprimitur in Conc. Limenſi 3. à Sixto V. confirmato *act.* 2. *capit.* 20. ut ibi.

Multa de Matrimonio Turcarum cum Chriſtianis, & Judæis. Vide de Baptiſmo Tom. 4. Conſ. 190.

An ſponſalibus validè per verba de futuro contractis, & poſtea mutuo conſenſu diſſolutis, oriatur impedimentum publicæ honeſtatis? Tom. 5. Conſult. 50. Item Tom. 4. Conſult. 15. ac Tom. 7. Conſult. 78.

AFfirmativè. Itâ Sanchez cum pluribus, quos adducit *lib.* 7. *de Matrim. diſp.* 65. *num.* 22. Piaſec. *in prax. Epiſc. part.* 2. *cap.* 4. *num.* 22. & Bonac. *quæſt.* 3. *punct.* 11. *au.* 7. Nam impedimenta matrimonii non dependent à voluntate contrahentium, ſed ab Eccleſia. Hæc autem conſtituit, ut impedimentum publicæ honeſtatis conſurgat ex ſponſalibus validis. Cap. *Ad audientiam*, & Cap. *Sponſam cum ibi not. de ſponſal.* Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. *cap.* 3. *de reform. Matrim.* At ſponſalia mutuo conſenſu diſſoluta, fuerunt initio valida. Ideò enim, ut diſſolvantur, requiritur mutuus conſenſus, quia principio valida.

Et quidem ratio motiva, propter quam inductum eſt ab Eccleſia impedimentum publicæ honeſtatis, adhuc militat, quando ſponſalia mutuo conſenſu diſſolvuntur. Equum enim eſt, atque honeſtati congruum, ut quia in ſponſalibus Matrimonium inchoatur, non poſſit qui cum alia ſponſalia init per verba de futuro cum illius conſanguineis Matrimonio copulari. Firmatur vis rationis. Nam alias poſſet hoc impedimentum ceſſare poſt mortem alterius Sponſi. At non ceſſat, ut diſertè decernit Greg. XIV. *in cap. ſi quis uxorem*, & Jul. I. *in cap. ſi quis deſponſaverit* 27. *quæſt.* 2. Ergo neque ceſſat ex ſponſalibus mutuo conſenſu diſſolutis. Non enim ſponſalia videntur magis diſſolvi per mutuum conſenſum, quam per mortem.

Id quoque hodiè pro certo tenendum eſt; Nam, jubente Alexand. VII. propoſitum fuit in Sac. Congr. Conc. *An ſponſalibus valide ab initio contractis, deindè mutuo conſenſu diſſolutis ſit ſublatum impedimentum publicæ honeſtatis?* Et pluries propoſito dubio, ac maturè examinato, tandem ſub die 6. Iul. 1658. Eminentiſſimi Patres in antiqua eiuſdem Sac. Congregationis ſententia conſidentes cenſuerunt, non eſſe ſublatum. Cujus ſententiæ una cum rationibus hinc inde deductis, & recentioribus ejuſdem Sac. Congregationis in hac materia reſponſis, facta relatione ad Sanctiſſimum, Sanctitas Sua ſub die 20. ejuſdem Menſis prædictam Congregationis reſolutionem probavit, eandemque juſſit in dubium deinceps non revocari.

Hoc ipſum declaraverat antea eadem Sac. Congr. in *Vicentina* 13. Jun. 1654. *d. cap.* 3. *ſeſſ.* 24. *de reform. Matrim.* Propoſito enim hoc dubio; *Petrus Collata, & Hieronyma Sanctoria contraxerunt inter ſe ſponſalia per verba de futuro. His autem mutuo conſenſu diſſolutis, Hieronyma tranſivit ad alia vota; Cumque Petrus hodie velit Matrimonium contrahere cum ſorore germana eiuſdem Hieronymæ, quæritur: an obſtet impedimentum publicæ honeſtatis ex dictis ſponſalibus mutuo conſenſu diſſolutis?*

Sacra &c. cenſuit, obſtare. Et ideò dentur declarationes.

An liceat Regularibus Mulieres poſt partum admittere in ſuis Eccleſiis? Vide de Regularibus Tom. 5. Conſ. 66.

An matrimonium celebratum coram alieno Parocho de licentia proprii Ordinarii dolo extorta cum errore nominis, & perſonæ unius ex contrahentibus, ſit validum? Tom. 5. Conſult. 78.

REſpond. Hujuſmodi Matrimonium eſſe nullum, atque irritum, nam adverſatur Sacr. Conc. Trident. diſpoſitio *ſeſſ.* 24. *de refor. Matrim. c.* 1. dum ſcilicet præſcribit pro forma, quod Matrimonium contrahatur coram proprio Parocho, vel alio Sacerdote de ipſius Parochi, ſeu Ordinarii licentia; Cumque inibi decretum irritans contineatur ejuſdem formæ præcisè, debent obſervari, actuſque in contrarium factus pro ipſo jure eſt nullus. Piaſec. *in prax. part.* 2. *cap.* 8. *de Matrim. num.* 8. Lud. Beli. *conſ.* 224. *n.* 20. Lunett. *in ſuis Areſtis lit. M. a.* 16. ibique Add. *num.* 2. ubi id etiam in Galliis ſervari teſtatur, firmavitque Rota *dec.* 643. *num.* 1. & *dec.* 656. *in princ. part.* 1. *diverſ.* & coram Gregor. XX. *dec.* 365. *num.* 5. & in *Mutinenſi Matrimonii* 27. Febr. 1637. coram Decano; paſſimque alibi. Et declaravit ſæpius eadem Sac. Cong. præſertim in *Boſſonenſi* 14. April. 1611. *Sac. &c. Omiſſis aliis, &c. Certum quantum pertinet ad eos, qui abſque forma Concil. Matrimonia contraxerunt, reſpondit: Si in ea regione decretum Concilii* cap. 1. ſeſſ. 24. de ref. Matrim. *obſervari conſueverit, nulla eſſe Matrimonia, in quibus contrahendis proprius Parochus non fuerit adhibitus.*

Quod doctrina Catholica, eſt ita quidem, ut ſola declaratoria opus ſit, ut cenſuit eadem Sac. Congr. relata per Add. ad Buratt. *dec.* 713. *num.* 3. quia præſentia proprii Parochi datur à Tridentino pro forma ſubſtantiali contractus, abſque enim forma ſubſtantiali non poteſt res ſubſiſtere, ac proindè neque contractus matrimonii.

Quod autem hujuſmodi matrimonium non fuerit celebratum coram alia Sacerdote de licentia Ordinarii certum omninò eſt; nam licentia ſemper intelligitur juxta verba in ea poſita, ut de privilegio docent cum pluribus Iaſ. in *l. Gallus in* 1. *lectura* §. *Idem credendum n.* 16. *ff. de liber. & poſt.* Loaz. *de Matrim. Reg. Angl. dub.* 5. *n.* 28. & alii. At in ea fuerunt poſita propria nomina, & perſonæ contrahentium: Non ergò porrigitur ad alios defectu intentionis Ordinarii, qui licentiam reſtrinxit ad illas determinatas perſonas. Etenim abſque intentione, ſive conſenſu concedentis non eſt valida licentia,

ſubla-

Digitized by Google

ſublatis autem perſonis, quas ille adeſſe credit, aufertur omnino conſenſus, ac proindè licentia eſt invalida: nam mutata, vel ablata ratione aliqua io obiecto actus indiviſibilis, neceisè eſt totam entitatem actus variari neque enim idem actus voluntatis remanere poteſt, ſi aliquid obiecti, in quo fertur voluntas varietur, ſed actum variari neceſsè eſt. Illa autem circumſtantia perſonarum contrahentium expreſsè tunc cognita, & cognita in obiecto, & in quam ſimul fertur voluntas, eodem actu pertinet ad rationem obiecti. Ergo ea variata, aut deficiente, deſtruitur tota ratio illius conſenſus, atque adeò oihil remanet undè ſit valida liceotia.

Coofirmatur: quia in hoc caſu talis liceotia virtute eſt conditionalis ex concedentis intentione, ſi nimirum eæ ſubſiſtant perſonæ contrahentes, quandoquidem, ut ſupponimns, animus concedentis expreſsè nititur illi circumſtantiæ, & ex illa ducitur ad concedendum licentiam; Si autem quis ſub ea coodiuione expreſsè licentiam concederet, nemini dubium eſſe poterit, tali conditione noo ſubſiſtente invalidam illam eſſe. Idem ergo io hoc caſu dicendum eſt; Siquidem conſenſus ille concedentis licentiam alieno Parocho eſt virtute condirionalis, idque ſive dolus, quem Juriſperiti *in l. & eleganter ff. de dolo* appellant dantem cauſam contractui, adhibeatur à contrahente, ſive ab aliquo tertio ex eadem ratione, quia ſcilicet excludit ſubſtantialem conſenſum. Rota coram Pegna *dec. 107. nu. 5.* Nam concedens licentiam conſentit in illas perſonas contrahentes, pro quibus petita eſt, quaſque putat ſubeſſe illis circumſtantiis, in quibus fuit conceſſa; Error enim concedentis tollit ejus conſenſum, & facit, qnod nulla ſit errantis voluntas, *l. error C. de iur. & fact. ignor.* Cravet. *conſ. 275. num. 2.* Dec. *conſ. 54. num. 63. lib. 2.* aliique. Rot. in *Romana bonorum* 9. Jun. 1617. coram Andrea, excluditque ſcientiam, & patientiam errantis.

Quare licet intervenerit licentia, illa tamen fuit ſubreptitia, atque adeò nulla. Quod autem intervenerit ſubreptio, ſatis conſtat: quia Ordinarius ſe declaravit, quod ſi cognoviſſet alterum ex contrahentibus, licentiam ei oon conceſſiſſet, quod illius ſacto convincitur, nam declaravit ſuum nomen, atque perſooam, & ſalſum expreſſit. Hoc autem ſufficit, ut licentia ſit ſubreptitia, & nulla *cap. ſuper litteris de reſcript.* Abb. Butr. & cęteri.

Mious obſtat, quod ſufficit præſentia hujuſmodi Parochi reſpectu alterius contrahentis, in licentia verè expreſſi, atque intenti: quia cum licentia ſit indiviſibilis, ſitque conceſſa, ut contrahat cum perſona determinata in illa expreſſa, non poteſt exteodi ad aliam oon expreſſam, nec cognitam, aut intentam à concedente, ex iis, quæ dicebamus.

Nec tandem obſtat declaratio Sacræ Congregationis Concil. in *Pariſienſi nullitatis Matrimonii* in qua ſub die 18. Septembris 1660.

Egidius falsò expoſuit Ordinario loci, ſe coguoviſſe Margaritam, eandemque ex hujuſmodi copula concepiſſe, ac proindè petiit, & obtinuit ab eodem Ordinario, ut omiſſis, una excepta, denunciationibus, poſſet cum illa Matrimonium legitimè contrahere, & licet nomen, & cognomen, & conditio dicti Egidii nota eſſet Margharitæ, nihilominus ipſe hæc omnia occultavit, adeò ut ipſe mutato nomine, & cognomine, cum dicta Margarita Matrimonium in facie Eccleſiæ contraxerit, illudque carnali copula confirmaverit, filiumque ex ea ſuſceperit. Petit modo Egidius declarari: An prænarratum Matrimonium, ut ſupra contractum, fuerit validum? Sacra Congregatio cenſuit, eſſe validum.

Hæc inquam declaratio oon obſtat: quia id Matrimonium fuit celebratum coram Parocho proprio contrahentium, cujus conſenſus minimè prærequiritur. Prætereà io eo caſu error tantum fuit nominis reſpectu Parochi, in hoc autem caſu error perſonæ, qui licet in proprio Parocho, vel Presbytero delegato, qui extra licentiam ſibi conceſſam nullam habet facultatem in alienos Parochianos.

Atque ita cenſuit Sacra Congregatio Conc. in *Bononien Matrimonii* tertio propoſita 9. Februarii 1669. in qua hoc votum dedi.

An Matrimonium contractum coram Parocho, ſeu Ordinario loci originis unius ex contrahentibus, ad quam contrahentes ſe tranſtulerunt, non animo ibi domicilium contrahendi, ſed recuperandæ ſanitatis gratia, vel ex alia ſimili cauſa temporali, ſit validum? Et an coram Parocho ruris, ad quod quis ſe transfert recreationis cauſa, vel ut ruralia exerceat, poſſit validè Matrimonium celebrari? Ubi etiam aliqua de Parocho quoad Matrimonia ſchiſmaticorum, & hæreticorum ardua, & ſcitu digna?
Tom. 5. Conſult. 69.

STatuendum eſt tanquam certum, ad hunc effectum cenſeri Patochum proprium Parochiæ, in qua contrahentes iohabitant, etiam ſi ad dictam habitationem ſe tranſtulerint, vel ab ea animum recedendi haberent, dummodò verè habitationem ibidem abſque fraude contraxeriot, alias ſecus, ſi certa fraude. Ita firmavit Cardioalis in *Clem. 1. de privil. q. 16. num. 8.* ubi Gloſ. *v. Parochus.* Abb. *in cap. extirpandæ num. 11. de præb.* aliique, ac Rota in *Turinenſi prætenſi Matrimonii* 16. Jan. 1602. Et cenſuit Sacra Congregatio Cooc. in hiſce declarationibus:

In Colonienſi 5. Septembris 1626. Dubitatum fuit: an ſi incola, tam maſculi, quam fœmina ſolo animo, ſine Parocho, & teſtibus contrahentes, ſe transferant ad locum, ubi Concilium non eſt publicatum, habitationem non mutantes, vel ex ſolo animo habitationem transferentes, validè in dicto loco Matrimonium ſine Parocho, & teſtibus contrahant?

Sacra Congregatio reſpon. non eſſe legitimum Matrimonium inter ſic ſe transferentes cum fraude, & niſi domicilium verè transferatur, Matrimonium non eſſe validum.

Die 6. Octobris 1618. in Cameracen. *Sacra, &c. cenſuit, Matrimonia coram teſtibus, & Parocho habitationis, non tamen in fraudem contracta, etiam ſi contrahentes animum reddendi habeant, niſi aliud obſtiterit, eſſe valida.*

In Aotuerpienſi 16. *Decembris 1628. in qua David, & Maria, qui pridem habitaverant, ubi Concilium eſt publicatum, cum profecti eſſent ad Oppidum diſtans itinere unius diei, ubi non erat publicatum Concilium, ibi more hæretico contraxerant Matrimonium, poſtridie domum reverſi, cum diu inter ſe cohabitaverint, ob diſſidium natum inſtabant, declarari Matrimonium invalidum. Sacra, &c. cenſuit, Matrimonium, ut ſupra contractum, fuiſſe nullum: quia non reliquerunt locum proprii domicilii.*

Et luculentius *die 4. Feb. 1580. Vir, & fœmina unius Diœceſis, in qua decretum Sac. Conc. cap. 1. ſeſſ. 24. de reform. non fuerat publicatum, intra ſe ſecretò ſine Parocho Matrimonium per verba de præſenti contraxerunt, mutato propoſito redeundi in Patriam, in alio loco domicilium conſtituerunt, cohabitando uti vir, & uxor, dubitatum fuit, an dicantur legitimè conjuges.*

Sacra Congregatio reſpondit negative, & quod teneantur contrahere juxta formam Concilii in loco domicilii conſtituti.

Dubitatum fuit: an ſit validum Matrimonium eorum, qui ad Civitatem hæreticorum migrarunt, & ibi Matrimonium contraxerunt, non ſervata forma Conc. Trid. cap. 1. ſeſſ. 24. de reform. Matrim. ibidem non publicati? Sacra Congregatio cenſuit eſſe validum, ſi intra limites illius Parochiæ contrahentes ſedem fixerunt?

Sacra Congregatio cenſuit, hujuſmodi Matrimonia nulla eſſe, ſi iſti hæretici, qui illa contraxerant, habitabant in certa Parochia, in qua jam fuerat publicatum decretum Sacr. Concil. Trid. cap. 1. ſeſſ. 24. de reform. Matrim. & lapſi erant 30. dies à dicta publicatione, & in dicta Eccleſia aderat proprius Parochus catholicus, coram quo ipſi non contraxerunt, ſed coram Miniſtris hæreticis; niſi tamen ipſi de dicta Parochia tranſtuliſſent habitationem ad loca hæreticorum, vel alia loca, in quibus adeſſent Curati catholici, ſed, in Parochialibus Eccleſiis dictorum locorum nondum fuiſſet publicatum Concilium. His enim caſibus, etiam ſi coram Miniſtris hæreticis, & non ſervata forma Concilii contraxiſſent, tamen Matrimonia valuiſſent.

Hoc idem latius legi in declarationibus bo: me: Card. Pamphilii incipien. *Habita Congregatione ſuper hoc,* in quibus firmatur, attendi locum habitationis abſque fraude, & in alia incipiente. *Duo Ultramontani.* Id ipſum ceoſuit eadem Sacra Congregatio in *Poſnanienſi Matrimonii* die 14. Decembris 1642. & 22. Februarii ejuſdem anoi.

Adverto autem, ſufficere, ut adhibeatur Parochus alterius ex contrahentibus, ut firmat Navar. *in man. cap. 25. num. 144.* Petrus de Ledeſm. *de Matrim. quæſt. 25. art. 5. dub. 3.* & alii, ac Rota *dec. 390. num. 6. part. 2. recent.* & in *Toletana Matrimonii* coram Merlino. Ac cenſuit Sacra Congr. Conc. io ſequentibus declarationibus:

Sacra Congregatio cenſuit, ſufficere Parochum viri, quando in Parochia viri contractum fuit Matrimonium, ſi enim in illa Parochia contractum ſit, non ſufficere.

In

Digitized by Google

In Eduenſi 11. *Jul.* 1620. *Matrimonium ritè, & rectè in forma Concilii contractum, extra tamen Eccleſiam Parochialem celebratum, validum eſſe cenſuit Sacra Congregatio.*

Die 16. *Febr.* 1595. *Sacra Congregatio cenſuit valere Matrimonium celebratum coram Sacerdote de licentia Parochi viri in Parochia mulieris etiamſi in diverſis Diœceſibus ipſa Parochiæ conſtituta ſint.*

In Triventina *Sacra, &c. cenſuit Matrimonium, ut proponitur, contractum in Parochia mulieris coram Sacerdote, curam animarum exercente, ac Sacramenta omnia legitimè adminiſtrante in Parochia viri, & coram duobus teſtibus, etiam omiſſis denunciationibus, niſi aliud obſtiterit, eſſe validum.*

Præſuppoſitis declarationibus Sacræ Congregationis, quibus declaratum fuit, validum eſſe Matrimonium contractum in Parochia mulieris coram Parocho viri, & econverſo: An etiam cenſeri debeat validum Matrimonium celebratum in Parochia mulieris coram Sacerdote habente licentiam à Parocho viri, præſertim quando Parochiæ viri, & mulieris ſunt in diverſis Diœceſibus conſtitutæ?

Sacra, &c. cenſuit valere.

Quod locum habet, etiam ſi Parochus, coram quo Matrimonium celebratur, conſentire nolit, imò diſſentiat: quia ſufficit præſentia, ut pluries declaravit eadem Sacra Congregatio apud Seraphin. *deciſ.* 1099. *& deciſ.* 124. *num.* 18. *part.* 7. *recentior.* Ac etiam ſi Parochus, & teſtes interfuerint metu, vi, aut fraude, licet contrahentes peccarent mortaliter, & facerent contra Eccleſiæ interdictum. Navar. *cap.* 22. *num.* 68. & cenſuit eadem Sacra Congregatio; dummodò tamen formaliter adhibeantur, & intelligant, quid agitur, Pont. *lib.* 5. *cap.* 21. *num.* 4. *&* 5. ubi refert reſolutiones Sacræ Congregationis: quia ſunt tantum teſtes, qui etiam inviti in jure valent, ut explicat Donel. *l. penult. de teſtib.*

Proceditque etiam ſi Epiſcopus prohibeat Parocho, nè præſens ſit, & ipſe fuerit præſens: quia Sac. Conc. in hoc Parochum æquiparat Ordinario, ibi: *De ipſius Parochi, ſeu Ordinarii licentia*, nec Epiſcopus poteſt prohibere Parochum ſine cauſa, nè ſuo fungatur officio. Prætereà ſi hoc eſſet permiſſum, utique quilibet Epiſcopus ſuo arbitrio Diœceſis ſuæ Matrimonia poſſet impedire, at qui eſt Parochus, licet impediatur, non deſinit eſſe Parochus, ſed ſicut Matrimonium contractum contra interdictum Eccleſiæ eſt validum, licet peccent contrahentes, & puniri poſſent, ità etiam erit validum contractum contrà prohibitionem Epiſcopi. De qua re vide etiam Tomo 4. Conſult. 147.

Item procedit, etiam ſi in Parochia unius ex contrahentibus non eſſet publicatum Concilium, & ibi coram Parocho contractum ſit Matrimonium, non ſervata forma Sac. Concilii, licet in Parochia alterius Concilium eſſet publicatum, ut in his declarationibus:

In Pampilonenſi *Sacra Congregatio cenſuit, Matrimonium alias legitimè contractum, non eſſe invalidum ex eo, quod omiſſa fuerit forma Sac. Conc. Trident.* in cap. 1. ſeſſ. 24. de refor. Matrim. *ſi modo prædictum decretum non erat publicatum, etiam ſi fuiſſet celebratum in patria viri.*

An Matrimonium valeat, ſi vir, qui erat unius Parochiæ, in qua erat decretum Concil. publicatum, acceſſit ad mulierem alterius Parochiæ, in qua nec Conc. nec dictum decretum fuerat publicatum, ubi per verba de præſenti duxit illam in uxorem ſine præſentia Parochi? *Sacra, &c. reſpondit pro validitate Matrimonii.*

Quo igitur ad habitationem in loco contracti Matrimonii debet eſſe alter contrahens ſubjectus illius Parochi juriſdictioni, licet pro negativa urgeat cap. *Is qui de ſepult. in* 6. niſi tamen conſueviſſet habitare, itaut haberet æqualem habitationem, alias ſecus, ut colligitur ex ſequenti declaratione:

In Urbinatenſi, ſeu Nullius *die* 6. *Maji* 1657. *Sacra, &c. cenſuit, ſecundum Matrimonium, ut proponitur, coram Parocho, in cujus Parochia contrahentes inhabitabant, & duobus teſtibus contractum, niſi aliud obſtiterit, eſſe validum, & Parochum, qui primo Matrimonio interfuit, & in ejus Parochia vir poſſidebat domum, eſſe ſuſpenſum ex ejuſdem Concilii decreto* cap. 1. ſeſſ. 24. de reform. Matrim. *Et ſi celebravit, irregularem, & propterea ſuæ conſcientiæ quam primum conſulere debet.*

Ejuſmodi autem Concilii formam obſervare quoque tenentur ſchiſmatici, & hæretici Matrimonium contrahentes, ut cenſuit Sacra Congregatio: quia Matrimonium cum ſchiſmatico, & hæretico eſt verum Matrimonium; ſi tamen decretum *dict. cap.* 1. *ſeſs.* 24. in eorum Parochia fuerit publicatum.

In Hollandia *Sacra Congregatio cenſuit, Hæreticos quoque ubi decretum Conc. publicatum fuerit teneri formam obſervare, & propterea ipſorum etiam Matrimonia abſque forma Concil. quamvis coram Miniſtro hæretico, vel Magiſtratu loci contracta, nulla atque irrita eſſe.*

Sac. Congreg. Conc. Perpenſis etiam Conſultationibus Epiſcopi Tricaricenſis in cauſa Hollandiæ 19. *Decembris* 1602. *cenſuit primò ubi decretum ejuſdem Conc.* cap. 1. ſeſs. 24. de refor. Matrim. *non eſt publicatum in Parochia, valere Matrimonia contracta abſque obſervatione formæ à Concilio præſcriptæ.*

Sacra Congregatio cenſuit, pronunciandum eſſe invalidum Matrimonium: quia decretum Sac. Conc. publicatum in Parochiis, intra cujus limites iſti hæretici habitabant, eos obligavit poſt 30. *dies à dicta publicatione, quam ſententiam SS. D. N. ad ſe relatam approbavit ea ratione, quia domus habitationum dicuntur ſub dictis Parochiis extare, & hæretici ſunt ſubjecti judicio Eccleſiæ.*

Die 17. *Jun.* 1617. *Sac. Congregatio reſpondit, decretum cap.* 1. *ſeſſ.* 24. *de reform. Matrim. ligare etiam hæreticos, ſi in eorum Parochia publicatum fuerit, & lapſi ſint* 30. *dies à dicto publicationis die.*

In Colonienſi *Sacra Congregatio cenſuit, ſi decretum, ut ſuprà in Parochia Petri Calviniſtæ, & Mulieris Catholicæ contrahentium non fuerit publicatum, Matrimonium, ut proponitur, contractum, niſi aliud obſtiterit, eſſe validum.*

Publicatio autem decreti Tridentini requiritur, quod facta ſit in ipſis Parochiis contrahentium ex verbis ipſius Concilii *eo cap.* & firmavit Rota *deciſ.* 429. *num.* 2. *par.* 1. *diverſ.* ac cenſuit eadem Sacra Congregatio in adductis declarationibus, & in ſequentibus:

Die 26. *Jun.* 1568. *in* Biſuntina *Sacra, &c. cenſuit, ſi non erat publicatum in Parochia decretum Conc.* cap. 1. ſeſſ. 24. de reform. Matrim. *cum illud non obliget, niſi poſt* 30. *dies à die publicationis, Matrimonia eſſe valida.*

Sacra, &c. cenſuit, non poſſe declarari nulla Matrimonia, niſi decretum Sac. Conc. cap. 1. ſeſſ. 24. de refor. Matrim. *fuiſſet publicatum in Parochia propria contrahentium, & poſt* 30. *dies lapſos ab hac publicatione contracta fuiſſent.*

In una Germaniæ *Sacra, &c. cenſuit, non poſſe declarari nulla Matrimonia, niſi decretum fuiſſet publicatum, ut ſuprà.*

Et anno 1628. Novembr. & 2. Decembr. matura diſcuſſione reſolutum fuit in una *Ruſſia*, in qua fuerunt allegatæ etiam aliæ ſimiles declarationes, de quibus & nos in Tom. 1.

Veruntamen moneo, hujuſmodi publicationem præſumi, ſi dictum decretum ibidem fuerit aliquo tempore obſervatum, ut in ſequentibus declarationibus:

Sacra Congregatio, perpenſis Conſultationibus Epiſcopi Tricaricenſis Nuncii Colonienſis circa formam Matrimonii, quæ in partibus Hollandiæ, Zelandiæ, & Friſiæ contrahuntur, cenſuit edendas eſſe infraſcriptas declarationes, & omiſſis aliis:

In Boſnenſi 14. *Aprilis* 1611. *Sacra, &c. Cæterum quantum pertinet ad eos, qui abſque forma Concilii Matrimonia contraxerunt, reſpondit, ſi in ea regione decretum Concilii cap.* 1. *ſeſſ.* 24. *de reform. Matrim. obſervari conſueverit, nulla eſſe Matrimonia, in quibus contrahendis Parochus non fuerit adhibitus.*

In Panormitana *die* 10. *Jul.* 1610. *Sacra, &c. ad id, quod pertinet ad* 1. *caput reſpondit, nullitatem hujus Matrimonii, quatenus Parochus in eo adhibitus non fuerit, minimè obſtare, quod decretum prædictum in Parochiis Panormitanæ Diœceſis non appareat publicatum. Siquidem cum forma Conc. contrahendis Matrimoniis præſcripta ſoleat obſervari, præſumitur publicatum, quemadmodum aliis, pleriſque in caſibus Sacra Congr. conſulta reſpondit. Ità quidem, ut requiratur juſtificatio in facto dictæ publicationis Sacri Concilii in propriis Parochiis, vel obſervantia ejuſdem Sac. Conc. in eiſdem ad effectum præſumendi publicationem.*

Et quamvis magna ſit controverſia inter DD. de qualitate habitationis requiſitæ ad hoc, ut quiſpiam dici poſſit alicujus Eccleſiæ Parochianus; communis tamen, ac receptior ſententia eſt, quam cum primis tradit Federicus de Sen. *conſ.* 253. *& ſeq.* ad jus Parochiale eſſe attendendam præſentem habitationem, non domicilium, ideoque eodem anno, imò & eodem menſe, ac die aliquem effici poſſe Parochianum plurium Eccleſiarum, cum habitatio ſola requiratur. Quod commendat Abb. *in dict. cap. Extirpandæ in repet.*

§. *qui verò num.*31. *de prab.* ac alii, & ubi veriorem amplexa eſt Rot. poſt trinam cauſæ diſputationem in dicta *Toletana Matrimonii* 10. Decembris 1625. coram Merlino, quæ eſt *deciſio* 194. *n.* 3. ubi firmatum fuit, quod ſtatim, ac quis habitat in certa Parochia, intelligatur fieri Parochianus, & pluries ità reſpondiſſe Sacram Congregationem Conc. fatetur Pont. *d. l.* 5. *cap.* 13. §. 1. *n.* 5. *& ſeqq.* & cenſuit antiquitus in una *Salutiarum* die 21. Decembris 1560. ibi: *Si contrahentes à pauco tempore ſint alicubi habitantes, dummodò non ſint de comprehenſis inter vagos, horum erit proprius Parochus is, in cujus Parochia contrahentes habitant tempore, quo Matrimonium contrahant.*

Ac noviſſimè in *Mediolanenſi* Menſe Auguſt. 1661. & pluribus relatis decidit in ſimilibus terminis Sperell. *dec.* 87. *num.* 5. *tom.* 1. & ante ipſum Bonac. *de Matrim. quaſt.* 2. *par.* 7. *n.* 2. & Add. ad Buratt. *deciſ.* 713. *num.* 15. ibi: *Statim ac quis incipit habitare animo habitandi, efficitur Parochianus, nec eſt opus expectare, ut majori anni parte in Parochia inhabitaverit.*

Reliqua circà Matrimonia ſchiſmaticorum, hæreticorum, &c. Vide jam dicta *Tom.* 1. *Conſult.* 151. *hoc eod. tract.*

An, qui vim non infert, ſed precibus puellam extrahit è domo parentum, iis invitis, ut in Uxorem ducat, dicatur raptum committere, ita ut Matrimonium ſit invalidum? Tom. 5. Conſult. 80.

RESp. quod recipiens ſuam Sponſam conſentientem, invitis parentibus, non invenit pœnas juris Canonici ſed Civilis. Sanch. *diſp.* 13. *num.* 15. Farinac. *quaſt.* 145. *num.* 88. *& ſeqq.* cum communi: Nam qui vim non infert, ſed vel precibus mulierem extrahit è domo parentum. vel quia jam conſentit in Matrimonium, raptor dici non poteſt. Pont. *de Matrim. lib.* 8. *cap.* 69. *num.* 1.

Non obſtat, quod ejuſmodi abductio ſit invitis parentibus, nam adhuc ipſis invitis, ac repugnantibus non dicitur raptus, cum Conc. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. *de Matrim.* eo decreto conſular Matrimonii libertati, ad quam nil confert parentum voluntas, ſed ſola mulieris, quæ in hoc eventu reperitur, dum abductioni connivet. Leſſ. *de juſt. & jur. lib.* 4. *cap.* 3. *dub.* 9. *n.* 70. & Sanch. *diſp.* 13. *num.* 13.

Quod planè abſque diſſentione procedit quoties præceſſerint tractatus de Matrimonio ineundo, hoc enim caſu, ſi mulier ſciens, ac volens, quamquam reclamantibus parentibus, à ſponſo abducitur, non tamen poteſt dici raptor, juxta text. *in cap. penult. de raptor.* his verbis: *Cum ibi raptus dicatur admitti, ubi nil antea de nuptiis agitur; iſte raptor dici non debet, cum habuerit mulieris aſſenſum, & prius eam deſponſaverit, quam cognoverit, licet parentes reclamarent, à quibus eam dicitur rapuiſſe.* Eſtque etiam text. *in cap.* 2. 36. *quaſt.* 1. ibique Gloſ. & tradunt Leſs. *loc. cit.* & Sanch. *ubi ſupra num.* 15. cum aliis ab ipſo relatis. Item, & quandò poſtea Matrimonium legitimè contractum fuit, Matrimonio enim ſubſequuto, non dicitur commiſſus raptus de jure Canonico. Marian. Soccin. in *dict. cap. penult. de rapt.* Alias haberet locum jus civile in *l. raptores C. de Epiſcop. & Cler.* quod per jus Canonicum *in dicto cap. penult.* fuit correctum. Atque ita cenſuit Sac. Congreg. Concil. *in Mediolanen.* Menſe Auguſti 1661.

An Matrimonium celebratum coram Parocho cum titulo colorato ſit validum? Vide de Concurſu Tom. 6. Conſult. 2. Summario num. 6.

De facultatibus conceſſis Miſſionariis in Regionibus Chinæ, Turchinæ, Cocimæ &c. ſuper diſpenſatione Matrimonii? Vide de Miſſionariis Tom. 6. Conſult. 16.

De Matrimonio celebrato à Regulari, qui falsò annullavit profeſſionem, ut in caſu poſito? Vide de de S. Officio Tom. 6. Conſult. 43.

1 *An de erroribus falſitatis, vel hujuſmodi, qui committuntur in examine teſtium pro ſtatu libero, contrahere Matrimonium volentium, examinatorum coram Camerario Cleri, vel alio ad id deputato, teneatur Notarius, qui ſcribit, an Camerarius, vel Deputatus, qui aſſiſtit, an uterque?*

2 *An cognitio teſtium, qui examinantur pertineat ad ſolum Notarium, & omittens Notarius clauſulam mihi* cognitus, *vel ſaltem cognitus ab alia perſona, ipſi Notario cognita, qua pœna puniri poſſit, juxtà diſpoſitionem juris communis, præter pœnam arbitrariam, impoſitam in inſtructione pro hujuſmodi teſtibus recipiendis à S. Officio Inquiſitionis?*

3 *An fides, aliaque documenta, quæ producuntur pro ſtatu libero probando, nempè obitum Matrimonii alterius Conjugis defuncti, atteſtationes Ordinariorum ſuper ſtatu libero examinari debeant à ſolo Notario, an etiam à Camerario Cleri, vel alio Deputato? Cumque ſint ex ſigno viſibili falſa, quis nam ſit cenſendus reus, & qua pœna puniendus?*

An dictæ fides, quæ mittuntur ex partibus ſint recognoſcendæ à teſtibus, licet ſint legalitate munitæ, & ad quemnam ſpectet facere hanc recognitionem?

Si teſtes, qui aſſeruntur à Notario, recognoviſſe hujuſmodi fides, & atteſtationes, negent recognoviſſe, cui nam credendum ſit? Nam Notario, an teſtibus, maximè ſi teſtes ſint perſonæ civiles, & qua pœna puniendus ſit Notarius, vel teſtis? Tomo 6. Conſult. 44.

AD 1. Tenetur uterque ex Inſtructione Sancti Officii §. *Pro teſtibus*, ubi utrique præcipitur, quod interſint examini hujuſmodi teſtium. Quamobrem providè, cauteque à jure ſtatutum eſt, ut in cauſis arduis, ac criminalibus, cujuſmodi videntur eſſe, quæ ſpectant ad Sanctum Officium, non committant Judices teſtium examen Tabellionibus, ſed ut præſentes ſint huic examini per text. in Auth. *apud eloquentiſſimum C. de fid. inſtrum.* & Auth. *de teſtibus* §. *hæc omnia.* Quidquid ſit in Civilibus, de quo Covar. *l.* 2. *var. cap.* 13. *n.* 10.

Ad 2. Spectare ad ſolum Notarium ex d. Inſtructione §. *ult.* Cumque ipſe omiſerit hanc ſolemnitatem à dicta Inſtructione, à jure, & à conſuetudine requiſitam, puniendus eſt ex jure communi de falſo, nec auditur aliquo modo, probare volens errorem: Nam eo ipſo, quod omittit debitam, & conſuetam ſolemnitatem, præſumptio juris eſt, & de jure, quod ſcienter commiſerit falſum. Caſus eſt in *l. Jubemus in fine C. de teſtam.* & ibi Gloſ. ult. Eſtque communis opinio, quod tamen cum Menoch. *lib.* 2. *de arb. caſ.* 370. *num.* 4. *& ſeqq.* intelligerem, *non quod ordinaria falſi pœna, ſed extraordinaria, ſive arbitraria puniatur*, ex quo ſaltem ſit in dolo præſumpto commiſſi falſi, qui pœnam ordinariam non meretur.

Ad 3. Hujuſmodi fides, aliaque documenta recognoſci debent à Deputato, & à Notario, non autem à Camerario, qui ſolum aſſiſtere debet examini teſtium, ad quod Deputatus dumtaxat deputatur. Deputatus verò, & Notarius pro recognoſcendis aliis documentis ad ſtatum liberum probandum neceſſariis, ut ex dicta Inſtructione §. *fides, aliaque documenta, quæ producuntur à partibus, non admittuntur, niſi ſint munita, &c.* Deputatus autem, & Notarius hujuſmodi fides, & documenta admittunt, non autem Camerarius, ideoque ii cenſendi ſunt rei, ac puniendi pœna arbitraria.

Ad 4. Affirmativè ex cit. Inſtructione *dict.* §. *fides*, ubi id expreſſis verbis præcipitur, ſpectatque id munus ad Deputatum, & Notarium, qui eas admittere debent ex *d.* §. *fides*.

Ad 5. Si Notarius ſit non admodum probus, ſed ſuſpectus, teſtes verò contrà deponentes ſint omni exceptione majores, tunc potius teſtibus habebitur fides, ſecundum Bart. in *l.* 1. §. 1. *ff. quemadmodum teſtam. aper.* Menoch. *de arb. caſ.* 105. *n.* 42. Miſing. *cent.* 4. *obſerv.* 39. ac alii. Ideoque hoc judicium arbitrio Judicis relinqui docet idem Menoch. ac rei puniendi de falſo, pœna tamen extraordinaria, ſive arbitraria, ut dictum eſt ad 2. Cenſeoque, ut in poſterum teſtes, qui recognoſcunt hujuſmodi fides, & documenta, debere illas manu ſua ſubſcribere, quod ſi neſciant ſcribere, recipiatur recognitio coram teſtibus.

Decretum Sacræ Inquiſitionis eſt ſequens: *Teſtes qui inducuntur ad probandum, aliquem eſſe ſolutum, ad effectum contrahendi Matrimonium, non examinentur per Notarios Urbis Vicarii ſolos, ſed cum interventu Judicis, & per Viceſgerentem conſiderentur depoſitiones teſtium, an concludenter probent.* 12. *Januar.* 1602. *fol.* 20.

An De-

An Decreto Conc. Trid. **ſeſs. 24. cap. 10. de reformat. Matrim.** ***probibeatur ſub peccato mortali ſponſa traductio ſolemnis, an etiam non ſolemnis ad domum Sponſi, & carnalis copula? Hinc rationes ad utramque partem.*** **Tom. 6. Conſult. 47.**

PRo affirmativa Proſpet Fagnanus in *capit. Cappellanus de fer. d. num.* 8. ubi aſſerit, traditionem quoque uxoris ad domum viri his temporibus eſſe interdictam, ſatiſque liquere ex can. *Nec uxorem* 33. *quæſt.* 4. explicans verba illa textus, *Nec uxorem ducere*, ideſt *traducere* eum Abb. & Sylveſtr. Ac ſequutus rationem, quam reddit D. Tho. in 4. *diſt.* 32. *quæſt.* 1. *art.* 5. *quæſtiunc.* 4. his verbis. *Quia quando novæ ſponſæ traducuntur animus Conjugum magis ex ipſa novitate ad curam carnalium occupatur, & ideo in nuptiis conſueverunt ſigna multa lætitiæ diſſoluta oſtendi. Et propter hoc illis temporibus, in quibus homines præcipuè debent ſe ad ſpiritualia elevare, prohibitum eſt nuptias celebrari*, tenet quamcumque traductionem uxoris ad domum viri eſſe prohibitam. Et idem probat aliis rationibus, ad quod affero declarationes ſequentes Sac. Congreg. Conc.

In Interamnenſi 27. Mart. 1691. Sac. Congr. Conc. *Cenſuit, quocumque tempore poſſe denunciationes fieri, & Matrimonium coram Parocho ſed nuptiarum ſolemnitates, convivia, traductiones ad domum, & carnalis copula probiberi decreto Conc.* cap. 10. ſeſſ. 24. de reform. Matrim. lib. 7. decret. pag. 6.

In Mantuana 31. Januarii 1597. *Præterea ab adventu D. N. Jeſu Chriſti uſque ad diem Epiphaniæ, & à Feria 4. Cinerum, uſque ad Octavam Paſchatis, convivia, nuptiarum ſolemnitates, traductiones ad domum, & carnalem copulam decreto Conc.* cap. 10. ſeſ. 24. de reform. Matrim. *probiberi Matrimonium coram Parocho, & teſtibus, etiam de tempore contrahi poſſe* lib. 9. decret. cap. 18.

Clariſſimè in Leodienſi 17. Auguſti 1600. *Ad primum Sac. Cong. Conc. ſæpius reſpondit, decreto* dicto *cap. ultim. intelligi prohibitam etiam hujuſmodi traductionem non ſolemnem* lib. 9. decret. pag. 97.

Die 8. *Januar.* 1619. *An Matrimonium coram Parocho quocumque tempore contrahi poſſit? Sac. Congr. Conc. cenſuit, poſſe quocumque tempore Matrimonium contrahi, ſed temporibus comprehenſis* in cap. 10. de reform. Matrim. ſeſ. 24. *Nuptiarum ſolemnitates, convivia, traductiones ad domum, & carnalem copulam prohiberi*, lib. 12. decret. pag. 4.

In Veronenſi: *Quocumque tempore poteſt Matrimonium contrahi coram Parocho, ſed nuptiarum ſolemnitates, convivia, traductiones ad domum, & carnalis conſumatio certis temporibus prohibetur.*

Tandem adducit Fagnan. Conc. Tolet. celebratum anno 1473. ſub Sixto IV. *tom. 4. Conc. p. 1. vol.* 1. cujus verba refert, quibus prohibet, nè fiant nuptiæ, nè carnales commixtiones, nec ſolemnitates tempore jure vetito.

At negativam ſententiam, quoad primam partem dubii defeodunt ex Canoniſtis Goffred. Oſtien. referens Tancredum, Hugo, Archid. Turrecrem. ac alii multi, quos refert, ac ſequitur Sanchez *lib. 7. cap. 7. num.* 16. illam exiſtimans veriorem, quatenus docent, ſolam ſolemnem traductionem Sponſæ in Sponſi domum prohiberi, quibus addo Poncium *de Matrim. lib. 6. cap. 8. num.* 8. ubi firmat à tempore Concil. Trid. non ſolum conſuetudine id receptum, ſed etiam ipſo jure Tridentini decreti, in quo planè indicitur, antiquas prohibitiones tantum quoad ſolemnitatem nuptiarum prohibitiones ſervandas, diligenter, ſtatimque concludens, inquit; *Tantùm ergò jure Tridentini Concilii prohibetur ſolemnitas nuptialis, quo nomine intelligit benedictiones nuptiales, traductionem ſolemnem, quam convivia, & lætitiæ ſigna comitantur.* Et in hunc ſenſum accipit decretum Conc. Tolet. relatum.

Nec obſtat Can. *Nec uxorem*, tanquam à conſuetudine contraria contrarium obſervatum.

Quoad rationem D. Tho. jam diximus, illam habere dumtaxat locum in traductione ſolemni, non in conſumatione Matrimonii; quia ut ait Cajet. *in Sum. v. Matrimonium n.* 9. Id non invenitur prohibitum, nec cadit ſub prohibitione Eccleſiæ.

Ad Canoniſtas, quos Fagnan. congerit verbo reſpondetur. Ducuntur; neque errantium multitudo parit errori patrocinium, Novumque non eſt, multas opiniones publicè defendi, non quia veræ, ſed quia communes exiſtimantur. Interim nego ex cit. DD. eſſe opinionem communem, ſed ſaltem complurium antiquorum Canoniſtarum, à qua diſcedere ob rationes ſas eſt. Et licet eſſet ſententia communis, tamen ſententias communes ſæpè corrigi, non inſolens eſt, de qua alibi.

Ex quibus etiam reſpondetur Conc. Toletano ſub Sixto IV. illud ſcilicet interdicit convivia publica, ſtrepitus, choreas, hiſtriones, aliqua vanæ lætitiæ ſigna, cum quibus ad Eccleſias plerumque Sponſi accedebant, quod & nos interdicimus.

Quatenus verò prohibet Matrimonium contrahi his temporibus, illudque conſumari, non ſolum eſt contrà mentem Sacrorum Canonum, ſed etiam contrà communem Hiſpaniarum conſuetudinem, ut ex Manuali Salmantino teſtatur Poncius inſignis Theologus Hiſpanus *dict. num.* 8. & 14.

Ac denique reſpondetur declarationibus Sacræ Congregationis Conc. quæ ſæpius juxtà Regionum conſuetudines ſolet reſpondere per text. *ad d. cap. Capellanus de fer.* ibique Gloſ. *v. alii vero*, ubi ait in his, quæ ad ſolemnitatem ſpectant, diverſa tenere non eſt peccatum: quia unaquæque provincia abundat in ſuo ſenſu, can. *utinam 76. diſt.* can. *illud 12. diſt. & cap. certificari de ſepul.* cum ſimilibus. Quarè non dubito, quin ob rationum monumenta, Doctorum gravitatem, temporum circumſtantias, conſuetudinem etiam Romanam, quæ rerum omnium eſt Domina, ipſa Sac. Congregatione, ac Sum. Pontifice ſcientibus, & non reclamantibus Romano Viceſgerente, Eminentiſſimo Card. Vicario, præcipuè poſt Rituale Romanum, aliter ſit decretura, cum Villalobos in *Sum. tom. 1. tr. 14. diffic. 2. n.* 4. quemadmodum eadem Sac. Congreg. ſive Sac. Congreg. Epiſc. declaraſſe in antedicta *Peruſina* refert Nicolius ſupra. Præterea, cum ſecundum ſtylum Sac. Congreg. Conc. non exhibeantur declarationes in forma authentica, niſi iis ad quorum inſtantiam factæ ſunt, & nulla ſit eis fides adhibenda, niſi ſint in forma authentica, ut decrevit eadem Sac. Congregat. ex ſpeciali mandato Urb. VIII. die 2 Auguſt. 1631. Ideò nulla conſurgit obligatio univerſalis ad illas ſequendas: Quia nemo poteſt obligari ad impoſſibile. Eſt autem impoſſibile, quod ſervet legem, qui eam ignorat, quod eſt per accidens ex eo, quod declaratio non habetur ab omnibus in forma authentica, ad quos pertinet obſervatio, non autem quia ex ſe non habent vim obligandi. Et eſt intelligendum de declarationibus, quæ fiunt ab ipſa Congregatione, juxta formam à Sixto V. præſcriptam, qui inter alias conditiones requirit, quod hujuſmodi declarationes fiant, conſulto Sum. Pontifice, ut habetur in ejus Bulla 74. Secus autem erunt tantum reſolutiones obſervandæ in illis ſpecialibus caſibus, pro quibus emanant, etiam ſi ſint in authentica forma. Et idcircò ſolet procedi ad executionem illarum per Brevia Pontificia, & Monitoria A. C. & Sac. Rota Rom. fundare in eis ſuas deciſiones, ut in *Abulenſi Canonicatus* 17. April. 1589. coram Mantica, & in *Averſana Beneficii* 3. Jul. 1606. coram Sacraro, ac alias ſæpè.

An ſit diſpenſandum in Matrimonio contracto per verba de præſenti per Procuratores, non conſumato ob aliquas cauſas, ut in caſu poſito, & poſſint Sponſi remanere in priſtino ſtatu libero? Vide de Diſpenſationibus Tom. 6. Conſult. 70.

An, & quatenus Diſpenſationes Matrimoniales extrà Curiam Epiſcopo committenda, & ab eo examinanda? Vide de Diſpenſat. Tom. 6. Conſult. 97.

Quandò impedimentum Matrimonii dicitur occultum? Vide de Diſpenſat. Tom. 6. Conſult. 99.

An, & quatenus puella amoveri poſſit à Monaſterio, in quo Avus paternus mandavit educari? Ubi de libertate Sponſalia, vel Matrimonium contrahendi Tom. 6. Conſult. 100.

NOn poteſt, neque debet: quia diſpoſitio parentum in ultimis elogiis maximè ſervanda eſt quoad prolis impuberis educationem, propter vehementem legis præſumptionem, quod pro filiis, ac deſcendentibus bonum capiant conſilium. *l. ult. in princ. C. de Curat. furioſ.* Caſtr. *conſ.* 257. *in 7. dub. vol.* 1. Dec. *conſ.* 26. *volum.* 2. Surd. qui alios allegat *conſ.* 457. *num.* 1. Et propterea ad educationem impube-

cum ſequenda eſt illorum voluntas, ut notant DD. communiter in *l.1. C. ubi pupil. educ. deb.* & alibi alii. Ideoque Judex non poteſt recedere, niſi cauſa benè cognita. Surd. *d. queſt.* 13. *n.*4. ac alii.

Quæ voluntas magis ſpectanda, & ſequenda eſt, quando non cadit aliqua ſuſpicio in perſonis apud quas educari teſtator mandaverit, ſed potius ſint tales, quæ veriſimiliter puellæ utilia procurabunt. Ex hiſce enim circumſtantiis debet Judex perpendere, quo in loco, & apud quas perſonas puella debeat educari *d. l.1. & l.2. C. ubi pupil. educ. deb. & l. 1. ff. eodem*. Corn. *conſ.*175. *num.*13. Bald. *in l. non eſt num.* 2. aliique, ac Rota in *Leodien. educationis prolium* 3. Jul. 1628. coram Durano.

Si enim inſpiciatur locus, non poteſt eſſe tutior, quam Monaſterium, ut in ſimili dixit Rota in *Tortonen. ſeparationis thori* coram Pegna. 24. Jan. 1599. Si perſonæ, cum quibus commoratur, non habet puella perſonas alias magis ſanguine, & charitate conjunctas, apud quas morari poſſit ad tex. *in d. l.1. ff. & C. ubi pupill. educ. deb.* Menoch. *conſ.*62. *num.*14. Quod ſi jam rectè ſe geſſerint in illam educando, ac imbuendo bonis moribus, ita ut eis obtemperet, quibus Avus educandam tradiderit, eligendo ei Sponſum, & Matrimonium condignum procurando, id magis debet in futurum de illis ſperari, atque adeò magis debet in futurum apud illas commorari. Corn. *ibid. n.*12.

Præcipuè ſi in ejus Matrimonio, ac ſucceſſione nullum poſſunt habere commodum, cum ſtricta paupertas, in qua vivunt Moniales amitæ, cum quibus puella commoratur, omnem removet ab illis ſuſpicionem. Idque præſertim, ſi onus pertractandi ſponſalia præparatoria ad Matrimonium alio tempore à Teſtatore demandatum ipſis fuerit.

E contrà verò maxima cadit ſuſpicio in Tutoribus. Primò ex eo, quod conantur impedire nuptias, & præpedire Matrimonium ſuo tempore celebrandum, & quod enixè cupiunt, & pertractant omnes conjuncti, quibus hæc cura fuit à Teſtatore demandata, quod ſufficeret ad faciendum illos declarari ſuſpectos. Ad quem effectum ſufficit quælibet cauſa, etiam leviſſima. Bart. *in l. fin. ff. ſuſpect. tut.* Afflict. *dec.* 207. *num.* 3.

An præcepta de gradibus cognationis, & affinitatis ſint juris naturalis, in quo Eccleſia diſpenſare nequeat? Ubi etiam cujus ſit in Matrimonii impedimentis diſpenſare ac de cauſis diſpenſandi. Vide de Diſpenſat. Tom. 7. Conſult. 22.

De Vagorum Matrimonio quoad ſtatum liberum? Tom. 7. Conſul. 23.

SAc. Conc. Trid. *ſeſs.*24. *cap.*7. *de reform. Matrim.* ad vagorum Matrimonium duo in Parochis requirit, nimirum diligentem inquiſitionem, & licentiam Ordinarii: quia cum cauſa, in qua probanda eſt libertas horum hominum vagantium, ſit validè ardua, nam, ut ait Concil. ut improbi ſunt ingenii, prima uxore relicta, alia, & plerumque plures, illa vivente, diverſis in locis ducunt, quod eſt in magnum præjudicium Sacramenti Matrimonii, animarum, ac Reipublicæ Chriſtianæ; ideò cautè admodum providendum eſt, quod fieri non poteſt, niſi præmiſſa diligenti inquiſitione, ac licentia ejuſmodi.

Verum quoniam ſæpè numero contingebat ex negligentia, vel Parochorum, vel Ordinariorum in hac re minorem cautelam adhibitam fuiſſe, quam Conc. evitandi polygamias expoſtulat. Idcircò Sac. Congreg. Inquiſitionis experientia in dies edocta, Inſtructionem edidit, in qua præcepit, & Concilio addidit, quod ſi contrahentes ſint vagi, non procedatur ad licentiam contrahendi, niſi doceant per fides Ordinariorum ſuorum eſſe liberos, & in aliis ſervata forma Concil. Trident. *d. cap.*7. *ſeſs.*24. Id, quod olim etiam uſus obtinuerat, nè hujuſmodi vagi, præſertim ignoti Matrimonio conjungerentur abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarii, ut refert Abb. *antiq.* in *cap. fin. de clandeſt. deſponſat.* & ibi Jo. Andr. *n.*5. *in fin.* ac alii.

Quarè cenſeo, ſervandam eſſe Inſtructionem Sanctæ Inquiſitionis, prout ſervandam eſſe in hujuſmodi caſibus ſemper præſcripſit Sac. Cong. Conc. præcipuè in *Neapolitana* 1666. in qua agebatur de Matrim. Concubinatiorum forenſium, in quibus minus eſt periculi, quam in vagis.

Aliqua de Matrimon. Vide de Hæreſi. Tom. 7. Conſult. 41. Sum. num. 4. & 6.

CElebrato Matrimonio inter duos Magnates hæreticos, etiam juxtà decretum Sacr. Conc. Trident. quamvis in illa Diœceſi non publicatum, poſtquam vixerint ſimul pluribus annis, & filios ſuſceperint, vir Catholicam Religionem amplexus eſt; Quarè uxor id ægrè ferens, & ortis inter ipſos Conjuges variis diſſentionibus, credens Epiſcopus illas ſedari, dictos Conjuges ſeparavit, fuitque inter eos conventum, quod Uxor poſſet vivere ſeorſim à viro, donec ipſa ſignificaret ei ſuum animum mutatum, & proclivum ad illum amandum. Quæritur:

1 *An iſta concordia, ſivè pactio ſit valida?*
2 *An d. Uxor ſit compellenda, licet hæretica Calviniſta ad cohabitandum cum ſuo viro Catholico, & ad præſtandum ei debita obſequia Matrimonis, cum ipſe vir ſit præpotens Dominus, educet ſuam familiam Catholicè, & moraliter nullum imminet periculum ſubverſionis ab Uxore pertinaciſſima hæretica, & Domina multarum ditionum?*
3 *Quibus mediis juridicis, ſive prudentialibus poſſit, ac debeat ad id compelli?* Tom. 7. Conſult. 51.

AD 1. Concordiam, ſive pactionem hujuſmodi eſſe irritam. Primò, quia ſtipulatio in arbitrium promittentis collata non valet, ut *in l. ſtipulatio de verb. obligat.* quia eſt contrà naturam Contractus, qui eſt ultrò, citroque obligatio. Et quamvis ea ſit poſſibilis conditio, quia tempore ſequenti velle poterit uxor ſic promittens, adhuc tamen nulla eſt ſtipulatio, quia à principio non ſubſiſtit, & quod ab initio nullum eſt, tractu temporis non convaleſcit.

Secundò: quia eſt pactio contraria naturæ Matrimonii. Quia pactio iſta in hoc caſu habet pro objecto id, quod eſt initio duarum obligationum omninò inter ſe pugnantium: nam eò ipſo, quod voluit Matrimonium, voluit obligari ad ſolvendam fidem, prolem, & Sacramentum. Ac eo ipſo, quod vult ſub hac pactione divertere, vult teneri ad omninò oppoſita. Implicat autem has duas obligationes ſimul naſci: Nam qui vult ſe obligare ad unum, eò ipſo vult non obligari ad aliud, quod oppoſitum eſt, cum ad oppoſita ſimul velle ſe obligare non poſſit. Et ſic in hoc ſenſu habet locum *cap. final. de condit. appoſ.* Quam rem explicant Sanch. *de Matrim. lib.*5. *diſput.*9. Pont. *eodem tractat. lib.* 3. *cap.* 9. *num.*8. & alii.

Ad 2. Affirmativè: Quia ſeparatio inducta eſt in pœnam hæreſis, & in favorem Catholici, & ideò eſt voluntaria Catholico, ſi ille velit divertere; Cumque in hoc caſu nullum ſubſit periculum ſubverſionis ipſius viri, neque prolis jam ſuſceptæ, ac ſuſcipiendæ, non poteſt dirimi hujuſmodi Matrimonium ex *cap. Quanto de divor.* præſertim exiſtente conſuetudine, quæ fit, ut apud Gallos, & Germanos Catholici Matrimonia cum hæreticis contrahant, & cum eiſdem cohabitent. Quare poſſe Catholicum cogere uxorem hæreticam, ut ſecum cohabitet probat Sanch. pluribus, & ſolidis rationibus à paritate conjugis innocentis reſpectu adulteræ *lib.*10. *diſp.*13. *num.*26. *& diſp.* 10. *num.* 3. Et quatenus opus ſit, poterit cum ipſo diſpenſari, ut cum hujuſmodi hæretica cohabitet ad evitandam infamiam facti ob bonum publicum Religionis Catholicæ, ac eorum Subditorum.

Ad 3. Servata juris cenſura, poterit compelli ad hujuſmodi obſequia cenſuris Eccleſiaſticis, licet non ſit in Eccleſia. Ricciul. *de ſtat. perſon. lib.* 5. *cap.* 12. Perſeverante verò contumacia, poterit ad id compelli, etiam privatione feudorum, & exemptione plebis Chriſtianæ ab obedientia, & ſubjectione ipſius uxoris hæreticæ. Delben. *de offic. S. Inquiſ. par.*1. *dub.*154. *corol.*4. ex authoritate Sacræ Scripturæ, Sanctorum Patrum, ac Doctorum.

Prudenter tamen agendo debet hæc hæretica induci exhortationibus, ac perſuaſionibus ſui Epiſcopi, ac etiam Nuncii

Apo-

Apoſtolici, ſi adſit illic, aliorumque piorum Principum ad cohabitandum cum ſuo viro, inſtruendo illam, Matrimonium inter Catholicum, & hæreticum eſſe indiſſolubile jure divino, prohiberi ſeparari, maximè in odium fidei Catholicæ, ſubeſſe periculum incontinentiæ viri, & forſan ipſius mulieris, teneri ad debitum conjugale, & ſimilia. Quæ ſi non proderint, & filii ex Matrimonio geniti, catholicèque educati extiterint, qui ſuccedere debent feudis maternis, omneque periculum excluditur nè perveniant ad hæreticos, conſulendus eſt vir Catholicus, ut ad evitanda majora mala, vivat ſeparatus à ſua uxore hæretica, ſine tamen periculo incontinentiæ.

An ſit concedenda facultas diſpenſandi ſuper impedimentis Matrimoniorum in ſecundo, & ab altero tertio affinitatis gradu coram Turcarum Judice contractorum, quæ Epiſcopi illarum partium nullatenus ſolvere poſſunt? Vide de Diſpenſat. Tom. 7. Conſult. 56.

Dubia octo circà Matrimonium, Baptiſmum, &c. inter Catholicos, & Turcas, Schiſmaticos? Vide de Sacrament. adminiſtratione Tom. 7. Conſult. 57.

An Metropolitanus poſſit recipere appellationem, ac procedere ad confirmationem, vel annullationem primæ ſententiæ pro, vel contrà hæreticum in caſu, quo Epiſcopus nulla declaravit ſponſalia, & condemnaverit partem ad ſe componendum pœna pecuniaria eroganda mulieri defloratæ, & pro eleemoſyna propter ſcandalum? Vide de Appell. Tom. 7. Conſult. 60.

An ſit validum Matrimonium contractum inter Catholicos coràm Parocho Græco, Schiſmatico, & more ſchiſmaticorum, præſentibus dumtaxat Muſicis canentibus in honorem Matrimonii more eorum, non autem teſtibus particularibus adhibitis ad formam Concil. deficientibus ibidem Parochis Catholicis expulſis? Tom. 7. Conſult. 62.

AFfirmativè, ſi in illis partibus non eſt publicatum Sacri Concilii Tridentini decretum *cap. 1. ſeſs. 24. de reform. Matrim.* Si verò eſt publicatum, etiam reſpondeo affirmativè, dummodò tamen illi Muſici, qui præſentes fuerunt, adverterint. Nam pro præſentia ad valorem Matrimonii ex Tridentino requiſita ſufficit ſola intellectus advertentia, qua ritè teſtimonium contracti Matrimonii perhiberi poſſit, ſitque ſufficiens ad teſtificandum, ut ex communi tradit Sanch. *de Matrim. lib. 3. diſp. 39. num.* 11. Neque requiritur in Matrimonio teſtes eſſe rogatos ex eodem Sanch. *diſp.* 41. *num.* 7. *ejuſdem lib.* 3.

Non obſtat, quod ſit celebratum coram Parocho Schiſmatico: nam donec non fuerit privatus officio, ſive titulo, validè aſſiſtit, etiam ſi ſit excommunicatus non toleratus, ut per Sanch. *eodem lib. 3. diſp.* 21. *à num.* 1. & Pontium *de Matrim. lib. 5. cap. 17. §. un. in* 6. & deſumitur ex declaratione Sac. Congreg. S. Officii tenoris ſeq.

Rutheni Matrimonia contrahentes in Ruſſia coram Prædicantibus ſchiſmaticis, & deindè pœnitentia ducti agnoſcentes, id eſſe contra formam Concil. Trid. ibi publicati poſt longam converſationem faciunt divortia, propterea Archiepiſcopus Leopolienſis conſulit, quid facere debeat? Sanctiſſimus ordinavit ſciri, an hujuſmodi Prædicantes ſint Parochi 18. *Decembris* 1614.

De Eunuchis quoad Matrimonium? Vide de Ordin. Tom. 7. Conſult. 66. n. 13. & ſeqq.

De impedimento publicæ honeſtatis aliquæ obſervationes accommodatæ, ac utiles ex decreto Sac. Conc. Trid. Seſs. 24. cap. 3. de reform. Matrim. Tom. 7. Conſult. 78. Item Tomo 4. Conſult. 15. & eod. Tom. 7. Conſult. 78.

DE hoc impedimento agitur *in cap. Juvenis de ſponſal.* & cap. *continebatur de ſponſal. impub. & de ſponſal. in* 6. & in Conſtitut. B. Pii V.

Quæro: an ità hoc Tridentini decreto præſupponatur validitas ſponſalium, ut vir, & mulier poſſit in executionem ipſorum compellere promittentes ad contrahendum? Reſpondeo, totum hoc eſſe terminis juris veteris à Concilio relictum.

Gradum autem, puta: Petrus impediebatur, nè puellam in Matrimonium duceret, cum puella prius Petri germano, qui morte præventus ipſam non attentaverat, ſponſalia per verba de futuro contraxiſſet, ſublatum eſſe à Concilio, declaratum fuit, cum debeat in linea tranſverſali fieri computatio à remotiori, & ſic à ſecundo *cap. fin.* ibique Abb. *de conſang. & affin.* Nec obſtat Bulla B. Pii V. hac de re edita 20. Auguſti 1566. quia procedit, quandò agitur de diſpenſatione obtinenda, non de declaratione facienda. Item procedit in gradibus affinitatis, & non publicæ honeſtatis. Dicendum igitur, primum, & ſecundum gradum honeſtatis ab eodem ſtipite à Conc. eſſe ſublatum.

Ex ſponſalibus verò contractis, & mutuo conſenſu diſſolutis inducitur impedimentum publicæ honeſtatis; Concilium enim conſiderat, quod à principio valida fuerint, per quod impedimentum induxerunt. Ex conditionatis tamen hujuſmodi impedimentum non oritur ex *cap. 2. in fin. de ſponſal. in* 6. ante eventum conditionis.

Occaſione autem hujus publicæ honeſtatis impedimenti propoſita fuit hæc facti ſpecies. Ludovica Mauritiæ Matris impulſu cum Andrea ſponſalia contraxit. Hæc etſi ſæpius Andreas Matrimonium conſumare conatus ſit, non habuerunt effectum, quia) inſtante Ludovica, inter eos contrahi non poſſe, declaravit Ordinarius, quare ortæ ſunt inimicitiæ. Ad has tollendas cupiebat Andreas ſibi Mauritiam Matrem, cum qua ſæpius rem habuerat, & Ludovicam filiam Joanni fratri germano Matrimonio copulare. Hæc cum propoſita fuiſſent, denegandam dixit Sacra Congregatio diſpenſationem, ſi Andreas cognovit Matrem fornicariè poſt contracta ſponſalia cum filia, cum tali caſu ſponſalia non poſſint dici nulla ex fornicatione Matris, & ſic præſuppoſita validitate ſponſaliorum, ortum eſſe impedimentum publicæ honeſtatis: quia non poteſt apponi illa clauſula, quod filia intacta, & in nullo penitus intentata. Si verò fornicatio matris præceſſit ſponſalia filiæ, eo caſu ſponſalia fuerunt nulla, vel alia ratione dici poſſunt invalida, quia per vim matris ſine conſenſu filiæ fuerunt contracta, ideoque poſſit declarari, ſponſalia cum filia nulla fuiſſe, atque adeò ex hoc decreto nullum impedimentum publicæ honeſtatis proceſſiſſe, licet illud jure veteri inductum fuerit, poſſe Oratores contrahere abſque alia diſpenſatione, & ſic committendum Ordinario, ut permittat contrahere, matrem verò propter fornicationem, & Andream tunc propter attentationem puellæ ante tempus, puniat.

Quod autem ex ſponſalibus de præſenti non oriatur affinitas, ſed impedimentum *juſtitiæ* publicæ honeſtatis, licet fortius illo, quod oritur ex ſponſalibus de futuro, conſultis Theologis, & Canoniſtis juſſu Sixti V. in Congregatione iterum firmatum fuit, conſequenter orta dubitatione, an ex Matrimonio per verba de præſenti contrà formam à Concilio traditam contracto, oriatur impedimentum publicæ honeſtatis? Et quatenus oriatur, an ſit reſtrictum ad primum gradum per hoc decretum, cum ad Greg. XIII. controverſia hæc delata fuiſſet unà cum rationibus, & Doctoribus pro utraque parte opinantibus, *Sanctitas Sua* inclinavit in receptiorem ſententiam, nempè, ut ex Matrimonio nulliter etiam à ſcientibus contracto, oriatur impedimentum publicæ honeſtatis; Non enim probavit diſtinctionem inter contrahentes ſcienter, vel ignoranter, cum ratio ſuggerat multò magis oriri debere hujuſmodi impedimentum inter ſcientes, nempè in pœnam *arg. cap. nuper de bigam.* Tamen dixit, dubitationem proponendam in Congregatione, quæ cenſuit impedimentum juſtitiæ publicæ honeſtatis oriri etiam ex Matrimonio, nulliter contracto, ob non ſervatam formam Concilii.

Si etiam quæras: an hoc decreto, quo reſtringitur impedimentum publicæ honeſtatis ad primum gradum comprehendantur ii, inter quos tale impedimentum ante Concilium inductum eſt, & an ad hoc decretum extendatur Conſtitutio declaratoria B. Pii V. inſerta inter regulas Cancel. ſuper decretis Concilii de Compaternitate, & affinitate, & fornicatione, ubi B. Pius V. declarat eos, qui ante Conc. Trid. cognationem ſpiritualem contraxerant, dummodò non ſint ex perſonis in dd. decretis enumeratis, & inter quas tantum Concilium voluit deinceps contrahi hanc cognationem ſpiritualem Matrimonii vinculo inter ſe abſque diſpenſatione Apoſtolica liberè, ac licitè copulari poſſe, & Matrimonia etiam poſt confirmationem Concilii abſque diſpenſatione

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

inter eos jam contracta, valere Congregatio cenſuit, comprehendi, declaratio verò B. Pii V. ſuper impedimento publicæ honeſtatis emanavit ex ſententia Congregationis.

Parerga. In *Legionenſi*: Qui promiſit ducere in uxorem Bertam per verba de futuro, quæ cum eſſet mente capta, non poterat contrahere Matrimonium, poteſt ducere in uxorem illius ſororem germanam, nec adeſt impedimentum, dummodò non ſit ſequuta copula.

Juſtitiæ publicæ honeſtatis impedimentum intelligitur tantum de ſponſalibus de futuro, ſecus ſi Matrimonium fuiſſet contractum per verba de præſenti, ut per Bullam B. Pii V. publicatam anno 1568.

1 *An toleranda ſint Mulieres nuptæ, quæ publicè meretricio more proſtituuntur omnibus in maximum Sacramenti Matrimonii opprobrium?*

2 *Et quatenus negativè, quo ſalubriori, & faciliori remedio provideri poſſit animarum ſaluti abſque edictis, ac publicitate, & cum minori ſcandalo populi?* Vide de Adulterio Tom.7. Conſult. 81.

De Cognatione ſpirituali ad formam Sacri Concilii Tridentini, Vide de Cognatione Tom.7. Conſult. 93.

An valeat Matrimonium contractum coram Parocho prima tantum tonſura initiato, & intrà annum ad Sacerdotium non promoto? Tom.8. Conſult.24.

VAlere cenſuit Sacra Congregatio Conc. 12. Martii 1593. & in *Marianenſi* 24. Martii 1653. Nam licet hujuſmodi beneficium per non promotionem ad Sacerdotium intrà annum poſſit per alterum impetrari, poſſeſſio tamen in conſcientia non vacat, donec ſpolietur; Undè hujuſmodi vacatio operatur tantum quoad vacationem poſſeſſionis, adeò ut, ſi non ordinatus, adhuc retineat poſſeſſionem beneficii, non poterit alter de beneficio proviſus capere poſſeſſionem, niſi vel non ordinatus conſentiat, vel primum ab eo auferatur poſſeſſio authoritate Judicis. Innoc. *in cap. cum noſtris col.1.* & Imol. *num.33. de conceſ. præb.* Idem Innoc. *in cap. accepta verſ. aliis* autem, ubi Abb. *de reſtit. ſpol.* quam tamen poſſeſſionem tradere poteſt Judex, non citato, neque alias vocato eo, qui poſt recuſationem, vel privationem detinet beneficii poſſeſſionem, cum de ejus non jure notoriè conſtet. Innoc. *in d. cap. Accepta*, Rom. *conſ.499. n.5.* aliique.

An Matrimonium irritè propter impedimentum dirimens, bona fide contractum, cum diſpenſatione Ordinarii, facultatem non habentis, ſi per Sum. Pont. convalidetur, debeat iterum coram Parocho, & teſtibus, contrahi, vel ſufficiat novus conſenſus abſque Parocho, & teſtibus? Tom. 8. Conſult. 28.

HUjus quæſiti refertur triplex ſententia. Prima eſt eorum, qui dicunt ſemper renovandum eſſe coram Parocho. Secunda excipit caſum ſi ſcandalum, aut infamia orietur. Tertia ſatis eſſe conſenſus contrahentium inter ipſos ſolum.

Tenendum tamen eſt primò, ſi Matrimonium ejuſmodi jam contractum fuit coram Parocho, & teſtibus cum impedimento occulto, habita diſpenſatione impedimenti, ſatis eſt renovari conſenſum inter ipſos tantum, idque ad evitanda ſcandala: Quia intentio Sac. Conc. Trid. *ſeſs.24. de refor. Matrim. cap.1.* requirentis præſentiam Parochi, & teſtium, fuit, impedire peccata conſurgentia ex clandeſtino. At id non militat in caſu, in quo prius Matrimonium, quamvis occultè invalidum, tamen in foro Eccleſiæ validum fuit, & publicum, ideoque ratio legis non ſe extendit ad hunc caſum. Sanch. *de Matrim. lib.2. diſp.37.* Et ita declaraſſe Pium V. teſtatur Navar. *in Manual. cap.22. n.70.* & diſponitur per Sac. Pœnitentiariam, teſte Leonio *par.2. de for. diſp. Matr.*

Tenendum eſt 2. Si Parochus, & Teſtes non ignoraverant hujuſmodi impedimenta, quando aſſiſterunt Matrimonio, poſteà eſſet renovandus conſenſus, etiam iis præſentibus. Item ſi eſſet periculum, ut detegatur impedimentum, & probetur in foro externo, tum etiam celebrandum eſſet coram Parocho: Quia cum conſtet in foro Eccleſiæ eſſe nullum, non eſſent idonei teſtes valoris, ſed nullitatis ejus. Idemque putat Sanch. etiam ſi unus tantum ex duobus teſtibus, vel Parochus impedimentum noſſet, *eadem diſp.37. num.10.* Melius tamen tunc impetrari à Sacra Pœnitentiaria diſpenſationem, ut non obſtante decreto Tridentini, poſſint ſecretò inter ipſos renovare conſenſum.

Itaque ſi res eſt publica debent rurſus cum trina denunciatione, & omnibus aliis ſolemnitatibus contrahere. Rot. in *Hiſpalenſi Matrimonii* 26. Februarii 1609. & reſcripſit Sacra Congregatio Conc. Henrico Cardinali Legato Portugalliæ anno 1579.

Et ita quoque cenſuit Sacra Congregatio Conc. die 25. Maji 1657. nempè: *Sacra, &c. cenſuit hujuſmodi Matrimonia eſſe nulla, ſed prævia diſpenſatione Sedis Apoſtolicæ renovanda, ſervata forma Conc. Triden. dummodo impedimenta ſint publica.*

Verum cum alias ſub die 28. Jun. 1670. à Sacra Congregatione de Prop. Fid. occaſione ejuſdem dubii fuerint ſcriptæ literæ Internuncio Flandriæ, ut certiores faceret Ordinarios, & Miſſionarios illarum Regionum, qui ſub prætextu facultatum diſpenſaverant in ſecundo, & tertio gradu, licet hujuſmodi authoritatem non haberent, Matrimonia, ut ſuprà cum diſpenſatione bona fide contracta fuiſſe nulla, ſed ex gratia à Sanctiſſimo convalidata. Verba prædictarum literarum ſunt:

E condiſceſa benignamente la Santità Sua di convalidare con la pienezza dell'autorità ſua li ſudetti Matrimonii con diſpenſe di ſecondo, e terzo grado, ma vuole, che V. S. nel dar notitia di queſta gratia alli ſudetti Veſcovi, e Miſſionarii, che hanno ſimil facoltà di diſpenſare in terzo, e quarto ſimplici, & mixto, averta loro, che non occorre manifeſtarla à quelli, che non ne hanno ſcrupolo, e vivono in una invincibile ignoranza di eſſer ſtati diſpenſati da perſone, che non havevano tal facoltà.

Undè facilè conciliari poſſunt ſupradicta decreta, itaut decretum Sacræ Congregationis Concilii habeat locum, quando impedimenta ſunt publica; Decretum verò Sac. Congreg. de Propag. Fid. locum habeat in caſu, quo impedimenta ſunt omninò occulta, & Conjuges invincibiliter ignorant impedimentum de jure, vel de facto, & non ſit ſpes, quod eis proderit ſignificatio impedimenti. Sanch. *de Matrim. lib.2. cap.28. num.1. & 6.*

Pro conſcientiarum verò tranquillitate magis expedit ſervari decretum Sacræ Congregationis Conc. Tum quia eſt magis conforme ipſi Concilio Trid. quod exigit pro forma præſentiam Parochi, & teſtium, ac proindè ea requiritur quando denuò celebratur Matrimonium, cum tunc verè contrahatur. Contrà verò ſi Matrimonium invalidè coram Parocho, & teſtibus propter impedimentum occultum celebratum fuit, non opus eſſe, ut contrahentes iterum coram illis conſentiant, ſed ſatis eſſe, ut privatim mutuos conſenſus edant, & exterius exprimant.

Conſiderandæ itaque ſunt rerum, ac cauſarum circumſtantiæ, bona fides, & Ignorantia invincibilis Conjugum, pericula, ſcandala, quæ ex impedimenti notitia exoriri poſſint, & prout expedire animadvertetur, juxtà qualitatem perſonarum, ità diſpenſatio concedenda eſt, & exequutor ſe gerere debet.

Quas pœnas incurrat, qui poſt Matrimonium contractum ad Sacros Ordines promovetur in Eccleſia Latina? Quid in Eccleſia Græca? Tom.8. Conſult. 63.

REſp. Hujuſmodi conjugatum, & promotum ad Sac. Ordinem, ſive abſque conſenſu, ſive cum conſenſu Uxoris ſuæ, niſi in caſu, quod ipſa Monaſterium ſponte ingrediatur, ibique profeſſionem emittat, eſſe ſuſpectum de hæreſi, atque adeò puniendum ab Inquiſitoribus eiſdem pœnis, quibus puniuntur Clerici in ſacris conſtituti, vel Regulares caſtitatem ſolemniter profeſſi, qui poſt ſuſceptos Ordines, Matrimonium contrahunt, communis docet ſententia, & præ cæteris Simanc. *de Cathol. inſtit. tit. 40. rub. de Matrim. num.14* Farinac. *de hæreſ. q.183. §. 6. n. 74.* Souſa *in aphor. lib. 1. cap.8. num.17.* aliique; Quia parum refert, an Matrimonium ſacros Ordines ſubſequatur, vel illos præcedat. In utroque enim caſu Sacramenti Matrimonii, & ſacrorum Ordinum par fit injuria, & ideò quemadmodum punitur, qui poſt ſuſceptos Ordines Uxorem ducit, ità puniendus, qui poſt ductam Uxorem, Sac. Ordines ſuſcipit. Hinc cum hic caſus contigiſſet in Sacro Inquiſitionis Hiſpaniæ Senatu, Reus ſuſpenſus fuit ab Officiis, & Beneficiis Eccleſiaſticis, & præter

publi-

Digitized by Google

publicam pœnitentiam, qualis blaſphemis iojoogi ſolet, mulcta pecuniaria impoſita, in Mooaſterium ad certum tempus fuit detruſus, teſte eodem Simancha *loc. cit.*

Quod autem hic caſus ſpectet ad Sanctum Officium, fuit ſæpius declaratum ab ejus Sac. Congregatione nominatim ſub die 9. April. 1618. & 27. Septemb. ejuſdem anni, ubi is, qui poſt ſuſceptos Ordines minores, Matrimonium contraxit, & deindè Subdiaconatus Ordioem ſuſcepit, remiſſus fuit arbitrio Ordinarii, ut prævia judiciali abjuratione; & abſolutione, cum eo diſpenſaret, ut io Matrimonio contracto manere poſſet; Ideòque idem & oos tenere debemus.

De polygamia, & ejus abſolutione, ut in caſu poſito. Vide de Offic. Tom.8. Conſult.76.

An ex converſione Judæi ad fidem Chriſtianam inſcia Uxore, Matrimonium intelligatur ſolum quoad vinculum? Quid de profeſſione Regulari ab eo emiſſa? An deinceps poſſit cohabitare cum Uxore? Quas pœnas incurrat &c. Vide de Judæis Tom. 8. Conſult.77.

An expediat ad declarationem Inſtructionis ſuper celebratione Matrimonii decernere, quod Epiſcopi, qui habent amplas Diœceſes, teneantur deputare Parochum, ſeu Vicarium foraneum pro Diœceſanis habitantibus ultrà duas dietas à Curia Epiſcopali, & Matrimonium contrahere volentibus, ad hoc ut ii coram ſuo Parocho, aut Vicario foraneo ſuum ſtatum liberum probare valeant, abſque majori diſpendio accedendi ad Curiam Epiſcopalem pro eodem effectu? Tom.8. Conſult.79.

NEgativè: Nam Epiſcopus poteſt exercere juriſdictionem ſuam io quacumque parte ſuæ Diœceſis per tex. *in cap. cum Epiſcopus de offic. Ordin. in 6.* Gloſ. *in cap. fin. v. Diœceſim de conſtit. eod. lib.* cum aliis per Gonzal. *ad Regul. 8. §. 2 proœm. num. 35.* Ac proindè oon tenetur deputare in diverſis locis ſuos Officiales preſertim quandò agitur de cauſa gravi, & ardua, in qoo caſo, etiam de ſtylo Rotæ non datur remiſſoria, ſed debent accedere ad Curiam, ut teſtatur ead. Rota *in Tullenſi nullitatis Matrimonii* 18. Martii 1647. coram Ghiſlerio. Hic autem agitur de re gravi, quoniam agitur de evitandis polygamiis, ac impedimentis Matrimonii ex qoibus Fidei Catholicæ, & Reipublicæ Chriſtianæ graviſſima damna inſeruntur. Et hanc partem abſolutè ſequuta eſt Sac. Congr. S. Officii, quæ ſemper denegavit facultatem committendi examen teſtium examinandorum in cauſis Matrimonialibus Vicariis foraneis, & injunxit, quod obſervetur ab Ordinariis Inſtructio pro eiſdem Teſtibus examinandis, ut videre eſt in decretis ejuſdem Sac. Cong. Cum enim experientia demonſtraverit difficultatem, quæ reperitur in inveoiendis peritis Parochis, vel Vicariis foraneis, præſertim Villarum, & Caſtellorum, ac detexerit tot polygamias, atq; impedimenta, tutius judicavit ejuſmodi examen, non niſi ab ipſis locorum Ordinariis, vel eorum Vicariis Generalibus, vel alio idoneo Deputato faciendum eſſe.

Et hæc quidem de jure, & juxta meutem Sacræ Coogregationis S. Offic. Sed qoid de æquitate? Et expedire æquiſſimum puto, cum his tamen limitationibus. Primò, quod non deputentur, niſi Vicarii foranei, dummodo ſint idonei, alioquin alii Officiales, nec, niſi in Oppidis, ſivè Terris numeroſis commodioribus, non autem Curati Villarum, qui ut plurimum ſuot imperitiſſimi. Secundò, quod noo recipiant examen, oiſi pro Matrimoniis Diœceſanorum, non autem vagorum, neque exterorum. Tertiò, quod examen hujuſmodi pro iis, qui vel Romæ, vel alibi commorantur tranſmittant ad Curiam Epiſcopalem, ut fiat atteſtatio ſigillo, & ſubſcriptione Epiſcopali munita, pro facilioti poſtea recognitiooe ejuſdem ſigilli, & ſubſcriptionis in caſo, qoo extrà Diœceſim producatur.

An Matrimonia Græcorum, ſi contrahant poſt ſuſceptos Sacros Ordines, ſivè prima ſint, ſivè ſecunda, ſint valida? Tom. 8. Conſult. 81.

PErſiſtendum puto iu ſententia, quæ vult hojuſmodi Matrimonia eſſe irrita. Ratio hujus rei peodet ex juris diſpoſitione. Nonquam enim fuit permiſſum in Eccleſia ordinatos io ſacris, tranſire ad Matrimoniom, nè Græca quidem in Eccleſia, ut proindè apud Græcos conjugium contractum poſt receptum aliquem Ordinem ſacrum, ſit irritum, & inane jure Eccleſiaſtico, ſicut eſt apud Latinos. Palud. *in 4. diſt. 3. quæſt. 1. art. 1. concl. 4.* Silveſt. olim Sac. Palatii Magiſter, & in practicis quæſtionibus vir ſaoè peritiſſimus *v. Matrimonium 8. quæſt. 12. verſ. ſexto eſſe irritum.* Azor. *inſtit. moral. tom. 1. cap. 12. quæſt. 5.* ac alii. Ita ut cum Eraſmus ſcripſiſſet hodiernis temporibus Sacerdotes, & Epiſcopos poſt ſuſceptos Ordines, uxores ducere poſſe, ſicuti cum Venetiis commoraretur, id à Græcis accepiſſe, qui ibi degebaot, faſſus fuit, eam ſeotentiam, uti temerariam cenſuit Pariſienſis Accademia, ut legitur apud Azor. *loco cit. quæſt.* 3. Et inter errores Neſtorianorum nationis apud Thomam Jeſu *de proc. ſolut. omn. gent. lib. 2. fol. mihi* 354. hic quoque receoſetur, nimirum, quod Sacerdotes mortua prima uxore, ſecundas, & ulteriores faciunt nuptias.

Id probant *ex c. ſi quis eorum d. 32. ex c. Nicena d. 31. ex c. cum in præterito d. 84. & ex cap. 17. Apoſtolorum.* Sed certè hi Canones ſolum prohibeot, nè Clerici poſt Sac. Ordines ouptias contrahant, expreſsè autem oon ſtatuunt, Matrimonium contractum à Clerico poſt Sacrum Ordioem irritum eſſe. Quidquid ſit, prædictos Canones uſus, & cooſuetudo, etiam apud Græcos ſervata ſic interpretatur, uempè Clericos poſt Sac. Ordines à contraheudis noptiis prohiberi, quod ſi contraxerint, eſſe eos ab uxoribus, quas duxeriot, penitus ſeparandos. Matrimooium igitur poſt Sacros Ordines initum, etiam apud Græcos non valet Eccleſiaſtica Conſtitutiooe, ot ait Gloſ. *in cap. ſi unquam ad fin. d. 28.* & Roſel. *v. impedimentum 11.* obi citat Director. & Gloſ. *in d. can. Diaconi d. 28.* Undè licèt io his Canooibus id non exprimatur, tamen nou videtur ſervatum à tempore Apoſtolorum, quod iodicat Chriſti ordinatiooem ex regula D. Auguſtini *lib. 4. de baptiſmo cap. 24.*

Siquidem ea ſolum eſt differentia inter Græcos, & Latinos in Sacris Ordioibus conſtitutos, quod illi poſſint poſt Conjugium ad Sac. Ordioes aſcendere, & uti Matrimonio antea contracto, quod Latinis eſt interdictum, ut conſtat *ex cap. olim de Cler. conj. & c. de Syracuſana 28. d.* Ergò non poſſunt poſt Ordines Sacros Matrimonium inire.

Incluſo igitur in ordinatiooe Miniſtrorum voto ſolemni continentiæ ex lege Eccleſiaſtica, Matrimooium ſubſequens eſt irritum ex Conc. Tolet. 1. *cap.* 16. Triburienſi *c.* 23. Tolet. 8. *cap.* 6. Tolet. 1. *cap.* 11. Turonic. 2. *c.* 16. Tribur. *cap.* 23. Gelaſio I. *ep. 1. c. 22. & 23.* Greg. I. *lib. 1. in tit. Qui Clerici, vel voventes.* Ex Patribus Cyprian. *lib. 1. ep. 11.* Baſil. *in lib. de virginit. ad med.* & aliis. Atque ita cenſuit etiam Sac. Congt. S Officii nimirum, ejuſmodi Matrimonia eſſe irrita, & nulla ſub anno 1631. & 1637. & 1673. & 1677. ac ità, ut pœnas contrà Latinos, qui ordinati in Sac. Ordinibos Matrimonium contrahunt, locum etiam habere contrà Græcos in Sacr. Ordinibus cooſtitutos, ſi uxorem docant poſt ſuſceptos Sac. Ordines, vel tentent ducere, nempè puniendos eſſe ab Offic. S. Inquiſit. tradit Tranſmiera *lib. 3. quæſt. 12. num. 14.* Sicque ſervatum fuiſſe in Sancto Officio Melitenſi teſtatur Salelles *lib. 6. de mater. Tribunal fid. cap. 8. num.* 223. Cumque Metropolita Chloviæ prætenderet, Matrimooia contracta à Græcis poſt ſuſceptos Ordiues Sacros non eſſe invalida, attenta cooſuetudiue, quod viget in illis partibus, Sanctiſſimus die 27. Januarii 1619. mandavit ſcribi Nuucio Apoſtolico, ut dictum Metropolitam moneat, doceatque hujuſmodi Matrimoola eſſe irrita.

Cœterum poſſe Summum Pontificem io hac re diſpenſare ex caoſa certum eſt, cum id ſit ex jure Eccleſiaſtico. An autem unquam diſpeuſaverit, & quæ cauſa ſufficiat ad diſpenſandum, diligeotet loqoirendum eſt, atque examioandum.

De Judæo converſo quoad Matrimonium, & repudium? Vide de Judæis Tom.8. Conſult.93.

An familiaris converſatio, ac litium extinctio ſint cauſa ſufficientes ad diſpenſandum in primo, & ſecundo affinitatis gradu? Vide de Diſpenſat. Tom.8. Conſult. 101.

MUlti hæretici convertuntur ad fidem, inter quos non pauci ſunt Conjugati, altero Conjuge perſeverante in hæreſi, Conjugati, inquam, ritu tantum hæretico, ideò-

que invalido, cum in illis partibus publicatum ſit decretum Saer. Concil. Trident. Pars converſa cupit Matrimonium renovare ſecundum formam ejuſdem decreti Trident. at compartem hæreticam, à qua ſeparari mortaliter impoſſibile eſt, nullatenus poteſt inducere, ut coram Parocho compareat.

Quæritur qaid Paſtores Catholici cam tali agere debeant, & ſpeciatim an conjugem bonæ voluntatis ad aſum Sacramentorum poſſint admittere? Tom.8. Conſult.104.

SI in dictis locis non fuerit publicatum decretum Concil. Trid. *de refor. matrim. cap.1.* Matrimoninm etſi ritu hæretico celebratum, validnm eſt, ut declaravit Sacr. Congreg. Concil. *in Biſuntina* 26. Junii 1598. ac proindè Paſtores Catholici poterint admittere ad Sacramenta alterum Conjugem converſum ad fidem, dummodò vivant in Matrimonio abſque contumella Creatoris.

Si verò in iis locis fuerit publicatum, & ejus forma nnn fuerit obſervata in ejuſmodi Matrimoniis, Matrimonia ſunt nulla: Nam hærerici quoque tenentur ubi decretum eſt publicatum, talem formam obſervare, ac propria eorum Matrimonia abſque tali forma ſunt irrita, quamvis coram Miniſtro hæretico, vel Magiſtratu loci contracta, juxtà declarationem Sacræ Congregationis Concil. tranſmiſſam Epiſcopo Tricarienſi Nnncio Apoſtolico apud inferiorem Germaniam, quam refert, præter alios, Zipæus *in annal. lit. iur. Pontific. lib.4. tit. de ſponſal. num.* 16. & nos alibi. Quare in hoc caſu conjux converſus non poteſt admitti ad Sacramenta, niſi prius ſeparetur, cum vivat in aſſiduo concubinatu.

An concedenda ſit facultas diſpenſandi in Matrimonio rato, & non conſumato, ad hoc, ut primi conjages poſſint ad ſecanda tranſire vota, ſi periculoſa, & impacata prævideatur cohabitatio futara, ſea lapſus in hæreſim? Vide de Diſpenſat. Tom.8. Conſult.105.

An concedi poſſit, ac debeat diſpenſatio conjunctis in primo gradu affinitatis, in ſecando conſangainitatis, & in tertio pariter conſanguinitatis, & compaternitatis? Vide de Diſpenſat. Tom. 8. Conſult.106.

Cujus ſit in impedimentis Matrimonii diſpenſare? Vide de Diſpenſat. Tom.8. Conſ.111. & Tom.7. Conſ.22.

An vir propria authoritate, ut in caſa poſito Adulterii, poſſit, etiam nolente axore, divortium celebrare? Et quatenus affirmativè. An diſpenſandus, at poſſit Sac. Ordines ſuſcipere? An Eminentiſſimus Protector poſſit ei ad hunc effectum dimiſſoriales concedere? Vide de Adulterio Tom.8. Conſult.133.

An Uxor, conſentiente Viro, Conſervatorium nullius clauſaræ legibus obnoxium ingreſſa, aſſerto, ut prafertur, ſimplici Caſtitatis voto, poſt conſamatum Matrimoniam, privatum ab ea, ut dicitur, emiſſo, àc divortio de atriuſqae conſenſa ex decreto Ordinarii ſequuto, nallatenus obſtantibus, Viro ſuo id enixè ob incontinentiam flagitanti, & de animæ jactara uſque ad lacrymas conquerenti, ſit reſtituenda ſaltem ex Jadicis officio, vel potius in Conſervatorio retinenda? Tom.8. Conſult. 147.

REſp. eſſe reſtituendam, & cogendam ad reconciliationem: Nam tenentur conjuges ſibi reconciliare, nec ſibi ſententia divortii ſuffragatur, quia cum delicta compenſantur, nullum divortii jus illi competit, ac proindè reddit Matrimonium ad priſtinum ſtatum, in quo neutro Conjugi divertere, gratia rranſeundi ad alium ſtatum, permittitur; Quare eriam ſi uxor emiſerit ſimplex votum caſtitatis tempore divortii de conſenſu viri, adhuc pnteſt vir illud irritare: quia actus ille emittendi votum ſemper manet ſub dominio Mariti. Ità Sotus, & Palacius cum aliis apud Sanch. *de Matrim. diſp. 4. num. 17. & diſp. 10. num. 7. lib.* 10. Hinc juſta cauſa ſubſiſtente, nempè periculum incontinentiæ, poterit privata voluntate contrahentium votum diſſolvi ſine aliqua voti violatione. Pont. *de Matrim. lib 9. cap. 17. §. 1. num. 13.* qui etiam *lib.6. cap. 12. num. 13.* ait de viro, qui tenetur caſtitatis voto parato plurima committere peccata contra votnm pro fragilitate ſua, prout in hoc caſu, ſi alia via citò illi ſuccurri non poſſit, poteſt conſuli, ut impetret diſpenſationem voti in ordine ad petendum debitum, quæ facilis eſt.

Dicendum igitur, qnod & ſi àlter conjux minimè petat, debet Judex ex officio ſuo conjuges reconciliare: quia Prælatus, ut Paſtor animarum tenetur periculis incontinentiæ occurrere. D. Tho. & alii apud Sanch. ubi ſup. ſtante præſertim conſenſu viri conditionali exhibito, hujuſmodi Conjugem eſſe ſun Viro reſtituendam officio Judicis.

An Parochus, qui reluctans, diſſentiens, contradicens, ſolaque præſentia intereſt celebrationi Matrimonii coram teſtibas contracti, nallo pacto illad authorizans, pœnam aliquam incurrat? Ubi decretum Sac. Conc. Trid. cap.1. ſeſſ.24. de refor. Matrim. *aſſertur, illuſtraturque cum ſuis effatis.* Tom.9. Conſult. 133. *Item* Tom.4. Conſult.147. ac Tom.5. Conſult.79. n. 19. & ſeqq.

CEnſeo, nullam in hoc caſu pœnam incurrere. Tum quia non ſumus in caſu alicujus tranſgreſſionis, quippe qui interſuit Parochus citrà omnem dolum, ac citrà Ordinariæ juriſdictionis contemptum, qui à Fiſco plenè probari debet. Tum etiam quia pœna Conc. Provincialis Mediolan. inflicta eſt in contrahentes, & ſic non debet extendi ad Parochum.

Porrò præſumptio doli tollitur, ex quo Parochus nullatenus authorizavit Matrimnnium. Contemptus verò excluditur, ſi ſtarim rem detulerit ad Ordinarium, & juxtà ejus mandatum nullam contrahentibus fidem de Matrimonio ſecit; ideòque non dicitur contempſiſſe.

Idque præſertim, ſi contrahentes rogaverint Ordinarium, ut denunciationes remitteret, & Parocho injungeret, ut Matrimonio aſſiſteret, alias proteſtabantur de ſcandalis, ac probabili periculo vitæ mulieris, & Ordinarius noluerit illas remittere, nec providerit, ſaltem juxtà *cap. cum locum de ſponſal.*

Quare cum fuerit ſignificatum Ordinario, quod aderat probabilis ſuſpicio, Matrimonium impediri poſſe, quinimmò imminebat periculum vitæ mulieris, tenebatur ipſe omninò remittere publicationes ſub peccato mortali, ut per Sanch. *de Matrim. lib.3. diſp.*10. *num.*6. Barb. *de poteſt. Epiſ. alleg.*32. *num.*51. aut ſaltem debebat mulierem collocare in loco tuto, juxtà *d. cap. cum locum*. Quod cum non egerit, tantumque imminebat periculum, reducebatur caſus iſte ad caſum, in quo non poteſt adiri Ordinarius, & periculum urgens imminet, ut poſſit licitè contrahi, etiam Ordinario non conſulto, dilatis tamen, ac poſtpoſitis publicationibus ante conſumationem, ut per Barb. apud quem alii *lo. cit. n.* 57.

Effata. In *Mediolanenſi*. Stuprum Sponſi cum Sponſa graviter arbitrio Ordinarii, non autem pœna contra ſtuprantem à Sacr. Canonibus inflicta puniri debet ex hoc decreto. Item Ordinarius factis ſponſalibus Matrimonium quamprimum per verba de præſenti contrahi curet coram Parocho, nè Sponſi periculum hoc ſubeant, maximè ſi ipſi ante Matrimnnii conſumationem id petierint. Sac. Cong. Concil.

In *Brugnatenſi*. Quando vir ad domum nxoris accedit pro contrahendo, & conſumando Matrimonio, his proprius Parochus ſit, qui uxoris eſt, & illis benedictionem Sacerdotalem de jure dare poterit. Eadem Sac. Cong.

In *Segobienſi*. In privatis domibus Matrimonia celebrari poſſunt, dummodò præſens ſit proprius Parochus. Inducendi tamen ſunt contrahentes, ut in Eccleſia celebrent. Eadem Sac. Congreg.

In *Cremonenſi*. In Matrimoniis paulò ante Adventum, vel 4. feria Cinerum concluſis, ità quod non ſuperſint tot dies feſti de præcepto, in quibus tres denunciationes fieri poſſint juxtà hoc decretum, quamvis nulla adſit particularis ſuſpicio, Matrimnnium malitiosè poſſe impediri, ſed illa tantum, quæ in omnibus militat, quia ob longam dilationem multa evenire poſſunt, ex quibus Matrimonium effectum non ſortiatur, Epiſcopus ſecundum ſuam prudentiam, & judicium diſpenſare poteſt, ut illæ tantum denuntiationes fiant, quæ fieri poterunt in diebus feſtis, qui ſupererint,

ſivè

ſivè unus, ſivè duo ſuperſint. Eadem Sacra Congregatio.

In *Faventina*. Ad validitatem Matrimonii ſufficit præſentia ſolius Parochi proprii Sponſæ quando Matrimonium in Parochia Sponſæ contrahitur; Quamobrem ſimiliter ſufficit præſentia ſolius Parochi Sponſi, ſi Matrimonium in Parochia ipſius Sponſi contrahitur. Eadem.

Regni Neapolitani. Aliquibus in locis illius Regni adeſt conſuetudo, quod à Sponſis prò licentia ſolemnizandi Matrimonium detur Epiſcopo, & Parocho pro quolibet una Gallina. Quæſitum fuit à Sacra Congregatione: an liceret? Illuſtriſſimi Domini reſponderunt Archiepiſcopo Roſſanenſi, & Vicario Montis Piloſi, quod liceret, cum ſint munuſcula, de quibus non habetur conſideratio. Sac. Congregatio Epiſc.

Salutiarum. Matrimonium contractum non præſente Parocho proprio, ſed per alium Sacerdotem non habentem licentiam, neque ab Ordinario, neque à proprio contrahentium Parocho, irritari non debet, ſed tantum declarari illud irritum eſſe: Quia Concilium jam illud irritum fecerit, non eſt ulterius irritandum, ſed ſufficit ſola declaratio. Eadem Sacra Cong. Conc.

Eadem. Si contrahentes ſint alienigenæ, & à pauco tempore alicubi habitantes, dummodò non ſint de comprehenſis inter vagabundos, horum erit proprius Parochus is, in cujus Parochia contrahentes habitant tempore, quo Matrimonium contrahitur. Eadem Sacra Congregatio 21. Decembris 1560.

In *Cæſaraugustana*. Ut Matrimonium validè contrahatur, illud ſolum eſt neceſſarium, quod præſente proprio Parocho contrahentium, vel alio Sacerdote de licentia ipſius Parochi, ſivè Ordinarii,& coram teſtibus, verba de præſenti ab utroque contrahentium proferantur. Ead. Sac. Cong. 8. Idibus Septemb. 1569.

In *Tornacenſi*. Hoc decretum intelligitur annullaſſe tantum contractus Matrimonii per verba de præſenti facti clandeſtinè, ſponſalia autem per verba de futuro, quamvis clandeſtinè facta, reliquit in terminis juris communis. Eadem 7. Septembris 1570.

In *Laodicenſi*. Benedictiones fieri debent à Parocho, vel à Sacerdote, cui ipſe Parochus, vel Ordinarius licentiam dederit, non obſtantibus conſuetudinibus, ac privilegiis in contrarium. Eadem 17. Decembris 1570.

In *Aquilana*. Contrahentes, non præſente Parocho, graviter puniendi ſunt, ſed poterunt nihilominus, ſervata forma Concilii, contrahere, ſi nullum aliud impedimentum aderit. Notarius tamen, & teſtes, qui interfuerant, graviter puniantur arbitrio Ordinarii. Ead. 7 Aprilis 1571.

In *Spoletana*. Matrimonium contractum coram Parocho proprio conjugum validum eſt, & per omiſſionem denunciationum non annullatur. Eadem 29. Aprilis 1675.

In *Reatina*. Epiſcopo. *Che all'ingeſtuoſi, i quali ottengono diſpenſa con haver per penitenza obligo di lavorare alla Fabrica di S. Pietro, o d'altre Chieſe, doppo, che haveranno ſodisfatto alla penitenza loro impoſta, non ſi dee dar loro dall'Ordinario altra pena per lo peccato dell'ingeſto, ma ſi hà da eſſeguire la diſpenſa*. Eadem, menſe Maii 1581.

In Tranenſi Archiepiſcopo. *Si dice à V.S. in quanto al particolare de Matrimonii, che altro è l'abuſo della cohabitatione avanti le denuncie, e la ſolennità della Chieſa, & altro è, che lo Spoſo vadi à viſitar la Spoſa, ſeconde l'uſanza col Padre, e con la Madre, o con parenti futuri. Il primo perche cohabitatione vuol dire cohabitare inſieme nell'iſteſſa Caſa, & è punibile. Ma il ſecondo ſtante la conſuetudine, e'l conſenſo degl'intereſſati, è compatibile, perche infamano. Et in quanto alle pene pecuniarie andar deſtro, accioche non ſi veda ſegno d'avaritia, e di cio non dee venir lucro alcuno al Veſcovo, o al Vicario*. Sacra Congreg. Epiſc. 25. Octob. 1588.

In *Calbenſi*. Epiſcopo: *Non ſi trova probibito il far le denunzie de Matrimonii nel tempo, che ſono vietate le ſolennità nelle nozze*. Ead. 12. Decemb. 1589.

In *Hydruntina*. Vicarius Hydruntinus mandaverat per totam Diœceſim Parochis, nè ſolemnizarent Matrimonia ſine ejus licentia in ſcriptis. Sacra Congregatio reſcripſit, revocandum eſſe tale præceptum, & reſtringendum ad caſum, quando detegitur impedimentum. Ead. Sacra Congreg. Concilii 26. Junii 1590.

In eadem. Ab eadem Sacra Congr. injunctum fuit, nè in poteſtatem reciperet juramentum à ſponſis, nè ante benedictionem ſe carnaliter cognoſcerent. Ead. 20. Aug. 1591.

Eadem Sacra Congregatio Concil. cenſuit, Epiſcopum remittere poſſe denunciationes, non ſolum quandò ſubeſt ſuſpicio, Matrimonium malitioſè poſſe impediri, verum etiam alia ex cauſa rationabili ejus arbitrio. Item cenſuit, Ordinarium poſſe ſecundum ſuam prudentiam, & judicium remittere aliquas denunciationes ob vicinitatem temporis, quò nuptiæ prohibentur. Sed non poſſe jubere fieri in diebus non feſtis. Item cenſuit, quod quando contrahentes ſunt diverſarum Parochiarum; denunciationes faciendas eſſe in ambabus Parochiis. Die 21. Februarii 1592.

In *Aquinaten*. Epiſcopo. *Che non ſi dee ritardare il Sacramento del Matrimonio à coloro, che non ſanno i principii della Fede*. Sacra Congreg. Epiſc. 4. Octob. 1588.

CAjus contraxit Matrimonium per verba de præſenti cum Berta, nulla conditione appoſita, ſed quia paulò ante dixerat, audientibus multis, ſe accepturum in uxorem Bertam, ſi tamen hæc haberet aureorum decem millia, ſin aliter repudiaturum. Poſt initum Matrimonium, quia reſcivit Sponſam nihil poſſidere, abſtinuit à copula, nè in id conſentire videretur. Ideò non temerè dubitatur:

An Matrimonium hujuſmodi ſub ea conditione contractum ſit validum? Tom. 9. Conſult. 136.

DIcendum mihi videtur, Matrimonium hujuſmodi eſſe nullum, per ea, quæ docent Sylveſt. *v. Matrimonium* 4. *num.* 11. Pontius *eodem tract. lib.* 4. *cap.* 21. *num.* 13. qui caſum in his terminis pertractant: Quia Cajus coram muliere proteſtationi conſentiente proteſtatus eſt, ſe nunquam cum ea contracturum Matrimonium; niſi ſub illa conditione, quam illa non implevit.

Et quidem certum eſt, quod ſine mutuo conſenſu nullus contractus eſt validus, at Cajus manifeſtè declaravit, ſe nullatenus conſentire, niſi poſita præfata conditione. Ergò ea non poſita, defuit omninò conſenſus: Nam voluntas ſequitur apprehenſionem intellectus. Cajus autem non conſentit in mulierem, niſi ut cognitam, & apprehenſam cum tali qualitate, ac proindè illa deficiente, nullus eſt conſenſus. Quod comprobatur ex natura conditionis, quæ talis eſt, ut ſuſpendat valorem contractus ſub ea initi. Nulla autem conditio rejicitur à contractu Matrimonii, niſi turpis, ac impoſſibilis. Hæc autem honeſta, & poſſibilis eſt, & intentio contrahentis virtute prædictæ conditionis coarctata fuit ad talem qualitatem perſonæ, quæ ſi non ſuſtineret, invalidus eſſet contractus. Atqui conditio non fuit vera, ergo nec verum Matrimonium. Hinc mutata aliqua ratione mortua in objecto, mutatur etiam actus voluntatis circa ipſum objectum. Illa autem qualitas perſonæ, quod ſcilicet haberet decem millia aureorum, pertinebat ad rationem objecti, & ſemper ſuppoſita fuit in objecto. Ea igitur ablata, mutatus eſt actus voluntatis, ac deſtructa tota ratio conſenſus, nihilque remanſit, per quod poſſit dictus contractus ſubſiſtere, Ac ita tenent Theologi communiter. D. Tho. *in* 4. *ſent. dec.* 29. *ar.* 3. *quæſtiunc.* 3. D. Bonav. *ibid. dec.* 30. *in expoſit. lit. dub.* 3. D. Antonin. 3. *par. tit.* 2. *in fin. cap.* 2. aliique multi, quos citant, & ſequuntur Sanch. *lib.* 7. *de Matrim. diſp.* 18. *num.* 21. Pont. *lib.* 4. *de Matrim. cap.* 21. *num.* 7. quibus ſuffragantur Canoniſtæ *in cap. ſuper eo de condit. appoſ.*

An Uxor, quæ obtinuit ab Ordinario ſuo ſententiam ſeparationis Thori, ac reſtitutionis ſuæ dotis ob adulterium ſui viri, qui dictam ſententiam accepit, poſſit ingredi Monaſterium Monialium, & in eo profeſſionem emittere, abſque eo, quod ejus vir aſſumat alium ſtatum? Vide de Adulterio Tom. 10. Conſult. 3.

DE METROPOLITANO. Vide de Archiepiſcopo.

DE MILITIBUS. Vide de Equitibus.

DE MISSÆ SACRIFICIO.

An ex eo, quod Ordinatio Miniſtrorum Eccleſiæ ſit inter Miſſarum ſolemnia, dicatur Miſſa ſolemnis, itaut in ea omittenda ſit commemoratio ſimplex? Tom. 1. Conſult. 37.

NEgativè: Quod etiam ille, qui celebrat Miſſam cum ſimplici Miniſtro, dicitur celebrare Miſſæ ſolemnia, dummodo in conventu populi celebret. Can *ſi quis de conſec. diſt.* 1. & expreſſus Can. *Miſſarum eodem tit. eademque diſt.* Quarum Miſſarum ſolemnia peragere idem eſt, ac Miſſæ Sacrum facere apud Sac. Rituum ſcriptores. Confirmatur, quod etiam publicationes Matrimoniales, quæ à Tridentina Synodo fieri percipiuntur inter Miſſarum ſolemnia, habentur à Parocho, dum Miſſam celebrat ſine Miniſtris, & ſine cantu, publicè tamen, & in conventu populi.

Dicitur ergò Miſſa ſolemnis ex pluralitate Miniſtrorum. Ità præter adducta habetur ex teſtamento Soteris Papæ. Can. *hoc quoque de conſecr. dict. diſt.* 1. Ubi ad majorem ſolemnitatem ſtatutum legitur, quod Epiſcopus cum pluribus Miſſarum ſolemnia peragat. Quod in ſenſu compoſito eſt per ſe notum: quia de intrinſeca ratione hujus ſolemnitatis eſt pluralitas miniſtrantium, nempè Diaconi, Subdiaconi, Acolytorum, qui ad hunc effectum conſecrantur ab Eccleſia: Nam cum importent decorem, & majeſtatem in offerendo Sacrificio, fit quod Miſſa ex tali inſtitutione dicatur ſolemnis. Miſſa igitur, ut ſit ſolemnis, neceſsè eſt, ut pluries in ea miniſtrent. Non enim niſi juxta vulgi conſuetudinem nunc dici ſolent Miſſæ ſolemnes, quæ canuntur; quamvis formaliter loquendo, ſi ſolam ſolemnitatem attendamus, cantus non requiritur, qui tantum adjungitur propter populum, ut excitetur ad cupiditatem ejus rei, quæ canitur. Itaque juxta Eccleſiaſticum ritum illa dici ſolet, ac debet Miſſa ſolemnis, quæ celebratur cum Diacono, & cæteris Miniſtris, de qua loquitur D. Tho. 3. *par.* q. 83. *artic.* 5. & paſſim alii.

Et quamvis Miſſa, in qua conſecratur Epiſcopus vel conferuntur Ordines Sacri, ſit ſolemnis, quia celebratur cum pluralitate Miniſtrorum; tamen non eſt in ea omittenda commemoratio ſimplex: Quia non eſt ſolemnis de feſto 2. claſſis; Ut enim commemoratio ſimplex omittatur, requiritur ex rubrica non ſolum, quod ſit Miſſa ſolemnis, ſed etiam quod ſit de feſto 2. claſſis. Enim verò ſequeretur, quod etiam in Miſſa ſolemni, quæ Dominicis, cœteriſque diebus celebratur in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis, debeat omitti commemoratio ſimplex: quia celebratur cum pluralitate Miniſtrorum, quod eſt contra rubricam, quæ ſolum loquitur de Miſſa ſolemni in feſto primæ, vel ſecundæ claſſis.

An, & quando Capellani poſſint, celebrando in Altari juxtà formam præſcriptam à fundatore, applicare ad ſuum libitum Miſſæ ſacrificium, & pro illo eleemoſynam percipere, vel teneantur celebrare pro anima fundatoris? Vide de Capellan. Tom. 1. Conſult. 139.

HUuic rei in decretis ſuper celebrat. Miſſarum à Sacra Congreg. Conc. juſſu Urbani VIII. editis fuit proviſum fuit ſequentis tenoris:

Eleemoſynas vero manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis ita demum iidem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis ità ſatisfecerint, ut nova quoque onera ſuſcipere valeant, alioquin omnino abſtineant ab hujuſmodi eleemoſynis, etiam ſpontè oblatis in futurum recipiendis, & capſulas auferant ab Eccleſiis cum inſcriptione illa: Eleemoſyna pro Miſſis, *vel alia ſimili ſub iiſdem pœnis ipſo facto incurrendis, nè fideles hac ratione fruſtrentur.*

Et quia deſuper novellæ difficultates ſubortæ fuerunt, Eminentiſſimi Patres ſequentes declarationes emanarunt.

Decimò ſuper 5. ejuſdem Congregationis decreto, quo inter cætera ſtatuitur in hæc verba: Eleemoſynas vero manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis ita demum iidem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis ita ſatisfecerint, ut nova quoque onera obire valeant, alioquin omnino abſtineant ab hujuſmodi eleemoſynis, etiam ſpontè oblatis in futurum recipiendis, & capſulas auferant, &c.

XI. *Quæritur: an hoc decretum prohibeat abſolutè, quominus accipiant novas eleemoſynas ii, qui acceptis non ſatisfecerunt, & quid ſi congruo tempore poſſint omnibus ſatisfacere?*

VII. *Quid ſi afferens eleemoſynas, audito impedimento, conſentiat, ut Sacerdos Miſſam celebret cum primum poterit?*

XIII. *An pœna interdicti, & aliæ appoſita in eodem decreto afficiant, tam eos, qui accipiunt eleemoſynas contra formam ibi præſcriptam, quam eos, qui non auferunt capſulas ab Eccleſiis, ut ibidem præcipit?*

XIV. *An in hoc decreto comprehendantur illæ capſulæ, quæ apponi ſolent in Eccleſiis in die Commemorationis omnium Sanctorum, ut vulgo dicitur* Caſſe de'morti.

XV. *An Adminiſtratores Eccleſiæ magnæ devotionis, & concurſus poſſint eleemoſynas pro Miſſis celebrandis accipere, ſi iiſdem Miſſis non, niſi poſt longum tempus ſatisfacere valeant, nè alias cultus Eccleſiæ, & devotio, ac concurſus fidelium, ut ajunt, minuatur?*

Sacra, &c. ad XI. *reſpondit, non prohibere abſolutè, ac propterea, etſi oneribus jam ſuſceptis non ſatisfecerint, poſſe tamen nova etiam onera ſuſcipere Miſſarum celebrandarum, dummodo infrà modicum tempus poſſint omnibus ſatisfacere.*

Ad XII. *Quamvis onera ſuſcepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, ſi tamen tribuens eleemoſynam pro aliarum Miſſarum celebratione id ſciat, & conſentiat, ut illa tunc demum celebrentur, cum ſuſceptis oneribus ſatisfactum fuerit, decretum non prohibere, quominus eo caſu eleemoſyna accipiatur pro iiſdem Miſſis, juxta benefactorum conſenſum celebrandis.*

Ad XIII. *has pœnas non habere locum, niſi in ſuſcipientibus onera perpetua Miſſarum celebrandarum ſine licentia Epiſcopi, vel ejus Generalis Vicarii, aut Generalis, vel Provincialis.*

Ad XIV. *Comprehendi.*

Ad XV. *Non eſſe, niſi de conſenſu eorum, qui eleemoſynas tribuunt, ut ſupra reſponſione ad XI.*

Verum quia in Eccleſiis inſignioribus, ut puta Lauretana, S. Mariæ Angelorum. S. Mariæ Montis ſerrati, & ſimilium, in quibus adeſt maximus concurſus eleemoſynarum pro celebrandis Miſſis, hujuſmodi eleemoſynæ erunt neceſſariæ pro manutentione ipſarum Eccleſiarum Miniſtrorum, & aliarum expenſarum, ideò reiteratis vicibus fuit ſupplicatum eidem Urbano pro opportuno remedio, ſuper quo Sacra Congregatio conſulta cenſuit, ut in ſequenti decreto, poſſe permitti.

Sacra, &c. cenſuit a Sacra Domus Lauretana Adminiſtratoribus non eſſe de cœtero ſuſcipienda nova onera Miſſarum, quæ infra modicum tempus impleri nequeant; Niſi Sacriſta, vel alius Miniſter Miſſarum numero deſcribendo, atque eleemoſynis ſuſcipiendis pro tempore perficiendus admonuerit ſingulos, qui eleemoſynas offerunt, tam magnum Miſſarum numerum celebrandarum illic impoſitum eſſe, ut illorum intentioni ſatisfieri non poſſit ipſa Miſſarum celebratione, ac Sacrificii appellatione, ſed tamen eius participes fore orationum, quæ in Sacra Domo aſſiduè pro benefactoribus fiunt. Id vero, ut commodius præſtari valeat, ſaltem pro his, qui literas norunt, probavit Sacra Congregatio, ut quo loco ponuntur eleemoſynæ palam aſſignetur tabella, in qua eademmet declaratio diſtinctè, & clarè deſcripta ſit, adeout Sacriſta, vel Miniſter, ut ſuprà priuſquam accipiat eleemoſynas, alterutrum perficiat, id eſt vel ſubſcriptam permittat declarationem, vel tabellam indicet offerentibus.

Quibus cautionibus adhibitis, tutò accipi poſſe quaſcumque eleemoſynas Sac. Cong. Conc. cenſuit.

Quo verò ad reductionem vix poteſt adeſſe juſta cauſa eas reducendi, niſi præceſſerit culpa eorum, qui onera ſuſceperunt, ſaltem ſuſcipiendo majora onera, quam adimplere poſſint, ut notat etiam Garz. *in Sum. tom.* 3. *diffic.* 10. *dub.* 4. *pun.* 2. *num.* 7. Quia tamen contingit aliquando, quod nimia onera Miſſarum recipiantur, & conſumetur eleemoſyna, præſertim ob egeſtatem, fiantque impotentes ad ſatisfaciendum, & onus deferatur ad ſucceſſores, qui non fuerunt in culpa, ideò ſtante eorum impotentia ad ſatisfaciendum, concurrit juſta cauſa pro reductione, quæ non debet eſſe facilis, nè ſpes illius ſit occaſio ſumendi onera ultrà vires. Eam ob dictam cauſam conceſſit Sacra Congregatio Conc. in una *Praten. Miſſarum* die 18. Martii 1628. ubi cenſuit magno numero Miſſarum monialium ſatisfaciendum eſſe cum duobus Anniverſariis in perpetuum ſingulo Menſe.

An liceat Epiſcopo punire Regulares prohibita, vel indecentia in Eccleſiis ſuorum Ordinum committentes circà Miſſæ ſacrificium? Vide de Regular. Tom. 1. Conſult. 265.

An Generales Ordinum poſſint propria authoritate celebrari facere in Monaſteriis aliarum Civitatum, Provinciarum, & Regnorum etiam extrà Italiam, quantitatem Miſſarum pro quibus uni tantum Eccleſiæ fuerunt elargitæ eleemoſynæ? Tom. 1. Conſult. 275.

NOn poſſe, & tanquam abuſum eſſe tollendum. Ità declaravit Sacra Congregatio Conc. in una *Regularium* 17. Auguſti 1647. ex decreto ſuper celebratione Miſſarum. Docent enim communiter DD. accipientem ſtipendium pro Miſſis teneri ſub mortali celebrare in Eccleſia, aut Altari deſignato. Nam quando dans eleemoſynam eligit certum locum, ſive Eccleſiam, ſive Altare, cum ſit indubitatum, quod tanquam intellectuale operans, operatur ex fine, neceſſe eſt, quod in tali electione habeat propoſitum aliquem finem, ratione cujus velit celebrari potius in hac Eccleſia, aut Altari, quam in alio. Et cum clarè conſtet de ejus voluntate, quod celebret in tali Eccleſia, vel Altari jam etiam conſtat, quod celebrans annexum habeat onus, & proindè cum hoc onere, ſeù lege tranſeat ad ipſum, *l. is, cui opus ff. de nov. oper. nunc. & l. ſi convenerit §. ſi fundus ff. de pignor. act. & cap. ex literis de pignor. cap. Tua & cap. penul. de uſur.* Cum ergò celebrans accepiet eleemoſynam tranſeuntem cum ſuo onere, & lege, pacto tacito ſe adſtringit ad ſervandam talem legem, & ſubeundum onus. Et ideò dato etiam, quod dans eleemoſynam non reſpexiſſet ad aliquam cauſam particularem, tenetur implere id, ad quod ſe adſtrinxit, cum de jure naturali ſit implere obilgationes ſuſceptas.

An Religioſi peccarent ſi omitterent in Canone Miſſæ commemorationem prò Epiſcopo loci, vel in ejus loco ponerent Superiorem Religionis? Tom. 1. Conſult. 297.

AFfirmativè. Ita reſpondit Sacra Congregatio Concil. in una *Hiſpaniarum* conſulta a Nuncio Apoſtolico, dixitque eos mortaliter peccare, cum ſit ad unguem obſervandum Miſſale, nec in collectis Miſſæ poſſe aliquid addere ſub eadem pœna, præter Orationem ſolitam pro Rege, & ejus prole, atque exercitu.

An Canonici, & Beneficiati prò Miſſa Conventuali, prò qua emolumenta percipiunt, poſſint aliam eleemoſynam percipere, & Sacrificium alteri applicare? Vide de Capitulo, &c. Tom. 1. Conſult. 321.

An hæres cogi poſſit, ut celebrentur Miſſæ à Teſtatore relictæ in Eccleſiis ab eo deſignatis? Tomo 1. Conſult. 324.

REſp. Poſſe cogi ad celebrandum juxtà mentem Teſtatoris. Et ità Sacra Congregatio Concilii in una *Bononienſi* 23. Februarii 1647. Quod etiam docet Graff. *par. 1. dec. lib. 2. capit. 39. num. 9.* Azor. *par. 2. lib. 6. capit. 24. quæſt. 7.* ac alii.

An celebrando Miſſas de feſto occurrenti in Altari privilegiato ſatisfiat voluntati Teſtatoris & animæ lucrentur Indulgentias? Vide de Altar. privileg. Tom. 2. Conſult. 6.

1 *An Epiſcopus poſſit Regularibus prohibere, nè Miſſas celebrent in Eccleſiis ſæcularibus, ſed in Eccleſiis eorum Ordinum?*

2 *An poſſit compellere Regulares ad exhibendos libros Sacriſtiæ, in quibus adnotantur celebrationes Miſſarum, ad hoc, ut ex iis conſtare poſſit de ſatisfactione obligationis debitæ ex legato pio, vel ſufficiat ſola fides ſacriſtæ, Miſſas fuiſſe celebratas?* Tom. 3. Conſult. 9.

AD 1. Tenendum eſt, poſſe Epiſcopum juſtis de cauſis prohibere Parochis, aliiſque Rectoribus Eccleſiarum ſæcularium, nè in ſuis Eccleſiis permittant Miſſas celebrari à Regularibus, niſi ii ab Epiſcopo licentiam haberent. Tum ut rixarum materia inter ipſos Regulares, & Sæculares Sacerdotes impediatur. Cum enim multi ſint Sacerdotes ſæculares pauperes, non debent cum eorum incommodo admitti Regulares ad partem ſtipendii, quod pro Miſſis in eorum Eccleſiis celebrandis fideles contribuere velint. Tum nè detur Regularibus occaſio vagandi; Tum nè propriæ Eccleſiæ deſtituantur Miſſæ Sacrificio.

Rationem etiam affert de Lugo *in reſponſ. lib. 5. reſp. 25. per tot.* Quia facultas celebrandi non dat jus cogendi Dominum, ut eo invito, poſſint Regulares in ejus Eccleſia celebrare. Poſſunt itaque celebrare vel in ſuis locis, vel etiam in alienis, permittentibus loci Dominis; Cum ergò Eccleſiæ ſæculares ſint ſub dominio, vel libera adminiſtratione Cleri ſæcularis, non videntur habere Regulares jus, ut Clero ſæculari invito, poſſint adhuc in ejuſmodi alienis Eccleſiis celebrare.

Hoc ipſum manifeſtè probat *num.* 3. ex argumento à contrario. Quia ipſi Regulares non tenentur admittere in ſuis Eccleſiis ad celebrandum omnes Clericos ſæculares, qui ibi celebrare voluerint, nec poſſunt Parochi jure conqueri, quod à Regularibus non permittantur, quoties volunt in eorum Eccleſiis celebrare. Eſſet ergo odioſa inæqualitas, ſi quod Clerici ſæculares non poſſent in Eccleſia Regulari facere ſine Regularium licentia, id poſſent Regulares in Eccleſia ſæculari ſine Clericorum conſenſu, imò ipſis repugnantibus, & contradicentibus. Atque ità reſtatur decreviſſe Sacram Congregationem Conc. ac reſpondiſſe in favorem Epiſcoporum an. 1648. Cui decreto adiicio aliam declarationem ejuſdem Sacræ Congregationis in *Senonenſi* ſub die 18. Aprilis 1654. tenoris ſequentis.

Sacra, &c. cenſuit, &c. Archiepiſcopum prohibere non debere, quin Regulares Miſsas celebrare poſſint prò devotione in Eccleſiis ſæcularibus de conſenſu Rectorum, non tamen eos ſuſcipere debere in dictis Eccleſiis onus celebrandi ratione ſtipendii invito Epiſcopo.

Ad 2. Negativè. Præcipua ratio eſt, quia Regulares ſunt omnino exempti à juriſdictione Epiſcoporum, ut palam eſt, & nos alibi ſæpè tradidimus. Tum quia celebratio Miſſarum non pertinet ad executionem ultimæ voluntatis, ſed ad executionem obligationis aſſumptæ à Regularibus, quæ eſt obligatio alterius generis, nempè juſtitiæ, & ibi incipit, ubi deſinit executio ultimæ voluntatis. Atque ità declaravit Sacra Congregatio Conc. in *Urbinatenſi* m. Maii 1663. *ad cap. 7. ſeſs. 22. de reform.* ſcilicet. *Non poſſe ad id compellere Regulares, niſi habeat privilegium ſpeciale.*

An Fratres Min. Obſervantes ſint capaces legati ſivè in perpetuum ſivè ad longum tempus pro celebratione Miſſarum, & quid de legato fiduciario, ſivè confidentiali? Vide de Legatis Tom. 3. Conſult. 16.

An in caſu neceſſitatis pro Sacro Viatico miniſtrando celebrari poſſit Miſſæ Sacrificium à ſimplici Sacerdote in domo privata? Et quid ſi celebraretur ab Epiſcopo etiam in aliena Diœceſi? Tom. 3. Conſult. 39.

NEgativè. Ratio hujus ſententiæ deſumitur primum ex decreto Concilii Tridentini *de ſerv. & vitan. de celebr. Miſſar. ſeſs. 22.* ubi *præcipit S. Synodus Epiſcopis, ne patiantur privatis in domibus, atque omninò extra Eccleſiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eiſdem Ordinariis deſignanda, & viſitanda Sanctum hoc Sacrificium à ſæcularibus, aut Regularibus quibuſcumque peragi.* Quibus ex verbis conſtituit abſolutè, ac indefinite legem prohibitivam celebrandi in privatis domibus, & committit Epiſcopis illius executionem. Deindè quia etiam in tali caſu non licet celebrare non jejunus pro miniſtrando Viatico, neque ſine ſacris veſtibus ab Eccleſia præſcriptis: Tolet. *lib. 1. cap. 13. in fin.* Suarez *de Sacram. diſp. 68. ſect. 5. dub. 2.* Gabriel. *in 4. dec. 8. quæſt. 3. art. 5.* aliique multi. Poſtremò quia Eccleſia poteſt præſcribere certas conditiones pro celebratione, quæ nè prætermitti quidem poſſint pro Viatico miniſtrando, talis enim eſt conditio Eccleſiæ, vel Oratorii: Atque ità cenſuit, ac declaravit Sacra Congregatio Conc. *ad d. loc. ſeſſ. 22.* Cum enim Cardinalis Legatus Portugalliæ petiiſſet concedi licentiam celebrandi Miſſam in domo privata decenter inſtructa, dum infirmus aliquis pro Viatico debeat communicare, &

hoc

hoc quia in illis regionibus ſunt multa loca adeò diſperſa, & remota à Parochiis, ut non ſine maximo incommodo poſſit Euchariſtiæ Sacramentum circumferri. Sacra Congregatio reſpondit, *non eſſe concedendam*. Item cum petiiſſet Cardinalis Paleottus, an poſſit concedi licentia, ut Miſſa domi celebretur cauſa communicandi pro Viatico infirmum? Reſp. Sacra Congregatio *Non niſi in Oratoriis Miſſas eſſe celebrandas*.

Quo autem ad Epiſcopum ſecus dicendum eſt. Primò, quia permiſſum eſt Epiſcopo Pontificalia exercere in aliena Diœceſi abſque licentia Ordinarii, quando, ut in hoc caſu, exercitium non habet admixtam aliquam juriſdictionem. Fagnan. *in cap. quia nos num. 5. & 6. de auct. & ceſ. pall.* Deindè, quia quilibet Epiſcopus poteſt celebrare in quocumque loco, vel celebrari facere, & uti Altare portatili, etiam extrà propriam Diœceſim, præſertim cogente neceſſitate, ut apertè diſponitur *in cap. in final. de privil. in 6.* his verbis: *Se habent diverſis ex cauſis à ſuis Eccleſiis, & Diœceſibus abſentare frequenter, nec ſemper poſſunt ad Eccleſias accedere*. Si ergo cauſa concedendi hujuſmodi privilegium eſt, quia Epiſcopi ſe abſentant à propriis Diœceſibus, neceſſe eſt, quod ſit conceſſum etiam extrà Diœceſes, quia debuit concedi juxtà menſuram cauſæ, aut moventis, aut impellentis. Ità docent Ugol. *lib. 1. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 1. cap. 2. §. 2. num. 4.* Barboſ. *eodem tit. alleg. 23. num. 7.* Rodriq. *q. regal. 28. art. 2. tom. 1.* aliique. Cui privilegio non fuiſſe derogatum à Sacro Concilio Trident. in *d. decreto de ſervand. & vitand. in celebr. Miſſ. ſeſſ.* 22. declaravit ejus Sacr. Congregatio die 1. Jul. 1628. decernens, quod neque decretum Sacr. Conc. neque alia decreta de privatis Oratoriis edita ſuſtuliſſe privilegium *cap. final. de privil. in 6.* Epiſcopis conceſſum, idque etiam in Diœceſi, ut in *Martyrana* 6. Auguſti 1615. Quo privilegio gaudet etiam Epiſcopus Titularis in Diœceſi, cujus eſt Suffraganeus, ut eadem declaravit 8. Aprilis 1623. Imò in quocumque loco ex eadem Sacra Congregatione in *Valentina* pro Epiſcopo Coronen. eodem die, & anno; Non autem adminiſtrator Epiſcopatus, niſi ſit conſecratus Epiſcopus, ut in *Varmienſi* 12. Aprilis 1625.

An diebus Dominicis poſſint celebrari Miſſæ votiva de SS. Reſurrectione Domini? Ubi decretum Sac. Congreg. Rit. de non celebrandis Miſſis de Requiem in feſtis duplicibus? Tom. 3. Conſult. 40.

NEgativè. Tum ex rubricis Miſſalis, quæ de Miſſis votivis §. 3. tum ex decreto Sac. Rit. Congreg. 23. Mart. 1630. quæ ad hoc dubium negativè reſpondit, & ideò agendum eſt cum SS. pro commutatione voluntatis, qui die 6. April. annuit, Miſſas ſolitas celebrari de Reſurrectione Domini in Dominicis diebus totius anni pro adimplendo legato, celebrari die Lunæ, & ità per Sacr. Congregationem Viſitationis Apoſtolicæ decerni debere, prout decretum die 7. April. ejuſdem anni 1630. Tum etiam quia in feſtis duplicibus Dominicis Miſſa debet eſſe conformis Officio: Nam hi dies majorem cultum exigunt ex inſtitutione Eccleſiæ, præſertim in celebratione Divinorum Officiorum. Hic autem cultus, qui ex inſtitutione eſt debitus Deo in his diebus valdè deformaretur, ſi non celebraretur Miſſa diei: quia non redderetur honor Deo, & Sanctis, qui eſt ipſis aſſignatus pro tali die, ac proindè videtur adeſſe virtualis contemptus cultus inſtituti pro illa die in honorem Dei, & Sanctorum. Quæ ratio non habet locum in cæteris diebus, in quibus conceduntur Miſſæ, quæ ſunt in Miſſali, aut alias approbatæ.

Nec obſtat, quod in feſtis duplicibus celebrari poſſunt Miſſæ Defunctorum pro implenda Teſtatorum voluntate, ut declaravit Sac. Rit. Congreg. die 1. Septemb. 1607. & 20. Jun. 1626. Tum quia id eſt contrà rubricas *tit. 5. num. 2.* quæ abſolutè diſponunt, quod Miſſæ privatæ pro Defunctis quocumque die dici poſſunt, præter quam in feſtis duplicibus, & Dominicis diebus. Tum quia licet concedamus, quod celebrari poſſint Miſſæ defunctorum pro implenda ultima voluntate Teſtatorum, quando Officium eſt duplex, id nihilominus intelligi deberet, quando Officium duplex non eſt feſtum de præcepto. Ità Gavant. *in rub. Miſſal. par. 1. titul. 5. num. 2. lit. A.* Garz. *in ſum. tract. 3. diffic. 8. dub. ult. pun. 2. num.* 21. ac alii. Ea quidem ratione, quia licet rubricæ generaliter excludant celebrationem Miſſarum privatarum pro Defunctis; hæc tamen excluſio non ſe extendit ad infrigendas ultimas voluntates. Quia cum ultima voluntas ſit valdè privilegiata, ità ut tanquam Regina primum locum teneat, & ad unguem ſervari debeat *leg. in conditionibus ff. de condit. & demonſtr.* Jo: de Caſtill. *de conject. ult. volun. cap. 18. & ſeq.* in nulla diſpoſitione cenſetur comprehenſa, niſi de ea fiat ſpecifica mentio. Tum etiam quia hodiè ſervandum eſt decretum de non celebrandis Miſſis privatis pro Defunctis in feſtis duplicibus, quod eſt hujuſmodi.

Cum SS. D. N. in viſitatione Eccleſiarum Urbis acceperit in pleriſque Eccleſiis abuſum irrepſiſſe celebrandi Miſſas privatas pro Defunctis in feſtis duplicibus contrà præſcriptum rubricarum Miſſalis Rom. eundemque abuſum decreto Congreg. eliminari præceperit. Innotuerit verò Sac. Rit. Congregat. hujuſmodi abuſum etiam in aliis Eccleſiis ubique gentium exiſtentibus inductum pariter reperiri. Sac. eadem Congreg. ut Miſſalis rubricæ inviolatè ſerventur diſtinctè præcipit omnibus, & ſingulis Sacerdotibus, tam Sæcularibus, quam Regularibus, cujuſvis Ordinis, Congreg. Societatis, & Inſtituti, etiam neceſſario exprimendi, ut in poſterum omninò dictam rubricam ſervent, ità ut Miſſas privatas prò Defunctis, ſeù de Requiem in duplicibus nullatenus celebrare audeant, vel præſumant.

Quod ſi ex benefactorum præſcripto Miſſæ hujuſmodi celebrandæ incidant in feſtum duplex, tunc minimè transferantur in aliam diem non impeditam, ne delatio animabus ſuffragia expectantibus detrimento ſit, ſed dicantur de feſto currenti cum applicatione Sacrificii juxta mentem eorundem benefactorum. Curentque Eccleſiarum Rectores, Sacriſtæ, aliique ad quos pertinet, ut hujuſmodi decretum inviolatè ſervetur, & in Sacriſtia affixum retineatur, ubi commodè ab omnibus celebrare volentibus conſpici, & legi poſſit. In eos autem, qui contrà facere auſi fuerint, vel præmiſſa adimplere neglexerint, locorum Ordinarii, tum ſæculares, tum Regulares pro modo culpæ animadvertant die 3. Aug. 1662.

Et facta de prædictis Sanctiſſimo relatione, Sanctitas Sua annuit, & cum applicatione Sacrificii ſatisfieri, ac benefactorum mentem impleri voluit, eadem die 3. Aug. 1662.

An Canonici non obſtante conſuetudine, & quod in fundatione non habent onus celebrandi cum applicatione Sacrificii, poſſint diebus per turnum juxtà Tabellam Eccleſiæ applicare Sacrificium prò ſibi elargientibus eleemoſynam? Vide de Capit. & Can. Tom. 3. Conſult. 61.

An, & quatenus, & in quibus caſibus liceat pluries in eadem die celebrare Miſſæ Sacrificium, quinam illi ſint, & qua pœna, & à quo Judice puniendus, qui pluries in die abſque neceſſitate celebrat, etiamſi delinquens ſit Regularis? Ubi Aphoriſmi aliquot ad rem, aliique remiſſivè. Tom. 4. Conſult. 1. & vide Tom. 9. Conſult. 97. à num. 19. uſque ad 27. §. *Ad tertium*. Item vide de Simonia Tom. 7. Conſult. 43.

CErtum eſt nullam eſſe de jure divino prohibitionem pluries in die celebrandi, cum nullibi hoc jus reperiatur, aut ſcriptum, aut traditum, ut proindè antiquitus pluries in eadem die Sacerdos celebrabat, teſte Uvalfrido Strabone, qui obiit anno 849. in libro, quem inſcripſit *de reb. Eccleſ. cap. 1.* ubi teſtatur ſe habuiſſe ex relatione fide dignorum, quod Leo Papa ſepties, vel novies in eadem die obtulerit Sacrificium, & concludit, quod quiſque in ſuo ſenſu abundet; Sed prohibitionem eſſe tantum de jure Eccleſiaſtico, ex quo ſecluſa nocte Nativitatis Domini, & privilegio Apoſtolico, nemini quacumque dignitate præfulgenti licet, niſi ſemel in die celebrare, atque adeò peccaret mortaliter, qui extrà caſus permiſſos pluries in die celebraret. Gloſ. *in cap. ſufficit de conſecr. d. 1. & in cap. conſuluiſti de celebr. Miſſ.* D. Th. *3. par. quæſt. 83. art. 2. add.* 1. ibique Vaſquez *diſput. 233. cap. 5. num. 42.* ac Suarez *diſp. 80. de Euchar. ſect.* 3. omneſque communiter.

Caſus autem præcipui, in quibus licet pluries in die celebrare recenſentur ab Auctoribus paſſim, nominatim verò à Paſqualigo *de Sacrif. nov. leg. à quæſt.* 371. Præter illos caſus permiſſos in celebrantem pluries in die abſque legitima cauſa nullibi in jure conſtituta eſt aliqua pœna, ideòque pœnam hujus delicti eſſe arbitrariam docet Diaz. *in prax. crim. cap. 35. num. 2.* Menoch. *de arb. caſ. 407. num.* 51. Genuen. *in practic. Neapol. cap. 64. num.* 2. aliique.

Quoniam autem hoc facinus à populo exiſtimari ſolet graviſſimum, idque ut plurimum avaritiæ cauſa à pauperibus, & imperitis Sacerdotibus perpetratur; Ideò non debent inferre pœnam accommodatam delicto, conſideratis prius dili-

Digitized by Google

diligenter facti notorietate, populi ſcandalo, ac perſonæ delinquentis moribus, cauſa, ſivè motivo, quo motus fuit ad delinquendum, præcipuè ſi pro pecuniis, ut ait text. *in Can. ſufficit.* ſi ſemel, aut pluries hoc delictum commiſerit, ſi non jejunus, quod ſæpius accidit: quia malitiosè hoc delictum committentes, ſumunt ablutionem, ne ſe prodant, ac proindè gravius erit puniendus: quia committit duplex delictum, alterum contrà præceptum celebrandi, niſi ſemel in die, & alterum non celebrandi, niſi præmiſſo jejunio naturali, quod eſt gravius, quia ſtrictius obligat, ut ex eo conſtat, quod DD. excepto, quando agitur de complendo ſacrificio, quod per inchoantem compleri non potuit, in rariſſimis caſibus, aut in nullo conceditur poſſe celebrari à non jejuno; aliiſque circumſtantiis, quæ augere vel minuere poſſunt qualitatem delicti.

Quare hujuſmodi delinquentem aliquando punitum fuiſſe pœna pecuniaria, locis piis applicanda, & ſuſpenſione à celebratione Miſſarum ego teſtis ſum. Interdum verò exilio cum pœnitentiis ſalutaribus. Quandoque Carcere. Sanè omnibus prædictis ſimul juxtà perſonæ, factique qualitatem, & ſcandalum. Non rarò etiam pœna graviori, nempè triremium, ſi perſonarum qualitas, delicti multiplicatio, ac perſeverantia, populique offenſio, ac exemptum pœnæ, ut alii Sacerdotes abſtineant, id requireret. Pœna tamen carceris frequentior eſt, in caſu quo ſemel tantum deliquerit, prout ſemel tantum præſumitur in hoc crimen Sacerdotem incidiſſe, ut de praxi refert Vincen. de Franch. *deciſ.* 317. *nu.* 4. Gabal. *caſ.* 145. *&* 142. *num.* 1. Guazz. *defenſ.* 2. *cap.* 2. *numer.* 18. ac alii.

Atque hinc, ſi quis ſemel, ac iterum in eadem die celebraret, putans bona fide ex aliqua juſta cauſa id ſibi licere, & ſi revera non liceret, niſi tamen conſtaret, quod malitiosè ſe gesserit, poterit dimitti cum aliqua pœnitentia ſalutari, quia cum processerit bona fide, non habet locum pœna *leg. ſi ſervum §. Prætor. ff. de aquir. hæred.* Cravet. *conſ.* 8. *num.* 31.

Quod ſi ſcandaloſè eadem die Miſſam iterans eſſet de hoc crimine diffamatus, eſſet irregularis aliquo modo impropriè, quatenus ratione ſcandali celebrare non poſſet licitè ob infamiam facti. Si autem eſſet ſententia Judicis condemnatus, quod malitiosè, ſeù dolosè celebraſſet, ideſt non ex ignorantia, putat Theſaur. *de pœn. Eccleſ. v. Miſſa cap.* 5. *num.* 4. eum effici infamem infamia juris, & conſequenter irregularem verè, ac propriè, quia damnatus de crimine publico eſt jure notatus infamia *leg.* 1. *§. qui in judicio ff. de his qui not. infam.* Can. *infames §. Porrò* 3. *quæſt.* 7. Hoc autem crimen eſt publicum: quia omnis gravis injuria contrà Religionem eſt crimen publicum. Clar. *in prax. quæſt.* 1. Et quia de jure Canonico omne crimen dolum continens, eſt crimen publicum infamans lata ſententia condemnatoria. Angel. *in ſum. v. crimen quæſt.* 9. Sylveſt. *eodem v. quæſt.* 3. aliique.

Denique ſi eſſet condemnatus, quod bis una die celebraſſet ob lucrum, ſeù eleemoſynam acquirendam, ut communiter contingit, tunc multò certius cenſeretur notatus infamia juris, & irregularis effectus, ratione vitii Simoniæ, quod eſt graviſſimum, ut per eundem Theſaur. *loc. allegat.* Undè Genuen. *in pr. d. cap.* 64. *in addit.* ait eo caſu gravius eſſe puniendum, ſcilicet pœna triremium.

Judex autem, tam ratione delicti, quam delinquentis regulariter eſt Epiſcopus, etiam ſi delinquens ſit Regularis vigore decreti Sacr. Concil. Trid. *de obſerv. & evit. in celebrat. Miſſ. ſeſſ.* 22. cum in hoc delicto intercedat abuſus, qui ſaltem ex dicto decreto reducitur ad avaritiam, vel ſcandalum, atque adeò poteſt Reus, etiam ſi ſit Regularis, ab Epiſcopo puniri. Dixi regulariter Epiſcopum eſſe Judicem hujus delicti: Nam poterit interdum veſtiri aliqua circumſtantia, quæ facit ipſum ſapere hæreſim, in quo caſu puniendum eſt à Sacr. Tribunali Inquiſ. cujus praxis in hoc, & ſimilibus ſervanda, ut ſi Sacerdos non jejunus ſecundò, vel tertiò in eadem die celebraverit, reddatur ſuſpectus de hæreſi, eo quod facto approbare videatur hæreſim recentium hæreticorum aſſerentium Euchariſtiam ſumere poſt receptum cibum conſultius eſſe.

Aphoriſmi. Non permittitur celebrari Miſſa ſuper Navibus, & negatur etiam Magnis Principibus, ut celebrari poſſit ſuper triremibus. In ingentibus tamen Navibus Indicis audio celebrari, ut puto, ex peculiari indulto, propter immanem navigiorum molem.

Illam celebrare non poſſunt Rei S. Officii, pendente cauſa, licet ſint habilitati à carceribus, & retineantur domi, vel in aliquo Monaſterio loco carceris.

Poteſt celebrari coram Principibus hæreticis ad fidem Catholicam converſis, præſentibus uxoribus, filiis, & aliis familiaribus hæreticis ſibi notis, dummodò non adſit ſcandalum, & non ſint nominatim excommunicati.

Illam celebrans ritu Latino idiomate Græco poteſt tolerari ex ignoratione linguæ Latinæ, vel ex alia cauſa.

Celebrans Miſſam, vel Sacramentaliter abſolvens, cum Sacerdos non ſit, fit ſuſpectus de hæreſi, & cogendus à Inquiſitore abjurare de vehementi, & degradatus tradendus eſt Curiæ ſæculari puniendus, quod importat pœnam mortis ex Conſtitutionibus Pauli IV. Greg. XIII. Clemen. VIII. & Urban. VIII. quæ incipit *Apoſtolatus officium*, in qua declaravit, eas pœnas procedere, etiam in minoribus 25. annis, majoribus tamen 20. annis; Undè ſequitur, cum hoc ſit crimen depoſitione dignum, ſi fuerit notorium de jure, vel de facto, reddit ipſo jure infamem, & irregularem.

In Regnis Valentiæ, & Cathaloniæ conſuetudo, ſive potius corruptela irrepſit, ut in die Commemor. Fidelium defunctorum quilibet Sacerdos celebrare poſſit tres Miſſas pro animabus defunctorum. Idem habuit originem à quodam vivæ vocis oraculo Julii Papæ III. dato Cardinali Compoſtellano.

Diaconus, vel Subdiaconus Miſſam ſæpius celebrans, & Confeſſiones audiens, ſi ſpontè compareat, poteſt inhabilitari ad Ordinem Præsbyteratus ſuſcipiendum, & ſuſpendi perpetuò ab executione ſuorum Ordinum.

Inſerviens celebranti non Sacerdoti, quem ſcit eſſe talem, poterit torqueri ſuper intentione, abjurare de vehementi, damnari ad triremes per quinquennium, ac ſuſpendi perpetuò à munere inſerviendi Miſſæ.

Qui in Miſſa adhibet Hoſtiam, vel particulam prius conſecratam, illamque iterum conſecrando elevat, & aſſumit, punitur in Sancto Officio,

Nobilibus Catholicis inter Hæreticos poteſt aliquando concedi, ut habere poſſint domi ſuæ Altare privatum, & diſpenſari cum Præsbytero pro Miſſa celebranda, ut in habitu laicali manere poſſit.

Reliqua vide apud Souſam *in aphoriſ. lib.* 1. *cap.* 23. & alios.

Utrum in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata, in quibus paucus eſt numerus Canonicorum, & Præsbyterorum, tolerari poſſit conſuetudo cantandi Miſſam Conventualem feſtis diebus dumtaxat? Vide de Capit. & Canon. Tom. 4. Conſult. *91*.

An debeat dici Miſſa Conventualis prò defunctis feria 2. *poſt Dominicam Paſſionis, quando officium defunctorum recitatum eſt?* Tom. 4. Conſult. *92*.

AFfirmativè: Nam in aliis feriis ſecundis Quadrageſimæ ideò non dicitur ſecundum rubricas: quia Oratio : *Omnipotens ſempiterne* eſt communis pro vivis, & defunctis, quæ Oratio non dicitur poſt Dominicam Paſſionis; Undè videtur, ut concordet Miſſa cum Officio, quod debeat dici Miſſ. pro defunctis, vel Oratio *Fidelium*. Siquidem Miſſa Conventualis eſt pars Officii Divini, & Collegiales ad ipſum obligantur, ut ad partem Officii Divini, & proindè obligantur ad hanc qualitatem Miſſæ ſub mortali, *capit. cum creatura de celebr. Miſſ.*

An Diaconus inſerviens in Miſſa ſolemni poſt concionem, quæ haberi ſolet poſt Evangelium, conferre ſe debeat ante Epiſcopum, ibique confeſſionem dicere, ut poſt publicatam Indulgentiam, Epiſcopus dare debeat benedictionem? Vide de Ritibus Tom. 4. Conſult. *93*.

An alicui pœnæ obnoxius ſit Sacerdos, qui Miſſam ſemel celebratam, eadem die laico Principi, id ex cauſa, quod abſolutis omnibus aliis, ad Eccleſiam veniſſet, petenti, ſuper Altare cum luminibus, ſuperpelliceo, & ſtola indutus, ſine Calice, & Hoſtia, omiſſis conſecratione, & ſecretis, perlegit, ſeù recitavit? Tom. 4. Conſult. 135.

MIhi dicendum videtur in hac Miſſæ recitatione intervenire abuſum Sacrarum Veſtium Sacerdotalium, & Sacri Altaris, quæ ab Eccleſia inſtituta ſunt pro functionibus Sacerdotalibus, quæ fiunt à Sacerdote nomine Eccleſiæ, ut

Mini-

Miniſtro publico. Recitatio autem hujuſmodi Miſſæ non eſt functio, quæ fiat nomine Eccleſiæ: Quia licet preces illæ ſint ab Eccleſia inſtitutæ, non ſunt tamen inſtitutæ, ut extrà oblationem Sacrificii recitentur, ſed tanquam partes ritualis oblationis, & ideò extrà oblationem Sacrificii non habent locum ex inſtitutione Eccleſiæ.

Redundat etiam in ſuperſtitionem: quia ſic celebrans aſſumit cultum precum ordinatum ab Eccleſia pro oblatione Sacrificii, & contrà ipſius inſtitutionem non ordinat ad Sacrificium, ſed ad aliud, ratione cujus D. Thom. 2. 2. *quæſt.* 93. *art.* 1. *in corp.* & Cajet. *eo loco* agnoſcunt ſalſitatem, & ſuperſtitionem in cultu. Sicuti enim ait D. Tho: ſalſarius eſſet, qui aliqua proponeret ex parte alicujus, quæ non eſſent ei commiſſa, ità vitium ſalſitatis incurrit, qui ex parte Eccleſiæ cultum exhibet Deo contrà modum Divina authoritate ab Eccleſia inſtitutum, & in Eccleſia conſuetum.

Atque adeò, cum ex doctrina Cardinalis *in cap. fin. de celebr. Miſſ.* omnis exceſſus, ſeù delictum commiſſum circà cultum Sacramentorum ſit crimen depoſitione dignum, quando concurrat grave ſcandalum, ſequitur hoc caſu, quod ſi crimen fuerit notorium, erit talis delinquens etiam ante condemnationem infamia juris notatus, & conſequenter irregularis: Quia omne crimen depoſitione dignum notorium afficitur juris infamia, & facit irregularem, ut de communi teſtatur Tolet. *lib.* 1. *cap.* 74. Sayr. *de cenſur. lib.* 7. *cap.* 12. *& ſeq.* Garz. *de beneſ. par.* 11. *cap.* 3. *num.* 110. *&* 119.

Hanc Miſſam ſiccam vocant, vel nauticam authore Durando *de Divin. Offic. cap.* 1. *num.* 23. ac alii.

An impubes major factus poſſit variare Eccleſiam à Tutore deſignatam prò celebratione Miſſarum? Vide de Legat. Tom. 4. Conſult. 214.

Quo pacto ſatisfactio Miſſarum in judicio probari poſſit, etiam apud Tribunal Rev. Fabricæ? Tom. 4. Conſult. 218.

QUod Miſſæ celebratæ ſint facilè probari poteſt per teſtes, vel per ſcripturam; Eſt eſt enim actus externus ſubjectus ſenſibus, ac publicè exercitus, atque adeò plures deponere poſſent de celebratione tali. At quod Miſſæ ſint celebratæ, pro quo celebrandæ ſunt, ſolum probari poteſt per juramentum illius, ad quem pertinet eas applicare. Papæus *deciſ.* 414. Molſeſ. *par.* 2. *Sum. tr.* 13. *cap.* 5. *num.* 168. & Leon. *de offic. Capell. quæſt.* 5. *ſect.* 30. *num.* 430. Quia id pendet ab applicatione ſacrificii, ac proindè ab actu interno celebrantis, aut illius, juxtà cujus intentionem applicatur Sacrificium; Quando autem agitur de probando, quod conſiſtit in animo, juramentum habetur pro legitima probatione. Plot. *in l. ſi quando num.* 57. *C. unde vi.* Theſaur. *dec.* 237. *numer.* 2. ac Rot. *deciſ.* 6. *alias* 263. *de Jurepatr. in nov.* Et idcircò Sacr. Congr. Epiſc. *in Caſenaten.* 25. Jun. 1655. cenſuit, quod ſatisfactio Miſſarum, non ſolum per ſcripturam, ſed etiam per omne genus probationum probari poſſit.

Extrà verò judicium, vel in cauſa ſummaria pro celebratione Miſſarum ſecundum diſpoſitionem teſtatoris probanda, præcipuè quando agitur de probando, an hæredes executi ſint legata relicta pro celebratione Miſſarum, ſufficit atteſtatio Rectoris Eccleſiæ, aut Sacriſtæ, aut Superioris Religionis, aut illius, qui illas celebravit. Alph. de Leon. *loc. cit. num.* 432. teſtante de praxi apud Tribunal Reverendæ Fabricæ; Quoniam atteſtatio æquiparatur juramento, *cap. ad aures de his, quæ vi, metuſque cauſ.* & obſervat. Fachin. *lib.* 1. *controv. cap.* 12. Præſumitur enim, quod atteſtans ſit paratus, ſi oporteret, ſuam atteſtationem juramento firmare, ac proindè juramentum ineſt virtualiter atteſtationi, tanquam ordinatæ ad certiorandum de veritate. Ideòque in hujuſmodi atteſtantibus plurimum attenditur qualitas perſonæ atteſtantis an ſcilicet talis ſit, cujus probitas excludat ſuſpicionem falſitatis, & an de ipſa præſumi poſſit, quod licet non juret, habeat tamen præ oculis veritatem.

CUm in decretis de celebratione Miſſarum (in §. An hæc) prohibeatur, ne in poſterum onera perpetua Miſſarum ſuſcipiantur ſine ſuperioris ſæcularis, vel Regularis licentia in ſcriptis obtinenda ſub pœnis ibi præſcriptis. Quæritur:

An acceptationes factæ ſine hujuſmodi licentia ſint nullæ, & invalidæ? Tom. 4. Conſult. 222.

NEgativè, idque ex eo, quod lex Canonica prohibens tantummodò aliquid fieri, illud non irritat, niſi expreſsè, vel æquivalenter fiat, irritum fore decernat. Turrecr. *in can. non oportet* 133. *quæſt.* 4. *ad* 2. Palud. *in* 4. *d.* 33. *qu.* 1. *art.* 1. *quæſt.* 4. aliique.

Patet multis argumentis. Primò, quia per ſe ex natura rei aliud eſt prohibere, aliud irritare: Nam prohibere eſt præcipere ne aliquid fiat; irritare verò eſt velle id, quod lege fieri prohibetur, ſi fiat, eſſe inutile, ac prò infecto haberi.

Secundò, quia non extat aliqua lex Canonica per quam ſtatuitur, quod actus ex eo, quod ſit prohibitus, ſi nullus, ſed potius per eam decernitur, quod ex ſimplici prohibitione actus non cenſeatur nullus, niſi lex illud prohibeat cum decreto irritante; Quare Innoc. III. *in cap. Ad Apoſtolicam de Regul.* dixit: Quod multa fieri prohibentur, quæ ſi fuerint facta, obtinent firmitatem.

Atque ità in hac ſpecie declaratum invenio à Sacr. Congr. Conc. *in Romana* 16. Januar. 1644. ſcilicet, acceptationes hujuſmodi oneris Miſſarum ſine licentia Superioris non eſſe nullas, neque invalidas.

CUm Sacr. Congr. Conc. Trid. (in Anconitana eleemoſynæ) ſub die 11. Januar. 1664. cenſuerit, ac declaraverit, pœnas præſcriptas in ſecundo ex decretis generalibus (de celebr. Miſſ.) alias per eandem Sac. Congr. editis, nimirum: (Deindè ubi pluribus Miſſis, etiam ejuſdem qualitatis celebrandis plura ſtipendia quantumcumque incongrua, & exigua, ſive ab una, ſive à pluribus perſonis collata fuerunt, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus, Monaſteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus, ac locis piis quibuſcumque, tam ſæcularibus, quam Regularibus Sacr. Congreg. ſub atteſtatione Divini judicii mandat, ac præcipit; ut abſolute tot Miſſæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint, ità ut alioquin ii, ad quos pertinet, ſuæ obligationi non ſatisfaciant, quinimmo graviter peccent, & ad reſtitutionem teneantur,) eſſe referendas ad quartum, quod eſt hujuſmodi. (Ac ſimiliter omne damnabile lucrum ab Eccleſia removere volens, prohibet Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna eandem Miſſam alteri, parte ejuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat,) & in eo repetitas intelligi.

Verum nè ex hac declaratione aliqui Sacerdotes anſam fortè ſumant opinandi, ipſum quartum decretum impunè violari poſſe, ideò quæritur:

Cuinam reatui, atque obligationi Sacerdos adverſus d. quartum decretum committens, ſubjaceat, non quidem ex vi præcedentis ſecundi decreti, ſed ex malitia actus in ipſo quarto decreto prohibiti.

1 *An ſcilicet peccet mortaliter?*
2 *An muneri ſuo ſatisfaciat?*
3 *An ad reſtitutionem teneatur?* Tom 4. Conſul. 227. Item vide Tom. 7. Conſult. 74. num. 1.

Tenen-

Tenendum eſt, retinentem ſibi partem ſtipendii, etiam ſi exhibeat ſtipendium taxatum, teneri ad reſtitutionem, ac proindè non ſatisfacere ſuæ obligationi: Quia tunc contrahitur obligatio reſtituendi, quando læditur aliquis in jure ſuo, ità ut ei non ſolvatur, quod eſt debitum. Dans autem pingue ſtipendium, totum dat intuitu oneris, quod imponit, & intendit dare tantum intuitu Miniſterii, non propter amicitiam, & ideò tranſit cum ipſo onere, & pertinet ad eum, qui onus adimplet. Ergò qui retinet partem ſtipendii, retinet id, quod de jure eſt debitum exhibenti Miniſterium celebrandi, atque adeò non ſatisfacit ſuæ obligationi.

Hinc licet detur ſtipendium congruum, & taxatum celebranti, fit tamen ipſi injuria, quia non datur totum, quod ipſi debetur. Nam cum totus titulus acquirendi eleemoſynam pro celebratione, quantacumque illa ſit, tantum ſit apud ipſum, & nullo modo apud eum, qui eam primo accepit: quia dum non celebrat, ſed in alium transfert onus, totus titulus, quem habebat, reſolvitur, dum ipſi non exhibetur integra eleemoſyna, non datur, quod de jure eſt ipſi debitum, & ideò fit ipſi injuria; Undè nec retinens partem eleemoſynæ, retinet quod ſuum eſt; quia transferendo onus celebrandi in alium, amittit jus ad totam eleemoſynam: Quare peccat contrà juſtitiam, & proindè obligatur ad reſtitutionem.

Atque ità declaravit eadem Sacr. Congr. *in d. Anconitana eleemoſyna* 5. Jul. 1664. cujus declarationem authenticè vidi, ac legi, & ex parte conſului, nempè:

Ad primum peccare mortaliter.

Ad ſecundum negativè in caſu ad effectum, de quo agitur, hoc eſt non ſatisfacere muneri ſuo quoad diſtributionem eleemoſynæ, licet ſatisfaciat quoad Sacrificium Miſſæ.

Ad tertium affirmativè.

Undè non eſt amplius de hoc dubitandum.

1 *An Regulares privilegiati, præcipuè Fratres Prædicatores, & Minores ex* cap. io his de privil. *poſſint hodie uti Altari portatili, etiam invito Epiſcopo Diæceſano? Et quatenus negativè.*

2 *An id poſſint de illius licentia, & approbatione?* Tom. 6. Conſult. 12.

AD 1. Reſpondendum eſt Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, aliiſque Regularibus quibuſcumque nequaquam licere uti privilegio Altaris portatilis, atque adeò in Clauſtro Miſſam celebrare, præſertim Epiſcopo contradicente, niſi privilegium poſt Conc. Trid. à Sede Apoſtolica obtinuerint. Siquidem, ut inquit Io: And. *in d. cap. in his num.* 8. poſt Oſtien. *num* 11. Butr. *num.* 8. & Abb. *numer.* 3. hoc privilegio utebantur ipſi Fratres in novitate ſua, quando carebant propriis Eccleſiis, habebant Oratoria ſimplicia non conſecrata, & celebrabant in propriis habitaculis; Hodie vero & habent Cæmeteria, & Eccleſias conſecratas, & ideò uti illo non poſſe, cum fuerit eis conceſſum in ſubſidium; Ceſſante igitur cauſa, ob quam privilegium fuit conceſſum, ceſſat privilegium, *arg. cap. Etſi Chriſtus de jur. jur.* & cap. *cum ceſſante de appellat.* ideòque Indultum Concilii Triburienſis celebrandi cum tabula conſecrata, cum fuerit conceſſum in defectum Eccleſiæ, non habet locum in locis, in quibus Eccleſiæ non deſunt, ut probat Can. *Concedimus de conſecr. d.* 1. ibi: *Donec conſecrata Eccleſiæ valeant reſtaurari, & ſi Eccleſia defuerit*; Videtur enim inferri injuria Eccleſiæ, & loco ſacro, cum extrà eum nulla neceſſitate cogente, Miſſæ ſacrificium celebratur, ut *in can.* 1. *& can. ſicut non alis de conſecr. d.* 1.

Quare Congregationi Peregrinorum Ordinis Prædicatorum olim ſupplicanti Sac. Congr. Conc. cenſuit, concedendam eſſe privilegii Apoſtolici confirmationem celebrandi in Oratoriis, & Altaribus portatilibus in illis locis, in quibus nulla ſuppetit commoditas Eccleſiarum conſecratarum, & in ſpecie hoc privilegium Fratrum Prædicatorum, & Minorum fuiſſe à Concilio ſublatum tenet Navarr. in *man. capit.* 25. *num.* 82. *in fin.* Barboſ. *de poteſt. Epiſc. alleg.* 23. *numer.* 4. Poſſev. *de pollut. Eccleſ. diſp.* 1. *cap.* 11. *num.* 1. ex ipſis Regularibus Sorb. *in comp. privileg. Mendic. v. Miſſa* 3. *in annot.* §. 1. Henriq. *lib.* 9. *Sum. cap.* 27. *n.* 2. *in com. lit. S*, Beja *p.* 4. *reſponſ. caſ.* 33. & alii multi.

Ad 2. Diſtinguendum eſt, Aut enim Intendunt Fratres Prædicatores, & Minores celebrare in Altari portatili, & hodie non poſſunt, etiam de licentia Epiſcopi. Aut in Altari fixo in aliqua Capella ad divinum cultum dicata, & poſſunt, ſi Epiſcopus locum prius viſitaverit, & approbaverit. Utriuſque propoſitionis veritas clariſſimè apparet relatis verbis *d. c. un. ſeſſ.* 22. quibus Conc. primò prohibet, nè Epiſcopi permittant, ut Miſſa celebretur in privatis domibus. Deindè prohibet, nè id fieri permittant in locis, quæ ſunt omninò extrà Oratoria ad divinum tantum cultum dicata. Poſtremò præcipit, ut hujuſmodi Oratoria prius deſignentur, & viſitentur ab Ordinario.

An ſit licita conſuetudo immemorabilis cantandi Miſſam de Requiem pro defunctis die qualibet ex devotione fidelium? Tom. 6. Conſult. 64.

PUto hujuſmodi conſuetudinem poſſe tolerari, atque indulgendum devotioni, ac pietati fidelium erga defunctos, exceptis tamen iis diebus, quos Sac. Rituum Congregatio excipere mandaverit, Primò quia immemorabile ſolitum non eſt ſublatum per Rubricas, propter quod in ſimili jam Sac. Rit. Congregatio ſolet reſpondere, licitum eſſe continuare celebrationem Miſſæ votivæ de B. Maria in Aurora, etiam in quibuſvis diebus feſtis, licet obſtent Rubricæ, ut in ſequentibus declarationibus.

In Burgenſi. *Utrum Miſſa B. Mariæ dotata perpetua in Sabbato, quæ in Cathedrali dicitur de memoria, ſtante regula Miſſalis, quæ diſponit, non quod dicantur Miſſæ votivæ in diebus duplicibus, poterit dici, cum non ſit principalis, tum propter devotionem maximam populi confluentis, tum quia motus proprius præcipit regulas Miſſalis obſervari,*

Sacr. Rit. Congregatio anno 1594. *ſingulis ſingulariter reſpondit, ut infrà: Ad ſecundum cenſuit utramque eſſe dicendam.*

In Valliſoletana. *Cum ab immemorabili tempore ſervatum fuiſſe aſſeratur in Congregatione Valliſoletana Ordinis S. Benedicti Congregationis Hiſpaniarum poſt Primam immediatè canere ſingulis diebus Miſſam votivam de B. Virgine, & in Capitulo Generali d. Ordinis noviſſimè habito decretum fuerit, continuari debere prædictam Miſſam votivam, Magiſter Frater Alphonſus de S. Victore modernus Generalis præfatæ Congregationis Hiſpaniarum, & Concionator Regis Catholici ſupplicavit pro approbatione, & confirmatione prædicti decreti.*

Et Sac. Rit. Congregatio approbavit, & confirmavit, exceptis tamen Dominica prima Adventus, feria IV. Cinerum, Dominica prima Quadrageſimæ, Dominica Palmarum cum tota majori Hebdomada, Dominica Reſurrectionis cum duobus ſequentibus, Nativitas Domini, Epiphania, Aſcenſionis, Corporis Chriſti, & omnibus diebus, in quibus celebrari debet peculiare feſtum in honorem B. Virg. juxtà præſcriptum in Calendario Romano, ac dummodò diebus, in quibus celebratur dicta Miſſa votiva, præter dictam Miſſam votivam celebretur etiam Miſſa Conventualis diei, ſeù feſti currentis, Hac die 19. *Novembris* 1633.

In Marſicenſi. *Cum in Oppido Vigiani ampliſſimo finitimorum concurſu feſtivitas S. Mariæ de Monte in primis Dominici Maii, atque Septembris annis ſingulis ab immemorabili tempore celebretur, ſupplicavit Archipresbyter, & Clerus ejuſdem loci, ut vice officii, & Miſſæ currentis, ibidem celebrari poſſit Miſſa B. M.*

Sac. Rit. Congregatio attentis narratis indulſit, ut poſt peractum officium occurrens Miſſa votiva de B. M. in eadem Eccleſia celebrari poſſit, ſervatis in reliquis rubricis Breviarii, & Miſſalis Romani, die 16. *Aprilis* 1644.

Secundò: quia rubricæ non derogant conſuetudinibus immemorabilibus, præſertim in iis, quæ ſe compatiuntur in reliquis cum rubricis cum in hoc caſu propter hanc Miſſam non relinquitur Miſſa Conventualis qualibet die.

Tertiò: quia ubi periculum eſt, quod homines retrahantur à bonis operibus, & agitur de devotione populi, quam pro ipſis, & pro Eccleſia expedit aliquando in quibuſdam locis promoveri, indulgeri convenit, quod fieri poteſt; Rubricæ enim non obligant cum gravi incommodo, earumque obſervantia in tali caſu eſſet impeditiva majoris boni, nam eſſet cauſa cur fideles non facerent celebrare Miſſas pro defunctis, atque adeò, quod defuncti privarentur hujuſmodi ſuffragiis; Undè non eſt veriſimile, quod in hoc caſu velit Eccleſia præferri obſervantiam Rubricarum pietati ſuæ, ac fidelium, quæ oritur ex gravi motivo.

An reductio Miſſarum ex legato cum expreſſa obligatione, & ſubſtitutione obtenta à Sacra Congregatione Concil. ſine expreſſione dictæ obligationis, & ſubſtitutionis, ſit valida, &c. Vide de Legatis piis Tom. 6. Conſult. 69.

An

An nocte Sacrata Nativitatis Salvatoris poſt primam Miſſam cantatam, alia duæ Miſſæ immediatè celebrari, & Chriſtifidelibus Sacra Euchariſtia miniſtrari liceat? Tom. 7. Conſult. 25

NEgativè. Francolin. *par. 1. cap. 39. num.* 20. ubi alios citat. Eamque ſententiam docuerunt antiquiores, nominatim Angelus de Clavas in *voce Miſsa* §. 16. Sylveſt. *eadem voce* 1. §. Armilla, & Tabiena *eadem voce*, & alii, ac aſſerentes, quod ipſa Nativitatis nocte primam dumtaxat licet Miſſam celebrare, adeò ut reliquas duas neque publicè, neque privatim ante autoram continuare liceat. Ratio autem deducitur ex privata inſtitutione hujus cæremoniæ, in qua Intentio Eccleſiæ fuit, ut prima Miſſa dicatur poſt mediam noctem, ſecunda in autora, tertia in plena luce, ut ait D. Thom. *diſp. 8. ſect. 4.* Undè ſolum in prima Miſſa dicitur: *Communicantes, & noctem Sacratiſſimam celebrantes*: In ſecunda autem, & tertia dicitur: *Et diem Sanctiſſimus celebramus.*

Et ità declaravit quoad utrumque quæſitum Sacrorum Rituum Congregatio his verbis:

In nocte Nativitatis Domini poſt primam Miſsam cantatam aliæ duæ Miſsæ immediatè non celebrentur, nec Chriſtifidelibus Sacra Euchariſtia miniſtretur. In Piſaurenſi.

Item per hæc alia: *Patres S. Caroli Congregationis Clericorum Regularium petierunt reſponderi: An liceat in nocte Nativitatis Domini poſt cantatam primam Miſsam, alias duas immediatè celebrare, & communicare fideles? Et Sacra Congregatio reſpondit, nullo modo licere, ſed omnino prohiberi die* 20. *Aprilis* 1641.

Et cum quidam Regulares id oihilominus licere prætenderint, & propterea rurſus in eadem Sacra Congregatione audiri ſupplicaverant, ejus Eminentiſſimi Patres, ipſis audixis protulerunt hoc decretum:

Cum Superioribus dictis conſulta hac Sac. Rit. Congregatione an eſset permittendum celebrari in media nocte Natalis Domini poſt Miſsam decantatam ſucceſſivè alias duas Miſsas, & in eis Sacram Communionem exhibere fidelibus, illam depoſcentibus, & reſpondiſset, non eſse permittendum, ſed omninò utrumque prohiberi, nihilominus nonnulli Regulares aſserentes hoc licere, ſupplicarunt audiri. Et Sacra Congregatio ipſis auditis cum Procuratoribus, & Advocatis ad relationem Eminentiſſimi Pallotta ſtetit in decretis, & reſpondit, iterum prohibendum tam Sacerdotibus celebrare volentibus, quam confluentibus in media nocte ad Eccleſias, & Communionem depoſcentibus. Die 7. Decembris 1641. Quorum decretorum duplicata expedita fuerunt die 9. Auguſti 1653. Carolo Epiſcopo Oſtienſi Card. Medices Præfecto, & Bernardino Roccio Sac. Rit. Congr. Secretario.

Ità Sacr. Rit. Congregatio cujus juſſa in omnibus exequantur.

De celebratione Miſſæ tertia hora poſt meridiem? Vide de Miſſionar. Tom. 7. Conſult. 50.

1 *An Monaſterium Divi Gregorii Urbis Congregationis Camaldulenſis poſſit ſibi retinere partem eleemoſynæ Miſſarum diſtributarum in Monaſteria dictæ Congregationis?*

2 *An teneatur redditus omnes Sacrarii, ſive Sacriſtiæ inſumere pro eadem Sacriſtia?*

3 *An teneatur ſatisfacere pro Miſſis quotidianis in ſua Eccleſia excluſivè quoad alia Monaſteria ejuſdem Congregationis?*

4 *An ſatisfaciat menti fel. rec. Urb. VIII. in numero Miſſarum celebrandarum in eadem Eccleſia?* Tom. 7. Conſult. 74. Item vide quoad 1. Tom. 4. Conſult. 227.

AD 1. Negativè omnioò tenendum eſt, ut ſatis reſponſum eſt in d. Tomo 4. Conſult. 227.

Ad 2. Non teneri: Quia Sacriſtia non eſt membrum ſeparatum à Monaſterio, imo penitus illi unitum, & quotieſcumque Sacriſtia eſt abundè proviſa, adimpleta eſt mens fel. rec. Sixti V. concedentis, confirmantiſque privilegia, ac indulgentias ejuſdem Eccleſiæ, quæ fuit, ut fideles ad ſtructuram, ædificiorumque reparationem, reſtaurationem, & conſervationem Monaſterii manus promptius adjutrices porrigerent, ut in ejus literis habetur datis 3. Kal. Octobris 1642. & in literis unionis fel. mem. Gregor. XIII. anno 1673. 12. Kal. Octobr. expeditis, inter alia Sum. Pont. unit iocorporatque ac ſubiicit præfato Monaſterio omnes oblationes, jura ſepulturæ, funeralia, eleemoſynas, legata, & alia quæcumque emolumenta ex largitione, ac pia fidelium devotione pertinentia, ex quibus colligitur, oon eſſe quod diſtinctum dominium Sacriſtiæ à dicto Monaſterio.

Excipio eleemoſynas pro Miſſarum celebratione, nam adducta verba Pootificis non ſunt apta comprehendere ea, quæ indigent ſpeciali nota, eſt enim facultas generalis. Facultas autem generalis oon ſe extendit ad ea, quæ indigent ſpeciali oota, ut deſumitur *ex §. ſed & quod inſtit. de nat. gen. & civil. & l. 1. ff. de Conſt. Princ.* & notat Jaſ. *in l. 1. num. 21. ff. de legat.* 1. Natta *conſ. 4. num. 6.* aliique. Atque facultas incorporandi Miſſas Monaſterio eſt gratia, quæ indiget ſpeciali nota: nam tangit diſpoſitiones ultimarum voluntatum, quarum mutatio eſt reſervata Romanæ Sedi, ac proindè non comprehenduntur oiſi ſpeciatim exprimantur, vel ſaltem per æquipollentiam, *l. Item apud Labeonem §. hoc edicto ff. de injur.* & cap. *Quia de ſent. excom. in 6.*

Ad 3. Negativè, ex clara diſpoſitione San. mem. Urban. VIII. concedentis facultatem Abbatibus pro tempore exiſtentibus in præfato Monaſterio, ut pro oneribus Miſſarum, quibus non poteſt ſatisfieri in dicta Eccleſia, procurent ſatisfieri in Urbe per Sacerdotes ſæculares, vel Regulares, vel per Monaſteria, & Eccleſias ejuſdem Congregationis. Et certè Sum. Potifex non diſtinguit onera, quæ recipiuntur io Octava Mortuorum ab oneribus recipiendis per annum, vel à receptis. Et ſicut particula *Vel* ponitur facultativè quoad Sacerdotes ſæculares, ità poteſt ſatisfieri per Sacerdotes Monaſteriorum dictæ Congregationis excluſivè quoad alios omnes in Urbe exiſtentes, cum eadem ſit ratio fulcita à juris diſpoſitione; Dictio enim *Vel* eſt alternativa, & obſervant DD. præcipuè Pariſ. *conſ. 91. numer. 29. l. 2.* Menoch. *conſil. 3. num. 21.* aliique.

Ad 4. Reſp. id pendere ab obſervatione Brevis Urbani VIII. Cœterum extat decretum Sac. Congregationis Conc. ſub die 15. Decembr. 1663. ac etiam Sacræ Viſitationis Apoſtolicæ tenoris ſequentis.

Atque in Sacriſtia liber quotidiano uſui paratus ſit, in quo ſinguli Sacerdotes, qui in ea Eccleſia Sacrificium obtulerint, Miſſam à ſe tali die celebratam adnotent, & cujus oneris ratione celebraverint, propria manus ſubſcriptione teſtentur.

Et cum idem Summus Pontifex facultatem fecerit Abbati dicti Monaſterii, ut prò ſatisfactione eleemoſyoarum manualium io eadem Eccleſia de cætero elargiendarum majorem, quam poterit, diligentiam adhibeat, ut debito eleemoſynarum hujuſmodi oumero in Eccleſia prædicta ſatisfiat, pro illis autem, quibus ſatisfacere non poterit, &c. ideò curandum eſt, ut in ipſa Eccleſia, & Oratoriis illi conjunctis, vel toti, vel majori oumero Miſſarum aſſiduè ſatisfiat, & illis præcipuè, quæ manuales dicuntur, quam primum ſatisfieri debet. Debet tameo conſiderari nuoerus Miſſarum quotidiè elargitarum, & damnum Monaſterii. Nam ſi omnes Miſſæ celebrarentur io eadem Eccleſia, ſentiret incommoda ſervitutis, & ſtipendii quamplurium Clericorum, ac id genus alia.

An Edictum Epiſcopi, quo præcipitur ſub pœna excommunicationis, aliiſque arbitrariis, quod nemo admittat ad celebrationem Miſſarum Presbyteros exteros abſque ejus licentia comprehendat etiam Regulares? Ubi ſummatim explanatur decretum de obſerv. & evit. in celebrat. Miſſæ ſeſſ. 22. Sacr. Concil. Trident. Tomo 8. Conſult. 42.

SAc. Conc. Triden. adhibens omnem curam, ut Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur, decrevit, ut Ordinarii locorum Epiſcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere ſedulò curent, ac teneantur, quæ vel avaritia, idolorum ſervitus, vel irrevereotia, quæ ab impietate vix ſejuncta eſſe poteſt, vel ſuperſtitio, veræ pietatis falſa imitatrix induxit, quæ tantum refert Paſqualig. Sed deindè ſubdit S. Syoodus, ut irreverentia vitetur, ſinguli in ſuis Diœceſibus interdicant, nè cui vago, & ignoto Sacerdoti Miſſas celebrari liceat, &c. Neve diceretur, quod Epiſcopi in dicto decreto conſtituantur delegati Sedis Apoſtolicæ, etiam quoad Regulares, quandò agit de celebratione extrà Eccleſias, & Oratoria tantum cultui

Divino

Digitized by Google

Divino deputata, his verbis conceptis cautum, & ſancitum eſt. Hæc igitur omnia, quæ ſummatim enumerata ſunt omnibus locorum Ordinariis ità proponuntur, ut non ſolum ea ipſa, ſed quæcumque alia huc pertinere viſa fuerint, ipſi prò data ſibi à S. Synodo poteſtate, ac etiam ut delegati Sedis Apoſtolicæ prohibeant, mandent, corrigant, ſtatuant, atque adeò inviolatè ſervanda cenſuris Eccleſiaſticis, aliiſque pœnis, quæ illorum arbitrio conſtituentur, fidelem populum compellant, non obſtantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac conſuetudinibus quibuſcunque. Hucuſque Concilium, quid ad hæc? Vtrum id negabitur? Qui poteſt? An ut tanta authoritate convincantur.

Quæ cauſa non ſolum magna authoritate Concilii, ſed etiam ejuſdem Sac. Congr. totque teſtium nititur, ipſiuſque Ceſpidis exemptionis Regularium aſſertoris, ac vindicis *cap. 5. dub.* 89. qui refert, quod cum à Fratribus Bononienſibus coram eadem Sacra Congregatione fuerint propoſita aliqua dubia, inter alia ſic fuit conſulta.

Eſſendo publicato d'ordine generale da Monſignore Arciveſcovo, che niun laſci celebrar Meſſa à Preti foraſtieri, ſenza prima vedere, che ne habbi havuta licenza da ſua Signoria Illuſtriſſima, ò dal ſuo Vicario Generale, ſi ricercaſe i Frati ſiano tenuti ad oſſervarlo. Fuit reſponſum die 2. *Iul.* 1620. *Ad* 12. *Non licere Regularibus in ſuis Eccleſiis ad celebrandum admittere Presbyteros ſæculares contrà prohibitionem Illuſtriſſimi Archiepiſcopi.*

Sic quoque declaraſſe Sacram Congregationem 2. Novembris 1594. ait Barb. *in declar. ad cap.* 16. *Conc. Trid. ſeſſ.* 23. *num.* 5. & in *Neapolitana* 17. Auguſt. 1630. & alibi apud Gallet. *in marg. caſ. conſcient. v. Miſſa*. Ricc. *in pr. for. Eccleſ. dec.* 748. *in* 1. *edit. & reſol.* 635. *in* 2. *edit. & dec.* 208. *par.* 4. ac alii.

Quo verò ad decretum Sac. Conc. Trid. In eo proponuntur obſervanda in Sacroſancto Miſſæ Sacrificio ad hoc, ut omni Religionis cultu, ac veneratione celebretur. Can. *nihil in Sacrificiis*, ibique Gloſ. *deciſ.* 2. & reprehenditur qui facit opus Domini negligenter. *Hierem.* 48. ſecundum editionem ſeptuaginta, nam ſecundum vulgatam habetur: Maledictus homo, qui facit opus Domini fraudulenter, & rectè; Negligentia enim operis Domini quodammodò fraus, & dolus eſt.

Quæ autem in Miſſæ Sacrificio evitanda ſunt in tria capita colliguntur, quæ ſunt Avaritia, Irreverentia, & Superſtitio.

An Sacerdos Armenus in Diœceſi Latina poſſit in Miſſa dicere orationem prò Patriarcha Armeno Schiſmatico? Vide de Ritibus Tom. 8. Conſult. 80. Sum. num. 2.

1 *An Sacerdotibus, qui Latinam, & Illiricam linguam callent, permittendum ſit, ut Miſſam utraque lingua, pròut ipſis placuerit, celebrare poſſint?*

2 *An iis Sacerdotibus, qui ad Presbyteratum promoti fuerunt, tanquam periti in lingua latina, quique eadem lingua Miſſam per non modicum tempus celebrarunt, permittendum ſit, ut lingua etiam Illyrica celebrare poſſint?*

3 *An iis Sacerdotibus, qui ad Presbyteratum promoti fuerunt, tanquam periti in lingua Illyrica, quique eadem lingua Miſſam per non modicum tempus celebrarunt, permittendum ſit, ut lingua etiam Latina, nempè nobiliori, Miſſam celebrare poſſint, ſi cæteroquin in ea periti reperiantur?* Tom. 8. Conſult. 118.

RESp. generatim, quod licet Miſſa non poſſit recitari vulgari lingua, ut decernit Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 22. *cap.* 8. ubi & *can.* 9. damnat anathemate dicentes, vulgari tantum lingua eſſe celebrandam, & notat Bellarm. *lib.* 1. *de Miſſ. cap.* 2. Petr. Sotus *lect.* 15. *de cærem. Miſſ.* ac alii. Quia Sacrificium Miſſæ non peragitur ad inſtructionem populi, ut hoc nomine neceſſè ſit, omnia vulgari lingua dici, ut ab eo intelligi poſſent, ſed tendit ad colendum Deum idem Bellar. *lib.* 2. *de Miſſ. cap.* 16. Tamen apud Sclavos celebratur etiam hodie Miſſa idiomate Illyrico ex conceſſione Jo. VIII. in gratia Sfetumpuleri Sclavi Moraviæ Principis, cum onere tamen, quod Evangelium latinè recitaretur, ut refert Baron. *Tom.* 1. *annal.* ſub anno 880.

An autem hi poſſint celebrare latino idiomate? Reſpond. poſſe quidem illorum Eccleſias recipere Latinum ritum,

juxtà conceſſionem Pii V. in Bulla præfixa Miſſali Roman., privatas tamen perſonas, non poſſe celebrare ritu latino; dum ſunt in propria Eccleſia: quia tenentur ſe conformare ritui proprio. Verum idem Jo: VIII. conceſſit in eiſdem literis eidem Principi Moraviæ, ut ſi vellet, poſſet facere coram ſe celebrare Miſſam Latinam, quam conceſſionem extendit etiam ad ipſius Judices. Ex qua conceſſione deducitur, quod ità Indulſit Miſſam in idiomate Illyrico, ut ſine ſpeciali licentia non poſſit in alio idiomate celebrari; modò tamen, ut dictum eſt, poſſunt ex conceſſione Pii V. in dicta Bulla illæ Eccleſiæ complecti ritum latinum.

Ex quibus Ad 1. negativè: quia tanquam privatæ perſonæ debent ſe conformare ritui proprio, dum ſunt in propria Eccleſia.

Ad 2. Affirmativè: Quia hoc modo ſe conformarent proprio ritui.

Ad 3. Negativè: quia, ut dixi, id permittitur illarum Eccleſiis, ut recipiant Latinum ritum ex Pio V. *loc. cit.* non autem privatis perſonis, quæ non poſſunt celebrare ritu Latino, dum ſunt in propria Eccleſia: quia tenentur ſe conformare ritui proprio, ut ſuperius præmiſi.

An Rectoribus Navium magnarum navigantium ad Indias, vel alias longinquas Regiones, concedenda ſit facultas celebrandi Sacrum in eiſdem Navibus, ſaltem in feſtivitatibus de precepto? Tom. 8. Conſult. 114.

NEgant Paludanus, Sotus, Turrecrem. in *cap. Sicut de conſecr. d.* 1. Jo: de Fribur, & alii multi; Quia licet in neceſſitate celebrari poſſit extrà locum conſuetum, non licet tamen cum aliquo periculo; in mari autem ſemper adeſt periculum effuſionis ſanguinis; quia licet ſit tranquillum, poteſt de repentè ventis commoveri. Hanc ſententiam ſequuta eſt Sacra Congreg. Sancti Officii, quæ ſæpè cenſuit, quod Miſſa non permittatur celebrari ſuper Navigiis in navigationibus Indiarum, ut 31. Julii 1607. & 2. Auguſti ejuſdem anni, & negata fuit licentia Principi Philiberto, ut celebrari poſſit ſuper triremibus 2. Septembris 1621.

Si tamen extent conceſſiones Clem. VIII. & Pauli V. eæ ſunt exhibendæ, & juxtà illarum tenorem, penſatis rerum circumſtantiis, petita facultas concedenda ſit.

De Sacerdote Latino facto Monacho ritus Greci, quoad celebrationis Miſſæ diſpenſationem. Vide de Ritibus. Tom. 8. Conſult. 132.

Cui competant oblationes oblatæ Miſſæ? Et quid de oblationibus Sacerdoti primo celebranti oblatæ? Vide de Oblation. Tom. 8. Conſult. 142.

1 *An Miſſa perpetua in caſu Altaris impediti, ut in caſu poſito, poſſint celebrari in aliis Altaribus ejuſdem Eccleſiæ cum ejuſdem Sancti Imagine, & ex eo præcipuè, quod ipſa Ara, in qua eſt Altare nullo privilegio donata ſit, præter Corporis ipſius Sancti?*

2 *Quidvè ſi donata eſſet privilegio particulari?* Tom. 9. Conſult. 80.

AD 1. Concedendam eſſe cenſeo hanc facultatem, ad quam impediendam obſtare non poteſt, quod videatur quædam diſpoſitionum commutatio. Primò, quia non dicitur propriè commutatio, quandò finis diſpoſitionis ſervatur, cum in quacumque diſpoſitione cauſa finalis ſit præcipuè ſervanda, illaque magis attendenda, quam ipſa diſpoſitio. Rota *deciſ.* 193. *num.* 7. *par.* 1. *dec.* 39. *num.* 9. *par.* 4. *deciſ.* 429. *num.* 3. *par.* 3. *dec.* 480. *num.* 2. *par.* 2. *recent.* & in *Romana depoſiti* 15. Decembris 1645. §. *hinc* coram Cardinal. Corrado. In hoc autem caſu ſervantur diſpoſitionis cauſæ finales, etiam per deputationem alterius Altaris, Nam cauſæ, quæ moverunt teſtatores ad legandum prò celebrandis Miſſis in celeberrima illa Ara, duæ tantum adduci poſſunt, ſuffragium ſcilicet eorum animarum, & effectus devotionis erga illum Sanctum; quæ cauſæ, quia reſpiciunt pietatem, cenſentur expreſsè, ac omninò finales dici debent. Barthol. *in l.* 2. §. *fin. num.* 2. *ff. de donat.* Bald. *in l. quamvis de fideicom.* Angel. 124. *n.* 4. Ruin. *Conſ.* 137. *num.* 10. *lib.* 3. aliique. Hæ autem cauſæ ſuum omninò ſortiuntur effectum, tàm ſi Miſſæ dicantur in uno, quàm in alio Altari.

C Nam

Nam quoad primam cauſam, nempè ſuffragium, certum eſt, quod omninò adimpletur, cum illud non magis ex Miſſa celebrata in uno Altari, quod non ſit privilegiatum, ut in hoc caſu, quam in alio provenit. Gratian. *diſcept. for. cap.* 133. *num.* 9. Sot. *in* 4. *diſt.* 3. *quæſt.* 2. *art.* 4. Cravet. *conſ.* 243. *num.* 2. Rot. coram Seraph. *dec.* 1149. *num.* 11. Quod comprobantr ex eo, quia Miſſarum omnium valor, quoad opus operatum eſt æqualis, ut omnium Theologorum eſt ſententia, & tradit Navar. *conſ.* 37. *de pænit. & remiſſ.*

Secunda etiam cauſa finalis, devotus ſcilicet affectus, qui devotionis, & cultus divini augmentum reſpicit, tantum abeſt, quod per conceſſionem gratiæ non adimpleatur, quinimò niſi gratia concedatur, adimpleri nequeat, cum tale augmentum impediret.

Deindè, quia etiam ſi dici poſſet commutatio, tamen prò augendo cultu Divino fieri poteſt, ac debet, ut habetur expreſsè ex Sac. Concil. Trident. *ſeſſ.* 21. *cap.* 3. *&* 5. *de reform.*

Et quidem, quod ex cauſa, quæ poſt mortem teſtatorum emergunt, eorum diſpoſitiones commutari poſſint, & ab eorum voluntate recedi, egregiè, ac diffusè aſſerit Card. Mart. *de conject. ult. volunt. tit.* 4. *lib.* 3. *num.* 39. *&* 20. *lib.* 15. *num.* 21. *& lib.* 6. *tit.* 3. *num.* 46.

Ad 2. verò quod attinet hoc idem dicendum eſt, ſi non ſit poſſibile, quod comodè omnes Miſſæ celebrari poſſint in Altari privilegiato: quia quandò accipiuntur ſub hac tacita conditione, ſi commodè celebrari poſſint, etiam ſi acceſſerit promiſſio celebrandi in Altari privilegiato. Nam cum ii, ad quos ſpectat, teneantur habere rationem ſervitii Eccleſiæ, & ſe nolle obligare ultrà id, quod poſſunt, cenſentur accipere ſub tali conditione.

Aliqua de Miſſa. Vide de Euchariſtia præcipuè. Tom. 9. Conſult. 93.

1 *De materia, & forma Calicis, deque apparatu Cœnico Menſa Christi.*
2 *Qui Calices olim in uſu?*
3 *Quot Calices in Cœna Chriſtus habuit?*
4 *An vino puro, puta, impermixto utendum?*
5 *Cur vino Chriſtus aqulam miſcuit?*
6 *Calidam an Græci rectè in Calicem infundant?*
Tom. 9. Conſult. 96.

QVem Calicem Evangeliſtæ, Coſmus Hieroſolymita *hym.* 6. Craterem vocat, eſtque metaphoricè intelligendus, ut notat Odo Cameracenſis ad Odonem Monachum Affligenienſem, nempè id quod continet prò eo, quod continetur, ideſt vas prò liquore vini, & aquæ, quod Calix continebat. *Cui claritas attribuitur non pro fulgore, ſed prò dignitate Sacramenti*, ait Stephanus Educenſis *de Sacramente Altaris cap.* 16. illique convenit illud *Pſalm.* 22. *Calix tuus inebriant quam præclarus eſt.*

Circà materiam, & formam opinationem ſuam de Calice Stephanus Edvenſis profert *lib. de Sacram. Alt.* nempè ſimile vero videri luteum, vel ligneum.

Gabriel Biel. *lect.* 52. *in Canonem Miſſa* nihil certi ſtatuit, tantum vult, talem fuiſſe, qui deceret Chriſti paupertatem: *Sacerdos*, inquit, *Calicem factum de auro, & argento, vel ubi paupertas Eccleſia cogit de ſtanno. Chriſtus tamen, qui Apoſtolis ſuis poſſeſſionem auri interdixit, non creditur fuiſſe uſus Calice aureo, vel argenteo, ſed fortè, nec ſtanneo, qui paupertatem ſuam nobis declarans, ait: Vulpes foveam habent &c.*

Sed contrà alii faciunt, qui Calicem, & apparatum reliquum eximium, ac pretioſum judicarunt. Beda *de locis ſanctis cap.* 2. *In platea, quæ martyrium, & Golgotha continuat, exedra eſt, in qua Calix Domini ſcriniolo reconditus, per operculi foramen tangi ſolet, & oſculari, qui argenteus Calix hinc indè duas habens anſulas, ſextarii gallici menſuram capit, in quo illa eſt ſpongia Domini potus miniſtra.*

Formam, materiam, menſuram expreſsè habens publicè multos annos propoſitam, ut diffiteri non debeas, Bernardius *Tom.* 4. *lib.* 2. *cap.* 11. Calicem credi, ait, Valentiæ eſſe, & ſervari adhuc modo. Addit Andreas Victorellus in Aphoriſmos Emanuelis Sà *v. Calix* ex lapide agathæ eſſe, Qualis, & ubi conſervetur ait Baron. *an.* 34. *num.* 63.

Singulatim diſcutienda ſuppellex, de qua quidem conſtet. Lagenam, ſivè amphoram aquæ teſtaceam dicit Chryſoſtomus *enarrat.* 26. *in Matth.*

Pelvium ex ære fuit, Ità ex M. Jo: de Forcourt Hannone lib. quem de peregrinatione Hieroſolymitana vernacula lingua ſcripſit. Verba latinè ſic reddo: *Ad vigeſimum ſeptimum Septembris cum ſociis Cirenas in Cypro delato variæ reliquiæ monſtrata ſunt. Inter cæteras ænea quædam Crux, quæ rudi licet minerva ſit, miracula tamen edit quotidiè quamplurima. Conſtat etiam vulgò eam non ex alia materia, quam ex pelvi fuiſſe, in qua Dominus Ieſus pedes diſcipulis lauit initium ducens à Petro.* Quo loco auctor oſtendit, Venerabilem hanc Crucem ſuo ſæculo, ideſt ad annum 1439. quo peregrinationem ſuam abſolvit, adſervatam in Cypro fuiſſe ſumma cum religione. Sed indè Rhodum translatam vult Bartholomeus à Salignlaco in itinerario Terræ Sanctæ: *In Civitate Rhodiorum in præcipuo Templo S. Io. Baptiſta Crux aurea viſitur, quam conflatam ferunt ex materia pelvis, qua Dominus in Nocte cœna lauit pedes Diſcipulorum ſuorum.* Quod ſub annum 1522. contigiſſe debuit, quo ipſe finem peregrinationis ſuæ impoſuit.

De Linteo ajunt aliqui id circà annum Domini 1376. in Templo Sancti Andreæ Conſtantinopoli ſervatum. Sed quia auctorem nullum laudant, credimus id fieri potuiſſe, non aſſerimus certò contigiſſe.

Lego apud Leonem in Chronico Caſinenſi *lib.* 2. *cap.* 34. *His diebus* (anno videlicet 1013.) *Monachi quidam ab Hieroſolymis venientes particulam lintei, cum quo pedes Dominus Diſcipulorum exterſit, ſecum detulerunt, & ob reverentiam Sancti hujus loci hic devotiſſimè obtulerunt ſextò Idus Decembris. Verum cum plurimi fidem denegarent, illi fide præditi particulam ipſam ardentibus imponunt prunis, quæ mox in colorem ignis verſa eſt. Amotis tamen carbonibus ad priſtinam ſpeciem mirabiliter rediit. Cumque cogitarent quomodo, vel ubi pignora tanta locarent, Diſpoſitione Dei contigit, ut eodem die mitteretur huc loculus ille mirificus, ubi nunc condita eſt lintei ipſius particula, argento, & auro, gemmiſque opere Angelice ſubtiliter, ac pulcherrimè decoratus. Ibi ergò, amoto Chriſtallo, cum omni veneratione locata eſt, moriſque eſt annis ſingulis ipſo die Cœnæ Dominicæ ad mandatum Fratrum à Manſionariis eum deferri, & in medium poni, duoque ante illam accendi candelabra, & jugiter, donec impleatur Mandatum ab Acolytho incenſari. Demum juxtà finem Mandati à ſingulis per ordinem Fratribus flexis genibus devotiſſimè adorari, & reverenter oſculari.*

Catinum eundem cum paropſide fuiſſe, & quidem quatrangulum fictilem putat D. Thom. *in* 26. *Matth.* ex Robano Mauro. *Paropſis eſt vas eſcarum quatrangulatum à paribus aſſibus, ideſt æquis lateribus dictum. Catinum vero vas fictile aptum ad immittendum liquorem, & potuit fieri, ut in menſa vas fictile quatrangulum contineretur.* Sic ferè Zacharias Epiſcopus Chriſopolitanus *lib.* 4. *in unum ex quatuor cap.* 1. Quod verò Matth. Paropſidem, Marcus Catinum dicit, unus quadrantaram vaſis, alter qua eſſet fictile deſignat. Sed primus Cabilonenſis ſmaragdinum facit, in reliquiarum locis: *Genua ſervatur Catinum ſmaragdinum in quo Dominus cum Apoſtolis cenavit.* Idemque in topographia confirmat. Addit verò Eraſmus Stella hoc Catino gemmam nullam certare, & ex Herodis cimeliis fuiſſe, qui ex Galilea Hieroſolymam cogitaret viſere, ut Paſcha celebraret. Apud Baronium quidam cenſent, vel ſmaragdum fuiſſe, vel ſaltem in ſmaragdum commutatum.

Mappam ſervat Societas Jeſu Vlyſſipone in Templo D. Rochi inter ſacra lipſana. Credunt piè Beatæ Mariæ manu elaboratam: Nam libello Hiſpanico de reliquiarum ſolemnitatibus Sacræ illius ædis carmine ad mappam ità habetur:

Hac Deus in mappa poſuit fercula, & artis
Prò pretio, Maria ſat mihi noſſe manum.

Fuiſſe acu pictam inſertis liliis.

Admirans aliquis textum admirabile, dixit.
Te Maria eximia textuit arte manus,
Quam bellè depingit acu, quæ lilia nectit.
In Chriſti veſtes ingenioſa manus.

Cultor ad D. Maximini eſt propè Troviros.

Panis azymus, mundus, triticeus, integer, ſed, & rotundus fuit, ut Epiphanius in *anchor.* opinatur.

Vinum rubrum fortaſſe, ſi Eudoxiæ Imperatrici *de Chriſto* §. *de fractione panis*, & Petro Pontano fides adhibẽda *conſid.* 16.

Hæc ego ſic ſtatuo, ut nihil aſſeram. Profero tamen quæ reperi. Addat, corrigat qui repererit certiora.

Ad 2. Naſcente ſiquidem Eccleſia, lignei in uſu Calices erant, ſed quia hibali imbuebantur Sacro Sanguine, à Zepherino Papa *lib. de Pontificibus Rom. in Zepherino* in vitreos mutati. Exemplum habemus apud Hieronymum ad

Ruſti-

Ruſticum. *Nihil exuperio ditius, quo cor pus Domini vimineo caniſtro, ſanguinem portem in vitro*. Durarunt ex vitro ad Gregorii Turonenſis ætatem *de glor. martyr. cap.* 16. factum hoc enarrat: Feſto ſcilicet quodam Mediolani in Baſilica Sancti Laurentii Diacono deferenti ad Altare Calix chriſtallinus excidit, quem conjunctum colligit, ac fruſtrà imponit aræ, cumque poſt vigilias, lacrimaſque, ac preces reperit integrum; Sed tandem ex vitro excluſi, quod fragiles Remenſi Concilio.

Ex metallo ſapor diſplicuit, eo tamen uſi Gallus, & Columbanus.

Marmorei Calicis meminit Georgius Presbyter in Theodoro Archimandrita Siceorum, cujus in cœnobio non dum ſuppellex argentea ulla erat. Archidiaconum ergò B. Theodorus Conſtantinopolim ablegat Calicis argentei emendi cauſa. Redit, refertque vas ſingulare, qua materiam, qua formam ſpectes. Cum autem adhibendum eſſet Sacrificio, quaſi ſordidum, & inutile Sanctus illud rejecit. Laudat Archidiaconus ab arte, & pretio. Ità eſt inquit, Sanctus pretioſus eſt, ſed uſus infecit. Demus nos in preces, & videbis unà mecum ſordidum, quod modò non vides. Et eccum ſordidum videbatur, ut eſſe argentum ſolet cum è camino educitur, recepitque illud Archidiaconus in manus, & reſtitutum eſt nitori. Revertit Conſtantinopolim, reddit Opifici cum cauſa. Statim ille commeminit ex argentea Meretricis ſitula conflatum, & vas purius dedit.

Ex ſtanno, argento, auro adhuc obtinet. Et de aureis quidem, & argenteis nimis conſtat habitos in Eccleſia, & Sacrificio adhibitos: Nam apud Prudentiũ iis Tyrannus invidet.

Libent, ut auro Antiſtites
Argenteis ſcyphis ferunt,
Fumare Sacrum Sanguinem,
Auroque nocturnis ſacris
Adſtare fixos cereos.

Qui ante Diocletiani tempora apud Auguſtinum *lib.* 3. con- contrà Creſconium Grammaticum *cap.* 29. *Calices duo aurei, item Calices ſex argentei* in Cirtenſi Eccleſia reperti à Paulo Epiſcopo traditi ſunt.

Ad 3. Paſchaſius Corbejenſis *lib. de corp. & ſanguin. Dom.* ex Luca inducit duos *Vnum prius poſt agni comeſtionem antequam panem acciperet, alium verò poſtquam benedixit ipſum panem, ac fregit, & dedit Diſcipulis*; Vt ex textu videtur liquidò conſtare *v.* 17. *& v.* 20.

Ad 4. Sancivit Carthaginenſe III. *cap.* 14. nihil offerendum, niſi quod ipſe Dominus tradidit, ideſt panis, & vinum aqua mixtum, nec amplius offeratur, quam de uvis, & frumentis. Chriſtum autem tribus his ſubſtantiis uſum ſecundum Eccleſiæ uſum Liturgici docent. Nicolaus Methonenſis de Corpore, & Sanguine Chriſti: *Similiter, & Calicem ex vino, & aqua temperatum ſanctificavit, deditque nobis, dicens: Bibite ex eo omnes* D. Baſilius, Ceſareæ, Cappodociæ Epiſcopus in Anaphora: *Similiter autem, & Calicem vininati è vite poſtquam cænarunt accepit, miſcuitque aquis, gratias egit benedixit, ſanctificavit, ac guſtavit, & diviſit Diſcipulis ſuis, &c.* Sanctus Marcus Evangeliſta in Liturgia: *Similiter, & Calicem poſtquam cænavit accipiens, factaque vini, & aquæ commiſtione, &c.* B. Jacobus Frater Domini in Miſſa Divina: *Similiter poſtquam cœnavit, accipiens Calicem, & permiſcens ex vino, & aqua, & aſpiciens in Cœlum, ac oſtendens tibi Deo, & Patri, gratias agens, &c.*

Ad 5. A mixto utroque liquore rectè Ireneus Calicem temperamentum nuncupavit. Sed quid neceſsè, inquiens, ut temperet? Quia, ait Hieronymus *de queſtion. hebr. Vinum, quod Deo in Sacrificium offerebatur, aqua mixtum erat; Debuit igitur figura eum referre, cujus erat* Accommodat verò idem Doctor *in Proverb. cap.* 9. cum ſcriberet unà cum Gloſſa, & Lyrano *in Iſaia* 55. & D. Cypriano *epiſt. ad Antonianum: Bibite vinum, quod miſcui vobis*, quaſi à Chriſto hæc prædicantur, qui in una perſona Deitatem cum humanitate copulavit.

Rabbi Samuel, & Rabbi Iſaac apud Antoninum 2. *par. in fin.* huic Sacrificio accommodat illud *Proverb.* 9. *Sapientia ædificavit ſibi domum, excidit columnas ſeptem, immolavit victimas ſuas, miſcuit vinum, &c.*

Altera ratio eſt: quia de Chriſti demortui, perfoſſo latere, ſanguis, & aqua profluxerunt, Ità Cyprian. Germ. Conſtantinopol. *in Theoric.* Florus Magiſter *in exegeſi*: Stephanus Edvenſis *de Sacram. Altar. cap.* 12. ac alii multi.

Ad 6. Innoc. Papa IV. in diplomate ad Legatum Regni Cypri Pontificatus ſui anno ſecundo ſuper ritibus Græcorum, qui tolerari poſſint *num.* 7. inquit: *Porrò in appoſitione aquæ ſive frigidæ, ſivè calidæ, ſivè tepidæ in Altaris Sacrificio ſuam, ſi velint, conſuetudinem Græci ſequantur, dummodò credant, & aſſerant, quod ſervata Canonis forma, conficiatur pariter de utraque.*

1 *De Miſſa undè ſic dicta? Quibus nominibus vocata? Cathecumenorum: Fidelium.*
2 *Quandò licitum celebrare?*
3 *Quoties?*
4 *Vbi?*
5 *Ejus abuſus. Eruditè omnia ex Patribus, & Conciliis,* Tom. 9. Conſ. 97.

AD 1. Theophilatus *in Matth.* 26. *Sicut vetus Teſtamentum immolationem habebat, ità, & novum Teſtamentum ſanguinem habet, ac immolationem.* Sed præſtantiori modo Leo *Serm.* 7. *de paſſione. Vt enim umbræ cederent corpori, & immagines ſub præſentia veritatis, antiqua obſervantia novo tollitur Sacramento, hoſtia in hoſtiam tranſit, ſanguis ſanguinem excludit, & legalis feſtivitas, dum mutatur, impletur.*

Primò Miſſa dicitur ex inſcriptione, Jacobi Fratris Domini, cum addito *Divina*; Vndè iis accedo, qui hæbream vocem faciunt. Vide Conc. Colonienſe, Senonenſe, Democratem *lib.* 2. *cap.* 1. *lib.* 4. *cap.* 32 Et ſi in latinum Eccleſia rectè tranſtulerit, Confert enim unà ſecum vim, roburque ſignificationis. Ambroſ. *lib.* 4. *orat.* 1. *preparate ad Miſſam* Conc. Carthag. 2. *c.* 3. Auguſtin. *ſerm.* 251.

Adeò majeſtatis plena, ut Ethnicis, imò Cathecumenis intereſſe non licuerit. Miſſa Ethiopum: *Sacerdos alia voce legat Evangelium: Diaconus, finito Evangelio, dicit: Exite foras, qui non vultis accipere Sacramentum, ſive Euchariſtiam. Ità Cathecumeni.*

Aliud Etymon ſuggerit B. Remigius initio expoſitionis: *Miſſa dicitur quaſi tranſmiſſa, vel quaſi tranſmiſſio, eò quod fidelis populus de ſuis meritis non præſumens, preces, & oblationes quaſdam Deo omnipotenti offerre deſiderat, & orationem Sacerdotis ad Deum tranſmittat, quem mediatorem inter ſe, & illum cognoſcit, confidens per ejus orationem, & interceſſionem à malis omnibus liberari, atque Creatori ſuo reconciliari, & in omnibus corroborari.* Ambroſ. *lib.* 5. *epiſt.* 33. *Manſi in munere, Miſſam facere cepi.* Auguſtin. *ſer.* 91. *de tempore: In lectione, quæ nobis ad Miſſas legenda eſt, &c.*

Secundò Collecta, Collectio, Dominicum, Sacrificium Miſſæ, Acta proconſularia Sanctorum Martyrum ſub Diocletiano, & Maximiano Imperatoribus.

Tertiò. Sacrificium incruentum. Jacobus in Divina Miſſa.

Quartò. Latriam. B. Marcus in Liturgia: *Offerimus rationabilem, & incruentum.*

Quintò. Propitiatorium faciunt, & peccatis noſtris expiandis accommodum. Jacob. in Liturgia.

Sextò. Euchariſtiam nuncupant Chryſoſtomus *in Matth. homil.* 26. Bernard. *ſerm. in Cœna Domini*. Origenes *contrà Celſum lib.* 8. idque ex vero.

Septimo. Oblatio. Ambroſ. *lib.* 5. *epiſt.* 35.

Ad 2. Vualfridus Strabo *lib. de reb. Eccleſ. cap.* 23. *Tempus Miſſæ faciendæ ſecundum rationem ſolemnitatum, diverſum eſt. Interdum enim ante meridiem, interdum circà Nonam interdum ad veſperam, interdum noctu celebrabatur.* Libertas ea aliquandò major fuit præter quamquod modò eſt. Mane ſiquidem celebrant noſtri Sacerdotes, ſub meridie finiunt. Veſpere licuit, quia apud Chaſſaneum *cathalogi gloria mundi par.* 4. *conſid.* 60. in Ordine Humiliatorum Sabbatho Sancto Paſchæ Officium diei celebrant poſt meridiem in introitu noctis, ità ut Miſſa diei de nocte in Vigilia Paſchæ cantetur. Et ad B. Pii V. tempora licentia illa tenuit: Nam ad annum 1566. Sanctionem dedit, qua Metropolitanorum, Cathedralium, Collegiatarum Eccleſiarum, Conventuum omnium Ordinum, Prælatis, etiam Imperatori, Regibus, Regnis, Ducibus, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia conceſſam facultatem Veſperis Miſſas celebrandi revocat, vultque Eccleſiæ inſtituto, & Patrum decretis omnes obſequi, cenſuris in eos latis, qui contrà aliquid auderent.

Ad 3. Quotidianum in Eccleſia Sacrificium ſemper fuiſſe vel Apoſtolorum Acta teſtantur: *Erant autem perſeverantes in doctrina Apoſtolorum, & communicatione fractione panis.* Andreas etiam Apoſtolus ad Ægeam Tyrannum: *Quotidie immolo Deo Agnum immaculatum.* Hippolitus Martyr, *Orat. de conſumatione Mundi* Chriſtum inducit in noviſſimo

judicii die Sacerdotes in hæc verba compellantem; *Venite, Sacerdotes, qui pretioſum Corpus meum, & Sanguinem quotidie immolaſtis.*

Rationem dant Patres. Stephanus Edvenſis *cap.* 13. *de Sacram. Altar. Facta eſt noſtra redemptio, Chriſto ſemel in Cruce paſſo; nam paſſioni Chriſti redempti ſumus, & liberati de manu inferi, culpis noſtris exigentibus, quotidie labimur, ab hoc lapſu iterata immolatione, quæ fit in Altari, reſurgimus, & renovamur. Immolatio reiteratur, non Chriſtus occiditur, ſed ipſo præſente, paſſio ejus repræſentatur.*

Eadem propè Ambroſ. ante dederat, aliique.

Sed fervor non ſe tenuit, erupit, tres Miſſas certis diebus faciebant Amalaſius *lib.* 3. *offic. cap.* 41. *In Nativitate Domini tres Miſſæ dicuntur.* Et modò id ſit ob triplicem Chriſti Nativitatem, ut Soto præclarè docet. Exolevit verò quod *cap.* 38. refert. *Tres Miſſæ celebrantur in Nativitate B. Joannis, quia tribus inſignibus triumphis excellenter refulſit.*

Robertus Archidiaconus Auſtromanniæ de S. Alberto Monacho, *Factus Presbyter, duas in dies celebravit Miſſas. Prò vivis alteram Alteram pro defunctis.* Rarius tamen præ Leone III. qui vel novies celebrabat in die. Vualfridius Strabo *rer, Eccleſ. cap.* 21.

Modum poſuit Conc. Saleguſtadienſe *cap.* 5. vetuitque, ne quis trium Miſſarum numerum excederet. Acceſſit Alexan. Papa, qui ad id tempus ad unam revocavit Can. *Sufficit de conſecr. diſt.* 1. de quo vide *Tom.* 4. *Conſult.* 1. & *Tom.* 7. *Conſult.* 43.

Vetitum etiam quibuſdam diebus celebrare. Concilio Toletano 16. *Can.* 8. prò Egicane toto anno in univerſo Regno præſcribuntur Miſſæ, *excepto paſſionis Dominicæ die, quando altaria denudata perſiſtunt, nec cuiquam eadem die Miſſarum licet ſolemnia celebrare.* Additum Paraſceve olim Sabbathum Sanctum fuit. Innoc. I. ad Decentium. *Traditio Eccleſia habet, iſto biduo, ideſt Paraſceve, & Sabbatho Sancto, quo Apoſtuli in mœrore conſtituti jejunarunt, Sacramenta penitus non celebrari.* Imò ſexta Synodus *Can.* 52. voluit Sacerdotes in Quadrageſima tantum conficere in die Sabbathi, Dominicæ, Annunciatione B. M. Dei parentis. Aliis autem diebus uti præ conſecratis hoſtiis, ut in Latina Eccleſia ante annos ſeptingentos ſuo tempore fieri ſolitum. Rabanus Maurus *lib. de inſtit. Clericor. cap.* 67. docet, laudatque Balſamon.

Carthuſienſes primò non quotidie celebrabant ut in tertia compilatione antiquorum ſtatutorum *cap.* 1. innuitur. Et Petrus Bleſenſis, qui ante annos quadrigentos ſcripſit *epiſt.* 8. M. Alexandrum Monachum, qui Ordinis mutationem meditabatur, quod quotidiè rem divinam facere per leges Ordinis non poſſet, reprehendit acriter.

Ad 4. Locum inquirimus, in quo Deo ſalutaris Hoſtia litabatur.

In Dominico. Ità Acta Sanctorum Martyrum ſub Diocletiano, & Maximiano Imper. & Cyprian. *Epiſt.* 63. *Cæcilio.*

In Cryptis. Cornelius Papa ad Lupicinum Viennenſem Epiſcopum.

Super Corporibus Sanctorum Vualſridus *rer. Eccleſiaſt. cap.* 20. Et Jo: Diaconus *in vita Gregorii lib.* 2. ſic de eodem loquitur.

Super monumentis in campo non licet, *Can. non oportet de conſecr. d.* 1. Imò ex Concilio Agripinenſi; Eccleſiam, in qua Paganus ſepultus eſt non licet conſecrare, neque Miſſas in ea celebrare.

In Carcere. Cyprian. *Epiſt.* 15. *ad Clerum* monet, ne glomeratim ad carceres convolent. In vita Sanctorum Proceſſi, & Martiniani Martyrum B. Petrus Apoſtolus, ſigno Crucis impreſſo aquam ex Monte Tarpejo expreſſerat, ubi cum D. Paulo in Mamertini cuſtodia detinebatur, & obtulit Sacrificium, ac participes fecit Corporis, & Sanguinis Domini.

Idque ſupra pectus. Metaphraſtes de S. Juliano Martyre fumo propemodum enecto, à quo diſcipuli donari autebant corpore Domini die ſeſto Theophaniæ, ſed non videbatur fieri poſſe, ut menſa inſerretur ob frequentiam carceres obſidentium.

In manibus Diaconorum. Theodoretus Cyri Epiſcopus de vitis Patrum *cap.* 20. in Matre ad Netim Homeri vicum Anachoreta.

In Titulis. S. Pius Papa Juſto Epiſcopo.

In Campis, Bertholdus de Synodo Placentina.

In Tentoriis. Annonymus auctoritate S. Bonifacii Martyris, & Epiſcopi *lib.* 1. *cap.* 23.

In Tugurio. De Apollinare Epiſcopo Martyre id conſtat ex Martyrologio. Capellas enim, non Eccleſias, ſed antiquitus tuguria pellibus caprarum tecta, conjicit fuiſſe, de quo alibi.

In Domo. Paulinus in vita Ambroſii.

In Cella. Simeon Metaphraſtes in Paphuntio.

Ante Lectum. Vranius Presbyter de S. Paulino Nolano, *cap.* 2.

De Templo nihil eſt, quod miremur, quia proprio ibi loco fiat, nec decenter alibi, niſi ex cauſa. Thodulphus Aurelianenſis Epiſt. ad Compresbyteros: *Miſſarum ſolemnia nequaquam alibi, niſi in Eccleſia celebranda ſunt, non in quibuslibet domibus, & in vilibus locis, ſed in loco, quem elegerit Dominus, juxtà illud, quod ſcriptum eſt Deut.* 12. *Vide ne offeras holocauſta tua in omni loco, quem videris, Sed in loco, quem elegerit Dominus, ut ponat nomen ſuum ibi.*

Sed in Mari, quis audivit factum? B. Vulſranus Archiepiſcopus Senonenſis apud Vuandonem Abbatem Fontanellenſem ad Jonam Monachum, & D. Antoninum 2. *par. cap.* 2. *tit.* 14. §. 2. fecit.

Et quidem ſupra Piſcem. Divo Machutæ contingit, quod vix credas, Auctorem laudabo Antonium Florentinum 2. *par. tit.* 12. *cap.* 8. §. 5. Simile prorſus Sigebertus ad Tietmar Abbatem de B. Maelonio præſcribit.

Ad 5. Vſus nullius rei eſſe poteſt, cujus nullus abuſus ſit, Nitimur enim ſemper in contrarium, & quo magis dedecent quædam, magis etiam placent.

Nimia feſtinatio, quam Auguſt. *ſer.* 251. *de tempore* carpit. Et certè videtur mos aliquis geri potuiſſe. Longiores enim tunc Miſſæ erant. Pſalmus ſiquidem, cujus verſiculum unum in introitu habemus, tunc integer dicebatur, alia erant, quæ modò omittuntur.

Cooperto capite Altari aſſiſtere. Quod in Armenia culpat B. Nilon.

Malus finis, ut Presbyterorum, quos Conc. Tolet. 17. *Can.* 5. proſcribit. Rem Sanctiſſimam, & hominum ſaluti cœlitus datam, ipſi in interitum retorquebant.

Fœminas adſiſtere, vel alium non adeſſe, niſi neceſſitas excuſet, in gravi vitio eſt, Nam Theodulphus Epiſcopus Aurelianenſis *epiſt. ad Compresbyteros, Fœmina Sacerdote Miſſam celebrante, nequaquam ad Altare accedant, ſed locis ſuis ſtent &c.* ſine miniſtro tamen *Sacerdos Miſſam nequaquam celebret. Eſſe debent, qui illum circumſtent, quos ille ſalutet, &c.*

Publici etiam habenda ratio, ibique decentius, ne quid ſcandali oriatur, faciendum. Amonendi ægri, qui decentiam per valetudinem inter ſacrificandum ſervare non poſſunt Greg. *lib.* 1. *epiſt.* 59. *indict.* 6. ad Vitalem defenſorem in Sardinia agentem de Januario Epiſcopo Calaritano.

Imperfecto Sacrificio recedere. Conc. Romanum ſub Zacharia *cap.* 14. & Macarius Hieroſolymitanus, ut refertur in decretis *de conſecrat, diſt,* 1.

Romano ritu facere potius eſt, quam alius Eccleſiæ privato. Id Jo: Papa Eoaldo Archiepiſcopo Viennenſi ſuaſit. Alia lege apud Cardinalem Bonum, qui piè, ac eruditè de rebus Liturgicis duos libros conſcripſit.

DE MISSIONARIIS.

De facultatibus, quæ Nunciis, Epiſcopis, ac Miſſionariis in Regnis a Summ. Pont. concedi ſolent. Vide de Nunciis Tom. 4. Conſult. 134. præcipuè à num. 21. & ſeqq.

1 *An Miſſionarii, aliique Confeſſores poſſint audire confeſſionem, & abſolvere Chriſtianos illos, qui habent prò Vxoribus Mulieres Turcas, quibus nulla ſpes effulget, quod amplexura ſunt Fidem Chriſtianam, & verſa vice, an poſſint abſolvere Mulieres Chriſtianas in Matrimonium conjunctas cum Turcis?*

2 *An debeant ſeparari mulieres Chriſtianæ Turcis jam nuptæ?*

3 *An idem fieri debeat de illis Mulieribus, quæ cum Chriſtianis Matrimonium inierunt, qui poſteà fidem abnegarunt, neque ulla eſt ſpes, quod donec in illis partibus morentur, redeant ad Chriſtianam Fidem?*

4 *An poſſint baptizari filii Turcarum quandò eorum Pater eſt fidei abnegator, & Mater eſt Chriſtiana, ſed dubitatur, quod licet parentes petant, filium*

bapti-

Digitized by Google

baptizari, Pater tamen educare illum velit in ſecta Turcica?

5 *An poſſint baptizari filii Patris Turci, & Matris Chriſtianæ, quæ licet Pater non aſſentitur, vult tamen filium baptizari?*

6 *Cum Turcæ baptizare faciant ſuos filios ob alium finem, quam ut fiant Chriſtiani, an cum ii fiunt majores, & petant baptiſmum, denuò ſit illis adminiſtrandus, an verò ſufficiat primus baptiſmus, quem ſuſceperunt?*

7 *An ſit verus baptiſmus ille, qui ſuſcipitur cum fine ſuperſtitioſo; ità ut non ſit iterum conferendus ſub conditione?*

Vbi etiam alia ad hanc rem veluti parerga, Tom. 7. Conſult. 144.

AD 1. Negativè: Nam vivunt in continuo concubinatu, cum inter fidelem, & infidelem ob diſparitatem cultus nullum poſſit eſſe Matrimonium, ſivè ſit prohibitum ex univerſali Eccleſiæ conſuetudine, ut per Bellarm. *lib.* 1. *de Matrim. cap.* 23. *prop.* 3. ſivè ex lege Eccleſiaſtica per manus derivata, ut per Poncium *etiam de Matrim. lib.* 7. *cap.* 47. *num.* 5. *& can.* 67. *Conc. Nicen.* 1. Quare mulieres Chriſtianæ uxores Turcarum quandòque etiam invitæ à Curatis illarum partium à perceptione Sacramentorum, non autem ab ingreſſu Eccleſiæ excludi debent. Poſſunt tamen tolerari, ut ingrediantur Eccleſias, ut hoc modo in fide retineantur; ad Sacramenta tamen non poſſunt admitti, cum ſint in continuo concubinatu. Poſſunt quoque ſe præſentare Confeſſario ad effectum obtinendi beneficium benedictionis.

Hinc mulieres Chriſtianæ in partibus Turcarum aufugientes à Maritis Chriſtianis, & nubentes Turcis, ſicut etiam earum Mariti, qui poſt fugam cum aliis Mulieribus Chriſtianis contraxerunt, non poſſunt admitti ad Sacramenta. Idque etiam ſi Matrimonium per vim contractum: quia ob diſparitatem cultus non eſt Matrimonium, ſed concubinatus; Non tamen prohibentur accedere ad audiendam Miſſam, & ſi in tali ſtatu decedant, carere debent Eccleſiaſtica ſepultura.

Ad 2. Affirmativè: quia de Jure Canonico eſt improbata quælibet carnalis conjunctio, præter uxoriam per *text. in can. Nemo, & can. Meretrices* 39. *quæſt.* 4. *can. Nubendi ad fin.* 27. *quæſt.* 1. ac docet D. Tho. 2. 2. *quæſt.* 15. *art.* 4. *& in* 4. *ſent. hæret.* Abb. *in cap. tanta qui fil. ſin. leg.* Præpoſ. *n.*6. ità ut non poſſit abſque hæreſi de hoc dubitari ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. *de ref. cap.* 8.

Ad 3. Negativè: quia inter eos eſt verum Matrimonium, ac proindè non debent excludi à Sacramentis, ſe permitti debet, ut vivant ſine contumelia Creatoris.

Ad 4. Diſtinguas. Si dubium hujuſmodi ſit merè dubium, & neceſſitas non urgeat, expectari poteſt, ac debet commodior occaſio, major cognitio. Si autem neceſſitas urgeat, ità ut penſatis omnibus, circumſtantiis, ea occaſio videatur neceſſaria ad ſalutem parvuli, tunc in caſu dubio inclinandum eſt in favorem Religionis, & fidei Chriſtianæ, ac ſpiritualis ſalutis ipſius parvuli, qui magis poſſidere cenſetur jus ſe, atque animam ſuam tuendi, quam parentes poſſideant jus in ipſum. In caſu autem dubio melius eſt jus poſſidentis.

Ad 5. Poſſunt atque debent. Conſtat apertè ex *cap. his de converſ. infid.* ex Conc. Tolet. 4. *cap.* 62. & habetur *in can. Judæi* 28. *quæſt.* 1. ubi dicitur, filios natos, tam ex patre infideli, & matre fideli, quam è contra imitari debere in Religione parentem fidelem, atque ità poſſe baptizari; dummodò tamen parens fidelis diligentem curam ſuſcipiat filii inſtituendi, caveatque, nè ab alio infideli ſeducatur, ut per Azor. *Tom.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. Quia partus, ut ajunt, ſequitur ventrem; Vnde hoc ipſo, quod filius ex Matre fideli, & Chriſtiana concipitur, acquirit jus Eccleſia ad illum baptizandum: quia ex vi originis naſcitur ſubditus Eccleſiæ.

Ad 6. Sufficit primus Baptiſmus, ſi fuerit ritè, ac rectè collatus. Etenim, ut infantes ſint capaces baptiſmi non eſt eis neceſſaria intentio ſuſcipiendi baptiſmum, nec propria, nec parentum, vel alterius, ſed ſufficit illis voluntas Chriſti. Eſt communis ſententia Theologorum apud Suarez *in* 3. *par.* D. Tho. *diſp.* 25. *ſect.* 1. & nominatim D. Auguſtini *epiſt.* 23. ubi ait, eſſe validum baptiſmum illorum infantium, quos parentes infidelium offerunt baptizandos, etiam ſi ipſi non intendant, ut ad vitam regenerentur æternam, ſed ut ſanitatem, aut aliquod temporale commodum accipiant: Nam ſicut parvulus contrahit originale peccatum abſque conſenſu proximi parentis per ſolum Adæ conſenſum, ità poteſt juſtitiam Chriſti participare per voluntatem Chriſti, & media ab eo inſtituta ſine voluntate proprii parentis. Et hanc ob cauſam, etiam ſi parens offerat filium falſo Deo, nihil illi nocet. Suarez *loc. cit.* adducens uſum Eccleſiæ, quæ nunquam permiſit baptiſmum iterari propter hunc ſolum defectum, Et propterea Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 7. *de Baptiſm. cap.* 13. definit, hos infantes eſſe propriè Chriſtianos, ac fideles; quia ut inquit Auguſt. *lib.* 1. *de peccat. merit. cap.* 23. hoc eis acquiritur per Baptiſmi Sacramentum.

Reliqua de hac re vide *Tom.* 4. *Conſult.* 90.

Ad 7. Eſſe verum, ac proindè non eſſe reiterandum ſub conditione. Certum namque eſt ad valorem Sacramenti baptiſmi nec fidem, nec aliquam bonam diſpoſitionem in ſuſcipiente requiri. Colligitur ex *cap. Majores de baptiſm.* & Can. *de Judæis* 45. *d.* Nam ille, qui per vim, & coactus baptizatur, ſi baptiſmo conſentit, cogendus dicitur ad ſervandam fidem abſolutè, & ſine ulla limitatione. Ergò etiam ſi cum incredulitate, infidelitate, ac ſuperſtitione ad baptiſmum quis accedat, ſi tamen baptizari vult, characterem recipit, ac verum Sacramentum. Quod etiam confirmat praxis Eccleſiæ: Nam quemlibet adultum voluntariè baptizatum cogit ad ſervandam fidem, etiam ſi conſtet fuiſſe infidelem, vel hæreticum, cum baptizatus eſt, nec permittit iterum baptizari.

Parerga.

Baptiſmus malè collatus reiteratur. Sed ſi tantum dubitatur, an ſit malè collatus, reiteratur ſub conditione.

Collatus ab hæreticis in forma Eccleſiæ non eſt iterum conferendus, ſed ſupplentur defectus, ut orationes, exorciſmi, & unctiones, & ſic baptizati muniuntur Sacramento confirmationis, quatenus non fuerint confirmati.

Collatus captivis, non eximit illos à ſervitute, ſed reſtituuntur eorum domino, qui monendus eſt, ut cum illis benignè ſe habeat. Nati verò ab iis ſunt liberi, nec tenentur dominis ſervire.

Non eſt miniſtrandus cum Patrinis hæreticis, ſed potius ſine Patrinis, quare in hoc caſu Miſſionarii adhibere poſſunt ſuos ſocios.

Collatus à Miniſtris Paulinianiſtis contrà formam S. R. E. iterum eſt conferendus.

Conferens illum ſine aqua ſuſpendendus in perpetuum ab adminiſtratione Sacramentorum.

Dicens, infantem non baptizatum ſalvari in fide parentum, debet ſe retractare.

Ii, quibus collatus eſt in infantia, & qui enutriti ſunt in partibus infidelium, vel hæreticorum, non poſſunt dici hæretici.

Reiterantem baptiſmum, cenſeo torquendum eſſe ſuper intentione, & abjurare vel de vehementi, vel de levi juxtà gradum ſuſpicionis; Undè qui ad confingendum partum ſuppoſitum curat baptizari infantem, alias baptizatum, torqueri debet ſuper intentione, & abjurare de levi, & manere præ foribus Eccleſiæ cum candela accenſa, & inſcriptione.

Et Chriſtianus ſe fingens infidelem, & petens iterum baptizari ob commodum temporale, ſi non conſtiterit periiſſe iterationem baptiſmi ex fine commodi temporalis, abjurare debet de vehementi ob reiterationem baptiſmi, nam videtur, & præſumitur de hoc malè ſentire. Si verò conſtiterit iteraſſe baptiſmum ob commodum temporale; Ego cenſen, quod licet per torturam intentio purgetur, adhuc tamen remanet abuſus Sacramenti, & Sacrorum rituum Eccleſiæ, & ideò præmiſſa abjuratione, ſaltem de levi, puniendum eſſe à Sancto Officio Inquiſit.

Baptiſmus collatus ab hæreticis Calviniſtis eſt validus, undè non eſt iterum conferendus, ne ſub conditione quidem.

Filii infantes mulieris, quæ fuit apoſtata à fide, & illos genuit cum patre Turca, poſt abſolutionem matris, ſi ipſa inſtet, poſſunt baptizari etiam invito patre.

Baptiſmus Ruſſianorum ſchiſmaticorum degentium Raguſiæ, cujus forma eſt iſta: *Sia battezzato il ſervo di Chriſto in nomine Patris amen, in nomine Filii amen, in nomine Spiritus Sancti amen*, eſt verus, & legitimus.

Bis puerum baptizari faciens, ſi ſponte compareat, poteſt abjurare de levi cum pœnitentiis ſalutaribus.

Parentes Catholici facientes iterum baptizari metu pœnarum à Miniſtro hæretico ſuos filios, jam anteà baptizatos à Parocho Catholico, peccant peccato ſacrilegii.

Parochus Catholicus, qui certò ſcit puerum à ſe ba-

Digitized by Google

ptizatum iterum baptizatum à Miniſtro hæretico ritu Catholico, non peccat ſi baptizat; quia facit rem licitam; Tenetur tamen monere parentes pueri, nè illum iterum ad baptizandum Miniſtro hæretico offerant.

Matrimonium inter hæreticos, vel inter hæreticos, & Catholicos à Parochis, & Sacerdotibus Catholicis celebrari non poteſt; niſi adſit juſta cauſa à Sede Apoſtolica approbata.

Non permittitur inter hæreticos, & Catholicos, niſi hæreticus velit fidem Catholicam complecti. Tunc enim Parochus poterit intereſſe, In locis autem, in quibus Conc. Trid. eſt publicatum, ejuſmodi Matrimonia ſunt nulla, ubi verò non eſt publicatum, valent, & ſolum Catholicus peccat contrahendo cum hæretica, ſicut etiam Parochus.

Contractum inter Græcos, & Latinos coram Parocho Græco, eſt validum.

Sine præſentia Parochi contractum non valet in locis, in quibus decretum Sac. Conc. Trid. eſt publicatum. Si verò non fuerit publicatum, concedi poteſt diſpenſatio.

Non debet concedi facultas committendi examen teſtium examinandorum ſuper ſtatu libero in cauſis Matrimonialibus.

Si quis ſæcularis indutus ſuperpelliceo interſuerit celebrationi Matrimonii, uti Parochus, puniri debet à Sancto Officio.

Prævia abjuratione hæreſis, poteſt diſpenſari ſuper Matrimonio rato in favorem ſecundi conſumati.

Matrimonium contrahens cum Commatre puniri debet in Sancto Officio.

Contrahens Matrimonium joco cum Moniali debet abjurare de levi cum ipſa Moniali, & poteſt puniri pœna triremium.

Ratum non conſumatum cum hæretico, & Catholica eſt validum, & idcircò non eſt concedenda mulieri diſpenſatio, ut alteri nubat.

Coniuges Catholici, qui coram Parocho, ac teſtibus Catholicis celebrarunt privatim Matrimonium, peccant, ſi iterum metu pœnarum illud contrahant coram Miniſtro hæretico, ſecus, ſi Miniſter aſſiſtit, tanquam Magiſtratus publicus.

Dubia 17. prò Miſſionariis Regni Chinenſis Tom. 5. Conſult. 45.

1 *Quæritur: Vtrum Miſſionarii novis Chriſtianis, quamprimum baptizantur, debeant intimare jus poſitivum tanquam obligatorium ſub peccato mortali quantum ad jejunia, feſta ſervare, & confiteri ſemel in anno, ac communicare eo modo, quo obligantur Indi in nova Hiſpania, & Inſulis Philippinarum, juxta diſpoſitionem Pauli III. pro Indiis Occidentalibus?*

2 *Vtrum in prædicto Regno Miniſtri Evangelici prò nunc ſaltem in Sacramento baptiſmi poſſint abſtinere ab imponendo mulieribus Oleum Sanctum Cathecumenorum, ſputum in auribus, & ſal in ore, inſuper, & non adminiſtrare eiſdem mulieribus Sacramentum Extremæ unctionis?*

3 *Vtrum Chinenſibus ſit licitum prò pecuniarum ſuarum mutuo, licet non interveniat lucrum ceſſans, aut damnum emergens, quantitatem 30. prò centum Regni lege taxatam, accipere?*

4 *Vtrum ſi hujuſmodi Vſorarii converti velint ad fidem, poſſint baptizari, manendo in ſuo ſtatu uſurario propter cauſam ſupradictam, vel quid nam in tali caſo agendum ſit?*

5 *Vtrum prædictorum uſurariorum filii, ſi quando in hæreditatibus eorum ſuccedunt, jam Chriſtiani exiſtunt, teneantur ad reſtitutionem eorum, quæ Pater ex uſuris accepit in totum, vel in partem, juxta malè acceptorum exceſſum. Et ſi hujuſmodi uſurariorum filii hæredes jam Chriſtiani à Republica, vel à Judice compellantur ad publicas uſurarum domos Patrum aperiendas, & ſuſtentandas, quid in hoc caſu Miniſtri Evangelii prò ſanandis iſtorum conſcientiis facere debeant?*

6 *Vtrum Chriſtianis, ac Miniſtris eorum, à quibus etiam, tanquam à populis vicinis poſtulant, licitum ſit pro nunc ſaltem pro hujuſmodi rebus contribuere?*

7 *Vtrum, attenta iſtius gentis fragilitate, tolerari poſſit prò nunc, quod tales Gubernatores Chriſtiani deferant quandam Crucem, quam occultè inter Altaris Idoli flores, vel in manibus propriis reponant, ea facere, intentione, non ad Idolum, ſed ad Crucem directa omnes, illas genuflexiones, reverentias, & adorationes ante Altare illud, exterius, & in corde ad Crucem dirigendo.*

8 *Vtrum Gubernatores, qui Chriſtiani ſunt, vel fuerint, & litterati, vocati, & coacti, poſſint ingredi præfatum Templum, facere Sacrificium, vel ei aſſiſtere, vel facere genuflexiones ante Altare illud, vel accipere aliquid de Idolaticis, & oblationibus illic, maximè, quia putant illi infideles, quod quicumque manducaverit ex talibus Idolaticis, habebit progreſſum magnum in ſuis litteris, & gradibus, & ſi portantes Crucem in manibus, poſſint licitè hoc facere, eo modo, quo dubitatione ſuperiori dictum eſt?*

9 *Vtrum Chriſtiani fictè, & externi tantum, ut ſuprà dictum, poſſint aſſiſtere hujuſmodi Sacrificio, vel exercere aliquod Miniſterium in illo cum infidelibus commixti, ſivè in Templo, ſivè in domo, vel ſepulcro, publicè, vel privatim, vel quo nam modo poterit permitti Chriſtianis illis, ne ſi omninò prohibeantur hoc facere, fidem perdant, vel (ut melius dicam) avertant ſe ab actionibus anterioribus Chriſtianorum?*

10 *Vtrum, ſi hæc inter Chriſtianos tantummodo fierent abſque alio Gentilium conſorsio in Templis, domibus, vel ſepolchris ponendo, & collocando aliquam Crucem in Altari præfatorum defunctorum, dirigendo ad illam ſuam intentionem, ità tamen, quod progenitorum imagini nihil tribuant, niſi honorem, & reverentiam filialem, quam ſi vivi extitiſſent illis conteſtibilibus, & odoriferis rebus exhiberent, ut ſic populo ſatisfaciant; Vndè utrum hoc pro nunc, ut inconvenientia evitentur, tolerari poſſit?*

11 *An Chriſtianis licitum ſit omnibus gentilitiis ſuperſtitionibus, & erroribus poſtpoſitis, uti pro nunc tabellis cum progenitorum nominibus illiſque inter Domini, Sanctorumque Imagines, & in eodem Altari collocatas habere, vel in alio ſeparato cum ornatu, ad hoc, ut gentilibus ſatisfaciant, vel poſſint facere ſupradictas deprecationes, & Sacrificia cum intentione ſupradicta.*

12 *Vtrum licitum ſit Chriſtianis, & præcipuè Miniſtris S. Evangelii, attento mutuo benevolentiæ ſigno, & amoris, ſupradicta facere, maximè quando defuncti ſunt ex nobilioribus populi?*

13 *Vtrum Cathecumenis paratis jam ad baptiſmum ſuſcipiendum, debeant Miniſtri declarare, & apertè, & in ſingulari docere, eſſe illicita Sacrificia, & omnia ſupradicta; quamvis ex hoc ſequantur inconvenientia, ſcilicet deſiſtere à ſuſceptione baptiſmatis, perſecutiones, mors, vel exilium Miniſtrorum Evangelicorum.*

14 *Cum Chinarum ſermone hæc vox* King, *idem eſt ac Sanctos, Sancta, Sanctum, & in libris Doctrinæ Chriſtianæ à quibuſdam Sacri Evangelii Miniſtris prælo mandatis reperitur iſta vox* King *ad nominandam Sanctiſſimam Trinitatem, Chriſtum Dominum, B. Mariam, & alios Sanctos, utrum quando in præfatis ſe ſe offert occaſio, ut nominetur Magiſter Chinarum, vel cæteri Reges, qui communiter in illo Regno, ut Sancti reputantur, cum ſint infideles, & Idolatræ, poſſit, & ſit licitum Chriſti Miniſtris nominare ſupradictos, hoc nomine* King;

15 *Si Miniſtri Chriſti Domini poſſint in ſuis Eccleſiis collocare aliqua Altaria cum tabolis, & inſcriptionibus* Hoam tis Van ſuis, Van Van ſuis, *hoc eſt;* Vivat Rex Chinarum ad multa annorum millia, *& hoc ante Altare, ubi Sacerdotes Dei ſacrificant oblationem Immaculatam?*

16 *Si in illo Regno licebit Chriſtianis orare, & Sacrificium facere Domino Deo Noſtro pro ſuis defunctis, qui in ſua infidelitate ab hac vita diſcedunt?*

17 *Vtrum, quia Miſſionarii ducent doctrinam paſſionis Chriſti, dant cognitionem SS. Trinitatis Myſteria Paſſionis, & hoc ſufficiat ad prædicandum Chriſtum Crucifixum in novis Chriſtianitatibus, An teneantur Prædicatores Evangelii prædicare in illo Regno Chriſtum Crucifixum, & oſtendere ejus Sanctiſſimam Imaginem, maximè in Eccleſiis, non obſtante, quod Gentiles ſcandalizentur ex tali prædicatione, & oſtenſione, & judicent maximam eſſe ſtultitiam?*

AD 1. Cenſeo; Jus poſitivum Eccleſiaſticum de Jejuniis obligat Chinenſes Chriſtianos, & à Miſſionariis hoc eſt illis

illis enunciandum, attenta verò Regionum, & perſonarum qualitate, locum eſſe, ſi Sanctiſſimo placuerit, diſpenſationi, quæ fuit alias à Paulo III. Indis conceſſa.

Cenſendum etiam præfatos Indos obligari ad Confeſſionem Sacramentalem ſemel in anno, & Miſſionarios hujuſmodi obligationem debere eis notificare. Idem prorſus cenſendum eſt quoad Sacram Communionem ſemel in anno ſumendam. Quo verò ad executionem tempore ſtatuto, hoc eſt in Paſchate, id eſſe intelligendum, niſi legitimum adſit impedimentum, aut grave periculum immineat. Curandum tamen, ut infrà duos, vel tres Menſes ante, vel poſt Paſchati proximos, quatenus ſine diſcrimine fieri poſſit, ſin minus alio, quovis tempore intrà decurſum unius anni à Paſchate incohandi, omninò communicent.

Demum Chinenſes ad fidem converſi tenentur omninò feſta ſervare. Miſſionarios etiam teneri hoc eis notificare, locum tamen eſſe, ſi Sanctiſſimus annuat, limitandi eis numerum dierum feſtorum, juxtà formam privilegii à Paulo III. Indis conceſſi.

Ad 2. Cenſendum eſt, & Sacramentalia in baptiſmo mulierum eſſe adhibenda, & Extremam unctionem eſſe mulieribus conferendam, nec ſufficere motivum honeſtatis in quæſito expreſſum, ut Miſſionarii quantum in ſe eſt abſtineant; Curandum ergò, ut tam ſalubres ritus, & cæremoniæ introducantur, & obſerventur, ac Miſſionarii tali circumſpectione illa adminiſtrent, homineſque talibus inſtruant documentis, ut ab omni ſuſpicione inhoneſtatis liberentur.

Ad 3. Cenſendum eſt, ratione mutui immediatè, & præcisè nihil eſſe accipiendum ultrà ſortem principalem; Si verò aliquid accipiant ratione periculi probabiliter imminentis, prout in caſu, non eſſe inquietandos, dummodò habeatur ratio qualitatis periculi, & probabilitatis ejuſdem, ac ſervata proportione inter periculum, & id quod accipitur.

Ad 4. Cenſendum eſt, Chinenſes in ſtatu uſurario permanentes, baptizari non poſſe. Si verò Judicis authoritate compellantur ad proprias pecunias mutandas, poſſe aliquid accipere, etiam recepto pignore, ultrà ſortem principalem, tum ratione oneris, quod ſubire coguntur, tum ratione curæ in cuſtodia pignorum, lucri quoque ceſſantis, & damni emergentis. Tempore autem præſtituto, ſi ex venditione pignorum aliquid ſuperſit ſorti principali, & lucro ex cauſis prædictis, juſto acquiſito, domino pignoris eſſe reſtituendum.

Ad 5. Cenſendum eſt, filios hæredes uſurariorum teneri à Patribus ex uſuris illicitè acquiſita reſtituere certis quidem dominis, ſi certi ſunt, ſin minus, juxtà regulas à Doctoribus traditas. Actualem verò reſtitutionem à Doctis, Piis, & Prudentibus viris eſſe dirigendam. Quoad 2. partem hujus dubitationis jam reſponſum eſt in proximè ſuperiori reſolutione.

Ad 6. Cenſendum eſt, poſſe Chriſtianos Chinenſes pecunias contribuere, dummodò per hujuſmodi contributiones non intendant ad actus Idolatricos, & ſuperſtitioſos concurrere, ſuppoſita cauſa, quæ narratur in dubio, præſertim præmiſſa, ſi commodè fieri poteſt, proteſtatione, quod impoſita tributa præſtent in ordine tantum ad populi lætitiam, & ad actus indifferentes, vel ſaltem cultui Religionis Chriſtianæ non repugnantes.

Ad 7. Cenſendum eſt, nullatenus licere Chriſtianis hujuſmodi actus publicos cultus, aut reverentiæ tribuere Idolo prætextu, vel intentione Crucis, quam vel manu geſtant, vel Altari inter flores abſcondunt.

Ad 8. Cenſendum eſt, non licere, neque poſſe aliquo prætextu, contento in quæſito, Chriſtianis id permitti.

Ad 9. Cenſendum eſt, Chriſtianis Chinenſibus nullatenus licere fictè, vel exterius aſſiſtere Sacrificiis in honorem progenitorum, neque eorum deprecationibus, aut quibuſcumque ritibus ſuperſtitioſis Gentilium ergà ipſos, multò minus licere circà præfata Miniſterium aliquod exercere.

Ad 10. Cenſendum eſt conſequenter ad ea, quæ ſuperius dicta ſunt præmiſſa, non poſſe ſalvari, ſivè per appoſitionem Crucis, ſivè propter abſentiam Gentilium, ſivè per intentionem actus de ſe illicitos, & ſuperſtitioſos ad cultum veri Dei dirigentem.

Ad 11. Cenſendum eſt, omninò non licere habere illas tabellas in vero, & proprio Altari majoribus dicato, multò minus deprecationes, & Sacrificia eis offerre, licet occulta, & ficta intentione.

Compend. Pignatelli. Pars II.

Ad 12. Cenſendum eſt, poſito, quod menſa parata ſit quædam tabula, non autem verum, & proprium Altare, ſi cætera continentur intrà limites obſequii civilis, & politici, eſſe toleranda.

Ad 13. Cenſendum eſt, Miniſtros Evangelicos teneri docere, Sacrificia omnia, præterquam ſoli Deo, eſſe illicita, cultum Dæmonum, & Idolorum eſſe relinquendum, & quæcumque hujuſmodi cultum concernunt, eſſe falſa, & Chriſtianæ fidei repugnantia. Ad ſingularia verò deſcendendum, prout in Cathecumenis ingenii promptitudo, aut ruditas exigent, aliiſque circumſtantiis, conſuetudinibus, ac periculis perſpectis.

Ad 14. Cenſendum, non poſſe aliquid firmari circà vocem hanc, ejuſque uſum, niſi præhabita cognitione idiomatis, ejuſque veræ, & propriæ ſignificationis. Cæterum ſi eadem vox in Regno Chinarum habet latitudinem, poſſe Miniſtros ea uti, ſi verò reſtringatur ad ſignificandum veram, & perfectam Sanctitatem, nullatenus poſſe.

Ad 15. Cenſendum eſt, excluſis Sacrificiis, & Altari verè, & propriè dicto, cætera, quæ redolent tantummodò cultum civilem, aut poſſunt ad illum reduci, permitti poſſe.

Ad 16. Cenſendum eſt: Si verè in infidelitate decedunt, omninò non licere.

Ad 17. Cenſendum eſt, nulla prudentia, aut prætextu differendam eſſe Doctrinam Paſſionis Chriſti poſt baptiſmum, ſed omninò præmittendam. Ad actualem verò prædicationem Chriſti Crucifixi, licet non teneantur Miniſtri Evangelici in ſingulis Concionibus, ſed ad præponendum verbum Dei, ac Divina Myſteria prudenter, & opportunè, & ad illam prò Cathecumenorum captu explicanda; non tamen à ſermonibus paſſionis Domini Noſtri abſtinere tenentur, ea ratione, quod Gentiles indè ſcandalum ſumant, aut ſtultitiam putent; Cenſendum etiam conveniens eſſe, ut in Eccleſiis Imagines habeantur Chriſti Crucifixi, & ideo curandum, ut quod opportunè fieri poteſt, exponantur.

Has reſponſiones Sacra Congregat. de Propag. Fid. die 12. Septembris 1645. ſuo decreto approbavit, atque ità Innoc. X. obſervari mandavit ſub pœna Excommunicationis S. Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſervatæ.

1 *An quandò Græci accedunt ad confitenda peccata apud Miſſionarium, teneatur Miſſionarius ab eis exigere Confeſſionem generalem, quia ſi non habent veram formam abſolutionis, pœnitentium, confeſſiones ſunt invalidæ, ideòque reiterandæ?*

Forma autem abſolutionis Græcorum hæc eſt: D. N. Ieſus Chriſtus, & Deus, qui hoc mandatum ligandi, atque ſolvendi peccata hominum, Dominis, & Sacris ſuis Diſcipulis, & Apoſtolis tradidit, ipſe de excelſo prætereat omnia peccata, & omnes iniquitates tuas. Ego verò indignus ejus ſervus ab ipſis idem faciendi occaſiones, & cauſas nactus abſolvo te ab omni excommunicatione in quantum poſſum, & valeo, & tu indiges. Inſuper ego abſolvo te ab omnibus peccatis tuis, quæcumque coram Deo, & mea indignitate confeſſus es, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

2 *Vtrum Miſſionarii teneantur interrogare Græcos ad pœnitentiæ Sacramentum accedentes de eorum Fide, ver. gr. de Sum. Pont. de proceſſione Spiritus Sancti, de Glorificatione Sanctorum, de conſecratione in azimo, & purgatorio, in quibus vulgò errant Græci?*

3 *Vtrum Miſſionarii in caſu neceſſitatis, aut mortis periculo, ubi non eſt copia Confeſſoris Latini, licitè valeant apud Græcos Schiſmaticos confiteri? Et utrum Græcus, Eccleſiæ Romanæ reconciliatus, poſſit apud eoſdem Græcos confiteri, ad evitandam gravem perſecutionem aut damnum à Schiſmaticis ſuſcitandum?*

4 *Vtrum Græcus ad ritum Latinum converſus, poſſit iterum ad ritum Græcum redire?*

5 *Vtrum Sacerdos Miſſionarius in Quadrageſima vacans muneri Miſſionis, & inter Maronitas degens eo tempore ad Miſſionem maximè congruo, poſſit celebrare Miſſam, juxtà eorum conſuetudinem tertia hora poſt meridiem? Quia ſi ante celebraretur, vel pauciſſimi, vel potius nulli aderunt confeſſuri, & verbum*

Dei audituri, vel certè ſubito dicta Miſſa, jejunium ſolvent contrà eorum ritum, illos obligantem ad jejunium protrahendum uſque ad horam tertiam pomeridianam. Quod ſi non liceat, an talis diſpenſatio concedenda ſit? Tom. 7. Conſult. 50.

AD 1. Non teneri exigere Confeſſionem generalem, quia forma hujuſmodi abſolutionis permiſſa eſt à generali Concilio Florentino, & tolerantur Græci ſi abſolvunt formam conſuetam ab Eccleſia Orientali, ut ſæpè declaravit Sacra Congregatio S. Offic. præſertim 19. Decembris 1613. Eòque magis quia præſens forma, non ſolum continet verba per modum precationis, ſed etiam per modum judicii.

Ad 2. Negativè, niſi probabiliter crederent, pœnitentes ex malitia, vel negligentia aliquid neceſſarium ad integritatem Confeſſionis omittere; in hoc enim caſu tenentur eos interrogare circà id, quod prætermittere exiſtimatur: quia eo modo abſolventes, applicarent formam abſolutionis inſufficienti materiæ, nimirum Confeſſioni non integræ formaliter, quod eſt Sacrilegium.

Ad 3. Cenſeo in utroque caſu non licere; Quatenus verò ſequi velimus partem affirmativam cum Cajet. *in 3. pr. quæſt.* 104. Suarez *ibidem* & aliorum, requiruntur ſequentes conditiones. Prima, nè ulla indè oriatur Catholicorum offenſio. Secunda, ut in Sacramento adminiſtrando, & recipiendo legitima Eccleſiæ forma ſervetur, & Miniſter verè ſit Sacerdos, Tertia, nè ulla ſit communicatio ritus, cæremoniæ, & ſchiſmaticæ pravitatis. Quarta, nè ullum immineat pœnitenti periculum erroris in Fide.

Ad 4. Negativè, & ſi quis Græcus id fecerit, gravi pœna puniri debet, ut declaravit Sacra Congregatio S. Offic. ſub anno 1642. ſol. 132.

Ad 5. Hoc idem dubium fuit propoſitum à Capuccinis, ſeptem, vel octo ab hinc annis, & credo fuiſſe reſponſum affirmativè, vel ad majorem cautelam fuit conceſſa facultas celebrandi Miſſam in illis Regionibus diebus tantum jejuniorum Quadrageſimæ uſque ad horam nonam, hoc eſt tertiam poſt meridiem. Quæ facultas fundatur in ritu antiquo, in auctoritate Doctorum, in congruentia Chriſti, qui hora nona in Cruce expiravit, & in devota obſervatione quarundam nationum Orientalium, ut alibi, nempè *Tom.* 8. *Conſult.* 84. *Sum. num.*

Multa de hac re. *Vide de Diſpenſat. Tom. 7. Conſult.* 53.

Aliqua de Miſſionariis. Vide de S. Offic. Tom. 8. Conſult. 62.

1 *Vtrum Miſſionarii permittere poſſint Maronitis, ut jejunent, & abſtineant, & dies feſtos agant cum Græcis.*

2 *Vtrum eis liceat illis conſulere, ut ſine Miſſa potius permaneant, quam Eccleſiam Schiſmaticorum adeant.*

3 *Vtrum propter animarum ſalutem, & devotionem populi Miſſam tertia hora poſt meridiem celebrare poſſint?* Tom. 8. Conſult. 83.

AD 1. Poſſunt permittere per modum conniventiæ, modò inſtruant præfatos Maronitas, Catholicam Fidem non eſſe collocatam in his ritibus, Ità quoque Sacra Congregatio S. Offic. cenſuit 20. Jul. 1616. permittendum eſſe per modum conniventiæ Calendarium vetus mulieribus Latinis, degentibus Conſtantinopoli, ac nuptis Græcis, ſicut etiam paucis aliis famulis degentibus in quadam Civitate, ubi reliqui Chriſtiani ſunt Græci, ut ſe conformarent cum aliis in celebratione feſtorum.

Ad 2. Affirmativè, quia cum Sacerdotes Schiſmatici de facto ſint privati legitimo uſu poteſtatis Ordinis, non licet ipſis eam exercere, dum manent in Schiſmate, ut docet D. Thom. 2. 2. *quæſt.* 39. *art.* 3. Turrec. *lib.* 4. *ſum. par.* 1. *cap.* 7. & Farinac. *de hæreſ. quæſt.* 184. *num.* 43. Probaturque ex *cap.* 1. *de ſchiſmat. cap. Novatianus, cap. audivimus, & cap. didicimus eodem*, & diximus alibi. Item cum ſint excommunicati *Ex Can.* 1. *Bullæ Cœnæ* non ſolum licet, ſed debent conſulere id, quod ſine peccato præſtari non poteſt; Non poteſt autem præſtari ſine peccato mortali communio in divinis cum excommunicatis, Tolet. *lib.* 1. *cap.* 11. §. *Tertius effectus.* Suar. *diſp.* 15. *de cenſur. ſect.* 2. *num.* 8. & alii; Imò ſine excommunicatione minori *cap. placuit cap. pluribus ſeqq.* 11. *quæſt.* 3. *cap. nuper de ſent. excom. cap. ſtatuimus eodem tit.* 6. Hinc præceptum audiendi Miſſam non obligat, quia eſt cauſa gravis, & neceſſaria prò cuſtodienda diſciplina Eccleſiaſtica vitatio excommunicati Schiſmatici, cum ſit in medicinam ad ſalutem animæ ordinatum, & ideò facit ceſſare obligationem præcepti, ut ex pluribus probat Geſuald. *de Sacram. tract.* 17. *cap.* 2. *num.* 28. & Leand. *in præcep. Eccleſ. tract.* 2. *diſp.* 2. *quæſt.* 9.

Ad 3. Etiam affirmativè: Nempè in diebus jejunii Miſſarum celebratio protrahi poteſt uſque ad horam nonam. Hora autem nona eſt tertia poſt meridiem. Ità in hac ſpecie Div. Thom. 3. *par. quæſt.* 83. *art.* 2. *ad* 3. Alenſ. 3. *par. quæſt.* 10. *memb.* 5. *art.* 2. ac alii. Ex quo ſequitur, quod ſi quis celebraret Miſſam longè poſt meridiem, dummodò non excederet horam nonam, præſertim ſi ex rationabili aliqua cauſa tantum differret; prout in præſenti, non eſſet damnandus peccati mortalis. Nam hæc ſententia habet prò ſe plures, & graves Doctores, ac proindè ſaltem ex hoc capite eſt probabilis, nec contrà ipſam affertur aliquid, quod convincat, imò quod facilè diſſolvi non poſſit.

Et de hac re vide etiam, quæ diximus ſuprà *Tom. 7. Conſult.* 50.

DE MONETIS, ET MONETARIIS, *Vide de* Immunit. Tom. 9. Conſult. 2.

DE MONIALIBUS.

An Monialibus expulſis debeantur alimenta? Quomodo ea taxanda? Et an ex cauſa poſſint augeri? Tom. 1. Conſult. 38.

ALimenta deberi Monaſterio, dum lis pendet ſuper validitate expulſionis, tenent uno calamo DD. nuncupatim Bartol. *tract. de alim. num.* 43. Afflict. *dec.* 10. *num.* 1. *in fin. & ſeq.* benè Cordub. *de liber. agnoſcen.* §. *ſi vel parcus nu.* 58. ac alii. Rota *dec.* 109. *num.* 6. *par.* 2. *recen.* quæ loquitur de Moniali expulſa propter rixas, etiam ad alium Monaſterium tranſlata, & in *Tullen. Monaſterii* 5. Martii 1608. coram Sacrato, ſicut etiam quotidiè ſervatur in uxore, dum pendet lis ſuper divortio, vel ſeparatione thori, aliiſque ſimilibus.

Circà quantitatem verò alimentorum taxanda videntur ſaltem juxtà quantitatem bonorum per eas Monaſterio datorum. Quia Monialibus, ſivè Monachis, etiam quandò legitimè propter delictum expelluntur; & ad aliud Monaſterium transferuntur, donec vivant, debetur uſusfructus bonorum primo Monaſterio datorum, ut eſt tex. *in cap.* 21. *ſi quis rapuerit*, juncta Gloſ. *verſ. Caviteri* 27. *quæſt.* 1. Hoſtien. *in cap. Quod te* 3. *num.* 4. *de Cler. Conjug.* aliique. Et multò magis debentur Monialibus iniquè circumventis, & innocenter à Monaſterio expulſis.

Fructus autem dotis ad minus taxantur ad rationē quinque prò centenario, etiam in Monialibus, ut in ſpecie de dote debita Moniali dixit Rota in *Novarien. Legati* 20. Maii 1622. coram Coccino, cujus verba hic appendemus. Immò ultrà ſummam prædictam debentur in caſu, quo prò alendis Monialibus non ſufficiunt annui redditus. Quoniam alimenta ſunt taxanda etiam Monialibus juxtà perſonarum qualitatem. Pontan. *de alim. cap.* 13. *num.* 3. computando etiam impenſas, quæ fiunt prò veſtibus, & ſuppellectilibus, Confeſſario, famulis, aliiſque perſonis neceſſariis prò condecenti ſuſtentatione, Rot. coram Mantica *dec.* 331. *num.* 4. *& ſeqq.*

Atque ità cenſuit Sacra Congregatio Epiſcop. & Regul. 6. Decembris 1641. & 10. Mart. 1645. ac 19. Januar. & 10. Maii 1647. & 17. Martii 1661. in una *Florentina*, quam propoſuit Eminentiſſimus Card. Marcellus.

Reliqua vide hoc eodem Tom. Conſult. 432. & Tom. 4. Conſult. 202.

An Epiſcopus poſſit Monialibus præſcribere tempus, & locum recipiendi Sacram Communionem? Vbi decretum Sacræ Congregationis Conc. de quotidiana Communione valdè neceſſarium ſcitu? Tom. 1. Conſ. 36.

AFfirmativè. Habetur diſertè ex Conc. Trid. *ſeſſ.* 22. *in decr. de obſerv. & evit. in celebrat. Miſſ.* & alibi, quibus in locis

Digitized by Google

locis tribuitur Ordinariis, etiam uti Sedis Apoſtolicæ delegatis, facultas extirpandi quoſcumque abuſus circa Sacramentorum, tum adminiſtrationem, tum ſuſceptionem, quod præcipuè curandum eſt in Sacræ Euchariſtiæ frequentatione, ut emulationes, & ſingularitates, undè certa Congregationibus imminet ruina, evitentur, & impediantur, dum communicantes non communicantibus ſe putant meliores, ſuoque exemplo alias ſæpè non debitè præparatas, ne deterioris, ac pejoris vitæ in hominum oculis habeantur ad communicandum indignè incitant, & quaſi inducunt. Qua ratione idipſum in Monialibus obtinere debet, ſi in illis ſcandala, & abuſus timeantur.

Atque ita Sacra Congregatio Concil. die 7. Maii 1652. in una *Gandavenſi* declaravit Monialibus diſpoſitionem Sac. Conc. *ſeſſ. 22. cap. 6. de Sacrif. Miſ.* non ſuffragari, Ordinarioque licere præſcribere illis dies, & locum accipiendi Sacram Communionem.

De quotidiana verò Communione, præter DD. ac decreta antiquiora, extat ſequens decretum Sacræ Congregationis Conc. Trid. nuper editum tenor. ſeq.

Cum ad aures S. N. D. fide dignorum teſtimonio pervenerit in quibuſdam Diœceſibus vigere uſum quotidianæ communionis, etiam in Feria 6. Paraſceva, & ſimul affirmari, eandem quotidianam communionem preceptam eſſe a jure divino, quin etiam in illius adminiſtratione aliquos abuſus inoleviſſe, videlicet, quod aliqui non in Eccleſia, ſed in privatis Oratoriis, & domi, imo cubantes in lecto, & non laborantes ulla gravis infirmitatis nota, ſumant Sacroſanctam Euchariſtiam, quam argentea theca incluſam in crumena, aut ſecretò illis deferunt Sacerdotes ſæculares, aut Regulares, aliique in communionem accipiant plures formas, ac particulas, vel grandiores ſolito, ac tandem quis confiteatur peccata venialia ſimplici Sacerdoti non approbato ab Epiſcopo, aut Ordinario. Cum autem hæc Sanctiſſimus conſideranda commiſerit Sacræ Congregationi Card. d. Conc. Trid. Interp. eadem Sacra Congregatio, prævia matura diſcuſſione ſuper prædictis, unanimi ſententia ita cenſuit: Et ſi frequens quotidianuſque Sacroſ. Euchariſtiæ uſus a SS. Patribus fuerit ſemper in Eccleſia probatus; nunquam tamen aut ſæpius illam percipiendi, aut ab ea abſtinendi certos ſingulis Menſibus, aut hebdomadis dies ſtatuerunt, quos nec Conc. Trid. præſcripſit, ſed quaſi humanam infirmitatem ſecum reputaret, nihil percipiens, quid cuperet tantum indicavit, cum inquit: Optaret quidem Sacroſ. Synodus, ut in ſingulis Miſſis fideles adſtantes Sacramentali Euchariſtiæ perceptione communicarent. Idque non immeritò. Multiplices enim ſunt conſcientiarum receſſus, variæ ob negotia ſpiritus alienationes, multæ è contra gratiæ, & Dei dona parvulis conceſſa, quæ cum humanis oculis ſcrutari non poſſumus, nihil certè de cujuſque dignitate, aut integritate, & conſequenter de frequentiori, aut quotidiano vitalis panis eſu poteſt conſtitui. Et propterea quod ad negotiatores ipſos attinet frequens ad Sacram alimoniam percipiendam acceſſus Confeſſariorum ſecreta cordis explorantium judicio eſt relinquendus, qui ex conſcientiarum puritate, & frequentiæ fructu, & ad pietatem proceſſu laicis negociatoribus, & conjugatis, quod proſpicient eorum ſaluti profuturum, id illis præſcribere debebunt. In Conjugatis autem hoc amplius animadvertent, cum B. Apoſtolus nolit eos invicem fraudari, niſi fortè ex conſenſu ad tempus, ut vacent orationi, eos ſeriè admoneant, tantò magis ob Sanctiſſimæ Euchariſtiæ reverentiam continentiæ vacandum, puriorique mente ad cæleſtium epularum communionem eſſe conveniendum. In hoc igitur Paſtorum diligentia potiſſimum invigilabit, non ut à frequenti, aut quotidiana Sacræ Communionis ſumptione unica præcepti formula aliqui deterreantur, aut ſumendi dies generaliter conſtituantur, ſed magis, quid ſingulis permittendum per ſe, aut Parochos, ſeu Confeſſarios ſibi decernendum putet, illudque omnino provideat, ut nemo à Sacro Convivio, ſeu frequenter, ſeu quotidiè acceſſerit, repellatur; Et nihilominus det operam, ut unuſquiſque dignè pro devotionis, & præparationis modo rarius, aut crebrius Dominici Corporis ſuavitatem deguſtet. Itidem Moniales quotidiè Sacram Communionem petentes admonendæ erunt, ut in diebus ex earum Ordinis inſtituto præſtitutis communicent. Si quæ verò puritate mentis niteant, & fervore ſpiritus ita incaluerint, ut dignè frequentiori, aut quotidiana Sanctiſſimi Sacramenti perceptione videri poſſint, id illis à Superioribus permittatur. Proderit etiam præter Parochorum, & Confeſſariorum diligentiam, opera quoque Concionatorum uti, & cum eis conſtitutum haberi, ut cum fideles ad Sanctiſſimi Sacramenti frequentiam (quod facere debent) accederint, ſtatim de magna ad illud ſumendum præparatione orationem habeant, generatimque oſtendant, eos, qui ad frequentiorem, aut quotidianam ſalutiferi cibi ſumptionem devoto ſtudio excitantur, debere, ſive laici negotiatores ſint, ſive conjugati, ſive quicumque alii, ſuam agnoſcere infirmitatem, ut dignitate Sacramenti, ac divini judicii formidine diſcant, cæleſtem menſam, in qua Chriſtus eſt, revereri. Et ſi quando ſe minus paratos ſenſerint, ab ea abſtinere, ſeque ad majorem præparationem accingere. Epiſcopi autem, in quorum Diœceſibus viget hujuſmodi devotio erga Sanctiſſimum Sacramentum pro illa gratias Deo agant, eamque ipſi adhibito prudentia, & judicii temperamento alere debebunt, ut ab eorum officio poſtulari ſibi maximè perſuadebunt nulli labori, aut diligentiæ parcendum, ut omnis irreverentiæ, & ſcandali ſuſpicio in veri, & immaculati Agni perceptione tollatur, virtutiſque ac dona in ſumentibus augeantur. Quod abundè continget, ſi ii, qui devoto hujuſmodi ſtudio, Divina præſtantis gratia, tenentur ſeque Sacratiſſimo pane refici frequentius cupiunt, ſuas vires expendere, ſeque probare cum timore, & charitate aſſueverint. Quibus Chriſtum Dominum, qui ſe fidelibus manducandum, & ſe pretium in morte tradidit, atque in Cæleſti Regno ſe præmium eſt daturus, precatur Sacra Congregatio, ut ſuam opem ad dignam præparationem, & ſumptionem largiatur. Porrò Epiſcopi, & Parochi, ſeu Confeſſarii redarguant aſſerentes, Communionem quotidianam eſſe de iure Divino, doceant in Eccleſiis, ſeu Oratoriis privatis ex diſpenſatione, ſeu privilegio Pontificis de manu Sacerdotis ſumendam Sanctiſſimam Euchariſtiam, nec eam ullo modo deferendam in crumena, aut ſecretò ad exiſtentes domi, vel cubantes in lecto, quam ad infirmos, qui ad illam ſuſcipiendam ad loca prædicta accedere non valeant, & ad eos, ſi ab Eccleſia deferatur publicè, & cum pompa, juxta formam Ritual. Rom. Si verò ab Oratorio privilegiato, cum forma decenti. Curent etiam, ut circa Communionem in Feria 6. Paraſceva Miſſalis rubricæ, & Eccleſiæ Rom. uſus ſerventur. Inſuper admoneant, nulli tradendas plures Euchariſtiæ formulas, ſeu particulas, neque grandiores ſed conſuetas, non permittant, ut venialium confeſſio fiat ſimplici Sacerdoti, non approbato ab Epiſcopo, aut Ordinario. Si Parochi, & Confeſſarii, etiam Regulares, aut quicumque alii Sacerdotes ſecus egerint ſciant Deo Optimo Maximo rationem reddituros eſſe, neque defuturam Epiſcoporum, & Ordinariorum juſtam, ac rigoroſam animadverſionem in contrafacientes, etiam Regulares, etiam Societatis Jeſu, facultate ipſis Epiſcopis, & Ordinariis per hoc decretum per Sedem Apoſtolicam ſpecialiter attributa. Dat. Romæ 12. Februar. 1679. Et facta de præmiſſis omnibus, ac de verbo ad verbum relatione, Sanctitas Sua approbavit, ac præſens decretum typis dari, ac publicari voluit.

An Epiſcopus poſſit ſibi reſervare aliquem caſum concernentem violationem Clauſuræ reſpectu Monialium exemptarum? Tom. 1. Conſult. 76.

AFfirmativè cum Pellizario: Quia ex Trid. Epiſcopus inſtituitur Sedis Apoſtolicæ delegatus in ordine ad reſtituendam, & conſervandam Clauſuram Monialium exemptarum, itaut habeat facultatem viſitandi clauſuram: Cum ergò habeat facultatem delegatam ſupra Moniales in ordine ad clauſuram, poterit etiam ſibi reſervare ea peccata, quæ circa clauſuram committuntur.

Utrum concedenda ſit licentia, ut cadaver puellæ Virginis, filiæ magni Principis, nimirum Oratoris Regis Hiſpaniarum, Galliarum, &c. ſepeliri poſſit intra Clauſuram Monialium de earundem conſenſu? Tom. 1. Conſult. 116.

ARbitror, concedendam eſſe: Primò propter enixam voluntatem, & devotionem ejuſdem Principis. Secundo quia, ſicut omnes admittunt poſſe educari puellas ſæculares intra clauſuram ad inſtructionem morum, & hæc judicatur cauſa neceſſaria, ita etiam ad inſtructionem Monialium, ut aſpicientes, quod nobiles ſæculares optant, & expetunt intra ſuam ſepulturam recondi, ſtabiliantur in ſua vocatione, magiſque libenter permaneant in clauſura, & ſæculum contemnant, debet judicari cauſa ſufficiens. Tertiò propter utilitatem Monaſterii, & eleemoſynas, quas ſine dubio ejuſmodi Principes Monaſterio largientur. Quarto quia præſertim Oratores Regum, cum ſint extranei, nec Romæ habeant propriam Capellam, seù ſepulturam, non poſſunt ſine magna expenſa pro puella filia condere ſepulcrum correſpondens

dens

Digitized by Google

dens ſuæ nobilitati, & gradui; Quam expenſam evitant ſepeliendo devotionis cauſa.

Hæc, atque plura, quæ conſiderari poſſunt, videntur concurrere ad cauſam rationabilem, & manifeſtam, ac proindè concedendam eſſe licentiam arbitror.

An Monialis, quæ à Monaſterio aufugit, timens juſtè, ac probabiliter à Monialibus ſui Monaſterii mortem ſibi veneno, aut incendio inferendam, poſſit tranſire ad aliud Monaſterium diverſæ Regulæ, etiam laxioris? Tom. 1. Conſult. 120.

AFfirmativè: Nam cum in præfato Monaſterio tutè manere non poſſit propter odia, & perſecutiones, nec ibi, neque in aliis ejuſdem Ordinis abſque moleſtia vivere queat propter infamiam, & pudorem, quo continuo confunderetur, cumque in aliis Monaſteriis diverſi Ordinis tranquillam cum ingenti bono, & augmento ſpirituali vitam abſque animi ſolicitudine duceret, utique licita translatio eſt, etiam ad Ordinem laxiorem, ob majus bonum ſpirituale, quod præcipuè attendi debet. Ita D.Tho. 2.2. *queſt.* 189. *ar.* 8. & cum eo Suarez *de Relig. Tom.*4. *lib.*3. *cap.*11. *n.*22.

Imò ipſum odium, & perſecutio, pudor, ac infamia per ſe abſque conſideratione majoris boni, & commodi ſpiritualis ſunt cauſæ diſpenſandi in tranſitu. Sanch. *in decal. Tom.*2. *lib.*6. *cap.* 7. *num.* 32. Eoque magis quia, licet cauſa hujuſmodi pudoris propter delictum patratum ſit juſta, odium tamen, & perſecutio eſt injuſta. Suar. *loc.cit.n.*24.

Concurrit cum odio iuſtus metus mortis ex probabili cauſa cadens in conſtantem virum, qui planè ſat eſt ad effectum ipſam abſolutè excuſandi à reditu, prout in potioribus terminis dixit Grammat. *deciſ.crim.*5. *num.*8. *cum ſeqq.* Ita quod dubitari non poſſit; quod metus etſi ſemel illatus ſemper durare debeat, & præſumatur quouſque cauſa metus duret *l. pen. ff. de condit. ob turp. cauſ.* ubi Bart. *num.*5. *&* 7. Oſaſch. *deciſ.*179. *num.*12. Boer. *dec.*100. *num.* 12. *&* 13. & cenſuit Rot. *in Conchen. nullitatis Ordinis* 10. Mart. 1606. coram Pegna.

Et ex his injuncta prius Moniali pœnitentia ſalutari, ac lege, ut dotem in primo Monaſterio relinquat, ſoluatque novam ſecundo, hujuſmodi translatio indulgenda videtur. Atque ita reſoluit Sac. Cong. Epiſc. & Regul. in una *Meſſanen.* 29. April. 1603. & in una *Cæſaraugustana tranſitus* 1639.

Alia ad rem vide *hoc eodem Tom. Conſult.* 432. *& Tom.* 4. *Conſult.* 202. *à num.* 9. *& ſeqq.*

In quibus caſibus poſſit Epiſcopus procedere, etiam ad pœnas contra Regulares ingredientes ſepta Monaſterii Monialium ipſis ſubjectarum? Tom. 1. Conſult. 163.

DUæ inſurgunt inſpectiones. Prima eſt: An Superiores Regulares poſſint concedere licentiam ingrediendi Monaſteria Monialium ſibi ſubjectarum, abſque expreſſa Ordinarii authoritate? Quod autem ad hanc pertinet, licet Franciſcus Leo *in theſ. for. Eccleſ. par.* 2. *cap.* 1. *num.*52. Quaranta, & alii, non pauci, imo & Sac. Cong. Conc. antiquitus tenuerint, ad Superiores Regulares ſpectare licentiam concedere ingrediendi Monaſteria Monialium ipſis Regularibus ſubjectarum, nihilominus eodem dubio maturius ab eadem Sac. Congregatione perpenſo, decrevit hunc in modum, à quo decreto non videtur recedendum, præſertim attenta poſteriori Conſtitutione Gregor. XV. *de exemptorum privilegiis.*

Tametſi alias Sac. Cong. Conc. declaraverit, licentias ingrediendi ſepta Monaſteriorum Monialium exemptarum, & Regularibus ſubjectarum ex vera tantum neceſſitate, quæ Moniales reſpiciat concedendas, accedendi ad Monaſteria, & alloquendi cum Monialibus pertinere ad ipſos Superiores Regulares; nihilominus ſub die 13. *Novembris* 1610. *quo magis clauſura obſervationi conſuleretur, facultate ſibi à Sanctiſſimo D. N. tributa ſtatuit, & decrevit, ut deinceps intra hujuſmodi ſepta nemini ingredi, nec alloqui liceat, niſi licentia concedenda in caſibus neceſſariis, quæ Moniales reſpiciant nedum à Superioribus Regularium dictorum Monaſteriorum, ſed etiam à locorum Ordinariis obtenta fuerint, non obſtantibus quibuſcumque contrariis legibus, ſtatutis, conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.*

Tandem ad removendam omnem dubitationem, quæ ex hujuſmodi decreto forſan oriri poſſet, negotio iterum in S. Congregatione propoſito, & Conſtitutione Greg. XV. perpenſa, atque Urbani VIII. relata die 21. Maii 1630. declaravit idem Urbanus, hujuſmodi licentias à Superioribus Regularibus non eſſe petendas in illis locis, in quibus adeſt conſuetudo, ut iſtæ ab Epiſcopis tantum concedantur. Hoc enim caſu ſtatuit, ac decrevit, talem conſuetudinem eſſe obſervandam, & ipſorum Epiſcoporum tantummodò licentias ſufficere, etiam privativè quoad ipſos Regulares.

Idem fuit reſolutum *in Peruſina* 10. Januar. 1627. & noviſſimè *in Auximana* 15. Julii, & *in eadem Peruſina* 12. Auguſti 1645.

Et in hoc etiam advertendum eſt in ſubſcriptione hujuſmodi licentiarum, debere Epiſcopum habere primum locum, ut cenſuit eadem Sac. Congregatio *in Belluten.* 4. Febr. 1634. & in aliis.

Secunda Inſpectio eſt quibus pœnis Epiſcopus coercere poſſit hujuſmodi ingredientes?

Et reſpondendum eſt, Epiſcopum poſſe contra hujuſmodi ingredientes procedere ad pœnas etiam cenſurarum, ut expreſsè diſponitur in eadem Conſtitutione Greg. XV. & cenſuit eadem Sac. Congreg. *in Nicoteren.* 5. April. 1536. & in ſupradictis *Auximana*, & *Peruſina*, paſſimque alibi.

Ut autem Paſtorali charitate, & prudentia in hoc procedatur, conſuetum fuit permittere edictum prohibitivum generale, etiam comprehendens Regulares ſub pœnis etiam cenſurarum ipſi Ordinario reſervatarum. Et ita in ſpecie fuit obſervatum *in Viterbien.* 26. Jun. 1627. & in ſupradictis *Auximana*, *& Peruſina*, quod eſt etiam de mente Geminian. *in cap.* 1. §. *Et quoniam n.*8. *de ſtat. Regular.*

Et ita in una *Neapolitana* 18. Novemb. 1645. Sac. Cong. Conc. cenſuit obſervanda eſſe decreta à ſe alias edita tenoris ſupradicti, & contra Regulares contravenientes poſſe per Archiepiſcopum procedi ad pœnas, etiam cenſurarum.

Adeſt inſuper de hac re Conſtitut. Alexandri VII. data Romæ in Arce Gandulphi Diœceſ. Albanen. 1664. 13. Kal. Novemb. Pontif. an. 10.

An, & quomodo ſit neceſſarius Epiſcoporum conſenſus in erectione Monaſteriorum? Vide de Regularibus Tom. 1. Conſult. 181.

An Monialibus, quæ hucuſque recitarunt Officium juxtà Breviarium Ordinum, liceat eo uti? Tom. 1. Conſult. 271.

AFfirmativè. Ita Sac. Congreg. Conc. 1. Decemb. 1570. & 14. Mart. 1648. in una *Canarien.* in Indiis.

An Vicarius Generalis, qui obtinuit facultatem à Sede Apoſtolica faciendi omnes benedictiones fieri ſolitas ab Epiſcopo, in quibus non adhibetur oleum Sacrum, poſſit abſente Epiſcopo, benedicere Moniales habentes requiſitas qualitates in conſecratione, & velatione earundem? Tom. 1. Conſult. 326.

NEgativè, niſi ſuffragetur facultas in ſpecie. Et ita cenſuit Sac. Cong. Conc. in una *Piſana* 9. Febr. 1647. *ad c.*17. *ſeſſ.* 27. *de Regul.* Et elicitur ex Gloſ. *in cap. Aqua* 9. *de conſecr. Eccleſ. vel Altar. v. Conſecrationis.*

An Judices laici poſſint decreta interponere in Contractibus Virginum, ſive Puellarum in Monaſteriis exiſtentium pro educatione, abſque aliqua Epiſcopi licentia? Tom. 1. Conſult. 329.

NOn poſſe, ſed requiri licentiam Epiſcopi ad alloquendum, quæ non debet denegari. Et ita quoque cenſuit Sac. Cong. Conc. in una *Anconitana* 18. Novemb. 1645. *ad cap.* 16. *ſeſſ.* 25. *de Regular.*

An Epiſcopus poſſit præſcribere numerum Monialium in Monaſteriis Regularibus ſubjectis, abſque interventu Superiorum Regularium. Et quatenus præſcriptio fuerit facta à ſolo Epiſcopo, teneantur illam obſervare? Tom. 1. Conſult. 336.

NEgativè. Ita videtur cenſuiſſe Sac. Congregationem Conc. in una *Marchia* die 7. Febr. 1643. *ad cap.* 3. *ſeſſ.* 25. *de Regular.*

An

An decretum Sac. Conc. cap. 7. ſeſſ. 25. de Regular. *ubi de electione Abbatiſſæ circa annos ſaltem quinque profeſſionis, habeat locum in Monaſterio noviter erecto?* Tom. 1. Conſult. 341.

RESp. habere locum; Tum quia generaliter loquitur; Tum etiam quia in eo militat major ratio deputandi provectam, ut novæ Moniales melius inſtrui poſſint; Quare cenſeo in hoc caſu eſſe diſpenſandum, facto verbo cum Sanctiſſimo, Ita cenſuit Sac. Cong. Conc. in una *Carpentoraten.* 14. Novemb. 1643. *ad dict. cap. Conc.*

QUædam puellę Novitię anno probationis completo, cum propter acerbiſſimas Civitatis ſeditiones redditus Monaſterii fuerint diminuti, ut pro ſuſtenratione Monialium profeſſarum non ſufficerent, de licentia in ſcriptis Ordinarii ſub cujus juriſdictione extat dictum Monaſterium, coactæ fuerunt ad proprias domos ſe conferre. Rebus verò pacatis, ad idem Monaſterium de licentia ejuſdem Ordinarii redierunt. Queritur:

An admitti poſſint ad profeſſionem abſque alio probationis anno? Tom. 1. Conſult. 353.

ADmitti arbitrio Ordinarii, dum habeant alia requiſita, ut ſupponitur. Ita Sac. Congreg. Conc. in una *Neapolitana* 16. April. 1649. *ad cap. 16. ſeſſ. 25. de Regular.*

An Monaſteria conſequi poſſint dotes Novitiarum in anno probationis decedentium, eo non completo, profeſſione tamen ante obitum in articulo mortis per eaſdem Novitias emiſſa? Tom. 1. Conſult. 356.

NEgativè quoad dotem; Si verò hujuſmodi Novitiæ convaluerint, iterum profiteri debent. Et ita Sac. Cong. Conc. in una *Ordin. Sancti Franciſci Min. Obſerv.* die 20. Mar. 1649. *ad cap. 15. ſeſſ. 25. de Regular.*

An Moniales ad habitum, & profeſſionem in Monaſteriis Regularibus ſubjectis admitti poſſint, tanquam ſi Epiſcopus, & eo abſente, vel impedito, illius Vicarius, vel alius ab eo deputatus earum voluntatem, & conditiones exploraverit? Tom. 1. Conſult. 372.

NOn poſſe. Ita Sac. Congr. Conc. in una *Lectoren.* 16. Decemb. 1645. *ad cap. 17. ſeſſ. 25. de refor.*

An quarta funeralium ſit Parocho ſolvenda à Monaſterio Monialium erecto poſt Conc. Trid. authoritate Apoſtolica ſub regimine Fratrum Reform. S. Franciſci? Tom. 1. Conſult. 380.

NEgativè, niſi adſit legitima conſuetudo in contrarium. Ita pluries declaravit Sacr. Cong. Conc. nominatim in una *Albinganen.* 16. Mart. 1652. *ad cap. 13. ſeſſ. 23. de refor.*

An licentia requiſita in donationibus, & renunciationibus Novitiarum, & Vicariis per Epiſcopum concedi ſolita, ſufficiat, ſi non appareat æquipollens conceſſa? Tom. 1. Conſult. 394.

AFfirmativè. Ita Sac. Cong. Conc. *in Neapolitana* 23. April. 1651. *ad cap. 16. ſeſſ. 25. de Regul.*

An Epiſcopus in Monaſteriis Monialium Regularibus ſubjectis explorare debeat voluntatem puellarum ibidem pro educatione exiſtentium, quando habitum Monialium poſtea recipere volunt, eo quod in ingreſſu pro educatione voluntatem exploraverit, & an Superiores Regulares id permittere renuentes, poſſit coercere, & quibus pœnis? Tom. 1. Conſult. 397.

POſſe, atque debere, etiam per cenſuras; Ita Sacta Congregatio Conc. in una *Forolivien.* 23. Iulii 1650. *ad cap. 1. ſeſſ. 24. de refor.*

Poſita Conſtitutione Gregorii XV. de exempt. privil. *an Epiſcopus, qui poteſt punire, & corrigere delinquentes circà clauſuram Monialium, etiam Regularibus ſubjectarum circà adminiſtrationem bonorum, & circà acceſſum ad Monaſteria, & colloquia cum Monialibus, ad effectum probandi hujuſmodi delicta, examinare Moniales, & alias perſonas intra ſepta degentes ex officio?* Tom. 1. Conſult. 406.

POſſe in utroque caſu. Ita Sacra Congr. Conc. in una *N.* 14. Aug. 1643.

An dos Monialis, quæ tranſit ad ſecundum Monaſterium, debeat remanere apud primum, in quo profeſſionem emiſit, vel potius ſit reſtituenda una cum fructibus à die translationis decurſis ſecundo Monaſterio, etiam quoad proprietatem? Et an mobilia, & cenſus habiti, atque empti per Monialem, dum in primo Monaſterio morabatur, fuerint acquiſiti eidem primo Monaſterio, vel potius ſecundo, una cum eorum fructibus decurſis? Tom. 1. Conſ. 432. Vide etiam Conſult. 34. & 120.

AD 1. Tenendum eſt, quod Moniales translatæ non deferant ſecum dotes traditas primo Monaſterio, ſi voluntariè tranſeant ad aliud, ſive ejuſdem, ſive diverſi Ordidinis. Navar. *comment. 4. de Regular. num. 34.* Rodetic. *q. regul. 79. art. 2. Tom. 2.* Sanch. *in decal. lib. 7. cap. 32. num.* 12. aliive. Et declaravit ſæpius Sacta Congregatio Epiſc. & Regul. præſertim in una *Viterbien.* die 2. Auguſti 1580. & in una *Neapolitana* 20. Jul. 1585. in una *Paduana* 20. Martii 1601. Et in una *Fratrum Carmelitarum Diſcalceatorum* 3. Auguſti 1635. ac pręcipuè ſi transferantur ad Monaſterium à ſe fundatum. Ita in una *Urbinaten.* 22. Novembris 1580. Et cenſuit etiam Sac. Congregatio Conc. in una *Neapolitana* his verbis:

Ad ſedandas lites, & controverſias inter Moniales, unius, & ejuſdem Monaſterii, quarum aliquæ ab eo prætextu novum conſtruendi Monaſterium, egredi pertentant; ſupplicatur declarari: An Moniales profeſſa in uno Manaſterio, & tranſeuntes de licentia Superioris ad aliud novum Monaſterium ejuſdem Ordinis, occaſione ſtrictioris obſervantiæ, vel Regulæ, poſſint ſecum ad dictum Monaſterium deferre dotes primo Monaſterio acquiſitas tempore inibi emiſſæ profeſſionis? die 27. Jun. 1632. Sac. Congregatio Conc. &c. ſecundum ea, quæ proponuntur cenſuit, Monialem profeſſam in uno Monaſterio, ſi ad aliud Monaſterium, etiam ſtrictioris obſervantiæ ex legitima facultate tranſire voluerit, dotem priori Monaſterio ſolutam ſecum deferre non poſſe, ſed eidem priori Monaſterio remanere debere.

Ratio eſt: Quia Monialis, profitendo transfert omnia ſua jura in Monaſterium, juxta Auth. *Ingreſſi C. de Sacroſ. Eccleſ.* & DD. communiter. Jaſon. *ibidem num. 2.* Bald. *in cap. in præſentia de prob.* & Jo: And. *ibidem* & cæteri antiqui, & recentiores; Undè etiam transfert in Monaſterium jus proprium, quod habet ad dotem, idque virtute ſubſtantialis profeſſionis, prout conſiſtit in emiſſione votorum, atque adeò cum dos ſit incorporata Monaſterio, ſicuti alia bona, cenſetur eodem jure facta inalienabilis, ac cœtera bona Monaſterii, ad quæ Monialis nullum jus habet, ac proindè neque ad dotem.

Quæ quidem ſententia ita eſt indubitata, ut etiam extendi debeat ad denegationem alimentorum quando Monialis voluntariè ſe trânsfert ad alienum Monaſterium: Nam onus alendi ſe habet ut modus; Tunc tamen ſolum non impleto modo, reſolvitur acquiſitio quando per acquirentem ſtat, quod non impleatur *leg. Ave ſub conditione* §. *quoties ff. de condit. inſtit.* Quando tamen Monialis voluntariè tranſit ad aliud Monaſterium, non ſtat per primum Monaſterium quin adimpleatur onus alendi.

Atque ita declararunt in eadem *Neapolitana* Præſules ab Urb. VIII. deputati ad cognoſcendam, definiendamque cauſam vertentem inter Moniales S. Jo. Baptiſtæ Neapolis, & alias Moniales ex d. Monaſterio egreſſas, nempè 16. Novembr. 1638. decreverunt, à Monialibus Monaſterii S. Jo. Baptiſtæ non deberi alimenta dictis Monialibus egreſſis,

Quod

Quod decretum idem Urbanus 12. Jun. 1640. confirmavit.

Quod ſanè ſecus dicendum eſt de Moniali, quæ transfertur ad aliud Monaſterium ad agendam pœnitentiam, ſive enim ſecundum Monaſterium coactè recipiat, ſive libenter, tenetur illi primum Monaſterium ſubminiſtrare alimenta, ut deſumitur *ex cap. de lapſis 16. quæſt. 6. & cap. ſi quis requirit 27. q. 3. auth. de Sanctiſſ. Epiſc. §. penul* nam per hanc translationem non fit membrum ſecundi Monaſterii, ſed perſeverat Monialis primi Monaſterii.

Quo item pacto declinatur id, quod dicitur de uſufructu: Nam cum dos tranſeat in proprietatem Monaſterii, & Monialis per profeſſionem abdicet à ſe omne jus ad ipſam, & transferat in Monaſterium, uſusfructus quoque incorporatur bonis Monaſterii, nec pertinet aliquo modo ad Monialem, nec ipſam ſequitur.

Ad 2. Adhærendum eſt ſententiæ, quæ abſolutè docet, bona acquiſita remanere priori Monaſterio. Ita Lapus, Aretinus, Jo. Andr. Card. Abb. aliique apud Capyc. *dec.* 193. *nu.* 30. *par.* 2. Quia per profeſſionem omnia jura profitentis transferuntur in Religionem, ut dicebamus, & conſequenter omnia bona ipſius, vel quæ de præſenti poſſidet, vel quæ ipſi poſteà obveniunt, fiunt ſtatim propria Religionis.

An committat contra prohibitionem accedendi ad Moniales, cauſa colloquendi cum illis, qui ad ipſas ſcribit literas Tom. 2. Conſult. 28.

AFfirmativè: Nam quamvis ſit extra controverſiam, quod per Nuncium, aut per Epiſtolam quis propriè non loquatur *l. Miles ad ſororem ff. de leg.* 2. Bald. & alii permulti *in leg. 1. ff. de verb. oblig.* Scribere enim, & loqui in rei veritate tantum differunt, quantum Organa ipſa, manus ſcilicet, & lingua.

Tamen quoad demonſtrationem mentis ejus, qui ſcribit, aut loquitur, non tam realis, quam verbalis videtur hæc loquendi, ac ſcribendi differentia. Imò eadem in loquente, ac ſcribente eſt ratio Ferdinan. Vaſquius *de ſucceſs. Tom. 1. lib. 2. §. 15. requiſ. 16. num. 55.* Ant. Henringh. *de fidejuſſ. cap. 6. num. 29.*

An donatio facta à Moniali ſuo Monaſterio ſit nulla ex prætextu, quod illam fecerit de ſola licentia Vicarii Monialium, non autem Vicarii Generalis, ad quem dumtaxat pertinere ejuſmodi licentiam ſæpè declaravit Sac. Cong. Conc. præſertim anno 1634? Tom. 2. Conſult. 63.

NEgativè: Quia Epiſcopus duos conſtituerat Vicarios Generales, pro ſæcularium cauſis unum, pro cauſis Monialium alterum, prout de jure poteſt. Clem. *Et principalis de reſcript.* ubi Gloſ. & Card. *num. 3. cap. Quoniam in pleriſque de Offic. Ord.* aliique. Quare Vicarius Monialium erat Vicarius Generalis; Sic namque ſeipſum ſemper ſubſcribebat, præſertim in ejuſmodi licentiis formandis.

Secundo etiam ſi daremus, non fuiſſe Vicarium Generalem conſtitutum, præſumitur tamen concludenter ex innumeris conjecturis habuiſſe ſpeciale mandatum, & facultatem ab Epiſcopo ad hos actus. Mandatum autem pleniſſimè probari ex præſumptionibus, & conjecturis firmavit ſemper Rota, ut in *Aretina Comendæ* coram Pirovano, in *Peruſina fideicommiſſi* coram Remboldo, *& in dec. 44. num.* 1. Greg. XV. ac in aliis. Idque etiam ſi non conſtet ex literis patentibus, vel Scripturis. Rota in *Romana Officii* coram Pirovano Seraph. *dec.* 1376. *n.* 2.

In hoc autem Vicario innumeræ concurrunt conjecturæ, & præſumptiones pro mandato ad has licentias. Prima, quia illas dabat publicè, & ad præſentiam Epiſcopi.

Secunda conjectura eſt diuturnitas temporis, & multiplicitas actuum coram tribus Epiſcopis ſucceſſivè geſtorum.

Tertia eſt qualitas Vicariorum, quis has licentias dederunt qui cum fuerint tot numero, doctrina, dignitate, ac morum probitate inſignes, præſumi omninò non poteſt voluiſſe ſemper, & tot annorum ſpatio delinquere in officio, vel ex ignorantia, vel ex malitia, Rota in *Maurinenſi penſionis* coram Pirovano.

Quarta, quia ſemper hanc juriſdictionem exercuerunt præfati Vicarii Monialium privativè ad Vicarium Generalem pro ſæcularibus deputatum.

Quinta conjectura fit ampliſſima poteſtas illis conceſſa ab Epiſcopo, qua poterant cognoſcere de omnibus cauſis ad Monaſteria Monialium pertinentia.

Tertiò probatur valere dictam licentiam, quia error communis dat juriſdictionem *l. Barbarius ff. de offic. Prætor.*

Atque ita cenſuit Sac. Congr. Conc. in una *Neapolitana* 23. April. 1651.

An cœtus Mulierum merè ſæcularium ſimul in receſſu viventium devotionis, & pietatis cauſa ſit illicitus, ita ut Epiſcopus poſſit eis præcipere vel Clauſuram Regularem, vel reditum ad proprias domos? Tom. 2. Conſult. 65.

PRimò tenendum eſt, non poſſe Ordinarios hoc judicium incipere à præcepto, eſſet enim notoriè nullum, ac evidenter injuſtum, atque adeò nullatenus officeret, poſſetque impune ſperni. Jaſ. *in l. Nec quidquam num. 5. & 6. ff. de offic. Proconſulis.* Anchar. *conſ.* 111. *num.* 3. Magon. *dec. Lucen.* 15. *num.* 1. Rota *dec.* 30. *num.* 3. *prope fin. num.* 2. Nec poſſet prætendi, quod illud habeat vim citationis, ſi deficiat clauſula, *ſi quis ſe gravatum ſenſerit*, quæ neceſſario requiritur Jaſ. *in d. l. num.* 6. Saluſt. *in prax. par. 2. cap. 4. nu.* 48. & alii.

Secundò tenendum eſt, ejuſmodi Mulierum cœtus non eſſe illicitos, ac proindè Epiſcopum non poſſe illis præcipere clauſuram Regularem, aut reditum ad proprias domos. Nam licet ſint inſimul congregatæ, & honeſtam, ac exemplarem vitam ducant, attamen non ſunt Moniales, nec Tertiariæ, nec perſonæ Eccleſiaſticæ, dum earum Congregatio non eſt fundata authoritate Ordinarii, nec habet Monaſterium, aut Eccleſiam, aut Campanile, nec deferunt habitum Monachalem, & uniformem, non emittunt aliqua vota, non ſunt addictæ alicui Regulæ Religioſorum, ſed à proprio Parocho Sacramenta recipiunt, quemadmodum aliæ perſonæ ſæculares, nec Epiſcopi juriſdictioni ſubſunt. Ita firmant Menoch. *conſ.* 984. Tondut. *par. 1. quæſt. benef. cap.* 112. *num.* 15. Cyriac. *controv.* 504. *n.* 9. *& ſeqq.* aliive.

Nec hujuſmodi Mulierum Collegium, in quo convivunt, eſt locus Eccleſiaſticus, aut pius: Nam fuit erectum, ac inſtitutum abſque authoritate Ordinarii.

Sola enim cohabitatio, & convictus ſæcularium, dum non eſt ad malum finem, nec aliqua mala inde ſequuntur, de jure non prohibetur, alioquin tolleretur humana ſocietas. Et licet Congregationes de jure videantur prohibitæ in *l. 1. & tot. tit. ff. de Colleg. illic.* Tamen ultra, quod ejuſmodi prohibitiones non comprehendunt cœtus, qui fiunt in cauſa pietatis, ut in eadem *l.* 1. ibi: *Sed Religionis cauſa*, ibique Bart. in *§. Sodales in* 6. Gloſ. in *l. 1. in princ. v. aliorum ff. quod cujuſque univerſitatis.*

Quapropter licet hæ Mulieres ſint per votum Virginitatis Deo conſecratæ, vivantque collegialiter, atque ſub obedientia, vel ſpontanea, vel etiam privato voto, aut pacto promiſſa, niſi tamen habuerint ſtatum ab Eccleſia pro Religioſo approbatum, & in eo tria vota ſubſtantialia emiſerint, non obligantur præcepto clauſuræ, ſed ſolum ad obſervantiam Conſtitutionis Pii V. undè Sac. Congregatio Conc. die 15. Januar. 1663. in una *Florentina puellarum Montalvæ* cenſuit, citra probationem actus hujuſmodi puellarum Congregationem in hac ſpecie poſſe ſuſtineri.

Nihilominus Pervetuſta, & Apoſtolica vox illa eſt: Chariſſimi nolite omni ſpiritui credere, ſed probate, utrum ex Deo ſint: Quoniam multi pſeudo prophetæ exierunt in Mundum. Jo. *ep. 1. cap. 4. n.* 1.

Quare cavendum maximè, ne novæ Congregationes prætextu pietatis, vel alterius cujuſque boni, ex quo poſſit incommodum aliquod ſuboriri, vel onus Reipublicæ Chriſtianæ, coaleſcant, vel inſtruantur, atque adeo principia ipſa reſcindenda.

An Monialis profeſſa, ſi mutato ſexu, fiat vir, remaneat profeſſus, ſeu propriè Religioſus, vel potius profeſſio irritetur. Tom. 4. Conſult. 34.

FActos eſſe ex mulieribus viros multos olim legimus, & noſtris temporibus vidimus; Nunquam verò majores viri in fœminas mutantur, repugnante ſcilicet natura; quæ ſemper expetit dignius, & indigniori reſiſtit. Nec fabuloſum hoc eſt habere etiam mulieres ſuos teſticulos, & genitalia æquè atque viros, atque ob id non minus etiam, quam viros caſtrari poſſe, quemadmodum eas in Lidia caſtrari affirmat

Digitized by Google

mat Alciat. in *l. Spadonum ff. de verb. ſignif. & l. antiq. lect. c. 10. & lib. 20. cap. 14.* quamvis in maribus genitalia membra propter caliditatem expellantur, in fœminis verò propter frigiditatem intus retineantur. Hippocr. *lib. 6. epid. p. 8.*

Ad quæſitum igitur reſpondetur, profeſſionem hujuſmodi invalidam eſſe: Nam differentia ſexus eſt eſſentiale impedimentum, ac dirimens profeſſionem viri in Monaſterio Monialium ut docent Navar. Emanuel. Sà, Henriquez, & Rodriquez, quos adducit, & ſequitur Sanchez, in *decal. cap. 4. de Matrim. lib. 7. diſp.* 106. *num.* 10. aliique. Quod præcipuè locum habet in profeſſione expreſſa: quia tunc non cenſetur, ſe voluiſſe obligare; niſi illi Religioni, ſeù Monaſterio, in quo caſu profeſſionem viri inter Moniales irritam fatentur Barthol. Brixienſis, quem ſequitur Jo. And. in *c. tuarum*, Gemin. *in can. Quod interrogaſti n. 7.* Cum ergò non valeat profeſſio viri in Monaſterio Monialium, ſequitur etiam irritari profeſſionem Monialis in Virum mutatæ: quia profeſſio redacta eſt ad caſum, à quo incipere non poteſt, nec eſſe, ut per Bald. *in l. ſi Gaudentius C. de contrah. empt.* Quia mutatio materiæ profeſſionis illius facta eſt, ſicut Matrimonium carnale, quod etiam conſumatum dirimitur, ſi mulier fiat vir, Majol. *lib. 1. cap. 27. num. 6.*

Imò in hoc caſu dicendum eſt, fuiſſe ab initio profeſſionem viri inter Moniales. Anotomiſtæ namque demonſtrant, converſionem ſexus fœminei in maſculinum naturaliter impoſſibilem eſſe, cum genitalia maris, ac fœminæ differant forma, ſtructura, & nervorum numero, Ideòque dicunt in tali caſu mutationem non eſſe veram, ſed vitilia, quæ vel ob defectum caloris, vel propter obſtaculum alicujus membranæ latebant intus, procedente tempore, aucto calore, vel ex aliquo conatu, vel copula conjugali, fracta membrana foras prodire, Et hanc veram eſſe ſententiam, & contrariam Medicorum eſſe falſam probat Laurentius *hiſt. anatom. lib. 7. quæſt. 8.* ac tenet Martin. Delrio *Magic. diſquiſ. lib. 2. quæſt. 22. col. ult.*

Illud porrò in hac controverſia certum eſt expellendum eſſe hunc profeſſum à Monaſterio Monialium: Quia viri non poſſunt cum Monialibus permanere *per cap. Definimus* 18. *qu.* 2. & in terminis Portell. *in dub. Regul. num.* 9. *q. 4. & num.* 13. *quæſt. ult* ubi addit, tunc dotem expulſo reſtituendam eſſe. Item & illud etiam certum, hujuſmodi virum remanere perpetuo irregularem à ſolo Papa diſpenſabilem propter indecentiam, & monſtruoſitatem, ut per Majol. *lib. 1. cap.* 33. *num.* 13.

An Moniales, quæ profitentur unam ex Regulis à Sede Apoſtolica approbatis, ac emittunt præter vota ſubſtantialia caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, quartum votum, charitatis exercendæ in pauperes mulieres, morbo laborantes, habentque congruam dotem, ac ſervant Clauſuram, ſint veræ profeſſæ, ac Regulares earumque inſtitutum ſit approbandum? Tom. 4. Conſult. 74.

Affirmativè. Sola enim profeſſio Regulæ approbatæ cum emiſſione trium votorum ſubſtantialium ſatis eſt ad probationem ſtatus Regularis tex. *in cap. cum ad Monaſterium in fin. de ſtat. Monach.* D. Tho. 2. 2. *quæſt.* 86. *art.* 7. Bellarm. *de Monarch. lib. 2. tote cap. 2. & cap. 9.* aliivè. Rot. *deciſ.* 116. *num.* 3. *par. 2. diver. & dec.* 308. *n. 7. Urgellenſi*, & in *Leoden. profeſſionis* 23. Jun. 1662. coram Priolo.

Quo vero ad Hoſpitalitatem ceſſat difficultas: quia hujuſmodi inſtitutum exercendæ hoſpitalitatis erga mulieres infirmas fuit pluries à Sede Apoſtolica approbatum, non ſolum in Gallia, & Belgio, ut colligitur ex Conſtitutione Pauli II. pridie Idus Septemb. 1465. apud Vuadingum *annal. Minor. Tom. 6. Bull.* & apud Bord. *in Bulla tertii Ordin. Bulla* 154. Nec non Innoc. VIII. Nonis Septemb. 1483. apud eundem Bordon. *loc. cit. Bulla* 174. & apud Vuadingum *Tom. 7. Bull.* 18. Sed etiam Sac. Congr. Epiſc. & Regul. die 18. Jun. 1663. reſpondit, Moniales Hoſpitalarias Monaſterii loci, ſeu Oppidi Deippen. ſub Regula S. Auguſtini eſſe vere Regulares, & profeſſas. Quod Sac. Congregationis votum approbavit Alexan. VII. qui & anno 1665. confirmavit, approbavitque Congregationem, & inſtitutum Monialium exercentium ejuſmodi hoſpitalitatem in ſex Monaſteriis Diœceſis Andegavenſis, Cœnomanenſis, atque in aliis, ut ex diplomatibus expeditis 19. Jul. 1664. & 8. Jan. 1666.

Et hæc quidem admittenda ſunt, quando agitur de Monaſteriis jam erectis authoritate Ordinaria, quæ ſola requiritur ad validitatem fundationis locorum Monialium ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. *cap. 3. ſeſſ. 25. de Regul.* ibi: *Nec de cætero loca erigantur ſine Epiſcopi, in cujus Diæceſi erigenda ſunt, licentia.* Ut in terminis erectionis novi Monaſterii Monialium declaravit Sac. Congr. ejuſdem Conc. ex congeſtis à Fagnano *in cap. Non amplius n. 70. & 85. de inſtit.*

1 *An Virgo ab Incubo infeſtata, amittat virginitatem?*
2 *Et an per vim ſtuprata poſſit Deo conſecrari?* Tom. 4. Conſult. 101.

Ad. 1. Plurimi trahunt ortum gigantum à Dæmonum concubitu, quod teſtatur ex D. Bonav. *in 4. ſent. d. 44.* Si verò quæras undè habuerint ortum, dicendum, quod ſicut narrat Joſephus, dæmones incubi aſſumptis corporibus generant, & demon oſtendit mulieri, cum qua concubit, figuram talis hominis maximi; & ideò tum propter virturem animabilem generatus fuit homo miræ magnitudinis, & ille poſtmodum alios generavit.

Et quamvis multæ Sagæ congreſſum Satanicum expertæ, ac peperiſſe dicantur, reſpondent malancholicas, ac pituitoſas mulieres ſæpius recubentes incubo vexari, præſtigiiſque venereis deludi poſſe, ſine tamen ſemine maſculo concipere fœtumque corporeum excludere, non admittendum cenſet Tandlerus *in orat. de faſcin. & incant. quæſt.* 88. *an lamiæ venerem exerceant;* Si quando igitur lamiæ peperiſſe viſæ ſunt, partum, vel imaginarium fuiſſe, vel ſuppoſitivum credibile eſt.

Laurentius tamen Anania *in l. de de natur. dæmon.* contrarium huic planè ſtatuit, pleroſque namque heroas, deperditoſque homines ex tali concubitu ortos eſſe, ſcribit Neronem ex angue conceptum, Merlinum illum vatem Anglum ex incubo procreatum. Aſtipulatur huic Strozius Cicogn. *in theatr. ex univer. natur. ſeu magna omnis lib. 3. cap.* 2. allegans Scot. *in 2. ſent. d. 7. quæſt.* 1. Auguſt. *de Civit. cap. 23. & lib. 1. quæſt. ſuper Geneſ.* 43. cujus verba ſunt hæc: *Fama vulgatum eſt, & à multis approbatum, atque etiam acceptum ab iis, de quorum fide dubitari non debet, faunos; & animalia quædam ſylveſtria, à vulgo incubi dicta, mulieribus ita moleſtos fuiſſe, ut concubere cum ipſis, luxuriemque explere cupiverint.*

Qua autem ratione hoc fieri poſſit, non videtur, niſi hæc ſola, quod virile ſemen effuſum mox in vas muliebre cum debita temperantiæ qualitate transfundant. Et quidem adhibito viventis alicujus ſemine, & transfuſo in naturalem locum ſeù, ut pulchrè loquitur S. Ambroſ. *in Pſal.* 118. *in ſemininam vulvam*, ideſt uterum, poſſit dæmon prolem ſemini illi conſentaneam producere concors eſt ſententia graviſſimorum Theologorum, & Philoſophorum, quos ſequitur, ac referunt Caſtr. *lib. 1. de juſt. hæret. punit. c.* 16. Auctores Mallei *par. 2. quæſt. 1. c. 4.* Thyreus *lib. 1. de appar. ſpir. cap.* 10. aliique.

Ad 2. Stuprum voluntarium punitur in utroque, ideſt in mare, & in fœmina. Violentum verò non in patiente, tex. *in l. 20. tit. 9. C. ad l. Jul. de adul.* uſque adeò, ut per vim ſtupratam nullam patiatur infamiam, nec de adulterio, nec de ſtupro accuſari poſſit, tex. & DD. ibidem, licet ipſa ſine præfinitione temporis ſtupratorem proſequi poſſit *l. mariti in fin. ff. eod.* Et ideo inviolatæ exiſtimationis eſt, ut nec nuptiis illius alius interdicatur tex. *ibidem in fin.* & virginitatem retinere cenſeatur *can. propoſita* 32. *q. 1.* licet non poſſit in Monaſterium recipi, & ut Virgo Deo conſecrari, *cap. juvenculas*, & ibi Canoniſtæ 26. *quæſt.* 1. quia non agitur de peccato, ſed de Sacramento, niſi recipiatur hujuſmodi viciata cum diſtinctione aliqua, omittendo aliquid ex ſignis virginitatis D. Th. *in 4. d.* 38. *quæſt.* 1. Elbert. Leonin. *in proceſ. crim. ad l. 2. C. ad l. Jul.* aliive.

An Ordinarius poſſit augere numerum Monialium abſque illarum conſenſu per vota exquiſito, quando irrationabiliter illum præſtare noluerint? Tom. 4. Conſult. 170.

Reſp. Poſſe, ſi redditus Monaſterii ſufficiant, inſtante potiſſimum Civitate pro hujuſmodi augmento ad conſulendum indigentiis plurium familiarum nobilium. Barb. *par. 3. de poteſt. Epiſc. alleg.* 98. *num. 1. & ſeqq. & de jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 44. num.* 28. Lezan. *in Sum. v. Monialis num.* 5. aliique ac Fagnan. *in cap. non amplius num. 34. & ſeq. de inſtit. & in cap. M. Ferrarienſis num. 45. cum ſeqq. de conſtit.* qui benè advertit, hoc ipſum procedere, etiam ſi numerus eſſet determinatus à Conſtitutione, vel Statuto, cum præfixio intelligi debeat, rebus ſic ſtantibus, non autem mutato rerum ſtatu ob redditus auctos, & hanc interpretationem ait recipere Conſtitutionem Gregorii XIII. incip. *Deo ſacris*, quæ mandat, quod ſupra numerum præfixum aliæ Monia-

Digitized by Google

niales recipi non poſſint, firmatque egregiè Franc. *in cap. fin. num. 3.* Idque in fortioribus terminis, ac ibi Gemin. *num. 5. propè med. de Regul. lib. 6.* Ubi quod in Monaſteriis, quæ abundant redditibus, poſſit Epiſcopus monere Abbatiſſam, & Moniales, ut de novo debeant aliquas Moniales creare, quod ſi non paruerint, poſſit Epiſcopus illarum negligentiam ſupplere, & Moniales propria authoritate conſtituere.

Atque hinc patet reſponſio ad objectum, quod attenta diſpoſitione juris Canonici, Monialium receptio non ſpectet ad Epiſcopum, ſed ad Abbatiſſam, & Conventum, juxtà theor. *Gloſ. per d. tex. in cap. fin. de Regul. in 6. v. pertineat*, ibique communiter Canoniſtæ, & Lap. *allegat. 31. per tot.*

Quoniam id limitatur, data negligentia, quam poteſt Epiſcopus ſupplere, augendo numerum, etiam reluctantibus Monialibus prout firmant Gemin. Franc. & Calduin. *loc. alleg.*

Nihilominus hodie ex declarationibus Sac. Congregationis Epiſc. & Regul. numerus Monialium augeri non poteſt ab Ordinario ſine licentia Sac. Congregationis. Ità *in Brundusina* 12. Mart. 1602. *in Lauretana* 27. Jul. 1604. & 23. Jul. 1649. quæ non conceditur, niſi redditus ità ſint aucti, ut quotannis, ultra 30. aureos annuos &c. ſit aliquid reliqui, ut *in Rhegien.* 29. Novemb. 1600.

An Epiſcopus poſſit concedere licentiam acceptandi ad habitum, vel profeſſionem emittendi Monialibus ſibi non ſubjectis? Tom. 4. Conſult. 171.

TEnendum eſt, Epiſcopum non ſolum id poſſe, ſed etiam debere. Ita declaravit Sacr. Congr. Epiſc. & Regul. per hæc verba:

Al Veſcovo di Breſcia. *Altre volte dalla Sagra Congregatione è ſtato riſoluto, che ne' Monaſteri di Monache, anche eſenti, e ſoggette al governo de' Regolari non poſſono introdurſi Zitelle monacande, ſenza, che vi preceda l'accettatione delle Suore capitolarmente, per voti ſegreti per un luogo vacante dentro il numero prefiſſo, e la licenza in ſcriptis dell'Ordinario. Ora ſentendeſi dalla lettera di V. S. che ne' Monaſteri ſoggetti à gl' Abbati Caſſinenſi ſi pretenda da Superiori di eſſi di poter fare altrimente, e di non haver biſogno del ſuo conſenſo, queſti Eminentiſſimi miei Signori inherende alle riſolutioni ſuddette, mi han comandato di ſcrivere, che ella non ſolo non lo permetta, ma in caſo di controventione proceda contro i traſgreſſori alle pene canoniche, & alla cenſura di violata clauſura. Glie lo ſignifico, e Iddio la proſperi. Di Roma 1. Luglio* 1650.

Ratio eſt: quia id pertinet ad clauſuram Monialium, cujus conſervatio Epiſcopis demandatur per Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 5.* & per Conſtitutionem Greg. XV. *de privileg. exempt.*

An & quatenus Moniales eximi debeant à juriſdictione Prælatorum Regularium, & ſubjici juriſdictioni Epiſcoporum? Tom. 4. Conſult. 172.

REſp. Poſſe, ſi conſtiterit, odium Monialium ex legitimis cauſis contra Superiores Regulares exortum, adeò ut ſine ſcandalo, & animarum perturbatione eorum jugum amplius pati non poſſint.

Ita enim conſulendum eſt quieti ſubditorum, ut ad cognoſcendas inter eos diſcordias obortas, & ad ſcandala evitanda, Prælatus, etiam Ordinarius loco cedere, & a Superiori amoveri debeat, ut Eccleſia quietem recipiat, juxta doctrinam Innoc. *in cap. Ut teneantur de preb.* quam ſequitur Abb. *in cap. 1. num. 9. de elect. & in cap. Ex litteris n. 1. de homic.*

Idque locum habet, etiam ſi diſcordiæ ortæ ſint abſque culpa Prælati. Ad conſulendum enim ſubditorum quieti, Prælatus quantumvis innocens, removetur; multo ergò magis ubi non deeſt culpa per tex. *in d. cap. ex his*, ubi Gl. *v. ſcandalum de homic.* Ubi enim non unius, ſed multorum ſalus periclitatur, detrahitur aliquid ſeveritati Canonis, ut plurimis ſanandis malis æquitas ſincera ſubveniat ex *cap. Ut conſtitueretur 50. d. & cap. Ordinationes quæſt. 1.* Rom. *conſ. 33. à n. 13. & præcipue n. 15. & 16.*

Quod ſi procedit in Prælatis Ordinariis, multo magis obtinere debet in Prælatis ex privilegio, quorum jus debilius eſt, & cui facilius derogatur per tex. *in l. ejus milites §. Militiæ ff. de milit. teſt.* & deducit Rota apud Merlin. *dec. 245. n. 6. cum ſeqq.*

Quandiù verò non conſtiterit de cauſis, ob quas Monaſterium Sanctimonialium debeat à regimine Superiorum Regularium eximi, tunc amovendi ſunt hodierni Superiores, & Confeſſarii Regulares, atque eorum loco alii Regulares à ſuis Superioribus deputandi, & ipſis Monialibus dandus eſt quotannis ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. Confeſſarius extraordinarius, & primo anno debet eſſe Sacerdos ſæcularis per Ordinarium approbandus. Et ita ſolet reſcribere Sac. Congregatio ſuper Epiſc. & Regul. ſicuti *in Majoricen. juriſdictionis* 5. Octobr. 1668. Reliqua vide *in ſequenti Conſult.* 175.

Iterum de exemptione Monialium à Superioritate Prælatorum Regularium, deque earum ſubjectione Ordinariis? Tom. 4. Conſult. 175. *Item vide* in ſuprad. Conſult. 172. hujus Tom.

QUoties accidit, Superiores adeò malè tractare ſuos ſubditos, ut reputari poſſit abuſus juriſdictionis, tunc ſine dubio danda eſt exemptio. Hoſtien. communiter approbatus *in cap. Licet enim n. 9. de Simon.* Ubi Jo. And. *n. 13.* Henric. Soic. *ad med.* aliique.

Id maximè faciendum videtur, quando conſtat Prælatos Regulares cauſam præbuiſſe diſſentionibus inter Moniales, & in eas ſævire. Rom. *conſ. 34. n. 1.* Gulielm. de Benedictis *in repet. cap. Raynucius n. 56. de teſtam.*

Vel ſi Moniales expenſis graventur. Guid. Pap. *dec.* 62. & Prælatorum adminiſtratio tendat ad deſtructionem Monaſterii. *cap. Venerabilis*, ubi Gloſ. *v. Suſpecti de offic. deleg. cap. 2. §. priores*, ubi Gloſ. *fin. de ſtat. Monach.* ac alibi.

Undè Moniales hujuſmodi Superioribus Regularibus poſſunt reſiſtere ad neceſſariam tutelam, & ad repellendum oppreſſorem *l. ut vim de juſt. & jur. cap. dilecto de ſent. excom. in 6.*

Item ſi interveniat ſcandalum exortum ex frequenti collocutione Regularium cum Monialibus, quæ res ſicuti ſcandaloſa eſt, ita opportuno eget remedio, & Moniales ſub horum Regularium cura non ſunt amplius relinquendæ, ſed ab eorum ſuperioritate eximendæ. Abb. *in cap. 2. nu. 10. in primo de ſequeſtr. poſſ.* ibique Butrius *n. 6.*

Et ad id ſufficit contradictio aliquarum Monialium, præſertim ſi petatur exemptio à ſaniori parte; Imo ſunt eximendi, etiam ipſis non obſtantibus: Quia Judex debet hoc facere ex officio. Gram. *dec. 102. n. 15. & 17.*

Quod multò magis fieri debet, cum iſta ſit materia favorabilis eximere Monaſteria Monialium à Regularibus, & illa ſubjicere juriſdictioni Ordinariæ, ex quo fit reditus ad jus commune, quo inſpecto, omnia Monaſteria Monialium ſunt ſubjecta Ordinario quoad ea, quę ſunt de lege juriſdictionis. Abb. *in cap. 1. de ſtat. Monach. & in cap. dilectus de offic. Ord.* Bertachin. *de Epiſc. lib. 4. par. 2. quæſt. 35. num. 80. cum ſeq.*

Et generatim etiam jure communi ſtatuitur propter abuſum rerum iiſdem malè utentem privari, eaſque amittere. Hinc per omnes humanæ ſocietatis gradus vetita eſt ſævitia, vetita eſt abuſio poteſtatis.

Hinc, & ſubditi obſequio, fide, ſacramentique vinculo liberantur, ſi Princeps conceſſo dominatu ob ſævitiam, aut proterviam præpoſterè abutatur per *cap. ſcelus quæſt. 1.* Luc. de Pen *l. ſi Coloni num. 12. C. de Agric.* Bart. & Bald. *ad d. l. 2. ff. de his, qui ſui*, aliique innumeri. Ita & quilibet alius abutens privilegio ſibi conceſſo meretur id amittere. Gloſ. *in cap. ſuggeſtum 9. de decim. cap. 60. privilegium 11. quæſt. 3. cap. 7. & 74.* ac alibi.

An Laici eligere poſſint ſepulturam in Eccleſiis exterioribus Monialium? Et quatenus negativè, ubi ſint ſepeliendi? Vide de Sepultur. Elect. Tom. 4. Conſult. 177.

An Oblatæ Turris Speculorum Romæ ſolemni, vel ſaltem ſimplici caſtitatis voto teneantur? Tom. 4. Conſult. 197.

QUoad votum ſolemne, negativè cum Navarro *conſ. 6. & 7. de ſtat. Monach.* ex ejus rationibus, quibus addo. Primò: quia Moniales, quæ emittunt vota ſolemnia, recipiunt velum converſionis, & profeſſionis ſtatis temporibus, & antequam habeant 25. annos non poſſunt conſecrari. Gloſ. *marg. in cap. 1. de iis, quæ vi c. devotis Deo c. Virgines 2. qu. 2.* & Conſtit. Clem. VIII. apud Novar. *in Summ. Bull. tit. de conſecr. virg.* At Oblatæ Turris Speculorum

Digitized by Google

lorum nullum velum recipiunt, & faciunt oblationem ante d. ætatem, neque conſecrantur, neque clauſuram obſervant Quæ conditiones requiruntur in Mulieribus Regularibus, alioquin eorum profeſſio eſſet nulla ex Trid. *ſeſſ.* 25. *c.* 1. *de Regul.* tex. *in cap. Periculoſo de ſtat. Regul.* Bulla Pii V. Greg. XIII. & Clem. VIII. apud d.Novar. *in tit. de Novit. recip.*

Secundo: quia illæ tantummodo Moniales Regulares ſunt, quæ emitiunt tria vota ſolemnia in aliqua ex Religionibus approbatis per tex. in *cap. porrectum de Regul.* Mulieres autem Turris Speculorum hanc profeſſionem non emittunt, ſed tanquam Oblatæ faciunt ſimplicem oblationem, obligantes ſe ad convivendum juxta conſuetudinem Congregationis, non autem ſecundum Regulam Religionis approbatæ. Qui modus atque conſuetudo vivendi fuit quidem approbatus tanquam licitus, non autem declaratus à Pontifice tanquam Regula Religionis approbatæ. Magnum enim diſcrimen eſt inter illas virgines, quæ eligunt modum vivendi religioſum, & illas, quæ emittunt profeſſionem Regularem in Religione approbata. Gloſ. *in Clem. cum ex eo de ſent. excom. Clem.* 1. *de relig. dom.*

Tertio: Quia, dato etiam, quod Oblatæ Turris Speculorum faciant oblationem ſolemnem, quæ præſeferret profeſſionem Regularem, non idcircò dicendum eſt, quod ſint Religioſæ Regulares. Quoniam ad hunc effectum requiritur præcisè approbatio ſpecialis Apoſtolica, quæ inter Religiones approbatas illam connumeret, per Gloſ. *in cap. quod votum v. approbatis de vot. in* 6. Quod ita verum eſt, ut ſi aliqua Virgo poſt emiſſam profeſſionem in Religione non approbata, contraheret Matrimonium, hoc eſſet validum, etiam ſi dum profeſſionem emiſit, crediderit profiteri in Religione approbata. Cherub. *in Sum. Bullar.* Conſt. 99. Sixti V. Gloſ. *fin. in d. cap. quod votum de vot. in* 6. Conſtatque exemplis. Nam Tertius Ordo S. Franciſci ſub Nicolao III. & Fratres pauperis vitæ ſub invocatione duodecim Apoſtolorum ſub Alexand. VI. quamquam emitterent tria vota, & viverent in eodem habitu, & ſolita obedientia, nihilominus non ſunt veri Religioſi, donec ille non fuit approbatus ab eodem Nicolao, & iſti donec ab eodem Alexandro non fuerunt aggregati Religioni Sancti Auguſtini.

Quoad 2. Affirmativè. Primo: quia præfatæ mulieres ea vota emittunt, quæ fundatrix ab ipſis emitti voluit. Fundatrix autem ab ipſis emitti voluit caſtitatis, & obedientiæ votum, ut expreſſis verbis aſſerit Blaſius Palma *in vita S. Franciſca cap.* 19. *circa med.* & ſæpius Julius Urſinus *lib.* 3. *cap.* 2. & alibi. Idem tenuit Filiue. *in vita ejuſdem S. Franciſca*, dum in tertia conditione mentionem facit votorum in plurali: Et confirmatur: quia S. Franciſca maximè optabat, ut Sorores ſuæ, ac diſcipulæ ad perfectionem anhelarent, & in ejus aſſecutione omnes operam impenderent, ut in ipſius vita legitur.

Secundò: quia præfatæ mulieres profitentur juxta Regulam S. Benedicti, ut habetur in hiſtoria S. Franciſcæ; Profeſſio autem S. Benedicti implicitè complectitur votum caſtitatis, ut omnes Doctores concedunt, etiam ſi in formula profeſſionis ſolum dicatur: *Voueo obedientiam iuxta conſuetudinem Religionis*. In hujuſmodi enim voto, juxta communem Religioſorum ſenſum, & conſuetudinem intelliguntur etiam reliqua Religionis vota, ut benè Alphon. Rodriq. & alii. Addo in profeſſione prædictarum Monialium explicitè contineri votum ſtabilitatis, atque adeò votum virginitatis, ſeù continentiæ. Cum enim nomine perpetuæ ſtabilitatis intelligatur perſiſtentia in eo ſtatu, in quo profitens tempore profeſſionis reperitur, itaut, ſi eſt Virgo, virginitatem ſervet, ſi vidua in continentia, & ſtatu viduali permaneat, ſequitur in profeſſione ipſarum contineri votum virginitatis, ſeu continentiæ, ſervata proportione perſonæ profitentis.

Tertio: quia præfatæ mulieres petierunt, & obtinuerunt ab Eugenio IV. facultatem ducendi vitam Apoſtolicam, Apoſtoli autem obſtricti fuerunt voto, non ſolum obedientiæ, verum etiam caſtitatis, ut probant Vaſquez 1. 2. *diſp.* 65. *cap.* 5. *num.* 4. *& ſeqq.* Valen. *Tom.* 3. *diſp.* 10. *quæſt.* 4. *par.* 1. §. *præterea.* Azor. *par.* 1. *lib.* 11. *cap.* 21. *quæſt.* 8. *ſub fine* Plat. *de bon. ſtat. Relig. cap.* 20. aliique.

Quarto: quia is, qui curam illarum habet antequam puellas ad inſtitutum Oblatarum Turris Speculorum idoneas enunciet, ter eas examinare conſuevit. Prima vice ante probationem. Secunda ante Novitiatum. Tertia ante profeſſionem. Hujuſmodi autem examen inductum non fuiſſet, ſi præfatis puellis liberum eſſet ad ſæculares nuptias advolare.

Quinto; quia præfatæ mulieres vovent juxta conſuetudinem domus, conſuetudo autem domus invaluit ſervandi caſtitatem, illamque implicito voto promittendi, ut clarè habetur in formula, juxta quam alias profiteri conſueverant.

Sextò: quia præfatæ mulieres ſua profeſſione intendunt fieri ſponſæ Chriſti, neglectis ſæcularibus nuptiis; Illa autem quæ ſponſa Chriſti fieri intendit, virginitatem ſpondet, ſuamque Corporis integritatem Deo vovet, dicat, & conſecrat, contempto humano Matrimonio.

Septimò: quia in dubiis favendum eſt Religioni, ploque virginum Inſtituto, cum magna ſit ratio, quæ pro Religione facit. Pio autem virginum inſtituto favetur, ſuſtinendo, ipſas ex propoſito virginitatem ſervare.

An Novitiæ licita ſit reclamatio ad Prælatum Superiorem, quod Moniales illam non admiſerint ad profeſſionem? Tom. 4. Conſult. 201.

Videtur reſpondendum negativè: Quoniam à non admiſſione, & electione, tanquam libera, & quæ pendet ab animo, & conſcientia Monialium, non datur appellatio. Cyriac. *controu.* 308. *num.* 34. Hinc profeſſio emiſſa coram Prælato Superiore, eſt nulla quia non poteſt admittere Novitiam ad profeſſionem ſine conſenſu majoris partis Monialium, cum de jure communi ad illas pertineat, nedum quando recipitur ad probationis habitum, ſed etiam quando admittitur ad profeſſionem. Abb. *in cap. ad Apoſtolicam*, ibique Gloſ. *fin. de Regul.* ac alii. Atque ita declaravit Sacra Congregatio Epiſc. & Regul. in una *Colonienſi* 17. Maii 1652. ut ex literis datis Archiepiſcopo Conſentino Nuncio Apoſtolico Colonienſi ſequentis tenoris:

Molt' Illuſtre, e Reuerendiſſimo Monſignor come Fratello: E' ſtato rappreſentato alla Sacra Congregatione, che una giovine Nouitia nel Monaſterio dell'Ordine Ciſtercienſe della Dioceſe di Lieggi, deppo eſſer ſtata ributtata dalla Priora con voti di 17. altre vocali, ſia ſtata dall' Abbate col ſolo conſenſo della Badeſſa, e di cinque altre Suore cauata fuori del Monaſtero, e nella di lui caſa ammeſſa alla profeſſione alla preſenza di due di quelle Monache, e ricondotta poi nella clauſura, non oſtante, che l'altre habbino riclamato, e proteſtato. Queſto fatto, e ſi riguardi alla violenza uſata alla reciproca libertà delle profeſſioni, & alla forma tenuta in darla, e alla violatione della clauſura, ſicome hà recato marauiglia a queſti Eminentiſſimi miei Signori, così è ſtato appreſo per degno di ſeuero, caſtigo, e che non paſſi in eſempio. Onde doppo hauer l'E. E. loro dichiarato nulla la profeſſione della Nouitia, hanno ordinato, che V. S. formando ſopra il fatto diligente proceſſo, puniſca rigoroſamente l'Abbate, e le complici nel modo, che ſtimarà di ragione, & adeguato al delitto. E quanto alla Nouitia, ordini, che ſi facci da quelle Suore nuouo Capitolo. E quando non ottenga legitimamente il conſenſo della magior parte, per eſſer ammeſſa alla profeſſione, ſi mandi alla ſua Caſa. Tanto ſi contenti d'eſeguire, con darne auuiſo, e Dio la conſerui.

At nihilominus in hac re cenſeo, hujuſmodi reclamationem cum juſta cauſa eſſe licitam. Evidens enim eſt, quod Novitia habet notabile intereſſe in cauſa, & ejus non admiſſio ſine cauſa afferret ipſi notabile gravamen, atque injuriam; Undè non poteſt rejici ejus reclamatio in cauſa præſertim Canonica, in qua ſecundum jus Canonicum licet à quocumque gravamine appellare. Clem. 1. *in fin. de ſequeſtr. poſſ. & cap. cum ad Sedem de reſt. ſpol.* ac notat Abb. ibi Curt. jun. *conſ.* 168. *num.* 39. aliique, ac Rota *dec.* 4. *num.* 4. *p.* 3. *rec.* & coram Pegna *dec.* 1075. *num.* 4. & coram Ludoviſio *dec.* 515. *num.* 2. Æquitas enim juſtitiæ exigit, ut poſſit quiſque ſe indemnem ſervare, & ſe tueri à quocumque gravamine, tam circa perſonam, quam circa famam, & propria bona. Ideòque eadem Sacra Congregatio Epiſc. & Regul. ſub die 7. Octobris 1648. ac alibi ſæpius, declaravit, Moniales non poſſe rejicere à profeſſione Novitiam ſine cauſa. Et licet alias cenſuerit, Ordinarium nullo pacto compellere poſſe Moniales ad acceptandas puellas ad habitum, neque ad profeſſionem, licet haberent licentiam Sedis Apoſtolicæ, ut 26. Maii 1602. nulloque modo Moniales juramento, vel cenſuris eſſe cogendas ad exprimendam cauſam cur aliquam Novitiam à profeſſione rejiciant, nihilominus cenſuit etiam poſſe per Ordinarium, ſi ita expedire judicaverit, ſuper ejuſmodi negotio eaſdem Moniales ſecreto interrogari, & ſi quæ ſuffragium adverſus Novitiam tulerunt, idoneam repulſæ cauſam adduxerint, ab incepto deſiſtet, & conſanguineis Novitiæ, ut acquieſcant ſuadebit. Si autem Moniales nullam aut minus idoneam ſuffragii ſui cauſam attulerint, dabit operam, ut ipſas

ab

Digitized by Google

ab earum ſententia abducat, nè contra Chriſtianam charitatem lædant, aut minuant exiſtimationem Novitiæ. At ſi pertinaciter recuſaverint, de earum contumacia Sac. Congregationem faciat certiorem, ut de opportuno remedio confeſtim provideri poſſit, ut reſolvit 5. Novembr. 1605. Undè aliquando juſſit iterum convocari Capitulum, dummodò Monialibus pro extorquendis ſuffragiis vis non inferatur, ut 30. Januarii 1602. Et ſi neceſſe fuerit, Ordinarius ſecreto, & ex improviſo ſe conferat ad Monaſterium ubi procuret ſuffragia per Moniales liberè dari, ut ſub 30. Junii 1620. Profeſſio verò Monialium fieri debet in manibus Ordinarii principaliter, non autem Abbatiſſæ, ut 22. Februarii 1625. Emiſſa tamen in manu Superioris, reclamante majori parte Monialium, eſt nulla, ut in *d. Colonienſi* 26. Septembr. 1653.

An Moniales tranſlatæ ex uno Monaſterio ad aliud, teneantur ſub novo Prælato, ſive Ordinario, cui perpetuo ſubiiciuntur, novam profeſſionem emittere? Tom. 4. Conſult. 202.

AFfirmativè. Eſt juxta decreta Sacræ Congregationis ſuper Epiſc. & Regul. & diplomata Apoſtolica, quæ in hac re expediri ſolent, cum facultas, quæ olim, ſive de jure communi, ſive ex Sac. Conc. Trid. locorum Ordinariis, vel Monaſteriorum Superioribus ſuper hoc competebat, fuit ſublata per Conſtitutionem B. Pii V. quæ incipit *Decori*, ut eadem Sacra Congregatio declaravit ſub die 30. Maii 1621. Undè Moniales quacumq; occaſione transferri amplius non poſſunt de Monaſterio ad Monaſterium ſine ſpeciali licentia Sedis Apoſtolicæ, toties, quoties obtinenda, ne occaſione quidem Prioratus, vel alterius officii, quibuſcumque in contrarium non obſtantibus ex decreto Pauli V. publicato à Sacra Congregatione ſub die 22. Decembris 1617. & Generalibus Ordinum Procuratoribus intimato. In ejuſmodi autem diplomate hęc verba ſolent apponi: *Ultrà præfatam facultatem ſe, ut ſupra transferendi intra ſupradictum tempus ad alia Monaſteria ejuſdem Ordinis ſubjecta, vel alterius, ubi æqualis obſervantia, & etiam laxioris, ac ſignanter ad Monaſteria S. Claræ Ordinis S. Franciſci, aliaque ſimilia tranſire, atque ibidem profeſſionem, etiam non completo probationis anno, dummodo per duos ſaltem Menſes Novitiatum agant, emittere licitè valeant, concedimus.* In quo manifeſte decernitur, quod non aliter incorporentur in Monaſteria, ad quæ ſunt transferendæ, niſi habito prius novitiatu, & profeſſione emiſſa.

Secundò id evidenter probatur: quia duobus modis fit tranſlatio ab uno Monaſterio, & incorporatio in alterum. Vel per profeſſionem expreſſam in ſecundo, ut per Frider. de Sen. *conſ. 5. n. 2.* Vel authoritate Papæ, ſeu Sacrę Congr. per clauſulam de ſtylo ſolitam, ut per eundem Frid. *conſ. 19. numer. 6. vol. 2.*

Tertiò, ex ratione: quia in primo Monaſterio promiſerunt obedientiam Deo in primis, & Generali tantummodò illius Religionis, cui Monaſterium erat ſubjectum, ejuſque ſucceſſoribus, juxtà formam traditam à Speculo *titul. de Regul. in princ.* Archid. Jo: Andr. Gemin. *in cap. 1. de Regul. in 6.* ac aliorum; Epiſcopus autem, ad cujus juriſdictionem Monaſterium transfertur, non eſt ſucceſſor Generalis præfati; Atque adeò Moniales tranſlatæ ex vi ſuæ profeſſionis, non tenentur obedire Epiſcopo, neque Prioriſſæ illius Monaſterii eiſdem ſubjecti. Ac proindè, ut illis obedire teneantur, eſt neceſſarium, ut illis in nova profeſſione obedientiam promittant.

An Moniales abſque legitima licentia colloquentes cum Regularibus cujuſvis Ordinis, & Inſtituti, peccent mortaliter, & incurrant alias pęnas? Tom. 5. Conſult. 48.

CEnſeo cum Sacra Congr. Conc. in *Ceſenatenſi* 13. Junii 1654. *ad cap. 1. ſeſſ. 25. de Regul.* decreta Sixti V. Clem. & Urb. VIII. pro reformatione non comprehendere Moniales, nec pęnas incurrere, niſi expreſſas ab Epiſcopis vel Conciliis Provincialibus.

Idque extendo ad Moniales Regularibus ſubjectas. Ita namque declaravit eadem Sac. Congreg. in *Verulana* 19. Jan. 1633. his verbis: *Moniales Regularibus ſubjectæ alloquentes cum Regularibus, etiam ejuſdem Ordinis, licentiam legitimam non habentibus, incurrunt pœnas, & cenſuras à Conciliis Provincialibus, vel edictis Epiſcopalibus in ſimilibus appoſitas.*

Quam declarationem tanquam poſteriorem ea, quam refert Barboſ. *in collect. v. Moniales alloquentes §. ult.* nempè: *Alloquentes cum Monialibus exemptis citrà Conſtitutionem Epiſcopi, ab ipſo puniri poſſunt, non tamen ipſæ Moniales exemptæ*, Epiſcopi omnes ſequi debent. Et convincit ratio: Nam jura cuſtodiæ clauſuræ Monialium, etiam exemptarum commiſſa Ordinariis in Concil. Trid. non intelligitur ſolum de cuſtodia clauſuræ materialis, ſed etiam de cuſtodia clauſuræ formalis, ut alibi probavimus; Undè ad clauſuræ conſervationem pertinere hanc prohibitionem locutionis diſerte aſſerit Ugolin. *de poteſt. Epiſc. cap. 21. §. 2. num. 4.* Atque adeò poſſunt Ordinarii ex vi præfatæ commiſſionis coercere Moniales etiam exemptas abſque legitima licentia colloquentes etiam cum Regularibus cujuſvis Ordinis, & Inſtituti. Et ita etiam cenſuit eadem Sacra Congregatio Concil. in *Viterbienſi* 26. Junii 1627. cujus declarationem integram attuli alio in loco.

De Carceribus quoad Moniales? Vide de Carceribus Tom. 5. Conſult. 60. n. 20.

An ſubſidium dotis legatum pro maritandis honeſtis puellis cum reſtitutione dotis in caſu carentiæ prolis, poſſit dari Virginibus ad profeſſionem Regularem admittendis? Vide de Legatis Tom. 5. Conſult. 82.

1 *In qua ætate eligi poſſit, ac debeat Abbatiſſa, ſivè Prioriſſa?*
2 *An ſufficiat inchoaſſe annum 40.? Ubi*
3 *An tempus currat de momento in momentum?*
4 *An in hac ætate poſſit Epiſcopus, vel Nuncius Apoſtolicus diſpenſare, & electio Monialis in Abbatiſſam minoris ætatis ſit eo ipſo irrita?*
5 *De pęnis Monialium aliter eligentium.*
6 *Et à quo tempore ætas ſit computanda? an ſcilicet conceptionis, an nativitatis, an baptiſmi?* Tom. 6. Conſult. 10.

AD 1. Hodie ex decreto Sacr. Concil. Trid. *cap. 7. ſeſſ. 25. de Regul.* Abbatiſſa non minor eligenda eſt annis 40. & quæ octo annis poſt expreſſam profeſſionem laudabiliter vixerit. Ac ſi his qualitatibus, ibi non reperiatur, quæ ſaltem trigeſimum annum ætatis, & quinorum profeſſionis exceſſerit, eligatur, Quare ex Sacræ Congregationis ſententia, ſi in Monaſterio ſit Monialis annorum 40., & quæ octo annis poſt profeſſionem laudabiliter vixerit, non licet Monialibus aliquam ex alio Monaſterio, etiam ejuſdem Ordinis eligere. Sin autem reperiatur in Monaſterio aliqua Monialis quatragenaria cum qualitatibus requiſitis, non tenentur Moniales etiam ex alio ejuſdem Ordinis Monaſterio eligere, ſed liberum illis eſt, aliquam, de conſenſu tamen Epiſcopi, vel earum Superioris eligere ex proprio Monaſterio, habentem qualitates requiſitas ex decreto. Quod ſi nec talis in proprio Monaſterio, nec quatragenariam in alio ejuſdem Ordinis reperiatur, poterunt aliquam ex alio Monaſterio eligere, quæ ad præſcriptum *d. c. indemnitatis*, trigeſimum annum expleverit, & expreſsè ſit profeſſa. Nulla tamen minoris ætatis eligi poterit, ſed poſtulanda erit à Sede Apoſtolica.

Ad 2. Tenendum eſt, quod annus quadrageſimus in Abbatiſſa debet eſſe completus. Liquet ex tex. *in l. 3. §. minore ff. de minor.* ubi deciditur per hęc verba: *Minor quam viginti quinque annis importare, ut annus ſupremus debeat eſſe completus, & computatio fiat de momento in momentum.* Quod notat Jo: Andr. *in cap. cum cunctis de elect. numer. 35.* Ergo idem dicendum in terminis Concil. Trident. *dict. cap. 7. ſeſſ. 25. de Regul.* quod loquitur per eadem verba. Id ipſum conſtat ex *cap. 12. §. ad cæteras ſeſſ. 24.* ubi Conc. præſcribens ætatem ad Dignitates non Curatas, utitur iiſdem verbis, ibi: *viginti duobus annis non minores.* Et tamen Sac. Congregatio conſulta: an is, qui attingit 22. annum, poſſit obtinere Dignitatem non Curatam in Cathedrali, ſeu Collegiata, ſtante decreto Concil. quod ad eas Clerici alioquin idonei, & 23. annis non minores aſciſcitantur? Reſpondit, non poſſe, ſed oportere, ut annum 22. exegerit. Et in hanc ſententiam dedit litteras ad Epiſcopum Abulenſem ſub die 24. Septembris 1593. quarum tenorem recitat Garz. *de benefic. par. 7. c. 4. n. 70.*

Ex his autem colligitur differentia inter Abbatem, & Abbatiſſam: Nam etſi in Abbate ſufficiat an. 25. inceptus ex *dict. Clem.* 1.

*Clem.*1. *de ſtat. Monach.* in Abbatiſſa tamen requiritur provectior ætas propter ſexus imbecillitatem. Abb. in *capit. ſuper inordinata num.* 9. *de præb. & in cap.cum in cunctis num.* 6. *de elect.*

Ad 3. Et in hac ætate communis etiam ſententia eſt, non poſſe Epiſcopum, neque item Nuncium Apoſtolicum, vel alium Superiorem diſpenſare. Tambur. *de jure Abbatiſ.diſp.* 28. *dub.*2.*num.*6. Armendariæ *in add. ad recopil. leg.* Navar. *l.* 1. *tit.*18. *lib.*7. *de Epiſc.num.*72. Garz. *d. par.*7. *cap.*4. *num.* 72. aliive. Nemo enim Sum. Pontifice inferior poteſt diſpenſare in lege Conciliari.

Ad 4. Cenſeo, eſſe irritam eò ipſo defectu formæ ſubſtantialis, non autem accidentalis, ut vult Pelizarius *eo loco num.* 92. Quicquid ſit an ex Bulla Pii IV. ſuper confirmatione Concil. Trid. in quolibet ejuſdem Concilii decreto continetur decretum irritans, ſi ſecus ſuper iis à quoquam, quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, de quo nos alibi cum Gonzalez. Decretum ſiquidem irritans inducit formam, ſine qua actus ipſo jure corruit.

A 5. Moniales aliter eligentes privati prò illa vice facultate eligendi, tradunt Lavor. *var. lucubr. tit.*4. *cap.*24. *numer.*6. & quidem alii ducti *ex cap.cum in cunctis* 7.§.*fin.de elect.* Ubi decernitur, eligentes ſcienter non habentem ætatem privari prò illa vice facultate eligendi. Quod ſequitur Gloſ. & Gemin. apud Paſſatin, *num.*78. Sed ego cum ipſo Paſſarino id nego; quia *cap.cum in cunctis* non loquitur de electionibus Monialium, & quidem ſufficit, quod electio ſit irrita, quod magna pœna eſt.

Ad 6. & ultimum reſpondeo, eſſe computandam à die nativitatis; Nam, ut definivit Bald. *conſ.* 19. *num.*3. *lib.* 5. ætas nihil aliud eſt, quàm temporis menſura quædam à nativitate uſque ad obitum decurrens. Quapropter nec à tempore conceptionis eſt computanda. Covar. *in* 4. *decret. par.*2. *c.* 8. §.1. *num.*3. & Molin. *de juſt.& jur. tom.*2. *diſp.*573. *ſub initio*, idemque Bald. *ibidem num.* 5. dicens ætatem non incipere in utero matris, ſed in partu, ut *l.penult.C.de poſth. hered. inſtitut.* Et de baptiſmo id jam declaravit Sacra Congregatio Conc. Quæſitum enim fuit: Proviſus eſt aliquis de Canonicatu in Cathedrali, habente annexum Ordinem Præsbyteratus, ad quem promoveri poteſt infrà annum, ſi attendatur dies nativitatis; ſin autem dies baptiſmi, minimè, à quo tempore facienda eſt computatio, Sacra Congregatio cenſuit, tempus computari à die nativitatis, non autem baptiſmi.

An Epiſcopus cogere poſſit ad C'auſuram Moniales exemptas, & Regularibus ſubjectas? Ubi plura eodem ſpectantia, & quaſi omnia ad Moniales attinentia, cum decretis generalibus, & particularibus, & innumeris Sacrarum Congregationum reſolutionibus? Tom. 6. Conſultat. 15. Item vide alia multa ad rem. Tom. 8. Conſultat. 47.

PRæmittendum eſt cum communi Doctorum ſententia, quod omnes de Clauſura tractantes, ſupponunt, & videri poſſunt Bonac. Sanch. Tambur. *loc. infrà citan.* Azor. *lib.* 13. *inſtit.moral. cap.*8. *quæſt.* 2. & colligitur evidenter ex Conſtitutione Bonifac. VIII. incipit *Periculoſo*, & *ex cap.* 9. *ſeſſ.* 24. *Concil. Trident.* atque ex motu proprio B. Pii V. *Circa Paſtoralis*, ſcilicet Moniales eſſe in triplici differentia. Aliæ enim ſunt immediatè ſubjectæ Epiſcopis. Aliæ immediatè Sedi Apoſtolicæ. Aliæ verò immediatè Regularibus, quæ etiam dicuntur exemptæ. Inſuper duplex in Epiſcopo dari poteſtas. Alia Ordinaria. Alia delegata, de quibus DD. paſſim.

Expendo igitur hoc duplex Monialium genus cum hac duplici Epiſcoporum authoritate, certum eſt, quod jus cogendi ad clauſuram Moniales Epiſcopo ſubjectas eſt ipſius Epiſcopi authoritate Ordinaria. In Monaſteriis verò Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectis eſt jus ejuſdem Epiſcopi authoritate delegata Sedis Apoſtolicæ. Certum etiam eſt apud omnes, Epiſcopum non habere jus ſuper clauſuram Monialium exemptarum authoritate Ordinaria. Ideò enim vocantur exemptæ: quia non ſubduntur juriſdictioni Ordinariæ Epiſcoporum. Hujus ratio eſt generalis exemptio Regularium à juriſdictione Epiſcopi, de qua nemo huc uſque dubitavit. At Moniales exemptæ Regularium regimini ſubjectæ ſunt in numero Regularium, potiunturque reſpectivè Regularium exemptionibus, & immunitatibus ſpiritualibus, ac temporalibus, ut ex diverſis Summorum Pontificum Conſtitutionibus, præſertim Sixti IV. & Leonis X. demonſtrat Tambur. de jure Abbatis *diſput.* 12. *quæſt.* 1. Atque adeò etiam Moniales exemptæ ab Ordinaria juriſdictione Epiſcopi eximuntur. Tota igitur difficultas reducitur ad poteſtatem delegatam, an hanc habeant Epiſcopi quoad clauſuram ſuper Monaſteria exempta.

At ego non ſolum improbabilem, ſed etiam falſam exiſtimo poſt Concilium, præſertim Tridentinum, ac poſt Conſtitutionem Gregorii XV. de exemptorum privilegiis, de qua infrà. Quia verò hæc delegata poteſtas, quæ Epiſcopis competit, vel à Romanis Pontific. vel à Conciliis ſpecialiter eis demandari oportet, ideò cardo hujus controverſiæ in eo verſatur, ut videamus, an illa verè demandata ſit. Itàque audiamus Sacram Congregationem Conc. Hæc autem ſcribens Cardinali Paleotto, ſic ait:

Più volte è ſtato riſoluto, etiam di mente di Noſtro Signore, e ſcrittoſi anche a diuerſi Prelati, che li Veſcoui viſitando la clauſura delle Monache gouernate da Regolari, conforme alla facoltà, che da loro il Sagru Concilio di Trento poſſono, e dabbono con queſta occaſione inueſtigare diligentemente, & informarſi ſe la clauſura è in alcun modo violata, parlando ſopra di ciò particularmente alle Monache per intender ſecretamente da loro ſe vi è mancamento alcuno. Il che par tanto utile, e quaſi neceſſario in queſta materia a chi vuol far l' officiu di Viſitatore nella maniera, che conuiene, che non ſi doura lamentar niuno di queſt a riſolutione. E però douerà V.S. Illuſtriſſima così eſeguire. A 26. d' Aprile 1583.

Et 24. *Februarii* 1583. *Licet Epiſcopis in viſitatione clauſura Monaſteriorum Regularibus ſubjectorum inueſtigare diligenter, & informationem capere, etiam à Monialibus, an clauſura aliquo modo ſit violata.*

Et Sacra Congregatio Conc. alias cenſuit, licere Epiſcopu quoties opus eſſe judicauerit Monaſteria Monialium Regularibus ſubjectarum quoad clauſuram viſitare, Monialeſque ipſas in his, quæ ad clauſuram pertinent, alloqui, & examini ſubiicere abſque Regularium interuentu, & ipſis inconſultis. Fr. Cardin. Veroſpius. Locus † Sigilli. Fr. Paulutius S. C. C. Secret.

Et ſcribens Archiepiſcopo Mediolanenſi dixit: Epiſcopus viſitans clauſuram Monialium Regularibus ſubjectarum, poteſt eas examinare in his, quæ pertinent ad clauſuram, & poteſt etiam ſermonem habere ad Moniales intrà, vel extrà ad Crates; & Sacramenta miniſtrare die 23. *Mart.* 1578.

Item in eadem Mediolanenſi; *Epiſcopus in Monaſteriis Munialium ſua Diœceſis, alteri Epiſcopo ſubjectis, ex Concil. Trident. habet jus viſitandi quoad clauſuram, & eandem poteſtatem quoad alia, quam habet in Monaſteriis ſubjectis Regularibus,* 14 *Aprilis* 1579.

Et in Viterbienſi 26. *Jun.* 1627. *Sacra, &c. ſæpius cenſuit, Epiſcopum ad clauſuram cuſtodiendam, etiam in Monaſteriis Regularibus ſubjectis poſſe excommunicationis latæ ſententiæ pœnam ſibi reſeruatam imponere circa aperitionem oſtii clauſuræ extrà caſus indigentiæ, nec non circa acceſſus, & colloquia cum Monialibus, ac dictam excommunicationem ligare nedum Regulares accedentes, verum etiam Moniales, ſi de ipſis mentio fiat, adeò ut Superior Regularis ab eadem excommunicatione abſoluere nequeat.* Cap. Monaſteria 8. de vit. & honeſt. Cler.

Hanc declarationem afferunt etiam ex Regularibus Peyrinus *in addit. decret.* 5. Delben. *d. cap.* 15. *dub.* 22. *num.* 24. Id autem ſpectare ad Ordinarium cumulativè quoad Superiores Regulares, non autem privativè, declaravit Sacra Congregat. Epiſcop. in *Foſsanenſi* 31. Auguſt. 1658. independenter tamen à Superioribus Regularibus. Ità quod Superior Regularis non poſſit prætendere viſitare velle clauſuram Monialium ſibi ſubjectarum ſimul cum Epiſcopo, vel aſſiſtere illius viſitationi, ut declaravit eadem Sacra Congregatio Epiſcop. in *Fulginatenſi* 10. Januarii 1648. Et ſæpius decrevit Sacra Congregatio Concil. ac cenſuit noviſſimè in *Urbinatenſi* die 10. Martii 1663. *ad cap.* 5. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* Cùm enim quæreretur:

An in edicto, quod nemo ingrediatur Monaſteria Monialium, vel cum ipſis loquatur ſine licentia Archiepiſcopi, poſſint comprehendi Moniales S. Claræ exemptæ à juriſdictione Archiepiſcopali? Sacra &c. reſpondit affirmativè.

Luculenter autem declaravit eadem Sacra Congregatio Concil. in *Ratisbonenſi* die 24. Martii 1647. in qua, cum quæreretur: An in d. Conc. Trid. & Bulla Gregor. XV. comprehendantur Monaſteria, etiam Ordinis Ciſterclenſis?

Die 24. *Martii* 1647. *Sacra Congregatio reſpondit, comprehendere omnes Ordines, etiam Ciſtercienſes.*

Item Sacra Congregatio Epiſ.& Regul.die 24.Auguſti 1594. cenſuit quod Moniales, Regularibus licet ſubjectas, alloqui nemo poſſit abſque licentia Epiſcopi, vel ejus Deputati.

Quod decretum non ſolum fundatur in doctrina Sac. Concil. quod Clauſuræ cuſtodiam Ordinario committit, ſed etiam in ratione boni regiminis ad Sacram Congregationem Epiſc. & Regul. etiam abſque alio Canone, vel decreto ex officio ſpectanti, ut declaravit eadem Sacra Congregatio in *Bononienſi* 26. Auguſti 1597. In *Auximana* 2. Septembris in *Nouarienſi* 24. Novembris ejuſdem anni, & in *Aquilana* 22. Februarii 1644.

Item 25. Junii 1596. cenſuit, Epiſcopum viſitare poſſe Clauſuram Monialium non ſibi ſubditarum ſine aſſiſtentia Superiorum Monaſterii.

Die 25. Februarii 1573. cenſuit, poſſe Epiſcopum interrogare Moniales Regularibus ſubjectas de pertinentibus ad clauſuram. Et idcirco Monaſterium ingredi. Eadem 26. April. 1584.

Idque, etiamſi nunquam alias viſitatæ fuerint. Eadem 24. Novembris 1617.

Ac toties, quoties expedire judicauerit. Eadem Sacra Congregatio apud Gallettum, Zerolam, & Armendariæ.

Ac interrogare Moniales de omnibus pertinentibus ad clauſuram, ac prouidere. Eadem in Mediolanenſi *24. Aprilis 1581.*

Et Superiores Regulares non poſſunt illum impedire. Eadem in Ferrarienſi *2. Maii 1600.*

Neque Nuncius Apoſtolicus. Eadem 19. Jun. 1648.

Die 17. Jun. 1605. in Januenſi *cenſuit, acceſſum ad collocutoria, vel Rotas, vel alias Monaſteriorum Monialium partes, eſſe materiam pertinentem ad clauſuram, & per conſequens ſpectare ad Ordinarium, etiam in Monaſteriis ſubjectis Regularibus, qui ea ad libitum viſitare poteſt.*

Cura enim, atque cuſtodia clauſuræ Epiſcopis demandata intelligi debet, non ſolum materialiter; ſed formaliter. Sed quid tergiverſamur. Ità enim ad excludenda omnia ſubterfugia declaravit Sacra Congregatio Conc. approbante Clement. IX. die 11. Maii 1669.

Sacra, &c. habita notitia, quod nonnulli Regulares abſque licentia Crates Monaſteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent, prætendentes non eſſe interdictum per breve tempus, etiam uſque ad quadrantem horæ cum dimidia, quod horologio arenario aliquando metiuntur, Moniales, aliaſque perſonas, intrà clauſuram exiſtentes alloqui. Et hanc opinionem tanquam tutam affirment, diſſeminent, & forſan, in ſcriptis etiam evulgent; proprias graviter inlaqueantes conſcientias, & ſcandala confouentes; Ad hujuſmodi pernicioſos errores eliminandos, opinionem prædictam improbans, reiiciens, ac damnans, declaravit, Regulares cujuſcumque Ordinis, Militiæ, Societatis, Congregationis, inſtituti, etiam de quibus ſpecialis mentio foret habenda, qui ad Monaſteria Monialium, quamvis ab Ordinarii juriſdictione quomodolibet exempta & etiam ipſis Regularibus ſubjecta, vel alias ſpeciali mentione digna abſque legitima facultate accedunt, colloquendo, etiam per quodcumque modicum temporis ſpatium cum Monialibus, aut aliis intrà clauſuram degentibus, peccare mortaliter, eoſque ſub excommunicationis, privationis vocis activæ, & paſſivæ, aliiſque contrà Regulares accedentes ſine licentia ad Monaſteria Monialium ſtatutis pœnis, poſſe ab Ordinario tanquam Apoſtolicæ Sedis delegato coerceri. Et die 7. Junii ejuſdem anni, facta relatione S. D. N. Sanctitas Sua præſentem declarationem approbavit, ac typis dari, ſervarique juſſit.

Imò eadem Sacra Congregatio cenſuit, neque ipſos Superiores Regulares ingredi poſſe in Monaſteria Monialium ſibi ſubjectarum ſine licentia Ordinarii in ſcriptis. Ità habetur authenticè in *Taurinenſi* 23. Januarii 1651. Ac in *Ciuitatis Pennenſis* 18. Jun. ejuſdem anni.

Quoniam verò utili materia devoluti ſumus, placet huic rei pauliſper inſiſtendo, alia eodem pertinentia, & tanquam theoremate adducere. Et in primis adducam Capitula, & Ordinationes Monialium à Sacra Congregatione anno 1572. promulgata, quæ ſunt iſta:

Curent Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ac locorum Ordinarii omnia cujuſcumque Ordinis, & Religionis Mulierum Monaſteria, ubilibet conſtituta, juxtà Sacrorum Canonum, ac noviſſimi Concilii Tridentini præſcriptum, nec non Bullas Pii V. & Greg. XIII. in debita cuſtodiri clauſura, eamque inviolatam, illibatamque perpetuò ſervari.

Sicubi ex Concilii Tridentini præſcripto certus Monialium numerus prò modo redditumm, vel ſolitarum eleemoſynarum non dum præfixus eſt, prædicti omnes in Monaſteriis quorumcumque Ordinum ſibi ſubjectis intrà duos Menſes, in aliis verò Regularium, ſive aliorum Superiorum curæ commiſſis, intrà tres Menſes à die, quo Superiores eorum moniti comparere neglexerint, numerum certum prò reddituum, & eleemoſynarum ſolitarum facultatibus, juſtè, ac proportionabiliter præſcribant, nulla tamen interea donec numerus ſtatuatur, recipiatur, aut receptæ reſtituantur, vel ad profeſſionem admittantur. Quod ſi ſecus factum fuerit, ipſorum Ordinariorum culpa, præterquam quod neglectæ Tridenr. Conc. Conſtitutionis SS. D. N. Papæ rationem reddent, noverint, ſe prætereà in foro conſcientiæ teneri ad illa damna, Monaſteriis reſarcienda, quæ ex hujuſmodi tranſgreſſione quoquomodo obvenerint.

Superiores verò Regulares, ſi ad hoc eorum acceſſerit conſenſus, omni officio priventur atque ipſo facto inhabiles redduntur ad vocem, tam activam, quam paſſivam. Quam pœnam Abbatiſſæ incurrant etiam, & aliæ Monialium Superiores, quæ conſenſum præbuerint.

Si in Monaſteriis plures eſſe reperiantur, quam præſcriptus numerus patiatur, nullæ amplius admittantur quoad intrà dictum numerum fuerint reductæ; niſi Epiſcopus aliter expedire judicaverit. Quo caſu nulla Monaſterium ingredi, vel profiteri permittatur, niſi eam dederit dotem in bonis ſtabilibus, aut certis, & legitimis cenſibus, ex cujus fructibus una Monialis commodè poſſit ali, aut eam pecuniarum ſummam, ex qua tantundem emi poſſit, & cum effectu ematur. Ac proptereà ipſius Monialis parentes, aut propinqui obligate ſe efficaciter teneantur ad certam ſummam pro locorum, & Monaſteriorum qualitate, ſupradictorum Ordinariorum, & Superiorum arbitrio terminandam annis ſingulis, quoad vixerit, eidem dependendam.

Porrò ſi puellæ, ultrà præſcriptum numerum in Monaſteriis jam acceptatæ, vel etiam introductæ, non tamen ſint veſtitæ, illæ ne introducantur cum dote, quam fortaſſe perſolverint, ſed damnum remittatur, niſi tantum dederint, ut ſupra ſtatutum eſt.

Puellæ veſtitæ, non tamen profeſſæ, ſi numerus nondum æquatus fuerit, ad profeſſionem non admittantur, niſi dote aucta pro modo facultatum.

In his Monaſteriis, ubi redditus, & conſuetæ eleemoſynæ per ſe Monialium victui ſufficiunt, vel per Bullas Pii V. & Greg. XIII. illarum neceſſitatibus ſubventum fuit, vel non plus una aut altera numerum excedat, nullæ Moniales, ſive Sorores, aut albæ, aut Converſæ quæſtuandi cauſa egredi permittantur. Quod idem longè magis ſervari debet, ubi hucuſq; clauſura fuit inviolata.

In illis verò Monaſteriis, in quibus ob Monialium multitudinem, & redditurum exiguitatem ad petendas eleemoſynas data eſt exeundi licentia, ſi juxtà Bullas Pii V. Gregor. XIII. commodè eis proviſum non fuerit, ea quæſtuatio ad Monialium neceſſariam ſuſtentationem tandiù erit tolleranda, quandiù ad præfixum numerum ſint reductæ. Circa quæſtuandi verò modum, illæ conditiones ſerventur, quæ anno ſuperiori 4. Idus Febr. mandatum fuit obſervari, admonendo interim, ut Converſis potiſſimum, aut aliis hæc quæſtuandi ſolicitudo committatur.

Monaſteria Tertiariarum, in quibus nec vota Religionis emittuntur, nec clauſura ſervatur, quæque niſi mendicando ſuſtentari non poſſunt, ſupprimantur, ità ut illis decedentibus, de cætero nullæ amplius recipiantur.

Mulieres, ſeù puellæ, quæ in hujuſmodi Tertiariarum Monaſteriis, ubi clauſura nulla ſervatur contrà ordinationem literarum Pii V. receptæ, vel etiam profeſſæ ſunt, cum illarum profeſſio irrita ſit, & nulla, juxtà illarum tenorem, domi remittantur.

Si in dictis Monaſteriis accepta ſit clauſura, ipſæque Tertiariæ vota emiſerunt, redditusque, & eleemoſynæ Monialium congruenti numero ſuffecerint, conſtituendus nihilominus eiſdem erit numerus, & aliarum acceptatio, ultrà præfixum numerum, prohibenda, conceſſa interim mendicandi licentia.

Nè in Monaſteriis, quæ ex decreto extingui debent, amplius Monialis ulla ad habitum recipiatur.

Facultas generalis accipiendi Moniales cum minori dote propter taxam præſcriptam, nunquam ulli Monaſterio concedatur, ſed tantum in caſibus ſingularibus.

Item, & alia vulgari lingua ad rem. Alia de Tertiariis. Secundò inſuper moderatio circa clauſuram Monialium Tertii Ordinis Sancti Franciſci obtenta à Gregor. XIII. 4. Id. Februar. 1573. 3. Edictum Viſitatoris Apoſtolici de anno

Digitized by Google

no 1566. 4. Decreta generalia ejuſdem Sac. Congregationis Epiſcop. & Regul. Gregor. XIII.

Accio che le coſe, che ponnu eſſer contrarie al propoſito della caſtità, ſi leuino, come è di douere da Monaſterii delle Monache, ordiniamo, e comandiamo intimarſi, e publicarſi, come per il preſente intimiamo, e publichiamo all'iſteſſe Monache, e loru Rettori, Gouernatori, Operarii, Abbadeſſe, Prioreſſe, & altre Superiori i decreti del Sac. Conc. Trid. tutte le Bulle Apoſtoliche, e maſſime l'ultima di Gregorio XIII. di fel. mem. ſupra la clauſura delle Monache ultimamente publicata.

Et accio che alcunu delle predette nun poſſa pretendere ignoranza, & allegare coſa alcuna, ordiniamu à tutti, e ſinguli predetti, inſinuarſi, come per il preſente inſinuamule graui pene, che incorruno, ſe commettono alcuna coſa, umettonu contro la debita clauſura, e che ultre à quelli, che per officio ſon tenute à viſitar Monache, non ammettino, nè laſcinu andare qualſiuoglia altru huomo, etiandio, che foſſe del medeſimu Ordine, e Religione, nun ſolo dentro i Clauſtri, ma nè anche alle ſtanze dei Confeſſure, ne ad alcun Confeſſionale, nè a parlatorii di eſſe Monache.

E che per Editu publico s'inhibiſca, come per il preſente inhibiamo à qualſiuoglia perſuna, chenun vada a' Monaſterii di Monache, ſenza licenza de' Superiori in iſcritto, ſottu pena pecuniaria ad arbitrio, e in ſuſſidio di ſcommunica.

L'Abbadeſſa, e Prioreſſa, che permetterà, ò tolererà contrauentioni al preſente Capitolo, incorra, e ſia punita nella pena di carcere per un Meſe, e la Monaca, che cuntrauerrà, ſia priuata per ſei Meſi del Velo irremiſſibilmente.

Et acciò, che la clauſura delle Monache ſi conſerui inuiolata, e le coſe ſpettanti ad eſſa ſiano con diligenza eſſeguite, ordiniamu, che tutte le fineſtre nelle mura principali, che chiudono eſſi Munaſterii, ſi chiudano in tutto, che il moru ſia uguale, e tutti gl'edificii, & arbori, che puſſono far ſcala dentro, e fuori, ſiano minati, e ſpiantati, e quande per neceſſità di lume s'haueſſe da laſciare qualche apertura, benche picciola, ſi faccia tromba di legno, o di mattone, perche ſiano impediti tutti i ſopradetti riguardi indecenti.

E perche le Monache deſponſate à Chriſtu N. S. conuiene, che ſiano aſcoſe, & aliene dal ſecolo, ordiniamo, che ogni feneſtra di parlatorio, & audienza loro ſia cun due grate di ferro, e di fuori ſia una lama di ferro perforata, la quale ſia talmente da tutte le bande confiſſa, che non ſi poſſa in alcun modo mouere, e tutte le Ruote, che ci ſono di legno, ſiano circondate con tre cerchi di ferro.

E per eſſer ſupra l'Altare, ò à lato di eſſu ordinariamente le fineſtre, ò Crate, dalle quali ſentonu le Meſſe, ordiniamo, che à ciaſcuna ſi faccia una fineſtra di legno con una fodera, e ſi curi, che ſi vada à chiuderſi, e non s'apra mai, ſe non quando ſi hà da celebrar la Meſſa, e quella finita, ſi chiuda, e ſi tenga ſempre chiuſa, ſutto pena ad arbitriu.

A fine, che le Confeſſioni delle Monache ſiano, come ſi deue aſcultate, ordiniamo, che in ciaſcuna Chieſa di eſſe ſia una fineſtrella cun grata di ferru perforata ben confitta nel muro con telaro, e tela negra, doue ſi habbino d'aſcoltare le confeſſioni; Et acciò, che queſtu luogo non ſia così publico, che facilmente ci puſſa ciaſcun'entrare, ordiniamu, che ciaſcuna buſſola, a cancello cumpuſtu di legno ſia ſerrato con chiaue da tenerſi ſempre dal Confeſſore.

E meno conueneuole, che nelle camere, e luoghi, doue ſtanno, ò mangianu, ò dormono i Sacerdoti ſia cummodità di guardare, ordiniamo, che tutte le feneſtre nelle camere, e luoghi predetti ſiano affatto murate, e che ſi leui in tutto il proſpetto, à'l riguardu come ſupra.

Per la cummuniune delle Monache ordiniamo, che dal lato del Vangelo di quell'Altare, al quale ſun ſolite udir Meſſa, s'accommodi una feneſtrella di larghezza, & altezza d'un palmo, a non più, la quale ſia moltu ben dipinta, & ornata, e fortificata con due feneſtre di legno, una dentru l'altra fuori con diuerſe chiaui ſerrate, delle quali una ſi tenghi dall'Abbadeſſa, ò Prioreſſa, e l'altra dal Confeſſore.

E perche non ſia in poteſtà delle Monache, nè delle Superiore introdurre ciaſcuno per leggier cauſa nel Munaſtero, ordiniamu, e comandiamu à tutte le Superiure di tal Monaſtere, ch'ogn'annu ſcriuano i nomi di quelli, che deuono eſſer permeſſi per qualche urgente cauſa entrare nel Monaſtero, e ne dianu una nota al Superiore, l'altra la tengano appreſſu di ſe, e cuſi ogn'annu rinouandola, e diligentemente penſando alla qualità delle perſone, mutinu quelle, che doueranno eſſer mutate.

Perche i Monaſteri non ſiano grauati di più peſu di quello, che ponnu, in conformità de' decreti del Sacru Concilio di Trentu, a delle Conſtitutioni de' Summi Pontefici, ordiniamo, che non ſi riceuano più figliuole da monacarſi di quelle nel numero prefiſſo a ciaſcun Monaſtero, e che l'ordine dato ultimamẽte per la Santità di N. S. Papa Gregorio XIII. ſupra il numero delle Monache ſia in tuttu oſſeruato.

Le Munache chiamate Conuerſe, mentre ſia fatta la prouiſion di caſa per habitation loru appreſſu li loro Monaſteri, ſecondo la diſpoſition della Bolla di Piu V. permettendo ſolo per cauſa di neceſſità uſcire a cercar l'elemoſine, ordiniamo ſiano di 40. anni, e non vadino ſule, mà à due, à due, e che s'oſſerui la Bolla di Sua Santità, e tutti gl'ordini de' Superiori, e che in tanto dette Conuerſe ſiano ammonite, che in tutto ſi portino modeſtamente, e come conuiene, non entrino in botteghe d'Artigiani, ò caſe priuate.

E perche i Monaſteri nun ſiano macchiati, e i coſtumi delle Monache non ſiano corrotti, ordiniamo, che non ſi permetta habitare appreſſu Monaſterii meritrice alcuna, nè infami, e diſoneſte perſune, mà ſi cerchi con tutte le forze, inuocando anche il braccio ſecolare, ſe biſognarà, per diſcacciarle lontano dal Monaſtero.

Che le porte del Monaſtero debbano continuamente ſtar ſerrate, ne ſi puſſano aprir mai, ſe non per neceſſità d'introdurre coloro, che haueranno hauuto licenza d'entrare, ſe non per urgente neceſſità, conforme alla Bulla di N. S. nè ſi poſſanu far viſite, nè ragginamenti in dette porte, quande anche fuſſero aperte per neceſſità, come di ſopra, ſutto pena di ſcommunica.

Che ſupr'a tutto alle porte del Monaſtero ſiano poſti due forti Catenaci, uno di dentro, e l'altro di fuori con le ſerrature diuerſe per ciaſcheduna porta, delle quali chiaui una porta ſia tenuta, e cuſtodita dall'Abbadeſſa, ò Priora, che ſarà di tempo in tempo, e l'altre dalle Portinare deputate, ſiche non ſi poſſano aprire ſenza licenza della Superiora, ſottu pena in caſu di contrauentione alla Superiora, e Portinaie della priuatione dell'officio, e della voce attiua, e paſſiua per cinque anni.

Che i Carreggiatori, i quali ſaranno introdotti per la porta con le ſome, non poſſano entrar dentro nelle Clauſure, ma ſtiano fuori, & iui ſcharrichino, e ſpediſchino le loro facende, eccettuando il portar del vino nella Canena, i furmenti, le farine, la legna ne' lochi deputati, nel qual tempo douranno tutte le Suore ſtar talmente riſerrate, che non ſiano mai vedute.

Che mai per tempu alcuno, nè per qualſiuoglia ragione le Suore poſſano introdurre nel Monaſtero, nè Donne, nè Huomini piccioli, ò grandi di qualſiuoglia età, e conditione per veder il Monaſtero, ò per fermaruiſi dentru, ò poco, ò molto. E caſo che alcuna figliuola fuſſe diſpenſata di poter entrar dentru, ò ſtare nel Munaſteru in dozena, ò in prouiſione, ſe una volta uſcirà fuori, nun puſſa mai più entrar dentro, ſaluo ſe poi fuſſe accettata, ò voleſſe entrare per pigliar l'habito, e farſi Suora.

Che le Deputate alle Ruote non ſiano di minor età di 40. anni, ò d'altra età approuata, ſecondo la diſcretione del Superiore, purche ſiano diſcrete, e prudenti, nè altra, che eſſe ſole puſſanu dare, ò riccuere alcuna cuſa per la Ruota, la quale douerà ſtar ſempre ſerrata, e le chiaui doueranno eſſer tenute dalle Ruotare.

Che nell'uſcio de' parlatorii di dentro ſia buona ſerratura, e la chiaue ſia cuſtudita da una delle Deputate, nel qual parlatorio non poſſa andar niuna Suora per parlare a niuna perſona, ſe non ſarà prima ſtata preſentata, & accettata la licenza de' Superiori, ne anche ſenza la preſenza di una Aſcoltatrice a ciò deputata.

Che non puſſano le Suore parlare ad alcuno ne' giorni di feſta, e di ſollennità principale, ne anche ne' giorni di Domenica, e menu nel tempo dell'Auuento, e della Quareſima, nè tampoco in quei giorni, ne' quali ſi ſaranno communicate, eccettuandu da queſte obligationi Fattori, Agenti, Seruitori, ò altri meſſi, che verranno per la neceſſità del Munaſtero, e queſti ancora cercheranno di ſpedirſi al più preſtu, che ſarà poſſibile.

Che nel giurnu della feſta titolu del Monaſtero, nè meno in altre ſolennità ſi poſſano far muſiche nella Chieſa di fuori, ma debbano le Suore eſſer contente del loru ſolito cantu nelle loro Chieſe, e ſi prohibiſce anche loro il dar pranzo a' Sacerdoti, ò altro, ancor che fuſſeru dell'iſteſs'Ordine, ma debbanu i Miniſtri del Munaſtero dare in danari contanti quella ſumma, che ſarà neceſſaria per quel pranzo, puiche mai paſſi la ſomma di tre ſcudi in tutto.

Che quande vi ſaranno perſone con le licenze, & altre oſſeruanze di ſopra ordinate a ragiunare con le Suore, gli uſci de' parlatorii di fuori debbanu ſtar ſempre aperti, acciòche coloro, che ragioneranno, poſſano eſſer veduti da tutti.

Che ſe occorrerà, che una Suora per malitia parlaſſe nel Parlatorio, ò nella Ruota con alcuna perſona ſimolata

overo ſuppoſta, che non fuſſe quella, che ſi era eſpreſſa nella licenza, ſia detta Suora ſubito privata del Velo, e della Grata per ſei meſi, con penitenza poi di digiunare ogni Venerdi in pane, & acqua per detto tempo.

Che non poſſano le Suore ſcriver lettere, nè polize, nè mandar preſenti ad alcuno, ne accettarne da altri, ſe prima e le lettere, & i preſenti non ſaranno ſtati veduti dalle Superiore.

Che il Medico, Barbiere, Procuratori, ò altri ſervienti, dell'opera de' quali le Suore haveranno da ſeruirſi, habbiano però prima veduto, e conſiderato così circa l'età, come la vita, e coſtumi loro, quelli ſolamente, che ſaranno approvati, e con licenza in ſcrittura, eſſer ammeſſi, non poſſa ſtar dentro doppo il tramontar del Sole, ne entrarvi prima, che ſia levato il Sole, riſervando il Confeſſore in caſo d'amminiſtrar il Sacramento a qualche Suora inferma, & anco il Medico in caſo d'incidente, o altro caſo repentino, e di neceſſità urgente, dove il Confeſſore non dovrà mai in tempo alcuno entrare, ſalvo, che con la Cotta, e con la Stola.

E perche la faccia delle dedicate a Dio deve conſervarſi ſolamente per eſſer pretioſe nel coſpetto del Signore, deveranno le Suore tutte in ogni occorrenza o neceſſità, che haveranno di parlare a qualſivoglia perſona, che haverà licenza, ancorche fuſſe Superiora, tirarſi talmente il velo sù gl'occhi, che non poſſano totalmente eſſer vedute.

Che non s'introduca mai nel Monaſterio perſona alcuna; ne per burattar farina, nè far pane, ma debbano le Suore per ſe ſteſſe far tali eſercitii, e ſopra ciò ſi doveranno ſempre deputare alcune ſufficienti per tale officio, ne alcuna deverà ricuſar tal ſervitù ſotto pena della Carcere per 20. giorni.

Che i panni di lino ſi faccino bianchi ne' Monaſterii da quelle Suore, che ſi davranno ſopra di ciò deputare, o ſe pure accaderà per qualche incommodo dargli a far bianchi fuor di caſa, all' hora una delle Rotare, e non altra habbia il carico di dargli, o di ricevergli, e non per altro luogo, che per la Ruota, e non mai per la porta.

Che non poſſano le Suore accettare, nè introdurre nel Monaſterio Novitia alcuna, ſe prima l' Ordinario, o Superior loro, conſiderate l'entrate del Monaſterio, non haveranno conoſciuto, che ivi ſia il modo d'alimentarla, overo, che li ſia proveduto da ſuoi parenti dote, che ſia competente per alimentarla, & anche di proviſione menſuale, non minore d'un quarto di ſcudo il meſe, conforme alla mente del Sagro Concilio di Trento, e di Papa Gregorio XIII. per Bolla particolare ſopra ciò fatta, o publicata.

Che non poſſa alcun Sacerdote, o ſecolare, ò Clauſtrale, che ſia, ingerirſi per ſervire a Suore, ne anche in dir loro la Meſſa, & amminiſtrare i Santiſſimi Sagramenti ſe prima non ſarà approvato dall' Ordinario, e Superiori del Monaſterio, il quale anche dovrà eſſer d' età matura, e di provata vita, e pii coſtumi, ſotto la pena della ſoſpenſione a divinis per un anno.

Che i Medici, Barbieri, & altri Deputati alla cura, & al ſervitio delle Suore non poſſano, ancorche fuſſero legitimamente impediti, mandar in ſuo luogo altra perſona, ſe però non fuſſe anch'eſſa approvata dall'Ordinario, e Superiore, ſotto pena d'eſſer privato perpetuamente di tale offitio.

Che niuna perſona, così ſecolare, come Eccleſiaſtica poſſa eſſer ammeſſa da qualſivoglia Superiore tanto per Medico corporale, come per Medico ſpirituale, overo Agente a qualſivoglia negotio di qualſivoglia ſorte, la quale fuſſe ſtata inquiſita, o proceſſata nel S. Offitio dell' Inquiſitione, o che foſſe ſtata condannata ad abjurare in publico, o in privato, o fuſſe ſtata giuditialmente riputata fautrice d' Eretici, o leggiermente, o gravemente ſoſpetta d'ereſia. E ſe per caſo alcuno di queſti tali al preſente foſſe impiegato ne ſervitii di Suore, ſia ciaſcun di eſſi rimoſſo, proibendogli eſpreſſamente, che per l'avvenire non debbano più ingerirſi in ſimili eſercitii, ſotto pena a chi contraverrà di ſcudi mille, e di ſcommunica in ſoſſidio.

Che i Medici, Barbieri, Ortolani, Fattori, & altri ſervienti, che dall' Ordinario ſaranno ammeſſi al ſervitio delle Suore, non poſſano entrare ne' Monaſterii, ſe prima non haveranno giurato nelle mani dell' Ordinario ò ſuo Vicario Generale con l'aſſiſtenza de' Superiori del Monaſterio nel modo, e forma, che ſarà deſcritto nel fine de' preſenti Capitoli, mutatis mutandis, & ſingula ſingulis congrue referendo.

Che ciaſcuna Chiave delle porte, Ruote, Parlatorii, & altri luoghi di Clauſura debbano ogni ſera eſſere preſentate alla Superiora, le quali eſſa doverà tener ſempre appreſſo di ſe, e cuſtodire ogni notte, nè confidarla a perſona alcuna, con dichiaratione, che ſe alcuna delle offitiali mancaſſe di conſignare ogni ſera tali chiavi, come di ſopra, queſta la mattina ſeguente ſia denuntiata a Superiori, acciochè ſia ripreſa, e penitentiata a loro arbitrio.

Che in tutti i caſi di controventione di qualſivoglia de' ſopranominati Capitoli, dove non ſia ſpecificata la pena, ſia in arbitrio dell' Ordinario, e d'altri Superiori imporre quella pena, che parrà loro, deve eſſer più eſpediente, e più profittevole per l'oſſervanza inviolabile di eſſi.

Tenore, e Forma, del Giuramento.

IO N.N. Medico Fiſico d'età approvata eletto, e deputato alla Cura del Monaſterio N. per medicare l'inferme, che ſaranno in eſſo, giuro, e prometto, che io non entrarò nel detto Monaſterio, a mio piacere, ma ſolamente per medicare, e curare l'inferme, e andarò io in perſona, e non mandarò alcun altro in mio luogo, ſe non ſarà approvato, e con l'iſteſſo giuramento, e licenza de' Superiori. Et ogni volta, che io entrarò nel Monaſterio andarò al luogo dell'inferma per la più breve ſtrada, & ivi fatto, & ordinato, che haverò quello, che ſpetta all'offitio mio, me ne tornarò, ſenza fermarmi a parlare, ne andando, nè tornando con alcuna Suora, eccettuando con quelle, con cui non ſi può fare di manco di ragionare ſopra le coſe neceſſarie per l'inferme. E di più, che mai entrarò ſolo nella Camera dell'inferma, ma ſempre andarò accompagnato dalle Deputate a queſto officio. E più, che non m'intrometterò per fare accettare veruna putta, nè per Monacha, ne per iſtare in altro modo nel Monaſterio, nè nuovi fattori, lavoratori, nè altri Officiali per ſervitio del Monaſterio, ma il tutto laſcerò alla cura de' Superiori. E tutto ciò giuro, e prometto oſſervare. Così Iddio mi ajuti, e queſti Santi Evangeli.

Quintò adducam decreta particularia ejuſdem Sac. Congr. Epiſcop. & Regular.

Reggio. Al Veſcovo. V.S. s'aſſicuri, che non ſi può dar regola a i caſi, che ſi chiamano neceſſarii per entrare nella Clauſura delle Monache, percioche il tempo, e il luogo ſuol mutare, e variare la natura de' caſi ſudetti, ſecondo gl' accidenti. E perciò è biſogno, che la prudenza del Prelato diſtingua, e conſideri bene le coſe, che occorrono, e poi riſolva ſecondo, che alla conſcienza ſua parerà, che ſia maggiore ſervitio di Dio N. S. E così ſi è detto anco ad altri Prelati, che hanno fatto il medemo queſito di V. S. quanto poi alla facoltà dell' Ordinario ne' Monaſterii eſenti, non ſi eſtende oltre la viſita, e riforma della Clauſura eſteriore, & interiore, per occaſione della quale ſi può anche domandare alle Monache ſe ſanno coſa alcuna, che pregiudichi detta Clauſura dentro, o fuori del Monaſterio, ſecondo, che il Prelato giudicherà eſſere eſpediente, e così s'oſſerva altrove.

Verum Sacra Congregatio Concil. declaravit, quod cauſa neceſſaria, propterquam permittitur Epiſcopo, ac Superiori dare licentiam ingreſſus, ſolum intelligitur, quandò neceſſitas militat à parte Monaſterii, non autem ſolum à parte externorum, qui ingreſſuri ſunt. Ità in *Ravennatenſi* 9. Septembris 1611. Quod anteà cenſuerat Gloſ. in *d. cap periculoſa v. cum cauſa in princ. de ſtat. Regul. in 6.* Undè non licet Epiſcopis licentiam concedere, vel permittere mulieribus, ut ſeveritatis gratia ſequeſtrentur apud Monaſteria Monialium ex cauſa litium Matrimonialium, vel Adulteriorum, aut diſſentionum inter viros, & uxores. Imò ingredientes etiam ex tali cauſa, & cum hujuſmodi permiſſione, vel licentia, incidere in excommunicationem à Concil. impoſitam tradit ex Sacra Congregatione in *Salmantina* Dian. *par. 3. tract. 2. reſ.* 120. quam licentiam ipſa Sacra Congregatio rarò, & cum difficultate concedit. Prò caſibus tamen repentinis præciſæ neceſſitatis conſuevit ab Ordinariis, & Legatis anticipari licentia, obtinenda prò aliquo parvo numero, d. *Ravennatenſe*; Liceret tamen in Conſervatoriis, in quibus Clauſura non ſervatur. Alias in Monaſteriis, ubi eſt Clauſura, Ordinarii nullam authoritatem habent introducendi mulieres, vel puellas; niſi ad effectum habitum illic ſuſcipiendi in locis numerariis, ac directo ad locum Novitiatus eundi. In *Salernitana* 10. Febr. 1645. & 11. Junii 1646. & in *Oſtunenſi* 21. Auguſti 1648. Niſi conſuetudo eſſet, puellas in habitu ſæculari retinendi per duos, vel ad ſummum per tres dies. In *Brixienſi* 13. Jun. 1593. alias tamen ingredientes, quam recipientes incurrunt in cenſuras, & pœnas Bullæ Greg. XIII. in *Auximana* 13. Novembris 1589. in *Aſtenſi* 18. Decembris ejuſdem anni. Hinc non eſt cauſa ſufficiens ad ingrediendum clauſuram videre an locus ſit capax prò recipiendis puellis. Sacr. Congr. Epiſc. in *Vercell.* 15. Novembr. 1606. Neque collocandi in Monaſterio Virginum aliquam mulierem, nè revertatur ad vo-

Digitized by Google

ad vomitum in *Mediolanenſi* 17. Aug. 1588. Nequè ad diſcendum aliquam artem, puta ſerici, vel texturæ, niſi cum converſa perita non poterit reperiri, in *Mediolanenſi* 11. Mart. 1586. 16. Maii 1588. 14. Febr. 1614. in *Januenſi* 28. Movembr. 1620. in *Neapolitana* 2. Decem. 1624. & in *Lucenſi* 20. Decem. 1653. ac alibi. Neque regulariter ad conficiendum panem, in *Rauennatenſi* 15. Jul. & 19. Auguſti 1603. Nequè aquam inferendi gratia ingredientium mulierum converſatio continua permitti debet, ſed intus accomodari Ciſternæ in *Alateren.* 3. Maii 1603. Multò minus videndi Comædias, vel repreſentationes recitatas à Monialibus, nequè de licentia Ordinarii, in *Anconitana* 4. Sept. 1627.

Amerino Epiſcopo. *Veramente la moltiplicatione, ne' Monaſterii di Monache per le molte neceſſità nelle quali ſi trovano li già fatti, e iſtrutti, e d'euitarſi. Ma poiche V. S. dice, che la Terra di N. è groſſa, e popoloſa, e che fa iſtanza del Monaſtero per hauer doue collocare le loro figliuole, che vogliono ſeruire alla Maeſtà di Dio in caſtità, la Congregatione viene in parere, che ſi poſſa concedere loro queſta gratia d'eriggere queſto nuouo Monaſtero, quando ſia ridotto à perfettione di Monaſtero, e capace di 40. Monache almeno, come ella afferma, che ſarà, e con la certezza delle rendite, & entrate, che ella dice, nel qual caſo, e dipoi, che hauera prouiſto di Monache atte al gouerno delle Nouitie, e non prima, potrà cominciare à riceuere le Zitelle, che ſtanno preparate, e queſte con la dote conueniente. Auuertendo ſopra tutte l'altre coſe à quello, che altre volte ſe le ſcriſſe, di non fondar queſto Monaſtero, ſe non s'aſſicura d'hauer in quel Caſtello Preti ſecolari, ò Religioſi atti, e buoni per ogni tempo per le confeſſioni, ouero che il Monaſtero habbia tant'entrata, che oltre il biſogno per la ſpeſa delle Monache, potrà ſoſtentare un Confeſſore foraſtiero à tal effetto, à 7. Ottobr. 1575.*

Parmenſi Epiſcopo. *A i due queſiti, che V. S. ha fatto con la ſua, ſe le Monache conſecrate non da Veſcoui, ma da ſemplici Sacerdoti, ſiano mal conſacrate, ò di nuouo ſi debbano conſacrare, e ſimilmente, ſe quelle, che ſono conſecrate, non precedente la profeſſione ſiano mal conſacrate. Riſpondo in nome della Congregatione, che le Monache ſole di San Benedetto ſi ſogliono conſacrare, la qual conſacratione non può fare, ſe non il Veſcouo. Però queſte, che ſono ſtate conſecrate da Sacerdoti, eſſendo nulla la conſecratione, s'haueranno da conſecrare di nuouo. Quelle poi, che ſenza la profeſſione ſono ſtate conſecrate, ſe bene è ſtato errore, douendo precedere prima la profeſſione, pure, eſſendo conſecrate, ſi poſſono tolerare, nè ſi ha da fare altro con eſſe, che far loro ſupplire cautamente la profeſſione, à di 17. Aprile del 1577.*

Papienſi Epiſcopo. *Subito che riceuei la voſtra de' 25. del paſſato, mi occorre andare da N. S. & hauendogli eſpoſto ancora il deſiderio, che V. S. hà d'introdurre le Spetiarie in coteſti Monaſterii, e di ſeruirſi à queſt'effetto d'una delle Monache di Valenza, ne ottenni la gratia, come riferito in Congregatione, & il Sig. Card. Aleſſandrino ne ſcriuerà, ſecondo il ſolito, al quale è bene, che V. S. ſcriua in ſimil occorrenze, che in ogni modo io la ſeruirò ugualmente.*

Circa poi alle Monache, non è dubio alcuno, che per penitentiarle, non ſi poſſano trasferire dall'uno all'altro Monaſtero, ſenza facoltà particolare di queſta Santa Sede, la quale ſe bene, ſecondo l'occorrenze de' caſi alle volte ſi è conceſſa, come ella dice, nondimeno queſto è di raro, e ſolo in certi caſi particolariſſimi, à di 3. Nouembre 1587. Quindi ſi ſcriſſe à di 28. Ottobre paſſato al Veſcouo d'Agobio, doppo eſſerſi più volte parlato in Congregatione del negotio di quella Suora N. Monaca nel Monaſtero di N. che diede il vetro piſto all'Abbadeſſa, & ad altre: Hauendo finalmente queſti miei Illuſtriſſimi Signori con molta diligenza ſtudiata la cauſa, concordemente la giudicorno degna di molta pena, conforme all'ecceſſo, che fù atrociſſimo, e che contro di lei ſi uſaſſe tutto il rigore della legge, in modo che, come dicono alcuni Canoni, per più bene della ſua vita le fuſſe grata la morte, e che fuſſe fatta ſpecchio di vendetta, come fù di ſacrilegio. Poiche qual Superiore ſarà ſicuro, ſe un' Abbadeſſa di Vergini, che hanno rinonciato al Mondo, e à tutte le vanità, e concupiſcenza, ſia inſidiata nella vita da loro ſteſſe, perche cerchi di gouernarle ſantamente, e più lontano dal peccato, che può, come è tenuta? Con tutto ciò ſi moſtrarono queſti miei Signori miti nella ſentenza, e nelle pene, che ſe le diranno qui abaſſo, hauendo hauuto qualche conſideratione all'età ſua, e con ſperanza, che la pena, che gli diedero fuſſe in modo, che poſſa eſſere in quell'eſempio, che altre, & altri di correttion tale, che ſi debba emendare, e ritornare alla buona vita, e col parere anche di N. S. ſi riſoluette, di dar carico al detto Veſcouo di far eſeguire quanto ſi è ordinato circa la detta pena, che fù la ſeguente.

Che ſi chiuda per cinque anni in una ſtretta prigione nel medemo Monaſtero, oue ha fatto il delitto, e che ſtia ſerrata in modo, che non ſi poſſa aprire, ſe non quando ſarà finito il tempo ſudetto, ò per qualunque neceſſità di amminiſtrargli i Sacramenti in caſo d'infermità. E deue ancora eſſer riſerrata in modo, che neſſun altra Monaca li poſſa parlare, ſe non con licenza dell'Abbadeſſa alle volte per intendere il profitto, che farà in queſta penitenza, & anco per confortarla alla perſeueranza con patienza per ſodisfare più compitamente à ſuoi graui peccati.

Che come priuata in perpetuo di voce attiua, e paſſiua non interuenga mai più ne' negotii del Monaſterio.

Che ogni Lunedì di queſti cinqu'anni dica l'Officio de' Morti, oltre agl'altri oblighi, che ella ha.

Che ogni Venerdì del medemo tempo dica li ſette Salmi con le Litanie, e preci ordinarie.

Che il primo anno digiuni i Venerdì tutti in pane, & acqua.

Che reſti anche in perpetuo priuata del Velo. Riſeruandoſi queſta Sagra Congregatione di mitigare, & anche accreſcere la ſudetta pena, ſecondo, che intenderà i portamenti della delinquente. Farà dunque V. S. che così s'eſeguiſca, & auuiſi mioramente di quello haurà fatto.

Ariminenſi Epiſcopo. *V. S. faccia mettere in prigione tutti quei Frati, che ſi trouarono à i Monaſterii di Monache, etiam ſoggette agl'iſteſſi Regolari, ſe però non ſaranno tali, che per officio loro vi conuenga andarci, e potrà poi conſignarli à i loro Superiori, che gli caſtighino, e facciaſi il tutto ſenza ſcandalo, e ſenza leuare il buon nome delle Monache. E tanto V. S. eſeguiſca, che è mente di Noſtro Signore, 14. Luglio 1578.*

Spoletano Epiſcopo. *Se il dubbio, che V. S. ha mandato di quella Zitella, che fece profeſſione infrà annum probationis contro la forma del Concilio, ſtà ſemplicemente, come V. S. lo ſcriue, ſi rimandi in caſa con la ſua dote, detrahendoſi però le ſpeſe fatte per la Zitella dal Monaſtero 11. Nouembre 1578.*

Ariminenſi Epiſcopo. *Eſſendoſi inteſo, che la frequenza de' Religioſi à Monaſterii gouernati da loro medeſimi, & ancora da altri, è molto ſcandaloſa, vuole la Sacra Congregatione, che coſtì s'oſſerui ciò che ſi è ordinato altroue. E queſto è, che niun Regolare, che non habbia affare ne' Monaſterii, etiam proprii, non vi poſſa andare: Ond'ella farà decreto, che eccettuato il Confeſſore, ò Capellano loro, e i Superiori Ordinarii, ò Viſitatori, altri non poſſano andarui. E contrauenendoſi, V. S. ordini al Vicario, che gli facci pigliare priggioni, i quali ſi doueranno poi conſignare alli loro Superiori, che gli caſtighino. Il che ſi farà intendere anche qui à Generali, accioche anche eſſi diano l'ordine, che biſogna in queſto ſenſo, à 2. Gennaro 1579.*

Piſtorienſi Epiſcopo. *Si ſon letti in Congregatione tutti i capi del memoriale, che V. S. hà fatto dare, à i quali queſti Illuſtriſſimi miei Signori hanno ordinato, che ſi riſponda in queſto modo; Quanto al primo del augmento della dote, che ella hà fatto, conſiderati i biſogni grandiſſimi de' Monaſterii, la Congregatione l'hà hauuto per bene, etiam che foſſe ſtato maggiore, e ſe altri verranno à richiamare, ſi farà loro la riſpoſta, che conuiene. Quanto al ſecondo, par brutta coſa il tolerare, che il Capellano entri ne' Monaſterii per dirui la Meſſa, per communicare le Suore fuor de' caſi di neceſſità. Però ſi tolga in tutto queſt' abuſo, e ſi proueda di luogo commodo per la communione. Quanto al terzo V. S. non manchi d'aſſignare un termine ad arbitrio ſuo proportionato, che in quelle Chieſe di Monache, che hanno i parlatorii, ſi leuino, e mettanſi in luogo più decente fuori. Quanto al quarto circa la ſtanza di coteſte Monache, oue ſogliono ordire le tele, e che V. S. hà ridotto prudentemente in clauſura, dicono queſti miei Signori, che vi ſi può prouedere facilmente, che le Monache non uſciranno della clauſura, e le donne foraſtiere potranno vedere ordire, facendo un feneſtrino ſicuro di fuori, per lo quale le donne poſſano vedere il fatto loro, e aſſicurarſi di non eſſer gabbate. Ma auertiſca V. S. che quel feneſtrino non ſerua ad altr'uſo, che al ſudetto, proibendo ſotto graui pene. Quanto al quinto meritano gaſtigo grande quelle Monache, che hanno hauuto ardire d'accettar Zitelle ſenza licenza di V. S. e ſenza farnele por motto; onde dourà ella punirle, ſecondo la forma del Concilio in modo, che non ardiſcano mai più di fare un ſimil errore, ne meno hora ſi deue permettere, che poſſano veſtire altre, e valerſi de denari di quelle doti, che piglieranno per comprarſi da viuere, ma s'haueranno da impiegare in tanti ſtabili, ſecondo che è ſtato ordinato per tutto. Circa à i caſi urgenti di neceſſità, che alle volte occorrono.*

ne quali alcuna Monaca è ricercata a dar udienza al Padre, e ad altri ſuoi parenti ne' giorni, che ſara communicata, la Congregatione ſe ne rimette a V. S. che ad arbitrio ſuo poſſa, quando le piace, permetterlo con la prudenza, che ſi ricerca, e che ella conoſcera, a di 24. Febr. 1579.

Eidem. *L'Ambaſciatere, che ultimamente fu qui per i Monaſterii di coteſta Citta, fe ſette petitioni, le riſpoſte delle quali ſono queſte: Alla prima, e ſeconda delle porte de' Monaſterii, che entrano in Chioſa, la Congregatione non hà voluto concedergli, ſolo ſi è contenuta, che per il Monaſterio di N. V. S. aſſegni un breve termine di accommodare la difficoltà, paſſato il qual termine, ſubito farà murare quella porta, ch'entra in Chieſa. Circa la terza petitione V. S. havera inteſo il ſenſo della Congregatione, che non vuol permettere, che i Capellani entrino nella Clauſura fuori de' caſi della mera neceſſità.*

Alla quarta di cercar l'elemoſine, ſi contentano queſti miei Signori, che i Monaſterii poveri talmente, che ſecondo la conſcienza di V. S. la quale s'incarica efficacemente, non poſſano vivere altrimente, che con cercar l'elemoſine in tempo del raccolto del grano, vino, e caſtagne, mandino fuori quattro, ò ſei Monache Converſe d'età maggiore di 40. anni, e d'aſpetto meno pericoloſe, e ſopra tutto V. S. elegera delle più mortificate, che vi ſiano, le quali occorrendo loro pernottar fuori de loro Monaſterii, doveranno alloggiare in altri, ſe ve ne ſarà commodità, overo in caſa de' parenti, ò di perſona da bene, e di bona fama. Alla quinta dell'ordir delle tele, già ſi è ſcritto a V. S. La Congregatione in modo alcuno non vuol concedere la ſeſta petitione; Percio V. S. non permetterà mai le loro ſervigiali per far le facende di caſa fuor del caſo ſudetto del cercar l'elemoſine à tempi debiti con le conditioni preſcritte. Nò anche vuol concedere la ſettima dimanda di permettere, che le figliuole, etiam piccoline entrino, & eſchino da Monaſterii, quando lor pare per imparare a cucire, e leggere, come già ſi coſtumava, e però V. S. lo prohibiſca ſotto gravi pene.

Parmenſi. *Quanto a i decreti, che toccano alle Monache circa la proprietà. N. S. vuole, che l'Abadeſſa tenga tutte le coſe, che ſono date alle Monache particolari o che eſſe guadagnano per ſpenderle primieramente in ſervitio di quella Monaca, alla quale ſaranno ſtate date, e quello, ch'avanza ſi potrà ſpendere per commodità del Monaſtero, & habbia cura, che alla Monaca, che haverà havuto le ſudette coſe, non ſe li manchi in modo alcuno.*

Alle Monache, etiam, che ſia Abbadeſſa, ſi deve in ogni modo levare, come prudentemente ordinò il Viſitatore, ma la penitenza a quelle, che contraverranno, ſia moderata, come parrà al Veſcovo, il quale non coſſi per queſta via levar queſt' abuſo.

I Camini nelle Camere ſi potranno tolerare per quelle vecchie ſolamente, che l'hanno ſin'ora. Ma per l'avvenire non ſi doveranno concedere a niuna, ſia chi ſi voglia, e morendo le Monache, che hora hanno detti camini, ſi levino in ogni modo, guaſtandoſi affatto.

Quanto alle doti di 300. ſcudi, e 10. ſcudi l'anno, mentre, che viverà la Monacha, ſi ha da intendere in quo' Monaſteri, che hanno Monache ſopra il numero; Ma ſe fuſſero ſotto il numero, la Congregatione vuole, che il Veſcovo ſerbi quei luoghi pia, che potrà per dargli alle povere Zitelle, e con quella dote, che a lui parrà; Perchè in quei Monaſteri ſott' al numero la dote ha da eſſer arbitraria al Veſcovo. E quando vi ſarà alcun caſo degno di conſideratione, che non ſi poſſa dare la dote ei 300. ſcudi, e i 10. in quei Monaſterii, ove le Monache ſono ſopr'al numero, ſcrivendoſene qua, ſi haverà conſideratione, ſeconde, che la Congregatione giudicherà conveniente, la concede anche liberamente al Veſcovo, che quanto alli 10. ſcudi ſopra la dote poſſa diſpenſar con quelle, che li parrà, etiam che la Monaca, che le doverà dare foſſe ſopr'al numero.

L'armi, ò inſegne delle famiglie proprie, che alcune Monache ſi ſon fatte fare nelle Celle loro, per compatire all'imbecillità di quelle, ſi potranno tolerare, ma che non ſe ne faccino più dell'altre, ſia chi ſi voglia, che ſimili vanità non convengono. Alli 24. Giugno 1579.

Nuncio Portugallienſi. *Si è riferito a N. S. la preſuntione, che alcuni Prelati di coteſto Regno hanno havuto di levare di propria autorità le Monache da un Monaſtero, e metterle in altro, o per cauſa di riformar quelle, dove ſi trasferiſcono, ò per caſtigare le traſviate, credendoſi eſſi, che la Bolla di Pio V.* dè Clauſur. Monial. *non comprenda queſti due caſi, il che è parſo a N. S. aſſai nuovo, e contro l'oſſervanza ricevuta ormai in ogni luogo, etiam da alcuni Prelati di coteſto Regno, i quali hanno fatto domandare qui la ſudetta facoltà, e ſe ſi conſidera bene la detta Bolla è così chiara, che non laſcia luogo da dubitare probabilmente. Però V. S. faccia intendere ove biſogna, che non ſi ponno levar le Monache fuori de' loro Monaſterii, ſe non ne' tre caſi ſpecificati nella ſuddetta Bolla. E contravenendoſi, s'incorra nelle Cenſure, che in eſſe ſi contengono. A 25. Maggio 1580.*

Hinc non datur Moniali licentia exeundi ad balnea, vel mutandum aerem propter quamcumque infirmitatem extrà caſus contentos in dicta Bulla B. Pii V. ſcilicet incendii, lepræ, & epidemiæ, licet morbus eſſet alias contagioſus 20. Septemb. 1594. Et 2. Mart. 1602. & 27. Maji 1603. vel phreneticus. Sed Monialis includi debet in Cella Monaſterii 3. Jul. 1589. & 26. Martii 1591. Novitia verò, quæ detegitur infirma morbo contagii remittenda eſt ad curandum in domum ſuam 10. Febr. 1649. In *Salernitana*. Ex quacumque tamen cauſa exiverit ante profeſſionem, non poteſt poſteà recipi ſine licentia ac. Congreg. 29. Jan. 1601. & 15. April. 1603. Caveant ſibi locorum Ordinarii, vel Superiores Regulares, nè aliquam ex Monialibus ſibi ſubjectam, vel cauſa ſeditionis, vel incorrigibilitatis, vel criminis perpetrati ab uno ad aliud Monaſterium tranſmitti curent, multòque minus indè expellant, vel exeundi licentiam concedant, ne contentis in Pii V. Conſtitutione cenſuris, ac pœnis innodentur. 27. Maji 1603. In *Tortonenſi*.

Iſernia al Veſcovo. *Si è dato conto in Congregatione de' dubii, che V. S. hà mandato intorno al governo di coteſte Monache dell'Ordine di S. Benedetto, ſopra le quali han queſti miei Signori preſo l'infraſcritte riſolutioni, ſecondo le quali V. S. ſi dovrà governare. E prima quanto al Velo bianco, che dette Monache portano in capo inſino alla loro conſecratione ſi dice, che ella non deve innovare coſa alcuna, perche ciò ſi oſſerva anche in molt'altri luoghi di coteſto Regno. Circa poi il mangiar carne, che fanno contro la legge di S. Benedetto, ſi riſponde a V. S. quello, che Noſtro Signore ha fatto dire ad altri Prelati, che propoſero ſimil dubio, cioè, che ſi vadi diſſimulando ſenza farſi rumor alcuno. Et ella ſappia, che quaſi tutte le Monache d'Italia di queſt'Ordine ſono nel medeſimo ſtato. Del cantar l'Officio V. S. non ne facci altro motivo, purche lo dicano ogni di letto in Chieſa, come ſono tenute. Quanto al tener Zitelle per educatione, quando in ciò ſi oſſervino le conditioni, e circoſtanze ſolite, ſi può permettere, e ſono queſte: Che il Monaſtero ſia ſolito educar Zitelle, che v'intervenga il voto dell'Abbadeſſa, e della maggior parte delle Monache, da ottenerſi per ſuffragii ſegreti capitolarmente. Che ſi dia buona cautione di pagar l'alimenti a' tempi debiti. Che veſta modeſtamente. Che non poſſa condur ſeco ſerve. Che oſſervi la medeſima legge di Clauſura, e parlatorio delle Monache. Che uſcendo una volta fuori, non poſſa rientrare ſenza nuova licenza della Sagra Congregatione, nella quale ſi doverà fare eſpreſſa mentione di tal uſcite, ſe pur non ſarà uſcita con licenza della Sagra Congregatione, o ſe pure non verrà monacarſi. Che ſia maggior di ſette anni, e minor di 25. o ſe doppo 25. anni ricuſarà di uſcire con iſcuſarſi, che ſi voglia far monaca, doverà il Veſcovo prefigerli un termine, dentro al quale, o eſca, ò riceverà l'habito, e a queſta nuova deliberatione la Sacra Congregatione ſuol concedere ſei Meſi, & anco un' anno a quelle, che entrano maggiori, per far eſperienza dell' Iſtituto. Suol ancora la Sacra Congregatione diſpenſare con lettere con le Zitelle, che hanno compito il ſeſto anno, e con le maggiori non ſi diſpenſa, ſe non con beneplacito del Papa regolarmente, che non ſia ſopr' al numero delle Zitelle proprio del Monaſtero. Che ſtia in luogo ſeparato dal dormitorio dalle Monache, e del loro lavoriero.*

Circa gl'ufficiali del Monaſtero V. S. deve haver buona cura, che ſiano buoni, & utili, e trovandoli altrimenti, levarli, e farli proveder di nuovi, che ſiano ſufficienti, & ella non permetta, che alcuno, così maſchio, come femina vadi a parlar alle Monache, ſe non con licenza di lei, eccetto il Padre, Madre, Fratelli, e Sorelle, e lei, con i quali queſti ancora nelle feſte ſolenni, e certi tempi devono aſtenerſi d'andarvi, come nella Quareſima, Avvento, e quando le Monache ſi communicano, ne' quali tempi è neceſſaria la licenza, anche ad eſſi; E chi contraverrà, V. S. lo caſtighi, e maſſime le Monache, che haveranno data udienza, e le Superiore, che l'haveranno permeſſo. Adì 17. Ottobre 1581.

Prohibitio alloquendi Moniales non ſolet comprehendere ſæculares conjunctos in primo, vel ſecundo gradu. *Peruſina* 19. Januarii 1618. *Metropolitana* 6. Mart. 1625. excepto caſu, in quo ex Conſtitutionibus Monaſterii, vel ſpeciali

ciali

Digitized by Google

ciali Epiſcopi decreto prohiberentur, etiam conjunctis in primo gradu, Moniales alloqui ſine licentia, quæ tamen, niſi aliud obſiſtat, conjunctis in primo gradu concedi debet ad annum pro alloquendis Monialibus ſibi conjunctis ſemel in Menſe. *Verulana* 10. Februarii 1599. Monaſteria verò pœnitentiæ vulgò Convertitarum puellas ad educationem recipere neque ſolent, neque poſſunt, ſtante prohibitione Sac. Congreg ſub die 12. Martii 1619.

Malfi. All'Arciveſcovo. *Col parere anche del Cardinal Carafa ſi riſponde à V. S. che in modo alcuno ſi deve permettere, che coteſte Monache, le quali fanno i tre voti ſoſtantiali ſtiano alle caſe loro, ma ſi hanno da coſtringere à vivere inſieme, & in clauſura. Et è ſtato error notabile a tolerarlo ſin' ora. E pero V. S. le fara aſſolvere da ogni cenſura per cio incorſa, e poi le riduca inſieme, come ſi è detto, conforme la Bolla di Pio V. non ſolo le predette, che fanno li tre voti in mano del Propoſito, ma anco le altre Tertiarie di S. Franceſco, che pure fanno li medeſimi voti. E così ella non manchi d'eſeguire, uſando altrettanta diligenza, e ſollecitudine, quanto è ſtato il fallo della toleranza paſſata. 5. Decembre 1582.*

Viterbo. Al Veſcovo. *Suora N. ritrovandeſi ſpiritata nel Monaſtero di N. hà fatto ſopplicare queſti Signori, che voleſſero contentarſi, che alcuna buona perſona entraſſe nella Clauſura per eſſorcizarla. E perche pare queſto caſo veramente neceſſario, pero ſarà bene, che V. S. dia licenza, che poſsa eſsere eſorcizata da qualche Sacerdote timorato di Dio con entrare la clauſura à queſt' effetto ſolamente. A di 10. Novembre* 1582.

Nulla Monialis energumena intra Monaſterii ſepta à quocumque Presbytero ſæculari, vel Regulari, etiam Confeſſario exorcizetur, ſed ad Eccleſiam exteriorem ejuſdem Monaſterii (obtenta prius à Sac. Cong. licentia) ea de cauſa deducatur, vel transferatur: In translatione autem hujuſmodi, ſicut & in actu exorcizationis honeſtæ perſonæ conſanguineæ, vel aliæ Mulieres provectæ ætatis, ac probatæ converſationis energumenam comitentur. Exorciſta ſit ad actum hujuſmodi ab Ordinario approbatus. Exorcizatio minori, quo fieri poteſt, fiat ſtrepitu. Eccleſiæ janua, eòuſq; occluſa remaneat, quouſq; exorcizatione completa, ad Monaſterium energumena reducatur. Cœterum tam in reditu, quam in acceſſu ad Eccleſiam, & Monaſterium reſpectivè, & ſine diverſiculo tendatur. 1. Julii 1606.

Averſa. Al Veſcovo: *Si è riferito à N. S. quanto V. S. hà ſcritto intorno à quelle due Monache del Monaſtero di N. una delle quali vorrebbe ritornare al ſuo primo Monaſtero della Conſolatione, e l'altra venir coſtà in un' altro Monaſtero per curarſi d' una ſua infermità, con animo di tornar poi, come ſara guarita. E così come Sua Santità ſi è contentata di far gratia per la prima parendoli conveniente, che poſsa tornar al Monaſtero, dove ha fatta la profeſſione, e donde uſci per ubidienza, e per venire ad ajutare il detto Monaſtero, e così la ſeconda non li piace, che eſca di Monaſtero ſuo per cauſa di curarſi, non eſſendo il ſuo male di quelli, che ſono compreſi nella Bolla di Pio V. A di 2. Decembre 1561.*

Piſa. All'Arciveſcovo. *Si è parlato con N. S. del negotio ſcrittomi, e quanto all' Abbadeſſa del Monaſtero N. decrepita, e inferma dice S. B. che il levarla era dall'officio, e privarla, non ſarebbe altro, che accelerarli la morte, che non puo eſſer molto lontana, e che pero ſe li dee havere compaſſione per queſti pochi giorni, ne' quali, accio che il Monaſtero non patiſca, dovrà V. S. fare, che il Convento elegga un' altra Monaca per coadiutrice dell' Abbadeſſa con futura ſucceſſione, ſe detta Abbadeſſa moriſſe dentro il triennio, in maniera, che mancando l'offitio di Coadiutrice non ſi duri più di tre anni, come anco non potrà durare l' Abbadeſſa, ſe non fuſſe perpetua, conforme alla Bolla del Papa. A di 12. Aprile 1583,*

Al Priore N. *Si è dato conto à queſti miei Signori di quanto mi ſcrivete intorno coteſte Monache Jeroſolymitane, & è ſtato caro d' intendere, che il negotio della viſita ſia paſſato bene. Del capo della perpetuità dell' Abbadeſſa ſi è dato conto a N. S. il quale ha detto, che ſe l' Abbadeſſa moderna fu eletta perpetua, e ſe è buona, non è bene di levarla, ma quando non fuſſe il caſo del bene del Monaſtero, e per la riforma, etiam che ſia ſtata eletta perpetua, andate conſiderando, ſe ella hà fatto qualche coſa contro la Clauſura, per la quale ſi poſſa, ſecondo le Bolle Apoſtoliche, e Sagri Canoni privare, e trovandola, dichiararla privata, che i Prelati Regolari facilmente ſi ponno privare, e poi ordinare all' altre Monache, che n' eleggano una nuova triennale, ſeconde la forma della Bolla di Gregorio Decimoterzo. E ſe eſſe riuſciſsero di volerla eleggere, dateci avviſo, che ſi provederà con nuova facoltà di farne una nuova ſenza eſſe. A di 17. Gennaro 1583.*

Doppo eſſerſi diſcorſo in Congregatione ſopra il dubio, che moſſe V. S. intorno alle Donne Tertiarie di S. Franceſco, hanno finalmente riſoluto, che preſuppoſto per vero, che elle non faccino i voti ſolenni, nè alcuna profeſſione, ne meno habbiano coſa propria, ne habitino inſieme in forma di Congregatione, e non ſono ſottopoſte a Superiori dell' Ordine ſudetto, ma à V. S. come Ordinario loro, non ſi devono moleſtare in conto alcuno, come non compreſe nella Bolla di Pio V. E percio attenda pure V. S. à favorirle, & aiutarle, accioche vadino ſeguitando nelle buone operazioni, che hanno cominciato à ſalute di molte anime, & edificatione di tutta la Città, e non dubiti V. S. che il Superiore de Frati Oſſervanti le dia più faſtidio, perche ſe gli ſcrive aſsai chiaramente la riſolutione ſudetta, avvertendo pure V. S. à far levar loro i ſottogola, che è proprio delle Monache, ſe pure lo portano. A di 20. Marzo 1584.

Al Cardinal Paleotto. *N. S. il quale in diverſe occaſioni è ſtato informato, quanto incommodo apporti à Monaſterii di Monache, oltre à qualche diſſolutione, il permetter, che nelle feſte loro vi vadino Muſici a cantare, overo a ſonare. E havendo queſto inteſo, che tal abuſo era in molti Monaſterii di coteſta Città, ha commeſſo, che io ſcriva à V. S. ſicome ſi è fatto altrove, con ordine, che non ſi permetta più per l' avvenire in qualſivoglia Monaſtero etiam ſogetto à Regolari, ſi faccia più alcuna Muſica da foraſtieri, dovendo baſtar quella ſola, che ſapranno far le Monache di dentro. E però ſarà V. S. ſervita far intendere à tutti i Monaſterii di coteſta Città, che oſſervino queſt' ordine, e che non laſci, che in niuna maniera ſia violato, avviſandone quanto per quelli, che ſono governati da Regolari, i loro Superiori, aſſicurandoli, che ſe non s' ubbidirà intieramente, ſe ne farà il riſentimento, che conviene. A di* 20. *Marzo* 1584.

Spoleto al Veſcovo. *V. S. sà, che ormai ſi oſſerva in ogni luogo la riſolutione, che fecero queſti Signori alcuni anni ſono, che non ſi permetta più alle Monache il mandare altre Monache intorno à cercare la limoſina, violando in queſto modo la Clauſura, eſſendoſi conoſciuto per iſperienza, che non permetteva conto il tolerarlo più lungamente per i ſcandali, & altri abuſi, che ne ſeguano. Con tutto ciò, quando un Monaſtero è ridotto à tal termine di povertà, che le Monache ſi morrebbono di fame, ſe non andaſsero attorno alcune di eſse à raccoglier le limoſine, è ſtato ſolito di conceder loro licenza in numero conveniente, purche ſiano di età matura, e non viſtoſe, che per l' avvenire non s' accettino più Monache in quel Monaſtero, ma ſi eſtingua à poco à poco, e ſi traſferiſca, o ſi uniſca ad altro più commodo, ove ſi oſſerva intieramente la Clauſura. E perche s'intende, che il Monaſtero delle Monache di N. è ridotto alla ſudetta povertà, V. S. per ordine di queſta Sagra Congregatione dee permettere, che alcune di eſse poſsano andar fuori per raccogliere le limoſine nel modo ſudetto, purche accettino il decreto dell' eſtintione, che V. S. devrà fare in virtù di queſta mia, e tener poi ſaldo, che in modo alcuno non s' accettino più Novitie in quel luogo, ſopra il quale dovrà V. S. diligentemente invigilare, accioche vivano nel reſto conforme à voti, & allo ſtato loro. A di 14. Luglio 1584.*

Pavia. Al Veſcovo. *Circa alle Monache non è dubbio alcuno, che per penitentiarle non ſi poſsano traſferire da uno in altro Monaſtero ſenza facoltà particolare di queſta Santa Sede. A di 3. Novembre 1524.*

Parma. Al Veſcovo. *Qui in Roma, & in ogni altro luogo, dove ſi tiene buona cura de' Monaſterii delle Monache ſi ſuol fare una liſta di perſone, che ſono neceſſarie, come Fornaro, Muratore, Falegname, Ferraro, Facchini per certe occaſioni, oltre il Medico, Ceruſico, e Barbiere, à quali una volta ſi da licenza per ſempre, ſin tanto, che non è rivocata, di poter ſecondo i biſogni entrare nel Monaſtero, per far ciò, che occorre di loro meſtiere, avvertendo di pigliare perſone approvate d' età, e coſtumi buoni, e ſi dovera fare anche ne' ſuoi, con proibire inſieme, che non entrino altre perſone, che quelle, che ſono neceſſarie, che così è ſtato ſcritto, e ordinato in molti luoghi. A di 20. Novembre 1484.*

Al Padre Generale de Camaldoli. *Oltre à quello, che ſi dirà à bocca à V. P. ſopra a i dubii dati, queſti miei Signori mi hanno commeſſo, che io per ſua ſodisfattione le dica con queſta mia, che V. P. ha la medema autorità, e ſuperiorità ne Monaſterii di Monache ſogette all'Ordine, che hanno gl' altri Superiori Regolari, ne proprii, perciò, che non vi è nè legge, nè ordine, che gli le habbia levato, ſe bene i Veſcovi Ordinarii ſopra i medemi Monaſterii hanno così ancora quell'au-*

rità in certi caſi, che è ſtata conceſſa loro dal Concilio di Trento.

Non può già ella ſola, come ne anche altri Superiori Regolari far monacar Zitelle, ſenza ſaputa dell'Ordinario. Perciochè in queſto caſo vi biſognano molte coſe, che non ſi devono fare ſenza intervento dell'Ordinario.

Parimente nè ella, nè altri Regolari hanno facoltà di dar licenza alle Zitelle di educarſi ne' Monaſterii, ma ſi domanda qui, dove ſi concede licenza con otto conditioni, come ſi è detto in altre occaſioni ſimili. 30. *Novembre* 1584.

Stabulum, & omnia neceſſaria prò ſervitio animalium, & Jumentorum eſſe debent extrà clauſuram in *Capuana* 8. Januarii 1595. & in *Bononienſi* 2. Januarii 1601.

Piſtorienſi. Reſolutiones ſuper quinque dubiis propoſitis à Reverendiſſimo D. Epiſcopo Coaditore Piſtorienſi factæ in Congregatione die 16. Julii 1585.

Se le Monache ſpiritate ſi hanno da eſorcizare dentro la clauſura, ò fuori, & alla preſenza di cui?

Exorcizentur per bonos, & peritos ad feneſtram vel inter Clauſuram, ſi erit neceſsè.

Si ritrovano nella Dioceſi alcuni Monaſterii, che per eſſer poveri, mandano queſtuandi, non ſolo le ſervigiali, ma altre Monache, ſi domanda, ſe ſi deve permettere?

Nulla Monialis egrediatur, niſi licentiam in ſcriptis hic datam oſtendat.

Se ſi debba permettere, che le Monache foraſtiere in occaſione di viaggio, debbano alloggiare dentro la Clauſura, come è ſtato ſolito?

Nulla hoſpitetur intrà Clauſuram.

Se deve permetterſi, che dentro la clauſura entrino huomini, e donne per miſurar panni di dette Monache, acciochè non ſiano ingannate, come è ſtato tolerato?

Hæc negocia omninò agantur ad Cratem; & non intrà portam Clauſulæ, & Epiſcopus paternè conſulat indemnitati Monialium ſua providentia eo modo.

Se ſi debba permettere, atteſa la ſtrettezza de' Monaſterii, che il Sacerdote parato entri dentro la clauſura a celebrare, e predicare?

Intrà Clauſuram nemo celebret, nec ſermonizet.

Adeſt decretum Sac. Congr. Epiſc. & Regul. de mandato Sixti V. prohibens alloquutionem cum Monialibus, & alia ad Clauſuram ſpectantia editum ſub die Nonis Maii 1590. & vide motum proprium Alexandri VII. de quo in 1. *tomo* hujus tractatus.

Sacra, &c. attentis narratis, & dubio ipſo mature diſcuſſo, & examinato, cenſuit, & declaravit, Regulares accedentes ad Monaſteria Monialium contra formam decreti, quo hujuſmodi acceſſus per Sacram Congregationem prohibetur, ultra pœnas privationis officiorum, vocisque activæ, & paſſivæ incurrere, etiam pœnam peccati mortalis. Die prima Julii 1606. *& 20. Martii* 1621. *in* Neapolitana *& ità etiam cenſuit Sacra Congregatio Concil.* 12. *Januarii* 1619.

Per hoc decretum non prohibetur, quin Regulares prædicent Monialibus capitulariter congregatis 1. Junii 1593. *Epiſcopo Interamnenſi.*

Ma non potranno già accommodare differenze, nè riſolvere caſi, o far altra coſa in particolare. Catanzaro 22. *Ottobre* 1593.

Neque hoc decretum habet locum in Gallia, die 23. *Junii* 1593. *Provinciali Capuccinorum Lugduni.*

Hoc decreto non cavetur, quominus Regulares poſſint alloqui ad Crates cum ſæcularibus fœminis, quæ in Monaſteriis degunt. Al Veſcovo di Ferrara 9. Agoſto 1593.

Procuratores Monaſteriorum Monialium, ſi ſunt Fratres, aut Monachi, non poſſunt abſque incurſu pœnarum hujus decreti alloqui cum Monialibus à D. Elia di Milano 3. Novembre 1593.

Decretum hoc non comprehendit Regulares Militiarum 16. *Maii* 1594.

Sacra tamen Congregatio Conc. cenſuit in Placentina 9. *Decembris* 1651. *per Epiſcopum fieri poſſe præceptum Regularibus, ne abſque ſua licentia accedant ad Eccleſias Monaſteriorum Monialium pro celebrandis ibidem Miſſis.*

Poteſt tamen hodie concedi licentia quater in anno Regularibus conjunctis in primo, vel ſecundo gradu, etiam per Ordinarium cum quibuſdam conditionibus, ut alibi diximus. 12. *Kal. Dec.* 1623.

Milano 23. Novembre 1592. al Commiſſario Apoſtolico Oſſervante. *Che il ſopraſcritto decreto non comprende il Miniſtro delle Provincie, nè gl'altri Superiori per quei Monaſterii, che ſtanno ſotto il governo, e cura loro.*

Al Vicario Apoſtolico d'Urbino a 5. Gen. 1593. *Che un Frate, il quale era ſtato nell'Oſpitio del Confeſſore d'un Monaſtero ad effetto di curarſi, non era incorſo nella pena del ſopradetto decreto; Purche non haveſſe parlato con Monache, ò mangiato nel Monaſtero.*

Al Vicario di Ferrara 10. Febraro 1593. *Che revocaſſe la proibitione fatta al Confeſſore, Medico, Barbiero, di poter entrare ne' Monaſterii ſonata l'Ave Maria, ſenza ſua licenza, baſtando la licenza generale, che così s'oſſerva in Roma.*

Al Commiſſario Apoſtolico mandato a Napoli per riforma de' Monaſterii a dì 12. Ottobre 1593. *Che ne' Monaſterii, ne' quali non ſi può fare l'infermaria formalmente, ſi deputino in luogo di eſſa alcune ſtanze ſeparate, e remote dall'altre, provedendole del debito ſervitio.*

Al Coadiutore di Verona 15. Febraro 1593. *Che la Congregatione di mente di Gregorio XIV. decreto, che ne' Monaſterii di Monache ſi debbano mutare i Confeſſori ogni trè anni, maſſimamente dove non mancano ſogetti. E che ciò faceſſe eſeguire così ne Monaſterii ſuoi, come negl'altri ſottopoſti a Regolari, & eſenti.*

Al Veſcovo di Faenza 29. Marzo 1593. *Che per una Monaca pazza, e furioſa non ci è meglior rimedio, che tenerla priggione in una ſtanza più remota dall'altre, che ſi poſſa, purchè ſia dentro la clauſura.*

Al Veſcovo di Spoleto 29. Marzo 1593. *Che le licenze, le quali ſi concedono giornalmente a Medici, Confeſſori, & altri Miniſtri ordinarii de' Monaſterii ſottopoſti agl'Ordinarii inferiori, debbano eſſer ſottopoſti ancora al Veſcovo.*

Al Nuntio di Napoli 29. Marzo 1593. *Due figliuole fuggite di caſa de' loro Padri per ſoſpetto della vita ſi ritirorno in un Monaſtero di Convertite, & ivi preſero l'habito: E perche la Corte temporale voleva procedere contro alcuni, che havevano tenuto mano a detta fuga, pretendeva d'haver dette figliuole nelle mani per poterle eſaminare. La Congregatione riſolvette, che doveſſe baſtare alla Corte ſecolare d'eſaminar le figliuole per quello, che toccava a complici ſenza, che uſciſſero dal Monaſtero, giache il fallo di eſſe ſi perdona con la dedicatione fatta a Dio, & alla Religione.*

Al Veſcovo di Como. *Che le porte de Monaſterii, che ſervono per uſo di Carri, e delle ſome ſi tenghino ſempre ſerrate di fuora con catenacci, e le chiavi ſi tengano dal Confeſſore, ò da altra perſona deputata dal Veſcovo, le quali porte non s'aprano mai, ſe non per l'uſo narrato.* 16. *Marzo* 1593.

Al Veſcovo di Potenza 26. Aprile 1593. *Potrà permettere, che delle due chiavi della porta della Clauſura, una ſia tenuta del Confeſſore, e l'altra dal Procuratore del Monaſtero.*

Montefalcone. Al Veſcovo 20. Settembre 1593. *Queſti Illuſtriſſimi miei Signori havendo veduto, e diligentemente conſiderato i capi degl'ordini fatti da V. S. per la riforma delle ſue Monache, e per ridurle all'oſſervanza della Regola, e de' decreti del Sagro Concilio di Trento, doppo haver lodato la cura, e vigilanza, che moſtra in beneficio del ſuo gregge, ſi ſono contentati di riformare, & approvar gl'ordini ſudetti nel modo però, che ſeguirà appreſſo, cioè:*

Che ne' Monaſterii delle Monache ſottopoſte alla ſua cura ſi habbia da vivere in commune, tanto circa il mangiare, bere, veſtire, quanto circa tutte l'altre coſe, ſenza poter tenere coſa alcuna di proprio, ancorchè menoma, eccetto che quello, che ſarà conceſſo alle Monache dall'Abbadeſſa per uſo ne' biſogni loro, che dovranno anche eſſer pronte, e preparate di rendere, e reſtituire, ceſſato il biſogno, overo giudicandoſi così eſpediente dalla detta Abbadeſſa, ſotto pena di privatione di voce attiva, e paſſiva per due anni, e di eſſer punite ſecondo le Conſtitutioni della Regola, conforme al decreto del Sagro Concilio di Trento.

Che per mantenere più facilmente queſto vivere in commune, e levar via affatto la proprietà, ſi deputi una Maeſtra ſopra i lavori, per mano della quale paſſino tutte le robbe, che ſi mandano al Monaſtero per farle lavorare, e che la Maeſtra ſola ſia quella, che diſpenſi i lavori alle Monache particolari, il qual finito, ritorni in mano della Maeſtra, per conſignarlo poi a padroni, e riſcuoterne la mercede.

Che per dar animo alle Monache di lavorare, e fatigare in commune, ſi facci una caſſa del depoſito con tre chiavi, una delle quali tenga l'Abbadeſſa, l'altra la Depoſitaria, la terza la più Vecchia delle diſcrete, nella quale non ſolo ſi metta il prezzo che ſi cava da i lavori, dati ſotto nome di quella Monaca, che li fà, ma ogn'altra coſa, che ſarà data, ò mandata, donata, o laſciata particolarmente a qualche Monaca, con ordine eſpreſſo, che in caſo di neceſſità, ſi habbia il

de-

Digitized by Google

denaro da impiegare, prima per beneficio della Monaca ſteſſa, che l'hà guadagnato, e di poi ſi poſſa ſpender ſempre, che vi ſarà biſogno urgente per beneficio, e ſervitio commune del Monaſtero.

Che in niuna camera privata ſi poſſano tener veſtimenta, ò altre robbe di qualſivoglia ſorte, ſotto qualſivoglia preteſto, eccetto quelle, che ſono neceſſarie per uſo quotidiano, ò li ſaranno conceſſe dall' Abbadeſſa, e ſe alcuna ardirà di far altrimente, incorra irremiſſibilmente nella detta pena delle proprietarie.

Che niuna Monaca particolare poſſa vendere, donare, ò preſtare coſa alcuna, ne tampoco lavorar gratis per alcuno, ne far elemoſina ſenza licenza della Superiora, ſotto pena di perdere il velo per un meſe, e di far tre volte la diſciplina, non proibendo però à detta Superiora di poter concedere, chi i parenti, e benefattori ſi poſſa donar qualche coſa di devotione, e di far qualche lavoro di poco momento.

Che l' Abbadeſſa non poſſa dar licenza à Monaca alcuna di tener danaro ſotto qualſivoglia preteſto, ancorche foſſe menoma la ſomma, e guadagnata da eſſe ſteſſe, ma il tutto ſi habbia da metter nella caſſa del depoſito da conſervarſi, e diſtribuirſi, come di ſopra, ſotto pena di privatione dell' offitio, e di voce attiva, e paſſiva per tre anni.

Che l' Abbadeſſa inſieme con la Vicaria faccia tre volte l'anno diligentemente la viſita per il Monaſtero, e per tutte le celle, e trovando alcuna con proprietà, proceda alle pene da noi poſte di ſopra contro le proprietarie, e ſe trovarà qualche coſa, alla quale per ſe ſteſſa non poſſa rimediare, ne dia notitia al Veſcovo, ò al Confeſſore del monaſtero, ſotto la pena, che meritarà la delinquente.

Che le Rotare non chiamino alcuna, che ſia domandata alla Ruota, ò alla Crata, ſe non concorrano queſte tre conditioni: La prima, che la perſona di fuori habbia la licenza ſottoſcritta da V. S. ò da chi ſarà da lei deputato, la quale ſi faccia moſtrare. La ſeconda, che la Monacha, che ſarà chiamata habbia havuto la licenza dall' Abbadeſſa, altrimente le Rotare, che laſcieranno parlare ſenza dette licenze, ſiano ipſo facto private per tre meſi di voce attiva, e paſſiva, nel qual tempo facciano la diſciplina ogni Venerdì, e le Monache, le quali parleranno, non ſolo incorrano nella detta pena, ma di più ſiano private di poter parlare per lo ſpatio di detti tre meſi à perſona eſterna di qualſivoglia ſorte. La terza, che la Monaca, la quale haverà da parlare nella Ruota, devende ragionare con huomini, non li ſia lecito ſenza la preſenza di una aſcoltatrice, che i ragionamenti ſiano brevi, & honeſti, come è convenente.

Che le medeme Rotare non diano preſenti, lettere, ò altra coſa, nè dentro, ne fuori, che prima non l' habbiano moſtrato all' Abbadeſſa, e da lei havutane la licenza, nè le Monache poſſano accettarla ſenza la medema licenza, ſotto l' iſteſſe pene contenute nel precedente capitolo.

Che l' Abbadeſſa debba leggere tutte le lettere, che verranno di fuori alle Monache, e quelle, che ſaranno da eſſe ſcritte fuori, non ſolo habbia da leggere, ma ſugellarle, ò farle ſugellare, accioche non ſi mandaſſe una lettera per un'altra, mandarle ſubito per la deputata da lei à chi andaranno, ſotto pena di privatione d' offitio.

Che le Zitelle per educatione ſiano tutte ſotto la cura di una maeſtra, ò due, e ſe occorrerà, che alcuna vi habbia dentro qualche Monaca parente, queſta non li ſia maeſtra principale, ma ſoprannumeraria.

Che dette Zitelle quanto alla clauſura, ſilenzio, parlare, ricevere, ò mandar preſenti, lettere, ò altra coſa, oſſervino l'iſteſſo, che ſono tenute oſſervare le Monache per vigore della lor Regola, e ſecondo, che è ſtato ordinato di ſopra.

Quelle Zitelle, che uſciranno una volta di Monaſtero non poſſano più rientrare, ſe non per farſi Monache, ſe però non haveranno nuova licenza dall' iſteſſa Congregatione, e da N. S. iſteſſo.

Che le dette Zitelle ſtiano tutte in un luogo, tanto alla ſcuola, quanto al mangiare, e dormire, con eſſe ſtia la Maeſtra, ò altra deputata dall' Abbadeſſa.

Che niun Prete di qualſivoglia ſorte, ò conditione, eccetto li deputati da V. S. alla cura de' monaſterii, poſſa ſotto pena all' arbitrio di lei andar à parlare alle Monache ſenza licenza ſottoſcritta da lei medema di ſua propria mano, e con detta licenza vi poſſano parlare ſol con l' intervento dell' Abbadeſſa, e non altrimente.

Che ne meno i laici di qualſivoglia ſorte, e conditione poſſano andare à parlare alle dette Monache ſenza la licenza ſottoſcritta da V. S. ò da chi ſarà da lei deputato, ſotto pena d' un ſcudo per ogni volta, che ſaranno trovati à parlare ſenza detta licenza. Dichiarando però, che i Governatori del luogo, che ſaranno pro tempore, & il Fattore, il Giardiniero, e i Garzoni ordinarii del Monaſtero poſſano ſenza altra licenza parlare all' Abbadeſſa, & Officiali per l'occorrenze, e ſervizio del Monaſtero, e non ad altro.

Vogliamo ancora, che i Padri, le Madri, Fratelli, e Sorelle carnali, fuori però della Quareſima, e dell' Avvento, & i giorni, che le Monache ſi communicaranno, poſſano ſenza altra licenza parlare con le figlie, e ſorelle una volta la ſettimana ſolamente.

Confeſſarii accipere non debent à Monialibus victum dietim, nec utenſilia, vel lineam ſupellectilem, ſed tantummodo annuam proviſionem. Eadem Sac. Cong. in *Bononienſi* 19. Junii 1601. In *Jannenſi* 28. Januarii 1603. in *Recanatenſi* 19. Aprilis 1624. Quæ non excedat duos julios pro quolibet die. Eadem Sacra Congr. in *Neapolitana* 27. Septembris 1652. Quæ merces non ſolvitur ex capitalibus, ſed ex fructibus, in *Narnienſi* 27. Septembris 1652. Nec pro ea ſequeſtrandi fructus omnes, ſed accipienda paulatim, in *Aſſiſienſi* 6. Septembris 1652. Nemo Regularium quacumque de cauſa comedat, aut refectionem corporalem ſumat in locis, ubi ſunt Crates, vel Rotæ in Monaſterium correſpondentes, vel in locis ad ea viciniis, ut videri, vel audiri poſſint à Monialibus, neque ante portam clauſuræ eadem refectio corporalis permittatur, multò minus intra clauſuram, etiamſi Superiores Ordinum eſſent, 13. Septembris 1583.

Al Veſcovo di Regio 9. Agoſto 1593. *D' ordine di N. S. che faccia eſeguire gl' infraſcritti ordini, non ſolo ne' Monaſterii ad eſſo ſottopoſti, ma etiam in quelli, che ſono ſuddìti à Regolari.*

Primo, che i Parlatorii s' habbiano da levare dalle Chieſe, accomodandogli fuori di eſſi in luoghi opportuni con la ſua Rota, e ferrate doppie in ogni fineſtra, e così ſtrette, che da un ferro, e l' altro non ſia più di due dita di larghezza, e ſi pongano nelle due eſtremità del muro con la landa di ferro perforata, e con la tela, ò velo, ſecondo l'uſo, che coſtà ſi trova introdotto.

Secondo, che i Confeſſionali debbano levarſi dalle ſtanze private, e metterſi dentro in Chieſa in luogo coſpicuo, coſtretti con fineſtra ferrata da landa parimente di ferro, ſtabile, e fermo, in maniera, che non ſi poſſa ſmovere.

Terzo, che le habitationi de' Confeſſori habbiano da eſſer diſgiunte, e ſeparate dalle muraglie de' Monaſteri, ſe in eſſe haveranno da pernottare, e da mangiare, ma ſe le ſtanze haveſſero da ſervire ſolo per un ricovero, ſe gli permettano, anche contigue, & attaccate al Monaſtero, purche non ſia in eſſe Ruota, ne fineſtra, che correſponda dentro alla Clauſura.

Al Patriarca di Venezia 21. Settembre 1593. *Che non deo irritarſi l'ammiſſione, nè il tempo del Novitiato d'una figliuola, ch'haveva preſo l'habito nel Monaſtero ſenza l'eſame dell' Ordinario, ma bensì ha da correggere il Superiore, & il medeſimo Ordinario deverà eſaminare l' iſteſſa figliuola dalla Grata, ſenza cavarla da clauſura, laſciandola continuare, ſe ſi trovarà ben diſpoſta, e facendola ammettere alla profeſſione, computatogli l'anno del Novitiato dal giorno dell' ingreſſo, come ſe al tempo debito foſſe ſtata eſaminata.*

Idem decrevit die 22. Novemb. 1593.

Al Veſcovo d' Aſſiſi à di 13. Ottobre 1593. *Accio che ne' Monaſterii poveri ſi mantenga Cappellano ſufficiente, reſtringa, e ſopprima due luoghi del numero già prefiſſo, e ſtabilito.*

All'Arciveſcovo di Zara 27. Ottobre 1593. *Non permetta, che le Monache ſi facciano ſcrivere Conſuore delle Compagnie del Roſario, del Cordone, ò d'altro.*

Al Veſcovo di Terni 6. Luglio 1539. *Una Novitia trovata gravida, partorì nel monaſtero ſegretamente per opera di una ſua Zia Monaca, e nel cavare il parto fra certi panni l' Abbadeſſa lo ſcoprì, e tutte le Suore volevano cacciar via detta Novitia. Il Veſcovo operò di quietarle, come fece, moſtrando, ch' eſſendo il caſo paleſe, ſolo alle Suore, e la figliuola Nobile, cacciandola, i parenti l' ammazzarebbero, e così ſi fermarono, e conſultato il caſo in Congregatione, fu riſpoſto, che ſi teneſſe detta Novitia in carcere dentro detto monaſterio con prohibitione, che niuna Suora tratti ſeco, e da detto carcere non ſi muova ſenza ordine della Congregatione, e fra tanto non li correſſe l'anno del Novitiato.*

Al Patriarca di Venezia 9. Agoſto 1595. *Perche nelle Chieſe eſteriori de monaſterii ſi ritrovavano molte Cappelle con obligo di meſſe da dirſi da' Frati, la Congregatione per levar quella pratica, ordinò, che dette Cappelle ſi traſferiſſero nelle*

Digitized by Google

nelle proprie Chieſe de' Frati, laſciando in quelle delle Suore ſolamente due meſſe per ciaſcheduna.

All'Arciveſcovo di Milano 29. Agoſto 1593. *Che nelle Chieſe di Suore non ſi faccia Muſica da' foraſtieri.*

Non permittatur acceſſus ſæcularium ad Monaſteria Monialium ſub prætextu eas docendi ſonum Cimbalorum, vel alterius inſtrumenti, aut etiam Muſicam, vel cantum ad Crates 27. Septembris 1583.

Al Veſcovo di Nocera 5. Aprile 1593. *Per conventione de' Monaſterii, ſtante la careſtia, la Congregatione ha fatto gli infraſcritti decreti.*

Che s'accettino figliuole ſopr' il numero prefiſſo con dote duplicata, applicandone la metà per vivere, e l'altra metà in cenſi, e beni ſtabili.

Se ciò non baſta, ſi coſtringano i luoghi pii alla terza parte dell' elemoſina, che ſogliono far' à poveri ne' luoghi, dove ſono Monaſterii eſtendendo à queſto caſo la Conſtitutione di Gregorio XIII. che comincia Deo Sacris Virginibus, *e queſti luoghi pii non ſono obligati, ſe non à Monaſterii nel luogo dove ſono.*

Al Veſcovo di Rimini 3. Maggio 1593. *Si concede licenza di mandare alla cerca dell' elemoſina, ò due, ò al più quattro Converſe con le conditioni, come ſi è detto altrove.*

Che ſi debbano coſtringere i parenti delle Suore ciaſcuno à ſoſtentare quelle, che li ſono più congionte di ſangue.

All'Arciveſcovo di Sorrento 8. Giugno 1593. *Che haveva fatto male in ammetter l' appellatione interpoſta da uno, che pretendeva d' eſſer Procuratore d' un Monaſtero, & era ſtato eſcluſo dal Veſcovo ſuffraganeo, perche non haveva 45. anni, però revocaſſe l' inhibitione, non eſſendo queſta materia da tractarſi in giudicio, dovendoſi definire dalla prudenza del Veſcovo.*

Al Veſcovo ſi ſcriſſe, che in tal materia dee attenderſi più la buona vita, e coſtumi, che l' età.

Al Priore di S. Domenico di Camerino. *Conſultando, ſe le figliuole, le quali ſi ritrovano nel Monaſtero, debbano uſcir in Chieſa, quando hanno da pigliar l' Habito? La Congregatione riſpoſe, che in ciò doveſſe oſſervare la conſuetudine, parendo tolerabile, che poſſano uſcire, come ſi uſa in Roma, & altri luoghi; Onde circa il dar l' habito, deeſi oſſervare, che la figliuola eſca dalla Clauſura nella Chieſa eſteriore, & ivi ſentir la Meſſa, e ricever il Santiſſimo Sacramento dell' Eucariſtia, il che finito con una ghirlanda, e con una Croce ſopra la ſpalla torni dentro, dove ſe li dovera dare l' habito con le ſolite cerimonie, ſenza, che alcuno vi entri. Adì 14. Aprile 1594.*

Quidam Vicarius volens viſitare Monaſterium Monialium iotravit ſepta Monaſterii aſſociatus à ſex laicis tantom, & cum dubitaretur: an incurriſſet cenſuras Greg. XIII. in Bolla contentas, dictum fuit, quod non, ſed graviter erraſſe, cum aſſumendi ſint Sacerdotes ſeniores, & non laici in hoiuſmodi functione.

Corneto à dì 4. Aprile 1594. *Il Veſcovo conſultò, ſe doveva permettere, ch' un Confeſſore d'un Monaſtero entraſſe nella Clauſura, ad effetto di dar l' acqua benedetta alle ſtanze, e la Congregatione riſpoſe, che nò, ma l' Abbadeſſa pigliaſſe l'acqua benedetta di fuori, faceſſe tal' offitio.*

Torcello à 16. Maggio 1594. *La conſecratione delle Suore dee celebrarſi da Prelati, ſtando le Monache dentro la Clauſura, imponendo eſſe il velo della conſecratione per il feneſtrino corriſpondente nella Chieſa eſteriore.*

In Cathacenſi a 3. Februarii 1595. *Fu giudicato dalla Congregatione eſſer coſa neceſſaria quella di dar licenza al Notaro, e Teſtimonii per entrar nella Clauſura, ad effetto di far il teſtamento per qualche perſona ſecolare, che ſi trovaſſe ivi dentro inferma.*

Confeſſarii Monialium nullatenus ingrediantur Clauſtra Monaſterii prætextu comitandi Operarios, Medicos, Chirurgos, vel alios, Vigilienſi 20. *Auguſti* 1600. *Si vero ingrediantur ad adminiſtranda Sacramenta, & abſque diverticulo eant; redeantque, nec ad aliam Monaſterii partem divagentur, etiam occaſione viſitandi alias infirmas, quibus Sacramentorum adminiſtratio minime eſſet neceſſaria. Scientes autem infirmam ad Confeſſionale Eccleſiæ accedere poſſe, nullo modo audeant Monaſterium ingredi, ut ei pœnitentiæ Sacramentum miniſtrent. Ingredientes inſuper Sacramentum pœnitentiæ miniſtraturi, abſque ſocio ingrediantur. Idemque faciant in adminiſtratione Euchariſtiæ, & Extremæ unctionis. Dum verò Confeſſiones audiunt infirmarum Cellæ janua remanere debet aperta, & ambæ comitatrices ad eandem Cellæ januam, ita ut infirmam, & Confeſſarium, & infirmam commode cernere poſſint, audire tamen non poſſint. 13. Septembris 1583.*

An Sacerdotibus in Monaſterium ſæpius introire liceat, ut iis Monialibus, quæ perpetuo, aut diuturno aliquo morbo laborant, Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ Sacramenta ſæpius adminiſtrent, licet alias, cum ægrotare cœperunt ſemel Sacram Euchariſtiam ſumpſerint? Sac. Congr. Conc. cenſuit 18. Maii, licere.

Item concedendus eſt ingreſſus eidem Confeſſario ad aſſiſtendum morienti, ejuſque animam rite Deo commendandum. Tanta eſt enim neceſſitas exiſtentium in articulo mortis, ut ei nulla diligentia par eſſe poſſit. Sac. Cong. Epiſc. in Luceo. 29. *Martii 1589. & 22. Decembris 2620. Ad quem effectum, cum aliqua Monialis laborat in extremis, conceditur Confeſſario pernotatio in ſua ſolita manſione extrà Clauſuram, ut ingruente neceſſitate, illico præſto eſſe poſſit vocatus. Eadem Sacra Congregatie 22. Decembris 1592.*

At eadem Sacra Coogregatio 13. Septembris 1583. cenſoit, quod adminiſtrato Sacramento Extremæ unctionis Monialium infirmis, ac animabus eorum Altiſſimo commendatis, Confeſſarii non amplius ibi moreniur, ſed exhortari eas ab bene moriendum aliis Monialibus ſit curæ; Sacramentum Pœnitentiæ in caſu neceſſitatis adminiſtraturus ingrediatur in Clauſuram ſine Socio. Idemque in adminiſtratione Saoctiſſimæ Euchariſtiæ, & Extremæ unctioois obſervetur. Sciens, infirmam ad Confeſſionale Eccleſiæ accedere poſſe, nullo modo audeat Monaſterium ingredi, ut pœniteotiæ Sacramentum ei miniſtret, ut ſupra dictum eſt. Non liceat ei, oec aliis Regularibus ingredi Monaſterium ſub prætextu ſepulturæ tradendi cadaver alicujus Monialis, aut officia funeralia peragendi, ſed hoc Officium, ſi intrà Clauſuram ſepelienda eſt, ab aliis Monialibus, vel à duobus Operariis, ab Ordinario approbandis, peragatur, vel ſi in Eccleſia exteriori humanda, cadaver ad portam Clauſuræ deferatur, receptomque à Regularibus, ibi ſepeliatur. Non ingrediantur Monaſterii ſepta Confeſſarius, aut alter Superior, nec etiam Epiſcopus, aut Ordiois Generalis prætextu concedendi habitum Novitiis, vel recipiendi profeſſionem. Multò mious ad intereſſendum electioni Superiorum, aut Officialium Monaſterii, cum hæc functio ad Crates fieri debeat, juxtà diſpoſitionem Sacri Concil. Trident. Neque etiam occaſione benedicendi, vel conſecraodi Abbatiſſas, ac ſolemniter velum concedendi, ubi ſolitum eſt ea beoedici.

Præter autem Ordioatium, debet bis, aut ter in anno Confeſſarius extraordinarius ab Epiſcopo Monialibus offerri ex Trid. *ſeſs. 25. cap. 10. de Regular.* coram quo omnes ſe præſentare ſucceſſivè debent, etiam quæ confiteri nolunt, nè diſcerni poſſit, quænam indigeant, nec ne, Sac. Congreg. Epiſcop. in *Tornacenſi* 19. Octobris 1621. In *Canarienſi* 26. Julii 1651. Undè Confeſſarius extraordinarius nunquam datur Moniali particulari. Eadem Sacra Coogregatio in *Panormitana* 27. Maii 1603. Nec perpetuus, neque ad tempus. Eadem in *Janunen.* 27. Aprilis 1657. & *dict. ſeſs. 25. cap.* 10. Niſi per Sacram Pœnitentiariam pro una vice tantum, vel de licentia Sacræ Congregationis, ut decrevit die 1. Septembris 1645. & 11. Januarii 1647. Sac. Congregatio Coocilii tamen cenſuit, ſupradictum decretum non procedere in viris Regularibus, licet ex ſuis Conſtitutiooibus prohibeantor peccata confiteri aliis, quam Regularibus ſui Ordinis. Monialibus ſubjectis Regularibus deputentur Confeſſarii extraordinarii, etiam qui ejuſdem Ordinis non ſunt Regulares. Sac. Congreg. 12. Julii 1577. in *Neapolitana*.

Confeſſarii verò pro Monialibus, quantumcumque exemptis, etiam Regularibus ſubjectis, ab Epiſcopo ſont approbandi, alias confeſſio eſt nulla, ex d. Conſtitutione Greg. XV. *Inſcrutabili* §. 5. com declaratione Sac Congregatioois Concil. cujus occaſione quæſitum fuit à nonnullis Regularium Superioribus. Primò an ſtante eadem Conſtitutiooe Gregoriana Prælatus Regularis, cui Monialium cura commiſſa eſt, poſſit aliquibus ex ipſis Monialibus facultatem concedere ad plures annos, ſeu indeterminatè duraturam, confitendi Sacramentaliter peccata ſua Sacerdoti, qui Ordinarius, ſeu extraordinarius non ſit totius Monaſterii? Secundò, an ſtante dicta Conſtitutiooe, quælibet Monialium Regularibus ſubjecta, ſentieos ſe non gravatam mortali culpa, poſſit de venialibus validè confiteri Sacramentaliter cujcumque Sacerdoti, etiam non approbato ab Ordinario, & hoc abſque licentia, immò, & renuente Soperiore ejuſdem Monialis? Sac. Congreg. ſecundum ea, quæ propoountur, reſpondit, non poſſe in utroque caſo. Die 9. Juoii 1657. in *Jannenſi*.

Quæ

Digitized by Google

Quæ Conſtitutio Greg. XV. ſervari debet, etiam in Urbe, ut ex decreto Alexand. VII. dato 29. Septemb. 1660.

Sanè Epiſcopus removere poteſt Confeſſarios, & adminiſtratores Monialium, ſi eorum Superiores ab eo admoniti, id facere renuant, nec Superioribus Regularibus cauſam cur id faciat, ſignificare tenetur, quæ tamen facultas non competit Inferioribus Prælatis, juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus, nec Epiſcopis in perſonas Nullius Diœceſis, Eadem Conſtitutio Greg. XV. Poſt autem triennium removeri, ſeu mutari debent nulla alia ſubſiſtente cauſa. Triennio enim elapſo, non poſſunt amplius audire Confeſſiones in eo Monaſterio per aliud triennium abſque licentia Sac. Congregationis, alias declarantur ſuſpenſi ab audiendis Confeſſionibus. Eadem Sac. Congregat. in *Comenſi* 4. Mart. 1591. in *Raguſana* 2. Octobris 1626. & 27. Mart. 1647. ac alibi. Quod habet locum etiam in Confeſſario Conſervatorii puellarum, vel aliarum quarumcumque Mulierum. Eadem Sac. Congr. 18. Mart. 1649. Et in *Lucenſi* 25. Junii 1655. cap. *Indemnitatibus* 43. §. *Supradicta ſiquidem de elect. in* 6. Confeſſarii verò Dominicani, vel Caſſinenſes non poſſunt durare in hujuſmodi Officio audiendi Confeſſiones Monialium, niſi per biennium ex eorum Conſtitutionibus. Eadem Sac. Congreg. 17. Novemb. 1645. & 8. Jun. 1657. Generaliter verò ab Epiſcopo approbati non poſſunt vigore illius generalis approbationis confeſſiones Monialium audire, ſed egent ſpeciali approbatione, & approbatus ad audiendas Confeſſiones Monialium unius Monaſterii, non poteſt audire Confeſſiones Monialium alterius Monaſterii. Extraordinarius toties approbari debet, quoties deputatur, nec ſufficit eſſe ſemel approbatus, niſi pro iis, quæ obtinuerint Indultum Sac. Pœnitentiariæ eligendi ex approbatis pro Monialibus ſemel tantum. Eorum verò porta reſpondere debet in viam publicam. Eadem Sac. Congreg. 10. Januar. 1648. Et tam ipſi, quam alii Miniſtri Monialium, neque ab Univerſitate, neque ab ipſis Monialibus eligi debent, ſed ab Ordinario deputari. Eadem Sac. Congreg. in *Lauretana* 20. Septembris 1588. in *Tuſculana* 25. Octobris 1601. in *Regienſi* 4. Septembr. 1602. in *Vallisoletana* 26. Octobr. 1604. Vicarius verò non poteſt eſſe Confeſſarius Monialium: quia Moniales de ipſo non confiderent. Eadem Sac. Congreg. in *Sorana* 23. Jul. 1587. in *Mutinenſi* 3. Februar. 1647. Neque Curatus, ſi exindè Cura notabiliter pateretur. Eadem Sac. Congreg. in *Venetiana* 26. Jul. 1594. n *Parmenſi* 7. Mart. 1652. in *Taurinenſi* 2. Auguſti ejuſdem anni, & alibi paſſim. Neque Minores Conventuales, quibus id prohibitum fuit à Pio V. Eadem Sac. Cong. in *Ortonenſi* 30. Jun. 1599. & in *Neapolitana* 20. Martii 1621. Neque Obſervantes Provinciæ Reformatæ S. Antonii Luſitaniæ, quibus prohibitum fuit à Sac. Congregatione ſub die 7. Novembris 1653. Et generaliter Regulares, non ſolum non poſſunt eſſe Confeſſores Ordinarii, ſed neque Capellani Monialium Ordinario ſubjectarum. Eadem Sac. Congreg. in *Piſtorienſi* 16. Maji 1653. Confeſſionalia verò amoveri debent ex Sacriſtia, ac locis occultis Monialium, & collocari in Eccleſiis exterioribus. Eadem Sac. Congreg. in *Camerinenſi* 19. Novembr. 1605. Ità tamen tecta, ut Confeſſiones audiri non poſſint. In *Fulginatenſi* 15. Novemb. 1652.

Hæc autem Clauſura introduci debet, non obſtante qualibet contraria conſuetudine. Eadem Sac. Congreg. in *Virdunenſi* 15. Jan. 1602. & in *Conſtantienſi* 25. Jun. 1603. Dummodò Monaſteria habeant neceſſaria, alioquin extinguenda ſunt in *Calaguritana* 18. Septemb. 1618. & ſi renuant, prohibetur receptio ad habitum, in *Pampilonenſi* 10. Febr. 1593. in *Tarracinenſi* 5. Mart. 1603. & in *Conſtantienſi* 13. Auguſti 1616. Non tamen tenentur Moniales emittere quartum votum de Clauſura, quia comprehenditur ſub tribus in *Zamorenſi* 7. Februar. 1592. In aliquo tamen caſu juſſæ fuerunt illud expreſsè emittere in *Attrebatenſi* 3. April. 1618.

Ubi verò relaxata fuerit, debet ſine rigore, cum ſuavitate, & cautela, ac temporis beneficio in *Salutienſi* 12. Jan. 1604. Et nimis ampla debet reſtringi. In *Caſſanenſi* 6. Julii 1618. Ejuſque clavis ad cuſtodiendam januam à parte interiori per Abbatiſſam tenendam, debet fieri diverſa ab exteriori, quam tenet Confeſſarius. In *Marſicana* 5. Decembr. 1602. Vel alia Perſona moribus, ac ætate gravis ab Ordinario eligenda, quæ non ideò licentiam habere cenſeatur ingrediendi Monaſterium, in *Gallipolenſi* 29. Mart. 1588. Non autem illam teneré debet Cappellanus junior, vel Magiſtratus ſæcularis, vel ejus Syndicus, vel alius quilibet Laicus, niſi in defectum Eccleſiaſticorum, & ad nutum. In *Teleſina* 17. Februarii 1601. in *Marſicenſi* 27. Maji 1603 in *Licienſi* 4. Jun. 1610. in *Zacentina* 26. Novemb. ejuſdem anni. Multò minus Superior Regularis ipſarum Monialium, in *Peruſina* 19. Auguſti 1603.

Cum exteri quicumque ſint, etiam Confeſſarius, ingrediuntur Clauſuram, Moniales omnes ſecedere debent, nec ſinere ſe conſpici, præter Superiores, & Comitarias. In *Januenſi* 1. Octobris 1602. in *Nullius Capenſi* 23. Decembris 1603. in *Neapolitana* 10. Jun. 1616. Licentia verò tam manuſcripta, quam impreſſa pro ingreſſu debet concedi Miniſtris, ac ſervientibus neceſſariis pro illis ſolis ſervitiis, quibus non poſſunt ſupplere Converſæ, & quo brevis, ac parcius fieri poterit cum renovatione trimeſtri. In *Placentina* 6. Jun. 1614. Nec debent admitti licentiæ ingrediendi, niſi ipſæ Moniales capitulariter, ſecretiſque ſuffragiis conſentiant. In *Mediolanenſi* 20. Septembris 1604. Urb. VIII. 27. Octobr. 1624. Conſtitutio, quæ incipit *Sacroſanctum*.

Nequit tamen Epiſcopus, etiam de Mandato Sac. Congregationis, ponere puellas ad explorandam voluntatem in Monaſteriis ſubjectis Regularibus in *Ferrarienſi* 12. Decembris 1581. in *Piſana* 22. Maji 1582. in *Regienſi* 6. Decemb. 1593. Vicarius verò foraneus non poteſt concedere hujuſmodi licentias ſine facultate ſpeciali. In *Piſtorienſi* 3. Decemb. 1602. In Monaſteriis autem à Civitate remotis debet Ordinarius perſonam Eccleſiaſticam delegare ad has licentias concedendum, quas ipſe tamen in principio anni recognoſcet. In *Papienſi* 5. Febr. 1607. Nec debet Procurator, vel Syndicus habere licentiam ingrediendi. In *Licienſi* 15. Mart. 1595. & 4. Jul. 1610. & in *Tarantina* 26. Novemb. ejuſdem anni. Nequecum Sacerdote ingrediente ad miniſtranda Sacramenta. In *Senogallienſi* 26. Januar. 1603. Neque cum aliis Superioribus intrantibus in caſibus neceſſariis, non obſtante contraria conſuetudine, quæ ſublata fuit per Conſtitutionem Gregor. XIII. in *Ariminenſi* 10. Januar. 1617. Factor verò ſi non patiatur exceptiones, habitare poterit in Camera intra Colloquutorium, ſed extra Clauſuram. In *Novarienſi* 5. Decemb. 1600. in *Januenſi* 15. Martii 1606. Et ingredi poteſt, prout moris eſt, ad accomodanda dolia, recondendum vinum, & alia neceſſaria ſervitia peragenda. In *Peruſina* 9. Octobris 1618.

Introducens verò infantes cujuſvis ſexus, vel ætatis, incurrit in cenſuras violatæ Clauſuræ. In *Tudertina* 7. Aprilis 1579. in *Neapolitana* 22. Mar. 1580. in *Taurinenſi* 10. Julii 1650. Undè tolerari non debet, quod puellæ licet parvulæ ingrediantur, & egrediantur ad libitum. In *Piſtorienſi* 24. Febr. 1579. Et Abbatiſſa, quæ hoc permittit, privetur Officio, voceque paſſiva. In *Sanſeverini* 8. Maji 1595. At intruſæ permittantur remanere in caſibus præciſæ neceſſitatis. In *Maceratenſi* 23. Jul. 1649.

Prohibetur comedere, ludere, pernoctare, &c. intra ſepta Monialium. Cum nuper ad notitiam Sanctiſſimi, &c. ut nulli Mulierum hujuſmodi, &c. liceat ibi pernoctare, aut refectionem ſumere, ſed neque libros prophanos, longeque minus amatorios, vel obſcœnos, neque aleas, vel taxillos eo inferre, aut cum Monialibus, vel aliis intra Clauſuram ludere. Præterea quæ facultatem habent ingrediendi ſimul cum una vel pluribus Matronis, aut Ancillis, non poſſint eas, quas ſemel duxerint, prætextu, vel cauſa cujuslibet, etiam legitimi impedimenti, mutare, aliaſve in earum locum ſubſtituere. Quod ſi adverſus ea, quæ ſuperius præſcribuntur, vel eorum aliquid contrafacere præſumpſerint, gratia, quam impetraverunt ingrediendi Clauſuram, nulla ſit eo ipſo, & ſic ingreſſæ, tanquam ſi nullam licentiam obtinuiſſent, ob violatam clauſuram, latæ ſententiæ excommunicationem incurrant, à qua non ab alio, quam à Beatiſſimo Romano Pontifice abſolvi poſſint, &c. 5. Julii 1630.

Intra eandem clauſuram non poteſt Miſſa celebrari, non obſtante qualibet contraria conſuetudine. In *Bononienſi*. 2. Januar. 1601. Neque ibidem Monialibus Euchariſtia miniſtrari. In *Cracovienſi* 23. April. 1616. Et in hoc Sac. Congreg. regulariter diſpenſare non ſolet. In *Mantuana* 13. Jun. 1591. Eſtque abuſus non ferendus, quod aliquæ Moniales exeant ad audiendum Miſſam in Eccleſiam exteriorem ſub prætextu, quod interior non ſit omnium capax. In *Camerinenſi* 3. Septembr. 1597. Quæ tamen licentiam habent extra Clauſuram degendi, ire poſſunt ad Miſſas, & alias devotiones per Eccleſias Civitatis, ea modeſtia, & comitatu, quæ habitum minimè dedeceant. In *Tiburtina* 15. Auguſti 1586. Clauſæ tamen in Curru, & de licentia Ordinarii in caſibus particularibus obtinenda. In *Neapolitana* 17. Februarii 1607.

Limitare januæ valdè foras porrectum, debet amoveri, vel extrà Clauſuram declarari. In *Civitatis Caſtelli* 12.

Martii

Martii 1601. Nec Sacriſtana, nec Prioriſſa, nec alia Monialis egredi poteſt in Eccleſiam exteriorem, occaſione claudendi januam illius, vel quolibet alio prætextu. In *Brixienſi* 12. Decembris 1608. Neque in hoc datur licentia. In *Amerina* 22. Januar. 1577. In *Comenſi* 8. Decemb. 1578. in *Neapolitana* 1. Octobris 1599. in *Theanenſi* 27. Octob. 1603. Sed pro neceſſitate claudendi januam reſpondentem in viam publicam, debet provideri de nocte cum ſera à parte exteriori, cujus Clavis teneatur à Confeſſario, vel Procuratore, vel alia perſona vicina ſene, ac timente Deum. 20. Septembris 1694.

Converſarum in locum teneri non poſſunt mulieres ſæculares, maximè, quæ facultatem habent eundi, ac redeundi ad arbitrium ſuum, vel Monialium. *Baruli* 27. Jul. 1604.

Sextò adducam pœnas contrà violantes Clauſuram Monialium, & quidem ex *cap. 1. de ſtat. Regul. in 6.* Nulli aliquatenus inhoneſtæ perſonæ, nec etiam honeſtæ, niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat, ac de illius, ad quem pertinnetit, ſpeciali licentia ingreſſus, vel acceſſus pateat ad eaſdem. Et ex Trid. *ſeſſ. 25. cap. 5. de Regul.* ingredi intra ſepta Monaſterii nemini liceat cujuſcumque generis, conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtinenda, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum Epiſcopus, vel Superior licentiam debet in caſibus neceſſariis, neque alius ullo modo poſſit, etiam vigore cujuſcumque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi.

Hæc excommunicatio quatenus ex vi hujus decreti non eſt reſervata, ſi tamen violatio fiat Clauſuræ per ingreſſum ad malum finem, ideſt luxuriæ, extra Urbem Romam per totam Italiam, eſt reſervata Papæ, ut neque privilegiati poſſint abſolvere, ex decreto Sac. Congregationis, ſeu Clementis VIII. de quinque caſibus reſervatis. Item ſecundum opinionem multorum, quam ſequitur ſtylus Curiæ in omni caſu, etiam ſi ingreſſus fiat non ad malum finem, excommunicatio eſt Papæ reſervata ex aliis Conſtitutionibus, ut neque Epiſcopus poſſit abſolvere, niſi tamen caſus ſit occultus, juxta Trid. *ſeſs. 24. cap. 6. de reform.*

Incurrunt autem hanc excommunicationem Trident. etiam intrantes cum licentia, ſed ſubreptitia ex falſis narratis. Facultas verò generalis conceſſa, v. g. Abbatiſſæ ad concedendas licentias, non requiritur, ut ſit in ſcriptis, neque licentia pro ingreſſu conceſſa in caſibus neceſſariis debet eſſe toties, quoties, ſed poteſt eſſe generalis pro caſibus ſpecificatis ex d. *cap. 1. de ſtat. Regul. in 6.*

Alia excommunicatio Papæ reſervata lata eſt à Greg. XIII. In ſua Conſtitutione, quæ incipit *Ubi gratia* contra quaſcumque perſonas, etiam Comitiſſas, Marchioniſſas, Duciſſas, aut Comites, Marchiones, Duces ingredi audentes prætextu facultatum, ibi revocatarum, Clauſuram Monialium. Excommunicatio quoque ſimili tenore lata eſt à Paulo V. in Conſtitutione incip. *Monialium*.

Undè in excommunicationem Papæ reſervatam incidere, qui ſine neceſſaria licentia intrant in Clauſuram, licet id faciant propria authoritate, & ſine prætextu privilegiorum, declaravit Sac. Congreg. Epiſcop. in *Comenſi* 15. Septembris 1578. & in *Mediolanenſi* 19. Maji 1679. & etiam cum licentia in Caſibus non neceſſariis, puta ad viſitandas Moniales Conſanguineas, etiam infirmas, & illæ Mulieres, ſeu viri, qui cum uno ſaxo, vel ligno, vel qualibet alia re intrant ſub prætextu deſerendi neceſsaria pro ſabrica, & Moniales, quæ tales introducunt. 11. Junii 1583. Et qui licentiam habet intrandi pro uno ſervitio, ſi poſteà intret pro alio 6. Auguſti 1601. & 14. Jun. 1630. Secus qui ingreditur, etiam ſine licentia, ad extinguendum incendium, vel ad ſervandum ſeipſum, aut Monaſterium ab incendio, vel ad ſuccurrendum in aliis caſibus repentinæ ruinæ. In *Interamnenſi* 18. Decembris 1601. in *Alatrina* 12. Martt. 1602. in *Urbevetana* 18. Martt. 1603. Et tamen datur ad cautelam abſolutio, ſi petatur. In *Æsina* 11. Julii 1653. Puella verò, vel Vidua, quæ temerà ingreditur ad ſuſcipiendum habitum, & Abbatiſsa recipiens, incidunt in cenſuras. Hæcque debet graviter puniri, illa expelli, nec amplius admitti ſine licentia ſpeciali Sac. Congregationis 8. Novemb. 1601. & 5. Febr. 1649. & 8. Novemb. 1652. Nec pro educanda, nec ad probandum inſtitutum 5. Decemb. 1600. 3. Decemb. 1601. & 8. Octob. 1649. Si tamen ingreſsa fuit, non ad malum finem, poſtquam exivit, abſolvitur cum pœnitentia ſalutari, abſque ulla pœna pecuniaria 20. Novemb. 1654. Qui verò intrat pro uno ſervitio, & poſteà vagatur per Monaſterium, pluſquam requirit ſuum officium, vel permittit licentia, incidit in excommunicationem, ſicut, & Moniales id permittentes 4. Auguſti 1602. in *Aſſiſienſi*, & 17. Septembris 1602.

Peccatum verò fornicationis cum Moniali eſt Sacrilegium graviſſimum contra votum Caſtitatis ejus, vel etiam contra conſecrationem, & eſt crimen depoſitione dignum in Clericis. Diaz. *cap. 84. prax.* Farinac. *quæſt. 146. num. 26.* text. *in can. ſi quis Epiſcopus, & in can. ſi qua 27. quæſt. 1.* Undè condemnatus de hoc crimine efficitur eo ipſo infamis, & irregularis, ut alibi dixi.

Quid autem appellatione Clauſuræ veniat? Dic venire totum illud ſpatium Monaſterii, ſeu domus Religioſarum perſonarum, ad quod liber eſt acceſsus ipſis Religioſis, & non ſæcularibus perſonis. Undè non continetur Eccleſia, nec locutoria exteriora. Ità definivit Greg. XIII. in cit. Conſt. *Deo ſacris*. Incipit autem Clauſura ſervanda, cujus limites ſtatuere pertinet ad Prælatum loci illius, qui habet jus viſitandi Clauſuram, ſive Ordinarium, ſive Delegatum, quod intelligendum eſt, non de qualibet Domo, ubi habitant aliquot perſonæ Religioſæ, ſed ubi in forma Monaſterii, ſeu Conventus, vel Collegii vivitur cum Eccleſia, & Euchariſtia. Secus ſi per modum Hoſpitii ad tempus ſine Eccleſia, & ſine Euchariſtia. Quaranta *v. Monaſteria pag. 306. in fine §. Add. Navarr.* Ea conſiſtit in indiviſibili; Undè non poteſt in hujus violatione dari parvitas materiæ: Nam ſive parum ultrà lineam Clauſuræ tranſeas, ſive multum, dummodò totus tranſeas, perfectè diceris Clauſuram violaſse. De limine verò Portæ quidam dicunt, illud neque eſse intra, neque extra Clauſuram. Sed inſpiciendum eſt, qua parte porta claudatur: Quia ſi, ea clauſa, limen remanet intra, erit comprehenſum in clauſura, ſi verò extra remanet, dicitur extrà clauſuram, ut per Bartol. in *l. 1. ff. de cloac.* Franch. *deciſ. 402. num. 11.* An verò tectum contineatur ſub clauſura? Affirmativè reſolvit Sac. Congreg. dum mandavit abſolvi cum pœnitentiis ſalutaribus ad arbitrium quaſdam Moniales, quæ bona fide aſcenderant ſupra tectum ad ſiccanda frumenta, & paſtas ab ipſis elaboratas, ſive ad videndum quoddam feſtum cum ſpeciali prohibitione illuc ultrà aſcendendi propter quamcumque cauſam. Ità in *Comenſi* 18. Septembris ejuſdem anni.

Cum dubitaretur, an prata, & Horti Religioſorum Monaſteriis eorum contigui comprehendantur Conſtitutione B. Pii V. ità ut Mulieri abſque incurſu in cenſuras, in eos ingredi liceat? Sac. Congr. 1. Septembris 1583 cenſuit, comprehendi Mulieres, quæ ſi ingreſſæ fuerint, abſolutione indigere.

Porrò non licet S. R. E. Cardinalibus Monaſteria Monialium ingredi ſine licentia ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, aut niſi ipſa Monaſteria ſint eiſdem aliqua ratione ſubjecta, & in caſibus neceſſariis tantum, ut probat Mirand. *de Sca. Monial. quæſt. 2. art. 13.* Tambur. *de jur. Abbatiſ. diſp. 24. quæſt. 9. n. 1.* & deſumitur ex d. Conſtitutione Greg. XIII. in declaratione §. 1. quæ in ſpecie loquitur etiam de Cardinalibus.

Inquiſitores non poſſunt, neque debent ingredi, vel ire ad Monaſteria Monialium; niſi ex cauſa Sancti Officii, cum ſint etiam comprehenſi in Conſtitutione Clemen. VIII. ut declaravit Sacr. Congregat. S. Offic. 16. Februar. 1628. Regulares Vicarii S. Officii, dum non agitur de rebus ſpectantibus ad Sanctum Officium, non accedant ad Monaſteria Monialium ſine licentia Epiſcopi, vel Sac. Congregationis Epiſc. & Regular. eadem Sac. Congreg. Sancti Officii anno 1640.

Ultimò adducam formulam viſitationis Monialium præſertim quoad Clauſuram:

An clauſura inviolatè ſervetur, & ubi violata ſit reſtitui ſtudioſè curetur?

An quæ de ingreſsu intra Monaſteriorum ſepta, tum Sac. Conc. Trident. Decretis, tum ſanctionibus Apoſtolicis, vel Ordinum Conſtitutionibus ſtatuta ſunt, exactè, atque inviolatè ſerventur?

An ad Monaſteria Monialium contrà Sac. Congregationis decretum quiſpiam accedat, aut accedendi facultas detur?

An licentiæ ad præſcriptum ſerventur?

An quæ de collocutionum locis, cratis, & caminis, aut per Viſitatores Apoſtolicos, aut per Superiores decreta ſunt, executioni demandata ſint?

An Confeſſarii, tum Ordinarii, tum extraordinarii Sac. Congregationis Decretum ſervent?

An Superiores debitè admoniti, vel requiſiti tranſgreſſores puniant?

An in Eccleſiis Monialium ſine Superioris licentia, earum permiſſu quiſpiam celebret?

An quæ

Digitized by Google

An quæ de ſecularibus recipiendis, Novitiis profitendis, puellis in Monaſterio educandis, aut Sac. Congregationis ordinationibus, vel Ordinum Statutis præſcripta ſunt, exactè ſerventur?

An inſtrumenta Muſica, præter Organum in Eccleſiis Monialium contra Ordinum Conſtitutiones adhibeantur, vel in Monaſteriis ſerventur?

An ulla ſit, quæ pecuniam extra communem eleemoſynarum capſulam teneat, vel quidquam, ut proprium poſſideat?

An Monaſteriorum bona, facultate non impetrata, alienentur?

An calculi, ſive computi ad Conſtitutionum præſcriptum reddantur?

An communis vitæ uſus retineatur?

An ſacræ peccatorum Confeſſiones, itemque Sacra Communio ad Regulæ, Sacrique Conc. Trid. præſcriptum fiant?

An diebus feſtis ab externorum collocutionibus abſtineant?

An congruis temporibus Confeſſarii extra ordinem dentur?

An ulla ſit, quæ contra Conſtitutionum diſpoſitionem literas det, recipiatve?

An iterum munera contra præſcriptum dentur, recipianturve?

An amicitiæ cum externis quibuſvis contrahantur, retineanturve jam contractæ?

An Sanctæ Obedientiæ, Paupertatis, & Honeſtatis vota inviolatè ſerventur?

An ulla ſit, quæ libros prophanos, figuraſque obſcænas habeat?

An animalia, & præſertim Canes, Equi, Muli, & Aſini in Monaſteriis ſint?

Reliqua vide *in d. Tom.8. Conſult.47. & de Viſitation.*

An, & quatenus Puella amoveri poſſit à Monaſterio, in qua Avus Paternus mandavit educari? Vide de Matrimonio Tom. 6. Conſult. 100.

An quandò ex Conſtitutionibus Monialium habetur, quod puellæ exteræ ſolvant dotem duplicatam, vel majorem, ſub nomine exterarum comprehendantur Cives ex privilegio? Tom. 7. Conſult. 1.

Affirmativè: quia dum Conſtitutiones hujuſmodi intendunt, quod puellæ Cives ſolvant dotem ordinariam, & cæteræ duplicatam, vel majorem, intelligunt de Civibus originariis. Diſpoſitio enim cenſetur facta in favorem illorum, qui ſunt originarii de loco; appellatione autem Civium propriè, & ſtrictè veniunt tantum originarii, non autem creati ex privilegio, Accurſ. *in l.1. in fin. ff. de tutor. & curator. & in l. Cives C. de Incol.* Bald. *in auth. ſed omnino n. 3. C. ne Uxor. & in l. Cives num.4. C. de appell. & in c. ſignificaſti num. 5. de reſcript.* Aretin. *conſ.77. verſ. circà primum* aliique. Atque ità etiam cenſuit Sac. Congreg. Epiſc. & Regular. in *Materana Civilitatis* die 29. Novemb. 1668.

Item intelligi debent, niſi aliter Conſtitutionibus Monialium receptum ſit, puta, ut nulla puella admittatur pro dote ordinaria, niſi ſit Civis originaria: Quia tunc aſſumpta ad Civilitatem non admittitur, niſi fiat aſſumptio cum clauſula expreſſa, quod aſſumpta pro originaria habenda ſit per notata Baldi in *l. omnes populi num. 25. in fin.*

An Epiſcopus poſſit viſitare Clauſuram Monialium exiſtentium in Monaſteriis Regularium Eccleſiarum ſecularizatarum, vel in eis ſaltem exercere juriſdictionem uti Delegatus Apoſtolicus, &c.? Vide de Regularibus Tom. 7. Conſult. 8.

An Canonicus Pœnitentiarius poſſit eligi in Confeſſorem Monialium? Vide de Capit. & Canon. Tom.7. Conſult.13.

Qua pœna puniendus ſit Epiſcopus committens ſtuprum cum Sanctimoniali? Tomo 7. Conſult. 38.

Sexta Synodus relata in Can. *ſi quis Epiſcopus 27. quæſt. 1.* rem hanc ità definivit: *Si quis Epiſcopus, Diaconus, aut Subdiaconus, aut Lector, aut Pſalmiſta, aut Hoſtiarius cum Muliere ſanctificata Deo mœchatus fuerit, deponatur: Quia Sponſam Chriſti corrupit: Si verò laicus, excommunicetur.*

Per hunc textum Anan. *conſ.1. col. 2.* tenet, quod hoc delictum eſt de merentibus perpetuam depoſitionem, dato etiam, quod tale ſtuprum cum Moniali non ſit notoriè ſcandaloſum, vel diu continuatum, & ait hoc ita declarare Butr. *in c. At ſi Clerici de judic.* & tradit Abb. *in c. Clericus num. 2. de vit. & honeſt. Cler.* Gribland. *in tract. de pœn. omnifar. coſtit. quæſt. 1. ad fin.* ubi per d. text. *in can. Si quis Epiſcopus* docet, quod Clericus cujuſcumque gradus, vel dignitatis deponitur propter hoc delictum ab omni ordine Sacro, & privatur omnibus beneficiis, ac detruditur in arctum Monaſterium ad agendum perpetuam pœnitentiam.

Quod ſi de hoc crimine Epiſcopus non fuerit convictus, ſed adfuerit grave ſcandalum in populo, quod ſedari non poteſt, in hoc caſu intervenire cauſam legitimam cedendi Epiſcopatum, decernit text. in *c. niſi cum pridem de renunciat.* quia Epiſcopus non debet magis temporalem honorem, quam æternam affectare ſalutem.

Si verò renunciare noluerit, poterit Sum. Pontifex illum privare, cum interveniat juſta cauſa. Can. *per principalem 9. quæſt.3.* ibi: *Cum neceſſe fuerit.*

Undè tota difficultas verti poteſt, an adhuc non obſtante, quod Epiſcopus non ſit confeſſus, neque convictus, conſtet de juſta, & ſufficienti cauſa depoſitionis, ita ut poſſit movere Pontificis animum ad illum deponendum, non ſolum ex hactenus deductis in proceſſu, præſertim ex gravi ſcandalo, ſed etiam ex cauſis Sanctiſſimo notis, & abſque defenſionibus; niſi illis, quæ ex proceſſu informativo dari poſſint, & an authoritate Ordinaria, an de plenitudine poteſtatis, an per Breve, an autem per motum proprium? Quibus reſpondeo, quod ſi Papa procedat plenitudine poteſtatis, non requiritur citatio, ſecus autem ſi procedatur de poteſtate Ordinaria, ut per Fagnan. *in c. Conſultationibus de Cler. ægrot. n.69.* Quod ſi procedere velit de plenitudine poteſtatis, procedendum eſt per motum proprium, ut in ſpecie declarat Jo. Menoch. in *cap. ſi motu proprio num.10. & 13. de præb. in 6.* Felin. *in cap. Qua in Eccleſiarum col.23. verſ. limita quinto de conſtit.* & alii.

Qua in re extant ſimilia exempla apud Baron. *anno* 1201. num.38. Ac noſtro tempore Innoc. X. & Alex. VII. depoſuerunt, ſive renunciare compulerunt Epiſcopos N. N. N. N. imputatos de mandato homicidio in ſuis Diœceſibus Clemens X. coegit Epiſcopum N. N. ad renunciandum Epiſcopatum ob probabiliſſima indicia violationis Monialium, & Innocentius XI. anno 1686. privavit Epiſcopatu N.N. ob indiciatum ſtuprum cum Moniali, licet non fuerit confeſſus, neque convictus; Quare uſus fuit Chyrographo, ac motu proprio cum ſupradictis clauſulis, aſſignata congrua, & habito Monaſterio SS. Coſmæ, & Damiani pro carcere.

An puellæ in Monaſterio Monialium prorſus exempto degentes educationis cauſa, & Mulieres ſæculares famulæ Monialium, nullam emittentes Regularem profeſſionem, ſi contingat eas mortem obire in Monaſterio, ſepeliri poſſint, ac debeant in Eccleſia exteriori Monialium, an potius in Parochiali, in cujus Parochia domicilium retinent? Et quid ſi in nulla Parochia retineant domicilium? Vide de Sepult. electión. Tom.7. Conſult.63.

An Moniales S. Claræ ſint immunes à ſolutione quartæ funeralis? Vide de Funerib. Tom.7. Conſult.70.

An Monaſteriis Monial. licitum ſit, an verò Simoniacum exigere aliquam ſummam nomine dotis, ac de illa paciſci pro victu, aliiſque neceſſariis ad ſuſtentationem puellæ volentis ingredi Monaſterium? Ubi quid de aliis pactis? Vide de Simonia Tom. 7. Conſult.90.

1 ***An Epiſcopus juxtà Conſtitutionem Gregorianam poſſit compellere Syndicos, & Miniſtros Monaſterii Monialium Regularibus ſubjecti ad exhibendos libros receptorum, & expenſorum d. Monaſterii pro redditione rationis adminiſtrationis illius bonorum, etiam ſine præſentia Miniſtri Provincialis, cui ſubeſt d. Monaſterium, quatenus interpellatus, recuſet intereſſe?***

2 An

2 *An competat Epiſcopis facultas ex decreto Sac. Conc.* cap. 9. ſeſſ. 22. de reform. *circa exigendas rationes ab Adminiſtratoribus, quatenus debitores comperti fuerint, ad reliquatum ſolvendum juris remediis cogendi?*

3 *Nec non etiam ad effectum in ipſos Adminiſtratores, quatenus fraudulenter adminiſtraverint, criminali judicio animadvertendi?* Tom. 8. Conſult. 19.

AD 1. Poſſe compellere Sac. Cong. Conc. in *Foroſempronienſi* 11. Mart. 1662. Et in *Urbinatenſi* 10. Mart. 1663. *ad d. cap. Conc.*

Ad 2. & 3. Cenſeo affirmativè reſpondendum: quia cum Sac. Conc. *loco cit.* non præſcribat formam aliquam illos cogendi, cenſetur eam reliquiſſe diſpoſitioni juris communis.

An Epiſcopus claudere poſſit feneſtras, ac erigere murum viridarii Regularium: quia ſupereminet Monaſterio Monialium, quas ipſi Regulares inſpiciunt? Vide de Regular. Tom. 8. Conſult. 20.

De Regularibus, & Monialibus, de vita inſtitutione juxtà Regulam, de proprietate omninò ipſis prohibita. Vide de Regular. Tom. 8. Conſult. 45.

Quænam Monaſteria Regularium poſſint bona immobilia poſſidere? Quinam numerus perſonarum in illis conſtituendus, &c.? Quomodo erigenda? Vide de Regularibus Tom. 8. Conſult. 46.

De Clauſura Monialium ad præſcriptum cap. 5. ſeſ. 25. de Regular. Tom. 8. Conſult. 47.

DE hac materia ſatis dictum eſt ſup. *Tom. 6. Conſult.* 85. ubi fusè. Cui adduntur ſequentes declarationes Sacrarum Congregationum.

Caſtelli Maris. Prohibentur laici ſervare Claves Monaſteriorum Monialium.

Adrienſi. Laudandus eſt Epiſcopus, qui Confeſſarium Monaſterii, etiam ſibi non ſubjecti prohibet ab ingreſſu ipſius Monaſterii, & obturare facit Rotam, & feneſtram, quæ ſunt in cubiculo ipſius Confeſſarii.

Zamorenſi. Sanctimoniales omnes, etiam Tertiariæ ſervare debent hoc decretum clauſuræ, ſi tria vota ſubſtantialia emiſerunt. In reliquis verò, quæ tria vota non emiſerunt, ſervanda eſt Bulla Pii V. 4. Kal. Junii anno 1.

Marſicana, & Florentina. Monaſterium Monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectum, poteſt ab Epiſcopo viſitari in iis, quæ pertinent ad Clauſuram. Si autem Monaſterio imminet cura animarum, locus eſt *cap. 9. ejuſdem ſeſs. 25. de Regul.* Et idem cenſendum eſt de his Monaſteriis ſubjectis Religioni Hieroſolymitanæ, ex delegatione Apoſtolica, etiam non obſtante conſuetudine.

Florentina. Quoad acceſſum, & colloquium cum Monialibus ad Crates ſervanda eſt conſuetudo. Quoad licentias ingrediendi intra ſepta, ſervandum eſt Concilium, & quod alias diximus.

Mediolanenſi. Epiſcopus in Monaſteriis Monialium ſuæ Diœceſis alteri Epiſcopo ſubjectis ex Concilio habet jus viſitandi quoad Clauſuram, & eandem poteſtatem quoad alia, quam habet in Monaſteriis ſubjectis Regularibus.

Brixienſi. Ob cauſam conceditur, ut Monialis quandoque exire poſſit à Monaſterio in Eccleſiam exteriorem, ut exorcizari poſſit ubi ſunt Reliquiæ.

Eadem. Hac eadem de cauſa fuit à Sede Apoſtolica conceſſum, ut in domo parentum transferatur per Menſem.

Gienenſi, & Salernitana. Moniales non poſſunt tranſire de uno ad aliud Monaſterium, etiam de conſenſu Epiſcopi, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ; Si autem translatio fiat ad ejuſdem Ordinis Monaſterium, facilius conceditur.

Civitate Caſtelli. Quandò ex permiſſu Sedis Apoſtolicæ transferuntur Moniales de loco, ad locum, translatio fieri debet in aurora, ut à paucis videri poſſit, atque à perſonis gravibus, honeſtis, & conſanguineis deducantur, earumque dotes primo Monaſterio remaneant.

Tranenſi. Moniales non habent juſtam cauſam exeundi à Monaſterio, ut curam Nepotum ſuorum gerant, etiam ſi nullum propinquum haberent.

Ulyſſiponenſi. Curandæ tamen valetudinis cauſa ad balnea Monialem ire poſſe Sedes Apoſtolica conceſſit, dummodò tamen eat cum honeſto perſonarum comitatu, quem Ordinarius tantum cenſuerit, atque tam eundo, quam redeundo ad nullum locum deviet, neque diutius apud d. balnea maneat, quam ad curandam infirmitatem neceſſe fuerit.

Salernitana. Quando reſtaurantur Monaſteria, ſi hoc expedire probatur, fuit permiſſum, ut Novitiæ Moniales ad aliud Monaſterium transferantur, donec opus perficiatur.

Mediolanensi. Mulieres Succurſus Mediolan. quæ pro cura aliarum ibi vivunt, non ſunt cogendæ ad Clauſuram, neque ad profeſſionem.

Vicentina. Si cauſa ſit legitima ex Monaſterio exeundi, licentia datur ab Epiſcopo, & Superiore Regulari.

Abulensi. Ex cauſa Sedes Apoſtolica conceſſit quibuſdam Monialibus, ut tranſirent ad aliud Monaſterium alterius obedientiæ, de conſenſu tamen Superiorum.

Mediolanensi. Licet Virgines in Monaſterio educari poſſint, cum hoc nullo Canone prohibeatur; id tamen fieri debet de ſola licentia Sedis Apoſtolicæ. Contrarium vide inferius in una *Hieracensi*.

Idem dicendum de illa, quæ velit ingredi Monaſterium, in quo aliquando profiteri cupit, ut formæ vivendi, & Regulæ proſpiceret: Nam & hoc caſu licentia Sedis Apoſtolicæ neceſſaria eſt.

Novariensi. Mulieres ingredientes domicilia Fratrum S. Franciſci incidunt in Bullam Gregor. XIII. contra ingredientes Monaſteria, domos, & loca virorum, & mulierum.

Caſtelli Maris. Non tamen prohibentur Superiores Monaſteriorum Monialium, quin ea ingredi poſſint viſitationis cauſa.

Toletana. Ingredi ſepta Monaſterii, nec Religioſis ipſis licet, etiam, ut ſatisfaciant piæ teſtantium voluntati, qui in Monaſteriis Monialium voluerunt quolibet anno Anniverſarium celebrari: Nam hoc caſu ſatisfaciendum eſt, celebrando in Eccleſia exteriori.

Lancianensi. Intrà ſepta Monaſterii nec Miſſas celebrandi cauſa ingredi licet.

Neapolitana. Favore, & gratia ſpeciali nonnunquam conceſſum fuit, ut Guardianus, & Confeſſarius poſſent ſimul ingredi ſepta Monaſterii in die Corporis Chriſti, ut proceſſionaliter cum Monialibus intra Clauſtra incedere poſſint.

Lancianensi. Si Monaſterium Monialium nullam Eccleſiam exteriorem haberet, conceſſum fuit, ut Sacerdos in illud ſemel in Menſe ingrediatur ad celebrandum, & ut Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum Monialibus præberet, & ſic ſolum per ſex Menſes futuros, donec provideatur de Eccleſia exteriori.

Cordubensi. Nobili fœminæ, cujus Progenitores Monaſterium Monialium fundarunt, conceſſum fuit ex magna cauſa, etiam, ut cum duabus aliis Matronis bis in anno illud ingredi poſſit, dummodo in eo non pernoctet.

Neapolitana. Viduis, & mulieribus, quæ volunt ingredi Monaſteria, ut in eis perpetuò vivant, retento ſæculari habitu, à Sede Apoſtolica permittitur, dummodò ingrediantur de conſenſu Abbatiſſæ, & majoris partis Monialium, modeſtoque habitu incedant, legemque Clauſuræ obſervent. Quod ſi ſemel egrediantur, in illud ingredi iterum non permittitur.

Florentina. Permiſſum etiam quandoque fuit Mulieribus habentibus virum abſentem ad tempus in Monaſteriis Monialium permanere.

Bononienſi. Mulieribus non ſolum prohibitum eſt ingredi ſepta Monaſterii Monialium, ſed etiam virorum per Bullam B. Pii V. quæ tamen declaratur, ut non procedat in ingreſſu primi Clauſtri, ubi ſunt aliquæ Indulgentiæ conceſſæ viſitantibus: Nam hac de cauſa Mulieribus in illa ingredi permittitur, vel in eis regionibus, in quibus mulieres operariorum more laborant, juvando fabricatores.

Piſaurenſi. Illa Bulla Pii V. fuit declarata habere locum ſolum in Clauſtro Monaſteriorum virorum, non autem in locis contiguis.

Januenſi. Quandoque etiam fuit ex gratia Sedis Apoſtolicæ conceſſum, ut aliquæ mulieres ſemel ingrediantur Monaſterii ſepta Cartuſienſium cum licentia Superiorum cauſa viſitandi quandam Capellam.

Abulensi. Poſſunt Ordinarii jure proprio puellas, de quibus con-

controvertitur, in Monaſteriis collocare ad tempus, donec lites finiantur.

Neapolitana. Mulier ſæcularis, quæ jam eſt intrà ſepta Monaſterii, eſt expellenda, ſi in illud ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ingreſſa eſt, & contra majoris Monialium partis intentionem.

Eadem. Cauſa infirmitatis Monialium aliquarum Sedes Apoſtolica conceſſit, ut ſecum retinere poſſint famulam ſæcularem cum eiſdem legibus Clauſuræ, & habitus, quibus ſupra; Ordinarius tamen hanc facultatem concedere non poteſt, & de facto conceſſa, ſtatim revocatur.

Hieracenſi. Decreta Concilii non obſtant, quin Virgines educandi cauſa intra Monaſteria ingredi poſſint, & ibi educari uſque ad 25. annum cum habitu modeſto, cum lege communi Clauſuræ, & de conſenſu Abbatiſſæ, & majoris partis Monialium, quæ puellas educare ſolent, quæ ſi ſemel egreſſæ fuerint, ad ea amplius reverti non permittatur ſine nova diſpenſatione, niſi in eo profiteri voluerint.

Panormitana. Mulier, quæ à Monaſterio, ubi educabatur, ſemel eſt egreſſa, non ſolum in illud, ſed nec etiam in aliud ſine Sedis Apoſtolicæ licentia ingredi permittitur.

Caſalenſi, & Marſicana. Quæ autem puella ex cauſa, puta valetudinis, egreditur, & de licentia Ordinarii, de eadem licentia in illud iterum ingredi poteſt, cum ſolitis circumſtantiis, & conditionibus.

Cremonenſi. Illuſtribus puellis, quæ in Monaſteriis cum ſupradictis educari permittitur, à Sede Apoſtolica etiam fuit aliquandò conceſſum, ut famulam ſæcularem ſecum habeant cum eiſdem legibus.

Bergemenſi, & Mediolanenſi. Qui habent licentiam ingrediendi Monaſteria à Superioribus, & illa utantur levibus de cauſis, incidunt in pœnas Bullæ Greg. XIII. dat. Idib. Jun. 1576. in quibus incidunt, qui ſine licentia ingrediuntur Monaſteria.

Mediolanenſi, & Feretrana. Ingrediendi ſepta Monaſterii facultatem Epiſcopus concedere poteſt in Monaſteriis, etiam exemptis ſuæ Diœceſis, dummodò Regularibus ſubjecta non ſint; nam & hoc caſu Regulares ipſi Superiores licentiam concedunt. Verum de hac re vide, quæ alias diximus.

Mediolanenſi. Licentia verò in ſcriptis, non autem oretenus concedenda eſt; Cardinalis autem S. Praxedis, qui fuit S. Carolus circà denegandas licentias, poteſt facere, quod ſibi placet de particulari reſcripto Sedis Apoſtolicæ.

Eadem. Ingredientes cum Epiſcopo in Monaſteriis Monialium, non eſt neceſſè, ut habeant licentiam in ſcriptis.

Tarviſienſi. Volentes ingredi Monaſteria ex aliqua cauſa, quantum libet neceſſaria, debent licentiam ab Epiſcopo petere, qui illam in caſibus neceſſariis concedere debet.

Mediolanenſi. Non poteſt Epiſcopus cauſa correctionis, pœnitentiæ, vel examinis, etiam in cauſis criminalibus, Moniales è Monaſterio egredi facere, nec minus ipſæ egredi valent, Vicarius Generalis, nec præſente, neque abſente Epiſcopo poteſt concedere licentiam ingrediendi Monaſteria, niſi Epiſcopus ſpecialiter hanc facultatem ei conceſſit.

Papienſi. Monaſteria Monialium extra Urbes aut Oppida, etiam quæ ea ſint exempta, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjecta, poſſunt Ordinarii, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, & Monaſteria intrà Urbem trasferre juxtà hoc decretum.

Mediolanenſi. Si conſuetudo eſt, quod Epiſcopus ſolus det licentiam ingrediendi, & alloquendi Moniales, etiam in Monaſteriis ſubjectis Regularibus, ſervanda eſt hujuſmodi conſuetudo, etiam in Monaſteriis prædictis privativè ad Superiorem Regularem.

Eadem. Epiſcopus viſitans Clauſuram Monialium Regularibus ſubjectarum, poteſt eas examinare in his, quæ pertinent ad clauſuram, & poteſt etiam ſermonem habere ad Moniales intra, & extra ad crates, & Sacramenta miniſtrare.

De ratione eligendi Superiores Regulares ad decretum cap. 6. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regul. Vide de Regular. Tom 8. Conſult. 48.

Qua, & quomodò in Abbatiſſas, & quocumque nomine Præfectas eligendæ? Et an duobus Monaſteriis ulla præfici poſſit. Idque ad præſcriptum cap. 7. Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regul. Tom. 8. Conſult. 49.

POnitur in ſupradicto decreto præficiendæ Monaſterio juxtà Can. Sanctimoniales 20. qu. 1. Electionem tamen Abbatiſſæ, quæ præficitur in Monaſteriis, ſeu Collegio Canoniſſarum Regularium, de quibus *in cap. Indemnitatibus §. penult. de elect. in 6.* eo excepto, quod de eligendis profeſſis ſtatuitur, quippè quia nullum emittunt votum, præſuppoſito, quod ab immemorabili in ejus electione diſpoſitioni *d. cap. Indemnitatibus* nulla ſit habita ratio Sac. Congreg. cenſuit, non comprehendi hoc decreto, ſed teneri obſervare ea, quæ decernuntur *in d. cap.* & hujuſmodi conſuetudinem eſſe rejiciendam, tanquam corruptelam, quod ſi illæ Canoniſſæ profeſſionem emitterent, comprehendi Concilii decreto, quæ deciſio iterum fuit propoſita, & diſcuſſa, & Sac. Congr. perſtitit in deciſis.

Si nullum aliud in tota Provincia Monaſterium ejuſdem Ordinis reperiatur: quia Monaſterium recens, & reperiretur Monialis, quæ prædita eſſet qualitatibus requiſitis in hoc decreto, Sac. Congr. reſpondit ex Monialibus in dicto Monaſterio exiſtentibus, eam eſſe eligendam, quæ melior ſit, & magis idonea cæteris.

Sed an poſt Bullam B. Pii V. de egreſſu Monialium, liceat Generali Superiori de Monaſterio ad Monaſterium Monialem transferre, ut in eo, ad quod transfertur Abbatiſſæ munere fungatur? Facta relatione Greg. XIII. Sanctitas Sua dixit, Bullam corrigere decretum Concilii *cap. 7. ſeſſ. 25. de Regul.* & ideò ex hoc decreto non licere amplius extrahere Moniales de Monaſterio pro conſtituenda Abbatiſſa in alio, niſi obtenta ſpeciali licentia à Sede Apoſtolica.

Duobus verò Monaſteriis nulla præficiatur, quod prohibitum erat in Monaſteriis fœminarum in Concilio Viennenſi *cap. 6.* & in Monaſteriis virorum *Can. 421. quæſt. 1.* & circa eum, qui præeſt electioni, cum Imperatrix, quæ plurima privilegia quoad Moniales, Abbatiſſæ electionem, aliaque plura habebat, eorum confirmationem, & amplificationem à Gregor. XIII. petiiſſet. Sac. Congr. reſpondit, Sereniſſimam Imperatricem, quandò jam degit in Hiſpania, conſultius facturam à gratiis conceſſis abſtinere, quam cum novas in hujuſmodi re ſibi concedi poſtulet.

Regimen Monaſteriorum non habentium Ordinarios Regulares viſitatores, quomodò inſtituendum ex Conc. Trident. cap. 8. ſeſſ. 25. de Regul. Vide de Regularibus Tom. 8 Conſult. 50.

De quibus Monaſteriis agat Sac. Concil. Trid. cap. 9. ſeſſ. 25. de Regular. Tom. 8. Conſult. 51.

EX ſententia Sac. Congr. dictum decretum agit de Monaſteriis Monialium ſubjectis Sedi Apoſtolicæ, vel aliis, non de iis, quæ ſubduntur Generalibus, vel ab aliis Regularibus reguntur; Undè cum Hieracenſis Epiſcopus vellet jure Ordinario viſitare Monaſterium Sanctæ Mariæ de Valleviridi de Terra Caſtri Veteris Hieracenſis Diœceſis Ordinis Carmelitarum, quod prætendebatur ſubjectum à fundatione Monaſterio S. Mariæ de Valleviride, & ejus Provincialiſſæ pro tempore exiſten. Meſſanenſis Civitatis, & oſtendebatur ſuſceptum ſub D. Petri protectione per Bullam Clementis, Sac. Congr. primò cenſuit hoc decretum intelligi de Regularibus fœminis, prout & alias decretum fuit, nec obſtare rationem Clauſuræ per Gloſ. in Clementina *attendentes de ſtatu Monach.* Deindè dixit, quod cum Epiſcopus gubernare, & viſitare velit ex hoc decreto, & Concilium requirat, quod Monaſterium ſit immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjectum, iſtud autem ex Bulla Clementis non probatur: quia ſcilicet dictum Monaſterium non appareat exemptum ab Ordinario, adeat Judicem competentem quanquam difficilè erit ſuſtinere, quod d. Monaſterium non ſit exemptum, ſicut ſunt omnia reliqua regularia.

De Confeſſione, & Communione ſemel ſingulis Menſibus à Monialibus facienda. De Confeſſario extraordinario eis ab Epiſcopo offerendo, & quo loco apud illas Euchariſtia aſſervanda? Tom. 8. Conſult. 52.

SAc. Conc. Trid. his de rebus ità decernit *cap. 10. ſeſſ. 25. de Regul.* Attendant diligenter Epiſcopi, ac cæteri Superiores Monaſteriorum Sanctimonialium, ut in Conſtitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, ut ſaltem ſemel ſingulis Menſibus confeſſionem peccatorum faciant, & Sacroſanctam Euchariſtiam ſuſcipiant, ut eo ſe ſalutari præſidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter ſuperandas. Præter ordinarium autem Confeſſarium, alius

extra-

Digitized by Google

extraordinarius ab Epiſcopo, & aliis Superioribus, aut ter in anno offeratur, qui omnium confeſſiones audire debeat; Quod verò ad SS. Chriſti Corpus intra Chorum, vel ſepta Monaſterii, & non in publica Eccleſia conſervetur, prohibet S. Synodus, non obſtante quocumque indulto, aut privilegio.

Id quod diſponitur de Confeſſione, & Communione habetur in Clem. *nè in agro §. ſanè de ſtat. Monach.* Et quo ad Confeſſarium extraordinarium hoc verbo *extraordinarius* Greg.XIII. dixit, comprehendi tum Regularem alterius ordinis tum ſæcularem Sacerdotem, ex quo Superior poterit quidem, non tamen tenetur offerre extraordinarium Confeſſorem ſæcularem, vel alterius Ordinis Monialibus ſibi ſubjectis; Hac tamen facultate non debebit uti, niſi magna cum diſcretione, & ubi ageretur de periculo animarum. Nihil tamen ſuper hoc Sac. Congr. ſtatuendum exiſtimavit, ut conſuleretur exiſtimationi Religionum, & reddetur cauſa Monialibus licentius agendi contra Superiores. Præterquamquod illi, qui ſunt alterius Religionis, non poſſunt benè cognoſcere de tranſgreſſionibus illius Regulæ, cujus notitiam non habent. Non tamen dixit ex hoc Sac. Congreg. Moniales omnes teneri confiteri extraordinario Confeſſori oblato, ſed eſſe in arbitrio Monialium, cui maluerint, confiteri, extraordinario ſcilicet, vel ordinario.

Et quoad aſſervandam Euchariſtiam Sac. Congr. cenſuit, primum relatum eſſe verum ſenſum, & proprium hujus decreti, & addidit, quod præcipitur in publica Eccleſia conſervandum eſſe, intelligitur de ea Eccleſia, in qua id ſecundum Canones fieri debet decreto d. Concilii obſtare, quominus intra Chorum, vel ſepta Monaſterii locetur.

Super iſtos autem Confeſſores Regulares, etiam extraordinarios datos Monialibus ex hoc decreto Epiſcopi nullam juriſdictionem habent.

Regienſi. Ex facultate hujus decreti Epiſcopus poteſt dare Confeſſorem Monialibus ſubjectis Regularibus, quæ nulla ratione induci poſſunt, ut peccata ſua Regularibus confiteantur.

Toletana. SS. Euchariſtiæ Sacramentum non in Choro Monialium, ſed in Eccleſia exteriori conſervetur, non obſtante quacumque conſuetudine contraria, nec poteſt in feneſtrella illius parietis, quæ disjungit Chorum Monaſterii ab Eccleſia, retineri, & ubi conſuetudo inolevit, eſt omninò tollenda.

An, & quatenus Regulares in obſervatione cenſurarum Epiſcopalium, & feſtorum Diœceſis conformari teneantur? Vide de Feſtis Tom. 8. Conſult. 53.

Profeſſio Religioſa, qua ætate fieri debeat? Vide de Regular. Tom. 8. Conſult. 55.

Quandò renunciatio, aut obligatio Regularium facienda ſit? Vide de Regular. Tom 8. Conſul. 56.

De exploratione puellarum habitum Regulare ſuſcipere, & profeſſionem emittere volentium, juxtà cap. 17. ſeſſ. 25. de Regular. *& de earum libertate ad ingrediendum Monaſterium*, juxtà cap. 18. ejuſdem ſeſſ. Tom. 8. Conſult. 57.

CUm circà profeſſionem duo, in primis attendenda ſint, ætas nimirum, & ſpontanea voluntas; dictumque ſit ſupra de ætate, modò circa voluntatem Sanctimonialium Sac. Conc. remedium adhibere voluit, quæ opportuna viſa ſunt. Et primò in hoc decreto 17. agitur de exploranda Virginum voluntate, determinatur tempus ſuſcipiendi habitum, & quomodò adhibendus ſit Epiſcopus, vel ejus Vicarius ad explorandam voluntatem. De libertate autem profeſſionis *in cap. 1. de his quæ vi, metuſve cauſa fiunt*, ibique DD. *in cap. 1. de Regul.* & in Can. *præſenſ. 20. quæſt. 3. ac per tot.*

Hoc autem decretum ſolummodò de Virginibus diſponit, non autem de viris, & jure veteri nihil de hoc cautum reperitur *in cap. 1. de Regul. in 6.* Solum dicitur, ſufficere, quod anno 15. emittatur profeſſio. Quæ exploratio fieri debet tam in habitus ſuſceptione, quam antequam profeſſio emittatur. Dixitque Sacr. Congr. hujuſmodi explorationem voluntatis ad Epiſcopum, vel ejus Vicarium pertinere, dictum fuit à Sac. Congr. etiam in Monaſteriis ipſis Regularibus ſubjectis, etiam ſi Monaſteria ſint in locis exemptorum inferiorum, dummodò tamen ſint in Diœceſi ipſius Epiſcopi. Nec obſtabit, quod puella ſit alterius Diœceſis, cum ab eo Epiſcopo, in cujus Diœceſi Monaſterium eſt, talis exploratio ſit facienda ante Crates tamen Monaſterii, Quod ſi juſta aliqua cauſa ſubſit, tunc demum in exteriori Eccleſia ipſius Monaſterii, vel alia commodiori, & non alibi.

Et dum quæreretur, ut Virginis voluntas rurſus exploraretur, & quidem extra Monaſterium, cum vereretur, nè Moniales ipſæ bona illius conſequi extra blanditiis ſeducerent, Sacr. Congr. reſpondit, id ad petitionem illius, qui volebat illam in uxorem ducere, non eſſe faciendum, ſed quandò advenerit tempus profeſſionis, ſi Epiſcopus id, quod proponitur, ſuſpicabitur, educat eam è Monaſterio, & perducat, vel in Eccleſiam Monaſterii exteriorem, prout ſibi magis videbitur commodum pro exploranda libera voluntate puellæ. Undè etiam poſſe Epiſcopum cenſuit Sac. Congregat. per edictum prohibere, propoſitis pœnis, quas ipſe judicaverit, tam contra Præfectam Monaſterii, quam contra Superiores ipſarum Monialium, ne puellę profeſſionem emittant, niſi explorata prius illarum voluntate ab Ordinario.

Quo verò ad *cap. 18. ejuſdem ſeſſ.* ut Sanctimoniales ſpontanea voluntate profeſſæ efficiantur, in eo decreto tam contra cogentes, quam impedientes, ac ſinentes illas non ſpontè ingredi Monaſterium, graviſſima excommunicationis ſententia fertur. Idem habet *Can. ult. 32. q. 2.* & Conc. Tolet. 3. *c. 10.* Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ pœnitentes, aut Convertitæ appellantur, in quibus Conſtitutiones earum ſerventur. Quæ Pœnitentes, aut Convertitæ ex Sac. Congreg. poſſunt profeſſionem emittere, juxtà diſpoſitionem juris communis, earumque Conſtitutionum. Et advertendum, quod hodie tenentur ad Clauſuram formalem, & ad emiſſionem profeſſionis trium votorum ex decreto B. Pii V. & Greg. XIII. nec in earum Monaſteriis poſſunt reponi amplius Moniales aliorum Monaſteriorum, quæ ſub Clauſura degunt, correctionis cauſa, nec amplius egredi ipſæ Convertitæ.

An Monialis poſſit in ſua Cella conſtruere feneſtram, per quam proſpiciatur in Cellam alterius Monialis? Ubi & quid ſi eſſet conſtructa, & aliqua de interdicto novi operis nunciatione, ac multæ declarationes S. Congreg. circa Cellas Monialium. Tom. 8. Conſult. 64.

AFfirmativè: Nam unicuique licet in infinitum, & quod dici ſolet, ad Cœlum uſque ſuprà ſolum ſuum imponere, ædes etiam vicini obſcurando, *l. cum eo l. cujus de ſer. rob.* dummodò id faciat ad ſui utilitatem, non autem ad emulationem, *l. alias, & l. ſeq.* ubi Bald. & alii, *Cod. de ſeru. & aqu.* traditque Berrous *conſ. 135. num. 15. vol. 3.* Theſ. *deciſ. 41. num. 15.* Rota in Romana altius tollendi, & in *Romana Tramontana* coram Pirovano, ac Butatto poſt Fenzon. *ad ſtat. Urb. c. 104. n. 46. cum ſeqq.*

Tum quod nè publicus ædificiorum aſpectus ruinis deformetur *l. 2. ſi quis nemine l. ſi ff. ne quid in loc. pub. l. 2. Cod. de ediſ. priu.* Tum etiam, quod ædificante ad inopiam traducto neceſſum haberemus, alioqui noſtro ſumptu demoliri, quod alter temerè feciſſet, *l. 3. ff. hoc autem ff. de itiner.*

Porrò tunc dicitur intercedere emulatio, quando poſſit ex feneſtra æquè facilè haberi lumen ex alia parte. Quod ſi ſecus fiat, feneſtræ apertio dicitur facta in damnum, ac præjudicium vicini, atque adeò ad æmulationem. Cæphal. *conſ. 130. num. 11. cum ſeqq.* Berous *dict. conſ. 135. num. 7.* Sperell. *deciſ. 55. num. 32.* Rota *deciſ. 29. num. 10. par. 15. dec. 348. num 18. par. 17. & deciſ. 69. num. 22. par. 18. recent. & in Lauretana feneſtrarum* 28. Jun. 1669. *§. quod eò magis cum ſeqq.* coram Calataju.

Neque obſtat, quod non liceat vicinis tollere parietem, & aperire feneſtras, per quos proſpiciatur in domos Monialium, ut declaravit ſæpius Sac. Cong. Epiſc. & Regul. præſertim in *Liciensi* 1605. 28. Febr. in qua dixit, quod nullo modo debet eſſe proſpectus in Monaſteria Monialium, & econtra, nè quidem à feneſtris Turris Campanariæ alicujus Eccleſiæ vicinæ, ut in *Portugallenſi* 16. April. ejuſdem anni, ſed pleno muro feneſtræ debent obſtrui, ut in *Aquilana* 31. Julii 1612. etiam illæ, quæ ſunt in Monaſterio Monialium, per quas videre poſſent, ac videri, ut in *Parmenſi* 28. Novemb. 1636. Nec alicui permitti debet ædificium tollere, ſi per illud haberetur proſpectus in Monaſterium, ut in *Interamnenſi* 16. Maji 1612. & in *Barenſi* 18. Februarii 1617. Suntque demoliendæ manſiones conſtructæ in viculo intermedio,

Digitized by Google

dio, & claudendum eſt ambulacrum, quod à tecto Monaſterio imminet, eique prædominat, ut in *Aſſiſienſi* 11. Jun. 1653. non obſtante qualibet appellatione, vel recurſu, & in *Converſanenſi* 8. Auguſti ejuſdem anni 1653. Quinimo prohibetur Monialibus ſub gravibus pœnis uſus teloſcopii, ſive coſpicilli tubulati longioris, ut in *Anconitana* 1. Octobris 1627.

Nam etſi proſpectus in Cellas Monialium non impedit elevationem edificii, & aperitionem feneſtrarum: quia proſpicere Monaſteria Monialium non eſt per ſe prohibitum, atque adeò ex eo non infertur limitatio regulæ text. *in d. l. altius*, nihilominus hoc privilegium militat, dumtaxat favore Monialium, nè proſpiciantur à vicinis laicis; quia decet Moniales ab aſpectibus ſæcularium eſſe omninò ſeparatas.

Secus autem quoad ipſas Moniales inter ſe, ſi una proſpiciatur ab alia: quia inter ipſas ceſſat ratio textus *in d. capit. 1. de ſtat. Regul.* ſcilicet commoditas laſciviæ, ac timor inhoneſtæ conſiderationis, ideòque inter eas obſervanda eſt regula d. text. *in l. altius*, cum non ſit prohibitum unam Monialem alteram proſpicere, ſicut non eſt prohibitum laicos proſpicere in domos laicorum.

Cum igitur liceat uni Moniali hujuſmodi feneſtram de novo aperire, quamvis per eam habeatur proſpectus ad Cellam alterius Monialis, erit per conſequens magis licitum eam retinere, poſtquam à multo tempore fuerit aperta: Quia illæ, quæ de novo conſtrui permittuntur, ubi factæ ſunt, facilius ſuſtinentur, ex vulgari *l. in ambiguis*, *§. non eſt novum*, ubi DD. *ff. de reg. iur.*

Cæterum de Cellis Monialium hæc accipe ex Sacr. Congr. Epiſc. & Regul. Cellarum vacatio quotieſcumque occurrerit per Monialium obitum, aut per quemcumque alium caſum, fieri debet illarum diſtributio aliis Monialibus profeſſione anterioribus, ut in *Mutinenſi* 10. Apr. 1615. Vacantes aſſignari debent ſecundum antianitatem, nec Superior Regularis poteſt aliter ordinare in *Ferarrienſi* 3. Jun. 1597. Et antianitas incipit à die profeſſionis emiſſæ, non autem habitus ſuſcepti 5. Jul. 1645. Idque non obſtantibus Superiorum mandatis, in *Mediolanenſi* 5. Febr. 1601. *in Faventina* 11. April. 1603. in *Averſana* 26. Jan. 1604. & 26. Jun. 1648. & alibi ſæpius. Niſi tamen in aliquo Monaſterio adeſſet conſuetudo immemorabilis, quod Cellæ vacantes diſtribuantur, & aſſignentur ad arbitrium Abbatiſſæ, & Diſcretarum, in *Mutinenſi* 24. Januar. 1653. Habitatio verò in Cellis ſeparatis prohibetur ab Urban. IV. Monialibus S. Claræ in *Faventina* 30. Auguſti 1619. Vel ſaltem, nè ſeras habeant in Cellarum januis, ſed ſolum in porta communi dormitorii, cujus clavis ſit apud Abbatiſſam. In *Senegallien.* 11. Jan. 1622. & in *Aſſiſienſi* 16. Jul. 1624. Concedi tamen poteſt Moniali, Cellam ædificare, eaque uti ſua vita durante, vel alia à ſuis conſanguineis ædificata. In *Ceſenatenſi* 2. Jan. 1601. in *Bituntina* 5. Junii 1607. & in aliis. Nec debet ab ea removeri pro faciendo valetudinario in *Aſſiſien.* 9. Febr. 1624. & in *Cæſaraugustana* 11. Maii 1635. Non tamen illam vendere, in *Mediolanen.* 8. Nov. 1625. Licet vellet erogare pretium in utilitatem Monaſterii, niſi de licentia Sacræ Congregationis, & conſenſu Monialium, in *Veneta* 3. Maii 1647. Neque decernere, quod Monialis antiana, quæ Cellam optare vult, teneatur aliquid ſolvere, in *Ianuenſi* 22. Dec. 1620. quod ſervari debet, etiam in caſu permutationis, nè via fraudibus aperiatur, in *Neapolitana* 17. Novemb. 1628. Datur nihilominus aliquando facultas Abbatiſſæ, & Monialibus, ut ob aliquam legitimam cauſam capitulariter, & per vota ſecreta dare poſſint Cellas vacantes profeſſione poſterioribus, nè Moniales contra votum paupertatis arrogent ſibi Cellas, tanquam proprias. 19. Mart. 1619. Nulla verò Monialis cogi debet ad optandas Cellas; *in Nolana* 10. Jun. 1616. Cella autem amplior collocutorio vicina aufertur Moniali particulari, & ad communem uſum deſtinatur. 6. Octob. 1645. Pluralitas verò Cellarum prohiberi poteſt, præcipuè cum exindè ſequuntur inconvenientia. In *Mediolanenſi* 14. Januar. 1647. Et ex rationabili cauſa poteſt concedi in *Ianuenſi* 15. Jul. 1650. Epiſcopus autem præcipere poteſt Monialibus, etiam exemptis, etiam Regularibus ſubiectis, ut habeant locum ſeparatum, & commodum pro Novitiis, & puellis educandis, & prohibere, nè illas extra dictum locum teneant ex quovis prætextu, etiam licentiæ Superiorum. Inſuper decernere, ac declarare, quod Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, quæ tempore ſui officii noluerunt recipere Noviciarum locorumque diſtinctorum erectionem, ad illud officium, & in futurum amplius eligi non poſſint. Et etiam Moniales particulares cujuſcumque Monaſterii, quæ recipiunt Novitias, vel puellas educandas in ſuis Cellis, ſint ipſo jure voce activa, & paſſiva privatæ, in *Patavina* 21. Junii 1605.

An Monialis poſſit facere renunciationem legati ſibi relicti, reſervata ſibi parte illius, ſua vita durante, & ſub conditione, quod nihil Monaſterio acquiratur? Vide de Legatis Tom. 8. Conſult. 117.

1 *An in electionibus Abbatiſſarum in Monaſteriis Regularibus ſubiectis una cum Vicario Generali intereſſe poſſit etiam Notarius Epiſcopalis?*

2 *An Electio facta abſque intereſſentia Vicarii, & Notarii ſit contra Conſtitutionem Greg. XV. ac propterea nulla?* Tom. 8. Conſult. 120.

AD 1. Negativè: Quia ex Conſtitutione 18. ſan: me: Gregor. XV. §. *quinto*, ſolum permittitur Epiſcopo, ut una cum Superioribus Regularibus hujuſmodi electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere poſſit, atque adeò nulla juriſdictio Epiſcopo tribuitur, ſed ſolum nuda præſidentia. Paſqualig. in Lauret. de Franch. *de controver. inter Epiſc. & Regul. p. 1. n. 652.* ut ſcilicet ſolum attendat, nè in electione aliquid, vel contra Canones, vel contra utilitatem Monaſterii fiat; Velle autem uti proprio Notario eſt actus juriſdictionis: quia perceptio, & ſubſcriptio votorum eſt pars electionis, atque adeo juriſdictionis, quæ ſolum competit Superioribus Regularibus in Monaſteriis Monialium ſibi ſubiectis, tanquam illorum Ordinariis. Paſſar. *de elec. Abbatiſ. c. 40. n.* 31. ad quos ſolos, non autem ad Epiſcopum ſpectat electionem confirmare, ut ex declaratione 5. ſuper dicta Conſt. Greg.

Id, quod confirmatur ex declaratione Sacræ Congregationis Conc. in una *Urbana* 10. Sept. 1639. relata à Peyrino *tom. 3. de privil. Regul. decret.* 16. quæ cenſuit, Epiſcopum in electione Abbatiſſarum Monaſterii Monialium Regularibus ſubiectarum non poſſe exquirere, ſeu recipere vota Monialium, ſed illa exquiri, ac recipi debere à Superiore Regulari, ſciente tamen, & audiente eodem Epiſcopo. Ergò neque uti poterit opera ſui proprii Notarii. Alioquin ipſe exquireret, ſeu reciperet vota Monialium contra formam hujus decreti.

Ad 2. Pariter negativè: Tum quia ſibi imputare debet Epiſcopus, ſive ejus Vicarius, ſi noluit vocatus, atque monitus de electione, illi præeſſe abſque præjudicio juriſdictionis Superiorum Regularium, ac Sedis Apoſtolicæ. Alioquin electio penderet omnino ab ejus voluntate: Tum etiam quia, cum in dicta Conſtitutione Greg. non adſit decretum irritans electio, etiam in caſu veræ contraventionis, non eſt nulla. Paſqualig. *l. c. n.* 33. Et licet Nicol. *in floſc. v. Abbatiſſa n. 4.* referat, quod electio Abbatiſſæ eſt nulla, ſi facta fuerit ſine conſenſu Ordinarii ex Sacra Congregatione Epiſc. in *Barenſi* 2. Maii 1600. Etiam in Monaſteriis Regularium gubernio ſubiectis ex Sacra Congregatione Conc. Id tamen procedere debet, quando Epiſcopus declaravit, ſe velle uti facultate ſibi in hac parte attributa per dictam Conſtitutionem Greg. & ea eadem declaratione Conc. non autem ſi vellet ea abuti, ut in hoc caſu. Idem quando Epiſcopus eſſet omninò contemptus, & non monitus de electione, ut per eundem Paſqualigum *ubi ſupra*. Atque ita quoad utrumque dubium cenſuit Sac. Congregat. Conc. 4. Maii 1675.

An contraveniens edicto Epiſcopi in materia Clauſuræ Monialium, poſſit ab excommunicatione inflicta, & Epiſcopo edicenti reſervata, abſolvi à Metropolitano, vel à quocunque alio Epiſcopo? Vide de Cenſur. Tom. 8. Conſult. 128.

An Moniales teneantur ad ſubſidium charitativum. Vide de Immunit. Tom. 9. Conſult. 53.

An, & quatenus Virgines in Collegio viventes, ac voventes in profeſſione perpetuam caſtitatem, atque obedientiam Præfectæ, ac victuras, & morituras in d. Collegio, obligentur ejus Regulis, & Conſtitutionibus, poſſintque ad ſuum libitum d. Collegio diſcedere, ac illis dotes ſint reſtituendæ? Vide de Colleg. Tom. 9. Conſult. 73.

An, & quatenus Superiores Regulares poſſint annum probationis Novitio prorogare, ita ut anno probationis jam completo, ſed prorogatione non ſervata, profeſſio indè emiſſa ſit irrita? Et quid de profeſſione tacita? Vide de Regular. Tom. 9. Conſult. 87.

An Moniales teneantur ſubire onus hæreditatis, ut in caſu poſito. Vide de Teſtam. Tom. 9. Conſult. 138.

De forma viſitationis Monialium. Vide de Viſitatione Tom. 9. Conſult. 146. ſub num. 81. de Viſitator. Apoſtolic. & num. 122. 123. 163. & 164.

1 *An Epiſcopus in Viſitatione poſſit præcipere Abbatiſſæ Monialium, ut in virtute S. Obedientiæ, ac ſub pœna privationis officii, aliiſque &c. curet intrà certum tempus, ut recens murus altius tollatur, inſtar muri jam conſtructi, nè intus Clauſuram nullatenus poſſit haberi aſpectus, ullumque vicinorum colloquium?*

2 *An ab hujuſmodi decretis appellari poſſit, prætextu concordiæ non obſervatæ, vel læſionis in emptione ſitus muri conſtructi, & conſtruendi? Ubi quomodò probanda ſit læſio, & ad rem alia.* Tom. 9. Conſult. 149.

AFfirmativè: Nam agitur de decreto, quod reſpicit Monialium Clauſuram, cui imminet periculum ſacrilegii ex Sacro Conc. Trid. *cap. 5. ſeſſ. 25. de Regul.* atque ex Bonifac. VIII. *in cap. periculoſo de ſtat. Regul. in 6.* innovato à dicto Tridentino, ubi Gemin. *num.* 1. Franch. *num.* 3. ajunt, quod hujuſmodi decreta debent ſtatim executioni demandari ſub pœna excommunicationis, & quatenus opus ſit, etiam invocando brachium ſæculare. Et utraque diſpoſitio fuit cum ampliſſimis clauſulis à Beato Pio V. Conſt. 8. confirmata. Idque præſertim in illis Civitatibus, in quibus à Sacra Congreg. Epiſc. in hac re peculiaria decreta ſunt edita, ut in *Civitate Neapolitana, & Salernitana* apud Quarant. *in Sum. Bullar. tit. de Monaſt. Monial.* ubi ſolum eis permittuntur feneſtræ ad lumen excipiendum neceſſariæ, quæ tamen tales eſſe debent, ut nullo modo proſpici, aut proſpicere queant; Undè Epiſcopus, etiam extrà viſitationem providere poteſt, ut alibi diximus.

Ac præcipuè, ſi etiam acceſſerit concordia inter Moniales, & alios Regulares vicinos à Sede Apoſtolica confirmata, ut hujuſmodi murus ſit altus, inſtar jam conſtructi. Quo caſu cogi poſſunt ad illius obſervationem. Gregor. *dec.* 557. ibique Add. *num.* 9. & Rota in *Terracinen. Sacriſtiæ* 9. Junii 1630. coram Juſto; Non obſtante aſſerta concordiæ læſione, quæ etiam ſi probaretur incontinenti, ac per evidentiam rei, non poteſt impedire, nè decretum hujuſmodi executioni ſtatim demandetur ob periculoſum Monialium ſtatum, cum certum ſit, quod ejuſmodi tranſactiones, & concordiæ non poſſunt reſcindi, niſi per tres conformes. Cavaler. *dec.* 550. *num.* 4.

Qua in re notandum, quod ad effectum reſciſſionis concordiæ, læſio debet eſſe, non ſolum magna, ſed etiam ultrà dimidiam enormiſſimè. Magna enim ſola non ſufficit. Bald. *conſ.* 281. *in fin. lib.* 1. Dec. *conſ.* 474. *num.* 10. ubi de communi Alexius *conſ.* 42. *num.* 12. *lib.* 1. aliique.

Cum igitur agatur de Clauſura Monialium, ac de executione decreti emanati in actu viſitationis, nullam admittit appellationem ſuſpenſivam. Rot. in *Raguſina attentatorum* 15. Junii 1616. coram Remboldo. Oldrad. *conſ.* 89. Lancel. *de attent. cap.* 12. *limit.* 18. *num.* 6. & nos alibi, utique celeri executioni demandandum omninò eſt, quibuſcumque non obſtantibus.

1 *An, & quatenus vicinorum feneſtræ claudendæ, ne introſpiciant Monaſteria Regularium, & Monialium?*

2 *Et quatenus Regulares, ac Moniales feneſtram in viam publicam reſpicientem efficere poſſint?* Tom. 9. Conſult. 155.

AD 1. Si conſtet, quod per feneſtras vicinas poſſint Regularium, & Monialium ſecreta videri, occurrendum exiſtimo huic ſervituti Padil. *in l. altius num.* 19. *C. de ſervit.* Vel ſcilicet claudere faciendo feneſtras ob bonum publicum. Bero *conſ.* 135. *num.* 9. *ac* 10. *lib.* 3. Vel eas reducendo ad lumen tantum. Rota in *Romana altius non tollen.* 30. Maji 1622. coram Buratto §. *quo vero ad propoſitum* apud Rubeum *in ſuis ſingul. fol.* 515. Vel demum cogendo Dominum domus ad vendendum jus ſervitutis, etiam ſi via ſit intermedia; ita ut poſteà feneſtræ omninò claudantur, aut fabrica dictæ domus reducatur ad priſtinum ſtatum. Gomez. *ad l.* 46. *Tauri n.* 9. Padil. *loc. cit. n.* 20. & Franch. *dec.* 223. *num.* 4.

Agitur enim de domo privata, ſervitutem inſerente loco Religioſo, qui gaudet favore loci publici, ut in *d. Romana altius non tollen.* 3. Decembris 1618. coram Pirovano apud eundem Rubeum *fol.* 514. Quo in caſu utilitas privata poſtponitur, nec permittitur privato, etiam in ſuo ædificare, quandò præjudicium infertur loco publico. Padil. *ibidem num.* 28.

Maximè, ſi ex teſtibus appareat, quod domus fuerit noviter in hanc formam redacta, ex quo ſequitur prædicta ſervitus, & tamen nequidem Eccleſia poteſt de novo ædificari, ſi ex tali ædificio præjudicetur alteri Eccleſiæ jam conſtructæ, ut per Seraph. *dec.* 847. *num.* 1.

Servitus vero; & præjudicium illatum apparere poterit ex ipſa oculari inſpectione, quæ alias ſuperat probationes. Bald. *in l. contrà negantem n.* 10. *C. ad l. Aquil.* Alex. *conſ.* 134. *n.* 14. *lib.* 2. ac alii.

Ad 2. Extat Congregationis S. Viſitationis Apoſtolicæ decretum, cujus particulam referam, ubi præ cæteris hac de re quoque decernitur, ejus verba hæc ſunt: *De mandato SS. D. N. Urbani divina providentia Papæ VIII. vivæ vocis oraculo ei facto, præcipit omnibus, & ſingulis Superioribus Regularium Mendicantium, & non Mendicantium, quocumque nomine nuncupatis, cujuſvis Ordinis, gradus dignitatis &c. Item nec feneſtras in viam publicam proſpicientes efficere poſſint, niſi ad lumen tantum, nullo autem modo ad proſpectum. Quæ omnia, & ſingula ſub pœnis privationis officiorum, ac vocis activæ, & paſſivæ eò ipſo incurrenda, aliiſque ejuſdem Congregationis arbitrio inviolabiliter obſervari mandat, quibuſcumque in contrarium non obſtantibus. In quorum, &c. Dat. Rom. in loco conſueto Congregationis* 39. *Junii anni Jubilei* 1625.

Idemque anteà mandaverat Clemens VIII. apud Quarant. in *Summ. Bull. tit. Monaſteria, & Conventus Regul.* ubi decreto 30. ſic habetur: *Conventus, & feneſtræ omnes, quæ in vias publicas, aut vicinas laicorum ædes proſpiciunt, muro ità obſtruantur, ut omninò his proſpectus impediatur.* Quo nil clarius; Undè non eſt tergiverſationi locus, *l. ille, aut ille §. cum in verbis, & l. non aliter de leg.* 3. Surdus *conſ.* 519. *num.* 15. aliique.

Cæterum advertendum eſt, quod ſervitutum impoſitio venit nomine alienationis, §. *cum quoque ff. de verb. ſignif.* atque adeò non poſſunt hoc jure fieri conventiones ab Eccleſia ſine ſolemnitatibus, & juſta cauſa, alioquin ſubjicerentur pœnis, *l. Jubemus Cod. de Sacroſ. Eccleſ.* Et Extravag. *Ambitioſ. de reb. Eccleſ. non alien.* ac Clem. *Monaſteriorum eodem tit.*

Requiritur itaque beneplacitum Apoſtolicum, quod ex curſu temporis interveniſſe præſumi non poteſt, ſi conſtiterit de inobſervantia contractus. Rota coram Greg. *deciſ.* 354. ubi Add. *n.* 18. *dec.* 694. *n.* 5. *par.* 1. *recen.*

1 *An Contractus tranſactionis facta à Novitio, vel Novitia, comprehendatur decreto Sac. Conc. Trid.* Cap. 16. ſeſſ. 25. de Regul. *ità quidem ut ſi inita non fuerit intrà duos Menſes ante profeſſionem, ſit irrita?*

Et quatenus ſit irrita.

2 *An facta uno tantum die ante d. duos Menſes, ſit valida?* Tom. 9. Conſult. 65.

AD 1. Cenſeo, eſſe validam: Quia licet Sacra Congregatio Conc. dicat: *nulla quoque renunciatio, aut obligatio,* attamen attenta ſubjecta materia, Concilium intelligitur de obligationibus gratuitis, non autem de illis, quæ fiunt ex cauſa oneroſa, in quibus datur poſſibilitas, ut tantundem poſſit recipi, quantum datur. Rodriquez *in Sum. tom.* 2. *cap.* 7. *num.* 4. & Sanch. *in præcept. decal. lib.* 7. *cap.* 5. *num.* 32. Iſtæ enim obligationes non fiunt intuitu ingreſſus in Religionem, ſed cauſa contrahendi, ac reddendi conditionem ſuam meliorem; Undè ſemper eſt inſpiciendum qua contemplatione actus fiat, & obligatio ſemper eſt regolanda à ſua cauſa. Rota *deciſ.* 124. *numer.* 2. *part.* 1. *diverſ.*

Quod

Digitized by Google

Quod certum puto in caſu, quo Novitius, vel Novitia litigavit: Quia durum eſſet, quod Novitii poſſent litem inferre, illatam ſuſtinere, & non poſſent tranſire contra bonum publicum. *cap. finem litibus de dol. & contum. & l. properandum C. de iudic.*

Ratio autem eſt; quia finis decreti Sac. Conc. eſt nè Novitius patrimonio deſtitutus cogatur profiteri. Per hos autem contractus oneroſos, quibus tantundem recipit, non manet bonis deſtitutus, ſed in tantundem communitatis; Atque adeò iſti eo decreto non comprebenduntur.

Ad 2. Dato, quod contractus tranſactionis comprehendatur decreto Conc. quod pernegamus tenendum eſt, hos duos Menſes computandos eſſe de momento ad momentum, & ſecundum, quod occurrit Menſis in Kalendario. Sanchez *loc. cit. n.* 81. Bartholom. à S. Fauſto *in theſ. relig. lib. 5. queſt.* 293. aliique. Et declaravit Sacra Congr. Conc. apud Aldanum *in compen. Canon. reſol. lib. 4. tit. 3. num.* 8. & ſub die 21. Jan. 1617. Quia eſt contra formam Concilii. Nam Conc. diſponit à quo tempore hoc bimeſtre incipere debeat, nempè à die profeſſionis futuræ.

Et quidem *ex d. cap. 16. ſeſſ.* 25. duo copulativè requiruntur, ut obligatio per Novitium facta ſit valida, quod fiat cum licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarii, & quod fiat intra duos Menſes proximos ante profeſſionem, aliter verò facta, ſit irrita, & nullius effectus, etiam ſi fuerit jurata. Undè ſi obligatio facta ſit uno die ante dictos duos Menſes ultimos, licet in illa interveniat licentia Epiſcopi, vel Vicarii, eſt irrita.

1 *An qui depoſuit dotem puellæ apud Depoſitarium dotium Monialium, ab Epiſcopo approbatum, cum præſentia, conſenſu, & decreto Vicarii earundem Monialium, ſi, durante anno probationis Novitiæ, dictus Depoſitarius moriatur, ejuſque hæreditas reperiatur non ſolvendo, teneatur iterum conſtituere dotem?*

2 *Et quatenus negativè, Quiſnam ad illam teneatur?* Tom. 9. Conſult. 166.

AD 1. Negativè: Quia non poteſt dici fuiſſe in aliqua culpa, Bartol. *in l. pignus in fin. C. de pignorat. act.* Declan. *conſ. 47. n. 9. & 10. vol.* 4. Giurb. *dec. 38. num.* 8. ac alii. Ideòque nullo modo poteſt, aut debet periculum ad ipſum deponentem ſpectare, qui ſic deponendo conſequutus fuit plenam liberationem, ita ut non teneatur de periculo depoſiti. Bartol. *in l. ſi ſoluturus num. 4. ff. de ſolut. & in l. pignus Cod. de pignor. act.* ibique Salic. *nu.* 2. Quia cum tale depoſitum habeat vim ſolutionis, *l. obligatione C. de ſolut. & l. acceptam C. de uſur.* Ideò deponens non tenetur de caſu ſuperveniente: nam alioquin actio ſemel extincta reviviſceret, contra text. *in l. qui res §. Arcam ff. ſolut.*

Ad 2. Periculum, vel cedere debet damno Monaſterii, cum receptiſſima ſit juris concluſio, quod quando debitor ritè, ac rectè depoſuit, tunc periculum ſpectat ad creditorem, ut poſt alios firmat Ariimin. Tepat. *var. reſol lib. 2. tit. de periculis verum in genere fol.* 115. *verſ. periculum inopiæ depoſitarii*, Sebaſt. Medic. *de fortuit. caſib. part. 1. num.* 17. Coſta *in tract. de ration. queſt.* 121 *num.* 7. ac alii. Quod maximè locum habet, quando depoſitum fit gratia ipſius creditoris recipientis, vel qui recipere debet. Bartol. *in l. ſi quis nec cauſam num. 1. ff. ſi certum petat.* Mantica *de tacit. lib. 10. numer. 6. vol. ſecundo.*

Vel ſaltem hoc periculum cedere debet damno Epiſcopi, aut ejus hæredum ad text. *in l. 1. Cod. de peric. nomin. lib.* 11. Quia eligens depoſitarium non idoneum, tenetur, de periculo depoſiti Bart. *in d. l. ſi ſoluturus n. 11. ff. de ſolut.* Bald. *in l. quæ fortuitis n. 3. C. de pignor. act. & in l. 1. n. 3. C. depoſiti*, & Valenz. *conſ. 179. n. 14. vol.* 2.

Ex quibus etiam dicendum eſt, damno Monaſterii, vel hæredum Epiſcopi cedere quoque præſtationem alimentorum Novitiæ; Pendente enim lite, ipſa Novitia debet ali à Monaſterio, *cap. ex parte de accuſat.* Decian. *conſ. 66. num. 1. lib.* 2. & Add. ad Burat. *deciſ. 48. num.* 17. Nam ipſa fuit dotata, & dos ſuccedit loco alimentorum, ac fructus dotis appellantur alimenta. Rota *dec. 280. num. 2. part. 8. & dec. 30. num. 6. part. 7. recent.*

Aliqua apud Moniales? Vide de Regularibus? Tom. 9. Conſult. 170.

An Novitius, non completo anno tyrocinii, ſeu probationis à Religione egrediens, teneatur iterum integrum annum probationis facere? Vide de Regularibus Tom. 9. Conſult. 157.

An, & quatenus Regulares quicumque, ac Moniales prætendentes, ſe per vim, & metum ingreſſos eſſe Religionem, vel ante ætatem debitam profeſſos fuiſſe, aut quid ſimile adducentes, audiri poſſint ſine habitu regulari, & extra Monaſterium? Ubi quid ſi egrederentur ex ſententia Ordinarii nulliter? Vide de Regularibus Tom. 9. Conſult. 176.

CUm nobilis mulier emiſiſſet profeſſionem regularem per vim, & metum cadentem in conſtantem virum, volens propterea poſt obitum patris dictam profeſſionem impugnare, recurſum habuit ad ſuos Superiores, qui ſer. ſer. per ſententiam definitivam declararunt, profeſſionem fuiſſe, ac eſſe nullam, ac proindè poſſe dictam mulierem liberè habitum dimittere, & ad ſæculum redire, ac Matrimonium contrahere, & in paternis aliis bonis ſibi legitimè obvenientibus ſuccedere. Vigore hujus ſententiæ à Monialibus acceptatæ, dimiſſo habitu, poſteà Matrimonium contraxit in facie Eccleſiæ, in quo filium ſuſcepit. Hoc autem medio tempore quidam aſſerti fideicommiſſarii, prætextu nullitatis ſententiæ jam latæ, ipſis non citatis, habuerunt recurſum ad Sacram Congregationem Epiſcoporum à qua obtinuerunt reſcribi, quod mulier redeat ad Monaſterium, reſumendo habitum. At cum eidem Sacræ Congregationi comprobatum fuerit, dimiſſionem habitus fuiſſe legitimè factam, & Matrimonium bona fide contractum, indulſit, quod mulier ſe conſtitueret in loco ſeorſim à viro. Et quia non habet undè ſe alere, nec minus undè litem proſequi poſſit; Ideò quæritur.

Quibus ex bonis ſubminiſtrari ei debeant alimenta, & ſumptus litis, ad proportionem bonorum, & conditionis perſonæ? Ubi de filiis famil. & Monachis quoad alimenta, & ſumptus litis? Tom. 9. Conſ. 177.

REſpondendum cenſeo, ſubminiſtrari debere ex propriis bonis ipſius mulieris; nam alia præſertim, quæ ſpectant ad ejus Matrem, vel ab illa poſſidentur, ratione ſuarum dotium, non ſunt obnoxia huic oneri alimentorum, cum Mater non teneatur alere filiam, niſi in ſubſidium, *l. ſi quis à liberis §. utrum ff. de liber. agnoſ. l. penult. ff. eodem auth. ſi pater C. de divort.* Bero *conſ. 186. n. 8. lib.* 1. Cephal. *conſ. 5. num.* 65. aliique.

Verum caſus iſte ſubſidii non videtur ſubeſſe, ſive conſideretur hæc mulier uti Monialis profeſſa, ſive ut conjux. Si uti Monialis, qualis verè dici debet, donec per rem judicatam decretum fuerit contrarium, Monaſterium, quod habuit, & habet illius dotem, tenetur ad alimenta, etiam quando actu lis vertitur ſuper invaliditate profeſſionis, Barr. *in tract. de alim. num.* 43. Surd. *de alim. q. 128. num.* 11. Sanchez *in decal. lib.* 6. ac alii.

Præſertim verò attento decreto Sacræ Congregationis ſuper reditu ad Monaſterium, reſumpto habitu, juxta *c. 19. Sac. Conc. Trid.* cui ſi dicta mulier obtemperaſſet, non egeret alimentis: Unde ſibi debet imputare, neque ex ſua contumacia debet reportare commodum.

Si vero conſideretur uti conjux, adhuc non poterit gravari mater, eum onus alimentorum teneatur ſubire maritus, quamvis non habuerit dotem, dum in hoc ſtatu eam ſciens, & volens traduxit, *l. quod ſi nulla ff. de relig. & ſumpt. fun. l. fin. C. de repud.* Surd. *d. tit.* 19. 32. *num.* 11. & *tit.* 7. *q.* 6. *num.* 5. *in fine, & quaeſt.* 7. *num.* 6. Ubi quod propterea nè Pater quidem tenerut alere filiam, quæ aliter eſſet nupta, licet ſine dote. Cyriac. *controv.* 527. *n.* 24.

Et nihilominus, dum concurrunt paupertas, & boni juris præſumptio, quæ ad hunc effectum requiruntur, *l. fin. §. quod ſi ei C. de ord. cogn.* Rota in Favent. *dotis* 20. Novemb. 1641. §. 1. coram Cerro, & in *Aſculana pecuniaria* 5. Aprilis 1647. §. *diſſoluto* coram Celſo, ſubminiſtrari debent alimenta, juxta qualitatem perſonæ, ac ſumptus litis.

Quo verò ad quantitatem, ponderanda ſunt qualitas perſonæ, quantitas patrimonii, locus, tempus, ſumptus litis, & id genus alia, quæ prudenti Judicis arbitrio relinquimus.

Porrò Monachus contra Abbatem litigans, lite pendente, alimoniam, & expenſas litis uſque ad finem, & executionem cauſæ, modo principaliter ad utilitatem Monaſterii agitetur, à Monaſterio habet, tex. *in d. cap. ex parte*, ubi Decius, Felin. Panorm. aliique communiter ad ſimilitudinem filii fam. Quod ſi enim contendatur, Titium eſſe actoris patrem, aut à Seia, illum ſuum eſſe Maritum, Judex, ex quo ſummaria quadam cognitione adhibita de inopia, & conjunctione iſtiuſmodi conſtiterit, actori, aut actrici interim alimenta adjudicabit, donec Titius filium, aut uxorem illius non eſſe, definitivè pronunciatum fuerit. Ita tex. eſt apertus de filio, & Patre *in d. l. ſi quis à liberis §. ſi vel parens ff. de alen. liber.* & de uxore *in l. ſi neget* 7. ubi Bartol. *ff. eodem* Covar. *tom.* 2. *pr. quaeſt. cap.* 6. *num.* 8. Pontan. *d. cap.* 15. *num.* 5. Martin. Coler. *d. lib. cap.* 10. *ubi de alimentis uxori à Marito.*

An, & quatenus concedendæ ſint remiſſoriæ pro examine teſtium in partibus ad reprobandum teſtes examinatos pro nullitate profeſſionis præſertim in Moniali legitimè à Monaſterio egreſſa, & Matrimonio in facie Eccleſiæ conjuncta? Tom. 9. Conſult. 179.

CEnſeo, non eſſe concedendam, ſed teſtes eſſe evocandos ad Urbem in caſu, in quo cauſa eſt gravis, & in qua propter potentiam partis dubitari poſſit de ſubornatione, quo in caſu nunquam conceditur remiſſoria ad partes, *capit. cum olim* 1. *de privil.* Jo: Andr. *in cap.* 2. *num.* 9. *de teſtib.* Severolis *de remiſ. cap.* 4. *num.* 9. aliique adducti à Rota *dec.* 212. *n.* 4. *lib.* 2. *part.* 3. *diverſ.* Pegna *dec.* 1299. *num.* 3. & 4. & in *Camerinen. penſionis* 3. Maii 1640. coram Bichio, & in *Romana ſucceſſionis* 4. Jul. 1642. coram Carillo, & in *Pampilonenſi decimarum* 15. Jun. 1598. coram Orano; Præcipuè concurrente fumo de metu incuſſo aliis teſtibus. Rota *dec.* 146. *num.* 5. *par.* 5. *rec.* Veral. *dec.* 50. *num.* 6. *par.* 3. Et quem ſolum ſufficere, ut teſtes ſint in Curia examinandi tradit Ubert. *de citat. cap.* 13. *num.* 428. *in fin. part.* 5. Eoque magis ſi pars adverſa inſtitit, ac obtinuit, ut prætenſa Monialis examinaretur in Curia, quo in caſu ibidem debet cogi, ſuos examinari ex æquiſſimo edicto, *quod quiſque juris*, ut in terminis eſt tex. *in d. c. cum olim*, ubi Gloſ. *v. onus*, & Faſtol. *dub.* 28.

Cauſæ gravitas eſt planè certa, dum agitur de validitate, ac invaliditate profeſſionis, atque adeo de ſubſiſtentia, vel inſubſiſtentia Matrimonii, ex quo procreati ſunt filii. Rota in *Tullenſi Matrimonii* 9. Febr. 1634. coram Albergato.

1 *An, & quatenus metus reverentialis erga Matrem, Sororem, Materteram, Novercam, Aviam, & alios quoſcumque irritet profeſſionem Regularem?*

2 *Et cui nam incumbat onus probandi, quod inentiens metum, ſit ſolitus minas exequi?* Tom. 9. Conſult. 180. Item quoad metum eadem Conſult. 182. & de Ordine Tom. 7. Conſult. 77.

AD 1. Affirmativè: Nam filii jure naturæ tenentur parentibus eſſe ſubditi, quorum appellatione venit etiam Mater per text. *in l. appellatione §. ſed & mater ff. de verb. ſignific.*

Deindè parentum nomine continentur Cognati, Patria, Amici, Paſtores, Epiſcopi, ac univerſi, quorum miniſterio, & cura in Chriſto regeneramur, & ad beatam vitam dirigimur. Item grandævi, ac ſenes, hæri, Magiſtri, pædagogi, tutores, ac Mæcenates, & quotquot poteſtatis, vel dignitatis, aut utilitatis, ſive præſtantis alicujus officii cauſa, parentum loco, colere jubemur, inter quos principem locum obtinent, qui mores, & ingenium, excolunt, quibus debetur amor, obedientia, honor, corde, verbo, & opere. Undè 4. *Reg.* 5. Naaman à ſervis pater vocatur, Helias, & Eliſæus à filiis Prophetarum 4. *Reg.* 2. & 13. Quod ſignificat etiam Apoſtolus *ad Hebræos* 12. colligens ex reverentia parentibus carnis debita, multò magis obtemperandum Patri ſpirituum, ideſt ſalutarem doctrinam tradenti.

Et licet ſolus metus reverentialis erga Matrem eſſet jam ſufficiens, nullis concurrentibus minis, cum verſemur in Matrimonio ſpirituali, quicquid alias dicendum eſſet in Matrimonio carnali, ut diſtinguit Gloſ. *in can. præſens* 20. *quaeſt.* 3. Alex. dè Imol. *in l. ſi cum olim dotem §. eo autem tempore n.* 11. ac alii. Vel ſaltem inſtar Matrimonii carnalis eſſet ſufficiens probatio minoris metus, ex adductis per Rot. *dec.* 105. *num.* 2. & *dec.* 779. *n.* 10. *p.* 1. *recent.* ac alibi.

Tum tamen eo minus dubitandum eſt de probatione metus, ſi conſtiterit, eſſe de minis à Matre illatis, illiuſque acerrimis, & graviſſimis, quæ etiam ex ſe, abſque adminiculo metus reverentialis ſufficerent ad movendum conſtantem virum, utpotè inducentes privationem ſpei, & ſucceſſionis bonorum, alicui quaſi debitæ. *l. interpoſitas C. de tranſ.* Imol. *in cap. cum dilectus num.* 9. *de his, quæ vi, met.* Anchar. *in cap.* 2. *num.* 2. *eod. tit.* ac alii multi.

Id, quod procedit in metu reverentiali erga Matrem, ac in minis ab ipſa illatis. Aretin. *conſ.* 24. *num.* 6. Guttier. *conſ.* 16. *num.* 16. Barboſ. *in collect. ad jus Canon. in cap. ex litteris n.* 3. *de deſponſ. impub.* & in terminis Matris loquitur Seraphin. *deciſ.* 551. Aviæ Rota 407. *part.* 2. *recent.* Fratris, & Sororis majoris in pluries allegatis à Sanchez *diſput.* 6. *quaeſt.* 4. *num.* 31. *ac* 33.

Accedente præcipuè minoritate metum patientis, quo in caſu minor metus requiritur ex Greg. *deciſ.* 326. *num.* 26. auſteritate, ac terribilitate Matris. Sanch. *ibid. nu.* 30. Timiditate, ac puſillanimitate, inopia, ignorantia, aliiſque qualitatibus filii, ac Matris cum minis, ſive mortis, ſive privationis ſucceſſionis, cum quibus metus reverentialis tollit conſenſum, atque adeò inducit nullitatem Matrimonii, tam carnalis, quam ſpiritualis, ut ex communi probant Ruin. *conſ.* 121. *num.* 6. *ac* 7. *vol.* 4. Pariſ. *conſ.* 29. *num.* 67. *part.* 3. Alban. *conſ.* 77. *num.* 5. Aliique. Undè hujuſmodi profeſſio eſt nulla tanquam extorta metu, minis &c.

Ad 2. Onus probandi ſolitum Matris, Patris &c. exequendi minas, non incumbit metum paſſo, ſed ei ſufficiunt metus reverentialis, ac minæ præcedentes, juxta Ruinum, Pariſ. Albao. Decium, Purpurat. Verall. ac Rotam *diverſ.* & Greg. ſuperius citatos. Eoque magis ſi fuerit probata terribilitas, & crudelitas Matris, cum verbis injurioſis, ac manuum injectione, ex quibus annullatur profeſſio. Molin. *de primog. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 9.

Et ſaltem metus reverentialis, ac minæ transferunt in partem adverſam onus probandi, eum, cui debetur reverentia, non ſolere minas executioni demandare: quia præſumptio ſtat pro metu paſſo, atque ideò non tenetur probare ſolitum exequendi minas, niſi ex adverſo fuerit probatum non ſolitum. Padil. *in d. l. interpoſitas n.* 10. *C. de tranſ.*

De iis, quæ potiſſimum afferri poſſunt pro validitate, & nullitate profeſſionis. Tom. 9. Conſult. 181.

PRo validitate profeſſionis, ſi facta fuerit ſervata forma Sacr. Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 15. *de Regul.* Pro illa enim ſtat omnis præſumptio, ita ut eam impugnanti, quod facta fuerit per vim, & metum incumbat onus id probandi. Rota in *Treveren.* ſive *Colonien. nullitatis profeſſionis* 14. Decembris 1648. coram Cerro: Nam pro validitate actus ſemper præſumitur, juxta Gloſ. *in l.* 2. *v. probetur C. de petit. hæredit.* Rota *dec.* 316. *n.* 6. coram Buratto, & ad rem eſt text. *in l.* 2. *C. quæ vi, met.* Sperel. *dec.* 89. *n.* 27. ac Rota in *Tullen. Matrimonii* 15. Jan. 1652. §. *& huic* coram Albergato.

Hæc autem præſumptio eo validior eſſet, ſi profeſſio emiſſa fuerit coram Superiore Regulari, prævia exploratione voluntatis profitentis, qui facilè potuiſſet reclamare coram eo, ſi coactionem paſſus eſſet, vel ſi timuiſſet, cum alias præſentia Superioris excludat omnem metum per text. *in l. non eſt veriſimile ff. de eo quod met. cauſ.* Pariſ. *conſ.* 10. *n.* 53. *lib.* ac Rot. *dec.* 188. *n.* 9. coram Greg.

Quare, cum Regularis ſolemnem profeſſionem non emiſerit,

ferit, & intra quinquennium non reclamaverit, ſed per pacificam delationem habitus Profeſſorum expreſsè emiſſam, tacitè ratificaverit, audiri non debet ſuper prætenſa nullitate. Azot. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 4.* Navar. *conſ. 4. de Regul. num. 77. & ſeqq.* ac Rota *in Meten. profeſſionis* poſt Tambur. *de iur. Abbat. num. 3. & 7.*

Eoque magis, ſi Regularis ratificaverit ſuam profeſſionem ſuſceptione Sacrorum Ordinum ad titulum Religioſæ paupertatis, ex qua reſultare validam tacitæ profeſſionis ratificationem pluries reſpondit Sac. Congr. Conc. ex cujus mente idipſum firmat Barboſ. *de iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 42. num. 187. & in collect. Bullar. v. profeſſio num. 2.* Novar. *in Lucerin. Regul. eodem v. num.* 23. ac alii.

Neque obſtat, quod hujuſmodi tacita profeſſio tollatur contrariis præſumptionibus, etiam ex metu reverentiali: Nam id ad ſummum procedere poteſt, quando ageretur tantum in terminis profeſſionis tacitæ, non autem in terminis profeſſionis expreſſæ per emiſſionem trium votorum coram Superiore, in quo caſu talis profeſſio propter metum reverentialem non poteſt reſcindi, neque admittuntur probationes in contrarium, ut ità diſtinguendo reſpondet Rota *dec. 579. part. 1. recent. & deciſ. num. 1. & deciſ. 3. num. 1.* poſt Tambur. *de iur. Abbat.*

Quo verò ad reſtitutionem in integrum adverſus lapſum quinquennii deneganda eſt; Quia Sac. Conc. Trid. *cap. 19. ſeſſ. 25. de Regul.* decernit, quod intra quinquennium dumtaxat poſſit profeſſus cauſas nullitatis ſuæ profeſſionis coram Ordinario, & Superiore ſuo Regulari deducere. Et quamvis controvertatur, an poſt quinquennium audiendus ſit, nec nè; Attamen haud abſolutè Sac. Congr. Conc. & ſuper Epiſc. & Regul. reſtitutionem concedunt, ſed ſolum quando aliqua juſta cauſa deducitur, ob quam intra quinquennium reclamatum minimè fuerit, ut referunt relati à Barboſa *ad d. cap. 19. & ſeq.* Novar. *in Lucerina Regular. v. reclamare nu. 4. & 5.* Quæ ſanè cauſa, ſive impedimentum, quo quis impeditus fuerit intra quinquennium reclamare, probari debet, ita quod non ſufficiat juramentum illum allegantis, ut per eundem Sanch. *loc. cit. n. 27.* Novar. *ibidem n. 6.*

Hinc cauſa impedimenti reclamationis intra quinquennium non poteſt eſſe metus, ſi adhuc vivat is, qui dicitur illum incuſſiſſe, cum non poſſit aſſignari diſparitatis, cur vigente eadem cauſa metus, juxta quinquennium reclamare non potuerit, poſſit poſt quinquennium, dum adhuc duret, & vigeat eadem cauſa metus, undè petitio reſtitutionis eſſet calumnioſa per text. *in l. ſi calumnietur ff. de verb. ſignif.*

Eoque maximè ſi profeſſus amicos rogaverit, ut ſuam interponerent auctoritatem apud eius patrem, vel tutorem, ut ſuum aſſenſum ei præſtarent Religionem ingrediendi, quo obtento bilaritatem oſtendit, Religionem fuit ingreſſus profeſſionem emiſit, ex quibus eluditur dictus prætextus. Sperel. *deciſ. 79. num. 5.*

Aut ſi profeſſus fictos teſtes ſubornaverit, quo caſu aliorum teſtium examen eſt ei denegandum. Caputq. *deciſ. 50. num. 5. lib. 3.* Rota *in Avenonien.* dilapidationis bonorum 2. Martii 1646. §. *fin.* coram Cerro, & in *Calaguritana beneficii de Cornario* 28. Aprilis 1648. §. *fin.* coram eodem.

Ex quibus conſtat, ad irritandam profeſſionem probationes clariſſimas requiri, & tamen ſi profeſſio eſſet dubia, ſuſtinenda eſſet: Nam præſumptio ſemper militat pro validitate profeſſionis, illamque impugnanti ſub prætextu, quod emiſſa fuerit per vim, ac metum, incumbit onus plenè, ac concludenter probandi.

De metu generatim. Quomodò geſta ex metu ſint voluntaria? Quid de metu gravi? Quid de cadente in conſtantem virum? Geſta ex metu an, & quatenus voluntaria? Vel in eis prædominetur voluntarium? Cur quædam ex metu gravi geſta, etiam ſi ſimpliciter involuntaria irritentur? Tom. 9. Conſult. 182. Item vide Conſult. 180. hoc eodem Tomo. Et de Ordine Tom. 7. Conſult. 27.

METus ex Ariſt. 2. *Rethor. cap. 5.* eſt ægritudo, animique perturbatio, orta ex cognitione mali imminentis. Eſt autem duplex. Alius, qui cadit in virum conſtantem, eſtque ille, qui ratione movet voluntatem, & cum eligitur minus malum ad evitandum majus. Alius qui non cadit in virum conſtantem. Vir autem conſtans eſt, qui eſt medius inter timidum, & audacem.

Supponendum autem eſt, aliud eſſe fieri cum metu, aliud ex metu. Primum dicit, quod metus non ſit cauſa operationis, ſed concomitanter ſe habeat. Secundum dicit, quod metus moveat ad operandum, pro quo requiritur, quod non perturbet uſum rationis, alioquin operatio non eſſet libera, & quod id, quod fit ex metu, fit contra inclinationem, elicitæ voluntatis, atque adeò interveniat actus oppoſitus ex diverſo motivo, circa idem obiectum.

Quæ autem fiunt ex metu, ſunt ſimpliciter voluntaria. Ita Ariſt. 3. *Ethic. cap. 5.* D. Thom. *1. 2. q. 6. art. 6.* & D. Aug. *cap. 2. de Spirit. & lit. ac Epiſt.* 49. Nam quæ proveniunt ſimpliciter à principio intrinſeco cum cognitione, ſunt voluntaria.

Ex quibus colligitur, non licere ratione metus, quantumvis maximi, committere, quæ ſunt intrinſecè mala, ut docet D. Auguſt. *lib. 1. de Civit. cap. 16.* Quia metus non tollit ab ipſis intrinſecam malitiam.

Ut tamen actio ex metu facta merito cenſeatur habere admixtum involuntarium, neceſſe eſt ex metu gravi, nec ſufficeret facta ex qualicumque metu.

Paſſim autem metus, de quo hactenus, vocatur *metus cadens in conſtantem virum*, vel *metus iuſtus*, aut *probabilis*, vel *non vani hominis*, ut videre eſt apud Ulpianum Labeonem, Celſum, & Cajum partim *ff. de, & quod metus cauſa*, partim *ff. de reg. iur.* eo quod ſcilicet ſit gravis mali, ac prudenter ſuſceptus.

Quod tamen actio ſimpliciter ſit voluntaria, tradit apertè Paulus Juriſconſul. *in l. ſi mulier ff. de eo, quod met. cauſ.* & eo patet, quod cadat in eam definitio voluntarii.

Itaque actio ex metu gravi facta eſt ſimpliciter voluntaria, nec niſi ſecundum quid eſt involuntaria, ita ut quamvis in ea voluntarium, & involuntarium aliqualiter admiſceantur; tamen prædominatur voluntarium.

Plerumque etiam intervenit defectus pugnans cum ratione actus, qui exercetur, quamvis conſenſus ſimpliciter liber interveniat, & tunc actus, etiam ſecluſa lege humana irritante, eſt invalidus.

Speciatim verò, ac fusè, qui multa de metu quoad profeſſionem regularem ſcire cupit, adeat Fagnanum *in c. perlatum de his, quæ vi, metuſve cauſa, in cap. ſi quis de regul.* & alibi.

Ego interim non gravabor adducere exempla aliquot reſtitutionis in integrum adverſus lapſum quinquennii remiſſa à Sanctiſſimo ad Sac. Congregationem Conc. cum eius reſcripto, ex quorum ſerie reſtitutio modo conceſſa, modo negata fuit.

In *Bambergen.* reſtitutionis in integrum adverſus lapſum quinquennii, an ſit locus reſtitutioni?

Sac. Cong. Conc. &c. die 1. April. 1662. cenſuit, ſi Sanctiſſimo placuerit, poſſe Oratori concedi petitam reſtitutionem in integrum adverſus lapſum quinquennii, reaſſumpto habitu, & conſtituto ſub obedientia Superiorum Conventus.

In *Sabinen.* nullitatis profeſſionis Sanctimonialis Sororis Mariæ Cœleſtis de Simoncellis Ordinis Sanctæ Claræ oppidi Malliani: An conſtet de nullitate profeſſionis, ut locus ſit declarationi, ipſam non eſſe Religioni adſcriptam?

Sac. Cong. Conc. die 1. Jul. 1662. cenſuit affirmativè.

In *Meliten.* Reſtitutionis adverſus lapſum quinquennii ad inſtantiam Victoriæ de Azzopard. ſive Sororis Scholaſticæ. An ſit locus petitæ reſtitutioni, & cauſæ commiſſioni?

Sac. Cong. Conc. 11. Jul. 1665. cenſuit non eſſe locum.

In *Patavina* ad inſtantiam Danielis de Michaelis Nobilis Patavini Monaci Caſſinenſis de nullitate profeſſionis dicentis.

Sac. Cong. Conc. nihil reſpondit 11. Jul. 1665.

An Profeſſus, qui poſt rem judicatam dimiſit habitum, acquieſcente Religione, poſſit cogi à Conſanguineis, aliiſque ad reſumendum habitum aliquo prætextu &c. Vide de Regular. Tom. 9. Conſult. 183.

VIgore cujuſdam conſuetudinis, confirmatæ poſteà per Breve Pauli V. Nuncius Apoſtolicus Neapolitanus aſſerit, habere facultatem cognoſcendi differentias civiles, quæ moventur à ſæcularibus contra Regulares in toto Regno, Ex hoc quæritur:

1 *An idem Nuncius poſſit cognoſcere differentias circa materiam Clauſuræ Sanctimonialium, Regularibus ſubiectarum, ut eſt proſpectus, & hujuſmodi inter ipſas, & ſæculares? Et quatenus affirmativè.*

2 *An idem poſſit ingredi Clauſuram Sanctimonialium, ut cognoſcat proſpectum, abſque licentia Epiſcopi?* Tom. 9. Conſult. 187.

AD 1. Negativè: Nam demus, Nuncinm Apoſtolicum Neapolitanum hujuſmodi habere facultatem, illa tamen non poteſt extendi ad Clauſuram Monialium, quæ pertinet ad Epiſcopos, tanquam Paſtores animarum; Nuncii autem non mittuntur tanquam Paſtores, ſed potiſſimum, ut gubernent in temporalibus magis, quam in ſpiritualibus; Unde juriſdictionem Epiſcoporum oon debent confundere. Can. *pervenit* 39. *quæſt.* 1. neque turbare, ut decernit Trid. *ſeſſ.* 24. *cap.* 20. *de reform.* atque adeo non poſſunt in Clauſuram Monialium ſe ingerere. Id enim eſt turbare juriſdictionem. Quare Innocent. X. ex voto Sac. Congr. Epiſc. ſub die 30. Septembris 1650. prohibuit Cardinali Sabellio Legato Bononienſi, nè ſe ingereret materiis ſpiritualibus, quas Conc. Trident. Ordinariis committit, ut eſt Clauſura Monialinm, approbatio Confeſſariorum, collatio Ordinum, aliaque hujuſmodi.

Et quamvis Legati, ſive Nuncii in ſuis Provinciis dicuntur Ordinarii, non tamen ſunt Ordinarii naturales, ſed quaſi extraordinarii, ac ſuperindicti, & ſic odioſi. Gloſs. *in Clem.* 1. *de Offic. Ord. v. nolumus*, ibique Vitalin. *n.* 7. Rota *cap.* 30. *n.* 3. *part.* 1. *diverſ.* Creſcen. *dec.* 20. *de præb.* ac alii.

Ad 2. Conſentaneè ad primum negativè: Nam cum Nuncius Neapolitanus non habeat juriſdictionem ſuper clauſuram, cui acceſſoriè eſt conceſſus ingreſſus in Monaſterium, non poteſt io illud ingredi, niſi habeat juriſdictionem. Cui enim prohibetur principale, prohibetur etiam acceſſorium, *leg. qui liberis*, *ff. de vulg. & pupill. ſubſtit.* cum vulgò aliis.

Sed demus etiam, quod Nuncius habeat facultatem cognoſcendi cauſas Clauſuræ; non tamen idcircò habet facultatem ingrediendi Clauſuram. Nam ut acceſſorium ſequatur naturam principalis, requiritur, quod non ſit diverſa ratio in acceſſorio, ac in principali. Alex. *conſ.* 4. *num.* 5. *lib.* 5. Menoch. *conſ.* 58. *in fin.* Pacian. *de prob. lib.* 2. *cap.* 26. *num.* 69. Militat enim diverſa ratio in cognoſcendo cauſam Clauſuræ, & in ingrediendo Clauſuram: Quia illa eſt intra terminos judicii; hæc extra illud. Illa reſpicit rem temporalem, violationem ipſius Clauſuræ, atque adeò materiam ſacrilegii. Ingreſſus item in clauſuram eſt quid ſpeciale, & ideò, niſi aliquo modo exprimatur, non debet cenſeri inductus, cum ſpecialia indigeant ſpeciali expreſſiooe. *l. item apud Labeonem* §. *hoc edictum ff. de jur. jur. & in cap. qui a de ſent. excom. in* 6. Dum autem ingreſſus excluditur, remanet ſub prohibitione abſque licentia Epiſcopi.

Quare non poterit Nuncius abſque licentia Epiſcopi ingredi Monaſterium ad inſpiciendum locum, & proſpectum ex modò dictis, cum nè quidem Vicelegatus poſſit ingredi Clauſuram ſine licentia Epiſcopi, ut declaravit Sac. Congreg. Epiſc. 9. Martt. 1604. apud Gavant. *in manual. Epiſc. v. Monialium clauſura n.* 29. Neque Inqoiſitores, niſi ex cauſa Sancti Officii, ex Sac. Congr. Sancti Offic. 16. Febr. 1628. Neque S. R. E. Cardinales, ut alibi diximus, neque demum Card. Legatus, ut in cit. *Bononienſi.*

An Ordinarius rectè decreverit, ut Monialis translata de Monaſterio ad domum Oblatarum, non ſit licitè exempta ab obligatione ſibi impoſita ſervandi Clauſuram in dicta domo? Tom. 9. Conſult. 190.

REſpond. decretum Ordinarii in hac re emanatum eſſe omninò juſtum, Sac. Coociliis, ac Apoſtolicis Conſtitutionibus conſentaneum. Cum enim Summ. Pont. id ejus arbitrio commiſerit, tenebatur profectò rem definire cum cauſæ cognitione; Ideò namque Pontifex requiſivit Ordinarii arbitrium, ut expenderet cauſam hujuſmodi tranſitus, an eſſet juſta, & rationabilis: Nam ſi Pontifex voluiſſet, quod etiam ſine juſta cauſa poſſet Ordinarius concedere hunc tranſitum, non fuiſſet neceſſarium illam committere ejus arbitrio. Dum autem voluit, quod ab eo petatur, & quod is illum approbet, voluit quod procedat tanquam Judex, atque adeò ſecundum illam diſpoſitionem judici, ac prudentiæ, cum qua tenentur Judices procedere, in exercendis actibus judicii.

Hic accedit votum clauſuræ, quod inter vota ſolemnia Monialium numerari tradit Pelizar. *tom.* 1. *tr.* 4. *cap.* 5. *ſect.* 1. *ſubſec. num.* 15.

Ex quibus conſtat, ad hujuſmodi translationem, non ſolum requiri juſtam cauſam, ſed graviſſimam.

Eoque præſertim, quia hæc Monialis profeſſa eſt in ſpecie certam Regulam, ac certum Monaſterium, quo caſu ejus profeſſio implicat ſtabilitatem in hoc præciſo Monaſterio, cui Monialis adſcripta fuit in ſua profeſſione, ut deſumitur ex *cap. in ſingulis, & cap. ea, quæ de ſtat. Monach.*

Cauſa autem, quæ adducitur, eſt periculoſus morbus ad effectum tranſitus, quam non eſſe juſtam, & ſufficientem, tradunt Sanch. *lib.* 6. *in decal. c.* 15. *n.* 39. Guttier. *q. can. lib.* 12. *cap.* 14. *num.* 7. *& ſeq.* aliique plurimi: quia hic caſus non eſt expreſſus in Conſtit. Pii V.

Unde ſi hac de cauſa concederetur Moniali egreſſus, id eſſet in maximum clauſuræ detrimentum: Nam morbi periculoſi frequentiſſimi ſunt, & aviditas Monialium egrediendi è Clauſura maxima eſt, ac proindè facilè attraherent Medicos, ut judicarent, egreſſum neceſſarium eſſe ad vitandum periculum. Et ideò ſecundum hanc ſeotentiam judicatum fuiſſe à Sac. Congr. refert Zerola *in prax. Epiſc.* in 2. *edit. part.* 1. *v. Moniales.*

An Uxor, quæ obtinuit ad Ordinario ſuo ſententiam ſeparationis thori, ac reſtitutionis ſuæ dotis, ob adulterium ſui Viri, qui dictam ſententiam accepit, poſſit ingredi Monaſterium Monialium, & in eo profeſſionem emittere, abſque eo, quod ejus vir aſſumat alium ſtatum? Vide de Adulterio Tom. 10. Conſ. 3.

An ſit valida conſuetudo etiam immemorabilis, qua deputati ſæculares Civitatis ingrediuntur Monaſterium Monialium ſine licentia Epiſcopi, prætextu aſſociandi Medicos, Chirurgos, alioſque ingredientes Monaſterium? Tom. 10. Conſult. 5.

NEgativè. Id enim prohibet Sac. Conc. Trid. *cap.* 5. *ſeſſ.* 25. *de regul.* Conſtit. Greg. XIII. incip. *Ubi gratiæ* edita anno 1575. 5. Idus Jul. & firmavit Rodriq. *tom.* 1. *quæſt. regul.* 43. *art.* 1. Barboſ. *in collect. ad dictum locum Concil. num.* 58. *& de poteſt. Epiſc. part.* 3. *allegat.* 102. *num.* 52. omneſque communiter.

Quod verò ad conſuetudinem, ſatis eſt reſpondere, illam eſſe contra diſpoſitionem Conc. Trident. adverſus quam, ſi non valet privilegium Apoſtolicum, in quo expreſsè non derogetur diſpoſitioni Concilii, multò minus valebit conſuetudo, quæ non habet conſenſum Summi Pontificis, Fagnan. *in par.* 1. *decretal. cap. quando de conſuet. nu.* 42. *& ſeqq. Quin lib.* 2. *cap. ſi quis de for. comp. num.* 65. *et ſeqq.*

Quare tenendum eſt, quod voleotes egredi Monaſteria ex aliqua cauſa quanmmlibet oeceſſaria, debent licentiam ab Epiſcopo petere, qui illam in caſibus neceſſariis concedere debet.

Cui nam debeatur præcedentia ratione antianitatis Moniali ne, quæ profeſſionem prius emiſerat, non completo anno probationis ex diſpenſatione Summi Pontificis, an Moniali poſteà profeſſæ, ex quo ipſa naturaliter annum probationis anteà compleverit? Vide de Præcedentia Tom. 10. Conſult. 6. & de Regularibus Tom. 1. Conſultat. 152.

PIus Teſtator Antonius ita diſpoſuit. *Item volens inſuper D. Teſtator, & mandans, quod ſi d. Monaſterium non conſtruatur in d. Domibus S. Petri, conſtruatur in Domibus ipſius Teſtatoris, & habeat, & habere debeat bona omnia ipſius Teſtatoris, demptis legatis infraſcriptis, poſt mortem tamen d. Cæſaris heredis infraſcripti, juſſit, voluit, & mandavit, quod infraſcriptus Cæſar eius filius, & qui ab eo fuerit conſtitutus, perpetuò, ſemper, & futuris temporibus habeat, & habeant ius eligendi unam Monialem, & conſtituendi in d. Monaſterio pauperem, & honeſta vita, quæ admittatur, & de ipſa facta nominatione, & electione, cenſeatur admiſſa in Monaſterio Monialium, & Moniales teneantur recipere*

ſine

ſine aliqua dote, alias Monaſterium in caſu non paritionis d. ejus voluntatis, cadat à legatis prædictis.

Idem Cæſar heres in Codicillis factis diſpoſuit, quod electio, & ius poſt ſuam mortem eligendi unam Monialem in Monaſterio ſupradicto iuxta tenorem Teſtamenti Antonii, quandocumque ſuccederet mors, ſive caſus Monialis, competat Franciſco, & eius heredibus, & ſucceſſoribus ſubſtitutis ab eo in infinitum.

Dubitatur modò, an ex eo, quod idem Cæſar anno ſequenti donaverit præfato Monaſterio omnia, & quæcumque bona ſtabilia (ſunt verba donationis) *ipſius D. Donatoris ubicumque ſita, & exiſtentia, reſervato ſibi uſufructu,* & addito poſt multa, *etiam uſusfructus, eo mortuo, iret ad Monaſterium una cum prædictis bonis ſtabilibus, ut ſupra donatis, ac iuribus, nominibus, & actionibus, quibuſcumque ipſius D. Donatoris. Dubitatur inquam:*

An ex hac donatione bonorum propriorum Cæſaris ſit revocata nominatio antecedente facta in Codicillis de perſonis Franciſci, ac ejus deſcendentium? Tom. 10. Conſult. 7.

NEgativè. Etenim duo diſtinguenda ſunt in hac re. Alter, in quo Teſtator tribuit alicui facultatem nominandi, vel eligendi, nec ad ulteriora procedit. Et hoc caſu locum habet diſtinctio deſumpta *ex l. unum ex familia de legat.* 2. an ſcilicet fuerit data facultas nominandi incertum de certo genere, vel potius tradita fuerit facultas nominandi incertam perſonam; ut tribuerit debenti eligere, ut primo caſu accipi videtur à Teſtatore, ex quo habens eligere debet neceſſario unum ex illis eligere. Alter caſus eſt, quando Teſtator, non ſolum alteri tribuit facultatem nominandi, ſed ulterius diſponit, quod ſic nominatus habeat jus, vel emolumentum à Teſtatore relictum, ac diſpoſitum. Et tunc Teſtator videtur jure fideicommiſſi voluiſſe, ut emolumentum perveniat ad nominatum, ideoque facta electione, electi cenſentur à Teſtatore vocati per fideicommiſſum; Undè Teſtatoris voluntas non poterit per aliam electionem revocari, ut rectè diſtinguit Crot. *conſ.* 11. *n.* 24. *lib.* 1.

Nam ubi Teſtator non ſolum tribuit facultatem, ſed etiam diſponit ad favorem ſic nominandi, habens eligere videtur nudus miniſter, neque ex perſona propria videtur eligere, ſed ex aliena, quæ proindè ſemel electa, revocari non poteſt, Bart. *in leg.* 2. *n.* 6. *in addit. de opt. leg.*

Et hic eſt caſus noſter: Nam Teſtator non tribuit Cœſari ſimplicem dumtaxat facultatem nominandi, ſed ulterius diſpoſuit, quod nominatus à Cęſare habeat jus eligendi, ideòque jure fideicommiſſi Teſtator diſpoſuit ad favorem nominandi.

An erectio Monaſterii Monialium ſit confirmanda, ut in caſu poſito? Vide de Regularibus Tom. 10. Conſult. 32. Item Conſult. 12. & 91. ac Tom. 1. Conſult. 181. & 179.

Cui nam Moniali debeatur Cella Monialis defuncta? Tom. 10. Conſult. 34.

ASſignari debet Moniali antiquiori, arbitrio Abbatiſſæ, ut pluries edclaravit Sacra Congregatio ſuper Epiſcop. & Regul. apud Barboſ. *de iur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 59. *ac in anaot. ad Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *de Regul. Monial. cap.* 2. *nu.* 14. Pelliz. *de Monial. cap.* 4. *num.* 23. Idque præſertim ſi accedat conſuetudo antiqua diſtribuendi has Cellas Monialibus ſenioribus, quæ probari poterit ex atteſtatione Abbatiſſæ, & ipſarum Monialium.

Ac ita, non obſtaret, ſi Monialis defuncta ſuam Cellam permutaverit cum Cella alterius Monialis: Nam quicquid ſit pro tempore, quo *ipſa vixerit*, certum eſt, quod non potuerit de dicta Cella diſpoſitionem facere, quæ duraret poſt ſuam mortem, & illius diſpoſitionem impediret, ut habetur in citato decreto Sac. Congregationis relat. ab Auctoribus allegatis. Et vide quæ dicta ſunt ſupra ad rem.

An, & quatenus Regularibus, & Monialibus, præſertim Ordinis S. Franciſci, liceat appellare ad Sum. Pont. ſive ad Sacram Congregationem ſuper Regul. omiſſis ſuis Superioribus? Vide de Appellat. Tom. 10. Conſ. 35.

An, & quatenus, & à quibus concedendæ ſint licentiæ ingrediendi Monaſteria Monialium Superioribus Regularibus ſubiectarum? Et quomodo ſit occurrendum inhibitionibus A. C. nomine ejuſmodi Monialium expeditis contra Ordinarios? Tom. 10. Conſult. 41.

PRæter alibi dicta, & præcipuè *tom.* 1. *Conſult.* 263. *tom.* 8. *Conſult.* 47. & *tom.* 9. *Conſult.* 187. hujuſmet tract. ſubnectuntur hic aliæ declarationes Sac. Congr. Conc. tenoris ſequentis.

Ad 2. Tametſi alias Sacra Congregatio declaraverit licentias ingrediendi ſepta Monaſteriorum Monialium exemptarum, & Regularibus ſubiectarum ex neceſſitate tantum, quæ Moniales reſpiciat, concedendi, & acceptandi ad colloquendum cum Monialibus pertinere ad ipſos Superiores Regulares; Nihilominus ſub die 13. *Novembris* 1610. *quo magis clauſura obſervationi conſuleretur, facultate ſibi à S. D. N. tributa, ſtatuit, & decrevit, ut infra hujuſmodi ſepta nemini ingredi; nec alioqui liceat, niſi licentia in caſibus neceſſariis concedenda, nedum a Superioribus Regularibus dictorum Monaſteriorum, ſed etiam a locorum Ordinariis obtenta fuerint, non obſtantibus quibuſcumque contrariis legibus, ſtatutis, conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.*

Poſtremo autem ad removendum omnem dubietatem, quæ ex hujuſmodi decreto forſan oriri poſſet, negocio iterum in S. Congregatione propoſito, atque S. D. N. relato, die 21. *Maii* 1636. *Sanctitas Sua declaravit, hujuſmodi licentias à Superioribus Regularibus non eſſe concedendas illis locis, in quibus adeſſet conſuetudo, ut iſta ab Epiſcopis tantum concedantur. Hoc enim caſu ſtatuit, & decrevit, talem conſuetudinem eſſe obſervandam, & ipſorum Epiſcoporum tantummodo licentias ſufficere, etiam privativè quoad ipſos Regulares.*

Quod reliquum eſt, divinam clementiam precor, ut in columem diu ſervare dignetur E. V. cujus perofficioſe deoſculer manus, meque humillimè commendo. Romæ 10. *Januar.* 1637. *E. V. Humilim. Servus Fr. Card. Veroſpius. Franciſcus Paulucius. Sac. Congr. Conc. Segretarius.*

A Milano. Al Cardinal Federico Borromeo. *E ſtato più volte ordinato da queſta Sacra Congregatione, che le licenze da concederſi a ſecolari di entrare a parlare alle Monache ſogette alla Cura de' Regolari, e di entrare ne' Monaſteri delle medeſime Monache, debbano ſottoſcriverſi da Veſcovi, da i loro Vicarii, & inſieme da medeſimi Regolari, ſicome fu già ſignificato al Vicario di V. S. Illuſtriſs. inſin dall' anno* 1599. *tuttavia, perche s' intende, che alcuni Regolari pretendono il contrario, ſotto preteſto di certa dichiaratione, che dicono havere più, e più anni ſono, ottenuta dalla Sacra Congregatione del Concilio, hanno queſti Illuſtriſſimi miei Signori voluto, che l' ordine fatto per neceſſità di buon governo de' Monaſterii, e fondato nel Sacro Concilio, ſia in ogni maniera oſſervato, imperoche poſſono, e veriſimilmente debbono i Veſcovi molto meglio conoſcere la qualità delle perſone, e più facilmente caſtigarle, quando traſgrediſcono, che non poſſono i Regolari maſſimamente per la frequenza delle loro mutationi. Potrà perciò V. S. Illuſtriſſima notificar tutto queſto a chi pretendeſſe il contrario, e commetterà, che l' ordine ſudetto ſia in ogni modo oſſervato, & eſeguito. E perche s' intende ancora, che in molti di coteſti Monaſteri, coſi ſottopoſti a V. S. Illuſtriſſima, come a Regolari, ſi ritevono le viſite a porta aperta, dove anche vi ſi fà dimora di hore continue, mi hanno i medeſimi Illuſtriſſimi Signori ordinato di ſcriverle, che quanto a quello, che in queſto particolare appartiene a Monaſteri di lei, vi proveda ſecondo la ſolita ſua prudenza, e pietà, e quanto a Monaſteri ſottopoſti a Regolari, prenda inſieme con eſſo loro quella provviſione, che le parerà più eſpediente, per toglier coſi notabil diſordine. Adi.* 1.. *Genaaro* 1618.

Et quoad inhibitionem A. C. à dictis Sacris Congregationibus reſcribendum eſt Ordinariis, ut procedant ad exequutionem decretorum, non obſtante quacumque inhibitione, &c.

EXemerat Summus Pontifex à juriſdictione Epiſcopi nonnulla Monialium Monaſteria, illaque ſubjecerat quibuſdam Rectoribus, cum poteſtate illa regendi in tempòralibus, & ſpiritualibus. At poſtea ex

relatione Nuncii Apoſtolici,& poſtulatione ipſarum Monialium, idem Pontifex Viſitatores earundem Monialium ſuo diplomate inſtituit, nulla facta mentione de poteſtate Rectorum eligendi Viſitatores. Quæritur.

An hujuſmodi inſtitutio ſit ſubreptitia, & obreptitia? Ubi de viſitatione cumulativa, & privativa quoad alios. An per deputationem ſpecialis Viſitatoris cenſeatur derogatum facultati Viſitatoris generalis? De munere Viſitatorum. An iidem Rectores poſſint nominare ſeipſos? De oris aperitione quoad Sacras Congregationes, præſertim ſuper Epiſc. & Regul. An melius ſit, quod Viſitatores ſint perpetui, & quid de aliis Officialibus? Tom. 10. Conſult. 54.

TEnendum cenſeo, non eſſe locum revocationi, ſeu moderationi dicti Brevis, utpotè motu proprio ex certa ſcientia, & prævia matura cauſæ diſcuſſione in Sacra Congregatione Epiſc. & Regul. emanari, cum clauſula, quod de obreptione, & ſubreptione dari non poſſit, nec non cum clauſula ſublata, & decreto irritante; Unde non obtenta prius à Summo Pontifice oris aperitione, pars adverſatrix audiri non poteſt, Rota coram Seraph. *dec.* 764. *num.* 1. confirmata in *dec.* 776. coram eodem.

Eoque minus, dum nullo pacto ſubreptio, & obreptio ſubſiſtit: Nam quatenus obreptio deducitur ex narrativa, quod in Brevi fuerit Rectoribus conceſſa cura, regimen, & adminiſtratio ſolum quoad temporalia, & tamen ex eodem Brevi prætendatur eam extendi etiam ad ſpiritualia.

Reſp. primò, nihil fuiſſe narratum Pontifici, cum ille non proceſſerit ad ſupplicationem, ſed motu proprio ſumpta occaſione relationis ſibi de hujuſmodi Monaſteriorum ſtatu à Nuncio Apoſtolico datæ; Undè perperam dicitur, quod à parte ſuppoſita fuerit reſtitutio facultatis Rectorum, Achill. *dec.* 50. *de præb.* Put. *dec.* 387. *lib.* 1. *in correct.* ac alii.

Deindè reſp. à dicta Sacra Congregatione probè fuiſſe conſideratum, & examinatum Breve Rectorum, & Papam ejus tenorem pro expreſſo habuiſſe.

Poſtremò reſp. non abſque veritate fuiſſe in ultimo Brevi narratum, quod facultas Rectorum erat quoad temporalia, dum ità verè deprehenditur ex proprietate verborum, ibi: *Curiæ, gubernio, regimini, & adminiſtrationi.* Et Clarius: *Qui ipſa Monaſteria, illorumque proprietatem, & bona mobilia, & immobilia, fructus, redditus, proventus, jura, res, actiones, oblationes, & eleemoſynas gubernare, & adminiſtrare poſſint.* Quæ ſanè, ſatiſque perſpicuè oſtendunt, facultatem Rectorum fuiſſe reſtrictam ad nudum, & merum facti miniſterium, & potius Æconomos, quam Superiores appellandos eſſe.

Tenendum etiam puto, quod nominatio Viſitatorum in poſterum non debeat fieri ab ipſis Rectoribus: Quia, cum viſitatio facienda ſit tam in capite, quam in membris, & Viſitatores incumbere debeant reformationi regularis diſciplinæ, ſicque debeant etiam per conſequens proſpicere, quod Rectores, & Gubernatores munus ipſi injunctum fideliter expleant, ſecurius profectò erga eoſdem Rectores procedere poterunt, ſi eos nominaverint independenter ab illis iidem Viſitatores, quoties eorum aliquis vel recedere, vel decedere contingat.

Tenendum item arbitror, Rectores in omnem caſum non poſſe, nec debere nominare ſeipſos. Idque adeò juſtum, & juris diſpoſitioni conſentaneum eſt, ut dubitari non poſſit, quin ita etiam fuerit à Summo Pontifice intellectum, licet non expreſsè ſtatutum, text. *in cap. noſtram*, ibi Doctores *de jurepatr.* & *in cap. fin. de juſtit.*

Denique tenendum exiſtimo, Viſitatores hujuſmodi eſſe debere perpetuos, ut eorum authoritas in concurſu cum Rectoribus, qui ſunt perpetui, non parvipendatur, nec vileſcat. Quod plurimum intereſt regimini Monaſteriorum.

An, & quatenus Domus Mulierum Oblatarum ſub Regula ver. gr. S. Benedicti, quæ tria vota ſimplicia in manibus Superioris Regularis emittunt, ſubque eius regimine vivunt, ſubiecta ſit Regularibus, an potius Epiſcopo, & aliat Tom. 10. Conſult. 69.

NUllam juriſdictionem competere Superiori Regulari ſuper hac mulierum Oblatarum domo tenendum omninò exiſtimo. Nam quoad quaſi poſſeſſionem, ſi de nullo alio actu doceatur, niſi de viſitatione, cum hic actus ſit ille, qui dedit cauſam liti, non eſt habendus in conſideratione, Calder. *conſ.* 13. *de iurepatr.* Afflict. *dec.* 365. *num.* 7. Rota coram Greg. *dec.* 4. *num.* 11. Eoque magis, quia nullus inferior poteſt acquirere aliquam quaſi poſſeſſionem juriſdictionis in præjudicium Ordinarii, ſine illius licentia, & patientia, Bartol. *in l. fin. n.* 4. *ff. uti poſſident*, Rota *dec.* 595. *n.* 4. *part.* 1. *diverſ.* & *dec.* 601. *n.* 4. *p.* 2. *recent.* & *in Calaguritana Lenager*, 20. Martii 1615. coram Ubaldo, atque alibi ſæpè.

Quo verò ad ius, & fundamentum prætenſæ juriſdictionis, fruſtra illud deducitur ab exemptione, qua prætenditur gaudere d. domus vel tanquam membrum, vel aliud quippiam neceſſarium Religioni Benedictinæ, quod eodem privilegio exemptionis potiatur, cum de hujuſmodi exemptione non doceatur, nec per ſpeciale, & expreſſum aliquod privilegium exemptionis, neque per ſententiam, ut de jure requiritur, per text. *in cap. ſi Papa de privil. in* 6. ubi Gloſſa, & Doctores, neque de ſufficienti etiam unione, & incorporatione Ordini Benedictino.

Nam mulieres d. domus non ſunt Religioſæ Regulares, ac veluti Moniales dicti Ordinis, ſed particularis quædam ſpecies cum particulari modo vivendi, approbato à Sede Apoſtolica.

Alia vide *tom.* 2. *Conſult.* 65. *tom.* 4. *Conſult.* 197. & *tom.* 9 *Conſult.* 73.

An, & quatenus hodie Monaſteria tam virorum, quam Mulierum erigi, mutari, vel dimitti poſſint, &c. Vide de Regular. Tom. 10. Conſult. 91. Item Conſult. 12. & 33. ac Tom. 1. Conſult. 179.

Quam ſit pervetuſtum, nè in Cœnobia Monachorum mulieres eant, & in id pœnæ. E contra nè ad Monaſteria puellarum viri accedant? Vide de Regular. Tom. 10. Conſult. 100.

De viſitatione Monaſteriorum, etiam quæ in Commendam reperiuntur? Vide de Viſitatione Tom. 10. Conſult. 101.

De Sanctimonialialibus. De nominibus Virginum Sacrarum, Sacerdotiſſarum, Nonnarum, Monialium, Monacharum. De Sanctimonialibus Judæorum. De earum exercitiis, ac inſtitutis, tonſura, conſecratione, ſeu velaminis impoſitione, quoto anno impoſitum, rebuſque aliis? Tom. 10. Conſ. 102.

MUlieres Monachiſmum profitentes variè appellantur. In primitiva Eccleſia ante Conſtantini Magni tempora Virgines ſimplices vocatas fuiſſe, certum eſt, nec facilè aliud nomen eis tributum reperies.

S. Baſilius vero *in libello de Virginit. Sacerdotes* eas appellat.

Erat apud S. Hyeronimum *Nonnæ* vocabulum, quod id genus hominum inſignitur in Epiſt. ad Euchariſtiam Virginem. Apparet autem hoc verbum ab Ægyptiis in vulgi ſermonem veniſſe.

Dicuntur etiam noſtra ætate *Moniales*, & *Sanctimoniales*, à græco, ut opinor, nomine *Monios*, quod ſolitudinem captantem, ſolitarium, & ſolivagum ſignificat. Denique *Monachæ* quoque vocatæ ſunt, & *Virgines*.

Div. Auguſt. *in lib. de Virginib.* ſcribit: In Templo Hieroſolymitano apud Judæos, aſſuetas fuiſſe puellas virgines. Teſtatur enim idem Auguſt. *ibidem num.* 4. mores Judæorum votum perpetuæ virginitatis non tuliſſe, quod etiam Rabbi Salomon *in cap.* 9. *Geneſ.* & Rabbi Kimchi *in cap.* 56. *Iſai.* teſtantur. Habuit tamen, ut arbitror, Ambroſius id ex *lib.* 2. *Machab. capit.* 3. ubi mentio fit concluſarum Virginum.

Profitebantur autem ab initio hoc inſtitutum, ſeu vitæ genus ſua ſpontè, ac liberè, à nullo vel juſſæ, aut coactæ.

In Europa virginitatis votum apud muliebrem ſexum communem ſuo tempore fuiſſe, teſtatur Ambroſ. *eodem libr.* Romæ certè Marcella nobiliſſima Vidua prima omnium

Digitized by Google

nium fœminarum auſa eſt Monachæ inſtitutum profiteri.

Miratur tamen Polydorus eos, qui tradunt, Marcellam hanc primam fœminarum auſam eſſe hoc inſtitutum profiteri Romæ, cum diù ante illam Pius Primus conſecrationem Virginum puellarum inſtituerit, & Soter Papa, qui ſecundo loco ſucceſſit Pio, conſtituerit, *ne Monacha alia pallam attrectaret*.

Porrò, etſi in veteri Eccleſia Tonſura Clericis, & Monachis mandata fuerit, à fęminis tamen, quas Moniales vocamus, nunquam eſt requiſita.

Verum, quia Paulus 1. *Corinth.* 11. in genere de omnibus mulieribus loquitur, ideò excipi debent illæ, quæ Religionis ergo tonſuram aſſumunt, ut reliquis humiliores videantur.

Optatus Milevitanus *lib.2. ad Parmentianum* indicat Virginibus Mithras impoſitas fuiſſe. Videtur autem per Mithras nihil aliud intelligere, quam velum.

Poſt plura ſæcula habuit hoc Monaſticæ vitæ genus cętus Virginum, ſive Monialium, aut Sanctimonialium. Ac teſtatur Gregor. Magnus *lib.6. epiſt.*23. ſuo tempore tria millia ancillarum Dei Romæ fuiſſe.

Quemadmodum Monachi, Abbates, ſic Monachæ, vel Sanctimoniales Abbatiſſas habuerunt. De harum vero negligentia Turonenſis tertia Synodus anno Domini 813. juxtà Sigibertum habita conquæritur *cap.26.*

Præter hæc dicta, legenda ſunt, quæ de Monialibus Sacr. Concil. Trid. & Conſtitutiones Apoſtolicæ præcipiunt, de quibus alibi diximus ſupra *hoc eod. tract. de Monialibus*.

De dimiſſione habitus Regularis quoad Moniales? Vide de Regularibus Tom.10. Conſult.104.

Alia quoad Moniales de Regularibus.

DE MONTE PIETATIS.

1 *An Epiſcopus poſſit viſitare Montem Pietatis ſeorſim ab Officialibus laicis, alias forſan viſitare ſolitis, & abſque eorum conſenſu decernere, quæ ad bonum regimen ejuſdem Montis expedire cenſuerit?*

2 *An ipſe quando prædictum Montem Pietatis viſitat, poſſit Canonicos illos duos, ſive alias duas perſonas Eccleſiaſticas ſecum ducere, quas earundem conſilio utendi, & Epiſcopalis dignitatis ſervandæ gratia, adhibet in viſitatione Eccleſiarum, aliorumque piorum locorum ſuæ Diœceſis?*

3 *An proprio ſuo Cancellario Epiſcopali ad præfatę viſitationis acta conſcribenda uti poſſit, quamvis Officiales, & Viſitatores laici proprium peculiarem Cancellarium habeant?*

4 *An ipſe ab Adminiſtratoribus ejuſdem Montis poſſit adminiſtrationis rationem extra viſitationem exigere?* Tom.1. Conſult.40.

RESp. ad omnia poſſe, ex Trid. *c.*8. *ſeſſ.22. de reform. v. Epiſcopi etiam*: Nam Epiſcopus omnium piarum voluntatum exequitor eſt; niſi in earum fundatione per Sedem Apoſtolicam confirmatam, aliter diſponatur, in caſu tamen negligentiæ, ſemper eſt exequitor per *c. Tua nobis de teſtam.* Atque ita cenſuit Sac. Congr. Conc. quoad omnia ſupradicta in *Foroſempronien.* 23. Maii 1667.

Item *Tom.*1. *Conſultat.*302. habetur hoc ſimile quæſitum, nempè:

An Epiſcopo, ſeù potius Cuſtodibus, ſive Communitati ſęculari liceat viſitare, & adminiſtrationem revidere Montis Pietatis, erecti ad effectum, ut ſingulis annis frumentum pauperibus, aliiſque indigentibus perſonis mutuo detur, cujus quidem Montis adminiſtratio conſuevit dari laicis?

RESp. Epiſcopo licere viſitare, & providere, non ideò tamen eſſe excluſos Cuſtodes, ſive Communitatem ſæcularem. Ita declaravit Sacra Congregatio Concilii in una *Fulginatenſi* 24. Februarii 1652. *ad cap.*8. *& 9. ſeſſ.*22. *de reform.*

*At tom.9. Conſult.*152. fuſius ita reſp. ad dictum quæſitum; ſcilicet:

Non poteſt Epiſcopus hujuſmodi Montes, ac loca pia viſitare, & rationes exigere; niſi doceat, intervenire qualitates, de quibus Conc. diſponit: Quia nunquam diſpoſitioni qualificatæ locus eſt, niſi qualitatibus per allegantem comprobatis, Dec. *conſ.49. n.1. & conſ.64. num.5.* Natt. *conſ.648. n.3.* ac Seraph. *dec.670. n.1.*

Quare Epiſcopus ex facultate d. Concilii poteſt viſitare hujuſmodi Montes, & rationes ab eorum Adminiſtratoribus exigere, etiam locorum mere laicalium, dummodo ſint loca pia; Secus autem ſi non doceat, Montes aliaque loca eſſe Pietatis, neque eorum inſtitutionem fuiſſe piam ad pauperes ſuſtentandos, ſed eſſe vel pecuniarios, vel frumentarios ad commoditatem tantum colentium, & ſeminantium agros à certis perſonis ad hunc effectum pro ſeipſis, ipſorumque familiis erectos; Undè ceſſant eæ qualitates, ex quibus jus Ordinario tribuitur, atque adeo ceſſat etiam diſpoſitio, Rota *dec.696. n.7. & dec.502. par.2. rec.*

Porrò dupliciter Montes, quibus Pietatis nomen conveniat, inſtituuntur. Aut enim eriguntur, cum aliqua Communitas, vel particulares homines donant pecuniam, vel frumentum, ad effectum mutandi pauperibus, quo caſu inſtitutiones Montium non poſſunt eam pecuniam, vel frumentum detrahere, aut repetere. Azor. *Inſtitut. moral. lib.* 5. *cap.*8. *in fin. par.*1. Reginal. *in prax. for. pœnit. lib.* 25. *nu.* 208. cui caſui æquiparatur Montis erectio ex eleemoſynis Reipublicæ, vel privatorum congeſtis in unum cumulum ad perpetuum pauperum uſum. Lup. *in cap. naviganti de cenſur. com.3. §.3. n.81.* Lara *de anniver. lib.*1. *cap.*23. *n.*2. Et hoc caſu ſtatim pauperibus mutuatariis acquiritur jus irrevocabile. Azor. & Reginald. *loc. cit.*

Aut eriguntur, cum Communitates, aut homines privati illos inſtituunt, retinendo dominium rei eo modo deputatæ ad uſum pauperum, cum poteſtate revocandi, & ad alios uſus convertendi, Molin. *de contract. diſp.* 325. *propè fin.* Azot. *lib.* 5. *cap.* 9. Idque abſque ulla Ordinarii, aut Superioris Eccleſiaſtici auctoritate, de quo Federic. de Sen. *conſ.*111. Sed privata ipſius Communitatis voluntate; Ubique Mons iſte, nec re, neque verbis Mons Pietatis appellari poteſt, & conſequenter uti exiſtens ab ejus inſtitutione in mero ſtatu laicali, ac privato, immunis eſt ab Ordinarii juriſdictione, ſicut immunes ſunt Confraternitates laicales ſine auctoritate Eccleſiaſtica inſtitutæ, Bald. in *auth. hoc jus porrectum numer.*12. *Cod. de Sacroſ. Eccleſ.* Jaſon. *conſ.*218. *num.*1. *lib.* 2. aliique, ac Rot. *deciſ.574. num.6. par.1. diver. & dec.193. nu.7. par. 2. recent.* & de Monte Pietatis Burſatt. *conſ.60. n.27. & ſeq. lib.*1.

Effata *ad dict. cap.*8. *& 9.* Sacr. Concil. Trident. *ſeſſ.* 22. *de reform.*

Adminiſtratores Locorum Piorum, etiam privatorum, ad Conciliorum Provincialium obſervantiam tenentur.

Ordinarii Hoſpitalia, etiam privata viſitare, & corrigere poſſunt in in iis tantum, quæ pertinent ad obſervationem voluntatis fundatorum.

Epiſcopus omnium piarum voluntatum executor eſt, niſi in earum fundatione, per Sedem Apoſtolicam confirmata, aliter diſponatur, in caſu tamen negligentiæ ſemper eſt executor.

In *Feretrana*. Hoc decreto non prohibetur, quominus Judices ſęculares poſſint viſitare hujuſmodi Hoſpitalia, Montes Pietatis, & alia loca pia, ſi modò eis alias jus viſitandi legitimè competat.

In *Hiſpalenſi*. Si loca pia in eorum fundatione exempta facta ſunt ab Ordinario, non eſt eis derogatum per hoc decretum.

In *Cæſaraugustana*. Epiſcopus non poteſt viſitare Hoſpitalia, Eremitoria, & Confraternitates Religionis Hieroſolymitanæ, niſi occaſione Sacramentorum, quæ ibi miniſtrantur.

In *Eugubina*. Licet Epiſcopo viſitare Hoſpitale Magnum, quod Julii II. conceſſione adminiſtratur per quinque Cives Eugubinos per commune Conſilium eligendos, confirmandos tamen à Duce Urbini, & ea cognoſcere, ac exequi in d. Hoſpitali, quæ hoc decreto continentur 2. Septemb. 1570.

Ad *cap.* 9. effata alibi affatim dedimus.

An

Digitized by Google

An debitores frumenti, quod tibi per Adminiſtratores Montis Pietatis ab Epiſcopo erecti prò ſubveniendis honeſtis familiis egenis, fuit pro una vice tantum ex permiſſione Epiſcopi Menſe Maii credito venditum, intra communem valorem, ut ejus quantitas pro ipſo Monte neceſſaria ſtatuatur ad ſuccurrendum de cætero, perpetuum, ac in mutuo gratuito eiſdem egenis, teneantur ad ſolutionem pretii conventi, juxtà formam obligationis Cameralis? Tom. 1. Conſultat. 41.

Affirmativè. Etenim obligario Cameralis, ut notiſſimum eſt, executionem habet paratam, & regulariter non admittit; niſi exceptionem ſolutionis, falſitatis, & pacti de non petendo, Galleſ. *ad form. Camer. Oblig. par.* 4. *quæſt.* 1. *nu.* 2. Caſſandr. *dec. un. nu.* 2. *de mut. petit.* Et ideo, cum nulla ex iſtis tribus exceptionibus nunc afferatur, executio impediri non poteſt, ut fuit deciſum in *Romana executionis Contractus* 27. Maii 1594. coram Litta, & ſæpius alibi.

Exceptio autem nullitatis, quæ deducitur ad effectum retardandi executionem, nullatenus videtur admittenda: quia debet eſſe liquida, clara, & omninò probata ex inſpectinne Inſtrumenti: Nam quando eſt extrinſeca, & ambigua, executio non eſt retardanda, ut fuit reſolutum in *Romana executionis de Anguillaria* 6. Martii 1592. coram Mantica.

Eo magis videtur ſubſtinendum, quia non poteſt attribui negociationi, ex quo fuit venditum frumentum, quod non fuit emptum, ſed erat proprium Montis, ut per Roland. *conſ.* 51. *num.* 11. *cum ſeq. lib.* 4. quæ neque etiam pro una vice Clericis illicita cenſetur, ut per Gloſ. & Bartol. in *leg.* 1. §. *licet ff. de tribut. act.* Salic. *in prax. can. crim.* ubi Diaz. *cap.* 53. & præcipuè cum id evenerit per accidens, quod eo minus eſt in conſideratione habendum, Div. Thom. 2. 2. *qu.* 77. *art.* 4.

Poſtremò additur, quod quatenus venditio fuiſſet facta contra erectionem, etiam ſine cauſa, imò contra proprium juramentum, non idcircò illius contractus redderetur nullus ex quo communiter receptum eſt, Epiſcopum poſſe erectionem, ac conſtitutionem à ſe factam diſpenſare, Sanchez *diſp.* 17. *ſub n.* 31. Felin. *in c. cum acceſſiſſent ſub n.* 17.

1 *An deponentes pecunias in Monte Pietatis, poſſint ex illis percipere lucrum quinque pro centenario? Et*

2 *An idem Mons exponens poſteà mutuatariis dictas pecunias, poſſit exigere ab iis ſeptem pro centenario.* Tom. 4. Conſult. 153.

Ad 1. Affirmativè: Quia ob cauſam neceſſariæ ſublevationis pauperum conſueverunt ex indulto Pontificis aliquando dict. ſummam concedere, & in ſpecie fuit conceſſum Monti Pietatis Bononiæ, Mutinæ, Veronæ, & Ferrariæ, ut ex Indulto, quod legitur apud Paſqualigum *n.* 11. *& ſeqq.* ubi etiam *num.* 18. reſpondet ad *c. ſuper eo de uſur.* quod confirmat *dec.* 184. *per tot. & deciſ. ſeq. num.* 6. *&* 7. Undè non niſi cum temeritate aſſeri poteſt, Pontifices Summos, eorumque, ac Curiæ Rom. Officiales, qui diligentiſſimi eſſe ſolent, & prudentiſſimi, erraſſe, ut ponderat Salon. *d. qu.* 78. *ſub nu.* 3. *art.* 2. & latiſſimè Fagoſ. *de regim. Reipub. Eccl. par.* 1. *lib.* 7. *tot. diſp.* 20.

Accedit, quod intentio præcipua Civium deponendi pecunias apud Montem erigendum, non eſt, ut ex iis lucrum conſequantur, ſed potiùs, ut erigatur Mons Pietatis ad pauperum ſublevationem; Undè non dicuntur committere uſuram, Lavor. de Rodulph. *de uſur. par.* 3. *princ. n.* 27.

Non obſtat, quod Pontifex facere non poſſit, quin peccatum ſit peccatum: quia poteſt declarare in hoc caſu, quod non ſit uſura, Felin. in *cap. fin. nu.* 9. *de major. & obed.* Sylveſt. *de jur. jur. par.* 4. *quæſt.* 51. *nu.* 48. *tract. diverſ. tom.* 4. *pag* 356.

In re autem propoſita cauſæ conceſſionis ſunt manifeſtæ. Tum quia erectio Montis, quæ non ſolum eſt utilis, & Sancta, ſed etiam neceſſaria, non poteſt fieri abſque hac conditione ſolvendi deponentibus pecunias quinque pro centenario in ſublevationem pauperum, qui devorantur ab uſuris, præſertim Hæbreorum. Tum etiam quia certum eſt, quod qui parati ſunt deponere ſuas pecunias in Monte erigendo, facilè poſſent illis emere tot res immobiles, quarum fructus, ut dicunt Doctores, computari ſolent ad quinque pro centenario, Gloſ. in *auth. perper. v. juſta C. de Sacroſ. Eccleſ.* Natt. *conſ.* 498. *num.* 10. Rot. *deciſ.* 116. *num.* 1. *par.* 2. *diverſ.*

Poſtremò, quatenus de hac juſtitia dubitaretur, poterit decerni, ut Mons erigatur ad formam Conſtitutionis Julii III. quæ approbat Montem ſub duabus conditionibus. Prima ut mens deponentium ſit juvandi pauperes, non autem fœnerandi. Secunda, ut ad finem deponendi proprias pecunias in Monte deſinant emere merces paratas venditioni, quas alioquin emerent, niſi eas deponerent in Monte. Filiuc. *dict. cap.* 9. *num.* 177. Leſſ. *dict. cap.* 20. *num.* 198. ac alii.

Ad 2. Quamvis ſit controverſum, affirmativam tamen, ut veram tenuerunt quamplures ea ratione, quod Mons Pietatis debet indemnis ſervari; atque adeò exigere poteſt quantum eſt ſibi neceſſarium pro ſua indemnitate: cum id tendat in compenſationem damni, quod patitur in parandis pecuniis pro ſublevatione mutuatariorum, & pro expenſis Miniſtrorum, atque aliarum rerum pertinentium ad conſervationem ipſius Montis, Abb. *in c. in Civitate in fin. de cenſur.* Alex. *in l. Item quia* §. 1. *numer.* 2. *ff. de pact.* Azor. *par.* 3. *lib.* 5. *c.* 9. *qu.* 2. qui alios citat.

Porrò perpetuum eſſe uſurarum remedium Montis Pietatis alibi diximus. Hoc tamen in illis neceſſarium eſt. Primò, ut mutuum detur omninò gratis. Secundò, ut ratione Miniſtrorum aliquid detur, qui operas gratuitas non impendunt. Tertiò, Domus etiam conſtituenda, quæ ſine aliquo ſumptu non poteſt fieri. Quartò, ſumptus illi æquandi ſunt, ut pauperes non magis graventur, quam divites. Quintò, nihil in his uſurarium eſt: nam ſi quis mutuum dat, teſtes, Notarium adhibet, pignus inſpici, aut adduci jubet, nec æquum ejus ſumptu, qui dedit mutuum, iſta fieri. Sextò; conandum tamen, ut Montes omninò gratis conſtituantur. Sic enim omnis cauſa ſuſpicionis tolletur. Hoc autem duorum modorum alterutro fieri poteſt, vel utroque. Primò, ut cenſus ematur annuus, quo ſumptus neceſſarii tolerentur. Secundò, ut magnati viri, fidi, divites, ſcribarum, Nummeratorum, Cuſtodum, officia gratis præſtent.

DE

DE NEGOTIIS ILLICITIS.

An Clerici Conjugati, qui ob paupertatem ſe exercent in agricultura, vel alio Opere, non tamen ſordido, debeant eße immunes à ſolutione capitationis, &c.? Vide de Immunit. Tom. 1. Conſult. 480. & Tom. 7. Conſult. 72.

An Eccleſiaſtici poßint vendere, etiam minutatim panem, vinum, &c. abſque ſolutione vectigalium, &c.? Vide de Immunit. Tom. 2. Conſult. 34.

An Clericis, & Regularibus liceat lucri cauſa negotiari, & potiſſimum exercere artem venalem Pharmacopolæ? Ubi de eorum immunitate à vectigalibus, quoad mercaturam? Tom. 5. Conſult. 84.

TENENDUM eſt, id non licere, ſed eſſe minus fędum, vel etiam perniciosſum, & totius ſpiritus deſtructivum, quam quod Clauſtra verti in fora, ut de ſuo tempore expoſtulabat Petrus Bleſenſis *epiſt.* 27. Conſtat ex pluribus Sacræ Scripturæ locis, in quibus negotiationis per pios homines exercitium improbatur, ex *Pſalm.* 7. ubi David de ſe profitetur: *Quoniam non cognovi negotiationem, introibo in potentias Domini*. In hunc locum legunt D. Hieronym. D. Ambroſ. D. Auguſt. Arnobius, Caſſiodor. & Gelaſius. Idem traditur *Eccleſiaſt.* 26. & alibi. Id quoque convincunt Summ. Pontificum, & Sacrorum Conciliorum oracula. Adſtipulantur S. Patres, nominatim Sanct. Dionyſius *cap.* 9. *Hierarch.* Hilarius Diaconus Auctores quæſtionum Veteris, ac novi Teſtamenti *cap.* 127. & alii.

Ratio autem eſt, quia Clerici, & maximè Religioſi vi ſui ſtatus obligantur ad converſationem cum Deo, & cultum ei ſtudiosè, ac perfectè deferendum. Quæ vitæ ratio nullatenus cohærere poteſt cum negotiatione, qua miſer animus in partes infinitas diſtrahitur, & marcitur in deſideriorum inutilium, & avaritiæ profundum, quæ ſummopere dedecet Religioſos, qui paupertatem profitentur; negotiatio enim acuit avaritiæ famem, quod Judæ proditoris exemplo confirmat Caſſian. *lib.* 7. *c.* 40.

Negotiatio non vetatur Clericis, & Religioſis, tamquam per ſe, & ex objecto, vel etiam ratione adjunctorum neceſſariorum inſeparabiliter mala, ut initio probatum eſt, neque negotiatio ſimplex, ſeu latiſſimè dicta, ut alibi ſcripſimus. Quomodo enim exigere vitam poſſent Sacræ perſonæ, niſi emerent quæ ſunt ad vitam neceſſaria. Aut quomodò plerumque ſuppeteret, undè neceſſaria emerent, niſi venderent aliqua, vel ſuperflua, vel minus neceſſaria, quam quæ iis divenditis, comparanda proponuntur? Unde ſolum negotiatio per ſe dicta, qua ſcilicet merces coemptæ animo eas revendendi, eædem, & nullatenus mutatæ revenduntur lucri cauſa, abhorret à ſtatu Clericali, & Religioſo, eſtque illis planè illicita, niſi aliquando ob gravem neceſſitatem, vel certè per alium, ut principalem cauſam, exerceatur. Quod ex pleriſque Juriſperitis confirmat Straccha *de mercat. part.* 1. *n.* 23. & agnoſcunt ſine controverſia Doctores omnes. Molin. *tr.* 2. *de juſt. diſp.* 339. & 342. Rebell. 2. *par. qu. ult. ſect.* 1. Tolet. *lib. de peccat. merc. c.* 35. ac alii multi.

Atque ita cenſuit Sacr. Congr. Epiſc. & Regul. die 9. Jan. 1602. nempe Regulares non poſſe Aromatariam tenere, niſi pro ſeipſis, quo caſu viſitari non poteſt à Prothomedico. Idipſum declaravit Sacr. Congreg. Immunit. in *Barchinonenſi* 21. Novemb. 1635. Ac tandem poſt cauſam mature diſcuſſam, decrevit Sac. Congr. Viſitationis Apoſtolicæ contra Religioſos, & Eccleſiaſticos quoſcumque artes exercentes pro ſæcularibus. Quod decretum non habet locum extra Urbem, fertur reſolviſſe Sac. Congr. Epiſcop. in *Neapolitana* 5. Octobris 1646. At ipſe non credo; Nam militat etiam in Clericis, ac Regularibus extra Urbem eadem ratio decreti, nempè diſciplina Eccleſiaſtica, honeſtas Clericorum. Ita quidem, ut decretum non conſtituat novum jus, ſed declaret antiquum.

Undè Sacr. Congregat. Conc. præcepit ſignificari Regularium Superioribus, ut invigilent, ne Regulares in Indiis tam Orientalibus, quàm Occidentalibus mercaturam exerceant, neque in locis Regi infideli ſubjectis, neque inde revertentes aurum, argentum, gemmas, ullaſque merces ſecum deferant, ut videre eſt ex ejus decreto ſub die 7. Octobris 1604. quod poſtea pro Indis Orientalibus die 22. Febr. 1633. Urban. VIII. Sanctione firmavit, quæ eſt 16. in appendice, incipitque *Ex debito* §. 8. Hoc ſolum permitti poſſe Regularibus, & Monialibus præſertim pauperibus, ut vendant Medicinalia ſuæ Aromatariæ, ea renovandi gratia, maximè pretiis moderatis, declaravit Sacr. Congreg. Epiſc. & Regul. in eadem *Neapolitana* 26. Maii 1602. & in una *Dominicanorum* 11. Octobris 1647.

Itaque Eccleſiaſticæ perſonæ quæcumque, etiam quibus non eſt interdicta negotiatio propriè dicta, ſi hoc, vel alio modo negotientur, privantur privilegio immunitatis à vectigalibus, ita quidem, ut quoad illud negotium, ſeu actum illum ſint ipſo jure privatæ, etiam pro foro conſcientiæ, nulla expectata monitione; etiam ſi non adſit frequentia, ſeu conſuetudo, Guttier. *tr. de gabell. qu.* 95. *à num.* 7. tex. *in cap. quamquam de cenſib. lib.* 6. & *in Clem. præſenti eodem tit.* etiam ſi Clericus non fuerit admonitus, ut à negotiatione deſiſtat, Abb. Imol. Lap. Gemin. Anchar. & alii in *cap. fin. de vit. & honeſt. Cler.*

Primo igitur dicendum eſt, onera pro mercibus ſolvenda eſſe, etiam ſi mercatura à Clericis exerceatur per alios.

Secundo; Negotium pro neceſſitate Clerici, vel Eccleſię eſt licitum, nec poſſunt pro rebus cauſa hujus negotiationis advectis, emptis, venditis, &c. imponi, aut exigi onera, *cap. ſecundum inſtituto juncto*, Gloſ. *verſ. cauſa lucri ne Cler. vel Monach.* Imol. *in cap. fin. num.* 25. *de vit. & honeſt. Cler.* & alii.

Tertio: Tali immunitate gaudet etiam negotiatio inſtituta in ſolam utilitatem Eccleſiæ, ut quotieſcumque res adductæ, emptæ, vel venditæ ſunt Eccleſiaſticæ, etiam ſi negotiatio ſit ad propriam utilitatem Clerici, text. *in eodem cap. quamquam, & in c. fin. de vit. & honeſt. Cler.* junctis Gloſſis, Abb. *n.* 10. & alii ibidem.

Quarto: Pro perſona ipſa Eccleſiaſtica nunquam poteſt exigi pedagium, aut guidagium, etiam ſi tranſeat negotiationis cauſa, aut deferat merces: quia textus permittentes exactionem loquuntur ſuper ſolis rebus, non autem ſuper perſonis, Gloſ. in *d. c. quamquam*.

Quinto: Quoad fructus patrimoniales, ſeu laicos in delatione, venditione, vel commutatione facta negotiandi cauſa, ceſſat immunitas, etiam ſi aliunde non intercedente negotiatione, gauderent immunitate. Secus ſi tantum tranſvehantur alio, ut melius, pluriſque vendantur, ſine animo negotiandi, quia illud ſimpliciter non eſt negotiari, Suar. *de cenſur. diſp.* 23. *ſect.* 4. *n.* 21. in terminis *c. quamquam*. Vivald. Reginal. & alii.

Sexto: Tenetur ad onera, qui pro una tantum, aut altera vice negotiatur, quicquid ſit, an negotiator quis dicatur ex frequentatis actibus, vel etiam ex paucis, in quo prior pars eſt communior, pro qua facit modus loquendi *c. fin. de vit. & honeſt. Cler.*

Septimo: Artificium non eſt negotiatio in toto rigore, ut ſi quis emat materiam, & redactam in formam revendat, & univerſaliter quoties res melior facta, ſive naturaliter, ut animalia, ſive artificialiter revenditur. Ita Canoniſtæ communiter in *c.* 1. *ne Cler. vel Monach. & in cit. c. fin. de vit. & honeſt. Cler.* Molin. *diſp.* 336. *n.* 13. & *diſp.* 342. *n.* 6.

Octavo: Animus lucrandi ex induſtria adeſſe debet in ipſo initio emptionis, defectu cujus emens rem pro ſuo uſu, & poſtea mutato conſilio, aut ex alio accidente revendens, etiam lucro illectus, & ſperans alio tempore, vel loco vilius emere, non eſt negotiator. Navar. *in man. c.* 27. *nu.* 128. Molin. *diſp.* 339. & 672. aliique. Unde Clericus ſucceſſor ejus, qui condu-

Digitized by Google

conduxerat agrum alienum, non negotiandi cauſa, ſed ad ſe, & ſuam familiam ſuſtentandam, non dicitur negotiari, ſi proſequatur conductionem, etiam ſi non habeat eandem neceſſitatem ſuſtentationis, ſed cauſa ditationis proſequatur: quia ad id habet jus ex ratione ſuccedendi primo conductori, cujus privilegio utitur, conductionis ſpatio non abſoluto.

Ceterum Clericus etiam in Sacris, dimiſſo habitu, negotiationi vacans, ſi ter monitus non reſipiſcat, amittit ipſo facto privilegium Canonis, non tamen fori, *cap. Contingit de ſent. excom. & dict. Clem. 1. de vit. & honeſt. Cler.* Poteſt tamen recuperare privilegium, reſumendo habitum, & abſtinendo à negotiatione, *ut in d. Clem.* Gelaſius verò *in C. conſequens d.* 88. ſuſpenſione mulctat Clericos negotiationibus implicitos. & Alex. II. *in cap. ſecundum inſtitutione Cler. vel Monach.* intorquet anathema in Clericos, & Monachos lucri cauſa negotiantes. Religioſos porro negotiantes adhuc gravius, quam Clericos eſſe puniendos, comprehenſis inter Religioſos, etiam iis, qui Converſi dicuntur, ut notat Sylveſt. *v. Clericus 3. par. 3.* & Reginald. *lib. 29. num.* 325. habetur *c. ſed nec extra ne Cler. vel Monach.*

Hæ autem pœnæ innovatæ ſunt in Conc. Trid. *ſeſſ. 22. c. 2. de reform.* Non ſunt tamen ſententiæ latæ, ſed ferendæ, niſi poſt monitionem deſiſtatur. Item non intelliguntur, niſi ſolum de Clericis in Sacris, aut Beneficiatis, & Regularibus, etiam laicis, ut de communi teſtatur Turrian *cit. num. 4. & 5.* Genuen. *in prax. c. 62. n. 9.* & Leſſ. *c. 2. nu. 4. lib.* 3. Neque de conſtitutis in Sacris, vel Beneficiatis, ſi ſemel, aut iterum ſic impingant, quo eventu neque peccare mortaliter eſt ferè receptum apud Doctores, & Leſſ. *n.* 21. Navar. *c. 27. nu.* 250. Filiuc. *tract.* 35. *n.* 20. Turrian. *n.* 4.

Item hi omnes non poſſunt in morte diſponere de acquiſitis per negotiationem, ſed ea omnia Cameræ Apoſtolicæ applicata ſunt ipſo jure, & veniunt in cauſam Spolii ex Bulla Pii IV. de quibus Navar. *de ſpol. q. 2. n.* 36. Azor. *tom. 2. lib.* 8. *c. 2. qu. 1. &* 2. ac alii. Poteſt tamen Beneficiatus, ſeu Clericus de dictis bonis donare inter vivos, & poterit donatarius ea retinere, ut ex Bulla Pii IV. colligit Filliuc. *tract. 43. cap. 4. n.* 33. Azor. *qu.* 3. In morte verò per teſtamentum, vel donationem cauſa mortis diſponere non poterit, alias diſpoſitio non valeret, & tenerentur hæredes ſive ab inteſtato, ſive ex teſtamento, & legatarii, & donatarii ea reſtituere Cameræ ante omnem ſententiam pro foro conſcientiæ, Azor. *d. cap. 2 qu.* 3. Filliuc. *d. tr. 47. c. 4. nu.* 22. Quamquam contrarium ſentiant plures Doctores, & ita videtur ſenſus Sacr. Congregat. Epiſc. in *Brundusina* 21. Martii 1612. ibi: *Che non poſſedeva beneficio alcuno ne faceva negotii illeciti.* Et cum verſemur in materia pęnali, non eſt facienda extenſio, & ita etiam videtur ſenſus Conſtitut. Pii IV.

Quod etiam procedit, ſi Clerici non ſint Beneficiati, dummodo ſint in Sacris, ex communi Doctorum ſententia; licet Canonibus, & Conſtitutionibus inſpectis, comprehendi videantur etiam Clerici in minoribus, qui ſimul & Clerici, & negotiatores eſſe volunt; ſecus ſi Clericatui renuncient: Nam in bonis, quæ Clerici non beneficiati per illicita negotia quæſierunt, ſuccedit per Spolium Camera Apoſtolica ex Pio V. & Sixto V. habetque locum etiam in Diœceſibus compoſitis: Nam in his quoque acquiſita per Clericos ex illicita negotiatione Spolio cedunt, inſtrumento compoſitionis non obſtante ex Sixto V.

Nemo tamen ſub prætextu negotiorum illicitorum poteſt proceſſari poſt quinque annos à die mortis ſuæ: Nam hoc crimen à die mortis Clerici præſcribitur quinquennio, Herier. *in Inſtruct. n.* 9. Nec Spolium habet locum, quando Clerici, etiam Diœceſum compoſitarum fecerunt aliquam diſpoſitionem, ſive inter vivos, ſive in ultimis voluntatibus ad favorem Spuriorum, tam propriorum, quam alienorum, aut Conjugum, aut Parentum, ſeu aſcendentium dictorum Spuriorum, & filiorum, ſeu deſcendentium ex d. Spuriis, etiam poſt mortem dictorum Spuriorum, vel etiam aliorum non prohibitorum, in confidentia tamen, dictis ut prohibitis reſtituerentur. Bona enim ſic relicta, & donata, poſtquam de illegitimitate conſtiterit, auferuntur à quibuſvis poſſeſſoribus, & applicantur Cameræ Apoſtolicæ ex Pio, & Sixto V. & nihilominus id locum non habet quoad alimenta, & moderatam dotem, quæ ſuccedit loco alimentorum. Imò Azor. *p. 2. inſtit. lib. 6. cap. 10. q. 9.* aſſerit, filium illegitimum poſſe tuta conſcientia accipere ſibi neceſſaria ex bonis Eccleſiaſticis Patris, & Cameram Apoſtolicam teneri ei conſulere ex bonis Patris, Spolio ſubjectis, quia de jure naturali, & æquitate Canonici filii etiam ſacrilegi nefarii, & inceſtuoſi pro modo facultatum ſunt à parentibus alendi. *Cap. cum haberet de eo, qui duxit*; Nec locum habet quoad incolas Urbis, qui diſponere poſſunt ſecundum jus commune ad favorem illegitimorum, qui non ſunt ex proprio ipſorum corpore procreati, & multò magis ad favorem conjugum, ſeu quorumcumq; Cognatorum ipſorum illegitimorum, ex Paulo V.

Jam dictis accedit noviſſima, & graviſſima Conſtitutio incip. *Sollicitudo* ſub die 17. Junii 1669. Clementis XI. qui dum hæc ſcribo animam agit dignus immortalitate.

POſito, quod alias Sac. Congregatio Concilii in una (Nullius) ſive in (Squillacenſi) ſub die 15. Novembris 1626. declaraverit, Presbyteris, & Clericis licere Terras patrimoniales, ac beneficiales opera laicorum colere, & pro neceſſario culturæ uſu boves, aliaque animalia emere, illorumque fructus vendere, eoſque ſi in propriis bonis habeant Quercus, & Caſtaneas, poſſe animalia, quæ illarum fructibus veſcuntur, emere, eaque alere, ac pro ſua, & familiæ ſuſtentatione vendere. Quæritur:

An prædictis Presbyteris, & Clericis abſque interdicti nota, liceat oves, boves, aliaque hujuſmodi animalia emere, eaque locationis, aut ſocietatis titulo conductori, aut ſocio tradere, ac lucrum ex hujuſmodi locatione, ſive ſocietate percipere? Tom. 6. Conſult. 76.

TEnendum eſt, in nullo unquam modo licere: quia ordinatur ad lucrum, & veram negotiationem. Ità Rodoanus, & alii *de ſpol. qu.* 2. Difficilè enim eſt in hujuſmodi contractibus non intervenire peccatum *cap. qualitas de pœnit. dec.* 5. Et ſemper intelligitur cauſa cupiditatis hoc fieri, niſi neceſſitas probetur, Gloſſa *in cap. decrevit v. conducere.* Eſt enim cupiditas mater uſurarum, *c. virum 45. dec.* Et quamvis aliqui non exiſtiment, culpam læthalem eſſe ita per alios negotiari, aliquid tamen fęditatis, atque indecentiæ ratione ſtatus Clericalis intervenire arbitrantur. Quo circa improbandum id eſſe, quantum eſt ex ſe, tenent Molin. *de juſt. & jur. tract. 2. diſp.* 342. Guttier. *de gabell. qu. 93. nu. 30. & ſeqq* Leſſ. atque alii.

Et quidem Capſor, aut Mercator, qui operam, aut etiam partem pecuniæ collaturus à Sacris perſonis accipit pecunias, vere negotiatur. Igitur Clerici, qui hac in parte mercatoris ſocii ſunt, & dicuntur, ut patet ex nomine contractus ſocietatis, citra dubium negotiantur. Quamvis autem in contractu ſocietatis ſolus Capſor, aut Mercator ponat totam operam, tamen cum cooperatores Clericos, & ita quidem, ut iis ſe ſubducentibus, collapſum eſſet mercatoris opera, perſpicuum eſt, non minori jure dici negotiatores: quia negotiationis nervos conferunt, quam Mercatorem, qui fere tantum confert, quod minus præcipuum eſt, operam ſcilicet, & induſtriam. Sunt igitur perſonæ ſacræ hac in parte negotiatores.

Atque ita in hac re cenſuit Sacr. Congr. Conc. *in Romana negotiationis* die 7. Octobris 1662.

Hinc non ſolum cenſetur Clericis, & Religioſis prohibita negotiatio, ſive exercere mercaturam ex *can. negotiatorem c. fornicarii c. conſequen.* ac alibi, & de communi teſtatur Filliuc. *tract. 35. nu. 20.* & alii; Verum etiam conducere à laicis, maximè vectigalia, ut cenſuit Sac. Congr. Epiſc. in *Tarracinenſi* 11. Januarii & 5. Aprilis 1647. Item conductionem aliorum bonorum, niſi ex urgenti, & præciſa neceſſitate, nempè pro eorum neceſſaria ſuſtentatione ab Ordinario declaranda, & petendo prius licentiam à Sac. Cong. Immun. ut declaravit 30. Maii 1620.

An cognitio negotiationis illicitæ Eccleſiaſticorum ſpectet privative ad Nuncios Apoſtolicos? Tom. 6. Conſultat. 79.

REſp. in hac re dari inter Nuncios, & Ordinarios præventionem. Ita declaravit Sac. Congr. Epiſc. & Regul. in *Beneventana* 4. Maii 1660. & in *Oppidenſi* 7. Jan. 1603.

Hinc

Digitized by Google

Hinc Eminentiſſimus Marcus Gallius olim in Regno Neapolitano Nuncius Apoſtolicus edictum publicavit pro Provincils Baſilicatæ, & Capitanatæ contra Eccleſiaſticos tam ſæculares, quam Regulares committentes fraudes circa fabricationem, emptionem, & venditionem Tabacchi.

Simile edictum promulgavit Eminentiſſimus Julius Spinola ſuper eiſdem fraudibus in eodem Regno, dum olim erat Nuncius Apoſtolicus ſub die 15. Decembris 1664. Unde hujuſmodi edicta Sac. Congregatio Immun. non obſtante reclamatione Archiepiſcopi Neapolitani, ſubſtinuit 13. Novembris 1668.

Eadem edicere poſſunt Ordinarii, atque agere præventivè. Ubi adverto, res Eccleſiaſticorum, quæ ex edicto apprehenduntur, & in fraudem repertæ ſunt, non ſpectare ad Curiam ſæcularem, ſive ad Conductores, vel exactores laicos gabellarum, ſed ad Cameram Apoſtolicam, ſive ad Ordinarium, ut declaravit Sacra Congr. Immun. lo *Melphitenſi* die 13. Novemb. 1668.

An Clericis concedenda ſit licentia exercendi agriculturam pro ſua, ſuorumque ſuſtentatione, ac retinere apum alvearia? Ubi aliqua de Conductoribus Eccleſiæ, eorumque Immunitate à vectigalibus? Vide de Immunitat. Tom. 7. Conſult. 72. ac Tom. 1. Conſult. 480.

An Epiſcopus licite retinere poſſit Cymbam piſcatoriam pro ſuo, ſuorumque uſu, & piſces, qui ſuperſunt, vendere, eorumque pretium in eleemoſynam, ac ſtipendium piſcatorum convertere? Vide de Immunitat. Tom. 6. Conſult. 24.

Reliqua ad rem. Vide de Immunitate.

DE NUNCIIS APOSTOLICIS.

An Nuncii Sedis Apoſtolicæ poſſint Superiores Regulares compellere ad recipiendum Religioſos expulſos ab eorum Religionibus? Tom. 1. Conſultat. 40.

RESp. Prælatos Regul. nullo modo teneri ad recipiendum hujuſmodi expulſos, neque Nuncios Apoſtolicos poſſe illos ad id compellere, ſed caſu quod ſupereſſet via aliqua ad cogendos dictos Prælatos ad expulſorum receptionem, id nullatenus Nunciis competere, ſed Summo Pontifici, vel Sacr. Regul. Congreg. aut Ordinum Protectoribus, ad quæ Tribunalia, vel eorum aliquod unum hujuſmodi cauſa remittenda, & advocanda erit.

Primo: Quia prohibitus eſt Religioſis acceſſus contra ſuos Prælatos, niſi tantum ad Sedem Apoſtolicam, ad Sac. Congregat. vel ad Ordinum Protectores. Ita conceſſit Carmelitis Diſcalceatis Clem. VIII. *Conſt.* 110. §. 2. Idque conceſſit pariter Urb. VIII. anno 1631. Italicæ ejuſdem Ordinis Congreg. quarum una eſt *in 3. par. cap.* 35. *n.* 13. tenoris hujuſmodi: *Si quis ad Superiorem quempiam externum à Congregationis correctione, præterquam ad præſcriptum decreti Clementis VIII. appellaverit, quod litteris ſan: mem: Sixti V. Gregor. XIII. & eiuſdem Clem. VIII. interdictum eſt, ipſo facto, &c.* Idque etiam obtinuerunt à Gregor. XIII. Patres Minores, ab Alex. IV. Ciſtercienſes apud Hieron. Roderic. *reſol.* 10. *nu.* 2. & ab aliis alii.

Secundo: Quia hujuſmodi acceſſus, ſive recurſus ad alios quam ſupradictos Judices, non ſolum eſt prohibitus Religioſis manentibus adhuc ſub Regulari, & Monaſtica diſciplina, aut Apoſtatis, & fugitivis, ſed etiam ejectis ab Ordine: Nam Sixtus V. dum Sac. Regul. Congr. erexit, ut patet ex ipſius *Conſt.* 74. apud Cherubinum *tom.* 2. *Bullarii* §. 11. ipſam Congregationem ſpecialiter deſignavit pro cauſis, & negociis ejectorum apoſtatarum, & aliorum quorumcumque Religioſorum. Et inhibuit à cognitione hujuſmodi cauſarum alios quoſcumque Judices.

Tertio: Quia hoc idem obtinuit Hiſpaniarum Carmelitarum Congreg. à Clem. VIII. in cauſa cujuſdam expulſi, & ejecti ab ipſo Ordine, ut patet ex litteris Apoſtolicis datis apud S. Petrum ſub die 27. Jan. 1594. Pontific. 1.

Quarto: Quia, ut cauſa bene cognoſcatur, conſterque de ejus juſtificatione quantum ad dictam expulſionem ab Ordine, non aliter fieri poteſt, quam videndo, & examinando ejus acta, quæ cum graviſſima ſint, non decet in alio Tribunali, vel coram alio Judice, quam ad præſcriptum decretorum, & Conſtitutionum Apoſtolicarum tractari, ex ipſique actis apparebit, quam rite, ac recte fuerit expulſus.

Quinto: Quia novum, & inſolens eſt hujuſmodi ejectorum cauſas inter alia, quam inter ſupradicta tribunalia verſari, ne facilis pateat aditus expulſis, & ejectis ab Ordine vexandi Prælatos, quos odio fere ſemper proſequuntur.

Atque ita ſæpe decrevit Sac. Congr. Epiſc. præſertim ſemel in una *Florentina* die 30. Martii 1594. & iterum die 15. Maii ejuſdem anni in hæc verba:

Il Nuntio non ſi dee interporre nelle cauſe de' Regolari, dovendoſi eſſe conoſcere da loro Superiori per grado, non oſtante qualunque facoltà.

Ac in una *Veneta* 4. Junii 1602. & in una *S. Dominici* 26. Jan. 1604. De hac autem Nunciorum authoritate agit Lezana *tom.* 5. *Summ. in Mari Magn. Prædic. n.* 44. *& in Mari Magn. Minorum n.* 112.

An à Tribunali Nunciaturæ relaxari poſſint inhibitiones ad favorem Regularium delinquentium, ac degentium in Monaſteriis, & Conventibus, in quibus non degunt ſaltem 12. Religioſi contra diſpoſitionem Sacr. Concil., & declarationes ejuſdem Sacr. Congregat. Tom. 1. Conſult. 320.

RESp. Non poſſe Nuncium inhibere in Monaſteriis poſt decretum erectis. Ita reſolvit Sac. Congr. Concil. in una *Sypontina* die 12. Novemb. 1666.

An Conſervatores Regularium in cognoſcendis cauſis eorundem Regularium habeant juriſdictionem privative quoad Nuncium Apoſtolicum, habentem poteſtatem Legati à latere? Vide de Conſervator. Tom. 1. Conſult. 392.

An Nuncii Apoſtolici poſſint exercere Pontificalia, vel licentiam aliis Epiſcopis concedere illa exercendi in Provincia ſibi commiſſa, conferendo Ordines Sacros quibuſvis Clericis, cujuſcumque Diœceſis, abſque licentia Epiſcopi loci, in quo ejuſmodi Pontificalia exercentur? Tom. 2. Conſultat. 1.

NOn poſſe. Ita decernitur in Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 6. *c.* 5. *de refor. & ſeſſ.* 14. *c.* 2. *& ſeſſ.* 23. *c.* 7. *de refor.* ubi apertè ſtatuitur, quod unuſquiſque à proprio Epiſcopo ordinetur, & luculentius *ſeſſ.* 7. *c.* 11. *de refor.*

Concinunt Concilia Nicenum 1. *c.* 17. Arelatenſe 2. *c.* 13. Antiochenum *c.* 13. ac alii.

Idipſum iterum, ac ſæpius declararunt Sacr. Congreg., ut ex ſeqq.

Die 9. Martii 1593. *in* Taurinenſi *Sac. Rit. Cong. cenſuit, Nuncium Apoſtolicum non debere exercere divina in Eccleſia Archiepiſcopi abſque ejus licentia.*

Sacr. Congreg. Conc. die 16. Aprilis 1633. in Taurinenſi. *Nuncius Apoſtolicus, ſi promoveat ad Ordines ſacros ſuæ Provinciæ Clericos, abſque facultate Sedis Apoſtolicæ, ipſe, & Ordinati incurrunt in pœnas impoſitas à Sacr. Conc. Trid.* ſeſſ. 23. cap. 8. de reform.

Tertio in Taurinenſi 23. *Auguſti* 1653. *Supplicat Nuncius Taurinenſis pro reſolutione, an ipſi Nuncio jus competat abſq; licentia Epiſcopi Diœceſani Ordines in propria Capella conferendi habentibus litteras dimiſſoriales à propriis Epiſcopis, ut poſſint à quocumque Antiſtite ordinari?*

Sacra &c. reſpondit, jus ordinandi non competere Nuncio abſque licentia Diœceſani.

Hinc Innoc. X. ex voto Sac. Cong. Epiſc. & Regul. ſub die 30. Septemb. 1650. prohibuit Cardinali Sabellio Legato Bononienſi, ne ſe ingereret materiis ſpiritualibus, quas Concil. Trid. Ordinario remittit, ut eſt Clauſura Monialium, approbatio Confeſſariorum, collatio Ordinum, & hujuſmodi, ut ſup. *de Monialibus* diximus.

Cauſæ verò plures ſunt. Præcipuè, quia proprius Epiſcopus melius cognoſcit ſuos ſubditos. Tum quia per hoc pax inter Epiſcopos, ac Nuncios ſervatur, tollitur que diſcordia, quæ oriretur ex ordinatione alieni ſubditi, *Can. Illud, & can. Primatus d.* 71. Navar. *in Summ. c.* 25. *nu.* 68. *&* 70. D. Anton. *par.* 3. *tit.* 14. *cap.* 16. §. 16. Tum quia id officium ſpectat ad habentes curam animarum cum poteſtate Epiſcopali, quæ ordinatur ad animarum ſalutem; Nuncii autem non mittuntur

tam-

tamquam Paſtores ovium, ſed potiſſimum, ut gubernent in temporalibus magis, quam in ſpiritualibus cum eorum poteſtas tendat magis ad forum contentioſum, quam ad voluntarium. Tum quia Nuncii juriſdictionem Epiſcoporum non debent enervare, neque confundere, *cap. pervenit 39.11. qu.1.* neque turbare, ut decernit Trid. *ſeſſ.24.c.20. de refor.* Tum quia hoc eſt eximere à juriſdictione Epiſcopi presbyteros quoad examen, & approbationem doctrinæ, ac morum, quod Nuncii facere nequeunt, cum ſit contra jus commune, ex allegat. à Ciarlino *c.125. nu.77.* Tum quia ſequeretur, quod Epiſcopi non poſſent quoſcumque ſuos Clericos, præſertim in Sacris conſtitutos abſque eorum præcedenti examine, & commendatitiis litteris quacumque auctoritate promotos à ſuſceptorum Ordinum exercitio ſuſpendere. Quod ſanè repugnat Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.13.c.3. de refor.* Unde neque Legatum à latere poſſe, etiam in caſibus intra annum permiſſis, dimiſſorias concedere, tradit Gloſ. *in cap. dilectus de præben.* Navar. *de temp. ord. conſ.27.* neque debere admitti à Collect. vel Nuncio appellationem illorum, qui à ſuo Epiſcopo rejecti ſunt tamquam inhabiles, multo minus eis dimiſſorias dari declaravit Sacr. Congregat. Epiſcop. in una *Bragenſi* 16. Novembr. 1621.

Et in his terminis, quod non liceat Archiepiſcopo Ordines conferre in Diœceſi ſui Suffraganei abſque ejus licentia, certum omninò eſt, ut firmat Gloſ. *in Clem.2. v. etiam celebrare in fin. de privil.* ibi: *Sed ſi juriſdict. vel officio uti vellent, puta ordinando, &c. ſine licentia Epiſcopi, ad non potuerunt.* Imò nec Patriarcha habens aliquas Eccleſias ſibi immediate ſubjectas, in aliena Diœceſi, poteſt dare licentiam in illis exercendi Pontificalia, nec ipſe Pontificalia munia ibidem obire ſine conſenſu Epiſcopi Diœceſis, ut reſolvit Sacr. Congreg. Conc. in una *Aquilejæ* 14. Jun. 1596. Idque etiam in Eccleſiis prætendentibus juriſdictionem ſpiritualem ab immemorabili tempore citra. Et die 28. Martii 1651. ad relationem Eminentiſs. Card. Ludoviſii Sanctitas Sua decrevit, quod Epiſc. Sacr. Congregationi de Propag. Fid. ſubordinati non poſſint exercere Pontificalia in aliis, præter quam in propriis Eccleſiis, etiam ſi eſſet de conſenſu Ordinariorum, ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, ac eidem Pontifici reſervata, dummodò à præfata Congregatione non ſint in certo loco deſtinati Vicarii Apoſtolici, ſeu Adminiſtratores alicujus alterius Eccleſiæ.

An electio Nunciorum, quibus Romani Pontificis auctoritas repreſentatur in Regnis, ad quæ mittuntur, omninò pendeat ab ejus libera voluntate? Ubi de facultatibus, quæ aliquibus ipſorum, ac Epiſcopis, & Miſſionariis à Sede Apoſtolica concedi ſolent? Tom. 4. Conſultat. 134.

Ita quidem, atque adeo permittendum non eſt, quod redigatur in ſervitutem arbitrii illos recipere debentium, ut non niſi petiti ab eis, vel de illorum beneplacito tantummodo Terras ſibi commiſſas ingrediantur, ut ſtatuit Joann. XXII. *Extravag. unic. de conſuet.*

Et nihilominus conſultum eſſe volo, Principi, ad quem mittitur, gratioſum eſſe oportet Legatum, ſive Nuncium, non gravem, aut inviſum. Qui placere petitor potuit, jam impetrare cœpit. Sane quemadmodum conſultum non eſt, aut Magiſtratum odioſum plebi, aut inviſum Imperatorem exercitui præficere, ſic malis avibus ibunt ii, quos veriſimile eſt offenſuros, aut inacceptos, vel ingratos fore. Prima Urbis Romæ diſcordia ob ſævitiam Imperatorum nata ſedari non potuit, niſi miſſo in Sacrum Montem Oratore Menenio Agrippa, qui non tam, quia facundus, & ſapiens erat, quam quia populo carus, hinc quippè oriundus placuit, pacemque perſuaſit. Aliis exemplis relictis.

Facultas verò ipſorum quod attinet iſtæ, vel hujuſmodi aliæ ſunt:

Nuncii Apoſtolici poſſunt cum hæreticis converſari in actibus publicis pro negociis tractandis. Quo vero ad invitandum illos ad convivia abſtinent; niſi ſubſit probabilis ſpes eorum converſionis. Conceditur etiam hæc licentia eorum Miniſtris, ſcilicet Abbreviatoribus, & Secretariis.

Non veniunt nomine Oratorum Principum exterorum. Undè, cum in comitiis Rothomagenſibus in Galliis fuiſſet dubitatum: an ſubditis eſſet prohibendus acceſſus ad domos Oratorum Principum exterorum, & an in horum numero comprehenderetur Nuncius Apoſtolicus? Rex Galliarum die 17. Junii 1618. declaravit extra comitia, Nuncium Summi Pontificis non venire ſub nomine Principum exterorum; Summus enim Pontifex non debet haberi pro Principe extero, ſed pro communi omnium Patre, maximè à Rege Chriſtianiſſimo, qui eſt Primogenitus Eccleſiæ. Imò objurgavit quendam, qui in Romanam Curiam oblocutus fuerat, obtulitque ſe paratum Ordini Eccleſiaſtico, illum à Conſiliis ejicere, ſi voluiſſet.

Publicis functionibus faciendis Ulmæ, vel alibi circa deputationem Imperii ratione præcedentiæ cum Electoribus Saxoniæ, & Brandeburgi hæreticis abſtinent intereſſe, dum cedere debent, vel incedere pari greſſu cum eiſdem Electoribus. Quo verò ad manendum in proceſſione confusè cum aliis, poſſunt id facere, dummodò ſemper, aut plerumque id non fiat omnibus diebus deductionis, & reductionis, ſed occaſione negotiorum. Prius tamen juxta, & idonea excuſatione uti debent apud Imperatorem, cauſa illi exponendo, cur nequeant intereſſe.

Invitati per litteras ad nuptiarum ſolemnia hæreticorum, poſſunt illis ſignificare, ſe, uti Miniſtros Sedis Apoſtolicæ nullatenus intereſſe poſſe nuptiis Principum diverſæ Religionis, atque idcircò reſpondere non poſſe litteris invitantis.

Facultate, quam habent concedendi licentiam Miſſionariis, ut interſint Concionibus hæreticorum, quam parciſſimè utantur, & plenè obſervatis conditionibus in litteris ſcriptis 27. Januarii 1624. Illud verò, quod ſtatim confutare debeant hæreſes, qui hæreticorum Conciones audiunt, intelligi debet in latitudine ejuſdem diei tantum.

Nuncio Apoſtolico apud Cæſarem die 16. Maii 1630. fuit conceſſa licentia legendi libros prohibitos, quam communicare poſſit aliis perſonis ſuæ Nunciaturæ ſubjectis, facultas abſolvendi ab hæreſi in utroque foro, & à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis, necnon duellantes de præterito tantum, & pro 20. caſibus in futurum, diſpenſandi in tertio, & quarto conſanguinitatis gradu, ſeu affinitatis cum Catholicis pauperibus Comitatus Goritiæ, Imperio ſubjectis, in Matrimoniis contractis, & contrahendis, durante Nuncii munere.

Sub die 30. Maii 1624. Nuncio Coloniæ conceſſa facultas abſolvendi ab hæreſi in utroque foro, & licentiam legendi libros prohibitos, durante ejus munere. Et ſub die 14. Nov. ejuſdem anni fuit eidem conceſſum, ut aliis poſſit communicare licentiam legendi libros prohibitos.

Nuncio apud Helvetios die 16. Maii 1630. conceſſa facultas abſolvendi ab hæreſi in utroque foro, & licentiam legendi libros prohibitos, quas communicare poſſit aliis perſonis, durante tempore ſui officii.

Nuncio in Belgio die 8. Jul. 1627. fuerunt conceſſæ facultates, quas habuerunt ejus prædeceſſores, nempè licentia legendi libros prohibitos, cum facultate aliis communicandi, facultas abſolvendi ab hæreſi in utroque foro, quam communicare poſſit aliis octo Presbyteris in foro conſcientiæ.

Nuncio apud Regem Poloniæ anno 1630. conceſſa licentia legendi libros prohibitos, quam communicare poſſit quatuor, aut quinque perſonis, facultas abſolvendi ab hæreſi in utroque foro, quam communicare poſſit Epiſcopis, & Prælatis ſuæ Nunciaturæ ſubjectis, diſpenſandi cum hæreticis natis, ut ad omnes Ordines, etiam Sacros, & presbyteratus, etiam extra tempora, & non ſervatis interſtitiis, promoveri poſſint, quam diſpenſationem communicare poſſit Epiſcopis, & aliis Prælatis ſupradictis, necnon cum 30. Clericis ſuper irregularitate ex bigamia proveniente, ut ad omnes Ordines promoveri poſſint, abſolvendi ab omnibus caſibus Sedi Apoſtolicæ, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis de præterito. Communicandi facultatem abſolvendi ab hæreſi Sacerdotibus ſibi beneviſis in foro conſcientiæ.

Nuncio Taurinenſi ſub die 8. Novembris 1629. conceſſa licentia legendi libros prohibitos, durante ſuo munere. Et ſub die 21. Aug. 1631. facultas duratura per triennium abſolvendi eos, qui in duello pugnarunt, vel quoquomodo duello interfuerunt de præterito, & pro ſex vicibus in futurum, cum conditione, quod ſileat habere hanc facultatem pro ſex caſibus in futurum. Et ſub eadem die 8. Novembris conceſsa auctoritas communicandi Fratribus Capuccinis, & Patribus Societatis Jeſu Miſſionariis Vallium citra, & ultra Montes infraſcriptas facultates.

Legendi, ac retinendi libros prohibitos, etiam illos, qui in dies eduntur, & Bibliam gallicam, dummodo ſit ex approbatis, & traductis à Catholicis.

Concedendi licentiam Curatis ſupradictorum locorum retinendi,

Digitized by Google

tinendi, ac legendi dictam Bibliam, dummodo ſint perſonæ habiles, & ſæcuræ, & Biblia ſit de editione.

Audiendi confeſſiones Sacramentales omnium in illis partibus de licentia, & approbatione ordinariorum, etiam in actu reconciliationis hæreticorum, & adminiſtrandi Euchariſtiam, etiam pro viatico, & Extremæ unctionis.

Abſolvendi de præterito tantum ab omnibus cenſuris, & caſibus reſervatis, etiam in Bulla Cœnæ, ac etiam illos, qui commiſerint duellum, idque ſolum pro originariis, & habitatoribus illarum partium, & pro habitatoribus intelliguntur ii, qui habent domicilium firmum, & etiam pro originariis aliarum partium, in quibus hæreſes impunè graſſantur in eorum primo acceſſu in Italiam tantum.

Recipiendi, ac reconciliandi in foro conſcientiæ omnes hæreticos, etiam relapſos. Hæc tamen clauſula *etiam relapſos* tollenda videtur.

Recipiendi, ac reconciliandi utroque foro hæreticos illarum partium, ubi impune graſſantur hæreſes, & habitatores dictarum partium, ut ſupra.

Nunciis Hiſpaniarum, & Galliarum non legi conceſſam fuiſſe aliquam facultatem.

Facultates, quæ in dies concedi ſolent Epiſcopis in Hibernia ſunt hujuſmodi.

Abſolvendi in utroque foro omnes cujuſcumque ſexus, tam laicos, quam Clericos ſæculares, & cujuſvis Ordinis Regulares hæreticos, ſchiſmaticos, & à S. Fide Catholica quomodolibet aberrantes, eorumque receptatores, fautores, & defenſores, ac eorum libros, & ſcripta legentes, retinentes, aut imprimentes, non tamen in hæreſes relapſos, judicialiter abjurantes, delatos, vel condemnatos, neque eos, qui ſunt ex partibus, in quibus exercetur S. Officium Inquiſitionis.

Et alia ſimilia faciendi, quæ brevitatis gratia legi poterunt in originali.

An liceat Nunciis Apoſtolicis mittere Commiſſarios ad Alienas Diœceſes, ut ibi cognoſcant cauſas in prima inſtantia? Tom. 4. Conſult. 14.

NEgativè: Quia licet Nuncius inſtar Proconſulis, qui creabat Legatum cum tota juriſdictione, valeat juriſdictionem ſuam alteri demandare, utpotè Auditori generali, qui hodie ſucceſſit in locum Legati Proconſulis, quinimmò ſi præeſſet Provinciæ ſatis amplæ, ut expeditioni cauſarum facilius conſulatur, duos Auditores tenetur conſtituere; id tamen facere poteſt in loco ſuæ reſidentiæ, Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 54. n. 126. & ſeqq. ac* 130. ubi ampliat in Legato duarum Provinciarum.

Idque præcipue quando facultas Nuncii limitatur ad ſecundas inſtantias; Tunc enim non poteſt deputare Commiſſarios, alioſque Officiales in aliena Diœceſi pro cognitione futurarum cauſarum per appellationem devolvendarum, ſicuti non poteſt Metropolitanus, ad quem ſimiliter ſpectat cognitio cauſarum in ſecunda inſtantia per text. *in c. Romana de offic. Ord.* ibique Gloſ. *in 6.* Fagnan. *in c. à nobis 1. de ſent. excom. n. 27.* Quia in cauſis, in quibus non fuit appellatum, Nuncius nullam juriſdictionem habet, atque adeò illam alteri demandare non poteſt, *d. c. Romana v. Quia in cauſis l. obſervare verſ. & enim ff. de offic. Proconſul. & Legat.*

An cognitio negotiationis illicitæ Eccleſiaſticorum ſpectet privativè ad Nuncios Apoſtolicos? Vide de Negot. illic. Tom. 6. Conſult. 79.

An Superior Regularis Nuncium Apoſtolicum, non Judicem Synodalem, & à Diœceſi Epiſcopi denunciantis ultra duas dictas diſtantem, poſſit in Conſervatorem eligere? Vide de Regularibus Tom. 7. Conſultat. 10. num. 8. & ſeqq.

An Regularis degens extra Clauſtra, ſi delinquat, puniri debeat à Nuncio Apoſtolico, vel ab Epiſcopo, qui prævenerit? Ubi in hanc rem alia. Vide de Regularibus Tom. 7. Conſult. 68.

An Nuncius Apoſtolicus in gradu appellationis poſſit procedere in cauſis Officialis S. Officii? Vide de Sanct. Offic. Tom. 8. Conſult. 129.

De procuratione electionis per ambitum, quoad Nuncios Legatos, &c. Vide de Vicario Tom. 9. Conſult. 125. num. 23.

An Nuncius Neapolitanus vigore aſſertæ facultatis poſſit cognoſcere differentias circa clauſuram Monialium Regularibus ſubiectarum, & an poſſit ingredi Clauſuram earundem. Vide de Monialibus Tom. 9. Conſult. 187.

An, & quatenus Regulares, etiam Abbates poſſint ſuſpendi, excommunicari, privari ſuis Officiis, ac dignitatibus à Legatis, ſive Nunciis Apoſtolicis. Ubi

Quid, ſi ipſi Regulares, & Abbates ſententiam privationis ſubſcriptione admiſerint?

Quidve, ſi à Sacra Congregatione ſuper Epiſcop. & Regul. injunctum fuerit Nunciis, ut capiant diligentem informationem, & decernant quod judicaverint opportunum? Vide de Regul. Tom. 10. Conſultat. 10.

Reliqua quoad Nuncios Apoſtolicos Vide de Immunitate Eccleſ.

DE OBLATIONIBUS ECCLESIASTICIS.

An quem ſpectent oblationes, illarum-ve adminiſtratio, quæ fiunt Imagini translatæ ad Eccleſiam Cathedralem, & in quem uſum ſint convertendæ? Ubi plura de hujuſmodi oblationibus? Tom. 4. Conſult. 160. Ac Tom. 6. Conſult. 83.

VErior, & receptiſſima ſententia eſt, quod ſive in Eccleſia Parochiali hujuſmodi Imagines poſitæ ſint, ſive extra, intra tamen limites Parochiæ, ſpectent ad Parochum per text. *in cap. hanc conſuetudinem* 10. *quæſt. 1. cap. Paſtoralis* ibique Canoniſtas, nominatim Fagnan. *d. num. 16. de his, quæ fiunt à Prælat. in cap. dilectus de offic. Ord.* ubi Abb. *n. 4.* ſubdens; Epiſcopo ſolum deberi oblationes, quando Imagines reperiuntur extra omnem Parochiam. Rota in *Aquilana Nullitatis erectionis* coram Pirovano, quæ eſt *deciſ.* 256. *par. 1. recent.* & in *Beneventana ſpolii* 2. Decembris 1586. & in eodem die 1587. coram Orano, ubi reſolutum fuit, oblationes factas in Eccleſia Cathedrali ſpectare non ad Epiſcopum, ſed Archipresbyterum, qui curam animarum ibi exercebat. Quod ipſum reſpondit Sac. Congregatio Concil. in *Caven.* apud Barboſ. *de offic. Paroch. cap. 24. num.* 28. Ratio autem eſt, quia oblationes de jure ſpectant ad Rectorem Eccleſiæ, *cap. cum in tua, & cap. dudum, & cap. Quoniam de decim.* Parochus autem eſt Rector Eccleſiæ, cum ad ipſum pertineat cura adminiſtrationis Sacramentorum. Idque etiam ſi conſuetudo ſit, ut oblationes hujuſmodi debeantur laico domino muri, in quo depicta eſt Imago: Quia talis conſuetudo expreſsè damnatur *in d. can. hanc conſuetudinem* 10. *quæſt.* 1. & tradunt Socc. *de oblat. lib. 18. n. 8.* Dec. *conſ.* 147. *n.* 3. ac alii.

Atque ita, ut nequeat Epiſcopus concedere facultatem laico domino parietis, ubi Religioſa Imago eſt depicta, quod oblationes illi factas ad ejus libitum diſponeret: Quia ſunt juris ſpiritualis, cujus laici ſunt penitus incapaces per tex.

in cap.

in cap. Meſſana ; & in cap. Sacroſ. de elect. Abb. *in cap. quamvis in 2. notab. de decim.*

Ac etiam ſi oblationes factæ ſint Imagini exiſtenti in aliqua Capella, ſeu Oratorio intra limites Parochiæ: non enim cedunt eidem Capellę, ſed Parochiali, Abb. *in c. Paſtoralis n. 2. & in c. ad audientiam* 1. *de Eccleſ. ædific.*

Et etiam ſi oblationes fiant ad Altare in Capella alicujus Eccleſiæ, debentur Parochiali, inter cujus limites Eccleſia illa ſita eſt, Caldet. *conſ.* 15. *de Paroch.* Butr. & Abb. *in d. cap. Paſtoralis.*

Si vero contingat, quod cura animarum exerceatur ab omnibus Canonicis per turnum ſucceſſivè, tunc ſpectabunt ad omnes, & proinde erunt diſtribuendæ, niſi aliter convenerint, aut conſuetudine introductum ſit. Si demum Parochus acquieſcit, & Canonici non exercent curam animarum, tunc ſpectant ad Epiſcopum ex ſupra deductis.

Ad 2. partem dubii reip. eſſe convertendas in uſum imaginis, ut firmat Coſta *de rat. quæſt.* 238. *nu.* 8. *& ſeqq.* Genuenſ. *in princ. cap.* 57. *num.* 2. *&* 3. *in pract. Eccleſ. quæſt.* 230. aliique, & Rota *deciſ.* 37. *num.* 7. *part.* 5. *rec.* Præcipuè ſi oblationes appoſitæ fuerint in capſula, in qua adeſt inſcriptio *Pro fabrica Capella Imaginis.* Unde tamquam deſtinatæ ab offerentibus in certum, & determinatum uſum, eorum voluntas præciſè ſervari debet, Mareſcot. *cap.* 42. *in fin.* Rot. *dec.* 37. *num.* 8. Et id fortius quando multi adfuerint, qui pro faciliori gratiarum conſequutione ſe Imagini aliquid vovent donaturos, quod adimplere non dicerentur, ſi Parocho, vel aliis locis piis daretur, Petr. de Ubald. *de can. por. qu.* 15. *num.* 3. & tamquam Deo quæſitæ, ſunt diſtribuendæ in pios uſus, ſecundum intentionem offerentium, quorum intentio, & voluntas attendi debet, nè ab hiſce oblationibus retrahantur.

An Oblationes, quæ fiunt Oratoriis, atque Eccleſiis, ſive Capellis ſitis intra limites Parochiæ, debeantur Parocho? Tom. 6. Conſultat. 83. Item Tom. 4. Conſult. 160.

AFfirmativè; Habet enim Parochus intentionem fundatam de jure ſuper omnibus oblationibus factis intra limites ſuæ Parochiæ, juxtà text. *in cap. Quia Sacerdos, &c. Sanctorum* 10. *qu.* 1. & notant Canoniſtæ *in rub. de Paroch.* ubi nominatim Hoſtien. *n.* 1. *&* Abb. *n.* 4.

Ac præſertim quando Parochus præter aſſiſtentiam juris, reperitur etiam in quaſi poſſeſſione exercendi jura Parochialia, & percipiendi oblationes in dicta Capella, ſive Eccleſia, idque præcipuè probetur ex depoſitione Sacerdotum, quibus tamquam de facto proprio plurimum eſt deferendum, Gloſ. *in c. Monachus* 17. *diſt.* Rain. *conſ.* 127. *n.* 2. *&* 13. *lib.* 2. Menoch. *conſ.* 92. *n.* 89. ac alii. Et maximè ſi extarent decreta facta ab Epiſcopo in Viſitationibus. Reliqua vide ſupra *cit. Conſult.* 160.

Cui nam cedant oblationes, quæ offeruntur in Miſſa Presbytero celebranti? Et quid de illis, quæ offeruntur novis Sacerdotibus, dum celebrant primam Miſſam, Ubi quid de iſtis advertendum? Tom. 8. Conſult. 142.

NOn cedunt ipſi Presbytero, ſed Rectori Eccleſiæ, Abb. *in cap. Paſtoralis, de his, quæ fiun. num.* 2. ubi adducit Textum *in cap. Requiſiſti de teſtib.* In quo relictum Epiſcopo ab extraneo, videtur relictum contemplatione Eccleſiæ. Ergò ſimiliter oblationes factæ celebranti, videntur factę intuitu Eccleſiæ: Nam oblationes faciunt Parochiani propter adminiſtrationem Sacramentorum, ut in *can. omnis Chriſtianus*, cum Gloſ. *de conſecr. dec.* 1. & tradit Felin. *in cap. dilectus nu.* 1. *de offic. ordin.* ubi *nu.* 2. dicit oblationes factas Capellano, ſeu Vicario deberi Rectori. Si tamen ſit Epiſcopus, qui Miſſam celebrat, tunc oblationes ſunt ipſius Epiſcopi, etiam ſi celebret in Eccleſia Parochiali, & ei offerantur a parochiano, Hoſtien. *in Sum. tit. de Paroch. §. in quibus*, & Archid. *in d. can. omnis de conſecr. dec.* 1. & alii.

Oblationes verò, quæ fiunt novis Sacerdotibus, dum celebrant primam Miſſam non quæruntur Parocho, ſed ipſiſmet Sacerdotibus, ex generali ubique gentium conſuetudine, Caldet. *conſ.* 15. *tit. de Paroch.*, & Soccin. *libell.* 18. *num.* 16. ſtante enim conſuetudine ex veriſimili mente offerentium, res cenſentur oblatæ contemplatione ipſius Presbyteri, Bartol. *in leg. heredes mei §. cum ita ff. de Trebell.* & in hac ſpecie obſervat idem Soccin. *dict. lib.* 18. *num.* 3.

Circa autem hujuſmodi oblationes, quæ fiunt pro Miſſis novis advertendum eſt, quod licet Conc. Trid. *ſeſſ.* 22. *in decreto de obſerv. & evit. in celebr. Miſſ. in §. Atque præcipiat, ut quicquid pro Miſſis novis celebrandis datur, necnon importunas, atque illiberales eleemoſynarum exactiones potius, quam poſtulationes, aliaque, vel certe à turpi quæſtu non longe abſunt, omnino locorum Ordinarii prohibeant.* Non tamen prohibentur Presbyteri ex Sacræ Congregationis ſententia à Sanctiſſimo approbata, quominus ſuas primas Miſſas decantent, & in illis Offertorium in medio Altaris ad populum ſe convertant, accipiendo oblationes à ſponte offerentibus, & eleemoſynas, ut ſolent Parochi diebus feſtis. Perambulationes vero per Eccleſiam, ſimileſque extorſiones prohibentur. Sed ex Sacra Congregatione Epiſcop. declaravit, Sacerdoti Miſſam novam celebranti licere oblationes accipere, modò non diſcedat ab Altari, ut in *Januenſi* 11. Octob. 1601. Rurſus in illis verbis: *illiberales eleemoſynarum exactiones.* Sacra Congregatio Concilii dixit, hoc nomine non venire conſuetudinem, quæ inolevit, ut Parochus diebus feſtis ſolemnibus, vel non ſolemnibus poſt Offertorium in medio Altaris vertat ſe ad populum, & invitando ad oblationes manipulum, vel aliud offerentibus præbeat oſculandum, aliis vero Sacerdotibus ſimplicibus id non eſſe concedendum. Et iterum quærenti: An liceat Parochis, extante conſuetudine, in diebus feſtis in medio Eccleſiæ invitare populum ad oblationes, dando ſingulis pacem, & ad recipiendum mulierum oblationes, recedere ab Altari ad infimum locum Eccleſiæ, ubi mulieres manent ſejunctæ à maribus, accedere, ſtante dicta Conſtitutione Concilii *cap. un. de obſerv. & evit. ſeſſ.* 22. ubi, *quaſcumque importunas, atque illiberales eleemoſynarum exactiones*? Reſpondit, conſuetudinem hanc reſtringendam ad exemplum decreti jam facti, Nonis Octobris 1572. Sed facta poſtmodum relatione ad Sanctiſſimum, Sanctitas ſua dixit, non eſſe eandem rationem, ſeu bonam converſionem de Miſſis novis ad Miſſas Parochorum, quibus debentur iſtæ oblationes; Ideo permittendam hujuſmodi conſuetudinem, prout inolevit. Ita teſtatur D. Fagnan. *in d. cap. Paſtoralis de his, quæ fiunt nu.* 41.

Et in una *Feretrana*. Eadem Sacr. Congr. Conc. declaravit, in loco, in quo extat conſuetudo diebus Dominicis, & majoribus feſtis in medio Miſſæ invitare populum ad oblationes, & illas per ſeipſos Sacerdotes recipere, dando ſingulis offerentibus pacem, permittendum eſſe, quod ſervetur, quod hactenus conſueverit, & idem circa confeſſiones generales populo vulgari ſermone faciendas, ſervandum erit. Et in *Civitatis Caſtellanæ*. Licet Sacerdotibus celebrantibus novas Miſſas ſe in medio Altaris vertere ad populum, & accipere oblationes, & eleemoſynas ab offerentibus. Non licebit tamen hac de cauſa perambulare, vel circuire Eccleſiam. Die ultima Septembris 1574.

DE S. OFFICIO INQUISITIONIS.

An crimen ſollicitudinis ad actus inhoneſtos in Sacramentali confeſſione ſufficienter probetur per teſtes ſingulares? Ubi multa de hac re, quæ apud alios, fortaſſe non leguntur? Tom. 1. Conſult. 104.

TEnendum eſt, non probari per teſtes ſingulares ſufficienter, niſi etiam concurrerint adminicula, indicia, & præſumptiones. Ita ſancivit Greg. XV. die 30. Auguſti 1622. Conſtitutione ſua, incip. *Univerſi Dominici gregis* in hęc verba: *Dantes etiam facultatem S. R. R. Cardinalibus, & Generalibus Inquiſitoribus, ne delictum tam enorme, Eccleſiæ Dei tam pernicioſum remaneat ob defectum probationum impunitum, cum difficilis ſit probationis, teſtibus etiam ſingularibus, concurrentibus præſumptionibus, indiciis, & aliis adminiculis, delictum probatum eſſe arbitrio ſuo judicandi.*

Ex quibus advertit Delbene *de Offic. S. Inquiſit. part.* 2. *dub.* 235. *ſect.* 14. *petit.* 1. *à num.* 2. Primò, quod hoc arbitrium non conceditur omnibus, ſed ſolum S. R. E. Cardinalibus S. Offic. Inquiſit. & Generalibus Inquiſitoribus, ac propterea cæteri inferiores proceſſum compilantes, non habeant hujuſmodi arbitrium; Deinde quod non poteſt formari prædictum arbitrium, ac judicium, niſi teſtes ſingulares ſint talis qualitatis, & adminicula, indicia, & præſumptiones ſint talis conditionis, ut conjunctim habeant tantam vim,

quod

quod moneant, & urgeant Judicem ad judicandum, delictum eſſe verè commiſſum, ſicque reddant delictum moraliter evidens. Quia arbitrium, & judicium debet eſſe regulatum ſecundum rationem, & prout de jure. Bartol. *in Extravag. ad reprimendum num.* 8. Pariſ. *conſ.* 8. *num.* 21. *lib.*4. Duran. *deciſ.*5. *num.*3. ac alii. Poſtremò, quod licet, utpotè difficilis probationis ſic exigat, uti probationibus minus legitimis; non tamen vult, quod eæ ſint imperfectæ in ſuo genere. Cætera vide apud ipſum.

Pontifex igitur in illa Conſtitutione non intendit, quod ſufficiant in hoc crimine præcisè teſtes ſingulares, ſed vult, quod in ipſo procedatur ſicut in iis, quæ ſunt difficilis probationis, ac proindè, quod poſſit infligi pœna, concurrentibus cum teſtibus ſingularibus indiciis, præſumptionibus, & adminiculis, ac vult tantum, ut Cardinales arbitrio ſuo, rationabili tamen, poſſint judicare, crimen probatum eſſe; Quod ſanè non poſſunt rationabiliter præſtare, niſi ea concurrant, quibus moveantur ad perfectè credendum ita eſſe. In hoc autem caſu intervenit perfecta probatio. *l. quingenta ff. de probat.* & notant JDD. communiter.

Porrò præterea, quæ de ſollicitatione varii variè ſunt proſequuti, nos veluti per effata quædam non vulgaria proferemus.

Quandò mulier eſt nobilis, virgo, & verecunda, nec poteſt induci ad deponendum, conſulitur in Urbe Sac. Cong. & extra Urbem Epiſcopus, vel Inquiſitor, qui ſi habeant difficultatem, conſulant Sacram Congregationem. Sin minus dent facultatem Confeſſariis abſolvendi pœnitentes, quæ juſtis de cauſis denunciare recuſant, & abſolvantur ſub conditione, quod ceſſantibus cauſis, teneantur denunciare, ac etiam non adire amplius Confeſſarium, à quo fuerant ſollicitatæ, Conſtitutio autem Greg. XV. non eſt huic doctrinæ contraria.

Confeſſarii, qui Mulieribus coram ſe genuflexis, ac ſigno Crucis munitis notificant, nolle tunc earum confeſſiones audire, ut comodius ſollicitare valeant, puniuntur ab Inquiſitore conjunctim cum Epiſcopo, qui etiam procedant contra Confeſſarium, qui captus amore alicujus pœnitentis ſæpè videtur cum ea inhoneſtè tractare in loco confeſſionis.

Inquiſitores, ac Ordinarii denunciationes in materia ſollicitationis in confeſſione Sacramentali mittere debent ad Sacram Congregationem, illam certiorem reddentea de qualitatibus denunciatorum, & denunciantium, ac nominatorum in teſtes, nec ad ulteriora procedere, abſque ordine ejuſdem Sac. Congregationis, niſi facti gravitas aliter exigeret.

Confeſſarii non debent interrogare Mulieres pœnitentes, an fuerint unquam in confeſſione Sacramentali ad inhoneſta ſollicitatæ.

Ordinarii approbando Confeſſores, tenentur his injungere obſervationem Conſtitutionis contrà ſollicitantes, nè alias incidant in illius pœnas, eaſque facere illis legi, ac intimari, ita ut nedum ſciant pœnas in ea contra ſollicitantes contentas, ſed etiam puniendos fore, ſi pœnitentea ſollicitatas non hortabuntur, juxtà dictam Conſtitutionem ad denunciandum ſollicitantes, eorumque arbitrio remittitur; id etiam facere cum jam approbatis.

Mulier ſollicitata, ſi non conſenſerit, tenetur denunciare Confeſſarium. Si verò conſenſerit, tenetur denunciare ſollicitationem, ac verba, & actus turpes Confeſſarii; & tacere ſuum conſenſum, quem non tenetur propalare, neque reſpondere, etiam ac interrogata ab Epiſcopo, vel Inquiſitore. Quod ſi dubitet, conſenſum poſſe à Confeſſario propalari, monenda eſt, Confeſſarium de hoc non poſſe interrogari, ſique id ex ſe ſateatur non eſſe ſcribendum.

Idem clarius habetur ex literis Sac. Congregationis Sancti Offic. ad Archiepiſcopum Neapolitanum data, & Vicario Salernitano, atque Archiepiſcopo Mediolanenſi apud Dianam *par.*4. *tract.*5. *reſol.*31. & apud Epiſcopum Lycienſem in 2. Synodo Diœceſana tenoris ſequentis:

Archiepiſcopo Neapolitano. *Doppo eſſerſi havuta longa, e matura conſideratione ſopra il dubbio ſignificato da più bande, ſe i penitenti ſiano obligati à denuntiar i Confeſſori, da quali ſono ſtati ſollecitati nel luogo, ò nell' atto della Confeſſione, quando hanno conſentito alla ſollecitatione N. S. e queſti miei Signori Illuſtriſſimi nella Congregatione tenuta avanti Sua Santità, a' 25. Luglio paſſato, doppo l'haver anche inteſo il parere d'una particolar Congregatione deputata per queſto effetto, hanno riſoluto, che qualſivoglia penitente è tenuto a denuntiare il Confeſſore, ancorche gli habbia conſentito, e non è tenuto a propalare il proprio conſenſo, nè ſopra ciò s'interroghi dal Veſcovo, e dall' Inquiſitore, o da' loro Vicarii, avanti de' quali deporrà, nè meno il Confeſſore denuntiato, procedendoſi poi contra di lui ne coſtituti, che gli faranno, s'interroghi ſopra detto conſenſo, & in caſo, ch' egli voleſſe dirlo da ſe, non ſi ſcriva il ſuo detto, come in ordine alla perſona ſollecitata, non ſpettante all' Officio della Santa Inquiſitione. Le parti adunque di V. S. Illuſtriſſima ſono di ſignificare la detta riſolutione a' Confeſſori, e incaricargliene ſtrettamente l'oſſervanza, acciò che ne' caſi, che occorrono alla giornata, conforme al tenor della Conſtitutione publicata di Gregorio XV. di ſan. mem. contro i Confeſſori ſollecitanti, ſignifichino a' penitenti l'obligo, che hanno di denunciare i Confeſſori, da quali ſaranno ſtati ſollecitati, & havendoli conſentito, e facendo difficoltà in iſcoprire il proprio conſenſo, conforme alla riſolutione, che ſi è fatta, dicano loro apertamente, che non ſono tenuti a propalare il detto conſenſo, e che tanto eſſi penitenti, quanto i Confeſſori ſollecitanti, procedendoſi contro di eſſi, non ſaranno di ciò interrogati, e dicendo da ſe, non ſi ſcriverà, ne riceverà il loro detto. E quando il penitente tuttavia perſiſteſſe nella medeſima renitenza, N. S. ſi contenta, che dal Veſcovo, e dall' Inquiſitore ſi dia autorità al Confeſſore di ricever per ſcrittura, e con giuramento la denuntia per portarla ſubito a chi havrà dato l'autorità di pigliarla. E ſe oltre le coſe ſudette occorrerà altro caſo grave, per lo quale non ſi poſſa il penitente indurre a denontiare, vuole Sua Santità, che ſe ne ſcriva qui, e s'aſpetti la riſpoſta, e intanto ſi ſopraſſeda nell' aſſolutione; E tanto ſi contentarà V. S. Illuſtriſſima di fare oſſervare nella ſua Dioceſe, facendo regiſtrare la preſente negl' Atti di coteſta Corte per informatione ſua, e de' ſuoi Succeſſori, i quali doveranno haver mira, che la preſente riſolutione reguarda ſolo quei penitenti, che per haver acconſentito, fanno difficoltà in denontiare; Ma quei, che non hanno acconſentito, o havendo acconſentito, non ſono in ciò renitenti, non dee il Confeſſore porre difficoltà alcuna, ma laſciare, che indifferentemente, e liberamente ſodisfaccino all' obligo, che hanno di denontiare, conforme alla detta Conſtitutione; Compiacendoſi anche V. S. Illuſtriſſima di mandar copia della preſente à i Veſcovi ſuoi Suffraganei, acciocbe da eſſi ancora ſia fatta oſſervare la ſudetta riſolutione. E per fine a V. S. Illuſtriſſima bacio le mani. Roma 27. Settemb. 1624.*

Il Card, Millino.

Inſtructionem pro accipienda denunciatione Mulieris ſollicitatæ in Confeſſione, quæ perſonaliter comparere nequit, exhibet idem Epiſcopus Lycienſis *loc. cit.*

Sollicitantes in confeſſione non ſunt adſtringendi ad ſeipſos denunciandum.

Mulieres ſollicitantes ad turpia Confeſſarios, qui illis poſteà præſtant conſenſum, non ſunt cogendæ ad eos denunciandum, ſed ipſarum arbitrio id faciendum remittitur.

Epiſcopi, & Inquiſitores non ſolum poſſunt tribuere licentiam Confeſſariis recipiendi medio juramento denunciationem Mulierum, quæ conſenſum ſollicitationi præſtiterunt, ſed etiam earum, quæ factis diligentiis, induci non poſſunt ad denunciandum in S. Officio. Parcè tamen hac facultate uti debent Ordinarii.

Sollicitationis ſpecies eſt, quando Mulier, quæ aliis fœminis aſſociata ſolet adire Confeſſarii domum, dicit Confeſſarius in confeſſione, ut ſola ſuam domum adeat, & poſtquam adiverit, copula carnalis ſequatur.

Non proceditur contra denunciatum ab una tantum Muliere de ſollicitatione in confeſſione, quando non concurrunt alia adminicula, nimirum mala fama Confeſſarii, & bona Mulieris, de quibus eſt certior reddenda Sacra Congregatio.

Facultas judicandi, an Confeſſarius à pluribus teſtibus de ſollicitatione in confeſſione Sacramentali ſit convictus, ita ut poſſit tradi Curiæ ſæculari, juxtà Conſtitutionem Greg. XV. eſt reſervata Sac. Congregationi Eminentiſſimorum Card. Generalium Inquiſitorum.

Denunciationes, tam in Tribunali S. Officii, quam Epiſcopi in materia ſollicitationis datæ contrà eandem perſonam inſimul communicari non poſſunt, nulliuſque ſcripturæ copiam Inquiſitores communicent Epiſcopis. Sed in caſibus particularibus conſulant Sacram Congregationem ſignificando qualitates denunciati, & inditiorum, nec non eorum, quæ extant in Tribunali Epiſcopi, & quis prævenit.

Contra ſollicitantes procedant Epiſcopi, & Inquiſitores cumu-

Digitized by Google

cumulativè, & tenentur intèr ſe communicare indicia, nè ob defectum probationum, delictum remaneat impunitum. Epiſcopi verò tales ſpontè comparentes abſolvant, ſed tamen prius mittere debent depoſitiones ad Sacram Congregationem, & ab ea reſolutionem expectare.

Pœnitentes ſollicitantes Confeſſarios in confeſſione, ac renuentes illos denunciare, non puniuntur in S. Officio.

Pœnitentes ſollicitatæ, quamvis credant, Confeſſarium, à quo fuerant ſollicitatæ, comparuiſſe in S. Officio; non tamen excuſantur, ſed tenentur denuntiare dictum Confeſſarium.

In partibus Infidelium, ubi non ſervatur decretum Sancti Officii, abſolvuntur recuſantes denuntiare ſollicitantes in confeſſione.

Ordinarius procedere debet contra Presbyterum, qui ſub ficto prætextu deferendi Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum Mulieri infirmæ, eamque communicandi, cum ea copulam carnalem habet.

Non proceditur in Sancto Officio contra Confeſſarium, qui extra locum, & occaſionem confeſſionis dicit Mulieri, ſibi confiteri volenti, ut adeat domum ſuam, & adeuntem carnaliter cognoſcit, hujuſmodi enim caſus non eſt comprehenſus contra ſollicitantes.

Poteſt procedi contra Confeſſarium, tanquam ſollicitantem, qui poſt auditam confeſſionem Mulieris, ac impertitam abſolutionem, illam requirit ad lenocinium.

Confeſſarius, qui poſt requiſitam Mulierem, an velit confiteri, & negativè reſpondentem, ſollicitat ad turpia, & depoſita prius ſtola, & extra Confeſſionarium, non punitur in Sancto Officio.

Spontè comparentes in S. Officio, accuſantes ſe de ſollicitatione in confeſſione valdè gravi abjurans de vehementi, removentur à loco delicti, & ſuſpenduntur omninò ab audiendis confeſſionibus.

Conſultores intervenire non debent Congregationibus S. Officii, in quibus agitantur cauſæ reorum Inquiſitorum de ſollicitatione in confeſſione. Hujuſmodi enim cauſæ in Congregatione Conſultorum non proponuntur, ſed ad Supremum Tribunal terminandæ tranſmitti debent.

Confeſſarii ſollicitantes in confeſſione non intelliguntur privati ſuis Beneficiis Curatis.

Mulier, quæ vult denuntiare Confeſſarium ſollicitantem, dummodò tamen ipſi promittatur ſe non amplius vocaturam ad Sanctum Officium, diſponenda eſt ad denunciandum, nihil tamen ei promittatur, ſed ſolum ei informetur de ſecreto Sancti Officii.

Al Molto Rev. Signore, il Signor Vicario Generale di Salerno. *Acciò che più fondatamente ſi proceda contro i ſollecitanti in confeſſione, queſta Suprema Congregatione ordina, che per il detto d'una ſola Donna non venga à coſtituire il preteſo Reo, ſenza prima di darne qui avviſo, con relatione della qualità della Donna, del denontiante, e del denontiato, & all'hora ſi ſcriverà a V. S. ſe debba, ò nò procedere à coſtituirlo, e carcerarlo; Sarà anche V. S. contenta di ſignificare queſto medeſimo ordine à Veſcovi ſuoi Comprovinciali, acciò che ancora da eſſi ſia eſeguito; e'l Signore Iddio le conceda ogni bene. Roma 17. Luglio 1627.*

Il Card. Millino.

Instructio porrò pro Muliere denunciare recuſante, cujus ſupra memini, quæque eſt typis Romanis edita *in d. 2. parte Synodi Diœceſana Lycienſis* ſub anno 1669. eſt tenoris ſequentis:

Si fà un memoriale dalla denuntiante, nel qual narra di haver da eſporre coſe pertinenti al Tribunal del S. Officio, che perciò prega Sua Signoria Illoſtriſſima commetter à perſona Religioſa, che con ogni ſegretezza vada à ricever detta denuntia nel tal luogo, à fine di liberar da ogni ſcrupolo la coſcienza di eſſa ſupplicante, ſottoſcrivendo à piedi del memoriale il nome, e cognome di eſſa eſponente, potendo mandarſi detto memoriale pe'l Confeſſore al Prelato, il quale udendo dire, che gli ſi hà da proporre negotio ſpettante alla Santa Inquiſitione, dee riceverlo con grandiſſimo ſegreto, aſſumendo almeno due perſone gravi Religioſe, e zelanti, una delle quali ſe ne ſervirà per ſcriver gl'atti, che occorrono, come ſarebbe.

Die 10. Menſis Maji anni 1686. in Palatio Epiſcopali N. in aula interiori ejuſdem ſolita habitationis Illoſtriſſimi, ac Reverendiſſimi D. Epiſcopi N. coram eodem D. Illoſtriſſimo, ac Reverendiſſimo, aſſiſtente R. D. Canonico Cathedralis N. & in præſentia mei D. N. Sacerdotis Eccleſiæ N. Actuarii aſſumpti in hunc actum, comparet R. P. Fr. N. N. Profeſſus Sacerdos Theologus Ordinis N. exponens videlicet:

Vengo avanti V. S. Illuſtriſſima à portarle queſto memoriale continente negotio del Santo Officio, conſegnatomi da N. N. la quale, con occaſione, che io ſono andato à confeſſare alla Chieſa di N. mi è ſtato dato da lei, à fine, che io con ogni ſegreto le preſenti à V. S. Illuſtriſſima, acciò che deputi una perſona, che riceva la denuncia di queſta ſupplicante, la quale mi ha detto, che ſe veniſſe di perſona, darebbe da ſoſpettare altri negotii à ſuoi parenti, il che le potrebbe cagionar gran danno.

O vero, ſe la ſupplicante non ſaprà ſcrivere, potrà inviare detto Religioſo à dire à bocca tutto ciò, che ſi ſapeſſe ſcrivere direbbe per memoriale, come di ſopra del Prelato, mutatis mutandis.

L'Attuario notarà ogni coſa per extenſum.

Tunc Illuſtriſſimus Dominus prædictus commiſit eidem P. Fr. N. N. Profeſſo Religionis, &c. ut accedat ad locum N. ad finem accipiendi denunciationem faciendam ab N. N. juxtà inſtructionem Tribunalis Sancti Officii, quam præcepit ſibi dari à me Notario aſſumpto, exacto prius juramento tam à prædicto R. P. N. N. tangendo, prout tetigit ſacra Evangelia, & pro veritate omnium ſupradictorum, & pro benè, ac fideliter recipienda denonciatione ſibi danda, ac ſub ſilentio omnia retinendi, quam à vobis Aſſiſtentibus, & à me de non præſentia propalando, nec in totum, nec in partem, prout juravimus tactis ſupradictis Evangeliis, imponendo dicto Patri, ut vobis de toto præſenti negotio ſilentium, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ ſtatim incurrendæ in caſu contraventionis reſervatæ eidem Illuſtriſſimo reſpectu Aſſiſtentis, & mei ipſius, & Sanctiſſimo D. Papa reſpectu prædicti R. P. & fuit dimiſſus præſens totus cum mandato, ut omnes ſubſcribamus.

Ego P. Fr. N. N. Profeſſus S. T. P. Ordinis N. prædicta omnia expoſui.

Ego N. N. Canonicus Eccleſiæ N. Aſſiſtens Deputatus interfui.

Ita eſt

N. N. Sacerdos Eccleſiæ N. Actuarius aſſumptus ad hunc actum ab Illuſtriſſimo D. Epiſcopo N.

Il Delegato del Veſcovo andarà con carta, e calamajo, ſe non potrà accompagnarſi col Notajo predetto, ò Aſſiſtente, almeno eſſo ſolo nel luogo, tempo, e giorno più opportuno per oſſervanza del ſegreto, e venendo la denonciante, ha da ſcrivere nel preſente modo:

Die . . Menſe . . . Anni, &c. in tali loco, s'averta, che ſia fuori del Confeſſionario, e non potendoſi, ſi noti il luogo, ubi ſolent Sacramentales Confeſſiones excipi, ſed hæc omnia extra Sacramentum pœnitentiæ, comparet coram me N. N. Profeſſo talis Religionis, qui de mandato Illuſtriſſimi, ac Reverendiſſimi D. Epiſcopi N. acceſſi ad finem, &c. talis de tali ætatis ſuæ annorum . . . . . ut dixit, & ex aſpectu apparet, ſecularis, vel Monialis Profeſſa, vel Bizzoca, Vidua quond. N. N. vel uxorata, &c. e ponendo il nome del Padre, della Madre, luogo, dove habita, profeſſione ch'eſercita, confini della Parochia, paeſe, ò tempo, che ne manca, ſtatura, pelo, ſegnali, & altre circoſtanze, che ponno deſcrivere la perſona, quando non fuſſe ben nota alla Corte Veſcovale, ſpontè non citata, neque vocata, qua medio ejus juramento ſibi per me dato, tactis Sanctis Evangeliis mei Breviarii, prout tetigit, de veritate dicenda, prius monita de gravitate ejuſdem, fuit interrogata, ad quid venerit? quæ reſpondit:

Son venuta, come diſſi à V. R. la ſettimana paſſata, che mi voleva io ſgravare la coſcienza, che mi havete detto, che ſono obligata di denonciare il Confeſſore, che mi hà parlato di coſe brutte, quando io mi confeſſava, deſidero ſapere, ſe havete parlato à Monſignor Illuſtriſſimo, e che vi hà detto.

Cui à me fuit dictum, habere in commiſſis recipiendi formiter ſuam denunciationem, ac proinde pro exoneratione ſuæ conſcientiæ explicitè fuit interrogata, ut dicat quicquid ſibi occurrerit circa prædicta à ſe ſuperius nominata. Reſpondit, e ſi pongono le ſue proprie parole volgari, che dice, ben vero ſiano chiare, & eſplicative, il Confeſſore ſollecitante per nome, cognome, Religione, è dignità, giorno, Meſe, anno, volte, che ſollecitò, ſegni, contraſegni, habitatione, luogo dove habita, habitava il ſollecitante, parole dette, eſpreſſe, ſegni, ſeu atti fatti, e tutte le circoſtanze, che conducono alla replicata chiarezza del ſollecitante, ò della ſollecitatione.

Avvertendo, che ſe la perſona non ſi ſapeſſe eſplicare, il Deputato con gl'interrogatorii, che andarà facendo, farà eſplicare le coſe predette neceſſariamente.

Gl'in-

Gl'interrogatorii, benche ſi diano in volgare, ſi ſcrivano in latino, v.gr.

Interrogata, quænam verba ſpecialia, vel quos nam actus inhoneſtos fecerit prædictus N. Confeſſarius ipſi teſti exponenti, & dicat explicitè, & clarè omnia.

Reſpondit: Mi diſſe, &c.

Se la ſollecitatione è di qualche tempo paſſato, e che dice:

Interrogata, quare prius non exoneravit ſuam conſcientiam, denunciando prædictum?

Reſpondit, &c.

Interrogata de conteſtibus.

Reſpondit. Queſto fatto è paſſato da ſolo a ſolo fra me, e'l detto N.N. mentre io mi confeſſava nel Confeſſionario, come ho detto di ſopra, e perciò non v'è perſona, che lo poſſa deporre.

Interrogata, an exerceat aliquam inimicitiam, an exercuerit cum d. N. N. Confeſſario, vel cum ſuis conſanguineis, aut amicis, vel econtra?

Reſpondit, &c.

Interrogata cujus famæ ſit prædictus N. N. Confeſſarius, & an audierit aliquando ab aliis, ſimilia prædictum N. N. patraſſe.

Reſpondit, &c.

Si averta, che le riſpoſte (non mi ricordo) non s'ammettano, ma ſi domanda doppo quelle, ut fuit dictum a me, ut benè recordetur, &c.

Se parlaſſe con ira, e con paſſion grande, che daſſe ſoſpetto d'inimicitia, dal Notaro, e dal Deputato ſi noti; videlicet: Loquuta eſt nimis iracundè &c. vel animosè, aut temerè.

Interrogata: an viderit ipſa comparens prædictum N. N. Confeſſarium feciſſe aliqua opera ſpiritualia, videlicet orare, eleemoſynas elargiri, Miſſas auſcultare, & ſimilia.

Reſpondit, &c.

Quibus habitis ego ipſe mandavi, ut ſe ſubſcribat, imponendo ſilentium, ut nullatenus alicui dicat, ſe revelaſſe, & denunciaſſe prædicta in totum, vel in partem contra prædictum N.N. Confeſſarium, ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda, reſervata ipſi D. Illuſtriſſimo Epiſcopo, e ſe ſarà acceſſario SS. D. Papæ. Et fuit dimiſſum examen, præſtito denuò juramento, tactis, &c. prout tetigit, de ſilentio obſervando ſuper prædictis.

Io N. N. hò depoſto come di ſopra.

Overo † Et quia ſcribere neſcit, fecit ſignum Crucis cum calamo à me dato.

Ità eſt ego N. N. Profeſſus Ordinis N. de mandato Illuſtriſſimi, &c. acceſſi, & interrogavi.

Le ſcritture ſopra queſte materie non ſi confidino a' Miniſtri, ma ſi conſegnino al Tribunale Supremo, overo ſi ſugellino, ſcrivendovi ſopra: Scritture, che appartengono al Tribunale del S. Officio, *quale neſſuno può aprire, lacerare, brugiare, e occupare, ſotto le pene impoſte nella Bolla del Beato Pio V. che comincia:* Si de protegendis, *cautelandoſi a fine, che in vita detti negotii paſſino come quelli del ſugello Sacramentale, e prevedere in caſo di morte non vadino in potere de' Commiſſarii degli Spogli, Miniſtri della Sedia vacante, o Cortegiani de' Prelati defonti, i quali per lo più non havendo molto coſcienza, ò publicano i negotii, ò li conſegnano in mano delle parti per mercede. E queſto baſti per una brieve, e facile iſtruttione.*

Per maggior chiarezza ſi pone una formola di denuncia, cioè le parole della donna ſollecitata.

Per diſgravio della mia coſcienza, denuncio al Tribunale del Santo Officio, e per eſſo à V. S. ò à V. P. ò à V. R. che viene in nome di Monſignore Illuſtriſſimo, come haverà da un Meſe, ch'eſſendo andata a confeſſarmi nella Chieſa di N. N. nella feſtivita N. 20. del Meſe di Settembre, m'inginocchiai nel Confeſſionario di mano deſtra dell'Altare ſotto il pulpito di detta Chieſa, dove ſtava aſcoltando le confeſſioni Don, o Fra N. N. Prete ſecolare, o Regolare, e mentre ſtava io in detto Confeſſionario, confeſſando Sacramentalmente i miei peccati, mi diſſe parole diſoneſte, e ſenſuali, e che haverebbe voluto, o fece il tal atto, e dette queſte parole (e ſi narra diſtintamente il fatto) del che ne rimaſi ſcandalizzata. E queſto è quanto occorre.

Interrogata &c. ut melius explicet illa verba (ſe pure foſſero ſtate dette ambigue, ò dubie) e ſeguita, come di ſopra.

Ricevuta la ſcritta relatione, il Prelato averta di conſervarla con ogni ſegreto; ſe il caſo ſarà grave, ò vero foſſero più relationi contro un ſteſſo Confeſſore, potrà detto Veſcovo farne copia, avertendo di dare il giuramento, quando aſſume perſona molto grave per far detta copia, e includer gl'atti in una ſua, che potrà ſcrivere alla Sagra Congregatione del S. Officio di Roma, a fine, che gli ordini, che ſi ha da portare in tal caſo, e chiegga l'iſtruttione per non errare, avvertendo di più di non far alcun motivo, contro il denunciato, accioche non penetri eſſer reo nel Tribunale, nè communichi tal ſegreto al ſuo Superiore, ò ad altro, che ſia nel Mondo, perche ſarebbe error grave in materia di S. Officio.

An crimen polygamiæ ſpectet ad forum Eccleſiaſticum, ſive ad Inquiſitores hæreticæ pravitatis privativè quoad Judices ſæculares? Tom. 1. Conſult. 115.

OMninò affirmativè: Nam eſt contra Sacramentum Matrimonii, quod requirit eſſe, niſi inter unum, & unam ſecundum legem naturalem, divinam, Evangelicam, Canonicam, & Civilem. Atque adeò pertinet ad forum Eccleſiaſticum, cujus eſt conſervare unitatem in Sacramento Matrimonii nè permittatur adulterium ſtatuſque peccati, ac proindè in eodem foro eſt puniendum, *cap. 24. quæſt. 1. 2. & 3. de ſponſal. cap. In præſenti de ſecund. nup. cap. Dominicus de divor. cap. Gaudemus cum concord. eod. tit.* Ac propriè in Tribunali Sanctæ Inquiſitionis. Quia ſic contrahentes ſunt ſuſpecti de hæreſi. Ex hoc enim vehemens ponitur ſuſpicio quod malè ſentiant de Sacramento Matrimonii, peccantes contrà illud, præſertim, quod ſit licitum Chriſtiano accipere, ac habere eodem tempore plures uxores. Eſt reſolutio antiqua, & ſententia communiſſima ferè omnium Doctorum, inter quos antiquiores ſunt Lap. Abb. *in cap. Accuſatus num. 2. de hæret. in 6.* & ibi Franch. *num. 3.* Gemin. *num. 7.* Felin. *in cap. ad abolendam num. 1. de hæret.* aliique innumeri.

Idem habent ex recentioribus Farinac. *de Inquiſ. quæſt. 8. n. 127. de delict. carn. quæſt. 140. n. 24. & de hæreſ. quæſt. 178. n. 71. & in Append. ad d. quæſt. 140.* Souſ. *in aphor. lib. 1. cap. 35. num. 18.* Narbona *in 3. parte nov. recopil. lib. 4. tit. 1. l. 20. Gloſ. 11. n. 66.* Canter. *in qu. crim. tit. de adult. num. 29.* & alii abſque numero, quibus acceſſit noviſſimè Delbene *de Offic. S. Inquiſ. par. 2. dub. 209. à num. 1.*

Ideoque obſervatum eſt, obſervaturque generatim per totam Italiam, & Europam, ac ubicumque ſunt Inquiſitores Fidei, quod ex hujuſmodi hæreſis ſuſpicione Officium S. Inquiſitionis procedat contra ducentes ſecundam uxorem, & vivente prima. Quod ab anno 1625. uſque ad hanc diem ſemper in ſuprema, & univerſali Inquiſitione fuit habitum pro conſtante, itam contra Judices laicos prætendentes, cauſam polygamiæ ad ſe ſpectare privativè quoad Ordinarios, & Inquiſitores proceſſerit tanquam contra impedientes S. Officium, præſertim die 18. Januarii 1601. ac 30. Septemb. 1604. Quare anno 1627. die 20. Julii fel. record. Urb. VIII. edidit Conſtitutionem, qua decrevit, quod ii, qui mentito nomine, vel cognomine, prima uxore vivente, ſecundam ducunt, damnentur ad triremes in perpetuum, & ſi fuerint inhabiles, fuſtigentur, & ad carceres perpetuos damnentur. Si verò pro qualitate, & enormitate criminis majores pœnas meruerint, etiam Curiæ ſæcularis arbitrio Sac. Congregat. Cardinalium generalium Inquiſitorum puniendi tradantur.

Summa. Crimen polygamiæ ſpectat ad Officium S. Inquiſitionis privativè quoad Judices ſæculares, idque ex ſententia ferè omnium Doctorum, qui in hanc rem ſcripſerunt. Item ex praxi ferè totius Orbis Chriſtiani, contradicentibus jam ipſis Judicibus laicis, & poſteà acquieſcentibus. Ex ordinationibus Principum, præſertim Regis Hiſpaniarum, ut ex literis Nunciorum Sedis Apoſtolicæ ſub die 27. Novemb. 1604. & 22. Januar. 1607. Ex poſſeſſione per plures annos. Ex impugnatione S. Tribunalis in caſibus contrariis, cum effectu ſequuto. Ex facto ipſo per ſe hæreticale, vel ſaltem de hæreſi ſuſpecto. Ex juriſdictione, quæ menſuratur à facto materiali, non ab intentione, nec à cauſa delicti. Ex eo, quod hodie non datur polygamia, quæ non ſit ſuſpecta de hæreſi. Ex eo, quod in blaſphemiis, etiam ex ira, in eſu carnium, etiam ex gula, non attenditur cauſa, ſed delictum ipſum. Ex ſtylo S. Tribunalis, quod ſi nimirum à ſacrilegio proveniat homicidium, cognoſcit etiam de homicidio. Ex eo, quod remittitur Reus ad laicum pro eodem delicto. Ex ſuſpicione hæreſis, quæ talis eſt, ut etiam ſi negetur à Chriſtiano, non licere ſibi eodem tempore plures uxores habere, idque ſuſtineatur in tortura; nihilominus neceſſaria eſt abjuratio de vehementi, quæ non datur, niſi in cauſis fidei, in quibus laicus non poteſt ullo pacto ſe ingerere. Ex eo, quod crimen polygamiæ differt ab aliis criminibus: Nam in aliis eo ipſo, quod purgantur indicia per torturam, nil aliud ſupereſt, quia negatur. Sed hic delictum eſt probatum, & duntaxat negatur qualitas, quæ habet contra ſe præſumptionem.

Ex eo, quod eſto delictum ſit mixti fori, laicus tamen non poteſt in eo procedere ob ſuſpicionem hæreſis illi annexam, & quouſque non fuerit declaratum, id quod ad Fidem pertinet, ideòque Judex competens eſt Eccleſiaſticus. Ex eo, quod laicus in hoc caſu dici poteſt incapax juriſdictionis, cum ſit materia Eccleſiaſtica: Nam incidenter cognoſcit ſuper validitate Matrimonii: Quia ſi primum eſt validum, ſecundum eſt nullum. Ex eo, quod laicus non poteſt cogere Eccleſiaſticum, ut ſibi tradat fidem Matrimoniorum, utque videat, an illa contracta ſint juxtà formam Sac. Concilii Tridentini, cujus declaratio ad Judicem Eccleſiaſticum ſpectat.

An, quibus, & quatenus permittenda ſit lectio Sacrorum Bibliorum vulgaris verſionis? Vide de Ritibus Tom. 2. Conſult. 56.

In Miſcellanea Tom. 2. Conſult. 700. hæc quæſita habentur.

QUÆSTIO XV.

An, qui venenum cuidam complici propinat nè deveniat in poteſtatem S. Officii, incidat in Conſtitutionem, Si de protegendis?

Affirma, ſi in loco delicti Conſtitutio ejuſmodi ſit publicata.

QUÆSTIO XX.

An Strigis deponentibus, ſe vidiſſe tales, etiam eos nominando, in diabolicis ſuis ludis, & congregationibus, credatur?

Non creditur in præjudicium aliorum.

QUÆSTIO XXV.

Vir pius ſolitus componere lites, & diſcordias, ad ejus notitiam devenit aſſaſſinium machinari contra Conſultorem S. Officii, per quem ipſe per ſuas literas monuit, ut ſibi caveret; Verum lethaliter percuſſus dictus Conſultor, dicta litera in judicium exhibita, ac ſuper eis examinatus idem vir pius, qui illas recognovit, recuſans tamen detegere factum aſſerit, fuiſſe ſibi commiſſum ſub ſigillo ſecreti naturalis: Dubitatur: an poſſit cogi ad veritatem integrè fatendam?

Reſpond. hujuſmodi virum eſſe cogendum ad veritatem fatendam.

QUÆSTIO XXXIV.

An Prælati Regulares habentes quaſi juriſdictionem Epiſcopalem, poſſint procedere in cauſa S. Officii contra ſuos ſubditos ſæculares?

Reſpond. poſſe, dummodò habeant territorium ſeparatum, & exemptum à juriſdictione Epiſcoporum.

An cum hæreſim abjurantibus diſpenſari poſſit à Summo Pontifice in radice Matrimonii, jam ante abjurationem contracti cum impedimento ſecundi gradus? Vide de Matrimonio Tom. 3. Conſult. 63.

An Inquiſitores hæreticæ pravitatis poſſint habere familiam armatam? Et quæ arma eorum familia deferre poſſit? Ac de aliquibus, quæ fieri poſſint ab Inquiſitoribus cum dicta familia armata. Tom. 4. Conſult. 139.

AFfirmativè omninò cum Gloſ. *pen. & fin. in Clem. nolentes de hæret.* ibique Zabarel. *num. 9.* & Gloſ. 2. *& pen. in cap. ſtatutum Civitatis eodem tit. in 6.* Comenſi *in Lucerna Inquiſ. v. Inquiſitorum num.* 14. ac alii, & Pegna *in direct. Inquiſ. par. 3. quæſt. 56. num.* 103. qui addit, Inquiſitores non ſolum dare poſſe licentiam deferendi arma Officialibus deſtinatis ad denunciandum vel capiendum hæreticos, ſed etiam cæteris Miniſtris, qui quavis alia ratione S. Officio inſerviunt, ut Advocatis, Notariis, Cuſtodibus, Conſultoribus, & hujuſmodi aliis. Farinac. *de hæreſ. q. 182. toto §. 6.* ubi alii plures. Bordon. *de Inquiſ. cap. 40. n. 24.* Dian. *par. 4. tract. 7. reſol.* 31. & Delben. *de Offic. S. Inquiſ. p. 2. dub. 195. ſect. 3. n. 1.*

Probatur per text. expreſſum *in d. Clem. nolentes §. porrò de hæret.* ubi ità decernitur: *Porrò Inquiſitoribus ipſis diſtrictius inhibemus, ut nec abutantur quomodolibet conceſſione portationis armorum, nec Officiales, niſi ſibi neceſſarios habeant tales, qui ſe conferant ad ſua cum Inquiſitoribus ipſis officia exequenda.*

Ergo non ſolum hic conceditur, ſed etiam confirmatur uſus armorum, cum ſolus abuſus prohibeatur; Notatque Vitalinus *in d. Clem. n.* 24. permitti uſum armorum Religioſis Inquiſitoribus ratione officii, quia ſuper omnes Chriſtianos, etiam Reges, ac Principes in cauſa fidei metum habent imperium, alias eis denegatur, ut in Clem. *nè in agro §. Nos eorum in fin. de ſtat. Monach.* Quia regulariter cuique prohibitus eſt, *ut in l. un. Cod. ut armorum uſus inſcio Principe interd. ſit.*

Dicuntur autem Inquiſitores abuti conceſſione delationis armorum, quando licentiam concedunt aliquibus, qui actu non inſerviunt Inquiſitionis Officio. Farinac. *loco cit. num. 3. & ſeqq.*

Hinc familiares, ac Miniſtri S. Officii deferre poſſunt arma illa, quæ deferuntur à Curia ſæculari, abſque limitatione, vel ex conceſſione, vel ex tolerantia, ſive conniventia Principum, vel Magiſtratuum ſæcularium, nec poſſunt ſiſti, aut retineri, vel in carcerem condi, vel armis expoliari ob illorum delationem, etiam ſi ſint ex armis interdictis; niſi ab Inquiſitore, qui ſolus eſt Judex competens in hac materia. Neque comprehenduntur in edicto prohibente armorum delationem, publicato à Gubernatoribus, vel aliis Miniſtris, & Officialibus laicis: Et edictum, quod de dictis familiaribus facit mentionem, revocari debet, ac publicari aliud edictum contrarium, excipiendo dictos familiares. Quin etiam, non obſtante quacumque legis civilis, municipalis, aut alia delationis armorum prohibitione, poſſunt Officiales, & familiares Inquiſitorum quocumque tempore diu, noctuque arma prohibita deferre, ut per Royas *ſingul. 1. n. 8.* Pegna *in direct. d. q. 56. com.* 165. & Farinac. *eadem q. 182. q. 6. n. 91.* Et ipſi Inquiſitores, tam in captura eorum, quam in aliis actibus pro cauſis S. Officii, non ſolum uti poſſunt familia armata, ſed etiam non tenentur notum facere Principibus, aut Magiſtratibus nomen, & cauſam reorum. Et quiſque vocatus ab ipſis ad S. Officium, debet accedere abſque eo, quod petat licentiam ab ipſis Principibus, aut Magiſtratibus.

Etenim poſſunt Inquiſitores ſine Diœceſano capere, ſiſtere, ac tutæ cuſtodiæ tradere, ponendo etiam in compedibus, ac manicis ferreis, prout ſibi viſum fuerit, hæreticos, ac de hæreſi ſuſpectos, ut in *cit. Clem. 1. de hæret. ſub init.* Igitur habere debent familiam armatam per text. in *l. Illicitus §. qui univerſas ff. de Offic. Præſid.* ubi DD. nuncupatim Odofredus, Alberinus, & alii; Nam conceſſa juriſdictione, conceſſa ſunt omnia, quæ ad illam tuendam, atque explicandam ſunt neceſſaria. *l. 2. ff. de juriſd. omnium Judic.*

An Principes, vel Magiſtratus ſæculares aſſiſtere poſſint cum Inquiſitoribus in cauſa hæreſis, vel quovis modo ad S. Offic. Inquiſ. ſpectante? Et quid de Equitibus Hieroſolymitanis? Tom. 4. Conſult. 180.

TEnendum eſt, non poſſe permitti, quod laici aſsiſtant cum Inquiſitoribus in cauſis Fidei: Quia laici cauſas Fidei nullo modo poſſunt cognoſcere, ſeque in illas ingerere, cum omninò utpotè ſpirituales, ſint extra ſphæram ipſorum, niſi eis id concedatur ex privilegio Summi Pontificis; & tunc non, ut ferant ſuffragium deciſivum, ſed ſolum, ut ſint certi, quod juſtè contra hæreticos procedatur. Ità Zenard. *in directorio theol. part. 1. prac. 1. cap. 7. q. 29.* Ex hoc pacto exiſtimat Diana *par. 4. tract. 8. reſol.* 105. procedere conſuetudinem Venetiis, ac in Statu Veneto introductam, quod Inquiſitori aſsiſtat unus ex Senatoribus, ut teſtatur Thuanus *lib. 5. hiſt. anno* 1584. & Michael Rouſel. *de hiſt. Pontific. juriſd. lib. 6. cap. 4. num.* 19.

Undè licet Bartol. & alii dicant, quod Judex laicus non teneatur exequi ſententiam contra hæreticum, niſi Inquiſitor illi exhibeat proceſſum, ut videatur, an juſtè, vel injuſtè proceſſum ſit; nihilominus Abb. in *cap. 1. de offic. Ord.* arguit Bartholum, & ait contra eum extare textum ex-

preſſum

preſſum in *cap. ut Inquiſitionis de hæretic. in 6. §. prohibemus* ubi dicitur, quod de crimine hæreſis, cum ſit merè Eccleſiaſticum quoquo modo Judex ſæcularis non cognoſcat. Et concinunt Bald. & Caſtr. in *ea l. Magiſtratibus*.

Aliis verò hujuſmodi aſſiſtentia nunquam fuit permiſſa, quinimmò expreſsè denegata Officialibus Helvetiorum Senatui Pedemontano, Duci ipſi Sabaudiæ, Senatui Januenſi, & aliis; Conceſſa tamen Magno Magiſtro Religionis Hieroſolymitanæ, coram quo cauſas Equitum d. Religionis Inquiſitor tractat in Congregationibus habendis cum aſſiſtentia Epiſcopi: Quia ipſe Magnus Magiſter, Prior Eccleſiæ, & Vicecancellarius habet aſſiſtentiam, tàm in examinibus Equitum præfatæ Religionis, quam in Congregationibus pro expeditione cauſarum dictorum Equitum vigore Brevis Greg. XIII. non tamen ſuas vices poſſunt aliis committere: In Congregationibus verò nullum votum habent, nec conſultivum, neque deciſivum, ſed tantum nudam aſſiſtentiam. Imò Inquiſitor cauſas Equitum ſpontè comparentium, poteſt ſine aſſiſtentia expedire, cæteras verò non item, tam in caſu abſolutionis, quam punitionis. Nec mirum: quia ſunt perſonæ Eccleſiaſticæ, ac verè Religioſæ.

DE Teſtibus in minori ætate conſtitutis pro cauſis S. Offic. Inquiſ. ubi:

1 *An puer ſeptem, vel octo annorum ob jactatam apud ſuos coætaneos magiam, & nocturnos Sagarum conventus, apprehendi, & ejus confeſſio attendi poſſit?*

2 *Quæ pœna affici debeat puer maleficus, ob dictam pueritiam, & adoleſcentiam commiſſa?*

3 *Et qui proximi pubertati dicantur?* Tom. 4. Conſult. 193.

TEſtibus decem annorum, vel infra non defertur juramentum, ſed monentur de gravitate juramenti. Impuberes verò, qui nimirum exceſſerint decennium cum dimidio, admittuntur, imò, & coguntur, ſed ſine juramento. Quatuordecim verò annorum, ſi ſunt doli capaces, defertur juramentum de veritate dicenda, quando examinantur. Eorum autem dictum prodeſt ad indagandum veritatem. Clar. *queſt. 24. num. 17.* Et poſitis adminiculis, etiam facit ad torturam. Farinac. *de teſtib. queſt. 38. num. 52.* Caren. *par. 3. tit. 5. num. 53.* Et etiam ad pœnam extraordinariam infligendam. Clar. *lib. 5. §. fin. queſt. 24. verſ. ſciendum eſt tamen, in fin.* & alii. Puberes verò poſt 14. annum admittuntur cum juramento, & proſunt ad torturam cum aliis adminiculis. Majores autem 20. annis in omnibus delictis dicuntur idonei, & omni exceptione majores *l. in teſtimonium 2. ff. de teſtib.* Farinac. *queſt. 58. de teſt.* & Caren. *eodem n. 53.*

Quinimmò minores 14. annorum, nec non cujuſcumque alterius minoris ætatis, dummodò fuerint doli capaces, admitti, imò & ad id cogi, ac torqueri poſſe ait Delbene *de Offic. S. Inquiſ. par. 2. dub. 198. ſect. 1. num. 17. per text. in leg. de minore in princ. ff. de queſt.* Nam ſi in crimine læſæ Majeſtatis humanæ id procedit, multò magis in crimine læſæ Majeſtatis Divinæ procedere debet, ut per DD. quos ſequitur Farinac. *de hereſ. queſt. 188. num. 75.* & Maſcard. *de prob. lib. 2. concluſ. 462. num. 5.* ubi tamen ſubdit, quod minor deponere debeat cum authoritate tutoris, alias nullius valoris ſit ipſius teſtimonium ex text. in *l. Clarum C. de auth. præſt.* quamvis id hodiè in praxi non ſervari teſtetur idem Farinac. *loc. cit. q. 54. num. 24.* Verum carcerato in S. Offic. ſolet dari ex regula Curator, ut coram illo ſua dicta ratificet, niſi conſuetudo procedendi ſit contraria.

Quo autem ad primam partem dubii, cenſeo apprehendi poſſe: quia experientia conſtat, etiam pueros in tam tenera ætate à propriis parentibus perverſos, & in ejuſmodi deteſtandum delictum præcipitatos fuiſſe, ut teſtatur Mezger *conſ. crim. 7.* de puella 12. annorum. Ferdinandus Vixenegger *de ſervit. dæmon. cap. ult. num. 196.* Binſeldius *ad l. 5. C. de maleſ. & mathem.* Sprenger. *in mall. maleſ. par. 2. q. 1. cap. 13.* de puella octenni à Marte ſeducta, Delrius *lib. 2. magic. q. 16.* Inter Striges Avenionenſes, ut narrat Mich. Pneumalog. *ſchol. 6.* puer captus fuit, qui Judicibus narrabat, ſe à Patre in Synagogam, (ſic conventum vocant) deductum, & ibi vidiſſe & multa nefaria, horrenda, itaque conterritum muniviſſe ſignaculo Crucis, & dixiſſe: *Jeſu quid iſtuc rei?* Simulque cum dicto turbam totam diſparuiſſe, & ipſum ſe ſolum ibi deprehendiſſe, poſtridie domum rediiſſe, quæ tribus à Synagoga milliaribus aberat, & Patrem ad Judices detuliſſe; Undè, & puero in vicinia nomen inditum Maſquellon, hoc eſt parvus ſortiarius, huncque puerum, cum ipſe Michael iſta ſcriberet anno 1582. adhuc Avenioni captivum fuiſſe. Similia narrant, & alii. Impuberes autem doli committendi, & injuriæ faciendæ capaces eſſe crebrò, adeoque etiam capi, & puniri poſſe de jure non eſt dubium per text. in *l. Impuberem ff. de furt. l. excipiuntur*, & ibi DD. *ad Silan.*

Poſſunt igitur Sacri Inquiſitores recipere Impuberes, multò magis quando ſumus in facto, cujus veritas eſt difficilis probationis, & per alios haberi non poteſt, præſertim ſi non ad inſtantiam alicujus accuſatoris procedant, prout loquitur text. in *d. l. in teſtimonium ff. de teſt.* Farinac. *conſ. 29. num. 5. & 6.* Maſcard. *de probat. volum. 3. concluſ. 1246. num. 3. & 7.*

Quo ad ſecundam partem dubii, an ſcilicet confeſſioni hujus pueri ſtandum ſit, qui fatetur, ſe inunctum unguento confecto, ex unguine infantium necatorum, ac devectum inſediſſe modò baculo, modò ſcopæ, modò tauro, modo hirco, in Montem Veneris, & in arborem Beneventanam cum aliis Magis, & Sagis veniſſe poſt nocturna tripudia, Deum, & Beatiſſimam Virginem abnegaſſe, diabolum adoraſſe, eique Sacrificium infantium effoſſorum obtuliſſe, nefandam libidinem cum ipſo, & aliis Sagis exercuiſſe, & Sagas communione ſumpta ſacram Hoſtiam in ore aſſervatam, & extractam dœmoni oblatam, coram eo pedibus conculcaſſe.

Ratio dubitandi eſt: quia tales pueri ſine aſſiſtentia parentum, vel tutorum, ex quadam inconſideratione, quod ab aliis audiverunt, effutire, & ſibi attribuendo, irrecuperabile damnum corporis, & vitæ accerſere poſſent. Confeſſio autem minoris, ac pupilli ſine Tutoris, aut Curatoris auctoritate ipſo jure non valet, neque ipſi minori nocet per *l. Clarum C. de auct. præſt. l. in univerſis C. qui tut. dari poteſt l. propter C. de adult.* Gomez *variar. reſol. tom. 3. cap. 1. num. 64.* Quod eadem etiam ex pari ratione obtinet in confeſſione minoris, habentis adhuc Patrem, nam & illi ad hoc, ut poſteà confeſſus poſſit condemnari, dandus eſt Curator, vel Pater ipſe, vel alius arbitrio Judicis. Farinac. *de reo confeſ. & convit. q. 81. n. 384.*

At quia in judiciis uſus, ac obſervantia aliud probat, quod videlicet impuberibus, & minoribus nulli Curatores ad litem permittantur, hoc etiam in præſenti caſu non debet attendi; Quamvis enim impuberis confeſſionem ſine auctoritate Tutoris, vel Curatoris non valere, aſſerant DD. communiter in *dict. l. Clarum*; id tamen eſt intelligendum de illis, quæ ad veritatem indagandam inſtituuntur, ut ait Bald. in *dict. l. auxilium ff. de min. num. 1.* Ità in ſimili, ſi accuſationi ſit reſpondendum, vel aliis interrogationibus à Judice factis, reus per ſe, non per Procuratorem reſpondere debet, non obſtante, quod pro preſente procurator intervenire poſſit. Jul. Clar. *§. fin. q. 32. v. item vero.*

Hoc autem notandum, quod ſi confeſſiones hujuſmodi puerorum eſſent incertæ, & ex parte falſæ, factaque inquiſitione minimè verificatæ, de rebus occultis, quæ multa veſtigia poſt ſe relinquunt, ita ut de eis certò conſtare non poſſet, tanquam confeſsiones variæ, & incertæ, item non comprobatæ, confitentibus non nocent: Quia ante omnia inquirere debet Judex, ut ei conſtet de corpore delicti. Ubi igitur non apparet de crimine, quam per confeſsionem ipſius Rei, non poteſt Reus ex hac ſola confeſsione condemnari. Clar. *ſent. lib. 5. d. §. fin. q. 55. v. poteſt etiam*, & Felin. in *c. at ſi Clerici n. 1. de judic.*

Si verò conſtiterit de Equo aliquo, vel aliis animalibus per maleficium, & quidem eo ipſo modo, quem ipſe recens, occiſis, & plura aliæ magiæ indicia concurrant, quod ſcilicet Agnos Dei è collo ſuſpenſos non patiatur, quod conſtrictos, firmiſsimeque annexos mirabili modo ſolveret, & amoveret, quod virgis ceſus ictus non ſentiat, quod notaret, quandò virgæ aqua non communi, ſed benedicta eſſent madefactæ, quodve recenſeret de Magis, & Sagis, earumque conventibus talia, quæ nullus alius, niſi expertus ſcire poſſet, puero autem ſeptem, vel octo annorum cognita impoſsibilia eſſent, & quod in omnibus examinibus conſtanter idem eiſdem circumſtantiis enarret, tunc dicendum eſt, quod confeſsio hujus pueri, tam eſſet veriſimilis, ut ei meritò ſtari, & puer pro malefico haberi deberet. Præſertim, quod in delicto tam occulto Judex non ſemper veſtigia reperire, & benè contingere poſsit, ut malefici voluntatem in uno, alteroque caſu nocendi habeant, mediaque adhibeant, effectus autem conatui ex ſingulari Dei providentia non reſpondeat, & ſimilia

Digitized by Google

delicta vix aliter, quam ex propria confeſſione innoteſcant.

Quamvis igitur de corpore delicti debeat conſtare in omnibus delictis, antequam Judex ad inquiſitionem, aut capturam, multò magis ad torturam, & ſententiam definitivam procedat, uti notant DD. communiter; Nihilominus tamen quandò tale delictum aliquis ſpontè confitetur, quod vel ſola voluntate perficitur, vel in ſe eſt occultiſſimum, & nulla poſt ſe veſtigia relinquit, quale eſt crimen maleficii inter dœmonem, & Sagas; ſoli confeſſioni delinquentis, ad condemnationis effectum ſtatur, Farinac. *loc. cit. n.26.* ubi ait, Lamias eo ipſo, quod dicerent, ſe proceſſiſſe ad ludos, poſſe abſque alio condemnari, quia talia delicta non poſſunt per evidentiam facti, ſicut alia, probari. Aliud eſt, ſi faterentur infantem unum, vel plures ſuis maleficiis occidiſſe, tunc enim in his illis non creditur ad condemnandum, niſi verè occiſos eſſe conſtet. Nihilominus tamen, ſi diceret aliquis, ſe veneficum eſſe, ad ludos proceſſiſſe, Deum abnegaſſe, dœmonem adoraſſe, infantes occidiſſe, damna hominibus intuliſſe, & damna illa non appareant, aut homines non reperiantur occiſi, non rectè infertur, maleficium non eſſe, & puniri ex eo nullo modo poſſe: quia ſunt ſeparata dœmoni homagium præſtitiſſe, & hominibus damna dediſſe: quia multi ſunt, qui damna nec hominibus, neque aliis creaturis inferunt, ut venefici, & tamen pœna ordinaria plectuntur, & pro veneficis habentur. Non probat igitur, hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe. Delrius *magic. lib.5. ſect.16.* Binsfeld. *ad d. l. 5. C. de malef. & mathem.*

Ad 3. Dicendum eſt, puberem 12. vel 14. annorum propter magiam ultimo ſupplicio, & non quidem pœna ignis, vel gladii affici poſſe, exiſtimo cum Mezger *conſ. crim.7. nu.3.* & cum Beſoldo *in theſ. pr.* ubi ait, id præſertim fieri debere in delictis ſpiritualibus, & contra naturalem humanitatem hominum, qualis eſt apoſtaſia, & expreſſum cum diabolo pactum. Similiter Binsfeldus *fol.* 5a1. Judicis, inquit, arbitrium poſſe habere locum, an in tam gravi crimine in minorem ætatem ſit mortis ſupplicium ſtatuendum, idque debere colligi ex circumſtantiis concurrentibus, & attendi an diu fuerit in tali crimine, an perpetraverit multa mala, ut ſunt Sodomia, rerum Sacrarum abuſus, & ſimilia. Item, an magna aſtutia ſit præditus, an ſpes conſtantis converſionis, & emendationis?

Si igitur in hoc puero magna lenitas, & malitia apparet, nullaque ſpes conſtantis emendationis effulgeat, correctiones, & admonitiones parum extimavit, gravitatem delicti benè intellexit, & apprehendit, poterit ex mente præfatorum Doctorum arbitrium Judicis ad pœnam gladii extendi. Simile quid in genere tradit Carpzov. *par. 3. crim. quæſt.* 143. *num.48. & ſeq.* quod fieri poſſit, ut etiam impuberi ob inſignem, & ſupinam malitiam mortis ſupplicium imponatur, *l. excipiuntur in princ. ff. ad S. C. Silan.* ubi tamen tria requirit. Primum, quod impubes propriè, & mox impleverit annum 14. Secundum ut malitia delinquentis ſit ſupina, ita ut ætatis defectum ſuppleat, nec correctio aliqua ſperanda. Tertium, ut crimen perpetratum ſit ex atrociſſimis, aut tales circumſtantiæ concurrant, quibus delictum aggravetur.

Porrò Sagæ non ſolent puniri exilio, nè in regione, in qua non cognoſcuntur, delinquant, ſed collocantur aliquo in loco, ut obſervari poſſint.

Prævia abjuratione de formali in S. Officio comburuntur à Curia ſæculari.

Percutientes, vel offendentes Sagam aliquam ſub prætextu, quod ſit malefica, puniuntur in S. Officio, etiam ſi id in illius odium non commiſerint.

Carceratæ à Curia ſæculari debent remitti ad S. Officium, pro cauſa apoſtaſiæ, qua cognita, reſtituuntur eidem Curiæ ſæculari debitis pœnis puniendæ.

An baptizatus invalidè, ſive conſcius invaliditatis, ſive non, redeundo ad veterem ſectam, ſit dicendus apoſtata? Ubi effata varia de apoſtatis à Fide? Tom. 4. Conſult. 195.

NEgativè: Quia, cum apoſtaſia dicat retroceſſionem à fide, quam quis ſemel ingreſſus eſt per Sacramentum baptiſmatis, baptizatus invalidè, ſive conſcius invaliditatis fuerit, ſive non, quia ſuſcipiens baptiſmum fictè ſe geſſit, ſive quia defectus ex parte materiæ, formæ, aut Miniſtri contigerit, redeundo ad veterem ſectam, non recedit à fide: Nam cum baptiſma irritum, non ſit baptiſma, non reddit ſuſcipientem Eccleſiæ ſubditum, & licet aliquando Eccleſia ſecundum exteriora tantum judicans, eum poſſit, pro apoſtata habere, talem quippè eum debet præſumere, donec conſtet de nullitate baptiſmi, revera tamen talis non eſt. Nec illus excuſatur, eò quod ignorantia infantiæ ſuſceperit baptiſma, quod perveniens ad uſum rationis ſuſceptum noluiſſet, aut qui aliquo modo ſuſcipere coactus fuerit: Nam quandò coactio non eſt abſoluta, & in infantem cadere non poteſt, non excuſat, ut declarat Farinac. *de heret. quæſt.* 38. *num.*140. & definitur *in cap. contra Chriſtianos de heret. in* 6. his verbis: *Contra Chriſtianos, qui ad ritum redierunt Judæorum, tanquam contra hæreticos procedendum, etiam ſi dum erant infantes, aut mortis metu, non tamen abſolutè, aut præciſe coacti baptizati fuerint.*

Et hinc eſt, quod nè Cathecumenus quidem excommunicatione contra hæreticos lata, innodari poteſt: Quia licet credulitatem receperit, non tamen fidem in Eccleſiæ manibus, quod fit per baptiſma fluminis, profeſſus eſt. Suarez *de cenſur. diſp.*21. *ſect.*2. *num.*4.

Parerga, ſive effata varia.

Apoſtatæ à fide ſpontè comparentes expediuntur cum pœnitentiis ſalutaribus, & inhabilitantur ad Dignitates ſuæ Religionis, ſi fuerint Religioſi.

Apoſtata formalis non eſt ille, qui captus à Turcis in infantia, nullam potuerit habere inſtructionem rerum Fidei, licet fateatur credidiſſe, ſectam Mahumetanam eſſe bonam, & ſecundum eam viventes ſalvari. Ideoque non abjurat, ſed expeditur cum profeſſione fidei, abſolutione à cenſuris ad cautelam, & cum inſtructione.

Volentes ad Fidem Catholicam redire, nihil iis pollicetur, ſed tantum ſuadentur ad comparendum, tractantur uti ſpontè comparentes, & cum benignitate.

Capti è triremibus Catholicorum, & reconciliati, remanent poſt reconciliationem liberi, ſi capti ſint in puerili ætate. Secus verò ſi apoſtataverint in majori ætate. Iſti autem ſi compareant ſpontè, reconciliantur, ſed non acquirunt libertatem.

Filii apoſtatarum ſunt baptizandi, etiam invitis parentibus, ſive nati ſint ante apoſtaſiam, ſive poſt illam, & inviti etiam ad fidem ſunt trahendi, *can. plerique, & can. ſi baptizata de conſecr. dee.4. & can. Judæorum* 28. *quæſt.* 1.

Captis in bello, etiam contra Chriſtianos non permittitur, ut poſſint redimi à Turcis, ita ut liberè ſectam Mahumetanam profiteantur, nec ſimpliciter ſunt tenendi captivi, ſed contra illos proceditur. Si autem velint, reconciliantur, & reſtituuntur ſuo Domino. Si verò nolint, tractantur ut hæretici impœnitentes, & pertinaces.

Qui in minori ætate apoſtatavit, & pyraticam coactus contra Chriſtianos exercuit, poſt abjurationem, prout de jure, libertate donatur.

Exiſtentes in Triremibus Turcarum, pyraticam artem facientes, capti à Triremibus Chriſtianorum cum aliis Turcis, non comprehenduntur in redemptione captivorum, quam aliquandò concedunt Turcis Domini Triremium, ſed debent abjurare apoſtaſiam, & remanere in captivitate, niſi quando capti à Turcis, & abnegaverint, fuerint infantes, vel minores.

Apoſtatę formales capti damnantur ad carceres perpetuos, vel ad Triremes in perpetuum, non autem ad tempus. Licet eis poſt aliquod tempus, ſi inſtructi dederint ſigna pœnitentiæ, poterit cum participatione Sacræ Congregationis S. Offic. Inquiſ. fieri aliqua gratia.

Qui non eſt apoſtata formalis, ſed vixit more Turcarum, quatenus non fuerit captus in minori ætate, ac minis, & tormentis id fecerit, ſi major factus capiatur, dum pyraticam contra Chriſtianos exerceat, remanet in captivitate, & condemnatur ad Triremes ad tempus; Si autem pœna commutetur in carcerem, ſemper commutetur in minus tempus.

Apoſtata rediens ad Fidem Chriſtianam, non tenetur abjurare publicè coram infidelibus, ſed ſufficit abjurare in balneo, hoc eſt in captivorum carcere coram fidelibus, abſtinendo ab actibus infidelitatis, ac deponendo habitum infidelium, quatenus ſit proteſtativus falſæ Religionis; Si verò ſit æquivocus, poteſt illum deferre. Quod ſi ex illius delatione ratione perſonæ aliqua oriretur ſuſpicio, tenetur aufugere, cum primum poterit.

Apoſtatæ relapſi ſunt deterioris conditionis, quam ipſi hæretici: Nam hæreticis pœnitentibus parcitur, apoſtatis verò nunquam parcitur, ſed ultimo ſupplicio puniuntur, *l. hi qui ſtultam C. de apoſt.*

Qui fidem negat metu mortis; ſed tamen erroribus non

credit,

Digitized by Google

credit, licet verè hæreticus non ſit, cum non habeat, neque habuerit errorem in intellectu, judicio tamen Eccleſiæ, quæ per exteriora de interioribus judicat, hæreticus eſt habendus.

Contra apoſtatas eodem modo procedendum ab Inquiſitoribus, quo contra hæreticos, *cap. contra de hæret. in 6.*

Apoſtata eſt hæreticus, maximè quando perſiſtit in ſua nova profeſſione, & illam credit eſſe veram. Non eſt tamen dicendum, quod omnis apoſtata ſit hæreticus, niſi data pertinacia, & omnimoda receſſione à fide Catholica, licet verum ſit, quod omnis hæreticus ſit apoſtata.

Pœnæ apoſtatarum ſunt excommunicatio, infamia, irregularitas, privatio omnium bonorum, & jurium; & aliæ pœnæ contra hæreticos ſtatutæ.

Pro foro conſcientiæ non incidit in pœnas iſtas apoſtata ſecundum externum actum tantum, ſine aſſenſu, ſeu errore intellectus, neque continetur *in can. 1. Bullæ Cœnæ Domini.* Undè eum poſſe abſolvi à proprio Confeſſario ab hac tametſi graviſſima culpa, multi ajunt. Sacra tamen Pœnitentiaria ſolet tales adigere, ut prius abjurent coram S. Officio.

Capti à Triremibus Chriſtianorum ſuper navibus infidelium, pyraticam exercentium, & pugnantium contra Chriſtianos, remanent captivi eorum, qui illos capiunt. Inquiſitores tamen debent conficere proceſſum ſuper apoſtaſia, & apoſtatas, vel reconciliare Eccleſiæ, ſi ad pœnitentiam reducantur, injunctis de jure injungendis, vel tradere Curiæ ſæculari, ſi pertinaces exiſtant, nec eos conſignare eorum Dominis, niſi habita cautione de illos non manumittendo, ſaltem inconſulta Sac. Congreg. S. Offic.

Qui abnegavit Fidem Catholicam apud ethnicos & poſteà pœnitens, vitam Chriſtianam in occulto ducit, quamvis publicè ob periculum mortis Turcarum, vel ethnicorum ſe eſſe profiteatur, non eſt admittendus ad Sacramenta pœnitentiæ, & Euchariſtiæ.

Exiſtentes in Triremibus, ſpontè comparentes, ac petentes libertatem, non liberantur, ſed ſolum reconciliantur.

An Princeps ſæcularis poſſit punire reum à S. Offic. Inquiſ. judicialiter jam punitum? Tom. 5. Conſult. 44.

NEgativè. Tum quia Princeps ſæcularis non poteſt punire Reum pro delicto, quod non ſpectat ad ſuum forum. Tum quia divideretur cauſa. Tum quia ſequerentur abſurda, præcipuè, quod major cederet minori, quod eſt contrà majeſtatem S. Officii, cujus caput eſt Sum. Pontifex. Tum quia eſt contra praxim S. Inquiſitionis, de qua teſtatur Caſtald. *tom. 3. diſt. 9. quæſt. 7. art. 4. num. 3. & 6. ad argum.* Tum quia pro eodem delicto plures pœnæ regulariter imponi non poſſunt, & ſemel abſolutus, vel condemnatus non debet amplius accuſari, vel puniri text. *in l. ſi cui §. itidem ff. de accuſ.* text. *notab. in cap. de his extra eodem tit.* Panorm. Felin. & communiter Canoniſtæ ibidem.

An cauſa eorum, qui refingunt Officiales S. Officii, cum non ſint, & ſub hujuſmodi prætextu committant aliquod delictum, non ſpectans ad S. Officium, debeant de jure cognoſci à S. Officio privativè quoad omnes alios Judices? Tom. 5. Conſult. 64.

AFfirmativè. Etenim nemo eſt, qui in re dubitet, eum, qui crimen aliquod committit, non niſi ab illo Judice poſſe puniri, cui jus dicendi poteſtas competit ratione delicti, quod forum ſortitur per text. *in l. 1. C. de juriſd. omn. Judic. & in auth. qua in provincia Cod. ubi de crim. ag. opor.* cum aliis, *& in can. ſi ille 23. quæſt. 4.* qui ait: *ibi vindicetur injuria, ubi plectibilis eſt orta præſumptio, & in can. ſi peccaverit 2. quæſt. 1.* ad quos textus DD. omnes ſuffragantur. Quod præcipuè procedit in hoc caſu, nam cenſetur majeſtatem S. Inquiſitionis offendere, undè poterit contrà illos procedi, ſi non tanquam offendentes, ſaltem contra perturbatores S. Officii. Imol. *de offic. deleg. cap. 1. ſub init.* Comenſ. *in Lucerna Inquiſ. v. offendens num. 2.* ibique Pegna. Non enim convenit, quod unius juriſdictio offendatur, & alter puniat.

Quod ſanè obtinet, etiamſi delicta ſub hujuſmodi prætextu commiſſa non ſpectent ad S. Officium. Tum quia regula eſt in quocumque Judice, ſive Ordinario, ſive Delegato, ut ipſe cognoſcat, an ſua ſit juriſdictio, quoties aliquid objicitur contra illam, ut docent communiter DD. *in l. proſcriptione C. ſi contra jus, vel util. pub. & in cap. ſuper literis de reſcript.* quos allegat Gaill. *pr. obſ. lib. 1. concluſ. 34. num. 1.* Tum ratione acceſſionis, ſive connexionis ad cauſam principalem, ex quo Judex ſit competens ad text. *in l. ſi quis argentariis §. rationem de eden.* cum aliis relatis à Barboſ. *ad l. venditor 29. num. 185. de judic.* Conſtatque ex ſtylo S. Inquiſ. quæ ſi ex ſacrilegio proveniat homicidium, cognoſcit etiam de homicidio.

De Carceribus S. Officii aliqua. Vide de Carceribus, & Carceratis Tomo 5. Conſult. 66. num. 23. & ſeqq.

De veſte, ut dicitur, virgine, nempè indumento fœtus naſcentis, poſita ſub mappis ſuper lapide Sacrato Altaris, ejuſque abuſu ad ſortilegia, & de probatione hujuſmodi delicti? Tom 6. Conſul. 35.

AD triplicem delicti ſpeciem valet hoc referri, nimirum ad ſacrilegium hæreticale perficiendum cum dicta veſte, poſtquam Miſſæ Sacrificium fuiſſet ea celebratum, pacto inito cum dœmone, perquirendo de eo, quod nec ſacere, nec cognoſcere poteſt.

Ad ſortilegium non hæreticale abſque pacto expreſſo cum dœmone, id tamen quærendo, quod ille facere, & cognoſcere poteſt, ſicut ex traditis à Martino Delrio *diſq. mag. lib. 5. ſect. 5.* tradit Farinac. *in pr. quæſt. 20. num. 84. & de hæreſ. quæſt. 181. §. 1. ſub num. 20.* loquendo de Hoſtia non conſecrata, ſuper qua fuit celebratum Sacrificium Miſſæ, quamvis contrarium ſenſerit Scacc. *de judic. lib. 1. cap. 12. num. 34.* & Caren. *de mod. proced. in cauſ. offic. tit. 12. §. 8. num. 53.* Speciatim de cute, & veſtimento pueri naſcentis ſuppoſito, & oblato in ſacrificio Miſſæ docet Paul. Ghirland. *de ſortil. q. 3. n. 20. & 22.* exiſtimans ſacrilegium hoc caſu fieri, cooperante Sacerdote, qui Sacrificio Miſſæ preces nefarias, & inhoneſtas immiſcet, de quorum ſacrilegiorum pœnis plenè agit Farinac. *d. quæſt. 181. §. 1. num. 51. & ſeqq.*

Ad triplicem ſuperſtitionem apponentis d. cutem, ſeu veſtem virginem ſuper Altare, inſcio Sacerdote, ibi celebraturo, quod illa virtutem aſſequatur adverſus inimicorum arma, vel ad mortem ſubitaneam evitandam, ſeu quid aliud, de quo loquitur Moronus, *reſp. 95. num. 159. 155. & 192.*

Ad quam autem ſpeciem ex relatis id referendum ſit, inquirendum eſt. Et in primis apponi debet corpus delicti, ſcilicet d. cutis, ſeu veſtis ex notatis à Caren. *d. tit. 12. §. 20. nu. 173.* Et de ipſo delicto in genere, nempè de repetitione d. cutis ſub mappis ſuper lapide Sacrato Altaris, in quo Miſſæ Sacrificium à Sacerdotibus offertur, debent adeſſe depoſitiones teſtium, qui debent eſſe conteſtes, ac deponere, quod antequam Altare fuerit inſpectum, in eo dicta cutis fuerit reperta, alioquin non junguntur in judicio criminali, etiam ad faciendum indicium, quod probari debet per duos conteſtes, ut inquiunt Bero *in cap. at ſi Clerici ex n. 138. de judic.* qui ità concludit ſub *num. 139.* Marſil. *in leg. de minore §. plura num. 90. alias 115. ff. de quæſt.* Pariſ. *conſ. 154. num. 26. & ſeq.* aliique plures.

Et quamvis quamplures recenſeantur de auditu ab illo, qui d. cutim appoſuit; attamen, ultra regulam, quod teſtes de auditu alieno nihil probant, Farinac. *de teſt. quæſt. 69. cap. 1. n. 2. cum ſeqq.* eis obeſt ſi ſinguli audirent ab uno.

Quæ fortius urgerent, ſi qui d. cutim in Altare appoſuerit non fuerit examinatus, nam teſtes de auditu nullum prorſus indicium faciunt, quandò illi, à quibus dicunt audiviſſe, ſunt in humanis, nec fuerunt examinati. Aym. *de antiq. temp. p. 1. num 1.* Menoch. *de arbitr. num. 2. cap. 475. num. 6. & conſ. 98. n. 54. vol. 1. & conſ. 207. n. 13. vol. 3. & conſ. 410. n. 53. vol. 5.* ac alii.

Minus attendenda depoſitio alterius teſtis de confeſſione extrajudiciali: nam uti unicus nihil probat. Vel ſi eſſet teſtis olim famulus expulſus à prætenſo reo: nam expulſus præſumitur odioſus expellenti. Bald. in *l. Lucius Titius 90. §. Lucius Titius de legib. 2.*

An à ſententia favore libertatis in materia S. Officii Inquiſ. detur appellatio, & ad quem effectum? Tom. 6. Conſult. 42.

AFfirmativè, idque ſaltem quoad effectum devolutivum: quia ſi in eodem crimine hæreſis ſententia abſolutoria ad favorem rei inquiſiti, etiam ut innocentis lata, & ſic diffinitiva nunquam tranſit in judicatum, & propterea ſic abſolutus, poteſt iterum de eadem hæreſi inquiri,

& moleſtari, novis ſupervenientibus indiciis, Farinac. *de hereſ. queſt.*185. §.13. *num.*197. multò magis ab ea ſententia admitti poterit appellatio, ut cognoſcatur, an reus odii, gratiæ, vel amoris, lucri, aut commodi temporalis obtenti ab Inquiſitoribus damnatus, vel liberatus ſit, juxtà Clem. *multorum de heret.*

Ad ſummum autem dicendum in hac re videtur, quod licet in iis caſibus appellatio denegati videatur; Judicis tamen officium poteſt implorari, & ità per viam querelæ quis comparere coram Judice Superiore, ut reſcindatur ſententia, ut per Jo. Royas *de heret. ſingul.*19. *n.*7.

QUidam Regularis profeſſus procuravit irritari ſuam profeſſionem, probando falſis teſtibus, illam emiſiſſe per vim, ac metum, & deindè uxorem duxit. Poſt aliquod tempus comparens ſpontè in S. Officio, confeſſus eſt, ſe validè profeſſum fuiſſe, falſumque eſſe quod de vi, & metu per teſtes probaverat; Quare commiſſa cauſa principali de validitate, vel nullitate Matrimonii ad Sac. Congregationem Conc. iſta cenſuit, prævia ſeparatione Conjugum, utatur ſuo jure coram Ordinario: Verum quia ex falſis teſtibus unus tantum vivit, qui noluit ſe retractare, ideoque nequit probare hujuſmodi falſitatem; Supplicat propterea, ſibi concedi vel, ut conviyat cum dicta uxore, vel ut illa liberetur à vinculo Matrimoniali, nulla facta mentione de muliere, cum non ſit complex falſitatis, & concedere eidem Regulari reditum ad ſuam Religionem. Quæritur:

An ſit annuendum? Tomo 6. Conſult. 43.

IN hujuſmodi caſibus magna cum circumſpectione procedendum eſt; Ego autem cenſeo, nullo modo huic ſpontè comparenti inhibendam eſſe cohabitationem cum ſua conjuge, ſed convivere debet cum ipſa, donec probetur judicialiter validitas profeſſionis, atque nullitas Matrimonii: quia pœnitentis confeſſio valet contra ſeipſum, non verò contra tertium, *cap.*1. *de confeſ.* Sanch. *de Matrim. lib.* 10. *diſput.*12. *num.*50. Solumque obtinet, ut evitentur pœnæ contra Reos S. Officii ex jure inflictæ, non autem, ut evitentur probationes judiciales criminum, neque propriæ confeſſioni credendum eſt in alterius poſſeſſionis præjudicium, ut colligitur ex *cap. Vidua de regul.* Hæc autem mulier eſt in poſſeſſione Matrimonii, ſupponitur enim bona fide cum viro ſoluto illud contraxiſſe, ac proindè non debet ex ipſius ſola comparentis confeſſione eo ſpoliari. Ac inſuper, quia ad diſſolvendum Matrimonium non eſt ſtandum conjugum confeſſioni. *cap. ſuper eo de eo, qui cogn. conſang.* Et redditur ibi ratio: *quia ſæpè adverſus Matrimonium, ut illud dirimatur, conjuges inter ſe colluderent.* Quod in hoc caſu valdè ſuſpicor intervenire. Porrò ſi ad ſolam ſeparationem thori requiruntur plenæ probationes ex Rot. *deciſ.*815. coram Buratto, multò magis requiruntur ad diſſolutionem Matrimonii.

Quare ità in hoc caſu procedendum eſſe arbitror. Recepta judicialiter ſpontanea profeſſi confeſſione, nec circa ipſum, neque ejus circa uxorem quicquam decernendum eſt, ſed procedendum ad capiendam informationem validitatis profeſſionis, & interim prohibere ipſi profeſſo, nè debitum Matrimoniale petat, ſed tantum reddat, quia mulier habet jus ad illud petendum, donec non conſtiterit de nullitate ſui Matrimonii, *ex cap. laudabilem, ut lit. pend.* quemadmodum cum polygamis ſpontè comparentibus agendum eſſe docent Carten. *par.*2. *tit.*18. §.3. *n.*16. & Garzia *in prax. Hiſpan. S. Offic. fol.*7. Conſtita tamen validitate profeſſionis, tunc procedendum ad declarationem nullitatis Matrimonii ad pœnitentiam ſalutarem ipſi ſpontè comparenti arbitrio Inquiſitorum, & ad illius reditum ad Religionem.

QUidam Monachus Baſilianus Græcus Schiſmaticus ad Triremes damnatus in ditione Latinorum Catholicorum in articulo mortis communicavit in fermento, quod penes ſe conſervabat, alium pariter Schiſmaticum concaptivum in eadem Trireme ſitis præciſis verbis: (Mangia il Corpo, & il Sangue di Chriſto.) Quæritur:

An talis communio ſit delictum? Et dato, quod ſit delictum, an ſpectet ad S. Officium, & qua pœna puniendum? Tom. 6. Conſult. 45.

REſpond. id totum pendere ab intentione miniſtrantis hujuſmodi communionem. Ideoque primo interrogandus eſt, undè habuerit Sacram Euchariſtiam, an ipſe, an vel alius ritè illam conſecerit, & ad quem finem illam apud ſe conſervabat? Si reſpondebit illam retinuiſſe ad malum finem, puniendus eſt pœna contra abutentes uſu Sacramentorum, nempè contra hæreticos; Abuti enim Sacramentis ſapit hæreſim. Quare Inquiſitor poteſt punire tales abutentes, quandò abutuntur Sacramento Altaris ad ſortilegia. Gloſ. *v. Saperent, §. ſanè cap. accuſatus de heret. in* 6. Panorm. *in gloſ. fin. cap.* 1. *de ſortileg.* Oldrad. *conſ.*210. & Gemin. *conſ.* 54. Si verò reſpondebit, licere in itinere Euchariſtiam ferre pro Viatico, id aliquandò conceſſum fuit. Cujus rei extat teſtimonium. D. Greg. *Dial. lib.* 3. *cap.* 36. *de Maximiano Epiſcopo Syracuſæ, & ejus Sociis Euchariſtiam ſecum portantibus, dum Mare Adriaticum navigarent.* Hanc quidem conſuetudinem apud Eccleſiam Orientalem alicubi etiam viguiſſe temporibus Alexandri Papæ III. alibi diximus.

An autem id fateri debeat in tortura, quod ſcilicet non ad malum finem, ſed ad conſervandum conſuetudinem Orientalium Euchariſtiam in fermento ſecum detulerit pro Viatico? Arbitrio Inquiſitorum remittitur, attentis circumſtantiis perſonæ, & reſponſionibus ſuper interrogatoriis de intentione ſupradicta.

Pariter interrogandus eſt ſuper verbis illis: *N. mangia &c.* an ſcilicet credat, eſſe de neceſſitate ſalutis uſus Calicis, nempè Sanguinis Chriſti, & non ſufficere ſolum Corpus, in quo totus Chriſtus continetur. Si rectè non reſponderit, eſt tanquam hæreticus puniendus ex Trid. *ſeſſ.*21. *cap.* 11. *& can.*1. Verbum *mangia* tolerari poteſt ex inſtitutione Chriſti, qui eodem eſt uſus verbo, cum Apoſtolos communicavit, dicens: *Accipite, & comedite. Matth. cap.* 26.

Denique interrogandus eſt: num Schiſmatico Impœnitenti Euchariſtiam adminiſtraverit? Si malè reſponderit, vel malè credat de poteſtate Eccleſiæ, ac uſu Clavium, & quod liceat, etiam Schiſmaticis impœnitentibus Euchariſtiam in articulo mortis præbere, eſt puniendus tanquam hæreticus. Secus autem ſi contrarium reſponderit, & credat, *ea capi ſuper eo de heret. in* 6. Suarez *de fid. diſp.* 23. *ſect.* 2. *num.*12. Simancb. *tit.*63. *num.*7.

Atque ex his patet, hanc rem ſpectare ad Sanctum Officium, ſaltem, ut cognoſcat de intentione hujus Schiſmatici, & juxtà ejus reſponſiones, ſe ingerat in cauſam.

PAter inſtituit ſuum filium hæredem ſub hac conditione; dummodò ſit abſolutus à Sacra Inquiſitione, ſitque liber ab ejus carceribus, in quibus detinetur. Cum autem filius in pœnam, ſive pœnitentiam, tanquam hæreticus reconciliatus, ſit damnatus ad Carceres perpetuos S. Inquiſitionis. Quæritur:

An ſit locus hæreditati? Tom. 6. Conſult. 75.

REſpondendum primò, quod cum pœnæ ſint odioſæ non ſunt extendendæ de caſu ad caſum, etiam graviorem, ſed ſolum locum habent in caſibus, in quibus expreſsè jure cavetur. A jure autem expreſsè cautum non eſt, quod damnatus ad perpetuos carceres ſit incapax hæreditatis. Secundò reſpondetur, quod, cum incapacitas ſuccedendi non oriatur ex pœna, ſive pœnitentia ob peccatum hæreſis, ſed ab ipſa hæreſi, utique ſublata hæreſi per reconciliationem, ac pœnitentiam, tollitur etiam incapacitas.

Reſtat

Digitized by Google

Reſtat duntaxat in hoc caſu interpretari mentem reſtitoris, quæ videtur eſſe, ut ejus filius ſit hæres, ſi fuerit abſolutus ab omni hæreſis ſuſpicione, ac liber à carceribus. Quæ cum ſit conditionata, debet impleri in totum: quia conditio eſt de genere indiviſibilium. *l. Qui duobus, & l. cui fundus ff. condit. & demonſtr.* Surd. *conſ.* 156. *num.* 15. Atque adeò videtur dicendum, quod aſſignatis alimentis prò filio, hæreditas deſerri debeat hæredi ſubſtituto à Patre, ſivè condemnatio hujuſmodi ſit in pœnam, ſivè in pœnitentiam. Potuit quippe Pater in odium hæreſis, & ob infamiam à filio contractam, ut in ſuam familiam diffuſam ex perpetua carceratione in Sancto Officio reddere illum indignum hæreditatis. Carceratio enim cum condemnatione in Sancto Officio infamat. Bordon. *de S. Tribun. S. Offic. cap.* 12. *numer.* 69. *& ſeqq.*

1 *An falſus calumniator in materia ad Sanctum Officium ſpectante, veluti ſollicitationes in confeſſione, ſit de hæreſi ſuſpectus, & tanquam talis debeat abjurare, & quomodo?*

2 *Et an gaudeat immunitate Eccleſiæ?*

3 *Et an idem dicendum ſit de teſte deponente ſalſum in S. Officio, & in materia ad S. Officium ſpectante, ut ſupra?* Tom. 7. Conſult. 37.

AD 1. Negativè: Primò, quia ſi eſſet de hæreſi ſuſpectus, deberet puniri pœna hæretici. Sed hujuſmodi falſus calumniator non eſt puniendus pœna hæretici, ſed pœna calumniatoris, vel alia pœna arbitrio Inquiſitorum, ut tradunt Jo: Andr. Butr. Card. & Anan. *in cap. penult. de hæret.* ac alii. Secundò, quia B. Pius V. generaliter *in ſac. Conſtit.* 5. ſtatuit, ut in omni crimine denunciantes per calumniam pœna tallionis puniantur. Solum igitur quoad pœnam, non autem quoad crimen falſus calumniator, & ſuſpectus de hæreſi ſunt æquales, quamvis hæc pœna regulariter hodiè non imponatur, ut per DD. communiter, & nos alibi; Tertiò, quia nullibi cautum reperitur, quod hujuſmodi calumniatores ſint de hæreſi ſuſpecti, & quod tanquam tales debeant abjurare. Extatque decretum Sacræ Congregationis Sancti Officii ſub die 30. Maii 1601. in quo habetur, quod calumniatores, ultrà pœnas corporis afflictivas, damnentur ad reficiendum damna, expenſas, & intereſſe.

Ad 2. Conſentaneè ad dicta reſpond. gaudere. Privantur enim immunitate Eccleſiaſtica tum hæretici, tum ſuſpecti de hæreſi. Hic autem falſus calumniator non eſt hæreticus, nequè ſuſpectus de hæreſi.

Ad 3. Affirmativè: Quia ille teſtis eſt de hæreſi ſuſpectus, qui prius de ſe, vel de aliis hæreſim confeſſus fuerat, poſteà negat, ut ex *cap. litteras de præſumpt.* & ibi Canoniſtæ communiter. Hic autem teſtis non eſt hujuſmodi, atque adeò non eſt ſuſpectus de hæreſi. Secundò, quia licet falſi teſtes in crimine hæreſis eadem pœna, qua hæretici, vel ſuſpecti de hæreſi puniendi ſint; non tamen eorum filii, & nepotes redduntur infames, & aliis pœnis obligantur. Eſſent autem eorum filii, & nepotes infames, aliiſque pœnis obligarentur, ſi falſi teſtes in crimine hæreſis eſſent hæretici, vel de hæreſi ſuſpecti. Tertiò: quia non deponit falſum, occultando hæreſim, ſed illam reclamando, atque adeò non offendit Divinam Majeſtatem, ſed humanam. Hæreticus autem, vel ſuſpectus de hæreſi eſt, qui offendit Divinam Majeſtatem, vel ejus fidem. Et hoc eſt, quod contrà teſtem falſum crimen hæreſis deponentem, non proceditur tanquam in fautorem, ſecus autem contrà teſtem falsò hæreſim occultantem, in quem poteſt proceſſus formari de crimine fautoriæ, & tanquam fautor hæreticorum, atque adeo tanquam de hæreſi ſuſpectus damnari, non quidem ob præciſam falſitatem, ſed potius ob favorem, auxilium hæretico præſtitum. Caſtropal. *tom.* 1. *tr.* 4. *diſp.* 1. *pun.* 15. §. 6. *num.* 11. Reperio tamen. Quod N. qui contra N. falſum depoſuit in Sancto Officio, dat ſupplicem libellum, in quo revocat, tanquam falſa ea, quæ denunciaverat, & fuit decretum, ut examinetur, & retineatur.

1 *An juramentum præſtitum teſtibus in fine eorum examinis ſufficiat ad validitatem examinis, etiam in S. Officio? Et quatenus negativè?*

2 *An ſaltem faciat aliquale indicium, ità ut Reus ſpontè comparens poſt dictum examen gaudeat beneficio ſpontè comparentis, tanquam non legitimè præventus? Et*

3 *An ſufficiat, quod repetitus cum juramento in principio ratificaverit primum examen?* Tom. 7. Conſult. 42.

AD 1 Communis ſententia eſt, examen non valere, niſi antequam teſtes examinentur, hoc illis juramentum deferatur per text. *in l. jusjurandi* his verbis: *jusjurandi religione teſtes priuſquam perhibeant teſtimonium jamdudum arctari præcipimus. C. de teſtibus, & per text. in dicto cap. de teſtibus in can. in primis 2. quæſt.* 1. ac alibi. Id, quod communiter à DD. concludi teſtatur Felin. *in d. capit. de teſtib. d. num.* 5. ibique Abb. & Bald. *in cap. fraternitatis eodem tit.* ac alii alibi. Quam ſtylus, & obſervatio confirmavit, & veriorem appellat Rota in *Bononien. fideicommiſſi de Victoriis* coram Segobienſi 5. Maii 1655. *num.* 36.

Ratio autem, quam adducunt Salicet. *in d. l. jusjurandi*, Abb. *in d. cap. de teſtib.* & alii, illa eſt: quia ſi teſtis prius jurat poſteà deponit, præſumitur, quod timore juramenti non dicat falſum, nec eſt aliqua cauſa impellendi illum ad falſum dicendum. Sed quandò teſtis prius depoſuit, & poſteà dicitur ei, quod juret, ſuſpectum eſt ejus teſtimonium: Quia præſumitur, quod timore infamiæ, & erubeſcentiæ, tunc non diceret contrarium ejus, quod dixit non juratus, ſi convinceretur de mendacio, ut per Jo: Andr. Bart. Bald. & alios apud Felin. *in dicto cap. de teſtib. num.* 9. Ità alii.

Ad 2. Reſpond. nullum facere indicium. Primò: quia hujuſmodi teſtes habentur, ac ſi eſſent examinati ſine juramento. Teſtes autem examinati ſine juramento nullum faciunt indicium. Abb. *c. cum olim in* 3. *not.* Gloſ. *in cap. ſicut de ſent. excomm.* Cravett. *ad Veſtr. lib.* 6. *cap.* 11. *numer.* 28. ac alii. Et in materia S. Offic. Lotar. *d.* 56. Deindè quia Teſtes examinati ſine juramento æquiparantur teſtibus examinatis ſine citatione partis, ut notat Bald. *in aut. hodie in princ. C. de jur. calumn.* & poſt eum Decius *in cap. in nomine Domini num.* 31. *de teſtib.* Teſtes autem examinati ſine citatione partis nullum faciunt indicium, ne leve quidem.

Solum ergò faciunt aliqualem præſumptionem, quæ ſufficit ad informandam conſcientiam Judicis, Ripa, Decian. & alii relati à Guazzin. *d. defenſ.* 14. *cap.* 3. *num.* 13. ubi tradit quid hoc operetur, ad adminiculum, ut per Coccin. *deciſ.* 173. *num.* 4.

Ad 3. Reſpond. quod repetitio dupliciter conſiderari poteſt. Uno modo, quatenus deſerviat defectu examinis, veluti quando Teſtes volunt, ſe declarare, aut Judex quærit, ut magis ſe explicent. Altero modo quatenus deſervit legitimationis proceſſus, & hoc modo deſcribitur, quod ſit nova teſtium ſuper iiſdem examinatio. Farinac. *quæſt.* 66. *num.* 307. & Bertazzol. *conſ.* 70. *num.* 30.

Ideòque cum prima examinatio fuerit nulliter, quod Teſtes, recepta, & nihil contrà Reum probet, cum fuerit habita, teſtibus non juratis, meritò primum examen ſupplementum per repetitionem non recipit. *l. ſed ſi manente ff. de precar.* Quia defectus non probationis, eſt defectus à principio inhærens examini, & eſt in eſſentialibus, & idcircò eſt, ac ſi non fuerit facta. Vivius *opin.* 911. & Franc. *deciſ.* 688. ac alii.

An excommunicatus in Tribunali Sancti Officii vigore Conſtitutionis B. Pii V. Si de protegendis, *& inſordeſcens in dicta excommunicatione per annum, poſſit audiri per procuratorem &c.?* Vide de Cenſuris Tom. 7. Conſult. 57.

An crimen revelationis confeſſionis ſpectet ad S. Officium? Quòmodo probetur? Et qua pœna &c. Vide de Sigill. Confeſs. Tom. 7. Conſult. 54.

An concubitus Judæi cum Chriſtiana, vel è contrà ſpectet ad Sanctum Officium privativè &c.? Vide de Judæis Tom. 7. Conſult. 69.

1 *An ſpontè denunciantes in Sancto Officio tam contrà alios, quam contrà complices per turbam deponentes, aliquo modo afficiant eoſdem complices, vel irritent totum proceſſum?*

2 *An Fiſcus examinando eoſdem complices, nominatos à ſupradictis denunciatoribus, procedere valeat contrà eos qui in eodem proceſſu per præventionem ſe gravaverunt?*, Tom. 7. Conſult. 34.

Ad 1.

AD 1. Reſpond. nullo modo ejuſmodi denunciantes afficere ſuos complices, ſed irritum reddere totum proceſſum; Nam denunciatores in Sancto Officio habentur in numero teſtium. Teſtes autem per turbam examinati non probant per text. *in cap. Inquiſitionis §. 1. de accuſ. & in l. nullam C. de teſtib.* habeturque expreſsè *in capit. Venerabilis* 52. ibi: *Examinare ſigillatim curetis cum ea diligentia, quæ ſolet, & debet in receptione teſtium adhiberi.* Ibiq; Gloſ. *de teſtib.* cujus diſpoſitionem ſequuti ſunt communiter DD. nominatim Fagnan. *num.* 5. & Jo: And. exponens verbum *ſigillatim* hoc eſt, ait, quod non duo, vel plures ſimul, ſed unuſquiſque teſtis de per ſe ſecreto in examine audiatur.

Ad 2. Affirmativè: quia id non eſt legitimatio primi proceſſus per declarationem, ſed novum examen, atque adeò novus proceſſus, in quo caſu poteſt Judex denuò interrogare, ac denuò teſtes audire ad magis ſpecificè deponendum per ea, quæ proportionabiliter dicit Bald. *in l. vinum num.* 20. *ff. ſi certum pet.* Quia culpa Judicis fuit, illos ſic inſimul, ac turmatim recipere, ac proindè poteſt errorem corrigere, non ſolum in repetitione, illos denuo ſeparatim audiendo, *cap. clamor de teſtib.* & præcipuè ſi materia, ſuper qua depoſuerunt denunciantes fuerit clara, ſecus ſi fuerit ex ſe obſcura, & non benè ab ipſis intellecta, ut per Bald. *ibidem*. Sed multò magis in novo examine, & in novo proceſſu.

An, & quatenus Regulares abjurantes de levi in S. Officio Inquiſition. reddantur inhabiles ad gradus, & Dignitates Religionis? Ubi non vulgò, aliqua effata de abjuratione, de abjurante, deque Regularibus ad materiam S. Inquiſitionis pertinentia, ac de Miſſionariis. Tom. 8. Conſultat. 62.

HOdie tenendum eſt, hujuſmodi Regulares abjurantes, etiam de levi reddi inhabiles ad omnes Religionis ſuæ gradus, & officia per decretum Urbani VIII. editum in Congregatione S. Offic. Inquiſition. die 1. Octobr. 1626. Et ità tenent poſt hunc decretum Peytin. *in Conſtitut.* 2. Pauli V. §. 2. *num.* 29. Carena *par.* 3. *tit.* 12. §. 4. *num.* 14. Piſtachius *de ſuperſtit. p.* 2. *c.* 25. *num.* 78. ac alii. Cum igitur id exprimatur in ſupradicto decreto, non eſt amplius dubitandum, ſed parendum.

Effata de abjuratione.

Abjuratio de violenti non datur, niſi in caſu capitali cum contumacia, & reducitur ad abjurationem de vehementi, neque in Sancto Officio eſt amplius in uſu.

Abjuratio de levi imponitur minori decem, & octo annorum, qui alias propter delictum abjurare debuerat de vehementi.

Abjuratio minuitur tortura.

Non imponitur iis, qui traduntur Curiæ ſæculari.

Abjuratio de vehementi non declarat quempiam hæreticum, neque impedit, quominus Dignitates conſequatur. Neque reddit abjurantem inhabilem ad beneficia, neque efficit illum irregularem. Si verò extet aliquod ſtatutum particulare, ne quis de aliquo crimine ſuſpectus admittatur ad Canonicatum, vel ad Beneficia, vel ad Dignitates, id quidem eſſet ex vi Statuti, non abjurationis.

Abjurationis publicæ intereſſentibus conceditur Indulgentia.

¶ Super tabulato, vulgò *palco* abjurationis Judex ſæcularis non ſedet cum Judicibus, & Officialibus Sancti Officii, ſed ſeparatim.

Publicè abjurans non producatur alio habitu indutus, niſi ſuo ſolito, licet ſit relapſus, aut tradatur Curiæ ſæculari.

Sivè abjuret de formali, ſive de vehementi, tenet candelam accenſam in manu.

Abjurans tanquam hæreticus formalis, non admittitur ad officia publica, & honores, & admiſſus, removetur; niſi doceat de diſpenſatione.

Abjurans de formali debet geſtare habitellum, niſi ſit ſpontè comparens.

Abjurans de formali, & poſteà habilitatus ad Beneficia, Canonicatus, Dignitates, poteſt obtinere Canonicatum in Cathedrali, non obſtante Statuto prohibente, ne quis de aliquo crimine ſuſpectus, aut læſæ Majeſtatis, vel alias levis opinionis eligatur in Canonicatum.

Si de levi abjuraverit, poteſt ei permitti audire Confeſſiones, niſi aliud ei obſtiterit impedimentum, vel niſi in ſententia fuerit ſuſpenſus, aut propter delictum in confeſſione commiſſum fuerit pœnitentiatus.

Qui pluries abjuravit de formali ſub ficto nomine ob lucrum, eſt fuſtigandus.

Qui abjuravit de vehementi non eſt hæreticus formalis, cum iterum debeat abjurare de vehementi.

Regulares venientes ad Urbem ſine obedientia ſuorum Superiorum prò denunciando in Sancto Officio, quamprimum examinantur, & ſi nihil pertinens ad Sanctum Officium, aut minus depoſuerint, detinentur in pœnam per ſex Menſes in Carceribus Sancti Officii: Illi verò, qui vagantur ſub prætextu deponendi, in carceres conjiciuntur, & ſic puniti remittuntur obedientiæ ſuorum Superiorum.

Regularium Miſſiones in Regnum Japonicum fiunt à Generalibus Ordinum, & qui mittuntur præmonentur in Luſitania, deindè Græcia, ac deindè proficiſcuntur in Japonem, nec faciunt iter per Indias Occidentales, nec ab aliquo accipiunt iter, quod facere debent.

Regulares accedentes ad Indias per Inſulas Philippinas tenentur obſervare Breve Pontificium, hoc eſt, quod fiat iter per Luſitaniam. Contrà verò hoc Breve conceditur licentia eundi per aliam viam, ſed tamen tenentur ſervare iter, ipſis præſcribendum à Rege Hiſpaniarum.

Epiſcopus Japoni non poteſt aſſignare Provinciis ſibi benè viſis Regulares accedentes ad prædicandum Evangelium in illis partibus, ut occurratur diſcordiis, neque habere ſuper eis juriſdictionem, ſed illæ Regiones viſitandæ ſunt ab alio Epiſcopo vicino.

Superiores Regulares non poſſunt contrà ſuos ſubditos inquiſitos de cauſis ad Sanctum Officium ſpectantibus procedere, juxtà Conſtitutionem Pauli V. quæ incip. *Romanus Pontifex*, alioquin incidunt in pœnas in illa contentas.

Regulares non poſſunt adire Monaſteria Monialium ad illas alloquendum, etiam ſi ſint Vicarii Sancti Officii; dummodò non agatur de re ad Sanctum Officium pertinente ſine licentia Epiſcopi, vel Sac. Congreg. Regul.

Regulares non poſſunt ſuccedere ad partes Vallis Tellinæ abſque licentia Epiſcopi Comenſis.

Quicumque Regulares quorumvis, etiam Mendicantium Ordinum, qui pro tempore ad Officium S. Rom. Inquiſitionis prò quocumque fidei negotio recurrerint, ſeù confugerint, vel in eo teſtimonium veritatis perhibuerint, aut alias quomodolibet denunciaverint, nequaquam à ſuis Superioribus per quinquennium continuum à die recurſus, ſeù denunciationis hujuſmodi moleſtari, vel ex quacumque cauſa, vel quæſito colore pœnitentiari poſſunt, niſi prius ab ipſis Superioribus de illorum cauſa, vel exceſſibus prætenſis, ac de debitis propterea pœnis, ſeù pœnitentiis eiſdem imponendis Eminentiſſimi Cardinales Inquiſitores certiores facti fuerint, & ab ipſis deſuper reſponſum. Verum id non videtur eſſe amplius in uſu.

In Regularium cauſis pertinentibus ad S. Officium, in quibus de validitate, ſeù invaliditate profeſſionis agi contigerit, Epiſcopi, ſeù Inquiſitores cauſam nullitatis, ſeù invaliditatis profeſſionis abſque interventu Superiorum eorumque Regularium, & alias non ſervata forma à Sacr. Concil. Trident. præſcripta, cognoſcere, & judicare poſſunt, ac valent.

Prælati Regulares, aliique habentes quaſi juriſdictionem Epiſcopalem poſſunt procedere in cauſis Sancti Officii contrà ſuos ſubditos ſæculares, dummodò habeant territorium ſeparatum, & exemptum à juriſdictione Epiſcoporum.

Regulares tenentur poſt receptas denunciationes, certiorem reddere S. Inquiſitionem ſub pœnis, ac cenſuris *in dicta Conſtit. Romanus Pontifex*, contentis.

Regulares Superiores contrà ſuos Subditos morantes in locis, in quibus hæreſes impunè graſſantur, & in quibus non exercetur per Ordinarium, vel Inquiſitorem S. Officii procedere poſſunt.

Regulares publicantes Indulgentias ſine licentia Ordinariorum, vel excedentes modum in illis publicandis, puniuntur ab Ordinariis.

Regulares cujuſcumque Religionis admitti poſſunt ad adminiſtrandam curam animarum, durante neceſſitate Sacerdotum Sæcularium.

Regularium Superiores curent, nè Confeſſarii Monialium ſibi ſubjectarum concionentur in loco, ubi audiunt earum confeſſiones.

Superiores Regulares tenentur ex Conventibus ſolvere alimenta ſuis Subditis carceratis. Quod ſi Conventus ſint ità pauperes, ut nequeant ejuſmodi expenſas ſolvere, illas ſolvere de-

Digitized by Google

re debent Provinciæ, ſin minus Religio. Qui verò non habent ptoprios redditus; vivuntque ex eleemoſynis, eas ſolvere non tenentur. Curent tamen Inquiſitores in hujuſmodi caſibus, ut Conventus, vel Provinciæ ſubminiſtrent carceratis dietim victum, vel expeoſas cibarias. Quo verò ad proceſſus, & alia acta, nihil exigendum, ſed de ſuo Sanctum Officium ſolvere debet.

Superiores Ordinum tenentur quolibet anno publico documento docere Sacr. Congregationem ſe publicaſſe decretum Conſtitutionum ſpectantium ad S. Officium; Sufficit tamen, quod fides publicationis præſentent Inquiſitori, cui ſubjacent. Illud verò teneotur publicare in Capitulis Generalibus, & Provincialibus, non autem particularibus. Fides publicationis hujuſmodi ultrà montes exhibere debent Nunciis Apoſtolicis; Sufficit ſubſcriptio Superioris Couventus, & duorum teſtium.

Regulares retinentes ſcripta ſortilegia damnantur ad Triremes per decennium, privantur voce activa, & paſſiva, & abjurant, juxtà facti qualitatem: itàut ad talem pœnam inculſivè damnari poſſint plus, minuſve, juxta delictorum, perſonarum, ac temporum, ſcandalique reſultantis, & aliarum circumſtantiarum qualitatem, dummodò talis pœna non excedatur.

Regulares inſervientes Sancto Officio, dum ſunt in actuali ſervitio occupati, ſunt exempti à Choro.

Regularium Superiores tenentur reſtituere babitum ſuis Subditis habilitatis ex gratia Sacræ Congregationis à Triremibus, non obſtante decreto Capitulari prohibente, nè amplius recipiantur ad Religionem ii, qui ad Triremes fuerunt damnati. Quod quidem non habet locum in hoc caſu.

Jeſuitæ poſſunt in Hiſpania, & Luſitania imprimere libros, abſque illorum miſſione ad Urbem, ut revideantur, dummodò non tractent de gratia efficaci, & de aliis controverſiis hujus temporis in materia juriſdictionis Eccleſiaſticæ, nec adverſentur doctrinæ D. Thomæ, vel etiam ſit dubium, an ſit ſecundum illius doctrinam.

Non habent amplius facultatem abſolvendi ab hæreſi in foro conſcientiæ hujuſmodi cum facultatem à Greg. XIII. ipſis conceſſam revocavit Sixtus V.

Nequè habent facultatem abſolvendi eos, qui non ſatisfaciunt S. Officio.

Morantes in Regno Synarum poſſunt uti alba in parte anteriori aperta, & planeta, etiam ab uno latere aperta.

An Inquiſitores Apoſtolici poſſint abſolvere ſuos familiares, ſeù Officiales ab excommunicatione incurſa vigore Can. Si quis ſuadente, *vel pertineat privativè ad Epiſcopos, quandò nimirum percuſſio eſt levis, vel mediocris? Et quid ſi ſit enormis?* Vide de Cenſur. Tom. 8. Conſultat. 74.

TItius ſpontè compatens in S. Officio Inquiſitionis confitetur, ſe in Carceribus per vim, & metum duxiſſe in Matrimonium Bertam coram Parocho, & teſtibus, facta prius ſecreto coram alio Notario proteſtatione de hujuſmodi violentia, eaque ſtante, non intendere Matrimonium verè contrahere. Deindè, relicta Berta, & contrà eandem introducto judicio, ſed non terminato per ſententiam ſuper nullitate primi Matrimonii, contraxiſſe aliud Matrimonium coram Parocho, & teſtibus cum Fauſta. Poſtmodum redeundo ad Bertam, illam proditoriè occidiſſe, ut libentius frueretur ſecundo Matrimonio cum Fauſta contracto. Quæritur:

1 *An abſolvendus ſit à ſola polygamia, tanquam à delicto ſpectante ad Sanctum Officium, vel etiam ab homicidio, occaſione d. polygamiæ commiſſo?*

2 *An denuò contrahere debeat validè Matrimonium cum Fauſta, & interim debeant dicti Conjuges ſeparari?* Tom. 8. Conſult. 76.

AD 1. Reſpond. abſolvendum eſſe, etiam ab homicidio: Nam Sanctum Officium cognoſcere poteſt, non ſolum de cauſa hæreſis, ſed etiam de omnibus connexis dependentibus, & incidentibus illius, ut per Eymer *par. 3. direct. num.* 37. ibique Pegn. *com.* 10. *verſ. In prædictis omnibus*. Decian. *in tr. crim. lib. 5. cap. 22. num.* 11. & alii paſſim, quos ſequitur Farinac. *de hæreſ. q.* 186. *num.* 26. Quia conceſſa juriſdictione, & cognitione cauſæ principalis conceduntur emergentia, ſeù incidentia connexa, acceſſoria, & dependentia ab illa, per text. in *leg. Nulli, & l. quoties C. de Iudic. l. 1. C. de Ordin. cognit.* & in Clem. *diſpendioſam eodem tit.* & docent communiter DD. præſertim Aretin. *conſ.* 83. Dec. *in cap. Paſtoralis de appell. num. 4.* & nos alibi. Hinc cum N. carceratus expeditus in S. Officio Anconæ, ſub bona fide vocatus acceſſiſſet ad Gubernatorem, qui illum carcerari mandavit, Sanctiſſimus dixit, quod ſi ejus cauſa habet aliquam etiam levem, & minimam dependentiam à S. Officio, liberè dimittatur à Gubernatore, ut ſub die 22. Februarii 1618. & fuit excarceratus die 1. Martii ejuſdem anni.

Ad 2. Solet in ejuſmodi caſibus diſpenſari, ut denuò, ſervata forma Conc. Trid. Matrimonium contrahere valeant, & interim ſeparentur, cum clauſula, dummodò neuter defunctæ necem machinatus fuerit, ut diſpenſatum fuit à Sanctiſſimo ſub die 25. Jul. 1624. & 0. Martii 1623. ac alibi ſæpius. In hoc autem caſu Bertæ necem vir machinatus eſt. Et ideò non eſt ità facilè cum ipſo diſpenſandum.

An Conſtitutio B. Pii V. de non audiendis condemnatis, in contumaciam, elapſo anno à die condemnationis, locum habeat etiam in Tribunali S. Officii, maximè verò in iis cauſis, quæ ad fidem non pertinent? Tom. 8. Conſult. 82.

NOn puto: Nam Pius V. in ea Conſtitutione, quæ incipit: *Dudum* data Idibus Septembris Pontificatus ſui anno 6. ſolum declarans literas Pii IV. eadem ſuper re datas, ait, in iis comprehendi contumaces, tam ſpontè comparentes, quam etiam intrà tempus ſex Menſium definitum à Pio IV. & à ſe prorogatum ad annum. Pius autem IV. in ſuis literis incip. *Licet Dudum* 12. Kal. Junii anno ſui Pontiſ. etiam 6. ut patet ex earum proemio, ex quo habetur cauſa finalis, & mens diſponentis *l. 1. ff. ad Macedon.* cum vel gò aliis per Rot. coram, Ludoviſ. *dec.* 531. *num.* 5. declarat, ſe ea, quæ ad ſalubrem temporalis ditionis, Apoſtolicæ Sedis directionem, & pro Cam. Apoſtolicæ indemnitate prudenter ordinata competiit, ut illibata, firmaque perpetuò ſubſiſtant, &c. roborare. Et in aliis etiam de eadem re, quæ incipit: *Et ſi cuncta* 10. April. 1562. etiam in proemio d. Pius IV. narrat, ſe providere velle cauſis criminalibus, ſeù mixtis, Fiſcum, & Cameram Apoſtolicam quomodolibet concernentibus, in quibus Reos condemnari contigerit, &c. deindè ſub §. 9. contumaces, ut infrà ſex Menſes ſe conſtituant, diſponit; Undè cum conſtet Pium IV. fuiſſe contemplatum regimen duntaxat temporale Sedis Apoſtolicæ illiuſque Cameræ indemnitatem, non autem Sanctæ Inquiſitionis, præfatæ Conſtitutiones non ſe extendunt ad Officium Sanctæ Inquiſitionis.

Hoc luxtà veriorem ſententiam explicantem *cap. cum contumacia de hæret. in 6.* Reus in S. Officio non auditur expleto anno quoad hoc, ut bona recuperet, niſi vel de eius innocentia, vel de juſto impedimento conſtiterit. Auditur verò quoad excuſandum crimen, & probandam innocentiam quocumque tempore, etiam ſi terminus illi aſſignatus fuerit elapſus. Gloſ. communiter recepta in *cap. excommunicamus §. qui autem v. condemnentur de hæret.* per text. *in l. annus ff. de requir. reis* Simanch. *de Cathol. inſtit. tit. 2. nu. 20. & tit. 14. num. 10.* Sanchez *in decal. lib. 2. cap. 20. num. 28* Farinac. *de hæreſ. qu. 185. §. 7. num. 103. 106. & ſeqq.* aliique.

Quarè nè id de d. Conſtitutione B. Pii V. aſſeratur, dicendum, eam ſtrictè eſſe accipiendam, & ità, ut, vel non procedat in Tribunali S. Officii, quod videtur ſentire Scaccia *de judic. lib. 1. cap. 96. num.* 34. Vel ad ſummum, quod tantum procedat quoad bona, non autem quoad pœnam hæreſis, vel alterius delicti, ſed in pœnam contumaciæ. Nihilo tamen minus, ſi cauſæ huiuſmodi fidem non reſpiciunt, remittendæ ſunt ad ſuos Judices

An Miniſtri Cameræ Apoſtolicæ exequi poſſint manu regia contrà debitores Cameræ conductores bonorum Cameralium, ſi dicti debitores ſint Officiales S. Officii, ex illis, qui gaudent privilegio fori, abſq; Exequatur Inquiſitionis? Tom. 8. Conſult. 83.

Affir-

AFfirmativè. Ità declaratum invenio in ſimili ferè caſu ab eadem Sacr. Congregatione ſub eodem anno 1630. *fol.* 170. quæ ſcripſit Inquiſitori Peruſiæ; quod in exequendis mandatis Auditoris Cameræ contrà ſamiliares S. Officii non impediat juſtitiam, Quod confirmatur ex decreto Urban. VIII. qui de voto Eminentiſſimorum mandavit, ſcribi omnibus Inquiſitoribus, ut in cauſis ſamiliarium, & Officialium S. Offic. ad illud tamen non ſpectantibus, tam civilibus, quam criminalibus, activè, & paſſivè, non ſe ingerant, ſed illarum cognitionem ſuis Juribus competentibus, Ordinariis relinquant, ſed ſolum incumbant cauſis competentibus ad S. Fidem, aut ab ea dependentibus, juxtà diſpoſitionem Sac. Canonum, & Conſtit. Apoſtolicarum, excepta tamen cognitione cauſarum Officialium, & familiarium, qui aliquo modo delinquunt in Officio ſibi commiſſo. Et caſu quo habeant aliquid relevans in contrarium, certiorent unà cum rationibus, ut conſiderari poſſint. Ità ſub anno 1631. *fol.* 40. Sed hoc non fuit obſervatum, neque nunc obſervatur. Hinc tenendum eſt, negativam ſententiam prævalere, cum agatur de Officialibus, qui gaudent privilegio fori: Nam hujuſmodi conductio non ponit ſubjectionem in exempto, atque adeò non dat alteri juriſdictionem.

1 *An Regulari Miniſtro S. Officii decedenti extrà Clauſtra, dum iter agebat ex uno ad alium Conventum, obedientia ſui Superioris, faciendum ſit Spolium? Et quatenus.*

2 *An à Superiore ſuæ Religionis, vel ab Inquiſitore, cujus erat Miniſter?* Tom. 8. Conſult. 85. Ac vide Conſult. 113. ejuſdem Tomi, & Tractatus.

REſpond. ad utrumque. Certum eſt, quod ſi Regularis decederet extrà Monaſterium cum licentia ſui Superioris, vel ſi de ea, ſive ut appoſtata, ſive, ut fugitivus, ſive ut ejectus, & extrà illud moreretur & in ejus bonis ab ipſo undecumque, & quomodocumque acquiſitis hodie ſuccederer per Spolium Camera Apoſtolica ex Conſtit. 43. Gregor. XIII. quæ incipit: *Officii noſtri*, in quam à die mortis, non ſolum dominium, ſed & poſſeſſio transfertur: Quicquid dicendum ſit de jure communi, de quo alii, nominatim Campan. in *diverſ. jur. rubr.* 12. *c.* 15. *num.* 9. Rodriq. *tom.* 1. *queſt. regul.* 30. *art.* 29. 1600. aliique.

Ideò tenendum eſt, non eſſe faciendum Spolium, Undè Regulari decedenti intrà Monaſterium, vel extrà, ſed caſu fortuito, ut in præſenti, nemo, propriè loquendo ſuccedit: quia nihil habenti non ſucceditur. Regularis autem nihil habet: quia quod habet eſt Monaſterii, ac proindè non poteſt Monaſterium id de novo acquirere per ſucceſſionem: quia res ſemel mea, amplius mea fieri non poteſt. Et ità cenſuit S. Congr. Epiſc. & Regul. in *Vercellenſi* 11. April. & 30. Jun. 1604.

Non obſtat, quod erat Miniſter S. Officii: quia cum non fuerit omninò exemptus à Religione, erat ei ſubditus, non ſecus, ac cœteri. Hinc reſolvit Sacr. Congregr. S. Officii 30. Novembris 1596. quod Inquiſitores eorumque Vicarii ſunt ſubjecti Cuſtodibus Conventuum in iis, quæ ſpectant ad diſciplinam Regularem, eoſque venerari tenentur, ideò bona quæ ad ipſum pertinent, debent pertinere ad Monaſterium. In tantum autem efficitur jus ipſius Monaſterii, in quantum Regularis ſubiicitur Monaſterio, & eſt membrum illius. Undè cum per officium hujuſmodi non fuerit abſolutus à jugo regularis obſervantiæ, ſed communicabat cum Religione, erat adhuc membrum illius; & ideò ad illud pertinent ejus bona. Atque ità declaravit Sac. Congreg. S. Officii 6. Feb. ac 29. Martii 1608. his verbis: *Inquiſitorum bona non ſpectantium ad S. Officium poſt eorum obitum dividuntur juxtà Conſtitutiones Religionis*. Et clarius ſub die 18. Januar. 1616. prò Inquiſitore Ariminenſi, qui extrà Monaſterium deceſſit, hunc in modum: *Inquiſitores, licet decedant extrà Clauſtra, non ſubjacent Spolio, quod fit à Camera Apoſtolica, ideoque ordinatur Theſaurario, ne Fratres moleſtet*. Et meritò quidem, eſſet enim hoc miniſterium odioſum Religionibus:

An Inquiſitores S. Officii procedere poſſint, ac debeant ad cenſuras contrà Judices, ac Miniſtros laicos, qui furantem pyxidem cum particulis conſecratis, non confeſſum, nequè convictum, in termino octo horarum ſuſpendere fecerunt altis furcis in platea ejuſdem Eccleſiæ, in qua ſacrilegium commiſſum fuit, turbantes juriſdictionem S. Tribunalis prætendentis hujuſmodi cauſas ad ſe ſpectare privativè quoad omnes alios? Tom. 8. Conſult. 86. Ac vide Tom. 4. Conſult. 111

ET quamvis videatur nimis durum procedere ad cenſuras quid aliud expediat Sacro Tribunali prò repellenda hujuſmodi injuria jam cognita, & nè tranſeat in exemplum, tantò magis, quod propè d. Eccleſiam appendere fecerunt Caput, & Manum d. Sacrilegi, & in loco, ubi ceciderunt pyxis, & particulæ conſtruxerunt memoriam lapideam præfati ſacrilegi ſceleris, in qua ſculpſerunt pyxidem conopæo coopertam cum expreſſione particularum Sacramentalium in ea exiſtentium.

An hoc crimen ſpectet ad S. Officium, cum Sac. Congr. modò negavit, modò affirmavit? Negavit in eo, qui in particulas ſumendo conſumpſit, & pyxidem furatus fuit, illumque remiſit Ordinario, ut ſeverè puniat, & mittat ad Triremes per decennium 1. Julii 1604. Alium pariter remiſit Ordinario, ut ſi quid ſpectans ad S. Officium repererit, certiorem reddat, 5. Auguſti ejuſdem anni. Affirmavit verò, Reumque damnavit ad carceres, & ad reficiendum Ornatum Tabernaculi, ac pyxidem Sanctiſſimi Sacramenti 29. Decem. 1605. In alium qui pyxidem pariter cum particulis furatus fuit, ſcripſit Archiepiſcopo Conſentino, ut faciat ſibi conſignari carceratum à Curia ſæculari, illumque examinet pro ſpectantibus ad S. Officium, ac faciat abjurare 29. Septembris 1605. Alias ordinavit Inquiſitori Florentiæ, ut in Carceres quendam conjiciat, qui Tabernaculum furatus fuit, ubi aſſervabatur Euchariſtia 8. Aprilis 1588. Alias dixit, quod ejuſmodi furtum puniatur in S. Officio, & Rei abjurent, juxta qualitatem reſponſionum, ut in literis 17. Maii 1607. & 31. Jul. ejuſdem anni. Undè qui furatus fuit pixidem cum particulis abjuravit de vehementi, & punitus fuit à Sancto Officio 4. Auguſti 1611. Alius interrogatus quid fecerit de particulis, ſuper intentione damnatus eſt ad Triremes per ſeptennium 20. Febr. 1620. Iterumque dixit 20. Martii 1618. furtum pyxidis ſpectare unà cum particulis conſecratis, quas in puteum projecit, ductus fuit ad S. Officium Urbis. Tandem Inquiſitor Mutinæ conſulit: An cauſa furti pixidis Sanctiſſimi Sacramenti cum Oſtenſorio, & Hoſtia Sacra ſpectet ad Sanctum Officium? Fuit reſponſum, ſpectare. Verum ſi Curia Epiſcopalis prævenit illius cognitionem, ei relinquat, cum Ordinarius ſua authoritate ordinaria poteſt procedere in hujuſmodi cauſis, ut 1640. *fol.* 132.

Ex quibus clarè colligitur, furtum pyxidis cum particulis Euchariſticis, ſpectare privativè ad Judicem Eccleſiaſticum, ſive ad S. Officium non quidem privative quoad Ordinarium, ſed cumulative, vel præventive, nullo autem modo ad Judices ſæculares: Ratio autem eſt: quia ex ejuſmodi furto, ſive ex facto ipſo oritur ſuſpicio, quod fur malè ſentiat de Sacramento Euchariſtiæ. Sive enim dicatur cum Martino Deltio *diſquiſ. magic. lib.* 5. *ſect.* 15. §. *Axioma primum*, factum hæreticale eſſe illud, quod, quamvis non ſit hæreſis, quia pertinet ad enunciationem intellectus; attamen quaſi materialiter enunciat hæreſim, ſeu eſt materia, circa quam intellectus errat, ſivè dicatur cum Scoto *in tract. de hereſ.* factum hæreticale eſſe illud, quod aliqui hæretici laudarunt, vel non eſſe peccatum affirmarunt; Semper quidem hoc factum furandi Pyxidem cum Sanctiſſimis particulis erit factum hæreticale. In utroque enim caſu certum eſt de fide, non licere Chriſtianis furari pyxidem, & Sacras Hoſtias projicere, & qui contrarium aſſereret, eſſet hæreticus reputandus. Hinc licet à ſacrilegio, & à blaſphemia hæreticali poſſet abeſſe prava intentio, attenditur nihilominus illud factum, vel dictum, quod ſapit hæreſim. Nec Judices ſæculares in hiſce criminibus difficultatem faciunt, quia pertinent ad Inquiſitores privative ut per Sanfelic. *dec.* 233. *per tot.* & Prorex ipſe Neapolis ſub die 16. Jul. 1609. inſtitit apud Sanctiſſimum, ut declararet hujuſmodi crimen ſpectare ad S. Officium.

Atque hinc ejuſmodi Judices ſæculares, eorumque Miniſtri, qui Epiſcopi, vel Inquiſitoris Judicis ſententiam, ſeu proceſſum ſuper intentione hujuſmodi rei directè, vel indirectè impedire præſumpſerunt, vel ſe eis oppoſuerunt, excommunicationis mucrone ſunt percuſſi in *cap. ut Inquiſitionis* 18. *de heret. in* 6. quæ eſt latæ ſententiæ, ut notant ibi Barboſ. & Tiraquel. *in l. ſi unquam num.* 72. *v. revertatur C. de revoc. donat. & cap.* 14. *Bullæ Cœnæ* excommunicantur Judices laici ſe interponentes in cauſarum ſpiritualium, aut illis annexarum cognitione. Quodque ex eo vel manifeſtè patet, quia Reo, nè Inquiſitori, vel Ordinario tradatur, defenſiones, & exceptiones legitimas, ac tempus ad illas

pro-

Digitized by Google

probandas aptum, & ſufficiens omninò denegarunt contra ius naturæ, ut colligitur ex Clem. *Paſtoralis* §. *Cæterum de ſent. & re jud.* & tradunt DD. communiter apud Caldet. *in tr. de hæret. rubr. de mater. preceſſ. num.* 3. Simanch. *de Cathol. inſtit. tit.* 17. *n.* 50. ac alii. Ex quo videtur indirectè impediviſſe proceſſum Inquiſitotis, ac proindè incidiſſe in cenſuras allegatas.

Ad repellendum igitur quoad fieri poteſt à Sacro Tribunali, hanc iniuriam, licet opus eſſet graviſſimis remediis, ſatis tamen hiſce difficillimis temporibus eſſe putm, ut deleto monumento illo marmoreo, unà cum actis cauſæ, vel ſaltem facta declaratione, hæc omnia nomine ac juſſu S. Officii facta fuiſſe, ac prævia abſolutione, ſaltem ad cauteiam, item & monitione, expediantur. Siquidem impedientes Inquiſitores per cenſuras monendi ſunt, ut deſiſtant, invocato etiam brachio ſæculari, *cap. ut Officium* §. *compeſcendi de hæret. in* 6. & notant ibi Gloſ. quam ſequuntur Canoniſtæ communiter.

1 *An Princeps ſæcularis poſſit edicto ſuo prohibere, nè quis faciat incantationes ſuperſtitioſas cum invocatione dæmonum tacita, vel expreſſa, vulgò inciarmaturas ad hoc, ut arma inimicorum non noceant, ſub pæna mortis, ultrà pænas Eccleſiaſticorum iniis, quæ ad ipſos Judices Eccleſiaſticos pertinent?*

3 *Quid faciendum de hujuſmodi edicto jam publicato?*

An Epiſcopus potuerit publicare ſimile edictum ſub pænis arbitrariis tam delinquentibus, quam non revelantibus, vel ipſi Epiſcopo, vel S. Inquiſitioni, & ulterius concedere Indulgentias 40 dierum, tam denunciantibus, quam cooperantibus ad extirpationem hujuſmodi delinquentium? Tom. 8. Conſult. 87.

AD 1. & 2. Dico, poſſe Principem hujuſmodi edictum condere: Quia ſolum auget, ac promovet procedendi, ac puniendi modum, quem obſervat Eccleſia, & non cedit in Eccleſiaſticæ iuriſdictionis detrimentum, ſed potius in illius augmentum. Quapropter laicorum ſtatuta, vel decreta pœnas per jus Canonicum hæreticis impoſitas augentia, vel ab Eccleſiaſticis Judicibus impoſitas obſervari mandantia, firma, & valida eſſe, diſerte probat Decian. *tract. crim. lib.* 5. *cap.* 25. *num.* 2. & alii communiter, quos ſequitur Farinac. *de hæreſ. quæſt.* 186. *n.* 157. nuncupatim Pegna *par.* 3. *direct. quæſt.* 86. *com.* 135. *verſ. de Principibus ſæcularibus, ac verſ. ſeqq.* docens, id non eſſe intromittere ſe de crimine, ſed favere potius Eccleſiæ, & incrementum fidei procurare: Nam per huiuſmodi ſtatuta, & edicta non auferunt propriis Judicibus, videlicet Epiſcopis, & Inquiſitoribus iuriſdictionem, ſed eam potius amplificant, iuvant, & amplius promovent, id quod eſſe debet Principum ſæcularium proprium, & peculiare munus, ut graviter docuit Conrad. Brun. *lib.* 3. *de hæret. cap.* 9. & 10. & *verſ. Poſtrema* ſubdit, quod Roman. Pontifices Principum ſæcularium leges, & decreta adverſus hæreticos, & ſuſpectos variis temporibus edita, non modò non ſuſtulerunt, aut abrogarunt, imò confirmarunt, & inviolabiliter cuſtodiri iuſſerunt, ut conſtat ex multis Pontificum reſcriptis apud ipſum omninò videndis.

Duo tamen animadvertenda ſunt. Primum eſt gravitas pœnæ, nimirum pœna capitalis, quæ in edicto pro hoc crimine eſt impoſita. Quod etiam obſervavit Pegna *loco citato* §. *Illud tamen*, monens nè dum huiuſmodi pœnæ augentur contra hæreticos, aliquid committatur iniuſtum, incautum aut contrà ius, & rationem: Nam favor fidei non tribuit hanc facultatem, ſtatimque ſubdit: Itàque cavendum eſt, nè dum ex una parte fidei propagationem nituntur afferre, ex alia eius detrimentum inducant. Hinc, cum Senatus Mediolanenſis publicaſſet edictum contrà exercentes, vel exerceri curantes maleficia, ſcriptum fuit Inquiſitori, ut videat una cum Archiepiſcopo, nè aliquid ponatur in edicto præjudiciale S. Officio, & curet reddere capacem Senatum, non eſſe locum pœnæ ultimi ſupplicii, ac provideret, nè ſequatur effectus, ut ex epiſtola data 14. Maii 1620.

Ad 3. Affirmativè. Etenim Epiſcopus poteſt procedere in crimine ſuperſtitionum, ut ex Bulla Sixti V. *contrà ſacrilegos*, potuis, ac debuit uti alternativa illa de revelandis Reis ſibi, vel Inquiſitori, ut ex pluribus declarationibus Sacræ Congregationis S. Officii, præſertim, quià hujus criminis cognitio ſpectat ad Epiſcopum cumulativè ad Inquiſitores ut ex dicta Bulla Sixti. Ac tandem quoad Indulgentiam non deeſſet Epiſcopo poteſtas Ordinaria, ut ex *cap. Quod autem. Cap. cum ex eo, & cap. noſtro de pænit. & remiſſ.* Nequè cauſa, quæ eſt gravis, publica, & Eccleſiæ Catholicæ utilis, atque adeò ſufficiens *per d. cap. cum ex eo in fin.* ubi permittitur Epiſcopis conceſſio Indulgentiæ 40. dierum in quocumque caſu, in quo eis cauſa ſufficiens occurrit.

An deturpantes, violantes, vel percutientes Sacras Imagines, puniri debeant privative quoad Judices laicos in S. Officio? Ubi quid de Judæis hoc ipſum committentibus? Tom. 8. Conſult. 89.

TEnendum eſt, hujuſmodi Reos puniendos in S. Officio privativè quoad Judices ſæculares. Ità decrevit Urb. VIII. 12. Nov. 1625. Ratio eſt, quia ſunt vehementer ſuſpecti de hæreſi; Præſumuntur enim male ſentire de cultu Sacrarum Imaginum, & de Canonizatione Sanctorum cum Calviniſtis, ac Lutetanis damnatis à Sacro Concilio Tridentino *ſeſſ.* 25. ac cenſentur agere contrà definitionem Concil. Niceni *act.* 7. quod definivit, Imagines colendas eſſe. Et contrarium aſſerere, aut ſentire hæreticum eſt, ut probant Repert. Inquiſit. *v. hæreticus*. Simanch. *de Cathol. inſt. tit.* 33. *rub. de Imag. num.* 1. *& ſeqq.* ac alii, dicunturque hæretici præſumpti. Hæreſis autem crimen eſt merè Eccleſiaſticum per text. *in cap. ut Inquiſitionis* §. *Prohibemus de hæret. in* 6. ut alibi dictum eſt.

Confirmatur; Si quis enim verbo diceret. Imagines Sanctorum non eſſe venerandas, certè, quod proferret blaſphemiam hæreticalem, atque adeò puniendum in S. Officio privativè quod Judices laicos. Atqui actus contumelioſus in ſacras Imagines, eſt gravius delictum, quam blaſphemia ore prolata: Nam contemnens Statuam Principis punitur tanquam Reus læſæ majeſtatis, *l. qui ſtatuas, & l. famoſi ff. ad l. majeſt.* At illum contemnens verbis, vel non punitur *l. 1. C. ſi quis Imperatori maledix.* quandoquidem facta majorem vim habent, quam verba *l. Paulus ff. rem ratam haberi*. Et facere facto plus eſt, quam verbo *cap. dilectis* 52. *de appellat.* ubi Gloſ. & alii.

Comprobatur ex rebus judicatis. Cum enim quidam noviter converſus Imaginem B. Mariæ Virginis fregiſſet, is prima ſententia condemnatus fuit ad amputationem manus, & ad ſuſpenſionem in furca, cumque ab illa appellaſſet ad Regiam Pincianam Cancellariam, iuſſu Dominorum, cauſa hæc fuit remiſſa ad Inquiſitores, teſtibus Carena *de offic. S. Inquiſ. par.* 2. *tit.* 7. *num.* 42. Azeved. *lib.* 1. *tit.* 1. *l.* 3. *num.* 7. *& ſeqq.* addens, hanc remiſſionem juſtiſſimè fuiſſe factam, cum de hoc crimine ſoli Inquiſitores poſſint cognoſcere, ac Lezanæ *conſul.* 38. *n.* 39. Bononiæ tres Rei, qui pluries Sacras Imagines conſpuccarunt, fuerunt brachio ſæculari traditi ſub anno 1623. Lezan. *num.* 41. apud quem alii. Ac Romæ 14. Januarii 1557. Blaſphemus, qui evaginato gladio, Crucifixi, & B. Virginis Imaginem percuſſit, manſit quinque diebus feſtis, lingua prius perforata, præ foribus Eccleſiarum S. Mariæ ſuper Minervam, S. Laurentii in Damaſo, S. Mariæ de Pace, SS. Apoſtolorum, & S. Auguſtini, & poſteà fuit miſſus ad Triremes perpetuas.

Quod autem ſpectat ad Judæos deturpantes, vel percutientes, vel corrumpentes Sacras Imagines, puniendos eſſe à Judice Eccleſiaſtico, ubi crimen eſt merè Eccleſiaſticum. Ubi eſt mixtum eſt locus præventionis. Ità cenſuerunt Calder. *conſil.* 2. *de Juda*. Bald. *conſ.* 315. *lib.* 1. ac alii. Ubi verò crimen eſt de comprehenſis in Conſt. 70. Greg. XIII. quæ incit *Antiqua Judæorum*, in qua includuntur caſus, qui ſunt contrà Fidem, vel poſſunt in eius contemptum committi, illius cognitio ſpectat ad Inquiſitorem hæreticæ pravitatis, aut corrumpentes Sacras Imagines delinquunt contrà fidem Catholicam, & in eius contemptum committunt. Atque adeò puniendi ſunt in S. Officio.

1 *An Notarius, vel alius Miniſter S. Officii ex iis, qui gaudent privilegio fori, ex dicto privilegio ſuperveniente, poſſit declinare juriſdictionem Epiſcopi, coram quo introductum erat judicium Civile, & per multos annos diſcuſſum ante privilegium S. Officii.*

2 *An mandatum Epiſcopi executum contrà dictum Notarium realiter, vel etiam perſonaliter poſt ſuſceptum officium, nulla facta proteſtatione in actis ſupervenientis exemptionis, ſit nullum, & revocatum à S. Tribunali?* Tom. 8. Conſult. 90.

AD 1. Affirmativè: Quia cum fiat mutatio ſtatus, ſit etiam mutatio Tribunalis, ad quod pertinent cauſæ omnes emergentes poſt mutationem ſtatus ſuper ea, quæ tradunt DD. *in cap.1.de oblig.ad ratioc.* Jo: Andr.Butr. & alii. Quia per mutationem ſtatus ponitur obſtaculum, nè Epiſcopus, aliuſve Judex tueri poſſit ſuam ſententiam.

Ad 2. Etiam affirmativè: Quia eſt implicatum jus S.Officii; Undè licet quiſque poſſit renunciare proprio juri, & privilegio, juxtà *cap.de terra de privil.* Quandò tamen implicat jus Eccleſiæ, aut Superioris, non poteſt ipſi renunciari, juxtà cap. *cum tempore de arbitr.* & docent communiter, Innoc. *in cap.accedentibus de privil.* Felin. *in cap.cum dilecta de reſcript.* Abb. *in cap.ſignificaſti n.11.de for.comp.* ac Rota *deciſ. 273.nu.3.par.4. rec.* Et proindè non valent ea, quæ facta ſunt contrà privilegium, quod concernit utilitatem publicam, *cap. cum ſuper de offic.deleg.* Privilegium autem fori conceſſum Miniſtris S. Officii eſt ob publicam utilitatem, & in favorem Eccleſiæ. Hinc quidam Eugubinus, qui exequutus fuit mandatum civile contrà familiarem S. Officii abſque licentia Inquiſitoris, fuit monitus, ut in poſterum abſtineat 1641. licet hujuſmodi Notarius nullam fecerit proteſtationem in actis ſuæ ſupervenientis exemptionis, ſicque videatur renunciaſſe ſuo privilegio. Cum tamen non potuerit ex dictis; Ideò non ſolum mandatum contrà ipſum executum eſt nullum, ſed etiam ipſe Notarius meretur puniri, vel privatione privilegii, vel aliis pœnis arbitrariis.

1 *An damnati ad Triremes in Tribunali S. Officii, ſive in perpetuum, ſive ad tempus, ſint degradandi?*

2 *An degradatio debeat eſſe actualis, ſive verbalis, ſive nullo modo facienda ſit? Ubi curſim recenſentur caſus, in quibus infertur pœna degradationis?* Tom. 8. Conſult. 91.

AD 1. Affirmativè, ſi condemnantur propter crimen hæreſis. Sic Doctores loquentes de damnatis ad perpetuos carceres, præſertim Pegna *in direct. par. 3. com.46. num.202. lit. F. §. & conſequenter*, ubi ſubdit, ſic deciſum fuiſſe ab Urbano IV. in quodam reſcripto, quod ibi refert. Probatur *ex cap. 1. de hæret. in 6.* & docent ibi Gloſ. *ſub init.* Archid. *in 2.* Gemin. *num.3.* & Franch. *num.2.* ac etiam ex Conſtitutione Alexand. IV. apud Pegnam *loc.cit.* & in ſpecie de damnatis ad perpetuas Triremes affirmant Pegna *d.num.202.* Campeg. ad Zanchin. *de hæret.cap.2.lit. G.v. pœnas*, & alii.

Si verò damnatur ob aliud crimen, quam ob crimen hæreſis, probabilius aliqui cum Franch. *in eodem cap. num. 2.* negant, ità ut Clericus debeat tantum degradari, quando condemnatur ad perpetuos carceres, vel ad perpetuas Triremes ob crimen hæreſis, non autem ob alia crimina.

Ad 2. Tenendum eſt, eos, qui ad perpetuum carcerem, vel in perpetuum ad Triremes condemnantur, non eſſe ſolitum actualiter degradari, ſed regulariter cum illis diſpenſari ſolet, ut verbaliter tantum degradentur. Ità teſtatur idem Pegna, non ſolum de praxi, ſed etiam de benignitate Sanctiſſimi Tribunalis laudabiliter introducta. Quod multò magis aſſerendum eſt de damnatis ad tempus.

Favent huic ſententiæ declarationes Sacr. Congregationis ejuſdem S. Officii, quæ ſic ſe habent: Degradatio actualis aliquando imponitur iis, qui ad Triremes perpetuas damnantur 25. Maii 1552. & 13. Aprilis 1595. Interdum tamen damnati ad tempus fuerunt etiam degradati 20. Novembris 1553. & 32. Aug 1600. & 15. Aprilis 1595. De ſtylo tamen ſolent magis verbaliter, quam actualiter degradari, etiam qui damnantur in perpetuum, ut 14. Februarii 1613. Undè Sanctiſſimus dixit, non eſſe in caſu, quod rei actualiter degradentur, etiam ſi ageretur de damnato ad Triremes in perpetuum, niſi puniantur ultimo ſupplicio, ut 25. Jun. 1613. Quandoque verò tales fuerunt condemnati ſimpliciter abſque alia degradatione, ut patet luculenter pluribus exemplis ſub 5. Junii 1625. Hinc ad exequendam pœnam Triremium ad tempus non eſſe neceſſariam degradationem nè verbalem quidem, etſi non in materiis S.Tribunalis, cenſuit Sacra Congregatio Epiſc. in *Agrigentina* 12. Januarii 1604. Ad perpetuam verò requiritur degradatio ſolum verbalis a Pio V. *Conſtit.5. Cum primus Apoſtolatus* §. 10. quæ eſt contrà blaſphemos tam ſimplices, quam hæreticales: quia generaliter loquitur. Ratio autem illa eſſe videtur, quia dum in jure imponitur pœna depoſitionis, ſive degradationis, & nil aliud exprimitur, intelligi debet de verbali. Henriq. *lib.13.de excom.cap.55.num.5.* Diaz. *in pr.cap.148. num. 4.* paſſimque alii. In pœnalibus namque, & odioſis mitiorem, & benigniorem partem amplecti debemus. In hoc autem caſu non exprimitur, & ideò intelligendum eſt de verbali.

Clericum autem hæreticum eſſe degradandum, quando traditur Curiæ ſæculari firmant Clar. *in §.fin.queſt.36. num.35.* Covar. *in pr. queſt.32. numer. 2.* aliique multi, ac tandem ex Conſtitutione Innoc.IV. & Nicolai III. Incip. *Noverit Univerſitas §.damnati*, & ex Conſtitutione Martini V. *inter cunctas §. ſimiliter Clerici.*

Porrò degradationem realem meretur crimen hæreſis, læſæ Majeſtatis, vexationis in S. Officium latæ per modos expreſſos à Pio V. *Conſtit. 83. Si de protegendis*, falſificationis litterarum Apoſtolicarum, ac ſigilli Regii, conſpirationis in proprium Epiſcopum, homicidii, præſertim qualificati per inſidias, induſtriam, ſeu proditionem, parricidium, fratricidium, combuſtionis Eccleſiarum, aſſaſſinii, ſodomiæ ſæpius exercitæ, præcipuè quando quis eſt incorrigibilis. Verum Clericus, qui falſificavit ſigillum Regium, licet degradetur, non tamen traditur Curiæ ſæculari, ſed ei character imprimitur, quo inter alios cognoſcatur, ac mittitur in exilium extrà Provinciam, *cap. Ad audientiam 3. de crimin. falſ.* Item monetarii, qui aureas, vel argenteas tondere, vel fabricare, colorare, vel alias adulterare, ſeù etiam quomodolibet adulteratas ſcienter erogare, aut exponere præſumunt. Urb. VIII. *Conſt.75. in ſuprema §.3.* Sacerdos ſive ſæcularis, ſive Regularis propter carnale ſacrilegium cum Moniali perpetratum, maximè frequentatum, actualiter degradandus eſt, & ad perpetuas Triremes tranſmitti, ità mandante Gregor. XIII. & declaratione Sacræ Congregationis Epiſc. in *Salernitana* 12. Decembris 1583. & in una *Aquilejæ* 31. Mart. 1618. Sic quoque non ordinatus celebrans, vel Sacram Confeſſionem audiens, realiter ab Ordinibus, ſi quos habet, eſt degradandus, dummodò ſit major 20. annis. Urb. VIII. *Conſtit.79. Apoſtolatus officium.* Si tamen abſolutionem non eſt impertitus, quidam arbitrantur, mitius puniendum, ut per Dian. *par. 4. tract.7. reſol. 11. & 12.* Idem dicendum de abortu fœtus animati, & ſollicitantium in confeſſione, ſi delicti qualitas id exegerit. Aſtrologi, etiam Judiciarii, qui de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, vel ſuper vita, aut morte Romani Pontificis, aut conſanguineorum ejus uſque ad tertium gradum judicia facere audent, & eos de hujuſmodi rebus conſulentes actualiter degradandi. Urb. VIII. *Conſt. 112. Inſcrutabilis.*

Verbalem verò degradationem meretur adulterium, concubinatus poſt monitionem perſeverans, ſtuprum, inceſtus, furtum, perjurium, homicidium doloſè perpetratum, ſive mediatè, ſive immediatè, revelatio confeſſionis, delictum, quo Parochus permittit proprium Parochianum decedere ſine baptiſmo, aliaque maxima, & atrocia, quæ inferunt irregularitatem. Qui celebrat, aut celebrari mandat, aut conſulit Miſſas defunctorum pro viventibus, ut moriantur. Videndi Covar. *pr.queſt.32.* Farinac. *lib.1.queſt.8.num.47.57.& 58.* Diaz. *in pr.crim.can. cap.97. num.4.* & ibi Salzed. *& in addit.cap.139.* Garz. *de nobilit.gloſ.9.num.29.*

Depoſitio autem, ſeu degradatio verbalis triplex eſt. Prima, qua quis privatur in perpetuum officio & beneficio Eccleſiaſtico, non tamen privilegio Clericali, ſcilicet fori, Canonis, & bonorum. Hujus forma habetur *in cap. veritatis in fin.de dol. & contum.* & docent communiter Canoniſtæ *in cap.at ſi Clerici de judic.* Diaz. *in pr.cap.138. num.1.* ac alii.

Secunda ſpecies depoſitionis verbalis eſt illa, quæ propriè dicitur degradatio verbalis præparatoria ad degradationem actualem, & deponit Clericum ab omni Ordine, & Beneficio, & ab omni privilegio Clericali, & requirit certum conſenſum Prælatorum, ſeu Eccleſiaſticarum perſonarum, de qua *in cap. Noviſſimus de verb.ſignif. cap. 2. de pœnit.in 6.* & Trid. *ſeſſ. 13. cap. 4. de reform.* Et hæc pœna ſemper requirit ſententiam ſpecialem ferendam.

Tertia ſpecies depoſitionis verbalis eſt abſoluta, & totalis. Participat enim de utraque ſupradicta, ſiquidem privat omni quocumque privilegio Clericali, & non exigit ulterius depoſitionem actualem, ſed ipſa eſt actualis depoſitio, ſeù declaratio virtualiter, & æquivalenter ſeù fictione juris, ut ait Menoch. *caſ.num.415. num.27.* Carrer. *in prax. tit. de degrad. num.13.* Et hæc pœna frequenter in jure etiam reperitur latæ ſententiæ, ut de Clerico procurante abortum fœtus animati, effectu ſequuto eſt Conſt. Sixti V. & Greg. XIII. & tradit Farinac. *queſt.crim. 122. & 151.* De Clerico aſſaſſino eſt *cap.1. de homic.in 6.* ac de communi teſtatur Farinac. *queſt.123.num. 13.* de Clerico ſpoliante eligendum in Papatum eſt decretum Concil. Conſtantienſis celebrati anno 1415. *ſeſſ.14.* ac de aliis alibi.

Præ-

Prædictas autem pœnas depoſitionis verbalis ſententiæ latæ ex ipſo jure incurſas non ligare in foro conſcientię ante declaratoriam cum communi, ac probabiliori ſententia docent Henriq. *lib.14. cap.5. num.1. in comm. lit. F. & lib.* 13. *capit.*59. *num.*2. Avil. *par.7. diſp.4. dub.7. §. Circa quam*, ac alii. Reliqua verò vide, quæ alibi diximus, præcipuè de Diſpenſatione, de Cenſuris, &c.

Quot, quaſque pœnas incurrat Religioſus laicus profeſſus latinus, qui dimittens habitum Regularem ab Epiſcopo Græco ſchiſmatico ſe facit græco ritu ordinari? Et reverſus ad Religionem quomodò ſit tractandus? Vide de Regularibus Tom.8. Conſult. 92.

An Patentati exempti, ſive Privilegiati S. Officii, hoc eſt Officiales, qui gaudent privilegio fori activè, & paſſivè, quales ſunt Vicarius, Notarius, Fiſcalis, Baroncellus, Cuſtos Carcerum, & ſimiles Miniſtri neceſſarii S. Officio, gaudeant quoad onera communicativa exemptione Eccleſiaſticorum, vel eorum Colonorum, vel Militum, vel familia armata Epiſcoporum? Tom. 8. Conſult.94.

PUto, gaudere poſſe exemptione Eccleſiaſticorum: Nam licet regulariter perſonæ Eccleſiaſticæ ſint illæ, quæ Ordinibus Eccleſiaſticis ordinatæ ſunt, vel Dei obſequio ſpecialiter mancipatæ in Religione, ut per Alter. *tom.* 1. *de cenſ. lib.5. diſput.*16. *cap.*1. Impropriè tamen iſti Officiales dici poſſunt perſonæ Eccleſiaſticæ: quia ſunt addicti ſervitio S.R.E. Sic quoq; famulos Eccleſiaſticorum dici poſſe perſonas Eccleſiaſticas probat Jo: Andr. apud Sperell. *deciſ.* 129. *num.* 41. Et tamen certum eſt, majus ſervitium præſtari ab hiſce Officialibus, qui inſerviunt Sedi Apoſtolicæ, quam à Clericorum famulis, qui ſolis Clericis inſerviunt, ut propterea non abs re dici etiam poſſit, quod gaudeant tanquam familiares Sum. Pontificis, cui in rebus ad Sedem Apoſtolicam ſpectantibus inſerviunt.

Nec mirum videri debet, quod cum non ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, gaudere poſſint privilegiis Eccleſiaſticorum. Nam licet idem non ſit gaudere quempiam privilegiis Eccleſiaſticis, & eſſe perſonam Eccleſiaſticam; poteſt tamen eſſe, quod privilegium exemptionis fori, atque etiam Canonis, Eccleſiaſticis de jure competens, ſpeciali privilegio, vel alia de cauſa alicui communicetur, qui tamen ob id non ſit propriè dicendus perſona Eccleſiaſtica.

Præſertim, cum hi Officiales gaudeant privilegio fori tam activè, quam paſſivè. Regulariter enim ſub privilegio fori comprehenditur etiam privilegium Immunitatis ab omnibus oneribus inſtar Eccleſiaſticorum, ità ut, qui dicitur gaudere, vel non privilegio fori, ille etiam cenſendus ſit gaudere, vel non privilegio Immunitatis, niſi aliter ſpecialiter diſponatur.

Ex hoc videtur conformis declarationibus Sac. Congregationis Sancti Offic. Nam de Notario S.Officii ſub die 12. Jul. 1600. declaravit, illum eſſe exemptum à collectis etiam extraordinariis. Et 29. Auguſti ejuſdem anni eſſe exemptum à ſolutione onerum, etiam extraordinariorum. Et 10. Januar. 1591. fuit ſcriptum Inquiſitori Melitæ, Officiales, & Miniſtros Sancti Officii eſſe exemptos ab impoſitionibus, & oneribus. Ac 16. Januar. 1631. fuit ex ordine Sum. Pontificis notificatum per Eminentiſſimos Commiſſarios Cameræ Apoſtolicæ, & Gabellarii, quod non ſolum Sanctum Officium, ſed etiam ejus Officiales, ac Miniſtri ſunt exempti à ſolutione datiorum, & gabellarum.

Cœterum conſiderandum eſſe, an expediat declarare ſpeciatim, quod gaudeant ad inſtar Eccleſiaſticorum, vel Militum, vel familiæ armatæ Epiſcoporum? Satis enim eſſet generaliter reſpondere, quod gaudeant exemptione ab oneribus perſonalibus, & gabellarum, durante ſervitio, vel officio, aut quod ſtandum ſit communi conſuetudini, ne Principes conquerantur.

1 *An Edictum Inquiſitionis publicatum in ejus ingreſſu ad Inquiſitionem ſub nomine proprio, & dignitatis, obliget poſt deputationem novi Inquiſitoris, qui hujuſmodi edictum non renovavit, præter conſuetudinem Inquiſitorum prædeceſſorum, qui dictum Edictum in Officii ingreſſu renovare ſolent?*

2 *An neceſſarium ſit novum Edictum publicare, vel magis expediat illud differre ad opportuniorem commoditatem, nè ex intempeſtiva publicatione Edicti ſcandalum oriatur in populo, vel etiam impedimentum à Principe laico, è quo veriſimiliter timeri poteſt?*

3 *An potius expediat novum Edictum publicare Romæ à Generali Inquiſitore, quod afficiat omnes Inquiſitores, vel ex aliqua cauſa, vel etiam ex oblivione, aut negligentia publicari omittentes?* Tom.8. Conſult. 95.

AD 1. Affirmativè: Quoniam Edicta Inquiſitorum, cum ferantur authoritate Apoſtolica, non habent minorem vim, quam leges Canonicæ. Atqui leges ſunt perpetuæ, niſi expreſsè revocentur. *l. cum eorum, Cod. de ſentent. & interloc: l. Ariani, C. de hæret.* Felin. *in cap. licet num.1. de offic. delegat.* Et quamvis videantur eſſe præcepta ab homine; tamen quia Tribunal, à quo procedunt, eſt perpetuum, ideò per modum legis perpetuo durant, ſcilicet uſque ad promulgationem aliorum Edictorum, ſicuti de Bulla Cœnæ Domini dici ſolet. Suarez *de fid. diſp.20. ſect.4. num.* 11. Fagundez *de precep. Eccleſ. par.2. lib.4. cap.3. num.*31. aliive. Undè caſu quo Inquiſitores aliquando forent negligentes in edictis promulgandis, adhuc fieri debere denunciationem ex vi priorum Edictorum, tradunt DD. communiter, quos ſequitur Dian. *par.4. tract.5. reſol.*27. Quia cauſa edicti, nimirum, ut fides Catholica conſervetur pura ab hæreſibus, eſt perpetua. Ergò ad remedium Edicti: Tum quia hujuſmodi Edictum formaliter ſolet eſſe collectio Eccleſiaſticarum Conſtitutionum contrà hæreticam pravitatem. Sed iſtæ ſunt perpetuæ. Ergo & edicta Inquiſitorum. Tandem quia Edicta, & Conſtitutiones in re, & perpetuitate non differunt, ſed ſolum in materia, & perſonis: Nam Conſtitutio univerſalis eſt, & Supremi Legiſlatoris. Edictum verò eſt inferioris, & materia particularis, ut per ſcribentes *in tit. de Concil. ſub. init. & in C. de edict. D. Adriani toll.* Nec via facienda eſt in verbo *Edictum*: quia conſumitur cum Conſtitutione, & Statutis, *arg. cap.* Nè *aliqui de hæret. in 6.* Caren. *p.2. tit.9. n.* 34. ubi alii.

Neque obſtat contraria conſuetudo: quia eſt irrationabilis, cum tendat contrà publicam utilitatem animarum, ac Fidei Catholicæ. Et ideò non poteſt prævalere, *cap. fin. de conſuet.* ubi DD.

Ad 2. non eſſe neceſſarium novum Edictum publicare: Tum quia ex dictis: Tum quia, licet Inquiſitores particulares ex negligentia, vel alio capite non publicarent Edictum, adhuc adeſſet obligatio, de hæreticis, ſeù de hæreſi ſuſpectis S. Officio propalandis vigore generalis præcepti à Sacr. Congregatione Supremæ Inquiſitionis emanati ſub die 3. Januar. 1623. quod refert Peyrinus *tom.2. ad Conſtitut.9. Pauli V. num.*27. & ex eo Trimar. *diſput.4. de ſollicit. num.*23. ac Dian. *loc. cit. reſol.*41. docentes illud eſſe perpetuum.

Ad 3. Videtur expedire; Tum ex ſuperius relato præcepto generali Supremæ Inquiſitionis. Tum ab exemplo: Nam Urb. VIII. ad præſervanda jura Sedis Apoſtolicæ, & inferiorum Eccleſiarum, perſonarumque Eccleſiaſticarum à quibuſcumque præjudicialibus, edidit graviſſimam Conſtitutionem, Incip. *Rom. Pontifex* 5. Jun. 1641. Atque ità occurreretur Inquiſitorum negligentiis, Principum expoſtulationibus, animarum periculis, & S. Tribunalis præjudiciis.

An præventus à ſolo dicto ſocii criminis, in quo obiit, abſque tamen purgatione maculæ, gaudeat privilegio ſpontè comparentium in cauſa ſpectante ad S. Officium, non tamen in materia Fidei? Tom. 8. Conſult. 96.

CEnſeo non gaudere: quia privilegium ſpontè comparentium conceditur tantum in materia fidei, ut ex Conſtitutione Julii III. *de revocatione hæreticorum ad Sacroſ. R. E. gremium* edita ſub anno 1550. apud Pegn. & ex Conſtitutione Bitterenſe *cap.* 2. Hic autem non agitur de materia Fidei, atque adeò non poteſt ad eam extendi privilegium ſpontè comparentium. Præſertim, quia is dicitur ſpontè confitenti, qui venit non vocatus, aut qui vocatus, nulla præcedente interrogatione confitetur, ut per Farinac. *quæſt.* 1. *capit.* 5. *uſque ad num.* 180.

Quare cum hic comparens fuerit præventus ex ſocii criminis depoſitione, quæ in exceptis ſufficit ad inquirendum, ut per Clar. *quæſt.*21. *numer.* 5. & Farinac. *quæſt.*43. *num.*130. Et inqui-

Digitized by Google

inquiſitus, atque interrogatus, confeſſus fuerit delictum, debet puniri pœna de jure illi debita: quia tamen agitur de delicto proveniente ex cauſa fidei, licet præventus, nondum forſan vocatus ſpontè comparuerit, & faſſus eſt; Ideò poterit mitius haberi, & condemnari ad pœnam extraordinariam arbitrio Inquiſitorum. Mitius enim agendum eſt cum ſpontè confeſſis, quam cum convictis *cap. Presbyterorum* 50. *diſt.* Gloſ. communiter recepta *in cap. de hoc verbo extr. de Simon.* ubi Hoſtien. & ibi Panorm. *num.* 6.

An Carceratis in S. Officio ob crimen hæreſis concedi debeat Confeſſarius, ac miniſtrari Euchariſtia? Tom. 8. Conſult. 97. *Item vide* de Carcer. Tom. 5. Conſult. 66. de Immunit. Tom 6. Conſult. 27. *Ac demum de Euchariſtia?* Tom. 9. Conſult. 91.

DIſtinguas. Aut ſunt ſani, aut infirmi. Si ſunt ſani, non eſt eis concedendus Confeſſarius, niſi poſt eorum confeſſionem judicialem. Simanch. *de Cathol. Inſtit. tit.* 16. *num.* 30. ac DD. quos ſequitur Piaſec. *in prax. Epiſcop. par.* 2. *cap.* 4. *art.* 6. *num.* 7. & inſtructio Toletana ſub anno 1561. *cap.* 71. quia cum pendente Inquiſitione reputentur hæretici, videntur indigni tanta benignitate, & conſolatione. Et hanc ſententiam juxtà ſtylum amplexa eſt Sac. Congreg. S. Offic. quæ ſæpè cenſuit, Carceratos in S. Offic. pendente eorum cauſa, non poſſe percipere Sacramenta, ut ſub die 23. Decemb. 1619. & ſub die 12. Mart. 1556. cenſuit, carceratos quando ſunt inconfeſſi, poſſe confiteri, & abſolvi in foro conſcientiæ, ac ſumere Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. Conceſſit nihilominus aliquando Sanctiſſimus, ut Confeſſariis poſſint hujuſmodi carceratos abſolvere in foro conſcientiæ, ut ſub 21. Decemb. 1601. Fuit tamen denegata hæc facultas abſolvendi eos ab hæreſi 23. Novemb. 1616.

Si verò ità ſint infirmi, ut verſentur in mortis periculo, debet eis concedi Confeſſarius, etiam ante eorum judicialem confeſſionem: quia dum per tempus non liceat eos judicialiter examinare, & reconciliare, ſi verè contriti, ac parati ſint obedire mandatis Eccleſiæ, erunt ſacramentaliter abſolvendi, ut per Conc. Arauſican. 1. *cap.* 2. his verbis: *Hæreticos in mortis diſcrimine poſitos, ſi Catholici eſſe deſiderent, ſi deſit Epiſcopus, à Preſbyteris cum Chriſmate, & benedictione conſignari placet.* In tali enim caſu nullam eſſe reſervationem, omneſque Sacerdotes poſſe quoſcumque pœnitentes abſolvere a quibuſvis peccatis, & cenſuris decernit Conc. Triden. *ſeſſ.* 14. *cap.* 7. *de caſ. reſer.* docentque DD. communiter, ac reſolvit Sac. Congr. S. Offic. ut ex ſeqq.

Carceratis Sancti Officii, qui facta ſuorum criminum confeſſione, nondum tamen publicata ſententia, in mortis periculum incidunt, poteſt adminiſtrari Euchariſtia, ſi illam petant, per modum Viatici, & oſtendant ſigna pœnitentiæ. 14. Decembr. 1617.

Carcerati in Sancto Officio, ſtante eorum adverſa valetudine, conceditur Confeſſarius, qui eos abſolvat in foro conſcientiæ. 23. Febr. 1627.

1 *An Bulla B. Pii V.* Si de protegendis, *habeat locum in iis, qui ſine fractura carceris S. Officii, ſed clavibus adulterinis, non odio Fidei, ſed pretio eduxerunt è Carcere de hæreſi vehementer ſuſpectum, non tamen confeſſum, neq; convictum?*

2 *Sin minus quæ pœna ſint puniendi tam extrahentes, ut ſuprà, quam mandantes, claves adulterinas conficientes ſcienter, earumve confectioni ſcienter cooperantes, contrà quos proceditur in contumacia?*

3 *Qua pœna ſit puniendus ſupradictus hæreticus judaizans, qui, ut ſuprà fugit è carcere, & adhuc eſt contumax, & fugitivus?*

4 *Qua pœna ſit puniendus, qui nedum mandavit dictam extractionem, ſed etiam occidi proditoriè dictum extrahentem, contrà quem proceditur in contumaciam?*

5 *Qua pœna ſint puniendi Mandatarii prædicti homicidii, qui illud perpetrarunt, nedum proditoriè, ſed etiam mediante pecunia, & ſunt in fortiis S. Officii?* Tom. 8. Conſult. 98.

AD 1. Cenſeo habere locum: Tum quia hi frangunt Carcerem S. Officii, ſub quibus etiam intelligitur aperiens clavibus adulterinis, aut ſubreptis Cuſtodi, vel alteri. Bordon. *de S. Tribun. cap.* 29. *num.* 21. Tum quia ex dicta Bulla ſatis eſt, quod id fiat in cauſa fidei, quod reſpicit, non ſolum crimen hæreſis formalis, ſed etiam inducens ſuſpicionem hæreſis, ſed ſuſpicio, & quodcumque aliud ſpectans ad alterutrum, cum non ſolum hæreſis, ſed ſuſpicio, & quodcumque aliud contrarium opponatur Sanctæ Fidei, ex quo dicitur tractari cauſa Fidei, ut ex Zenardo tradit Caren. *par.* 2. *tit.* 13. *num.* 67. Tum denique: quia ſic in ſimili declaravit Sac. Cong. S. Officii, in qua propoſito dubio: An incidat in pœnas Bullæ *Si de protegendis*, qui è manibus birruatiorum arripuit Cerceratum ob pecuniam? Die 10. Decemb. 1644. decrevit coram Sanctiſſimo, quod inciderit, ſed tamen ex benignitate Sanctiſſimi fuit damnatus ad Triremes. Eò enim ipſo, quod id fit ex pecunia, inducitur contemptus ac dolus. Præſertim, quia cum eadem Bulla lata fuerit ob publicam utilitatem, latè interpretanda ſit, ut per DD. quos ſequitur Ricc. *tom.* 1. *deciſ.* 74. *numer.* 4. Quoniam verò verba dictæ Bullæ videntur eſſe conſpicua, ibi: *Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam ullam proponere, vel prætendere poſſit, quin tantum nefas in contemptum, & odium S. Inquiſitionis Officii admiſerit, niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe.* Ideò pœnas in ea contentas non poſſunt Inquiſitores inferre in quoſcumque, ſed ſolum in eos, qui, quæ continentur illa, commiſerint ex odio, & contemptu S. Inquiſitionis, ſecus ſi ex alia cauſa, v. gr. ex precibus, pretio, conſanguinitate, amicitia, &c. & ex ea cauſa ſe id feciſſe per claras probationes demonſtret, ut Farinac. *de hæreſ. quæſt.* 182. *num.* 80. Souſ. *in aphoriſ. lib.* 1. *cap.* 28. *num.* 9. & Sfort. in Bull. Pontiſ. *Epiſt.* 106. *theor.* 278. Ideò puniri poſſunt pœnis extraordinariis, nimirum pecuniariis, carceris, Triremium, exilio ac ſimilibus, juxtà gravitatem delicti, & conditionem perſonarum.

Ad 2. Si id commiſerint in contemptum, & odium S. Inquiſitionis, puniendi ſint pœnis contentis in dicta Bulla, alias pœna arbitraria.

Ad 3. Videtur puniendus pœna apoſtatæ à fide, ſcilicet excommunicatione, Infamia, irregularitate, privatione omnium bonorum, & jurium, & aliis pœnis contrà hæreticos ſtatutis, ut de communi teſtatur Sanch. *lib.* 2. *in decalog. cap.* 7. *num.* 18. & tradunt Canoniſtæ *in cap.* 1. *de apoſt.* & facit decretum Pauli IV. ſub die ultima Aprilis 1556. & quæ circa hanc materiam diſcuſſa fuere 26. Auguſti 1627. Sed quia carceres ipſe non fregerat, & in eis detinebatur propter ſolam ſuſpicionem hæreſis, ideò non habetur pro convicto, ſed excommunicatur, ſi in termino ſibi aſſignato ad ipſos Carceres non redierit, & ſi per annum excommunicationem, ſuſtinuerit, tanquam hæreticus punietur, *cap. Contumacia de hæret. in* 6.

Si autem erat convictus, dato quod fugerit, oſtio aperto, citari debet ad ſententiam audiendam, & ſi non comparuerit, condemnabitur ut pertinax, & impœnitens.

Ad 4. & 5. Si hoc fecerit in offenſam S. Officii, ſunt puniendi, ſi ſecus trahendi ſimpliciter brachio ſæculari, vel damnandi ad Triremes in perpetuum.

An, & quatenus Græci Schiſmatici poſſint fieri captivi, ac ſuis bonis ſpoliari à Chriſtianis, præſertim à triremibus Religionis Hieroſolymitanæ? Vide de Hæreticis Tom. 8. Conſult. 99.

An caſus ſententiæ, quæ tantum declarat, Inquiſitionem S. Officii non eſſe Judicem competentem, comprehendantur in Conſtitutione 22. *B. Pii V. incip.* Inter multiplices? Tom. 8. Conſult. 188.

NEgativè: quia non ſumus in ſententia abſolutoria Rei, ſed in ſententia, quæ declarat Inquiſionem non eſſe Judicem competentem in cauſa: Tum etiam quia Conſtitutio loquitur tantum de ſententiis abſolutoriis, etiam ex capite innocentiæ, nec non de declarationibus ad favorem Rei, quibus præceſſit canonica purgatio. Atque adeò decidendus eſt hic caſus juxtà diſpoſitionem juris communis. Jus autem commune diſponit, quod quando Judex declaratus eſt incompetens, non poteſt amplius reaſſumere ſuam juriſdictionem in eadem cauſa, ſi Judex eſt delegatus, DD. *in c. quot. invit. ff. de re judic. & in cap. Cum ceſſante de appellat.*

An

An teſtes ſingulares in tempore, & loco tantum, concordantes tamen in ſpecie, & ſecta hæreſis, ſufficienter probent? Tom. 8. Conſult. 110.

TEnendum eſt tamquam certum, teſtes ſingulares non ſufficere ad probandum crimen hæreſis, eamque in nullo umquam caſu ſufficienter probare, nec poſſe aliquem ex vi teſtificationis ipſorum juſtè condemnari ad pœnam ordinariam. Jaſ. *in l. admonendi n. 256. ff. de jur. jur.* Jacob. *in l. ob carmen §. fin. n. 18. ff. de teſtib.* Jo: Andr. *in c. officium §. 1. de hæret. in 6.* aliique communiter.

Probatur primo ex regula generali juris communis, à quo teſtes ſingulares repelluntur, ut in *cap. licet cauſam de probat. in c. cum Eccleſia Sutrina §. nos igitur de cauſ. poſ.* ac alibi.

Deindè probatur: quia teſtes ſingulares ſe habent, ac ſi omninò eſſent unus tantum, ut docent DD. communiter, quos ſequitur Farinac. *qu. 64. de teſtib. num. 34.* Quia cum non veniant in eo, quod deponunt, revera unus eſt tantum, qui deponit. Teſtis autem unius non computatur, ſed ſe habet, ac ſi non eſſet in ordine ad ſententiam: quia illi contraponitur negatio rei, *cap. in omni negotio, & cap. veniens ad nos de teſtibus* ac DD. apud Farinac. *q. 63. de teſtibus num. 1. & 7.* Id quod potiori jure locum habere debet in crimine hæreſis, in quo debent probationes eſſe luce meridiana clariores, *cap. ſciant cuncti 2. queſt. ultim.* Simanch. *de Cathol. Inſtitut. 50. num. 21. & tit. 51. num. 2.* Farinac. *in pr. queſt. 86. de reo confeſſo n. 6.* ubi alii.

Poſtremo probatur: quia unus teſtis non ſufficit ad condemnandum aliquem de hæreſi, ſicut nec de quolibet alio crimine quia non facit plenam probationem. Ergò nec multi teſtes ſingulares: quia ſinguli faciunt imperfectam probationem. Ex probationibus autem pluribus imperfectis non fit una perfecta, quando non poſſunt conjungi in conteſtationem, juxtà regulam juris, quæ non proſunt ſingula, nec multa juvant, *l. ſancimus §. ſi quis autem Cod. de donat. & l. uſura C. de uſur.* Farinac. cum aliis *in pr. qu. 86. nu. 72. & ſeqq. & q. 187. de hæreſ. §. 1. n. 7.*

Itaque ſtatuere, quod ſufficiant pro pœna ordinaria teſtes ſingulares quoad ſubſtantiam hæreſis, vel alterius delicti eſt contra leges Civiles, Canonicas, & Divinas. Statuere vero, quod pro pena ordinaria, ubi praxi receptum eſt, ſufficiant teſtes ſingulares, in tempore, & loco, dumtaxat, concordantes tamen, ſive conteſtes in ſpecie hæreſis eſt juxta praxim, ac conſuetudinem Luſitanam, approbatam à Paulo III. & à Sac. Congr. S. Officii. Ubi vero non extat talis conſuetudo, eſt procedendum ad penam extraordinariam arbitrio Inquiſitorum.

An Officiales, qui gaudent privilegio fori S. Officii, ſint exempti à Tribunali Rever. Fabricæ S. Petri pro executione legatorum piorum, vel ſaltem recurrendum ſit ad Inquiſitorem, ut ſubſcribat primam citationem dumtaxat, quemadmodum in dicto Tribunali S. Officii cum aliis exemptis obſervatur? Tom. 8. Conſult. 112.

CEnſeo, hujuſmodi Officiales eſſe exemptos à Tribunali Reverendæ Fabricæ Sancti Petri: Quia licet Pontifices, præcipuè Clem. VIII. concedant dicto Tribunali ampliſſimas facultates, ipſum tamen non poteſt illas extendere ultrà conceſſa, præſertim quoad exemptos, id enim non ſolum vergeret in præjudicium Romanæ Sedis, cujus intereſt, quod nemo manus apponat in ſibi immediatè ſubjectos, *cap. cum tempore de arbitr. & cap. cum olim §. nos igitur de privil.* Verum etiam in præjudicium fidei Catholicę: quia quodammodo ſaltem indirectè, Officiales retardari poſſent per alienos Judices ab exercitio officii, contra intentionem Summorum Pontificum: Quare, niſi Summus Pontifex declaret, ſe velle, quod etiam Officiales S. Officii ſubiiciantur quoad legata pia Tribunali Rev. Fabricæ, ii cenſendi ſunt exempti. Et ita declaratum fuit à Sac. Congr. S. Officii ſub anno 1639. ſcilicet. *Inquiſitor Bononiæ reddat computa Commiſſario Fabricæ hæreditatis N. cum non poſſit ipſe uti privilegio S. Officii, dum ſimpliciter, uti adminiſtrator, & non uti Inquiſitor cogitur a dicto Commiſſario.*

Quo in loco notanda eſt diſtinctio illa, uti ſimplicis adminiſtratoris, & uti Inquiſitoris, vel Officialis. In omnem tamen eventum manuteneri debet S. Officium in poſſeſſione ſubſcribendi per Inquiſitorem primam citationem,

de qua poſſeſſione conſtat ex ſequenti decreto S. Tribunali 2. Septembr. 1632.

In cauſis civilibus introducendis contra patentatos S. Officii Inquiſitor ſubſcribat primam citationem tantum, vel Tribunal Fabricæ petat licentiam à Sacr. Congreg. S. Officii citandi ejus Officiales, & obtenta, regiſtretur in actis cauſæ.

An in Brevi Gregor. XIII. pro S. Officio Inquiſ. Taurinenſis, in quo omnia, & ſingula ſpolia per Regulares quaſcumque perſonas extra Monaſteria degentes in toto dominio tam Sabaudiæ, quam Pedemontium ad Cameram Apoſtolicam pertinentia, in neceſſitates perpetuas ejuſdem S. Officii donantur & applicantur, ſint comprehenſi Regulares, qui degunt, uti Parochi in Eccleſiis unitis ſuis Monaſteriis, extra tamen clauſtra poſitis, ibique, vel alibi, prævia licentia ſuorum Superiorum è dicta Eccleſia Parochiali cauſa infirmitatis deſcendentes occumbunt? Tom. 8. Conſult. 113. ac vide ſupra Conſul. 45. & 85.

ESſe comprehenſos jam declaravit obſervatio: Nam Spolia Regularium decedentium Taurini extra clauſtra per Breve Gregor. XIII. S. Officiio dictæ Civitatis fuerunt ſæpius applicata, & licet quandoque dictum fuerit, debere applicari pro expenſis Miſſionum Capuccinorum Sabaudiæ, & Vallis Tunonis, tamen perceptis neceſſitatibus S. Officii denuo fuerunt illi applicata; Unde ſpolium Curatis Ordinis Ciſtercienſis fuit applicatum eidem S. Officio. Ex quibus apparet obſervatio dictæ Conſtitutionis Greg. XIII. quæ videtur loqui de Regularibus extra clauſtra degentibus, etiam de licentia ſuorum Superiorum, & obſervatio Brevis ejuſdem Pontificis pro S. Offic. Taurinenſi, in quo comprehenduntur quæcumque perſonæ extra Monaſteria degentes, ac decedentes extra ipſa Monaſteria, atque adeò hujuſmodi Parochi, qui vere degunt extra clauſtra, & extra illa moriuntur, idque favore S. Officii, hoc eſt fidei, & ut Superiorum Regularium fraudes evitentur, qui poſſunt confingere licentias permanendi ſuos Subditos Regulares extra Clauſtra, atque eludere præfatas Conſtitutiones.

1 *An teſtes, qui admittuntur* ex cap. in fidei favorem de hæret. in 6. *probent pro pœna ordinaria contra reos negativos?*

2 *Et quatenus negativè, quem gradum probationis faciant? Et*

3 *An* in d. cap. *comprehendantur etiam ſuſpecti de hæreſi?* Tom. 8. Conſult. 119.

DE 1. ac 2. Tractant DD. paſſim, præ cœteris vero Jo: Royas *tot. ſingul. 188. incip. Teſtis criminoſus*, Farinac. *de hæret. q. 188. n. 83.* Dian. *p. 4. tract. 8. reſol. 123.* ac alii.

Tota igitur difficultas verſatur circa 3. dubium, de quo puto comprehendi in *d. cap. etiam ſuſpectos de hæreſi*, & ratione expreſſa *in d. textu*, ſcilicet *in fidei favorem*. Ratio enim in l. expreſſa eſt cauſa finalis, & non impulſiva ipſius legis per Gloſ. *ſingul. in l. cum tale §. falſam ff. de condit. & demonſtr.* quam ibi notabilem ait Bald. In fidei autem favorem non ſolum inquiritur contra hæreticos, ſed etiam contra ſuſpectos de hæreſi, cum eorum delictum ob ſuſpicionem hæreſis, quam generat, contrariatur fidei, ac perindè ſpectat ad juriſdictionem conceſſam Inquiſitoribus *ex c. Accuſatus §. ſanè de hæret. in 6.*

Quod ſic confirmo. In citato textu Pontifex concedit, ut teſtes inhabiles admittantur pręſertim in defectu aliarum probationum contra hęreticos, &c. dictio autem *Præſertim* eſt ampliativa, & denotat, hujuſmodi teſtes in omni negotio Inquiſitionis hęreticę eſſe admittendos, atque adeò etiam contra ſuſpectos de hæreſi, *ſed præſertim, & maximè contra hæreticos.*

1 *An mandatarius delicti, non ſpectantis ad fidem, incurſus in pœnas Bullæ.* Si de protegendis, *& ideo tradendus Curiæ ſæculari, mortuus, ſit etiam igne comburendus?*

2 *An idem, antequam conſignetur Curiæ ſæculari debeat abjurare?*

3 *An Mandatarius ejuſdem delicti, & cum ſupradicto ſocius, qui ob aliquas circumſtantias, damnatur ad*

Digitized by Google

Triremes perpetuas? abjurare, debeat? Tom. 8. Conſult. 123.

AD 1. Cenſeo, non eſſe mortuum igne comburendum. Deſumitur ex verbis dictæ Bullæ. *Si de protegendis,* ubi habetur, quod delinquens in eam ſæcularis Judicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas penas exigat, quæ damnatis primo capite dictæ legis per conſtitutiones legitimas irrogantur. Damnatis tamen primo capite dictæ legis quoad genus mortis non irrogatur poſt mortem combuſtio, ſed tantum mors ipſa naturalis per tex. expreſſum *in l. quiſquiſ. C. ad l. Jul. Majeſt.* ibi: *gladio feriuntur*, à qua lege dicta Bulla eſt deſumpta; Unde cum in dicta Bulla non caveatur, quod pro delictis in ea contentis ſit reus igne comburendus, quo in caſu uſus obtinuit, ut prius capite plectatur, quam comburatur. Clar. *in pr. §. fin. q.99. num.7.* cum Covarruvia. Et obſervari etiam in relapſis verè pœnitentibus teſtis eſt Simanch. *de hæret. cap.55. num.*13. Idque, ut evitetur periculum, ne propter lentum, & atrox genus mortis condemnatus forte in deſperationem inducatur. Quicquid de hereticis impenitentibus puniendis vivo comburio, ideo non videtur in hoc caſu, quod delinquens in dictam Bullam, poſt mortem naturalem, qua plectendus eſt, ſit etiam igne comburendus ex Conſt. Federici Imperatoris Incip. *Inconſutilem*, eſtque apud Pegn. & tradunt Hoſt. *in Summ. de hæret. §. qua pœna feriatur num.9.* Abb. *in cap. Excommunicamus 1, de hæret. in princip.* ac alii.

Ad 2. Negativè: Quia cum in abjuratione debeat intervenire juramentum, cujus forma habetur in *c. quoties 1. qu.7. & in cap. Ego Berengarius de conſer. d.2.* itaut pœnitens jure jurando promittere debeat, ſe ſemper Fidem Catholicam profeſſurum, & numquam, etiam ad hæreſim rediturum, ut per DD. quos ſequitur Simanch. *de Cathol. inſtit. tit.1. num.4.* non haber locum in eo, qui traditur Curiæ Sæculari, cum poſt mortem, mox executioni demandandam, neque ad hereſim redire, ac proinde eſſet juramentum inane; Hinc abjurationem non imponi iis, qui traduntur Curiæ Sæculari declaravit Sac. Congreg. S. Officii 5. Junii 1603. & 5. Martii 1609. & 24. Febr. 1611.

Ad 3. Affirmativè: Tum quia in eo habet locum juramentum ſuperius relatum: Tum quia rei ſupradicte Bullæ ſunt ſuſpecti vehementer de hæreſi. Dian. *p.4. tr.7. reſ.* 13. & Bord. *de S. Tribun. c.29. nu.*34. qui notat cum Pegna, & ex eo Farinac. pro qualitate hujus ſuſpicionis conſiderandas eſſe circumſtantias perſonæ offendentis, quo fine, in odium ne S. Officii, an amore conſanguineorum, & odio ſpeciali in perſonam offenſam ex alio motivo, quam quod eſt Miniſter, vel Officialis S. Inquiſitionis. Juxta ergo qualitatem ſuſpicionis cogendus eſt abjurare, Et de damnato ad perpetuas Triremes juſſo abjurare, extat exemplum in eo, qui filiam propriam cognovit, ei dicendo non eſſe peccatum, ſed teneri exequi voluntatem Patris. Quo in caſu abjuravit de formali, & damnatus fuit ad Triremes in perpetuum abſque ſpe gratiæ 10. Januar. 1619.

1 *An privilegium, quod Inquiſitores, & eorum Notarii habent ab Urb. IV. quod non poſſint excommunicari à quibuſvis delegatis, & inferioribus Summo Pontifice, extendi poſſit ad alios Miniſtros, & Officiales S. Officii & præcipuè ad Conſultores nominatim Portugalliæ, qui habent Officium perpetuum, cum voto deciſivo, & ſubſcribunt ſententiis?*

2 *An ſibi præjudicaverit d. Conſultor, conſentiendo in juriſdictionem alicujus Tribunalis, ſive Rotæ, ſive Auditoris Cameræ?*

3 *An Inquiſitor potuerit ſibi jus dicere, & revocare cenſuras promulgatas à Delegato Apoſtolico?*

4 *An Nuncius Apoſtolicus in gradu appellationis, ſeu recurſus poſſit procedere in ejus cauſis?* Tom. 8. Conſult. 129.

AD 1. Sacr. Congr. S. Officii die 3. Febr. 1609. & 11. ejuſdem cenſuit excommunicari poſſe inſervientes S. Officio ob non ſolutionem penſionum, non obſtante d. Bulla Urbani IV. incipien. *ne Inquiſitionis negotium*, & ita ſignificatum fuit A. C. Apoſtolicæ. Idemque cenſuit ſub die 13. Jan. 1676. ubi negative reſpondit, & præſertim mota ratione, quia Conſultores non ſunt Miniſtri neceſſarii, adeò ut ſine ipſis Officium S. Inquiſitionis exerceri non poſſit, Secus autem dicendum de Inquiſitoribus, & Notariis, ſine quibus dictum officium exerceri nequit, & ideò iſtorum, qui non ſunt adeò neceſſarii, conſideratio habita fuit à Summis Pont. in d. Privilegio, quod proinde non eſt ad alios extendendum.

Ad 2. Negativè reſpondit eadem Sac. Cong. d. die 13. Jan. 1676. idque conſequenter ad primum dubium.

Ad 3. Affirmativè: Quia Inquiſitores tantum Juriſdictionem habent in ordine ad cauſas tum criminales, tum civiles ſuorum Officialium privativè, & alii Judices non poſſunt ſe intromittere in illis judicandis. Rov. *ſing.* 181. Param. *de orig. S. Inquisit. lib. 3. quæſt.6. numer.*27. & alii communiter. Et ita etiam declaravit eadem Sacr. Congreg. d. die 13. Januar. 1676.

Ad 4. Etiam negativè, Cum non appareat inter privilegia Nuncii Apoſtolici, ut etiam contra Miniſtros, & Officiales S. Inquiſitionis poſſit procedere. Quare favore fidei, ne in officio impediantur, abſque expreſſa Rom. Pontificis facultate, faciente de hoc privilegio mentionem, ac illud revocante, nullus cujuſvis auctoritatis, aut poteſtatis exiſtat, poteſt in hujuſmodi Miniſtros, & Officiales procedere Pegn. d. *comm. lit.C.* In his tamen caſibus cauſæ vertentes inter Inquiſitores; ſive Miniſtros, ſive Officiales S. Officii, & alios avocantur per Sanctiſſimum ab aliis Tribunalibus, & committuntur alicui ex Eminentiſs. Card. Generalibus Inquiſit., quemadmodum fuit avocata cauſa vertens inter Inquiſitores Portugalliæ, & Antonium Rodriquez per Sanctiſſimum à Rota, & commiſſa Eminentiſs. Card. Veroſp. uni, ex generalibus Cardinalibus Inquiſitoribus 31. Mart. 1630. Videatur tamen quid declaravit d. die 13. Jan. 1676.

Quomodo ſit expediendus, qui ſe accuſat, non præventus ab aliquo indicio, uſum fuiſſe ſortilegiis qualificatis ad amorem, ſi interrogatus ſuper intentione, nolit reſpondere? Tom. 8. Conſult. 130.

CEnſeo, vel eſſe torquendum, vel eſſe condemnandum ad aliquam penam extraordinariam; quia tales comparentes, ut ſponte comparentium beneficio gaudeant debent plenè, tam de ſe, quam de aliis confiteri, alias habendi ſunt tamquam diminuti confitentes, ut habetur ex Conc. Bitterenſe 2. ibi: *Intra quem terminum venientes, pœnitentes, & dicentes, plenam de ſe, & de aliis veritatem, habeant impunitatem.* Quia autem nolit interrogatus reſpondere ſuper intentione, plenam de ſe veritatem non dicit, atque adeò impunitatem habere non debet, cum confeſſio ſit dimidiata non integra.

1 *An damnatus in contumaciam ad pœnas Conſtitutionis:* Si de protegendis, *& in ſpecie excommunicationis, ſi per annum inſorduerit in excommunicatione, ſit declarandus hæreticus ad terminos* Cap. Excommunicamus 1. de hæret.

2 *An pena damnati velut hæretici extendatur ad pœnas omnes hæreticorum, & præcipuè combuſtionis ejus ſtatuæ, vel figuræ?*

3 *An in citatione novæ ſententiæ condemnatoriæ ad penas hæreticorum offerendus ſit Salvuſconductus pro penis in priori Sententia contentis?* Tom. 8. Conſult. 134.

AD 1. Reſp. eſſe damnandum velut hæreticum. Probatur ex *auth. Gazaros C. de hæret.* ibi: *Ita quod ſi ſic per annum permanſerint, ex tunc omnes tamquam hereticos condemnamus*, traditque Gloſ. *in cap. excommunicamus 1. de hæret. v. Condemnentur in 6.* ubi ait: Ex eo, quod quis in excommunicatione propter crimen hæreſis permanſerit per annum, inducitur vehementiſſima ſuſpicio, quod is ſit hæreticus, quod ſequitur Hoſtien. *ibi n.2. & ſeqq. & in Sum. de hæret. §. qualiter n.4.* Anchar. *n.4.* aliique Canoniſtæ communiter, extatque ſingularis deciſio Capellæ Toloſanæ 365. Ratio autem eſſe poteſt, quia ſufficiens eſt præſumptio, & probatio, eum eſſe hæreticum, tum ex ipſa ſuſpicione hæreſis, cujus cauſa expreſſim ab Inquiſitoribus ad judicium vocatus eſt. Tum ex declaratione judicii, *arg. c. nullus de præſump.* Tum ex animo rebelli perſiſtendi in excommunicatione per annum in quo caſu ſatis eſt, quod expreſſim fuerit vocatus, ut de ſuſpicione hæreſis, ſeu de rebus fidei reſponderet.

Ad 2. Affirmativè, Pegna *d. c.49. §. rerum*, ac Simanch.

apud

Digitized by Google

apud ipſum. Idque nè ſententia fruſtra lata eſſe videatur, & ut timor aliis incutiatur.

Ad 3. Etiam affirmativè: Nam qui in cauſa fidei fuit excommunicatus, & elapſo anno, poſteà ſe præſentat coram Inquiſitore, non ſolum debet, ſi nondum fuerit declaratus hæreticus, admitti ad reſpondendum in ea cauſa, ob quam citatus, & excommunicatus fuit, ut per Salzed. *c.116. nu.12.* Pegn. *d. p.3. com.174.* ac alios; Verum etiam debet admitti, ſi compareat poſtquam fuit declaratus hæreticus, vel ejus Statua, ſeu Imago combuſta. Carthar. Salzed. Pegn. Simanch. Decian. *l. c.* Et ideo poterit offerri Salvuſconductus, cum illa tamen clauſula communi: *Juſtitia ſemper ſalva.*

1 *An ad inquirendum ſpecialiter contra Epiſcopum, ipſumque conſtituendum inter reos, requirantur teſtes omni exceptione majores; prout ad condemnandum Epiſcopum requiruntur?*

2 *An teſtes dicantur omni exceptione majores, cum nec fateantur delictum, ex quo ſocii criminis, nec perjuri videantur?*

3 *An prædicti teſtes examinati coram Epiſcopo tamquam Inquiſitore, purgari debeant à maculis mediante tortura?*

4 *An potius procedendum ſit ad ulteriora contra eoſdem teſtes, eoſque torquendos, ad eruendam veritatem, à quo fuerint ſubornati, cum præſumendum ſit pro eo, quod ſcripſit Notarius coram Judice Epiſcopo, maximè quia unus teſtis concurrit cum eis?* Tom. 8. Conſult. 136.

AD 1. Puro non requiri ad inquirendum contra Epiſcopum teſtes omni exceptione majores per tex. *in c. in fidei favorem de hæret. in 6.* in quo conceditur, quod admitti poſſint teſtes, alias inhabiles à teſtimonio ferendo, cum Judex procedit via Inquiſitionis, uti conſtat ex illis verbis textus: *In negotio Inquiſitionis*: quia Inquiſitio eſt favorabilis, ex text. *in c. ſi quis Epiſcopus 2. qu.7.*

Ad 2. Negativè, cum videantur falſi, ac perjuri, præſumaturque fuiſſe corruptos, & ſubornatos, cum potuerint alioqui cum parte. Bald. *in l. ſi unus §. illud num.1. ff. de pact.* Bertaz. *conſ.156. n.13.* Farinac. *conſ.130. nu.9.* ac alii. Et hujuſmodi variatio, cum ſit materia criminis, & ſic odioſa, debet probari concludenter per alios teſtes, quam per eos, qui dicunt fuiſſe ab Epiſcopo ſeductos, *c. ſicut à nobis de teſtibus,* Felin. *in c. cum in ſua n.7. de teſtib.* Farinac. *conſ.82. nu. 10. & q.45. n.1. & ſeq.* aliique.

Ad 3. & 4. Cenſeo procedendum potius eſſe ad ulteriora contra eoſdem teſtes, eoſque torquendos ad eruendam veritatem: Nam in cauſa hæreſis, in qua teſtis in prima depoſitione dixit unum contra Reum, in ſecunda dixit alterum pro Reo, in quo caſu, tamquam ſpeciale in materia hæreſis, ſtandum eſt illi dicto, quod eſt contra Rotam, *c. Accuſatus §. licet.* Covar. *var. reſol. lib.2. c.13. n. 19.*

An Milites Catholici, qui deficiunt in Regiones hæreticas ad hæreticorum exercitum, & poſteà à Militibus Principis Catholici intercepti reducuntur ad Regiones Catholicas, & tunc quandoque confugiunt ad loca ſacra, gaudeant Immunitate Eccleſiaſtica? Vide de Immunit. Tom. 8. Conſult. 137.

1 *An Clericus Mandatarius S. Officii, qui gaudet privilegio fori S. Tribunalis activè, & paſſivè, poſſit in cauſis criminalibus non ſpectantibus ad S. Officium abſolvi à proprio Epiſcopo, inſcio dictum Clericum eſſe Officialem S. Tribunalis?*

2 *Quatenus verè fuerit abſolutus, an carcerari poſſit ab Inquiſitore, ad effectum procedendi contra ipſum pro eodem delicto, de quo jam fuit ab Epiſcopo abſolutus?*

3 *An Epiſcopus procedere poterit ad cenſuras contra Birruarios Sancti Officii, qui dictum Clericum carceribus manciparunt, & contra Cuſtodem carcerum, qui eum detinet, niſi dictum Clericum, ut ſupra abſolutum, dimittant è carceribus?* Tom. 8. Conſult. 138.

AD 1. Negativè: Tum ex generali ferè conſuetudine: Tum quia Inquiſitores, & Epiſcopi quoad privilegia æquiparantur. Gratian. *diſcept.340. n.35. & diſcept.341. n.11. tom.2.* Royas *de hæret. p.2. n.409.* Epiſcopi autem cognoſcunt cauſas ſuorum familiarium etiam in delictis communibus commiſſis extra eorum officium, ut probavi *tom. 1. Conſult. 81. n.7.* Neque ſuffragatur ignorantia: quia illa non tribuit juriſdictionem, ſed tantum excuſat à pœnis, quas quiſque incurrit, uſurpando aliquam juriſdictionem.

Ad 2. Conſentaneè ad dicta reſpondetur affirmativè: quia ſubiicitur juriſdictioni Inquiſitoris, qui eſt Judex competens ſuorum familiarium, etiam quoad delicta ab hæreſi diverſa. Narbon. *tom.2. in 3. par. recopil. lib.4. tit.1. leg.20. gloſ.22.* Sicque Inquiſitores juriſdictionem habent reſpectu ſuorum familiarium, & Officialium privative, non ſolum in caſibus fidei, ſed etiam in cauſis criminalibus, itaut alii Judices non poſſint ſe ingerere in illis judicandis; Solum vero poterunt capere delinquentes, at illos captos tenentur remittere Inquiſitoribus. Simanch. *de Cathol. inſtit. tit.41. rubr. de Miniſtr. n.19. & ſeqq.* Paramum *de orig. S. Inquiſit. lib. 3. qu. 6. n. 27.* Royas *ſing.101.* & Farinac. *q.186.*

Ad 3. Etiam negativè. Sequitur ex dictis: quia cum cenſuræ ſint actus juriſdictionis, non poſſunt valere, niſi habeant fundamentum in juriſdictione, *c.1. §. neque de reform.* Epiſcopus autem nullam habet juriſdictionem circa exemptos S. Officii, atque adeò non poteſt circà ipſos exercere actus juriſdictionis, & ſi exerceat, nulli ſunt, defectu juriſdictionis, qui eſt defectus omnium maximus quoad annullationem actus. Curt. Pariſ. Menoch. & alii quos ſequitur Vant. *de null. tit. de nullit. def. juriſ. n.2. & ſeq.*

An plures Teſtes ſingulares ſingularitate adminiculativa, non habentes, ſeu habentes exceptiones correitatis, vel alias legales, probent? Vel quem gradum probationis faciant in materia hæreſis, vel apoſtaſiæ, ſi prædicti Teſtes non fuerint repetiti, vel repetiti, Reo non citato, vel ſi citato, denegata eidem facultate dandi interrogatoria, etiam ſi in eo Tribunali extet conſuetudo non repetendi Teſtes? Tom.8. Conſult. 141.

REſp. Teſtes hujuſmodi probare, non tamen plenè, ſed tantum ſemiplene. Caccial. *in l. admonendi n.86. n. 92. ff. de jur. jur.* Gabriel. *tit. de teſtib. lib.1. concl.1. nu.5.* qui alios citat, ac alii. Rationes alibi adduximus.

Præcipue, quia ſunt participes criminis, qui licet admittantur in crimine hæreſis per tex. *in c. in fidei favorem de hæret. in 6.* non tamen ſunt integri, & propterea ad condemnandum non ſufficiunt. Aretin. *in c. ſi de teſtibus ad fin.* Palac. *in rub. de hæreſ. §. ult.* aliique communiter: Quia licet favore fidei Teſtes alias inhabiles ad teſtificandum admittuntur, admittuntur tamen, ut ſemper ſubjecti ſaſitati dicendæ periculo, quod cum ſit intrinſecum, per admiſſionem purgari non poteſt. Ac præcipue, quia non ſunt repetiti, nec reus citatus, nec ipſi data facultas dandi interrogatoria, quibus veritas ampiius inveſtiganda ſit, ut per Pegn. *part.2. direct. com. 19. ad tex. in c. Veritatis de dol. & contum.* Simanch. Royas, Gennen. Bobadilla, & DD. communiter, quos etiam ſequitur Farinac. *d. q.188. n.22.*

Quas pœnas incurrat Chriſtianus, negans animæ rationalis immortalitatem, vel de illa dubitans. Tom. 8. Conſult. 152.

CErtiſſima fide tenendum eſt, animam rationalem immortalem eſſe, & tamquam fidei proximum id habere non ex gratia, aut ſola Dei voluntate, ſed ex natura. Id probare poſſumus innumeris pene teſtimoniis Sacræ Scripturæ, ex quibus pauca hæc, ut expreſſiora ſufficiant. Eccleſiaſtes 12. *Ibit homo in domum æternitatis ſuæ,* & poſt pauca *Revertatur pulvis in terram ſuam, unde erat, & ſpiritus redeat ad Deum, qui dedit illum.* Et *in lib. Sapientiæ à cap.2. uſque ad 5.* clariſſimè dicitur, animas cum corporibus non interire, ſive piorum, vel impiorum hominum ſint, & alibi paſſim. Eandem veritatem decernit Eccleſia in Conc. Viennenſi, & refertur in Clem.2. *de Summ. Trin. & fid. Cathol. §. porrò,* quam efficaciter confirmat communis conſenſus SS. Patrum, ex quibus nullus unquam de immortalitate animæ dubitavit; D. Auguſt. *Ep.3. ad Voluſianum*: *Quis nunc eſt extremus idiota, vel quæ muliercula, quæ immortalitatem animæ non credat? Vitamque poſt mortem futuram?* Et quidem ſcriptum eſt:

Credo Carnis reſurrectionem: Quomodo reſurget corpus ſine anima? Quove modo erit anima, ſi non erit? Eſt enim Deus vivorum, non mortuorum. Chriſtianus igitur non credens, vel negans animæ immortalitatem, vel de illa dubitans incurrit pęnas in hęreticos inflictas: quia definitum eſt ab Eccleſia, animam eſſe immortalem, & humani corporis formam. Definita autem ab Eccleſia non ſunt in dubium revocanda, *can. Majores 24. qu.5.* D.Tho. *p.1. qu.32. art.4.* Et dubius in fide infidelis eſt, *c.1. de hæret.*

Undè qui dubitavit, ac dixit in via Ariſtotelis, animam eſſe mortalem, abjuravit de vehementi, & fuit dictum, quod nulla ipſi irrogaretur injuria, ſi etiam abjuraret de formali, die 8. Auguſti 1607. Apage igitur hos animæ carnifices.

An Reus extractus ab Eccleſia, tamquam hæreticus, vel ſuſpectus de hæreſi juſſu S.Officii Inquiſ. in quo expeditus, conſignatus deindè fuit à d. S.Officio Curiæ Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, uti Reus cujuſdam homicidii, reſtituendus ſit Eccleſiæ, à qua fuit extractus, illiuſque immunitate gaudeat? Vide de Immunit. Tom. 9. Conſult. 10.

An omnibus, tam relapſis, quam aliis de hæreſis crimine pœnitentibus, & Curiæ ſæculari tradendis, danda ſint Sacramenta pœnitentiæ, & Euchariſtiæ. Et quid de Sacramento Extremæ Unctionis. Vide de Euchar. Tom. 9. Conſult. 91. *Et præcipuè in ejus parerga* in fin. num.35. & ſeqq. Item Tom.8. Conſult.97. & de Carceratis Tom. 5. Conſult.66. Ac iterum de Imm. Tom.6. Conſult.27.

De Salvoconductu concedendo Hæreticis. Vide de Salvoconductu. Tom. 6. Conſultat.67.

Alia vide Hæreſi, alibi.

DE ORATORIIS PRIVATIS.

De Oratoriis privatis quæſtiones fere omnes diſſolvuntur; Ubi prius de nominibus locorum, quæ à Chriſtianis ad conventus publicos, ac privatos ſunt extructa? Deque origine, ac progreſſu Sacellorum, ſeu Capellarum, & id genus aliis? Tom.6. Conſultat.98.

Locum illum, in quem, mox poſt Chriſti Aſcenſionem convenerunt Apoſtoli, Lucas *Act.* 1, vocat Cœnaculum.

Tertullianus, qui vicinus fuit Apoſtolorum temporibus loca publicorum congreſſuum ſua ætate dicit, fuiſſe ſimplices Domos, & ædes in edito ſitas *init. lib. contra Valentinianos.*

Euſebius *lib.7. c.15.* cętuum loca Eccleſias vocat.

Fuit hic loquendi mos in primis uſitatus ſęculo quinto à nato Chriſto, ut nimirum Eccleſiæ nomen pro ipſo etiam Templo uſurparent. Ità etiam Eucherius *lib.2. in Geneſ. c.16.* Sydonius *Ep. ad Heſperium*, ac alii.

Fuit hæc impropriè, ac figuratè per metonymiam, qua contentum pro continente ponitur. Eſt enim Eccleſia vox Græca, ſed recepta à Latinis, ſignificatque cętum, communionem, vel concionem. Ita D. Lucas quoque hoc vocabulo uſus legitur. *Act.19.* ubi dicit: *Erat concio confuſa.*

Uſitatiſſimum etiam fuit in primitiva Eccleſia hæc loca *Oratoria* appellare à primaria actione, quæ in iis peragebatur. Euſeb. *lib.8. c.2.* Sacrat. *lib.5.* aliique.

Vocarunt etiam *Dominica*, ſeu *Cyriaca*, Euſeb. *lib. 9. c. 30.* Ruffin. *lib.1. cap.3. à Domino*, ſcilicet, ſeu Chriſto, cui conſecrabantur, & quod in iis Domino Jeſu Chriſto ſerviretur.

Martyrii vocabulum, quo loca quædam cætuum publicorum appellati conſueverunt, Conſtantini tempore uſurpari cæpit. Sazomen. *lib.2. c.26.* Progreſſu temporis illa tantum Templa ſic appellabantur, in quibus erant ſepulchra, & Monumenta Martyrum, aut quæ in Martyrum honorem fuerunt ædificata.

Hinc obiter notandum, Martyrium, & Confeſſionem non idem eſſe, ſed magis hæc ſignificatio, ut locus ille ſub Altari potius intelligeretur, ubi Martyrum Corpora condita eſſent, idque indè, quod Apocal. *c.6.* legitur: *Vidi ſub Altare animas interfectorum propter Verbum Dei, & propter teſtimonium, quod habebant.*

Baſilicæ quoque appellatio poſt Conſtantini Magni tempora frequens eſſe cepit apud Nazianzenum, Ambroſium, & alios. Baſilica autem principio dicta fuit domus ampla, & ſpatioſa cauſarum cognitioni deſtinata.

Hujuſmodi locorum nomen poſt annum Domini 300. translatum eſt ad ædes ſacras.

Meminit etiam locorum, in quæ convenerunt priſci fideles Epiſtola Concilii Antiocheni contra Paulum Samoſatenum, & *Domos Dei* apud Euſeb. *lib.7. c.30.*

Romæ quoque præter ſupradicta nomina Tituli, Paræciæ, ac Diaconiæ appellabantur, de quibus Panvinius *in append. ad Platinam.*

Tituli dicebantur, nimirum qui illi Presbyter adſcriberetur, ab eo nomen, titulumque acciperet, Baron. *in ſuis annot. ad Martyrol. Rom.*

Paræcia, ſive Parochia idem eſt, quod Titulus ſcilicet Sacra Ædes, ubi animarum cura à Presbyteris ageretur, qui Parochi dicti ſunt, ideſt Curati. Paræcia autem dicitur accolatum, ſive accolarum conventus, D. Auguſt. *lib. 14. de Civit. Dei.*

Diaconiæ à Diaconis dictæ ſunt. Erant hæ publicæ pauperum Hoſpitales Domus, quæ Oratoria, & Sacella adjuncta habeant, in quibus à Patre Diaconiæ, ſive Diacono egenis neceſſaria adminiſtrabantur.

Antequam verò in honorem Sanctorum Templa extructa, & dedicata fuiſſent, Parochiales tantum Eccleſiæ, & Cathedralia Templa extiterunt.

Hujuſmodi verò Oratoria, ſed potius Sacella progreſſu temporis Capellas vocare ceperunt, de cujus rei origine, & cauſa. Durand. *in ration. Divin. lib.2. c.10.* ita ſcribit; *Antiquitus Reges Franciæ ad bellum procedentes Capam Beati Martini Epiſcopi Turonenſis ſecum portabant, quæ ſub quodam territorio ſervabatur, quod ab ipſa Capa, ſeu Cappa dictum fuit Capella, & Clerici, in quorum cuſtodia ea fuit, inde Capellani dicebantur; Unde poſteà ad cunctos Sacerdotes nomen illud in quibuſdam regionibus pervenit. Sunt, item, qui dicant, quod antiquitus facta ſint in expeditionibus ædiculæ, ſeu domunculæ in tentorio pellibus caprarum tectæ, in quibus Miſſa celebrata ſint.* Et inde Capellæ nomen à Capris videlicet ſumptum eſſe.

Fuiſſe autem ab initio has Capellas, nihil aliud, quam Oratoria, hoc eſt orationis domus, nec habuiſſe Sacerdotes, qui Miſſas ibi celebrarent.

Tandem etiam in privatis ædibus Sacella, ſeu Capellæ ædificantur contra Ethnicorum conſuetudinem.

Concedere licentiam celebrandi in privatis Oratoriis ſpectat ad ſolum Summum Pontificem; Unde Epiſcopi poſt Conc. Trid. non poſſunt illam concedere. Ex facultate verò delegata aliqui concedere illam poſſunt. Deſumitur ex Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.22. in decret. de ſerv. & evit. in celebr. Miſſ.* Quod etiam confirmavit ex decreto Sacr. Congreg. ejuſdem Conc. juſſu Pauli V. edito ſub die 10. Mart. 1655.

Requiritur autem ex verbis privilegii, quod Oratorium privatum ſit decens, muro extructo, & ornato, ab omnibus domeſticis uſibus liberum, atque adcò ſegregatum quoad conſtructionem à cæteris locis, quæ inſerviunt pro habitatione familiæ, & domeſticis uſibus, Debetque adeſſe Altare cum omni ornatu neceſſario ad celebrandam Miſſam. Nimirum Altare lapideum conſecratum ab Epiſcopo loci, ſaltem pro illa parte, ſuper quam reponitur Calix, & patena, & cum tanta longitudine, & latitudine, ut Calicem, & patenam, vel eorum majorem partem capere poſſit. Quod Altare non poteſt conſtrui ex talco, gypſo, ferro, auro, argento, aut alio ſimili metallo abſque Summi Pontificis diſpenſatione: quia hoc pertinet ad publicum ritum offerendi Sacrificium, & ſtatuitur *in c. Altaria de conſecr. d.1.* Reliquæ verò non ſunt de ſubſtantia conſecrationis Altaris, nulloque modo reponi poteſt Euchariſtia, eſtque neceſſario cooperiendum tribus mappis, ſeu tobaleis ex lino, vel ex canape, vel ex goſſipio quoad eam partem, quæ regit Menſam Altaris, ab Epiſcopo, vel alio habente poteſtatem benedictis, ſuperiori ſaltem oblonga, quæ uſque ad terram pertingat, duobus aliis brevioribus, vel una duplicata; Partes vero, quæ devolvuntur ſuper terram poſſunt eſſe ſericæ, & auro intextæ, vel alia quavis decenti materia. Crux, & alicujus S. Imago pendens ſuper ipſum altare, Miſſale, Candelabra ſaltem duo cum candelis ce-

reis

Digitized by Google

reis accenſis, apparatus neceſſariis pro Sacerdote, Miniſtros, & tota functione Miſſæ. Qui ornatus debet continere quamdam ſpecialem decentiam in ordine ſuo, nempè ſpecialem qualitatem, ac majorem nitorem, quam in Eccleſiis. Non requiritur, quod ſit ſeparatum per quartum murum, ſed ita, ut ſaltem tela ab uno ad aliud latus extenſa claudi poſſit, quod praxi approbatur, ſufficitque ſi Cubiculum ſit amplum, illud dividi in duas partes pariter ligneo, licet non pertingat ad fornicem Cubiculi, etſi hoc minus ſit decens. Nam ſufficit, quod locus Oratorii ſit ſejunctus à loco deſtinato pro domeſticis uſibus. Si vero ad partem Cubiculi ſejunctam ab Oratorio pateret ingreſſus per ipſum Oratorium, non debet tolerari: quia tunc Oratorium inſerviret pro ingreſſu, atque adeo pro aliquo domeſtico uſu. Poteſt tamen permitti, ſi dicta pars Cubiculi inſerviret pro habitatione alicujus Clerici inſervientis Oratorio. Quod ſi ſuper Oratorium adeſſet aliquod Cubiculum, non prohibetur in eo ſterni lectum ad dormiendum, licet magis congruat reverentiæ, quod non ſternatur; quia revera non eſt dormire in Oratorio, nec per id tollitur, quin remaneat Oratorium liberum à domeſticis actibus, cum non Oratorium, ſeu Cubiculum ſupra Oratorium inſerviat uſui domeſtico. Poteſt tamen ipſum Oratorium in aliquo caſu fortuito, non duraturo, ſervire pro aliquo uſu domeſtico, cum etiam in Eccleſia conſecrata ex cauſa neceſſitatis permittatur dormire, comedere, negotiari, & aliquando etiam copula inter Conjuges, ut per Sanchez *lib. 9. de matrim. diſp. 15. num. 12.* Quia cum agatur de una, aut altera vice, non fit, quin Oratorium remaneat liberum ab uſibus domeſticis. Si verò neceſſitas duret aliquo tempore, non videtur tunc id poſſe habere locum: quia in conceſſione requiritur, quod locus Oratorii ſit liber ab omnibus uſibus domeſticis.

Poſſunt tamen hujuſmodi Oratoria converti ad uſus domeſticos: quia non ſunt loca ſacra, nec benedicta, nec permanenter dedicata pro cultu Divino, ſed ſunt merè profana, ut proindè neceſſarium ſit privilegium, ut poſſit in ipſis Miſſa celebrari. Et ideò non eſt neceſſaria aliqua licentia, ut convertantur ad uſus profanos, ſed ſufficit, quod privilegiatus nolit amplius uti privilegio in tali loco. Quod ſi privilegiatus uti vellet privilegio in alio loco, aut etiam iterum in illo, erit neceſſaria nova approbatio Ordinarii: quia pro uſu privilegii eſt neceſſaria approbatio Ordinarii per modum conditionis, & ideò pro novo uſu privilegii, qualis eſt quando mutatur locus, aut reaſſumitur.

Oratorium igitur ab Ordinario loci, in quo erigitur, viſitari, & approbari debet, ut judicet an in eo decenter offerri poſſit Sacrificium, pro qua viſitatione nulla poteſt exigi procuratio, ſecluſa legitima conſuetudine, illudque viſitare amplius poteſt ultra primam vicem, ut cognoſcat, an manuteneantur in eo ſtatu, in quo debet eſſe, ut in ipſo poſſit celebrari: Quare non ſolum Epiſcopus, ſed quicumque alius, qui in locis exemptis habet juriſdictionem Ordinariam, poterit exequutioni mandare hujuſmodi privilegium: quia venit appellatione Ordinarii. Abb. *in c. ut forma num. 6. de ſent. excom.* & Cochier. *de juriſd. Ord. in exempt. part. 1. quæſt. 1. num. 9.* Qui Ordinarius poteſt alteri committere vices ſuas: Nam hæc viſitatio, & approbatio non committitur Ordinariis, tamquam delegatis, ſed jure proprio exercenda: nam eis committitur tamquam Ordinariis. Conc. Trid. *ſeſſ. 22. in d. decreto de ſerv. & vitan.*

Non poteſt tamen Ordinarius directè, vel indirectè impedire, nè juxtà tenorem privilegii celebretur in privatis Oratoriis: quia non poteſt impedire, neque alterare conceſſiones Summi Pontificis; Undè tenetur ſub gravi peccato approbare Oratoria privata, ſi concurrant conditiones requiſitæ in litteris conceſſionis: Nam injuriam inferret parti, & Summo Pontif. ſi impediret gratiam ab ipſo illi conceſſam. Non ſequuta verò approbatione Ordinarii, etiam ſi injuſte denegetur, non videtur ullo pacto poſſe celebrari Miſſam in Oratorio: quia obſtat clauſula: *Per Ordinariam loci prius viſitando, & approbando.*

Quare neceſſarium erit recurrere ad Superiorem nempè ad Archiepiſcopum, qui poterit, cauſa cognita, cogere Epiſcopum ad approbandum, vel ſi recuſet, poterit ipſe deputare, qui approbet, aut ad Summum Pontificem, qui poterit alteri committere viſitationem, & approbationem Oratorii ac punire etiam Ordinarium, quod injuſtè denegaverit approbationem, & noluerit exequi gratiam ab ipſo conceſſam.

Et quoniam in pleriſque litteris conceſſionis Oratorii privati ſolet apponi clauſula: *Ac de ipſius Ordinarii licentia, ejus arbitrio duratura.* Ideò per talem licentiam non importat aliud, quam conſenſum, quo conſentit, gratiam Summi Pontificis executioni demandari, non reddit gratiam à mera voluntate Ordinarii dependentem: quia arbitrium non importat meram, & liberam voluntatem, ſed arbitrium regulatum, quod eſt arbitrium boni viri, atque adeò juri conforme ad text. *in l. in perſonam §. Generaliter ff. de reg. jur.* Ex quo fit, quod non poſſit Ordinarius revocare licentiam Oratorii privati, niſi ex cauſa gravi, & quæ concernat uſum dicti Oratorii, qualis eſſet, ſi non manuteneretur cum requiſitis, & conditionibus, cum quibus fuit approbatum, ſi irreperet aliquis abuſus, præſertim in celebrando, ut ſi celebraretur iis diebus, in quibus non indulgetur celebrari, & nulla ſubeſſet rationabilis cauſa celebrandi, aut quid ſimile.

Non eſt autem neceſſaria Ordinarii licentia in ſcriptis, ſed ſufficiunt litteræ conceſſionis, quibus ipſe permiſerit executionem: quia ipſe non concedit licentiam, cum non poſſit, ſed ſolum dat executionem.

Nobilitas vero ex parte Matris ſufficit ad comprobandam narrativam conceſſionis expreſſam illis verbis: *Qui, ut aſſerit, de nobili genere procreatus exiſtit*: Quia deſcendentes ex fœminis dicuntur eſſe de genere, & parentela. Rota coram Duran. *dec. 8. n. 7.*

Ac ita quidem, ut etiam ſufficiat nobilitas ex privilegio, præſertim, ſi in ſupplicatione expreſſum tantum ſit, quod Orator ſit nobilis. Bald. *in l. ſivè poſſidetis nu. 3. ff. de probat.* Miet. *de major. par. 1. q. 51. n. 4.* ac alii: quia clauſula *de nobili genere procreatus exiſtit*, non ponitur taxativè, ſed demonſtrativè.

Accedit, quod nobilis ex privilegio fruitur omnibus prærogativis, ac præeminentiis, quibus fruitur nobilis ex ſanguine. Garz. *de nobilit. gloſ. 5. n. 3. & 4.* Maſtril. *d. l. 3. c. 10. n. 105.* atque fruitur etiam iſta prærogativa, ut ſit capax Oratorii privati.

Poterit quoque Comitiſſa vidua frui Oratorio conceſſo cum clauſula: *Quia Vaſallis præes, & juriſdictionem habes*, eo quod ita expoſitum fuit Pontifici, dum viveret maritus, qui tamen mortuus eſt antequam gratia concederetur: quia quando fuit Pontifici expoſitum, quod præeſſet Vaſallis, & juriſdictionem haberet, non fuit expoſitum, tamquam id haberet ex propria perſona, ſed ſolum ratione perſonæ ſui mariti, & talis expreſſio fuit in eum finem ut notificaretur Pontifici dignitas, & prærogativa mulieris, cujus intuitu Pontifex concederet privatum Oratorium, & proinde Pontifex reſpiciens ad mulieris dignitatem indulſit petitioni. Eadem enim dignitas, & prærogativa, quam habebat Comitiſſa, vivente viro, retinet etiam in viduitate, defuncto viro, & etiam per tex. *in l. fin. C. de incol. lib. 10. & l. filii libertorum §. vidua ff. ad municip.* ac alibi, traduntque communiter Afflict. *ad Conſt. Neapol. lib. 2. rubr. 31. nu. 17.* Decian. *conſ. 33. n. 9. lib. 1.* ac alii.

Undè ſi dicta Comitiſſa nuberet viro non decorato aliquo titulo, trahente ſecum juriſdictionem, ſtante prædicta clauſula, extingueretur privilegium prædicti Oratorii: quia per hujuſmodi nuptias amitteret prærogativam dignitatis, ut habetur ex textibus allegatis.

Porrò privilegium conceſſionis Oratorii privati eſt merè perſonale, non autem mixtum ex perſonale, & locali: quia verba privilegii referuntur immediate ad perſonam, & per ſe primo, & principaliter, nullo autem pacto ad locum ex illis verbis: *Te ſpecialibus proſequi volentes, &c.* Atque hinc eſt, quod privilegium tamquam perſonale, ac privilegiato inhærens, non tranſeat, ſed cum ipſo ſemper extinguatur, *ad regul. l. in omnibus ff. de regul. jur. & cap. privilegium de reg. jur. in 6.*

Mortuo tamen Summo Pontifice concedente, non ceſſat privilegium Oratorii privati, neque ceſſat mortuo Epiſcopo, quando continuatio privilegii ab ejus licentia dependet: quia hoc privilegium, ſeu gratia eſt planè ſortita ſuum effectum ante mortem Principis, ut ſupponimus. DD. communiter apud Sanch. *lib. 8. de matrim. diſp. 28. n. 64.*

Quare ſi litteræ conceſſionis Oratorii privati non mandantur exequutioni per inſtitutionem, & approbationem Oratorii ante mortem concedentis, poterunt ſequuta morte, mandari exequutioni: quia non continent gratiam faciendam, ſed gratiam factam. Sanch. *lib. 8. diſp. 26. n. 87.*

Quando autem in privilegio Oratorii privati conceſſo Matri, adeſt clauſula: *Tibi, ut quando dicta N. à domo prædicta abſit, durante abſentia hujuſmodi, Miſſam in dicto Oratorio in tua, & familia tua præſentia celebrari facere libere, & licite poſſis.* Si Mater mortua ſit, non poteſt filia

uti eodem privilegio: quia per dictam clauſulam non extenditur privilegium abſolute ad filiam, ſed tantum pro caſu, in quo Mater eſt abſens, *l. ſi non ſontem §. libertas, ff. de condit. indeb.*

Mutans vero habitationem intra eandem Civitatem, utitur in nova habitatione privilegio Oratorii privati: quia privilegium eſt perſonale, atque adeò ſequitur perſonam, ut conſtat ex illis verbis: *Ut in privato Oratorio domus tuæ ſolitæ habitationis.*

Idemque dicendum, ſi privilegiatus mutet habitationem de loco ad locum intra eandem Diœceſim per eandem rationem. Et tamen neceſſaria approbatio Ordinarii: quia ex hac mutatione poteſt irripere aliquod indecens.

Stante autem clauſula: *Ut in privato Domus tuæ Civitatis N.* ſeù, *ut in privato Domus tuæ Diœceſis N.* Si verba iſta poſita ſint reſtrictivè, & taxativè, quæ referant privilegium ad locum, ac proindè ipſum reſtringunt ad locum, transferens habitationem ab una ad aliam Diœceſim, non trahit ſecum privilegium Oratorii privati; Quamvis enim privilegium ſit perſonale, & ſequatur perſonam, poteſt tamen à concedente reſtringi ad certum locum, & operari, ut perſona cenſeatur tantum privilegiata in illo loco. Secus ſi non adſint verba illa taxativa.

Poteſt quoque privilegiatus, tam in Civitate, quam in Ruri, dum ibi commoratur, uti Oratorio privato, ita tamen, ut interim non utatur eo, quod eſt in Civitate: Nam verba conceſſionis coarctant facultatem faciendi celebrare in privato Oratorio ad ſolitam habitationem privilegiati, & habent implicitam taxativam talis habitationis, *cap. cum Eccleſia Sutrina §. pars Canonicorum de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Bartol. *in l. 1. n. 1. ff. ſi quis jus dic. non obtemp.*

Quod ſi plures familiæ habitent in domo diviſa in plures partes, poteſt pro qualibet locum habere privilegium Oratorii privati. Nomine autem partis, intelligi debet pars talis, quæ habeat Cubicula, & alia loca pro officinis, & aliis domeſticis uſibus ſufficientia pro habitatione familiæ, itaut in qualibet parte ſint ea, quæ regulariter requiruntur pro conſtituenda vera domo, nihilque officiet, quod habeant ingreſſum communem, atrium commune, & aulam principalem communem per tex. *in l. ſi quis duas, §. ſi quis partem ff. communia præd.*

Ex quibus infertur, quod ſi domus pluribus ſolariis conſtet, nempè ſuperiori, & inferiori, & in ipſis conſtituantur diverſæ habitationes, in quibus habitent diverſæ familiæ, erunt diverſæ domus, juxtà diverſitatem ſolariorum, ſive domus ſuperioris, & inferioris, vulgò *appartamenti di ſopra, e di ſotto.* Caſtr. *in l. ſi quis duo §. ſi quis partem in fin. ff. communia prævior.* Cavalcan. *deciſ. 19. num. 52. 54. & 61. par. 2.* ac alii.

Non poteſt tamen idem Oratorium inſervire pluribus privilegiatis, etiam ſi ſitum ſit in loco pertinente communiter ad omnes, ex illa clauſula, *ut in privato domus tuæ ſolitæ habitationis Oratorio &c.*

Nec Dominus Palatii locator poteſt uti Oratorio ſito in parte locata: quia non eſt Oratorium ſuæ ſolitæ habitationis, ſed conductoris.

Ceſſante primo privilegio, incipit valere ſecundo loco impetratum pro eadem domo: quia privilegium non conſumitur unica vice, ſed habet tractum temporis ſucceſſivum.

Porro in his Oratoriis non poteſt celebrari pluſquam una Miſſa ſingulis diebus, ut conſtat ex illa clauſula, *unam Miſſam pro unoquoque die*, quæ apponitur in litteris privilegii. Marchin. *de Sacram. Ord. tr. 3. p. 3. c. 9. nu. 9.* Tambur. *opuſc. de Sacrif. Miſs. lib. 1. c. 4. §. 4. n. 19.* qui addit, eſſe peccatum mortale celebrare plures Miſſas.

Neque Regulares celebrare poſſunt in Oratoriis privatis Miſſas, ultra conceſſam virtute privilegiorum, quatenus ſaltem poſſunt celebrare in quocumque decenti loco cum Altari viatico: quia celebratio in privatis Oratoriis eſt de jure communi prohibita, *cap. Tabernaculum, & cap. Unicuique de conſecrat. d. 1.*

Nè ratione quidem privilegii Bullæ Cruciatæ celebrari poſſunt plures Miſſæ in Oratoriis privatis: Nam Privilegium Cruciatæ concedit ſub alternativa, ſeu disjunctive, ut privilegiati poſſint vel per ſeipſos celebrare in privato Oratorio, ſi ſint Sacerdotes, vel per alios, ſi non ſint Sacerdotes.

Ratione tamen conſuetudinis, quæ ita interpretata ſit privilegium, licet celebrare eadem die plures Miſſas: quia privilegium recipit interpretationem à conſuetudine, *cap. Quod dilecto de conſang. & affin.* Rot. *dec. 29. n. 2. par. 3. rec.*

Neque per Bullam Cruciatæ conceditur facultas Oratorii privati; Trull. *lib. 1. in Bull. Cruc. §. 1. dub. 4. nu. 7.* & Mend. *ibid. diſp. 16. cap. 1. nu. 8.* qui volunt, quod facultas celebrandi in Oratorio privato ſupponat Oratorium jam conceſſum, & approbatum.

Id, quod certum eſt poſt Conc. Trid. *in decret. de ſerv. & evit. in celebr. Miſſ. ſeſſ. 22.* Nam ita declaravit Sacr. Congr. ejuſdem Concil. juſſu Pont. Pauli V. in litteris circularibus ad omnes Epiſcopos ſub die 10. Martii 1615.

Dies autem, in quibus celebrari non poteſt in privatis Oratoriis ex eorum litteris conceſſionis partim conſtat quinam excipiantur, & partim remanet ſub dubio ex illa clauſula: *Ac Paſchatis Reſurrectionis, Penteceſtes, & Nativitatis Domini Noſtri Ieſu Chriſti; necnon aliis ſolemnioribus anni feſtis exceptis.* Quod pertinet ad Paſcha Reſurrectionis, & Pentecoſtes intelligitur tantum exceptus primus dies. Garz. *in Summ. v. Oratorium num. 3.* & alii. Et obſervatio ita interpretata eſt.

Quod autem pertinet ad ſolemniores dies feſtos, per eos intelligi Epiphaniam, Annunciationem, Aſſumptionem B. Virginis, feſtum Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum. Sac. Rit. Congr. declaravit ſub die 17. Nov. 1607. teſte Gavanto *in Rubr. Miſſal. p. 1. tit. 20. c. 5. verſ. Sciendum quoque eſt*, quod ſequitur Quintanaduegna, Tambur. Bard. & alii.

Quod autem ad feriam quintam, & Sabbathum majoris hebdomadæ, cum excipiantur dies feſti ſolemniores, hi quidem dies non videntur excepti, quia non ſunt dies feſti, ac præſertim, quia non recenſentur inter ſolemniores in præfata declaratione Sacr. Congr.

Neque virtute Bullæ Cruciatæ celebrari poſſunt Miſſæ in Oratoriis privatis diebus feſtis exceptis: quia licet ipſi dies non excipiantur in privilegio Bullæ; remanent tamen ex natura rei aliqui dies excepti ex iis, in quibus tenetur quiſque audire Miſſam; Quare poterit Epiſcopus prohibere, nè aliquis celebret, vel audiat Miſſam in Oratorio privato diebus ſolemnioribus, non obſtante privilegio generali Bullæ Cruciatæ.

Facultas vero conceſſa per dictam Bullam Cruciatæ non habet locum in alieno Oratorio, ſed tantum in Oratorio propriæ domus: quia hæc facultas conceditur tantum illis, qui eam obtinuerint ab Epiſcopo, & Commiſſario, ut declarant illa verba Bullæ: *Qui facultatem ad id ab infra dictis Epiſcopo, & Commiſſario habuerint.*

Idem dicendum de Regularibus, ut non poſſint celebrare in dictis Oratoriis in diebus feſtis exceptis, ex ſupradictis.

Non autem eſt neceſſaria licentia Parochi, neque quoad ſæculares, neque quoad Regulares Sacerdotes, ut in privatis Oratoriis celebrare poſſint; Siquidem neque ad ipſum ſpectat dare hujuſmodi licentiam, neque circa executionem licentiæ conceſsæ à Pontifice habet aliquod jus, neque eſt neceſſaria ex diſpoſitione Pontificis, qui ſolum requirit licentiam Ordinarii quoad Sacerdotes ſæculares, & ſuorum Superiorum quoad Regulares, ut conſtat ex illis verbis: *Per quemcumque Sacerdotem ab eodem Ordinario approbatum ſæcularem, ſeu de ſuorum Superiorum licentia Regularem.*

Nequeunt tamen Regulares celebrare in his Oratoriis contra voluntatem ſuorum Superiorum, non ſolum quia conceditur dependenter ab eorumdem licentia, ſed etiam quia ratione voti obedientiæ ſubjecti ſunt ipſorum voluntati.

Quo vero ad Sacerdotes ſæculares non requiritur ſpecialis licentia Ordinarii, ſed ſufficit generalis celebrandi, ut conſtat ex praxi: quia d. clauſula eſt apposita ne privilegiati poſſint facere celebrare per quemcumque Sacerdotem exterum, & qui non habet licentiam celebrandi.

Per privilegium autem privati Oratorii nullum præjudicium inferri poteſt juribus Parochialibus, ex illa clauſula: *Sine tamen quorumcumque jurium Parochialium præjudicio.* Jura autem Parochialia, non ſolum ſunt decimæ, primitiæ, & aliæ oblationes, ſed etiam ea, quæ ſpectant ad Sacramentorum adminiſtrationem, & jus ſepeliendi.

Neque in privatis Oratoriis miniſtrari poteſt Euchariſtia: quia pertinet ad juriſdictionem, cum ſit actus paſcendi proprias oves ex Conc. Carthag. 1. *can. 7.* & Conc. Melevitano *can. 18.* Quod etiam locum habet in Regularibus.

Minuſque Bullæ Cruciatæ virtute conceditur, quod recipi poſſit Euchariſtia à quocumque Sacerdote, qui alias non poſſit hoc Sacramentum miniſtrare; Sed conceditur ſolum, ut recipi poſſit tempore interdicti. Henriq. *lib. 7. Summ. c. 13. n. 4.* aliique.

Exci-

Excipitur item abſolutè in dicta Bulla Cruciatæ dies Paſcharis, in quo non poteſt ſumi in Oratorio privato Euchariſtia, non tantum in ordine ad communionem Paſchalem. Trullench. *in d. Bull. Cruc. lib.* 1. §. 3. *dub.* 7. *n.* 8.

Si verò contingat, quod habens Oratorium privatum non poſſit ex legitima cauſa adire Eccleſiam pro præcepto communionis Paſchalis adimplendo, non poterit, ſicut putat Quintadvegna *tom.* 1. *ſing. tract.* 7. *ſing.* 33. *nu.* 4. adimplere præceptum in privato Oratorio, petita licentia Parochi, & denegata, licet habeat Bullam Cruciatæ.

Porrò appellatione familiæ, quæ in privatis Oratoriis poteſt audire Miſſam, veniunt ii, qui conſtituunt unicam domum, quatenus domus comprehendit perſonas, non ſolum conjunctas Domino, & cum ipſo convenientes, ſed etiam omnes alias neceſſarias pro ſervitiis. Tuſch. *lit. F. concluſ.* 72. *n.* 11. 27. *&* 30. Undè ut quis veniat ſub nomine familiæ requiritur, quod vivat expenſis Domini, & ipſi conjunctus, ſeu pertineat ad ipſum ſumere ratione parentelæ, ſivè ratione ſervitii, ac proindè ſit verè familiaris, ſi alias ſit perſona extranea.

Undè in ordine ad audiendam Miſſam in Oratoriis privatis virtute privilegii veniunt Uxor privilegiati, filii, nurus, gener, & quinque alii, qui privilegiato conjuncti ſunt, & ſimul habitant, atque commenſales ſunt. Inſuper veniunt ſervi omnes, ac ſervæ inſervientes prædictis, aut perſonaliter, aut communi ſervitio Domus: quia ſunt perſonæ neceſſariæ ad complementum familiæ.

Si quis autem accedat, ut inſerviat infirmo, vel ut tanquam propinquus illi aſſiſtat, ſatisfaciet præcepto audiendo Miſſam in privato Oratorio illius domus: nam hoc ſufficit, ut fiat familiaris, inſervit enim actu. Aut ſi non aſſiſtat, exercet munus eorum, qui ſunt de familia, ac proindè habetur tanquam unus de familia. Etiam ſi in litteris conceſſionis adſit clauſula: *In præſentia tuorum hoſpitum*: quia id non fundatur in hoſpitio, ſed in ſervitio aſſiſtentiæ.

Ii etiam, qui in ſervitio Domini manentes, degunt ruri extrà Civitatem, ut vacent negotiis ruralibus, quales ſunt Villici, quandò veniunt ad Urbem, poſſunt ſatisfacere præcepto audiendi Miſſam in Oratorio privato Domini privilegiati: nam ſunt familiares, *ex d. cap. ſicut nobis*.

Quod autem ad Capellanum, quandò contingit in Oratorio celebrare, non poteſt ſatisfacere præcepto audiendi Miſſam in Oratorio illius, cujus eſt Capellanus, ſi ſalarium tantum percipiat pro celebrando, abſque eo, quod in celebratione inſerviat Domino, ſed habet tantum onus celebrandi Miſſam. Tunc enim eſt in ſervitio Domini, & cum recipiat ſalarium, vivit expenſis illius.

Qui non exigit, quod ſibi pro victu aſſignatum eſt, poteſt gaudere privilegio, & ſatisfacere præcepto audiendi Miſſam in privato Oratorio ſui Domini: quia non officit familiaritati non exigere quod ſibi aſſignatum eſt pro victu.

Poteſt quoque in Oratoriis privatis celebrari Miſſa, præſente ſola familia, licet non ſit præſens Dominus. Hoc autem deſumitur ex conjunctione *Et*, qua familia conjungitur cum Domino, dum in conceſſione dicitur *In tua, & tua familia, &c.*

Quo autem ad hoſpites, quamvis non in omnibus, in pluribus tamen conceſſionibus ſolet apponi clauſula: *Nec non in hoſpitium tuorum nobilium præſentia*, qui poſſunt intereſſe Miſſæ, & ſatisfacere præcepto. Quare duplex conditio debet concurrere, nempè, quod ſit hoſpes, & quod ſit nobilis. Hoſpitum autem appellatione veniunt ii, qui domi commorantur tanquam extranei, recipi à Domino, qui quidem ſunt commenſales, ſed ex occaſione temporanea, & ad certum tempus; Non autem requiritur nobilitas ex genere. Tambur. *opuſc. de Sacrif. Miſſ. lib.* 1. *cap.* 4. §. 4. *n.* 32.

Et hoc privilegium extenditur etiam ab hoſpitem unius diei, ut cum quis invitatur ad prandium. Pelliz. *in man. tom.* 2. *tr.* 8. *cap.* 2. *ſum.* 2. *q.* 13. Tambur. *loc. cit. n.* 33. Quia revera hi quoque ſunt hoſpites.

Quandò autem conſanguinei vocantur ad participandum privilegio audiendi Miſſam in Oratorio privato, ſolet apponi clauſula: *In conſanguineorum præſentia*; nomine conſanguineorum veniunt omnes deſcendentes, & aſcendentes, recti, & tranſverſales, agnati, & cognati in quocunque gradu.

Spurii autem, ſi ſint nati ex certo Patre, de quo conſtat, ceſſet ratio, ob quam de jure civili non habeantur pro conſanguineis. *l. ſi ſpurius* 1. Undè cum ab eodem ſanguine proveniant, inſpecto jure naturæ, verè conſanguinei, & pro talibus in jure Canonico habentur. Bart. *in l. pronunciatio* §. *familiæ in fin. & in l. Tutelas num.* 4. *ff. de capien. domin.* Abb. *in cap. nonnulli* §. *ſunt & alii de reſcrip.* Et ideò quoad dictum privilegium veniunt quoque ii, etiam ſi ſint fœminæ.

Habitantes verò in domo privilegiati, ſi vivant propriis expenſis, nullo modo comprehenduntur ſub nomine familiæ privilegiatæ, ad effectum gaudendi dicto privilegio. Bard. *in Bull. Cruc. p.* 2. *tr.* 2. *cap.* 2. *ſect.* 2. *n.* 4.

Servæ, pediſſequæ comitantes, ac famuli comitantes, qui non habitant cum Dominis, quos comitantur, nec vivunt abſolutè expenſis eorum, quamvis recipiant aliquam mercedem pro illo exhibito comitatu, non poſſunt admitti ad gaudendum privilegio præfato. Lopez *in inſtr. cap.* 6. *de clavib.* Trull. *in Bull. Cruc.* §. 1. *dub.* 5. *n.* 2. Quia non ſunt de familia, ad quam extenditur privilegium.

Audientes verò Miſſam in privato Oratorio, niſi ſint ex privilegiatis, non ſatisfaciunt præcepto, ut convincitur ex dicta clauſula. *Volumus, &c.*

Habens Bullam Cruciatæ minimè ſatisfacit præcepto audiendi Miſſam in privato Oratorio: Quia Bulla non concedit abſolutè celebrare, aut celebrari facere in privato Oratorio, ſed tantùm iis, qui ad id facultatē habuerint ab Epiſcopo, & Commiſſario.

Oratorium privatum non gaudet immunitate, ut tradidi *tom.* 1. quia non eſt locus ſacer.

Hinc luxurians in privato Oratorio non committit ſacrilegium. Sanch. *lib.* 9. *de Matrim. diſp.* 15. *num.* 39. Leand. *de Sacr. tr.* 6. *diſp.* 8. §. 4. *qu.* 25. quia ad conſtituendum ſacrilegium requiritur ſpecialis ratio malitiæ, ac deformitatis, quæ conſiſtit in violatione rei ſacræ per irreverentiam. Theologi communiter cum D. Tho. 2. 2. qu. 99. *art.* 1. *&* 2. *in corp.* neque ergò ſunt capacia pollutionis.

Per privilegium Bullæ Cruciatæ conceditur duntaxat integra hora in anticipanda celebratione reſpectu horæ conſuetæ, & integra hora in poſtponenda. Natt. *in Bull. Cruc.* & Palav. *p.* 4. *op. mor. tr.* 25. *pun.* 6. *n.* 10.

In Oratorio privato non poſſunt acquiri Indulgentiæ, quæ conceduntur in Bulla Cruciatæ, illam habentibus, nempè Indulgentiæ Stationum Almæ Urbis Romæ: Nam Bulla Cruciatæ abſolutè requirit, quod viſitentur quinque Eccleſiæ, ſeu Altaria, quinquies viſitetur eadem Eccleſia. Si verò ibi nulla ſit Eccleſia, atque adeò nec publicum Altare, in tali caſu ex conjecturata mente Sum. Pontificis, probabile eſt, quod poſſint in privato Oratorio hujuſmodi Indulgentiæ acquiri.

Privilegium denique Bullæ Cruciatæ circà Oratoria privata fuiſſe ſublatum per Concil. Trident. & decretum Sacræ Congregationis juſſu Pauli V. emanatum, certum omninò eſt. Atque ità in hac ſpecie, teſte Fagnano, declaravit Sacra Congregatio Concil. 14. Novemb. 1648. ad preces Archiepiſcopi Calaritani.

Porrò differentia inter Oratorium, & Eccleſiam ſecundum Innoc. *in cap. auctoritate*, & alios Canoniſtas, ibi, illa eſt, quod Eccleſia dicitur, ubi ſtatuta eſt certa dos pro Sacerdote, & Clericis ibi inſervientibus, & pro aliis Eccleſiæ neceſſitatibus. can. *nemo de conſecr. d.* 1. *& cap. ſicut de conſec. Eccleſ. vel Altar.* Oratorium verò dicitur, quod non eſt dotatum, neque eſt ædificatum apud Miſſam celebrandam, ſed tantummodò ad orandum. can. *unicuique de conſecr. d.* 1. *& auth. ut nullus fabr. Orat. Dom.* §. 1. Undè in hujuſmodi Oratoriis non poſſunt teneri, aut pulſari Campanæ. can. *parentibus de privil.* Nec gaudent immun. Eccleſ. ut ſupra. De Oratoriis tum privatis, tum publicis, & quomodò ab Eccleſia ſecernantur planè in can. *unicuique, & can. Clericos, & can. ſi quis de conſecr. d.* 1. Panorm. *in cap. fin. de cenſib. & in d. cap. Parentibus de privil.* Frider. de Sen. *conſ.* 130. Dec. *conſ.* 148. Fagnan. *loc. cit.* Et nos alibi fusè.

DE ORDINE, ET ORDINATIONE.

An Prior Commendatarius, cui cura animarum incumbit, exercenda tamen per Vicarium perpetuum, teneatur ad ſacros Ordines ſe promovere? Vide de Parocho Tom. 1. Conſult. 19.

An Epiſcopus vigore commiſſionis Apoſtolicæ poſſit cum abſenti diſpenſare ad Ordines ſuſcipiendos, ut in caſu poſito? Vide de Diſpenſat. Tom. 1. Conſult. 20.

An ex eo, quia Ordinatio fiat inter Miſſarum ſolemnia, dicatur Miſſa ſolemnis? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 1. Conſult. 37. ibi 36.

An in ſuſcipiendis minoribus Ordinibus ſit permiſſa variatio, ità ut, qui ab Epiſcopo originis, ſeu domicilii tonſura, aut altero ex Minoribus Ordinibus initiatus fuit, poſſit ad alium Ordinem Minorem ab Epiſcopo Beneficii promoveri?

An ſit permiſſa variatio in aſcenſu ab Accolythatu ad Subdiaconatum?

An ſit permiſſa Subdiacono in promotione ad Diaconatum, vel Diacono in promotione ad Sacerdotium? Tom. 1. Conſult. 38. ibi 37.

TEnendum, variationem præfatam eſſe licitam. Zypæus in *Conſult. Can. lib. 1. tit. de ætat. & qualit. Ordin. Conſult.* 3. Præpoſ. *in* 3. *par.* D. Thom. *quæſt. un. de Sacram. Ord. dub.* 14. *num.* 136. Et Enriq. *lib.* 10. *cap.* 22. *num.* 1. Quia hic adeſt cauſa propter quam aliquis ſufficienter cenſeatur ſubjici Epiſcopo, ut ab eo poſſit Ordines recipere, ſicut habetur ex cap. *cum nullus*, ubi Pontifex vult, non ſolum ratione originis, ſed etiam ratione domicilii, & beneficii; ergò illæ ſufficient, quamvis aliquis propter eas non ſortiatur domicilium. Dian. *par.* 4. *tract.* 4. *reſol.* 51. *& par.* 6. *tract.* 7. *reſol.* 35. Et declaravit Sacra Congregatio Concil. tempore Card. Alciati, & 20. Maii 1594. Quod etiam cenſuit in una *Fundana* die 27. Februarii 1666. per hæc verba: *Sacra &c. reſpondit eſſe licitum, dummodò non in fraudem.* Secus autem cenſeo, quandò Beneficium eſſet tenuiſſimi redditus: quia cenſeretur procuratum in fraudem, ut declaravit eadem Sacra Congregatio 28. Novembris in una *Venetiarum*.

An ſuſcipiens habitum Clericalem in fraudem laicæ juriſdictionis, gaudeat privilegio fori? Vide de Immunit. Tom. 1. Conſult. 103.

QUidam acceſſit ad Presbyteratus Ordinem, & viſum eſt ſibi, Epiſcopum non protuliſſe ſuper ſe, imò & ſuper alios ſufficienter verba ſubſtantialia primæ formæ, nimirum: (Accipe poteſtatem celebrandi &c.) ac propterea abſque formidine de oppoſito, non eſſe ordinatum; Undè cogitavit accedere iterum ad Ordinationem cum intentione non recipiendi ſecundam poteſtatem, nempè remittendi peccata. Acceſſit, & ex maxima anguſtia ille quievit corpore, & quievit tali actu, & dum nil cogitaret, Epiſcopus protulit verba ſecundæ formæ, ſcilicet: (Accipe Spiritum Sanctum, & quorum remiſeris peccata, &c.) Illum autem actum contrarium non revocavit, nequè reſumpſit voluntatem recipiendi illam ſecundum poteſtatem. Quæritur.

An ſaltem ſub conditione ad recipiendam ſecundam poteſtatem decedere poſſit, ac debeat ad Ordinationem, maximè, quia ſecundum ſuum ſtatum talem poteſtatem exercere debebit? An verò poſſit tuta conſcientia etiam illam ſecundam poteſtatem, aliis concurrentibus, exercere? Tom. 1. Conſult. 121.

SAc. Congreg. Conc. 26. Septemb. 1664. in caſu propoſito reſolvit, ac declaravit, Sacramentum Ordinis hujuſmodi reiterandum eſſe ſub conditione.

Ratio autem eſt: Quia ſecundum leges caritatis, & juſtitiæ tenemur evitare grave damnum ſpirituale noſtrum, & proximi ſub peccato læthali, atque adeò etiam adhibere ea media, ad illud evitandum, quæ ſunt in noſtra poteſtate ſit, ut ſupponimus, ſequi certitudinem, quæ eſt medium congruum, atque neceſſarium ad evitandum damnum, utique tenemur eadem obligatione illam ſequi. Quod præcipuè ſervandum eſt in iis Sacramentis, quæ afferunt neceſſarium remedium ad ſalutem. Card. de Lugo *reſponſ. moral. lib.* 1. *num.* 11. & idem habet *dub.* 33. *num.* 3. Fagnan. Michael. Angel. Ricc. & alii.

An ſit annuendum Magiſtratibus laicis, ut promovendi ad ſtatum Clericalem deſcribantur in Actis Curiæ ſæcularis? Vide de Immunitate Tom. 1. Conſult. 129.

An Clerici ritus Græci in Italia commorantes debeant ad Ordines Sacros admitti abſque ſufficienti titulo Beneficii, ſeu Patrimonii? Vide de Patrimonio Tom. 1. Conſ. 318.

An liceat Epiſcopo conferre eodem die quartum Ordinem Minorem, & Ordinem Subdiaconatus? Et quid dictos Ordines ſuſcipiens in iis miniſtraverit? Tom. 4. Conſult. 319.

REſp. Non licere, & ſi Ordinatus miniſtraverit, eſſe locum diſpenſationi, ſaltem ad cautelam. Ità declaravit Sacra Congreg. Concil. in una *Ravellen.* 12. Novemb. 1650. *ad cap.* 11. *ſeſſ.* 23. *de refor.* Et praxis Pœnitentiariæ ſe habet, quod ſic ordinatus ſit irregularis ex cap. 2. *de eo, qui furtivè Ordines ſuſcipit*, ubi Gloſ. 5. *de noſtra licentia*. Panorm. *num.* 1. & tradit Tolet. *in Sum. lib.* 1. *cap.* 71. *num.* 1. ac Leo *in prax. pœnit. part.* 3. *de irregul.* §. *ex crim. fol. mihi* 350. Quamvis alii velint, quod ſuſpenſionem incurrat.

An reprobatus à proprio Epiſcopo ad Ordines Sacros, & litteris dimiſſorialibus Metropolitani ordinatus à quodam Epiſcopo Titulari, ſit validè promotus? Et an Epiſcopus Diœceſanus poſſit illum diſpenſare ab irregularitate ob id contracta? Tom. 1. Conſult. 343.

REſp. Fuiſſe malè promotum, cum litteras dimiſſoriales Archiepiſcopus concedere non potuerit, ſed concedendæ fuiſſent à ſuo Ordinario ex traditis à Gavanto *in manual. Epiſc. v. Archiepiſcopus num.* 28. *& ſeq.* & Quaranta *eodem v. num.* 30. *&* 33. Quod videtur etiam diſpoſitum à Trid. *in cap.* 1. *ſeſſ.* 14. *Nulla contra ipſius voluntatem conceſſa licentia de ſe promovendo &c. ſuffragetur, &c.* Quæ verba intelligenda eſſe, etiam de licentia Metropolitani declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione tradit ibidem Farinac. *in ſuis Gloſſis*; Undè ab irregularitate per eundem ex hac cauſa incurſa Apoſtolica diſpenſatione indigere videtur ex Sylveſtro in *v. diſpenſatio*.

An Clericus proviſus de Beneficio, quod dubitabatur ſpectare ad Pontificem pro collatione, poſſit ad Ordines promoveri? Tom. 1. Conſult. 384.

REſp. Licere ex hoc capite. Et ità etiam cenſuit Sac. Congreg. Concil. in una *Ravellen.* 19. Martii *ad cap.* 2. *ſeſſ.* 23. *de refor.*

An annus, qui intercedere debet ab una ad aliam ſuſceptionem Ordinis, debeat eſſe naturalis, an verò Eccleſiaſticus? Tom. 1. Conſult. 388.

REſp. Sufficere annum Eccleſiaſticum. Ità Sac. Congr. Conc. in una *Cervien.* 16. Novembris 1652. *ad cap.* 13. *ſeſſ.* 23. *de refor.* Et ità etiam declaraſſe Sixtum V. teſtatur Sac. Cong. Epiſc. in una *Carpen.* 6. Decemb. 1588. & in una *Caſenaten.* die 15. Aprilis 1597.

An Regulares de licentia ſuorum Superiorum poſſint recipere Ordines, etiam ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi non exiſtant Monaſteria, in quibus Ordinandi degunt? Tom. 1. Conſult 399.

POſſe, quandò Epiſcopus eſt impeditus. Ità cenſuit Sac. Cong. Concil. in una *Regularium* 16. Novembris 1652. *ad cap.* 8. *ſeſſ.* 22. *de Regular.*

An

An Regulares, qui ob occupata, devaſtata, vel combuſta ab hæreticis propria Monaſteria, ſe conferunt ad aliam Civitatem, poſſint ordinari ad titulum paupertatis, etiam ſi careant Monaſteriis, & Conventibus, præſertim, ſi hujuſmodi Regulares ſint in Ordine Subdiaconali, vel Diaconali jam conſtituti? Tom.1. Conſult.408.

NOn poſſe: quia carent Conventu in illa Diœceſi Sac. Congregat. Conc. 14. Auguſti 1648.

An, Epiſcopo per Sedem Apoſtolicam notoriè ſuſpenſo, poſſint illius ſubditi cum literis dimiſſorialibus Capituli Eccleſiæ Cathedralis validè Ordines recipere ab Epiſcopo viciniori? Tom.1. Conſult.423.

AFfirmativè, ſi declaratus fuerit ſuſpenſus per declarationem: nam etiam ſi eſſet notorium quatuor, vel quinque perſonis non ſufficeret. Sacr. Congreg. Concilii in una *Flandriæ* 15. Novembris 1653. *ad cap. 10. ſeſſ. 7. de refor.*

TRes Clerici à ſuo Epiſcopo reprobati in examine ad Ordines Sacros, fuerunt abſque dimiſſoriis ipſius Epiſcopi ad eoſdem Ordines ſacros ab Epiſcopo alterius Diœceſis promoti, unus ad titulum beneficii eadem die promotionis erecti redditus ſcutorum 20. cum onere Miſſarum. Alii duo ad titulum Capellaniarum redditus ſcutorum 40. ab eodem Epiſcopo alienæ Diœceſis collatarum per duos dies ante promotionem ad dictos Ordines; Cumque proprius Epiſcopus prætendat, tam dictum Epiſcopum ordinantem, quam Clericos ordinatos incidiſſe in pœnas expreſſas (in cap. 8. ſeſſ. 23. de refor.) innovante (cap. 2. & 3. de temp. Ord. in 6.) Ideò quæritur:

An verè incurrerint? Tom. 1. Conſult.424.

AFfirmativè. Sac. Congr. Concil. in una *Sarzanen.* ſeu *Brugnaten.* 4. Auguſti 1654. ad d. cap. Conc.

At vide ſuſius *Tom. 3. Conſult. 13. num. 1. & ſeqq. hoc eodem tract.* Ac *de Immunit. Tom. pariter 1. Conſult.* 103. *Tom. 2. Conſult. 66. & iterum Tom. 3. Conſult. 8. ac Tom. 6. Conſult. 57.*

De Ordinibus collatis ab Abbate non benedicto. Vide de Abbate Tom. 1. Conſult.364. & 365. 366. ac Tom.4. Conſult. 158.

An Nuncii Apoſtolici poſſint Ordines conferre in aliena Diœceſi? Vide de Nunciis Tom. 2. Conſult. 1.

An ſuſcipiens primam tonſuram ab alieno Epiſcopo abſque dimiſſorialibus proprii Ordinarii, & in fraudem fori laicalis, ac munerum eorum privetur privilegio fori? Ubi multa etiam de aliis Ordinibus omninò videnda pro præſenti materia. Vide de Immun. Tom. 2. Conſult.66. & Tom.6. Conſult.17.

An Epiſcopus, qui Ordinando, per alium ipſis Ordinandis faciebat porrigere materiam, quam poſtquam tetigerant, ipſe proferebat verba, dicendo: Accipe poteſtatem conficiendi Sacrificium &c. *ac ritè ſe gerebat in hoc munere?* Tom.1. Conſult.70.

NEgativè; quare Epiſcopus acriter eſt monendus, & hujuſmodi ordinati iterum ordinandi ſecretò, & ſub conditione. Quod ſi hæc publica ſunt, indèque ortum ſcandalum publicè reiterentur. Hucuſque D. Pignatellus.

(Additio Compendiatoris ad eundem.

Avellino. Al Veſcovo. Illuſtre, e Reverendiſſimo Signore come fratello. *Nel riferirſi avanti Noſtro Signore il caſo, che con lettere del Sig. Cardinale Arciveſcovo di Benevento, ſi è inteſo eſſer a V. S. occorſo nelle collationi degli Ordini Sacri col porgerſi agli Ordinandi la materia dal Maſtro delle Cerimonie, mentre veniva da lei proferita la forma dell' Ordine, eſſendoſi rappreſentato le reordinationi da lei perciò fatte, come da Sua Eminenza extra tempora, la Santità Sua col parere di queſti miei Eminentiſſimi Colleghi Signori Cardinali Generali Inquiſitori per cautela de' reordinati, e de' reordinanti rilaſcia loro la ſoſpenſione, da eſſi forſe incorſa, & anco à cautela, diſpenſa con li medemi in utroque foro, & à qualunque effetto di ſopra l' irregolarità, che haveſſero incorſa per haver miniſtrato ne' ſuoi ordini, e quanto à quelli, che reſtaſſero con pretenſione di doverſi per tal cauſa riordinare, la Santità Sua in tanto, che qui fra' Conſultori Teologi, e Canoniſti ſarà il dubbio con più accuratezza, e maturità conſiderato per l' opportuna riſolutione, non vuole, che da loro venga innovata coſa alcuna, e Dio la proſperi. Roma 13. Luglio 1697.*

Di V. S. come fratello. Il Card. Cibo.

Et re maturè perpenſa, Sacra Congregatio Sancti Officii Inquiſit. fer. 5. die 1. Auguſti ejuſdem anni decrevit, quoad ſupradictos reordinatos eſſe prudenter illuc uſque actum, quoad alios verò, qui iterum ordinati non fuerant, eſſe reordinandos ſub conditione ad formam Pontificalis Rom. non ſervatis tamen interſtitiis, & extrà tempora, habilitando, & diſpenſando forſan inhabiles ad quæcumque Beneficia, & Dignitates, etiam Curata, ac exercitium Ordinum. & abſolvi mandavit eoſdem ab irregularitate ex exercitio Ordinum forſan contracta; Eandemque facultatem conceſſit Eminentiſſimo Archiepiſcopo Beneventano, non ſolum pro ſuis ſubditis, ſed etiam ut valeret eandem facultatem communicare aliis Epiſcopis. Et ità ad amuſſim obſervatum quoad omnia fuit.

De Ordine quoad litteras dimiſſoriales aliqua. Vide de Immunit. Tom.3. Conſult.8.

1 *An Epiſcopus Clericum ratione originis, vel domicilii alteri Epiſcopo ſubditum, poſſit ratione beneficii, quod in Diœceſi ſua obtinet, ad Sacros Ordines promovere quamvis beneficium ipſum ad congruam ſuſtentationem ſufficiens non ſit, poſito tamen, quod dictus Clericus ad titulum ſufficientis patrimonii ordinetur?*

2 *An Ordinandus ratione beneficii indigeat litteris teſtimonialibus Ordinarii originis, vel domicilii de vita, & moribus, aliiſque requiſitis, vel ſatis ſit de illis conſtare Epiſcopo ordinanti per informationem in ſuo Tribunali legitimè aſſumptam?* Tom. 2. Conſult. 13.

Quoad 1. Dubium vide etiam *Tom. 1. Conſult.* 424.

SIt regula quoad utrumque dubium: Epiſcopus Diœceſanus poteſt ordinare ſine alterius licentia habentem in ſua Diœceſi beneficium, vel dimiſſorias illi concedere, ut ab alio Epiſcopo ordinetur. Ità Gloſ. *in cap cum nullius de temp. ordin. in 6.* ubi Jo: Andr. *ſub princ.* Archid. Anchar. & Butr. *num.* 1. Gemin. *num. 5. & ſeqq.* ac multi alii.

Quoniam habens in Diœceſi beneficium, ibi reſidet, quandiu illud poſſidet, fitque Diœceſanus, ac Civis, contrahitque domicilium, Bartol. *in l. heres abſens §. proindè ff. de iudic. & l. 1. num. 15. ff. de nunc.* Abb. *in cap. poſtulaſti de for. comp.* Campan. *num.* 17. Boer. *dec.* 206. *num.* 20. ac alii. Idque etiam ſi Beneficiatus actu abeſſet à loco beneficii: quia neceſſitas juris reſidendi facit ſortiri domicilium. Panorm. Butr. in *d. cap. poſtulaſti num. 4. de for. comp.* Imò id locum habet, etiam ſi beneficium non requirat reſidentiam, neque in illius Diœceſi, cum tex. in *d. cap. cum nullus* ſimpliciter loquatur. Ità DD. *add. tex.* Add. ad Quar. *v. Ordo* Ricc. *in prax. for. Eccleſ. reſol.* 258. Ugol. *d. cap.* 26. §. 3.

Quod quidem procedit, etiam ſi Beneficium ſit tenue, imò tenuiſſimum: Nam quamvis verum ſit, quod ad titulum beneficii tenuis non poſſit quis ordinari ex Trid. *ſeſſ. 21. c. 2. de reform.* non tamen ex hoc habetur, quod habens beneficium, etiam tenuiſſimum in Diœceſi, non ſit Diœceſanus, atque ſubjectus Epiſcopo Diœceſis, ac proindè, quod non poſſit ab eo ordinari ad titulum patrimonii, & beneficii ſi-

mul

Digitized by Google

mul ex rationibus allatis. In jure antem, quæ de beneficio diſponuntur, locum habent in quocumque beneficio, etiam tenuiſſimo, itant, quod decernitur in Tridentino *ſeſſ.23.c.6. de refor.* ſeilicet, Clericum poſſidentem beneficium gaudere privilegio ſori, tam in civilibus, quam in criminalibus, comprobetur in quocumque beneficio. Navar. *de hor. canon. c.21. num.11.* Azor. *par. 1. lib.*10. *cap.* 3. aliique. Et commuiter, ſi Ordinarius adjiceret beneficio tenui patrimonium ſufficiens, poſſit ab eo Epiſcopo ordinari, ut per Ugol. Ric. & alios cum Campan. *num.*12. qui etiam fatetur, Epiſcopum, qui conſerret Ordines ſubdito ratione tenuis beneficii, & non habenti ſupplementum patrimonii, non incurrere pœnam contra promoventem alienum ſubditum, ſed adverſus promoventem abſque ſufficienti titulo.

Si tamen Epiſcopus conſerret beneficinm extero in fraudem, ut illi conferat Ordines, non poſſet ei Ordines, conferre, juxtà Piaſec. in *pr. Epiſ. par.1. cap.1.* Ric. *reſol.*262. & alios. Miouſque poſſet quis ordiuari ab Epiſcopo beneficii, quandò eſſet teuuiſſimum, ratione præſumptæ fraudis, Barboſ. *par.2. all. g 3. num.*45. Campan. *d. cap.*8. *num.*12. qui etiam refert, à Sacra Congregatione Concilii reſponſū fuiſſe, promotum ab alieno Epiſcopo ratione beneficii tenuiſſimi eſſe malè promotum, ipſumque proptereà ſuſpenſum ab executione, & Ordinatorem à collatione per annum. Quod autem nou auſim credere, adſuerit fraus.

Quale autem ſit beneficium tenuiſſimum? Sotus *de inſt. lib.*10. *quaſt.*5. *art.* 3. ait, eſſe illud, quod non attingit ducatos octo, quod placuit Barboſæ *d. num.*45. Auctor verò praxis Epiſc. *v. beneficium* §.3. *par.*1. & Piaſec. *in pr. cap.1. n.*10. volunt eſſe redditus annui quatuor ducatorum, quibus adhęrent alii, adeo ut uſque ad ducatos ſeptem incluſivè dicatur tenue.

Imò Garz. *de benefic. part* 4. *num.*3. id extendit ad beneficium manuale, & ad uutum amovibile, nam licet ad illius titulum quis promoveri noo poſſit, ut tradunt communiter DD. ratione tameu illius, poterit ad alium titulnm ordioari ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi eſt beneficinm, ut docent Gemin. & Franch. in *d. cap. cum nullus*, aliique. Ampliantque ut iocum obtineat, etiam ſi non habeat beneficium iu titulum, ſed in Commendam perpetuam ad utilitatem Commeudatarii. Nam iſta reputatur titulus Canonicus, ſivè habet vim tituli. Garz. *loc. cit. n.* 19. Barb. *part.*2. *alleg.* 4. *n.* 50. ac alii.

Item ampliant, ut locum habeat, ſivè ſit beneficium, propter quod recipit Ordinem, ſive non, cum tex. in *d. cap. cum nullus* generaliter, & indiſtinctè loquatur, ut ait Gloſ. *ibi v. Eccleſiarum*. Undè ſi beneficium haberet certum Ordinem aunexum, puta Subdiaconatus, poterit ab eodem Epiſcopo ratione talis beneficii, etiam ad alios Ordines promoveri. Ugol. *de poteſt. Epiſc. d. cap.* 26. §. 3. Barb. *eodem arg. par.*2. *alleg.*4. *n.*50. & Ric. *in d. pr. reſol.*258. *n.*2.

Ac tandem inqniunt, non ſolum poſſe eum ordinare Epiſcopom beneficii, ſed etiam cum eo diſpenſare in interſtitiis, & in illegitimitate ad Ordines minores. Garz. *cap.*5. *n.* 14. & Barboſ. *cit. num* 454. Nam cum ſit illius ſubditus ratione beneficii quoad Ordines, eſt quoque ſubditus quoad omnia concernentia dictos Ordines, & illis annexa, juxtà *l.* 2. *ff. de juriſd. omn. iud.*

Obſervat tamen Garz. *d.p.*2. *cap.*4. *n.*15. quod Epiſcopus, in cujus Diœceſi eſt beneficium, poteſt ordinare, vel dare litteras dimiſſorias, etiam ſi beneficium eſſet ſubjectum alteri Epiſcopo quoad collationem.

Notandum item eſt, quod ad hunc effectum requiritur poſſeſſio pacifica beneficii, itaut non ſufficiat ſola collatio, ſeù titulus: Nam ad hoc, ut quis efficiatur de foro, neceſſarium eſt, quod habeat beneficium cum effectu, juxtà Trid. *ſeſs.* 21. *cap.* 2. *de refor.* Ricc. *d. reſol.*258. Novar. *num.*20. & alii.

Atque ità cenſuit Sagra Congregat. Conc. cum alias, tum noviſſimè in una *Caſtrenſi Ordinum* ſub die 24. Martii 1668. *ad cap.* 8. *& cap.*13. *ſeſs.* 23. *de refor.* quæ cum ſibi præpoſita fuiſſen hæc eadem dubia, ad 1. cap. reſpondit affirmativè, niſi adſit fraus, & ad 2. etiam affirmativè, juſſitque dari declarationem. Nam ſufficit, quod promovendus ſit notus ordinanti, ut illum ordinare poſſit, etiam ſine litteris teſtimonialibus. Ciarlin. in *controv. for. cap.* 46. *num.* 24. & Gratian. *diſcept.* 430. *num.* 1. *&* 2. Quæ teſtimoniales ſemper debent concedi ab eo, qui eſt melius edoctus de vita, & moribus ordiuandi, itaut ſi quis nullius Diœceſis ſit ordinandus, licet dimiſſorias ab Epiſcopo viciniori accipiat, tamen teſtimoniales dantur à Prælato inferiori, tanquam melius edocto. Novar. in *Som. Bull. Tom.* 1. *tit. de ordin. extr. temp. num.* 6.

Obtinens autem litteras, ſeu privilegium à Sede Apoſtolica, ut promoveri poſſit à quocumque Antiſtite Catholico, ſeu alias ab Epiſcopo non ſuo, uon poteſt uti tali indulto, niſi habeat commendatitias ſui Ordinarii. Si ſecus fiat, ordinans à collatione Ordinum per annum, & ordinatus à ſuſceptorum Ordinum executione, quandiù Ordinario promoti videbitur expedire, eſt ſuſpenſus ex *loco citato*. Itaque in iſto caſu non requiruntur dimiſſoriæ, ſed ſolum Commendatitiæ, proprii Ordinarii. Tolet. *lib. cap.*49. §. *quarta* Quaranta *v. Ordo* §. *ſuſpenſionis pænam*, ac alii. Quod limitat Tolet. *loc. alleg.* cum declaratione Sacræ Congregationis, ut non habeat locum in collatione primæ tonſuræ: quia hoc loco non continetur Ordinum appellatione.

De Ordinatione Græcorum, & Latinorum, ubi ad id genus effata varia, veluti Canones. Tom.3. Conſult.6. Item vide Tom.5. Conſult.61.

IN *cap. cum ſecundum de temp. ordin.* Latini à Græcis, & Græci à Latinis ordinari nou debent, ritum ſuum mutando, ſed quiſque ritum ſuum cuſtodire debet; Undè neque poteſt Epiſcopus Latinus ſuo ſubdito Clerico Latino licentiam dare, ut ordinetur à Græco Epiſcopo ritu græco, ſed ſolum ritu latino, *cap. quod translationem de temp. ord.* Abb. *in d. cap. cum ſecundum*, Azor. *tom.*2. *lib.*3. *cap.*48. *q.*14. Alias ordinatus non recipit Ordinis executionem, ut colligitur *ex d. cap. quod translationem*, videlicet eſt ipſo facto ſuſpenſus.

Imò neque ipſe Epiſcopus Latinus habens ſub ſe Græcos ſubditos, poteſt eos græco ritu ordinare, ſed tantum latinè Latinus ordinare poteſt, & prò Græcis debet habere Epiſcopus Vicarium græci ritus, qui eos græco ritu ordinet, *ut cap. quoniam de offic. iud. ord.* Alias enim, qui ordinatur contrà ritum ordinantis, vel ordinati, eſt ipſo jure ſuſpenſus. Majol. *lib.*3. *cap.*32. *n.* 1. *& lib* 4. *cap.*32. *n.* 2.

Si tamen Græcus laicus mutet domicilium ad Eccleſiam Latinam ſe transferendo, vel ipſe Græcus ſubditus Epiſcopi Latini conſentiat tranſire ad ritum latinum, & latinè à Latino Epiſcopo ordinari, id fieri poterit, ſed non ordinabitur in Sacris, niſi promittat, & voveat caſtitatem, ſaltem implicitè. Quod ſi uxorem habeat, non poterit à Latino ſic ordinari, niſi cum uxoris conſenſu voveat continentiam. Gloſ. *in cap. quoniam, & cap. Nicena* 31. Imola *in cap. cum olim num.* 6. *de Cler. coniug.* Alias ordinatus erit irregularis. Latinus verò laicus noo poteſt, etiam mutando domicilium, ſe transferre ad ritum græcum, & ordinari à Græco ad titulum Eccleſiæ græcæ, etiam cum conſenſu Epiſcopi Latini: Quia id jus Canooicum, ſeu Pontifex non permittit, Undè ſi uxorem habeat, & ſic in Sacris ordinetur a Græco, non poterit uti Matrimonio ſecundum veriorem ſententiam. Hoſt. *in d. cap. Quod translationem*, ubi Abb. *num.*3. & Cardin. §. *Quæro in eo*.

Græci ordinati ab Epiſcopis Schiſmaticis, aliàs ritè ordinati, ſervata debita forma, recipiunt quidem Ordinem, ſed non exequutionem. Proindè ordinati ab Epiſcopis Schiſmaticis, correcti, vel emendati, reconciliandi ſunt, & abſolvendi cum pœnitentiis ſalutaribus, dummodò errores, vel ſaltem ſchiſma ordinatoris abjurent in judicio, vel publicè, vel ſecretò pro qualitate facti. In Ordinibus autem aliàs per eos ritè ſuſceptis, miniſtrare non permittantur, niſi cum ipſis ſuper irregularitate, hujuſmodi occaſione contracta, auctoritate S. Sedis Apoſtolicæ fuerit diſpenſatum.

Non ſunt admittendi Epiſcopi Schiſmatici ſivè pro Ordinibus, ſivè pro aliis Sacramentis conſerendis, ſed detinendi donec S. Sedes Apoſtolica conſulatur, & reſponſum habeatur.

Græci ſine litteris dimiſſoriis Epiſcopi Latini Diœceſani ad ſacros Ordines promoti, ſuſpenſi ſunt. Et ſi ſuſpenſi ſuis Ordinibus adminiſtraverint, efficiuntur irregulares, ſicut & Latini; Super hujuſmodi autem, & ſimilibus irregularitatibus diſpenſandi facultas à S. Sede obtinenda eſt.

Si Epiſcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui à Presbytero Græco in baptiſmo chriſmate in fronte de facto fuerit conſignatus, debet illum antea confirmare, ſaltem ſub conditione.

Presbyteri Vidui habitum deſerre debent diverſum ab aliis.

Epiſcopus Græcus non poteſt ordinare in Eccleſia Latina ſecundum ſuum ritum, neque Vicarius id ei concedere.

Sac.

Sac. Congr. Epiſc. in una *Tranen.* 22. Januar. 1602. Eadem tamen Sac. Congreg. in una *Meſſanenſi* 5. Septembris 1606. conceſſit cuidam Epiſcopo Græco facultatem ordinandi Græcos ſuæ Diœceſis, & celebrandi tunc Pontificaliter.

Et Urb. VIII. ad relationem Sacræ Congregationis conceſſit, ut quidam Græci Diœceſis Montis Regalis in Sicilia Ordinari poſſent cum dimiſſorjis Vicarii Capitularis Montis Regalis ab Epiſcopo Coronenſi Græco Melitæ reſidente, accedente conſenſu Epiſcopi Melitenſis; faciente tamen expeditionem hujuſmodi facultatis Cong. S. Offic. 15. Maii 1632.

Romæ verò ex Conſtitut. 34. Clem. VIII. quæ incip. *Sanctiſſimus*, reſidet Epiſcopus Græcus, qui ordinat Græcos Catholicos Græco ritu. Et ex Conſtitutione Urb. VIII. pro regimine Collegii Græcorum; *Curet Protector Collegii specialiter deputatus, ut Græcus aliquis ex Oriente Græco ritu conſecratus Epiſcopus Romæ ſit ad divina officia, atque ordinationes ritu Græco in Eccleſia Sancti Athanaſii peragendas, quique ea ad cæremonias, & ritus Orientalis Eccleſiæ faciunt, docere Alumnos poſſit, & ipſe per omnia ſervet. Qui tamen nullum jus in Collegium, aut in Eccleſiam habeat, atque ad nutum amoveri à Protectore poſſit.*

Græci laici in Italia ſumunt Euchariſtiam ſub utraque ſpecie, quod ab Ordinariis eſt prohibitum.

Non poſſunt Itali Græci prohiberi, nè Sacerdotes in Baptiſmo conferant Sacramentum Confirmationis, juxta Breve Pauli III. & Pii V.

Græci Albanenſes morantes in Sicilia non indigent confirmatione ſuorum privilegiorum à Leone X. & Paulo III. conceſſorum.

Circa obſervationem feſtorum Eccleſiæ Latinæ obſervare debent inſtructionem Clem. VIII.

Græci ordinati ab Epiſcopo ſchiſmatico habilitantur ad executionem ſuorum Ordinum in ritu Græco tantum.

Cum adſcriptis ſervitio Eccleſiæ Græcæ, quæ fuit redacta ad ritum latinum, diſpenſat Papa, ut poſſint ſervire juxta ritum latinum: non tamen poſſunt amplius redire ad græcum.

Græci Itali ad Ordines ſacros promovendi debent accedere Romam, ut promoveantur ab Epiſcopo ad id deputato, & licentia ſuſcipiendi Ordines ab aliis Epiſcopis eſt eis deneganda.

Presbyteri Græci prohibentur latino more, & Latini ritu græco, & alia divina officia celebrare, ex Conſtitutione Pii V. *Providentia*, ubi revocantur omnia privilegia conceſſa in contrarium.

Græci Orientales non admittuntur ad celebrationem Miſſarum, niſi habeant ſeptem Ordines, ſintque ordinati ab Epiſcopo Græco, communionem cum Sede Apoſtolica habente. Ex Conſtitutione autem Innoc. IV. incipiente *Sub Catholica profeſſionis fidei*, Epiſcopi Græci de cætero ſeptem Ordines ſecundum morem Eccleſiæ Romanæ conferre tenentur.

Epiſcopi Græci non poſſunt in Diœceſibus aliorum Epiſcoporum exercere Pontificalia, niſi de ſpeciali licentia Sedis Apoſtolicæ, & facto prius verbo in Sacra Congregatione coram Sanctiſſimo.

Græci non ſunt permittendi orare pro Epiſcopo ſchiſmatico, eorum ordinante, ſed debent orare pro Summo Pont. & eorum legitimo Epiſcopo. Pro Schiſmaticis autem tantum eſt orandum, ut convertantur.

Sunt tolerandi, ſi abſolvant pœnitentes forma conſueta in Eccleſia Occidentali, ſcilicet, *Gratia Sancti Spiritus per meam humilitatem habeat abſolutum, & liberatum.* Vel ita. *Beatiſſime Rex per me humilem, indignum ſervum tuum remitte ſervo tuo &c.*

Iis, ſi fieri poteſt, non permittatur, ut laicis adminiſtrent Euchariſtiam ſub utraque ſpecie. Quoad vinum verò benedictum ſolitum dari infirmis poſt ſumptionem corporis, non ſunt reprehendendi.

Licet in conferendo baptiſmo, ut faciant trinam aquæ aſperſionem, dum dicunt: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.*

Illiterati, ſicuti Latini non ſunt promovendi ad Ordines. Promoti verò non ſunt ſuſpendendi.

Non licet eis curam animarum Latinorum gerere, nec munus Parochi exercere.

Cum Græcis ordinatis ad Ordines ſacros ab Archiepiſcopo Shiſmatico diſpenſatur ſuper irregularitate, prævia fidei profeſſione.

Græcis Diaconis volentibus ordinari ad ritum latinum denegatur licentia.

Catholici Græci ſuſcipientes Ordines ab Epiſcopo Schiſmatico, ignorantes eſſe Schiſmaticum, expediuntur cum profeſſione fidei.

Ordinati ab Epiſcopo Schiſmatico, celebrante, ſunt ſuſpenſi, & irregulares, & diſpenſatio eſt Sedi Apoſtolicæ reſervata.

Græcorum filii, qui Matrem Latinam habent, & more latinorum vivunt, ut Patribus obſequantur, permittitur ſumptio Euchariſtiæ ſecundum ritum græcum, ut videtur eſſe deciſum in Inſtructione Græcorũ editam per Clementem VIII. illis verbis: *Proles ſequitur Patris ritum, niſi prævaluerit Mater latina*, & propterea cum Mater in educatione liberorum videatur prævalere, deberent filii ſervare ritum latinum, etiam in ſumenda Euchariſtia, ad quod ſunt perſuadendi Patres, non cogendi, ſicut nec ipſi filii, ſi velint in ritu græco, dummodo ſit probatus ab Eccleſia, vivere, ſunt impediendi, ſecus ſi velint partim græcè, & partim latinè vivere.

Uxores Græcorum, quamvis eorum more baptizatæ ſecundum inſtructionem Clem. VIII. debent retinere latinum ritum, ſi in reliquis ipſi latinè vivunt, ut conformentur cum propriis viris.

Græci ſervantes ritum latinum non debent audire Miſſam, & ſumere Euchariſtiam more Græcorum, & quem ritum elegerint, debent perfectè obſervare.

Græci Catholici in defectum Sacerdotum græcorum poſſunt juxta ritum latinum confiteri ſacramentaliter, & Sacram Euchariſtiam ſumere.

Græcis habitantibus inter Latinos non permittitur uſus carnium die Sabbathi. Habitantibus verò in Villis, & Terris ſeparatim abſque Latinis, non prohibetur eſus carnium, juxta eorum ritum.

Græci Itali cogendi ad obſervantiam Kalendarii Gregoriani.

Non poſſunt Græci ſuſcipere Ordines ab Epiſcopo ſchiſmatico, ſed potius à Latino, & ſic ordinati poſſunt permitti, ut celebrent ritu græco.

Cum mulier græca, mortuo ejus viro Presbytero, diſpenſatur, ut cum alio contrahere poſſit, non obſtante Græcorum conſuetudine, quod relicta Presbyteri alteri nubere non poſſit.

Nequeunt ob inopiam tritici in pane ordeaceo conſecrare.

Denegatur Græcis Presbyteris facultas audiendi Confeſſiones Latinorum.

Denegatur facultas græcis Presbyteris celebrandi Miſſam lingua græca cum conſecratione in azimis, ſecundum ritum latinum.

Cum Græcis, qui ſuſceperint Ordines minores ritu græco diſpenſatur, ut ad Ordines ſacros ritu latino promoveantur, dummodò omnes quatuor Ordines Minores, juxta ritum latinum ſuſceperint, vel ſi quemquam omiſerint, ſuppleant.

Presbyteris græcis poteſt concedi licentia celebrandi Miſſam ritu græco. Ubique Itali græci prohibentur exercere exorciſmos.

Contrà Græcos, qui poſtquam tranſierunt ad ritum latinum, redeunt ad ritum græcum, ſi non revertantur ad ritum latinum, gravibus pœnis procedendum eſt.

Nullatenus debent Græcis aſſignari Eccleſiæ Latinorum, ut in illis celebrent ritu græco.

Cum eo, qui à ritu latino tranſit ad ritum græcum, non diſpenſatur, ut in ritu græco manere poſſit.

Sacerdos ritu latino contrahens Matrimonium cum muliere ritus græci, præviis examine, abjuratione, & reaſſumptione habitus Clericalis, reconciliatur.

Diaconus ritus Græci habilitatur ad ſuſcipiendum Presbyteratus Ordinem ritu latino, dummodò amplius non redeat ad ritum græcum.

Cum iis, qui ſunt ritus latini non diſpenſatur ad ſervanda jejunia ritus græci.

Cum Græcis primam tonſuram more latino ſuſcipientibus diſpenſatur, ut poſſint ad omnes alios Ordines, etiam Sacros, & Presbyteratum ritu græco promoveri.

Sacerdotes Catholici Rutheni poſſunt in caſu neceſſitatis, & devotionis in Eccleſia Catholicorum ritus latini Altaribus, Calicibus, & veſtibus ſacris eorundem Catholicorum uti, & Miſſam celebrare, ritu tamen Rutheno, ac etiam Sacerdotes Catholici in Eccleſiis Ruthenorum non ſchiſmaticorum celebrare, ritu tamen latino, ſecluſo ab utraque parte omni ſcandalo.

Sacerdotes Rutheni non Schiſmatici poſſunt confiteri Sa-

cer-

Digitized by Google

cerdoti Catholico ritus latini, & è contra, in caſu tamen neceſſitatis, & ſervata forma inſtructionis editæ ſuper ritibus Græcorum.

Sacerdotes Rutheni adminiſtrant laicis Ruthenis Sacramentum Euchariſtiæ ſub utraque ſpecie.

Ruthenis, qui morantur in Italia, poteſt concedi licentia celebrandi Miſſam ſecundum ſuum ritum, recognitis prius Miſſalibus.

De Clerico minori, qui falſis fidibus ætatis obtinuit Parochialem, & promoto extra tempora ad Ordines ſacros, in quibus curam animarum exercuit. Vide de Parocho Tom. 4. Conſult. 40.

1 *An Archidiaconus, ſive prima Dignitas debeat vocari ad examen Ordinandorum?*

2 *An, & quomodo Archidiaconus de ignotorum ſibi ſufficientia publicè teſtari queat? Ubi ejus officia ad id jam neglecta revocantur in uſum. Qua ratione antiquus ille Eccleſiarum ſplendor reviviſcere poterit, & aſperſa Eccleſiaſticis grad bus contumelia detegi?*

3 *An idem Archidiaconus evocari debeat ad examen per concurſum Parochialium?*

Ubi parerga de Sac. Ordinibus? Tom 4. Conſult. 181.

AD 1. Affirmativè per text. *in cap. noſtrum 9. in cap. ad hæc de offic. Archid.* Campanil. *in diverſ. jur. diſp. 3. num. 17.* Quaranta *in Summ. v. Ordo*, obi habetur, quod officium Archidiaconi eſt Ordinandos primum examinare, & inquirere an habeant ſufficientem titulum, & poſtea illos præſentare Epiſcopo ordinanti ex juribus deductis.

Cum igitur Archidiaconus teſtari debeat de qualitate Ordinandorum Epiſcopo ordinanti, cum juxta Pontificale Clement. VIII. ab illo interrogatur: *Scis iſtos dignos eſſe?* Ex qua atteſtatione peccat mortaliter, ſi pro indignis, & ignotis teſtaretur, *cap. unico de ſcrutinio*, non poterit hoc peccatum evitari, niſi examini interſit.

Et ſanè, ut aliquid de officiis Archidiaconi in explorandis, vel commendandis Ordinum candidatis, quæ temporibus noſtris nimis neglecta ſunt, afferamus, notant Chriſoſt. *lib. 2. de Sacerd. cap. 4.* eam fidem, quæ à vulgi opinione facta eſt, non eſſe præcipuum ſignum, aut unicum, quo qui ordinandi ſunt, debeant approbari. Conſulto itaque egit Eccleſia, quæ & quorundam occulta teſtimonia expoſuit, ut vulgi famam per quoſdam examinari præcipit.

Archidiaconi igitur eniti debent, ut quantum fieri poteſt per ſeipſos omnium Ordinandorum mores, vitamque cognoſcant. Sunt enim ex iis Diaconis, qui ſecundum Evariſtum *ep. 1.* & habetur *in can. Diaconi diſt. 93.* quaſi oculi videntur Epiſcopi, & ſecundum S. Clementem *ep. 1. ad Iacob. Fratr. Domini*, cui conſentit Anaclet. *ep. 1.* & Trid. *ſeſſ. 24. de reform. cap. 12.* Sunt Epiſcopi oculi oberrantes, & circumluſtrantes, ut referant ad Epiſcopum. Ij ſunt, qui cum reliqui Diaconi oculorum ſymbolo deſignentur, ipſi potiori titulo totus oculus cenſendi ſunt, ut argumentatur Iſidorus Peluſiota *ep. 29. lib. 1.* Cum ergò oculi ipſi ſint Epiſcoporum, quod Epiſcopi per ſeipſos ob negotiorum multitudinem præſtare non poſſunt, hoc ipſi exequi debent, ut omnes, qui ad Clerum deſtinantur, vel jam Clero inſcripti ſunt, habeant benè notos. Quod facilè præſtabunt primò, ſi inter viſitandum à quibuslibet Sacerdotibus petant, an Clerum ſecum habeant, de cuius ingenio, indole, & moribus plenius inſtruantur. Secundò, ſi eorum, qui ad Clerum aſpirant, vitam per ſeipſos explorent, indolem expendant, ingenium tentent, & à viris fide dignis de eorum vita, ac moribus levi ſaltem cognitione imbuantur. Tertiò, ſi ex præſcripto Concil. Provincialis Mediolanenſis ſub Carolo *titul. quæ ad Sacram. ord. adminiſtr. pertin.* primi omnium, tam ſæcularium, quam Regularium, qui aliquem Ordinem aſſumpſerint, nomina, locum etiam, & tempus, quo ordinati fuerint, confecto ad id ſpeciatim libro deſcripta habeant.

Ad 2. Quamquam Archidiaconus Epiſcopali examini præſens minimè ipſe fuerit, aliis fortè negotiis detentus, quamquam etiam plures offerri Epiſcopo Ordinandos contigerit, ut ferè ſemper contingit, vel alterius Diœceſis, qui cum litteris, ut aiunt, dimiſſoriis ad Ordines admitti ſolent, vel alterius Archidiaconatus, quorum nec vitam exploratam, nec mores cognitos, nec doctrinam compertam habere poteſt; poteſt tamen tuta conſcientia de eorum moribus, & eruditione teſtari, tum quod aliorum teſtimonio inniti, ac fidere queat, tum quod de uniuſcujuſque probitate, ac pietate præſumere debeat, quandiù nempè contrarium ei non apparuerit. Si enim certa ſcientia alicujus inſufficientiam, vel defectum teneat, obligatur eum Epiſcopo prodere, qui rem diſcutiat, & examinet, cujus Epiſcopi ſententiæ, niſi acquieſcat, vix à temeritate immunis habebitur, niſi fortè intolerabilem ipſa errorem contineat. Doctrinam hanc haurire poſſumus ex Innocentii III. decreto *in cap. un. de ſerv. in ordin. facien.* qui eam expreſſius tradit, dum prædictæ quæſtioni reſpondet.

Ad 3. Negativè. Cum enim in Sacra Congregatione Concil. quæſitum eſſet: an facultas de jure antiquo competens Archidiacono examinandi, nedum promovendos ad Sacros Ordines, ſed etiam inſtituendos in Eccleſiis, ut habet *in cap. ad hoc de offic. Archid.* ſit ſublata per Concil. Trident. diſpoſitionem, quæ habetur *ſeſſ. 24. cap. 18.* ubi quoad Eccleſias Parochiales hoc minus demandatur Examinatoribus electis in Synodo. Secundò quatenus ſit derogatum prærogativæ Archidiaconi, ut non poſſit ſolus hæc facere, an ſaltem debeat intervenire cum Examinatoribus, licet ipſe non ſit unus ex deputatis in Synodo? Sacra Congregatio ad 1. cenſuit. Concilium privaſſe Archidiaconum ſua facultate examinandi. Ad 2. reſpond. non debere, niſi ſit unus ex deputatis in Synodo.

Parerga. Ordinati ab Epiſcopo falſo declarantur non ordinati, ſuntque iterum ordinandi, & interim remanent inhabiles ad ſuſcipiendos Ordines, debentque pro rehabilitatione, & diſpenſatione recurrere ad Sedem Apoſtolicam, nec poſſunt in Ordinibus ſuſceptis miniſtrare, ac celebrare.

Ad Ordines Sacros, & Presbyteratum ordinati cum materia porrecta per alium, non autem per Epiſcopum cum prolatione formæ verbis generalibus: *Accipite, &c.* ſunt nulliter ordinati. Quare à quocumque Epiſcopo habente authoritatem, poſſunt ordinari ſecreto extra tempora, & temporum interſtitiis non ſervatis. Quod ſi id publicum fuerit, indèque ortum ſcandalum publicè reiteretur.

Ordinati ab Epiſcopo ſchiſmatico non poſſunt in Ordinibus ſuſceptis miniſtrare, niſi obtenta diſpenſatione Apoſtolica.

Ordinati à prætenſo Epiſcopo, iterum prævio examine ſub identitate, ordinandi ſunt ſub conditione ab Epiſcopo viciniori, concurrentibus debitis requiſitis. Qui Epiſcopus poteſt etiam ſub conditione conferre Sacramentum Confirmationis iis, qui confirmati fuerunt ab eodem prætenſo Epiſcopo.

Contra uxoratum, qui ſe promoveri facit ad Ordinem Subdiaconatus proceditur in Sancto Officio.

Promotus per ſaltum poteſt torqueri in S. Officio ſuper intentione. Quod ſi nihil reſultet, remittendus ad ſuum Ordinarium, ut puniatur, & conſcientiæ ſuæ conſulat.

An Epiſcopus melius faciat, ſi ad Sacros Ordines promoveat pauperes, quam divites. Tom. 4. Conſult. 182.

REſp. omnes quotquot idoneos reperetit ſive pauperes illi ſint, ſive divites. Conſultò tamen, ac maturè Conc. Mediolan. 2. *decret. 27. cum trib. ſeqq.* pauperes præſertim à Parochis ad Sacra Miniſteria properandos monet: Nam & Chriſtus *Luc. 6.* pauperes ad Apoſtolatum promovit, ignobilia, & contemptibilia mundi eligens, ut fortia quæque confunderet 1. *Cor.* Eaque Evangelicæ legis nota eſt. *Luc. 7.* ſive quoad pauperes evangelizentur. Unde etiam primis Eccleſiæ temporibus, vel ſoli, vel ſaltem plures pauperes Cleri Catalogo inſerebantur. Extat ſiquidem lex Magni Conſtantini Imperatoris *l. 3. C. Theodoſ. de Epiſc. & Cler.* nullum deinceps inſtruendum idoneis facultatibus, atque obeundis publicè muneribus opportunum ad Clericorum nomen, obſequiumque confugere, ſed eos de cætero in cæterorum dumtaxat locum Clericorum ſubrogari, qui fortuna tenues, neque muneribus civilibus teneantur obſtricti. Ideòque non temerè fortè ſuſpicabimur, Eccleſiam, quæ pauperum ſanguine plantata eſt, quæ eorundem ſudoribus coaluit, quæ laboribus adolevit, primum juventutis illius vigorem vix recuperare poſſe, niſi pauperes quoque, ſed urbanè, & religioſè inſtituti ad Clericalis Ordinis luxati ruinas reſarciendas requirantur. Maximè verò, cum non jam ad Urbium, ac populoſarum Civitatum culturam, ſed ad viliorem, & ignobilium

bilium Oppidorum inſtructionem Clericorum multitudo, vel induſtria deſiderari videatur; nam parvuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis, *Thren.* 4. Divites autem hujus Mundi ſaturati ſunt, nec tam pane Chriſti, præbituro alioqui delicias Regibus, ſaginaotur, quam onerantur *Geneſ.* 49. Quis autem corruptis nunc Eccleſiç moribus ex divitibus hujus Mundi, ac ſapientibus in Vicis illis, atque ignobilibus Oppidis ad parvulos, pauperesſque in fide nutriendos, niſi parvulus, & ex paupere familia adſtringi ſe patitur? Quis niſi in paupere domo educatus huic ſe officio Eccleſiaſtico addici ſinit, ex quo non niſi tenuia emolumenta decerpantur? At his præſertim officiis reperiendi ſunt, qui defungantur, pinguiores enim redditus, officia, beneficiaque cum plures ambiant, facilius eſt ex pluribus magis idoneos, ſi lubeat, ſeligere, deſeri autem eas Eccleſias, quæ ſunt tenuioris redditus, nec tamen minoris momenti, neceſſum eſt, niſi pauperes aliqui ad Sacros Ordines gerendos præparentur.

Non itaque ſpectanda in promovendis facultas, ſed mens, non adiumenta fortunæ, ſed ornamenta animi. Lege Baronium ad annum 1673. ubi de Gregorii VII. natalibus, paupertate, ac moribus agit.

An Epiſcopus, qui etiam ex indulto Apoſtolico, quod vocant extra tempora, *facultatem habet ordinandi Petrum in tribus feſtis diebus, valeat die Dominico ipſum Petrum in Diaconum ordinare, quem præcedenti die Sabbathi ad Subdiaconatum promoverat? Et ſic ordinatus in quas pœnas incurrat?* Tom. 4. Conſult. 228. ac Vide Tom. 6. Conſult. 78.

SUppoſita diſpoſitione Innocentii III. relata *in cap. litteras veſtras de temp. ord.* ubi dicitur, non licere Epiſcopo aliquem præcedenti Sabbatho à ſe ordinatum in Diaconum, ſequenti die Dominico continuato jejunio in Presbyterum ordinare. Ac etiam ſuppoſito, quod Ordines Sacri ſolum conferendi ſunt in Sabbatho 4. temporum, aut Sabbatho Sancto ante Dominicam Paſſionis *Can. quo die, can. ultim. 75. d. cap. Eo de temp. ord.* Trident. *ſeſſ. 23. cap.* 8. Negativè reſpondetur.

Nam dicta diſpoſitio procedit, etiam ſi continuato jejunio naturali ab Epiſcopo, & ab Ordinandis duobus diebus duos Sacros Ordines conferat. Salzed. ad Dia z, *cap. 25. lit. C.* & Barboſ. *in dict. cap. litteras num.* 2. cum aliis Doctoribus.

Quare Epiſcopus hoc modo ordinans eſt ipſo jure ſuſpenſus à collatione illorum Ordinum, quos ſic contulit, ideſt utriuſque Sacri, ſecundum multorum ſententiam *per d. cap. litteras*. Maiol. *lib. 3. cap. 24. num.* 13. Barboſ. *ibi num.* 4. cum aliis. Recipiens verò ſic duos Sacros Ordines ſecundum magis communem eſt ſuſpenſus ad executione poſterius recepti tantum *d. cap. litteras*. Maiol. *lib. 3. capit. 24. nu.* 13. Navar. *cap. 25. n.* 71. & alii. At vide melius *d. tom.* 6.

1 *An laici Græci in Italia poſſint ritè promoveri ad primam tonſuram, & conſequenter ad Minores Ordines ab Epiſcopis Latinis ritu græco, vigore aſſertæ eorum conſuetudinis?*

2 *An Græci promoti ab Epiſcopis Latinis ad primam tonſuram ritu latino, poſſint ſubinde ad ritum Græcum tranſire?*

3 *Quo ritu cenſeri debeant Græci ab Epiſcopo Latino ordinati?*

4 *An in ritu græco conferatur prima tonſura ſeorſim à Lectoratu, & Ordinibus Minoribus?* Tom. 5. Conſult. 61. ac vide Tom. 3. Conſult. 60. hujus tractatus.

AD 1. Negativè per text. *in cap. cum ſecundum 9. de temp. ord.* Azor. *tom. 2. lib.* 3. *cap.* 48. *q.* 14. & nos *tom. 3. Conſult. 59. num. 1. & 2.* Quia implicat, quod Epiſcopus Latinus poſſit ritu græco promovere Græcos, præcipuè quia in ritu græco non confertur tonſura, niſi ſimul cum Lectoratu, Epiſcopus autem Latinus non ſolum confert tonſuram ritu græco contra morem Græcorum, ſecundum quem vel ſeorſim, vel coniunctim confertur cum Lectoratu ab Epiſcopis Græcis, vel conferunt altera die minores poſt jam collatam primam tonſuram, quod implicat fieri ritu græco à Latinis Epiſcopis.

His accedunt aliæ rationes, quas diximus Tom. 3. Conſult. 60. ut ſupra citatum eſt.

Ad 2. Negativè, prout alias declaratum fuit à Sacra Congregatione S. Officii in *Hydruntina* 16. Martii 1644. & in *Larinenſi*, ac *Sypontina* 7. Jul. 1677. Nam Græci taliter promoti ab Epiſcopo Latino, ſi tranſeant ad ritum græcum abſque diſpenſatione Apoſtolica, ſuſpenſionem incurrunt executionis Ordinum. Maiol. *de irregular. lib. 4. c. 32. num. 2.* & nos *ad Conſult. 59. num. 1. & 54.*

Ad 3. Cenſendus eſſe illius ritus, cujus Eccleſiæ ſervitio ſunt adſcripti, ut elicitur ex dicta declaratione S. Officii 4. Jul. 1613.

Ad 4. Negativè: Halliet. *de Sacram. Ord. part. 2. in append. ad ſect. de tonſur. Cler. art. 2. §. 1. num. 2.* ibi: *Græci Eccleſiaſtica tonſura ritum cum Lectoris collatione confundunt.* Clarius Morivus *de Sacram. Ord. exerc. 15. de tonſur. Cler. cap. 4. num. 1. decretal.* ubi refert verba Eulogii, ſive Ritualis Græcorum, & conſtat ex Eulogio illuſtrato à Jacobo Goar. *fol.* 235. atque colligitur ex Bulla Innoc. IV. §. 19. decernentis, omnes quatuor minores Ordines conferri debere Græcis ſecundum morem Eccleſiæ Romanæ, abrogato eorum ritu, cujus vigore ſolum Lectoratum olim accipiebant, omiſſis tribus aliis minoribus:

Quare propoſitis infraſcriptis dubiis in Sacra Congregatione Conc.

1 *An ſcilicet, ſuſcepta prima tonſura latino ritu, poſſit quis inſigniri minoribus Ordinibus ritu græco, & ſic an validè, ac licitè Ordinatus?*

2 *An poſſit contrahere Matrimonium tanquam Clericus Græcus?*

Sacra Congregat. in Hydruntina *die 21. Maii* 1584. *reſpondit ad 1. negativè, & Oratorem eſſe validè, ſed non licitè orduatum, ideoque ſuſpenſum ab exercitio Ordinum, & inhabilem ad alios ſuſcipiendum.*

Ad 2. Negativè.

An Regulares, qui nullitatis ſuæ profeſſionis conſcii, ſe ad Sacros Ordines promoveri faciunt, incidant in pœnas Conſtitutionis B. Pii V. incip. Romanus Pontifex? *Ubi plura initio diſcutiuntur de Ordinibus Sacris collatis, ſeu receptis ſine titulo legitimo beneficii, vel patrimonii, vel penſionis vel Religioſæ paupertatis.* Tom. 5. Conſult. 77. Item quoad Beneficium in Patrimonium vide Tom. 9. Conſult. 189. à num. 69. uſque ad 78. Et quoad pœnas contra Ordinantes, & Ordinatos à num. 92. uſque ad 159.

EX Conc. Calcedonenſe *capit. 6. de quo in C: neminem 70. d.* eos, qui abſolutè ordinantur, ideſt ſine titulo, ut ibi exponunt Gloſ. & DD. decrevit S. Synodus, *vacuam habere manus impoſitionem, & tale factum non valere ad iniuriam Ordinantis. Et in C. Sanctorum Canonum 70. d.* ex Conc. Urb. II. *Sanctorum Canonum ſtatutis conſona ſanctione decernimus, ut ſine titulo facta ordinatio irrita habeatur;* Unde ex hoc textu aliqui putant, Ordinatum ſine titulo eſſe ipſo facto irregularem. Sed communis ſententia docet per verba præmiſſa inferri ſuſpenſionem latæ ſententiæ, quam violantes efficiuntur irregulares. Navar. *in man. cap. 27. nu.* 245. Sayr. *lib. 4. de cenſur. cap. 14. n.* 16. ac alii. At communis ſententia docet, requiri hic titulum beneficii, vel patrimonii ſufficientis. Suarez *num.* 2.

At *in cap. cum ſecundum Apoſtolum de præb.* Innoc. III. correxit Canones ſupradictos, benignius agere cupiens, ſtatuitque, prædictos ſine titulo Ordinatos non eſſe ſuſpenſos, ſeu non eſſe irritam ordinationem, ſed illis tandiu per Ordinantes, vel ſucceſſores eorum provideri debere de ſuſtentatione, donec beneficia conſequantur. Quod etiam decernitur in *cap. Accepimus de ætat. & qualit.* Et quamvis videatur, quod ſucceſſor non debeat luere pœnas ſui prædeceſſoris, hoc tamen non habet locum, quia non fit in punitionem, ſed ad tollendum opprobrium Cleri ut inquit Gloſ. *in d. cap. Cum ſecundum v. ſucceſſores:* Nam cederet in opprobrium Cleri, ſi quis Clericorum cogeretur aliquo vili modo ſibi victum quærere, addit etiam quod Eccleſia punitur: quia non reſiſtit Ordinanti, quod tamen non placet. Ubi eſt enim iſta Eccleſia, quæ poſſit, ac debeat reſiſtere? Ratio ergò eſt: quia

bona

Digitized by Google

bona Eccleſiæ ſunt pro alimentis Miniſtrorum, ideòque eo ipſo, quod quis factus eſt Miniſter debet de bonis ipſius ſuſtentari, & ita communiter illum textum intelligi à Doctoribus teſtatur Suarez *loc. cit. num. 6. cum alleg.*

Epiſcopum verò non poſſe excipere de inhabilitate contra eos, quos ipſe ordinavit, ſed tantum contra Ordinatos à ſuis prædeceſſoribus, tradit Gloſ. *in d. cap. cum ſecundum v. licet*, & habetur *ex d. cap. Accepimus*.

Quod ſi Epiſcopus non examinavit Oidinatum, ſed commiſit alteri examen, nempè Vicario, vel Archidiacono, aliiſque Examinatoribus, teneri eos, qui examinaverunt, docet Gloſſa *in d. cap. cum ſecundum v. ſucceſſores*, quem ſequuntur Quaranta *v. obligatio Epiſcopi*, Marchin. *de Sacram. Ordin. tract. 2. part. 6. cap. 7. difficul. 4.* quia negligenter ſe geſſerunt, & ſi non habeant undè alant teneri Epiſcopum. Verum id difficultatem patitur; Nam de jure debet ipſis provideri de beneficio competenti, hoc autem non poteſt præſtari ab alio, quam ab Epiſcopo. Deindè obligatio tranſit ad ſucceſſorem Epiſcopum, quamvis ipſe negligens non fuerit, *d. cap. Accepimus, & cap. ſecundum*. Quod ſatis declarat, quod obligatio eſt penes Epiſcopum. Et ſi ratio habeatur culpæ, eſt in culpa Epiſcopus quoque, quod Miniſtris negligentibus committat examen: Nam per ordinationem acquirunt jus, ut ſuſtentetur de patrimonio Eccleſiæ, ac proindè obligatio ſubminiſtrandi alimenta, aut providendi de beneficio eſt penes illum, apud quem eſt adminiſtratio Patrimonii Eccleſiæ.

Quod verò ſpectat ad ſubminiſtrationem alimentorum, Epiſcopus ſtatim tenetur in conſcientia illa ſubminiſtrare abſque eo, quod contra ipſum intentetur aliqua actio; quia ſtatim ac conſtat de Ordine, compelli poteſt Epiſcopus ad alendum, donec provideat de beneficio *dict. capit. Accepimus*.

Quod procedit, etiam ſi habeat aliundè vivat; Nam unicuique reddendum eſt, quod eſt de ſuo jure, ſive indigeat, ſive non indigeat.

Idem quoque dicendum eſt in caſu, quo Summus Pontifex concedit, ut quis poſſit à quocumque Epiſcopo ordinari, nempè quod ſubminiſtrare neceſſaria alimenta taliter ordinato ſine titulo pertineat ad proprium Epiſcopum Ordinati: Proprius autem Epiſcopus intelligitur ille, qui debet concedere dimiſſorias Ordinando: Nam Summ. Pontif. concedendo, ut quis ordinari poſſit à quocumque Epiſcopo, ſolum tollit Impedimentum, quod obſtare poteſt, ne poſſit ordinari, non autem habilitat pro ſuſcipiendo Ordine, ſed ſupponit, prout de jure habilitatum, aut habilitandum.

Sed Trid. *ſeſſ. 21. cap. 2. de reform.* ſtatuit, ut nullus Clericus ad Sacros promoveatur, niſi prius legitimè conſtiterit, eum beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens pacificè poſſidere; ad patrimonii autem, vel penſionis Eccleſiaſticæ titulum ordinari non poſſint, niſi quos Epiſcopus judicaverit pro Eccleſiarum ſuarum neceſſitate, vel commoditate, conſtito tamen prius de tali titulo, ejuſque ſufficientia, & Canonum antiquorum pœnas ſuper his innovavit; Undè ex hoc Trid. decreto aliqui dicunt ſolum innovari pœnas *d. cap. cum ſecundum* Tolet. *cap. 48.* Sayr. *lib. 4. cap. 14. num. 16.* Gutier. *pract. queſt. lib. 2. cap. 65. num. 11.* ac alii. Sed verior ſententia ex ſtylo Curiæ, & S. Pœnitentiariæ recepta eſt, quæ diſtinguit, atque aſſerit, omnes d. Conſtitutiones, & Canones innovari reſpectivè, ſcilicet; Quod ſi ordinatus quis fuerit ad Sac. Ordines ſine titulo beneficii, vel patrimonii, vel penſionis, ſciente Epiſcopo, ſeu Epiſcopi culpa, ſolum in hoc caſu innovata eſt pœna *d. cap. cum ſecundum*, ut ſcilicet Epiſcopus teneatur ad alimenta, ipſe verò ordinatus non eſt ſuſpenſus; Si autem Ordinatus fuit ipſe ſolus in culpa, quia finxit titulum per falſa inſtrumenta, tunc ipſe ſolus pœnas incurrit, nimirum ſuſpenſionis ex *d. cap. Sanctorum*. Et ità tenet Sanch. *opuſc. lib. 7. cap. 1. dub. 35. num. 12.* cum Navarro, & Salzedo, & eam probabiliorem, & in praxi receptam ait Reginal. *lib. 32. tract. num. 72.* cum aliis.

Hæc autem ſuſpenſio relaxari nequit, donec ità promotus aſſequatur ſufficientem, & legitimum titulum pro congrua ſui ſuſtentatione, durante enim cauſa ſuſpenſionis, debet durare, & ſuſpenſio, *arg. legis ſemper in civitate 5. §. negationes ff. de iur. immunit.* Et etiam ſi non relaxetur ſuſpenſio quoad Ordines exercendos, rehabilitari tamen poteſt quoad beneficia conſequenda, removendo ſuſpenſionis cauſam, quæ eſt defectus tituli. Removeri autem nequit; niſi mediante conſecutione beneficii, vel patrimonii.

Patrimonii autem appellatione ſtrictè, & in ſuo primevo ſignificatu intelligitur res patris, ſeu hæreditas, quæ à patre provenit filio, *leg. quantitas 72.* Extenditur tamen, & communiter accipitur, atque intelligitur pro omnibus rebus, & bonis, quæ undecumque obvenerunt alicui, & ſic capitur pro ſubſtantia, & facultate illius, *leg. munera 2. & leg. quantum 10.* ubi Gloſ. *C. de patrim. lib. 10.*

In ea duas conditiones præcipuas requirit Sac. Conc. Trid. Prima eſt, ut illud, quod pro patrimonio exhibetur verè, hoc eſt actualiter, & cum pleno jure actualiter poſſideatur à promovendo. Secunda ut ſit conſtitutum in re fructifera: quia ſatis eſſe debet ad vitam ſuſtentandam.

Ex donatione conſtitutum efficitur irrevocabile poſt ſuſceptos ſacros Ordines: nam donatio facta eſt ob cauſam oneroſam, ſcilicet ob Matrimonium ſpirituale, reſpicitque tertiam perſonam, nempè Epiſcopum ordinantem, qui cum non ordinaſſet, niſi ſub ſpe donationis irrevocabilis, & aliter tenebatur illum alere. Salzed. ad Diaz. *cap. 18. num. 17.* Mantic. *lib. 5. recopil. tit. 6. lib. 1. gloſ. 9. n. 8.* ac alii.

Idem quoque tenendum eſt de reſignatione beneficii, ad cujus titulum fuit ordinatus, etiam ex cauſa permutationis, non facta mentione d. qualitatis, videlicet, quod fuerit ad illius titulum ordinatus. Talis enim reſignatio, & permutatio eſt ipſo jure nulla, obſtante d. decreto Concil. cujus diſpoſitio non poteſt per æquipollens adimpleri, ut diximus, & reſolvit Rota in *Aretina Plebis* 4. Decemb. 1600. coram Millino, & in *Mutinenſi Canonicatus* 19. Novembris 1602. coram Litta.

Conſtitutum verò à Matre ex integra ejus dote, nulliter conſtituitur, ſive quia Mulier non poteſt remanere indotata, quantumvis alienatio neceſſaria, & privilegiata ſit, ut latè Merlin. *de pignor. lib. 2. tit. 1. q. 18. à nu. 12. & ſeqq.* ſive quia concernit præjudicium aliorum filiorum Rota *dec. 420. num. 1. part. 1. rec.*

Præterea *in cap. Per tuas 37. de Simon.* Si quis rogavit Eccleſiæ Rectorem, ut eum ad Eccleſiæ ſuæ titulum præſentaret ut ordinari poſſet firmiter promittens nunquam in Eccleſia ſua aliquam petere portionem, ad eum titulum ordinatus eſt ſuſpenſus, ut non poſſit in ſic ſuſceptis miniſtrare, neque ad ſuperiores aſcendere, donec cum eo diſpenſetur. Et *cap. penult. de Simon.* Si quis aliquem ordinaverit, vel ad Ordinem præſentaverit, promiſſionem, vel juramentum ab eo recipiens, quod ſuper promiſſione ſua non inquietabit eum. Ordinator à collatione, præſentator ab executione Ordinum per triennium, & Ordinatus abſolutè, ſeu tali fiduciario titulo ab ordine ſic ſuſcepto, donec à Sede Apoſtolica diſpenſationem meruerit obtinere, noverint ſe ſuſpenſos. Has pœnas innovatas eſſe a Trident. *ſeſſ. 21. cap. 2. de reformat.* Henriq. *lib. 13. cap. 37. num. 2.* Avil. *part. 2. diſputat. 2. dub. 5. concluſ. 1.*

Non dicitur fictum, vel fiduciarium patrimonium ex eo, quod in inſtrumento adſit conditio, ut bona reverti debeant ad donatorem, caſu quo ordinatus fuerit proviſus de ſufficienti beneficio Eccleſiaſtico declaravit Sac. Congreg. Epiſc. in *Carpenſi* 6. Decembr. 1588. ibi Carpenſi Archiepiſcopo. *La clauſula, che ſuole apporſi nelle donationi, che ſogliono farſi a Chierici per titolo ad ordinarſi, cioè che la coſa donata debba ritornare al donante ogni volta, che il promoſſo conſeguiſca beneficio, ò altro titolo, è valida, e non vitia la donatione.* Vel conſequatur alia bona ſibi ad ſuam congruam ſuſtentationem ſufficientia. Eadem Sacr. Congr. in *Eugubina* 22. Maii 1590. dummodo ſit certorum redditum ad vitam ſuper certis bonis, donec ſit ſufficienter proviſus. Eadem Sacr. Congregat. in eadem *Eugubina* 1. April. 1596. Idque non obſtante, quod bona ſint ſita in aliena Diœceſi. Eadem Sacr. Congr. in *Leodienſi* 6. Mart. 1600. Et quod Patri, vel Fratribus donantibus nihil remaneat pro eorum victu, dummodò donatio ſit realis, firma, legitimè facta, & tot bonorum, ut fructus aſcendat ad taxam in illa Diœceſi firmatam. Eadem Sac. Congr. in *Aretina* 10. April. 1590. Quæ tamen aſſignatio non ceſſat per proviſionem amovibilem. Eadem Sac. Congr. in *Brixienſi.* 26. Januar. 1616. Ita quidem, ut pœnæ ſolum habeant locum, quando conſtat, donationem fictè factam fuiſſe, ſecus ſi dubitetur tantum, ſed non plenè conſtet: quia in dubio judicandum eſt in favorem actus, & ſtatus Eccleſiaſtici. Bonac. *tom. 3. diſput. 3. queſt. 1. punct. 8. numer. 9.*

Patrimonium verò hypothecis ſubiectum perindè eſt ac ſi eſſet falſum: Nam ordinatus non poterit ex illis bonis ſuſtentari, ſi creditor de iis ſibi ſatisfieri voluerit: quia tranſierunt cum onere hypothecæ. Bonac. *loc. citat. num. 16.* & declaravit Sac. Congr. Epiſc. in *Ugentina* 6. Octob. 1617. Id tamen non obtinet, quando bona hypothecata, vel emphyteutica, deductis oneribus, ſufficiunt ad congruam ſuſtentationem.

Ea-

Digitized by Google

Eadem Sac. Congr. in Faventina 9. Maii 1614. & Sac. Congr. Conc. ſępius, quæ etiam die 2. Junii 1609. cenſuit, poſſe ſuper cenſibus perpetuis cohærentibus rei immobili, & cum legitimis cautionibus, & dummodò proprietas cenſus ſit talis ſummæ, ut in caſu reſtitutionis, & converſionis in bona ſtabilia, vel loca montium non vacabilia, annui redditus decenti ſuſtentationi promotorum ſufficiant, quodque in caſu hujuſmodi reſtitutionis cenſuum debitores teneantur pretium deponere penes ædem ſacram, vel perſonam fide, & facultatibus doneam, ad effectum inveſtiendi in aliis cēſibus ejuſdem qualitatis, vel in bonis ſtabilibus, vel in locis montium non vacabilibus, ad quod inveſtimentum faciendum teneantur ipſi ordinati ſub pęna ſuſpenſionis. Minuſque procedit quando donator, vel aſſignator patrimonii alias hypothecati promiſit evictionem, & habet alia bona libera, ex quibus eā pręſtare poteſt: quia tunc ratio ceſſat, & multò magis quando ipſa bona donata, vel aſſignata, deductis oneribus realibus, ſufficiunt promotis ad ſuſtentationem. Ita etiam declaravit Sac. Congr. Epiſc. in *Faventina* 9. Maii 1614.

Et quamvis aliqui velint, quod poſſit quis promoveri ad ſacros Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines ad titulum beneficii, cujus fructus lucrari non poteſt, niſi poſt ſuſceptum Presbyteratus Ordinem, quod cum primis ſentit Barboſ. *de de poteſtat. Epiſc. allegat.* 19. *num.* 29. Attamen hæc doctrina, ejuſque obſervantia in jure ſubſiſtit; quia ſic promotus multis modis à ſuſcipiendo Sacerdotio poſſet impediri, & ità contra intentionem Sac. Conc. ad mendicandum cogeretur; Ideòque hanc doctrinam repudiavit Sac Congr. Conc. in *Vicenſi* 26. Septemb. 1623. Poterit tamen propter talęm ſpem ordinari cum patrimonio minori ſolito, ut cenſuit Sac. Congr. Epiſc. in *Comenſi* 12. Novembr. 1597. Vel etiam cum patrimonio ſufficienti aſſignato, donec ad Presbyteratus Ordinem promotus fuerit, ut cenſuit Sac. Congr. Conc. in eadem *Vicenſi* modò relata. Ità etiam non eſt admittenda doctrina Dianæ *par.* 5. *tract.* 10. *reſol.* 48. *de promoto ad titulum fidejuſſionis alimentorum*: Nam Sac. Cong. hunc titulum non admittit, licet promiſſio ſit in tuto poſita ſuper bonis ſtabilibus. Sed requiri patrimonium rei certæ, de cujus fructibus poſſit ordinatus liberè diſponere. Ita etiam cenſuit 6. Junii 1589.

Multòque minus ad titulum annuæ præſtationis ſub hypotheca omnium bonorum, ut declaravit Sac. Congr. Conc. 12. Januar. 1619. Vel ſalarii præſtandi per Communitatem. Eadem Sac. Cong. in *Stabienſi* 28. Octobr. 1613. Secus autem ſi ſalarium ſit certum, ſufficiens, & irrevocabile, ac ſub vera, efficacique bonorum obligatione debeatur. Eadem Sac. Congregat. in *Laudenſi* 12. Decembr. 1615. Vel ſaltem uſusfructus ſufficientis ad congruam ſuſtentationem. Sac. Cong. Epiſcop. in *Senenſi* 15. Febr. 1595. Etiam ſi ſit ſufficiens coniunctim cum beneficio, non autem diviſim, ſi adſit neceſſitas, vel utilitas Eccleſiæ. Eadem Sacr. Cong. in *Compſana* 30. Junii 1593. Ac in una *Melphitana* 17. Sept. 1647. & Sac. Conc. in *Iſclanenſi*, ac alibi ſæpius. Sicut etiam de eo, qui habet patrimonium, vel beneficium per ſe ſufficiens iunctis diſtributionibus quotidianis, cenſuit eadem Sac. Congr. Epiſcop. in *Senenſi* in hunc modum:

Archiepiſcopo: Congr. Epiſc. habita ſententia Congregationis Conc. decrevit, Clericum poſſe promoveri ad Ordines Sacros, etiam Presbyteratus ex redditibus beneficii eos ſe ad ſuſtentationem inſufficientis, cum redditibus patrimonii itidem inſufficientis, modò ſimul coniunctis, ipſi alimenta commodè ſuppeditentur, & Archiepiſcopus illum duxerit ordinandum pro neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ.

Idem cenſuit in *Verenenſi* 6. Decembr. 1636. At non ita, ſi cum beneficio, aut patrimonio inſufficienti jungantur eleemoſynæ, anniverſaria, ſalaria Confraternitatum, aliaque emolumenta, quæ ex celebratione Miſſarum, & exercitio Sacrorum Ordinum, ſi ad eos promoveantur, habebunt, vel ſi Epiſcopus obliget ſe ex fructibus Menſæ ſupplere, quod deerit. Undè Sac. Congr. Epiſc. in *Felitrana* 20. Febr. 1590. ità Epiſcopo reſcripſit:

La Santità di Noſtro Signore, e la Congregatione hanno approvato il penſiero di V. S. in volere ordinare i Chierici à titolo della Menſa di coteſta Catedrale per la careſtia, che hà di Sacerdoti, non potendo per la povertà de' patrimonii, e de' beneficii, come già ſcriſſe, provedere alli biſogni della Dioceſe altrimente, hà ben detto S. B. che quando V. S. haverà da provedere à qualche Parochiale, ò al ſervitio d' altre Chieſe, debba dare avviſo de' caſi particolari, che non glie ſi mancarà dalla Santità ſua d' opportuno ſuffragio; Fratanto s' aiuti à rimediare nel miglior modo, che può. E Dio la proſperi.

Vel ſi poſſit licitè habere reliquum ex honeſto aliquo artificio, puta muſicæ, grammaticæ, picturæ. Ita etiam cenſuit Sac. Congr. Conc.

Ii verò, qui ad titulum Maſſæ communis in Eccleſiis receptitiis promoventur, licitè promoveri poſſunt, ſi hæ conditiones concurrant; Quod redditus ſint fundati ſuper rebus ſtabilibus, & tutis, quod numerus participantium ſit certus, & pars cuique contingens tanta, quæ ſufficiat ad congruam ſuſtentationem; quod taliter ordinati intelligantur obligati illi Eccleſiæ, tanquam Beneficiati ejuſdem, quod promitti poſſint ad celebrandum, licet patrimonium amiſerint per antiqua debita, quod iis ſufficiens, ſeu congrua pars negari poſſit, donec vixerint, modò velint inſervire, quod illis detur inſtar diſtributionum quotidianarum, etiam quando ſunt impediti ſervire ſine propria culpa, puta propter infirmitatem &c. Secus ſi voluntariè abſint, etiam ſtudiorum cauſa. Ita de mandato Clem. VIII. ſæpius reſcripſit Sac. Congr. Epiſc. præſertim in *Caputaquenſi* 20. Febr. 1601. in *Guardienſi* 17. Sept. 1591. in *Lavellenſi* 25. Januar. 1593. in *Bitettenſi* 18. Octob. 1594. in *Brunduſina* 12. Septemb. 1598. in *Compſana* 8. Junii 1593. & in *Melphitana* 17. Septemb. ejuſdem anni, in *Larinenſi* 3. Januar. 1594. & in *Averſana* 2. Julii 1562. Extatque hac de re decretum Sixti V. die 28. Febr. 1590. hujus tenoris.

Che non oſtante la di lui Coſtitutione, e ſenza incorrere le pene contenute in quella, i Veſcovi poſſano promovere i Chierici aſcritti alla participatione della Maſſa commune di qualche Chieſa, purche queſti tali reſtino obligati al ſervitio, e la participatione conſiſta in frutti di beni ſtabili, & redditi certi, e ſicuri, e baſtanti per la congrua ſuſtentatione. Con queſto però, che ſi preſcriva un numero proportionato all'entrate, il quale non ſi ecceda, e li promovendi per il tempo, che tarderanno à partecipare della Maſſa, habbino aſſicuratione per gl' alimenti con publico contratto.

Idem ſæpè cenſuit Sacr. Congr. Conc. præſertim in *Melphitenſi Ordinationis* 26. Auguſti 1662.

Idem quoque dicendum eſt de promoto ad titulum Coadiutoriæ, ſi tantum interim indè percipiat, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiat: quia hic non minus beneficiatus eſt, titulumque habet, ac mittitur in poſſeſſionem, quam coadiutus; Sanch. *opuſc. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 35. *num.* 4.

Vicaria verò temporalis, omniaque alia beneficia manualia nō ſunt legitimi tituli, ut poſſit quis ad ſac. Ordines promoveri: quia titulus neceſſarius ad Ordines debet eſſe perpetuus ex Trid. At Vicaria perpetua legitimus titulus eſt, quia comprehenditur ſub diſpoſitionibus text. *in cap. Conſtitutus*, ibique Abb. *cap. Michael. de fil. Presbyter. cap. poſtulaſti de reſcript.* ac alii alibi; Servari tamen debet conſuetudo, ſivè ſtatutum ſervitii biennalis pro quolibet Ordine ſacro, antequam Ordinatus participet de fructibus, ut cenſuit Sacr. Congr. Epiſcop. in *Andrienſi* 10. Aprilis 1620. & 4. Maii 1621. Non tamen promoveri quis poteſt ad titulum Seminarii Sacra Congregat. Epiſc. in *Bononienſi* 1. Septemb. 1572. quæ ità declaravit;

Clerici Seminarii non poſſunt promoveri ad aliquem Ordinem Sacrum ad titulum ipſius Seminarii, niſi pro ſervitio beneficii uniti Seminario, & tunc cum aſſignatione certi annui redditus; Undè ſic promoti vivere honeſtè poſſint, & prædicta aſſignatio ceſſare debebit, poſtquam ipſe aliundè proviſus fuerit de congrua ſuſtentatione.

Neque Doctor Inſignis Univerſitatis titulo Doctoratus, de quo ſuſpicio non poſſit eſſe, quod mendicare cogatur, ut declaravit Sac. Cong. Epiſc. in *Vulturarienſi* 6. Octob. 1597. in *Oſtunenſi* 3. Jul. 1601. Hinc Sac. Congr. Conc. ſub die 13. Septemb. 1637. noluit concedere licentiam alienandi ſuum patrimonium D. Auguſtino Barboſæ octo ex voluminibus editis viro, ut æs alienum, quod contraxerat, ſolvere poſſet: Nam Conc. Trid. expreſsè petit pacificam beneficii poſſeſſionem, & patrimonium verè ab eis poſſideri; graduatus autem ſolam ſpem habet, quæ multis modis impediri poteſt.

Similia habentur in reſolutione trium dubiorum per Sacram Congregationem Epiſc. & Regul. facta pro Epiſcopo Aretino ſub Sixto V. quæ ſunt hujuſmodi:

E ſtato eſpoſto in Congregatione un memoriale di V. S. con conſulta di quattro dubii, delli quali eſſendoſi fatta relatione à Sua Beatitudine, col parere di queſti miei Illuſtriſſimi Signori, per riſolutione le dico in queſta quel tanto, che s' è degnata la Santità Sua riſpendere

Sopra il primo. Se il Veſcovo ordinante i Chierici d' altra Dioceſe, havendo fede de' requiſiti per lettere patenti de' loro Veſcovi, ſia obligato di far' altra diligenza, che d'eſſaminargli quanto all' idoneità; Si dice eſſer mente di Sua Beatitudine,

che

Digitized by Google

che gl' Ordinarii habbino da fare con i Sudditi, che gli dimandaranno le Dimiſſorie, la debita diligenza ſopra tutti i requiſiti, che conforme al Concilio, e Sac. Can. debbano concorrere negl' ordinandi, e coſtandogli di eſſi nell' iſteſſe lettere Dimiſſoriali, che concederanno, habbiano da farne fede ſopra le coſcienze loro, & in queſto caſo con ſimili Dimiſſorie il Veſcovo ordinante non habbia da fare altra diligenza ne' ſuddetti requiſiti, eccettoche nell' eſſame ſopra la ſufficiente letteratura.

Sopra il ſecondo. Se ſia valida la conſuetudine d' alcuni luoghi, dove è ſolito per careſtia de' Sacerdoti promoverſi ad Ordini ſacri quei, che ſopra i beni d' altri hanno aſſicuratione del vitto, e coſe neceſſarie, con cautione certa, ſenza haver altro titolo, ò patrimonio, e ſe ne' luoghi poveri ſi potrà dire patrimonio ſufficiente quello, che renderà 25. ſcudi d' entrata ogn' anno. Si dice quanto al primo capo, che la Santità Sua non approva queſta tal conſuetudine, volendo, che il patrimonio, à titolo del quale l'ordinando deve promoverſi, ſia coſa certa de' frutti della quale poſſa diſporre liberamente, e però prohibiſce l'oſſervanza di eſſa in tutto, e per tutto; Quanto al ſecondo capo ſi laſcia all' arbitrio dell'Ordinario il giudicare la ſufficienza del patrimonio per la diverſità de' luoghi, potendo in uno eſſer baſtante, quel, ch' in altro ſarà, purche ſi avvertiſca, che i beni ſiano proprii dell' Ordinando, ſicuri dalle ſimulationi de' contratti, & altre, che in ſimil caſo da amici, e parenti ſi ſogliono fare.

Sopra il terzo. Se l'anno, che dee interporſi dalla promotione dell' uno all' altro Ordine Sagro, debba eſſer di 12. Meſi compiti, ò pure baſta, che ſiano paſſati i quattro interſtitii, i quali alle volte per la varietà delle feſte mobili occorrono, prima, che finiſca il duodecimo Meſe? Hà detto Sua Beatitudine, che ſi deve attendere il corſo di quattro interſtitii, e non del tempo di 12. Meſi compiti.

Nunc reſpondetur ad quæſtionem ex Conſtitutione Beati Pii V. 75. *Romanus Pontif.* ſupradictæ pęnæ latæ à jure communi, & à Conc. Trident. innovatæ contra Clericos ſæculares in Sacris ordinatos ſine titulo, ſeu fictio titulo beneficii, ſeu patrimonii, ſeu penſionis, extenſæ ſunt contra Clericos Religioſos non profeſſos, & alios Clericos ſæculares more Religioſorum in aliqua Congregatione viventes, in qua non non fiat profeſſio propriè dicta, itaut vel promoveri debeant ad titulum Religioſæ paupertatis, id eſt profeſſionis validæ, & propriè dictæ, vel ad titulum beneficii, vel patrimonii, vel penſionis, & inſuper ſtatuit, ut Epiſcopi, qui prædictos Religioſos, ſeu Religioſorum more viventes abſque aliquo ex prædictis titulis ordinaverit, ſententiam ſuſpenſionis per annum à collatione talium Ordinum ipſo facto incurrat. Ipſi verò promoti contra hanc Conſtitutionem careant eorundem Ordinum executione, ut miniſtrare non poſſint, ideſt, ut ſuſpenſionis ſententiam ipſo facto incurrant, quod ſi hanc ſuſpenſionem miniſtrando violaverint, privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, & aliis gratiis conceſſis privari eos decernit, & ut irregularitatem incurrant, & alias pęnas in dicto decreto Conc. Trid. contentas, à quibus cenſuris, & pęnis à ſolo Romano Pontifice abſolvi poſſint.

Atque ex his aſſero, quod hæc Conſtitutio procedit, non ſolum de prædictis perſonis ſi non emiſerint propriè dictam profeſſionem, ſed etiam ſi eam emiſerint, ſed, irritam. Ità Garz. *de Beneſ. part. 2. capit. 5. num.* 12. Item procedit contra Ordinatos cum dubio de validitate profeſſionis, ſi verò reperiatur nulla, vel irrita. Garz, *ibi.* cum Rot. Roman. Undè ſi profeſſio erat nulla, & invalida duo reperiuntur in iſta profeſſione exceſſus: unus eſt, quod promotus fuit abſque litteris dimiſſoriis ſui Ordinarii, videlicet Epiſcopi loci originis, vel domicilii, vel beneficii, qui ſolummodò poſſunt concedere litteras dimiſſorias ſuis ſubditis, *ad cap. Nullus* 3. Superiores autem Religionum in profeſſos tantum habent hujuſmodi juriſdictionem Ordinariam. *cap. ſuper 9. cap. ſignificatum* 11. *de Regular. cap. Ad aures* 5. *de temp. Ord.* Quare die 28. Febr. 1594. Card. Matthejus uti ponens Sacr. Congreg. retulit hoc decretum:

De mandato fel. recor. Sixti V. fuerunt auditi Procuratores Ordinum ſuper declaratione facta à fel. rec. Greg. XIII. ſuper eo, quod Regulares teneantur recipere Ordines Sacros, vel dimiſſorias ab Epiſcopis, in quorum Diœceſibus ſunt Monaſteria, in quibus ipſi tunc degunt, & idem Sixtus dixit, Regulares poſſe concedere dimiſſorias ad Epiſcopum Diœceſanum, qui ſi abfuerit, ad quemcumque, dummodo ab Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam.

Ergò non profeſſis non poſſunt concedere dimiſſorias ad Ordines, atque adeò ſi promotus non eſt verè profeſſus debet promoveri cum litteris dimiſſoriis ſui Epiſcopi, & non Pręlati Religionis, & aliter promotus malè eſt promotus ex Conc. Trid. *ſeſſ. 23. cap. 8. de reform.*

Alter exceſſus eſt, quod fuit promotus ad titulum fictum ſuæ Religionis, cujus non eſt profeſſus. Titulus enim Religionis non ſuffragatur non profeſſo, & ideò volens canonicè promoveri ad Sac. Ordines, debet exhibere ſufficiens patrimonium, vel beneficium eo modo, quo Clerici ſæculares tenentur exhibere, ut declaravit, & decrevit Pius V. ex Conſtitutione.

Ideòque qui ſciens, ſuam profeſſionem eſſe invalidam, ſe promoveri facit, ordinatur ſine titulo, ac proindè non ſolum peccat mortaliter, quia facit contra jus commune, cum ad Sac. Ordines aſcendat abſque ullo titulo patrimonii, beneficii, aut profeſſionis validè, ac propriè dictæ, ſed etiam manet ſuſpenſus. Sayr. *libr. 4. de cenſur. capit.* 33. *num.* 14. aliique.

Hoc tamen primò non procedit contra emittentes tria vota ſubſtantialia Religionis ſimplicia in Societate Jeſu: quia iſti ſunt verè Religioſi ex Conſtit. Greg. XIII. cum declaratione Sac. Congr. apud Garz. *loc. cit. num.* 13. & Sanch. *opuſc. lib. 7. cap. 1. dub. 35. num. 9.*

Secundò, non procedit contra eum, qui putabat bona fide, ſuam profeſſionem validam eſſe, aut ſciens eſſe nullam propter juſtam cauſam, Superioribus volentibus, eum promoveri, non eſt auſus detegere nullitatem ratione ſcandali, aut damni gravis imminentis, non poterat effugere ſine ſcandalo. Sanch. *de Matrim. lib. 7. diſp. 37. num.* 43. cum Navarro.

QUidam Apoſtolicum Indultum ad Sacros Ordines extra legitima tempora ſuſcipiendos obtinuit, ſolita verborum formula conceptum, nempe: (Et ſubinde ad Sacros Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus Ordines tribus Dominicis, ſeu aliis feſtis diebus continuis, vel interpoſitis, etiam extra tempora à jure ſtatuta, Apoſtolica authoritate concedere, & indulgere &c.) Itaque cum Epiſcopus die Sabbathi quatuor temporum Subdiaconatu initiavit, proxima verò die Dominica Diaconatu, ſubſequenti verò altera die Dominica Sacerdotium eidem contulit; Nunc quæritur:

An iſte ritè ordinatus fuerit? Tom. 6. Conſult. 78. ac vide Tom. 4. Conſ. 228.

TEnendum eſt, ritè ordinatum fuiſſe. Gloſ. *in l. ejus Militis §. Militia ff. de Teſtam. Milit.* Nam quando quis poteſt dupliciter rem agere, nempe ſecundum jus commune, & ex privilegio abſque ſolemnitatibus juris communis, quocumque modo eam agit, validè, ac ritè agit, nempè ſive de jure communi, ſive de jure privilegiativo, ut habet Gloſ. *ibi. v. Quocumque modo.* Qui autem habet indultum ſuſcipiendi Ordines ſine ſolemnitatibus juris communis, poteſt utroque modo illos ſuſcipere; Nam jus commune ſemper illi aſſiſtit, & poteſt Indulto non uti. Et rurſus poteſt redire ad Indultum: quia durat, donec durat poteſtas ſuſcipiendi Ordines, cum ſit in ordine ad ipſam, ut habetur etiam ex *d. l. Militis*, *§. Militia.*

Quod adeò verum eſt, ut etiam ſi non conſtet, quod ordinatus voluerit uti Indulto, debet ordinatio ritè ſuſtineri, tanquam de jure ſpeciali privilegiativo facta. Imò etiam ſi voluiſſet de jure communi ordinari, & deficeret aliqua ſolemnitas, deberet quoque ſuſtineri ordinatio de ſpeciali jure per *text. in l. ſimiles ff. de Teſtam.*

Confirmatur: quia diſpenſatio cum ſit relaxatio obligationis legis, non tollit diſpenſatio uſum juris communis, ſi eo velit uti, alias non eſſet gratia, ſed gravamen.

An Epiſcopus in Eccleſiis Parochialibus exemptis tempore Viſitationis, poſſit, etiam invitis Regularibus, conferre Sacros Ordines, ac Chriſma, aliaque Pontificalia exercere? Vide de Regular. Tom. 7. Conſult. 7.

An ad Epiſcopum pertineat concedere Dimiſſorias prò ordinandis Clericis Eccleſiarum Parochialium Regularium ſæcularizatarum &c. Vide de Regul. Tomo 7. Conſult. 8.

An Clericus, qui de homicidio inquiſitus, indicia torturæ diluit, durante nihilominus communi exiſtimatione populi, illum prò homicida reputantis, cenſendus ſit irregularis, ut promoveri nequeat? Vide de Irregul. Tom. 7. Conſult. 19.

An filius legitimus ſuppoſitus illegitimus, ut in caſu poſito, poſſit aſcendere ad Sac. Ordines? Vide de Irregul. Tom. 7. Conſult. 40.

An Eunuchi ad Sacros Ordines admitti poſſint? Ubi de mutilatione, ac diſpenſatione ab ipſa parvula. Et quid quo ad eorum Matrimonia? Tom. 7. Conſult. 66.

EVnuchi ad Ordines non admittuntur, niſi morbi cauſa ſit, aut violentia aliena factum. Probatur 1. ex can. 1. Conc. Niceni, & refertur in *C. Si quis à Medicis d. 55.* Can. *Apoſtolicus*, quem citat Conc. Nicenum eſt 21. Itaque genus hoc irregularitatis, etiam longè ante Nicenam Synodum ſumpſit exordia, eamque ſtabiliunt Apoſtolorum Canones 21. & 22. Nec differt ab hujuſmodi mandato Apoſtolico, quod *Deut. 23. num. 1. Non intrabit Eunuchus*, inbuit, *attritis, vel amputatis teſticulis in Eccleſiam Domini.* Illa *in Eccleſiam* puto, etiam ſi naturæ vitium, aut hominum injuria factum fuerit, nihilominus fuiſſe in lege præſcriptum, ne Sacerdotio fungerentur. At in nova de voluntaria abſciſſione agitur qualem experiri voluit Origenes, qui ab Alexandrino Epiſcopo Demetrius ea de cauſa fuit depoſitus. Euſeb. *lib. 6. cap. 7. & 17.*

Secundò: quia irregularitatem incurrunt mutilantes membra alteri, vel ſibi, aut majorem partem membri voluntariè, aut culpabiliter eodem modo, ſicut occidens, ut *c. ſi Evangelia 55. d. cap. 1. de Cler. pugn. in duel. c. ult. de homic. in 6. de Cenſur.* Clem. *un. eod. tit.* & ibi Gloſ. *v. Mutilat.* Sayr. *lib. 6. de cenſ. cap. 15. num. 5.* Molin. *tract. 3. diſp. 69. n. 2.* ac alii: Nam in hoc caſu major criminis deformitas apparet, quam ſi unum, aut alterum digitum, aut membri partem alteri quis abſciderit. Ac etiam in permittente ſe caſtrari ob quamcumque cauſam, etiam cauſa cantus, quicquid dixerit Paſqualig. *in ſuis deciſion. moral.* contrà quem invehitur Raynaudus *peculiari libello contrà Paſqualigum puerorum emaſculatorem*, excepta tantum cauſa neceſſitatis ob ægritudinem *d. can. ſi quis ægritudine 55. d. cap. ſignificavit*, ac alibi Menoch. *de arbitr. caſ. 570. num. 14.* Sayr. *de cenſuris lib. 6. cap. 7. num. 14.* ac alii.

Cur autem tantopere caſtrationem Canones deteſtentur, cauſæ quamplures ſunt. Primò: quia magno vitæ periculo ea mutilatio peragitur, ideòque tales, ut homicidæ ſui ipſius habentur. Deindè quia vigor etiam mentis interſit, & malignitas quædam, puſillitaſque accedit, quia corpora deteriora fiunt, Id quod in bellicis quoque cernimus. Tertiò, nè ſic quidem tentatio vitatur, neque voluptatum voluntas exauditur. Quartò, erat etiam vetitum civilibus legibus Epiphan. *hær. 6.* Juſtin. *orat. ad Anton.* Quintò, contumelioſum erat tot virginibus, & continentibus ſi caſtitas ferro quærenda Chriſtianis, non de gratia Domini crederetur. Sextò. Miniſtri Cybeles, aliique acuta ſilice ſibi pondera demebant, ut illic loquitur, & crudeli, ſtolidaque ſuperſtitione dæmoni ſerviebant, alii plumbi, & cicutæ frigore continentiam brevem mentiebantur. Itaque noluit illis Eccleſia ſuos ſimiles vel eſſe, vel videri, memor, continentiam eſſe donum Dei, quod ſervata operis Dei integritate, nos auctori ſuo conſecraret.

An autem id procedat etiam ſi delictum ſit occultum, affirmant Gloſ. *in cap. fin. de corp. vit.* Sayr. *lib. 7. num. 12.* Suarez *diſp. 51. de irregul. ſect. 2. num. 7. & 8.* & alii multi quorum ſententia eſt magis communis.

An debilitans membrum alicui, v. gr. excæcando oculum, illo tamen integrè remanente, aut claudum reddendo, non abſcindendo crura, efficiatur irregularis? Diſtinguendum cenſeo, quod ſi talis ſit debilitatio, ut indè poſteà neceſsè ſit venire ad truncationem, erit debilitans irregularis. Suar. *diſp. 44. ſect. 2. num. 11.*

Dubius verò de mutilatione an debeat ſe cenſere irregularem? Communis affirmat apud Sayr. *lib. 6. cap. 2. num. 16.* Reginald. *lib. 30. num. 12.*

Diſpenſare autem ſuper irregularitate ex mutilatione, ſi caſus ſit occultus, poteſt Epiſcopus, etiam ſi ſit voluntaria mutilatio. Si tamen ex delicto ſit, vigore Conc. Trid. *ſeſſ. 24. c. 6.* Garz. *par. 7. cap. 11. num. 29.* Si autem ſit publica voluntaria, non poteſt Epiſcopus diſpenſare ad recipiendos Ordines, vel beneficium Curatum obtinendum, poteſt Epiſcopus diſpenſare ex jure communi, ut ex magis recepta. Garz. *n. 26. & 29.* Niſi quando quis ſeipſum mutilavit, aut ſua culpa ab alio mutilatus eſt, & membrum non eſt occultum, ſed notoria mutilatio, tunc enim ſolus Papa diſpenſat. cap. *ſignificavit de corp. vit.* Covar. *in Clem. ſi furioſus par. 1. num. 7.* Molin. *d. diſp. 70. in fin. tract. 3.* aliique. Si autem ſit occultum membrum, ſeù non patens omnibus, tunc Epiſcopus diſpenſare poteſt, ut miniſtret in ſuſceptis, excepto Altaris miniſterio, Avil. *par. 7. diſp. 3. dub. 2. concl. 2.* cum Angelo Sylveſtr. Tabien. & aliis.

Quo verò ad eorum Matrimonia. Si Eunuchus, ſive ſpado, ſive caſtratus careat utroque teſticulo, quia defecti ſibi fuerunt, non poteſt contrahere Matrimonium *arg. l. ſervus, §. & ſi puerum, ff. de l. Aquil.* Bart. *in l. ſi is, qui prò empt. ff. de uſucap.* & ponit Addit. & Abb. *in cap. quod ſedem de frig. & malefic.*

Aut Spado non eſt caſtratus, & tunc, aut non erigit, nec poteſt emittere ſemen, & ſimiliter non poteſt contrahere propter naturale impedimentum; Abb. *in d. cap. quod ſedem propè fin. & in cap. conſultationi num. 2. eodem tit.*

Aut poteſt erigere, & emittere ſemen, ſed non ad generationem, & in hoc caſu eſt controverſia inter Doctores: Nam D. Tho: *in 4. ſent. diſp. 34. quæſt. 1. art. 2.* tenet, quod ſi eſſet tanta in impotentem frigiditas, quod impediret ad generandum ſolum, ſed non ad coeundum, tunc teneret Matrimonium: quia hoc eſt ei in remedium, cum non poſſit eſſe naturale perpetuum impedimentum, quem ſequitur Bart. Bell. *in addit. ad Abb. in rup. de frig. & malefic.* & facit cap. *laudabilem eodem tit. in prima part.* ubi videtur ſufficere coitus ad validitatem Matrimonii.

In contrarium facit ratio, quam allegat Abb. *in d. cap. quod ſedem in fin.* quia ex quo non poteſt generare, poteſt uxor dicere: *Ego volo eſſe Mater*, & eam ſequitur Sylveſt. *in Summ. v. Matrimonium* 8. *quæſt. 16.* quam dicunt eſſe communiorem opinionem eamque tenet Goffred. *in Summ. ſub num. 5. eodem tit.* Sed ibidem Navarr. tenet, eum, qui ſectus ſit, & utroque teſte caret, non poſſe contrahere. Et ità diſponit Sixtus V. ſuo Brevi edito 26. Jun. 1587. directo Epiſcopo Novarienſi. Igitur non amplius dubitandum.

An ſuſceptio Sacrorum Ordinum ex metu reverentiali concurrentibus minis, ſit irrita? Tom. 7. Conſult. 77.

AFfirma: quia hujuſmodi metus ſemper excludit conſenſum *ex l. nihil ff. de reg. iur.* Innoc. *in cap. cauſa num. 1. in fin.* & ibi Jo: Andr. *num. 3.* Butr. *num. 10.* & alii, quos in ſpecie ſuſceptionis Sacrorum Ordinum refert, ac ſequitur Rota *deciſ. 1386. num. 3. & deciſ. 1199. num. 6.* coram Pegn. Sicuti hujuſmodi metus reverentialis unà cum minis regulariter ſufficit ad invaliditatem Matrimonii ſpiritualis, ſcilicet profeſſionis religioſæ, quæ liberam voluntatem, & plenam libertatem requirit, ex quo voluntarios Milites aſſumpſit Deus, & coactos Diabolus, ut inquit Gloſ. *in cap. Abb. de his, quæ met. cauſ.* Butr. *in cap. Nullus n. 2. & 10.* aliique, & articulo maturè diſcuſſo, firmavit Rota *dec. 590. num. 2. & 3. & deciſ. 270. num. 3.* coram Merlino cum aliis in *Melevitana nullitatis profeſſionis*, ac alibi ſæpè.

Ad hunc autem metum probandum admittuntur, non ſolùm teſtes ſingulares, ſed etiam indicia, & conjecturæ, *cum* agatur de rebus fieri ſolitis intrà domeſticos parietes. Alex. *conſ. 98. num. 6. lib. 3.* Pariſ. *conſ. 60. num. 20. lib. 4.* aliique.

Neque ſufficit, quod poſteà conſentiat, quia abſentibus Miniſtro, materia, & forma, conſenſus de novo adhibitus Ordinationem revocare non poteſt, & characterem animæ imprimere, Ideòque talis, vel denuò ordinandus, vel ab Eccleſia prò non ordinato declarandus. In quo caſu, ſi caſtitatem non voverit, ſolutus eſt ab ejus obſervantia, ac poteſt nubere. Si verò Ordinationi quidem conſenſerit, ſed caſtitatem vovere minimè intenderit, quin potius animo voluctatus fuerit, non tenetur quidem ex voto ad caſtitatem ſervandam: quia nullum emiſit; Attamen, quia Eccleſia præſumit, metum levem non fuiſſe hujus momenti, ut niſi volentem ad Sacros Ordines adigeret, ideò hujuſmodi hominem ad caſtitatem ſervandam obligat, teneturque ordinatus Eccleſiæ præſumptioni ſe conformem exhibere. & caſtitatem, quam

non vovit, vovere, ad quam etiam abſque voto, communi Eccleſiæ lege, teneretur, quæ omnes Ordinationi conſentientes, niſi gravi metu ad conſenſum adacti fuerint ad ejus obſervationem conſtringit.

Ordinans vero invitum, ideſt injuſto metu compulſum, eſt ſuſpenſus per annum à celebratione Miſſarum *cap.* 1. *d.* 74. Henriq. *lib.* 13. *cap.* 38. *num.* 3.

Reliqua ad rem vide de Monial. *Tom.* 9. *Conſul.* 182.

An Abbates poſſint ſæcularibus Subditis dimiſſorias ad Ordines concedere? Vide de Abbat. Tom. 8. Conſult. 59.

Quid de promoto ad Sacros Ordines poſt contractum Matrimonium? Quidve ad Minores Ordines? Vide de Matr. Tom. 8. Conſult. 63.

De quodam Judæo converſo quoad Ordines, & Matrimonium. Vide de Judæis Tom. 8. Conſult. 77.

An Matrimonium Græcorum poſt ſuſceptos Sac. Ordines ſit validum? Vide de Matrim. Tom. 8 Conſult. 81.

Quot, quaſque pœnas incurrat Religioſus laicus, profeſſus Latinus, qui dimittens habitum regularem, ab Epiſcopo Græco ſchiſmatico ſe facit Græco ritu ordinari? Et reverſus ad Religionem quomodò ſit tractandus? Vide de Regular. Tom. 8. Conſult. 91.

An licitè quis promoveri poſſit ad Sacros Ordines ab Epiſcopo originis ſui Patris? Tom. 8. Conſult. 122. & Tom. 9. Conſultat. 189. præcipuè à numer. 44. uſque ad 53.

AFfirmativè. Probatur ex unica quidem, ſed urgentiſſima ratione: Quia duplex eſt origo, naturalis altera, altera ex privilegio Patris, & ideò poteſt quiſque variare ab una ad alia originem; Vndè licet origo naturalis ſit una, & nemo habere poſſit duas origines naturales, non repugnat tamen, quod quis habeat duas origines, una naturalem, & alteram ex privilegio. Et in hanc ſententiam viſa eſt inclinaſſe Sacram Congregationem Conc. in *Butuntina* 17. Septembr. 1675. licet dictum fuerit *Dilata*. Debet tamen ſic Ordinatus conſulere conſcientiæ ſuæ, an id ſine fraude fecerit. Hanc tamen ſententiam de ordinando, & ante factum non ità facilè auſim amplecti, ſed prævalere dicerem originem naturalem origini ex privilegio Patris.

QUidam ità confeſſus eſt: Quamquam ego eſſem in tali fide, quod Deus non eſſet; nihilominus propter alios meos fines decrevi Presbyteratus Ordinem ſuſcipere, cum mihi videretur ſub hoc prætextu id excuſationi mihi eſſe quoad homines, nè vindictam ſumerem de occiſione mei Patris. Et conſtans in ſupradicta atheiſmi credulitate, Minores, ac Majores omnes Ordines ſuſcepi. Et quamvis interdum crederem, eſſe Deum, attamen cogitans res mundanas, earumque gubernationem non ſatisfactus ſecundum meam intelligentiam, perſeverabam in mea ſolita credulitate, quod non eſſet Deus, quodque Ordines à me ſuſcepti non eſſent Sacramentum, ſed res fictitiæ, vel caſu factæ, in nullo pretio illos habens. Et poſtquam Sacerdotium ſuſcepi, celebravi, non credens conficere Sacrificium, nequè Sacramentum. Quæritur:

An in hoc caſu fuerit impreſſus character, & ſit iſte validè ordinatus? Cum videatur non habuiſſe intentionem Sacros Ordines ſuſcipiendi? Tom. 8. Conſult. 131.

REſp. Hujuſmodi Sacerdotem fuiſſe validè ordinatum, atque adeò characterem fuiſſe impreſſum. Primò, quia conſtat de ejus intentione ex illis verbis: *Nihilominus propter aliquos meos fines decrevi Presbyteratus Ordinem ſuſcipere.* Quæ intentio ſufficit, ſi fuerit virtualis, non revocata, juxtà Theologos *in* 4. *ſent. & cap. Majores de Baptiſm.* Et ſuper hoc, cum fuerit actus ejus merè internus, poterit interrogari, & ipſi ſoli fides adhibenda eſt quoad hoc, & maximè quia jurare poteſt, ſuam intentionem, & voluntatem ità fuiſſe, ut ſuis verbis ſuperius allatis ſe explicat. Quod ſi adhuc remaneat aliquod dubium, poterit Sacramentum Ordinis hujuſmodi reiterari ſub conditione, ut in caſu ſimili cenſuit Sacr. Cong. Conc. 26. Septemb. 1665. apud me *Tom.* 1. *Conſult.* 12. *num.* 9.

Secundò quia certum eſt ad valorem Sacramẽti, nec fidem, nec bonam aliquam diſpoſitionem in ſuſcipiente requiri, ut ex communi Theologorum docet Suarez *ad* 3. *par. D. Thom. diſput.* 24. *quæſt.* 68. *ſect.* 2. *& diſput.* 14. *ſect.* 2. & colligitur *ex cap. majores de bapt. & cap. de Judæis* 45. *diſt.* Nam, ut ait Suarez, non eſt neceſsè, quod voluntas ſuſcipiendi Baptiſmum, vel Sacros Ordines ſit in ſe ſupernaturalis, poteſt enim ex aliquo motivo humano, vel naturali procedere, & ideò non non eſt neceſsè ut fundetur in fide ſupernaturali, ſed in quadam humana credulitate, quam poteſt habere hæreticus; Vndè interdum poteſt eſſe voluntas, quæ ad valorem Baptiſmi, vel Ordinis ſufficiat abſque ulla credulitate Baptiſmi, vel Ordinis, ſolum ſub quadam ratione confuſa faciendi, vel ſuſcipiendi id, quod Chriſtiani faciunt, vel ſuſcipiunt, quicquid illud ſit, quam voluntatem poteſt quis habere, etiam ſi privata opinione credat, totum id nullius valoris, vel momenti eſſe: quia hæc veritas non pendet ex ſola rei natura, ſed ex inſtitutione, à qua eſt totum eſſe Sacramenti. Conſtat autem ex uſu, & traditione Eccleſiæ hanc fuiſſe Chriſti inſtitutionem. Sicque recta fides baptizati, vel ordinati non requiritur ex neceſſitate ad Baptiſmum, vel Ordinem, dummodo adſint cætera, quæ ſunt de neceſſitate Sacramenti. Non enim Sacramentum perficitur per juſtitiam hominis dantis, vel ſuſcipientis Baptiſmum, vel Ordinem, ſed per virtutem Dei, ut docet expreſsè D. Thom. *d.* 3. *par. quæſt.* 68. *art.* 8. Eſtque ſententia SS. Patrum apud Suarez *d. diſp.* 14. *ſect.* 2. nominatim D. Gregorii *lib.* 9. *regiſtr. ep.* 62.

An, qui fecit divortium, poſſit ad Sacros Ordines aſcendere, ut in caſu poſito? Vide de Adulterio Tomo 8. Conſult. 133.

An Græci in ſuſceptione Sacrorum Ordinum teneantur obſervare tempora, & interſtitia Eccleſiæ Latinæ? Tom. 8. Conſult. 135.

AFfirmativè, ſaltem quoad Græcos degentes in Italia: Nam ut alias dixi, Eccleſia Græca vigore unionis tenetur recipere leges Apoſtolicas, etiam in his, quæ ſpectant ad jus humanum, ut proindè in profeſſione fidei Græcorum juſſu Greg. XIII. edita apud Thomam de Jeſu *in tract. de proc. ſal. omn. gent. lib.* 6. *pag.* 219. leguntur hæc verba; *Inſuper profiteor, ac recipio alia omnia, quæ ex decretis Sacræ Oecumenicæ generalis Synodi Tridentini Sacroſ. Rom. & Apoſtolica Eccleſia, etiam ultrà contenta in ſupradicto fidei Symbolo profitenda, ac recipienda propoſuit, atque præſcripſit, Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque ejuſdem Eccleſiæ obſervationes, & Conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector, &c.*

Et quia nullam Græci habebant rationem ætatis in Sacris Ordinibus tradendis, cum ipſi pueros quadrimos, vel quinquimos promoverent ad Sacros Ordines. Ideò ſapienter Eccleſia *diſt.* 77. *&* 78. in Ordinandis, non ſolum uſum rationis requirit, ſed perfectam magis, minuſve ætatem pro Ordinum varietate, idque tum ratione characteris, qui cum ſit poteſtas exercendi, conferendique, quæ ad Dei cultum pertinent, tradi non debet, niſi in ea ætate, quæ hujus poteſtatis exercendæ ſit capax, tum ratione annexi voti caſtitatis, quo nullus, niſi ſciens, & volens debet obſtringi. Itàque in 6. Synodo Conſtantinopolitana *cap* 14. *&* 15. ſtatuitur, nè Diaconus ante 25. annum creetur, nec Subdiaconus ante 20. nec Presbyter ante 30. Quæ tempora, licet variè mutata ſint, indu-

inducendi tamen ſunt Græci, ut Tridentini Conc. tempora obſervent *ſeſſ.23. cap.12.* dummodò intelligatur, Ordines ante uſum rationis valere ex communi ſententia Theologorum *in 4. ſentent. deciſ.25.*

Quare licet hodie Græci in Ordinibus conferendis non ſervent tempora, neque interſtitia, hæc tamen conſuetudo magis corruptela, & abuſus recentiorum Schiſmaticorum eſſe videtur, cum ſit contrà Canones Synodi Nicenæ, & Sardicenſis, *&* 6. *ac* 8. ut latè probat Leo Allatius *in tract. de ætat. & interſtit.* Ex hinc eſt, quod Clerici ritus Græci in Italia commorantes, non obſtante contraria conſuetudine, non debent admitti ad Ordines abſque ſufficienti titulo beneficii, ſeù patrimonii, juxtà diſpoſitionem Conc. Trid. ut reſpondit ejus Sacra Congregatio in una *Siciliæ* 17. Novemb. 1650. *ad cap.2. ſeſſ.21. de refor.* revocando declarationes Sacræ Congregationis Epiſc.

De Epiſcopo proprio pro Ordinibus multa tam antiquitus, quam his temporibus. Tom. 9. Conſult. 189. Item vide Tomo 8. Conſult. 122.

CErtum omninò eſt, Clericos quoſcumque alicui Eccleſiæ adſcriptos, ab alio poſteà Epiſcopo ordinari olim minimè poſſe. Canones enim antiqui expreſsè id prohibent, tum etiam Summorum Pontificum. Ex Canonibus eſt Concilii I. Niceni *can.16. can. Sardienſis* 15. ac aliorum.

Et incipiendo à 4. ſæculo Pont. Julius *ep.3. cap.6.* ex Niceno legem iſtam adducit, quem ſecutus Syricius *Epiſt. 4. cap. 6. ad Africanos*, aliive.

Quinto Sæculo Innoc. I. *Epiſt. 2. ad Vitric. can. 7.* Syricii Canonem iiſdem quibus ille verbis exprimit, his ſolum additis, *niſi ejus Epiſcopus precibus exoratus concedere voluerit*. Quibus litterarum dimiſſorialium comprobatur, & alii.

Sexto Sæculo Synodus Valentina 1. *can.6.* in Hiſpania tempore Summi Pontificis Hormiſdæ Aruernenſis quinta *can. 5.* ſub Vigilio Papa Bracharenſis 1. *can.26.* ac aliæ.

Septimo Sæculo Concilium Cabilonenſe tempore Martini Papæ 11. *can.13.* Toletanum 13. *can. 11.* Synodus quoque ſexta in Trullo habita circa finem hujus ſæculi, vel initium ſequentis *can.17.*

Octavo Sæculo decretum legimus in Concil. Romano primo ſub Zacharia *can. 11.* Inter capitula quoque ab Adriano Papa tradita Agilrammo Mediomatricæ Urbis Epiſcopo illud reperimus, quod à Julio I. excerptum dici poteſt *Epiſt.2.* ac alibi.

Nono Sæculo ſub Carolo Magno ejuſque filio Ludovico Pio varia Concilia habita ſunt, quæ eandem diſciplinam firmarunt. Omitto Arelatenſe ſextum *cap. 24.* Maguntiacum *cap.31.* alioſque.

Idipſum in ſubſequentibus Sæculis ſtatutum, ac obſervatum eſt, Gregor. enim VII. in quodam Conc. Rom. *capit.24.* Præcepit, *ut ordinati ab alio, quam à proprio ſuo Epiſcopo non recipiantur*, qui pariter in Concilio Romano quinto ordinationes, quæ ab his, ad quos pertinent, non comprobantur, infirmas, & irritas dijudicavit. Idem ſtatuit Urban. II. ac alii.

Epiſcopi quoque originis aliquam habitam fuiſſe rationem plura oſtendunt Conc. Carthaginenſe primum tempore Julii Papæ celebratum *can. 5.* relatum *in can. Primatus diſt. 71.* id expreſſit proponente Primato, ſeù Privato Epiſcopo Vegeſeliano, & idem alia Concilia.

His adducimus de quibuſdam ex remotis Provinciis venientibus non ordinandis, neque in Clerum coaptandis vetera Summorum Pontificum decreta Sylveſtri I. in Synodo Romana Præſidentis *can. 1. diſt.98.* & Anaſtaſii I. ad Epiſcopos Galliæ, & Germaniæ *epiſt.1. cap.2. Can. tranſmarini eadem diſt. de tranſmarinis hominibus non ordinandis.*

Obſervandum hic autem eſt, Epiſcopum originis, eum ordinariè exiſtimatum ab antiquis, non qui Epiſcopus eſſet loci, à quo quis ordinandus eſſet, ſed in cujus quis Diœceſi ſpirituali regenerationis lavacro in Eccleſiam receptus foret, ut patet. Primum ex Conc. Eliberitano *cap.24.* relato *in can. ult. diſt.98.* diſertè id explicante.

Alterum argumentum petitur ex Concil. Carthaginenſi 3. *can.44.* ex Africano *can.28.* & ex aliis.

Tertium argumentum petitur ex S. Paulino Nolano Epiſcopo, quod habetur *in Epiſtola ejus 45.*

Verum non ſemper Epiſcopi originis, ſivè loci, in quo quis baptizatus eſſet, ſive in quo natus habitam fuiſſe rationem, tum Concilii Arauſicani primi *Can.8.* oſtendit, tum exempla plurima demonſtrant. Concilium quidem Arauſicanum, poſtquam de non promovendo Clerico alterius Diœceſis ſine conſenſu Epiſcopi ſui legem confirmavit, laicos aliarum Diœceſum ordinari permittit *Can.9.*

Innumera verò exempla hanc conſuetudinem oſtendunt. Ut enim taceamus Origenis Alexandrini, & Alexandriæ baptizati, & Paulini Patria Burdegalenſis, & à Delphino Epiſcopo Burdegalenſi baptizati, quorum hic à Lampio Epiſcopo Barcinonenſi, ille ab Epiſcopis Paleſtinæ Præsbyter ordinatus eſt.

Martinus Sabariæ in Pannonia natus, quem ex verbis Sulpitii Severi *in vit. S. Martini cap.2. & cap.4.* ac alii innumeri.

Religioſius ergò, & accuratius, nè quem ullus Epiſcopus ab alio Epiſcopo conſecratum, ſibique per Ordinationem vendicatum, & alligatum, & altiorem gradum promovere auderet.

Clemens igitur IV. qui 13. ſæculo Rom. Sedem tenuit hoc præſertim caviſſe videtur, nè quis in aliena patria ordinaretur. Ea ſiquidem decretali Epiſtola, qua vetat Ultramontanum ullum ab Italiæ Epiſcopis Clericum ordinari ſine Summi Pontificis, aut Epiſcopi, de cujus Diœceſi originem traxerit, ſpeciali licentia, ac permiſſione, cui decreto repugnantes Ordinandos, ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſos declarat, Ordinatos verò pœnitentia condigna puniendos præcipit, ea inquam, decretali periculum oſtendit, quod ex Ordinationibus quorumcumque ex aliena Diœceſi provenit.

Ab his quoque temporibus, quibus Clerici ſuis Eccleſiis minus addicti, ſuorumque Epiſcoporum imperio minus obtemperantes eſſe cæperunt, relaxari cœpit hæc ex parte Eccleſiaſtica diſciplina. Primumque Epiſcopis conceſſum, ut familiares ſuos ordinare poſſent. Gloſſa *v. figmento in cap. eos, qui de temp. Ord. in 6.* quam conſuetudinem primò Concil. Trid. *ſeſſ.14. de refor. cap. 2.* ad Ordinarium Epiſcopum reſtrinxit, non ad Titularem ampliari voluit. Secundò duas alias conditiones apponit, primum, ut trienniò Clericum, quem ordinare quis aggreditur, ſecum habuerit, alteram, ut beneficium vacans ſtatim ei conferat *ſeſſ.23. cap. 9.* Quod locum habet tam in majoribus, quam in minoribus Ordinibus, etiam in prima tonſura, ac illum ad alium Epiſcopum poteſt dimittere, juxtà *cap.3. d. ſeſſ.* Triennium autem cum Epiſcopo dicitur commoraſſe etiam is, qui per triennium cum Epiſcopo, à quo ordinatur, antequam Epiſcopus crearetur, eſt commoratus. Ille verò, qui in Diœceſi non ultrà annum permanſit, ſi Epiſcopus beneficium conferat, cum ratione dicti beneficii Epiſcopi ſubditus efficiatur *d. cap. cum nullus de temp. Ordin. in 6.* hoc decreto non obſtante declaravit Sacra Congregatio. Undè Pariſ. *de reſignat. lib.4. quæſt.2. num.91.* ait, quod decretum Conc. Tridentini *d. cap. 9.* ſub die 14. April. 1575. à Sacra Congregatione fuit ampliatum, ut procedat, ſi familiari dederit ſufficiens patrimonium.

Et ex Sacra Congregatione ſtatim, ſine intervallo, in continenti beneficium conferri debet; Undè etiam ſi Epiſcopus ordinet familiarem non ſibi ſubditum in prima tonſura, qui per triennium, & eò amplius ſecum fuit commoratus, huic decreto non ſatisfacit per beneficii collationem intrà annum. Si verò ante tempus Ordinationis, nullo ad hoc habito reſpectu, talem familiarem de beneficio providit, aliud dum illum ordinat, conferre non tenetur.

Notandum hic, quod quicumque per 10. annos ſivè in Curia, ſivè alibi reſiderit, vel alias ſecundum juris diſpoſitionem domicilium contraxerit, poteſt ibidem à Vicario Sanctiſſimi, ſive ab Ordinario loci de licentia Sanctiſſimi ordinari. Familiares verò, ſive Officiales Papæ, ac familiares Cardinalium, etiam ſi Cardinales non habitaſſent Romæ, atque etiam Epiſcoporum in Curia reſidentium, qui ſaltem per triennium habitaverint in Vrbe cum illis poſſint de licentia ipſorum Dominorum à Vicario Sanctiſſimi promoveri, dummodò tamen ſupradicti omnes ſufficientem titulum, & alia habeant à jure requiſita.

Epiſcopus autem ordinando familiarem ſuum virtute hujus decreti nequit ſuper Interſtitiis diſpenſare. Navar. *conſ. 27. de temp. Ord. par. 1.* Cenſuitque Sacra Congregatio Conc. die 16. Junii, Epiſcopum cum familiari ſuo illagitimo, qui ſecum per triennium fuerit commoratus, non poſſe diſpenſare, ut ad Minores Ordines promoveatur, nec minus ſi illegitimus fuerit, poterit diſpenſare ad beneficium: Quia hoc decretum non concedit Epiſcopis aliam facultatem, niſi quoad Ordines. Navar. *conſ.28. euſdem tit.* Sufficitque, ut familiaris, qui vult ordinari ab Epiſcopo non ſuo, inſervivierit Ordinanti per triennium, licet Ordinans non fuerit toto triennio Epiſcopus, ità declaravit Sacra Congregatio *in Brugnatenſi*

Et in *Hieracenſi* hoc decretum habere locum dixit, etiam in majoribus Ordinibus, & utroque caſu eſt opus collatione beneficii.

At prima difficultas eſt: Utrum hoc tempore, qui oriundus eſt ex uno loco, baptizatus verò in alio, ab Epiſcopo poſterioris loci Clericus inſtitui, & ordinari poſſit? Rebuff. *in tract. de pacif. poſſ. num.* 217. Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloſ.* 9. §. 1. *à num.* 105. & alii, id licere cenſent, quorum opinio veteris juris authoritati, ut ex prædictis conſtat, maximè innititur. Contraria tamen ſententia magis conſentit. Et quamvis iſte caſus jam rarus ſit, ubi tamen accidit, ad Epiſcopum nativitatis recurrii ſolet. Utraque verò opinio probabilis eſt.

Altera difficultas eſt: Utrum originis Patris, vel aliorum quorundam haberi poſſit ratio, ubi de Epiſcopo originis, & de Ordinibus ſuſcipiendis agitur? Communis opinio Doctorum eſt: Primò quidem adiri poſſe Epiſcopum loci, in quo Pater natus eſt. Panorm. *in d. cap. cum nullus*. Navar. *conſ.* 19. *de temp. Ordin.* ac alii paſſim: quia jus civile indicat locum originis eum eſſe filio, in quo Pater ejus natus eſt. Vulp. *lib. 2. opin. & l. aſſumptio ff. de munic.*

Secundò haberi etiam poſſe rationem originis; Nam, ut ait Neratius *in l. eius qui ff. ad munic.* Ejus qui Patrem non habet, prima origo à Matre: Tum etiam in iis, qui domicilium Matris elegerunt, ut lex Philippi *in d. l. filios*, oſtendit.

Tertiò quinimmò etiam in Libertinis ordinandis, ſi quando hos ordinari conceſſum ſit, originem Patronorum attendi poſſe, Authores aliqui aſſerunt. Ugol. *de poteſt. Epiſcop. cap. 26. §. 1. poſt num.* 4. & alii eò quod in jure earum Civitatum eſſe cenſeantur, quarum ſunt, qui manumiſerunt, *leg. 1. ff. ad municip. & leg. ſi ut proponis C. de municip.* Covartuv. *de ſponſal. par. 2. cap. 7. §. 1. num.* 15. Ricc. *reſol.* 257. *num.* 5.

Quartò conſentiunt tamen originis Avi nullam haberi rationem, cum jura loquantur tantum de Patre, Jo: Andr. *in cit. cap. 1. de uſur. v. alienigenas*: nam omnibus inquirendus eſſet ager Damaſcenus, ubi natus eſt Adam.

Reliqua ad hanc rem. Vide *Tom. 8. cit. Conſul.* 182.

Quod verò ad Epiſcopum domicilii attinet, non reperio ullum antiquum Canonem, quo ab Epiſcopo domicilii licuerit Sacræ Ordinationis munus ſuſcipere; niſi fortè Canones Concilii Arauſicani primi *cap. 8. & 9.* ſuperius relati pro poteſtate, quam habent Epiſcopi ordinandi ſuos familiares, huc adducantur. At reperio varia exempla, quibus Epiſcopus domicilii jure Ordinationis fruitur, potitusque fuerit, quorum plura ſuperius adduximus, aliqua alia hic adjungimus.

Evagrius à Nazianzeno, cum Conſtantinopoli moraretur Diaconus Ordinatus. Idem cum in Ægyptum rediiſſet, ibique domicilium fixiſſet, à Theophilo Alexandrino ad Epiſcopatum electus eſt. Socrat. *lib. 6. cap.* 18. Heros S. Martini diſcipulus, & ab eo in Clerum Turonenſem electus cum Arelatem veniſſet, ibique domicilium fixiſſet, Arelatenſis Epiſcopus factus eſt. Proſp. *in chron.* & Sigon. *de imper. Occid. ad an.* 412. ac alia exempla.

Bonifacius VIII. Epiſcopo domicilii ordinandi jus conceſſiſſe legimus, qui Epiſcopum domicilii definit, in cujus Diœceſi habet quis, licet alibi natus fuerit, domicilium. Eaque Bonifacii Conſtitutio antiquiori juri videtur eſſe conformis:

Ex quibus deducitur, quamvis Clem. IV. cit. ſuperius Conſtitutione *in cap. 1. de temp. Ordin. in 6.* quæ vetat, Ultramontanum ab Italis Epiſcopis ordinari, nullam mentionem fecerit Epiſcopi domicilii, ſed dumtaxat excipiat licentiam, ab Epiſcopo originis, vel beneficii obtentam; Nihilominus poſſe aliquem Ultramontanum, qui in Italia domicilium fixerit, ab Epiſcopo Italiæ ordinari, tradunt Barboſa *part. 2. de offic. & poteſt. Epiſc. allegat. 4. num.* 27. Navar. *conſ. 2. in 2. edit. de temp. Ord.* Non enim id vetat Clem. IV. Ex eo enim, quod quis domicilium in Italia, acquiſiverit, deſinit Ultramontanus haberi, quia Italus ab incolatu dici poteſt.

At majus dubium eſt: Utrum ab Epiſcopo domicilii dimiſſorias habens, ab Italo ordinari queat: Nam lex, quæ ſolum nominat Epiſcopos originis, & beneficii pro iis dimiſſoriis dandis, videtur Epiſcopum domicilii excludere. Sed quid ſi Epiſcopum domicilii omittat ſolum, non excludat. Omittit autem, quod difficilè in duobus locis domicilium contrahatur, *l. ejus qui §. Celſus ff. ad municipal.* nec facilè præſumatur Ultramontanus in Italia degere, qui domicilium ab origine ſua diverſum habens, ab alieno Epiſcopo ordinari petat. Verum tutius aliquibus videtur, & probabilius negantem partem amplecti, & ab iis ſolis quos Canon Clem. IV. nominat, fateri in eo caſu literas dimiſſorias concedi poſſe. Prò affirmante parte ſtat Navar. *loc. cit.* at nos de hoc infrà, cum de pœnis agemus.

Ex quibus omnibus variæ quæſtiones dirimi poſſunt circa Epiſcopum domicilii. Prima eſt: An liceat impuberi apud exteros nato, & fortè ibidem educato, qui parvo tempore ob ſtudia, ad quæ alibi miſſus eſt, paterna in domo verſatus fuerit, ab Epiſcopo paterni domicilii Clericalem tonſuram accipere? Affirmat Navar. *conſ. 3. de temp. Ordin.* nec immeritò. Nam cum impubes capax non ſit contrahendi domicilium, ad quod perpetuò in aliquo loco manendi intentio firma requiritur non poteſt ipſe domicilium eligere, ac proindè domicilio paterno addicitur, ſicut Servus, aut Libertus domicilio Dominorum, ac Patronorum: Nam ut loquitur Apoſt. *ad Galat. 4. Quanto tempore heres parvulus eſt nihil differt a ſervo.*

Altera eſt: An idem de pubere dici debet? Cui quæſtioni cum eodem Navarro ibidem, adhibita diſtinctione, reſpondendum eſt. Vel enim filius poſtquam ad pubertatem pervenit, paternum ſibi domicilium elegit, intenditque perpetuò cum Patre habitare, in quo caſu ex propria ſua intentione idem habet domicilium, quod Pater, etiam ſi à paterna domo, vel ob ſtudia, vel aliam ob cauſam diutiſſime abfuerit, *ex cap. fin. de paroc.* Quia nempè ſemper ad paternum domicilium revertendi animum habuit, ideòque, ſtatim atque ad paternam domum redüt, ejus Epiſcopo ſubditus fuit, à quo ordinari potuit. Si verò aliud à paterna domo domicilium ſibi elegerit, quod quidem leges à nobis citatæ ei concedunt, ab Epiſcopo domicilii paterni ordinari non poterit.

Tertia difficultas eſt: An Officiales Regiæ domus, vel Regni, Comites item Conſiſtoriales, ac Judices, qui Comitatui Regio addicti ex officio ſuo videntur, ab Epiſcopo Regiæ Urbis ordinari poſſint? Affirmans ſententia pro utriſque probabilis eſt. Pro prioribus quidem, quia ſi Senatores ex lege civili domicilium in Urbe retinent, quidni ſimiliter, & ii, quos enumeravimus, in Urbe Regia domicilium habere dicantur? Quod ſi in Urbe Regia domicilium habent, quidni ab ejus Epiſcopo ordinari poſſint? Pro poſterioribus verò: quia cum Barones, eorumque filii feudo addicti ſint, ex ipſorum feudorum conditione, in eo retinere videntur domicilium, ſicut Libertini Patronorum domicilium ſequuntur. Ergo & ab Epiſcopo hujus loci poterunt ordinari.

Quarta eſt: Quantum temporis requiratur, ut domicilium alicubi contrahatur? Reſp. nullum ad id certum tempus neceſſariò præſcriptum eſſe: Quia per quamcumque manſionem, cum animo in aliquo loco perpetuò manendi, vel momento contrahitur domicilium, Franch. *in d. cap. cum nullus de temp. Ordin. in 6.* Navar. *conſ. 2. in 2. edit. eodem tit.*

De externis facilè quiſque ſuſpicari poteſt, eos, ſi in alieno loco poſtulent ordinari, patriam fugere, in qua nati ſunt, ut facilius Ordinatoribus imponant, ſuaque crimina, & impedimenta Canonica, quibus fortè irretiuntur, occultent, quemadmodum admonet Clem. IV. *in cap. ſæpe contingit de temp. Ordin. in 6.* Cavendum eſt, nè quis aliquo figmento, ac prætenſo in fraudem domicilio, ab alieno Parochiæ Epiſcopo ordinetur, quod pœna etiam in Ordinatos conſtituta puniendum cenſuit Gregor. X. *in cap. eos qui eodem tit. in 6.* Itàque adhibendæ ſunt aliquæ conjecturæ, antequam quis audeat alienæ Parochiæ hominem, qui brevi tempore alicubi commoratus fuerit, ordinare.

Quoad Epiſcopum beneficii, præter ea, qui hic afferuntur, ſatis dictum eſt, *Tomo 5. Conſult.* 77.

A quocumque autem Epiſcopo Ordines ſuſcipiantur optandum eſt, neminem ad Ordines recipi, niſi certæ Eccleſiæ adſcriptum, in qua ſuis fungantur muneribus; Neminem ad altiores gradus promoveri, niſi qui de inferioribus ex Trid. *ſeſſ. 23. de refor. cap.* 5. in eadem, cui adſcriptus eſt, Eccleſia, ritè, ac laudabiliter à ſe exercitis teſtimonium attuliſſet, niſi fortè aliqui ſtudiorum cauſa abſentes, & Epiſcopi ſui præſcripto, in Collegio, Seminario, vel aliqua Eccleſia miniſtrarent. Quo caſu ad Epiſcopum, a quoad ſtudia eundi licentia concedatur, & in aliquo Collegio, Seminario, vel Eccleſia miniſtrandi obligatio imponetur, ad quam deniquè eorum miniſteriorum ritè geſtorum, Ordinario ſpectabit.

An laicus, cui à proprio Epiſcopo denegata fuit prima tonſura, poſſit ſuſcipere ipſam tonſuram, vel obtinere dimiſſorias ab Ordinario alterius Diœceſis, coram quo ipſe laicus præſentatus fuit ad beneficium Eccleſiaſticum?

Sacra, &c. die 2. Januar. 1658. reſpondit, non poſſe. Idipſum declaravit in *Averſana*, ſivè *Caſertana* 26. Septembris 1693.

Quoad pœnam, tam contra Ordinantes, quam Ordinatos ab Epiſ-

Digitized by Google

ab Epiſcopo non proprio dictum eſt in eodem Tom. 5. Conſult. 77. ultrà ea, quæ hic ponuntur.

Circa Ordinatos autem à Romano Pontifice hæc obſervanda ſunt. Primum ſpeciatim prohiberi, nè Ordinati ab ipſo, ab alio poſteà Epiſcopo ad altiores Ordines promoveri poſſint. Greg. Magn. Epiſt. ad Heliam Abbatem Iſauriæ *lib. 4. Epiſt.* 30.

Sed notat Henriquez *lib.* 10. *cap.* 25. *num.* 5. eum qui à Summo Pontifice fuerit ordinatus, ſi ab alio poſteà de ejus licentia aliquem Ordinem acceperit, ad Superiores, quibus caret, poſteà abſque ulla petita licentia, promoveri poſſe.

Secundò obſervandum eſt, quoſdam a Summo Pontifice ordinatos fuiſſe honoris tantum cauſa, non tamen ad aliquam Eccleſiam Urbis Romæ, quod inſtantibus illuſtribus viris, aut exigentibus Ordinandi meritis, aliquando contingebat, ut exemplo Ordinationis Ruſtici à Pelagio, ſive Gelaſio ad preces Theodori perſpicuum eſt, ac aliorum; Illos verò, qui honoris tantum cauſa à Summo Pontifice ordinati eſſent, quamvis Eccleſiæ Romanæ Clerici, in quibuſdam cenſerentur, & ob dignitatem Ordinantis quibuſdam prærogativis gauderent; attamen obtenta à Sum. Pontifice diſcedendi licentia, quoad cætera, Epiſcopis ſuis ſubditos fuiſſe manifeſtum eſt ex litteris Innocen. III. ad Epiſcopum Florentinum *in cap. per tuas de major. & obed.*

Et denique obſervandum eſt, Clericum à Summo Pontifice ordinatum privilegio frui Clericorum Eccleſiæ Romanæ, ut non, niſi ex plurium teſtium relatione damnari poſſit. *Can. Præſul. 2. quæſt. 4.* Quod etiam privilegium ex dictis nutat. Aliam verò prærogativam nobis alia Gloſſa proponit in *cap. cum diſtribuendis*, quod nempè inviti ordinari non poſſint. Sed ſi ab alio poſteà ad ſuperiorem Ordinem promoveatur, privilegium amittit, ut docet Henriquez ſupra, ad quod proindè amittendum, cum nemo cogi poſſit, ſequitur, nec invitum eum, qui à Summo Pontifice ordinatus fuerit, ad ſuperiores Ordines evehi poſſe.

An tempus, quod requiritur, in aſſequendis officiis, muneribus, ac Dignitatibus Eccleſiaſticis, tam Regularibus, quam ſæcularibus, debeat eſſe completum? Vide de Regularibus Tom. 10. Conſultat. 11.

FUit ad Seminarium Civitatis Catholicæ admiſſus Olympius ex Patria hæretica, cujus Seminarii alumni ex privilegio Apoſtolico promoveri poſſunt, etiam ad Sacros Ordines abſque litteris dimiſſoriis proprii Epiſcopi. Ab eo, poſt quadriennium, finitis ſtudiis, dimiſſus, adiit aliam Civitatem Catholicam alterius Diœceſis, à cujus Epiſcopo poſt biennium petiit promoveri ad Sacros Ordines, ac ſimul provideri aliquo beneficio Curato, emiſſa prius declaratione, velle in ea perpetuò permanere, & reipſa Epiſcopus ad dictos Ordines eum promovit. Quæritur.

An hic Epiſcopus incurrerit pœnam aliquam? Tom. 10. Conſult. 13.

NOn incurriſſe pœnas aliquas in Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. *de reform. & in cap.* 2. *de temp. Ord. in* 6. contentas exiſtimo. Licet enim ex diſpoſitione dictorum jurium non poſſit Epiſcopus Ordines conferre Clericis exteris ſub pœnis ibidem inflictis, abſque literis dimiſſoriis proprii Ordinarii, id tamen non procedit in hoc caſu: Quia dum propria Diœceſis fuit ab hæreticis occupata, potuit proindè hic Olympius promoveri ad Sacros Ordines ab alio Epiſcopo, in cujus Diœceſi permanet. Text. *in can. Clericus* 4. *deciſ.* 71. ubi Glo. *verſ. ex neceſſitate propè fin.* Archid. *poſt init.* ac alii.

Nullaque ſubeſt difficultas, cum dictus Olympius in Civitate Epiſcopi Ordinantis per biennium habitaverit, & illius domicilium elegerit, prævia expreſſa declaratione ibidem perpetuò habitandi, ac morandi, quo caſu indiſtinctè aliquis ordinari poteſt ab Epiſcopo domicilii ſic electi, Ugolin. *de Epiſcop. cap.* 26. §. 2. Barboſ. *eodem tract. part.* 2. *alleg.* 4. *num.* 26. & 40. *in fin.* & alii.

Nec obſtat, quod non interceſſit habitatio decennalis, & translatio majoris partis bonorum. Nam hæc ſunt neceſſaria, quando non adeſt declaratio expreſſa contrahendi domicilium, illudque eſt dubium, Gaill. *lib.* 2. *obſerv.* 35. *numer.* 2. Menoch. *de arbitr. caſ.* 86. *num.* 2. ac Rot. *dec.* 150. *n.* 7. *diverſ. par.* 2. & *in recent. deciſ.* 188. *num.* 2. *part.* 2. & *deciſ.* 52. *num.* 5. *par.* 5.

Eoque magis, cum dictus Olympius, qui talem declarationem fecit, habuerit animum aſſequendi beneficium Curatum in dicta Diœceſi, requirens reſidentiam perpetuam, ex quo elicitur conjectura perpetuò ibi habitandi, Doctores alleg.

Quæ ſine dubio procedunt quoad Epiſcopum, qui tanquam exiſtens in bona fide, habuit juſtam cauſam ordinandi dictum Olympium, qui domicilium in ejus Diœceſi elegerat; Undè ſtante bona fide, nulla ſuſpenſionis cenſura ligatus remanſit, Navar. *conſ.* 40. *in nov. de temp. Ordin.* Sayr. *dec.* 62. *eodem tit.* & alii.

Et vide ad rem *Tom.* 9. præcipuè *Conſult.* 189. *eodem tract.*

An, & quatenus requiratur titulus ad Sacros Ordines, non modo in Clericis ſæcularibus, ſed etiam in Regularibus? Et quid de Religioſis Societatis Jeſu? Tom. 10. Conſult. 92. Vide etiam de Immunitate Tom. 3. Conſult. 2. Item de Patrimonio Clerici Tom 4. Conſult. 142. ac præcipuè hoc eodem tract. de Ordine Tom. 5. Conſult. 77.

PRæter dicta in citat. Conſultationibus, certum eſt ad Sacros Ordines neminem ſine titulo promoveri poſſe, ut patet *ex Can. neminem dec.* 70. *ex can. Sanctorum eadem dec.* 70. qui eſt deſumptus ex Concilio Calcedonenſi *act.* 15. *can.* 6. *in can. non licet de præb. in cap. Epiſcopus eodem tit. in capit. tuis eodem tit.*

Hoc ipſum decernitur in Concilio Tridentino *ſeſſ.* 21. *cap.* 2. *de reform.* Imò olim non poterat quis ad minores Ordines promoveri ſine titulo, ut ſentiunt Gloſ. *in d. can. neminem deciſ.* 70. & *in cap.* 2. *de præb. & cap. Epiſcopus eodem*, Navar, *conſ.* 14. *num.* 1. *de temp. Ordin.*

Porro Sac. Conc. Trid. *cit. cap.* 2. loquitur ſolum de Clericis ſæcularibus, non autem de Religioſis profeſſis, ut patet ex illis verbis: *Ne quis deinceps Clericus ſæcularis*, ut etiam loquitur Conſtitutio 29 Sixti V. contrà Clericos male promotos, quæ habetur in Bullar.

Nec ſub dicto decreto Sac. Conc. Trid. comprehenduntur Religioſi Societatis Jeſu, qui poſt biennium probationis emiſerunt vota ſimplicia. Rodriq. *art.* 3. Garz. *de benefic. par.* 2. *num.* 9. cum ſint veri, & proprii Religioſi, ut alibi dictum eſt.

An, & quatenus facultates de promovendo ſuffragentur? Et quomodo, & à quo unuſquiſque promoveri debeat? Pœna in contrafacientes? Tom. 10. Conſult. 159.

SUfficiunt, quæ alibi dicta ſunt, præcipuè hoc eodem tract. de Ordine, præſertim Tom. 9. Conſult. 189. quo adi.

DE PAROCHO, ET PAROCHIA.

An ſit valida electio ſepulturæ facta coram Parocho? Vide de Sepult. elect. Tomo 1. Conſult. 17.

An Prior Commendatarius, cui cura animarum incumbit, exercenda tamen per Vicarium perpetuum, teneatur ad Sacr. Ordines ſe promovere? Tomo 2. Conſult. 19.

NEgativè: Quia cum hujuſmodi Commendatores non teneantur ad perſonalem reſidentiam, nec per ſeipſos curam animarum exercere, ut alias probavi ex pluribus etiam Sac. Congreg. declarationibus, uti que nec tenentur ad Sacr. Ordines ſe promoveri. Id enim ſequitur neceſſariò: Nam deficiente qualitate pro explicatione actus neceſſaria, deficit etiam obligatio exercendi actum. Surd. *dec.39.nu.3.* Ludoviſ. *deciſ. 451. num. 6.* Et ſicut ex poſitione conſequentis reſultat poſitio neceſſarii antecedentis ad *leg.2.ff. de iuriſd.omn. iud.* ita retorquendo argumentum ex remotione antecedentis, conſequens removetur. Cum igitur hujuſmodi Commendatariis neceſſitas reſidentiæ perſonalis ſit ſublata, ſublatum quoque remanet onus ſe promovendi ad Sac. Ordines.

Ad quem pertineat deputatio proviſionalis Miniſtrorum, exercentium in Eccleſia Cathedrali curam animarum? Tom 1. Conſul. 24.

DIcendum exiſtimo, hujuſmodi deputationem ſpectare ad Epiſcopum, nec in ea poſſe à quacumque Dignitate Eccleſiæ Cathedralis prætendi manutentio: Quia cura animarum in Cathedrali non reſidet penes Dignitates, ſed penes Capitulum, ut poſt alios Gonzal. *ad reg. 3. Cancell. gloſ. 6. num.71.* Rebuff. *in prax. de union.* Rot. *deciſ.40. par.2. recent.* & coram Cavalet. *deciſ.274. ſub num.4. & 5.*

Cum itaque cura non pertineat ad Dignitates, ſed ad Capitulum, ſive etiam ad Epiſcopum; non rectè applicatur concluſio illa, quod inferior, habens curam animarum deputare poteſt Miniſtros, ſed benè diſpoſitio Sacr. Conc. Trid. *ſeſſ.25. de refor. cap.* 18. Quod ſcilicet Ordinarius deputet Vicarium, ſeu Economum quomodocumque vacatio contigerit; Quod procedit etiam ubi collatio, vel electio ſpectat ad inferiorem, non obſtantibus his, quæ notantur *in cap. Cum vos de offic. Ordin.* ut per Sac. Congreg. ibi *§.9. v. Idoneum*, ac per Theſ. *for. Eccleſ. par.2. capit.3. num.52.* & Garz. *de benefic. par.9. cap.2. num.124. & 127.*

Declaratio autem Sac. Congregationis eſt hujuſmodi:

Cum cura Civium Viſentium intrà certos limites ad Capitulum Cathedralis Eccleſiæ ſpectaret, quæ ab immemorabili tempore conſuevit exerceri per 12. *Capellanos a Capitulo deputandos, & ad ejus nutum amoveri ſolitos, abſque eo, quod Epiſcopus in ipſorum examine, vel approbatione quoquomodo ſe intromiſerit, quod etiam obſervatum fuit cum aliqui coadjutores dati ſint Capellanis à Capitulo, nam nullum convenit adhiberi examen ab Epiſcopo, dubitatum fuit: an ex decreto Trid. Concilii ſit in aliquo dicta quaſi poſſeſſio, & juriſdictio ab immemorabili tempore præſcripta, ità ut non liceat Epiſcopo examinare dictos Capellanos, & eorum Coadjutores, ac Dignitates, & Canonicos, qui quandoque per ſeipſos dictam curam exercent, & eis prohibere, ne abſque ſua approbatione curam exerceant, vel Sacramenta miniſtrarent.* In hac quæſtione Tridentinum *cap. 18. ſeſſ. 24.* loquitur quando Parochiales Eccleſiæ vacant, quarum collatio facienda eſt, hic autem nulla Parochialis vacat, nulla collatio eſt facienda; Licet autem caſus his verbis expreſſis Concilii non ſit deciſus, ex mente tamen Concilii ſatis deciſus videtur, ut non permittantur iſti exercere curam animarum niſi examinati, & approbati prius fuerint ab Ordinario. Hæc autem mens colligitur primum ex *cap.7. ſeſſ.7.* quod licet loquatur, quando beneficium curatum eſt unitum Capitulo; eadem ratio tamen eſt, quando cura animarum eſt unita Capitulo. Deindè *ex cap.11. ſeſſ. 25. de Regul.* quod ſi habet locum in regularibus Eccleſiis, multò magis habere debet in ſæcularibus *ex cap.* 18. Undè alias Sacra Congregatio in quadam *Tarauſina* cenſuit, nullum Capellanum poſſe exercere curam animarum, qui non ſit ab Ordinario approbatus. Igitur eadem Sacra Congregatio cenſuit, reſpondendum eſſe interrogationi, *licere*, nullo expreſſo verbò, an id ex verbis, vel mente Concilii ſit.

An Canonici Regulares Ordinis Præmonſtratenſis ſint capaces pro obtinendis abſque alio Sedis Apoſtolicæ permiſſu Parochialibus Eccleſiis ſæcularibus, ſaltem Juriſpatronatus ad præſentationem Patronorum? Et quid de aliis Canonicis Regularibus? Tomo 1. Conſult. 44.

STatuendum omninò eſt, Canonicos Regulares Ordinis Præmonſtratenſis, cæteroſque alios Regulares eſſe incapaces Eccleſiis Parochilibus ſæcularibus, tam quoad eas, quæ ſunt Juriſpatronatus, quam quoad omnes alias generaliter, cum non poſſit aſſignari reſpectu capacitatis major ratio in una, quam in alia, nec à Sacris Canonibus ſuper hoc nulla reperitur conſtituta diſtinctio:

Nam cap. *Quod Dei timorem de ſtat. Monach.* procedit ſolum, ut inquit text. in iis Canonicis, qui laxiori inſerviunt Regulæ; non autem in Præmonſtratenſibus, qui arctiorem vitam, & regulam inſtar Monachorum profitentur, eorumque Fundator, ut tradit Tambur. *de Jur. Abb. tom.1. diſput.2. quæſt.14. nu.8.* pauperem habitum indutus nudis pedibus incedebat, & cum ſociis ad voluntariam paupertatem, & reliquas Religionis obſervantias inſtitutis ſuis ſolitariè vivebat, quod eſt proprium Monachorum, ſtrictiorem vitæ regulam profitentium, *c. Placuit dec.2. quæſt.1.*

Equidem Ordinem Præmonſtratenſem, qui à Servo Dei Norberto anno 1120. ortum habuit, quia Canonicam Regulam S. Auguſtini profitendo aſſumpſit, Canonicorum Regularium nomine vocari cepiſſe, ſed revera fuiſſe Ordinem Monaſticum, cumque profeſſos Monachos appellari refert D. Antonin. *in Coron. par.3. tit.15. cap.19.* Ideòque non inter Canonicos Regulares, ſed inter Monachos ab Azor. *in inſtit. moral. par.1. lib.12. cap.21. ſub fin.* Jo: Trulius *in Ordin. Can. Regul. lib.1. cap.34. nu.4.* paſſimque ab aliis Præmonſtratenſes connumerantur.

Atque hanc ſententiam eſſe certiſſimam judico, præſertim poſt Conc. Trident. quod *cap. 11. ſeſſ.14. de refor.* expreſsè id prohibet etiam Canonicis Regularibus, ibi: *Taliter tranſlatus etiam ſi Canonicorum Regularium fuerit ad beneficia etiam curata, omninò incapax exiſtat.* Quam quidem diſpoſitionem arbitror eſſe ſatis claram, animadvertens, quod Tridentinum loco adducto non loquitur, ut malè opinati ſunt omnes, qui contrarium tenuerunt, de Canonico ad ſtrictiorem Regulam tranſlato, ſed de alio ſimplici Regulari ad ipſos Canonicos tranſlato.

Inſpecta igitur diſpoſitione Concilii, ſine dubio requiritur diſpenſatio Pontificis, quemadmodum declaravit Sacra Congregatio ejuſdem Concilii ex mente Greg. XIII. Quod ſcilicet *d. cap. 1. ſeſſ.* 14. habet locum in omnibus Canonicis Regularibus. Quæ declaratio, cum habeat vim legis, ut ſæpius eſt deciſum, nec eſt amplius dubitandum, quin hodie obſtet Sacri Concilii diſpoſitio ſic declarata, & per conſequens cenſent omnia privilegia, quæ quidem redacta eſſe ad formam Concilii teſtatur inter Regulares Roderic. *tom. 1. qq. regul. q.8. art.6.*

Id autem probatur ex ſenſu Sacræ Congregationis Concil. cui ſolemne eſt decernere, quod nullus hodie Regularis abſque diſpenſatione Papæ poſſit obtinere ſæculare beneficium, licet Curatum, ut in una *Cremonen.* 1. Septembris 1630. & in *Taurinen.* 27. Octobris; Ità ut neque Canonicus Regularis non tranſlatus degere poſſit extrà Clauſtra in habitu Presbyteri ſæcularis ſub prætextu, quod obtinebat beneficium ſæculare: Quia ſi beneficia ſunt ſimplicia obſtant Sacri Canones, ſi Curatum, obſtat decretum Greg. VIII. quod refertur in Regeſtis Sac. Congregationis Conc. tenoris ſequentis:

S.D.N. Greg. XIII. noluit, licere Canonicis Regularibus abſque permiſſu Summi Pont. aſſumere curam animarum etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum etiam ad tempus.

Quod

Digitized by Google

Quod Clemens VIII. mandavit inviolabiliter obſervari, non obſtante, quod id fortaſſe pet Sacros Canones permitteretur Canonicis Regularibus, præterquam translatis, ut cenſuit eadem Sacra Congregatio in *Cremonen.* & *Taurinen.* alleg. Quare, cum hic caſus die 15. Maii 1655. fuiſſet iterum propoſitus, eadem Sacra Congregatio perſtitit in decretis, Canonicoſque hujuſmodi ad Concurſum admitti vetuit. Ità quidem, ut ſuper hoc eorum Generalis nequeat diſpenſare, ut declaravit 24. Auguſti 1628 Et 17. Novembris 1629. pro parte Jacobi Vantii ex Canonicis S. Georgii in Aiga, qui ſunt verè ſæculares, ut in Conſtitutione Pii V. incip. *Lubricum vitæ genus*, & tales eos appellat Tambur. *loc. cit. diſp. 18. quæſt. 3. num.* 3. his verbis poſt longam diſcuſſionem materiæ prudentiſſimè reſpondit: *Dictum Canonicum S. Georgii eſſe capacem pro obtinenda Eccleſia Parochiali ſæculari, concurrente tamen expreſſo Sedis Apoſtolicæ permiſſu*, quem poſteà ab Urbano VIII. optimo juris ſervatore nec etiam potuit obtinere, & ſic declaratum fuit, eſſe capacem propter ſecularitatem, ſed neceſſarium permiſſum, qui idem eſt, ac diſpenſatio propter vitam, quam ducunt ad inſtar Regularium.

An, & quatenus, quibuſque remediis, ac mediis Parochiæ ornandæ, augendæque ſint? Tom. 1. Conſult. 52.

IN pluribus Orbis Chriſtiani partibus, Parochiis, non ſolum Oppidorum, ſed etiam Urbium minus commodè proſpectum eſt. Defectus eſt in ſubſtentatione Parochi. Cum enim neceſsè ſit Parohum eſſe doctum, laborioſum, bonæ vitæ, cum magni ſint ejus labores, majoraque pericula in canendo, concionando, hortando, ægros, etiam contagio infectos, viſitando, minor eſt tamen, quam Canonicorum proventus, minor etiam dignitas æſtimatur. Grave quidem hoc eſt Eccleſiæ vulnus, & ab animoſo, prudentique Viſitatore ſanandum.

Multa quidem remedia excogitari poſſent ad Parochiarum ſqualorem abſtergendum. Mihi autem aptiora ſunt:

Primum, ut adamuſſim obſervetur Clementina *Dudum de de ſepul.* ubi pro Parochis multa decernuntur, ex quibus ad rem maximè inſignis §. *Verum*, hæc ſunt: *De obventionibus omnibus, tam funeralibus, quam quibuſcumque relictis diſtinctè, vel indiſtinctè ad quoſcumque certos, vel determinatos uſus, de quibus etiam quarta, ſive Canonica portio dari, ſeu exigi non conſuevit, vel non debet de jure. Nec non datis, vel qualitercumque donatis in morte, ſeu mortis articulo in infirmitate donantis, vel dantis, de qua deceſſerit quomodocumque directè, vel indirectè fratribus ipſis, vel aliis, pro eiſdem quartam partem, quam authoritate Apoſtolica taxamus, & etiam limitamus Parochialibus Sacerdotibus, & Eccleſiarum Rectoribus, ſeu Curatis largiri integrè teneantur.* Ex quorum verborum amplitudine manifeſtè conſtat, quod nihil excluditur ex iis, quæ ex teſtamento, vel ex occaſione mortis obveniunt, ſed de omnibus debeat quarta parochialis ſolvi, etiam de Legatis pro Miſſis, ut rectè ibidem deducit Gloſ. *v. funeribus*, ſtante verborum univerſalitate. Nec quidem ſine jure. Primò quia ſolvi debent Parochis ratione Curæ paſtoralis in adminiſtrandis Sacramentis, ut in *cap. Declaramus de ſepul. & cap. 2. eod. tit. in 6. & in d. Clem. Dudum*. Deindè, quia in tantum conceditur Eccleſiis *in d. Clem.* ut habeant facultatem ſepeliendi quoſcumque, qui in tali Eccleſia ſibi elegerint ſepulturam, in quantum illæ obligantur *ibidem* ad ſolvendum hujuſmodi quartam, ne ex hac occaſione Parochiales Eccleſiæ fraudentur totaliter ſuis emolumentis, ut ſatis conſtat ex tex. Et hanc ſententiam abſolutè aſſerunt de jure, etiam quoad legata Miſſarum Doctores, inter quos Abb. *in cap. in noſtra de ſepul.* Jo: Andr. *in cap. 1.* Gloſ. & DD. *in cap. certificari eod. tit.* Hoſtien. *in Sum.* aliique.

Secundum remedium eſt obſervatio *cap. ad Apoſtolicam de Simon.* in quo Innoc. III. ex Concilio Generali laudabiles conſuetudines ergà Sanctam Eccleſiam pia devotione fidelium introductas offerendi aliquid pro exequiis defunctorum, aut aliis ejuſmodi, idque ſecundum qualitatem perſonarum præcipit obſervari, ſtatuens, ut per Epiſcopum loci ii compeſcantur, qui malitioſè nituntur laudabiles haſce conſuetudines immutare. Quibus ex verbis induci præcepti obligationem communis ſententia docet, quam tenet D. Th. 2. 2. *qu.* 86. *art.* 1. ibi Aragona, & alii, Major. *in 4. de. d.* 15. *qu.* 4. *con. l.* 2. firmantque Panorm. Hoſtien. aliique.

Tertium remedium eſt Conſtitutio Concil. Trid. *ſeſſ.* 24. *cap.* 13. *de refor.* quæ, ſi ſervetur, nulla quærela futura eſt. Ita enim habet: *In Parochialibus etiam Eccleſiis, quarum fructus aquè adeo exigui ſunt, ut debitis nequeant operibus ſatisfacere, curabit Epiſcopus, ſi per beneficiorum unionem, non tamen Regularium, id fieri non poſſit, ut primitiarum, vel decimarum aſſignatione, aut per Parochianorum ſymbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ neceſſitate decenter ſufficiat.* Et in *cap.* 26. *ſeſſ.* 35. ſtatuit S. Synodus, *ut Eccleſiaſtica beneficia ſæcularia quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæva eorum inſtitutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in ſimplex beneficium, etiam aſſignata Vicario perpetuo congrua portione, non convertantur.* E contrariò ſimplicia in Curata mutentur, illiſque addantur. Nec illa modò, ſed tot perſonatus, tot Altaria, quæ tenentur ab otioſis, & ſæcularibus; imò Monaſteriorum bona, & in varios uſus, variaſq; menſas converſorũ ad Parochias augendas conferantur. Hoc eſt è re Chriſtiana, Parochos eſſe eo loco, auctoritate, eruditione, copiis, quibus nunc ſunt aliarum Eccleſiarum Prelati. Sic enim utiliter munere ſuo fungentur.

Quartum remedium eſto. Cum Eccleſiæ Parochiales abs policia Eccleſiaſtica inſtitutæ ſint recipiendis, & diſpenſandis Sacramentis fidelibus. & occaſione diverſarum Indulgentiarum, quæ Dominicis, & feſtis diebus in diverſis Eccleſiis, & maximè Regularium occurrunt, laudabilis, & antiqua conſuetudo frequentandi dictis diebus Eccleſias Parochiales ſenſim evaneſcat, dum populus relicta Miſſa, & concione Parochialibus, ad alienas Eccleſias ſe ſe confert, ut una, & eadem opera ibidem lucretur Indulgentias, & præcepto Eccleſiæ de audienda Miſſa ſatisfaciat. Hinc neceſſarium foret, quatenus in favorem Eccleſiarum Parochialium per Breve Apoſtolicum ordinetur, ut deinceps in dictis Parochialibus ad lucrandas quaſcumque Indulgentias quibuſvis Eccleſiis, Capellis, Oratoriis, Confraternitatibus, aut etiam Archiconfraternitatibus uſque adhuc à Sede Apoſtolica conceſſas, & in poſterum concedendas in dictos dies Dominicos, aut feſtos incidentes unuſquiſque Miſſam ſuam Parochialem, aut concionem itidem Parochialem, audire, vel ſi ob legitimum impedimentum neutrum iſtorum adimplere queat, ad minus in eadem Eccleſia ſua Parochiali communicare, aut Veſperas, vel doctrinam Chriſtianam audire teneatur, itant auditio Miſſæ, vel concionis Parochialis, aut ſaltem communio in Parochia, vel auditio Veſperarum, vel doctrinæ Chriſtianæ ibidem inſtituatur pars operis injuncti ad hujuſmodi Indulgentias conſequendas.

Rationes autem, cur quod petitur concedendum ſit, præcipuè ſunt Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 22. *decreto de obſer. & vitan. in celebr. Miſſ.* inter cœtera ſic ordinat: *Epiſcopi moneant populum, ut frequenter ad ſuas Parochias, ſaltem diebus Dominicis, & majoribus feſtis accedat*, ibidemque ſubdit, ut Epiſcopi, ea omnia, quæ ibi ordinata ſunt curent, & mandent obſervari inviolatè, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, & alias pœnas, non obſtantibus privilegiis, exemptionibus, & conſuetudinibus quibuſcumque. Et rurſus *ſeſs.* 24. *cap.* 4. *de refor.* ità ſtatuit: *Moneat Epiſcopus populum diligenter, teneri unumquemq; Parochiæ ſuæ intereſſe, ubi commodè id fieri poteſt ad audiendum verbum Dei.* Ex quibus abundè liquet quanti Sacroſ. Concil. laudabilem, & antiquam conſuetudinem Dominicis, & feſtis diebus Eccleſias Parochiales frequentandi extimavit, quantave inſit Epiſcopis obligatio ſatagendi, ut dicta conſuetudo, quæ ubivis locorum in dies magis, ac magis prolabaſcit, omni meliori modo revocetur.

Accedit, quod hac etiam ratione Paſtores animarum, qui ad clavum Eccleſię ſedent, contemnũtur, & vultum pecoris ſui nequeunt agnoſcere, Qui certè contemptus tantum nocumenti Eccleſiæ Dei affert, ut Caniſius graviſſimus è Societate Jeſu Theologus, tractans Euangelium: *Ego ſum Paſtor bonus*, communem contemptum, ac neglectum Paſtorum, qui nunc paſſim irrepſit, omnium ferè malorum, hæreſum, ac Schiſmatum fontem, ac fomitem præbere non dubitaverit affirmare.

Denique Eccleſiæ Parochiales communiter ſunt deſtitutæ omni beneficio Indulgentiarum, adeò ut Rodriquez Minorita viſus fuerit dicere *tom. 1. qq. Regul. q. 43. a. 7.* eſſe commodius audire Miſſam, & verbum Dei apud Regulares, quia in illorum Eccleſiis, ut plurimum ſunt Indulgentiæ, quæ non adſunt in Parochialibus. Imò non nemo pronunciavit ſecurius, & ſalubrius eſſe peccata Regularibus, quam Paſtoribus confiteri. Quæ propoſitio per eandem Sacram facultatem Theologiæ Pariſienſis, tanquam falſa, ſcandaloſa, temeraria, & Ordinis Hierarchici deſtructiva, damnata eſt. Quibus ſic ſtantibus, non poſſunt dictæ Eccleſiæ parochiales non eſſe deſertæ, omninòque expectandum eſt, ut ubique

locorum diſciplina Eccleſiaſtica prælabeſcat, niſi Sedes Apoſtolica pro ſua Paſtorali in omnes cura, & ſolicitudine de opportuno remedio, quanto citius provideat.

Modus itàque omnium optimus, & facillimns, qui indubiè dictam laudabilem conſuetudinem Eccleſiis Parochialibus pernecеſſariam revocabit, eſt coocedere quod ſuprà petitum eſt. Et notandum, qnod hoc conceſſo, non habebunt Regulares undè conquerantur, nihil enim eis ratione demitur. Siquidem qui volet eorum Indulgeotias lucrari, debebit ultrà frequentationem Parochiæ, illorum etiam Eccleſias viſitare, uti prius, atque hoc pacto fiet, ut Regulares excitent populum, ut dictis diebus Dominieis, & feſtis ad Parochiam ſuam conveniat, & viciſſim Paſtores eundem Populum hortabuntur, ut ad Regularium Eccleſias prò conſequendis illorum Indulgentiis ſe ſe conferat. Undè inter Paſtores, & Regulares mutua unio, & amicitia ſuccreſceret.

An, & quatenus Epiſcopus poſſit Parochos ritè, ac rectè ſemel approbatos, iterum, ac pluries ad examen vocare? Tom.1. Conſult.133.

IN hac re tanquam certum tenendum eſt, quod poſſit Epiſcopus Parochos ad examen vocare, quandò defectus eorum ſcientiæ eſt notus, præceditque ſama eorum imperitiæ, vel erroris in adminiſtratinne Sacramentorum: quia tunc error, & fama ſe habent tanquam accuſatores. Item certum eſſe debet, quod poſſit eos examinare, quos probabiliter judicaverit eos inſufficientes eſſe, eo quod non vacarint ſtudio, & ſcientiam, quam prius habebant, deperdiderint; Alioquin inane redderetur decretum Concilii Trid. *ſeſſ.21. cap.6.* declarans quod poſſit Epiſcopus Rectoribus Parochialium illiteratis dare coadjutores; Nam ſi non poſſet examinare, aut non daret coadjutores, aut dando, fieri poſſet, quod iis quoque daret, qui revera eſſent ſufficientes; Undè quoſcumque ſuſpicatur ſufficientes eſſe, poterit ad examen vocare, tam in viſitatione, quam extrà, tam ipſe, quam ejus ſucceſſor: Quia tunc habet ſufficiens fundamentum inoovandi examen. Siquidem npinio inſufficientiæ eſt veluti quædam denunciatio. Atque ità cenſuit Sacra Congregatio Concil. in una *Conſentina* 3. Januarii 1594. ac præcipuè in uoa *Pampilonenſi*, in qua cum quærebatur:

1 Utrum poſſit Epiſcopus examinare Parochos, & Rectores ſemel approbatos ad curam animarum exercendam, quandò ex ratiooabili, & legitima cauſa habetur vehemens ſuſpicio de illorum imperitia ad Sacramenta miniſtranda, & munus ſnnm adimplendnm, ut clarius cognita illorum illitteratura, detur illis coadjntor benemeritus cum aſſignatione alicujus portionis fructuum pro ejus congrua ſuſtentatione?

2 Si poteſt hoc examen facere, oon ſolum in actu viſitatioois, ſed etiam extrà illam reſpectu alicujns Parochi de cujus imperitia habetur certa notitia?

3 Si ad hujuſmodi examen faciendum requiritur, quod imperitia talis Parochi examinandi probetur juridicè per teſtes deponeotes, ao verò ſufficiat, talem imperitiam conſtare Epiſcopo extrajndicialiter, vel quia expoſitum fnit illi per perſonas fide dignas, quæ nolunt juridicè deponere propter metum, reſpectum, vel aliam rationem, vel quia ipſemet Epiſcopus ex rumore, vel ex aliquibus actionibus, quas videt, & nntat in ipſo Parocho, & ex verbis, quæ ab illo audit, & ex aliis accidentibus, quæ occurrunt, facilè conjecturam ferè evidentem de imperitia illius?

Sacra, &c. die 15. Januarii 1667. cenſuit ad omnia reſpoodendnm affirmativè: Quodque poſſit eos ad examen iterum vocare ſub pœna privationis, reſolvit ead. Sacra Congreg. io una *Lucerina* 13. Januarii 1594. & io una *Interamnen.* 1. Octobris 1602.

Extrà verò hos caſus oon poteſt Epiſcopus vocare ad examen Parochos. Habent enim intentionem fundatam, ut ad exercitium Curæ animarum, & ad Sacramentorum adminiſtrationem admittantur, cum hoc veniat in conſequentiam approbationis ab Examinatoribus de eorum perſona factæ, ut Sac. Cong. reſolvit in una *Nucerina* 6. Octob. & 10. Novemb. 1617. Quia cum eorum approbatio ſe habeat per modum ſententiæ decernentis de idoneitate, dat jus approbato in manutenendn ſuam idoneitatem, quam de jure poſſidet, & ideò non poteſt ſine cauſa revocari in dubinm ipſa poſſeſſio, ſicuti revocaretur, ſi jam approbatus iterum ad exameo vocaretur.

An Commenda Monaſterii Regularis Conventu carentis, ac dnas Eccleſias Parochiales, quibus per duos Presbyteros ad nutum Abbatis, ſeu Commendatarii d. Monaſterii amovibiles deſervitur, quarumqne omnes frnctus Abbas, ſeu Commendatarius percipit, annexas habentis, Clerico 25. annornm non completorum ſub expreſſione, quod d. Monaſterium cura carebat Apoſtolica auctoritate facta, ex diſpoſitione dictorum Decretorum fnerit nulla? Et data illius nullitate. An eidem Clerico, qui vigore dictæ Commendæ dictum Monaſterium ultrà 20. annos pacificè poſſedit, ſnffragetur regula de triennali, & decennali poſſeſſione? Tom.1. Conſult.141.

DIcendum eſt, Commendam fuiſſe nullam, & d. Clerico nullas regulas ſuffragari. Cum enim in Commenda non fuerit facta mentio qualitatis curæ, prout requiritur, tam de jure, juxtà tex. *in cap. cum. in illis de preb. in 6.* quam ex diſpoſitione Concil. Trident. *cap.21. de regul. ſeſs.25.* intrat ſanè ſubreptio *cap. ſuper litteris de reſcript.* & poſſeſſio etiam triennalis non ſuffragatur, ut in eod. Concil. *d. cap. 21.* expreſsè diſponitur.

Non obſtat, quod de cura, qnæ venit per annexionem beneficii curati neceſſariò non ſit facienda mentio: quia procedit quandò annexa reguntur per Vicarios, ſecus ſi temporales, juxtà præſcriptam diſtinctionem.

Nec etiam obſtat, quod per Commendam inducatur tacita diſpenſatio: Nam procederet, ſi fuiſſet facta mentio curæ, ſuper qua cadere potuiſſet diſpenſatio, alias intrat ſubreptio, cum Commenda Curati requirat in Commendatario, tempore, quo fit, ætatem, & Ordinem presbyteratus conjunctim, *cap. Nemo deinceps de elect. in 6.* ubi Gloſ. *v. Sacerdotio*, & Concil. Trid. *ſeſs. 23. de refor.*

Nec etiam obſtat poſſeſſio decennalis: Quia ultrà quod diſpoſitiones Concilii habent decretum irritans, quod inficit titnlum, & poſſeſſionem. Rot. *divers. decis. 61. part. 3.* & coram Cavaler. *decis. 126. num. 3.* ipſa poſſeſſio decennalis non tribuit majus jus, quam triennalis. Caſſad. *decis. 8. num. 1. ſuper regul.*

Ulterius eſt conſiderandum, qnod ſicut ſubreptio, quam Concilium præſumit, inducit malam fidem, quæ tollit triennalem, ità eadem ſubreptio, & mala fides tollit omnem aliam poſſeſſionem, & præſcriptionem, quæ non datur cum mala fide ad Reg. *poſſeſſor de reg. iur. in 6.*

An Commendatores Ordinum Militarium poſſint retinere, & carcerare Sacerdotes ſaeculares ad curam animarum à ſe deputatos? Vide de Equitibus Tom.1. Conſult.173.

An Parochiales conferendæ ſint dignioribus, vel ſufficiat, quod conferantur dignis? Tom.1. Conſult.183.

REſolveodum eſt, Parochialem confereodam eſſe in omoibus qualitatibni digniori, licet alter fuerit tanquam dignus approbatus; Quare ad convincendam irrationabilitatem judicii Epiſcopi ſufficit, illum elegiſſe minus dignum in concurſu dignioris, idemque ex clara diſpoſitione Sac. Conc. Trid. *ſeſs.24. de refor. cap.18. §. Peracto perindè examine, ut ab Examinatoribus renuncientur quotquot idonei judicati fuerint &c. ex hiſque Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicaverit, atque illi, & non alteri collatio Eccleſiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre.* Quod etiam ſtatutum legitur in Conſtit. 33. Pii V. §. 7. ibi: *Ut autem non ſolum dignis, ſed magis idoneis repertis, juxtà ejuſdem Conc. decretum &c. quod ſi Epiſcopus minus habilem, poſthabitis magis idoneis, elegerit, poſſint rejecti à mala electione hujuſmodi &c. appellare &c. & conſtito de priori eligentis irrationabili judicio, eoque revocato, Parochialis magis idoneo conferatur.*

Et in iſtis terminis, quod irrationabile dicatur judicinm Epiſcopi eligentis dignum in concurſu dignioris firmavit Rota in *Tuden. Parochialis* 28. Aprilis 1603. coram Sacrato, ubi ſnbjungitur, quod quicquid ſit in aliis beneficiis, certum eſt in curatis ex idoneis magis idoneum eſſe eligendnm ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. & Pii V.

Idemque advertit Gonzal. *ſuper reg. 8. Cancell. gloſ. 4. nu. 136. & 142. cum ſeqq.* Garz. *de benefic. par. 9. cap. 2. n. 229. & ſub n. 251. & 252.* ac alii, & pluribus ſeqq. Jn. Fr. Leo *in Theſ. for. Eccleſ. part. 2. cap. 3. n. 37. in fin.* ubi refert reſolutionem Sac. Coogregationis Concil. in una *Patavina*.

Nec

Nec obſtat, ſi alter ſit ab Examinatoribus approbatus. In concurſu enim dignioris non ſufficit ex jam dictis, & apertè hoc cenſuit Sac. Congr. Concil. dum ſæpè reſcripſit, ut examine peracto, poſſit ſtatui quis verè ſit dignior judicandus.

Minus quoque excuſari poterit irrationabilitas judicii Epiſcopi, prætextu, quod repertus idoneus eſſet magis dives, ità ut poſſit facilius reſtaurare Eccleſiam ex bonis propriis: Nam hoc non relevat in jure, Eccleſia enim reſtauranda eſt ex redditibus ejuſdem Eccleſiæ, & quatenus non ſuppetant, tenentur Parochiani hoc onus ſubire. Sacr. Concil. Trid. *ſeſſ.21. cap.7. de reform.*

Præſertim quandò magis idoneus eſt nobilis, cum nobilis in concurſu præferatur, ut in terminis fuit dictum in cit. *Tuden. Parochialis*: Quia pro nobilibus ſemper præſumitur, ut poſt alios latè probat Tiraquell. *de nobil. cap.20. nu. 30. cum pluribus ſeqq.* qui etiam *num.41.* ait, nobiles præſumi cæteris prudentiores, atque exercitatiores, ideòque majoribus beneficiis ſunt honorandi.

Atque ità frequenter cenſuit Sac. Congreg. Conc. præſertim in una *Piſtorien.* die 7. Auguſti 1649. Et in una *Aretina* 9. Maii 1651.

An licentia alienandi data Rectori Eccleſiæ tranſeat in ſucceſſorem? Vide de Alienat. rer. Eccleſ. Tom. 1. Conſult. 148.

De examine Parochialis juriſpatronatus, facto ſine Examinatoribus Synodalibus. Vide de Examine Tom. 1. Conſult. 160.

An, & quatenus Canonici poſſint deputare in Parochum Canonicum ſupernumerarium? Tom. 1. Conſult. 269.

RESp. poſſe id permitti, cum non ſit incompatibile. Atque ita cenſuit Sac. Cong. Conc. in una *Fulginaten.* 14. Martii 1648. ex Trid. *cap.17. ſeſſ.24. de reform.*

An fundator Eccleſiæ Parochialis cogi poſſit ad augendum dotem eidem Parochiali uſque ad annua ſcuta centum? Tom. 1. Conſult. 276.

NEgativè. Et ità declaravit Sac. Congr. Concil. in una *Aſten.* die 15. Decemb. 1646. *ad cap.13. ſeſſ.24. de reform.* Sufficit enim, quod aſſignata ſit congrua ſecundum conſuetudinem loci, & qualitatem perſonarum, quæque talis eſſe debet, ut ex ea quis poſſit commodè ſuſtentari. Gloſ. *in cap. unic. v. Abſque pecunia de ſtat. Regul. lib.6.* Rebuff. *de congr. quæſt. 8. n. 78.* Tunc autem augeri debet, quandò cum imputatione primitiarum, non autem oblationum non aſcendit ad ducata 50. juliorum undecim pro quolibet. Rot. apud Mant. *dec.269. n.1.* Non enim habenda eſt ratio oblationum, quia ſunt incertæ, cum pendeant ex libera offerentium voluntate, & ideò ad certam ſummam redigi non poſſunt, quod in primitiis dici non poteſt. Oldr. *conſ.118.* Anchar. *in Clem. un. col. pæn. de conc. præb.* Felin. *in cap. ad aures n. 38. & 39. de reſcrip.* Puteus *dec.169. n.3.*

Qua pœna puniri poſſint Parochi, qui celebrant Matrimonia temporibus Paſchatis? Vide de Matrimonio Tom. 1: Conſult. 287.

INfirmo exiſtente Parocho, fuit ab eodem interim ad ſuam curam ſubrogatus Parochus vicinior. Cumque idem Parochus infirmus obierit, & ad curam Parochialis vacantis non eſſet aliquis deputatus, dictus Parochus vicinior incautè continuaverit in functionibus Parochialibus, & ſignanter contractui unius Matrimonii interfuit, quod poſteà denuò ſupponitur contractum, ſeu ratificatum. Quæritur:

An incurrerit in pœnas? Tom. 1. Conſult. 333.

REſp. eſſe abſolvendum. Et ità cenſuit Sacra Congreg. Concilii in una *Eugubina* 18. Novemb. 1645. *ad cap.1. ſeſſ.24. de refor. Matrim.* Ratio eſt quia facultas ad ea, quæ non pendent in conſervari à voluntate concedentis, quæque ſunt effectus juriſdictionis, & poteſtatis publicæ, ſeu voluntatis concedentis, ut informatæ publica poteſtate, & juriſdictione, extinguitur morte ipſius, *l. fin. ſub init. ff. unde liberi, & l. ſancimus C. de admin. tut.* Tiraquel. 4. *tr. cauſ. limit. 12. n. 2.* Gam. *dec. Luſitan. 27. n. 4.* alii que.

An liceat Confratribus Societatum abſque præcedenti legitima facultate juris ſepelliendi, & abſque interventu ipſius Parochi ſepulturam defunctis dare in ſuis Oratoriis? Vide de Funeribus Tom. 1. Conſult. 337.

An Parochus duarum Eccleſiarum in eadem Civitate exiſtentium inſimul æquè principaliter unitarum, poſſit ex diſpoſitione Sac. Concil. reſidere in altera ſibi benè viſa? Vide de Reſidentia Tom. 1. Conſult. 350.

An benedictio contrahentium Matrimonia poſſit fieri extra Eccleſiam à Parocho? Vide de Matrimonio Tom. 1 Conſult. 351.

An diſpoſitio Sac. Conc. Trid. ſeſſ.24. de refor *locum habeat in Dignitate principali Eccleſiæ Collegiatæ, curam animarum annexam habente?* Vide de Penſion. Tom. 1. Conſult. 363.

An Eccleſia Parochialis de Jurepatronatus pro duabus partibus laicorum, & pro una Juriſpatronatus Eccleſiaſtici ſit providenda de Rectore per examen Concurſus? Vide de Concurſu Tom. 1. Conſult. 371.

An ſit ſolvenda quarta funeralis à Monialibus? Vide de Monialibus Tom. 1. Conſult. 380.

An Archipresbyter Eccleſiæ Cathedralis, qui actualem curam animarum exercet, dicatur reſidere ad effectum perceptionis redditumm, ſi reſideat in Suburbiis parum à Civitate diſtantibus? Vide de Reſidentia Tom. 1. Conſult. 398.

An dictus Archipresbyter, ſi ſuo Parochiano vita functo Sacramenta non adminiſtraverit, jus ei competat cantandi Miſſam, & alias functiones funerales faciendi, ac emolumenta ex iis percipiendi? Vide de Funeribus Tom. 1 Conſult. 399.

An concurrentibus duobus funeralibus eodem tempore, dictus Archipresbyter eligere poſſit Sacerdotem ſibi benè viſum, qui in altero ex dictis functiones celebret? Vide de Funer. Tom. 1. Conſult. 400.

Cui nam competat jus eligendi Presbyteros, & Clericos amovibiles in Eccleſia Parochiali? Tom. 1. Conſult. 431.

HOc jus eligendi Miniſtros neceſſarios ſpectat ad Parochum, ſivè ad Vicarium perpetuum, idque facilè poteſt ſine licentia, vel conſenſu Ordinarii. Lapus *alleg. 5. n. 2. & alleg. 78. n. 8.* Card. *in Clem. 1. qu. 11.* ubi etiam Imol. *n. 8. ante fin. de offic. Vicar.* Butr. *conſ. 3. n. 3. & conſ. 51. n. 5.* Pariſ. *conſ. 50. n. 6 & 7. lib. 4.*

Quod ſine dubio procedit quandò hujuſmodi deputatio non eſt facta perpetuò, ſed ad tempus. Card. Butr. Imol. *loc. cit.* Et multò magis ſtante obſervantia per plures annos continuata, tam reſpectu Parochi, vel Vicarii præſentis, quam ejus anteceſſorum, Lap. *d. alleg. 78. nu. 9.* Rot. *dec. 4. de conceſ. præb. in noviſſimis, & in Raguſina Juriſdictionis* coram Remboldo, de qua Poſth. *tr. de manut. dec. 285. n. 6.*

Et proindè poterint cogere Capellanos, ut aſſignata hora celebrent, & alia munia obeant, ad quæ tenentur ſecundum eorum præſcriptionem. Quod ſi detractent obedire, poterint eos expellere, cum ſint amovibiles.

An Vicarius, ſeu Capellanus amovibilis exercens curam animarum annexarum Commendæ Hieroſolymitanæ in iis, qua

Digitized by Google

quæ concernunt curam, ſubjaceat jurisdictioni Ordinarii? Vide de Equitibus Tom.2. Conſult.21.

An Parochis in aſſociatione cadaverum defunctorum liceat ingredi Eccleſiam Regularium cum Cruce, ſuperpelliceo, & ſtola, ibique aſsiſtere &c.? Vide de Funeribus Tom. 3. Conſult. 48.

An Regulares ad funus accedentes convenire debeant in Eccleſiam Parochialem cum aliis pariter acceſſuris una cum Parocho ad domum defuncti efferendi proceſsionaliter procedere? Et an distributio candelarum debeat inter Clerum ſæcularem, & Regularem eſſe æqualis Vide de Funeribus Tom.3. Conſult.49.

An Regulares concordare poſsint cũ Parochis, ut ii peragant officium in Eccleſiis Regularibus ſuper cadavere defuncti parochiani? Vide de Funeribus Tom.3.Conſult..50.

De Parochis Religionis Hieroſolymitanæ quoad curam animarum, ſubjectionem Ordinario, viſitationem earum Eccleſiarum, & ſimilibus. Vide de Eqbitibus Tom.3. Conſult.58.

De Privilegio S.Jo.Florentinorum de Urbe circa præceptum Paſchale annuæ Communionis? Vide de præcepto Paſchali Tom. 4. Conſult. 3.

Quid de reſidentia Parochi tempore peſtis? Vide de Reſidentia Tom.4. Conſult.17.

An Parochus Eccleſiæ non Matricis, ſivè non Cathedralis cogere poſſit Parochos aliarum Eccleſiarum ad intereſſendum benedictioni Fontis baptiſmalis Sabbatho Sancto, & & Pentecoſtes? Tom.4. Conſult.20.

AFfirmativè, ſi vendicat ſibi jus in illis Eccleſiis, & tunc obtinebit ſolum quoad ea, quæ probabit ſibi deberi præſcriptione, vel alio legitimo modo per tex. *in cap. dilectus de Capell. Monach.* Hinc Sacra Congregatio Epiſc. in *Ariminenſi* 6. Septembris 1625. declaravit, Parochum Regularem debere, juxtà ſolitum accedere ad Matricem, ibique aſſiſtere Fontis benedictioni, & ex eo aquam accipere, projecta in Sacrarium illa, quam ipſe contrà ſolitum benedixerat. Et Conc. Mediolan. 4. de Sac. Bapt. decernit, quod in Sabbatho Sancto, & Pentecoſtes ad Fontis benedictionem conveniant ii, qui de more ſolent, debentve. Quare ad hujuſmodi benedictionem convenire debent Rectores, & Parochi omnes, qui aut ſupradictæ Eccleſiæ ſubjecti, aut eidem adſcripti, aut longa conſuetudine intereſſe ſoliti ſint ex Leone IV. *homil. de cur. Paſtor.* & Conc. Maguntino *c.14. c. in Sabbatho de conſec. d.4.* & Conc. V. Lateran. *ſeſſ.11. Conſt.4.*

REperitur in quadam Civitate Eccleſia Collegiata, quæ antiquitus erat Cathedralis, ſed poſtea ſuppreſſa quoad Cathedralitatem, alia Eccleſia erecta fuit in Cathedralem, cui licet eo ipſo, quod fuerit erecta in Cathedralem, fuerint conceſſa omnia jura præeminentiarum, ac privilegia Cathedralis, dummodò non appareat, quod fuerit in erectione aliquod jus reſervatum alteri Eccleſiæ (Can. viſis 26. quæſt.3. Calder. conſ.2. de decim.) Nihilominus pro ipſa Eccleſia Collegiata. Quæritur:

1 *An in feſtivitate Corporis Chriſti proceſſionem Sanctiſſimi Sacramenti dirigere debeat ejus Prior, illamque ducere ab ipſa ad Eccleſiam Cathedralem uſque, ac Sanctiſsimum Sacramentum deferre?*

2 *An ipſa Eccleſia Collegiata conſecrari debeat aqua baptiſmalis, ut poſteà deferatur ad Eccleſiam Cathedralem, in qua eſt fons baptiſmalis?*

3 *An in ipſa conſecrari debeat Oleũ, & in ea conſervandum?*

4 *An teneatur aſſervare Sanctiſsimum Eucharistiæ Sacramentum, quia ipſa Eccleſia Collegiata eſt Parochialis, an verò teneatur ipſi illud ſubminiſtrare Eccleſia Cathedralis?*

5 *An eidem Priori intereſſenti functionibus cum Capitulo Cathedralis debeatur thurificatio pari thuribuli ductu, ac datur Dignitatibus Cathedralis?*

6 *An idem Prior præcedere debeat Canonicos Cathedralis?* Tom.4. Conſult. 29.

AD 1. Reſp. illa officia, & munera ſpectare ad Dignitates, & Canonicos Eccleſiæ Cathedralis, non ad Priorem Collegiatæ. Quia de jure ſupplicationes diriguntur ab Epiſcopo, eoque abſente, ab ejus Capitulo, quod eſt caput aliarum Eccleſiarum. Eccleſia enim Cathedralis longè antecellit Collegiatæ honore, ac dignitate, *cap. venerabilis in fin.* ubi Gloſ. *de verb. ſignif. cap. cum Canonicis*, ibique Abb. *in 1. not. de cenſib.* Sanctiſſimum autem Chriſti Corpus à digniori deferri debet. Genuen. *in pr. cap.51.*

Ad 2. Aqua baptiſmalis conſecrari debet in Eccleſia majori, atq; ideò in Cathedrali, ut ſtatuitur in ceremoniali Rom. *lib.2. cap.27.* & in jure cavetur, quod deficiente Epiſcopo, id ſit officium Archipresbyteri tex *in cap. 2. de offic. Archip.*

Ad 3. Oleum conſecrari, & conſervari debet in Eccleſia Cathedrali, ac fieri diſtributio à Dignitatibus, & Canonicis. Nam conſecratio hujuſmodi ſpectat ad Epiſcopum, debetque fieri in ejus Eccleſia Cathedrali, ibique conſervari, ac diſtribui ab iis, ad quos ſpectat adminiſtratio Eccleſiæ, abſente Epiſcopo, atque adeò ad illius Dignitates, & Canonicos. Quod etiam ſtatuitur in dicto Cœremoniali *lib. 2. cap. 23.* habeturque ex Can. *Presbyteri*, & Can. *omni tempore de conſecr. d. 4.*

Ad 4. Eccleſia Collegiata Parochialis debet aſſervare SS. Euchariſtiæ Sacramentum pro ſuis Parochianis: Quia id ſpectat ad ſingulos Parochos ex munere ipſis injuncto. Can. *ſequent. 26. q. 6.*

Ad 5. & 6. Hic Prior thurificandus eſt duplici ductu, ſicut Canonici Cathedralis: Nam Dignitas Prioratus Collegiatæ non eſt major Canonicatu Cathedralis. Canonici enim Cathedralis ſunt Canonici Eccleſiæ ſuperioris; undè non debent eſſe inferioris conditionis Dignitatum Collegiatæ. Et proptereà Priori Collegiatæ non competere præcedentiam ſuprà Canonicos Cathedralis refert declaratum Barb. *ubi ſup. cap.11. num. 6. & 7.*

Atque ità etiam cenſuit Sac. Rit. Cong. in *Tuſcanenſi Præeminentiarum* 29. Auguſti 1619. ſcilicet: Viſo, ac maturè perpenſo ſupplici libello Sac. Cong. Sac. Rit. ad diſſentionem inter Cathedralem Tuſcanellæ, & Collegiatam ejuſdem loci materiam in poſterum ſubmovendum, Illuſtriſſimo Domino Card. Creſcentio referente, in functionibus, de quibus ſupra, non obſtante quavis contraria conſuetudine, præferendam eſſe Cathedralem Collegiatæ, atque ad ſupradicta, ut ſequitur reſpondendum cenſuit.

Ad 1. delationem SS. Sacramenti in die ejus feſto pariter ad Dignitates, ſeu Canonicos Cathedralis, atque ab eadem Cathedrali proceſſionem debere inchoare, & ibidem finire.

Ad 2. Sacras baptiſmatis aquas debere confici in Cathedrali.

Ad 3. Oleum Sanctum debere conſervari in Cathedrali, ab ejuſque Dignitatibus diſpenſari.

Ad 4. Debere Collegiatam conſervare SS. Sacramentum pro ſervitio ſuæ Parochiæ, neque teneri Cathedralem illud ſubminiſtrare.

Ad 5. Satis eſſe, ſi Prior Collegiatæ dum in Cathedrali cum illius Dignitatibus, & Canonicis intereſt, duplici ductu thuribuli thurificetur.

Ad 6. Non competere Priori Collegiatæ præcedentiam ſuprà Canonicos Cathedralis.

An SS. Euchariſtiæ Sacramentum ſuper Altare majori aſſervandum ſit, præcipuè in Parochialibus? Vide de Euchar. Tom.4. Conſult.31.

An liceat ſolum Parochis exponere in die feſto Corporis Chriſti SS. Euchariſtiæ Sacramentum in ſuis Eccleſiis, & an etiam id liceat Confraternitatibus in ſuis Oratoriis. Tom. 4. Conſult.84.

REſp. id licere Parochis tantum, & pariter in eorum Eccleſiis debet inchoari ſupplicatio, cum hoc munus

non

non ad Confratres, alioſve, ſed ad ſolos Parochos, & Eccleſias Parochiales pertineat: quia ipſi ſoli ſunt Paſtores, qui verbo, exemplo, & Sacramentis paſcere debent ſuum gregem ex Clem. *Dudum de ſpecul.* & ex Conc. Trid. paſſim, reſolvitque ſæpius Sac. Rit. Congr. referente Navarro *in lucer. Regul. v. proceſſiones num. 24. & 25.* Et quod in ſola Eccleſia Regularium exponatur SS. Sacramentum publicè adorandum in illius feſtivitate, declaravit eadem Sac. Congreg. in *Aretina* 11. Decemb. 1613. ac in aliis relatis à Navarro *loc. alleg. num. 20.*

An Conſtitutio Synodalis, qua cavetur, quod advenæ ubicumque deceſſerint, ſepeliantur in Eccleſia Cathedrali, & emolumenta ad illum Curatum pertineant, niſi Parochus ejus Parochiæ, ubi advena deceſſerit, ei Sacramentum Pœnitentiæ, vel Euchariſtiæ adminiſtraſſe probaverit, locum habeat in adminiſtratione Sacramenti Extremæ unctionis, & in caſu quo Parochus vocatus ab advena infirmo ad audiendum ejus Confeſſionem, ille ob morbi gravitatem nec confiteri queat, neque Sacrum Viaticum percipere? Vide de Sacram. admin. Tom. 9. Conſult. 138.

An, abſente Parocho, Presbyteri Schiſmatici poſſint baptizare filios Catholicorum? Vide de Baptiſmo Tom. 4. Conſult. 139.

De Clerico minori obtinente per reſignationem cum penſione Parochialem Eccleſiam, mediante exhibitione falſæ fidei baptiſmatis, & ſucceſſivè eadem fide mediante, promoto vigore Brevis Apoſtolici extra tempora ad Ordines Sacros, in quibus miniſtravit, & curam animarum exercuit? Tom. 4. Conſult. 140.

PLura delictorum genera in hunc caſum concurrere certum eſt. Primum falſi, cujus crimen eſt publicum *l. 1. ff. de publ. judic.* ibique Gloſ. §. *item lex Cornelia inſt. de publ. judic.* Crimen autem falſi eſt enorme, & depoſitione dignum. Majol. *lib. 5. cap. 36. n. 2.*

Secundum, & tertium crimen eſt, quod recepit Sacros Ordines ante legitimam ætatem malitioſè, ac proindè incurrit ipſo facto ſuſpenſionem, & quia hujuſmodi ſuſpenſione durante miniſtravit in eiſdem Ordinibus, incurrit irregularitatem. Et propterea poteſt beneficiis Eccleſiaſticis privari ex Bulla 7. Pii II. quæ incipit *Cum ex Sacrorum*. Quinimmò hoc crimen celebrationis in cenſura eſt depoſitione dignum. Itaque Clericus ex hoc eſt deponendus ab officio, & beneficio, *cap. Clerici de Cler. excomm. miniſtr.* Quamvis ex æquitate hanc pœnam non eſſe executioni demandandam, niſi prævia monitione Canonica dicat Sayr. *lib. 2. cap. 15. num. 7.* & Diaz. *in pr. cap. 33.*

Quartum crimen eſt, quod conſequutus ſit beneficium curæ animarum ante legitimam ætatem: nam Gregor. X. *in cap. licet Canon. de elect. in 6.* ſtatuit, ut Parochiales Eccleſiæ non poſſint validè conferri, niſi iis, qui attigerint 25. annum, qui intra annum à die commiſſi ſibi regiminis faciant ſe ad Sacerdotium promoveri.

Ex quibus omnibus dicendum eſt, præfatum Clericum non eſſe capacem beneficii: Nam adeò malè ordinatus eſt, ut remaneat ſuſpenſus. Pariſ. *de reſign. lib. 4. quæſt. 2. num. 54. 56. & 58.* Squillant. *de privil. Cler. cap. 4. num. 16.* ac alii. Quia ratione ſuſpenſionis remanet impeditus exercitio Ordinis, & conſequenter etiam omnes effectus, quos Ordo inferre poteſt, atque etiam capacitas beneficiorum; Undè remanet cum nullo Ordine, ſed abſque iis omnibus, quæ de jure poſitivo annexa ſunt Ordini.

Cum igitur collatio, ſeu reſignatio Parochialis fuerit nulla, ideò obtenta prius abſolutione, ac diſpenſatione à cenſuris, & ab irregularitate, neceſſaria eſt nova proviſio, ut poſſit retinere beneficium.

Tandem non eſt omittendum, quod ſi Epiſcopus proteſtatus fuerit in interminatione ſolita, ſe non intendere ordinare non examinatos, non approbatos, non habentes legitimam ætatem, &c. ſecundum multorum ſententiam, non recipit ſic ordinatus characterem, & Ordinatio eſt omninò irrita, & invalida. Navar. *conſ. 1. de eo, qui furtivè*, Salzed. ad Diaz. *cap. 25. n. 2.* ac alii.

An Archidiaconus prima Dignitas non Canonicus debeat deferre Viaticum Epiſcopo ægrotanti, & peragere officium in ejus funere? Vide de Dignit. Tom. 4. Conſult. 183. Sum. num. 2. & 6.

De Funeribus Equitum Hieroſolym. ac aliorum Regularium decedentium extra Clauſtra, etiamſi ſepulturam elegerint multa. Vide de Funeribus Tom. 4. Conſult. 199.

An Parochi exigere poſſint aliquid aliud, præter ſolitam eleemoſynam ab iis, qui ſepeliri volunt in Eccleſia Regularium? Vide de Sepult. electione Tom. 4. Conſult. 208.

Utrum in Eccleſia Cathedrali, quæ Parochialis eſt, & unica in Civitate, curam animarum ſub ſe habens, & ad hunc effectum retinet Curatos, qui ab Epiſcopo approbantur, ſed ſunt ad nutum Capituli amovibiles, quod Sacri Concilii diſpoſitioni repugnare videtur, & huc uſque toleratum dicitur: quia Capitulum ipſum hac immemorabili poſſeſſione gaudet, debeat Epiſcopus, aut poſſit Vicarium perpetuum inſtituere? Ubi aliqua de Parochialibus unitis. Tom. 4. Conſult. 213. Item de Vicariis perpetuis vide Tom. 9. Conſult. 143. Et de Parochialibus unitis vide Tom. 8. Conſult. 14. hujuſmet tract.

AFfirmativè. Ita expreſsè decernitur in Concilio Tridentino *ſeſſ. 7. cap. 7. & ſeſs. ult. cap. 56.* ac diſpoſuit B. Pius V. in ſua Conſtitutione incip. *Ad exequendum* appellationibus, privilegiis, exemptionibus, & conſuetudinibus quibuſcumque minimè ſuffragantibus. Ac ſæpiſſimè declaravit Sacra Congregatio, præcipuè in *Aretina Curæ animarum* die 8. Febr. 1659. nempè poſſe Epiſcopum Curam animarum Capitulo Eccleſiæ Cathedralis incumbentem alicui Canonicali præbendæ perpetuò unire, vel Vicariam perpetuam erigere. Et in *Sarzanen. Viſitationis* 24. Martii 1668. in qua juſſit dari declarationem. Et in *Piſaurien.* in qua cenſuit quod Curam animarum Eccleſiæ Cathedralis non per amovibilem Vicarium, ſed per certum Rectorem regendam, & adminiſtrandam eſſe, vel perpetua Vicaria erecta, vel injuncto alicui Canonicatui onere ipſius Curæ. Pro Parochianis verò extra Civitatem exiſtentibus, cum de nocte Sacramenta adminiſtrari nequeant, erigendam eſſe Capellam extra Civitatem, ab eadem Parochia dependentem, in qua idoneus Sacerdos ad Sacramenta prædicta adminiſtrandum in ſubſidium ipſius Parochialis conſtituantur.

Eadem quoque Sac. Congreg. Conc. *ad d. cap. 2. ſeſſ. 7.* ita cenſuit. In *Pientina* Parochiales Eccleſiæ unitæ Monaſteriis, etiam quæ ſunt capita Ordinum, & ubi Abbas Generalis Sedem Ordinariam principalem habet, ab Ordinariis viſitari debent.

In *Lucana*. Portio aſſignanda ex hoc decreto declaratur per Bullam B. Pii V. liceat ea per Greg. XIII. redacta fuerit ad terminos Concilii in revocatione privilegiorum Mendicantibus conceſſorum.

In *Auguſtana*. Si in Parochialibus unitis Monaſterii Ordinis Præmonſtratenſis deputentur Vicarii Regulares, debent eſſe amovibiles ad nutum Superiorum, juxta Conſtitut. B. Pii V. ſi ſæcolares poſſunt ab Ordinario conſtitui juxtà hoc decretum Concilii, & dictam Conſtitutionem. Si verò animarum Cura immineat ipſis Monaſteriis, in quibus viget regularis obſervantia, tunc eſt locus *cap. 11. ſeſs. 25. de Regular.*

In *Novarienſi*. Si Parochiales ſunt unitæ Canonicatibus, & Canonici non exercent Curam animarum, ut tenentur, Epiſcopus habet remedium, §. *Qui verò, cap. extirpandæ de preben.* & hujus decreti Concilii *cap. 7. ſeſs. 7.*

In *Aquilejenſi*. Epiſcopus habet facultatem creandi perpetuos Vicarios in Parochialibus Eccleſiis unitis, ſeu annexis Collegiatæ Eccleſiæ. Et qui admittendi erunt, tam perpetui, quam temporanei futuri ſint, prius ab Ordinario examinandi, & approbandi ſunt 22. Januar. 1569.

In *Bellunenſi*. Archipresbyter, qui habet unitam Parochialem Eccleſiam ſuo Archipresbyteratui, in Parochiali reſidere non tenetur, ſed in ea Vicarius eſt deputandus 15. April. 1570.

In *Mediolanenſi*. Vicarii perpetui conſtitui non poſſunt abſque

Digitized by Google

abſque erectione Vicatiæ 25. April. 1573. Erectio autem Vicariæ ſolet fieri in inſtrumento unionis, hoc eſt, quod deinceps Parochiali unitæ deſerviatur per Vicarium amovibilem, vel perpetuum. Quod ſi factum non reperiatur, poterit Epiſcopus talem erectionem facere.

In *Januenſi*. Epiſcopus conſtituere tenetur Vicarium perpetuum, aut temporalem in Prioratu, cui cura animarum incumbit, aſſignata ei congrua fructuum illius portione, 2. Jul. 1574.

In *Lucana* Greg. XIII. aliquando ex gratia conceſſit, ut etiam in iſtis Parochialibus unitis non deputentur Vicarii, ſed ut aliquis ex Regularibus, ab Epiſcopo tamen approbatus, curam exercere poſſit, dummodò ſecum habeat ſocium ejuſdem Ordinis, 10. April. 1576.

In *Regienſi*. Locorum Ordinarii Eccleſias Curatas unitas Monaſteriis viſitare poſſunt, & in eis etiam ponere Vicarios perpetuos, ſecundum diſpoſitionem *d. cap. 7.* Sed ſi Eccleſiæ hujuſmodi poſitæ ſunt in loco ipſorum Monachorum, ſervanda erit diſpoſitio *cap. 15. ſeſs. 25. de Regul.* Idem ſi Monaſteria eſſent ab ipſorum primæva fundatione curata, 2. Maji 1576.

In *Eugubina* Cong. Conc. ad inſtantiam Congregationis ſuper Epiſc. declaravit in cauſa ſuper Abbatem Sancti Verecundi, & Vicarium perpetuum dictæ Abbatiæ omnia onera reſpicientia curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum ſpectare ad Vicarium perpetuum; Cætera verò onera ad Abbatem, ſive Commendatorem ejuſdem Eccleſiæ, in qua eſt erecta Vicaria. Cumque plures Ordinationes ab Epiſcopo in illius Viſitatione factæ fuiſſent, & dubitaretur ad quem ſpectet illas exequi; Ità fuit ab eadem Congregatione declaratum:

In tanto, che sarà riſtaurata la Sagriſtia, ſi facci un'Armario condecente, dove ſi pongano le robbe della Sagriſtia. *Spectare ad Vicarium.*

Che ſi facci una ferrata alle feneſtre della Cappella di S. Verecondo. *Ad Commendatarium.*

Che ſi faccino le pareti alle feneſtre, e l'impannate. *Ad Commendatorem.*

Che ſi facci la chiave con ferratura alla porta della Chieſa. *Ad Vicarium.*

Che il colmone del tetto, ch'è ſcoperto, ſi raccommodi. *Ad Commendatarium.*

Che s'indori la patena. *Ad Vicarium.*

Che ſi ponghino due Campane nel Campanile, e quella, che è rotta ſi levi.

Videtur ſpectare ad populum, & ſi populus non habet, ad Commendatarium.

Che ſi facci un Caſſettino per tenervi purificatori. *Ad Vicarium.*

Che ſi facci il coperchio di pietra al Sacrario. *Ad Vicarium.*

Un Confeſſionale nuovo, e quello, che ci è, ſi levi. *Ad Vicarium.*

Che ſi levi lo ſtendardo tutto rotto, e ſe ne facci un'altro. *Ad populum.*

Che à gl'Altari della Chieſa, dove biſogna, ſi faccino le gradelle. *Ad Vicarium reſpectu Altaris, in quo celebrat.*

Che ſi faccino tre pallii: *Ad Vicarium.*

Che al Cemeterio vecchio ſi facci un ſteccato per hora ben fermo, dove non è il muro, e ſi tenghi ſerrato. *Ad Commendatarium.*

In *Bracharen.* Cum Monaſterium S. Mariæ Monachorum Ciſtercienſium Ordinis S. Benedicti per tempus, ut ſupponitur, immemorabile, habeat perpetuò unitam Eccleſiam Parochialem Sancti Petri, iſtiuſque cura fuerit adminiſtrata per Monachos ad nutum Abbatis amovibiles, & ab eodem præſentatos cum approbatione Ordinarii, ab annis verò centum eadem cura adminiſtrata reperiatur à Vicariis ſæcularibus, ab eodem Abbate pariter præſentatis, & ab ipſo Ordinario approbatis, nulla tamen facta aſſignatione alicujus certæ portionis, nec erectione in Vicariam, ſeu in beneficium perpetuum; Undè Procurator Generalis dicti Ordinis ſupplicat pro declaratione, an per modernum Abbatem poſſit ad curam dictæ Eccleſiæ deputari Monachus idoneus ab Ordinario approbandus? Sac. Cong. Conc. 17 Jul. 1649. *ad dict. cap. 7. ſeſs. de refor.* cenſuit, non poſſe. Sed Ordinarius erigat Vicariam perpetuam.

Reliqua vide *Tom. 8. Conſult. 44.*

An Parochi poſſint à Regularibus, præſertim Urbis nomine quartæ funeralis exigere medietatem omnium, & ſingulorum, quæ in funere, ejuſque occaſione deferuntur, offerenturque? Vide de Funeribus Tom. 4. Conſult. 215.

An, & quatenus ſit locus erectioni novæ Parochialis Eccleſiæ, ac deputationi Vicarii in exercitio Curæ animarum? Tom. 4. Conſult. 230.

QUod juſta cauſa diſmembrandi Eccleſias Parochiales ſit diſtantia locorum cum magna populi incommoditate ad percipiendum Sacramenta, & audiendum divina, maximè ſi properea contingat, aliquos Parochianos obire ſine Sacramentis, licet hujus rei probatio non ſit neceſſaria, declaravit Sac. Cong. Conc. in *Tiraſonenſi:* Quo in caſu poteſt Epiſcopus ex *d. cap. 4. ſeſs. 21.* ad novam erectionem procedere, etiam invito Rectore, dummodò tamen præceſſerit citatio, tam ipſius, quam omnium, quorum intereſt, ex eadem Sac. Congr. ac Rot. *in recen. deciſ. 455. num. 6. part. 2.* & coram Eminentiſsimo Otthobono *deciſ. 6. num. 8. ac 9.* ſive ſint beneficia, ſive Capellaniæ, ſive ſint portiones ipſius Parochiæ. Barboſ. *de offic. Epiſc. par. 3. alleg. 67. num. 10. & 20. & 21.* Garz. *de benef. par. 12. cap. 2. num. 88.* ubi refert reſolutiones Sacræ Congregationis, ac Rot. *deciſ. 465. n. 6. part. 2. recent.* Idque etiam in Eccleſiis Militaribus, ut in *Elborenſi*, & in *Mediolanenſi* declaravit, decretum de novis Parochiis erigendis, aut dividendis locum habere, etiam ſi illæ eſſent ſubjectæ Regularibus. Non verò ſine citatione, ut ex *cap. Multis conſiliis, cap. Felix, & cap. ſeq. 16. queſt. 1.* Gloſ. *fin. in cap. nulli 99. d.* Lap. *alleg. 66. num. 3.* Undè eadem Sacra Congreg. Conc. 23. Jul. 1613. ſæpius auditis utriuſque partis Procuratoribus, & Advocatis, reque accuratè perpenſa, cenſuit, erectionem de beneficio ſimplici S. Margaritæ *Ceſenatenſis*, utpotè factam, non citato Capitulo S. Jo: Baptiſtæ, cui cura animarum incumbit, nullius momenti exiſtere, ac de hujuſmodi nullitate opponere poſſe, etiam tertium, cujus intereſt, cum Capitulum expreſsè ratam non habeat erectionem, ſed ſimpliciter taceat, & non contradicat. Inſuper in *Veronenſi* 2. Octob. 1610. declaravit augmentum attributum novæ Parochiali, cum Matrix Eccleſia vacaret, nullo ei dato defenſore, irritum, ac nullum eſſe. Porrò; etſi nulla videatur erectio ob defectum citationis; tamen ſi cauſæ erigendi ſubeſſent, licebit Epiſcopo de novo erigere, ideò ſcribendum viciniori Epiſcopo, ut ſe inſtruat de cauſis, quæ ſi ſuberunt, peti poterit confirmatio à Sanctiſsimo. Fagnan. in *d. cap. ad audientiam n. 30.*

Non poteſt tamen Eccleſia ſimplex ab Ordinario in Parochialem erigi, ſi erat reſervata, vel affecta. Quia Sac. Conc. *ſeſs. 21. cap. 25.* loquitur de unionibus, non de nova erectione, ut declaravit ejus Congregatio 24. Auguſti 1605. Et generaliter nulla Eccleſia in præjudicium alterius conſtruenda eſt *cap. 1. de nov. oper. nunc.* Si verò Monaſterium Regularium curam habens animarum fuerit dirutum, & Regulares tranſlati, non poſsintque ex loco, ubi degunt, dictæ curæ commodè inſervire, poterit Epiſcopus illos cogere ad novam Capellam erigendam in loco, ubi adſunt Parochiani, cui Capellæ poſsint ipſi Fratres inſervire, dummodò ab Epiſcopo ſint approbati, ſive per Capellanum approbatum, & amovibilem, ex *cap. 13. ſeſs. 7. & cap. 20. ſeſs. 25.* ut in *Novarienſi*. Et in *Mediolanenſi* declaravit, quod illis caſibus, in quibus Epiſcopus novas Parochias erigere poteſt, non poterit unam partem populi ab una ſeparare, & alteri applicare, etiam ſi adſit aliqua cauſa, pro qua nova Parochia erigi poſſit. Si autem ſeparatio fieri licet, aſsignatio fructuum debet fieri ex fructibus parochialibus Matricis, & ſi ea non ſufficit, populus eſt compellendus. Et hoc procedit etiam in Parochiis Regularium. Quod autem Epiſcopus poſsit ex fructibus aſsignare portionem competentem, procedit etiam ſi illi in decimis conſiſtant, vel alias quomodolibet Eccleſia Matrix erit, vel eſſe poterit, licet non ſit Cathedralis, vel inſignis. Quid autem ſi Parochiani ſint pauperes, ac egeat Epiſcopus, vide apud Fagnan. *loc. cit. num. 6. & 7.*

Quandò igitur agendum eſt pro diſmembratione, ſive erectione novæ Eccleſiæ in præjudicium antiquæ Parochialis, ea permitti debet, etiam invito Rectore, ſi in eodem diſtrictu non adſit alia Eccleſia pro remedio Parochianorum, qui ob locorum diſtantiam, vel difficultatem ſine incommodo accedere non poſſunt ad Eccleſiam Parochialem, juxtà Trid. *d. ſeſs. 21. cap. 4. & d. cap. ad audientiam de Eccleſ. ædifican.*

fican. dummodò tamen interveniat ſolemnitas, & juſta cauſa, quæ copulativè ſunt neceſſariæ in hujuſmodi diſmembrationibus, cum ſit quædam ſpecies alienationis, ut advertit Lap. *d.alleg.66.num.3.* & 5. ac fuit ſæpiſſimè reſolutum à Rot. *dec.119. num.12. par.1. recen.*

Si verò agatur pro deputatione Vicarii, leviores cauſæ ſufficiunt: Quia non tendit ad alicujus præjudicium, ſed in adjutorium Parochi, ſive Rectoris, quotieſcumque in loco minimè difficili, neque incommodo adeſt alia Eccleſia, vel conſtrui poteſt cum fonte Baptiſmali, ac cæteris ad Parochiam neceſſariis, in qua ſatis remanet proviſum animarum periculo ad formam præſcriptam à Tridentino, & juxtà doctrinam Lapi *d. alleg.66. num.6.* quem ſequitur Rebuff. *reſol. 476. num.6. tom.1.* ac alii, & ex mente Sacræ Congr. Conc. tradit Fagnan. *loc. cit. num.20.*

Quinimmò ſi conſtiterit, quod via ſit montuoſa, aſpera, lutoſa, ac ita ardua, ut Parochiani ſine magno incommodo, immò etiam periculo pro recipiendis Sacramentis, & audiendis divinis officiis ad Parochialem accedere nequeant, præſertim tempore hyemali propter imbres, ac pluvias, non ſolum reputatur neceſſaria deputatio Vicarii, verum etiam diſmembratio, ſive erectio novæ Parochiæ. Rota in *Lucana diſmembrationis* 9. Maji 1611. coram Ottembergo, & *deciſ.59. num.2.* coram Martino Andrea, quod etiam firmat Lap. *loc. cit. n.2.* & Barboſ. *de offic. Epiſc. par.3. alleg.68. n.1.* & alii. Ac etiam ſi non ſit magna diſtantia; ob fluminis tamen alicujus inundationem reddi poteſt via difficilis, ut in ſpecie reſpondit Rota *in Calaguritana erectionis in parochialem* 11. *Jan.*1619. §. *nec relevant* coram Veroſpio. Imò magna longinquitas, & viarum diſcrimen non requiritur, ſed ſolum talis, ut propterea Parochianis abſque magno incommodo non pateat acceſſus ad Eccleſiam Parochialem. Fagnan. *n.*18.

Et quando etiam ageretur de erectione novæ Parochiæ, quæ fieri non poteſt abſque conſiderabili præjudicio Eccleſiæ antiquæ, diſmembrando ab ea partem Parochiæ, adhuc ſatis eſſet, quod immineret periculum decedendi ſine Sacramentis, neque hujuſmodi eventus eſſet expectandus, quin potius præveniendum eſt, nè contingeret, cum ſatis ſit occurrere in tempore, quam poſt exitum vindicare, ſeu ad vulneratam cauſam remedium quærere. Fagnan. *n.*17. ubi teſtatur, ità declaraſſe Sacram Congreg. Conc. quod etiam tradit Garz. *de benef. par.12. cap. 3. n.9.*

Sola verò populi numeroſitas non præbet ſufficientem cauſam, quia illi providendum eſt per Coadjutores Rectori dandos, ut ex *d. cap.4. ſeſs.*21. & ex Sac. Congreg. Conc. in *Calagurisana*, ac Rot. *dec.6.* coram Othob. & ut ſeq. addit.

Neque anguſtia, vel deformitas Eccleſiæ antiquæ eſt cauſa ſufficiens: Quia provideri poteſt per ampliationem veteris, vel per conſtructionem novæ Eccleſiæ in loco opportuniori, vel aliis modis abſque diſmembratione, ex eodem Trid. *d. cap.4. ſeſs.*25. Rot. apud Farinac. *par.1. deciſ.* 444. & Spad. *conſ.96. num.4. lib.2.*

Nec minus inventio novæ Imaginis, etiam miraculoſæ, quæ debet transferri ad aliquam Eccleſiam commodiorem, ut in *Feretrana* 28. Maji 1603. cenſuit eadem Sac. Congreg. Conc. niſi erigere novam Eccleſiam à fundamentis cederet in majorem ſatisfactionem populi. Eadem 23. Jul. ejuſdem anni.

Quamvis verò Epiſcopus poſſit erigere Eccleſiam in novam Parochialem, non poteſt tamen Parochialem ab una Eccleſia ad aliam, etiam commodiorem transferre, ſed recurrendum eſt ad Signaturam Sanctiſſimi, ut declaravit Sac. Congr. Conc. in *Trojana*, neque erigere Fontem Baptiſmalem in Parochia filiali, applicando illi propterea partem redditaum Matricis. Eadem Sac. Cong. in *Urbinaten.* 1. Maji 1624. Undè petente Epiſcopo Sedunenſi declarari ſibi licere in Eccleſia ſub Parochia *Lemenſi* conſtituta 12. milliaribus diſtante, conſtituere fontem Baptiſmalem, non obſtante *cap. 56. plures* 16. q.1. Sac. Congr. Conc. 17. Auguſti 1626. reſpondit, Epiſcopum non poſſe conſtituere fontem Baptiſmalem in dicta Eccleſia, ſed illum, concurrente neceſſitate, ſeu incommodo propter diſtantiam Parochialis, in nova Parochia conſtitui poſſe ad præſcriptum *cap. 4. ſeſs. 21. de reform.* Quia in Parochia erecta concedi ſolet erectio fontis Baptiſmalis ob diſtantiam alterius, etiam invitis Parochis, ut in *Urbanen.* 19. Junii 1648.

HUic Conſultationi non inutiliter addere infraſcriptam reſolutionem Sacræ Congreg. Conc. in cauſa à me Compendiatore in Urbe patrocinata, opere pretium duxi.

Orta controverſia inter D. Dominicum Caracciolum ex Principibus Torellæ Dominum utilem Civitatis Frequenti meæ Patriæ, & D. Franciſcum Antonium Paſcuccium meum Fratrem Germanum, Archipresbyterum Curatum dictæ Civitatis ſuper diſmembratione ejus Parochiæ, quæ eſt, ut ſequitur:

Frequentina erectionis Parochialis. Licet Frequentum, quod octingenti Cives incolunt, illiuſque Caſalia, in quibus tercentum animæ numerantur, unius dumtaxat milliarii diſtantia exiſtat, iter tamen ita aſperum eſt, ut hyemali præſertim tempore vix peragi poſſit. Cum Archipresbyter Eccleſiæ Parochialis, cui, licet in Civitate ſit, præfata etiam Caſalia ſubſunt, præſtò eſſe non poſsit, miniſtrando Sacramenta illis, qui in dictis Caſalibus infirmantur; Undè pluries contigit, ægrotos tali ſubſidio deſtitutos obiiſſe. Dominicus Caracciolus ex Principibus Torellæ dictæ Civitatis Dominus pietatis zelo accenſus unam Eccleſiam in medio dictorum Caſalium ære proprio, ut aſſeritur, conſtrui, & neceſſariis ſupellectilibus inſtrui curavit, eo animo, ut ipſa Eccleſia in Parochialem erigatur cum aſsignatione congruæ portionis pro illius Rectore, detrahendæ ex fructibus, cæteroquin pinguibus Eccleſiæ Archipresbyteralis, cui quidem novæ Parochiali competentem dotem pro cera, & oleo ex propriis bonis conſtituere pollicetur.

Habito propterea recurſu ad hanc Sacr. Congreg. auditus fuit Epiſcopus, qui confecto, prævia Archipresbyteri citatione, voluminoſo proceſſu ſuper expoſitis, non ſolum illorum veritatem comprobavit; Verum etiam Dominici Caraccioli precibus, ſuas addidit, & aſſignato termino eidem Archipresbytero ad ſua Jura in Sac. Congreg. deducenda, dictum Proceſſum tranſmiſit ad hoc, ut utraque parte informante, decerni poſsit:

An procedendum ſit ad petitam erectionem dictæ Eccleſiæ in Parochialem, cum aſſignatione congruæ portionis pro Parocho ex fructibus Eccleſiæ Archipresbyteralis, arbitrio Epiſcopi detrahendæ?

Die 18. Septembr. 1678. Sac. Cong. &c. reſpondit: Negativè, & Epiſcopus, quatenus opus ſit, provideat aliis mediis, prout de Jure.

Et meritò Sac. Congr. hanc reſolutionem edidit; nam, ut pro parte Archipresbyteri deducebatur, quando aſſertæ neceſſitati ſuccurri poteſt per deputationem Capellani ad nutum Parochi amovibilem, & expenſis cujus de Jure, non opus eſt devenire ad diſmembrationem Parochiæ, maximè, quia agebatur de Parochiali Cathedralis, & de diſſecatione redditaum Archipresbyteri ſecunda Dignitate poſt Pontificalem decorati.

Et eò fortius, quia ab antiquo reperiebatur conſtructa altera Eccleſia non multum diſtans à nova ſub invocatione S. Michaelis Archangeli, ad quam populus poteſt accedere pro audienda Miſſa, ut accedit, & pro Sacramentis recipiendis; Ergo non opus erat conſtructione novæ Eccleſiæ, cum antiqua ſit capacior moderna, & magnæ devotionis, & concurſus populi, qui ab eodem Militiæ Cœleſtis Principe multa miraculoſa beneficia recepit, præcipuè tempore peſtis de anno 1656. Inſuper antiqua Eccleſia adeſt competenter proviſa de omnibus neceſſariis ad Divinum Cultum, & redditibus; Undè inanis, fruſtratoria, ac ſuperflua videbatur conſtructio novæ Eccleſiæ, & multiplicatio entium abſque neceſsitate.

Aliud motivum fuit, quod pro conſtituenda congrua Parocho noviter erigendo, non poterat detrahi ex fructibus dicti Archipresbyteri; nam præter ſuperius dicta, idem Archipresbyter eſt una ſimul Archipresbyter, & Canonicus, & ſic ex redditibus ejuſdem deducendi ſunt fructus Canonicatûs, qui dantur pro aſsiſtentia in divinis in Choro, celebratione, & cantu Miſſarum &c. Undè non remaneret debita congrua pro Cura animarum exercenda, ut requirit Conc. Trid.

Alias rationes adhuc potiſsimas, quæ mentem Sacræ Congregationis moverunt ad negativè reſpondendum, ob brevitatem, & ex induſtria relinquo conſideranda, inter quas potiſsima eſt, nè temporales Domini ſpiritualibus dominentur. &c.

His tamen non obſtantibus de anno 1695. 28. Maji aliqui habitatores Caſalium malè ducti, & uti rudes, recurſum habuerunt ad Eminentiſsimum Cardinalem Urſinum Archiepiſcopum Beneventanum uti Metropolitanum vigore appellationis, non quidem pro deputatione Capellani, ſeu Vicecurati in antiqua Eccleſia conſtituendi, ſumptibus cujus de Jure, ad mentem Sacræ Congregationis Conc. ſed pro

præ-

Digitized by Google

prætenſa, & exoptata erectione novæ Parochiæ in nova Eccleſia, qui Eminentiſſimus Card. citato dicto Archipresbytero, & ab eodem eidem introductione cauſæ ad dictam Sacram Congregationem, ac ejuſdem reſolutione judicialiter, notificata, ſua ſolita prudentia noluit amplius manus apponere.

An Epiſcopus poſſit deputare Canonicos Cathedralis in Vicarios perpetuos Parochialium. Vide de Capitulo Tom. 5. Conſult. 53.

An Regularibus liceat Cadavera defunctorum aſſociare cum ſtola, & alias aliquas Parochiales functiones peragere? Ut ibi omninò videre eſt. Vide de Regularib. Tom. 5. Conſult. 54.

An manutenendi ſint Rev. Parochi S. Angeli in foro piſcium, & S. Mariæ in Monticellis Urbis in poſſeſſione, etiam quoad petitionem exigendi à Judæis Prætaticum vulgò nuncupatum pro decimis, & oblationibus, quas à Chriſtianorum domibus percipiebant, antequam ad ipſos Judæos quocumque titulo deveniſſent? Tom. 5. Conſult. 70.

AFfirmativè omninò. Primò ex text. *in cap. quanto de uſur.* per hæc verba: *Hac eadem pœna Judæos decernimus compellendos ad ſatisfaciendum Eccleſiis pro decimis, & oblationibus debitis, quas à Chriſtianis de domibus, & poſſeſſionibus aliis percipere conſueverant, antequam ad Judæos quocumque titulo deveniſſent, ut ſic Eccleſiæ conſerventur indemnes.* Quæ verba ità perſpicua ſunt, ut nulla indigeant expoſitione.

Idem habetur *ex cap. de Terris de decim.* ubi Abb. *n.* 5. & 6. docet per modum ſaltem compenſationis obligari Judæos habitantes in Parochiis Chriſtianorum ad ſolvendum Eccleſiæ valorem decimæ, quam Chriſtianus ibidem habitans poſſet ſolvere: Nam Judæi ibi habitando impediunt, nè Chriſtiani habitent, & conſequenter defraudant Eccleſiam earum decimis, & oblationibus, quas eſſent percepturæ à Chriſtianis, ſi ibi habitarent, & ideò cogi poſſunt ad eis ſatisfaciendum.

Hoc ipſum docent Sylveſt. *in Sum. v. decim. quæſt. 7. num. 1.* Oſtien. *in dd. cap. de Terris, & cap. quanto*, ibique Bartol. *num. 6.* Azor. *par. 1. inſtit. moral. lib. 7. cap. 35. quæſt. 3.* & Gloſ. *in cit. cap. de Terris v. prætextu*, addens rationem, quia, inquit, res tranſit cum ſuo onere. Itaque ſupponit Eccleſiis jus eſſe quæſitum in tali fundo, quoad talem penſionem, & Judæos cogi non ad decimas, ut ſic, ſed ad non lædendum Eccleſias, ut etiam habetur *in d. cap. quanto.*

Secundò, id conſtat ex conſuetudine immemorabili, quæ cauſam dedit concedendi *d. cap. quanto de uſur.* & poſt d. text. ex illius obſervantia ſubſequuta exigendi hujuſmodi Prætaticum ad hanc uſque diem, quæ optimè declarat jura, privilegia, conceſſiones, & quoſcumque actus. Cap. *cum veniſſent de inſtit.* cap. *cum dilectus de conſuet.*

Tertiò id evincitur ex inſtrumentis tranſactionum inter eoſdem Parochos ſub annis 1600. 1614. & 1643. per acta Cæſis tunc temporis, deindè de Blanchis cum decreto Reverendiſſimi D. Viceſgerentis, & univerſitatem Hebræorum, in quibus ſe obligavit in forma Cameræ ſolvere præfatis Eccleſiis hujuſmodi Prætatic.

Quartò accedunt pro Eccleſia S. Mariæ in Monticellis duo Brevia Apoſtolica Urb. VIII. & Innoc. X. in quibus aſſignatur hujuſmodi Prætaticum pro ſtipendio V. Curatid. Eccleſiæ, cui olim erat unita, & ſubjecta Eccleſia Parochialis S. Mariæ in Candelabro propter Ghettum Judæorum ſuppreſſa, exigendum ab ejus Rectore cum clauſula ſublata, & decreto irritante; Undè iidem Pontifices declararunt hoc Prætaticum deberi, cumque hæc declaratio ſit authoritativa, & authentica, non poteſt dici, quod non afficiat Judæos ad illud ſolvendum, juxtà limites *d. cap. quanto de uſur. & illius inconcuſſam obſervantiam.*

An liceat Regularibus mulieres poſt partum in ſuis Eccleſiis poſt purificationem admittere? Vide de Regular. Tom. 5. Conſult. 76.

De Parocho circà Matrimonia. Vide de Matrim. Tom. 5. Conſult. 78.

An Regulares ad exercendum munus Parochiale in Indiis à Magiſtratu ſæculari ritè, ac rectè inſtituantur, & alia ad rem. Vide de Regular. Tom. 6. Conſult. 1.

De concurſu ad Parochialem, abbreviatione, & prorogatione Edicti, de ejus privatione à Capitulo ſede vacante, de titulo colorato, ac Sacramenta ab eodem miniſtrata, &c. Vide de Concurſu Tom. 6. Conſult. 3.

De præcedentia inter Parochum S. Jo. Lateran. S. Petri in Vaticano, Sacriſtæ S. Mariæ Majoris, & alios Parochos Urbis. Vide de Præced. Tom. 6. Conſult. 21. & 67. Ac Tom. 9. Conſult. 135.

An Domus Parochi gaudeat immunitate. Vide de Immunitate præcipuè Tomo 6. Conſult. 36. num. 6. circa fin. & ſeqq.

An Canonici poſſint levare aliena Cadavera ſine proprio Parocho? Vide de Funer. Tom. 6. Conſult. 59.

1 *An Parochus poſſit peragere functiones Sacerdotales, & ſolemnes, tam in Capellis, aut Eccleſiis? vel Oratoriis Confratrum ſitis intra limites ſuæ Parochiæ, quàm in ſitis in propria Eccleſia?*

2 *An peractis per Parochum exequiis, poſſint Capellani Sodalitatum reiterare in eiſdem Eccleſiis, vel Oratoriis Officium ſuper cadavere cum ſtola, & aſperſorio? Ubi plures Confraternitatum abuſus caſtigantur, coercenturque?* Tom. 6. Conſult. 68.

AD 1. Secluſa legitima conſuetudine, vel privilegio Apoſtolico affirmativè reſpondendum eſt: Nam Eccleſia Parochialis habet intentionem fundatam ex jure communi ſuper omnibus Eccleſiis, & Oratoriis ſitis intrà Parochiam, ut colligitur ex Conc. Cabilonenſi relato *in cap. Eccleſiæ 16. quæſt. 1.* & ex Conc. Vvormacienſi *in cap. Quicumque eadem cauſ. & quæſt.* & ex aliis, & tradunt Canoniſtæ ad hæc loca quibus adhæret Rota *deciſ.* 1120. coram Seraph. Id quod de Capellis & Oratoriis ſitis intra Eccleſiam parochialem eſt omninò certum. Et regula eſt, quod diſpoſitum de Eccleſia intelligatur, & habeat locum in omnibus Capellis per *text. in cap. ſi Civitas verſ. ratione quoque de ſent. excom. in 6.* Cumque Parochus in ſua Eccleſia Parochiali ſit Prælatus, *arg. cap. in apibus quæſt. 1.* Abb. *in cap. Decernimus num. 16. de judic.* ubi dec. *num.* 34. debet præcedere omnibus in functionibus ſolemnibus. Chaſſan. *in Catal. glor. mun. part. 4. conſid.* 81. Rot. *deciſ.* 204. *num.* 17. coram Pegna, Gonzal. *ad regul. 8. Cancel. gloſ. 6. num.* 104. Eſtque conſtans Sac. Rituum Congregationis ſententia, ut in *Neapolitana* 18. Maji 1602. Etiam ſi Eccleſia Parochialis ſit ſub gubernio Confratrum. Ità enim declaravit Sac. &c. *Cenſuit ad Parochum pertinere functiones Sacerdotales in Eccleſiis, quæ ſub laicorum ſunt gubernio, non ad Capellanos, atque ad Sacriſtam, nempè benedictiones cinerum, candelarum, ramorum olivæ, ovorum, fontis Baptiſmatis, delationes Sacramenti, celebratio Miſſæ feria v. in Cœna Domini aſperſiones Domorum, & quæ fiunt die Dominico, Orationes 40. horarum, & ſimiles.* Et Sac. Congr. Epiſc. in Senogallienſi 5. Jul. 1583. & in *Ferrarienſi* 22. Septemb. 1598. declaravit, Parochum, ſi velit, poſſe perſolvere Officium funeris in Eccleſia Confraternitatis. De quo Lavor. *variar. tit. 2. cap. 11. num.* 106. Idem de Miſſis ſolemnibus, & delatione Sanctiſſimi Sacramenti; modò faciat officium gratis, alioquin liberum ſit Confraternitatibus uti ſuis Capellanis, cenſuit in *Laudenſi* 20. Auguſti 1601. & 2. Auguſti 1647. Ubi etiam declaravit, poſſe Parochum intervenire in funeribus, quæ fiunt in Eccleſiis Confraternitatum, licet defuncti non ſint de ſua Parochia, ac debere hujuſmodi functiones Capellanis Confraternitatum permittere, ſi vocatus nolit accedere. Et præ cæteris extat reſolutio ejuſdem Sac. Rit. Congregationis in hunc modum:

Cum in Civitate Cæſaraugustana intra fines vetuſtiſſimæ Paro-

Digitized by Google

Parochia S. Pauli ejuſdē Civitatis ſitum ſit quoddam Hoſpitale cum Capella ſub invocatione B. Mariæ Conceptionis, & Ruffina, cujus Hoſpitalis Confratres ſub prætextu, quod d. Hoſpitale extitiſſet in Monaſterio Fratrum Carmelitarum, obtinuerunt aggregari Hoſpitali, ſive Eccleſiæ Lateranenſi de Urbe, & ex dicta aggregatione prætendunt per Capellanum, ſive Capellanos ſuos dicto Hoſpitali inſervientes exercere poſſe omnia, & ſingula, quæ ad ſolum Parochum pertinent, ut Miſſas cum cantu ſolemniter celebrare, confeſſiones audire, communicare, ſepelire mortuos, prædicare, Sacramenta miniſtrare, in die Cœnæ Domini ſepulchrum facere, Sanctiſſimum Sacramentum aſſervare, & alia hujuſmodi exercere, etiam ſine conſenſu, & licentia Ordinarii, & Parochi proprii, quæ ex diſpoſitione juris ad ſolum, & proprium Parochum ſpectant. Et quia notorium eſſe aſſeritur, dictum Hoſpitale nullam habere dependentiam, ſeu connexionem cum d. Monaſterio Fratrum Carmelitarum; imò omnia prædicta in maximum damnum, & præjudicium, tam ipſius Monaſterii, propè quod d. Hoſpitale exiſtit, quam etiam Parochi prædicti S. Pauli, & jurium d. Parochiæ reſultare; Propterea tam pro parte Parochi prædicti quam Prioris, & Fratrum d. Monaſterii Carmelitarum ſupplicatum fuit in Sac. Rituum Congregatione, ut dignaretur declarare, ſupradicta omnia dictis Confratribus non licere abſque expreſſa licentia Ordinarii. Et cum negotium ab eadem Sac. Congregatione remiſſum fuerit Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Domino Card. de Monte, qui audire voluit etiam Vicarium, & Canonicos Eccleſiæ Lateranenſis de Urbe pro eorum intereſſe ob prædictam aſſertam aggregationem, & tandem audita de omnibus prædictis relatione ejuſdem Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi Domini Card. de Monte, eadem Sac. Congr. Rit. cenſuit, non licere dictis Confratribus Hoſpitalis prædicti, & Capellæ B. M. Conceptionis, & Sanctarum Juſtæ, & Ruffinæ, ſitæ ſub Parochia S. Pauli in Civitate Cæſarauguſtana prædicta facere ſine expreſſa licentia Ordinarii, & ipſius Parochi. Et ità declaravit die 14. Januar. 1612.

Et generatim in *Verulana* Sac. Rit. Congreg. reſpondit, functiones omnes in Eccleſia propria ſpectare, & pertinere ad proprium Parochum privativè quoad omnes alios. Et ità obſervari mandavit, non obſtante quacumque conſuetudine die 12. Martii 1641. Expreſſim verò in *Thelesina* pro Terra Cæreti Sac. Rit. Cong. reſpondit, Capellanos in Eccleſiis laicorum, ſeu Oratoriis non poſſe benedictiones facere candelarum, cinerum, palmarum, & ciborum Paſchalium, ſed hæc omnia peragi debere per Curatos in ſuis Parochialibus. Prout nec poſſe eoſdem Capellanos, ſive Sacriſtam in ſupradictis Eccleſiis, & Oratoriis Miſſam celebrare in feria 5. nec Sacramentum in ſepulcro eodem die cuſtodire, cum hæc munia exerceri debeant in Eccleſiis Parochialibus. Die 3. April. 1632.

Et in *Aſſiſienſi* 16. April. 1639. in qua Confratres Societatis S. Sebaſtiani ſupplicarunt, licere ipſis Miſſas celebrare in ſuo Oratorio, & Sacramentum Euchariſtiæ miniſtrare, excepto Paſchate, etiam renuente Parocho. Sac. Congreg. Reſpondit, ſervari decreta alias in his terminis edita.

Ac in d. *Thelesina* eadem Sac. Cong. ad 1. reſpondit in Eccleſiis non Parochialibus non poſſe ullo modo aſſervari Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. Ad 2. neque Capellanos Eccleſiarum non Parochialium, neque Regulares poſſe publicè exponere Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. Et ita &c. die 7. Jul. 1630. & 2. April. 1632. in eadem *Theleſina.*

L'Arciprete di S. Martino Dioceſe di Toleſe ſupplica l'Eminenze Voſtre à dichiarare, ſe ſi poſſa portare il Santiſſimo Sacramento nelle 40. hore nell'Oraterii, e Chieſe di Confraternità di laici?

Sac. Rit. Congregatio reſpondit, nihil ex ſupradictis licere Confraternitatibus laicorum, aut Capellanis eorum, neque cuique alteri ſacerdoti ſine expreſſa licentia, aut conſenſu proprii Parochi. Eadem die 20. Julii 1630. & 2. April. 1632.

Ad 2. Negativè: Nam id eſt jus Parochiale, Gloſ. *v. parochialis cap. Quia ex eo 3. de pact.* Siquidem jus ſepulturæ competit Eccleſiæ Parochiali, ex eo quod talis eſt ex allegatis per Canoniſtas in *tit. de Paroch. & de Sepult.*

Neque obſtat, quod non repugnet, quin Capellanus Sodalitatis ſtolam deferat, ex deductis per Gratian. *diſcept. 298. num. 55.* & Signatè *n. 66.* Primò quia id ſolum illi conceditur ex conſenſu Parochorum, & per viam tantum. Undè non poſt extendi ad alios actus. Secundo: quia Parochi non denegant reiterationem Officii defunctorum ſed tantum uſum ſtolæ, & aſperſorii, qui ſpectat regulariter ad Parochos, Clem. *Dudum* §. *hujuſmodi de ſepult.* Stola enim eſt ſignum ſpiritualis juriſdictionis: quia intra fines Parochiæ non poſſunt alii niſi Parochi, uti, præſertim in functionibus Parochialibus. Et ità cenſuit Sac. Rit. Congregatio *in Cavenſi* ſub anno 1665. nempè, poſſe Capellanos Sodalitatum reiterare Officium defunctorum ſuper cadavere Parochiani abſque tamen ſtola, & aſperſorio.

Quin etiam non licet Confratribus laicis pſalmos ad modum Officii canere, ac celebrare, ut in puncto reſpondit Innoc. *in cap. Presbyter num. 4. de celebr. Miſs.* Oratorium namque non inſtituitur, ut in eo celebretur, ſed ut oretur. Dec. *conſ. 148. num. 1.*

Quo autem ad celebrationem Miſſarum poſſunt quidem Confratres illas celebrare facere in ſuis Oratoriis privatim dumtaxat, & poſt Miſſam Parochialem, ut ex Gavant. *in manual. Epiſc. v. Miſſa n. 10.* non autem ſolemniter. Barb. *in collect. Apoſt. 207. n. 17. & in collect. Eccl. v. Confraternitas,* ubi refert binas declarationes Sac. Congregationis. Imò neque id videtur indiſtinctè eis permittendum, ut colligitur ex decreto Sac. Congregationis in relata *Aſſiſienſi* 16. April. 1639. Cum Oratoria non ſint inſtituta ad celebrandum, ut diximus, & tradit Mantic. *deciſ. 38. num. 5.*

Minus etiam confiteri queunt in ſuis Oratoriis apertis, cum hoc ſit munus Parochiale, & confeſſionalia debeant retineri in Eccleſiis tantum. Gavant. *loc. cit. v. Confeſſarius n. 3.* Nicol. *eodem verbo num. 26.* & Sac. Congregatio apud Barboſ. *v. Confraternitas* §. *2. & de jur. Eccleſ. c. 11. n. 105. lib. 2.*

Neque illis permiſſum eſt Campanas habere, cum unica tantum ſolis Fratribus Mendicantibus ſit permiſſa. Franch. Marc. *dec. Delph. 1049. n. 3. tom. 1.* & regulariter uſus Campanarum non debet concedi Confratribus laicis in præjudicium jurium Parochialium. Tondut. *reſol. benef. cap. 53. num. 4. & ſeqq. tom. 1.* Fuſch. *de viſit. cap. 14. num. 6. lib. 6.* nec ſine licentia Sac. Congregationis Rit. retineri poſſunt, quæ ſub die 27. Septemb. 1608. conceſſit tintinnabulum cuidam Oratorio. Prohibetur quippè in Oratoriis privatis Campana publica. Dec. *d. conſ. 145. n. 1.* Solum iis permittitur uſus tintinnabuli, nec quidem publicus, ſed privatus. Abb. *in cap. patentibus n. 2. de privil.*

Nequeuntque de jure in ſuis Oratoriis feſta ſolemniter celebrari facere. Nicol. *v. Feſtum n. 5. in fin.* Barboſ. *in collect. d. v. Confraternitas* §. *2. & de jur. Eccleſ. c. 11. n. 105. lib. 5.*

Celebratio verò Anniverſariorum Confraternitatibus regulariter non permittitur, niſi dumtaxat in die Commemorationis omnium defunctorum, non autem in 3. & 30. die, quod propriè ſpectat ad Parochum. Et quatenus per earum Capellanum Anniverſarium aliquod celebretur, mortuaria tamen ad illum non ſpectant, ſed ad Parochum. Mantic. *dec. 298.* Sicuti etiam eleemoſynæ, quæ fiunt in Oratorio diſtribuendæ ſunt per Parochum. Cavalcan. *de contract. deciſ. 17. alias 63. n. 69.*

Cum igitur Sac. Congregationi ſuper negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum D. Epiſcopus Bergomenſis difficultates quaſdam, & dubia propoſuerit, quæ partim nunc intercedunt, partim videtur intercedere poſſe inter ipſum Epiſcopum, & Confratres Civitatis, ac Diœceſis Bergomenſis, etiam unitos, & aggregatos Archiconfraternitatibus Almæ hujus Urbis. Eadem Sac. Cong. ad ſingula capita earundem controverſiarum, ſeu dubiarum quæſtionum reſpondens, ita declaravit, cenſuit, & decrevit, ut hic inferius explicatur:

Primo. Se eſſi Confratri, e diſciplinati, non oſtante qualſivoglia preteſa eſentione, ſiano ſottopoſti alla giuriſditione Ordinaria, così in eſſer viſitati, come in qualunque altra attione ſpettante al culto divino, & alla ſalute dell'anime, conforme al Sac. Conc. Trid. ſeſ. 22. cap. 8. & al Conc. Provinciale Milaneſe 2. tit. quæ ad bona, & jura Eccleſiæ, plorumque locorum pertinent decret. 22.?

Serventur decreta Sac. Conc. Trid. & Conc. provincialis Mediolanenſis in hoc articulo allegata de juriſdictione Ordinarii, & illius viſitatione in hujuſmodi Oratoriis, & Societatibus, & ſuper Sodalibus Confratriarum.

2. Se ſia lecito ad eſſi Confratri publicare qualſivoglia Indulgenza, ſenza licenza dell'Ordinario contro il Conc. Tridentino ſeſs. 21. cap. 9. & al Conc. 5. provinciale Milaneſe de Indulgentiis, & Sac. Reliquiis, e contro la Bolla di Pio IV. ſub datum Romæ 7. Kal. Maji anno 2. & all'altra 13. Kal. Octob. anno 3. & à quella di Greg. XIII. 6. Kal. April. an. 4.?

Indulgentias ſolis Confratribus conceſſas ſemel ab Ordinario viſas, & publicatas, poterunt Sodales ſibi, & inter ſe,

quoties

Digitized by Google

quoties velint, ſine alia nova Ordinarii licentia publicare. Alias vero indulgentias omnibus Chriſtifidelibus in eorum Eccleſia conceſſas non debent publicare ſine ſingulari Ordinarii licentia quoties hujuſmodi publicatio erit facienda, ut divini cultus ordini, & decori, ac Chriſtifidelium Spirituali utilitati, ac devotionis augmento rectius conſulatur.

3. Se i Cappellani d'eſſi Confrati devono eſſer approvati dall'Ordinario, conforme il Conc. Milaneſe p. parte 2. tit. quæ pertinent ad Sacramenti pœnitentiæ adminiſtrationem, & Conc. 4. p. 2. eodem tit.?

Capellani Societatis alii non ſint ulli, niſi approbati ab Ordinario etiam juxta decretum Conciliorum Provincialium Mediolan.

4. Se poſſano aſſolvere da caſi riſervati da eſſo Ordinario contro il decreto del Concilio di Trento ſeſs. 14. cap. 7. e del Conc. 5. provinciale Milan. tit. quæ pertinent ad Sacramenti pœnit. adminiſtrationem?

Capellani, ſeu Confeſſores Societatis non poſſunt abſolvere Sodales, aut alios in caſibus Ordinario reſervatis ſine ejus licentia, niſi eis ſit indultum per privilegia Sedis Apoſtolicæ, quæ tenentur Ordinario edere, ut ei de hujuſmodi facultate Apoſtolica conſtare poſſit.

5. In che modo poſſano i detti Cappellani aſſolvere da caſi riſervati nella Bolla in Cœna Domini?

Confeſſores Societatum hoc ferè ſemper habere ſolent in privilegiis Apoſtolicis, ut Sodales in ingreſſu in Societatem, & in mortis articulo poſſint abſolvere à caſibus reſervatis Sedi Apoſtolicæ, etiam in Bulla Cœnæ Domini legi ſolita contentis. Sed de hujuſmodi, vel alia ſimili facultate Apoſtolica Ordinarius debet certior ſemel fieri ex lectura hujuſmodi privilegiorum, priuſquam Confeſſores ea utantur.

6. Se poſſano d. Confrati conſervar nel loro Oratorio il Santiſſimo Sacramento dell'Euchariſtia?

Niſi Eccleſia Societatis ſit Parochialis, vel id Societati privilegio Apoſtolico, de quo Ordinario conſtet, ſit expreſſe indultum, non poſſunt Sodales hujuſmodi in ſuo Oratorio Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum conſervare, quod in Eccleſia Parochiali conſervari debet.

7. Se detti Confratri poſſano eſporre il Santiſſimo Sacramento nell'Euchariſtia ſenza licenza dell'Ordinario contro il Conc. 4. Provinc. Milan. par. 2. tit. quæ ad Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum pertinent?

Sac. Cong. cenſuit in hoc articulo ſervandum eſſe decretum Conc. provincialis Mediolan. nec ſine licentia Ordinarii in Oratorio Societatis palam eſſe proponendum Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, niſi Ordinario conſtet privilegio Apoſtolico id eſſe Societati indultum, cujus privilegii formam Ordinarius faciat ſervare.

8. Se devendoſi eſporre il Santiſſimo Sacramento con la ſudetta licenza dell'Ordinario poſſano li detti Confrati mettar fuori tavole, bacile, ne altro vaſo per raccogliar elemoſina, mà ſolamente le loro caſſette ſerrate con chiavi, conforme al Conc. 4. Milaneſe tit. quæ ad Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum pertinent verſ. nec vero?

Servetur Conc. provinc. Mediol. de eleemoſynarum collectione, ejuſque modo, & forma in hac Sacra actione Sanctiſſimum Sacramenti Altaris palam propoſiti.

9. Se non ſervandoſi hoſpitalità, per ragione della quale eſpongono dette caſſette, poſſano tenerle in modo alcuno contro il Conc. di Trento ſeſs. 25. can. 6.?

Si privilegio Apoſtolico facultas eleemoſynas quæritandi non ſit ſocietati indulta, id non niſi ex Ordinarii licentia fieri debet, & ſecundum modum ab eo præſcribendum.

10. Se poſſano far queſte di ſorte alcuna contro il Concilio di Trento ſeſs. 25. cap. 9. e della Bolla ſudetta di Pio IV. ſub dat. Rom. 13. Kal. Octobr. anno ejus 3.?

Serventur decreta Sac. Conc. Trid. & litera Apoſtolica fel. record. Pii IV. de quæſt. eleemoſ. prohib.

11. Se poſſano ſenza licenza dell'Ordinario in ſcritto, & intervento del Rettore della lor Parochiale portar in proceſſione il Santiſſimo Sacramento?

Licet Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum in proceſſionibus ſine interventu Rectoris Eccleſiæ Parochialis, & licentia Ordinarii non videatur deferendum, non debet tamen Ordinarius denegare licentiam id faciendi, quod aliquo privilegio Apoſtolico conceſſum reperit. Verum Ordinarius provideat, ut Sanctiſſimum Sacramentum reverenter, & honorifice de more deferatur.

12. Se poſſano i Cappellani di detti Confratri communicare altre perſone, che i medemi Confrati per l'inconvenienti, che naſcano?

Tametſi nullus debeat Sacramenta Chriſti fidelibus miniſtrare, niſi ad id admiſſus fuerit; & ſecundum ſuæ admiſſionis limites; Recte tamen faciet Ordinarius ſi ad augendam Chriſti fidelium devotionem permittat, Capellanos Societatis in illius Oratorio extra tempus Paſchale, non ſolum ſodales, ſed alias quaſcumque perſonas devotas ſibi notas communicare, niſi lateat aliquod magnum periculum, vel impedimentum.

13. Se poſſono i Cappellani di eſſi Confrati eſercitare alcun atto di cura d'anime ſenza licenza del Rettor della Parochiale?

Obſervetur illud, quod alias per literas hujus Sac. Congregationis decretum fuit de cura animarum per Capellanos Societatis ſine licentia Rectoris Parochialis non exercen.

14. Se havendo privilegii di ſepellire ne' loro Oratorii, poſſano ſepellire alcuno, che di ſei meſi innanzi la morte non ſia ſtato accettato nella Compagnia conforme al Conc. 5. provinc. Milan. par. 3. tit. quæ ad ſchol. & confr. verſ. ne in Confratriarum. E che in articulo mortis non ſi habbia eletta la ſepoltura in eſſe Oratorio. E in tali caſi, ſe il Rettore ſolo della Parochiale, e non altri debba recitare l'officio ſopra i cadaveri, come s'uſa nelle Chieſe Parochiali?

Obſervetur de ſepeliendis Sodalibus in Societatis Oratorio privilegium illis ſuper ſepultura conceſſum, ac illud, quod ſtatuit Conc. provinc. Mediolan. ad obviandum fraudibus, ut videlicet ſepeliendus verè fuerit Sodalis illius Societatis 6. Menſibus ante mortem, & ſaltem in articulo mortis ibi quoque elegerit ſepulturam. Et quamvis in ejuſdem ſepultura officio Rector Parochialis ſolus ſtola indutus debeat peragere officium, juxta ritum Eccleſiæ ſepelire mortuos quoſcumque intra limites ſuæ Parochiæ, non arceatur tamen Societatis Capellanus, ſi is quoque velit Rectori aſſiſtere, & ſimul cum eo officium ſepulturæ pro defuncto Sodali ſuæ Societatis, in illo tamen Oratorio recitare.

15. Se poſſano far celebrare la Meſſa ne' loro Oratorii in tempo, che ſi dice la Meſſa parochiale contro il decreto 5. Provinc. Milan. part. 2. tit. quæ pertinent ad SS. Miſſæ Sacrif. verſ. ſi vero plures, & al Conc. 5. Provinc. par. 3. tit. quæ ad Schol. Confr. verſ. quo tempore?

Cenſuit Sac. Congr. illud eſſe obſervandum, quod ſecundum Sac. Canonum inſtituta Conc. Provinc. Mediolan conſtitutum eſt, ut in Oratorio Societatis diebus Dominicis, & feſtis Miſſa non celebretur tempore quo celebratur Miſſa Parochialis, ſeu Conventualis in Eccleſia Parochiali, nec etiam ante illam finitam, ut Confratres hujuſmodi poſſint frequentius convenire ad Eccleſiam Parochialem, & ibi ſui Paſtoris vocem, & monita ſalutaria audire, & quæ ille in nomine Domini Epiſcopi ſæpe denuncianda, & proponenda habet præcipere, & exequi valeant.

Item ſervari debet decretum, nè in Oratoriis Confraternitatum celebretur in feſtis diebus ante Parochialem, dummodo Parochus celebret hora competenti. Eadem Sac. Congr. in Cretonenſi 9. *Januar.* 1587. *&* in Senogallien. 29. *Januar.* 1613.

An Parochus Matricis Eccleſiæ poſſit ad ſuum libitum inchoare generales proceſſiones, non expectatis Canonicis Collegiatæ? Vide de Funeribus Tom. 6. Conſult. 73. Sum. num. 5.

An Archipresbyter in propria Parochia aſſiſtens, uti poſſit habitu Prothonotarii in aliquibus functionibus? Vide ibid. Sum. num. 7.

An de aliquibus juribus Parochi circa funera. Ibidem num. ſeqq.

De oblationibus, quæ fiunt in Eccleſiis, Capellis, ſive Oratoriis intra limites Parochiæ. Vide de Oblationibus. Tom. 6. Conſult. 83.

De aſſervanda Clavi SS. Euchariſtiæ. Vide de Immunit. Tom. 6. Conſult. 87.

An regulares Eccleſiæ habeant jus in aliquibus funeribus? Vide de Funeribus Tom. 6. Conſult. 88.

An, negligente Capitulo in conſtituendo Vicario Capitulari intra 8. dies, poſſit Metropolitanus conſtituere Vicarium Parochum exterum, ſed propinquiorem? Ubi multa de reſidentia Parochorum. Vide de Vicario Tom. 7. Conſult. 4.

Ad

Ad quem pertineat apponere Oechonomum in Eccleſiis Parochialibus Regularium ſæcularizatis, ubi cura animarum per Monachos exercebatur? Vide de Regular. Tom. 7. Conſult. 8.

De Confratribus, quoad ſepulturæ electionem, funera &c. Vide de Sepult. elect. Tom. 8. Conſult. 36.

Utrum delatio Stolæ, ac functiones Parochiales, quæ in Eccleſia Parochiali fiunt, abſente illius Parocho, ſpectent ad ejus Viceparochum, an verò ad Parochum alterius Parochiæ, qui ibi præſens exiſtit? Tom. 7. Conſult. 46.

Spectare ad Viceparochum exiſtimo. Etenim extra dubium eſt, quod Parochus poſſit, imò debeat, ſi caſus poſtulet, aſſumere ſibi Coadiutorem in cura animarum ex diſpoſitione *cap. Tempus 16. quæſt. 1.* & Sac. Conc. Trid. *cap. 4. ſeſſ. 21. de reform.* & ibi Sac. Congr. Lotter. *de re benefic. lib. 3. quæſt. 27. num. 165.* Sicuti & in omni caſu abſentiæ debet eum approbatione Epiſcopi relinquere Vicarium, qui Eccleſiæ ipſius inſerviat. Trident. *cap. 1. ſeſſ. 23. de reform. capit. Extirpandæ §. qui vero de præb.* Sac. Congr. Conc. paſſim. Tuſch. *de viſitat. lib. 2. cap. 4. num. 6.* Azor. *par. 2. lib. 6. cap. 5. q. 7.* & regulariter nulli prohibitum eſt, quando non poteſt per ſe, deſervire per Subſtitutum.

Unde ſi deputatus in Viceparochum, & ad functiones Curæ, atque Eccleſiæ, ſicut eſt ſubrogatus dicto Parocho, ità uti ſubrogatus de jure ſuccedit in locum ejus, cui ſubrogatur in commodis æquè ac incommodis, *l. unic. C. de colleg. lib. 11. leg. 1. C. de offic. Vic.* ac utitur eodem jure, & privilegio ex allegatis per Gabriel. *tit. de reg. jur. concl. 2. num. 1.* Rot. *dec. 252. num. 7. par. 5. recent.* & in terminis Gratian. *diſc. 298. poſt alios num. 4.*

Neque in his terminis materiæ Eccleſiaſticæ, & obſervationis Sac. Rituum neceſſè eſt ad effectum gaudendi eiſdem prærogativis, ut in ſubrogato concurrant cæteræ qualitates ſubrogantis: quia in his terminis non attenditur majoritas, vel minoritas perſonæ, ſed functio, exercitium actus, & indumentum ſacrum ad effectum habendi præcedentiam, quæ regulariter debetur ſubrogato in iis, in quibus ſubrogantem repræſentat. Tolin. *in cap. cum olim num. 1. de offic. deleg.* Gratian. *ibid. nu. 4.* Hinc eſt, quod minus nobiles præferuntur nobilioribus, ac dignioribus ratione actus competentis ex officio, & in illius exercitio, *d. leg. 1. C. de offic. Vic.* Felin. *in rubr. de maior. & obed. num. 1.* aliique.

Adeò ut ſimplex Capellanus curatus amovibilis ratione officii præcedere debeat aliis Sacerdotibus ætate, ac promotione antiquioribus ex declaratione Sac. Congr. Rit. in *Nucerina* 16. Apr. 1644. Imò is Capellanus faciens Officium cum ſuperpelliceo, ſtola præcedit etiam ipſi Rectori Eccleſiæ cui inſervit, ex ſimili declaratione, & non obſtante contraria conſuetudine, ut in *Nucerina Paganorum* 11. Jul. 1637. his verbis:

Sac. Rit. congr. cenſuit, Sacerdotem Capellanum, ſeu Portionarium in Parochiali, facientem Officium cum Cotta, & Stola, debere habere primum, & digniorem locum in Choro, etiam ſupra proprium Rectorem, non obſtante contraria conſuetudine.

Hoc ipſum cenſuit in *Maceraten. 10. Iunii* 1656.

Capellanus Curatus S. Blaſii Montis Milonis Maceraten. Diœceſis declarari poſtulavit ipſi in funeralibus ratione Stolæ præcedentiam deberi etiam ſuprà alios quoſcumque Sacerdotes Curatos, prout in ſimilibus alias Sac. congr. declaravit, quodque Eminentiſſimi Patres euſdem congr. in loco prædicto ſervari juſſerunt.

Et in *Interamnen.* 12. Novemb. 1636.

Sac. Rit. congr. prout alias ſæpè ita in caſu propoſito reſpondit, Parochum, & Vicecuratum amovibilem cathedralis in proceſſionibus incedere debere cum capitulo ſupra Priores plebanos, & Curatos perpetuos beneficiatos.

Eademque ratione ipſe Epiſcopus aſſiſtens cum cappa Veſperis ſolemnibus thurificatur poſt celebrantem, juxta diſpoſitionem Cæremonialis *lib. 2. cap. 2.* Et officium faciens in Choro, vel functione ſive proceſſionis, ſive alterius rei præcedit cæteris omnibus quantumvis dignioribus. Tantæque eſt conſiderationis indumentum ſacrum, ut eſt Stola, quod ratione illius, Parochus in funeribus præcedentiam habeat etiam ſupra Collegiatam intervenientem, ex declaratione ejuſdem Sac. Congr. in *Spoletana* 21. April. 1635. & in *Lauden.* 23. Maii 1639.

Prædicta autem eo magis locum habent in Eccleſia propria, etiam ſi Parochus alter ſit dignior. Abb. *in cap. 1. n. 18. de dol. & contum.* Gonzal. *ad reg. Cancell. gloſ. 6. num. 100. & ſeqq.* Et declaravit ſæpiùs eadem Sac. Congr. ut in *Aſculana* 23. Maii 1641. hunc in modum:

Inſtante Plebano Eccleſiæ Accumoli Aſculanæ Diœceſ. declarari Præcedentiam in propria ſua Eccleſia deberi ſuprà omnes alios Presbyteros ad eam concurrentes occaſione functionum Eccleſiaſticarum Sac. Rit. congr. cenſuit præcedentiam in caſu propoſito competere Oratori in propria Eccleſia, etiam ſuprà quoſcumque alios Sacerdotes antiquiores in ordine. Et ità ſervari mandavit die 23. Maii 1641.

Ac in *Verulana* ad inſtantiam Abbatis Parochialis Eccleſiæ S. Petri Turræ Banco Verulanæ Diœceſis contra Archiepiſcopum S. Angeli ejuſdem loci.

Sac. Rit. congr. reſpondit, functiones omnes in Eccleſia propria ſpectare ad Parochum privativè quoad omnes alios, & ità in caſu propoſito cantandi Miſſas ſolemnes, Veſperas, aliaque munia per ipſum in propria Eccleſia exercenda, non obſtante ordinatione Epiſcopi in contrarium edita, Sacr. Rit. congr. reſpondit, ad Plebanum ſpectare omnia munia in ſua Eccleſia propria; Et ita ſervari debere, prout omnino ſervari mandavit, quibuſcumque non obſtantibus 24. Novemb. 1635.

Neque ipſi Parocho præſenti in aliena Parochiali dari debet præcedentia ſuper d. Vicecuratum in proceſſionibus, quæ fiunt extra Eccleſiam: quia hinc reſultat violentia ſacris Ritibus, quod ſcilicet functio præſidendi proceſſionibus fiat ab eo, qui Miſſam annexam functioni non celebrat, quod non eſt admittendum contra declarationes Sac. Congr. mandantis, ut functiones fiant ab eo, qui Miſſam celebrat, ut in *Neritonenſi* 1. Martii 1614. & in *Recanatenſi* 8. Febr. 1642. & ſpecialiter habere proceſſionem in *Aquilana* 5. Junii 1634. tenoris ſequentis.

Pro parte capituli Eccleſiæ S. Mariæ de Paganica Aquilanæ Diœceſis petitum fuit, declarari, an in exequiis mortuorum celebrans in fine Miſſæ, depoſita caſula, ſumere debeat Pluviale, & proſequi omnes alias ceremonias, incenſando, & aſpergendo circumcirca tumulum, dictaſque exequias ſolitis orationibus terminare, etiamſi ibidem tunc aſſiſtant alii Presbyteri in majori dignitate conſtituti. Item an idem ritus ſervandus ſit in proceſſionibus, & in expoſitione SS. Sacramenti, Orationis 40. Horarum, ut is, qui celebrat, vel ordinat Veſperas in dictis ſolemnitatibus geſtare debeat SS. Sacramentum in proceſſione immediatè ad Miſſam, vel Veſperas ſequentibus, vel aſſumi debeat dignior de clericis adſtantibus, ad dictas functiones proſequendas, finitis Veſperis, vel Miſſa.

Sac. Rit. congr. prout alias ſæpè ità in caſu propoſito reſpondit, prædictas omnes functiones ſpectare, ac pertinere ad eum, qui Veſperas decantavit, vel Miſſam celebravit.

Neque admitti poteſt, quod Stola in Proceſſionibus detur Parocho extra Eccleſiam propriam, poſtquam proceſſio in aliena Eccleſia cepta eſſet cum principio functionis ab illius Vicecurato: quia id eſſet dimidiare functionem, quod non licet, & cum perficienda ſit ab eo, qui illam incepit, Sac. Congregat. Rit. in *Lucana* 21. Aprilis 1635. per hæc verba:

Capitulum Cathedralis Lucanæ expoſuit in delatione SS. Sacramenti, quæ fit per digniorem de capitulo, abſente, vel impedito Epiſcopo in die ſolemnitatis Corporis Chriſti, tranſiens per limites Parochiæ S. Fridiani, Priorem ipſius Parochiæ prætendere ſibi conſignari debere SS. Euchariſtiæ Sacramentum deferendum ab ipſo Priore per limites ſuæ Parochiæ, quod cum ſit contra ſolitum loci, & ritum univerſalis Eccleſiæ, ſupplicavit, reſponderi quid ſervandum? Et Sac. congr. reſpondit, delationem SS. Sacramenti in caſu propoſito ſpectare ad digniorem Cathedralis per totam viam, etiam ſi contingat proceſſionem tranſire limites alterius Parochiæ. Et ita omnino ſervari mandavit.

Quod autem pro inconvenienti notetur, ut ſimplex Sacerdos, qualis eſt hujuſmodi Vicecuratus in proceſſionibus præferatur Parocho prædicto, prærogativam Parochi ſuis radiis, & non alienis fulgente, nullatenus eſt habendum in conſideratione, ex rationibus allatis. Undè quatenus etiam eſt ſimplex Parochus, præcedentiam in proceſſionibus habere non debet in Eccleſia aliena: quia proceſſiones generales Litaniarum, & Sanctiſſimi Corporis Chriſti numerantur inter functiones Parochiales. Et præcipuè pertinent ad majorem Eccleſiam loci tanquam de illius juribus, juxta declarationes Sac. Rit. congr. præſertim in *Florentina* 27. Jun. 1620. quæ eſt hujuſmodi:

In cauſa vertente inter Præpoſitum Parochialis Eccleſiæ S.

Thoma Certaldi Florentina Diæceſ. ex una, & Fratres Auguſtinianos Parochialis Eccleſiæ Sancti Michaelis, & Iacobi ejuſdem Caſtri, & aliorum, Illuſtriſſimo D. Card. Urſino referente, decrevit d. Eccleſiam D. Tho. Præpoſituram nuncupatam eſſe principalem, & ſuperiorem in d. Caſtro, & ad d. Præpoſitum, ſive ejus Vicepræpoſitum ſpectare, & pertinere jus præcedendi in omnibus, & quibuſcumque actibus, & propterea Fratres d. Eccleſiæ Sancti Michaelis, & Iacobi debuiſse, & debere in omnibus recognoſcere in majorem, & ſuperiorem d. Præpoſitum, ſive ejus Vicepræpoſitum, eiſque futuris temporibus debere realiter, & cum effectu exhibere, & præſtare omnia, & ſingula obſequia, recognitiones, acceſſiones, & præeminentias quaſcumque. Inſuper ad d. Præpoſitum, ſive ejus Vicepræpoſitum ſpectare, & pertinere jus celebrandi proceſſionem in prima die feſtivitatis Sanctiſſimi Corporis Chriſti, & ob id d. Præpoſitum manutenendum eſse in poſseſſione celebrandi eam. Et ita ſervari mandavit.

Idem cenſuit in *Siracuſana* 6. Septemb. 1636. & in *Camerinenſi* 23. April. 1633. Et cenſentur non ſolum functiones illius Eccleſiæ, à qua incipiunt, & in quam terminare debent, juxtà diſpoſitionem Ritualis *tit. de proceſs. Litan. major.* Gavant. *in man. Epiſc. v. proceſsiones num.* 16. & juxtà declarationes Sac. Congreg. Rit. ſpeciatim in *Valicen.* 15. Januarii 1633.

De quadam Legatorum quarta Eccleſiæ Parochiali debita. Vide de Legatis Tom. 8. Conſult. 3.

De Canonico decedente extra Canonicam quoad jura Parochialia. Vide de Sepult. elect. Tom. 8. Conſult. 5.

De Decimis Regularium, an debeantur Parocho? Vide de Decimis Tom. 8. Conſult. 8.

De Parocho non Sacerdote. Vide de Matrim. Tom. 8. Conſult. 24.

De Parochiali Juriſpatronatus. Vide de Iurepatr. Tom. 8. Conſult. 31.

De Parochialibus, etiam Monaſterio Regularium unitis, & de cura animarum principaliter ipſi Monaſterio incumbenti ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. ſeſs. 7. cap. 7. de reform. & ſeſs. 25. cap. 11. de Regul. *Ubi de hac materia ſubobſcura plures textus Canonici Conſtitutiones Pontificiæ adducuntur, explicantur, concordanturque* Tom. 8. Conſult. 44. Vide etiam Tom. 4. Conſult. 213. à num. 5. & ſeqq. hoc eod. tract.

SAc. Concil. Trid. in d. cap. 7. de reform. ità decernit: *Beneficia Eccleſiaſtica curata, quæ Cathedralibus, Collegiatis, ſeu aliis Eccleſiis, vel Monaſteriis, beneficiis, ſeu Collegiis, aut Piis locis quibuſcumque perpetuò unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis ſingulis viſitentur; qui ſolitè providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos; niſi ipſis Ordinariis pro bono Eccleſiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertia partis fructuum, aut majori vel minori arbitrio ipſorum Ordinariorum portione, etiam ſuper certa re aſſignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur, appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum Iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuſcumque in præmiſſis minimè ſuffragantibus.*

Per hoc decretum ampliatur, & ſuppletur *cap. de Monachis extr. de præb. & cap.* 1. *eodem tit. in* 6. & quod habetur in Clem. 1. *de Iurepatr.* Nam aliquandò Summus Pontifex, vel Epiſcopus propter inopiam Religioſorum concedit eis Eccleſiam quoad temporalia, ut poſſint percipere redditus, illoſque convertere in propriam utilitatem, conſervato tamen priſtino Eccleſiæ ſtatu, ibique habent præſentationem Rectoris. Sed ut conſulatur cultui Divino proviſum fuit, nè qui præſentatus à Religioſis per Diœceſanum admittatur, niſi ei tantum de Eccleſiæ proventibus fuerit aſſignatum, ut tam ſe ipſum, quam incumbentia onera valeat ſubſtinere, *d. cap. de Monach.* quod etiam in exemptos extenſum fuit, *d. cap.* 1. *de præb. in* 6.

Quod ſi cura incumbat certæ perſonæ, tunc non per Vicarium, ſed per ipſam perſonam cura adminiſtranda eſt. Si verò toto Capitulo immineat, itaut à ſingulis viciſſim exerceatur, cogendi planè ſunt ſinguli ad eam exercendam, ut notatur *in cap. ſtatutum lib. 6. de præb.* ut cenſuit Sacta Congregatio, cum quæſitum fuit: An Vicarii perpetui conſtituendi eſſent in Cathedralibus, Collegiatiſque Eccleſiis curam animarum habentibus, quam curam temporanei, mercenariique Capellani conſueverunt adminiſtrare? *Reſp.* Sacra Congregatio nihil generali lege ſanciendum eſſe, ſed ſingulis quibuſve caſibus; ubi ſe offerunt, prout magis ſe expedire videbitur, proſpiciendum.

Si verò hujuſmodi beneficia curata ſunt unita Archidiaconatui, vel aliis Dignitatibus, vel Canonicatibus, cenſuit eadem Sacra Congreg. ſervandam eſſe diſpoſitionem *Cap. extirpandæ §. qui verò de præb.* Si fuerint unita Eccleſiæ Curatæ, Hoſpitali, ſeu Commendis S. Jo. Hieroſolymitani, tam circà viſitationem, quam deputationem Vicariorum, ſervanda eſt Conſtitutio B. Pii V. edita *12. Septembris 1571.* Pontiſ. an. 6.

Deputationem autem Vicariorum perpetuorum non eſse faciendam cenſuit eadem Sacra Congregatio in Parochialibus, quæ ſunt membra Monaſteriorum, ideoque providendum juxta inſtituta Religionis, nec pertinere hoc decretum ad Eccleſias Monaſteriorum, quibus imminet cura animarum, ſed in iis ſervandum eſſe *cap.* 11. *ſeſs.* 25. *de Regul.* Quod ſi Parochialis unita ſit perpetuò, ac acceſſoriè beneficio ſimplici, an ſit locus deputationi Vicarii? *Reſp.* Sacra Congregatio, Parochialem ex hac unione aſſumere naturam ſimplicis beneficii, niſi cura in ea exerceatur per Vicarium temporalem. Hoc enim indicat, curam non eſſe ſuppreſſam.

Et quoad viſitationem, hoc decretum habere locum tantum in actu viſitationis cenſuit Sac. Congregatio, atque Epiſcopos viſitare poſſe Eccleſias Curatas, & Monaſteriis, quæ capita Ordinum ſunt, unitas.

At, licet Concilium admittat etiam per Vicarios amovibiles curam animarum exerceri; Conſtitutio tamen B. Pii V. de Vicariis deputandis in Parochialibus unitis ſuſtulit hoc arbitrium Epiſcopis, & præſcripſit formam deputandi Vicarios perpetuos cum taxatione congruæ portionis, ſicut Sacra Congregatio cenſuit. Sed quæritur quomodò conſtituantur Vicarii perpetui? Sacra Congregatio reſp. prævia erectione tituli, & præfixo 10. dierum termino ab Ordinariis iis, ad quos nominatio Vicarii ſpectat ex Conſtitutione Pii V.

Sed ponamus, quod cura unita Collegiatæ immineat Archipresbytero, & Capitulo, portio ex quibus bonis *deducitur* pro Vicario? Sacra Congregatio reſp. communiter ex bonis Archipresbyteri, & Capituli portionem aſſignandam eſſe. Quæritur etiam: an Vicarius perpetuus conſtitutus, vigore hujus decreti teneatur ſubire aliqua onera Eccleſiæ, ſaltem pro rata propter Conſtitutionem B. Pii V. *de Vicar. perpet.* Greg. XIII. ex relatione Sacræ Congregationis declaravit ex ipſa Conſtitutione B. Pii V. omnia onera incumbentia Parochiali, in qua erecta ſit Vicaria perpetua, pertinere ad ipſum Vicarium perpetuum ſolum, nulla autem ex parte ad Eccleſiam, aut Monaſterium, aut locum pium, cui unita fuerit ipſa Parochialis.

Advertendum, quod ſi fiat hæc proviſio in viſitatione, non eſt locus appellationi ad effectum ſuſpenſivum. Si fieret extra viſitationem cum cauſæ cognitione, & proceſſu ordinario, appellationem non ſolum devolvi, ſed etiam ſuſpendi dixit Sacra Congregatio, quæ etiam cenſuit, tolli quoque privilegia in fundatione conceſſa, & in privilegio viſitatio ſpectaret, non ad Ordinarium, ſed ad Metropolitanum, aut alium Prælatum, non tamen ex hoc decreto Concilii Ordinariis tribuitur poteſtas viſitandi loca Regularia, quin etiam ſublata intelligatur immemorabilis conſuetudo deſerviendi per Capellanum amovibilem.

Quo verò *ad cap.* 11. *ſeſs.* 25. *de Regul.* ita in eo ſtatuitur.

In Monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ tam Regulares, quam ſæculares hujuſmodi curam exercentes ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cujus Diœceſi ſunt ſita. Nec ibi aliqui etiam ad nutum amovibiles deputentur, niſi de ejuſdem conſenſu, ac prævio examine per eum, aut ejus Vicarium faciendo, excepto Monaſterio Cluniacenſi cum ſuis limitibus, & exceptis etiam iis Monaſteriis, ſeu locis, in quibus Abbates Generales, aut capita Ordinum Sedem Ordinariam principalem habent, atque aliis Monaſteriis, ſeu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores juriſ-

dictio-

Digitized by Google

dictionem Epiſcopalem, & temporalem in Parocho, & Parochianos exercent, ſalvo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui majorem in prædicta loca, vel perſonas juriſdictionem exercent.

In quod decretum notandum eſt, quod ſi ex concordia, & ſententia excludatur Epiſcopus à viſitatione alicujus Eccleſiæ, placuit Sacr. Congregationi eſſe ſervandum id, quod antea ſervabatur ex concordia, & ſententia: quoniam Concil. per hoc decretum non derogat concordiis, & ſententiis.

Cum autem ſuper Parochiali erecta eſſet domus Monaſterii Monialium, dubitatur: an poſſit Ordinarius prohibere, nè cura animarum per ſæculares exerceatur? Sacra Congregatio cenſuit, ſi Monaſterium Monialium erectum fuit legitimè ſuper corpus d. Parochialis, ſervandum eſſe hoc decretum, & ſic poſſe curam animarum exerceri per Regularem, qui tamen, prævio examine Epiſcopi, fuerit idoneus approbatus, ſecus ſi Parochialis eſſet unita: quia tunc ſervaretur *cap. 7. ſeſſ. 7.* Item cum Monaſterium Monachorum de Arrigo eſſet Parochialis Eccleſia, & intra terminos ſuæ Parochiæ haberet Eccleſiam de Aldea pendentem ab Eccleſia de Arrigo, Epiſcopo viſitare volenti Eccleſiam de Aldea, Monachi ſe oppoſuerunt. Sacra Congregatio cenſuit, Epiſcopum non poſſe viſitare Eccleſiam de Aldea *ex c. 7.* quia quando Parochialis conſtruit in proprio feudo aliam Eccleſiam vicinam, quaſi in adiutorium ſui non autem, ut ſit beneficium per ſe ſtans, Rector majoris Eccleſiæ eſt Rector utriuſque, & poteſt in Eccleſia ædificata conſtituere Vicarium. Abb. *in cap. Cum Venerabilis num. 34. de reſcript.* Poterit autem Epiſcopus viſitare ex hoc decreto, niſi tamen Regulares probarent ſe habere in ea ſpiritualem, & temporalem juriſdictionem juxta hoc decretum.

Ad regulam in principio *d. cap.* 11. poſitam adducuntur tres exceptiones. Prima eſt Sedes Ordinaria Generalis. Itaque ex hoc decreto in loco, in quo habet ſuam Ordinariam Sedem, poterit abſque licentia, & appellatione Ordinarii deputare unum Confeſſarium, dummodò ipſe ſit unus ex approbatis ab Ordinario ad audiendas Confeſſiones, ut *cap.* 25. *ſeſſ.* 23. Sicque conciliandum *d. cap.* 15. cum decreto 11. *ſeſſ.* 25. Si verò Eccleſia ſit in loco diſtante à Sede Ordinaria, quamvis per medium milliare, exceptio ex Congregatione non intrabit.

Secunda eſt Abbates Generales, qui ex Congregationes ſunt, hi, qui etiam ſint Generales, tum quia ſi Conc. de Abbatibus ſimplicibus intellexiſſet, dixiſſet primum Generales, deindè capita Ordinum, poſtremò Abbates, tum quia alias diſpoſitio Concilii facilè eluderetur, cum ferè omnia Monaſteria ſuos habeant Abbates.

Tertia eſt juriſdictio: Undè Epiſcopo Squillacenſi quærenti; An ſaltem uti Sedis Apoſtolicæ Delegatus viſitare poſſet Eccleſias Curatas, quæ exiſtunt in Oppidis Monaſterii Carthuſiæ S. Stephani de Nemore, tam quoad temporalia, quam ſpiritualia ſubiectis, & per Clericos ſæculares deſerviantur? Sacra Congregatio reſpondit, Epiſcopum Squilacenſem non poſſe.

Et advertendum, cum hoc decretum reſtringatur ad Regulares tantum, & ad domos Religioſas, Oppidum, in quo Abbas ſæcularis verè exercet ſpiritualem, & temporalem juriſdictionem, poſſe ab Epiſcopo viſitari.

Quo loco obſervanda eſt differentia inter *d. cap. 7. ſeſſ. 7. & cap. 11. ſeſſ. 25. de Regul.* Illud enim loquitur cum Parochiales ſunt Monaſterio unitæ. Hoc verò, cum cura animarum principaliter ipſi Monaſterio incumbit.

A quo, & quomodo ſuccurri debeat Eccleſię, vel ędibus Parochialibus, ſi refectione indigeant? Ubi quantum Parocho ſit aſſignandum pro ſua congrua ſuſtentatione? Tom. 8. Conſ. 60. Item quoad Congruam vide de Congrua? Tom. 4. Conſult. 127.

SAcr. Conc. Trident. *ſeſſ. 21. cap. 7. de reform.* hac in re ita decernit:

Parochiales Eccleſias, etiam ſi jurispatronatus ſint, ita collapſas refici, & reſtaurari, procurent ex fructibus, & proventibus quibuſcumque ad eaſdem Eccleſias quomodocumque pertinentibus. Qui ſi non fuerint ſufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Eccleſiis provenientes percipiunt, in illorum defectum, Parochianos omnibus remediis opportunis ad prædicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent, ad Matrices, ſeu viciniores Eccleſias transferantur, cum facultate tam dictas Parochiales, quam alias Eccleſias dirutas in prefanos uſus, non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce, convertendi.

Ex quibus verbis infert Zipæus *lib. 3. conſul. Can. de Paroch. conſul. 4. §. quæ ibidem*, quod congrua portio de decimis, reparatio autem Eccleſiarum de omnibus Eccleſiaſticis proventibus fiat. Super his Laym. *lib. 4. tract. 2. cap. 13. num. 10.* ita diſcurrit: Ad patronum ſpectare, ut ædes Sacræ, & Parochiales reparentur. Quæ tamen non ipſe ſuis ſumptibus facere debet, ſed niſi proprii redditus pro Eccleſię fabrica deputati ſint, vel loci conſuetudo aliud obtineat, ipſimet beneficiati, ſeu Miniſtri ex ſuperfluis redditibus contribuere debent, juxta *cap. 1. de Eccleſ. ædific. Can. decernimus 10. quæſt. 1.* Quod ſi Miniſtris redditus ſuperflui non ſupperant, ſeu ſolum neceſſarii, tum ante omnia attendendum eſt ad quem proventus parochiales, videlicet decimæ, perveniant, atque is ipſe, ſive patronus ſit, ſeu qui ius præſtandi habet, ſive alius quiſquam, ad ædium reparationem tenetur, juxta *cap. de his 4. extr. de Eccleſ. ædific.* Cum enim commoda, & proventus ex Parochia accipiat, æquum eſt, ut & onera neceſſaria ſuſtineat. Si nec per hunc modum ſubveniri poſſit, in defectum Parochi, & Patroni, ad Epiſcopum pertinebit curare, ut ſi fieri poſſit alio modo provideatur, v. gr. per unionem beneficiorum. Vel denique Parochiani compelli poſſunt ad ſubveniendum, cum enim ibi Divina percipiant, obligantur ad refectionem Eccleſiæ *arg. cap. ſi Epiſc. 6. de Offic. Ord. in 6.*

Paulo aliter Andr. Vallenſ. *in paratit. iur. can. lib. 3. tit. 48. §. 2. de Eccleſ. ædific. vel repar.* Ad Eccleſiarum reparationem in primis, eos teneri, tradit, ad quos conſuetudo, ſtatuta, & conventiones hoc onus tranſmittunt. Ceſſantibus autem, his reparationem Eccleſiæ fieri debere ex ea portione, quæ à jure, vel conſuetudine ad fabricam deputata eſt, ſi nulla ſit aſſignata, vel non ſufficiat, interpellandum eſſe Prælatum, qui decimas percipit, eo quod non ſit ferendus, qui lucrum amplectitur, & onus ei annexum contemnit, prædictis non ſufficientibus, Epiſcopum, & Beneficiatos in eadem Eccleſia pro rata ſuorum beneficiorum, & fructuum conferre debere, deducto eo, quod ad victum, & veſtitum decentem eſt neceſſarium, ſi nec iſta ſufficiant, recurrendum eſſe ad populum, qui ibi Sacramenta percipit. Duo alia remedia præſcribit idem *ibi num. 6.* ubi videri poteſt.

Itaque poſt remedium unionis primo loco primitiæ, ſecundo decimæ, tertio collectæ, denique alia quæcumque commodior ratio tenenda eſt. Ita enim Concilium conditionatam, non liberam facultatem præbet. Ex quo ſequitur, quod ad decimas non ſit perveniendum ſi ſufficiant primitiæ, & quod ad ſymbola, niſi excuſſis Eccleſiaſticis proventibus, perveniri non poſſit invitis Parochianis, & laici conveniri non poſſint, quam ſi proventus deſint Eccleſiaſtici: quia populo ob ſpiritualem curam onus decimarum eſt impoſitum; Unde quando illæ ſufficiunt, rurſus non poteſt gravari. Zipæus *ibidem §. nam cum.*

Quantum autem Parocho ſit aſſignandum, præter ea, quæ hic dicuntur, ſatis reſponſum eſt ſupradicto *tom. 4. Conſult. 213. à n. 5. & ſeqq. de Congrua*, quo adi.

Qualiter autem arbitrium in taxatione Congruæ ſit moderandum conjice ex infraſcripta declaratione:

An fructuum portio conſtituenda Parochialium Eccleſiarum vacaturarum Vicario curam exercenti, quouſque ad novam inſtitutionem deveniatur, referri debet ad ipſius ſuſtentationem, quotam, aut ipſorum vacantium annuum valorem, vel ad ipſius Vicarii qualitatem?

Sacra Congregatio cenſuit, ad hæc omnia eſſe referendam. Rurſus cenſuit à donatione Coadiutoris Vicario inſufficienti, & congrua aſſignatione dari appellationem devolutivam tantum, & de gravaminibus videndum in ſecundo judicio.

Ex dicto autem decreto *cap. 7. ſeſſ.* 21. Sacra Congregatio cenſuit.

In Marſicana. *Epiſcopus Parochiales Eccleſias dirutas reſtaurari, ac transferri curare debet, ſervata forma præciſa hujus decreti.*

Tudertina. *Quando Eccleſia diruitur, onus Miſſarum in Matricem Eccleſiam transferendum eſt, in eaque expenſis Eccleſiæ dirutæ poſſidentis erigi debet Altare ſub nomine Eccleſiæ dirutæ. Cæmeterium autem ad locum vicinum, prout magis populo placuerit, transferre debebit, in eoque oſſa mortuorum tranſportari.*

Ipporigienſi. *Sequeſtrum faciendum ab Epiſcopo ſuper fructibus Eccleſiæ cauſa reparationis debet relaxari ſaltem pro*

ea parte, quæ ad neceſſarium victum ipſius Parochi requiritur.

Polenſi. *Eccleſiæ labentes, & prope cadentes, quæ nullius ſunt redditus, civitatum ſumptibus, Epiſcopi hortatu reſici debent* 22. *Jun.* 1570.

Mediolanenſi. *Epiſcopus Eccleſias dirutas, ſive Parochiales, ſive alias profanare valet. Item ruinas Eccleſiæ profanata in uſus etiam profanos, non tamen ſordidos convertere poterit. Item pecunias ex dictis ruinis redigendas in utilitatem Eccleſiæ convertere curabit.* 24 *Januar.* 1573.

Circa profanationem quandò, & quomodo ſit facienda? Vide Synodum Placentinam æditam anno 1588. Acta S. Caroli Gavantum *in prax. viſit.* & alios.

Reſponſio ad ſeptem criminationes in Parochos Urbis ab Anonymo quodam fumivendulo impactas, Tom. 8. Conſult. 150.

Primum eſt de mercede deferentis Crucem, licet Parochi eam non deferant.

2 *Duplicata merces viatici, quando Cadaver defertur ad Eccleſiam extra Parochiam.*

3 *Alia duplicatio viatici, quando funus tranſit per fontes, vel montes.*

4 *Regulares prætendunt, quando interſunt funeri, tanquam unum corpus, habere ultra candelas, quæ ſingulis dantur in ipſo funere, etiam faſciculum candelarum unius libræ.*

5 *Quando funeri interveniunt Regulares, Curatus Regularis, eo quia vel defunctus eſt ejus Parochiæ, vel ad ejus Eccleſiam defertur, petit mercedem pro ſuo ſocio, tanquam alterius Sacerdotis ſæcularis. & ſic eadem perſona, quæ intervenit funeri, tanquam unus ex ſua Religione, aſſumit deindè aliam perſonam, & duplicatam mercedem prætendis,*

6 *Regulares ad funus vocati ſemper, ut indiſtinctè volunt julios decem contra formam Statuti.*

7 *Eſt merces ſepulturæ, quando cadavera in Eccleſiis Parochialibus non ſepeliuntur. Et ulterius ſi dicta cadavera in alienis Eccleſiis ſepeliuntur cum Capſa, prætendunt duplicatam mercedem.*

AD 1. Prætermiſſa reſponſione ad rationes, quas Anonymus perperam pertexit, ratio cur Parochis debeatur merces deferentis Crucem, etſi eam in funere non deferant, ea eſt: quia eſt jus annexum juri ſepulturæ, ſive Parochiali. Quemadmodum enim debetur Parochis ius ſepulturæ, licet eorum Parochiani non ſepeliantur in propriis Parochialibus Eccleſiis, ita etiam debetur merces deferenti Crucem, tametſi eam in funere non deferant. Hinc Sacra Congregatio Epiſcop. 29. Julii 1616. apud Gavantum *in man. Epiſc. v. Exequiæ* declaravit, Crucem Parochialem regulariter deferri tantum debere.

Ad 2. & 3. Certum nobis eſt, ita atteſtante, non ſolum conſcientia noſtra, ſed ipſis etiam pro tempore Cleri Rnm. Camerariis, ad quos rem hanc vel mathematicè, vel moraliter pertinet definire nobis ea re iniuriam fieri. Id enim Statuta noſtra inhibent *cap.* 6. §. 11. *Merces autem ordinaria Presbyterorum funus aſſocientium ſit unius julii. Quod ſi contingat progredi cum funere ad Eccleſias mediocriter diſtantes, veluti exempli gratia ab Eccleſia S. Laurentii, in Damaſo S. Mariæ de Ara Cœli, vel ad S. Laurentii in Lucina, ſit duorum juliorum, ſi verò ad Eccleſias remotiores notabiliter, ut ad S. Io: Laterani, S. Georgii, S. Petri in Vaticano, & ſimiles ab Urbis centro, vel circiter diſtantes, ſit quatuor juliorum, & plus, minuſve, juxta longitudinem itineris, ac temporis qualitatem. Siquidem tempore nocturno, vel pluvia aliquid plus non immeritò taxari poſſe cenſemus.*

Ad 4. & 5. Non eſt noſtrum defendere alienos, ſi qui ſunt, abuſus, quatenus autem comprobentur, ſunt coercendi ſeveritate Statutorum Cleri Romani.

Ad 6. Id quoque definitum eſt in Statuto Cler. Rom. *d. c.* 6. §. 4. in hæc verba:

Singulis Monaſteriis, ſive domibus Regularium ad funus invitatis decem caroleni ſolvantur, niſi ad Eccleſias diſtantes progredi contingat. Tunc enim augeri poſſe decernimus, prout ſupra de Presbyterorum mercede cautum exſtit.

Quare id quoque commiſſum eſt arbitrio Camerari, ad quem in caſu controverſiæ quiſque adire poterit,

Ad 7. Ut tenebras, quibus Adverſarius jura Parochialia obſcurare nititur, diſiiciamus, afferimus olidiſſimam doctrinam, nè quis ignoratione rei noſtræ à ſcopo aberret. Ea quippè erat veterum Patrum Religio, cavere diligenter, nè intra Eccleſiam defunctorum corpora ſepelirentur. Taburienſis, Nannetenſis, Vaſenſis Synodi decreta extant. *Can. quibus, can. nullus, can. præcipiendum,* ubi plenè Turrecrem. 13. *q.* 2. ac aliæ Conſtitutiones, ac Auctores.

At poſtea recepta conſuetudine, præter majorum leges, ac inſtituta, Chriſtiani nedum Imperatores, ac Sacerdotes, quibus id indultum fuit Evagr. *lib.* 4. *cap.* 30. Sed etiam Laici ubique intra Eccleſias Parochiales ſepulti fuerunt, quibus exceptis, nulla Eccleſia habebat jus ſepulturæ, *Can. ubicumque* 6. *& can. placuit* 7. §. *ſed aliud eadem* 13. *q.* 2. nempè ubi decimæ ſolvebantur *cap.* 1. *& cap. Ex parte de ſepult.* Eratque ſolitum, ut quiſque pro ſepulturis erogaret Parochis aliquid ſpontè pro eleemoſyna, *can. in Eccleſiaſtico, & d. can. præcipiendum eadem cauſ.* 13. *quæſt.* 2. Non autem pro pretio, quod ſimoniacum eſt, *can. quæſta, can. poſtquam, & can. ſeqq.* 13. *quæſt.* 1.

Denique conceſſum id fuit aliis Eccleſiis ex privilegio *in cap. nimis iniqua de exceſ. Prælat. cap. ut privil.* Clem. *Dudum de ſepul.* ſalva tamen juſtitia Parochialium Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur, *cap. certificari* 9. *& cap. in noſtra* 10. *de ſepul.* & Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *de ref.* ubi ait, integrè hoc jus Parochialibus Eccleſiis perſolvendum eſſe.

Inducta hac laudabili conſuetudine, & ſpontanea fidelium oblatione, jus acquiſitum fuit Parochis, ut aliquid perciperent pro jure ſepulturæ in Eccleſia Parochiali, præter quartam Canonicam, ſive funeralem. Verum quia ex eo, quod quiſque poſſit ſibi eligere ſepulturam extra Eccleſiam Parochialem, atque adeò ceſſet illa eleemoſyna ſolvi ſolita pro ſepultura Eccleſiæ Parochiali, ideò inductum fuit, ut aliquid ſolveretur Parochis pro illo jure, ex quo defunctus ſepeliretur extra Eccleſiam Parochialem, quod jus etiam in Conſtitutione 41. §. 13. B. Pii V. Parochis præſervatur, quodque diverſum eſſe à quarta probat Gabriel. *conſ.* 190. *à nu.* 1. *lib.* 2. ubi etiam docet, potuiſſe conſuetudine induci, ac taxari, ſequiturque Gratian. *diſcept.* 210. *num.* 10. *cum ſeqq. ac dec. March.* 26. *num.* 14. *&* 15.

Quare hæc eleemoſyna non datur ratione loci tumolationis, neque pro expurgatione ſepulturæ, ut aſſerit Anonymus, ſed ratione juris Parochialis, aut funerandi, ſive idem ſint, ſive diverſa. Lap. *alleg.* 69. *num.* 3. Federic. de Sen. *conſ.* 253. *n.* 5. Petr. de Ubald. *de can. por. cap.* 8. *n.* 33. ac alii. Eleemoſyna autem conſueta pro ſepultura, ſine Capſa eſt juliorum ſeptem cum dimidio, cum Capſa verò eſt juliorum 15. §. 18. quam conſuetudinem obſervari, ac eos, qui malitiosè nituntur laudabilem hanc conſuetudinem immutare, compeſci mandat Innoc. III. *ad d. cap. Ad Apoſtolicam de Simon.*

An aſſignatio congruæ Parochialis conſtitui poſſit à particularibus hominibus in pecunia numerata? Vide de Congrua Tom. 9. Conſult. 70.

An concurſus requiratur ad Parochialem Regularium. Vide de Concurſu Tom. 9. Conſult. 77.

An in Eccleſiis Confraternitatum poſſit exponi Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, fieri Sepulcrum in Feria V. Cœnæ Domini &c. Vide de Euchariſtia Tom. 9. Conſult. 79.

An in Feria IV. Paraſceves liceat Sanctiſſimam Euchariſtiam populo miniſtrare? Vide de Euchariſtia Tom. 9. Conſult. 90.

An incurrat aliquam pœnam Parochus, qui diſſentiens invitus, &c. aſſiſtit ſola præſentia Matrimonio contracto coram teſtibus? Vide de Matrimonio Tom. 9. Conſult. 133.

An, & quatenus Curati, ſive Vicarii temporales amoveri poſſint ad nutum? Et quid de Capellanis, etiam in Eccleſiis à laicis adminiſtratis? Tom. 9. Conſult. 143. ac vide Tom. 4. Conſult. 213.

AF-

Affirmativè cum S. Rota *dec. 15. de teſtibus in nov. ac dec. 764. num. 5. part. 3. rec.* in *Hiſpalenſi*, ex rationibus ibi deductis, atque ex reſponſionibus ad ea, quæ in oppoſitum adducta ſunt.

Duo nempè conſideranda ſunt. Primum, quod Concil. Trid. decretum in *d. cap. 13 ſeſſ. 24. de reform.* loquitur de iis locis, ubi Eccleſiæ certos non habent fines, & cura confusè, & promiſcuè adminiſtratur, ut advertit ibidem Bellarm. *in ſuis obſervat.* & Barb. *in collect. ad d. Conc. locum num. 7. ac de offic. paroch. c. 1. num. 23.* Secundum quod Conc. non præcisè arctat Epiſcopos ad inſtitutionem perpetui Parochi, adeò quidem ut non poſſint alio utiliori modo providere, loquitur enim alternativè in hæc verba: *Aut alio meliori modo provideant*, per quam alternativam *aut*, dat electionem Epiſcopis per text. *in cap. in alternativis de reg. jur. in 6. cap. inter cæteras de reſcript.* ac alibi. Et notandum, quod Concilium admittit, dari poſſe utiliorem modum providendi.

Quinimò idem Sac. Conc. *cap. 7. ſeſſ. 7. de refor.* injungens Epiſcopis, ut in viſitatione Eccleſiarum unitarum provideant ut cura animarum laudabiliter exerceatur, utitur his verbis: *Per idoneos Vicarios, etiam perpetuos*, & ſic ponderando dictionem *etiam*, quæ exprimit caſum magis indubitabilem, & implicat minus dubitabilem ad text. *in l. etiam ff. de verb. ſignif.* Dec. *in l. qui ſe patris num. 11. C. undè liberi*, ac Rot. *dec. 100. num. 14. part. 5. recent.* admittit in ſpecie modum deputandi Vicarios amovibiles, eſſe utiliorem. Quod confirmat, dum ſtatim addit: *Niſi ipſis Ordinariis pro bono Eccleſiarum regimine aliter expedire videbitur*. Dictio etiam, *niſi* ponitur exceptivè à proxima diſpoſitione, *cap. 1. de reſcript. in 6. c. 1. §. 1. nè Sede vacante eodem lib.* & utrobique notat Gloſſ. *in v. niſi* Rota *dec. 413. num. 14. part. 4. recent.* ac Surd. *deciſ. 225. num. 19. & dec. 264. num. 17.* Undè cum in Sacr. Congr. Concil. quæreretur: An Vicarii perpetui conſtituendi eſſent in Cathedralibus, Collegiatiſque Eccleſiis curam animarum habentibus quam curam temporarij, mercenariique Capellani conſueverunt adminiſtrare? Reſp. Congregatio nihil generali lege ſanciendum eſſe, ſed ſingulis quibuſque caſibus, ubi ſe offerunt, prout magis expedire videbitur, proſpiciendum, ut nos diximus *tom. 4. Conſult.* 211. ubi ſatis.

Atque ita in re tertiò propoſita, maturèque diſcuſſa, declaravit tandem Sacra Congregatio Viſitationis Apoſtolicæ in Romana remotionis Curati Eccleſiæ ſæcularis SS. Venantii, & Anſovini Camertis nationis ſub die 17. Julii 1692. nempè licere Officialibus, ſive Miniſtris laicis dictæ Eccleſiæ nationalis liberè, & pro ſuo arbitrio beneplacito, ac nutu eligere, & amovere curatum amovibilem dictæ Eccleſiæ, etiam ſine cauſa, & meritò, quia natura ſua tales ſunt, ſive nominentur, ac deputentur ab Eccleſiaſticis, ſive à laicis.

Quo verò ad Capellanos, extat Rotæ recens deciſio, quam his annectimus.

Sulmonen. Juris amovendi Capellanos.

Veneris 10. *Januarii* 1659.

CORAM PRIOLO.

Cum dubitaretur in Sacra Congregatione Epiſ. & Regul. An Oeconomis, ſeu Procuratoribus Eccleſiæ Sanctiſſimæ Annunciatæ liceret liberè pro eorum arbitrio eligere, & removere Capellanos, placuit Eminentiſſimis, & Reverendiſſimis Patribus Rotam conſulere, ſuper quo dubio die 26. Jan. 1654. proponente bo: me: Bichio, cæpta non fuit reſolutio. Hodie verò per me in ejus locum ſubrogatum, ac propoſito, affirmativè Doctores reſponderunt.

Quia hujuſmodi Capellaniæ non ſunt beneficia perpetua, & collativa, ſed manualia dumtaxat revocabilia ad nutum, & voluntatem conferentis, quo caſu Presbyteros inſervientes conductitios eſſe, & amovibiles, etiam abſque ulla cauſa, ceſſant autem odium, & malitia concludenter juſtificanda, juxta tradita per Imol. *Clem. 1. num. 16. de exceſſ. Prælat.* Garz. *de benef. par. 1. cap. 12. num. 88.* ac alios, & in ſpecie fuit reſponſum in *Hiſpalen. juris amovendi Curatos* 20. Aprilis 1640. & 21. Junii 1641. coram bo. me. Peuting. & in *Piſauren. Beneficii* 10. Decemb. 1645. coram Meltio.

Siquidem eſſe Beneficia manualia, non collativa probatur ex eo, quia non ſunt erecta in titulum auctoritate Apoſtolica, vel Ordinaria, ut requiritur. Gonzal. *ad reg. Cancel. gloſ. 5. n. 20. & ſeqq.* Barb. *de jur. Eccleſ. lib. 3. cap. 5. n. 3.* ac alii.

Imò urget decretum ejuſdem Sacræ Congregationis Epiſcop. deſuper editum uſque de anno 1598. quo fuit declaratum, licere Prioribus, & Æconomis liberè, & pro eorum arbitrio removere Capellanos, dummodò tamen ſuperſint in Eccleſia ſaltem 12. Sacerdotes ab Epiſcopo approbati, comprehenſo Rectore, quibus declarationibus Rota plurimum refert.

Et ita patribus acerrimè informantibus in prima propoſitione, hodie vero tantum Oeconomis, presbyteris tamen pluries laceſſitis, reſolutum fuit.

In hujuſmodi cauſa vertente in Sacra Congregatione Epiſcop. propoſita inter Oeconomos, & Priores Eccleſiæ Sanctiſſimæ Annunciatæ, & illius Capellanos Civitatis Sulmonæ, Rota eſt in voto, licere prædictis Oeconomis, & Procuratoribus liberè, & pro eorum arbitrio eligere, & removere dictos Cappellanos, prout in deciſione coram me edita 10. Januarii 1659. cujus copia cum præſenti voto annectitur.

Hieronymus Priolus S. Rota Auditor.

An, & quatenus Regulares teneantur ſolvere Parocho quartam funeralem? Vide de Funerib. To. 9. Conſ. 145.

De forma Viſitationis Parochorum, & Parochialium. Vide de Viſitatione Tom. 9. Conſult. 146. num. 80. 81. 83. 87. & ſeqq. 105. 126. & ſeqq. 141. & ſeqq. 147. 156.

Utrum in Eccleſiis Collegiatis, ſimulque Curatis cura animarum incumbat Canonicis, & Capitulo, an primæ, aliive Dignitati? Et cui debeantur emolumenta funeralia? Cuique incumbat regimen, & adminiſtratio Eccleſiæ? Tom. 9. Conſult. 150. & vide etiam Conſult. 169. ejuſd. c. 169. ſumm. num. 1. & 2.

Et incumbere Canonicis, & Capitulo in hac re minimè dubia ſtatuo, atque judico. Aſſiſtit enim Capitulo jus commune. Eo namque ipſo, quod Eccleſia Curata eſt Collegialis, quod probari etiam poteſt ex enunciativis, præſertim antiquis Summorum Pontificum in eorum litteris, juxta theoricam Bald. *in l. 1. C. de falſ. cauſ. adiec. legat.* Soccini *conſ. 228. poſt num. 5. lib. 2.* & aliorum, ejuſmodi cura pertinet de jure ad Capitulum. Oſtien. *in cap. poſuiſti de præb.* Gabr. *conſ. 100. num. 7. lib. 2.* Mandoſ. *conſ. 20. num. 9.* aliique; Non attento, quod exercitium, ſive adminiſtratio curæ demandetur Vicario perpetuo, vel alicui Dignitati: Nam adhuc habitu à Capitulo non aufertur. Oldrad. *conſ. 87. num.* 3. & Gabriel. *loc. cit. n.* 10. ac alii, & Rot. in *in Comen. funeralium §. præmiſſo* coram Cerro. Nec dicas, quod cura animarum potius ſpectet ad Archipresbyterum, vel ad aliam Eccleſiæ Dignitatem: Nam id rectè procedit in illis Eccleſiis, in quibus Presbyteri Divina miniſtrantes non faciunt Collegium, ſecus verò in Eccleſiis Collegiatis, ut egregiè diſtinguit Oldrad. *d. conſ. 67. num.* 1. In iſtis enim Eccleſiis Archipresbyter, Prior, ſive Decanus, aliuſve eſt, non uti Parochus, ſed uti caput Collegii. Bald. *conſ. 74. num. 4. lib. 4.* ac Rot. coram Cavaler. *dec. 274. num. 4.*

Probato igitur ex jam dictis, quod cura habitualis incumbit Capitulo, non poteſt Archipresbyter omnia emolumenta Curæ ſibi arrogare, ſed tantum ſolita, & conſueta, inter quæ non computantur oblationes, ſive emolumenta funeralium, quæ non modo ex jure communi ſpectant ad Capitulum, uti Parochum. *Can. ſtatuimus, Can. in Sacris, Can. decimas 16. quæſt. 1. cap. Paſtoralis de his, quæ fiunt à Prælatis*, ac alibi. Tondut. *reſol. benef. part. 1. cap. 63. num.* 8. Barb. de Paroc. *cap. 24. num. 24.* ac Rota *dec. 256. part. 1. & dec. 391. num. 5. par. 4. tom. 2. recent.* Sed etiam ex inveterata obſervantia, ſi adſit, quæ plurimum eſt attendenda in hac materia oblationum. Soccin. *de oblat. lib. 18. num. 17. 18. & 26.* Malvet. *eodem tractat. par. 4. num. 26.* aliique. Sicque dividenda ſunt pro virilibus portionibus inter Archipresbyterum, & ſingulos Canonicos, quæ ſcilicet pro numero perſonarum, & in capita conſtituuntur, ut tot fiant, quot ſunt perſonæ *leg. 1. §. & ſi quidem omnes de tut. & rat. diſtr.* Nec urget, quod idem Archipresbyter fuerit proviſus de Archipresbyteratu cum aſſertione, quod illi immineat cura animarũ. Quia hoc eſt intelligendum de cura actuali, remanente ſemper habituali apud Capitulum Rota coram Buratto *dec. 214. num. 5. & ſeqq. & in recent. d. dec. 316. num. 9. part. 5. tomo 2. & dec. 445. num. 9. & 10. part. 4. & in dicta Romana iurium Parochialium* coram Celſo §. *Demum.*

Quo verò ad regimen, & adminiſtrationem Eccleſiæ Capitulum pariter fundat ſuam intentionem in eo, quod eſt Rector, ſive Parochus, & ſic regendi, & adminiſtrandi cura ad ipſum de jure pertinet, ut per Rotam in *Illerdenſi Statuti* 19. Martii 1567. coram Corduba, ubi agitur in ſpecie de auctoritate ordinandi Chorum, quam ſequitur Lotter. *lib.* 1. *queſt.* 14. *num.* 88.

Placet huc adducere integram Sac. Rotæ deciſionem in ſæpè citata *Cumen, funeralium* coram Certo, quæ eſt hujuſmodi: Diſſidebant inter ſe Capitulum, & Præpoſitus Eccleſiæ S. Fidelis Comenſis Diœceſis circa perceptionem emolumentorum funeralium illorum ſcilicet, quæ debentur Rectori ratione ſepulturæ, ac ſimilium, tanquam fructus curæ. Diſputato itaque dubio, cui, & pro qua rata debeantur prædicta emolumenta funeralia, Domini reſponderunt, deberi Præpoſito, & ſingulis Canonicis pro virili.

Præmiſſo enim, quod dicta Eccleſia ſit Collegiata, indè ſequitur, quod de jure communi, licet ſecus ſit in Cathedrali, in quibus terminis loquitur *Alexandrina funeralium* 1. Julii 1630. coram Merlino *deciſ.* 480. *num.* 5. *cum ſeqq.* inter ejus impreſſas.

An, & quatenus in Eccleſiis Parochialibus, effectis de Menſa Monaſterii Monachorum, poſſit Epiſcopus conſtituere Vicarios perpetuos vigore Sac. Concil. Trident. cap. 7. ſeſſ. 7. de reform. *Ubi ad rem litera Cardinalis Moroni, & Caraſe?* Tom. 9. Conſult. 157.

NON poteſt: Nam hujuſmodi Eccleſiæ non ſunt ſimpliciter Monaſterio unitæ, ſed ex litteris Pontificum effectæ de Menſa Monaſterii: quia conceduntur Eccleſiæ cum bonis, & cum illarum adminiſtratione, quod non importat ſimplicem unionem, ſed quod Eccleſia unita fiat de Menſa Monaſterii, Gloſſa 1. *Clem.* 1. *v. de menſa*, ubi Card. *num.* 3. Vitalin. *num.* 4. *de ſupplen. neglig. Prælat.* Rota in *Theatina iuriſdictionis* 4. Maii 1612. coram Coccino *dec.* 513. *num.* 2. *part.* 2. *recent.*

Quando autem Eccleſia eſt de Menſa Monaſterii, tunc de jure non eſt locus deputationi Vicarii perpetui. Anchar. *in Clem.* 1. *num.* 16. *de exceſ. Prælat.* Sed Abbas poteſt retinere in illis Presbyterum ſecularem ad nutum amovibilem, qui ipſum adiuvet in Cura. Butr. *conſ.* 3. *num.* 2. *& ſeqq.*

Litteræ autem Card. Moroni ad Epiſcopum Peruſinum hæ ſunt;

Illuſtre, e Rev. Monſignore. *Ho veduto quanto V. S. mi hà ſcritto nella materia de' Curati coſtì di S. Pietro, e della provviſione, che le parrebbe neceſſaria. In riſpoſta di che, ricordandomi che nella Congregatione noſtra del Concilio alcuni Regolari, ſi dolſero delle moleſtie ſopra coſe ſimili date loro da gl' Ordinarii, io che addußero in generale molte raggioni a lor favore, & in particolare un Monaco di S. Salvatore dell' Ordine di S. Benedetto, nelle cui Chieſe pretendeva il Veſcovo d' Auria mettere Vicarii perpetui, fu riferito da gl' Illuſtriſſimi della Congregatione ſteſſa il negotio à N. S. il quale, atteſo le gravezze, ed i pagamenti di eſſi Regolari alla Camera Apoſtolica, e che il Concilio non aſtringe a queſta deputatione di Vicarii perpetui, nè diſpone, che neceſſariamente ſi faccino, ma provede ſolamente in caſo, che non ſi poteſſe provedere altrimente a quelle Chieſe, come accenano quelle parole;* etiam perpetuos, *overo* Vicariorum perpetuorum. *E conſiderato ancora, che meglio ponno eſſere provedute, e ſervite le Chieſe de' Regolari, eſſendo i Vicarii amovibili, e per altri riſpetti, fu riſoluto, non ſolamente, che ſi poteſſero i Regolari ſervire de' Preti ſecolari ne loro beneficii uniti per Vicarii temperali, & amovibili, mà ancora di Monaci loro medemi, come potrà V. S. vedere dalle lettere ſcritte d' ordine di S. B. al detto Veſcovo d' Auria, che ſaranno qui anneſſe. Et havendomi il Procuratore dell' Ordine ſteſſo di S. Benedetto dato memoriale per queſti ancora di Perugia, acciòche foſſero preſervati dalla moleſtia dell' Ordine non ho voluto, che ne faccino altro motivo, ſapendo io, che dalle raggioni ſudette V. S. s' acchetarà volontieri a quello, che gia è opinione della Congregatione, e volontà di S. B. ſi come io ancora la priego, & eſorto, aſſicurandomi nella bontà, e quella diligenza, che eſerciteranno i detti Padri, perche quelle Chieſe, e l'anime di eſſe ſiano meglio curate ad honore di Dio, il quale priego, che conſervi V. S. ſana, e ſalva, e me le raccomande, Di Roma 18. Gennaro 1578. D. V. S. Illuſtriſ. e molto Rev. come Fratello Il Card. Morone.*

Libellus autem ſupplex in *Aurienſi* exhibitus Sacræ Congregationi Conc. illiuſque reſcriptum ſunt hujuſmodi:

Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi Domini, cum Epiſcopus Aurienſis vigore cap. 7. ſeſſ. *7. Conc. Trid. prætendat, ſibi licere in Eccleſiis Parochialibus Monaſterii S. Salvatoris de Callanova Ordinis S. Benedicti unitis perpetuos Vicarios cum aſſignatione congruæ portionis apponere, ex hoc graviſſimum damnum eidem Monaſterio ſubſequatur, curaque animarum ipſarum commodè, & laudabiliter abſque tamen gravi damno aliàs provideri poſſit, ſi per Religioſos ejuſdem Monaſterii, ſeu Ordinis exerceatur. Ideo ſupplicat Dominationibus VV. Illuſtriſſimis modernus ejuſdem Monaſterii Superior, quatenus dignentur Epiſcopo reſcribere, quod liceat ejuſdem Monaſterii Superiori pro tempore exiſtenti in dictis Parochialibus Eccleſiis curam animarum per Religioſos ejuſdem Ordinis ad ejus nutum amovibiles, ab Ordinario approbandum, exerceri facere, ad aliudque per eundem Ordinarium minimè cogendum eſſe, nec cogi debere.*

Epiſcopo Aurienſi. *Rev. Domine. Cum in Sacra Congregatione Card. Conc. Trid. interpr. propoſitus eſſet libellus, qui eſt cum his litteris, ac deinde ad S. D. N. relatus, Sanctitas ſua Amplitudini tuæ ſcribi juſſit, ut ſi in Eccleſiis Parochialibus unitis Monaſterio S. Salvatoris de Callanova Ordinis S. Benedicti Superiores ipſius Monaſterii nominaverint aliquos ex Monachis, quos Amplitudo tua, prævio examine per ſe, vel per ſuos Vicarios faciendo, idoneos ad curam animarum exercendam inveneris, & ita pro idoneis approbaveris, deputet eos in Vicarios ad nutum eorundem Superiorum amovibiles, dummodo in ea Parochiali, in qua unus Monachus fuerit Vicarius deputatus, habitet ſecum dumtaxat unus alius Monachus ſocius. Quod ita Amplitudo tua pro nimia ſua fide, ac Religione, obſervandum curabit, Valebitque in Dom[illegible]. Dat. Romæ 24. Julii 1576.*

Extat etiam hic ſupplex libellus cum reſcripto.

Rever. Pater Abbas, & Monachi Vener. Monaſterii S. Petri de Peruſia Congregationis Caſinenſis humiliter Sixto V. exponunt, quod in Sacra Congreg. Conc. Trid. fuit ſuperioribus diebus per illius Sacræ Congregationis Cardinales deputatos ſtatutum de Vicariis perpetuis pro dicto Monaſterio S. Petri, ut ſcilicet ſerventur litteræ fel. record. Pii Papæ V. Quoniam autem in grave damnum, ac detrimentum hoc cederet illius Monaſterii, abſque ullo augmento, quinimmo detrimento cultus Divini, ſi executioni demandentur, non dubitavit propterea Procurator Generalis congregationis Caſinenſis ex integro Sanctitati Veſtræ ſupplici hoc libello referre humiliter, poſtulans, ut habeat rationem, non ſolum, quod beneficia illa unita ſunt de menſa Monachorum, quodque quotannis quarta pars fructuum R. C. A. ſervatur, hoſpitaliſaſque eleemoſyna, atque alia pietatis opera exerceantur, juxta narrata in dictis litteris, &c. Petit igitur qua decet humilitate, ac reverentia, ut ſupradictis de cauſis dignetur Sanctitas Veſtra poſſe dictis Eccleſiis Presbyteros ſæculares Vicarios ad nutum Superiorum amovibiles ab Epiſcopo approbandos, cum aſſignatione honeſtæ portionis, quæ Superiorum Monaſterii, & Vicariis placuerint, deputare.

Reſcriptum. *Hodie facto verbo cum Sanctiſſimo placuit Sanctitati ſuæ ſupradictam petitionem concedere, & obſervari, prout hactenus obſervatum fuit, videlicet, quod Presbyteri ſæculares Vicarii ad nutum Superiorum amovibiles, ut ſupra deputentur, approbati tamen ab Epiſcopo Ordinario. Jo: Cardin. Moronus Protector. Dat. Romæ Tranſtyberim in Palatio Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Moroni die Lunæ 2. Julii 1568. Joan. Franciſcus Santolus Secretarius.*

Extant item hæ litteræ Cardin. Caraſæ ad Epiſcopum Aſſiſienſem:

Circa la deputatione de' Vicarii a beneficii uniti del Monaſtero di S. Pietro di Perugia Caſineſe, quando a V. S. legitimamente coſti della mente di Papa Gregorio di fel. mem. per fede ſottoſcritta dal Cardinal Morone di bo: me: Protettore all' ora di detta congregatione, non hà dubio, che V. S. dee eſeguire il ſopradetto ordine, e preſtar credito alla detta fede, laſciando, che in detti beneficii deputino Vicario amovibile ad nutum Superiorum Regularium. Che è quanto mi è parſo avvertire V. S. con l' occaſione dell' incluſi memoriali preſentatimi, & a lei mi raccommando. Di Roma 4. Maggio 1590. D. V. S. Reverendiſſima come Fratello Il Cardinale Caraſa.

Effata ad hoc *cap. 7. ſeſſ. 7. de ref.* alibi adduximus. Legatur interim Conſtitutio B. Pii V. de Vicariis.

Sum-

SUmmus Pontifex Eccleſiam Parochialem erexit in Collegiatam, ibique inſtituit Archipresbyteratum primam Dignitatem cum duplici voce in rebus Capitularibus, & quod aliorum caput exiſteret, curamque inibi exiſtentem per ſe ipſum exercere deberet cum congrua ſcutorum centum, præter incerta, omnibus proventibus, ac redditibus, juribus, obventionibus, & emolumentis, &c. Ex qua facti ſerie nunc quæritur:

1 *An cura habitualis, & actualis cum titulo Parochiali reſideat apud Capitulum, an potius apud ſolum Archipresbyterum?*

2 *An vigore Bullæ erectionis debeatur Capitulo, an potius Archipresbytero quarta omnium funeralium?*

3 *An congrua ſcutorum centum conſtituta Archipresbytero debeat eſſe de juliis decem pro quolibet ſcuto?*

4 *An vigore dictæ Bullæ Archipresbyter debeat participare de quotidianis diſtributionibus, ultrà congruam ſcutorum centum?* Tom. 9. Conſult. 169.

Quoad 1. Præter ea, quæ hic ponuntur. Vide etiam Conſult. 150. ejuſdem Tom.

Quoad 2. ibidem. Quoad 3. Vide de Congrua. Quoad 4. Vide hoc eodem tract. & de Capitulo.

AD 1. Tenendum eſt, hujuſmodi Curam, ſaltem habitualem, illiuſque titulum reſidere apud Capitulum, actualem verò apud Archipresbyterum. Probatur primò ex ipſa erectione Parochialis Eccleſiæ in Collegiatam, in qua fuerunt inſtituti unus Archipresbyter, principalis Dignitas, qui curam animarum per ſeipſum exercere deberet, 12. Canonici, qui unà cum ipſo Archipresbytero Capitulum ejuſdem Eccleſiæ collegiatæ conſtituerent. Undè ſequitur Curam animarum, quæ reſidebat penes Eccleſiam Parochialem eſſe in proprietate, ac titulo apud eandem Eccleſiam erectam in Collegiatam, illiuſque Capitulum, quod conſtituitur ex Archipresbytero, & Canonicis. Rom. *conſ.* 199. *num.* 7. *lib.* 2.

Deindè quia in Bulla erectionis Collegiatæ diſponitur, quod cura deberet exerceri per Archipresbyterum. Quod demonſtrat, proprietatem Curiæ reſidere apud Capitulum, illiuſque exercitium, & curam actualem penes Archipresbyterum exercere Curam uti Miniſtrum Capituli, & Collegii. Gabriel. *loc. cit. n.* 10.

Poſtremò, quia, cum aſſignata fuerit Archipresbytero dicta portio; & cœteri omnes fructus, præſertim decimæ, primitiæ, oblationes percipiantur à Capitulo, ſignum eſt indubitatum, quod penes Capitulum reſident cura habitualis, illiuſque proprietas, & titulum. Abb. *in cap. paſtoralis n.* 2. *de his, quæ fiunt a Prœl.* Lotter. *d. lib.* q. 20. *n.* 126.

Atque ità declaravit Sac. Cong. Conc. in *Firmana* 4. Julii 1654. nempè curam habitualem reſidere penes Capitulum, actualem penes Archipresbyterum.

Ad 2. Deberi Capitulo tenendum eſt. Conſtat ex d. Bulla erectionis Collegiatæ in qua ex fructibus Eccleſiæ Parochialis Collegiatam, erectæ, fructus, redditus, proventus &c. univit Menſæ Capitulari. Ex quo ſequitur quartam funeralem deberi Capitulo, & Canonicis, non ſolum quia Archipresbyter debet eſſe contentus congrua ſcutorum centum ſibi aſſignata. Gabr. *conſ.* 199. *n.* 13. *& ſeqq.* ac Rot. *dec.* 192. *n.* 11. *p.* 7. *rec.* Sed etiam quia diſponendo Sum. Pontifex, quod detractis dictis ſcutis centum, reliqui fructus, reditus, proventus &c. uniantur Menſæ Capitulari pro dote Canonicatuum, ſequitur quartam funeralium, quæ proventuum appellatione comprehenduntur, ſpectare ad Capitulũ, & Canonicos. Gonzal. ad *reg.* 8. *Cancell.* §. 7. *proœm. n.* 198.

Ad 3. Affirmativè: Nam Sac. Cong. Conc. in d. *Firmana* cenſuit, ſolvendam eſſe de juliis decem pro quolibet ſcuto

Ad 4. Etiam affirmativè: Quia diſtributiones dantur pro horis Canonicis, ac ſervitio Eccleſiæ, ſcuta verò centum aſſignantur pro congrua Curæ. Cumque Archipresbyter debeat unà cum Canonicis horis Divinis intereſſe, & Eccleſiæ inſervire, ſequitur, ut ſicut ipſe duplex onus ſuſtinet, ita duplicis oneris emolumentum habere debeat. Rota in *Majoric. celebrationis Miſſarum* 3. Julii 1653. cor. Bichio §. *Et ſicuti*.

Atque ita etiam declaravit ead. Sac. Cong. in d. Firmana, hoc eſt, Archipresbyterum debere participare de quotidianis diſtributionibus, ultrà portionem ſcutorum centum.

Reliqua circa jura Parochi vide de *Funeribus*.

An, & quatenus in Eccleſia Parochiali unita Monaſterio Abbatiæ Regularis requiratur Concurſus, &c. Vide de Abbat. Tom. 10. Conſult. 70.

An, & quatenus in Eccleſiis Parochialibus, quæ membra ſunt Abbatiarum, requiratur Concurſus? Vide de Concurſu Tom. 10. Conſult. 89.

De obtinentibus plura beneficia Curata. Vide de Benefic. Tom. 10. Conſult. 157.

An liceat Hoſpitali Conſolationis Urbis exercere aliqua jura, & functiones Parochiales, ut ibi? Vide de Hoſpitalibus Tom. 10. Reſolut. ult. ſivè in *Aliena*.

DE PATRIMONIO CLERICI.

An renunciatio patrimonii donati, ad cujus titulum promotus fuit ad Ordines Sacros, ſi fiat abſque licentia Epiſcopi poſt obtentum beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens, ſuſtineatur? Tom. 1. Conſult. 303.

NEgativè. Ità Sac. Cong. Conc. in una *Aquilana* 24. Februarii 1652. *ad cap.* 2. *ſeſs.* 21. *de refor.*

At de hac quæſtione vide *Tom.* 9. *Conſult.* 161. hujuſmet tractat. ubi latè.

An Clerici ritus Græci in Italia commorantes, alleganteſque conſuetudinem, debeant ad Ordines Sacros admitti abſque ſufficienti titulo beneficii, ſeu patrimonii, non obſtante diſpoſitione Sac. Conc. Tom. 1. Conſult. 318.

NEgativè. Ità cenſuit Sac. Cong. Conc. in una *Sicilia* 17. Novemb. 1650. *ad cap.* 2. *ſeſs.* 21. *de refor.* Hanc verò conſuetudinem in Regno Siciliæ non extare retulerunt eidem Sac. Congregationi Archiepiſcopi Meſſanenſi, aliique Epiſcopi.

De patrimonio Regularium. Vide de Ordine Tom. 1. Conſult. 408.

De patrimonio Clerici multa. Vide de Immunit. Tom. 3. Conſult. 2. ubi agitur *de fraudibus Clericorum*.

An, & quatenus fructus patrimonii Clericalis poſſint alienari, vel evictione conſtituta vendi pro viaticis, & delictis Clericorum? Tom. 4. Conſult. 142.

NEgativè: Quia Sac. Conc. Trid. prohibet alienationem patrimonii Clerici ad Sacros Ordines promoti *in cap.* 2. *ſeſs.* 21. *de refor.* Et ideo tam illud, quam ejus fructus non poſſunt in executionem capi, neque publicari, nè in dedecus Ordinis Clericalis mendicare cogatur: Undè ſicuti Clericus contrahendo non poteſt alienare, ita, & multo minus delinquendo. Tondut. *reſol. benef. part.* 2. *cap.* 1. §. 11. *num.* 11. *& ſeqq.*

Præcipuè quando in conſtitutione patrimonii adeſt pactum reſolutivum. Tondut. *loc. cit.* Quod ſuſtinetur, atque operatur prohibitionem alienationis. Garz. *de benef. par.* 2. *cap.* 5. *num.* 269. Et ità, ut non obſtet reſcriptum Pontificis, quia intelligitur prout juris eſt. Rot. *deciſ.* 80. *num.* 2. *par.* 4. *rec.* Et ideò per illud non cenſetur facta ſpecialis delegatio cauſæ. Barbat. *de aſſiſt. reſol.* 1. *num.* 15. *&* 16. Nullaque tribuitur juriſdictio. Seraph. *deciſ.* 1276. *n.* 1. Videnda tamen *Conſult.* 163. *num.* 6. *Tom.* 1.

De patrimonio Clerici. Vide omninò multa Tom. 5. Conſult. 77. de Ordine.

An promiſſio, ſive obligatio ſolvendi quolibet anno totam ſummam, vel partem Clerico pro patrimonio illi conſtituendo ad ſuſcipiendum Ordines Sacros, ſeu quicquid integro patrimonio deerit cum conditione, quod poſtquam ipſe Clericus de aliquo reddito Eccleſiaſtico proviſus fuerit, ceſſet hujuſmodi ſolutio pro rata beneficii, ſive annui redditus, ſit valida? Et quid ſi Ordinatus proviſus fuerit de Capellania ſimplici, & an ſic Ordinatus ſit ſuſpenſus? Tom. 8. Conſult. 4.

ADmiſſo ſine veritatis præjudicio, quod obligatio hujuſmodi, licet invalida, ſuſtineatur; meretur tamen executionem, ſi illa fuerit concepta cum conditione, donec idem provideatur de aliquo Eccleſiaſtico redditu, tunc ceſſet hujuſmodi ſolutio pro rata beneficii, ſivè annui redditus acquirendi, & revera ordinatus proviſus fuerit de aliqua ſimplici Capellania, ex qua percipiat alimenta, quia obligatio fuit reſtricta, donec ordinandus non fuerit proviſus de aliquo beneficio, ſive annuo redditu, cujus appellatione venire ſimiles Capellanias, maximè cum aliquo officio Eccleſiaſtico, non videtur dubitandum, cum etiam appellatione Eccleſiaſtici redditus veniant diſtributiones quotidianæ, ut firmat Rota coram Pegna *deciſ. 216. num. 3.* & coram Coccin. *deciſ. 144. num. 31.*

Eòque magis, quia ex mente Sacr. Concil. Trid. patrimonium conſtituitur Clerico, nè in opprobrium, ac dedecus Ordinis Clericalis mendicare cogatur. Atque adeò cum ſit ordinatus ex annuo redditu Capellaniæ, habeat undè commodè ſe ſuſtentare poſſit, ceſſat intentio, ac diſpoſitio Concilii, & per conſequens obligatio promittentis, quæ ad ſummum reviviſcere poſſit, ceſſante annua præſtatione ex dicta Capellania, ut rectè ad rem Surd. *de alim. tit. 7. q. 9. n. 16.* Idipſum tuetur Grillenzonus, cujus Conſilium 14. integrum adducit, ac ſequitur Ricc. *in prax. for. Eccleſ. reſol. 452.* ac Dian. *par. 5. tr. 10. reſ. 48.* hiſce rationibus. Si igitur ceſſante fraude, conſtituatur patrimonium cum obligatione reali, ac perſonali hominis divitis ſubminiſtrandi alimenta Clerico ordinando, vel ſupplendi quicquid deerit ejus patrimonio; patrimonium hujuſmodi poterit admitti, & obligationem eſſe validam & executioni eſſe demandandam poſt collatos Ordines, & ſic ordinantem, ac ordinatum in nullam incidere pœnam, accedente præſertim neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ judicio Epiſcopi, cenſeo. At vide ſup. *de Ordine.*

1 *An renunciatio Patrimonii donati, ad cujus titulum quis promotus fuit ad Ordines Sacros, ſi fiat abſque licentia Epiſcopi poſt obtentum beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens, vel ſi habeat aliundè, undè vivat, ſuſtineatur? Ubi explanatur decretum* cap. 2. ſeſſ. 21. Sac. Conc. Trid. de refor. *cum nonnullis effatis, ſive parergis.*

2 *Quod nam beneficium dicatur ſufficiens, ut poſſit renunciari, ſivè alienari hujuſmodi patrimonium?* Tom. 9. Conſult. 161. ac quoad 1. vide etiam ſupra Tom. 1. Conſult. 303.

AD 1. Negativè: Nam licentia renunciandi, vel alienandi ita eſt tacitè conceſſa à lege, ut requiratur, quod habeat executionem, quæ ſit authorizata; Undè ſpectat ad Epiſcopum recognoſcere, an juxtà diſpoſitionem Concilii patrimonium alienari poſſit ratione beneficii adepti, & relaxare licentiam pro executione alienationis. Et hoc eſt, quod voluit Sac. Cong. ejuſdem Concil. poſt maturam dubii diſcuſſionem, quod ſit neceſſaria licentia, ut in *Interamnen.* 16. April. 1622. & 24. Febr. 1652. Vicario Generali Aquilano, petenti ab eadem Sacra Congregatione ſupradictum dubium declarari, reſpondit pariter negativè, ut in ſupra allegata *Conſult.* 303. *Tom. 1.* dictum eſt.

Ex his infertur, quod ſi ordinatus ad titulum patrimonii, illud cum licentia Epiſcopi alienet, poſtquam adeptus eſt beneficium ſufficiens, hoc beneficium non poterit reſignari, niſi reſignans habeat undè commodè vivere poſſit, nō ſolum propter Conſtitutionem 58. B. Pii V. ſed etiam quia beneficium, dum alienatur patrimonium ſubrogatur in locum illius pro ſuſtentatione.

Quoad decretum Sac. Conc. Trid. ſatis dictum eſt *Tom. 1. Conſult. 77. de Ordine.* quo adi.

Parerga. *Avenionenſi*, Ordinarius, qui reſignationem illius admiſit de beneficio, ad quod quis erat ordinatus, ſtante etiam Bulla B. Pii V. de proprio reſignanti providere tenebitur, & Beneficium vacabit Sedi Apoſtolicæ.

In *Acernenſi*. Clerici Diœceſis Acernenſis poſſunt ad titulum portionum Eccleſiarum Matricum ordinari, tametſi hujuſmodi portionarii nihil participent, niſi poſt ſuſceptum Presbyteratum.

In *Polona*. Ob penuriam Sacerdotum, quandòque conceſſum eſt ordinari ſine beneficio, aut patrimonio, dummodò quis ſpondeat, ſe neceſſaria Ordinando ſubminiſtraturum.

In *Portugallenſi*, & *Feretrana*. Quantitas Patrimonii, ad quam quis poſſit promoveri, non taxatur, ſed remittitur ad terminos Concilii.

Ad titulum donationis alicui factæ poteſt quis promoveri, ſi ita Epiſcopus judicaverit, eum eſſe aſſumendum pro neceſſitate, aut utilitate Eccleſiarum ſuarum. Et ſi donatio eſt realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non poterit abſq; licentia Epiſcopi, & donec ordinatus beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens adeptus fuerit, vel aliundè habeat, unde vivere poſſit.

In *Reatina*. Ordinatus contrà formam hujus decreti ſine beneficio, aut patrimonio non eſt ſuſpenſus, nec aliquam pœnam incurrit, ſed cogendus eſt ordinans ei providere, juxtà *cap. Cum ſecundum de præb.* qui Canon ſolus fuit innovatus per Concilium.

In *Hoſtienſi*. Congr. Epiſc. *Al Veſcovo. Li Veſcovi debbono ordinare per loro ſteſſi, & eſſendo impediti, debbono eſaminare prima, e approvare per gli Ordini quei, a' quali concedono le dimiſſorie, da potergli prendere altrove. Die 3. Septembris 1577.*

Venetiarum Patriarcha. Eadem Sac. Cong. *Che non poteva ordinare i Giovani del ſuo Seminario foraſtieri ſenza licenza de' loro Ordinarii. 1. Novembris 1583.*

Cum dubitaretur die 12 Maii 1588. in Congreg. Concil. *v. Id vero beneficium.* An pro forma traditum eſſet, ut reſignans teneatur facere mentionem, ſe ad titulum illius fuiſſe promotum, adeò quod per æquipollens adimplere non poſſet? Fuit reſolutum pro forma tradita eſſe à Concil. ſtante clauſula annullativa, quæ negativè loquitur. Jaſ. *in l. ſi quid nominatim de lib. & poſth.* Felin. *in cap. Cum dilectus de reſcr.* Quo ſtante, æquipollens non poteſt adimplere. Ordinatus ante ætatem in minoribus, cenſuram non incurrit. Navar. *conſ. 11. de temp. Ord. par. 1.* Sed hodie in Bullam Sixti V.

In *Caſenatenſi*. Al Veſcovo. *Potrà V. S. liberamente commettere al ſuo Vicario, eſſendo ella aſſente, e impedita, che aſſiſta agli eſami degli Ordinandi da farſi per gli Eſaminatori, conforme al* cap. 7. ſeſſ. 23. *Sicome anche potrà concedere le dimiſſorie per gli Ordini alle perſone, che ſaranno aſſenti, e per qualche giuſto riſpetto non potranno venire ad ordinarſi da lei, purche le coſti delle buone qualità della perſona, e degli altri requiſiti neceſſarii: E quanto alla letteratura ſe ne rimetta all'eſame, che dovrà fare il Veſcovo ordinante, incaricando la coſcienza di eſſo. Die 15. Maii 1590.*

At de his ſatis hactenus; Multa enim diximus *Tom. 5. Conſult. 75. & ultima.*

Ad 2. Præmittendum eſt, quod dum Conc. requirit beneficium ſufficiens, cum intelligatur de ſufficienti victu, ut declarant ſequentia verba: *aut aliunde habeant, unde vivere poſſint*, ac etiam proœmium diſpoſitionis, oportet, quod ſit ſufficiens, non ſolum pro cibariis, ac veſtitu, ſed etiam pro aliis rebus neceſſariis ad ſuſtentationem vitæ: Nam appellatione victus, veniunt alimenta, eoque legato, cenſentur legata alimenta. *l. fin. ff. de alim. & cib. leg. l. verbo victus cum l. ſeq. ff. de verb. ſignif.* Bart. *in l. penult. §. 1. n. 3. ff. ſol. matrim.* Caſtren. *conſ. 436. num. 2. vol. 2.* aliique. Undè ſecundum exigentiam alimentorum, beneficium erit judicandum ſufficiens, vel inſufficiens. Quare habenda eſt ratio diverſitatis locorum, & conſiderandum quid in unoquoque neceſſarium ſit prò comparandis alimentis, & juxta illius qualitatem erit determinandum ſufficiens, vel inſufficiens beneficium, Utque poſſit aliqua regula ſtatui, tanquam univerſalis, tunc beneficium erit ſufficiens, quando fructus ipſius, detractis oneribus, æquivalent Patrimonio, quod in loco habetur pro ſufficienti, ut Clericus ad illius titulum ordinetur.

Eſt tamen advertendum, quod id accipi debet de fructibus puri beneficii, non autem de adventitiis, quæ ratione beneficii poſſunt obvenire. Sicut neque etiam de eleemoſynis, quæ percipiuntur pro celebratione Miſſarum: Nam hujuſmodi eleemoſynæ non habentur in conſideratione, quando agitur de fructibus beneficii, aut de eo, undè victus ſuppeditatur Clerico, nè quandò agitur de neceſſariis pro ſuſtentatione ipſius, ut conſideravit Rota coram Comitulo *deciſ. 70.*

Digitized by Google

*num.*14. Quia, cum hæc, ſicut & alia adventitia ſint validè incerta, non poſſunt computari pro iis, quæ debent aſſignari Clerico pro ſuſtentatione.

An, & quatenus requiratur titulus pro Ordinandis tam Clericis ſæcularibus, quam Regularibus? Et quid de Jeſuitis? Vide de Ordine Tom. 10. Conſult. 93. Ac de Immun. Tom. 3. Conſult. 2. Item de Patrim. Tom. 4. Conſult. 142. & iterum de Ordine Tom. 5. Conſ. 77.

DE PATRONORUM SANCTORUM ELECTIONE IN PATRONOS. Vide de Ritib. Tom. 4. Conſult. 78. & ſeqq.

DE PAUPERIBUS, ET MENDICIS.

An externi pauperes, & Mendici poſſint Urbibus excludi? Quid de Indigenis pauperibus, an liceat eos mendicatione prohibere? Quidve de Cingaris, vulgò Zingaris, & hujuſmodi furfuris hominibus? Tom. 8. Conſult. 84.

AD 1. Aliqui rectè volunt, attendi circumſtantias, ac bonum publicum, & ſcandali remotionem. Undè docent, licere externos pauperes excludere, cum domeſticis ſimul, ac externis ſatisfieri non poteſt. Si peregrini inferant morbos, corruptelas, hæreſes, contentiones, proditiones, ſi multi ex illis ſano, & integro ſunt corpore, qui ſi admittantur, computreſcunt in otio, & aliis peccatis indè conſequentibus, ſi excludantur, cogitant de victo per labores acquirendo, quod honeſtius eſt. Ita Valentia 2.2. *diſp.* 3. *qu.* 9. *pun.* 7. *in fin.* & Becan. *tr. de charit. cap.* 21. *num.* 23. Ratio autem petenda eſt in ordine, quo facienda eſt eleemoſyna. Ex iis namque qui verſantur in extrema neceſſitate, ſi non poteſt omnibus ſimul ſoccurri, præferendi ſunt illi, qui nobis conjunctiores ſunt. Auguſt. *lib.* 1. *de Doctr. Chriſt. cap.* 28. Quod poteſt confirmari ex Apoſt. 1. *ad Timoth.* 5 dicente. *Si quis ſuorum, & maxime domeſticorum curam non habet, fidem negavit.*

Cumque inter homines triplex ſit conjunctio. Una ſanguinis, qualis eſt inter parentes, & filios, & generatim inter quoſcumque conſanguineos. Altera politica, qualis eſt inter Amicos, contubernales, cives ejuſdem loci, ſocios militiæ, mercaturæ, ſtudiorum &c. Tertia Spiritualis; qualis eſt inter fideles ratione fidei, quos Apoſtolos domeſticos fidei vocat, inter Religioſos ejuſdem Ordinis, inter Confeſſarium, & pœnitentem, inter Parochum, & Parochianos; Dupli. iaque ſiot bona tẽporalia, & ſpiritualia, & ex temporalibus quædam pertineant ad opes, & divitias, alia ad famam, & honorem, alia ad vitam corporalem. Ac denique, cumque, ex his bonis quædam ſint debita conjunctioni ſanguinis, quædam politicæ, quædam ſpirituali, quædam omnibus, & ſingulis, ideò quando ſunt duo in aliqua neceſſitate, ſive ſpirituali, ſi non poſſumus utrique ſuccurrere, tenemur illum præferre, ac pluris æſtimare, qui nobis, omnibus conſideratis, conjunctior eſt, idque quoad ea bona, quæ tali conjunctioni debita ſunt. Quare parentes præferendi filiis, conſanguinei extraneis, amici inimicis, Cives exteris, quoad bona temporalia, & ſpiritualia, quæ illis debentur in neceſſitate. Item parentes, & filii ſpirituales præferendi ſunt conſanguineis quoad bona ſpiritualia, non tamen quoad temporalia. Quia quoad ſpiritualia magis conjuncti ſunt diligenti, ſeu amanti, non item quoad temporalia. Undè plura apud D. Th. 2.2. *q.* 26. *ar.* 8. ibique Valent. *q.* 4. *pun.* 5. ac alii.

Pauperes igitur, ac mendici, qui neceſſitate ipſa, aut corporis infirmitate tales; ut omnium miſericordiam mereantur, tolerandi, ac juvandi ſunt. At qui ſuo vitio prodegerunt omnia, & validi, ac robuſti laborem fugiunt, ferendi non ſunt, quod, & Cives exhauriunt, & Reipublicæ ſint dedecori; Undè inſpectores eſſe debent, qui in iis corporum integritatem, & annorum explorent.

Ut autem juvari priores illi egeni poſſint, danda opera eſt, & de publico, ſi fieri poteſt, juventur. Juvant Sacri Templorum redditus, & piæ illæ in pauperum uſum fundationes. Juſtior certè Sacrum redditunm uſus eſſe non poteſt, quaſi in pauperes erogentur, quantum quidem Templorum miniſteria patiuntur. Præterea colligantur publicæ eleemoſynæ, & per certos Miniſtros, cum occaſio eſt diſtribuantur. Inſtituantur publica Hoſpitia pro peregrinis excipiendis, pauperibus alendis, ſenibus ſuſtentandis, ac pro infantibus etiam expoſitis. Et hæc redditus ſuos habeant annuos, quos paulatim Civium opulentiorum charitas augeat.

His itaque penſatis, ſtatuendum erit, quid externorum egeſtas, & Civium neceſſitas ferat, Civium jure, tanquam potiore, ſemper prælato, quantum per leges charitatis omnes plenè homines complectentis liceat, hoc eſt non negato aliquo externis quoque benignitatis ſtillicidio pro facultate, eorumque neceſſitate.

Ad 2. An ſcilicet fas ſit Indigenas, ſivè Urbanos pauperes mendicatione prohibere?

Uſus quidem antiquus, Conciliorum etiam decretis firmatus, pauperibus mendicatione intra ſacras ædes interdicit, nè orantibus obſtrepant, ut videre eſt apud Baron. anno Chriſti 57. cum de partium Templi antiqua forma diſſerit. Sicut enim olim in Templo pauperes ſtipem mendicantes præ foribus ſtabant, ut ex his, quæ ſcribit Luc. *Act.* 3. de claudo, qui exponebatur à ſuis ad Templi portam ſpecioſam, eſt manifeſtum, ità etiam in Eccleſiam ad ſtipem captandam nefas illis ingredi, ſed in exteriori porticu, quæ poſt atrium januis inhæret Eccleſiæ, eos ſolitos commorari certum eſt; Undè Chriſoſt. *hom.* 28. *ad popul. Antiochen. propterea*, inquit, *& ante Eccleſias, & Martyrum Monumenta præ foribus pauperes ſedent &c.* Additque, hos eſſe Canes admirabiles Regiarum Cæleſtium, ac proindè eſſe paſcendos.

Extrà tamen Sacras ædes mendicationem veris pauperibus uſpiam interdictam ſine inhumanitatis nota non reperimus: Nam, ut hi excludantur, duriſſimum videtur, & damnatur à S. Ambroſio *lib.* 3. *offic. cap.* 7. Et idcircò aliqui ſeverè pronunciarunt de ea concluſione urbanorum mendicorum in unum locum, eis utcumque ſuppeditato neceſſario victu, quam à paucis annis moltò magis, quam anteà increbuiſſe videmus.

(Et ità noviſſimè à SS. D. N. INNOCENTIO Papa XII ſuo innato zelo charitatis ergà pauperes maximè accenſo, laudabiliter actum eſt; conſtituendo nempè ampliſſimum *Hoſpitium Apoſtolicum* opulentibus redditibus apprimè proviſum, in quo omnes pauperes invalidi utriuſque ſexus ſuſtentantur, religioſiſſimèque aluntur, ac habiles in artium exercitio pro cujuslibet aptitudine educantur inſtruunturque.)

Quo verò ad Cingaros vulgò Zingaros, ſeu Cingalos. *Vide de Immunitate ead. Conſult.*

Qui verè dicendus ſit pauper? *Vide de Matrim. Tom.* 9. *Conſult.* 137.

DE PENSIONIBUS ECCLESIASTICIS, ET PENSIONARIIS.

An Clerici penſiones Eccleſiaſticas obtinentes, ſi adſcribantur militiis Regularibus tempore Novitiatus, ut penſionibus frui valeant, teneantur incedere in habitu Clericali, ad formam Conſtitut. Sixti V. an verò ſufficiat geſtare inſignia, ſeu numiſmata prædictarum Religionum? Tom. 1. Conſult. 229.

CAſus hic videtur expreſsè deciſus in prædicta Conſtitutione, ubi poſtquam demandatum fuerat Clericis, ut geſtarent habitum Clericalem cum aliis ibi præſcriptis ſub pœna privationis beneficii, & penſionum, *ſub* §. 5. Pontifex mandat hoc non habere locum reſpectu Militum quarumcumque Militiarũ, & Officialium Romanæ Curiæ, ſubditque hæc verba: *Sed iis permittimus, ut regulari habitu Militia quam profeſſi ſunt convenienti &c. abſque alicujus cenſura, vel pœna Eccleſiaſtica incurſu licitè uti valeant.*

Prædictis addo, quod ſicut certum eſt, Equites poſſe frui penſionibus poſt profeſſionem, geſtando proprium Militarem habitum, ità, & eò magis hoc dicendum eſt de tempore Novitiatus, in quo mitius ex ſupra allegatis proceditur cum quibuſcumque Regularibus: Indè DD. omnes, qui de hac Conſtitutione loquuntur, generaliter concludunt, quod Equites admiſſi ad Religionem, & geſtantes habitum pro-

prium

prium fruuntur penſionibus, abſque ulla diſtinctione, ante, vel poſt profeſſionem. Scortia *in ſelect. ad d. Conſt. epiſt.* 1. 48. §. 5. Lezan. *tom. 2. ſum. cap. 5. num.* 37. ac alii; Undè hujuſmodi Clericum non privari ipſo facto, neque penſione, neque privilegio fori, licet incedat enſe, habituque Militari indutus declaravit Sac. Cong. Conc. 20. Auguſti 1633.

An diſpoſitio Sac. Conc. cap. 13. verſ. Ad hæc in poſterum ſeſſ. 24. de refor. *locum habeat in Dignitate principali Eccleſiæ Collegiatæ curam animarum annexam habente, & annuum valorem ducatorum centum non excedente?* Tom. 1. Conſult. 363.

RESp. habere locum. Quod etiam declaravit Sac. Cong. Conc. in *Aquilana* 19. Junii 1649.

An Clericus, ſivè Miles Regularis penſionarius, qui ex diſpenſatione poteſt retinere penſiones in ſtatu Matrimonii, & ſine habitu Clericali, per aſſumptionem officii laici cum poteſtate ſanguinis illam amittat? Tom. 2. Conſult. 2. Item Vide de Equitibus Tom. 6. Conſult. 73.

AFfirmativè reſpondet Sac. Rot. Rom. fundatur in incompatibilitate hujuſmodi officii cum Clericatu. Illud enim cum mero, ac mixto imperio, habet mixtam gladii, ac ſanguinis poteſtatem cum jure condemnandi ad mortem, ac mutilatione membrorum, ut de Capitaneatu tradit Thor. *tr. de magiſtr. Regn. Neap. tit. de Capit. ſive Rector. Regn. pag.* 74. *&* 75. Clericatus autem expreſsè ab hujuſmodi Miniſtris Militaribus abhorret. cap. *Clerici Quicumque* 23. & potiſſimum a cauſis ſanguinis, cap. *Clerici*, ubi Innoc. & Hoſtien. *eodem tit. ne Clerici, vel Monachi* aliiſque. Undè eo ipſo, quod Clericus, ſive Miles Regularis ſe hujuſmodi officio ſæculari ſubjecit, juramentumque præſtitit de illo adminiſtrando, ac de facto adminiſtravit, ſtatim, ac ipſo jure privatus remanſit beneficiis, penſionibus, aliiſque privilegiis Clericalibus. Abb. *in cap. ſed nec procurationes in fin. ſub num.* 7. *eodem tit. nè Cler. vel Monach* Jo. And. *in cap. fin. de Cler. Conjug.* ac alii. Et in puncto de Judice, Notario, & aliis acceptantibus hujuſmodi officia à Regibus, & Principibus laicis Jo. And. *in cap. ſicut in fin. eodem tit. ne Cler. vel Monach.* ibique Butr. *num.* 8. *in fin.* & Abb. *num.* 3. ac alii. Et dixit Rota in *Cæſaraugustana penſionis* 14. Junii 1660. §. *ſiquidem, & per tot.* coram Veroſpio, & in durioribus terminis in *Firmana penſionis* 25. Junii 1649. §. *Ita tamen Clericus* coram Celſo confirmata in alia inſtantia 1. Julii 1663. in principio coram Albergato, & in *Romana penſionis* 15. Junii 1668. eodem. Etenim per electionem novę Militię dicitur quis alteri incompatibili renunciaſſe. Egregiè Barbat. *conſ.* 11. *n.* 11. *lib.* 1. Lotter. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 26. *num.* 7. *&* 8. & eadem Rot. in *Firmana penſionis* §. *nam per electionem* coram Celſo, & in principio coram Albergato, & *in d. Romana penſionis* coram eodem §. *fundamentum in fin.*

Attamen alii, iique Saniores volunt, Clericum effectum Militem, vel officium ſæculare exercentem, monendum eſſe, antequam penſione Eccleſiaſtica privetur, ut militiam, vel officium deſerat, & ad ſtatum Clericalem redeat. Ita Azor. 2. *par. lib.* 8. *cap.* 10. *quæſt.* 4. Gigas *de penſion. quæſt.* 55. & Caſtropal. *tom.* 2. *tr.* 13. *de benefic. diſp.* 1. *pun.* 11. §. 10. *n.* 9. aliique.

De penſionariis. Vide multa de Immunit. Tom. 1. Conſult. 7. à num. 54. & ſeqq.

De Equitibus penſionariis. Vide de Equitibus Tom. 6. Conſult. 73.

De Penſionariis quoad contributionem Seminario. Vide de Seminario Tom. 9. Conſult. 81. præcipuè num. 132. 133. & 134. & de Penſionum translatione *ibid.* num. 148.

DE PERJURIO. Vide de Juramento.

DE PESTIS TEMPORE.

An Clerici teneantur contribuere tempore peſtis? Vide de Immunit. Tom. 1. Conſult. 101.

Quid de Parocho, quid de Epiſcopo peſtis tempore? Vide de Reſidentia Tom. 4. Conſult. 17.

Aliqua de Peſte. Vide de Immunit. Tom. 4. Conſult. 121.

An tempore peſtis populus poſſit obligari ad obſervationem alicujus diei feſti &c. Vide de Feſtis Tom. 4. Conſ. 184.

An Principi, ſivè Univerſitati vigore generalis edicti ſæcularis, liceat abſque metu cenſurarum Epiſcopum, alioſque Eccleſiaſticos, venientes à locis morbo contagioſo infectis, vel ſuſpectis, impedire, nè ingrediantur eorum Civitatem, ac Diœceſim, quæ libera eſt à contagione? Ubi aliqua de Excommunicatione cautè ferenda, deque peſte nonnulla eruditè. Tom. 9. Conſult. 44.

DIſtingnendum eſt. Leges, vel Edicta Principum ſæcularium, quæ lædunt libertatem Eccleſiaſticam, uti injuſtè non ligaat vi ſua coactiva Eccleſiaſticus. Patet *ex capite Quanquam de cenſ. in* 6. *ex Eccleſia S. Mariæ*, ac alibi, & decernit Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 20. *de refor.* & nos alibi paſſim.

Hinc ſequitur, excuſari non poſſe Univerſitatem, quæ decreto ſuo, vel parendo Edictis ſui Principis, ingreſſum in Civitatem, vel Diœceſim proprio Epiſcopo prohibet. Quia hujuſmodi Edicta nullo modo ligant Epiſcopum, & Eccleſiaſticos, defectu poteſtatis. Ubi enim defectus poteſtatis eſt notorius, atque adeò nullitas legis, non excuſantur executores à pœna. Farinac. *qu.* 32. *n.* 100. Scacc. *tr. crim. de indic. lib.* 1. *cap.* 46. *num.* 30. aliique.

Ligant verò vi ſolum directiva, dummodò non dedeceant Eccleſiaſticorum ſtatum, ſint communes Eccleſiis, & laicis, non autem ſpeciales pro ſolis Eccleſiis, in quo caſu ipſi non comprehenduntur. Rot. *dec.* 526. *n.* 2. *p.* 3. *recen.* ac denique ſint convenientes rectæ gubernationi Reipublicæ. Ita docent Canoniſtę *in dict. cap. Eccleſia S. Mariæ de Conſt. & cap.* 1. *de nov. conſt. & cap.* 1. *de nov. oper. nunc.* Ac Legiſtæ *in l. cunctos populos C. de ſum. Trin.* Theologi, ac DD. communiter Ang. *in ſum. v. lex.* Sylveſt. *eod. v. qu.* 17. aliique multi.

Solumque poteſt aliquandò poteſtas laica exercere vim punitivam, & coactivam in Eccleſiaſticos poteſtate extraordinaria in caſu, quo Eccleſiaſtici Reipublicæ moleſtiam, ac periculum inferant, & remedium neque à Superiori Eccleſiaſtico, neque à Sum. Pontifice obtineri poſſint, vel quia renuant aures præbere, vel quia periculum ſit in mora, & ad eos recurrere tempus non ſuppetat, cum res dilationem non patiatur. Quia tunc id ſe habet, non per modum juriſdictionis, ac imperii, ſed per modum juſtæ, ac neceſſariæ, atque naturalis defenſionis ſuorum: nam jure naturali dictante, licet vim vi repellere, etiam præveniendo. Siquidem metuenda, & antevertenda ſunt damna, quæ evenire probabiliter poſſunt, *arg. cap. bona*, ubi gloſ. *v. metuebat de elect.* Grammat. *deciſ.* 5. *num.* 7. Gail. *de pact. pub. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 6. ac alii.

Ubi enim fruſtratio judicii ex Judicis mora, vel abſentia, periculo inſtante, timetur, quiſque Judex eſt *l. nulli C. de indic. & l.* 3. §. *ſi debitorem ff. quæ in fraudem cred.*

Et ut ad quæſtionem reſpondeamus; Suppoſito juſto timore morbi contagioſi, firmandum eſſe, id licere. Hinc tamen timor probari debet, ita ut conſtet, id verè ex illo fieri, non autem ex edicto Principis, quod ad excuſationem nequit admitti ex Maranta, Guazzino, Farinaccio, Scaccia, & aliis *loc. alleg.* Undè ſufficeret probatio, quæ deſumi poſſet ex enunciativa Principis, ſi eſſet generica, & non generica. Merlin. *dec.* 218. *num.* 16. *& in rec. dec.* 24. *p.* 1. *n.* 14. Sed magis attendenda eſſet probatio Epiſcopi, ſi eſſet ſpecialis, ac diſtinguere locum ſuſpectum à non ſuſpecto. Gabr. *concl.* 7. *de teſtib. num.* 73. Rot. *deciſ.* 53. *in fin. p.* 3. *recen. & dec.* 272. *num.* 7. *par.* 7.

Minuſque ſufficere videntur teſtes examinati pro parte Univerſitatis, vel Principis: Quia ſunt ejuſd. Univerſitis, &

depo-

deponunt ad ſuum commodum. Oſach. *dec.99.n.37.* Afflict. *dec.40.n.5.* Farin. *dec.62.n.496.* ne ſcilicet excommunicationi, vel interdicto ſubjaceant.

Neque hic juſtus timor convinci poterit ex alicujus morte ſuſpicione contagii in loco, e quo diſceſſerat Epiſcopus: Nam non videtur eſſe talis, qui ad reſiſtendum proprio Paſtori ſufficeret, ſed videtur eſſe vanus, ideòque nullam præbet excuſationem: *c. conſultationi, & c. Veniens de deſponſ. impub.* Rot. *dec.243.n.12. par.6. rec.*

Et certè tota hæc difficultas conſiſtit, an verè locus, à quo Epiſcopus diſceſſerat, eſſet morbo contagioſo infectus, vel ſuſpectus. Hoc poſito, licita quidem erit Epiſcopi rejectio abſque incurſu cenſurarum, in quas non incidunt parere renuentes ex juſta cauſa imminentis periculi, ac naturalis defenſionis. Abb. ac Felin. *in c. ſi quando num. 2. de reſcrip.* Rodriq. *qu. reg.7. tom.1.* ac alii. Cum urgenti neceſſitate, præſertim propriæ ſalutis licita ſit cuique defenſio, etiam contra ipſummet Sum. Pontificem, ut in hac ſpecie peſtis. March. *de bel. divin. p.4. c.2. n.6.* & ad effectum non admittendi aliquem ſufficit ſola ſuſpicio peſtis vigentis, *leg. caſus* majoris, ibi: *Adverſus timorem contagionis Cod. de teſtib.* Peguer. *dec. 8. n.6. &* Ciarlin. *controv. foren. c.26. n.9.*

Ex pluribus autem liquido parere poterit, an locus ſit morbo contagioſo infectus, vel ſuſpectus. Primo ex litteris Principis Univerſitati miſſis, jubentis neminem è dicto loco venientem admittendum. Quæ cum legis, & edicti vim habeant, utique probant aſſumptum, *l. 2. Cod. de Offic. Civit. Iud. c. in præſentia* ubi DD. *de renunc.* Alex. *conſ. 2. n.20. vol.2.*

Secundo ex litteris teſtimonialibus ejuſdem loci morbo contagioſo laborantis, vel ſuſpecti ob mortem plurimorum. Quæ utique probant morbum contagioſum, vel ſuſpicionem illius. Pariſ. *conſ.33. n.12. lib.2.*

Et quarto ex atteſtationibus Medicorum quibus in iis, quæ ad eorum munus pertinent, plenam fidem faciunt, ex vulgò relatis. Ex quibus Epiſcopus poterit impunè non excipi Marchin. *l. c. p.7. c.5. n.6.* Quinimmò repertus ſine fide ſanitatis, eiiciendus eſt Militum copiis, non ſolum è Civitate, ſed etiam è toto territorio, nè ſanos inficiat. Bald. *in c. ſignificavit n.12. de reſcrip.* March. *l. c. p.4. c.2. n.8.*

Cum igitur Princeps, vel Magiſtratus non excedat limites naturalis defenſionis, cum moderamine inculpatæ tutelæ, non poterit ab Epiſcopo ſubiici Eccleſiaſtico interdicto, neque excommunicationi tempore contagioſo, maximè prohibitis. March. *d. c.2. n.ult.*

Unde Sac. Congr. Immun. anno 1657. die 28. Maii in *Carinolenſi* cenſuit, attento, quod Epiſcopo innoteſcebat, quod in Caſali S. Angeli irrepſerat morbus contagioſus, à quo ipſe diſceſſerat videntur Mandragonenſes excuſari, ſi in ſuum Oppidum non exceperint, ac proinde idem Epiſcopus removeat interdictum, ac deleat cenſuras.

Ideoque cautè cenſuræ ferendæ ſunt, alioquin ſuperior, ad quem recurritur, ſententiam ipſam ſine difficultate relaxans, latronem excommunicato ad expenſas, & omne intereſſe condemnet, & alias, puniat animadverſione condigna, ut pęna docente, diſcant Judices, quam grave ſit excommunicationum ſententias ſine maturitate debita fulminare. Et hæc eadem in ſuſpenſionis, ac interdicti ſententias volumus obſervari. Sunt verba Innocentii IV. *c.1. §. Superior de ſent. excom. in 6.* Simile *in c. Sacro 48. §. cumque adverſus eodem tit.* Item, & ſi propter illam excommunicationem juſtam excommunicatus fuerit privatus electione, ac beneficia non fuerit conſequutus, alioquin nihilominus conſequuturus, quia illud intereſſe eſt circa rem *can. ſi quis de Cler. 2. q.2. can. ſuper cauſa 2. qu. 5.* Secus ſi intereſſe eſſet extra rem *l. ſi ſterilis §. cum per venditorem.*

Qui etiam excommunicaverit ſine præcedente monitione, quamvis juſta fuerit excommunicatio, debet interdici per Menſem ab ingreſſu Eccleſiæ, & alia nihilominus pęna mulctandus, ſi viſum fuerit expedire, *dict. c. Sacro in princ. de ſent. excom.* Et hæc privatio inducitur ipſo jure per Menſem quo elapſo, etiam ſtatim cenſetur eodem jure reſtitutus ad ingreſſum Can. *ſi qui ſunt 8. d.*

Porrò peſtem *Noſye*, Græci vocant, morbum videlicet epidemicum, non quidem ſimpliciter, ſed pernicioſum, ac lethalem, adeòque epidemus genus ad pernicioſum, & mitiorem morbum pertinens, Latinis popularem morbum, hoc eſt tempore aliquo eodem in loco abundantem, non tamen exitium adferentem. Galen. *lib.1. de rat. vict. in morb. acut.* & ad Piſonem de Theriaca peſtilentem luem dicit, veluti feram quamdam ab aeris putredine exortam per inſpirationes influentem, non unum, aut alterum hominem, ſed plures quoque Civitates depaſcentem, vaſtantem, depopulantem.

Quamvis peſtis multæ ſoleant eſſe cauſæ, & aliquandò ex ſordibus reſidentibus, nec purgatis Cloacis oriatur, *l.1. §.1. ff. de Cloac.* aliquando, ut ait Diodor. Siculus *lib.12. biblios*, ex aquis ſtagnantibus ex æſtu Solis concalefactis, & effervenris auras craſſas, tetrique odoris exalare tradit, has diffundi inficere halitum, item & fruges nimium humefactas in decoctu ſucco virulentas, veſcentes mortales inficere, auramque æſtivam nocere, ſi etheſiis non refrigerentur. Vide Fernal. *de abdit. rer. cauſ.*

Propriè tamen peſtis epidemicus morbus contagio populum inficiens, flagellum Dei eſt, & pęna peccatis impoſita. Eam enim comminatur Deus recuſantibus ſuſcipere ſuam diſciplinam. Levit. *c.26. n.12.* 2. Reg. 24. Can. 1. 24. q. 3. *Peſtilente flagellato ſtultus ſapientior erit*, inquit Salom. *Prover. 19.* Item apud Ezechielem *c. 6.*

DE PISCATIONE, & VENATIONE. Vide de Dominis utilibus Tom. 10. Conſult. 15.

DE PRÆCEDENTIA, ET PRÆEMINENTIA.

An Epiſcopus præcedere debeat quoſcumque, etiam Principes ſæculares in ſua Eccleſia, & Diœceſi, ac de erectione Baldachini. Item de Sede Magiſtratus, thurificatione, oſculo pacis, genuflexione &c. Tom. 9. Conſult. 7. De quo vide etiam hoc eodem tract. Tom. 2. Conſult. 35. Tom. 3. Conſult. 3. & Tom. 4. Conſult. 16. Inſuper vide in tract. de Eccleſ. Tom. 7. Conſult. 35. & 48. & Tom. 8. Conſult. 54. ac Tom. 9. Conſult. 147.

Affirmativè omninò. Quippè decet in omni ordinata Republica, & politica diſtinctionem perſonarum ad inſtar cæleſtis Hierarchiæ, & corporis humani, in quo multa ſunt membra, licet non eundem actum habeant. Et quemadmodum homo anima, & corpore conſtat, ita quoque duo principia ſunt, quibus ſecundum naturam dirigitur, & in ſuos fines deducitur. Poteſtas politica, quam ad corporum ſalutem, pacem, ac vitæ honeſtatem naturalem Deus eſſe voluit, & poteſtas ſpiritualis, quæ ad divina, & ſupernaturalia animum attollit: Quamobrem Epiſcopum debere præcedere quoſcumque etiam Principes ſæculares in ſua Eccleſia, & Diœceſi certi juris eſt ex notat. *in cap. 1. de preb.* & per Felin. *in rub. de major. & obed.* Abb. *in cap. Cum Vintonienſis de elect.* & decernit Sacr. Conc. Trid. *ſeſſ. 25. c.17. de reform.*

Poteſtas porrò ſpiritualis abſolutè dignior eſt, & præſtantior civili; Eſt enim architectonica, & civilis, cum finis ſacræ poteſtatis ſit multò præſtantior. Quo circa & Chriſtus Rex filiæ Sion, Rex manſuetus eam ſemper, politicam vix unquam exercuit. Hæc autem prærogativa multiplex eſt. Prima, quod inter Deum, & populum medius conſtituitur. Altera eſt in exemptione à legibus, & oneribus civilibus, quæ partim Divino, partim jure humano conceſſa eſt, de qua *tot. tit.3. lib.1. de Epiſc. & Cler.* DD. & nos paſſim. Tertia eſt, quod in rebus Eccleſiaſticis nullum jus eſt Imperatoris, aut Principis.

At vide, quæ diximus *de Immun. tom.9. Conſult.61. 62. 63. 64. 65.* & præcipuè *66. & 67.*

Ac proindè meritò Sac. Congr. Epiſc. 27. Januar. 1597. Archiepiſcopo Januenſi ſcripſit: *Non ſi dee dar la mano dritta al Doge dentro la Chieſa, nè la ſedia del Doge dee eſſer d'ugualè altezza con quella dell' Arciveſcovo, la quale ſia per tre gradi.* Quod pluries Sac. Rit. Congr. decrevit, & Sac. Congregat. Immun. confirmavit.

Non inficior tamen, quod prohibitio Dominorum temporalium erigendi Baldachinum in Eccleſia, utpotè in corpore juris, vel in Conciliis, ſeu Apoſtolicis Conſtitutionibus non contenta, originem duxiſſe videtur à decreto Sacræ Congregationis Epiſc. in una *Bojanen.* 12. Januar. 1618. hujus tenoris: *Eccleſiis nullus, neque Dominus loci, præterquam Epiſcopus Baldachinum poteſt erigere, & Epiſcopus omnibus Sacrorum Canonum remediis hujuſmodi Baldachinum omnino removeri facere debet.*

Quod

Digitized by Google

Quod pluries etiam Sacr. Rit. Congreg. decrevit in ſimilibus. Quare difficultas eſſe videtur quandò, & ubi hoc decretum obſtet?

Ad id autem dignoſcendum illud præmonendum eſt, Principi ſæculari tamquam primo, & præcellenti, utque differat à reliquo populo, cum eſſe dicatur in culmine dignitatis, debitam eſſe Sedem in Eccleſia, imo thronum elevatum, à parte tamen ſiniſtra Epiſcopi, & extra presbyterium, ut non negat tex. *in cap. ſolitæ de major. & obed.* ac per tex. *in l. deprecatio ff. ad l. Rhod. de jact.* firmant Chaſſan. *in catal. glor. mund. par. 5. conſid.* 32. Bellug. *in ſpecul. Princip. rub. 6. in prin.* Altograd. *com. t. n.* 11. 32. 33. & 40. *lib.* 2.

Et licet hoc nomen Principis propriè non conveniat, niſi qui eſt ita ſupremus, & abſolutus, quod nullum ſupariorem agnoſcat, niſi Deum, non autem inveſtitis à Papa, Imperatore, vel Regibus, cum tunc potius abuſivè Princeps dicatur, quia recognoſcit Superiorem. Gloſ. Anchar. & alii in *Clem. un. de baptiſ.* Frecc. *de ſubfeud. par. 2. tit. Quis dicatur Princeps n. 4. & 5.* Nihilominus in hac ſtricta, & præciſa ſignificatione neque Principes ſeudatarii ſub Principum nomine venire deberent: quia ſunt ſeudatarii dignitatis, à Papa, vel ab Imperatore, aut à Rege inveſtito, eos recognoſcentes in Superiores, & tamen hoc aſſumptum à veritate aberrare videtur: Nam quamvis vere, & proprie non dicatur Princeps, niſi Imperator, vel Rex omninò independens; attamen habentes etiam hanc dignitatem Principatus, licet ſubordinatam; in aliquibus tamen Principum beneficio gaudent, Maſtril. *de Magiſtrat. lib. 4. c. 3. n. 25.* Quia maximam dicuntur habere præeminentiam.

Quoad Sedem Magiſtratuum intra, vel extra Presbyterium vide quæ diximus de Eccleſiis, & de Immun. citat. Conſult. & ea, quæ hic aſſerimus.

Solum autem permittitur, quod Sedes laicorum in Eccleſia collocari poſſit, ac debeat extra Presbyterium, quodque dum præſertim audiunt Sacras Conciones ſimul cum Epiſcopo, debeat eſſe apud Epiſcopum, quæ non ſit major, vel pulcrior Sede ipſius Epiſcopi, ut declaravit Sacr. Rit. Congr. in una *Peruſina* 3. Octobris 1615. Exigitur autem, quod ſit uno ſaltem gradu humilior, & loco aliquatenus inferiori, adeò ut non ſit oppoſita Sedi Epiſcopali, ut de Sede Abbatis habentis uſum Mitræ cenſuit eadem Sac. Congr. in una *Alexandrina S. Petri in Breglio* 7. Febr. 1604.

Quo verò ad thurificationem triplici ductu, licet per regulas Cæremonialis debeatur ſoli Epiſcopo, vel celebranti, nihilominus, ſi adeſt immemorabilis conſuetudo, quod alii pariter thurificentur triplici ductu, ea omninò ſervari debet, ut declaravit Sacr. Rit. Congr. in una *Caſertana* 18. Septemb. 1632. Ita etiam circa thurificationem ante, vel poſt Dignitates, & Canonicos eſſe recurrendum ad conſuetudinem reſolvit eadem Sac. Congr. apud Barboſ. *in ſum. dec. Apoſtol. v. thurificatio n. 17.* Et quoad pacem. Eadem Sacr. Congr. cenſuit in una *Granaten.* 9. Maii 1606. & alibi pacis oſculum nulli, nec etiam Præſidenti, vel Conſiliariis Regis dandam eſſe ante Epiſcopum, ſed dandam eſſe Domino loci, & aliis laicis poſt datam pacem omnibus de Choro, & tunc deberi non à Beneficiato, ſed ab aliquo Miniſtro, Cotta induto, non cum oſculo, ſed cum inſtrumento, ut eadem Sac. Congreg. reſolvit in una *Calaguritana* 5. Jul. 1614. & in una *Pacen.* 21. Mart. 1609. & alias ſæpè.

Ac tandem quoad genuflexoria honorifica in aliis Eccleſiis nec Cæremoniale, nec alia lex, vel Conſtitutio ea prohibent Domino loci, vel Gubernatori, qui ipſum Dominum repreſentat, dummodò collocentur extra Presbyterium, eaque amoveri non licet, cum cederet in læſionem majeſtatis Principis ſæcularis. Ideòque ad tollenda diſſidia, & odia, quæ foveri poſſent in hac materia inter Epiſcopos, & Dominos ſæculares, Epiſcopi conatu, & ſtudio, omnibus decentibus officiis incumbere debent conſervationi amicitiæ cum Principibus ſæcularibus, eiſque faciles ſe præbere in conceſſione eorum, quæ eorundem Principum gratiam, & benevolentiam concilient; citra tamen præjudicium Epiſcopalis dignitatis, ac juriſdictionis, ut prudenter monet Altograd. *conſ.* 1. *n.* 62. *lib.* 2.

Ex his autem infero, præfatum decretum de Baldachino à Dominis ſæcularibus non erigendo abſque difficultate, utpote uſu receptum tamquam lex, juxtaque legis naturam, reſpicere tantum futura, non autem præterita, Farinac. *in fragm. v. lex à num.* 25. Atque ita docet inconcuſſa obſervantia Sac. Rit. Congregationis in hac ſpeciali materia Baldachini, quæ prohibet quidem novas erectiones, tolerat autem antiquas.

Adiiciam clauſulæ loco, quod habuit Sac. Congreg. Epiſc. 8. Octobris 1581. nimirum D. Card. Senonenſis renunciavit, ſe retuliſſe Sanctiſſimo Conſultationem Congregationis, & quæ in ea pertractata ſunt de loco, & Sede Excellentiſſimi D. Gubernatoris Mediolanenſis in Eccleſia Metropolitana Mediolani, & rationibus intellectis, juſſit Sanctitas ſua, ut Congregatio certiorem redderet Excellentiſſimum D. Oratorem Sereniſſimi Regis Catholici quid in iſto negotio ſentiat. Cupit enim Sanctitas Sua, ut omnia decenter, & cum ordine in Eccleſia Dei fiant, & nihil in primis exiſtimavit præſcribendum Regi Catholico in Sede ſua collocanda in ea Eccleſia, idque Religioni, & pietati Majeſtatis ſuæ Catholicæ ſive intra, ſive extra Chorum Presbyterorum relinquendum. Quo vero ad Excellentiſſimum D. Gubernatorem, & Locumtenentem probatur à Sanctitate ſua ſententia Congregationis, ut in eodem permaneat loco, in quo hactenus ſedebat, & ubi collocari ſolebat extra Chorum ejus Sedes, ac in eadem altitudine graduum, quam adhibere cenſuit, ne ſi altius tollatur, forſan Reverendiſſimi Archiepiſcopi, & populi, ac Diaconus, qui Evangelium cantabit, viſum, & conſpectum impediat, & efficiat, ut Archidiaconus minus conſpicuus ſit in benedictionibus, & officiis Eccleſiaſticis obeundis, vel ſi melius ei videbitur, poterit ſedere ex alio latere fere à Regione Archiepiſcopi, extra tamen eoſdem cancellos presbyterii ad dexteram ingreſſus Eccleſiæ, ac in illo loco adiicere, ſi velit, duos gradus ad illos tres, quos hactenus tempore bo. me: Card. S. Praxedis adhibuit, nec enim ultra quinque graduum à fundo altitudinem ullus Prælatorum, aut Principum ſedere ſolet.

Item, & quod habuit Sacr. Congr. Conc. pro Diœceſi Seguntina 25. Auguſti 1587. ubi Canonici, ac alii induti pluvialibus ſolebant recitare coram Dominis temporalibus, & eorum familia Kyrie, Gloria, Credo, &c. certis diebus cum profunda inclinatione. Item Diaconus librum Evangelii eis offerebat deoſculandum, incenſum, & pacem. Item prædicti Domini occupabant Sedes Epiſcopi, & Canonicorum. Ideò cum quæreretur, an iſta, & ſimilia licerent?

Sac. Congr. reſp. Perilluſtriſſime, & Reverendiſs. Domine uti Frater. Vidit Sacr. Congr. Card. Conc. Trid. ex libello, qui erit cum iis litteris, quid Domini temporales laici, forſitan, etiam Patroni Eccleſiarum, ad quas conveniunt, ab earundem Canonicis, & miniſtrantibus Clericis ſibi tribui expoſcunt. Quare Congregatio ad Amplitudinem tuam ſcribendum cenſuit, non ſolum decere, ut actus hujuſmodi coram Dominis ipſis ullo modo fiant, ſed nè coram quoque Principe ſæculari fieri debere. Immò vero nec Eccleſiaſticis Prælatis, Epiſcopo minoribus id tribuendum eſſet, cum ſoli Epiſcopo in ſua Diœceſi hæc conveniant, & debeantur. Incenſum vero, & pax excipienda, quæ Dominis præfatis tribuenda ſunt à Miniſtris, qui eadem Canonicis, vel Epiſcopo, ſi adeſſet dare conſueverunt. Sedes Epiſcopi Dominis antedictis nullo modo convenit, qui potius eorum Sedes, non intra, ſed extra Chorum, in digniori tamen loco, erunt collocandæ. Quare Congregationis ſententiam Amplitudini tuæ, & per eam, ſi opus erit, ipſis Dominis notam eſſe voluimus, ut ipſam Eccleſiaſticam dignitatem tueantur, & illi nobilitatis, & modeſtiæ ſuæ exiſtiment, debito ſibi honore, & loco eſſe contentos.

De praeminentia Sacræ Congregationis Epiſcop. & Regular. ſuper Auditoris Cameræ, Sacræ Rotæ Romanæ ac Signaturæ Tribunalia; Deque ejuſdem facultatibus, præter expreſſas in Conſtitut. Sixti V. ac vivæ vocis oraculo à diverſis Pontificibus attributis; Tom. 1. Conſultat. 9.

AUditoris Cameræ inhibitiones revocat, & moderatur Sacra Congreg. mandans eidem, ut revocet, vel moderetur, ut die 5. Septembris 1605. in *Sutrina* fuit dictum, non eſſe impediendum Epiſcopum pro exactione ſubſidii charitativi, & ideò eſſe revocandam inhibitionem. Et 17. Septembris 1610. ut revocaret inhibitionem contra Epiſcopum Interamnen. ne Meretrices habitarent in viis publicis, in quibus fiunt Proceſſiones: Et 11. Januar. 1622. in *Nucerina*, ut moderaretur ſuſpenſionem cenſurarum contra N. legitime ab Epiſcopo excommunicatum ob fraudes in adminiſtrationem Montis. Et 12. Januar. 1622. ut moderaretur inhibitiones relaxatas contra Vicarium Baren. ad inſtantiam Capituli Polignanen. Et 8. Januar. 1627. ut moderaretur inhibitionem contra Epiſcopum Aſculanum. Idem 27. Janu. 1618.

Civi-

Civitatis plebis. Et 27. Augu. 1632. in *Agrigentina* mandavit.

Aliquandò injunctum fuit eidem à Sacr. Congregatione, ut ravocaret inhibitiones, atiam abſque aitationa partis, ut 2. Saptembris 1622. in *Tarracinen.* Quandòqua etiam per ſimplices littaras, ut 23. Maii 1621. in *Hydruntina*, ut ex ſeqq.

A. C. *Mi hanno l'Illuſtriſſimi Signori Card. della Congregatione ordinato di far ſapere à V. S. Illuſtr. che ſia contenta di moderare per ſue lettere private l'inhibitione eſtorta da coteſto ſuo Tribunale ad iſtanza di Nicolò Gonzales contra il Clerico Giuſeppe Blago della Dioceſe d'Otranto per conto di certe pecore levate con l'autorità de' Miniſtri Regii al medemo Chierico, per le quali il ſudetto Nicolò è ſcommunicato da quel Veſcovo a fine, che egli poſſa paſſare avanti nella reſtitutione di dette pecore.*

Item, ut moderaretur per ſimplices litteras inhibitiones contra Epiſcopum *Tarraconen.* 20. Jun. 1627.

Sæpiſſimè injunctum fuit eidem, ut reintruderet in cenſuras, ut 6. Jul. 1621.

Mi hanno l'Illuſtriſſimi Signori Cardinali della Sacra Congregatione ordinato di far ſapere a V. S. Illuſtriſſima, che ſia contenta di reintrudere nelle cenſure i Decurioni, e Governatori di Foggia luogo della Dioceſe di Troja, dichiarati ſcommunicati da Monſignor Veſcovo di quella Città per ordine della medema Sagra Congregatione per haver eſatto certa gabella da compratori del vino in pregiuditio, e danno degl'Eccleſiaſtici, e che di più ſia contenta di moderar l'inhibitione eſtorta da coteſto ſuo Tribunale dagli medemi Decurioni, e Governatore, e rimette queſta cauſa à queſta Sagra Congregatione, nella quale fu introdotta molto tempo fa. E qui reſto, &c.

Præterea 27. Jul. 1622. in *Squillacen.* & 14. Junii 1625. in *Vulturarien.* & 11. Auguſti 1626. fuit injunctum in una *Sorana*, ut reintruderet in cenſuras, etiam abſque expenſis. Et 21. Novembris 1606. ut reintruderet in cenſuras Gubernatorem *Andrien.* & cauſam remitteret Ordinario. Itam 23. Martii 1621.

Si è doluto alla Sagra Congregatione il Promotor fiſcale della curia Veſcovale di Termoli, che il Commiſſario mandato già da V. S. Illuſtriſsima per ordine della Congregatione contro N. N. & altri Preti, che ſi pretendono compreſi nell'homicidio di Francolino pigliaſſe anche informatione contro il medemo N. per conto di certo ſtupro, che ſi pretende commeſſo da lui, onde mi hanno i medeſimi Illuſtriſſimi Signori ordinato di farle ſapere, che per eſſer la cauſa del ſudetto ſtupro in prima iſtanza, e già fatto il proceſſo dall'Ordinario del luogo, hà poi ſopraſſeduto per la riverenza, che deve à V. Signoria Illuſtriſſima, ſi contenti di rimettergliela, accioche la poſſi terminare per giuſtitia.

Et 7. Octobris 1625. fuit injunctum aidem, ut moderaretur inhibitionem ralaxatam in inſtantiam Marci Antonii Romagnoli *Imolen.* & ſimul provideret, ut in poſterum ſimiles non relaxarentur.

Multoties ſignificatum fuit eidem, ut tranſmitteret omnes procaſſus contrà particulares perſonas formatos ad Sacram Congregationem, præſertim 13. Octobris 1605. ut proceſſus contra Epiſcopum Aſculanum tranſmitterentur ad Illuſtriſs. Card. Bandinum, cui à Sacr. Congregat. fuit cauſa commiſſa.

Inſuper 6. Maii 1622. ut tranſmitterentur proceſſus formati contra Vicarium Generalem *Tarracinen.* Et 3. Febr. 1635. in cauſis *Aſſiſien. Salernitana*, *Lucana* ſub aiſdam die, menſa, & anno 1625. & 16. Novembris 1621. in *Sipontina*, & 14. Septembris 1621. in *Roſſanen.* & 11. Januar. 1622. in *Sulmonen.* & 15. Decambris 1628. in *Ruben.* pro cauſa Alapæ in faciem Laurentii da Rugerio, & 8. Martii 1629. in *Nullius Canuſiæ*, ut moderaretur litteras pro capiendis inditiis, remittendo partes, & quærelas ad Sac. Congrag. Et 28. Martii 1607. fuit injunctum eidam, ut non expediret commiſſiones, neque Commiſſarium contra Epiſcopum *Andrien.* abſqua ſcientia Sacræ Gongregationis, val Sanctiſſimi. Et 28. Martii 1608. ut ravocaret commiſſionem pro capiendis inditiis, & aitationem ad comparendum parſonaliter contra Vicarium Generalem *Montis Piloſi* ad relationem Eminentiſs. Cardin. Gimnaſii.

Atque 26. Novembris 1624. fuit ſignificatum eidem, ut non tranſmitteret Commiſſarium contra Epiſcopum *Oſtien.* cum cauſa eſſet jam introducta in Sacra Congregationa. Et 13. Novembris 1615. ut revocaret littaras pro aapiendis inditiis pro cauſa *Montis Piloſi*, & *Martiranen.*

Rurſus 21. Jan. 1613. in *Ruben.* 18. Jun. 1624. in *Tarracinen.* Et 17. Aug. 1621. in *Martiranen.*

Sæpè injunctum fuit eidem, ut ſuperſederet in cauſa uſqua ad aliud mandatum Sac. Congr. ut in *Tarentina* 16. Aprilis 1615.

Frequenter ſignificatum fuit eidem, ut ejus Miniſtri non molaſtarent, nequa vexarent Epiſcopum Thelaſinum, ut reſolvit 10. Apr. 1620. & 15. Februar. 1622. in *Sulmonen.* pro Pamphilio Cantalmo, qui fuit abſolutus à Sacra Congregat. & injunctum A. C. ut eum amplius non vexaret, &c. Et 23. Jun. 1634. in *Iuvenacen.* ut Capitulum non moleſtaretur in cauſa alectionis Vicarii Gapitularis, & 19. Jun. 1622. ut caſſaretur fidejuſſio ducat. 500. pro Paulo Cornia, & non moleſtaretur pro dicta fidejuſſiona.

Item obſervat paſſim Sacra Congregatio Immunitat. præaipuè in una *Aquilana* Menſe Maii 1630. cenſuit, ut A. C. caſſaret fidejuſſionem, & non ſe ingereret in cauſa Præpoſiti Dragonetti, ut 18. Jun. 1628. in *Licien.* Sacra Congregatio Epiſc. mandavit A. C. ut non reciperet appellationes, neque relaxaret inhibitiones contra decreta Epiſcopi *Venuſini* Viſitatoris Apoſtolici, ſed eas remitteret ad eandem Sacr. Congragationem.

Imò Sacra Congregatio injungit Epiſcopis, ut obſervent, & executioni mandent ſua decreta, non obſtantibus inhibitionibus A. C. ut fuit dictum Epiſcopo *Peruſino* 30. Jul. 1613. & Epiſcopo *Fanen.* 4. Julii 1614. & Epiſcopo *Tropien.* 16. Julii 1629.

Varum tamen ſolita eſt Sac. Congreg. multoties remittere Aud. C. proceſſus graves, & delinquentes puniendos, ut 7. Martii 1630. in *Aliſana* Itam committit aidem cauſas ad referandum, & poſt relationem ejus Locumtenentis criminalis in plena Congregat. ſolet ab eo cauſa expediri, juxtà votum Sac. Congregationis, ut conſtat ex actibus apud Simoncellum A. C. ac Sacræ Congregationis Notarium. Imò Aud. Sacræ Rotæ Romanæ non infrequenter inhibentur à Sacra Congragatione, ut non procedant contra aliquas perſonas, ut 2. Maii 1612. in *Novarien.* fuit ſignificatum R. P. D. Manzanado Sacr. Rotæ Auditori, ut moderaretur inhibitionem contra Epiſcopum *Novarien.* relaxatum ad petitionem Cleri, & Communit. Palanzanæ.

Et 5. Decembris 1607. fuit injunctum R. P. D. Ludoviſio, ut daſiſteret procedere in cauſa inter homines Turris Græci, & Canonicos Neapolitanos ſuper jura ſapeliendi, cum cauſa eſſet terminanda in Sac. Congr.

Ac 16. Novembris 1621. in *Andrien.* ubi cenſuit commiſſionem Rotalem contra Epiſc. *Andrien.* eſſa reformandam, & 6. Jul. 1621. in cauſa recuſationis aſſiſtentiæ conſecrationis Olai Sancti per Decanum Collegiatæ S. Michaelis Epiſcopo Lucano factæ Sac. Cong. commiſſionem Rotalem quoad hunc articulum dumtaxat raformandam, ipſiuſqua articuli cognitionem ad Sacram Congr. reiiciendam eſſa canſuit, firma in reliquis manente cauſa in Rota.

Tandem eadem Sac. Gongr. Epiſcoporum Signaturæ commiſſiones reformat, ut ex ſaqq.

Ravallo. *Per il Veſcovo, il quale dice, che havendo citato Domino Pietro Confalone Rettore di due Parochiali à moſtrare i titoli, o la dipendenza ſopra l'incompatibilità, egli habbia eſtorto un Breve della Signatura diretto a Monſig. Nuntio di Napoli, che faccia, e termini queſta cauſa. Dimanda però, che la detta cauſa ſia revocata dal medeſimo Monſignor Nuntio, e rimeſſa à lui, come Ordinario, al quale ſi deve la cognitione delle cauſe in prima inſtantia.*

Si Sanctiſſimo D. N. placuerit, Sac. Congr. &c. commiſſionem reformari, ac Petrum Confalonem de titulis duarum Parochialium, quas obtinet coram Epiſcopo docere debere cenſuit. Romæ 6. Martii 1619.

Die 30. Martii 1588. Cum quæſiviſſem ego Fratar Michael Bonelius Cardinal. Alexandrinus in audientia Conciſtoriali à Sanctiſſimo D. N. Sixto Papa V. an in tangentibus matariam Ragularium, & jam à Sacr. Trident. Conc. & ejus Congregationa deciſis, deberet Congragatio noſtra Regularium procedere, val Sanctitati Suæ referre? Reſp. placera, quod omnia ad Regularium materiam pertinentia, & per Conc. Trident. ejuſque Gongr. deciſa per ipſam Regularium Congragat. audiantur, agnoſcantur, & debitæ executioni demandentur.

Card. Alexandrinus.

Die 6. Aprilis 1588. Quæſivi pariter ab eodem S. D. N. quid de frangentibus ignoranter clauſuram, & cenſuras quando-

que

quæ etiam cum irregularitate incurrentibus? Reſp. placere, ſi caſus fuerint ſimplices, quod ab eadem Sac. Congregat. abſolvantur.

Card. Alexandrinus.

Die 17. Octobris 1588. Inſuper atteſtor, qualiter S. D. N. Sixtus Papa V. conceſſit, ut ſine incurſu irregularitatis in caſibus gravibus, & bene viſis Congregationi, Congregatio eadem valeat ſcribere, monere, hortari, & urgere Judices, & Principes ſæculares ad delinquentes laicos veluti ſacrilegos, & ſimiles capiendos, & caſtigandos, cęteraque exequenda, quæ neceſſaria ei videbuntur.

Card. Alexandrinus.

Die 17. Julii 1589. S. D. N. Sixtus V. in Conciſtoriali audientia conceſſit Illuſtriſs. & Reverendiſs. DD. Cardin. Sacr. Congr. Regul. omnes facultates, quas habent Ordinarii locorum, & Superiores Ordinum in perſonas Regulares utriuſque ſexus ſubditas, & illarum Monaſteria, domos, & loca, pręſertim vero circa abſolutionem à cenſuris, & diſpenſationem ab irregularitate.

Julius Antonius Card. S. Severinæ.

Die 7. Junii 1591. S. D. N. Gregorius, & in cubiculari audientia conceſſit ita me præſente, ut Sacr. Regul. Congreg. Regularibus licentiam ad æqualem Religionem transferendi poſtulantibus indulgere poſſit ex cauſa.

Card: Alexandrinus.

Die 31. Jan. 1592. S. D. N. Clemens Papa VIII. in cubiculari audientia vivæ vocis oraculo Sac. Congreg. Regul. conceſſit, pręter cęteras facultates, omnimodam poteſtatem, & facultatem ſuam Pontificiam circa correctionem, regimen, ſtatum, & diſciplinam bonorum, & perſonarum utriuſque ſexus Regularium, & ita retuli.

Ego Card. Alexandrinus,

Reſponſio cum oraculo ſa: me: Urb. VIII.

Conſtitutio Sacræ Congreg. Conc. Trident. Interpr. edita juſſu ſa: mem: Urb. VIII. de rebus Regularium non alien. niſi cum licentia in ſcriptis ejuſdem Sacr. Congreg. loquitur tantum de alienationibus, quæ fiebant à Regularibus vigore particularium privilegiorum Apoſtolicorum, & propria auctoritate abſque præſcita Sedis Apoſtolicæ, prout ſonant verba ejuſdem Conſtitutionis, & fuit expreſsè declaratum per eundem Urbanum vivæ vocis oraculo, ac proinde non fuit ſublata facultas, quam ſemper habuit, & exercuit Sacra Congr. Regular. concedendi hujuſmodi licentias, tam ante, quam poſt emanatam d. Conſt. Imò conſultius eſſet, ſi Sac. Congr. Conc. remitteret inſtantias Regularium, & præcipuè Monialium ad eandem Sacr. Congr. ſuper Regul. utpotè magis informatam.

An quando unus in ſcriptura, vel voce prius altero nominatur, vel ſcribitur, ſit ſignum demonſtrativum, & illativum pręeminentiæ, & prærogativæ? Tom. 1. Conſult. 25.

NEgativè: Nam infirmius eſt hoc argumentum, quam, ut quiſpiam ſuſtinere ſuæ prærogativæ molem valeat. Quis enim non rideat, ſi audiat hanc majorem propoſitionem: *Quicumque priori loco nominatur, ille gaudet prærogativa præ aliis, & in alios, ante quos nominatur.* Cum nominationis ordo ſæpè ſit fortuitus. Huc ſpectat text. *in l. his* 5. §. *ult. & l. ſeq. ff. de ſolut. & liber.* Et ex Paulo: Nec enim ordo ſcripturæ ſpectatur, ſed potius ex jure ſumitur id, quod agitur. Eodem facit ordo in *Epiſt. ad Galat.* 2. *v.* 9. ubi D. Jacobus Divo Petro præponitur, & quod D. Andreas prior Chriſtum ſequutus eſt ante D. Petrum Fratrem. *Jo.* 1. *v.* 37. *& ſeqq.* Hic etiam non incongruè quæri poteſt:

An locus altior, vel primus ſit ſignum prærogativæ. Tom. 1. Conſult. 26.

SImiliter negativè; Enim verò jus ante alios ſedendi non tribuit majorem poteſtatem: Nam & Præfectus Urbis in Conciſtorio Principis priori loco, ſedet, quem ſequuntur Patricii, Conſules, Conſulares, & tum Præfecti Prætorio, Novel. 62. *l.* 3. *C. de offic. Urb.* Et tamen Præfecti Prætorio longè major poteſtas eſt, & ſublimior juriſdictio, quam eorum, qui ante ipſum ſedent, quod vel ex eo ſolo perſpicitur, quod à Præfecto Prætorio non appellatur *l. un. C. de ſent. Præf. Prætor.* Cum tamen à Præfecto Urbis appelletur, *l.* 2. *C. de his, qui prop. met. jud. non appell.*

At de hac re vide latius, quæ dicuntur de *Dignitatibus in Capitulo?* Tom. 3. Conſult. 36. num. 20. & ſeqq.

Quibuſnam debeatur in Capella Pontificia ius præcedendi, ac ſedendi immediatè poſt Epiſcopos, Generalibuſnè Ordinum Mendicantium, an Monachorum? Tom. 1. Conſult. 105.

IUs hoc deberi Generalibus Monachorum affirma. Atque unum Generalium Mendicantium patrocinium, non modo falſum eſt, verum etiam indecorum. Fundantur *capit.* 1. *ſect.* 2. *lib.* 3. Cæremonialis Rom. quo diſponitur deberi Prothonotariis, & Abbatibus proprium locum ultimum in ordine, & ponderant verbum, *locum ultimum*, & ſic ob id cenſendum ſit, digniorem locum Generalibus Mendicantium aſſignatum quam Prothonotariis, quorum Collegium antiquiſſimum à S. Clemente erectum ante Pium II. Epiſcopis aliquando prælatum eſt. Quænam verò fides debeatur Cæremoniali typis excuſo non eſt hujus loci, ut dicamus. Satis nunc eſt aſſerere idem Cæremoniale Apoſtolica authoritate non roboratum, in ea tantum parte retinendum eſſe, in qua hucuſque ſervatum eſt. Equidem in hac materia, quæ controvertitur parte nunquam uſu receptum fuiſſe evincitur exemplo unico de anno 1505. quod, etſi dubium alias aſſertum præceſſit; tamen evulgationi Cæremonialis, ideòque conſtat per eundem non probari præfatæ legis executionem, cum Cæremoniale typis traditum fuerit anno 1516. ut patet ex Diario Paridis.

Et quidem ſivè attendatur antiquitas, ſive dignitas, ſive conſuetudo, quibus tota præeminentiæ materia, veluti ſolidiſſimis fundamentis innititur, omnes militant certa victoria pro Generalibus Monachorum.

Antiquitas enim, quæ hac in re, cæteris paribus, multum attenditur *leg.* 1. *C. de conſ. lib.* 12. Menoch. *conſ.* 257. *num.* 12. *& ſeqq.* ac alii, palam eſt, quod Ordo Monaſticus, cujus quædam veſtigia ante Salvatoris ortum refulſerant, ut plurimis congeſtis Chryſoſtomi, Hieronymi, ac Bernardi locis firmat Tambur. *de Jur. Abb. tom.* 1. *diſp.* 2. *q.* 1. *per tot.* ac alii, cum naſcente Eccleſia fuit inſtitutus, dum à Jo: Baptiſta primordia recipiens, ab Antonio reſtitutus, brevi tempore per Athanaſium, Baſilium propagatus, tandem per Benedictum Romam ipſam, imò, & univerſum Orbem Monaſteriis paſſim replevit, Monaſteria Monachis, deſerta Anachoretis, omnia Sanctis. Vide Colleg. Bonon. Paduan. & Ferrarien. poſt Zabarellum *n.* 26. *Maſtrill. de Eccleſ. reddit. cap.* 7. *nu.* 6. *& ſeqq.* alioſque.

Ex quibus præcipuè patet Ordinis Monaſtici antiquitas ſupra Mendicantium Ordines, quorum primævi Auctores decimotertio Sæculo effluxerunt. Maſtrill. *c.* 16. *n.* 17. Cantilor. *de præced. n.* 1. *in fin.* Itaque debetur præeminentia Generalibus Monachorum Fraguet. *de Relig. ſect.* §. *Quemadmodum* S. Antonin. *par.* 3. *tit.* 16. *cap.* 1. §. 7.

Dignitas Ordinis Monaſtici ſupra Ordines Mendicantium ex peculiari inſtitutione, cum habeat mendicitatem quæſtuariam, eſt humilior Ordine Monaſtico. Quod eſt præcipua mens Sac. Congregationis Epiſc. & Regul. quippè ſub die 24. Januar. 1617. juſſit Sylveſtrinos in Diœceſi Nucerina commorantes, aut à quæſtuatione in poſterum abſtineri, aut in proceſſionibus ultimum locum aſſumere. Et quia indè expoſuerunt eidem Sac. Congr. ſe à quæſtuatione abſtinuiſſe, idcircò obtinuerunt præcedentiam ſupra Mendicantes 19. Maii ejuſdem anni, Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 43. *num.* 185. *in collect. Bullar. v. Monachus* §. 6. Lezan. *verb. præcedentiam numer.* 8.

Aſſiſtit tandem conſuetudo præcedentiæ quæ debetur Abbatibus Generalibus, quæ totum eſt in hac materia. Rot. *poſt innumeros dec.* 322. *num.* 10. *part.* 6. *rec. & dec.* 124. *num.* 2. *coram Gregorio.* Etiam ſi juri communi repugnaret. Cyriac. *cap.* 210. *num.* 171. Et in terminis quod in Conciſtorio Papæ ſit attendenda, aſſerit Præpoſ. *in Can. Epiſcopos num.* 5. *deciſion.* 17.

Enim verò in proceſſionibus præferri Monachos Mendicantibus conſtat ex ſtylo obſervato in proceſſione ordinata per S. Gregor. cujus meminit Colleg. Bonon. *d. conſ.* 25. & in aliis.

Hoc idem in Conciliis Generalibus obſervatur, quod ſcilicet immediatè ſedent Abbates poſt Epiſcopos ante Generales Ordinum Mendicantium ex Jacobat. *lib.* 1. *art.* 1. *n.* 4.

Præterea exhibentur quamplurimi actus, comprobantes idipſum in Capella Pontificia fuiſſe obſervatum per plures annos: cum tamen ad inducendum conſuetudinem in hac materia

materia

teria decennium ſufficiat. Rot. *dec.214.num.2. part.4. recent. tom.2.* Imò unicus actus. Rot. *dec.229.n.5.apud Poſth.ubi ſup.* Menoch. *conſ.126. num. 6.* ac alii.

Diſertè etiam id habetur ex Diariis Franciſci Mucanti *tom.* 1. ſcilicet:

Sub die 29. Maii 1580. Abbas Generalis Montis Oliveti, de quo in præcedenti volumine mentionem feci ſub die 25. præſentis Menſis venit ad Capellam heri, & hodie, & ſedit poſt Generalem S. Blaſii Abbatem perpetuum, Fratrem Antonium Ruſum vocatum. Nulli alii Generales adfuerunt, qui ſi veniſſent, debuiſſent de ordine Sanctiſſimi ſedere ſub dd. Abbatibus, per ea, quæ ſcripſi ſub d. die 25. præſentis Menſis:

Sub die 5. Jan. 1588. in banco Epiſcoporum primò Gubernator Urbis, deindè Orator Regis Galliæ, qui eſt Archiepiſcopus Tholoſæ, & poſtea Auditor Cameræ, & ſequuntur poſt ipſum Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, & Generales Ordinum.

Item d. die adfuerunt ſedentes in banco Epiſcoporum Gubernator Urbis, Vicecamerarius, deindè Archiepiſcopus Tholoſæ Orator Galliæ, & poſtea Auditor Cameræ & poſt ipſum Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, & Generales Ordinum.

Sub die 2. Febr. 1600. Abbas Generalis S. Baſilii de mandato Sanctiſſimi ſedit ſupra omnes Generales.

Sub die 26. Mart. 1600. Abb. Generalis S. Baſilii ſuper Generalem Carmelitarum.

Sub die 1. April. 1600. Abb. Generalis S. Baſilii ſuprà Generalem S. Dominici.

Et ſic proſequitur uſque ad annum 1650.

Denique hoc idem breviter expreſſit Jo: Paulus hiſce verbis die 10. Menſis Maii 1598. Ferrariæ die Pentecoſtes poſt ipſos Protonotarios ſedit Reverendiſſimus D. Placidus Fabius Bononien. Abb. Generalis Congr. Montis Oliveti, quia in banco Epiſcoporum, in quo ſolent Generales Ordinum ſedere, non ſuperfuit locus vacuus, nulli alii Generales Ordinum interfuere, præter ipſum Olivetanum, qui ſi adfuiſſent, debuiſſent ſedere in eodem banco poſt ipſum Olivetanum, ex decreto fel. recor. Gregor. Papæ XIII. ut notavit Franciſcus Mucantius in ſuis Diariis anno Domini 1580. *tom. 1. in fin. & tom. 2. in princ.*

Atque ita declaravit Sac. Congr. Rit. anno Jubilæi ſub Innoc. X. ac proindè dum ſuper hac controverſia habebamus Pontificias deciſiones, non eſt ulterius diſcutienda. Dec. *conſ.141. n. 8.* Rot. *dec.426. n. 17. p. 4. recent. tom. 2. & dec. 426. n. 5. coram Pegna part. 1.*

Utrum Vicarius Generalis Ordinis dignioris deputatus per Pontificem, vivente ſuo Generali, tam eo abſente, quam præſente, præcedere debeat Vicario Generali alterius Ordinis inferioris, etiam per Pontificem deputato, in locum tamen Generalis demortui, ut toti Religioni præſideat? Tom. 1. Conſult. 132.

NEgativè: Primò quia dignitatem, quam ejuſmodi Vicarius Generalis Ordinis inferioris habet, ex perſona propria habet, cùm omnia poſſit, prout verè Generalis, ut habetur *in Clem. exivi de Paradiſo de verb. ſignific.* Roderic. *tom. 3. quæſt. Regul. 76. art. 2.* Maior autem eſt dignitas, quam quis habet ex perſona propria, quam dignitas, quæ ei competit ex perſona alterius. Bart. *in leg. Quod Principi in fin. ff. de leg. 2.* Dec. *in cap. Sanè n. 2. de Offic. Ord.*

Secundò, quia cum ipſe ſit caput Religionis, & nullum alium habeat ſuprà ſe, ratione adminiſtrationis, & dignitatis dicitur major illo, qui habet Generalem ſuprà ſe, & illum repræſentat, & ejus tantummodò vices obtinet; Undè neque illi debetur tantus honor; Nam adeſt Generalis, qui eſt caput. Alex. *in leg. ſed ſi §. ſemper in princ. ff. de in ius voc.* ubi Iaſ. *num. 6.* proſequitur Dec. *in capit. ſane num. 3. de offic. deleg.*

Tertiò, quia ita in terminis communiter docent DD. Alex. *in rub. de offic. eius cui mand. eſt iuriſd.* & ibidem ſtabiliunt Iaſ. *num. 74.* Cagnol. *num. 75.* ac alii.

De præcedentia tam inter Ordines Mendicantes, quam Monachorum. Tom. 1. Conſult. 138. ac vide Tom. 4. Conſult. 98. & 198. & Tom. 9. Conſult. 183.

ASſerendum eſt; In proceſſionibus, aliiſque functionibus, tam publicis, quam privatis, ille Ordo eſt præferendus, ac manutenendus in poſſeſſione, vel quaſi præcedendi, qui vel juxta conſuetudinem, vel juxta poſſeſſionem, vel quaſi præcedendi, præcedit. Quando verò non probatur, aut non conſtat de quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ille Ordo qui antiquior eſt in loco controverſiæ præcedere debet, ita ut ſi contigerit nova Monaſteria aut domos in aliquo loco recipi, ille Ordo, qui prius Monaſterium, ſeu Domum in loco habuerit, præcedat. Sic ſancivit Greg. XIII. *Conſt. 86. tom. 2. Bullar.* quæ ſanè præcedentia juxta prioritatem, & antiquitatem Conventuum eſt oretenus decidenda per Ordinarios, quacumque appellatione poſtpoſita.

Et quamquam Pius V. in ſua *Conſtitut.* 71. prærogativam conceſſerit Fratribus Dominicanis præcedendi omnibus aliis Mendicantibus, attamen ejus Succeſſor Greg. XIII. agnoſcens, quod exindè plures ortæ eſſent lites d. Conſtitutionem Pianam abrogavit. Inſuper adeſt decretum Urbani VIII. editum 18. Decemb. 1637.

Atque ita etiam Sac. Congr. Epiſc. & Regul. reſpondit, nempè pro obſervantia d. Conſtitutionis Gregorianæ, ut noviſſimè anno 1655. Menſe Novemb. & alias ſæpè. Undè PP. Prædicatorum Ordinis habere præcedentiam ſuper cæteros Mendicantes, in locis tamen, ubi habent pro ſe uſum, & ſunt in quaſi poſſeſſione hujuſmodi præcedentiæ, alias minimè reſolvit eadem Sac. Congr. die 8. Jun. 1618. & die 23. Sept. 1624. ac 6. eiuſdem Menſis 1625. Itemque declaravit, quod ii, qui ſunt in poſſeſſione præcedentiæ, præcedant, & ubi non conſtat de poſſeſſione, præcedant ii, qui ſunt antiquiores in loco controverſiæ. Ita præſertim in una *Arben.* 13. Martii 1582. in una *Caſſanen.* 24. Maii 1583. in una *Ferentina* die 1. Jun. 1604. in una *Ieſuitarum* 15. Jul. 1616. in una *Conventualium* 13. Nov. 1637. in una *Auguſtinianorum* 8. Octobr. 1645. Licet Romæ præcedant illi Regulares, quorum Ordo prius approbatus fuit per Sedem Apoſtolicam, ut reſolvit eadem Sacr. Cong. die 15. Febr. 1593. in *Hieracen.* & 30. Mart. 1594. in una *Mantuana*.

Quis nam prius admittendus ſit ad profeſſionem Regularem, ac præcedere debeat, ille ne, qui prius receptus eſt ad habitum, an qui prius habitum ſuſcepit? Tom. 1. Conſult. 149.

TEnendum eſt, quod licet receptus eadem die, & in eodem Capitulo videatur in acceptatione ad habitum quodammodò prior, tamen ejuſmodi acceptatio in ordine ad præcedentia nil revelat; quia ipſa non facit Novitios, ſed tantum tribuit potentiam, quæ niſi reducatur ad actum, nil operatur. *l. ſed & ſi plures, §. ſi ex aſſe.* ibi: *Nec ſufficit ad ſecundarum tabularum vim ſit factum eſſe teſtamentum, ut ex eo adiri hæreditas poſſit, ff. de vulg. & pupil. cap. Religioſo, §. Quamvis de ſent. excom. in 6. leg. & Quamvis alius 2.* & ibi per Iaſ. *num. 2. C. de inoffic.*

Ille autem, qui prius ſuſcepit habitum, prius eſt factus Novitius, prius quoque complevit annum Novitiatus, qui incipit ab hora ſuſceptionis habitus. Anan. *conſ. 93. n. 6.* Bald. *in leg. cum anterioribus num. 2. C. de temp. appell.* Franch. *in cap. 1. num. 5. de reſt. ſpol.* Atque adeò prius eſt, vel reiiciendus, vel ad profeſſionem admittendus ex Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 16.* ubi mandat, finito anno probationis, Novitios ad profeſſionem admitti, vel reiici. Et cum non ſteterit per eum, qui prius ad habitum admiſſus fuit, ne ſtatim, completo anno, emitteret profeſſionem, illa habetur pro emiſſa, *leg. ſi adeò §. Procuratori ff. de evit.* Lancell. *de attent. par. 2. cap. 4. nu. 135.* Seraph. *dec. 154. num. 2.*

Ubicumque enim petitur à Superiore, quod erat de jure concedendum, ſi denegatur, habetur pro conceſſo, ut pluribus exemplis comprobat Rota *in rec. dec. 359. nu. 4.* Nam attendi debet tempus illud, quo eſt ipſi jure quæſitum, non ſolum ex diſpoſitione Sac. Conc. Sed etiam ex propria præventione. *arg. cap. capitulum 30. in fin. de reſcript. cap. duobus 14. eodem tit. in 6.* Gonzal. *ad reg. 8. §. 3. proem. n. 18. & ſeq. text. in leg. 1. C. de conſult. lib. 12.* ubi, quod in uno eodemque genere dignitatis, prior ille eſſe debet, qui prius meruit dignitatem.

Quare benè intrat in ipſius favorem regula: Prior tempore, potior jure, *cap. Qui potior de reg. iur. in 6. cum vulgaribus, & latè* Barb. *in topic. v. Prior,* ubi Bart. *ff. de obſeq.* Angel. *in §. Quædam n. 10. in fin.* aliique.

Atque ita declaravit Sacr. congreg. Epiſc. & Regul. in una *Rhegien. Profeſſionis* die 11. Auguſti 1638.

1 *An Canonici Cathedralis poſſint continuare ſolitum ex antiquiſſima conſuetudine, etiam ſine habitu Canonicali exiſtentes, retinendi in incedendo, & in ſedendo locum digniorem reſpectu Magiſtratus in quibuſcumque functionibus, in quibus ſimul eſſe contigerit, etiam ſi uti ſinguli incedant?*

2 *An introducendus ſit uſus duorum thuribulorum, ut eodem tempore incenſetur Capitulum, & Magiſtratus, vel ſaltem Magiſtratus thurificandus ſit ſtatim poſt Canonicos ante omnes alios de Choro, contra hucuſque obſervatam conſuetudinem?*

3 *An, incedentibus Canonicis in habitu Canonicali in aſſociando Epiſcopum, præſertim Cardinalem, debeant ipſi habere locum poſt Cardinalem, dum Magiſtratus incedit ante cum aliis laicis, vel ire, poſt, ſpectet ad Magiſtratum, ſub prætextu, quod Canonici ſine habitu Canonicali non cenſeantur incidere Collegialiter, & quod ita ſervetur in aliis Civitatibus, in quibus eſt Epiſcopus Cardinalis?* Tom. 2. Conſult. 35. ac vide Tom. 1. Conſult. 7. Et quoad 2. quæſitum vide etiam Tom. 3. Conſult. 61.

AD 1. Alias reſpondit Sac. congr. Epiſc. præcedentiam deberi Magiſtratui in concurſu cum Canonicis non incedentibus in habitu canonicali, & capitulariter. Sic enim cenſuit in una *Veronen.* 1594.

Canonici cathedralis dum extra Eccleſiam incedunt, uti ſinguli, nullam habeant juriſdictionem; Unde cedere debent habentibus juriſdictionem, & civitatem repræſentantibus, præſertim ſi de conſuetudine in contrarium non conſtaret.

Verum in hac re nulla habetur expreſſa diſpoſitio Cœremonialis, quæ cogat canonicos ad probandam conſuetudinem ad ſuum favorem, & propterea admittenda eſt probatio antiquæ conſuetudinis, quæ attendi debet: quia in omnibus ſuis caſibus eſt rationabilis, etiam ex relata declaratione.

Nam quando Epiſcopus intervenit extra cathedralem in aliqua Eccleſia ad audiendam nimirum concionem, vel ad quemcumque alium actum, & etiam extra Eccleſiam in quibuſdam actibus publicis, canonici verò interveniunt Collegialiter quidem quoad numerum, ſed ſine habitu canonicali, valdè conſentaneum eſt honeſtati, ut illi habeant locum honorabiliorem propè Epiſcopum, cum quo ſimul exiſtentes ſemper conſtituunt unum corpus, *cap.* 12. *diſt.* 12. Gemin. *in cap. Quamvis* §. *Quamquam n.* 3. *de prob. in* 6. Abb. *in capit. cum licet*, ac alii: Nulla enim eſt neceſſitas conſtituendi collegium, & capitulum, ut canonici interveniant cum habitu canonicali, ceſſante ſtatuto, vel conſuetudine: Quia canonici hoc eſt perſonæ, & non habitus conſtituunt capitulum, & collegium. *cap. Porrectum de Regul.* cum ſimilibus.

Præterea quando etiam canonici ſine habitu canonicali ſoli ſine Epiſcopo in numero ſufficienti ad conſtituendum collegium, & repræſentandum capitulum verſantur in aliquo actu publico ſimul cum Magiſtratu, conſuetudo, ut præcedentia, & dignior locus detur canonicis ſimili modo eſt laudabilis, atque adeo ſervanda; ſunt enim Clerici primi ordinis, dicuntur membra Epiſcopi, qui eſt eorum caput, & appellantur Epiſcopi, qui eſt eorum caput, & appellantur Epiſcopi fratres, *cap.* 2. *de offic. deleg. in* 6. Innoc. *in cap. ſed de reſcript.* Lelius Zech. *de Republ. Eccleſ. cap.* 24. *n.* 1. aliique. Rot. *dec.* 3. *num.* 3. *par.* 5. *recent.* Undè conveniens eſt, quod à Magiſtratu recipiant majorem honorem, quam recipit quilibet ſingularis inferior de Clero.

Ad 2. Manutenendi ſunt canonici omnes in ſua poſſeſſione habendi thus ante Magiſtratum, quod eſt conforme libro Cæremoniali, *cap.* 13. *ad fin. lib.* 1. Prætenſio autem ſimultaneæ thurificationis mediantibus duobus thuribulis eſt improbata à Sac. Rit. congr. præſertim in una *Interamnenſi*, ibi:

Magiſtratus contra ejuſdem Cæremonialis diſpoſitionem prætextu cujuſdam decreti Epiſcopalis thurificationem exigit ab Archiepiſcopo, altero thurificando immediatè Univerſitatem præfatam, & interim continuando primo thuribulo thurificationem aliorum Sacerdotum. Sac. Rit. Congr. duplicis thuribuli uſum improbando, mandavit ſervari cæremoniale Epiſcoporum die 4. *Jun.* 1644.

Idque procedit etiam reſpectu Parochorum, qui Eccleſiæ Cathedrali inſerviunt tanquam canonici ſupranumerarii, ac reſpectu cleri eorum in Sacris conſtitutorum, inſervientium ſimiliter Choro cathedralis, ut ſcilicet ex conſuetudine Magiſtratus thurificetur poſt eos omnes: Quia hujuſmodi Parochi canonici, qui etiam deferunt Almutium, & clerici in Sacris, tanquam tales digniores ſunt laicis, præſertim in Choro cum habitu Eccleſiaſtico induti. Quam ob cauſam Sac. Rit. congr. in una *Aſculana loci Pennæ* die 17. Martii 1629. reſpondit, Magiſtratum thurificari debere poſt omnes clericos de Choro, ita enim habetur:

Priores Terræ Pennæ Aſculanæ Diœceſis ſupplicaverunt, definiri: an ipſi thurificandi ſint immediatè poſt canonicos ante alios presbyteros inſervientes? Et Sacr. Rit. congr. reſpond. thurificandos eſſe poſt omnes de Choro. die 17. *Mart.* 1629.

Ad 3. Quando Epiſcopus, præſertim Cardinalis, accedit ad Eccleſiam, vel recedit cum Cappa, canonici collegialiter eum aſſociando cum habitu canonicali ſubſequuntur, & Magiſtratus ſimul cum aliis laicis accedit, juxta cœremoniale, *lib.* 2. *cap.* 15. Idemque dicendum, ſi obſervatum fuerit quando canonici interſunt ſine habitu canonicali, in caſu quo Cardinalis incedit ſive in habitu Cardinalitio, ſive camerali: Nam ex univerſali obſervantia Cardinalium omnes laici illos antecedunt, & ſoli Prælati ſubſequuntur, quorum Prælatorum loco Cardinalis Epiſcopus conſuevit habere dictoque loco honorare ſuos Canonicos, qui repræſentant perſonam in dignitate Prælato ſimilem. Innoc. in *cap. cum non ignores num.* 2. *de prob.* cum allegatis à Gratiano *diſp.* 111. *n.* 10. Verum vide *conſul. de præced. Vicarii generalis*, ubi refertur decretum Sac. Rit. congr. pro variis Gubernatoribus.

An Magiſtratui Sæculari competat locus, & quidem dignior intra Presbyterium? Tom. 3. & vide Tom. 1. Conſult. 7. Tom. 4. Conſult. 16. Item vide de Eccleſ. Tomo 7. Conſult. 35. & 48. Tom. 8. Conſult. 54. & Tom. 9. Conſult. 147.

NEgativè reſpondemus, & hujuſmodi prætenſionem judicandam eſſe irrationabilem, atque adeo damnandam probavimus, *d. tom.* 1. *conſult.* 7.

Nec dici poteſt, quod id ſolum procedat reſpectu Epiſcopi, non autem canonicorum: quia, cum capitulum unum corpus conſtituat cum Epiſcopo, *cap. novit.* & *cap. quanto de his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſ. capit.* Neceſſariò ſequitur, quod canonici ſint etiam participes honoris, ac præcedentiæ. Felin. *in cap. paſtoralis n.* 10. *de offic. deleg.* Rot. *in Cæſaraugustana Synodi* 13. *Febr.* 1626. & *in altera Cæſaraugustana Præcedentiarum* 29. *Novembr.* 1627. *coram Coccino* poſt Tambur. *de iur. Abb. tom.* 3. *dec.* 114. *num.* 3. & *in terminis coram Gregor. XV. dec.* 284. *n.* 3. & 4. ubi quod ideircò membra præcedere debeant eos omnes quos eorum caput præcedit.

Neque obſtat, ſi Epiſcopus non ſit præſens: Nam adhuc canonici ſunt membra ipſius, *d. cap. Novit.*

Neque ſolum majoritas dignitatis Eccleſiaſticæ, ſed etiam natura ipſius loci reſiſtit intentioni Magiſtratus: Nam in Presbyterio non toleratur, quod laici locum habeant inter clericos, *cap.* 1. & ibi Gloſs. *de vit. & honeſt. cleric.* ibi: *Quando Sacra Myſteria celebrentur, ſtare, vel ſedere inter clericos non præſumant*, & c. de cohabit. cler. & Mulier. in fine, ibi. *Prohibendū quoq; eſt, ut nulla fœmina ad Altare præſumat accedere, aut Presbyterio miniſtrare, aut infra cancellos ſtare, ſive ſedere.*

Idque etiam ſi mulier ſit Princeps: & quia tex. allegati univerſaliter loquuntur, & aliàs dignitas illa mulieri non dat aliquam præeminentiam, quæ pertineat ad Ordinem Eccleſiaſticum, aut quæ extrahat aliquo modo à ſtatu laicali, ac proindè neque operatur, quod poſſit admitti intra locum, in quem convenit clerus ad celebranda Divina Officia, cum ſit aliquo modo communicare cum ipſo in Ordine hierarchico. Quin hoc obſervandum eſt etiam quoad Reginam ex eadem ratione, quod nimirum non debeat communicare cum Miniſtris Altaris in loco deſtinato pro miniſterio ejuſdem Altaris. Et quia ſublimitas dignitatis ipſius non convenit aliquo modo Ordinem hierarchicum Eccleſiæ, ideoque non dat, undè Miniſtris Altaris aſſociari poſſit in loco. Undè etiam in Cœremoniali Rom. *lib.* 1. *ſect.* 13. *c.* 3. ubi agitur de receptione Reginæ dicitur: *In Eccleſia fiat ei ſuggeſtum ornatum extrà, & propè capellam, ubi cum ſuis Ancillis poſſit ſtare, & audire Miſſam, & cum Diaconus thuris ſuffitu excipit Cardinales, Reginam Acholytus unum eodem modo excipiat.*

Unde etiam Patroni, quibus de jure debetur honorabilior locus in Eccleſia, admitti non debent inter Presbyterium ex mente Sac. congr. ut dixit Rota in *Valentina Capellæ Sanctæ Ma-*

Maria 1599. coram Juſto, & in *Burgenſi ſepultura de Villadiego* 5. Maji 1603. coram Lancellotto.

Et licet quibuſdam viris Magnatibus permittatur, quod ſedeant in Presbyterio, id tamen vel ex eo procedit, quod ſunt Reges, vel Principes non recognoſcentes Superiorem, quibus jus non reſiſtit, cum poſſent miniſtrare Epiſcopo, exercendo officium ſimplicis Subdiaconi, licet non habeant Sacrum Ordinem, & ideò non reputantur in hac materia merè laici, nec turbant hierarchicum Eccleſiæ Ordinem. Chaſſan. *in cathal. glor. mun. p.5. conſid.*24. *n.*105. & Lotter. *queſt.*13. *n.*38. *& ſeq. lib.*1. de quo diximus *Tom.*1. *Conſult.*7.

Idque ità eſt Sacris Canon. diſſentaneum, ut etiam ſi permitterate Clero, laici locum obtinuerint in Presbyterio, hujuſmodi actus reputetur merè voluntarius, adeò ut ex eo nullum jus acquiri poſſit, niſi concurrat quatragenaria cum titulo, vel immemorabili. Rot. in *dicta Valentina Capella*, quam refert, & ſequitur Lotter. *ea quaſt.*13. *num.* 27. Daniel. *diſp.*60. *num.*44. Quinimmò eſſe impreſcriptibile jus laicorum ponendi Sedes in Eccleſia, ac in eis ſedendi firmat Fuſcus *de viſit. cap.*27. *n.*3. *lib.*1.

Atque ità ſæpè declaravit Sacra Rit. Congregat. præſertim in una *Auximana*; Referente enim Eminentiſſimo Pallotto petitionem Magiſtratus Civitatis Auximanæ circa ſedem tenendam pro Magiſtratu, quandò ſolemniter Divinis intereſt. *Sacra Congregat. Rit. reſpondit, ponendam eſſe extra Presbyterium, juxta planctam ſignandam per dictum Eminentiſſimum, die* 2. *Jul.* 1639.

Idemque ſervari debere etiam in aliis Eccleſiis, in quas occaſione ſolemnitatum, vel Proceſſionum Canonici conveniunt, & intereſt quoque Magiſtratus, ſuadet neceſſitas ipſa: Quia Magiſtratus, dum occupat Presbyterium à Cornu Epiſtolæ, Canonici qui ſunt plures numero coguntur extendere ſua ſcabella genualia extra Presbyterium inter mulieres, & reliquum populum, vel acervatim ſtare ſine commodo genuflectendi. Quod diſponunt decreta Sacræ Rit. Congregationis per quæ non in ſpecie, ſed in communi in quovis caſu ità reſpondere ſolita eſt, etiam quod aliquandò locus intra Presbyterium laicis permiſſus fuerit, & præcipuè, omiſſis aliis in una *Granatenſi* 1609.

Sacra Rit. Congregatio juxtà diſpoſitionem Cæremonialis Epiſcoporum lib. 1. cap. 13. *& inhærendo decretis alias in ſimili cauſa factis, declaravit, non licere, nec permitti debere laicis, dum Divina Officia in Eccleſia Metropolitana celebrantur, inter Canonicos, & alios in Eccleſia prabendatos, ac Miniſtros in Choro, vel Presbyterio ſtare, vel ſedere, neque licere Magiſtratibus, aut Judicibus laicis proprias Dignitatum ſedes, aut Canonicorum in Choro, aut Presbyterio occupare, etiam ſi aliquando ìd eis permiſſum fuerit. Idque tam in Archiepiſcopali Granatenſi Eccleſia, quam etiam in Proceſſionibus, & officiis, ac in aliis Eccleſiis, ad quas ire, ſeu aſſiſtere Capitulum, & Canonicos ejuſdem Eccleſia Granatenſis contigerit, ſervandum eſſe cenſuit, & declaravit die* 24. *Octob.* 1609.

Quod eſt juxtà diſpoſitionem Cæremonialis eodem *cap.* 13. à quo ſublatæ fuerunt omnes conſuetudines contrariæ.

Quo verò ad alios Prælatos nullum eſt inconveniens: Quia tanquam Prælati Eccleſiaſtici, & præcipuè, ſi ſint Epiſcopi, debent habere locum ſupra Canonicos, ut decernit idem Cæremoniale *d. cap.* 13. circa finem. Quod ſi contigerit, dictos Prælatos eſſe Diœceſanos, nec habere Dignitatem Eccleſiaſticam ampliorem, utique non præcederent, ut in eodem Cæremoniali ſubjungitur, ibi *Abbates Diæceſani benedicti habentes uſum Mithra, & baculi habebunt locum condecentem, dummodo non ſuprà, nec inter Canonicos.*

In quarum rerum confirmationem Sacra Congr. Epiſcop. ſæpius decrevit, ut dum in Choro recitantur Horæ Canonicæ, vel Miſſæ ſolemnes cantantur, nemo ex laicis ingredi in Chorum audeat, niſi ob penuriam Clericorum de licentia Superioris, qui tamen Presbyterium commune laicis facere nequeat. Ità in *Albiganenſi* 8. Novembr. 1588. in *Polycaſtrenſi* 26. Februarii 1591. in *Hydruntina* 17. Januarii 1595. in *Ulturarienſi* 23. Jun. 1598. in *Savonenſi* 12. Jan. 1604. Quod ſi Epiſcopus prohibeat, nè ullus laicus Chorum ingrediatur ad canendum ſine habitu Clericali cum ſuperpellicco, Auditor Cameræ non debet illi inhibere, quia hæc materia non admittit appellationem. Eadem Sac. Congr. in *Peruſina* 30. Julii 1613.

Cui nam competat jus porrigendi aſperſorium aqua benedicta Epiſcopis, Archiepiſcopis, Legatis accedentibus ad Eccleſias, etiam Regularium? Quid de conſuetudine immemorabili hac in re? Quidvè de conceſſione remiſſoriæ ad illam probandam? Tomo 3. Conſult. 18. Item vide de Ritibus Tom. 4. Conſult. 94. num. 6. & 7.

Dignior, ſive prima Dignitas Eccleſiæ, etiam Regularis, ad quam Epiſcopus, Archiepiſcopus, Legatus, aliique Prælati accedunt, debet illis porrigere aſperſorium. Ratio eſt, quia porrectio aſperſorii eſt actus obſequii, ac reverentiæ præſtandæ à Domino domus ad eam venientibus. Rectores autem Eccleſiarum in propriis Eccleſiis dicuntur eſſe in propria domo. *cap. duo* 23. *q.*4. Abb. *in cap. Venerabilem de elect. n.*19. cum aliis relatis per Gonzal. *ad reg.* 8. *gloſ.*6. *n.*102. Quinimmò in ea ſunt Reges, & Imperatores: Undè etiam Rex exiſtens in aliena domo debet cedere Domino, ut notat Decian. *conſ.*67. *n.*12. *&* 13. *vol.*2.

Atque ità ſervatur Romæ in Proceſſionibus Rogationum, in quibus licet Reverendiſſimi Canonici Lateranenſes ſint præſentes; attamen aſperſorium porrigitur Illuſtriſſimo D. Vicegerenti à Digniori illius Eccleſiæ, ad quam accedit. Imò etiam Summo Pontifici porrigitur ab Eminentiſſimo Domino Card. Titulari illius Eccleſiæ, ad quam dignatur accedere, & quatenus Card. Titularis non eſſet præſens, illud porrigitur ab alio Cardinali pro Titulari. Alioquin, ſi dignior in proceſſione deberet porrigere aſperſorium, ſequeretur, quod ſi eſſent præſentes Card. Legatus, & Archiepiſcopus, hic illi deberet porrigere aſperſorium, quod planè dicendum non cenſeo.

Ità etiam ſæpius expreſſè reſolvit Sacra Rituum Congreg. præſertim in una *Camerinen.* 15. *Martii* 1608.

Sac. Rit. Congr. inhærendo aliis decretis, alias hac de re emanatis, cenſuit, aſperſorium aqua benedicta porrigendum eſſe Epiſcopo à Priore Eccleſia Collegiata, dum ibi accedit Epiſcopus, non autem a prima Dignitate, vel primo Canonico Eccleſia Cathedralis.

Idem expreſſius reſolvit in una *Bononienſi* die 14. Februarii 1642. nimirum: D. Marcus Antonius Gentilis de Bononia Abbas Monaſterii B. Mariæ de Pace, Procurator Generalis totius Congregationis Canonicorum Regularium Lateranen. expoſuit, Archidiaconum Metropolitanæ Eccleſiæ Bononienſis prætendere in Eccleſia propria dictorum Canonicorum Regularium aſperſorium porrigere Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo D. Card. Legato occaſione alicujus Proceſſionis ad eorum Eccleſiam accedenti contra diſpoſitionem Cæremonialis Epiſcoporum, & decreta in his terminis per hanc Sacram Congregationem edita, ſupplicans pro bono pacis declarari quid ſervandum?

Sacra Rituum Congregatio reſpondit, aſperſorium Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo D. Card. Legato aliquam Eccleſiam occaſione publica Proceſſionis, ſeu quacumque alia de cauſa ingredienti, non ab Archidiacono, ſeu aliis de Capitulo Metropolitana porrigi debere, ſed à Digniori illius Eccleſia, ad quam Eminentiſſimus, & Reverendiſſimus Card. Legatus accedit, & ità in poſterum ſervari mandavit.

Et rurſus die 8. *Febr.* 1648. *Sacra Rit. Congregatio reſpondit, Epiſcopo Rhegienſi extra ſuam Cathedralem in aliam Eccleſiam, ſive ſæcularium, ſive Regularium ingredienti aſperſorium porrigi debere per digniorem illius, ad quam Epiſcopus accedit, & nullo modo per Dignitates, aut Canonicos Cathedralis, & ità in caſu propoſito omnino ſervari mandavit.*

Non obſtat conſuetudo, etiam immemorabilis, quia tanquam irrationabilis nunquam potuit induci, eſt enim contrà bonos mores: quia Dominus domus tenetur præſtare obſequia ad illam accedenti.

Minus obſtat, quod id non reperiatur expreſsè prohibitum in d. Cæremoniali: Nam ſatis eſt, quod ità ſemper declaraverit Sac. Rit. Congregatio, ad quam ſpectat illud interpretari; Undè eadem Sacra Congreg. die 21. Mart. 1665. in cauſa inter Archiepiſcopum, & Abbatem, ac Monachos S. Vitalis Ravennæ reſolvit, quod, accedente D. Archiepiſcopo ad præfatam Eccleſiam una cum Capitulo Metropolitano ad exercendum Pontificalia in die feſto, debeat Abbas tradere, & porrigere aſperſorium aquæ benedictæ eidem Archiepiſcopo immediatè, non autem Archidiacono, & cum fuerint pro parte dicti Capituli exhibiri articuli ad probandum ex literis remiſſorialibus antiquam conſuetudinem porrigendi per Abbatem aſperſorium primæ Dignitati, eas Sacra

Digitized by Google

Congregatio die 6. Junii 1666. denegandas eſſe cenſuit. Et quidem porrectio aſperſorii, vel eſt actus juriſdictionis, vel obſequii. Si juriſdictionis, non poteſt exerceri in Eccleſiis Regularium, quia ſunt exemptæ; Si obſequii, pertinet ad Rectorem Eccleſiarum.

Aliqua de præcedentia Parochorum in Eccleſiis Regularium occaſione Funeris. Vide de Funer. Tom. 3. Conſult. 48.

De præcedentia inter Canonicos, & Parochos in aſſociatione Funerum. Vide de Funeribus Tom. 3. Conſult. 51. & 52.

De Præeminentia Epiſcopi in aliena Diœceſi. Vide de Epiſcopis Tom. 3. Conſult. 54.

An, & quo pacto debeatur præcedentia Canonicis Presbyteris, Diaconis, Subdiaconis in Eccleſiis, præcipuè in quibus prabendæ non ſunt diſtinctæ, tam in Choro, quam in Capitulo, aliiſve ſeſſionibus, atque actibus? Tom. 3. Conſult. 55.

Diſtinctio Ordinum in materia præeminentiæ potiſſimum eſt attendenda *per l. 1. & 2. C. ut dignit. ord. ſerv. lib. 12. l. ut gradatim de mun. & honor.* Gloſ. §. *aliam inſt. de honor poſſ.* aliique multi.

Verum in hac re non egemus ſuffragio regulæ generalis, dum apertiſſimè favet Conſtitutio Greg. IX. relata *cap. ſtatuimus de major. & obed.* utpotè, quæ id in ſpecie decidit his in verbis: Statuimus, ut Presbyteri primum locum, Diaconi ſecundum, Subdiaconi tertium, & ſic de reliquis obtineant ordinatim, etiam ſi poſterius admittantur. Cujus diſpoſitionem perpendit Rota *in Romana præcedentiæ coram Sacrato inter recentiores dec. 214. num. 1. par. 4. tom. 2.* ubi firmatur, de jure præcedentiam deberi illi, qui eſt major in ordine, etiam ſi alias negans illam, eſſet antiquior in loco, & Verall. *deciſ. 357. part. 2.* ubi, quod ſi poſterior receptus ſit in ordine major, ſemper debet præcedere priori recepto, ſi ſit in ordine minor. Et ità ſervatur in Collegio Eminentiſſimorum Cardinalium. Nam Cardinales Diaconi, ſi transferantur ad titulum Presbyteralem, præcedunt aliis Presbyteris poſt eos ad Cardinalatum promotis ex Conſtitutione 48. Clem. VIII.

Quod habet locum in omnibus actibus, quibus interſunt, ut Canonici, licet ſine habitu Canonicali. Nam præfata Conſt. nullum caſum particularem determinat, atque adeò videtur indiſcriminatim intelligenda, tam de actibus, ac ſeſſionibus Capitularibus, quam extrà Capitulum, cum nimirum eadem ſubſit ratio honeſtatis, ac juſtitiæ, ratione cujus minores majoribus obſequium debent, Gloſ. *in cap. à Subdiacone v. honorem 93. di.* & in hiſce præciſis terminis eſt Gloſ. ſingularis *in d. cap. Statuimus v. ſervitia.*

Quod ipſum ſemper cenſuit Sacra Congregatio Rit. tam in Eccleſiis Cathedralibus, ac Collegiatis, in quibus præbendæ ſunt diſtinctæ, quam in Collegiatis, in quibus non ſunt diſtinctæ, ut liquet ex ſubjectis declarationibus.

In Albiganen. *Canonicos Albiganenſis Eccleſiæ, qui prius nullum Ordinem Sacrum annexum habebant ex decreto viſitationis Epiſcopi ejuſdem Civitatis ordinatos, & diſtinctos fuiſſe in Presbyteros, Diaconos, & Subdiaconos, Sac. Rit. Congreg. expoſitum fuit, ac narratum, quod nonnulli ex prædictis Canonicis in Diaconali Ordine conſtituti ſub prætextu antianitatis præcedentiam ſuper Canonicos Presbyteros prætendebant, & alii in Ordine Subdiaconali eodem prætextu Diaconis præcedere contendunt. Quibus auditis.*

Sac. Rit. Cong. ut alias ſæpe, ità etiam nunc declaravit, ordinem in omnibus, maximè autem in Eccleſia ſervandum eſſe, ut qui digniores in ordine ſunt, minus dignis præferantur. Et ideò Canonicos Presbyteros Albiganenſis Eccleſiæ Diaconis, & Diaconos Subdiaconis præferendos eſſe, etiamſi Presbyteri Canonicatum poſt Diaconos, & Diaconi poſt Subdiaconos obtinuerint, cenſuit, & declaravit die 6. Septemb. 1603.

In Lunen. Sarzanen. *Sac. Rit. Cong. juxta alias reſoluta reſpondit, ordinem Eccleſiaſticæ Hierarchiæ ſervandum eſſe, ut primum, & digniorem locum obtineant Canonici Presbyteri, ſecundum Diaconi, tertium Subdiaconi, licet Diaconi, vel Subdiaconi ante Canonicos Presbyteros ſui Canonicatus poſſeſſionem acceperint. Et ità in Cathedrali Lunen. Sarzanen. ſervari mandavit, non obſtante contraria conſuetudine, quam abuſum Sac. Congregat. declaravit die 17. Junii 1606.*

Ac pleniſſimè in Tropien. *In Eccleſia Tropienſi juxta formam Conc. Trid. præbendas fuiſſe ab Epiſcopo diſtinctas in Presbyterales, Diaconales, & Subdiaconales, Sac. Rit. Congregationi expoſitum fuit. Et quia in eadem Eccleſia vigebat, & adhuc viget conſuetudo, ut ille Canonicus tam in proceſſionibus, quam in Choro cæteris præferatur, qui prius ſui Canonicatus poſſeſſionem acceperit, qui nulla habita conſideratione ſuæ præbendæ, an ſit Presbyteralis, Diaconalis, vel Subdiaconalis, pro parte nonnullorum d. Eccleſiæ Canonicorum, qui præbendas Presbyterales obtinent, quæſitum fuit, quis præferendus ſit, & digniorem locum, tam in Choro, quam in proceſſionibus obtinere debeat?*

Sac. Rit. Cong. reſpondit, ordinem Eccleſiaſticæ Hierarchiæ ſervandum eſſe, ut primum, & digniorem locum obtineant Canonici Presbyteri, ſecundum Diaconi, tertium Subdiaconi, licet Diaconi, vel Subdiaconi ante Canonicos Presbyteros ſui Canonicatus poſſeſſionem acceperint, non obſtante quacumque conſuetudine in contrarium, quam abuſum eadem Sac. Cong. declaravit die 17. Jun. 1606.

Item in *Aſſiſien.* Fuit quæſitum, an conſuetudo, quæ in Eccleſia Aſſiſien. viget, & in qua præbendæ non ſunt diſtinctæ, quod prius admiſſus in Canonicum, etiam quod non ſit Sacerdos, præferatur poſteriori, licet Sacerdoti, ſit ſervanda?

Et Sac. Rit. Congregatio mandavit ſervari decretum alias factum die 17. Jun. 1606. pro Eccleſia Tropienſi quando non ſunt diſtinctæ præbendæ. Die 29. Januar. 1628.

Ità etiam in *Sulmonenſi.* Epiſcopus Sulmonenſis volens conſulere indemnitati Canonicorum ſuæ Cathedralis, ſupplicavit declarari quid tenendum circa præcedentiam inter Canonicos Sacerdotes, & non Sacerdotes, ſtante quod in ſua Cathedrali non ſunt diſtinctæ præbendæ, videlicet, an Canonicus prius admiſſus, etiam quod non ſit Sacerdos, præferri debeat Canonico Sacerdoti poſteà admiſſo?

Et Sac. Rit. Cong. juxtà alias reſoluta, reſpondit, Canonicum non Sacerdotem, licet prius admiſſus, cedere debere digniorem locum Sacerdoti poſteà admiſſo. Die 19. Novemb. 1633.

Neque aliter in *Sutrina* Sac. Rit. Cong. cenſuit reſpondendum Antonino Venturino Canonico Cathedralis Sutrinæ, juxtà alias reſoluta, hoc eſt, præcedentiam deberi Canonico Sacerdoti ſuprà omnes alios Canonicos non Sacerdotes, etiam quod ſint prius admiſſi, non obſtante contraria conſuetudine, quam alias Sac. Cong. abuſum eſſe declaravit die 12. Decembr. 1633.

Expreſſius in *Uritana*. Orta differentia inter duos proviſos de Canonicatu, alterum Sacerdotem, in minoribus alterum duntaxat conſtitutum, ſed cum prævenerit, tam in expeditione Bullarum, quam etiam in capienda poſſeſſione Clericus Sacerdotem, prætendens Clericus Sacerdoti præferri in præcedentia, petitum fuit definiri, cuinam ipſorum debeatur præcedentia?

Et Sac. Rit. Cong. juxtà alias reſoluta in facti contingentia in eadem Civitate Uritana, reſpondit, Canonicum Sacerdotem præferendum eſſe.

Et in *Piſaurenſi.* Julius Cæſar Cavalca Canonicus Piſaurenſis, ſupplicavit declarari, ad ipſum ſpectare præcedentiam, tanquam Sacerdotem ſuprà alios Canonicos non Sacerdotes, etiam quod hi poſſeſſionem ſuorum Canonicatuum prius acceperint.

Et Sac. Cong. reſpondit, præcedentiam hoc caſu ſpectare ad Oratorem Sacerdotem ſuprà alios, non obſtante anteriori poſſeſſione capta per non Sacerdotem.

Pariter in *Ripana.* Ubaldus Coratia de Monte Prandone Canonicus, & in Sacerdotio conſtitutus petit à Sac. Rit. Cong. an ſibi competat locus, & præcedentia ſuper alios Canonicos ejuſdem Eccleſiæ ad Ordines Sacros tamen non promotos, ſed de Canonicatu tantum anteà proviſos?

Eadem Sac. Rit. Congregat. inhærendo decretis alias factis affirmativè reſpondit die 17. Novemb. 1646.

Præclarè in *Theatina.* Cum Sac. Rit. Congreg. aliàs reſpondiſſet, præcedentiam competere Franciſco Mariæ Panzæ, uti prius recepto in Eccleſia S. Mariæ de Vaſto Theatinæ Diœceſ. & in Ordinibus Sacris conſtituto ſuprà Vincentium Nardum, qui renuens parere decreto, fuit ab Ordinario ſuſpenſus à Divinis, & cum deindè per Breve Apoſtolicum ſe ad Presbyteratus Ordinem ante Franciſcum Mariam promotum fuiſſe coram Sac. Congregatione comprobaverit, in-

ſtitit

ſtitit coram eadem, ut declararet modo præcedentiam ad ſe ſpectare, uti Sacerdotem antiquiorem, & cenſuras revocare dignaretur.

Eminentiſſimi Patres Sac. Rit. Cong. Præpoſiti, præcedentiam in Eccleſiaſticis functionibus dandam eſſe Vincentio Nardo, & revocandas eſſe cenſuras mandarunt. Die 6. April. 1647.

Urbis. Circa dubium propoſitum, an Canonicus Collegiatæ in Ordine Presbyterali conſtituto, qui tanquam à principio locum habuit ſupra Diaconos, debeat cedere locum digniorem Canonicis Diaconis prædictis, ſi poſteà ordinentur Presbyteri?

Sac. Rit. Cong. reſpond. nihil innovandum eſſe, & illum Canonicum debere præcedere, qui prius tanquam Presbyter præcedentiam habuit, licet Canonici Diaconi poſteà facti ſint Presbyteri, quia attenditur prioritas Ordinis, & non Canonicatus. Et ità declaravit die 3. Auguſti 1602.

Exquiſitè in Æſyna. *Sac. Rit. Cong. reſpondit, præbendas Diaconales, & Subdiaconales in Cathedrali Æſyna non potuiſſe in caſu propoſito immutari in Presbyterales ſine authoritate Sedis Apoſtolicæ, ac proinde ſervandas eſſe litteras hujus Sac. Congregationis uſque de anno 1625. emanatas, in quibus præſcribitur, præcedentiam dari Canonicis obtinentibus præbendas Presbyterales, licet proviſis poſt Canonicos obtinentes præbendas Diaconales, & Subdiaconales in functionibus, quæ fiunt, non ſolum cum veſtibus ſacris, ſed etiam in omnibus aliis actionibus, & functionibus, quæ fiunt cum habitu Canonicali: Et ità omninò ſervari mandavit die 11. Novemb. 1641.*

Quam præcedentiam eadem Sac. Cong. extendit etiam ad Coadjutores Canonicorum Presbyterorum 9. Maji 1644.

Omnium illuſtriſſimè in *Romana.* Expoſuerunt Canonici ſacro Presbyteratus Ordine decorati Collegiatæ Eccleſiæ S. Mariæ ad Martires de Rotunda nuncupatæ, hactenus intolerabilem irrepſiſſe abuſum, ut nulla in Eccleſiaſticis ſeſſionibus, ſtationibus, ac proceſſionibus, præterquam anterioritatis adeptæ poſſeſſionis præeminentiarum ratio habeatur inter Canonicos, qui quidem omnes pari præbenda indiſcriminatim gaudent, utpotè præbendarum diſtinctio ibi non adſit, imò tum conniventi, tum literarum Apoſtolicarum tenore hucuſque per ſimplices Clericos præbendas ipſas detineri poſſe paret indultum, quamvis aliquos Sacris Ordinibus, ac præſertim regali Sacerdotio inſignitos eſſe oporteat, nè ſolemnia inibi ſileant, quæ hujuſmodi poteſtatem exigunt, & careat ſacrificio, Ara, Sacerdote, ac Miniſtris. Sacra itaque Rit. Cong. quod à Canonicis Clericis pro tempore à die 16. Decemb. 1606. qua Sacræ ipſius Congregationis decreto proviſum fuit, nihil pro tunc innovari, quid vel minimum relevans exhibitum, ſit vel ſola conſuetudo ab ipſis Clericis tunc ſub litis initium deducta modernis noviſſimè deducenda obveniat, Sacrorum Canonum diſpoſitioni inhærendo declaravit, inter pares præbendas obtinentes hierarchicum Eccleſiæ ordinem inconcuſsè ſervandum forè, nullatenus attenta anterioritate poſſeſſionis adeptæ, niſi inter æquales Ordine, neque tamen conſuetudinem illam abrogans, quæ alicubi laudabiliter inductum reperitur. Etenim ipſa præbendati ad ſuſceptionem Sacrorum Ordinum nedum alliciuntur, ſed ſuaviter impelluntur, ut qui primò ordinatus gradum Ordinis ſemel aſcenderit, antiquiori præbendato pari Ordine poſtmodum inſignito, ne ſtallo pellatur, imò jus prælationis ſemel adeptum nunquam amittat. Itaque Presbyteros Diaconis, Diaconos Subdiaconis, Subdiaconos Clericis præferendos eſſe, tametſi præbendæ Sacrum Ordinem non deſiderent, prout in Collegiata prædicta ſervari mandavit, quavis etiam immemorabili conſuetudine non obſtante, quam abuſum vocat die 29. Mart. 1659. Undè adverto, quod licet anno 1606. fuerit hæc cauſa in eadem Sac. Cong. propoſita, nihil tamen fuit reſolutum, ſed tantum dictum, pro nunc nihil eſſe innovandum, quam deindè d. die 29. Maji 1656. reſolvit. Idem judico de proviſione Viſitationis Apoſtolicæ pro Eccleſia S. Hieronymi Illyricorum.

In Canonicis verò ejuſdem Ordinis attenditur tempus, quo fuerunt proviſi de Canonicatu, non autem ſuſceptorum Ordinum Sac. Cong. Epiſc. & Regul. in *Alerien.* 8. Auguſti 1601. Undè Cardinales Diaconi ſi transferantur ad titulum Presbyteratus præcedunt aliis Presbyteris poſt eos ad Cardinalatum promotis Clem. VIII. *Conſt.* 48.

Et inter Canonicos ejuſdem Eccleſiæ tam Cathedralis, quam Collegiatæ ratione Doctoratus nulla datur præcedentia, ſed totum ratione Dignitatis, Ordinis, vel antiquitatis, ut ſæpius à Sac. Cong. deciſum refert Barb. *de Canon. cap.* 18. *n.* 5.

Multò magis Canonici Cathedralis Eccleſiæ, licet non ſint Doctores, in Congregationibus, & ubique præferendi ſunt Presbyteris non Canonicis, licet ſint Doctores Sac. Rit. Cong. in *Bituntina* 9. Januar. 1608. Idem quoque ſtante conſuetudine dicendum videtur de Canonicis Collegiatarum reſpectu aliorum Presbyterorum, niſi adeſſet conſuetudo in contrarium. Sac. Cong. Epiſc. in *Minerbinen.* 26. April. 1600.

Ex quibus correctum manet decretum Sac. Cong. Conc. in *Pharenſi* 21. Decembr. 1570. in quo habebatur, quod Epiſcopus auctoritate decreti Conc. Trid. *ſeſs.* 25. *cap.* 19. immutare non debeat conſuetudinem immemorabilem contra *d. cap. Statuimus de major. & obed.* ut Canonicis Diaconi, & Subdiaconi præferantur Canonicis Presbyteris, ſed in hoc ſervetur ſententia Sac. Congr. Epiſc. qualis eſt.

Epiſcopo Rhegienſi. *Queſti Illuſtriſſimi Signori preſo il parere della Congregatione del Concilio hanno riſoluto, che quanto all'aſſignatione degl'Ordini Sacri, che ſi deue fare alle prebende di coteſta Chieſa, ſecondo la forma del Concilio, intendendo il conſeglio de Canonici il quale però non è obligato di ſeguire, e ſe per manco trauaglio V. S. aſſegnaſſe l'ordine Presbiterale à quelle prebende, che ora ſono poſſedute da Canonici Sacerdoti, queſto ſarà conforme al parere della Congregatione, mà pure è nelle Sacerdotali, e negl'Ordini Sacri V. S. facci ſecondo giudicarà maggior ſeruitio di Dio. Quanto alla precedenza de Canonici, ancorche il* cap. ſtatuimus de major. & obed. *voglia, che ſ'attenda la prerogatiua degl'Ordini Sacri, come ſi fà anche nel noſtro Collegio de' Cardinali, nuttavia ſe la conſuetudine è in contrario, ſecondo l'opinione de' Dottori, queſta vale. Ma per trouar temperamento buono ſi è penſato, come ſi è fatto ancora altroue, per ridurre le coſe à termine conueniente, che ſarebbe bene, che V. S. faceſſe un decreto, ſenza pregiuditio de' Canonici viuenti, che per l'auuenire ſ'attenda da quelli, che entreranno, la prerogatiua degl' Ordini, che haueranno, conforme à Sac. Canoni. Il Matutino non è bene dirlo la ſera, ſe non in certi pochi giorni particolari, come ſi fà ordinariamente in tutte le Chieſe. E però volendo V. S. in queſto dar ſodisfattione à coteſti Canonici, potrà permettere, che lo dichino la mattina ſubito leuato il Sole. Die 12. Maji* 1581.

Prædicta verò non procedunt, quandò cætera non ſunt paria; Undè Prælati ſubditis, Dignitates Canonicis præferuntur, licet poſterius ordinati, vel recepti. Hinc Sac. Rot. indecorum, & indecens eſſe cenſuit, quod Canonici Portionarii Celebrantibus inſerviant pro Diacono, & Subdiacono, quia major non debet ſervire minori apud Farinac. *p.* 1. *deciſ.* 416. Et ſi portiones ſint Dignitatibus perpetuò unitæ, Dignitates non tenentur ad ſervitia portionum, ſecus ſi ad vitam, niſi adſit ſententia per Sedem Apoſtolicam confirmata ex Sac. Cong. Conc.

Canonici quoque Eccleſiarum Collegiatarum non Inſignium, licet ſint poſteriores in erectione, & creati abſque ullius præjudicio. Eò enim ipſo, quod Eccleſia eſt effecta inſignis gaudeat privilegiis Eccleſiarum Inſignium ex Sac. Congregatione relata per Barboſ. *in collect. ad cap. Ex tranſmiſſa* 133. *de verb. ſignif. num.* 2. *in fin.* Cæteris verò paribus, attenditur tempus erectionis, Sac. Congr. Epiſcoporum in *Nolana* 29. Maji 1601.

Quare, ſi Canonici non obtinuerint ſuum locum in proceſſionibus, aliiſque actibus, non incurrerint pœnas contrà non accedentes inflictas. Ità reſcripſit Sac. Cong. Epiſc. in *Pharenſi* die 28. April. 1574. cujus hæc ſunt verba:

Queſti Signori, i quali hanno veduto il Proceſſo, e gl'Atti fatti dalla Corte di V. S. contro Monſ. Brumanto per la inobedienza, e contumacia, che ſi pretende contro di lui, non eſſendo venuto alla proceſſione intimatali per parte di V. S. ſono di parere, che non ſi ſia potuto giuſtamente moleſtare, eſſendo le cauſe, che egli allegava dell'impedimento del predicare il giorno ſeguente, e di non haverli determinato luogo conveniente al ſuo grado, legitime, e raggionevoli, di non poter eſſer aſtretto ad intervenire alla detta proceſſione. E però hanno riſoluto, che V. S. debba rivocare, & annullare quanto hà fatto contro di lui: E per levar ſimili diſſordini, venendo occaſione d'atti publici, ne' quali detto Monſignore habbia ad intervenire, portando egli la perſona di Protonotario, e diſgiuntamente dal Protonotario, luogo di Prepoſto, hanno ſimilmente riſoluto, che come à Protonotario in ogni luogo gli dii luogo appreſſo di ſe, e comparendo poi come à Prepoſto col ſuo Clero, gli dii quel luogo, che ſi conviene alla Dignità, e Chieſa ſua diſtinto dagl' altri, mettendoſi egli in capo del ſuo Clero.

Digitized by Google

An, & quatenus Vicarius generalis Epiſcopi præcedere debeat Canonicis, & Dignitatibus Cathedralis? Tom.3. Conſult.64.

Dicendum eſt, Vicario Generali Epiſcopi deberi præcedentiam in omnibus actibus, ac locum eminentiorem ſupra quibuſvis Dignitatibus, & Canonicis. Eſt communis ſententia, quam præ ceteris ſequuntur Jaſ. *in l.de quibus num.69. ff. de leg.* Felin. *in rub. de major. & obed. num.*10. Abb.*conſ.*21. *par.*1.*per tot.* ac alii innumeri, & firmavit Rota coram Seraph. *deciſ.*369.*n.*10.*par.*4. Nam Vicarius licet non eſſet Prælatus; eſt tamen Superior, etiam in præſentia Epiſcopi, licet non exerceat juriſdictionem exercendam, habet gradum, titulum, atque adeò præcedentiam reſpectu cæterorum.

Quinimmò Vicarium eſſe Prælatum, conſtat ex eo, quod exerceat totam illam juriſdictionem, quam habet ipſe Epiſcopus, hæc autem juriſdictio conſtituit prælatiam. Et proindè cenſetur conſtitutus à lege per regul. *l.*2. *verſ.omnia enim C. de veter. jur. enucl.* & notat Garz. *par.*1. *de benefic. cap. & num.*25. plura adducens, & accipit juriſdictionem à lege, ut notat Gloſ. *in cap. Romana v. generaliter de appell. in* 6. Gemin. *in cap. fin. de offic. Vic. in* 6. *ac alii.*

Imò ejus juriſdictio eſt ordinaria. Quia eſt Vicarius generalis, cum in omnibus gerat vices ſui Epiſcopi. Gloſ. *in l.fin. v. Rectorum C. de offic. ejus, qui Vic. & in cap.*2. *v. officialem de offic. Vic. in* 6. & innumeri apud Sanch. *lib.*3. *de Matrim. diſp.* 29.*num.*3.

Cum igitur Vicarius ſit Superior, & Canonici; ac Dignitates ei ſubditæ, utaturque auctoritate, & poteſtate Epiſcopi, undè omnes illi, qui ſubduntur Epiſcopo, ſubduntur etiam Vicario; Canonici autem, & Dignitates ſubduntur Epiſcopo, ſequitur, quod illi debeatur præcedentia. Eſſet enim irrationabile, ſi ſubditus præcederet Superiorem.

Et hanc ſententiam amplexa eſt Sac. Rit. Congr. quæ ſæpius cenſuit, quod Vicarius Generalis Epiſcopi in Choro, in Eccleſia, & ubique præcedat omnibus Canonicis, & Dignitatibus, etiam primæ poſt Pontificalem, ſive Archidiaconus, ſive quomodocumque vocetur, ut in una *Montis regalis* 20. Auguſti 1586. in una *Fanen.* 3. Octob. 1586. Nempè de præcedentia, & loco Vicarii Epiſcopi illud obſervetur, ut in Choro, & extra Chorum Vicarius Epiſcopi præcedat Dignitates, & Canonicos omnes publicè, privatimque uti eorum Superior; ita tamen, ut certum, & immutabilem nullius locum occupet. Idem cenſuit in *Leſinen.* 3. Octobr. ejuſdem anni, & in una *Vicentina* 16. Maji 1604. & in *Meliten.* 13. Julii 1619. Ac etiam illis Dignitatibus, & Canonicis, qui habitu Prothonotarii incedunt, eadem Sac. Cong. in *Brunduſina* 16. Juli 1605. Ac qui in habitu Canonicali, etiam ſi Rochetto, & Cappa utuntur, ſtantibus, aut ſedentibus, eadem Sac. Congreg. in *Nelana*, & *Lauretana* 25. Martii 1610. Et hoc etiam non obſtante conſuetudine, aliiſque in contrarium, eadem Sac. Cong. in *Andrien.* 7. Auguſti 1610. & in *Ferrarien.* 20. Decemb. 1614. Et præſertim in Synodo, in qua indiſtinctè debet habere locum antè Canonicos, & Dignitates, etiam Eccleſiæ Cathedralis. Sac. Cong. Conc. 19. Septemb. 1637.

Idque etiam Epiſcopo præſente, maximè ſi talem illi locum aſſignavit. Eadem Sac.Cong. in *Egitanien.* 20.Decemb. 1601. & in *Sutrina* 1. Octob. 1616. & in *Uritana* 5. Aprilis 1620. & in *Gallipolen.* 21. Decembr. 1613. ac alibi; Undè Vicario debent dari Candelæ, Palmæ, & thus ante Canonicos, & Dignitates, exceptis iis, qui cum paramentis aſſiſtunt, nempè pluvialibus, & aliis Sacris indumentis. Sac. Rit. Cong. in *Biſinian.* 16. Maji 1610. & in *Egitanien.* 3. Auguſti 1602. in hæc verba:

Circà locum Vicario Generali dandum, dum ab Epiſcopo pro negotiis urgentibus tractandis ad Capitulum deſtinatur, cum locus certus pro Vicario in Capitulo hactenus non ſit determinatus, licet in proceſſionibus Capitulum præcedere ſoleat, Sac. Cong. reſpondit Vicario Generali convenire locum ſupra omnes Canonicos, tam in Congregationib. Capitularibus, & Seſſionibus, quam in proceſſionibus, dummodo Canonici Sacris veſtibus parati non incedant.

Idem in una *Civitatis Penna* die 12. Aprilis 1603. fuit alias declaratum à Sac. Rit. Congr. ut Vicarius Generalis præcedere debeat omnes Dignitates, & Canonicos dummodò non ſint parati Sacris paramentis, & dummodò Vicarius non ſit ex numero Dignitatum, vel Canonicorum ejuſdem Eccleſiæ, & velit tanquam Dignitas, vel Canonicus in Choro aſſiſtere, diſtributiones quotidianas lucrandi cauſa: Quia tunc ſedere debet in Stallo, ſeu loco ſuæ Dignitatis, vel Canonicatus. In reliquis omnibus Vicarium Generalem præcedere debere Sac. Rit. Cong. cenſuit. Et idem ſervandum eſſe cum Vicarius Generalis Civitatis Pennæ, quem eſſe Archipresbyterum, & ſecundam Dignitatem aſſerunt, declaravit die 12. April. 1603.

Et in *Reatina* Vicarius Generalis ſupplicavit deberi ſibi præcedentiam in proceſſionibus ſupra Dignitates, & Canonicos, tam præſente, quam abſente Epiſcopo.

Et Sac. Rit. Cong. reſpondit, ſemper; & ubique deberi præcedentiam Vicario Generali ſupra Dignitates, & Canonicos, tam præſente, quam abſente Epiſcopo, dummodo Vicarius incedat cum ſuo habito Vicariali, nempè cum Subtana, & Mantello, & dummodò Dignitates, & Canonici non ſint Sacris veſtibus induti. Die 11. *Maji* 1641.

Et in Civitatis Plebis Sac. Rit. Cong. juxtà antiqua decreta reſpondit, Epiſcopo Civitatis Plebis, quod ſi ejus Vicarius incedit in habitu Vicariali, præcedere debet omnes Dignitates, & Canonicos, quantumvis Prothonotarii, ſi verè aſſiſtat Canonicus, debet ſedere in loco ſuæ receptionis die 26. *Aug.*1645.

Idem in una *Lauretana*, Vicarium Eccleſiæ Lauretanæ ſimplicem Clericum in habito ordinario Clericali cum Pileo nigro in Choro, & proceſſionibus, etiam quandò Canonici ſunt parati, præcedentiam prætendere ſupra omnes Dignitates, & Canonicos, & inter illos in eodem habitu in digniori loco, præter debitum ritum Cœremoniarum incedere velle Sac. Rit. Congregationi expoſitum fuit:

Quæ quidem Sac. Cong. ut alias in ſimilibus, ità etiam nunc in Lauretana Eccleſia ſervandum eſſe cenſuit, & declaravit, ut ſcilicet Vicarius ſupra Dignitates, & Canonicos paratos nullam habeat præcedentiam, ſed tantum aliis præcedat, quandò ſunt in habitu Canonicali ordinario, & ſine paramentis. Quare ad ſcandala, & indecentia removenda, eadem Sac. Rit. Cong. mandavit, ut Vicarius prædictus cum Canonicis paratis non incedat, & quod hujuſmodi decretum in Lauretana Eccleſia publicetur, & Choro affigatur, ac inviolabiliter ſervetur, præcepit, & ordinavit die 6. *Septemb.*1603.

Hoc ipſum in una *Tyburtina* Canonici Civitatis Tyburtinæ petierunt declarari. An Vicarius Generalis debeat illis præcedere, dum ipſi Canonici in Veſperis, vel in Miſſis ſolemnibus ab Epiſcopo celebratis Sacris paramentis induti aſſiſtunt, & Epiſcopum aſſociant, & cum eo in Choro ſedent?

Sac. Rit. Cong. inhærendo decretis alias in ſimili cauſa factis reſpondit, præcedentiam dandam eſſe Canonicis paratis, Nec convenire, ut Vicarius Canonicis paratis præcedat. Et ità declaravit die 6. *Martii* 1610.

Et in una *Caſtellaneten.* die 25. Septembris 1621. Sac. Rit. Cong. inhærendo decretis alias in ſimilibus factis, cenſuit, præcedentiam competere Dignitatibus, & Canonicis paratis ſupra Vicarium Generalem, neque allegatam conſuetudinem, imò verius abuſum ſuffragari. Et declaravit ſæpius Sac. Cong. Epiſc. quod abſente Epiſcopo, ſubintret prima Dignitas, & cæteri per ordinem, nec Vicarius poteſt Miſſas ſolemnes cantare, Sanctiſſimum Sacramentum, aut Sacras Reliquias paratus deferre, nec aliis Eccleſiaſticis functionibus ſe immiſcere, ſed tantum præeſſe, ut omnia ſuo ordine fiant. Ita in una *Turritana* 14. April. 1592. in *Biſinianen.* 16. Maji 1600. in *Spoletana* 22. Decemb. 1611. & in *Hortenen.* 19. Septemb. 1627.

Id enim non decet, etiamſi Vicarius ſit Prothonotarius, & Rocchetto, & Mantelletto utatur, eadem Sac. Cong. in d. *Caſtellanetenſi* modò relata.

Debetque præcedere etiam Gubernatori Civitatis, ſi eſt laicus. Eadem Sac. Cong. in Civitatis Caſtelli 2. Apr. 1591. Item omnibus Poteſtatibus, & Commiſſariis, ſive Judicibus temporalibus in ſua Diœceſi exiſtentibus. Eadem Sac. Cong. in *Nucerina* 15. Maji 1610. & in *Forolivien.* 24. Novemb. 1668. Ac Commiſſariis ubique ac in omni loco, tam præſente, quam abſente Epiſcopo. Eadem Sac.Cong. in *Ravennaten.* 28. April. 1607. non obſtante conſuetudine, dummodò non ſit de gremio Capituli, nec incedat in habitu Canonicali. Eadem Sac. Cong. in *Ripana* 28. Maji 1616. & 19. Jan. 1619. & in *Tarracinen.* 19. Aug. 1617. Verum in hac re extat decretum Sac. Rit Congregationis, quæ cenſuit, quod Gubernatores Civitatum, & Provinciarum circa eorum præcedentiam cum Vicariis Epiſcoporũ, ut ſi fuerint Præſides Provinciarum, uti Bononiæ, Marchiæ Anconitanæ, Umbriæ, & ſimilium thurificentur, & habeant pacem immediatè poſt Epiſcopum, & ante Vicarium, etiam Epiſcopo abſente, Ac Gubernatores Civitatum minorum, præſente Epiſcopo, immediatè poſt ipſum, eo verò abſente, ſi fuerint Epiſcopi ante Vicarium propter dignitatem Epiſcopalem, ſi verò non, poſt

Digitized by Google

poſt Vicarium immediatè ante Dignitates, & Canonicos, ita ut Dignitas Eccleſiaſtica ſemper ſæculari præferatur. Et ſecundum hanc reſolutionem Sac.Cong. Epiſc. mandavit obſervandam fore ubicumque de hoc controverteretur, die 10. Jun. 1592.

Non debet tamen incedere in habitu ſuo ordinario inter Canonicos paratos. Eadem Sacra Congregatio in *Camerinen.* 14. Jun. 1608. & in *Caſalen.* 5. Julii 1614. Et præſente Epiſcopo in die Purificationis non debet accipere Candelam ante Canonicum, vel Dignitatem, quæ Epiſcopo miniſtravit. Eadem Sac. Cong. in *Lucerina* 14. Maji 1608. Nec poteſt Sedem arbitrio ſuo parare, ſed debet ſedere in ſede ſolita Vicario aſſignata. Eadem Sac. Cong. in *Neritonen.* 5. Maji 1606. Sed ejus locus debet eſſe ſecundum conſuetudinem Eccleſiæ, quæ non eſt mutanda. Eadem Sac. Cong. in *Alexandrina* 15. Maji 1608. Nec ei licet occupare locum Epiſcopi abſentis, nec parare ſibi ſedem cum tapete, & pulvinari, ſed idem debet eſſe ejus locus, abſente Epiſcopo, quam illo præſente habere conſuevit. Eadem Sac. Congr. in *Brunduſina* 16. Jul. 1605. & in *Biſintianen.* 16. Maji 1600. Debet tamen in Choro, ſi non ſit Canonicus, in digniori ſede, vel loco ſedere, non tamen in Sollo Epiſcopali Sac. Congreg. Epiſcoporum, in *Caetana* 22. Januar. 1596. Quod ſi dignior ſedes eſſet occupata, Dignitas, & Canonici deſcendere debent inferius uno gradu. Eadem Sac. Congr. Epiſc. 28. Aug. 1589. & in *Licien.* 14. Auguſti 1590. ac in *Melphitana* 28. Auguſti 1589. per hæc verba:

Che il Vicario, etiam Apoſtolico, non dee occupare la Sedia Epiſcopale nel Choro, nè altro luogo della Chieſa, non ſe gli dee dare l'incenſo, ſe non due volte al più, non ſe gli dee dar à baciar il Vangelo, non ſe gli dee far accompagnar dal Palazzo alla Chieſa, nè dalla Chieſa à quello.

Quod etiam dixit in *Tropien.* Menſe Julio 1581. nempè:

Che il Vicario, etiam che foſſe Apoſtolico, non ſi dee far accompagnare, quando và alla Chieſa da alcuno in nome del Capitolo, nè etiam dal Capitolo ſteſſo.

Si autem non eſt Prælatus, licet abſente Epiſcopo cum ſuo habitu ordinario, cum ſubtana, & mantello nigro ſedeat in Choro primo loco ſupra Canonicos, thurificandus eſt duplici, non autem triplici ductu thuribuli. Eadem Sac. Congr. in *Nepeſina* 14. Januar. 1617. Qui neque Vicarius Apoſtolicus thurificandus eſt triplici ductu in principio Miſſæ poſt Evangelium, & in Offertorio, ſed in Offertorio tantum abſente quidem Epiſcopo ter, præſente verò his ducto thuribulo, neque ei deferri debet Evangelii liber oſculandus: Quia hæc ſunt Epiſcopi privilegia. Sac. Cong. Epiſc. 28. Auguſti 1589. & in *Cajetana* 14. Januar. 1595. Nec præcedit quandò adeſt aliqua Dignitas, vel aliquis Canonicus Epiſcopus; nam tali aſſignatur locus ſuper omnes Canonicos, & Dignitates.

Atque hæc locum habent tantummodò in Vicario Generali Epiſcopi, non autem in Vicario Generali Capituli, ſede vacante; Nam illi competit præcedentia ſuper omnes Canonicos, & Dignitates; excepta prima poſt Pontificalem, ut cenſuit eadem Sac. Congreg. in una *Aſſiſien.* Menſe Auguſto 1630. quia cum habeat auctoritatem, & juriſdictionem à Capitulo, eſt inferior Capitulo, atque adeò non debet præcedere primam Dignitatem, in qua repræſentatur Capitulum. Neque locum habent in Vicario foraneo, qui præcedentiam ſuper alios Presbyteros non habet ex eo ſolo, quod eſt Vicarius foraneus, niſi contrarium habetur de conſuetudine, Undè ſuper hoc innovatio fieri non debet, præſertim ſede vacante, ut reſolvit Sac. Cong. Epiſc. in *Uritana* 9. Januar. 1587. in *Nolana* 15. Septemb. 1600. & 16. Maji ejuſdem, & in *Tranen.* 7. April. 1601. & ſæpè alibi.

In omnem autem eventum per modum proviſionis ſolet mandari Vicario generali, nè interſit proceſſionibus, idque ad evitanda ſcandala.

Sex dubia circà aliquas cæremonias inter Archiepiſcopum, Vicarium, Archidiaconum, Canonicos, & Magiſtratus ſæculares quoad præcedentiam. Vide de Ritibus Tom. 3. Conſult. 65.

An Canonicis Eccleſiæ Collegiatæ liceat concedere locum in Presbyterio Magiſtratui laico nullam juriſdictionem in Civitate, vel Oppido, vel patronatum in Eccleſia habente, &c.? Tom. 4. Conſult. 16.

NEgativè. Non obſtat ſi opponeretur de jurepatronatus: Quia cum omnes Eccleſiæ præſumantur conſtitutæ ex oblationibus Parochianorum, & in hoc caſu non doceatur de jurepatronatus, ut fuit deciſum in hac eadem cauſa coram R. P. D. meo Decano 9. Martii 1594. hoc Panniparitorea prætendere non poſſunt.

At vide, quæ de hac re fusè dicuntur hoc eodem *tract.* *Tom. 1. Conſult 7. Tom. 3. Conſult. 3. ac de Eccleſiis Tom. 7. Conſult. 55. & 48. Tom. 8. Conſult. 54. & Tom. 9. Conſult. 147.*

An Fratres novi Conventus Reformatorum S. Franciſci accedentes ad proceſſiones publicas, aut privatas, ſeparatim à Fratribus antiqui Conventus Sancti Franciſci de Obſervantia, & ſub propria Cruce reſpectu Conventuum aliorum Ordinum, debeant incedere in loco, juxtà antiquitatem Conventus Fratrum de Obſervantia? Tom. 4. Conſult. 19.

CEnſeo reſpondendum, quod debeant incedere juxtà antiquitatem proprii Conventus: Quia cum adſit diverſitas Conventus, & incedendo ſub propria Cruce conſtituant etiam proprium Corpus diverſum à Corpore alterius antiqui Conventus Fratrum de Obſervantia, habet locum Conſtitutio hac ſuper re edita à Greg. XIII. inter ejus Conſtitutiones 86. §. 3. ut quandocumque non probetur, aut non conſtet de quaſi poſſeſſione præcedentiæ inter Fratres Mendicantes, ii præcedant, qui ſunt antiquiores in loco controverſiæ. Pro cujus executione emanarunt litteræ Sacrarum Congreg. Rit. Epiſc. & Regul. & Conc. Trid. confirmatæ ab Urb. VIII. in ejus Brevi, quod alibi adduxi.

Decreta quorum memini ſunt hujuſmodi:

In Coſentina. *Cum in Oppido Terra Montiſalti orta fuerit differentia præcedentiæ inter Fratres Ordinis Minoris Sancti Franciſci de Paula, qui ab annis hinc circiter 90. Monaſterium in dicta Terra fundaverunt, & Fratres Ordinis Carmelitarum, quia novem annis citra Monaſterium in eadem Terra habuerunt. Sac. Rit. Congr. ut alias, ità nunc, juxtà mentem SS. D. N. Papæ declaravit in hoc caſu ſervandam eſſe Bullam Greg. XIII. in qua cavetur, quod illa Religio aliis præcedat, quæ prius in Civitate, ſeu loco, ubi accidit, fundavit, & habuit Monaſterium. Et ità juxtà dictæ Bullæ tenorem ſervandum eſſe in dicta Terra Montis alti inter Fratres Minimos Sancti Franciſci de Paula, & Fratres Carmelitas cenſuit, ac declaravit die 1. Martii 1614.*

In Catanenſi. *Petente Epiſcopo Catanenſi ſibi præſcribi modum tenendi in controverſiis ſuper præcedentia, quæ ſæpè in ea Civitate, & Diœceſi oriuntur inter Fratres Conventuales Sancti Franciſci, & Fratres Reformatos ejuſdem Ordinis, Sac. Rit. Congreg. reſpondit, ſervandam eſſe Bullam Greg. XIII. quæ incipit* Expoſcit, *prout illam in propoſito caſu ſervari mandavit die 17. Novemb. 1640.*

In Oriolenſi. *Orta controverſia circa præcedentiam in Proceſſionibus ex Fratribus Auguſtinianis ex una, & Regulares recollectos Sancti Franciſci de Obſervantia ejuſdem Civitatis Partibus ex altera Sac. Rit. Cong. citatis ſæpius, & auditis utriuſque partibus Procuratoribus, utraque parte informante, cenſuit ad relationem Eminentiſſimi Card. Veroſpii, præcedentiam, & digniorem locum in proceſſionibus, tam publicis, quam privatis competere, & deberi Auguſtinianis ſupra Franciſcanos recollectos, & diſcalceatos, juxta diſpoſitionem Bullæ Greg. XIII. quæ incipit* Expoſcit, *& hoc ſive dicti recollecti, & diſcalceati in prædictis proceſſionibus incedant conjunctim, ſive diviſim. Et ità in poſterum inter dictas partes in Civitate Oriolenſi obſervari mandavit. Quibus propterea in præmiſſis perpetuum ſilentium impoſuit* die 16. April. 1636. *Quod fuit confirmatum Brevi Apoſtolico.*

Idem quoque reſolvendum eſt inter Fratres Minores Obſervantiæ Sancti Franciſci, & eoſdem Fratres Reformatos ejuſdem Ordinis, ut cenſuit eadem Sacr. Congreg. Rit. in *Lucerina* his verbis:

Quoad præcedentiam inter Fratres Minores Obſervantiæ ex una, & Reformatos partibus ex alia, & ambos Ordines Sancti Franciſci in Civitate Luceriæ Sac. Rit. Congreg. audita quoque relatione Epiſcopi, declaravit ſervandum eſſe decretum ejuſdem Sacræ Congregationis ſub die 8. Junii 1658. ſcilicet, præcedentiam deberi Fratribus Minoribus Obſervantiæ, uti antiquioribus in loco. Hac die 24. Auguſti 1666.

In Lucerina, *Fratres Min. Obſervantiæ S. Franciſci Civ-*

ratis Lucerinæ, qui ceſſo Fratribus Reformatis antiquiori Conventu S. Salvatoris, in alterum recentioris erectionis ſub nomine Pietatis ſe receperunt, iis præcedentiam controverti à dictis Reformatis expoſuerunt, ex quo is antiquior Conventus fuerit aſſignatus. At Eminentiſſimi Patres Sac. Rit. Congregationis prælationem non ab antiquitate erectionis Conventus, ſed ab incolatu familiæ, ejuſque Ordinis deſumendam eſſe, juxtà diſpoſitionem ſan. mem. Greg. XIII. declararunt. Et proptereà Fratribus Minoribus Obſervantiæ, uti antiquioribus in loco controverſia præcedentiam ſuper Reformatos Luceriæ deberi decreverant die 8. Iunii 1658.

Porrò prælatio non deſumitur ab antiquitate erectionis Conventus, neque ab habitatione Conventus magis antiqui, ſed ab incolatu familiæ, in quo Regulares antiquiores ſunt, ut diſponitur tam in dicta Conſt. Greg. quam etiam in jure communi, mandante antiquiori in loco digniorem quoque locum tribuendum eſſe, *Cap. Statuimus*, ubi Gloſ. *v. Novi d.61. l.1. conſult. lib.12. l. fin. C. Tyron. eodem lib. Tob. non conſ.71. num.* 35. Rot. *deciſ.* 718. *num.* 1. *part.* 4. *diverſ. & in Oppiden. proceſſionum* 18. *Maji* 1646. coram Veroſpio, ac alibi. Quæ prioritas debet attendi in hac materia, quamvis eſſet unius diei, horæ, puncti, momenti, Ricc. *reſol.* 103. *num.* 1. & Peyrin. *in addit. ad Conſt. Sixti IV. cap.* 2. *n.*27. *in fin.* Et in hac ſpecie fuit etiam reſolutum à Sac. Rit. Cong. in *Militenſi* 25. Septemb. 1637. hunc in modum.

Il Guardiano, e Frati Oſſeruanti del Conuento di S. Maria delle Gratie nella Terra di cinque frondi Diæceſe di Mileto hanno fatto intendere, qualmente ſaranno da 150. anni, che la Religione fondò in d. Terra un Conuento diſtante un miglio ſotto l'inuocatione di S. Filippo, e poi dentro la Terra un Oſpitio con la Chieſa ſotto il titolo di S. Maria delle Gratie, & auvenne, che i Reformati ſi pigliorno il d. Conuento di S. Filippo, e gl'Oratori ſi ritirorno nel ſudetto di S. Maria delle Gratie. E gl'anni addietro ſotto preteſto di precedenza, la quale dal Veſcouo di Mileto fù deciſa à fauor degl'Oratori, mà fù riuocata doppo dal Veſcouo di Catanzaro. Hoggi ſi ricorre all'Eminenze Voſtre, e ſi ſupplica vogliano riſoluere à chi ſpetta la precedenza. Sac. Rit. Congr. ad relationem Eminentiſsimi Card. Sacchetti cenſuit in caſu propoſito, præcedentiam competere Fratribus Minoribus de Obſeruantia ſuprà Fratres Reformatos ejuſdem Ordinis. Die 25. Septemb. 1635.

Quibus addo aliud decretum emanatum ſub die 7. Auguſt. 1655. referente Eminentiſſimo Card. Azolino, in quo declaratum fuit, Fratribus Obſervantibus Cataniæ, uti antiquioribus in loco præcedentiam ſupra Reformatos deberi, idque ad limites Conſt. Greg. XIII. ſæpius relatæ.

An Epiſcopus in proceſſionibus poſſit incedere ſolus, quandò cum Cappa, & pileo Sacerdotali incedit, vel incedere debeat medius inter Dignitates? Vide de Proceſſion. Tomo 4. Conſult. 23.

Quibus competat delatio Sacrorum Corporum in proceſſione, an Cathedrali, an Collegiatæ, ut in caſu poſito? Vide de Proceſſion. Tom 4. Conſul. 24.

An Regulares poſſint unquam in ſupplicationibus, ſive proceſſionibus, ac aliis actibus præcedere Clero ſæculari? Et quid in Eccleſiis ipſorum Regularium? Quidve in caſu, quo Regulares ſint ſuperiores Cleri Sæcularis? Tom. 4. Conſult. 26.

NOn poſſunt, neque vigore tranſactionis, ſive concordiæ, neque virtute conſuetudinis abolenduſque eſt hujuſmodi abuſus, prout aboleri mandavit Sac. Rit. Cong. in *Oppidenſi* anno 1644. Idque etiam in Eccleſiis eorundem Regularium, & tam in proceſſionibus, quam in funeribus ducendis, aliiſque ſimilibus, ut pluribus reſolutionibus Sac. Congregat. firmat Novar. *in Lucerina Regul. v. præcedentia n.4. &* 5. Atque ità etiam judicavit Rota 18. Maji 1640. in citata *Oppidenſi proceſsionum* coram Veroſpio; Nempè Regulares debere anteire in Proceſſionibus, & locum ultimum toti Clero ſæculari ſervare, non obſtante quacumque conſuetudine, conventione, & præſcriptione ad formam Bullæ Clem. VIII. Cæremonialis confirmatoriæ emanatæ anno 1610. ſub his verbis §.6. *Non obſtantibus præmiſsis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac etiam provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus nec non quarumvis Eccleſiarum, etiam juramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.*

Ex quibus irritatur quælibet conſuetudo, & concordia, ut ex aliis luculenter deductis in d. deciſione, & declaravit eadem Sac. Rit. Cong. in Regnis Caſtellæ, & Legionis, tenoris ſequentis.

Pro parte Eccleſiarum, Presbyterorum, ſeu Clericorum Regni Caſtellæ, & Legionis in Hiſpania Sac. Rit. Congregationi expoſitum fuit, quod licet in libro Cæremoniali Epiſcoporum ſtatutum ſit, ut in generalibus proceſſionibus Fratres, ſeu Monachi, vel Ordines Regulares antecedant, & Presbyteri, ſeu Clerici ſæculares, quem Ordinem S. Petri vocant, ſubſequatur, & ultimum locum obtineant, nec mixtim cum Regularibus incedant, prout per abuſum antea faciebant, itaque per Brevem Apoſtolicum à Clem. VIII. etiam declaratum, & confirmatum fuit, eadem Sac. Cong. facto de prædictis omnibus verbo cum Sanctiſſimo D. N. Papa, & de ejus expreſſo ordine, & mandato declaravit, prædictos omnes Religioſos teneri ad obſervantiam d. libri Cæremonialis, & litterarum Apoſtolicarum in forma Brevis expeditarum ſuper obſervatione præmiſſorum omnium, & ſingulorum, & ordinavit, ut moneantur omnes Generales, Provinciales, & quicumque alii Regularium Superiores, ut prædicta omnino, etiam ſub pœnis Sacræ Congregationis arbitrio infligendis, obſervari faciant, & numerum debitum, decentem, & conſuetum Fratrum ad eaſdem proceſſiones mittant, non obſtante quacumque aſſerta ſeu prætenſa conſuetudine in contrarium, quam abuſum eſſe, & non conſuetudinem eadem Sac. Cong. declaravit in plena Congregatione, & de ordine expreſſo prælibati Sanctiſſimi D. N. Clement. VIII. Inſuper ordinavit, ut præſens decretum intimetur omnibus Generalibus, Provincialibus, & aliis quibuſcumque Superioribus dictorum Ordinum. Romæ die 3. Auguſti 1602.

Idem quoque declaravit in *Calagurritana de Naxera præcedentia* in proceſſionibus in hæc verba:

Cum Monachi Caſinenſes Ordinis S. Benedicti degentes in Monaſterio S. Mariæ de Naxera Calagurritanæ Diœceſis non acquieſcerent declarationibus alias per hanc Sac. Cong. editis, & per Clementem VIII. & Gregor. XV. confirmatis, nempe, Regulares non poſſe præcedere Clericos ſæculares, prætendebant nihilominus iidem Monachi ſupradicti, diſpoſita non habere locum in propriis ipſorum Regularium, ſeu Monachorum Eccleſiis, quando cadavera tumulari debent defunctorum, & eo caſu ipſos Monachos præcedere Rectorem, & Beneficiatos Parochialis Eccleſiæ S. Crucis; Rector verò, & Beneficiati prædicti pro bono pacis, & ad evitanda ſcandala, quæ in caſu contingenti forſan oriri poſſent, petierunt ab hac Sac. Congregatione Rit. declarari, quid in caſu propoſito ſervandum? Et Sac. Rit. Congreg. reſpondit, nullo modo poſſe Regulares, ſeu Monachos prædictos prætendere præcedentiam ſupra Presbyteros ſæculares, licet forſan ex ſæcularium indulgentia, humanitate, ſeu alia quavis de cauſa aliter aliquando ſervatum fuerit, prout alias declaratum fuit in Tullenſi 2. *Mart.* 1616. *& in* Firmana Terræ S. Victoriæ 31. *Martii* 1618. *Et ità in propoſito caſu ſervari mandavit, non obſtante quavis contraria conſuetudine, ſeu prætextu. Die 7. Decemb. 1630.*

Sed quid dicendum in caſu, quo Regulares Superiores, & Clerici ſæculares illis ſubditi, tam reſpectu Eccleſiarum, quam propriæ perſonæ, eo quod Eccleſia Regularium ſit Abbatialis, & caput, Eccleſia verò Clericorum ſæcularium ſit filialis, & ſubjecta, & Abbas, ac Monaci Superiores, & Clerici inferiores, ac ſubditi, etiam reſpectu cujuſvis temporalis, & ſpiritualis, contentioſæ, & voluntariæ juriſdictionis?

Et Clericis ſæcularibus deberi præcedentiam affirmo, nam pro ipſis urget ſolidiſſima poſtulatio, quia innititur tot declarationibus Sacræ Rit. Congregationis pluribus Pontificiis Conſtitutionibus confirmatis à Clem. VIII. & Gregor. XV. quæ ſtabiliuntur firmiſſimo, atque inconcuſſo fundamento, nempè prioritate originis, & majori dignitate Clericorum, juxtà deducta in illa celeberrima controverſia inter Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. & Monachos Caſinates, quam refert Tambur. *de jur. Abb. d. tom.* 1. *quæſt.* 1. *à num.* 69. *ubi num.* 10. conſideratur, quod Clerici habent Epiſcopum pro capite, qui Monachis, aliiſque Regularibus præcedit. Ex his autem rationibus expreſſis Pius II. poſt relationem, ac ſententiam Judicum ſuper præcedentia Canonicorum ſuam Conſtitutionem 75. edidit in *Bullario novo part.* 2. quemadmodum & Pius V. aliam condidit ſuper præeminentia eorundem Canonicorum ante alios quoſcumque Regulares poſt Clerum ſæcularem, quæ eſt 116. *in eadem par.* 2. *Bullarii.*

Neque

Digitized by Google

Neque allegari poteſt aliqua conſuetudo in contrarium; quia ipſi derogatum eſt expreſſè à dictis Conſtitutionibus, tanquam conſuetudo irrationabilis, ut clarè patet.

Ob ſuperioritatem verò ſatis eſt, quod Abbati in actionibus juriſdictionalibus præeminentia debeatur, itaut ex illis ad actus Eccleſiaſticos inferri non poſſit, cum in hac materia non repugnet, quod una, atque eadem perſona ratione diverſi juris præcedat, & ſubjiciatur in diverſis actibus, exemplo Epiſcopi Canonici ex traditis à Lotterio *de re beneſic. lib. 1. par. 15. num. 32. & ſeqq.* ac pluribus aliis exemplis comprobatur à Gratiano *diſcep. 288. à num. 26* referente declarationes Sacræ Rituum Congregationis.

De quadam Eccleſia in Cathedrali erecta, & alia ſuppreſſa quoad jura Parochialia, ritus, & præcedentiam. Vide de Paroch. Tom. 4. Conſult. 29.

Aliqua de Præcedentia Cathedralis, vel Collegiatæ cum aliis Eccleſiis inferioribus. Vide de Proceſſ. Tom. 4. Conſult. 30.

De præcedentia inter Archidiaconum, & Archipresbyterum, atque alias Dignitates, ubi plura ad rem haud importunè. Tom. 4. Conſult. 35.

PRima Concluſio. Præcedentia tam in functionibus Pontificalibus, abſente, vel impedito Epiſcopo, nempè delatio Sanctiſſimi Sacramenti in Proceſſionibus Corporis, & Cœnæ Domini, diſtributio candelarum, palmarum, & cinerum, celebratio Miſſæ ſolemnis in diebus Natalis, Paſchatis, & Pentecoſtes, in ſolemnitate S. Titularis Cathedralis, & cætera hujuſmodi, quam in omnibus præeminentiis juriſdictionalibus, & cœremonialibus, quæ per aliquam Dignitatem explicari ſolent, ſicuti præſidere in Choro, indicare principium, vel finem Officii, primus thurificari, convocare Capitulum, vel Clerum, dirigere Proceſſiones, præſentare Epiſcopo Ordinandos, eidem dare candelam, palmam, cinerem, & id genus alia, ſpectat ad primam Dignitatem poſt Pontificalem, quæcumque illa ſit, vel quocumque nomine nuncupetur, dummodò ſit in Ordine Sacerdotali conſtituta.

Ratio autem eſt primò, quia hujuſmodi præeminentiæ non competunt ratione nominis, ſed Dignitatis; In præcedentiis autem ſervandus eſt ordo Dignitatis, ut ſæpè probavimus, eſtque *tex. in l. fin. C. de primic. ſecundic. & tot. tit. de dignit. ord. ſerv. C. lib. 12. l. quis quis in fin. C. de poſtul.* obſonumque eſt à ratione digniorem à minus digno præferri.

Secundò quia in præeminentiis ille debet ſubſequi ſuum caput, hoc eſt Epiſcopum, qui magis participat cum capite, ut ars imitetur naturam, *l. quibus iidem ff. de verb. oblig.* Unde membra minus digna debent eſſe magis remota à capite. Boer. *de autor. magn. Conſil. num. 79.* & in ſpecie Præpoſ. *in cap. Epiſcopus col. 1. dec. 12.* magis autem cum Epiſcopo participat prima Dignitas, cum ſit veluti Epiſcopo conjunctior, ad eumque propius accedere videatur. Quare licet pleræque declarationes Sacræ Rituum Congregationis præferant cæteris Dignitatibus Archidiaconum, id tamen habetur demonſtrativè, non autem taxativè, quatenus ſcilicet ille in ſua Eccleſia ſit prima Dignitas, alioquin præfertur alia Dignitas quocumque nomine vocetur.

Atque ità declaravit ſæpius Sac. Rit. Congreg. præ cæteris clariſſimè in *Civitatenſi*, ſeu *S. Severi* in hunc modum.

Miſſarum ſolemnium celebrationem, delationem Sanctiſſimi Sacramenti in Proceſſione in ejus feſtivitate, candelarum, cinerum, & palmarum benedictiones, & ſimiles functiones, quas Epiſcopus præſens in ſua Cathedrali facere ſolet, & debet, juxta formam libri cæremonialis Epiſcoporum, abſente, vel impedito Epiſcopo, ad primam Dignitatem, & deficiente prima, ad ſecundam, & ſic ſucceſſivè, pertinere, ſæpe Sac. Rit. Congreg. declaravit. Et ideo cum in Eccleſia Civitatenſi alias S. Severi nuncupata Archidiaconus ſit prima Dignitas, & in Ordine Presbyterali, ad eum prædictas functiones pertinere, eadem Sacra Congregatio declaravit die 25. Junii 1611.

Luculenter etiam in *Veneta: Ad inſtantiam Archidiaconi primæ Dignitatis in Patriachali Eccleſia Venetiarum Sacr. Rit. Congr. juxta alias reſoluta reſpondit, ſolemnes functiones, quas Eminentiſſimus Patriarcha per ſeipſum, ſi præſens eſſet, obiret, eo abſente, vel impedito, ad primam Dignitatem, quocumque nomine appelletur ſpectare, & pertinere. Et ità in caſu propoſito ſervari mandavit. Die 6. Octobris 1640.*

Idemque quoque declaravit in *Parmenſi* die 28. Aprilis 1640. his verbis:

Functiones Epiſcopales, Epiſcopo abſente, vel impedito, ſpectare ad primam Dignitatem quocumque nomine nuncupetur. Et propterea in caſu propoſito omnia munera, quæ ad Epiſcopum pertinerent, ſi præſens eſſet, competere Archidiacono.

Secunda concluſio. De jure, non docto de limitatione, regula eſt, Archidiaconum eſſe primam Dignitatem poſt Pontificalem, *cap. perlectis §. Archipresbyter 25. d. cap. 1. de offic. Archipr. ac tot. tit. de offic. Archid.* & tradunt Aret. *conſ. 23. ſub num. 18. & 23. vol. 2.* Menoch. *conſ. 902. ſub num. 71.* ac alii, ſufficitque, quod habitu ſit dignior: Nam ad effectum præcedentiæ non requiritur juriſdictio actu in Archidiacono habente aſſiſtentiam juris, ſed ſufficit habitu, cum poſſit eſſe ſine adminiſtratione ſpiritualium, ut de Archidiacono Parmenſi adverterunt Aretin. *conſ. 23. ſub nu. 4.* Maſcard. *conſ. 515. num. 3.* aliique.

Et quamvis Archipresbytero, tanquam majori in Ordine committatur celebratio Miſſarum per tex. *in cap. 1. de offic. Archipr.* Id tamen procedit quando Archidiaconus eſt in Ordine Diaconali conſtitutus, cum de jure Sacerdotium ſuſcipere non teneatur, *can. geſta 2. can. honoratus 8. deciſ. 74.* & Sac. Rit. Congr. in *Rheginenſi* 9. Decemb. 1600. ac firmavit Rota in *Viterbienſi celebrationis Miſſarum* 11. Decemb. 1600. *coram Sacrato.* At verò quando Archidiaconus ex ſua devotione eſt Sacerdos, tunc ipſe par eſt in Ordine, major in adminiſtratione, ac proindè Archipresbyter cedere debet, etiam quoad Miſſas ſolemnes. Hoſtien. *in d. cap. 1. n. 5. de Offic. Archipr.* quem omnes ſequuntur. Et Rota *dec. 244. par. 3. rec.* & in *Comenſi præeminentiarum* 26. Junii 1615. & 13. Martii 1616. *cor. Sacrato*, ac declaravit Sacra Rit. Congreg. in *dicta Rheginenſi*, & in *S. Agathe Gothorum* 22. Martii 1602. & in *Januenſi* 17. Novembris 1607. paſſimque alibi.

Quam concluſionem eadem Sacra Congregatio ità firmam, & inconcuſſam retinet, ut nè quatragenariam quidem conſuetudinem in contrarium admittat, ut patet ex ſequentibus declarationibus:

In cauſa Melphitenſi *vertente inter Archidiaconum, & Archipresbyterum circà functiones ſolemnes ejuſdem Cathedralis ad relationem Eminentiſſimi Cardin. S. Georgii Sacra Rituum Congregatio reſpondit, non conſtare de immemorabili 25. Martii 1630.*

In Interamnenſi. *Sacra Rit. Congregatio ad relationem Eminentiſſimi D. Cardinalis Pamphilii Capitulo, & Canonicis legitime citatis, reſpondit, Priore ſolemniter celebrante, ſivè præſente Epiſcopo, ſivè eo abſente, aut impedito, ſemper, & indiſtinctè inſervire debere pro Diacono, & Subdiacono Canonicos, & non alios inferiores, nec non functiones ſolemnes, quas ſi Epiſcopus præſens eſſet, obiret, eo abſente, vel impedito, ad ipſum Priorem unicam Dignitatem ſpectare, & pertinere, & ita ſervari mandavit in Cathedrali Interamnenſi, donec formiter probetur immemorabilis contraria per Canonicos allegata. Die 21. Julii 1635.*

Fuitque adeò conſtans in hac immemorabili, quod nulla habita ratione decretorum Synodalium, ac teſtium depoſitionum ſuper probatione immemorabilis, voluit, quod illa formiter probetur, non retardata executione decreti ad favorem primæ Dignitatis, ut in *Molphetana* tenoris ſequentis.

Orta controverſia inter Archidiaconum, & Archipresbyterum Cathedralis Molphetæ ſuper functionibus Epiſcopalibus, abſente, vel impedito Epiſcopo, Archipresbyter, qui habebat pro ſe immemorabilem, ſupplicavit, hanc cognitionem committi Illuſtriſſimo Madruccio, coram quo jam pendet alia ſimilis inter Archidiaconum, & Archipresbyterum Eccleſiæ Metropolitanæ, & Sacra Congregatio remiſit ad Illuſtriſſimum S. Georgii, & conceſſit remiſſoriales non retardata executione decreti jam facti ſub die 17. Julii 1627. nempè prædictas functiones ſpectare ad digniorem, & ità cenſuit die 24. Januarii 1628.

Nec acquieſcens Archipresbyter in hac reſolutione iterum inſtitit, ut ipſe interim manuteneretur, plurimas atteſtationes teſtium, & antiquas Synodos producens, ac Sacr. Congr. ità cenſuit.

In Molphetana præeminentiarum *die 26. Februarii 1628. In cauſa præeminentiarum inter Archipresbyterum, & Archidiaconum Eccleſiæ Molphetanæ circa functiones Epiſcopales, abſente, vel impedito Epiſcopo, referente Illuſtr. S. Georgio, & Sacra Rit. Congregatio perſtitit in decretis, & conceſſit remiſſoriales Archipresbytero ad effectum probandi immemorabilem*

Per ipſum prætenſam, non retardata executione decreti jam facti die 27. *Julii* 1627. *Et in* Nucerina Paganorum 1634. *& in* iſta Interamnen ſi 21. *Julii* 1635.

Commiſſis itaque remiſſorialibus Archiepiſcopo Tranenſi, coram quo examinatis teſtibus cum interrogatoriis, & facta formiter extractione ſcripturarum, diſputato dubio, an conſtaret de immemorabili in Sacra Congregatione die 2. Martii 1630. fuit reſolutum, non conſtare de immemorabili; An autem probationes factæ ſuffragentur, videatur. Diſputatoque deindè dubio ſuper probationibus, quæ ſatis ſuperque eſſe videbantur, quoniam Sacra Congregatio die 21. Auguſti 1632. Eminentiſs. Georgii referente controverſias exortas inter Archidiaconum, & Archipreſbyterum Cathedralis Molphetanæ circa functiones Epiſcopales, abſente, vel impedito Epiſcopo, reſpondit, functiones Epiſcopales in caſu propoſito ſpectare ad Archidiaconum, uti primam Dignitatem, non autem ad Archipresbyterum, niſi abſente, vel impedito Archidiacono, prout idem inter dictos Archidiacoum, & Archipresbyterum reſpondit ſub die 29. Januarii & 26. Februarii 1628. nullam faciendo mentionem de probationibus, ideòque prætendebat Archipresbyter, quod licet illæ non concluderent rigoroſam immemorabilem, illam tamen quaſi probarent, & quod ſufficerent inferiores conſuetudines. Verum Sacra Congregatio proponente eodem Eminentiſſimo S. Georgii die 21. Julii 1635. circa immemorabilem probatam reſpondit, probationes factas per Archipresbyterum non ſuffragari.

Et alias orta controverſia ſuper dictis functionibus in Rota inter Archidiaconum, & Archipresbyterum Comenſem coram Sacrato, in qua emanarunt duæ deciſiones ad favorem Archidiaconi ſuper allegata, & probata per Archipresbyterum quatragenaria in Rota, conjunctim Archidiaconus, & Archipresbyter ſupplicarunt Sacr. Rit. Congr. an ſufficiat dicto Archipresbytero præfata quatragenaria jam probata? Et Sacra Congregatio non ſufficere reſpondit die 18. Februarii 1617. Non ſufficit enim quatragenaria, ubi requiritur immemorabilis.

Tertia Concluſio. Quamvis de jure Archidiaconus in Eccleſia Cathedrali ſit Dignitas major poſt Pontificalem & ex regula ubi Archidiaconus eſt Sacerdos præferatur Archipresbytero in functionibus, quæ ad Epiſcopum ſpectant; receptiſſima tamen concluſio eſt, quod attenditur inſtitutio, vel conſuetudo legitimè præſcripta cujuſvis Eccleſiæ, juxtà ea, quæ tradit Innoc. *in cap. de multa num.6. de præb.* ibique Hoſtien. *num.*9 Zabarel. *num.* 3. *conſ.* 30. *num.*6, ac alii multi. Et declaravit Sacra Rit. Congreg. in *Juvenacenſi* 9. Maii 1609. ac alibi, præcipuè in *Laudenſi* 18. Februarii 1666. videlicet.

Relata in Sacra Congregat. controverſia orta in Eccleſia Cathedrali Laudenſi inter Archidiaconum ſecundam Dignitatem ex una, & Archipresbyterum tertiam Dignitatem ex altera, quis nam eorum abſente, vel impedito Præpoſito prima Dignitate, debeat exercere functiones obeundi Sereniſſima Imperatrici pluviali indutas, Archidiaconus ne Sacerdos, & ſecunda Dignitas an potius Archipresbyter tertia Dignitas. Eadem Sacra Congregatio declaravit, ſpectare dictam functionem ad Archipresbyterum, attento, quod Archidiacono obſtat ſtatutum dictæ Eccleſiæ Cathedralis, & ita ſervari mandavit.

Et die 21. Julii 1668. in *eadem Laudenſi* cenſuit, functiones omnes Sacerdotales ſpectare ad Archipresbyterum, licet tertiam Dignitatem, non autem ad Archidiaconum, quamvis actu Sacerdotem, cum ità diſponatur in Statuto illius Eccleſiæ, quod eſt obſervandum.

De præcedentia inter Sodalitates ſæculares. Tom. 4. Conſ. 86. & vide etiam Conſult. 196. ejuſdem Tom. ac tract.

PRæcedentia debetur Sodalitati, quæ eſt antiquior in loco. Ric. *dec.* 131. *per tot. lib.* 1. Caren. *reſol,* 77. *num.* 3. Cavaler. *deciſ.* 589. *num.* 5. & latiſſimè comprobatur *in Albiganen. præcedentia* 20. Junii 1653. *coram Bichio*, juxtà doctrinam Innoc. *in cap.* 1. *n.* 1. *de major. & obed.* & declarationem Sacr. Rit. Congregationis in *Hortana præcedentia* 20. Februarii 1660. & 27. Novembris 1666. ac alibi.

Vel ei, quæ eſt aggregata alicui ex Archiconfraternitatibus Urbis: quia hæc eſt natura aggregationis, ut communicet omnia privilegia, ac ſi eſſet de corpore aggregantis Gloſ. *li. in cap.* 3. *de ſtat. Monach.* fusè Cyriac. *tot. contr.* 203.

Non obſtante prætenſione Sodalitatis Sanctiſſimi Sacramenti poſterius erectæ. Quia concedimus, illam præcedere debere in feſtivitatibus, quæ ad cultum ejuſdem Sanctiſſimi attinent, de quo *Tom.* 5. ſed exindè non ſequitur, quod in aliis feſtivitatibus, ac actibus præcedere debeat, Natt. *conſ.* 62. ac reſolutio Sacræ Congregationis Rit. teſte Barboſa *in apoſtol. dec, collect.* 207. *n.* 34. *&* 42.

An Prothonotarii Apoſtolici titulares, ſive non participantes, præcedere debeant Canonicos Eccleſiæ Cathedralis, quando iidem Canonici uti ſinguli, non autem uti in Collegium, & corpus coaliti incedant? Ubi quid de conſuetudine pro Canonicis, & an ad illam probandam concedenda ſit remiſſoria? Tom. 4. Conſult. 88.

AFfirma. Ità declaravit Sacra Rituum Congreg. nominatim in *Concordienſi* 6. Maii 1601. Idque, non obſtante contraria conſuetudine, ad quam probandam deneganda videtur remiſſoria, vel concedenda abſque retardatione. Certum enim eſt, quod executio litterarum Apoſtolicarum non retardatur per exceptiones requirentes altiorem indaginem, prout requirit prætenſa conſuetudo, ſuper qua ſtatim dari debet probatio aliqua relevans ad illarum executionem retardandam.

An prima Dignitas manutenenda ſit in habitu Prælatitio, tam in Choro, quam in aliis functionibus Eccleſiaſticis? Vide de Dignitat. Tom. 3. Conſult. 89.

An Cantores Muſici, qui non ſunt de gremio Capituli, in Proceſſionibus, aliiſque actibus præferri debeant Clericis Beneficiatis? Tom. 4. Conſult. 90.

NEgativè. Ac ità quidem, ut Cantores non cum Beneficiatis, ſed immediatè poſt Crucem incedere debeant, non obſtante conſuetudine. Ita declaravit Sacra Rit. Congreg. in *Urbevetana* ſemel, ac iterum, & in *Vigilienſi* nempè.

Pro parte Beneficiatorum Eccleſiæ Cathedralis Urbevetanæ expoſitum fuit, Magiſtrum Capellæ noviter electum in dicta Eccleſia in Proceſſionibus velle præcedere ipſos Beneficiatos, & inter ipſos in ultimo, & digniori loco incedere inter duos ultimos Beneficiatos. Et cum iidem Beneficiati ad Illuſtriſſimum, & Reverendiſs. D. Card. Synneſium eorum Ordinarium recurſum habuerint, & Dominatio Sua Illuſtriſſima ordinaverit juxtà regulas Cæremonialis, non convenire, ut dictus Magiſter Capellæ incedat cum Beneficiatis, ſed debere incedere cum ſuis Cantoribus ante Crucem Eccleſiæ Cathedralis, vel in alio loco convenienti, & opportuno Suæ Dominationi Illuſtriſ. beneviſo, cui ordinationi cum præfatus Magiſter Capellæ noluerit parere, imo recurſum habuit ad A. C. pro manutentione ſui præfati prætenſi loci, iidem Beneficiati recurſum habuerunt ad Sacram Rituum Congregationem, in qua hujuſmodi negocio propoſito, & audito, eadem Sacra Rit. Congregatio cenſuit, ſervandam eſſe ordinationem, & decretum Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi D. Card. Synneſii Epiſcopi, & nullo modo convenire, ut præfatus Magiſter Capellæ incedat cum Beneficiatis, ſed debere ire, & incedere cum Cantoribus, prout à præfato Illuſtriſſimo D. Card. Epiſcopo ordinatum fuit, & ita declaravit & quibuſcumque non obſtantibus in Civitate, & Eccleſia Urbevetana ſervari mandavit die 20. Novembris 1610.

Cum alias ſub die 20. Menſis Novembris anni præteriti 1610. à Sacra Rit. Congregatione declaratum fuerit, non licere Magiſtro Capellæ incedere inter duos Eccleſiæ Urbevetanæ Beneficiatos, ſeu Capellanos de Maſſa, ſed debere ire cum ſuis Cantoribus poſt Crucem ante ipſos Beneficiatos, vel in loco, ubi ordinatum fuerit ab Illuſtriſſimo D. Cardin. Synneſio Epiſcopo & nihilominus ſuper prætextu conſuetudinis dictus Magiſter Capellæ, & Cantores prætendane in Proceſſionibus ire, ſeu incedere inter ipſos Beneficiatos Eccleſiæ Cathedralis, eadem Sacra Rit. Congregatio declaravit, non eſſe à primo decreto recedendum, ſed quacumque allegata conſuetudine, vel uſu non obſtante, debere Magiſtrum Capellæ cum ſuis Cantoribus incedere immediatè poſt Crucem ante ipſos Beneficiatos, vel in loco, ubi ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. Epiſcopo Card. ordinatum fuerit. Et ità conſuit, & declaravit, ac in Civitate Urbevetana *ſervari mandavit, quibuſcumque non obſtantibus. Die* 15. *Januar.* 1611.

Vigilienſis Epiſcopus, Dignitates, & Canonici Cathedralis Vigilienſis ſupplicarunt Congregationi Rit. declarari an, & quomodo incedere debeant Cantores in Proceſſionibus Sanctiſſimi Corporis Chriſti, aliiſque ſolemnibus? Et Eminentiſſimi

tiſſimi Patres reſponderunt, ſervandum eſſe Cæremoniale Epiſcoporum in cap. 2. lib. 1. *& alibi, eoſque ſuperpelliceo indutos tunc incedere debere die* 8. *Octob.* 1650.

Illudque ſubjungo in gratiam Muſicorum, Muſicus Eccleſiæ Cathedralis gaudet privilegio fori. Sacra Congreg. Immun. in *Urbevetana* 28. Novembris 1653.

An in funeribus, quæ fiunt in Eccleſiis Collegiatis, etiam pro illarum Canonicis defunctis, Capitulum, & Canonici Cathedralis præcedere debeant Capitulum, & Canonicos earundem Collegiatarum? Vide de Funeribus Tom. 4. Conſult. 97.

QUidam Præpoſiti ex Conſtitutione Pontificia in Proceſſionibus, cæteriſque actibus publicis, & privatis, omnibus, & quibuſcumque, non tamen Capitularibus Eccleſiæ, habent locum immediatè poſt illius Canonicos, juxta ordinem ad id eis præſcribendum. Ex quo quæritur:

1 *An dicti Præpoſiti habere debeant eandem Sedem, quam habent Canonici in Eccleſia, ſeu Capella in receptione Ordinum?*

2 *An Crux Archiepiſcopalis, quæ in Proceſſionibus defertur inter duos recentiores Canonicos ſit deferendu inter duos recentiores Præpoſitos?*

3 *An Præpoſiti admitti debeant ad oſculum manus Prælati cum Canonicis prima vice, qua Epiſcopus novus venit ad Eccleſiam in Proceſſione?*

4 *An gaudeant prærogativa, qua gaudent Canonici in aſſignatione Carceris?* Tom. 4. Conſult. 100.

NEgativè reſolvenda cenſeo præfata dubia. Primum, quia Præpoſiti io hac functione nullum jus habent interveniendi. Quod ſi fortè dum aliquis ex Præpoſitis recipit Ordines, prætendat, quod Epiſcopus eum honoret ſeſſione in ſede, non autem io ſcamno, prætenſio exorbitat, cum materia hæc ſit arbitraria Epiſcopo, quia Canonicos, & Præpoſitos inæqualiter honorat, & disjunctè, gradatimque tractat, proat ſibi magis videtur, neque hic actus comprehenditur in Conſtitutione, præcipuè ſi ſic hoc etiam comprobavit obſervantia.

Secundum, exorbitat etiam, quia exindè non æqualitas Præpoſitorum cum Canonicis, ſed privatio Canonicorum proveniret, dum transfertur eorum jus in Præpoſitos, & nihil commune habet iu hoc Conſtitutio, quæ de loco immediato, non autem de Cruce diſponit, eſtque hæc prætenſio coutraria diſpoſitioni Cæremonialis *lib.* 1. *cap.* 2.

Tertium, quia eſt arbitrarium Epiſcopo admittere ad hoc oſculum perſonas ſibi benè viſas, etſi fortaſſe admittit Canonicos, nil mirum, quia illi ſunt Fratres ejus. Barboſ. *de canon. & dignit. cap.* 18. *n.* 46. *&* 54. Hanc autem fraternitatem non habent Præpoſiti, neque huic caſui adaptantur verba Conſtitutionis.

Quartum etiam eſt arbitrarium; Ea enim, quæ arbitraria ſunt Epiſcopo ergà Canonicos, qui ſuot ejus fratres, extendi non debent per modum coactioois ad Præpoſitos, neque ad alios.

An Canonicus Eccleſiæ Cathedralis, qui ex diſpenſatione Apoſtolicu obtinet in eadem Eccleſia beneficium, ſive Capellaniam, deferre poſſit habitum Canonicalem, & præcedere alios Beneficiatos, vel Capellanos, iu functionibus, ad quas ratione beneficii, ſive Capellaniæ ſimul conveniunt? Tom. 4. Conſult. 103.

DIſtinguas. Vel iſti Beneficiati conſtituunt unum corpus, ſivè Collegium, in quo Canonicus eſt tanquam uous de Collegio, & neutrum ei licebit; Certa eoim juris regula eſt, ut in omnibus functionibus dicti Collegii debeat is ſedere, ac ſtare poſt omnes alius, qui poſt omnes alios io illo fuit admiſſus, illiſque omnem præcedentiam cedere ut ex juribus, ac Doctoribus ſæpè firmavit Rota apud Seraph. *dec.* 716. *n.* 15. *par.* 4. *rec. dec.* 91.

Vel non conſtituunt Collegium, & tunc ſunt conſiderandi uti ſinguli, atque adeò Canonicus hujuſmodi debet præcedere, ac deferre habitum ſuum Canonicalem in propria Eccleſia, juxtà regulam, quod qui major eſt in dignitate præcedit alios indiſtinctè extrà Collegium. Menoch. *conſ.* 902. *num.* 71. Lotter. *de re benef. quæſt.* 16. *n.* 124. qui eam appellat tritiſſimam, nec habere difficultatem. Barboſ. *de canon. & dignit cap.* 18. *num.* 64. *& in collect. Bullar. v. Canonici*, ubi refert ita deciſum alias à Sacra Congregatione, aliique communiter. Præcipuè verò ſi dicti Beneficiati noo habent peculiarem habitum ad tales functiones, ſed quilibet aſſumit proprium, & congruentem ſuo Ordini, ac propterea non debet eſſe prohibitum Cononico, quin etiam ipſe ſuum Canonicalem, tanquam proprium deferat, ſicuti fuit conſideratum in *Piſtorien.* tenoris ſequentis:

Contendentibus inter ſe Confratribus Sanctiſſimæ Trinitatis, & Spiritus Sancti Civitatis Piſtorii, videlicet Canonicis ejuſdem Civitatis ex una, & aliis Presbyteris non Canonicis ex altera partibus ſuper delatione habitus Canonicatus, & præcedentia in dictis Societatibus ſervanda Sacra Rit. Congregatio, referente Illuſtriſſimo de Torres, cenſuit, Canonicos, juxta eorum antiquam conſuetudinem uti debere in dictis Societatibus habitu Canonicali, eoſdemque Canonicos ſive ſint Priores Societatis eodemque tempore, ſive ſint Officiales, vel unus, vel plures habent officium, omnes ſimul ſedere ſemper debere in primis locis ad ſiniſtram Chori, atque inter eos Officiales præcedere aliis officium non habentibus, non obſtante majori dignitate, aut priori receptione in Canonicatu. Presbyteros verò non Canonicos Priores ſedere è contrà debere ad dexteram Chori, Coadjutores autem Canonicorum nulla in dictis Societatibus prærogativa Canonicorum gaudere poſſe. In reliquis nihil omnino immutari voluit. Et ità ſervari mandavit, facto verbo cum Sanctiſſimo. Die 12. *Junii* 1628.

Et in Turritana. *Pro parte Eccleſiæ Turritanæ petitum fuit, declarari, an Canonici præcedere debeant Beneficiatos indutos? Et Sacra Rit. Congregatio reſpondit, Canonicos ſemper præcedere debere Beneficiatos, licet Cappis indutos, dummodo Beneficiati non ſint parati Sacris veſtibus.* 5. *Julii* 1631.

Non eſt enim inſolens, quod perſona, quæ habet præeminentiam diſſimilem à cœteris, deferat habitum. Sic Prothonotarius, ſi eſt prima Dignitas, poteſt deferre habitum Prothonotarii, etiam in Stallo ſui Chori, ſecus autem ſi non eſt prima Dignitas.

An, & quatenus ſimplices Presbyteri gaudeant prærogativis, quibus gaudent Canonici? Tom. 4. Conſult. 104.

CUm primum Cathedralis, ſivè Collegiata erecta fuit cum ſuo capite, & membris diſtinctis, ceù ſunt Dignitates, Canouici, & Presbyteri, ſivè Capellani, tunc cenſenſentur hi gradus inſtituti juxtà juris diſpoſitionem, ex qua certum eſt, Presbyteros eſſe inferiores Canonicis ad Gloſ. in *cap. penul. v. aſſiſios de Cler. non reſid.* ubi DD. communiter. Ripa *reſp.* 5. *num.* 1. *&* 6. *de conſtit.* Rota *dec.* 136 *n.* 1. *&* 351. *n.* 11. *par.* 6. *rec. & dec.* 59. *&* 76. *par.* 7. paſſimque alibi.

Pariter ſi habitus Caoooicorum eſt diſtinctus ab habitu Presbyterorum, quod eſt ſignum præcipuum diſtinctionis graduum, ac Ordioum, atque jus peculiare Canonicorum ex traditis à Zecch. *de republ. Eccleſ. cap.* 2. *n.* 1.

Inſuper ſi Canonici, præter habitum habeant plures alias prærogativas, quæ illos à ſimplicibus Presbyteris prorſus diſtinguunt, nempè in thurificatiooe, io ſubſtitutione in locum Dignitatum pro peragendis primariis functiunibus Eccleſiæ, & pro convocando Capitulo, & io aſſiſtētia Dignitati celebranti, ac Pontificalia exercenti, quæ non competunt Presbyteris, ſivè Capellanis, ut in ſpecie ad fundandum præeminentiam Caoonicorum conſideravit Rota *in Hiſpalen. præeminentiarum coram Innoc. X. n.* 2.

An verò ſi io diplomate erectionis, cujus tenor præſertim attendi debet ad tex. *in cap. porrò & in cap. accepimus, & utrobique DD. de privil.* Rot. *deciſ.* 238. *num.* 3. *par.* 5. *recen.* diſponatur, quod Canonici ſimul cum Presbyteris omnibus conſtituant Capitulum, & ſuffragium in illo æqualiter habeant, Miſſis, aliiſque Divinis Officiis interſint, reſideant, æqualem portionem percipiant fructuum, & inter eus pariter diſtributiones quotidianæ dividantur, tunc Presbyteri ſunt

ri ſunt in omnibus æquales Canonicis, preter quam in nomine, & ſimplici præcedentia. Siquidem hæc æquiparatio id operatur, ac ſi ſpeciatim omnia, quæ competunt Canonicis, eſſent etiam aliis Presbyteris conceſſa. Rota in *Valentina juris ſedendi* 5. Junii 1637. *coram Ghiſlerio inter recentiores par. 7. dec. 224. n. 1. & in eadem coram Veroſpio* 8. Junii 1643. Indeque etiam argui poteſt univerſim ad ea omnia, quæ ex ipſa æquiparatione proveniunt, licet in ſpecie non eſſent expreſſa, ex adductis à Rota in *Valentina præeminentiarum* 7. Junii 1641. *coram Pirovano* §. 1. *in fine*.

Suppoſita igitur hac æqualitate, poſſunt Presbyteri in abſentia Canonicorum occupare illorum ſedes, cum æquiparatio operetur, ac ſi ſpeciatim, & indiſtinctè fuiſſet iis conceſſum jus occupandi ſedes vacuas, ut dixit Rota in *dicta Valentina juris ſedendi* 8. Junii 1643. *coram Veroſpio dec. 252. & 288. par. 6. & dec. 224. par. 7. rec.* Tum quia, cum ſedes Canonicorum, & Presbyterorum ſint in Choro æquales, ſeſſio intereſſentium debet gradatim continuari. Continuatio autem præſtat, ut ſeſſio Presbyterorum, nullo medio interpoſito adhæreat, & copulari omninò debeat ſedibus Canonicorum, ut in terminis Rot. *d. dec. 252. n. 1. par. 4. recen.* Tum etiam exindè provenit decor Eccleſiaſtici ritus, cum in Choro nulla diſſipatio eſſe debeat, ſed conjunctiſſima unitas. Conc. *dec. 197. n. 4.* Rota in *d. Valentina juris ſedendi coram Veroſpio*, & Seraph. Durao. *de ritib. Eccleſ. lib. 1. cap. 17.*

Aliqua de præcedentia de Capitulo? Vide de Dignit. Tom. 4. Conſult. 183.

De præcedentia inter Canonicos, Beneficiatos, & Clerum in Synodo? Vide de Synodo Tom. 4. Conſult. 187.

Cui nam Sodalitati competat præcedentia in delatione Baldachini in Proceſſionibus ſolemnitatis Sanctiſſimi Corporis Chriſti, & in aliis, in quibus defertur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum? Tom. 4. Conſult. 196. & vide etiam Conſult. 86.

SI non extat Sodalitas Sanctiſſimi Sacramenti, debetur antiquiori. Huic enim tanquam digniori debetur præcedentia, *cap. 1. de maior. & obed.* Bald. *in cap. cum olim num. 1. in 2. notab. de conſuet.* Ruin. *conſ. 19. n. 9. lib. 1.* Rot. *coram Buratto dec. 868. n. 2.*

Si autem extat Sodalitas Sanctiſſimi Sacramenti, ei debetur. Nam ipſa habet fundatam intentionem in jure communi, cum ad hoc præcipuè ſit inſtituta, ut ipſa Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſociet immediatè, & proptereà in hujuſmodi actu, tanquam ſui muneris proprio, debet cæteris omnibus præferri *ex l. in civilibus C. de offic. Vic.* Gratian. *diſcept. 148. n. 127. & ſeqq.* Rota *dec. 219. num. 10. par. 9. rec.*

Et in ſpecie ſæpius declaravit Sacra Rit. Congregatio, ut ex ſeq. declarationibus:

In Mediolanenſi 19. *Jun. 1655. Sac. Rit. &c. in cauſa controverſiæ præcedentiarum in Proceſſionibus Sanctiſſimi Sacramenti inter Societatem Sanctiſſimi Sacramenti loci Leguanelli, & Societatem S. Ambroſii cenſuit, competere præcedentiam Societati Sanctiſſimi Sacramenti ſupra Confraternitatem S. Ambroſii in omnibus Proceſſionibus, in quibus defertur Sanctiſſimum Sacramentum.*

In Laudenſi præcedentiæ *anno 1638. Sacra Rit. Congregatio declaravit, Confraternitatem Sanctiſſimi Sacramenti loci S. Angeli competere præcedentiam adverſus Confratres S. Marthæ ejuſdem loci in Proceſſione Corporis Chriſti, dummodo tamen ipſa Confraternitas Sanctiſſimi Sacramenti intercedens in aliis Proceſſionibus cederet præcedentiam ipſis Confratribus S. Marthæ.* Tanquam antiquiori, ut ſuprà diximus.

Deinde anno 1655. recuſante dicta Confraternitate Sanctiſſimi Sacramenti accedere, antedicto privilegio privandam eſſe decrevit, niſi accederet. Et ſucceſſivè per A. C. Bulgarinum anno 1661. declaratum fuit per definitivam ſententiam amiſiſſe dictum privilegium. Nihilominus eadem Sacra Congregatio æquitatem proſequens ad purgationem moræ, refectis expenſis, illam benignè admiſit. Secundò ſibi competere præcedentiam in omnibus aliis Proceſſionibus, in quibus Sanctiſſimum defertur. Tertiò, Confraternitatem S. Marthæ non poſſe, vel debere intervenire in Proceſſionibus particularibus, ad quas non eſt vocata.

Et Eminentiſſimi Sacræ Rit. Congregationis Præpoſiti, referente Eminentiſſimo Azolino diligenter, & maturè perpenſis ab utraque parte allegatis, decreverunt. Primo quoad expenſas, ut decretis. Secundo quoad præcedentiam, deberi Societati Sanctiſſimi Sacramenti, etiam in aliis generalibus actibus, in quibus Sanctiſſimum defertur, firmo remanente decreto primo loco facto. In reliquis verò Proceſſionibus particularibus, quæ fiunt tertia Dominica cujuſque Menſis, Societas S. Marthæ abſtineat. In funeribus, neutra accedat, niſi vocata; Et ità ſervari mandarunt die 20. Jun. 1664. & die 19. Septembris ejuſdem anni.

De præcedentia generatim. Item de modis componendi illius controverſias, quæ, ut ait Sacrum Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. de' Regul. *perſæpè maximo cum ſcandalo oriuntur inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſæculares, quam Regulares? Ubi etiam de præcedentia Legatorum Regum, Principumve non pauca ſolida, utilia, curioſa.* Tom. 5. Conſult. 12.

AD conſervendam ſtatus, & perſonarum in Republica amicitiam non minima erit adhibenda ſolicitudo in evitanda confuſione, quæ levi ex cauſa obrepere in multitudine ſolet, niſi ordine diſponatur debito, ut quiſque quæ ſibi conveniant, & debeantur agnoſcat, & alienorum ſe immiſceat miniſterio, cedat ſpontè cui cedendum erit, & pertinaciter indebitum ſibi honorem non uſurpet. Ordo eſt congrua aliquorum proportio ſecundum prius, & poſterius, vel relatione, vel actu. Ariſt. *8. phyſ. text. 14. Philo. de mundi opif.*

Quare in Principum ſeſſionibus ſeries publica turbanda non eſt *l. ult. C. de primic.* ut mitius quoque, quam ab aliquibus fiat de Principum Chriſtianorum concertationibus ſeſſionum intuitu ſentiendum ſit.

Multò minus eos, qui Eccleſiaſticis Principibus ſeſſionis quæſtionem indignam eſſe autumnant audiri velim. Nam etſi illi hoc Salvatoris Noſtri: *Qui ſe exaltat humiliabitur, & qui ſe humiliat exaltabitur. Luc.* 14. 18. *Matth.* 20. ſequentia adferant, in hac ſæculari vita, quoniam brevia, & caduca ſunt omnia, & præferunt ſe alteris homines, & de dignitate contendunt, quo nihil fœdius, nihil arrogantius, & nihil à ſapientis ratione remotius eſt.

Attamen hæc, & quæ in partem ea diſputari alia poſſunt, oſtendunt, eos quidem graviter errare, qui indebitum ſibi vendicant locum, quos Apoſt. *ad Philip. 2. v. 3.* compeſcere ſtudet, *nihil per contentionem*, ait, *neque per inanem gloriam, ſed in humilitate Superiores ſibi invicem arbitrantes.*

Egemus enim Ordine diſtincto in multis, ſed potiſſimum in publicis negociis, in deferendis honoribus *l. ut gradatim ff. de mun. & honor. l. dignitatum ordo C. ut dign. ord.* in diſponendis cœtibus publicis, imò & privatis, in dicenda ſententia, & prælatione. Eccleſiaſtica diſciplina in hoc conſtans exiſtit, in qua à Clericatu, uſque ad Summum Pontificatum Ordines diſpoſiti ſunt, & ſine controverſia obſervati, ut qui in inferioribus ſunt ſemper majoribus cedant *cap. 2. Subdiacono 95. d. c. Clericos 21. d.* Et inter ejuſdem Ordinis ordinatos ipſe Prior, & major habetur, qui prius fuerit ordinatus, *cap. 1. de major. & obed. cap. Epiſcoporum 74. d. cap. fin. 75.* Chaſſan. *in catal. glor. mun. p. 12. conſid. 99.* & cæteris paribus, qui prior eſt tempore dicitur potior jure, *cap. qui prior de reg. jur. in 6.*

Juriſconſulti, & Principes conſtituerunt alium ordinem inter laicos, & ſubditos, vel ex lege, vel ex dignitate, ut in *leg. 1. ff. de alb. ſcrib.*

Non poteſt alioquin certa dari regula de prælatione perſonarum, & quanquam veriſſimum ſit, aut is, qui melioribus, & præſtantioribus vacat, dignior, & honorabilior haberi debeat. Etenim non æquè de dignis operibus, aut honore judicant homines, qui ſæpius dignius, & honorabilius exiſtimant utilius. Quo fit, ut tempore pacis togati, & Magiſtratus præferantur Sagatis, & nobilibus in multis, at tempore belli contra. Quia quod vim habet, eſt utilius, & magis honoratur. Eodem modo in Republica populari ditior præponitur ſapienti, & qui eam artem exercet, qua magis putatur juvari præſens Reipublicæ negotium, præſtantior habetur. Regulariter tamen ubi nobiles diſtinguuntur, illi plebeis præferuntur, inter plebejos, urbanus ruſtico. Verum dignitatis potiſſimum ordo peti, ni fallor, debet, vel ex eo, quod is, qui jubere poteſt, ſtatuit, quod certè eſt expeditiſſimum, vel ſi ſine lege metienda eſt dignitas, in officiis poterit eſſe prò

regula,

Digitized by Google

regula, ut quo quis præeſt melioribus, & pluribus, is præferendus ſit in gradu inferioribus, quia major, *auth. de defenſ. Civit.* §. *Hos igitur*. De hinc quo quis accedit propius ei, à quo dignitates procedunt, & præſtantior illis, qui magis recedunt haberi debeat. Quod ex divinis, & humanis poteſt colligi. Siquidem Angelorum ordines prælationes potiores ſunt, quo magis Deo accedunt, & remotiores dicuntur ultimi, niſi ſi qua delegatione extraordinaria à Deo deligantur, in qua majores habentur, ut Deum immediatè in ea repræſentantes. Sic in ſole & igne quo quiſque propius accedit, eò magis illuſtratur, & calorem majorem ſentit.

In terra, quia Sum. Pontifex, Imperator, Rex, Princeps non cognoſcens ſuperiorem, ſunt veluti fontes dignitatum, & honoris inter ſubditos, ſic qui eis ſunt proximiores, immediatè ejus miniſteria exercent, habentur meritò digniores, & eò magis quoad latus ejus vivunt, vel majora ſibi conceſſa ſunt. Sic in Summo Pontifice Cardinales proximi, deindè quatuor Patriarchæ, juxtà eorum conſtitutum ordinem poſtea Primates, ab eis proximi, Archiepiſcopi, ſubindè Epiſcopi, Parochi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Clerici, Monachi, obſervatis rurſus gradibus in ſingulis ordinibus, vel Eccleſiarum, vel Civitatum, vel titulorum, quibus præficiuntur, vel antiquitate receptionis in Ordinem.

Inter autem Epiſcopos gradus reperiuntur, non quidem Ordine, & conſecratione, ſed officii, atque authoritatis ratione diſtincti. Nam alii majore ſunt juriſdictione aliis prædictis. Quidam enim ſunt Archiepiſcopi, ſive Metropolitani pluribus Epiſcopis præpoſiti, in quos juriſdictionem habent. Rurſus alii Primates ſunt omnibus Epiſcopis, & Archiepiſcopis alicujus Regni, aut Provinciæ præfecti, ut in Aphrica Chartaginenſis, in Hibernia Armakanus. Denique ſunt Patriarchæ his ſuperiores, qui uni Orbis parti præſunt, ut Alexandrinus toti Aphricæ, Conſtantinopolitanus toti Græciæ, & parti Septemtrionis, Antiochenus Aſiæ minori, & Hieroſolymitanus Orienti, & ſuper omnes eſt Rom. Pontifex Chriſti in terris Vicarius Apoſtoli Petri in officio paſcendi Agnos, & Oves gregis Chriſti ſucceſſor.

De Cardinalibus verò Eccleſiæ Romanæ certum eſt, ipſos nequè ordine, nequè conſecratione ab Epiſcopis, Presbyteris, & Diaconis differre, ſed peculiari quodam dignitatis titulo, & munere, quod in eo ſitum eſt, ut Romano Pontifici in Eccleſia Romana dirigendà, & gubernanda, tanquam præcipui Conſiliarii, aſſiſtant, Sedeque vacante, Pontificem eligant. Dicuntur verò Cardinales; quia primarii ſunt Eccleſiæ Conſiliarii apud Summ. Pontificem, qui eſt velut Cardo Eccleſiæ, à cujus providentia, & firmitate pendet Eccleſia. Horum enim conſilio in arduis Eccleſiæ negotiis Sum. Pontifex utitur. Sunt enim viri ſcientia, moribus, ac rerum experientia excellentes, ex omnibus Chriſtiani Orbis partibus electi, ut rerum omnium in Eccleſia emergentium notitia facilius ad ſupremum Eccleſiæ Paſtorem devenire queat.

In ſæcularibus Principibus minus obſervatur eadem regula, ut qui proximiores ſint præſtantioribus, ab illis conſtitui habeantur digniores, ut primum Principes, ſeù ſanguine proximi, ſubindè qui ad latus ex ſanctiori conſilio ſunt, & inter illos hæroes majores, & minores, juxtà decretum Principum, & conſuetudinem antiquam. Et id ipſum in Magiſtratibus, & poteſtatem habentibus, & delegatis, quæ omnia poſſunt facilè inter ſubditos componi ratione ſeſſionis, proceſſionis, ſtatus, & dignitatis, authoritatis, & poteſtatis, & privilegiorum conceſſorum.

In componendis controverſiis præcedentiæ Legatorum laudanda eſt Prælatorum Eccleſiæ, ac Oratorum Principum in Conciliis, ac aliis Conventibus publicis bona ergà publicum voluntas, quod ne per contentiones ſeſſionum extrahantur, Summi Pontificis, vel ejus Legatorum arbitrio eas committunt, de dignitate, & præcedentia nihil interim ſtatuendo, ſed ſine præjudicio dignitatis cujuſque Principes præſentes exortare, ut ſententiam dicant, vel ſcripto profeſtant, ſi in pronunciatione de priori dicendi ſententia etiam non conveniant, cum Legatis tamen eorum non ità facilis concordia, cum de dignitate Dominorum nihil poſſunt ſine expreſſo mandato Principum conſtituere, à quibus miſſi ſunt. In quo caſu arbitrater, non ideò minus inſiſtendum Concilio communi, ſi dilatio admonendi Principes non daretur, ea tamen lege, ut ratificatio ab illis de hinc peteretur, ſi modo eorum probatio in conſultis requireretur, non aliter. Seſſionis verò ſcrupuloſitas in actibus extraordinariis obſervari non ſolet, & ideò cum in illis, ſi quis locum primum occupavit, proteſtatio non interponitur, ſicut plurimum prælegi ſolet, vel declarari, ac reſervari, ut factum fuit in Conc. Trident. *ſeſſ.* 25. de loco Oratorum.

Quo verò modo quæſtio præcedentiæ ſopiri poſſit, dum ſententiam à Summis Principibus, apud quos lis pendet, expectatur, nunc dicendum eſt. Poloni legis remedio uſi ſunt, qua ſtatutum eſt, ut priorem locum ubique locorum obtinerent, qui tempore priores in Regnum appuliſſent. Quod videtur eadem juris ratione uti, qua ſeniores dignitate junioribus præferantur in ferendis ſuffragiis, in ſtatuendo, ſubſcribendo, ſedendo, incedendu. Verum enim verò quis commodus legi locus ſit, niſi pares ordine, & conditione qui obnoxii? Iniquè enim Legatus minoris Imperii quantumvis diutius à Patria abfuit, præferetur illi, qui à Cæſare, aut Rege poſtmodum advenit. Ut proindè Legatus Hiſpanorum, nè poſteriori loco diceret, omninò tacendum ſibi reputavit.

Putant nonnulli ad alternationem deveniendum eſſe, ità ut ſi inter duos controverſia ſit, unus primò, ſecundus altero die præſedeat, aut ut unus Conventu, aut Senatu abſtineat, detque alteri præſedenti votum, qui poſt votum proprium, & emanentis proferat cum verbis illis: *Suo ordine, & loco*, quidus nulli concertantium præjudicatur, ſeù enim primus, ſeù alter ei locus debetur, utique ſuo loco dictum & ſuffragium. Quæ clauſula etiam tunc addi neceſſariò debet, ſi abſens ſtatu alium, ut vice ſua votum dicat, rogavit. Nam illi, qui præſeſſionem habent, non niſi ſuo ordine, & loco dictum admittent. Qui modus, & legibus quoque defendi poteſt, *ut l. quoties verſu quod ſi Titius ff. de uſufr. & l. 2. in princ.* & iterum §. *ult.* ac alibi.

Sunt & in hanc ſententiam text. juris Canonici, nempè in *Clem. 2. verſ. Et cum facilius de iurepatr.* ubi dicitur id juſpatronatus, quod alias individuum eſt, poſſe tamen liberè, ideſt, ut interpretantur Gloſſa, & DD. ibi: *Sine Superioris authoritate ità dividi inter patronos, ut ſcilicet alternis vicibus præſentent*,

De Legatorum uxoribus nihil ſeorſum dicendum. Umbræ, & ſua lege dignæ, & conſpicuæ ſunt. Maritorum conditionem in publicis congreſſibus emulantur, & repræſentant.

Et ut de Eccleſiaſticis inferioribus aliqua etiam dicamus, præter ea, quæ alibi diximus, Sacra Congregatio Epiſcop. decrevit, quod quotieſcumque oritur aliqua differentia in materia præcedentiæ, recurrendum ſit ad loci conſuetudinem, & ea deficiente, ad conſuetudinem Provinciæ, vel ſi ea nulla ſit, ad conſuetudinem Romanam. Nuncii Apoſtolici ſemper, & ubique præceſſerunt Electores Eccleſiaſticos.

Prò Auditore Cameræ Apoſtolicæ extat Epiſtola Cardin. Hieronymi Ruſticucci B. Pii V. Summ. Pontif. à ſecretis data Alexandro Riario Patriarchæ Alexandrino Cameræ Apoſtolicæ Auditori, & deindè Cardinali, quæ eſt hujuſmodi.

Molto Illuſtre, e Reverendiſ. come Fratello. *Perche V. S. ſappia il ſenſo di N. S. circa il luogo, che haverà da tenere appreſſo Monſignor Illuſtriſ. Legato, cioe Card. Aleſſandrino, etiam nelle proprie Dioceſi degl'Ordinarii, dico, che ella doverà precedere tutti i Prelati indiſtintamente in Francia, e Spagna, & havere il ſuo luogo immediatamente doppo Sua Signoria Illuſtriſſima in tutti i luoghi publichi, e privati, che ſiano per conſervarſi la ſua giuriſdatione con autorità, e per non patire in modo alcuno indignità. Anzi N. S. vorrebbe, che V. S. precedeſſe l'Arciv. di Toledo, ſe foſſe in Spagna, non che altri Veſcovi, che ſono di minor portata di lui, Con queſta regola dunque dovera governarſi da qui avanti, che tale è la mente di N. S. e queſto medemo ho etiandio fatto intendere à Monſignore Illuſtriſſ. Legato in nome ſuo per avviſo di V. S. alla quale m'offero di continuo. Di Roma* 12. *Agoſto* 1571.

Extat apud Bibliothecam Eminentiſ. Card. Pii *inter M. S. vol.* 61.

In diſputationibus publicis Romæ obſervatur ferè hic præcedentiæ ordo. Si inter invitatos ad arguendum aliquis ſit Prælatus, hic ratione dignitatis eſt primus argumentatorum. Secundus Regularis Thomiſta. Tertius Regularis Scotiſta, vel alterius Religionis, aut ſæcularis. Si verò Prælatus nullus arguat, ſerventur privilegia conceſſa à Summis Pontificibus, præſertim Thomiſtis, & Scotiſtis, repræſentantibus propriam ſcholam. Undè primus arguens eſt Regularis Thomiſta, Secundus Regularis Scotiſta, Tertius ad libitum, niſi fortè tam Prælatus, quam Thomiſta, & Scotiſta ve-

Digitized by Google

ſta velit reſumere tertium argumentum, quod reputatur ſpecialis honor. Doctores autem ſæculares, etiam actu legentes, cum non repreſentent propriam ſcholam, cedere debent Thomiſtis, & Scotiſtis.

Anno 1591. Conſulta Sacra Congregatio Rit. An Epiſcopus, qui eſt Canonicus præcedere debeat Archidiaconum, & Vicarium, maximè cum per 16. annos præceſſerit? Reſp. Epiſcopum in Choro veſtes Epiſcopales deferentem, cæteros Canonicos, & etiam Archidiaconum præcedere debere, ſententiam verò ſecundum ordinem ſuæ receptionis dicere debere.

Præ cæteris verò juvat tranſactio, quæ obſervanda eſt. Cum enim fiat pro bono pacis, præſertim inter Eccleſiaſticos, ſuper hujuſmodi præeminentiis, ſervari omninò debet. Loter. *de re benef. lib. 1. qu. 16. num.* 33. & ſemel. ac iterum firmavit Rota apud Seraph. *deciſ.* 22. *&* 81. *per tot.* Qua obligantur etiam ſucceſſores.

De Inquiſitoribus autem in hæreticam pravitatem hæc accipit. Inquiſitores uti Delegati Apoſtolici in Congregationibus, in ſubſcriptione ſententiarum, licentiarum librorum imprimendorum, & in omnibus aliis actibus publicis, & privatis S. Officii præcedunt omnes, præter Epiſcopos, videlicet Vicarios ipſorum Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, ac etiam Auditores Nunciorum Apoſtolicorum, nec non in actibus non ſpectantibus ad S. Officium, quamvis conſuitius ſit, ut abſtineant à concurſu. Idque etiam ſi Vicarius Epiſcopi eſſet Epiſcopus. Verum in hoc Inquiſitores conſulere debent Sacram Congregationem, quæ ſolet ſcribere Epiſcopis, ut deputent Vicarium, qui juxtà morem ſedeat, & ſubſcribat poſt Inquiſitorem. Vicarius verò Epiſcopi præcedit Vicarium S. Officii, dummodò non adſit conſuetudo contraria.

Eſtque regula communis, ut Epiſcopus præcedat Inquiſitorem, Inquiſitor Vicarium Epiſcopi, Vicarius Epiſcopi Vicarium Inquiſitoris, quatenus non adſit conſuetudo in contrarium. At quando in Congregatione non adeſt Inquiſitor, tunc Vicarius Inquiſitoris præcedit Vicarium Epiſcopi, quia repræſentat perſonam Inquiſitoris. Idemque dicendum eſt de Vicario Capitulari. Iidemque Inquiſitores præcedunt Præſidentes Conventuum, non tamen in menſa, & Capitulis ab eiſdem Præſidentibus convocatis. In omnibus tamen actibus publicis, & privatis habent locum poſt Priores, & Guardianos Monaſteriorum, in quibus ſunt Inquiſitores. Tam ipſi, quam eorum ſocii ſunt ſubjecti Cuſtodibus Conventuum in his, quæ ſpectant ad diſciplinam Regularem, ideòque illos venerari tenentur.

Poſſunt contrà denegantes ſuas prærogativas, quarum ſunt in poſſeſſione, providere, ut ſi vet. gr. denegetur eis in Miſſa oſculum Evangelii, thurificatio triplici ductu, oſculum pacis, ac ſimilia. Conſulenda tamen Supremæ Inquiſitionis Congregatio.

1 *An Vicarii pro cura animarum Parochialium Eccleſiarum S. Jo: Lateranenſis, & S. Petri in Vaticano, ac Sacriſta, vel alius Miniſter S. Mariæ Majoris præcedere debeant in ducendo funere proprio Parocho defuncti, dum ad ipſorum Eccleſias tumulandus effertur?*

2 *An inter eoſdem Vicarios, & alios Rectores, ſive Parochos Urbis habeat in præcedentia aliarum quarumcumque Proceſſionum obſervari ſtatutum Cleri Romani cap.* 2. §. 8. Tom. 6. Conſult. 21.

AD 1. Negativè, & obſervandum eſſe Statutum Cleri Rom. Clariſſima enim eſt illius diſpoſitio *cap.* 5. §. 9. his verbis: *Inter ipſos autem Parochos ille, in cujus Parochia tumulandus obiit uſque ad fores Eccleſiæ, ad quam funus defertur, ſemper præcedat.*

Imò ſi hoc dubium reſolvendum eſſet de jure communi, certum eſt hujuſmodi Vicariis præcedere debere Rectores aliarum Parochialium. Primò quia dignitatem, quam ipſi Rectores habent, ex perſona propria habent, cum omnia poſſint in ſuis Eccleſiis, tanquam illarum Prælati per text. *in cap. in Apibus 7. quæſt.* 1. & habent tantam auctoritatem, quantam habent Prælati cum Capitulis in Eccleſiis Cathedralibus, ut docet Abb. *in cap.* 1. *numer.* 26. *de dol. & contum.* Major autem eſt dignitas, quam quis habet ex perſona propria, quam dignitas, quæ dictis Vicariis competit ex perſona alterius. Bartol. *in l. Quod Principi in fin. ff. de leg.* 2. Dec. *in capit. ſanè numer. ejus numer.* 79.

Secundò, quia cum Rectores ſint caput, & Prælati ſuarum Eccleſiarum, & nullum alium habeant ſuprà ſe, ratione adminiſtrationis, ac dignitatis, dicuntur majores illis, qui habent Capitula ſuprà ſe, ſaltem in cura habituali, & illa repræſentant, & illorum tantummodò vices obtinent. Nulli autem dubium eſt, quin major in dignitate ſemper præferendus ſit. *Can. ad hec dec.* 89. *cap.* 1. *& cap. ſtatuimus de major. & obed.* Abb. *conſ.* 21. *num.* 3. *in fin. lib.* 2.

Jura itaque, quæ in contrarium afferri poſſunt ſolum probant hujuſmodi Vicarios debere uti eodem jure, eodemque honore quantum ad juriſdictionem erga ſuos ſubditos, non autem quantum ad prærogativam dignitatis, & Ordinis, egregie Decian. *in d. cap. ſanè de offic. deleg.*

Quæ omnia multò magis locum habent in Sacriſta, vel alio ſimplici Sacerdote S. Mariæ Majoris, qui nullo jure præcedere poteſt in funere ducendo proprio Parocho defuncti; Tum quia Parochus defert Stolam. Tum quia eſt in actu ſui officii Sacerdotalis. Et tum quia eſt de hierarchia Eccleſiaſtica, de qua non ſunt Sacriſtæ, neque alii ſimplices Sacerdotes.

Neque obſtat decretum hujus Sacræ Congregationis prò dictis Vicariis S. Jo: & S. Petri, & prò Sacriſta S. Mariæ Majoris: quia fuit editum inauditis Rectoribus, & Parochis Urbis. Et quia nulla in ipſo facta eſt, nedum revocatio, ſed nè mentio quidem dicti Statuti Cleri Rom. Et tandem quia intelligendum eſt, quando in funere cum proprio Parocho defuncti, intervenit Capitulum S. Jo: vel S. Petri, vel S. Mariæ Majoris, & pro Capitulo Cathedralis declaravit hæc Sacra Congregatio 22. Martii 1631. apud Gavantum *in Enchir. v. exequiæ in add. num.* 13. nempè:

Quando in funere intervenit Capitulum Eccleſiæ Cathedralis, Curatus, & Sacriſta, licet amovibiles ſint, debent præcedere Parocho defuncti. Quemadmodum ipſi Canonici Cathedralis, & Collegiatæ præcedunt Parocho.

Ex eadem Sacra Congregatione in *Viterbien.* 25. Januar. 1611. in *Nullius* 12. Maii 1612. & in *Preneſtina Canonicorum* 14. Aprilis 1618. ſcilicet, *Canonici Cathedralis præcedere debent Parochum, etiam in funere, non autem alii.* Quod etiam tradit Card. de Luca *de præemin. diſcurſ.* 21. ubi refert, ità noviſſimè declaratum fuiſſe in *Parmenſi* à Sacra Congregatione Rit. Cum itàque dicti Vicarii, & Sacriſta ſeorſim à ſuis Capitulis interſint funeribus, nullo modo præcedere poſſunt proprio Parocho defuncti, cum nullo modo ſint, neque dici poſſint pars, aut membrum Capitulorum. Quod locum habet etiam ſi unus ex ipſis Canonicis ſeorſim à ſuo Capitulo intereſſet, ut firmat idem Card. de Luca *loco cit.* Quibus concinit Statutum Cleri Rom. *eo cap.* 5. §. 18. ubi ità diſponit; *Beneficiati verò, etiam Patriarchalium nulla ratione Parochis ipſis cum Stola intervenientibus præcedere poſſunt.* Ergò multò minus Sacriſta, & Vicarii, qui non ſunt pars Capituli, neque cum Capitulo interſunt funeri, ut ſuprà diximus.

Ad 2. Reſp. obſervandum eſſe etiam Statutum Cleri Rom. *cap.* 2. § 8. ibi: *Ad evitandam confuſionem, & prò majori decore Collegii Parochorum curabit Camerarius, ut in Proceſſionibus tam Parochi ſæculares, quam Parochorum ſubſtituti incedant in capite Proceſſionis; reliqui verò Rectores juxtà ordinem eorum antianitatis ſubſequantur.* Quod non eſt diſſonum à jure communi. De jure enim is præcedit, qui in labore eſt antiquior inſtar militis, *l.* 2. *Cod. de offic. Magiſtr.*

Neque obſtat prætenſa conſuetudo contraria, quia debet eſſe centenaria, & immemorabilis, cum illi reſiſtat jus commune, & ſtatutarium, vel ſaltem quadragenaria. Purpur. *in l.* 1. *num.* 200. *ff. de offic. eius* Barbat. *conſil.* 1. *numer.* 2. Rot. *dec.* 410. *num.* 1. *coram Seraph.*

HAbet Archiepiſcopus quidam ſuum Vicarium in ſpiritualibus Suffraganeum Archiepiſcopum Titularem. Quæritur:

An iſte præcedere debeat Epiſcopum Provinciæ, qui eſt antiquior Suffraganeus, quandò ambo reperiuntur in iſtius Diœceſi, quando in Provincia, quando in loco tertio, Et ſic tam extrà Diœceſim, quam extrà Provinciam? Tom. 6. Conſult. 57.

Primus

PRimus caſus prò Epiſcopo reſolvendus videtur: Quia in ſua Diœceſi præcedit omnes, etiam majores Ordine, vel dignitate, cum ibi ſit Pontifex. Chaſſan. *in catal. glor. mun. par.4. conſid.* 44. Barboſ. *de jure univerſ. Eccleſ. capit.* 12. *numer.* 11. Quare circumſcripta lege urbanitatis, qui eſt actus merà voluntarius, in hoc primo caſu nulla videtur eſſe difficultas.

Secundum caſum ſubdiſtinguas in functiones publicas provinciales, tam Eccleſiaſticas, quam temporales, puta in Synodo Provinciali, Conſtitutionibus Epiſcoporum provincialium, in Comitiis Regni, in Coronatione Regis, vel Reginæ, & hujuſmodi aliis, quæ geruntur ab Epiſcopis, & Prælatis Regni, ſeù Provinciæ jure proprio illius particularis Prælaturæ, & in functiones privatas indifferentes, ſicuti ſedere in Menſa, congredi privatim, & id genus plura.

Circà functiones primi generis videtur pariter reſpondendum pro Epiſcopo, quoniam illi ſunt actus, qui geruntur in titulum ſub nomine Prælaturæ, in quibus Archiepiſcopus titularis nullum jus habet interveniendi.

Circa verò functiones privatas indifferentes videtur eſſe aliqua difficultas contrà Epiſcopum cum in illis non jus particulare ſuæ Prælaturæ, ſed dignitas in abſtracto conſideratur. Sed tamen puto prò Epiſcopo reſpondendum eſſe propter rationem habitualis juriſdictionis, & præeminentiæ, quam Epiſcopus Provincialis habet in Provincia.

Hanc rationem comprobat obſervatio totius ferè Germaniæ, ubi frequens eſt uſus Archiepiſcoporum habentium hos Epiſcopos titulares Vicarios in ſpiritualibus.

Ad tertium caſum etiam pro Epiſcopo reſp. Nam habens dignitatem cum actuali poſſeſſione, & exercitio juriſdictionis, videtur alteri habenti eandem dignitatem cum ſolo titulo præferendus, ut de Rege, vel Duce habente actu Regnum, vel Ducatum, quod præferendus ſit alteri carenti actuali poſſeſſione firmat Maſtril. *de Magiſtr. lib.4. capit.* 13. *num.* 71. *&* 82. ubi alii. Et in ſpecie de Epiſcopis actualem juriſdictionem, ac poteſtatem habentibus, præferendis in loco tertio Epiſcopis, quorum Diœceſes ab infidelibus occupantur, quamvis antiquioribus, tenet Jacobat. *de Concil. lib.* 1. *art.* 2. *num.* 72. *& ſeqq.*

An Conſules, Syndici, Nobileſque Civitatis in Proceſſione Sanctiſſimi Corporis Chriſti incedere liceat cum Cereis fanalibus poſt Capitulum, & immediatè ante Sanctiſſimum? Tomo 6. Conſult. 62.

REſp. Non licere prædictis laicis præfatum locum occupare. Siquidem cum in libro Cæremoniali mandetur, quod poſt Confraternitates laicorum ſequantur Religioſi, & ſucceſſive Nobiles, ac Magiſtratus, atque deindè Clerus, & Canonici, ac ultimo loco Dignitates cum pluvialibus, ſequitur, quod iſta loci occupatio ſit abuſus, atque adeò tolli debeat, & in terminis hujus Proceſſionis, quod fieri debeat; ſervata forma Cæremonialis, declaravit Sacra Rit. Congregatio in *Inſulana de Forio* 19. Jun. 1604. apud Barboſ. *collect.* 606. *n.* 3. quia Cæremoniale facit jus commune. Rot. *dec.* 701. *num.* 1. *par.* 4. *recent. tom.* 3.

At nihilominus Sacra Rit. Congregatio ſub die 13. Febr. 1666. in *Taurinenſi præcedentiæ* cenſuit, ejuſmodi Syndicos, & Conſules manutenendos eſſe in ſua poſſeſſione. Quod & alias cenſuit in *Forolivienſi* 4. Aprilis 1606. his verbis: *Magiſtratus in Proceſſionibus Sanctiſſimi Sacramenti debet incedere in loco, in quo ſecundum antiquam conſuetudinem conſuevit incedere.*

Quis inter Parochos præcedere debeat? Tom. 6. Conſult. 67.

ILle, qui prior fuit aſſumptus ad regimen ſuæ Parochialis, De jure enim is præcedit, qui in labore eſt antiquior, inſtar militiæ, *l.* 2. *c. de offic. Magiſtr. l. fin. C. de tyron. num.* 3. Cyriac. *controv.* 201. *num.* 44. & Seraph. *deciſ.* 326. *num.* 3. Et reſolvit Sacra Rit. Congregatio in *Maceratenſi præcedentiæ*, referente Eminentiſſimo Sacchetto, atque habetur in Statuto Cleri Romani *cap.* 2. §. 6.

Vide fuſius *Tom.* 9. *Conſult.* 172. *eod. tract.*

De præcedentia Viceparochi, & Parochi alterius Parochiæ? Vide de Parocho Tom. 7. Conſult. 46.

An Sæculares manutenendi ſint in jure ſedendi in ſuis Sedilibus, ſive ſedibus poſitis in Eccleſiis? Ubi alia. Tom. 7. Conſult. 48. Item vide Tomo 1. Conſult. 7. Tomo 3. Conſult. 3. Tom. 4. Conſult. 16. hoc eodem tract. ac vide de Eccleſiis hoc eod. Tom. 7. Conſult. 35. Tom. 8. Conſult. 54. & Tom. 9. Conſult. 147.

AFfirmativè: Nam licet laici ſint incapaces ſpiritualium, nullumque habeant jus poſſidendi ſedilia in Eccleſia, imò Ordinarius poſſit illa de facto removere. Giovagn. *lib.* 2. *conſ.* 8. *num.* 1. Idem tamen procedit ſolum in principio appoſitionis ipſorum, non autem quando in Eccleſia permanſerunt ſpatio alicujus temporis, Epiſcopo tolerante, tunc enim Epiſcopus citrà injuriam illa nequit amovere. Gratian. *diſcept.* 210. *num.* 32. Sed illorum Domini manutenendi ſunt. Giovagnon. *ibidem num.* 11. *& ſeqq.* Ex ſpatio quippè temporis præſumitur concurriſſe tacita licentia Epiſcopi, dum diù ipſe toleravit. Rot. *dec.* 222. *par.* 1. *div.* Sufficitque titulus decennalis ad præſcribendum contrà Epiſcopum præſentem, ſcientem, ac tolerantem.

Hinc quamvis Sacra Congregatio Epiſcop. cenſuerit, quod ſedes eſſe non debeant in Eccleſia extrà tempus Concionum, ut in *Januenſi* 17. Aprilis 1583. Maximè ſi ſint occaſio ſcandali, ut in *Acheruntina* 24. Septembris 1585. niſi fuerint lapideæ, vel etiam ligneæ parietibus adhærentes, ut in *Sarzanenſi* 21. Novembr. 1600. & 28. Februarii 1601. Attamen in illis removendis, vel alterandis, declaravit, quod non debeant permitti novitates, ut in dicta *Acheruntina* 4. Junii 1602. in *Ferentina* 8. Decembris 1645. Præſertim in Sede Epiſcopali, vel Principum laicorum, ut in *Januenſi* 27. Jan. 1597. Et quod poſſint à Dominis ornari, ut in *Adrienſi* 25. Octobris 1602. & ejus etiam inſcriptio, vel aliud ſignum apponi 14. Januar. 1603. Quodve Superiores Regularium non poſſint illas removere à loco ſolito, niſi cum circumſpectione, maximè ſi ſpectent ad Magiſtratum, ut in *Aſſiſienſi* 22. Martii 1603. Illæque removendæ, quæ adeò Altari vicinæ ſunt, ut celebrantem impediant, ut in *Nullius Caſtriduranti* 12. Novembris 1623.

Inſtante tamen Epiſcopo Maceratenſi Sacra Rit. Congregatio declaravit Gubernatori Maceratenſi Præſidi Provinciæ non habenti facultatem Legati de latere, non competere Sedem ſub Baldachino, ſed ſine Baldachino, & ſine ſolio ſuprà ſcamnum Magiſtratus, ac proindè Epiſcopum, eo præſente in nullo loco Diœceſis debere à benedictionibus populi abſtinere.

Nullam prætereà deberi præcedentiam Gubernatori, ac Præſidi prædicto ſuprà Epiſcopum, etiam extrà Diœceſim degentem.

Epiſcopum non debere obviam ire Gubernatori prædicto advenienti ad Cathedralem, nequè ab illa diſcedentem aſſotiare.

Gubernatorem, ac Præſidem prædictum teneri accedere ad Epiſcopum, ut ab eo accipiat Candelam, & Palmam benedictam, etiam cum oſculo manus ejuſdem Epiſcopi.

Canonicos teneri præſtare Gubernatori Civitatis, ac Præſidi Provinciæ conſueta obſequia, & quatenus de conſuetudine non liqueat, ſatis videri, ut per duos Canonicos excipiatur: & ad portam Eccleſiæ aſſocietur.

Magiſtratum teneri præſtare Epiſcopo, & Cathedrali Eccleſiæ conſueta obſequia, tum præſente, tum abſente Gubernatore, & quatenus renuat præſtare, compelli poſſe.

Ad ſupplendum Magiſtratui abſenti in lotione manuum Epiſcopo poſſe ſubrogari alios nobiles viros, quibus tamen locus in ſcamno Magiſtratus minimè aſſignetur. Et ità ſervari mandavit die 1. Aprilis 1662.

Reliqua vide dictis Tomis, & Conſult. citatis.

An Regulares, qui ex immemorabili ſunt obligati ad officiandum in Eccleſiis Cleri ſæcularis, præcedere debeant ipſi Clero? Ubi de actibus facultativis non inutilia. Tom. 7. Conſult. 49.

MInimè: Quia de jure Clerus ſæcularis præfertur Regulari, tam in propriis, quam in eorundem Regularium Eccle-

Eccleſiis. *C. Regat. C. Alia* 16. *quæſt.* 1. Jo: Andr. *in cap. delictum de reg. jur. in* 6. Gloſ. *in cap. Qualiter de accuſat.* Quia dignior eſt quoad authoritatem Cœtus Clericorum ſæcularium, quam merè Monachorum. Valenz. *conſ.* 48. *num.* 12. *tom.* 1. ac cenſuit ſæpius Sacra Rit. Congregatio, & nos alibi fusè.

Idque, non obſtante prætenſa conſuetudine, cum ſint actus interrupti, ac difformes ratione familiaritatis, & amicitiæ. Mantic. *deciſ.* 244. *num.* 10. *& dec.* 267. *numer.* 2. Rot. *dec.* 46. *num.* 50. *& dec.* 229. *num.* 9. *&* 18.

Quæ enim dependent ex mera voluntate non poſſunt præſcribi, etiam per longiſſimum tempus. Gloſ. *in l.* 1. *v. Communi dividundo C. de an. except.* Bart. ibidem Bald. *in l. cum notiſſimo C. de præſcript.* 30. *ann.*

Hinc communiter docent, quod quæ ſunt meræ facultatis non poſſunt præſcribi, juxtà text. *in l. viam publicam ff. de via publ.* ubi Doctores, ac Canoniſtæ *in cap. ſignificante de appell.* Et quod ex gratia, & liberalitate per modum facultatis eſt alicui conceſſum, etiam ſi eſſet elapſum tempus immemorabile, poteſt negari. Greg. *dec.* 161. *num.* 16. Surd. *conſ.* 127 *num.* 82. *cum ſeqq.* ac alii.

De controverſiis præcedentiæ ab Epiſcopo componendis. Et de exemptis ad Proceſſiones publicas compellendis. Tom. 8. Conſult. 54.

ORta controverſia præcedentiæ inter Capitulum, Canonicos, Priorem, & Magiſtratum Civitatis fuit dubitatum: An eam Epiſcopus, quacumque appellatione remota, compeſcere poſſet vigore facultatis ſibi à Conc. Trid. tributæ *ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 13.? Fuit dictum ex hoc decreto, non poſſe, quia caſum hunc non comprehendit Concil. decretum, cum Conc. dicat inter Eccleſiaſticas perſonas, hic autem ſunt ſæculares ex una parte. Epiſcopus tamen curare debebit, ut obſervetur id, quod hactenus ab annis 24. citrà fuit ſolitum obſervari.

Delata ad Sacram Congregationem controverſia de præcedentia inter Dominicanos, Franciſcanos, Auguſtinianos, & Carmelitanos, ſumptæ fuerunt informationes, & repertum, conſuetudinem inoleviſſe, atque obſervatum fuiſſe ſemper, ut ea Religio, quæ prius in loco habuit Monaſterium, illa præcedat, quam conſuetudinem Greg. XIII. juſſit obſervari, & nihil innovari. Sic etiam cum Magiſtratus, & Populus Firmi conſueviſſet concomitari Epiſcopum ad Eccleſiam præcedendo, & poſteà vellet ſubſequi, non anteire, deciſum eſt, Magiſtratum debere præcedere Epiſcopum, prout hactenus conſuevit, quia Epiſcopum ſequitur Clerus.

Et cum ab Epiſcopo lata eſſet ſententia ſuper præcedentia Eccleſiaſticarum perſonarum, & dubitatum eſſet, an eſſet per appellationem ſuſpendendum? Sacra Congregatio cenſuit, non eſſe ſuſpendendam, imò poſſe Epiſcopum eam exequi, & contra inobedientes procedere juris remediis, Laicorum tamen eſſe appellationi devoluiſſe, in qua dicta pars jus ſuum proſequatur.

Sed num per Bullam Gregor. XIII. quæ privilegia Mendicantium, & aliorum Regularium reducit ad terminos juris communis, & Conc. Trident. revocata ſit Conſtitutio B. Pii V. qua ſtatuitur, Fratres Ordinis Prædicatorum ubique debere præcedere cæteros Fratres? Sacra Congregatio cenſuit, non obſtare illam generalem clauſulam poſitam in Bulla Gregorii de præfatis, & aliis omnibus literis, & Conſtitutionibus quomodolibet emanatis, tamen Pius V. ex capite juſtitiæ videtur declaraſſe hanc controverſiam præcedentiæ, & jam Fratres Dominicani ſunt poſiti in poſſeſſione. Verum de hac re vide *Tom.* 1. *&* 4. Cumque Jeſuitæ ſint Clerici Regulares, & in hoc decreto comprehendi videantur, conceſſum eſt illis Breve a Greg. XIII. nè teneantur accedere ad Proceſſiones.

Sed dubitatur in quibus Proceſſionibus intelligatur hoc decretum? Secundo an Regulares recuſantes accedere ad Proceſſiones, poſſint compelli cenſuris? Tertiò an à cenſuris in eos hac de cauſa latis, poſſint Regulares à ſuis Superioribus abſolvi?

Et ad 1. Sacra Congregatio reſpondit, Concilium intelligi abſolutè de omnibus, & quibuſcumque Proceſſionibus publicis, & conſuetis, vel inductis pro bono publico, vel honore; non tamen compellendos ipſos Regulares exemptos accedere ad Eccleſias extrà propria Monaſteria pro celebratione Orationis 40. horarum Congregationi tamen probatur quando toti populo dicta Oratio indicitur in propriis Eccleſiis hujuſmodi Orationi inſiſtere.

Ad 2. Regulares poſſe compelli ab Epiſcopo per cenſuram, & excommunicationem, de qua re nos etiam *Tomo* 3.

Ad 3. Non poſſe abſolvi à ſuis Superioribus: quia ſunt excommunicationes ab homine, quarum abſolutio petenda eſt à Judicibus, qui tulerunt, vel à Sanctiſſimo.

Hinc, cum Monachi Sanctiſſimæ Trinitatis Cavenſis cogerentur ab Epiſcopo accedere ad Proceſſiones publicas, ipſi recuſantes, quippè quia nullius Diœceſis exiſterent, Sacra Congreg. cenſuit dictos Monachos non poſſe cogi ex hoc decreto ad proceſſiones. Tum quia Nullius. Tum quia non poſſunt dici exempti, cum nunquam ſubjecti fuerint Epiſcopo. Item quia habent concordiam vallatam confirmatione Sedis Apoſtolicæ, quam Conc. *capit.* 22. *ejuſdem ſeſſ.* 25. *de Regul.* non ſuſtulit. Quod ſi Epiſcopus velit eos cogere, tanquam ex conſuetudine inveterata obligatos ante Concilium, agat via ordinaria coram Judicibus competentibus. Regulares verò degentes in Monaſteriis extra menia pluſquam per medium miliaria diſtantibus, ad proceſſione accedere non poſſe cogi, dixit Sacr. Cong. Item nec Confraternitates laicorum, cum hic agatur de perſonis Eccleſiaſticis. Quomodo tamen cogi poſſint alias diximus.

Placet huc adducere, obiter tamen decretum generale Sac. Rit. Congregat. quod eſt tenoris ſeqoentis.

Cum pluries Sac. Rit. Congr. inhærendo decretis alias editis, & ſignanter in Lucerina *die* 22. *Novemb.* 1664. 28. *Septemb.* 1675. *&* 13. *Mart.* 1688. *declaravit, nullo modo dandum eſſe Evangelium ad oſculandum ſæcularibus, etiam Præſidi in celebratione Miſſarum, nec prohibuerit uſum baldachini, & præſertim in* Acerina *die* 16. *Jun.* 1666. *in* Barenſi 5. *Martii* 1667. *&* 17. *Jun.* 1684. *in* Marſicenſi, Polignanenſi, & Miletenſi 5. *Mart.* 1667. *in* Hieracenſi 2. *Octobr.* 1683. *& in* Bitecten 23. *Septemb.* 1684. *ac inſuper denegaverit aſſiſtentiam in Presbyterio, & ſpecialiter in* Materanenſi 24. *Januar.* 1665. *in* Melphitana 15. *Junii* 1667. *& in* Barenſi 20. *Novemb.* 1677. *&* 22. *Febr.* 1687. *Eminentiſſimi, ac Reverendiſſimi DD. Card. ejidem Sacr. Congreg. Præpoſiti mandarunt, ut prædicta decreta prohibentia perſonis ſæcularibus oſculum Evangelii, & uſum Baldachini, & aſſiſtentiam in Presbyterio renoventur, & copia illorum tranſmittantur Archiepiſcopis, & Epiſcopis Regni Neapolitani, eiſdemque injungendo, ut illa intimari faciant Superioribus Eccleſiarum ſuæ Diœceſis, tam ſæcularibus, quam Regularibus, & in caſu tranſgreſſionis procedant etiam contrà Regulares auctoritate ejuſdem Sacræ Congregationis ad pœnam interdicti. Et ità decreverunt in Eccleſiis Regni Neapolitani omnino ſervari juſſerunt. Die* 13. *Martii* 1688.

Quæ omnia ſunt conſentanea iis, quæ diximus *Tom.* 1. 2. *&* 3.

Quinam inter plures, æquales in officio, Magiſtratu, Senatu, cæteris paribus, prior cenſeadus ſit, ille ne, qui prius titulum officii, Magiſtratus, Dignitateſque obtinuit, an qui poſſeſſionem? Tom. 8. Conſult. 70.

CEnſeo, prioritatem hujuſmodi attendendam eſſe à die adeptæ poſſeſſionis officii, Dignitatis, &c. In materia enim præeminentiæ non attenditur prioritas tituli, ſed adeptæ poſſeſſionis ad *text. in l.* 1. ubi Barth. Jo: de Plat. *in princ. C. de Conſult. lib.* 12. aliique communiter. Ideòq; Canonicus Judex, aut Officialis, qui prævenit in adipiſcenda poſſeſſione, præcedere debet alios in ſtallo, voce, optione, ac aliis actibus per *text. in cap.* 1. ibique Canoniſtæ *de maior. & obed.* Bartol. *in l.* 1. *num.* 4. *de alb. ſcrib.* Bald. *in cap. cum olim num.* 1. *not.* 2. *de conſuet.* aliique Rot. *in recen. par.* 2. *deciſ.* 410. *num.* 4. quæ diſtinguendo inter præcedentiam, quæ cohæret rei, & quæ cohæret perſonæ, firmavit in *Vicent. Præcedentiæ* 17. *April.* 1594. coram Gypſio, procedere de omnium Eccleſiarum obſervatione, quod confirmavit *deciſ.* 372. *num.* 3. *par.* 1. *rec.* ac alibi.

Primò, quia prioritas, ejuſque prærogativæ dantur antiquiori Officiali propter ejus majora onera, & ſervitia, quæ in officio ſubiit *l.* 2. *in fin.* ibi: *Is gradu cæteris antecedat, quem ſtipendia meliora, vel labor prolixior fecit anteire, C. de offic. Magiſtr. Can. mirantur in fin. d.* 65.

Deindè quia hujuſmodi præeminentia ſunt fructus poſſeſſionis. Gloſ. *in cap. cum olim de maior. & obed.* Caſſad. *deciſ.* 3. *de penſion. num.* 6.

Tertiò,

Digitized by Google

Tertiò, quia, licet ſola collatio, ſivè conceſſio officii concedat plenum jus in re *cap. final. de conceſſ. preb.* antè tamen adeptam poſſeſſionem non perficitur aſſecutio officii, vel Dignitatis. Achil. *deciſ. 9. num. 6. de privil.*

Atque ità judicatum fuiſſe in Luſitania teſtatur Cabed. *deciſ. 3. par. 1. num. 11.* & aſſerit Surgens *de Neap. illuſtr. cap. 29. num. 59. in fin.* Gratian. *det. March. 16. in addit. num. 6. & 7.* ac alii.

De præcedentià Clericorum Seminarii. Vide de Seminario Tom. 9. Conſult. 81. num. 80. 81. 82. 83. in parerga.

De præcedentia inter Patronum in Eccleſia ſui jurispatronatus, & Dominum temporalem. Vide de Iurepatr. Tom. 9. Conſult. 82. à num. 38. & ſeqq.

An Conventus Regularium ſuppreſſus, & poſteà reſtitutus, cenſeatur reſtitutus quoad præcedentiam? Tom. 9. Conſult. 183. Item vide Tom. 1. Conſult. 138. & Tom. 4. Conſult. 98. & Conſult. 198.

CEnſeo, per hujuſmodi reſtitutionem non recuperari præcedentiam antiquam per text. *in cap. quamvis de reſcript. in 6.* ubi exprimitur, quod reſtitutio facta à Papa nihil operatur in præjudicium ejus, cui ante reſtitutionem fuit jus quæſitum, nec ſit retrotractio ad primævum tempus, quia ut ibi dicitur, talis reſtitutio, ubi aliud non exprimitur, intelligitur fieri ſine juris præjudicio alieni, & ibi ità eſt caſus, ſecundum Jo: Andr. Anchar. Gemin. Franchum, & omnes in Sum. textus, & firmant Abb. *in cap. 1. notab. 1. de Paroch.* Oltrad. *conſ. 325. num. 8.* Fed. de Sen. *conſ. 26. num. 2.*

Nam licet Regulares ſint primi ratione Conventus, ad quem reſtituti fuerunt, ſunt tamen ſecundi, habito reſpectu ad reſtitutionem, & novam gratiam, ut ponderat Gloſ. *in cap. Quamvis*, ibi: *Quia non attendimus tempus reſtitutionis, niſi Papa aliud diceret in reſtitutione, videlicet, gratiam meam valere, perindè ac ſi revocata non fuiſſet, etiam quoad prioritatem temporis.*

Eòque magis ſi fuerint ſuppreſſi motu proprio Papæ, & abſque delicto, & poſtcà redintegrati à Sac. Congregatione ex mera gratia. Quo caſu ſunt novi inter Regulares, & conſequenter non recuperant locum, & præcedentiam, quia non intelliguntur redintegrati quoad omnia, ut declarat tex. *in cap. ex inſinuatione de ſimon.* & egregiè Bart. *in l. 2. ff. de decur.* Secus autem ſi eſſent redintegrati, ac reſtituti in priſtinum ex juſtitia, tanquam injuſtè ſuppreſſi, ac extincti: Quia tunc intelliguntur redintegrati quoad omnia, & redintegratio diceretur continuatio ſtatus primævi. Gloſ. *in d. l. 2. ff. de decur.*

Cui nam debeatur præcedentia ratione antianitatis Monialìnè, quæ profeſſionem prius emiſerat, non completo anno probationis ex diſpenſatione Summi Pontificis, an Moniali poſtcà profeſſæ, ex quo ipſa naturaliter annum probationis antea compleverit? Tom. 10. Conſult. 6. Vide etiam de Regular. Tom. 1. Conſult. 152.

REſpon. Deberi hujuſmodi Moniali prius profeſſæ, eique neganda non eſt manutentio, ſi docuerit de ſua quaſi poſſeſſione anteriori in Stallo, & Capitulo, accedente præcipuè conſuetudine, quod prima profeſſa præcedat, quæ in hoc attenditur, etiam ſi in contrarium jus aſſiſteret. Rot. apud Poſt. *de manut. dec. 299. num. 1. & ſeqq. & dec. 372. num. 3. in fin. par. 3. rec.*

Quoniam antianitas incidit à die ſolemnis profeſſionis, tam inſpecta conſuetudine Monaſterii, quæ ſola ſufficit, Rot. *dec. 214. num. 4. & 24. tom. 2. par. 4. recens.* quam diſpoſitione juris comunis, Burt. *dec. 868. num. 2.* Nam ante emiſſam profeſſionem Novitia non efficitur filia Monaſterii, neque eſt de corpore Monaſterii, *Cap. porrectum de regular.*

Neque ad hunc effectum ſuffragatur anterior Novitiatus: Quia profeſſio non poteſt retrotrahi ad tempus ingreſſus, quo talis profeſſio erat prohibita. Gloſ. *in l. talis ſcriptura §. fin. ff. de legat. 1.* & in terminis Paul. de Caſtro. *conſ. 432. num. 4. lib. 1.* Reliqua vide *cit. tom. 1.*

An Religioſi, Converſi, & Oblati ſedere poſſint in ſuperioribus Chori Sedibus prò Sacerdotibus, & Clericis Choro deſtinatis? Tomo 10. Conſult. 56.

NEgativè omninò; Decet enim, ac honeſtum eſt in omni ordinata Republica, & politia quoque Monaſtica, eſſe diſtinctionem perſonarum inſtar Cæleſtis Hierarchiæ, & humani corporis, in quo multa ſunt membra; licet non eundem actum habeant, ſicuti ex vi Regulæ cujuſcumque Religionis fuerunt ab initio diſtinctæ perſonæ, prioris ſcilicet ordinis Sacerdores, ſecundi ordinis Clerici, tertii verò, ac ultimi ordinis Converſi, & Oblati, qui pariter in miniſterio, habitu, & Officio ſunt diſtincti.

Denique relata in Sacr. Cong. Rit. per Card. Franciottum controverſia, à Fratribus Converſis, & Oblatis profeſſis Ord. min. excitata, ex quo iis præcedentiam ibi deberi præſumerent ſupra Novitios Clericos, qui non dum profeſſionem emiſerant,

Eminentiſſimi Domini viſis, ac maturè perpenſis &c. cenſuerunt, præcedentiam deberi Novitiis Clericis ſupra laicos, juxtà diſpoſitionem juris communis, & Conſtitutiones editas à Capitulis Generalibus Romano, & Maſſilienſi; Et ità ubique & in toto Orbe ſervandum eſſe mandarunt ſub pœnis in contravenientes, vel non acquieſcentes per Regulæ Conſtitutiones decretis, aliiſque arbitrio Sac. Congregationis. Die 28. Septem. 1658. Jul. Epiſcopus Sabinen. Card. Sacchettus. Franciſcus Maria Fabus Congregationis Sac. Rit. Secretarius.

De præcedentia Regularium incorporatorum in priori Provincia, undè diſceſſerat, ut in caſu poſito. Vide de Regul. Tomo 10. Conſult. 62.

DE PRÆCEPTO PASCHALI.

An poſſit dici, ſatisfeciſſe Can. Omnis, *qui à Dominica Palmarum per totam octavam Paſchatis extrà Parochiam propriam ſine ſui Parochi licentia communicavit?* Tom. 1. Conſult. 298.

NEgativè. Ità Sac. Cong. Conc. in una *Brixien.* 17. Maii 1598.

An Epiſcopus poſſit punire Equites Hieroſolymitanos, ſi tempore Paſcali non communicent? Vide de Equitibus Tom. 1. Conſul. 327.

An Eccleſia Parochialis S. Jo: Nationis Florentinæ habeat revera privilegium quoad omnes nationales prò ſuſceptione Sanctiſſimæ Euchariſtiæ in eadem Eccleſia pro ſatisfactione præcepti Paſchalis? Tomo 4. Conſult. 3.

NEgativè. Etenim tenentur omnes Chriſti fideles dum pervenerint ad annos diſcretionis ſuſcipere ſaltem in anno Sac. Euchariſtiam à ſuo proprio Parocho per text. in *cap. Omnis utriuſque ſexus, & de pœnit. & remiſſ.* eſtque definitum à Tridentino *ſeſſ. 13. de Sacram. Euchar. can. 9.* & tradunt Canoniſtæ, ac Theologi communiter.

Nequè obſtat aſſertum privilegium à Leone X. conceſſum Nationi Florentinæ, ut omnes, & ſingulæ d. Nationis perſonæ, quamvis infrà limites aliarum Parochialium Eccleſiarum Urbis habitationem habeant, ſint, ac eſſe cenſeantur parochiani Eccleſiæ S. Joannis ejuſdem nationis, & ad illam pro Sacramentis recipiendis, & audiendis divinis diebus feſtis, & alias accedere poſſint.

Primò: quia eſt contrarium magno Concilio Lateranenſi in *d. cap. Omnis de pœnit. & remiſ.* cujus in d. privilegio nulla facta eſt revocatio ſpecialis, atque adeò non cenſetur illi derogatum, ut ex veriori, & magis communi ſententia ſæpius judicavit Rota, nominatim in *Hiſpalen. decimarum coram Bichio 25. Jun.* 1649. in qua plures aliæ deciſiones conſtipantur.

Secundò: quia eſt abrogatum à Sac. Conc. Trid. *d. ſeſs. 24. cap. 13. de reſ. in fin.* In quo decreto expedienda ſunt verba illa *ubi parochiales Eccleſiæ certos non habent fines*, ut in hoc caſu.

Tertiò: quia pone etiam, quod ejuſmodi privilegium non eſſet à Tridentino revocatum; illud tamen ſtrictè eſt recipiendum, & in iis ſolum, in quibus ſine præjudicio aliarum Parochiatum obſervari poteſt. Poteſt autem obſervari, ſi dicti homines ad d. Eccleſiam accederent pro ſuſcipiendis Sacramentis, & audiendis divinis diebus tantum feſtis, cum olim feſtis diebus ante Sacr. Conc. Tridentinum nemo audire divi-

na, &

Digitized by Google

na, & Sacramenta percipere poterat, niſi in propria Parochia, ut habetur ex Conc. Nannatenſi relato *in capit.* 2. *de Paroch.* etiam ſub pœna excommunicationis ex ſpeciali ſtatuto Cleri Rom. ut ex ejus vetuſtiſſimo codice manuſcripto *cap.* 13. apud Eminen. Card. Vicarium.

Quarto tandem id evincitur ex abſurdis, & ſcandalis, quæ ex hoc privilegio orirentur, non ſolum in Communione Paſchali, quia cum Florentini non ſint adſtricti ſuſcipere communionem Paſchalem, in quibus degunt, ſciri non poterit, an ſatisfaciant præcepto annuæ communionis. Sed etiam in adminiſtratione aliorum Sacramentorum, ſpeciatim Viatici, & Extremæ unctionis, quæ nemini, vel paucis illius nationis hominibus adminiſtrarentur a Parocho S. Jo: ob difficultatem illa miniſtrandi toti nationi per Urbem diffuſæ. Ex Matrimonii autem Sacramento eadem ſequeretur perturbatio Reipublicæ, quam pro natione Gallicana diximus ſequi, in prima parte hujus Conſultationis quam invenies *in tract. de Sepulturis*.

Quibus accedunt pro Parochis revocatio, ac moderatio inhibitionis factæ ad inſtantiam ipſius nationis, contrà Parochos, & mandatum de manutenendo ipſos Parochos in ſua poſſeſſione, in qua exiſtunt, ac juris aſſiſtentia per acta Cæſis ſub die 23. April. 1598.

Ac etiam adducitur decretum in Sac. Cong. Præfectorum coram Eminentiſſimo Card. Vicario ſub die 26. Febr. 1628. emanatum, quo decretum, ut ab omnibus Eccleſiaſticis, etiam nationalibus, & quomodolibet privilegiatis dari debeat Eccleſiis Parochialibus quarta funeralis. Quod quidem decretum ſan. mem. Urbano III. porrectum fuit ab ipſo Sact. Congregationi Viſit. Apoſt. remiſſum, quæ ſub die 23. Januar. 1629. reſcripſit; Si Sanctiſſimo placuerit, videtur confirmandum decretum Illuſtriſs. D. Card. Vic. in Cong. Præfectorum cum reſcripto Suæ Sanctitatis habito ſub die 24. ejuſdem, ſcilicet. Sanctiſſimus annuit, uti etiam conſtat ex fide R.P.D. Ricciulli eo tempore Viceſgerentis, & Secretarii Ejuſdem Sacr. Congregationis ſub die 27. Auguſti 1629. qui retulit, facto verbo cum Sanctiſsimo in Congregatione coram eodem Card. Vic. ſub die 21. Mart. 1629. Sanctiſs. D. N. annuiſſe, ac reſolutionem præfatam confirmaſſe, ut ſervari mandaret omni appellatione remota, & aliis quibuſcumque non obſtantibus, prout latius in ſententia Eminentiſsimi Card. Vicarii.

Adducitur quoque ſententia ſub anno 1659. & per acta Florelli data à Reverendiſsimo Viceſgerente, in qua definitivè ſententiatur, Rectori S. Nicolai ad Cæſarinos fore, ac eſſe tradenda, & conſignanda, & cum effectu reſtituenda funeralia pro medietate, ſive eorum æſtimationem, mandatumque ſive mandata quæcunque executiva, & de conſignando contrà d. Eccleſiam S. Jo: Nationis Florentinæ illiuſque Curatum, Adminiſtratores, & Officiales, ac eorum quemlibet &c.

In qua pariter ſententia declaratur, non licuiſſe, neque licere antedicto Curato, Miniſtris, aliiſque ejuſdem Eccleſiæ S. Jo: Officialibus cogere ullos homines Florentinos, ſeù nationales in aliis Urbis Parochiis degentes recognoſcere d. Eccleſiam S. Jo: pro eorum peculiari Eccleſia parochiali, dictæque Eccleſiæ, Curato, officialibus &c. de, & ſuper præmiſsis perpetuum ſilentium imponatur, prout nos harum ſerie imponimus, imponique mandamus &c.

An, qui in Paſchate non recipit in ſua propria Parochiali Eccleſia Euchariſt. ſed in Sacros. Baſilica Lateranenſi, vel in Eccleſia Cathedrali ſuæ Diœceſis, ſatisfaciat Eccleſiæ præcepto de annua Communione? Tomo 7. Conſultat. 89.

TEnendum eſt, eos non ſatisfacere in rigore juris præcepto Eccleſiæ de annua Communione, niſi in propria Eccleſia Parochiali, vel niſi Sum. Pontifex, vel ejus Card. Vicatius, aut Vicarii Viceſgerens, vel Epiſcopus, vel ſaltem proprius eorum Parochus expreſsè conſentiat.

Primò: quia, præter poteſtatem Ordinis in adminiſtratione Euchariſtiæ requiritur etiam poteſtas juriſdictionis, & ideò non eſt liberum cuilibet Sacerdoti hoc Sacramentum miniſtrare, ſed ſolum habenti juriſdictionem reſpectu ejus, cui illud adminiſtrat, vel facultatem ab eo, qui talem juriſdictionem habet, ut colligitur ex Clem. *Dudum de ſepult.* & in ſpecie de hoc Sacramento ſic legitur in Conc. Carthag. 1. *cap.* 7. Idem decernitur in Conc. Melevitano *cap.* 18.

Secundò: quia, licet Parochus Lateranenſis, vel Cathedralis poſſit omnium Confeſsiones audire, non ideo eſt omnium Parochus; ſicut nec Regulares, qui etiam in Paſchate audiunt omnium confeſsiones, dicuntur eorum Parochi, nec poſsint illis alia Sacramenta Parochialia miniſtrare.

Deindè: quia Parochus Lateranenſis, vel Cathedralis non eſt Parochus omnium incolarum Urbis, vel Civitatis, ut ſaltem loquendo de jure, & ex conſuetudine hodierna docet Sanch. *diſp.* 27. *n.* 2. ex quo infert, non eſſe validum Matrimonium celebratum coram Archiepiſcopo Eccleſiæ Cathedralis ab incolis habitantibus in alia Parochia ejuſdem Civitatis. Quod etiam docet Pont. *lib.* 5. *de matrim. cap.* 12. *n.* 7. Undè ſicut Conc. Trid. exigit præſentiam proprii Parochi ad valorem Matrimonii, ità præceptum Communionis Paſchalis in *d. cap. Omnis* exigit, quod accipiatur à proprio Parocho, vel de ejus licentia. Si ergò in Trid. nomine proprii Sacerdotis non intelligitur Parochus Eccleſiæ Cathedralis, niſi in ordine ad incolas illius particularis Parochiæ, eodem modo in præcepto communionis Paſchalis nomine proprii Sacerdotis non debet intelligi in *d. cap. Omnis* Parochus Eccleſiæ Cathedralis, niſi in ordine ad incolas ſuæ peculiaris Parochiæ.

Ac poſtremò: quia Eccleſia Cathedralis non habet de jure communi hoc privilegium; nam nullibi id decernitur. Etenim in can. *Sicut alterius* 7. *qu.* 1. nil amplius habetur, quam quod Eccleſia unius Epiſcopi ab alio diſponi non debet.

Atque ſæpius declaravit Sacr. Cong. Conc. nominatim in *Limana*, in *Sutrina*, & in *Peruſina* Menſe Septembr. 1649. Et Sanctiſsimo D. N. Innoc. XI. ſub die 5. Febr. anni 1682. in audientia RR. Parochis Urbis quotannis à Sanctitate ſua publicè data, inter cætera ſuæ vivæ vocis oraculo decrevit, omnes utriuſque ſexus fideles, qui in Urbe commorantur teneri pro ſatisfactione præcepti annuæ Communionis Paſchalis Sacr. Communionem à ſuo prop. Paſtore, ac Parocho in ſuis Eccleſiis Parochialibus, in quarum Parochiis habitant, ſuſcipere, nulloque modo d. præcepto ſatisfacere per Communionem in Eccleſia Lateranen. vel Vaticana, vel nationali cujuſvis nationis, vel in quacumque alia ſuſceptam. Et ità in poſterum omnino ſervari mandavit, præſentibus Eminentiſſimo Card. Vic. Illuſtriſs. Viceſgerente, neque Cleri Rom. Camerario, ac omnibus Parochis Urbis, non obſtantibus quovis decreto Congregationis Viſitationis Apoſtolicæ aliarumque Congregationum, ac privilegiis quibuſcumque, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Poterit verò Epiſcopus, ſi voluerit permittere, quod omnes ſui ſubditi Communionem Paſchalem recipiant in Eccleſia Cathedrali, cum ipſe ſit eorum omnium Parochus. Quandiù tamen Epiſcopus hanc licentiam non tribuit, ſinguli debent in ſuis propriis Eccleſiis Parochialibus Communionem recipere à ſuis Paſtoribus, vel de eorum licentia, ut præcepto Eccleſiaſtico ſatisfaciant. Si quis autem bona fide in Eccleſia Cathedrali aliiſque ejuſmodi licentia Communionem ſumpſerit, ob hanc cauſam prò illa vice non erit moleſtandus.

DE PRÆDICATORIBUS. V. de de Concionatoribus.

DE PRESBYTERORUM FILIIS.

An ſit indulgendum, ut filius poſſit dumtaxat miniſtrare in Eccleſia, in qua ſuus genitor, qui à 30. & ultrà annis obiit, alias Canonicatum obtinuit, ſed in nullo Sacro Ordine miniſtravit, prohibente hoc Sacr. Concilio Trid. ſeſſ. 25. cap. 15. de refor. & c. 2. 3. & 4. de fil. presbyt. Tom. 1. Conſult. 35.

AFfirmandum videtur, Quoniam quando per 30. annos obliterata eſt memoria paterna, conſuevit Sacr. Cong. Conc. benignè illegitimis favorabili voto ſuccurrere, ut ex gratia Apoſt. valeant in Eccleſia, ubi eorum Patres beneficia obtinuerunt, nedum miniſtrare, ſed etiam beneficia habere, qua de re extant plurimæ ſupplicationes ſignatæ ex voto Sac. Congregationis, & noviſſimè in una *Biſuntina* 1663.

Et quidem non abſque ratione: Quia per 30. annos de jure cenſetur inducta oblivio, ubi autem ceſſat omne periculum ſcandali propter obliteratam memoriam paternam, ſuccurritur filio illegitimo, qui ex perſona ſua in nulla protſus eſt culpa.

Pro

Digitized by Google

Prò illegitimo ex ſoluta quæritur: An diſpoſitio Sac. Conc. cap. 15. ſeſſ. 25. de refor. *locum habeat, dum illius Pater fuit ſimplex Capellanus ad nutum amovibilis, & non titulatus in Eccleſia, in qua idem illegitimus obtinere debet beneficium, & an ſaltem ſit locus diſpenſationi?* Tom. 1. Conſult. 279.

RESP. poſſe cum illo diſpenſari. Ità cenſuit Sac. Cong. Conc. in una Hiſpalen. 14. April. 1646.

An, & quatenus Filii Presbyterorum poſſint ſuccedere in beneficiis, vel obtinere penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ obtinuerunt eorum Patres, vel habere penſiones, quas ipſi Patres habuerunt? Et quid verſa vice? Ubi hæc diſputatur.

1 *Cui ex diſpoſitione juris communis filii tam illegitimi, quam legitimi prohibeantur ſuccedere in beneficio paterno, an hodie, ſtante diſpoſitione Clem. VII. & Sac. Conc. Trid. quæ loquuntur ſolum de filiis illegitimis, remaneat prohibitio juris communis quoad legitimos?*

2 *In quo differant hodie inter ſe diſpoſitio juris communis, & Conſtitutionis Clementis, ac diſpoſitio Clementis, & decretum Tridentini?*

Poſito Conc. Trid. decreto, an Sacerdos habens generaliter facultatem transferendi penſionem ſibi auctoritate Apoſtolica reſervatam ſuper fructibus Parochialis Eccleſiæ, ad quam antea præſentatus fuerat abſque ulla inſtitutione, poſſit eandem penſionem transferre in Clericum ſuum filium illegitimum, ad penſiones, & beneficia Eccleſiaſtica obtinenda à Sede Apoſtolica diſpenſatum?

4 *An filius illegitimus poſſit obtinere beneficium in Eccleſia, in qua Pater olim jus habuerat ad Canonicatum, & præbendam in eadem Eccleſia Cathedrali, ſuper quibus tandiù litigaverat, donec ceſſerat juri ſibi competenti, nec unquam in ejuſdem Canonicatus, & præbendæ pacifica poſſeſſione fuerat, nec unquam tanquam Canonicus in Choro, vel in Capitulo d. Eccleſiæ comparuerat, vel inſervierat?*

5 *An prohibitio Conc. extendatur etiam ad filium legitimatum?*

6 *An illegitimus, cujus Pater fuit Rector Eccleſiæ Matricis, poſſit obtinere filialem dependentem, ſeu alias illi unitam, in qua eadem Matrix habeat etiam quædam jura Parochialia, ſalvo decreto Concilii* cap. 15. ſeſſ. 25. de refor.?

7 *An Nepos legitimus ex illegitimo Patre admitti poſſit ad beneficium, quod ipſius Avus habuit, non obſtante eodem Tridentini decreto?*

8 *An declaratio Sac. Congregationis qua deciſum fuit, Nepotem legitimum ex filio illegitimo non prohiberi obtinere beneficium avitum, procedat, etiam vivente Avo, & Patre, adeò ut Avus beneficium, quod hodie obtinet, huic Nepoti renunciare non poſſit, aut ſi tertio renunciarit, non ſit ſuper eo beneficio Nepoti penſio reſervanda?* Tom. 9. Conſult. 140.

AD 1. Affirmativè: Quia diſpoſitio juris communis quoad filios illegitimos Presbyterorum non eſt innovata ex Conſtitutione Clementis, neque ex Sac. Conc. atque adeò infertur, quod neque hodie filius legitimus poteſt obtinere beneficium, quod pater obtinuit, aut miniſtrare in Eccleſia, in qua immediatè pater adminiſtravit, licet poſſit obtinere mediatè. Cap. *ad hæc de fil. presb.* & ſupponit Rota *coram Seraph. dec.* 1142. *nu.* 6. Non tamen prohibetur filius legitimus obtinere aliud beneficium in eadem Eccleſia, vel miniſtrare in Eccleſia diverſa: Quia, cum in filio legitimo remaneat incorrecta diſpoſitio juris communis, utique ejus prohibitio non trahitur ad diverſa *d. cap. ad hæc* ibique Oſtien. *num.* 3. Anchar. *num.* 2. Butr. *num.* 5. Abb. *num.* 2. *de fil. presb.* ac alii. Cumque prædicta procedant ex ea ratione, quod ubi adeſt media perſona, impeditur ſpecies ſucceſſionis, indè etiam fit, quod filius non prohibeatur præeſſe Eccleſiæ, cui pater ſinè titulo miniſtravit. Cap. *Conſtitutus de fil. presb.*

Sicuti neque locum habent, ſi Eccleſia, quam obtinet Pater, uniatur cum Eccleſia, quam obtinet filius. Nam unio iſta, quæ intercedit, impedit ſpeciem illam hæreditari ſucceſſionis, ubi fit citrà fraudem, ac dolum. Oſtien. *in d. cap. ex tranſmiſſa n.* 2. Lotter. *lib.* 2. *de re benef. quæſt.* 48. *n.* 181. *cum ſeq.*

Parique ratione non prohibetur filius legitimus obtinere beneficium patris, quandò illud mutavit ſpeciem, veluti quia de portione fuit erectum in Canonicatum. Achil. *deciſ.* 1. *de fil. presbyt.* ac Put. *dec.* 124. *lib.* 3.

Ad 2. Diſpoſitio juris communis, & Conſt. Clem. differunt primò, quia jus commune prohibet filios obtinere beneficium Patris, ſeù miniſtrare in Eccleſiis, in quibus miniſtrarunt patres, ſivè filii ſint legitimi, ſivè illegitimi, *d. cap. ad hæc de fil. presb.* At Concil. Clem. & decretum Sac. Conc. loquuntur tantum de filiis illegitimis.

Differunt ſecundò: quia jus commune prohibet ſucceſſionem in beneficiis, quæ patres obtinuerunt immediatè. *d. cap.* 2. *ad extirpandas*, & cap. *Michael de fil. presb.* Sed Conſt. Clem. ut locum habeat ſufficit, quod pater aliquandò beneficium obtinuerit; Et prohibetur ſucceſſio, tam mediata, quam immediata.

Differunt tertiò: quia jus commune loquitur de filiis Sacerdotum, & Clericorum, Clemens verò comprehendit etiam filios Religioſorum. Ex quo fit, ut non ſolum amplectatur filios natos ex Regularibus, ſed etiam ex Militibus Hieroſolymitanis, cum ipſi ſint verè, & propriè Religioſi.

Quo verò ad diſpoſitionem Sac. Conc. differt hæc à jure communi in iiſdem, in quibus differt Conſt. Clementis, & ulterius: quia de jure communi filius non poteſt obtinere beneficium, quod Pater obtinuit, at vigore Conc. non ſolum prohibetur obtinere illud idem beneficium, quod obtinuit Pater, ſed nè aliud quidem ſimile, ſivè diſſimile in eadem Eccleſia, ubi pater obtinuit; Quod procedit etiam ſi in ea pater habuiſſet ſolam ſedem in Choro ratione Dignitatis, quam obtinebat in alia Eccleſia, ut alias cenſuit Sac. Cong. & tradunt Garz. *d. p.* 7. *cap.* 3. *numer.* 66. & Sayr. *deciſ.* 1. *tit. de conſtit.*

Ad 3. Videtur affirmativè reſpondendum. Nam ex parte filii ſublatum eſt impedimentum illegitimitatis per Apoſtolicam diſpenſationem, per quam fuit habilitatus ad Clericatum, & conſequenter ad obtinendas penſiones, ac beneficia ſimplicia, ut notat Innoc. in cap. *ult. n.* 2. *de fil. Presbyt.* Oldrad. *conſ.* 215. *nu.* 6. Cald. *conſ.* 66. *nu.* 2. Ex parte autem Patris Sacerdotis impedimentum non adeſt. Nam decretum Conc. *d. cap.* 15. *ſeſſ.* 25. non prohibet quominus filii illegitimi poſſint obtinere penſiones, quas eorum parentes obtinuerunt, ſed tantum prohibet, filios illegitimos obtinere penſiones ex fructibus beneficiorũ, quæ parentes obtinebant, vel alias obtinuerunt, & ſic requirit, ut Patres habuerint titulum. At in caſu præſenti Pater nõ obtinuit Parochialem Eccleſiã, ſuper cujus fructibus habuit penſionem, ſed tantum fuit ad ipſam præſentatus, atque ità non habuit titulum, ſed tantum jus ad rem cap. *quod antea de jurepatr.* & notatur in cap. *cum Bertoldus de re jud.* Præſentatio enim dicitur quoddam principium ad inſtitutionem obtinendam. Abb. *conſ.* 76. *num.* 3. *lib.* 2. Quamobrem ad hoc dubium Sac. Cong. Conc. cenſuit ejuſdem Conc. decretum *cap.* 15. *ſeſſ.* 25. non obſtare, quin prædictus Sacerdos penſionem ſibi, ut proponitur, reſervatam, transferre poſſit in Clericum ejus filium illegitimum.

Ad 4. Reſpondetur ex ſententia ejuſdem Sac. Congregationis. Si Pater poſſeſſionem apprehendit, etiam ſi per ſolum Procuratorem apprehendiſſet filium comprehendi *in d. cap.* 15. *ſeſſ.* 25. Sed ſi pater nunquam poſſeſſionem habuiſſet, neque per Procuratorem, filium non comprehendi; Nam cum lex loquitur de obtinentibus beneficium, intelligitur cum apprehenſione poſſeſſionis. Cap. *ſi tibi conceſſo de præb. in* 6. Gloſ. *pragm. ſanct. tit. de collat. §. Item v. obtinebant, & de pacif. poſſ. §. Ordinarii v. Inquirant.* Quinimmò Sac. Cong. cenſuit, filium illegitimum prohiberi ex Concilio obtinere beneficium, quod olim ejus Pater abſque legitimo titulo, ac minus pacificè aliquandiù poſſedit.

Ad 5. Card. Alciatus hæc adnotavit. *Concilium dicit filiis Clericorum, qui non ex legitimo Matrimonio nati ſunt, & ſic excludunt legitimati, qui non ſunt nati ex legitimo matrimonio.*

Digitized by Google

Quod verum puto in legitimato per reſcriptum Principis; ſecus autē ſi filius eſſet legitimatus per ſubſequens Matrimonium. Quia talis venit appellatione ex legitimo Matrimonio, etiam in materia ſtricta: Nam retrotrahitur tempus. Gloſ. *in ca. innotuit v. conjugata de elect.* quam ſequuntur communiter DD. *in cap. Cum in cunctis cap. 13. eodem tit.*

Ad 6. Sac. Cong. reſpondit, illegitimum poſſe obtinere Eccleſiam filialem dependentem ſivè alias unitam acceſſoriè, ac per viam ſubjectionis Matrici dummodò Pater in ea non miniſtraverit. Unitam verò æquè principaliter, ità ut titulatus in una cenſeatur titulatus in utraque, aut ſi in utraque Pater miniſtravit, non poſſe. Similem quæſtionem proponit Oſtien. *in d. cap. ex tranſmiſſa n. 9.* ubi etiam Bellarm. *n. 5.* & Butr. *n. 12. de fil. presbyt.* de quo ſupra.

Ad 7. Sac. Cong. die 21. Jan. 1573. ex omnium ſententia, ſolo Cardinali Alciato dubitante cenſuit, non poſſe propter illam rationem finalem expreſſam in Concilio, ut paternæ incontinentiæ, quæ militat etiam in Nepote legitimo ex ſpurio, ac præſertim ponderando illam dictionem; *Longiſſime arceatur*, ſic ut extendatur ad omnes alias perſonas, quæ memoriam hanc facilè refricare poſſent. Et quia communis opinio videtur eſſe in *d. cap. ad extirpandas*, quod prohibitio in filio extendatur etiam ad Nepotē legitimum ex ſpurio, ut atteſtantur ibi Abb. & Butr. ſecundum quam in terminis judicavit Senatus Tholoſanus, ut refert, ac probat Reb. *in prax. ben. fol. 312. num. 27.*

Poſtea ſupervenit alius caſus Legionenſis, quem Sanctiſſimus ad Cong. miſit, ut tandem decerneret. Viſæque fuerunt novæ allegationes cum deciſione Rotæ, & die 17. Maji 1576. in Cong. re maturè diſcuſſa ex novem Cardinalibus, duo S. Crucis, & Commendonus cenſuerunt, amplius deliberandum, & videndam deciſionem Rotæ, Tres Geſualdus, Urſinus, Alciatus prò Nepote omniò cenſuerunt. Quatuor Uvarmienſis, Lomellinus, Senonenſis, Caraſa contrà Nepotem. Geſualdus fuit etiam in ſingulari opinione, nihil decendum, ſed ſi decendum, ſenſit prò Nepote, tamen referendum Sanctiſſimo.

Die 7. Jun. 1576. Cong. generalis dixit, quod licet alias dubitaverit; tamen, viſa deciſione Rotæ, ſtat prò Nepote, & etiam Commendonus. Et ità quinque Cardinales ſteterunt prò Nepote.

Die 17. Jul. ejuſdem anni, cum Alciatus retuliſſet ſupradicta omnia, Sanctitas ſua, omnibus diligenter perpenſis, & memor illius *legis fin. C. de natural. liber.* item illorum verborum Concilii de diſpenſatione agentium, item aliarum rationum, alias adductarum, ſtatuit prò Nepote legitimo ex filio, ſeù filia illegitima ità ut non comprehendatur decreto Concilii *d. cap. 15.* & ſic poſſit habere beneficium, quod fuiſſet Avi.

Ad 8. Non recedendo a principali declaratione in caſu propoſito, videtur reſpondendum. Nepotem legitimum ex filio, vel filia illegitimis non prohiberi, quio poſſit obtinere beneficium avitum, ſivè penſionem ſuper fructibus aviti beneficii, ſivè Avus, & Pater, vel Mater vivant, ſivè non.

Quid autem juris ſit in Nepote illegitimo ex filio itidem illegitimo, an ſcilicet excludatur à beneficio Avi? Vide Garziam *de benefic. p. 7. cap. 3. num.* 27. ubi refert deciſum prò Nepote.

Sed an ſicuti filius prohibetur obtinere beneficium, quod obtinuit pater, vel in Eccleſia, quam obtinuit pater, ità pater prohibeatur obtinere beneficium, quod obtinuit filius, vel in Eccleſia, quam obtinuit filius?

Si loquamur de patre legitimo, quęſtio diſcutienda eſt dumtaxat, inſpecta diſpoſitione juris communis. Nam cum nequè Conſt. Clem. VII. nequè Conc. loquatur de filiis legitimis, ſed tantum de illegitimis, ſequitur, quod nequè loqui poſſunt de patre legitimo *ex reg. l. 1. ff. de his qui ſunt ſui, vel alien. jur. §. 1. inſtit. eodem tit.*

Si verò loquamur de patre illegitimo, quoniam in eo diſpoſitio juris communis reperitur innovata per Conſtitutionem Clem. VII. & per Sac. Conc. Trid. *d. cap. 15. ſeſſ.* 25. quæſtio examinanda eſt ſecundum has diſpoſitiones, quibus perpenſis, ſi multa poſſent hinc indè afferri, recepta tamen opinio eſt, tam à Doctoribus, quam à Curia, ut nequè vigore Conſtitutionis Clem. nequè ex decreto Sac. Conc. impediatur Pater obtinere beneficium, quod obtinuit filius, vel in Eccleſia, quam habuit filius &c. DD. à nobis ſupra relati, quibus adde Gig. *de penſion. quæſt. 86. num.* 10. Rebuff. *in prax. tit. de diſpenſ. ſuper defec. natal. n. 29. & alios.* Eamque probavit Rota *in Burgen. penſionis 12. Jul. 1579. coram Bubalo, ac dec. 1591. p. 3. diver. & coram Seraph. dec.* 1442.

Quæ tamē limitatur, quod vivente filio non poteſt obtinere beneficium in Eccleſia, in qua obtinuit filius. Quia eſſet opus, quod filius cogeretur ad reſignandum vigore Concilii, quod nè fieri contingat ſine culpa filii, ſatius eſt, patrem obtinere, ut explicat Garz. *l. c. n. 30. ac 31.*

Eſſata. In *Faren. Leodien. Tergeſten.* Filius non poteſt beneficium in eadem Eccleſia, in qua Pater habuit, obtinere, etiam mortuo Patre. Si autem ante Conc. habeat beneficium in Eccleſia, in qua pater non comprehenditur hoc decreto, ſi pater eſſet mortuus, antequam Conc. ligare inciperet, nec poteſt eſſe Capellanus, vel Coadjutor, nec Beneficiatus. Sac. Congregat. Conc.

In *Miranden.* Nec etiam filius illius, qui per procuratorem cœpit poſſeſſionem beneficii, ſecus ſi illam pater nunquam per ſe, vel per procuratorem accepiſſet, aut ſuper eo litteras Apoſtolicas non expediviſſet, ſi ejus collatio ad Sedem Apoſtolicam ſpectabat. Eadem Sac. Cong.

In *Civitatenſi.* Pater, qui eſt Coadjutor filii in Canonicatu, cedere tenetur omne jus filio, poſſet tamen aliquid ſibi reſervare fructuum, aut penſionis. Eadem Sac. Cong.

In *Vicenſi.* In Eccleſiis Sororibus aliarum Eccleſiarum, ſicuti ſunt aliquæ in Hiſpania, in quarum altera reſidendo in principali reſidere præſupponitur non poteſt pater reſidere in una, & filius in altera. Eadem Sac. Cong.

In *Toletana*. Fuit tamen aliquandò conceſſum à Pio IV. patrem, & filium poſſe habere beneficium in eadem Eccleſia, de conſenſu tamen Epiſcopi, & majoris partis Capituli.

In *Cordubenſi*. Cum Patre habente Præbendam Theologalem in Eccleſia, in qua ejus filius illegitimus Canonicatum obtinebat, qui filius, licet Canonicatum dimittere teneretur, tamen ob virtutum ſuarum merita, & teſtimonium ipſius Epiſcopi, fuit diſpenſatum, ac etiam cum filio, dummodò idem Pater abſtineat ab Eccleſia, ſed per ſubſtitutum, ab Epiſcopo eligendum legeret, cum aliqua portio de conſenſu Capituli, & Epiſcopi aſſignatur. Eadem Sac. Congreg.

In *Burgenſi.* Filius illegitimus, qui vigore hujus decreti reſignare tenebatur, non fuit excuſatus à reſignatione, etiam ſi ſuper eo alter haberet regreſſum. Eadem Sac. Cong.

In *Cordubenſi*. Filius illegitimus, cum haberet penſionem ſibi datam in titulum, & ille, qui reſignavit ei reſervaverit ſibi penſionem, & regreſſum, & prò expeditione reſignationis, ac liberatione penſionis dictus filius conſumpſerat totum patrimonium, in ea vero Eccleſia pater ejus habebat aliam portionem, undè filius nec retinere poterat, obſtante, Concilio, nec reſignare, obſtante alio decreto Concilii, quod non haberet undè viveret, nec minus ſuſpendi regreſſus, ideò in hac perplexitate adhibitum fuit moderamen, quod filius reſignaret portionem ſuam habenti regreſſum, vel cui voluiſſet, reſervata ſibi congrua penſione, vel portione fructuum. Quod ſi habens regreſſum recuſet acceptare reſignationem, tunc, facta ei prius oblatione, & eo recuſante, poſſet alteri reſignare, reſervata ſibi penſione, & ſuſpenſo interim regreſſu, ità ut locum habere non poſſit, niſi poſt ceſſum, vel deceſſum ipſius reſignantis. Eadem Sac. Cong.

In *Burgenſi*, Cum ante Concilium collatum fuiſſet alicui beneficium in Eccleſia, in qua Pater ejus miniſtràverat, hoc decretum non obſtat, licet poſſeſſionem dicti beneficii non obtinuerit, niſi poſt Conc. dummodò per eum non ſteterit, quominus prius poſſeſſionem illius adipiſcatur. Eadem Sacra Cong.

In *Vicenſi*. Filius omniò cogendus eſt reſignare beneficium, quod obtinet in illa Eccleſia, in qua pater obtinuit: quia filius ſemper repræſentat incontinentiam paternam. Hoc tamen moderatum quandoque fuit de Ordinariorum conſenſu, ſi Pater reſignaſſet ſpontè beneficium. Eadem Sacra Cong.

In *Conchenſi.* Pius V. per ſuam Bullam aſſignavit terminum ſex Menſium omnibus Presbyterorum filiis, ut reſignarent beneficia.

In *Calaguritana.* Illegitimus obtinens beneficium in Eccleſia, in qua pater habebat, & habens jus optandi, non poteſt, nec etiam per hujuſmodi optionem beneficium conſequi. Eadem Sac. Cong.

In *Tiraſonenſi.* Illegitimus, qui vigore diſpenſationis Apoſtolicæ aſſecutus eſt Canonicatum in Eccleſia, in qua pater ante concluſionem Concilii fuerat Archidiaconus, non poteſt alium Canonicatum in eadem Eccleſia aſſequi. Eadem Sac. Cong.

In *Mediolanenſi*. Non ſolum filius illegitimus non poteſt obtinere beneficium in ea Eccleſia, in qua Pater obtinuit, ſed nec canere in eadem Eccleſia tanquam Muſicus ſimplex.

Ea-

Eadem Sac. Congr. Sed contrà *cap. conqueſtus de fil. Presbyt.*

In *Leodienſi*. Filius illegitimus ità eſt prohibitus miniſtrare in Eccleſiis, in quibus pater, ut non poſſit eſſe beneficiatus in ea Eccleſia, cujus Canonici ità beneficiati in cæteris ſolemnitatibus ſolent canere in ea Eccleſia, in qua eſt pater illius, qui aliquam orationem dictatum ſolemnitatum, & proceſſionum dicere debet.

In *Compoſtellana*. Filii intrà trium Menſium ſpatium reſignare debent ſua beneficia. Quod adeò verum eſt, ut ſi poſt dictos Menſes tres reſignaverint, nihil eis prodeſt hoc decretum.

DE PROCESSIONIBUS.

An poteſtas ſæcularis poſſit ſubditis ſuis diei feſti alicujus indicere, & præſcripere obſervationem, nec non præſcribere modum incedendi in Proceſſionibus, abſque Epiſcopi auctoritate? Vide de Feſtis Tom. 1. Conſult. 8.

Exemptio à Proceſſionibus an concedenda? Tom. 1. Conſult. 122. ac vide Tom. 3. Conſult. 46.

PEtebatur à Patribus Capuccinis exemptio inſtar exemptionis anno 1641. conceſſæ Fratribus Reformatis Min. obſervan. S. Franciſci à Proceſſionibus, quæ ſæpius ab Epiſcopis Italiæ indicuntur. Ad evitandum autem abuſus controverſias, & diverſitates opinionum, quæ oriebantur in materia Proceſſionum, ſan. mem. Urb. VIII. anno 1628. Congregationem deputavit plurium Cardinalium, qui erant Congregationis Epiſcoporum, Rit. & Sac. Concil. nec non omnes Secretarios earundem Congregationum, & omnibus maturè perpenſis emanavit declaratio tenoris ſequentis ab eodem Sanctiſſimo expreſsè approbata, & confirmata, atque ſucceſſivè obſervata.

Die 27. Jul. 1628. & 21. Auguſti, ac 19. Septembris ejuſdem anni habita fuit Congregat. &c. de Ordine, &c. in qua interfuerunt, &c. Auditis Procuratoribus Ordinum, negotioque maturè diſcuſſo, unanimiter cenſuerunt, poſſe Epiſcopos pœnis ſibi benè viſis compellere quoſcumque Regulares recuſantes, etiam Monachos, & quomodolibet exemptos ad infraſcriptas Proceſſiones accedere, atque illi intereſſe, èxceptis dumtaxat in ſtrictiori clauſura viventibus, & Monaſteriis ultrà medium milliare à Civitate diſtantibus, nempè in die ſeſto Sanctiſſimi Corporis Chriſti, in Litaniis majoribus, in Rogationibus, ac in quibuſcumque aliis publicis, & conſuetis, vel prò bono, cauſa, ac honore publico ab Epiſcopo in dictis Proceſſionibus, non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, conſuetudinibus, vel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus, privilegiis tantum Apoſtolicis Sac. Conc. Trid. poſterioribus contrarium deſuper diſponentibus minimè ſublatis. Regularibus autem, & Confraternitatibus in Eccleſiis Regularium eſſe permiſſum intrà eorum Eccleſiæ Clauſtra tantum Proceſſiones facere, & non extrà. Si verò Eccleſiæ Clauſtro careant, eiſdem Regularibus, & Confraternitatibus licere Proceſſiones facere intrà ambitum dumtaxat earundem Eccleſiarum, hoc eſt propè muros Eccleſiæ, ſivè exeundo à janua Eccleſiæ, & intrando per aliam, ſivè per eandem januam, & ſemper propè muros Eccleſiæ, & non extrà dictum ambitum, niſi de licentia, & conſenſu, aut cum Cruce Parochi, privilegiis pariter, ut ſuprà Apoſtolicis contrarium diſponentibus in ſuo robore permanentibus, quibus per hoc decretum minimè cenſeatur derogatum.

A qua declaratione nullo modo recedendum videtur, nè exemplo unius Religionis aperiatur via cœteris in abolitionem dictæ declarationis, & renovationi præcedentium inconvenientium, & abuſuum in hac materia.

Sed potius expreſſis nominibus Epiſcoporum, qui tam frequenter indicunt Proceſſiones providendum cum dexteritate, & providentia, ut reſtringant ad ſolitas, & neceſſarias Proceſſiones, juxtà morem antiquum Eccleſiæ, juxtà quam Patres Capuccini hactenus interfuerunt abſque præjudicio illorum de Obſervantia, poteruntque in futurum intereſſe. Atque ideo die 18. Novembris 1645. Sacra Congregatio Concil. cenſuit Sanctiſſimo referendum, non eſſe Fratribus Capuccinis concedendum privilegium petitæ exemptionis à Proceſſionibus, ſed ſervandas eſſe declarationes hac in re editas; Epiſcopos tamen, qui tam frequenter Proceſſiones indicunt, eſſe oretenus monendos, ut abſtineant.

An Ordinarius potuerit ſuſpendere Regularem ex eo, quod, cum ſit Superior, ac etiam Parochus, impediverit, nè à Capitulo, & Canonicis Cathedralis Eccleſiæ duceretur Proceſſio ad ſuam Eccleſiam, & an concedenda ſit manutentio? Ubi de poteſtate Epiſcopi in exemptos. Tom. 1. Conſultat. 162.

TEnendum eſt, ſuſpenſionem non potuiſſe imponi, & manutentionem eſſe denegandam: Nam quod attinet ad ſuſpenſionem. Primò ea nulla eſt ex defectu juriſdictionis, ſine qua cenſuræ ſuſtineri non poſſunt. Gloſſa *in cap. cum ad quorundam v. Non tenere in princ.* de exceſ. Prælat. Suar. *de cenſ. ex diſp. 4. ſect. 7. n. 1.* aliique communiter.

Nullitas verò ex defectu juriſdictionis eſt manifeſta: Quia privilegiis Gregor. XIII. Sixti V. & Clem. VIII. omnes, ac ſinguli hujus Religionis Superiores, Officiales, Presbyteri, Clerici cæteræque perſonæ profeſſæ, nec non familiares, & Miniſtri cum omnibus, & ſingulis Eccleſiis, bonis, mobilibus, & immobilibus, præſentibus, & futuris, ac juribus, juriſdictionibus quibuſcumque, ac rebus, tam Sacris, & Religioſis, quam profanis ad ipſam Religionem ſpectantibus, ab omni juriſdictione, poteſtate, ſuperioritate, & correctione quorumcumque locorum Ordinariorum, quacumque dignitate, præeminentia, & authoritate fulgentium, & aliorum Judicum Eccleſiaſticorum, & ſæcularium in perpetuum exempti, ac liberi, ſubque Sedis Apoſtolicæ, ac D. Petri protectione immediatè recepti fuerunt cum clauſula ſublata, & decreto irritante. Cenſuræ autem in exemptos prolatæ ipſo jure defectu juriſdictionis, nullæ ſunt *cap. grave*, ubi Gloſ. *v. Relaxationes*, ac Abb. *nu. 3. de Offic. Ord. & in cap. cum dilectus num. 3. de Relig. domib.* Calder. *conſ. 9. de ſent. excom.*

Secundò. Lata fuit ab excommunicato, ac conſequenter nulla eſt etiam ab hoc capite. Suar. *diſp. 4. ſect. 1. n. 7.* & Doctores communiter. Quod autem Vicarius, qui eam intulit ſit excommunicatus, patet, quoniam in Bulla Cœnæ Domini *excom. 2.* anathemati ſubiiciuntur illi omnes, qui jura ad Romanam Eccleſiam mediatè, vel immediatè pertinentia, nec non ſupremam juriſdictionem Papæ, & eidem Romanæ Eccleſiæ competentem uſurpant. Nec videtur dubitandum, quin illi, qui ſibi juriſdictionem uſurpant in exemptos, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjectos jura ad Romanam Eccleſiam pertinentia, & juriſdictionem Papæ, ac Romanæ Eccleſiæ competentem de facto uſurpare cenſeantur, ut poſt Say. advertit Cochier. *de juriſdict. Ord. in exemp. par. 4. quæſt. 71. n. 1.*

Tertiò. Eadem ſuſpenſio lata fuit ſine ulla monitione, ideòque licet eſſet, juxtà aliquos, valida, nihilominus eſſet revocanda, *Cap. Sexto de ſent. excom. cap. ſtatuimus eodem tit. in 6. & cap. reprehenſibilis de appellat.*

Quo verò ad manutentionem, cum illa ſine poſſeſſione non detur, *vulg. §. Hodie Inſt. de interd.* Bart. *in l. 1. §. ult. nu. 14. ff. uti poſſid.* ſequitur, eam Capitulo, quod de quaſi poſſeſſione non docet, minimè eſſe concedendam.

An Epiſcopo liceat punire Confratres Sodalitatum renuentes intervenire Proceſſionibus? Vide de Confrater. Tom. 1. Conſult. 307.

An ſit revocandum decretum ab Epiſcopo editum circà Proceſſionem in die feſto Sanctiſſimi Sacramenti faciendam in Eccleſia Archipresbyterali cujuſdam Caſtri ſuæ Diœceſis, non autem in Eccleſia Regulari Mendicantium? Tom. 1. Conſult. 371.

REſp. Non eſſe revocandum, prout nec revocavit Sacra Congregatio Conc. in una *Hipporegien.* die 3. Jun. 1651. *ad cap. 13. ſeſſ. 25. de Regul.*

An Epiſcopus poſſit cogere Clerum totius Diœceſis ad intereſſendum Proceſſioni in die ſolemnitatis Corporis Chriſti? Tom. 1. Conſult. 385.

NEgativè. Ità cenſuit Sacra Congregatio. Conc. in una *Foroſempronien.* 4. Maji 1652. *ad cap. 13. ſeſſ. 25.*

An, & quibus pœnis Regulares compelli poſſint ad Proceſſiones? Tom. 3. Conſult. 46. Item Tom. 1. Conſult. 122. & aliqua ad rem Tom. 4. Conſult. 30.

CErtum omninò eſt, Regulares poſſe compelli ad Proceſſiones. Habetur expreſſe ex Sacro Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. cap. 13. de Regular.*

At quibus pœnis? Num Cenſuris Eccleſiaſticis? Affirmativè. Primò, quia ex hoc decreto Concil. Epiſcopus poteſt compellere Regulares ad Proceſſiones. Igitur in illos habet juriſdictionem vel ordinariam, vel delegatam. Si ordinariam, ut certum exiſtimat Bordon. *dec. Miſcell. 92.* poteſt etiam per cenſuras in Regulares procedere, quemadmodum poteſt in Clericos ſuos ſubditos. Si delegatam, adhuc etiam per cenſuras poteſt illos cogere. Delegatus enim ab homine, ſivè à jure poteſt ſub cenſuris rebelles compellere ad obediendum per text. perſpicuum *in cap. Præterea 5. cap. ſignificaſti 7. & in cap. ſane 11. de offic. deleg.*

Secundò. Cum exemptio quandòque ſit omnimoda, & interdum ex parte: Unde exemptus in aliis, quæ ſub illa non comprehenduntur, ſed ſubjectus dicitur, *ex cap. cum Capella 16. de privil. & ſeq. cap. ex ore 17. eodem*, negare nemo poteſt, Regulares non dici exemptos eò ipſo, quod compelli poſſunt ad Proceſſiones, ut non dicuntur exempti Clerici ipſi. At verò Clerici ad Proceſſiones ſub cenſuris compelli poſſunt. Ergò & Regulares.

Tertiò. Hanc ſententiam fortiter corroborat, quod Epiſcopus majorem juriſdictionem habeat in locum exemptum, & illius perſonam, quam in extraneas per text. *in cap. 1. de privil. §. 1. in 6.* ubi Jo. Monach. *num. 4. cum aliis*, & dicit Rota *dec. 702. nu. 4. par. 1. diverſ.* At palam eſt, quod Epiſcopus perſonas extraneas in ſua Diœceſi delinquentes cogere poteſt per cenſuras *ex cap. Poſtulaſti 14. de for. comp. & cap. 1. de rapt.* traditque Gloſ. *in cap. 1. quæſt. 92.* Bonac. alios referens *quæſt. 1. de cenſur. in comp. par. 1. nu. 18.* Ergò inficias ire nemo poterit, eoſdem Regulares pariter poſſe per cenſuras compellere, cum in illos majores juriſdictionem habeat, quam in extraneos.

Quartò. Quotidiana teſtantur exempla: Nam excommunicatio per Epiſcopum in Sacra Ordinatione comminata contrà illegitimè Ordinatos afficit etiam Regulares. Bonac. *de Ordin. par. 4. num. 32.* Ergò & in hoc caſu, cum Regulares non ſint minus ſubditi Epiſcopo quoad Proceſſiones, quam quoad Ordines. Quinimmò videntur magis ſubditi quoad Proceſſiones: Quia quoad illas ſemper fuerunt ſubjecti Ordinario Epiſcopo, non verò quoad Ordines: Nam uſque ad Sac. Conc. Trident. ac etiam uſque ad quoddam decretum Clemen. VIII. Quaranta, Naldus, & alii *v. Ordo* poterant Ordines ſuſcipere à quovis Epiſcopo.

De conſuetudine autem, qua Regulares ad Proceſſiones per cenſuras compelli receptum eſt, præter experientiam, teſtantur 23. Doctores, quos recenſet Diana *par. 8. tract. 7. reſol. 5.* Perez. de Lara *de anniu. lib. 1. cap. 24. num. 14.* aliique plurimi. Quorum ſententiæ manus porrigit Sacra Congregatio Conc. quæ ſæpius declaravit quoad omnes Regulares, etiam Monachos non viventes ſub ſtrictiori clauſura, & non diſtantes ultrà medium milliare, eos teneri indiſtinctè accedere ad publicas Proceſſiones, & ad id poſſe compelli, etiam per cenſuras, ut in ſpecie die 27. Jul. 1627. ut dictum eſt *cit. Tom. 1. Conſult. 122.* ubi per extenſum reſolutionem invenies.

Idem cenſuit in una *Mediolanen.* 3. Auguſti 1658. Et in una *Neapolitana* die 27. Februarii 1591. Exempti omnes, etiam Clerici ſervientes Militiæ Hieroſolymitanæ ad Proceſſiones publicas, videlicet conſuetas, aut indictas prò bono publico, vel honore, &c. ire debent, & recuſantes per cenſuras Eccleſiaſticas cogendi ſunt ab Ordinario. Fallit in Clericis Societatis Jeſu, qui à Gregor. XIII. exempti ab hoc facti fuerũt. Et hoc decretũ procedit etiam in Mendicantibus, non obſtante motu proprio Pii V. qui poſteà ab eodem Gregor. reductus fuit ad terminos Concilii. Item cenſuit, obtinentem in una Diœceſi Abbatiam habentem Curam, juriſdictionem in Commendam, & in alia beneficium ſimplex, teneri accedere ad Publicas Proceſſiones.

Quod etiam cenſuit Sacra Rit. Congregatio in una *Ferrarien.* tenoris ſequentis: Epiſcopus Ferrarienſis petiit à Sacra Rit. Congregatione declarari, an ipſe cogere poſſit Canonicos Regulares Lateranenſes S. Salvatoris, Olivetanos, & Caſinenſes, ut accedant ad publicas Proceſſiones, juxtà formam Sacræ Congregationis Epiſc. ſub 2. Maji 1600. Eadem Sacra Rit. Congregatio cenſuit, Regulares poſſe compelli, etiam per cenſuras, juxta declarationem Sac. Conc. Congregationis. Quam declarationem eadem Sacra Rituum Congregatio Ferrariæ & ubique ſervandam eſſe cenſuit, & declaravit die 17. Jul. 1609.

Idipſum declaravit in una *Averſana*, nempè, Monachos Caſinenſes Monaſterii S. Laurentii dictæ Civitatis teneri accedere ad Proceſſionem in die Converſionis S. Pauli, de qua agitur, & ad eam compelli, etiam per cenſuras. Et ità teneri mandavit, quibuſcumque non obſtantibus. Die 12. Februar. 1641.

Ac in una *Tarentina*, Promotor Curiæ Archiepiſcopalis quæſivit, utrum teneantur Fratres Min. Refor. S. Franciſci accedere ad Proceſſiones Rogationum, & S. Cataldi Patroni, & an cenſuris poſſint compelli? Eadem Sacra Rit. Congregatio mandavit obſervari decreta antiqua Sacræ Congregationis Conc. ſcilicet Regulares pœnis arbitrariis cogi poſſe ab Epiſcopo ad interveniendum dictis Proceſſionibus, niſi docuerint de Apoſtolicis privilegiis contrarium diſponentibus, quę ſint Concil. Trid. poſteriora. Die 3. Maji 1642.

Item in una *Spoletana* die 25. Septembris 1649. & 7. Maji 1650.

Accedit declaratio Sacræ Congregationis Conc. 28. Aprilis 1629. in qua ità habetur: Sacra, &c. cenſuit, Monachos Cœleſtinos teneri accedere ad Proceſſiones S. Marci, & ad alias publicas, niſi exhibeant privilegia Apoſtolica poſteriora publicationi Sacr. Conc. Trid.

Privilegium autem Apoſtolicum poſt Conc. Cęleſtinis conceſſum non eſt hactenus allegatum, quod ſuffragetur.

Verum propoſito hoc dubio in Sacra Congregatione Conc.

An ſcilicet in primo ingreſſu Viſitationis Epiſcopi, teneantur Regulares accedere ad Proceſſionem cum Clero ſæculari?

Cui dubio occaſionem dedit Epiſcopus Anagninus, qui occaſione ſuæ primæ Viſitationis, primique ingreſſus in Terram Carpineti dictus Epiſcopus plenariam Indulgentiam ex auctoritate S.D.N. publicare intendens, Edictum publicavit, quo compellebat Fratres ſtrictioris Ordinis ad intereſſendum ſub cenſuris dictæ proceſſioni prò primo ingreſſu: Quare ſuppoſitis iis, quæ ab utraque parte informante deducuntur. Quæritur.

An dicti Fratres potuerint ad prænominatam proceſſionem ab Epiſcopo compelli?

Die 9. Decemb. 1662. Sac. Congr. Conc. cenſuit, non potuiſſe.

Standum eſt itàque huic decreto in hoc caſu, quod authenticè vidi, ac legi; Quare in hoc quoque parendum.

An in Compromiſſo, atque Laudo in materia Proceſſionum inter Parochos, & Regulares, ſivè Sodalitates laicorum requiratur auctoritas Superioris? Tom. 3. Conſult. 47.

PRò negativa ſententia, eam nempè haud requiriri non mediocriter pugnat illa in primis ratio, quod in compromiſſo ad effectum, ut per Compromiſſarios decernatur modus celebritatis feſti cum ſolemniori, & frequentiori cultu, ac veneratione, populique concordia, nullatenus requiratur auctoritas Superioris, ſed potius locum habeat diſpoſitio *cap. 1 & cap. fin. de pact. in 6.* cum verſetur in licitis, & honeſtis. Quia ſcilicet licitum eſt paciſci de modo ſervando in inceſſu Proceſſionum in delatione Sanctiſſimi Euchariſtię Sacramenti ut aſſignetur Eccleſia, ex qua levari, & ad quam referri debeat, ut divini cultus ratio habeatur, & diſcordiæ tollantur. Idque præſertim quando nulla inducitur Parochis conſiderabilis ſubjectio, ſed ſolum quædam ordinata adminiſtratio. In his enim non reperitur lex aliqua expreſſa contrarium diſponens, quemadmodum in ſpecie caſus haud diſſimilis ratiocinatur, & firmat Rota in *Calaguritana præeminentiarum coram Seraphino, ut in dec. 38. num. 36. & 81.* quam refert, ac ſequitur Gratian. *in add. ad dec. March. 232. nu. 1. & ſeqq.* & Ric. *in collect. dec. par. 6. collect. 1386.*

Eòque magis, ſi laudum ipſum fuerit unanimiter mutua ſtipulatione acceptum, atque homologatum cum expreſſa promiſſione illius obſervantiæ. Ex hoc enim habet vim rei judicatæ *l. cum antea, & l. ne in arbitris C. de arbitr. l. non minorem C. de tranſact.* Bartol. *in l. 1. num. 6. ff. de re jud.* Socin. *conſ. 25. in princ. lib. 1.* ac alii.

Denique ſit regula, quod pactum initum à Rectore Eccleſiæ, & à Regularibus, ſi non ſit in Eccleſiæ favorem, non eſt perpetuum, niſi accedat Superioris auctoritas. Eſt autem perpetuum, ſi ſit ad Eccleſiæ favorem. Tunc enim non eſt neceſſè, quod adſit auctoritas Superioris, quia hæc ſup-

Digitized by Google

ſupponitur adeſſe, cum aliud non velit Superior, quam Eccleſiæ favorem. Atque ita tradunt Archid. *in cap.* 1. *de pact. in* 6. *n.* 1. Jo: And. *in princ.* Anchar. *ſub init.* Butr. *n.* 1. *&* 3. Franciſcus *n. item* 3.

CUM Beneficiati, & Clerici cujuſdam Eccleſiæ ſurgere, ac detecto capite ſalutare debeant Canonicos accedentes ad illorum Eccleſiam die S. Marci. Quæritur.

An etiam debeant id obſervare cum Parochis, & cætero Clero ſæculari, & Regulari ad eandem Eccleſiam eo die accedentibus? Tom. 3. Conſult. 66.

AFfirmativè. Etenim mos reddendi ſalutationem eſt virtus civilis antiquiſſima naturalis. Eum Sacra Scriptura paſſim inducit, & Chriſtus Dominus Diſcipulis ſuis piè commendavit, *Matth. cap.* 10. *Eccleſiaſt. c.* 21. S. Baſil. *in epiſt. de ſotie.* Idem faciunt Scriptores profani. Platarc. *in Marc. Craſſ.* Iſocrat. *ad Demon.* Euripid. *in Hippol. v.* 95. *& med. v.* 663. Jo: Stuc. *in Conv.* Ant. *lib.* 2. *cap.* 31. *&* 32. Solumque Anabatiſtæ hanc habebant ſuperſtitionem, Reges Numidiæ, & Nero hanc ſuperbiam nemini reddendi ſalutationem. Quis igitur ex Chriſtianis maluerit imitari illorum hæreſim, iſtorum aſinitatem, quam morem Sanctorum Angelorum Dei? Etiam ſtatuæ, etiam beſtiæ ſalutationem non redeunt. Vide S. Auguſtinum *ſerm.* 24. *de Sanct.* Alex. *in genial. dier. lib.* 2. *cap.* 19. Jo: Stuc. *lib.* 2. *cap.* 32. & Theophraſt. *de contum.*

An permittendum ſit Confratribus unius Sodalitatis, recens inſtitutæ, ſuas habere ſupplicationes, ſive Proceſsiones eodem tempore, atque eodem habitu, quo utuntur, atque eas facere ſolent Confratres alterius Sodalitatis antiquioris? Vide de Confraternit. Tom. 3. Conſult. 69.

De præcedentia Reformatorum S. Franciſci, ac de Obſervantia in Proceſsionibus publicis. Vide de Præcedentia Tom. 4. Conſult. 19.

An Epiſcopus in Proceſsionibus poſſit incedere ſolus, quando cum pallio ſine cappa, & pileo Sacerdotali incedit, vel incedere debeat medius inter Dignitates? Tom. 4. Conſult. 23. Item vide de Ritibus hoc eodem Tom. 4. Conſult. 94. num. 8. & 9.

DEbet incedere ſolus. Huic reſolutioni conſonat Conc. Carthaginenſe 4. *cap.* 35. tex. *in can. Epiſcopus* 2. 95. & Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *de refor.* quatenus diſponunt, quod Epiſcopis ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par eſt, eiſque in Choro, in Capitulo, in Proceſſionibus, aliiſque actibus publicis ſit prima ſedes, & locus, quem ipſi elegerint. Hoc idem reſoluit Sacra Rit. Congregatio 30. Auſtugi 1602. & 20. ejuſdem 1604. quæ cenſuit, aſſiſtentiam proprio Epiſcopo convenire, quando eſt paratus cum Mitra, ſed ſi incedit cum pallio, & pileo, non debetur aſſiſtentia, & proindè poteſt incedere ſolus. Præcipuè quia alias Vicarius generalis non haberet locum ſupra Dignitates. Quod eſt inconveniens.

Atque ita eadem cenſuit Sacra Rit. Congregatio in *Savonenſi* 20. Decembris 1628. nimirum: *Epiſcopus Savonenſis ſupplicavit, definiri.*

Primo: An ipſe in publicis Proceſſionibus cum cappa & bireto incedere debeat ſolus, aut medius inter Dignitates? Et Sacra Congregatio reſpondit, non inter Dignitates, ſed ſolus incedere debet.

Secundo: An in Proceſſione, in qua defertur aliqua Imago, ſeu Reliquia, ipſe cum cappa, & bireto incedere debeat ante, vel poſt Imaginem? Et Sacra Congregatio reſpondit, Epiſcopum poſt Imaginem, ſeu Reliquiam incedere debere, niſi adſit conſuetudo in contrarium.

Tertio: Quis locus competat, ac debeatur Vicario Generali in dictis Proceſſionibus, abſente, & præſente Epiſcopo? Et Sacra Congregatio reſpondit, Vicarium Generalem in Proceſſionibus ultimo loco incedere debere inter Canonicos, ſeu Dignitates, dummodo non adſit conſuetudo in contrarium.

At quid ſi adeſſet exemplum Metropolitani, vel diſpoſitio Concilii provincialis, vel conſuetudo Civitatis?

Ad 1. Cenſeo, exemplum Metropolitani non ligare Suffraganeos, cum ex ſua voluntate forſan medius incedat. Ex facto enim particulari aliquis non obligatur, neque de jure obligari poteſt; Legibus autem, nõ exemplis eſt judicandum *l. Nemo C. de ſent.* & non tam ſpectandum eſt quod Romæ factum eſt, ſed quod fieri debet *l. ſed licet ff. de Offic. Præſid.* Eoque vel maximè: quia exempla hujuſmodi ſunt contra ritus, & decreta jam adducta, & Metropolitani exemplum non coarctat voluntatem Suffraganei, minuſque illi præjudicat, ne poſſit uti diſpoſitione Conciliorum, & Canonum. Præterea ſi exemplis eſſet judicandum, non utique eſſet discedendum ab exemplo Summi Metropolitani, ac Pontificis Maximi, qui in nocte Nativitatis Domini, & tribus diebus Hebdomadæ Majoris, quando incedit ſine Mitra ad Matutinum, ſemper incedit ſine aſſiſtentia: Nam aſſiſtentia datur ad exercendum munera Aſſiſtentium, ſcilicet ad ponendum, ac deponendum Mitram, quæ cum non adſit, neque aſſiſtentia adeſſe debet. Quod ſi Metropolitanus Provinciæ utitur alio ritu, debet corrigi: quia eſt abuſus. Omnes enim Chriſtifideles debent Eccleſiæ Romanæ conformari.

Ad 2. Cenſeo in materia Sacrorum Rituum, non eſſe attendendam diſpoſitionem Concilii provincialis. Si enim hujuſmodi Concilia poteſtatem haberent ritus condendi, nunquam eſſet adeunda Sacra Rit. Congregatio, & Cæremoniale Rom. pro ſola Urbe eſſet editum. Solum igitur obſtaret conſuetudo legitima, ut in decretis adductis.

DIgnitates, & Canonici cujuſdam Eccleſiæ Collegiatæ depoſuerunt apud Eccleſiam Cathedralem quędam Corpora Sanctorum ubi religioſiſſimè fuerunt ſervata. Cum verò nunc petant depoſitum ſuæ Eccleſiæ reſtitui. Quæritur:

Quibus competat delatio dictorum Sanctorum Corporum in ſolemni Proceſſione translationis, an Dignitatibus, & Canonicis Cathedralis? Ubi formula translationis? Tom. 4. Conſult. 24.

SPectare ad Cathedralem exiſtimo. Primo quia Canonici Cathedralis ſunt digniores in toto Clero. Qui autem dignior eſt, præcedere debet minus dignum, *arg. ex cap. præcipimus dec.* 93. Felin. *in cap. cum olim num.* 1. *de offic. deleg.* Rom. *ſingul.* 340. ac alii, & propterea præferendi in delatione Sacrarum Reliquiarum, ut major honor Sanctis exhibeatur. Quia in præcedentia debet ſervari Ordo Dignitatis, *leg. Omnes C. ut dignit. Ord. ſerv.*

Secundò. Cum debeat præcedere, qui eſt major, & ille ſit major, qui pluribus, & melioribus præeſt. *auth. de defenſ. Civit. §. nos igitur*, debet Capitulum Cathedralis præcedere Collegiatam.

Tertiò. Alias enim, ſi deferantur à Canonicis Collegiatæ, alterum ex his abſurdis ſequeretur. Aut enim feretra Sanctorum Corporum non poſſent conſtitui in fine Proceſſionis, ut decet, cum ille locus ſit dignior; Aut Canonici Collegiatæ occuparent dictum locum, qui debetur Canonicis Cathedralis ratione illorum præeminentiæ; Aut Proceſſio fieret ſine interventu Capituli Cathedralis, quod eſſet in diminutionem honoris, ac venerationis Sanctis transferendis debitæ, ac non ſine notabili ſcandalo totius Civitatis, quæ omnia ceſſant, ſi id munus Canonicis Cathedralis relinquitur. Atque ita eſſe ſervandum rectè cenſuit Epiſcopus Lucanus, cujus formam, utpotè imitatione dignam circa translationem Sanctorum Corporum hic apponen. duxi.

Si prepari in mezzo della Chieſa avanti il Coro un' Altare capace della Caſſa, o Caſſe, riccamente ornato di candelieri con candele acceſe, altri vaſi con fiori, & altre argentaria, ſopra il quale vi ſi pongano i Corpi Santi, o ſiano in caſſe coperte di drappo, overo dette caſſe ſiano dentro ad una lettica coperta di drappo d'oro, o ſeta, la quale habbia due ſtanche, che avanzino da i quattro lati, per poterla portare ſopra le ſpalle medeſimamente coperte del medemo drappo, & in terra avanti l'Altare porre tappeti con coſſini per inginocchiarſi ſenz' altri inginocchiatori, o banche, per non impedire la Chieſa, & occupare il luogo al popolo, che veniſſe per far oratione a detti Santi.

Il modo, che ſi può tenere in portar detti corpi, s'intimi alle Religioni tutte, al Clero, & ad altri Preti, che con le loro Cotte, & a i Signori Canonici della Cathedrale parati ſecondo il loro

ſolito, cioè ſopra il Rocchetta, a Cotta, che portano, o Piviale, o Pianeta, e Tonicella, ſe hanno Ordini diſtinti, a quali ſpetta, come più degni, portar detti Corpi, o ſiano nella lettica, o in caſſa. Et intimar ſi doveranno ad un'hora certa, la quale è ſolita ſempre d'eſſer doppo Veſpro, e così ſi è oſſervato in Roma ultimamente nella traslatione del Cuore del Glorioſo S. Carlo Arciveſcovo di Milano.

Inviata che ſarà la Proceſſione, prima, che ſi levino i Corpi dall'Altare, i Cantori cantino un'antifona propria di detti Santi, e trà queſto mezzo la prima Dignità benedica l'incenzo, & incenzati, e detto il Veſpro, dica l'Oratione, e ſe detti Corpi ſono nella lettica, quattro, o più di detti Signori Canonici parati con le Pianete portino detta lettica ſopra le ſpalle, overo ſe ſaranno dentro alle caſſe, ciaſcuno ne portarà una, & haverà il Piviale, avvertendo, che dette caſſe ſiano coperte riccamente con drappi d'oro, o di ſeta di color conveniente a Santi, ſe ſono Martiri, roſſo, ſe ſono Confeſſori, Abbati, o Vergini, bianco, e ciaſcuno, tanto Frati, quanto Preti, e Canonici debbiano havere una candela acceſa in mano di più, e minor peſo, ſecondo la qualità delle perſone.

Se ſi porteranno detti Santi Corpi nella lettica, vi ſi porti un Baldachino ſopra, portato da Nobili della Città. E ſe il viaggio ſarà lungo, ſi potranno mutare di quando in quando, avvertendo, che i più Nobili lo portino nell'uſcire, e gl'iſteſſi nell'entrare, dove hanno da collocarſi.

Se ſtaranno in diverſe caſſe, non vi occorre Baldachino, che biſognarebbe ad ogni caſſa il ſuo, e ſarebbe confoſione, e perciò giudico più honorevolezza, e maggior decoro portargli in una lettica, come è ſtato fatto nella traslatione di molti Corpi Santi in Roma, per eſſer ſtati più Corpi inſieme.

Per la ſtrada ſi potran cantare Inni, Salmi, e i Cantori motetti, o altro, ſecondo più piacerà loro. Giunti i Santi Corpi alla Chieſa, ſi metteranno ſopra l'Altare, dove ſi hanno da riporre, ſe non ſarà impedito, & eſſendo, ſi facci a canto un'altro Altare, e ivi ſi pongano ſopra, s'incenſi, ſi canti l'iſteſſa Antifona, e verſetto, come di ſopra, o altro ſimile, e ſi dica l'Oratione per la medema prima Dignità, e ſubito ſi potranno dagl'iſteſſi Signori Canonici metter dentro, dove hanno da ſtare.

Il modo di collocarli, avanti, che ſi facci la translatione di detti Corpi nell'iſteſſo Altare, dove ſi metteranno, vi ſi facci una feneſtrella, o tomba, o buca, ſecondo la capacità della Caſſa, laſciandovi modo per potervi calare, e metter detta Caſſa, e poterla commodamente, e preſto rimuovere, o vero ſe vi ſarà ſotto l'Altare, o dietro qualche honeſto pilo di marmo, collocare detti Corpi, e accommodare talmente ogni coſa, che ſubito finita la cerimonia, e meſſivi i Corpi, ſi poſſa murare, ſenza più aprire, acciò che niuno gli poſſa più vedere, nè toccare. E perciò è neceſſario, che vi ſiano i muratori con loro ſtromenti, calcina, e geſſo, e aſſicurare il tutto. E in queſto modo volle la Santità di Paolo V. che ſi faceſſe nella ripoſitione del Corpo di S. Agneſe, e prima, che partiſſe Sua Santità fù murata ogni coſa.

Quartò ex conſuetudine Eccleſiarum, quæ in præeminentiis potiſſimum attenditur. Ita enim ſervatur in Eccleſia Mediolanenſi, ut digniores in Clero humeros ſubjaceant deferendis Sacris Reliquiis in translationum proceſſionibus, ut conſtat ex actis illius Eccleſiæ. Idem etiam ſervatur in Eccleſia Bononienſi, ut ex ejus Archiepiſcopali. Id ipſum obſervatum lego in Civitate Lucana in translatione Imaginis B. Virginis Miraculorum ad Eccleſiam S. Petri, ut ex hiſtoria d. Imaginis.

Non obſtat, quod Sacra Corpora, quæ transferuntur, ſunt Eccleſiæ Collegiatæ, ideoque ad Dignitates, & Canonicos ipſius ſpectet eorum delatio. Nam in hac functione non debet conſiderari cujus Eccleſiæ ſunt Corpora, ſed potius publica translationis ſolemnitas, in qua etiam ſolet indici generalis proceſſio, ac indè Canonici Cathedralis non debent privari jure ſuo incedendi in loco digniori, ac deferendi ſacra pignora. Quod munus pertinet ad digniores, cum etiam hoc modo major honor exhibeatur ipſis Sacroſanctis Reliquiis, ut teſtatur Caſtald. *in prax. Cæremon. lib. 2. ſex. 10. cap. 4. de ord. ſerv. in translat. Reliq. & Sac. imag. n. 20.* his verbis: *Decet, ut Sanctorum Corpora ab Epiſcopis, vel Abbatibus mitratis deferantur, prout legimus à S. Carolo Borromeo fuiſſe obſervatum, cujus exempla ſequutus eſt pariter Card. Palleottus, quem laudabilem ritum à majoribus acceptum, etiam poſteri, ſi imitentur erunt in laudem.*

Ex quo fit, ut deficientibus Epiſcopis, & Abbatibus, hoc munus jure debeatur Canonicis Cathedralis, tanquam dignioribus ex toto Clero, juxta mentem S. Caroli, ut teſtantur acta Eccleſiæ Mediolanenſis relata; & de univerſali conſuetudine teſtatur etiam Michael Leonius vir Cæremoniarum peritiſſimus, quæ in materia præeminentiarum obſervanda eſt, ut diximus.

Reliqua. *Vide de Ritibus eod. Tom. 4. Conſult. 107.*

An Regulares poſſint unquam in ſupplicationibus, ſive proceſſionibus præcedere Clero ſæculari? Vide de Præcedentia. Tom. 4. Conſult. 26.

De quadam Eccleſia Collegiata antiquitus Cathedrali, & poſtea ſuppreſſa, quoad proceſſiones &c. Vide de Parocho. Tom. 4. Conſult. 29.

1 *An Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ cogere poſſit Clerum aliarum Eccleſiarum inferiorum, ut accedat ad ſupplicationem fieri ſolitam in Vigilia Sancti Titularis, vel Patroni?*

2 *An Cruces diverſarum Eccleſiarum loci incedere debeant ſimul, una poſt aliam in capite ſupplicationis ante Clerum, & deindè Clerici, & Sacerdotes ſimul?*

3 *An Dignitates Eccleſiarum inferiorum in ſupplicationibus ſeparari poſſint à corpore ſui Cleri, & incedere in fine ſupplicationum à ſiniſtris Dignitatum Cathedralis, vel Collegiatæ? Ubi.*

Quænam ſint generales, ſive publicæ ſupplicationes, ſive proceſſiones? Tom. 4. Conſult. 30.

Circa 2. quæſitum vide etiam eod. tr. *Tom. 6. Conſult.* 58. Et vide de Funeribus *Tom. 8. Conſult.* 73.

AD 1. Affirmativè: Nam Ordinarius poteſt cogere omnes Clericos, tam Sæculares, quam Regulares, etiam exemptos ad proceſſiones publicas, ſive generales Eccleſiæ non autem particulares, ut ex Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap.* 13. Cum eorum tamen Cruce, ut declaravit Sac. Congr. Epiſc. in *Caietana* 14. Januar. 1603. Non obſtante inhibitione. Eadem Sac. Congr. in *Spoletana* 10. Jan. 1648. & 54. Maii & 23. Jul. 1649. Ac etiam Subcollectores ex Sac. Congr. Conc. in *Catacenſi* 2. Mart. 1654. Idque ſub cenſuris. Eadem Sac. Congr. 18. Maii 1618. Sufficitque, ſi vocentur ſolito edicto. Eadem Sac. Congr. 14. Maii 1649. in *Eugubina.* Debent vero convenire cum Clero, & populo in Cathedralem, vel Matricem, non autem expectare in via, vel in porta ſuæ Eccleſiæ. Eadem Sac. Congr. 6. Febr. 1590. in *Fanenſi*, & 13. Novemb. 1600. Tenenturque intereſſe Curati, etiam Regulares. Sac. Congr. Conc. 5. April. 1631. Confraternitates verò laicorum poſſunt quidem invitari, ſed non compelli ad publicas proceſſiones. minuſque poſſunt cogi ad recitandum aliquod officium, niſi eſſent Eccleſiaſticæ. Tunc enim ſubjiciuntur viſitationi Epiſcopi, in quo caſu poſſunt cogi, ſed antea debent invitari Sac. Congr. Conc. in *Papienſi* 8. Maii 1627. & in *Florentina* 13. Novemb. ejuſdem anni. Eſtque Epiſcopus manutenendus in quaſi poſſeſſione cogendi Confratres per edicta pœnalia, exactionem pœnarum, aliaque juris, & facti remedia ad intereſſendum ſolitis proceſſionibus, non obſtante aggregatione, niſi haberent privilegium ſpeciale exemptionis. Eadem Sac. Congr. Epiſc. in *Viterbienſi* 9. Decembr. 1586. in *Camerinenſi* 16. Jul. 1624. & alibi.

Id verò non procedit in Clericis nullius Diœceſis, qui non poſſunt ad proceſſiones compelli ab Epiſcopo viciniori, ſed à Prælato ſuo. Neque in Clericis, qui ſunt extra Civitatem in locis, in quibus habent Plebem in Civitate, vel Diœceſi, maximè ſi neque ſunt originarii. Eadem Sac. Congr. Epiſc. in *Panormitana* 23. Novemb. 1592. Niſi in proceſſionibus ſolemnibus in quibus intervenit perſonaliter Epiſcopus, ut ubi ſolitum eſt. Eadem Sac. Congr. in *Cajetana* 5. Jun. 1607. & Sac. Congr. Conc. in *Ravellenſi* 5. Mart. 1646. Minuſque procedit in habentibus ſola beneficia ſimplicia, niſi adſit conſuetudo in contrarium. Eadem Sac. Congr. 12. Mart. 1601. in *Gallipolitana.*

Generales autem, ſive publicæ proceſſiones illæ ſunt, quæ fiunt in feſtivitate Corporis Chriſti, in Litaniis majoribus S. Marci, & minoribus Rogationum, quæve extraordinariè ab Epiſcopo indicuntur generaliter pro bono, vel honore publico, ut Jubilæi, Nativitatis, vel Adventus Principis, proque divina ope imploranda, ac ſimilibus. Ricc. *in prax. par. 1. dec. 367. n. 7.* Tambur. *de jur. Abb. Tom. 1. diſp. 24. qu. 8. nu. 2.* & declaravit Sac. Congr. Conc. anno 1597. ut diximus *Tom. 3. Conſult.* 46. quoad 1.

Inter

Digitized by Google

Intes proceſſiones publicas enûmerantur, etiam illæ, quæ ſunt de couſuetudine peculiarinm Eccleſiarum, vel quas Epiſcopus generales declaravit, cujuſmodi ſunt proceſſiones, quæ fiunt iu Vigilia, vel ſeſto Titularis, vel Patroni, ut habetur in Rituali Rom. *in tit. de proceſſ.* & poſt alios tradit Barboſ. *de offic. Epiſc. alleg.* 78. *n.* 2. *&* 14.

Peculiares verò, & privatę proceſſiones ſunt quando fiunt in aliqua Eccleſia particulari à Capitularibus, & Clericis illius ex ſpeciali tatione ejuſdem Eccleſiæ, ſicut ea, quæ fit qualibet 3. Dominica in Matrice, vel Cathedrali ex Sacr. Congr. Epiſc. in *Verulana* 20. Julii 1592.

Ad 2. Dicendum eſt, id nou licere, ſuitque ſemper per decreta Sacr. Rit. Congregatiouis improbatum, quod in proceſſiouibus Crucęs omnium Eccleſiarum turmatim permittantur, & Clerici, ac Presbyteri ſimul incedant, ſed quilibet Clerus juxtà ordinatum ritum Eccleſiaſticum diſtinctè incedere dębet ſub propria Cruce inſtar militiæ terrenæ. Quælibet enim cohors militat ſub ſuo ſigno. Atque ità declaravit ſæpius Sac. Cong. præſertim in *Senogallienſi*, videlicet.

Narratum fuit in Diœceſi Senogallienſi, & præcipuè in Terra Montis Bodii vigere abuſum, quod in Proceſſionibus, in quibus interveniunt Sacerdotes diverſarum Eccleſiarum incedentes ſub propria Cruce, turmatim, & confuſim incedere velle ſub ultima Cruce. Ideoque petitur declarari non convenire, in illis vero Proceſſionibus, in quibus eſt antiqua conſuetudo incedendi ſub unica tantum Cruce, digniorem locum deberi illis Sacerdotibus, qui interveniunt illi Eccleſiæ, cujus eſt Crux, quæ defertur in Proceſſionibus. Et Sacra Rituum Congregatio reſpondit. In Proceſſionibus, in quibus Clerus Eccleſiarum Crucem defert, ſub eadem Cruce propria incedere debere. In Proceſſionibus vero, in quibus non intervenit, niſi unica Crux, Clerum illius Eccleſiæ, cujus eſt Crux, quæ defertur, digniorem locum obtinere debere. Et ità ſervari mandavit 29. *Novembris* 1632.

In Sorana *ſic in cauſa circa modum procedendi in publicis Proceſſionibus in Terra Arpini Soranæ Diœceſis, tam ab Abbate, & Canonicis Collegiatæ Eccleſiæ S. Archangeli, quam etiam ab Archipresbytero, & Clero S. Mariæ, & à Clero aliarum Eccleſiarum Parochialium, ſive Collegiatarum ejuſdem loci, Sacra Rituum Congregatio, audita relatione Illuſtriſſimi, ac Reverendiſſimi D. Card. Sabelli, cui hæc cauſa commiſſa fuerat, cenſuit, & declaravit, ſervandum eſſe in futurum decretum per modum proviſionis factum ab Epiſcopo Sorano ſub die* 23. *Aprilis proximi præteriti, in quo diſponitur, quod Clerus S. Archangeli, S. Mariæ, S. Andreæ, & S. Viti Terræ Arpini in publicis Proceſſionibus incedant per ordinem quilibet ſub propria Cruce, & Archipresbyter S. Mariæ in ultimo loco incedat à ſiniſtris Abbatis S. Archangeli. Et ità declaravit, & in dicta Terra Arpini ſervari mandavit, quibuſcumque non obſtantibus, die* 30. *Julii* 1616.

Concinunt decreta Sacræ Congregationis Epiſc. quæ in *Toletana* 23. Auguſti 1593. ita decrevit:

Curet Ordinarius, ut omnes, tam ſæculares, quam Regulares, cum in Proceſſionibus publicis, tum privatis, ac in eis, quæ in tumulandis defunctorum corporibus, & aliis ſimilibus, bini cum modeſtia, & decentia incedant, & Ordines ipſi minimè confundantur.

Et in Neritonenſi 16. *Maii* 1588. *Nemo ſub alio vexillo incedat, niſi propriæ Crucis.*

Et in Verulana 31. *Maii* 1579. *Cruces in Proceſſionibus diſtinctè deferantur, non vero omnes ſimul.*

Ad 3. Conſtat, id eſſe contrà regnlam naturalem in ſimilibus à Sacra Rituum Congregatione attendi ſolitam, eſtque etiam contrà ſimiles declarationes ejuſdem Sacræ Congregationis, quæ ſæpius ob eandem rationem reſpondit, Dignitates Eccleſiarum debere in Proceſſionibus incedere cum ſuo Clero, non autem cum Dignitatibus aliarum Eccleſiarum, ut in ſequentibus, & aliis hujuſmodi:

In Nucerina. *In cauſa controverſiæ inter duos Abbates ſæculares Terræ Gualdi Sacra Rituum Congregatio reſpondit, quod quando ſunt plures Abbates in eodem loco, habentes Clerum diſtinctum, debet in Proceſſionibus incedere quiſque cum ſuo Clero, & in ſuo loco. Die* 19. *Januarii* 1633.

In Colonienſi. *Dignitates, & Canonici Eccleſiæ Colonienſis narrantes in Proceſſionibus, quæ fiunt per annum abſque Sanctiſſimo Sacramento convenire omnia Capitula aliarum Eccleſiarum Collegiatarum ejuſdem Civitatis, quarum Præpoſiti, cum conveniant induti Pluvialibus, petierunt, an ſic induti debeant admitti cum Canonicis dictæ Metropolitanæ, prout admittuntur, quando in Proceſſione cum Sanctiſſimo Sacramento: Dignitates, etiam Metropolitanæ induuntur Pluvialibus, vel definiri, quid in poſterum ſervandum ſit? Et Sacra Rit. Congregatio reſpondit, in Proceſſionibus ſine Sacramento Dignitates Collegiatarum incedere debere cum ſuis Capitulis ſine Pluvialibus. Die* 29. *Januarii* 1628.

Imò eſt etiam contrà mentem Cæremonialis Epiſcoporum *lib.* 2. *cap.* 33. *de Proceſſ. Corp. Chr. v. Ordo autem*, ubi Collegiatæ integræ incedere jubentur ante Cathedralem, non autem miſceri cum aliis.

Atque ità quidem, nt ſententiæ contrà ſtatutum ritum Eccleſiaſticum ab Epiſcopis prolatæ non attendantur: Quia ſicut Conſtit. Clemen. VIII. pro obſervatione Cæremonialis ſuſtulit omnes contrarias conſuetudines, ità non videntur attendendæ ſententiæ, ut pluſimum ex facilitate vel imperitia Judicum emiſſæ. Hinc eſt, quod Sacra Rituum Congregatio reſcribendo pro obſervatione ſuorum decretorum, aliquandò mandaverit procedi ad illorum executionem, contrariis ſententiis non obſtantibus, ut in ſpecie in *Nolana*, quæ eſt hujuſmodi:

Ad preces Epiſcopi Nolani circa obſervantiam decretorum ab hac Sacra Congregatione emanatorum ad favorem Vicarii contra Decanum ejuſdem Civitatis Nolanæ, eadem Sacra Congregatio decrevit, & ordinavit decreta prædicta omnino obſervanda eſſe, non obſtante prætenſa ſententia, ſeu appellatione. Die 8. *Julii* 1602.

Nam ubi Sacra Congregatio manum appoſuit non poteſt inferior ſe ingerere, *cap. cum noſtrum de appell.* Gonzal. *gloſ.* 52. *num.* 27. Eoque præcipuè, quia Sacra Congregatio procedit ſola facti veritate inſpecta, nt proindè non ſoleat attendere nullitates, ac ſolemnitates juris, ut declaravit die 5. Julii 1605. in hæc verba.

Sacra Rituum Congregatio reſpondit, in Congregatione non agi more judicii, ſed manu Regia de rebus pertinentibus ad ipſam, & ad evitandas lites.

An liceat Regularibus, vel Confraternitatibus ducere ſupplicationem die Dominico vel alio die infra Octavam Sanctiſſimi Corporis Chriſti? Tom. 4. Conſult. 85.

Dico, iis licere dumtaxat illam intra Clauſtra, & ambitum Eccleſiæ, exeundo ab illius janua, & per eandem redeundo, non autem licere ipſis Regularibus, neque Confratribus ſupplicationem ducere iutra limites Parochiæ ut pluries reſoluit Sacra Rituum Cougregatio, præſertim in *Cæſaraugustana* 17. Martii 1627. apud Navar. in *Lucern. Regularium v. Proceſſio num.* 27. Et *Hiſpalenſi* 26. Febr. 1628. relat. à Barboſ. *in collect. Conc. ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 13. *num.* 45. *& de offic. Paroch. par.* 1. *c.* 12. *num.* 13. Et nos *Tom.* 1. ex decreto generali Sacræ Congregationis Concilii. Ratio autem eſt, quia non habent territorium, neque juriſdictionem.

An liceat uni Parocho, ſive Sodalitati religioſæ in uno Vico ſive Caſtello erectæ ducere proceſſionem intra octavam SS. Corporis Chriſti eodem die, quo illam ſolet ducere alter Parochus; ſive altera Sodalitas erecta in alio Vico, ſive Caſtello valdè vicino, ac finitimo? Ubi quid de conſuetudine? Tom. 4. Conſult. 99.

Negativè: Nam licet permiſſum ſit hanc proceſſionem ducere, id tamen non eſt permiſſum abſolutè, ſed quatenus honorificè duci poſſit, & ſtatis tantum diebus, ut ex Concil. Trident. *ſeſſ.* 13. *cap.* 15. ubi concinit Clem. 1. §. *Nos itaque de reliq. & vener. Sanctor.* & Buratt. *deciſ.* 43. *n.* 8. Undè, cum agatur de locis parvulis, & convicinis, ac difficilè ſit, eam poſſe duci eodem tempore in utroque loco cum juſta, & debita veneratione ob penuriam præcipuè Sacerdotum, non modò poſſunt, ſed etiam debent ſtatui dies diverſi, prout ſtatutos fuiſſe conſtat ex conſuetudine, quæ habet vim legis §. *Sive ſcripto inſtit. de jur. natur. gent.* cum vulgò relatis per Add. *ad dec.* 539. *num.* 37. *par.* 4. *tom.* 3. *rec.* Deficiente potiſſimum jure certo circa tempus ducendi proceſſionem, ſervanda eſt conſuetudo. Rot. *deciſ.* 94. *num.* 6. *par.* 4. *tom.* 2. *rec.*

An in proceſſionibus ſolemnibus, pretioſiora pluvialia debeant inſervire Dignitatibus? Vide de Dignit. Tom. 4. Conſult. 183. Sum. num. 3.

An populus tempore peſtis poſſit ſe obligare ad celebrandum quotannis feſtum Beatæ Virginis, & ducendum proceſſionem? Vide de Feſtis Tom. 4. Conſ. 184.

Cui nam Sodalitati competat præcedentia in proceſſione SS. Corporis Chriſti &c. Vide de Præcedentia Tom. 4. Conſult. 196.

De origine, ac inſtituto Litaniarum, Rogationum, ac ſupplicationum. Vide omninò de Regular. Tom. 5. Conſult. 54. a num. 8. & ſeqq.

Utrum in Proceſſionibus una tantum Crux deferri debeat, & quid in funeribus? Tom. 6. Conſult. 58. & vide etiam Tom. 4. Conſult. 30. Sum. num. 2. ac de Funeribus Tom. 8. Conſult. 73.

QUiſque Ordo, aut Religio ſuam propriam Crucem in proceſſionibus deferre poteſt. Idque nedum ex conſuetudine univerſali, verum etiam ex Cooſtitutione Leonis X. *in Bulla* 27. per quam apertè mandatur, ut unaquæque Religio io cunctis Eccleſiaſticis functionibus iocedat ſub propria Cruce cum decreto irritante, & clauſula ſoblata, ita ſanè, ut neque obeſſ hujus Cônſtitutionis inobſervatio contraria. Et oos diximus ſupradict. *Tom. 4. Conſult. 30. Sum. num. 2.* & alibi.

Sed quid dicendom in funeribus? Regula eſt, quod ſemper Crux illius Eccleſiæ deferatur, in qua defunctus ſepeliri debet. Ita Sacr. Congr. Epiſc. decrevit obſervandum eſſe ubique, ut in *Caſtellanetenſi* 1593. & in *Barenſi* 29. Julii 1616. & in *Potentina* 14. Jonii 1647. Declaravitque Sacr. Rit. Coogr. in alia *Barenſi Terræ Medugni* 2. Auguſti 1631. & in *Meſſanenſi* 12. Februarii 1635. Ejus hæc ſunt verba:

In funeribus deferenda eſt unica tantum Crux illius Eccleſiæ, ad quam Corpus transfertur, poſtquam ſequi debent immediatè perſonæ illius Eccleſiæ, & deinde cæteri ſecundum antianitatem, ut cenſuit eadem Sacra Rit. Congregatio in Narnienſi 30. *Septembris* 1614. *& in* Audrienſi 22. *Novemb.* 1631. *ad* 3.

Et elicitur ex Rit. Rom *in rub. de exeq. ord.* atque Romæ obſervatur.

Id tameo intelligendum eſt; dummodò non interveniat Capitulum Eccleſiæ Cathedralis, ſub cujus Cruce omnes funus aſſociantes incedere debent. Et hinc Curatus, & Sacriſta Cathedralis, etiam amovibiles, qoandò intervenit Capitulum dictæ Cathedralis, debet præcedere proprio Parocho defuncti. Eadem Sacra Congregatio Rit. in *Piſaurenſi* 22. Martii 1631. ut diximus de *Præcedentia*. Vel dummodò non extet conſuetudo à tempore immemorabili obſervata, quod in aſſociatione cadaverum, etiam quaodò iotervenient Capitulum, & Canonici Cathedralis, non deferatur ſolummodò Crox ejuſd. Cathedralis, ſed etiam Crux Eccleſiæ, ad quam corpus defuncti defertur, aliorumque etiam Regulariom, qui fuerint vocati.

At cur in funeribus una tantum Crux deferatur? Vel quia ſuot Proceſſiones meſtæ; Vel ut differant à Proceſſionibus, quæ fiunt pro vivis; Vel ut ſciant fideles ad quam Eccleſiam convenire debeant ad orandum pro defuncto; Vel ad denotandum prærogativam Eccleſiæ tumulantis; Vel ut doceamur, quod pallida mors æquo pulſat pede pauperum tabernas, Regumque turres, &c.

An Conſules, Syndici, Nobileſque Civitatis in Proceſſione Sanctiſſimi Corporis Chriſti incedere poſſint cum cereis fanalibus poſt Capitulum, & ſic immediatè ante Crucem? Vide de Præcedentia Tom. 6. Conſult. 62.

1 *An Regulares prohibere poſſint Parochis celebrationem Proceſſionis die Dominico intrà Octavam Corporis Chriſti, vel alio die?*
2 *An in ſuis Proceſſionibus poſſint mutare viam ſemel electam?*
3 *An extrà propria Clauſtra, dum proceſſionaliter incedunt intrà limites alienæ Parochiæ poſſint deferre Stolam?* Tom. 6. Conſult. 63.

AD 1. Negativè: Nam de jure ad Parochos ſpectat facere quaſcumque Proceſſiooes intrà limites ſuarum Parochiallum privativè quoad omnes, etiam Regulares, qui nequeuot eas facere ſine Parochorum licentia. Barboſ. *ad Conc. Trid. ſeſſ. 15. de Regul. cap. 23. num. 45.* Nihil refragantibus Conſtitutiooibus B. Pii V. & Clem. VIII. pro Dominicanis. Nam illæ non comprehendunt Parochos, nec tollunt eorum jura, cum non fuerit eis derogatum, & propterea cenſentur ſine præjudicio juris Parochialis, oeque ex eis Regulares poſſint impedire illorum Proceſſiones die Dominico infrà dictam Octavam reſolutum fuiſſe à Sac. Rit. Congreg. in *Materanen.* 15. Maii 1632. refert Barboſ. *de offic. & poteſt. Parochi c. 12. n. 14.* Adverſaturq; Ordini Hierarchico, juri Canonico, Cæremoniali, Conſtitutiooibus Apoſtolicis, & decretis Sacrarum Congregationom, quod Regulares præcedant Clericis, illiſque prohibeant per ſuos limites ducere Proceſſiones. Sperell. *dec. 179. n. 11. & ſeqq. tom. 2.* Rota in *Oppidenſi Proceſſionum* 15. Junii 1648. *coram Veroſpio*.

Et confirmatur: quia nè Parochus quidem impedire poteſt alteri Parocho, nè faciat Proceſſionem in propria Parochia, ut deciſum eſt à Rota *apud Burattum dec. 43. n. 1.* & in *Cæſaraguſtana dedicationis* 18. Decembris 1618. *coram Manzanedo*: Nam quilibet Parochus habet jos ad omnia Parochialia exercenda in ſua Parochia, quorum unum eſt Proceſſiones facere. Si igitur aliquis attentat impedire Proceſſiones, attentat ipſum privare proprio jure, atque adeò facit contra juſtitiam, atque incurrit excommunicationem Papæ reſervatam in Bulla in Cœna Domioi, & in Concilio Trid. *ſeſſ. 22. cap. 11. de refor.*

Ad 2. Etiam oegativè, cum non poſſint motare viam ſemel à principio electam, ſicut reſolvit eadem Sacra Congregatio in *Piſaurenſi* 14. Novembris 1613. & io dicta *Materanenſi* apod Barb. *loc. cit. num. 15.* & tradunt Portel. *in add. ad dub. Regul. v. Proceſſiones num.* 18. Novar. *in Sum. Bullar. tit. de Proceſſ. Regul.*

Ad 3. Item negativè: Quoniam delatio Stolæ, eſt de juribus Parochialibus, & proindè ſpectat privativè ad Parochos, ut in puncto reſolvit Rota io *Romana jurium funeralium* 4. Julii 1653. §. *Quibus conſequens & ſeq coram Reverendiſſimo Zarate Valliſoletano*, & tradit Lezan. *in Sum. quæſt. Regul. cap. 12. num. 41. ubi num. 3.* ſubdit, fuiſſe declaratum à Sacra Congregatione Conc. ſub die 2. Julii 1620. non poſſe Regulares deferre Pluviale, aot Stolam extra Eccleſiam, aut Clauſtrum per alienas Parochias.

An Fratres Ordinis Prædicatorum, ac Sodalitates Roſarii, erectæ in eorum Eccleſiis ducere poſſint Proceſſionem Roſarii prima Dominica Octobris cujuslibet anni per alienas Parochias, abſque interventu, & licentia Parochorum? Tom. 6. Conſ. 65. & Vide Tom. 8. Conſult. 31.

TEnendum eſt, non licere, niſi ex privilegio. Id probo tom ex præſcripto juris communis, tum ex decretis Sacrarum Congregationum Conc. Epiſc. & Rit. quibus vetitum eſt quibuſcumque Regularibus, ac Sodalitatibos facere Proceſſiooes intrà limites alienæ Parochiæ, abſque licentia Parochi.

Ex præſcripto quidem juris communis: quia facere Proceſſiones eſt actus juriſdictionis, Ricc. *par. 1. dec. 90. num. 2.* Juriſdictio autem in alieno territorio exerceri non poteſt, atque adeò nec fieri queunt Proceſſiones, ut rectè concludit P. Donatus *in princ. rer. Regul. tom. 1. par. 2. tom. 13. quæſt. 81. num. 1. & ſeqq.* & ante ipſum Tambur. *de iur. Abb. diſp. 15. q. 7. n. 79. tom. 2.* Zerol. *in prax. v. Proceſſiones n. 4.*

Ex decretis autem Sacrarum Congregationum: quia ſic pluries fuiſſe reſolutum referunt quamplures Regulares, nominatim Peyrin. *tom. 2. privileg. Conſtit. 7. Pii V. §. 10. n. 11.* Novar. In *Lucerna Regul. v. proceſſiones num. 25.* & poſt alios idem Donat. *loc. cit. num. 5.* 6. referens duo decreta Sac. Rit. Congregationis.

Idem decrevit Sacr. Rit. Congreg. 26. Februarii 1628. ut ſequitur:

In Regularium Eccleſiis habentibus Clauſtra, fiant proceſſiones intra Clauſtra tantum, ſi non habeant Clauſtra, fiant propè muros Eccleſiæ ſive exeundo ab una porta, & intrando per aliam Eccleſiæ portam, ſive per aliam. Extra ambitum Eccleſiæ non licet Regularibus facere proceſſiones, niſi de licentia, conſenſuve Parochi, ſalvis privilegiis, ſi quæ ſint. Proceſſiones vero Confraternitatum non debent extendi per vias, ſed circa muros Regularium, qui eas regunt.

Quod etiam declaravit in *Limana* 15. Decemb. 1632. & in *Aretina Montis S. Savini* 19. Maii 1614. & antea in *Are-*

tina

ᴀiᴎᴎ 1613. & in *Gaballicenſis Inſula* 28. Auguſti 1615.& 18. Feb. 1617. & in *Hiſpalenſi* 28. Febr. 1628.

Id ipſum ſæpè ſanxit Sac. Congr. ſuper Epiſc. ut in *Placentina* 26. April. 1605. in *Cortonenſi* 22. Novemb. 1593. in una *Conventualium* 5. Feb. 1602. Et luculenter decrevit Sac. Congr. Conc. cujus verba hæc ſunt:

Sac. Congr. cenſuit, Regularibus, & Confraternitatibus in Regularium Eccleſiis erectis permiſſum eſſe proceſſiones facere inter eorum Eccleſias, & Clauſtra tantum, & non extra; Si vero Eccleſiæ Clauſtro careant, eiſdem Regularibus, & Confratribus liceat proceſſiones facere intra ambitum dumtaxat ejuſdem Eccleſiæ, ſive exeundo ex una ianua Eccleſiæ, & intrando per aliam, ſive per eandem, & tunc propè muros Eccleſiæ, & non extra ambitum, niſi de licentia, & conſenſu, aut Cruce Parochi, non obſtantibus quibuſcumque conſuetudinibus, vel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis Apoſtolicis, Sac. Conc. Trid. poſterioribus in ſuo robore permanentibus, quibus per hoc decretum minime cenſeatur derogatum. Die 27. Jul. & 21. Auguſti, ac 19. Septemb. 1628.

Quod decretum fuit à SS. expreſsè approbatum, & confirmatum, ac ſucceſſivè obſervatum, ut retuli *Tom. 1. Conſult. 121. n. 1.* hoc eod. tract.

An in funere, cui Capitulum Cathedralis intereſt, poſsint Regulares ſuam erigere Crucem? Vide de Funeribus Tom. 6. Conſult. 74.

An Epiſcopus in proceſsionibus poſsit poſt ſe deferre ſellam geſtatoriam? Vide de Epiſc. Tom. 7. Conſult. 48.

An, & quatenus, præſuppoſita etiam legitima licentia, Confraternitates ſuas proceſsiones facere poſsint? Tom. 8. Conſult. 31.

HUjuſmodi proceſſiones non poſſunt extendi ultra limites proceſſionum, quæ ex devotione Confraternitatibus permittuntur, debentque contineri intra terminos habiles, & à jure permiſſos abſque alterius detrimento: Quia in licentia Principis ſemper intelligitur clauſula abſque alterius detrimento. *leg. 2. §. ſi quis a Principe ff. ne quid in loco pub.* Abb. *in cap. 1. num. 20. de iudic.* ac etiam licentia cenſetur conceſſa terminis habilibus, & ſervatis à jure requiſitis. Rot. *dec. 84. n. 4. par. 2. diver. & dec. 106. n. 10. poſt Mangil. de ſubaſt.*

Proindeque ſervanda eſt per Confratres forma in jure præſcripta in proceſſionibus Confraternitatum, & a nobis pluries relata, præcipuè *Tom. 6. Conſul. 65. hoc eodem tract.*

Quoad aliam partem quæſiti Vide de Alien. rer. Eccleſ. d. Tom. & Conſult.

De controverſiis præcedentiæ ab Epiſcopo componendis. Et de exemptis ad proceſsiones publicas compellendis. Vide de Præcedentia Tom. 3. Conſult. 54. & ſeqq.

1 *An Vicarius Capitularis poſsit indicere proceſsiones publicas ſine conſenſu Capituli, & minari Cenſuras, & pœnas Canonicis proceſsionibus non intereſſentibus? Et quatenus negativè:*

2 *An ſaltem poſſit eas indicere ſine conſilio Capituli, ac minari cenſuras, & pœnas, ut ſupra?* Vide de Vicario Tom. 10. Conſult. 121.

An liceat Miniſtris Conſolationis Urbis facere proceſſionem per Parochiam intra octavam SS. Corporis Chriſti, præſertim die, quo fit per Eccleſiam Parochialem? Vide de Hoſpital. Tom. 10. Reſolut. ult. ſive *Aliena* Sum. num. 3.

DE PROTHONOTARIIS APOSTOLICIS HONORARIIS.

An Clericus, qui nupſit cum Vidua, & ſoluto Matrimonio habitum Clericalem reaſſumpſit, quique fuit à Sede Apoſtolica creatus Prothonotarius Apoſtolicus honorarius, gaudeat privilegio fori? Vide de Immunit. Tom. 1. Conſult. 225.

An Prothonotarii Apoſtolici honorarii gaudeant privilegio fori, ſi beneficium Eccleſiaſticum non habeant, neque habitum, & tonſuram deferant, & Eccleſiæ inſerviant &c. Vide de Immunit. Tom. 3. Conſult. 7. nu. 87.

An Prothonotarii extra numerum poſsint concionari cum amiculo brevi, paſsim Mantelletta, *& Carbaſina præſulari, vulgò* Rocchetto? Tom. 4. Conſult. 22.

AFfirmativè. Extat enim decretum Sac. Rit. Congregationis in una *Mazarienſi* tenoris ſequentis:

Jacobus Altavilla a SS. D. N. Prothonotarius extra numerum turbatus à Vicario Capitulari Civitatis Mazarienſis in delatione habitus prælatitii, nempe Rocchetti, cum Mantelletto coloris violacei, nec non loco in Eccleſiis, & functionibus Eccleſiaſticis, Prothonotariis debito, ſupplicavit non prohiberi. Et Sac. Cong. Rit. cenſuit, Prothonotarium extra numerum non poſſe prohiberi deferre habitum Prælatitium, nempè Rocchettum cum Mantelletto coloris violacei, & in Eccleſiis, & functionibus Eccleſiaſticis cum eodem habitu incedere, & ſedere, juxta diſpoſitionem Cæremonialis lib. 1. cap. 13. Die 28. Septemb. 1630.

Atqui ex Gloſſa in Clem. 1. *§. ſi verò v. ad divina de ſor. comp.* prædicatio verbi Dei, nedum inter Eccleſiaſtica, ſed Divina connumeratur, comparaturque tex. *in cap. interrogato 94.* ubi: *Sanctæ prædicationis officium de offic. ord.* ac firmavit Rota *in Uliſſipponen. juris nominandi, vel eligendi Concionatorem 16. Novemb. 1663. coram Merlino dec. 618. à num. 1.* in qua latè ex pluribus Sacræ Scripturæ teſtimoniis, Conciliorum decretis, Summ. Pontificum reſcriptis, ac Sanctorum Patrum Theologorum, & Canoniſtarum ſententiis oſtenditur, prædicationis munus eſſe magnum miniſterium opus Evangeliſtæ, pabulum Chriſtifidelium, & ſimilia, ut idcircò non videatur dubitandum, quin inter Eccleſiaſticas functiones connumeretur.

De Archipresbytero Prothonotario. Vide de Archipresbytero.

An Dignitatibus, & Canonicis, creatis Prothonotariis titularibus, relicto antiquo habitu, liceat in Choro, Capitulo, aliiſque Canonicalibus functionibus uti Carbaſina præſulari, vulgò Rocchetto, *& auriculo brevi, ut ajunt* Mantelletto *violaceo?* Tom. 4. Conſult. 76.

NOn licet. Ita enim ſæpius decrevit Sac. Rit. Cong. ac præcipuè ſemel in *Aſculana* per hæc verba:

Archidiaconus Prothonotarius non poteſt lucrari diſtributiones quotidianas, & fructus ſuæ prebendæ Archidiaconalis, niſi in habitu proprio, & Archidiacono convenienti in Choro, ut Eccleſiæ aſſiſtat functionibus loco ſibi debito, tanquam Archidiacono, incedat, & dum celebrat, non ex altari, ſed ex Sacriſtia, ut cæteri Canonici, debet ſumere paramenta. Quod ſi voluerit in habitu Prothonotarii in functionibus, quibus intereſſe debet, ut Archidiaconus intervenire, nihil de fructibus, & diſtributionibus participare poterit, eique aſſignandus erit locus, non ſupra, neque inter Canonicos, ſed poſt Abbates, ut in Cæremoniali Epiſc. lib. 1. cap. 3. ad fin. & *tanquam extraneus reputabitur. Et ita declaravit, & in Eccleſia Aſculana ſervari mandavit* 16. *Mart.* 1610.

Et iterum in eadem ſub 19. Novemb. 1611.

Cum Archidiaconus, qui eſt prima Dignitas in Eccleſia Aſculana Apuliæ, ex gratia Sedis Apoſtolicæ Prothonotarius creatus fuerit, & in habitu Prælati in dicta Eccleſia incedere voluiſſet, contradicentibus Epiſcopo, & Canonicis, recurſum habuit ad Sac. Rit. Cong. ſupplicans declarari ſibi licere uti dicto habitu in Choro inter Canonicos loco ſibi debito, offerens, ſe velle dimittere diſtributiones quotidianas. Et negotium fuit commiſſum Illuſtriſſimo D. Card. Peretto. Eadem Sac. Cong: à decreto alias in ſimili facto ad inſtantiam Theſaurarii, & Magiſtri Cæremoniarum eiuſdem Eccleſiæ Aſculanæ ſub die 16. Mart. 1610. non eſſe recedendum cenſuit, nempè debere Archidiaconum in Choro, & in aſſiſtentia Epiſcopi, & in proceſſionibus publicis, & in omnibus aliis actibus, & functionibus ſibi tanquam Archidiacono competentibus non uti habitu Prothonotarii. Extra verò Chorum, proceſſiones, & functiones, & alios actus publicos poſſe uti habitu Prothonotarii, iuxta formam ſui privilegii. Et ita declaravit &c.

Idem

Idem quoque declaravit in *Melitenſi* 7. Auguſti 1621. & in *Tricaricenſi* 14. Mart. 1614. & in aliis relatis à Barboſ. *de Can. & Dignit. c. 5. num.* 53. *& ſeq. & cap.*18.*n.*35. in quibus declaratum fuit, licere uti dicto habitu in actibus extraneis, non competentibus ſibi, tanquam Canonico, ut in aliis eo titulo competentibus, & ubi Capitulum intervenit, prohibetur delatio habitus, ut per eundem Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 23. *nu.* 19. *& ſeqq.* Ac cenſuit eadem Sac. Congreg. 17. Jun. 1623. & 18. Jul. 1626.

Ratio autem eſt: quia uti Prothonotarius nullum jus habet in diſtributiones, & actus Capitulares, ſed reputatur tanquam extraneus, & ideò debet intervenire uti Canonicus vel Dignitas: Quando autem intervenit uti Canonicus, vel Dignitas, debet uti habitu, qui ut tali ei competit.

Neque ſatis eſt pœna amiſſionis diſtributionum. Primò quia in plerisque non habentibus diſtributiones, locum habere non poteſt. Secundò: quia Sac. Cong. utentem habitu Prothonotarii non ſolum privat diſtributionibus, ſed reputat extraneum, & tanquam talem denegat ei locum inter Canonicos, & Dignitates, ut in allegata *Aſculana*, & in *Spoletana Terræ Caſciæ* 23. Mart. 1619. & teſtatur Barb. *de Can. & Dignit. d.c. num.* 53. *& in collect. dec. Apoſt.* 97. *n.*6. *ac in ſelect. Can. cap.* 36. *n.* 5.

Hinc poterit Epiſcopus prohibere uſum hujuſmodi habitus ſub pœna excommunicationis.

An Prothonotarii Apoſtolici titulares præcedere debeant Canonicos Eccleſiæ Cathedralis, quando iidem Canonici uti ſinguli, non autem uti in Collegium, & Corpus coaliti, incedunt? Vide de Præcedentia Tom. 4. Conſ. 88.

DE QUÆSTUATIONIBUS. Vide de Indulgentiis Tom. 6. Conſ. 90. & de Regular. præcipuè Tom. 1. Conſ. 411. & Tom. 8. Conſult. 12. Ac de Immunit. Tom. 8. Conſult. 64.

DE RECUSATIONE EPISCOPI. Vide de Epiſc. Tom. 10. Conſult. 4. & de Regularibus Tom. 1. Conſult. 85. & Tom. 9. Conſult. 151.

DE RECUSATIONE JUDICIS REGULARIS. Vide de Regular. Tom. 10. Conſult. 83. item Tom. 9. Conſult. 151. & eodem Tom. 1. Conſult. 85.

DE REGULARIBUS.

An, quando non poteſt formari proceſſus pro declaratione nullitatis profeſſionis, juxta formam decreti Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 19. de Regul. *propter temporis, quod excurrit diuturnitatem; poſſit ac debeat diſpenſari ſuper dicto decreto, & cauſa remitti Eminentiſſimo Urbis Vicario, & Patri Generali Religionis pro dicta declaratione?* Tom. 1. Conſult. 4.

AFfirma. Primò: quia diſpenſationis difficillimæ in jure ſcilicet divino, ut in votis, & juramentis, maxima difficultas implendi votum eſt cauſa ſufficiens, quod probatur ex uſu Eccleſiæ, quæ ſic proſpicit filiorum infirmitatibus, & eſt communis omnium Doctorum, ut teſtatur Sanchez *lib.* 8. *de Matr. diſp.* 2n. *n.* 18. Si autem maxima difficultas eſt cauſa ſufficiens diſpenſandi, potiori jure impotentia, vel, ut ajunt, impoſſibilitas. Cum autẽ agatur in præſenti de lege humana, nimirum de prædicto Trid. decreto, nec tantum mediocris, aut etiam maxima difficultas intercedat dictum decretum ſervandi, ſed vera impoſſibilitas, eaque non tantum moralis, ſed phyſica, non ſufficiens modò diſpenſationis, verum etiam neceſſaria cauſa cenſenda eſt.

Secundò: quia præfatum Tridentini decretum ex duabus partibus conſtat. Prima eſt, ut elapſo quinquennio, nulliter profeſſus non admittatur ad declarationem dictæ nullitatis. Altera eſt, ut ab Ordinario, & Superiore loci, in quo emiſſa eſt profeſſio, cauſa judicetur. Quod ſpectat ad primam decreti partem perſpicuum eſt ex ipſo uſu ſæpè, ac ſæpius ab Eccleſia ſuper illa diſpenſari, quando juſta, & probabilis cauſa movet ad diſpenſandum, quando ſcilicet Profeſſus reclamare non potuit, ſed eadem ratio æquè militat pro altera decreti parte, quando nimirum obſervari non poteſt, ut in hoc caſu.

Tertiò, & præcipuè id verum eſt cum cauſa jam affecta fuerit Sedi Apoſtolicæ ex reſcripto Principis, ex quo nulla injuria fit Ordinario. Fagnan. *in cap. Verum de for. comp. a n.* 25. *ad* 28. ubi multos citat, & expreſſa jura adducit, ac teſtatur ità reſolutum fuiſſe in Sac. Congreg. à Sanctiſſimo ſpecialiter deputata die 14. Mart. 1650.

Quartò: quia maximum damnum, præſertim ſpirituale, quod inde diſpenſandus pateretur, ſufficientem, præbet diſpenſationis cauſam, ut colligitur ex D. Tho. 2. 2. *quæſt.* 97. *art.* 4. Gallieg. *de cognat. ſpir. cap.* 22. *n.* 7.

An Regulares renunciantes ſententiæ Rotali, & exequutorialibus, relaxatis pro obſervatione ſuorum privilegiorum, nempè diſtantiæ Cannarum inter alias Eccleſias ædificandas, ac ſimilium, incurrant aliquam pœnam Canonicam, præſertim ſi id faciant timore majoris mali? Tom. 1. Conſult. 5.

VIdetur nullam pœnam incurrere. Etenim Extravagans *Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien.* non procedit in renunciatione ejuſmodi privilegiorum. Pellicinn. *illuſtr. quæſt. lib.* 1. *quæſt.* 41. *cap.* 29. Ea ratione: quia per hanc renunciationem res revertitur ad ſui naturam, & ad jus commune, ideòque poteſt fieri conventio ſuper hoc ſine authoritate Superioris. Abb. *in cap. veniens num.* 22. & ibi Add. *de præſcrip.* Felin. *in cap. cum omnes nu.* 8. *de conſtit.* qui plura exempla congerit.

Idque potiſſimum procedit, ſi Regulares coacti fuerint ad ita agendum propter timorem majoris mali evitandi: Renuncians enim privilegio facit tantummodò actum nullum, ſed nullo jure cavetur, quod poſſit puniri.

Quod autem ſit nulla renunciatio propter metum, non poteſt in dubium revocari. Canoniſtæ *in cap. ſi de terra* 6. *de privil.* ubi Hoſtien. *n.*3. Jo: Andr. *n.* 1. Dec. *num.* 30. ubi de communi.

An Profeſſi Regulares, qui litteras latinas neſciunt, poſſint Regulam ſuæ Religionis è latino in vulgarem, & patrium ſermonem reddere? Tom. 1. Conſult. 12.

REſp. id rectè fieri poſſe. Debent enim intelligere omnia, quæ in Regula continentur, nè incidant in peccatum, aliquid omittendo, cum ſit materia gravis, quæ obligationem ſuaptè inducit ſub mortali.

Et in materia ferè pari habemus diſpoſitionem *l.* 1. *§. fin. ff. de verb. oblig.* ubi ſancitur, quod in ſtipulationibus ita loquendum ſit, ut quiſque alterius intelligat linguam. Quod etiam docet Bart. *eod. loco n.* 1. & Alex. *n.* 8.

Exempla de hac re extant in pluribus Religionibus, præſertim S. Baſilii, & S. Auguſtini; ac Carmelitarum, quæ prius habuerunt Regulam, & Conſtitutiones materna lingua Syriis

riis

riis donatas. Quia dulcius ab unoquoque ſuſcipitur, quod patrio ſermone narratur, ut probè ad rem dixit Caſſad. *in Script. Divin.*

QUidam Religioſi juſſi à Viſitatoribus generalibus, ut coram ipſis comparerent, & ſcripturas quaſdam conſignarent, non paruerunt, quia Superiores immediati Provinciæ generaliter præceperant, nè aliquis ejuſdem Provinciæ Religioſus dictis Viſitatoribus obediret; Quare ii putaverunt bona fide obediendum eſſe potius ſuis Superioribus immediatis, quam Viſitatoribus. Ob non comparitionem, & non conſignationem ejuſmodi declarati fuerunt excommunicati. Quæritur:

An ſtante dicta bona fide, poſsint excuſari ab incurſu excommunicationis? Tom. 1. Conſult. 16.

AFfirmativè. Quaodoquidem neque in modo loquendi, neque in re eſt aliqua difficultas: Nam quoad modum loquendi Theologi in materia cenſurarum varias cauſas adducunt, quibus aſſerunt; fideles excuſari ab earum incurſu, ut ignorantiam, impotentiam, metum abſque ullo ſcrupulo utentes hoc modo loquendi. Homo excuſatur ab incurſu cenſuræ ob ignorantiam invincibilem facti, vel juris propter metum, propter impotentiam. Ità Filiuc. *de cenſur. tr. 1. cap. 8. n. 239. & ſeqq.* Bonac. item *de cenſur. diſp. 1. q. 2. per tot.* & DD. quos citat, quibus aliis adſtipulaotur.

Quod verò attinet ad rem, certum eſt, bonam fidem excuſare ab excommunicatione. Tum quia ex communi ſeotentia bona fides excuſat à culpa, & per conſequeos etiam à cenſura. Tum quia bona fides, quemadmodum excludit contumaciam, ita etiam impedit ne locum habeat excommunicatio, ut docent communiter D. Tho. *in ſupplem. 3. p. quæſt. 21. art. ult. quæſt. 2.* Richard. *art. 3. quæſt. 2.* ac alii. Tum etiam quia ignoraotia invincibilis, ſeu probabilis facti, vel juris excuſat à cenſura, *cap. ſi vero* & ibi Gloſ. *v. Ignoraverit.* Filiuc. *loc. cit. à num. 129.* Ignorantis autem iovincibilis, ſeu probabilis, vel eſt idem quod bona fides, vel eam producit; Undè iovincibiliter ignorans rem eſſe alienam, dicitur poſſeſſor bonæ fidei. DD. cit. ab eodem Bonac. *de contract. diſp. 1. quæſt. 2. pun. 1. num. 1.*

An qui poſt mortem mandat ſuum corpus indui habitu Tertiariorum, ſit ſepeliendus in Eccleſia Regularium? Vide de Sepult. elect. Tom. 1. Conſult. 17. Sum. num. 9.

An Prior Commendatarius teneatur Ordines ſuſcipere? Vide de Parocho Tom. 1. Conſult. 19.

An legitimatus à Principe poſsit aſſumi ad dignitatem Generalatus? Tom. 1. Conſult. 21. & vide etiam Tom. 7. Conſult. 34.

AFfirmativè, ita quod, non ſolum poſtulari juxtà terminos cap. *Innotuit de elect.* Sed etiam eligi poſſit, licet requiratur legitimatus, ſicut ad Epiſcopatum, & Archiepiſcopatum, quibus Generalatus æquiparatur *ad cap. Cum in cunctis de elect.* Nam pleniſſimè eſt legitimatus, & reſtitutus natalibus quoad ſpiritualia, illegitimè natus per Sac. Canones, ſivè jus poſitivum prohibita.

Contrà haoc ſententiam opponitur cum Mayolo *d. l. 1. de irregul. cap. 14. num. 15.* Abb. *in cap. ad extirpandas de fil. presbyt. in fin.* qui citat etiam Raymundum, aſſerentibus, hunc abſque diſpenſatione non poſſe promoveri ad Epiſcopatum, ac proindè nec ad Generalatum: quia in cap. *In cauſis de elect.* præcipitur ut nullus fiat Epiſcopus, niſi ex legitimo Matrimonio fuerit procreatus. Ergò illegitimus, licet canooicè fuerit factus legitimus, ad Generalatum ſive ad Epiſcopatum promoveri non poteſt.

Hinc ità cenſuit Sac. Cong. Conc. his verbis:

Illegitimus Regularis, ſed ad inſtantiam Patris legitimatus in infantia per legitimationem ampliſſimam vigore facultatum Dominorum de Campegiis, non poteſt eligi Generalis in ſua Religione. 12. *Martii* 1629.

An, & quomodo tranſitus de una Religione ad aliam ſtrictiorem ſit de jure, & ex Sac. Conc. Trid. permiſſus? Tom. 1. Conſult. 39.

REgula quidem eſt jure, Regularibus permitti tranſitum ad ſtrictiorem *ex cap. Licet* 18. ubi DD. communiter *de Regular. cap. ſane c. Statuimus eod. tit.* & oominatim tradit Gloſ. *cap. 2. v. Monachus* 19. *q.* 3. *& in cap. Intelleximus in fin. de ſtat. & qual.* ubi Innoc. *num. 2.* Abb. *num. 1. oppoſ. 1.* ac alii.

Quæ ſanè regula intelligenda eſt, ut inquit Hoſtien. *in d. cap. Licet num. 9.* juxtà terminos ejuſdem cap. licet, ubi ita habetur: *Debet tranſeundi licentiam poſtulare, ne bonum obedientia contemnere videatur.*

Prætereà d. regula procedit concurrentibus hiſce requiſitis. Primum, quod tranſitus fiat mero ſtudio, & zelo perfectioris vitæ, non autem temeritate, levitate, odio, contemptu, vel alia qualibet aoimi perturbatiooe, ut indicant verba ipſius *cap. Licet nec non ſtatuimus* 19. *qu.* 3. ut utrobique firmat DD. ſpeciatim Abb. *in cap. Licet num. 2.* Hoſtien. *n. 7.* ac alii.

Ideò tranſiens tenetur cauſam exprimere ſuo Prælato, & iſtam ille ponderare, ut ootat Jo. And. *in eod. cap. Licet*, & ibidem Inooc. *n. 1.* Card. *n. 14.*

Secundum requiſitum eſt, ut procedat petitio licentiæ à ſuo Prælatn Regulari, ut apertè diſponitur *in d. cap. Licet.* Abb. *n. 2. & 11.* Hoſtien. *n. 15.* ac alii; Alias poteſt Prælatus Regularis ſuum ſubditum ad Religionem vindicare ex *d. c. Mandamus* 19. *qu.* 3. & docent *in d. cap. Licet.* Abb. *n. 10. & 15.* Hoſtien. *n. 5. & 7.*

Tertium requiſitum eſt, ut ex tranſitu prima Religio jacturam, ſeu læſionem non recipiat, ut aſſerunt benè in *eod. cap. Licet.* Abb. *n. 12.* Hoſtieo. *n. 5. & 12.* Jo. And. *n. 1.* & plures alii ab aliis relati.

Quapropter Sacr. Congr. Conc. ſequendo declarationem aotiquam ſub anno 1583. cenſuit in una *Rothomagen.* die 18. Julii 1648 & in una *Venetiarum* die 17. Julii 1649. tranſitum in ſtrictiorem permitti non debere, niſi petita licentia à ſuo Prælato Regulari, & quateous conſtet, fieri mero zelo majoris perfectionis vitæ, auditis Superioribus ejuſdem Religionis, a qua receditur circa cauſam hujuſmodi tranſitus, nec non quatenus jactura ipſius Religionis ceſſet, cum inquiunt Ancharan *d. cap. Licet num. 7.* Butr. *num. item 7. in fin.* Card. *num. 4.* præſumatur, in dubio, tranſitum ut plurimum fieri ex levitate, vel alia ſimili cauſa, non autem ex mero zelo, & quod Angeli Satanæ ſæpè ſe conformeot in Angelos lucis.

An Canonici Regulares Ordinis Præmonſtratenſis, & ſimiles ſint capaces Eccleſiæ Parochialis; ſaltem Juriſpatronatus? Vide de Paroch. Tom. 1. Conſult. 44.

An, deferente Epiſcopo aliquam Sanctorum Reliquiam, etiam Protectoris Civitatis, ſive Patroni in publica ſupplicatione, ſi tranſeat ante Monaſterium, vel Eccleſiam alicujus Ordinis Mendicantis, vel alias Regularis, teneantur iidem Regulares exire domo, ſeu Eccleſia, & Reliquiam etiam cum thurificatione venerari, & an ad id cogi poſſint, aut debeant? Tom. 1. Conſult. 53.

NUllibi, quod viderim, in Sacris Canonibus cautum eſt, quod Regulares exeant domo, vel Eccleſia prò hac thurificatione. Ex quibus cenſeo, hujuſmodi egreſſum venerationem, ac thurificationem eſſe quidem piam, ac Religioni, Religioſiſque viris conſentaneam, non tamen neceſſariam, ac proindè poſſe Epiſcopum Regulares hortari, non tamen cogere, maximè exemptos, ac peculiaribus privilegiis Sedis Apoſtolicæ præmunitos. Facit ad rem exemplum Sanctiſſimę Euchariſtię Sacramenti quod licet aſſiduè ab iis, qui ſupplicationibus interveniunt, thurificetur, non autem ab illis, ante quorum Eccleſiam defertur, ſolet thurificari.

Utrum poſsit licitè, ac juſtè recuſari Viſitator Regularis miſſus à Generali? Et quid de ſententia lata poſt recuſationem? Tom. 1. Conſult. 85. Item vide fusè Tom. 9. Conſult. 151. ac Tom. 10. Conſult. 83.

AFfirmativè. Quandò oimirum conſtat iniquè ſe gerere Generalem, aut velle ſe gerere contra bonam famam, & opi-

& opinionem alicujus Religioſi. Ità expreſsè habetur *in cap. ſi quidem contra Clericum de for. comp. & cap. 2. Requiris, & cap. cum ſpeciali de appell.* ubi Hoſtien. *num. ult.* Jo. And. *n.* 18. Butr. *num. fin.* ac alii. Et declaravit Sac. Cong. Epiſc. & Regul. in una *Ordinis S. Auguſtini* die 22. Novemb. 1616. Ubi etiam habetur, quod cum aliquis Superior localis recuſaverit aliquem Viſitatorem, ut ſuſpectum, ſi Viſitator, dum eliguntur arbitri, procedat ad aliquem actum, attentat, ac proindè debet omnia geſta poſt allegationem ſuſpicionis in priſtinum reſtitui, quando præſertim fuit appellatum ab ulteriori proceſſu, & fuerunt electi arbitri. Dec. *in d. cap. cum ſpecial. in fin.* Alex. *conſ.* 89. *lib.* 1. *n.* 5. Rom. *conſ.* 220. *num.* 3. Lancell. *de attent. p.* 2. *c.* 6. *à n.* 4.

Recuſationis autem cauſa eſt ſuſpicio de P. Generali mittente Viſitatorem. Cauſæ verò ſuſpicionis ſunt multæ, præcipuè inimicitia inter ipſum Generalem, & ſubditum Provincialem, vel magna conjunctio Generalis cum parte contraria, vel ſi partialiter ſe gerat contra alios, præſertim quando ille Provincialis eſt bonæ famæ, & tendit ad reformationem ſuæ Provinciæ. Item ſi Generalis eſt commenſalis partis contrariæ d. Provinciali. Ità Sylveſt. *v. Recuſare.* Peyr. *in formal. lit. R. cap.* 2. *n.* 2. Et cenſuit Sac. Cong. Epiſc. & Regul. in una *Burgi S. Sepulcri* die 30. Octob. 1612. & in una *Fanen.* die 20. Novemb 1646.

Ratio eſt, quia ceſſat finis Viſitationis juſſæ per Concil. Trid. *ſeſſ.* 13. *cap.* 5.

Notandum tamen, non eſſe neceſſariam cauſam ſuſpicionis debere aſſignari à recuſante in ſcriptis coram Judice, ſed ſufficere, ſi fiat oretenus, quia jus in d. cap. cum ſpeciale, ubi traditur forma recuſationis, id non exigit. Ita Portell. *in reſol. p.* 5. *conſ.* 22. *n.* 6. Peyr. *loc. cit. cap.* 2. *n.* 2. ac alii.

An hæc recuſatio poſſit fieri coram Protectore Ordinis; & Protector poteſtatem habeat revocandi talem Viſitatorem? Reſp. affirmativè cum Lezana *tom.* 2. *cap.* 2. *num.* 8. ex Conſt. Pauli V. & Urb. VIII. & Greg. XIII. *Si autem a Prælatis ſuis gravari prætendant; ad ipſius Ordinis Protectorem, ſicut antiquitus ſemper conſuetum fuit, recurſum habeant.* Et Sac. Cong. Epiſc. & Regul. clarius id declaravit apud Confectium *in ſum. privil. Maris Magn. tit.* 6. *Fratres gravati à Generali, ad Protectorem recurſum faciant.* Ac Clem. VIII. id declaravit in Conſtitutione ſua 110. ac Sixt. V. in ſua Conſtit. *ad Romanum ſpectat in* 2. *tom. Bull. num.* 75.

Sententiam verò latam poſt recuſationem, & appellationem eſſe nullam probatur ex Gloſ. *in cap. Quoties* 2. *q.* 6. *cap. Quia ſuſpecti* 3. *q.* 5. traditque Roman. *conſ.* 220. *n.* 7. Borg. Cavalc. *dec.* 33. *p.* 3. & pluries deciſum fuit in Rota, præſertim in *Hiſpalen. primitiarum* 15. *Januarii* 1618. *cor. Pamphilio & dec.* 2. *n.* 57. *p.* 2. *& dec.* 165. *n.* 2. *p.* 6. *recen.*

An Commendatarius Monaſterii jam Regularis, cui annexa eſt cura animarum, teneatur ad reſidentiam, & per ſeipſum curam exercere? Vide de Reſidentia Tom. 1. Conſult. 86.

1 *An Regularibus, qui è Religione egreſſi ſunt, non ex ſua culpa, cum de ſua innocentia juridicè conſtet, ſed ex acerbiſſimo, atque etiam notiſſimo Superiorum odio, quam ob cauſam reditus ad Religionem eſt illis moraliter impoſſibilis, poſſit juſtè imponi obligatio migrandi ad alium Regularem Ordinem? Et*

2 *An ullum eſſe poſſit inconveniens, ſi ejuſmodi Regulares eximantur ab obedientia, & juriſdictione Religionis, & conſtituantur ſub juriſdictione Epiſcoporum?* Tom. 1. Conſult. 87.

AD 1. Negativè. Primò probatur auctoritate, & communi conſenſu Doctorum. Nam Roderic. *tom.* 5. *quæſt. Regul. quæſt.* 3. *art.* 2. Lezan. *v. Apoſtata num.* 3. Bonac. *de Clauſur. quæſt.* 32. 52. §. 4. ac alii docent Profeſſis electis ex aliquo Regularium Ordine obligationem migrandi ad alium Ordinem, non poſſe alla auctoritate imponi; Si igitur non poteſt ea obligatio imponi ejectis, quibus ob gravem culpam poteſtas adepta eſt fruendæ ſuæ Religionis, quo jure illa imponi poterit innocentibus profeſſis, quibus ſine ſua culpa, aliorum injuſto odio, & iniqua perſecutione reditus in Religionem factus eſt impoſſibilis?

Secundò probari poteſt rationibus convincentibus, quæ afferuntur à dictis Doctoribus. Primò eſt ejectos ad ingreſſum, alterius Ordinis compelli non poſſe, idcircò, quod, ut dicit Suarez per profeſſionē ſuam non ſe obligarunt ad aliam Religionem, quam ad ſuam. Per ipſos autem non ſtat, quominus in ſua Religione vivant. Ejectio enim debet eſſe involuntaria ex parte ejecti. Quo igitur jure obligari poſſunt ad aliam Religionem profeſſi, quam non voverunt, cum ſua Religio ſit illis facta impoſſibilis alieno vitio non ſuo, cujus contrarium eſt in ejectis?

Secunda ratio affertur à Suarez, & aliis, quod ad ſtatum ſupernaturalem, & conſilia Chriſti nemo teneri poteſt, niſi ad id, quod ſe voto obligaverit. Ejecti autem non voverant aliam Religionem, quam ſuam, ſicut qui promiſiſſet ingredi determinatam Religionem, & in illa non reciperetur, non teneretur aliam quærere quia ad unam ſolam ſe obligavit.

Ad 2. Nullum eſſe inconveniens, ſi profeſſi eximantur ab obedientia, & juriſdictione Religionis, & conſtituantur ſub juriſdictione Epiſcoporum.

Incommoda, quæ objici poſſunt, videntur commodè reduci ad quatuor capita. Vel ex parte votorum, & profeſſionis ſolemnis, vel ex parte Religionis, vel ex ædificatione publica, vel denique ex novitate, & exemplo ſingulari. Quare breviter, & dilucidè demonſtrandum eſt, num ex dictis capitibus inconveniens meritò, & prudenter opponi poſſit?

Ac primò nullum eſſe inconveniens ex parte votorum, ſive profeſſionis ſolemnis facilè eſt oſtendere: Nam quod attinet ad vota paupertatis, & caſtitatis nulla opus eſt diſpenſatione, cum profeſſi in eorum obſervantia cum Dei gratia cupiant perſeverare. Quod autem attinet ad votum obedientiæ erga Superiores Religionis, opus eſt quidem diſpenſatione, vel in ſubſtantia ejus voti, vel in ejus uſu, & exercitio; Sed neutro ex capite ullum inconveniens duci poteſt. Nam quod attinet ad diſpenſationem in ejus ſubſtantia, poteſtas eſt in Sum. Pont. ad eam concedendam, cum adſit cauſa ſufficiens, nempè impoſſibilitas moralis ad reditum in Religionem.

Nec etiam habet ullum inconveniens diſpenſatio in uſu, & exercitio ejus voti, nam ut docet Suarez *tom.* 4. *de Relig. tr.* 8. *lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 15. illa concedi poteſt cum facultate manendi extra domos Ordinis ob majorem quietem, & quaſi gratificationem laborum Regularis, vel ad poſtulatum alicujus Prælati, etiam ſine magna neceſſitate, ſunt ejus verba.

Secundò probatur, nullum eſſe inconveniens ex parte Religionis. Tum quia nulla in eo Religioni fiet injuria: quia Religioſi dederunt ei injuſtam cauſam. Tum etiam quia in d. perſecutione Superiores id, ad quod tenebantur vi contractus mutui, qui includitur in profeſſione ipſi violarunt. Ideò non fit Superioribus injuria. Tum quia primarius finis Religioſæ profeſſionis, ut docet Suarez *loc. cit. tr.* 8. *lib.* 3. *c.* 8. *n.* 3. cum D. Tho. 2. 2. *q.* 188. *ar.* 8. non eſt bonum Religionis, ſed bonum, & perfectio voventis. Sed bonum profeſſorum, imò abſoluta neceſſitas poſcit diſpenſationem. Ergò illa diſpenſatio non eſt injurioſa Religioni: Tum quia, ut docet Suarez *eod. loco tom.* 3. *lib.* 11. *c.* 3. *n.* 6. cum cœteris Theologis, promiſſionis obligationem ceſſare, quando contingit tanta mutatio circa ſtatum promittentis.

Tertiò probatur, nullum adeſſe inconveniens ex parte ædificationis. Primò enim Religioſorum propoſitum eſt, Deo, & Deipara juvantibus, non minus religioſè, & piè vivere, quam in Religione vixerunt, & ejus propoſiti fidem facere poteſt eorum vita in Religione, & deindè fortaſſis alibi acta. Secundò propoſitum eſt profeſſorum, non ſolùm vivere piè, ſed etiam in communi. Tres enim, vel quatuor, ut eſt in jure faciunt Collegium, nec deerunt alii, qui ſe adjungant, hujuſmodi autem genus vitæ nihil habet diſcrepans ab ædificatione.

Quartò probatur, nullum eſſe inconveniens ex parte novitatis, aut exempli ſingularis: Nam primò ejuſmodi diſpenſatio communis eſt cum ejectis, aliiſque ut dictum eſt, nec habet ſingularitatem in profeſſis, aut novitatem, niſi in cauſa, hoc eſt ad innocentiam juridicè probatam ejuſmodi diſpenſatione ab oppreſſione protegendam. Quæ ſingularitas cauſæ, ut ſupra probatum eſt, concludit, ejuſmodi diſpenſationem profeſſionis ſingulariter, ac præ cæteris concedendam.

REgularis, completo probationis anno, in Conventu tamen ad Novitiatum non deſignato, emiſit juxtà Conſtitutiones, &

mero

more Religionis profeſſionem expreſſam, & uti profeſſus perſeveravit in eadem Religione ultrà quinquennium; quo tempore cum licentia Provincialis egreſſus prætextu nullitatis profeſſionis, eo quod Novitiatum non fecerat in Conventu deſignato, & de licentia Vicarii Epiſcopi, Matrimonium per verba de præſenti contraxit, aſſerens illud contraxiſſe, attenta d. licentia Provincialis, ſimpliciter conceſſa egrediendi ob ſupradictam nullitatem, licet ab aliquibus audiret, quod neceſsè erat licentiam obtinere à Sede Apoſtolica. Qua ſerie facti ſuppoſita. Quæritur:

1 *An eidem Regulari obſtet decretum Urbani VIII. die 5. Jan. 1636. ex ſententia Sac. Congregationis Conc. editum, de quo alibi, ità ut tanquam profeſſus remaneat Religioni adſtrictus, nec ab ea exire, & multò minus validè Matrimonium contrahere potuerit?*

2 *An d. Provincialis, qui licentiam exeundi, & Vic. Generalis Epiſcopi, qui licentiam Matrimonii contrahendi dederunt, in pœnas inciderint in eodem decreto expreſſas?* Tom. 1. Conſult. 88.

Quoad primum quæſitum. Vide etiam Conſult. 146. ejuſdem Tomi, ubi latè, ac Tom. 6. Conſult. 43.

AD primam partem dubii urget pro affirmativa, ut d. decretum obſtet, atque adeò d. Regularis remaneat Religioni perpetuò adſtrictus: Nam licet in decreto explicitè non dicatur exire volentes poſt quinquennium prætextu nullitatis profeſſionis, id tamen virtualiter continetur, dum ſemel, iterum, atque tertiò illos exprimit profeſſos, eiſque poſt quinquennium adimitur poteſtas dicendi quoquo modo de nullitate receptionis, & profeſſionis, & tanquam Apoſtatas mandat puniri, & pro talibus haberi relativè ad decretum de Apoſtatis, & ejectis, in quo ſupponitur eſſe profeſſos, & Religioni perpetuò adſtrictos. Vel ſaltem uti caſus omiſſus remanet in diſpoſitione juris communis. *Cap. ſuſceptum de reſcript. in 6. cum ſimilibus*, & Rodriquez *tom. 3. q. Regul. 17. art. 1. & 2. circa fin.* Mirand. *in manual. Prælat. tom. 1. quæſt. 24. poſt med.* de jure autem communi emittens profeſſionem nulliter, ſi perſeverat in Religione poſt annum completum, per tacitam profeſſionem efficitur Profeſſus, per text. *in cap. ex parte 29. de Regul. cap. 1. §. ſi verò eodem tit. in 6.* cum aliis. Ac cenſuit eadem Sac. Congreg. Conc. in ſequenti declaratione, ac in aliis ſæpè.

Die 29. Mart. 1578. Sac. Cong. Conc. cenſuit, quod profeſſio expreſſa fuerit nulla, ex quo tamen poſt expletum annum probationis permanſit in habitu regulari per duos, vel tres annos cenſeri tacitam feciſſe profeſſionem, & dici profeſſum.

Secunda verò pars dubii remanet reſoluta ex ipſo decreto Urb. VIII. verſ. *ſi verò iidem, ut ſupra recepti*, cum d. decretum fuerit juſſu Summ. Pontificis tranſmiſſum, & notificatum omnibus Nunciis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Superioribus Ordinum, eiſque iniuncta obſervantia, & notificatio, qui retulerunt, illud exequutos fuiſſe.

Atque ità Sac. Cong. Conc. in una *Salutiarum* die 4. Mart. 1651. prævia matura diſcuſſione, cenſuit, ſupradictum decretum Sa. me. Urb. VIII. die 5. Jan. 1636. ex ſententia ejuſdem Sac. Congregationis editum, obſtare in caſu, de quo agitur, Mulierem tamen poſſe in juribus ſuis audiri, Provincialem incidiſſe in pœnas in eodem decreto expreſſas; Vicarium verò eſſe prius audiendum, & ità referendum Sanctiſſimo, omneſque Eminentiſſimi Patres, excepto Cardinali de Lugo, cenſuerunt in d. decreto Urbani VIII. permiſſum eſſe, & admitti profeſſionem tacitam.

EXtat hæc Regularis Conſtitutio: Si quis defectum illegitimitatis celaverit, ſtatim ejiciatur, expellatur, etiam ſi profeſſionem emiſerit. Congregationis quippè animus eſt, eos, qui prædictum defectum patiuntur, & celant, ad profeſſionem non recipere. Ex his quæritur:

1 *An profeſſio cum tali impedimento emiſſa ſit nulla?*

1 *An, data nullitate, liceat Religioni ſic nulliter profeſſum expellere abſque interventu Ordinarii, & non ſervata forma præſcripta in Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 16. de Regular.* Tom. 1. Conſult. 89.

AD 1. Videtur affirmativè reſpondendum ex perſpicua Conſtitutione Religionis confirmata à Sum. Pont. Conſtitutio verò excludens à Religione illegitimè natos non eſt contra, ſed ſecundum jus, cum tales in peccato geniti, ut plurimum ſoleant eſſe imitatores, & hæredes incontinentiæ paternæ, ut proindè ad Sacri Altaris Miniſterium ſint inhabiles, niſi diſpenſentur, *ut in cap. 1. d. 56. cap. 1. de fil. presbyt. in 6. cum concordantibus*. Et licet ingreſſus in Religionem per argumentum ex d. Canonibus inductum, videatur eis permiſſus; tamen permiſſio eſt contra Conſtitutiones Religionis, quæ non dicuntur contra, ſed præter jus, ut in materia Conſtitutionum Synodalium eſt axioma protritum, maximè ſtante Conſtit. 71. Sixti V. ingreſſum Religionis præcisè illegitimis prohibente.

Atqui etiam ſi nullitas profeſſionis non reſultaret ex Conſtitutionibus Religionis conſideratis tanquam legibus, reſultat ſanè ex illis tanquam continentibus proteſtationem, quod ſcilicet animus Religionis eſt illegitimos ad profeſſionem non admittere; Cum enim profeſſio ſit contractus inter profeſſum, & Religionem, utriuſque conſenſum requirens, certè non poteſt valere, ſi deficiat conſenſus unius. Navar. *conſ. 27. n. 2. & 11.* Sanch. *diſp. 37. num. 30.* aliique communiter.

Ad 2. Pariter affirmativè reſpondendum videtur quia magis recepta ſententia eſt, decretum Conc. Trid. procedere in nullitate proveniente à jure communi; non autem ex peculiaribus Conſtitutionibus, ſive Statutis Religionis, inducentibus impedimentum perpetuum. Tunc enim ratione plurium inconvenientium exindè reſultantium, nè decretum Conc. emanatum favore Religionis retorqueatur in ejus odium probabilius eſt, illum non habere locum, ut ex Navar. probat Sanch. *d. diſp. 37. nu. 31.* & docet Rodriq. *d. quæſt. 11. art. 2. ac alii.*

Secundò: quia, dato etiam, quod decretum Concilii, tanquam generale comprehenderet nullitatem ex quacumque cauſa provenientem; attamen id procedit in caſu, de quo loquitur, nimirum quando Religioſus vult impugnare profeſſionem, non quando Religio vult dimittere nulliter profeſſum. Ideoque cum Concilium in ea parte, qua requirit interventum Ordinarii, ſit exorbitans, quia dat cognitionem Ordinario in cauſis Religioſorum, qui ab ejus juriſdictione ſunt exempti, quorum cognitio antea ſpectabat ad proprium Prælatum regularem, tanquam Ordinarium Religioſorum, non extendendum de caſu ad caſum, juxta regulas vulgares, & præcipue ubi concurrit diverſitas rationis, quæ in hoc caſu videtur manifeſta.

Hæc quidem opinio, quamvis minus à veritate videatur abeſſe, mihi tamen ſatis probatur ſententia contraria, quæ planè eſt conſentanea menti Sacrorum Canonum, & Sacr. Conc. Trid. Quare, omiſſa diſcuſſione, an ſit plenè, & concludenter probata prætenſa illegitimitas, qua de re latè, & pulcrè poſt alios Spereil. *tom. 2. dec. 175.* à num. 12. contrà d. ſententiam electionis, urget, quod profeſſio in Religione etiam per illegitimos emiſſa ſuſtineatur, tam de jure communi, Cap. *dec. 56. de fil. Presbyt.* ea ratione, quod filiis non poſſunt iniquitates parentum obeſſe. Bordon. *in tr. de profeſſ. cap. 2. q. 2.* quam ex Conſtitutionibus Greg. XIV. & Clem. VIII. reducentibus Conſtitutionem Sixti V. ad terminos juris communis, injungendo Superioribus Regularibus, ut inquirant diligenter ante admiſſionem, & profeſſionem de legitimitate. Lezan. *in ſum. tom. 1. cap. 24. num. 21.* &c.

Undè, licet in Conſtitutione hujus Religionis permittatur, poſſe illegitimos à Religione ejici, hujuſmodi tamen permiſſio intelligitur ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de Reg. c. 19.* ut ſcilicet præcedat declaratio Ordinarii, & Superioris Regularis conjunctim, cum diſpoſitio *d. c. 19.* locum habeat in quacumque invaliditate profeſſionis, ibi: *Quacumque de cauſa.* Et ita declaravit Sac. Congr. Conc. in una *Neapolitana* mox adducenda.

Ac etiam quando profeſſus exire non vult è Religione, ſed Religio vult profeſſum à Religione expellere, ut cenſuit eadem Sac. Congr. in his declarationibus:

In

Digitized by Google

In Neapolitana die 16. Decemb. 1617. Eminentiſſimi Patres Sac. Conc. Trid. Interpretes ex communi omnium ſententia cenſuerunt, decretum ejuſdem Sac. Conc. cap. 19. ſeſſ. 25. de Regul. vendicare ſibi locum, non modo cum Proceſſus nullitatem ſuæ profeſſionis allegat, cauſaſque deducit; Verum etiam cum Superiores ipſi ex ſe illum eiicere, tanquam invalidè profeſſum. Referendum tamen Sanctiſſimo D. N. qui die 18. ejuſdem in Conſiſtorio probavit ſententiam Sac. Congregationis.

Idem cenſuit die 28. Auguſti 1621. Idem in *Firmana* die 13. Novembris 1638. in qua Congregatio juſſit, profeſſum eſſe ad habitum ejuſdem Religionis reſtituendum. Et in terminis de illegitimitate in una *Neapolitana Diſcalceatorum* die 15. Novemb. 1653. declaravit, obſervandam eſſe formam Sac. Conc. Trid. una cum Ordinario.

Quæ quidem rationes nituntur ea potiſſimum ratione, quod Sac. Conc. juſſit, Ordinarium in hoc judicio adhiberi, quia Regulares, qui agunt cauſam ſuæ Religionis, non habiti pro Judicibus undequaque integris: Nam quoties declaratio invaliditatis profeſſionis cederet in damnū Religionis, Superiores non eſſent faciles ad ſententiam nullitatis ferendam. Contra verò procliviores eſſent ad judicium invaliditatis, ſi profeſſus eſſet moleſtus, rixoſus, odioſus, vel alias non utilis Religioni. Siquidem experientia docuit, Regulares conſueviſſe multoties expellere etiam legitimè Profeſſos prætextu incorrigibilitatis, cum revera tales non eſſent, ideoque editum fuit poſt diutinam, & maturam deliberationem decretum de Apoſtatis, & ejectis. Ac propterea Sacrum Conc. voluit, adhiberi Ordinarium in Coniudicem exemplo legis civilis, ut in *auth. ſi vero contigerit C. de iur. Ord.* & juxta conſilium Oldradi 147. cum ibi adductis.

Et ita declaravit in pari caſu Sacra Congregatio Conc. die 23. Januar. 1666. in una *Eremitarum Camaldulentium Profeſſionis*. Cum enim enarratum fuiſſet, quod inter cœtera, quæ ſtatuta ſunt in Conſtitutionibus Patrum Eremitarum Congregationis Camaldulenſium per Sedem Apoſtolicam, cum clauſula tamen: *Dummodo Sacris Canonibus, & Conc. Trid. decretis non adverſentur, &c. confirmatis*, habentur infraſcripta omiſſis, &c.

Se qualch' uno ſi riceverà, che non habbia paleſato di non eſſer ſtato Novitio d' altra Religione o taciuto, che habbia alcuna infermità grave, & incurabile, o contagioſa, ancorche faceſſe profeſſione, ſia nulla, come fatta contro la volontà, e conſenſo di quelli, che l'hanno ricevuto, e ſi ordina, che ſubito ſia mandato via, &c.

Ad conſulendum Monaſticæ ſui Ordinis diſciplinæ, & ad ſuorum Monachorum religioſam tranquillitatem ſervandam ſupplex petiit Procurator Generalis Eremitarum Camaldulenſium, ut Sacra Congregatio declarare dignaretur:

An, ſi quando comperiatur, Novitium ex præſcripto Conſtitutionis interrogatum adverſus ipſam commiſiſſe, impedimentum occultando, poſſit idem Novitius poſt emiſſam profeſſionem illicò per Superiorem expelli?

2 An vero in hac quoq; facti ſpecie ſervanda ſit forma decreti Sac. Conc. *in cap. 19. ſeſſ. 25. de Regular?*

Sacra Congregatio reſpondit; *Poſſe, ſervata forma Concilii.*

An collegiata ſæcularis, per unionem factam Congregationi Regularium, remanſerit extincta? Vide de Capitulo Tom. 1. Conſult. 90.

De præcedentia Generalium Mendicantium, & Monachorum in Capella Pontificia. Vide de Præcedentia Tom. 1. Conſult. 105.

An donatio quorundam bonorum titulo eleemoſynæ facta Religioni, in quam quis poſt 15. vel 20. dies ingreditur, & deindè poſt alios 15. ex illa diſcedit, ſit judicanda perpetua, itaut non poſſit amplius per ipſum revocari? Tom. 1. Conſult. 106.

Affirmativè: Quia etiam in donatione facta Monaſterio ab ingredi volente, tanquam facta inter vivos, non revocatur, quando poſtea donans ex eo egreditur, ſed adhuc remanet penes Monaſterium. Ita Gloſſ. *ult. in capit. Quod à te de Cler. conjug.* ubi Anan. *num. 6.* Hoſtienſ. *in cap. in præſentia num. 14. de prob.* Quod, & quando donatio non eſt immenſa, nimirum omnium bonorum, tenuit Abb. *in dict. cap. Quod à te num. 6.* Ubi ait, quod ſi expreſsè quis donavit omnia bona ſua in ingreſſu Religionis, à qua receſſit, tunc donatio revocatur, quia non eſt veriſimile, quod ſe de omnibus bonis ſpoliaſſet non tranſeundo; Ideoque revocat, recedendo. Quod ſi donavit aliqua bona, tunc videtur donaſſe, non cauſa ingreſſus. Idem *in cap. cauſam 14. de probat. nu. 4.* Card. *cap. ſtatuimus quæſt. 4. de Regular.* Armil. Angel. Sylveſt. Roſel. & alii apud Sanchez *in decal. lib. 7. cap. 1. num. 4. & ſeq.*

An promiſſio, ſive donatio facta à Patre Monaſterio, in quo ſuus filius adhuc Novitius exiſtit, ſit contra decretum Sacri Conc. Trident. ſeſſ. 25. cap. 16. de Regular. *atque adeo nulla, etiam ſi facta ſit inter vivos, ac de bonis propriis ipſius donantis, ſitque habitura effectum poſt profeſſionem?* Tom. 1. Conſult. 109.

Dicendum eſt, eſſe validam: Nam ponderandum eſt, quod Sac. Concil. in hoc non diſponat expreſsè; Quare licet hoc dilemmate argumentari.

Vel Sac. Conc. illas juri communi remittit, vel ſaltem tacitè, & interpretative de iiſdem diſponere cenſetur. Si primum, non eſt cur ex hoc capite de iiſdem promiſſionibus, ſive donationibus ambigatur, aut de illorum validitate, aut nullitate. Si ſecundum dicatur, tunc illius tacita mens ex illis, quæ expreſsè habet coniicienda venit, & hæc eſt vera legis interpretatio, ſive argumentalis, & illativa explicatio. Caſtr. *conſ. 338. num. 2.* Fagnan. *in cap. Quoniam de conſtitut.* Ab eo ſcilicet, quod lex definit expreſsè circa unum, & à ratione, qua id ſtatuit, colligitur illud, quod propter eandem rationem circa illud ſtatuiſſet, ſi de illo expreſsè diſpoſuiſſet. Et hoc eſt tacitum legis ſenſum, ejuſque mentem interpretari. Sed Conc. *d. cap. 16. ſeſſ. 25. de Regul.* non prohibet promiſſiones, vel oblationes tempore probationis Novitii Monaſterio factas, nec illas abſolutè reiicit, ſed permittit expreſsè ipſis qualcumque promiſſiones, & obligationes cujuſcumque de licentia Ordinarii facere, quæ in terminis ejuſdem Conc. non intelliguntur effectum ſortiri, niſi ſequuta profeſſione. Et hoc quia ſic ceſſat ratio Concilii alias prohibentis, cum id ſufficienter conſulatur profeſſionis libertati, quæ fuit unica finalis cauſa decreti. Igitur vel nihil ſtatuitur, etiam tacitè de parentum promiſſionibus, ſed juri communi relinquit, vel utique tacitè, & interpretativè illas concedit parentibus de propriis bonis factas, cum utrobique, imò à fortiori ceſſet ratio legis. Tacitum enim reſultans ex expreſſo ceſſat, ceſſante expreſſo. *l. 3. §. fin. ff. de ſerv. reſt.* Caſtr. *conſ. 196. num. 3. lib. 2.*

Atq; adeò donationem, ſive promiſſionem ejuſmodi fuiſſe validam declaravit Sacra Congregatio Concilii in una *Medielanen. donationis* 11. Martii 1662.

An Profeſſus in una Religione tranſiens ad aliam, quæ dubitabatur, utrum fuerit approbata à Sede Apoſtolica, à qua deindè ſuppreſſa fuit, teneatur redire ad primam, vel ingredi aliquam Religionem approbatam? Tom. 1. Conſult. 112.

Negativè: Quia, cum hujuſmodi Religioſus de conſenſu primæ Religionis, & cum licentia, & authoritate Sacræ Congregationis ad ſecundam ritè, & legitimè tranſierit, utique remanſit omninò ſolutus, & liber à votis, & vinculis prioris Religionis, & ipſa pariter libera ab obligationibus erga eum contractis. Ità Sanch. *in decal. lib. 6. cap. 7. n. 86.* Bordon. *de profeſſ. Regul. cap. 2. q. 72.* Bonac. *tom. 1. tr. de Clauſur. q. 2. punct. 9. §. 4. difficult. 1. n. 1. & 3.* aliique.

Quod adeò verum eſt, ut prior Religio poſt emiſſam validam profeſſionem in ſecunda, non tenetur amplius recipere, vel alere tranſeuntem, ſi ad ipſam redierit. Silveſtr. *v. Religio 4. quæſt. 5.* Sanchez *loco citato num. 104.* Bonac. *ſupr. numer. 4.* & alii.

Quin etiam caſu, quo ipſe vellet ad priorem licitè redire poſt emiſſam profeſſionem in ſecunda indigeret nova profeſſione, perindè ac ſi denuò afficeretur Religioſus. Quia priora vota remanſerant extincta per profeſſionem in ſecunda Religione, ideoque neceſsè eſt, ut reverſus ad priorem iterum profiteatur, ſeque ſubiiciat illius Superioribus, a quibus ſe exemerat. Bordon. *ſupra capit. ſecundo, num. 72. & reſolut. 57.* & concinit. Donat. *ibidem quæſt. 52. numer. 11.* ex Canoniſtis aſſerit Panorm. *in cap. Abbate num. 5. de verb. ſignific.*

Idque

Idque quidem perſpicuè habetur ex diplomate ſuppreſſionis iſtiuſmodi Religionis. Ex quo enim liquet, Pontificem cogitaſſe, ac ſciviſſe, quod in dicta Religione aderant tranſlati ex aliis Religionibus, ut oſtendunt illa verba: *Ex aliis Religionibus, etiam Mendicantium profeſſos ad ſe tranſeuntes recipere conſueverint*. Item, quod Religio ſupreſſa non eſſet approbata à Sede Apoſtolica, ibi: *Et quamvis de ſui fundatione, & erectione hujus Sedis Apoſtolicæ auctoritate legitimo facta per ſcripturas, & relationes nuper exhibitas minimè docuerit*. Et tamen, his non obſtantibus, voluit, & diſpoſuit, quod omnes recepti in dicta Religione poſſint vivere in ſæculo ſub poteſtate Ordinariorum, ibi: *Congregationem hujuſmodi perpetuò ſupprimimus & extinguimus, ac Religioſos Congregationis ſuppreſſos hujuſmodi, qui in eadem Congregatione vota Regularia emiſerunt, quoad vixerint omnimodæ juriſdictioni, & obedientiæ Ordinariorum locorum ſubjicimus*.

Quibus verbis intelliguntur liberi à Religione, & ſubjecti Epiſcopo in ſæculo. Navar. *de Regular. comm. 2. numer.* 37.

Quamobrem non poteſt opponi, neque prætendi, quod hujuſmodi profeſſus teneatur redire ad Religionem, prætextu, quod ipſe eſſet tranſlatus ex alia Religione, & quod Religio ſuppreſſa non eſſet approbata, dum Pontifex his omnibus cognitis, & perpenſis, voluit nihilominus, quod poſſit permanere in ſæculo ſub juriſdictione Epiſcopi cum clauſula ſublata, & decreto irritante, quæ adimunt omnem juriſdictionem, & impediunt, nè poſſit aliter judicari, nec interpretari. Rot. *coram Seraph. deciſ.* 1020. *num.* 1. *& coram Buratt. dec.* 831. *n.* 4. *& dec.* 77. *n.* 9. *part.* 5. *& dec.* 168. *num.* 8. *part.* 6. *rec.* ac paſſim alibi.

An poſſint eligi in conſervatores Regularium Archiepiſcopi, & Cardinales? Vide de Conſervator. Tom. 1. Conſult. 113.

An Regulares, præſertim Ord. Prædicator. teneantur ad refectionem viarum? Vide de Immunitate Tom. 1. Conſult. 125.

An Vicarius Generalis Ordinis dignioris deputatus per Pontificem, vivente ſuo Generali, tam eo præſente, quam abſente, præcedere debeat Vicario Generali alterius Ordinis inferioris, etiam per Pontificem deputato in locum tamen Generalis demortui, ut toti Religioni præſideat? Vide de Præcedentia Tom. 1. Conſ. 132.

An conventio, ſive tranſactio inter Epiſcopum, & Monaſterium, abſque Priore inita, in qua inter cætera conventum eſt, quod Epiſcopus tanquam perpetuus Abbas dicti Monaſterii in executionem cujuſdam prætenſæ unionis, poſſit liberè uti jure illud perſonaliter viſitandi quoties voluerit, & quando ipſe voluerit, aut non potuerit, poſſit mittere Viſitatores ſeculares, adjuncto Regulari. Item, quod tanquam perpetuus Abbas in dictis Bullis prætenſæ unionis conſtitutus, poſſit ad nutum inſtituere, ac deſtituere Priorem, eumque etiam ex alia Congregatione aſſumere, & ſi quis Monachus ſe à Priore gravatum ſenſerit, poſſit, petita ſolum, licet non obtenta licentia, adire Epiſcopum, & ab eo ad Nuntium, ſit valida, & ſuſtinenda? Tom. 1. Conſult. 136.

Dicendum, tranſactionem hujuſmodi eſſe invalidam, & læſivam, atque adeò non eſſe confirmandam. Et quoad nullitatem ea controverti non poteſt. Non enim in hoc contractu intervenit Prior Monaſterii, qui præ omnibus deſideratur, juxta tex. *in Clem.* 1. *de reb. Eccleſ. non alien.* Felin. *in cap. cum omnes num.* 17. *de conſtit.* Fulgoſ. *conſ.* 231. *n.* 4. Alex. *conſ.* 17. *num.* 4. *lib.* 4. Hi enim contractus fieri debent Capitulariter, prævia omnium legitima vocatione, ut advertit idem Fulgoſ. *eodem loco*. Quo caſu, non ſolum Superior, verum etiam ſimplex Monachus non vocatus, & contemptus operatur nullitatem actus. Cap. *Quod ſicut* & ibi DD. *de elect.* Sperel. *dec.* 181. *n.* 10. Angel. *conſ.* 269. *n.* 2. & Bald. *conſ.* 475. *n.* 11. *lib.* 1. Sicuti etiam ille remanet nullus, quando omnes vocati non conſentiunt. In hujuſmodi enim alienationibus voluntariis non ſufficit major pars, ut in terminis tranſactionis firmat Rota *in rec. dec.* 755. *n.* 4. *part.* 2. *& dec.* 285. *n.* 4. *& deciſ.* 270. *n.* 2. *p.* 4. *& coram Seraph. dec.* 708. *n.* 3.

Sed quatenus interveniſſet conſenſus Prioris, & Monaſterii, adhuc deficeret altera ſolemnitas, beneplacitum nempè Sedis Apoſtolicæ, quod omninò requiritur, quando exempti à juriſdictione ordinaria, & immediatè ſubjecti Sedi Apoſtolicæ, ſe aliquo pacto ſubjiciunt Ordinariis. Rota *dec.* 454. *num.* 10. *& dec.* 461. *num.* 2. *&* 20. *p.* 5. *rec.* Quod beneplacitum, & ſi fuerit obtentum, & Monachi concordiam impugnent, ſuumque conſenſum revocaverint, ex hoc ſolum corruit, nec poteſt amplius agi de confirmatione: Quia in hac materia ante obtentum beneplacitum, locus eſt pœnitentiæ. Caputaqu. *dec.* 12. *n.* 4. *par* 3. Achill. *dec. de pact.* Rota *dec.* 572. *p.* 1. *diverſ.* Mareſcot. *var. reſol. lib.* 1. *c.* 14. *n.* 1.

Cum defectu ſolemnitatum concurrit etiam defectus cauſæ, quæ pariter requiritur in alienatione rerum Eccleſiarum. Cum enim non verſemur in contractu neceſſario, ſed voluntario, non poteſt dari alia cauſa ſufficiens, quam evidens utilitas. Hæc autem non ſolum non concurrit in hoc caſu, verum etiam læſio eſt evidens: Nam licet controverti non poſſit, quod hoc Monaſterium fuerit unitum Menſæ Epiſcopali, tamen cum detur duplex genus unionis, unum eſt, quod complectitur tam ſpiritualia, quam temporalia, alterum verò, quod comprehendit temporalia tantum, adeò ut quoad reliqua, & præſertim ſpiritualia res unita remaneat in priſtino ſtatu, ut advertit Rota *dec.* 758. *num.* 1. *& ſeq. par.* 1. *div.* Flor. de Men. *var. reſol. lib.* 1. *q.* 10. *n.* 16. *& ſeq.* Dubitari non poteſt, quin hoc Monaſterium fuerit unitum quoad temporalia tantum. Tum quia ita in dubio præſumitur, cum ſemper ea ſit capienda interpretatio, quæ minus præjudicet Eccleſiæ unitæ. Imol. *in cap. de Monachis num.* 7. *de præb. & dign. ad med.* Tum etiam quia in præſenti nulla adeſt dubitatio, quia hæc complectatur tantum temporalia. Quia in proœmio unionis conceſſæ per Pontificem aſſeritur, *quod bona ejuſdem Eccleſiæ ſint validè diminuta propter malum regimen Abbatum, &c.* Et inferius: *Ad hoc, ut Epiſcopus juxta Epiſcopalis dignitatis exigentiam facilius ſe ſuſtentare poſſit*. Undè cum hæc enunciativa ſit cauſa finalis, & loquatur tantum de rebus temporalibus, idem etiam dicendum eſt de tota diſpoſitione, & unione.

Dum ergò Monaſterium, non obſtante unione, temporalibus exceptis, remanſerit in ſuo primævo ſtatu, læſio tranſactionis redditur enormiſſima, ut conſtat clarè ex facultatibus conceſſis Epiſcopo in dicta tranſactione, nempè viſitandi tam per ſe, quam per alium ſæcularem, inſtituendi Priorem ad nutum, &c. quæ omnia ſunt contra Sacros Canones, & reſolutiones Sacræ Congregationis. Undè hæc concordia eſt invalidiſſima, & conſequenter nullatenus confirmanda.

De præcedentia tam inter Ordines Mendicantium, quam Monachorum. Vide de Præcedentia Tom. 1. Conſ. 138.

An Nuncii Sedis Apoſtolicæ poſſint Superiores compellere ad recipiendum Religioſos expulſos ab eorum Religione? Vide de Nunciis Tom. 1. Conſult. 140.

1 *An pro ſolvendis impoſitionibus Cameralibus, tam antiquis, quam modernis Religioni impoſitis, & per Monaſteria pro rata ſolvendis, poſſit fieri nova taxatio, & æqua diſtributio impoſitionum præfatarum juxta modernos redditus itaut tam antiqua, quam moderna onera ſint ſolvenda pro rata redditnum nunc exiſtentium, vel potius antiquæ impoſitiones ſint ſolvendæ ſecundum antiquas taxationes?*

2 *Et an modernæ impoſitiones dici poſſint à* 15. *annis citra, vel à quanto tempore?* Tom. 1. Conſult. 142.

Ad 1. Non videtur dubitandum, quin pro ſolvendis Cameralibus, tam modernis, quam antiquis, nova fieri poſſit taxatio juxta modernos redditus, & ſtatum præſentem bonorum Monaſteriorum, itaut ſterilium cum fertilibus, fertilium cum ſterilibus æqua fieri debeat compenſatio, & Monaſteria, quæ plus habent redditnum, plus etiam ſolvant, & quæ minus habent exonerentur ad text. *in l. omne territorium. C. de cenſib. & conſtitut. lib.* 11. ubi Gloſſ. *fin.* & Joan. de Plat. ac alibi Bald. *in l. etiam num.* 17. *Cod. de execut. rei iud.* Gall. *conſ.* 6. *n.* 6. ac alii.

In-

Impoſitiones enim hujuſmodi, ſeu collectæ ſuper fructibus prædiorum inducuntur, atque adeò per æs, & libram imponi debent, juxta facultatem patrimonii, & ſecundum redditus ex ejuſmodi bonis percipi ſolitos. Bart. & DD. *loco allegat.* Add. Ruin. *conſ.* 51. 116. *n.* 6. *& conſ.* 51. *num.* 10. *vol.* 3. Aym. *conſ.* 195. *n.* 1. ac alii.

Qui planè redditus, cum ex varietate temporum, vel augeantur, vel minuantur, vel quia pretia rerum mutentur, vel quia fertilitas, & ſterilitas locorum diverſificetur, ut experientia docet, atque habetur *ex l. pretia rerum ff. ad l. falcid.* æquum etiam, & juri conſoonum eſt, ut augeatur, vel minuatur taxatio impoſitionum, ſeu collectarum, juxta illorum augmentum, ac diminutionem, *arg. tex. in d. l. omne territorium,* ubi Jo: de Plat. & in terminis Bald. *conſ.* 387. *lib.* 3. ac alii.

Quippè iniquum eſſet, quod in oneribus non ſervaretur æqualitas, & pauperum bona magis, quam divitum aggravarentur, ac plus æquo ſolverent contra publicam utilitatem. Cravet. *conſ.* 195. *n.* 9. Sylveſt. *loc. cit. n.* 21.

Ad 2. Modernæ impoſitiones illæ dici poſſunt, quorum taxatio juxta exiſtentes bonorum redditus facta, illius etiam hodierno tempore congrua, & proportionabilis cognoſcitur, quæque fuerint intra quinquennium inductæ, vel illarum reformata diſtributio juri conſentanea cenſetur. Menoch. *eo loc. n.* 90. cum Boſſio *eod. tit. de Principe num.* 103. ac Lancellot. Gall. *conſ.* 27. *num.* 75.

In Commenda Monaſterii quoad inſtitutionem Vicarii Curati in perſona Clerici 25. *annorum non complet. &c.* Vide de Parocho Tom. 1. Conſult. 141.

An Religioſi poſt expreſſam profeſſionem extra Monaſteria ad receptionem Novitiorum deſignata perſeverantes ultrà annum in eadem Religione, abſque reclamatione, ſeu proteſtatione, habitum profeſſorum geſtantes, & cætera omnia, prout alii Religiſi verè profeſſi peragentes, ſint etiam Religioni in ſpecie, vel in genere adſtricti, non obſtantibus Sa. mem. Clem. VIII. decretis cum clauſula ſublata, & decreto irritante? Tom. 1. Conſult. 146. & Vide Conſ. 88. ac Tom. 3. Conſult. 37. & Tom. 6. Conſult. 43.

AD propoſitam difficultatem quoad receptos, & profeſſos intra Italiam diſtinguendum eſt inter illos, qui poſt profeſſionem expreſſam ex dicto decreto invalidè emiſſam voluntariè abſque reclamatione per annum completum, & ultrà perſeverant cum habitu profeſſorum exercendo actus fieri ſolitos à Profeſſis, ac inter illos, qui poſt profeſſionem expreſſam, vel non continuarunt in Religione per annum completum, vel ſi per annum completum, vel ſi per annum non voluntariè, ſed cum reclamatione, & non concurrentibus aliis de jure communi requiſitis ad profeſſionem tacitam inducendam: Nam in iſtis, in quibus ceſſat profeſſio tacita à jure inducta ſuccurrendum erit remedio per ipſummet Clementem VIII. obſervato, nec non ab Urb. VIII. in Brevi noviſſimè edito, ſcilicet diſpenſatione cum his omnibus, qui contra formam dicti decreti fuerunt profeſſi, emiſſa per eoſdem de novo profeſſione, iſtorumque voluntas procuranda erit, liniendo illorum animos Chriſtiana charitate, & prudenti dexteritate, ac rationibus, ut potiſſimum evitentur inquietudines, ſcandala, jurgia, & ſimilia.

Primi verò, qui per annum, & ultrà in Religione, ut ſuprà perſeverarunt, cenſeri debent Religioni ex tacita profeſſione adeò adſtricti, ut prætextu nullitatis, receptionis, & profeſſionis ex dicto decreto non poſſint ab ipſa Religione exire, vel eilci. *Cap. Vidua cap. ex parte de Regular.* & clarius *cap.* 1. *cum ibi adnotatis eod. tit. in* 6. Vitalin. *in Clem. eos n.* 24. 25. *&* 38. ubi Cardin. *n.* 4. *in fin. eodem tit.* qui firmant nullam in contrarium admitti probationem.

Et hæc concluſio procedit, non obſtante nullitata præcedentis expreſſæ profeſſionis vigore ejuſdem decreti, ut declaravit Sacra Congregatio Conc. in ſeqq. declarationibus, in quarum caſibus profeſſiones præcedenter erant initæ ex decreto ipſius Sac. Conc. *cap.* 15. *ſeſſ.* 35. *de Regular.*

Die 28. *Martii* 1578. *Sacra Congregatio Concil. cenſuit, licet profeſſio expreſſa fuerit nulla, ex quo tamen poſt completum annum decimum ſextum permanſit in habitu per tres, vel quatuor annos, cenſeri feciſſe tacitam profeſſionem.*

Die 6. *Novembris* 1621. *in una* Romana *Sacra Congregatio Conc. inhærendo declarationibus alias factis, cenſuit, Joan. Petrum eſſe tacite profeſſum, & Religioni adſtrictum, etiam ſi non probetur, ipſum habuiſſe ſcientiam individuam nullitatis profeſſionis expreſsè ab eo prius emiſſæ.*

Die 13. *Januarii* 1583. *Dubitatum fuit, an ſi aliqua mulier ignara decreti Sac. Conc.* cap. 16. ſeſſ. 25. de Regular. *profeſſionem emiſerit ante* 16. *annum, & poſteà, illo expleto per duos annos permanſerit in Religione teneatur facere de novo profeſſionem expreſſam, an verò ſufficiat tacita, quæ à jure præſumitur? Sac. Congr. reſpondit, ſufficere tacitam.*

In una Hiſpalen. *Sacra Congregatio cenſuit, profeſſionem Oratoris expreſſam, factam ante annum probationis eſſe nullam, ideoque ipſum non eſſe adſtrictum Religioni, niſi tantum tempus lapſum eſſet, ut concurrentibus his, quæ de jure communi requiruntur, tacitam in eo Monaſterio profeſſionem emiſiſſet.*

Idem cenſuit in *Romana* 28. Aug. 1621.] ac ſæpè alibi.

Siquidem, cum dictum decretum Clem. VIII. explicitè non loquatur de profeſſione tacita, neque illam ſpecificè irritet, ſicuti ratione non ſpecificæ irritationis hujuſmodi profeſſio tacita non fuit ſublata à Sacro Concil. Trid. *d. cap.* 15. ex ſupra alleg. declaration. & firmat Roderic. *q. Regul. tom.* 3. *q.* 17. *ar.* 1. *in fin.* Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 24. *art.* 12. *poſt med.* & clarius cenſuit eadem Sacra Congregatio in ſequentibus declarationibus.

Sacra, &c. cenſuit cap. 5. ſeſſ. 25. de Regul. *non ſuſtuliſſe tacitam profeſſionem, quæ inducitur per annum, & diem computandum poſt* 16. *annum perfectum eius, qui Monaſterium ingreſſus eſt.*

In una Comenſi *Sacra, &c. cenſuit, tacitam profeſſionem à decreto* cap. 15. ſeſſ. 25. de Regul. *non eſſe excluſam, concurrentibus ad tacitam profeſſionem de iure requiſitis.*

Idem in *Cremonen.* in *Venetiarum,* & in pleriſque aliis.

Quinam prius admittendus ſit ad profeſſionem Regularem, ac præcedere debeat, ille nè, qui prius receptus eſt ad habitum, an qui prius habitum ſuſcepit? Vide de Præcedentia Tom. 1. Conſult. 149. Et de Monial. Tom. 10. Conſult. 6.

An Regularis, qui ab aliquot annis, relicto Clauſtro, ſpretaque obedientia vagatur, incedendo tamen in habitu Regulari, ac in privata domo vivendo, non ſine ſcandalo, inciderit in pœnas, etiam Apoſtaſiæ, itaut tanquam Apoſtata ſit puniendus? Tom. 1. Conſult. 151.

VIdetur intrare diſpoſitionem decreti Urb. VIII. *de Apoſtat. verſ. Rurſus ſtatuit,* ut ſcilicet ab Ordinario conilci debeat in Carceres, & Superioribus Regularibus conſignari puniendus, eò quod loquitur, nè dum de propriis Apoſtatis, ſed etiam de fugitivis, ibi: *Ubi fugitivi,* qui dicuntur omnes Regulares degentes extra Clauſtra abſque licentia ſui Superioris, etiam ſi in habitu Regularium animo non recedendi à Religione incedant. Sanch. *in Summ. tom.* 1. *capit.* 16. *num.* 7. Bordon. *in reſol. & conſil. Regul. reſol.* 41. *num.* 12. qui alios adducunt.

Eò maximè, cum tanto tempore fuerit vagus, & fugitivus extra obedientiam Superioris. Ex hac enim diuturna vagatione, & Clauſtri deſtitutione ſufficienter colligitur animus Religionem deſerendi, *ex reg. text. in l. Quicquid de reg. iur. §. Pavonum cum ibidem notatis inſtit. de rerum diviſ. cum ſimilibus.*

Confirmatur nedum ex diſpoſitione Conc. Trid. *cap.* 4. *v. nec liceat ſeſſ.* 25. *de Regul.* Verum etiam ex diſpoſitione *capit.* 3. *ſeſſ.* 6. ex qua Regulares in domo privata degentes, poſſunt, non obſtantibus, ab Epiſcopo Diœceſano puniri. Et ita ſæpius cenſuit Sacra Congregatio Conc. præſertim in una *Tricaſtribenſi* die 14. Decemb. 1647. & in terminis hujus caſus in una *Cracovienſi* die 17. Maii 1654. declaravit Superiorem Regularem uti poſſe jure ſuo, juxtà Conſtitutionem Urb. VIII. *de Apoſtat. & eiect.*

An

An Ordinarius potuerit ſuſpendere Regularem ex eo, quod, cum ſit Superior, ac etiam Parochus, impediverit, nè à Capitulo, & Canonicis Cathedralis duceretur Proceſſio ad ſuam Eccleſiam, & an concedenda ſit eidem Capitulo manutentio? Ubi de poteſtate Ordinarii in exemptos, ac de eorum privilegiis non pauca? Vide de Proceſſionibus Tom.1. Conſult.162.

In quibus caſibus debeat Epiſcopus procedere contra Regulares ingredientes ſepta Monaſterii, etiam ad cenſuras, &c.? Vide de Monialibus Tom.1. Conſult.163.

An poſſint eligi in Conſervatores privilegiorum Regularium, ipſi Regulares, cujuſque ſint Ordinis, aut Societatis? Et an Conſervatores non legitimè electi poſſint in Epiſcopos ferre excommunicationis ſententiam, eoſque carceribus mancipare, Sede Epiſcopali privare, aut indè amovere, ſeu in exilium ejicere, aut ab omnibus relegare? Vide de Conſervator. Tom. 1. Conſult. 165.

An Commendatores Ordinum Militarium poſſint retinere, & carcerare Sacerdotes ſæculares ad curam animarum à ſe deputatos, ac alia ſimilia facere? Vide de Equitibus Tomo 1. Conſult. 173.

An, & quatenus novi Conventus, ſive Monaſteria, vel domus Regularium erigi poſſint, ac debeant? Tom. 1. Conſult. 179.

Concilia, Canones, Conſtitutiones Pontificiæ, decreta Sacræ Congregationis Epiſc. & Regul. ac Sac. Viſitationis Apoſtolicæ Oracula à Pontificibus viva voce emiſſa, ac denique jus Cæſareum interdicunt Regularibus ædificare nova Monaſteria, Conventus, Eccleſias, ac domos, niſi auditis Superioribus aliorum Conventuum, qui ſunt in illo loco, ac in vicinis ad quatuor milliaria, ac niſi auditis, & conſentientibus incolis, & habitatoribus ejuſdem loci, aliiſque intereſſe habentibus, conſtiterit ibi in num. 12. commodè manuteneri poſſe.

Et quidem ad Concilia, & Canones quod attinet id prohibetur à Conc. Vvormacienſi *Can. Quicumque* 16. *queſt.*1. ab Agathenſi *can. regiſtrato in Can. Monachis* 12. *queſt.* 2. à Chalcedonenſi *act.*11. *can.* 4. *relato in Can. Verè* 16. *eadem q.*1. *& Can. Quidam* 18. *queſt.*2. à Lateranenſi *in cap.*2. *de Eccleſ. ædif.* à Lugdunenſi *in Clem. Cupientes de pœnit. in* 6. *ubi Gloſ. v. Conſtitutionis* declarat, confirmari Conſtitutionem Bonif. VIII. *in cap. un. de exceſ. Prælat. in* 6. & deniquè à Tridentino *cap.*3. *ſeſſ.*25. *de Regular.* traditque Rot. *in Civitaten. Conſtitutionis Capellæ* 1588.

Quo ad Conſtitutiones Pontificias extat Conſtit. Clementis IV. §.1. Conſtit.2. Julii II. §.4. Conſtit. 99. Clem. VIII. §.1. Conſtit.31. Greg. XV. §.2. Conſt.25. Urb. VIII. per totam data Idibus Octob.1652. per quas iidem Pontifices probibendo erectionem præfatam ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, & Ordinarii idipſum ampliant, confirmant, ſtabiliunt.

Quo verò ad decreta, ea emanarunt, & quidem multa, cum à Sac. Congregatione Epiſc. & Regularium à Sac. Viſitatione Apoſtolica. De primis teſtatur Clemens VIII. in cit. ſua Conſtitutione ac Tambur. *de jur. Abb. diſput.* 33. *queſt.* 1. *poſt num.*3. ubi Eminentiſſimi Cardinales fatentur, ſe primò decreto tempore Clemen. VIII. condidiſſe, iterumque præcipiunt, quod de cætero Monaſteria, Conventus, Domus Congregatio, vel Societas quocumque nomine nuncupentur, non erigantur, niſi citatis, & auditis Prioribus, vel Procuratoribus aliorum Conventuum ibi exiſtentium, conſtitoque de non præjudicio illorum. Quorum meminit Lezan. *queſt. Regal. v. Monaſt. num.* 9. & Peyrin. *in formul. lit. L. cap.*3. & de ſecundis ſub Urb. VIII. die 28. Jun. 1625. teſtatur idem Lezan. *loc. cit. n.*17.

Oracula verò Pontificia referuntur ab eodem Lezana *conſ.* 17. & à Tambur. *poſt d. n.*3. præſertim Greg. XV. ſub die 25. Aug.1621. & Urb. VIII. ſub die 28. Auguſt. 1624.

Ac demum quoad jus Cæſareum. Juſtinianus Imperator idipſum juſſit in auth. *Ut nullus fabricet Oratorii domos præter voluntatem Epiſcopi*, ibique Cyriac. & Julian. Patritii *Conſtitutione* 67. *cap.*1.

Cauſæ multæ, præcipuè præjudicium.

Quare hodie ex dd. Conſtitutionibus non licet Regularibus ſine licentia Epiſcopi, & ſolemnitatibus prædictis mutare locum etiam in eadem Civitate, quia eadem eſt ratio præjudicii vicinorum, & propter argumentum de toto ad partem, *leg. quæ de tota ff. de rei vind.* Gemin. *in cap.*1. *de exceſſ. Prælat. in* 6. Cherubin. *ſuper Bull.* 11. *Clem. VIII. Schol.* 1. aliique. Nec videtur recenſendum à noſtra ſententia, quia verè in tali mutatione reperitur erectio, ſeu fundatio in aliquo novo loco, quod eſt prohibitum in d. Bulla Clem. VIII. & decreto Gregor. XV. & Conc. Trid. niſi cum licentia Epiſcopi. Imò in d. Bulla Urb. VIII. prohibetur loca, etiam incepta, finiri. Atque ità cenſuit Sac. Congr. die 6. Febr.1645. his verbis:

Sacra &c. Auditis partibus, & negotio ad relationem Eminentiſſimi Cæſarini diligenter examinato, & maturè diſcuſſo, cenſuit, non eſſe permittendam præfatam translationem Congregationis S. Caroli in caſu, & ad effectum, de quo agitur, præmiſſis, cæteriſque contrariis quibuſcumque non obſtantibus.

Et iterum die 14. *Decembr.*1635. *Eminentiſſimo Bentivolo, referente, partibus auditis, ac re maturè diſcuſſa, cenſuit, injungendum eſſe Fratribus Carmelitis Diſcalceatis, prout præſentis decreti virtute injunxit, ut omnino recedant à præfato loco, ubi novum ſui Ordinis Conventum fundare cœperant, neque in alio loco ejuſdem Civitatis illum erigere valeant, niſi ſervata forma, & adimpletis omnibus conditionibus contentis in Conſtitutionibus, & Decretis Apoſtolicis, ac præſertim in decreto S. D. N. ſuper erectione novorum Conventuum nuper edito.*

Reædificationem verò quod attinet, diſtingui debet duplex ſpecies. Altera quandò non tota antiqua deſtruitur Eccleſia. Altera quandò toto ædificio veteri diruto, reædificatur: Tunc enim in reædificatione Eccleſiæ modernæ, tanquam diviſæ ab antiqua, requiritur licentia. Tambur. *d. diſp.* 5. *n.*2. *&* 3. *& lib.*1. Lap. *allegat.*68. *n.*1. *&* 2. Rebuff. *in prax. benefic. tit. de translat. Epiſc. num.* 3. *&* 12. ac alii. Maximè quandò nova Eccleſia conſtruitur in alio loco ex diverſa materia, & diverſa forma, undè per talem mutationem dicitur novum ædificium *l.*1. §. *Si quis ædificium*. Ubi Bart. Alex. Ruin. *ff. de nov. oper. nunc.* aliique & in Conſt. Clem. IV. & Urb. VIII.

Et quo ad ampliationem, quandò illa contingit, prævia deſtructione veteris ædificii, & conſtructione moderni in ampliori forma, videtur comprehenſa ſub eiſdem prohibitionibus. Bordon. *d. controv.*36. *n.*21. *&* 22. Lezan. *loc. cit.* ac alii; Quare tunc ſolum licet loca jam cum licentia legitima Epiſcopi poſſeſſa, augere, ſeu extendere, quandò talis extenſio veteres limites non egrediatur conſideratos in priori licentia, juxtà decretum Greg. XV. quia ſic fieret novum præjudicium aliis Religioſorum locis.

Ac tandem quoad perfectionem Eccleſiæ jam inceptæ obſtat Conſt. Urbani, quæ prohibet etiam perfectionem, adſtringitque Regulares ante illius publicationem: quia revocat licentias antea conceſſas, & effectum non ſortitas: Imò ſi juſtificetur, quod Regulares præexiſtentes pro complendo, & perficiendo ſuo Monaſterio, vel Eccleſia indigerent eodemmet ſitu ubi novi Religioſi intendunt ædificare ſuam Eccleſiam, certi juris eſt, quod tanquam antiquiores in loco, poſſunt, non ſolum impedire ipſis novis Religioſis conſtructionem novæ Eccleſiæ ſed illos cogere ad vendendum d. ſitum, & ſervitutem altius non tollendi, per Gomez *ad l. Thauri* 46. *num.*6. *&* 9. Cabed. *dec.*152. *num.*1. *&* 22. ac alii. Quinimmò, ſi ædificata fuerit poſt nunciatum novum opus, demolienda eſt, cum Eccleſia non ſit conſtruenda in præjudicium alterius. Ità probat ad literam Text. *in cap.*1. *de nov. oper. nunc.* ibique Gloſ. & DD. ſignanter Abb. *num.*1.

An, & quomodò ſit neceſſarius Epiſcoporum conſenſus in erectione Monaſteriorum? Tom.1. Conſult.181.

Licet tam de jure communi, quam ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. atque Conſtitutionibus Apoſtolicis in fundatione novorum Conventuum requiratur Epiſcoporum licentia, nihillominus quia poteſt dari eventus, quod illi abſque juſta cauſa recuſent ejuſmodi conſenſum præſtare; ideò promptum, & Canonicum remedium eſt, quod Romano Pontifici nuncietur, quodve de ipſius licentia fiat erectio, ut in ſimili reſcripſit Alexand. III. *in cap. Nullus laicus* 17. *de jurepatr. in fin.* ibi: *Et ſi quis Epiſcopus improbitatis, vel avaritiæ cauſa conſentire noluerit, Rom. Pontifici nuncietur, & quod offerendum eſt, tunc ejus licentia offeratur.*

Quod ibidem dixit, ac proindè confirmat Abb. *in princ.* ubi *num.* 2. quærit: An poſſit etiam recurri ad Archiepiſcopum, & affirmativè reſpondit, cum hac verò differentia, quod in Archiepiſcopo eſt dubium, an ipſe poſſit licentiam dare, ſupplendo negligentiam, aut improbitatem Epiſcopi, an ſolum poſſit eum compellere, ut conſentiat, qua de re ait eſſe varias opiniones, verum rectè concludit reſpectu Papæ rem prorſus carere difficultate, quod nimirum cognita injuſtitia denegationis conſenſus fundationi Eccleſiæ, vel reſervationi juriſpatronatus, poſſit Epiſcopus, vel à Superiore compelli, vel ipſe Superior conſentire debeat, ut plenè probat Lambert. *de jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 2. *num.* 3. *cum ſeqq.* & Viv. *eod. tract. lib.* 2. *cap.* 1. *n.* 22.

An Monaſteria Regularium, atque etiam Collegia Societatis Jeſu teneantur ad ſolutionem taxæ Seminariorum, tam reſpectu reddituum Abbatiarum, iis Collegiis, ac Monaſteriis unitarum, quam reſpectu redditŭum aliorum bonorum, quæ ab ipſis poſſidentur? Vide de Seminario Tom. 1. Conſult. 223.

An Monaſteria Regularium, ſive Religioſi Clauſtrales comprehendantur ſub decreto Sac. Conc. Trid. cap. 4. ſeſſ. 22. de refor. *ubi diſponitur ità: Quicumque in Cathedrali, vel Collegiata ſæculari, vel Regulari Eccleſia divinis mancipatus officiis in Subdiaconatus ordine ſaltem non ſit, vocem in hujuſmodi Eccleſiis in Capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab aliis fuerit conceſſum?* Tom. 1. Conſult. 226.

AFfirmativè, ſi in Conſtitutionibus Religionis aliter expreſsè non caveatur. Tum quia decretum abſolutè loquitur de omnibus Collegiatis, etiam Regularibus. Tum quia hæc videtur eſſe omnium Religionum praxis, cui ſententiæ ſuffragatur Suar. *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 5. Hinc votum datum ab eo, qui non eſt in ſacris, invalidum eſſe ajunt Lezan. *tom.* 1. *cap.* 15. *n.* 4. Cuch. *lib.* 4. *de elect. n.* 76. ac alii non pauci. Ac declaravit Sac. Congr. Conc. ut habetur *ex lib. memorial.* 191. *pag.* 388. *& lib. decretorum* 19. *pag.* 56. Cum enim expoſitum fuiſſet, quod quidam Sacerdotes, & Clerici in Sacris Fratrum Tertii Ordinis S. Franciſci Congregationis Galliæ prætendentes virtute Conc. Trid. quod *ſeſs.* 22. *c.* 4. diſponit, ut ſequitur *Quicunque in Cathedrali, &c.* ſupplicat humiliter EE. VV. pro parte Superiorum dicti Ordinis Procurator Generalis pro opportuna declaratione, an ſcilicet d. cap. Conc. det vocem in Capitulis eam aliundè non habentibus, & an Regulares Mendicantes comprehendantur in *d. cap.* cum Bellarm. *in d. cap.* & Roderic. *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 5. aſſerant non comprehendi, aſſerantque declarationes Sac. Cong. de anno 1570. & 1576. & pro gratia, &c.

Die 1. *Febr.* 1653. *Sacra &c. cenſuit* cap. 4. ſeſſ. 22. *comprehendere etiam Regulares Mendicantes, itaut Regulares, qui non ſunt in Ordine Subdiaconatus, vocem habere non poſſint in Capitulis, & actibus Capitularibus, ſi in Conſtitutionibus ejuſdem Religionis aliter expreſsè non caveatur.*

Quod recentiſſimè eadem Sac. Congr. iterum declaravit in una *Præmonſtratenſi*, in qua quærebatur: An Præfecti Ordinis Præmonſtratenſis, ſed in Ordine ſacro minimè conſtituti, poſſint in electione vocem habere? Et quatenus negativè reſponderetur. Quæritur:

An pœna nullitatis electionis, & privationis vocis activæ, & paſſivæ contrà admittentes ad ſuffragia ferenda prænarratos profeſſos in Ordine ſacro non conſtitutos, ſtatuenda ſit, ut petitur?

Sac. Cong. &c. die 23. *Januar.* 1666. *reſpond. Ad* 1. *negativè. Ad* 2. *affirmative.*

Utrum renunciationes, & donationes factæ, præſertim à minori, inter vivos omnium bonorum, ante ſuſceptum habitum regularem ſub conditione, ſecuta profeſſione, non aliter, nec alio modo, poſſint infra duos Menſes proximos ante profeſſionem emittendam ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. revocari, & ad favorem Monaſterii, vel alterius perſonæ fieri? Tom. 1. Conſult. 228.

POſſe revocari, atque adeò ſecundam donationem eſſe validam; Nam cum ſit indubitatum, quod hujuſmodi prima donatio ſit facta intuitu profeſſionis in Religione, & quidem conditionaliter, utique ante ſubſequutam profeſſionem poteſt revocari. Tum ex eo, quia donatio illa cenſeri debet cauſa mortis, & ità ſit quandoque revocabilis, cum profeſſio religioſa ſit quædam mors civilis. Rota *in Romana donationis de Melchioris die* 16. *Martii* 1620. *coram Buratto.* Tum etiam quia illa verba, ſequuta profeſſione, habent vim conditionis ſuſpenſivæ, hoc enim eſt de natura ablativi abſoluti. Purpurat. *conſ.* 492. *n.* 22. Rimin. jun. *conſ.* 339. *num.* 60. *& ſeq. vol.* 3. Oſaſch. *deciſ.* 455. *n.* 5. *&* 6. Adeò quidem, ut interim donatio nullum effectum obtineat, poſſitque quandocumque revocari, ac liceat de ea pœnitere. Bart. *in l. ſub conditione ff. de ſolut.* & Magiſtrum ſequuti *eodem loc. n.* 61. Purpur. *ib. d. n.* 2. Oſaſch. *ubi ſup. n.* 6. Menoch. *conſ.* 388. *n.* 13. *& ſeqq.* aliique.

Atque ità etiam declaraſſe Sac. Congreg. Conc. teſtatur Gallemart. *in eundem locum ſeſs.* 25. *cap.* 16. *de Regul.* in hæc verba; Si donatio, vel renunciatio facta fuerit intuitu Religionis ingrediendæ, tunc tanquam facta in fraudem hujus Canonis, videtur ſubeſſe huic diſpoſitioni ex ſententia Congreg.

De Equitibus quoad penſionem. Vide de Penſion. Tom. 1. Conſult. 229.

An Epiſcopus poſſit viſitare Domos Parochiales Regularium? Vide de Viſitatione Tom. 1. Conſult. 253.

De Equitibus quoad beneficia poſſidenda. Vide de Equitibus Tom. 1. Conſult. 254.

An decretum Urb. VIII. de Monaſt. erect. §. 14. Bull. nov. tom. 4. pag. mihi 143. *prohibens erigi Monaſteria, ſeu Conventus, in quibus* 12. *ſaltem Religioſi ſuſtentari non valeant, adjecta pœna ſubjectionis juriſdictioni Ordinarii loci, ſit correctorium, ſeu abrogatorium Conſtitutionis Greg. XV. in ord.* 31. *eod.* tom. 4. pag. 138 *abſolutè prohibentis erectionem Monaſteriorum, ſeu Conventuum, in quibus* 12. *ſaltem Religioſi ex redditibus, & eleemoſynis conſuetis ſuſtentari non poſſunt, ita ut alias erectio, quamvis ex pio legato facta, cenſeatur prohibita, & indigeat diſpenſatione Apoſtolica?* Tom. 1. Conſult. 257.

REſp. Non eſſe abrogatorium. Ita Sac. Congr. Conc. die 13. April. 1652. in libello interceſſione Cardinalis Pamphilii ad eandem Sac. Congreg. remiſſo.

An Ordinarius poſſit Regularibus degentibus abſque licentia Sedis Apoſtolicæ in Hoſpitiis non approbatis, prætextu negotiorum, & litium, præcipere, ut revertantur ad Clauſtra, ſub pœna Apoſtaſiæ, vel alia? Tom. 1. Conſult. 264.

AFfirmativè. Ità elicitur ex Trid. *ſeſs.* 6. *c.* 3. *de reform. & ſeſs.* 25. *cap.* 14. *de regul. juncto c.* 4. *verſ. non licet*, eadem, ac etiam ex Conſtit. Urb. VIII. *de Apoſtat.*

An liceat Epiſcopo punire Regulares, prohibita, vel indecentia in Eccleſiis ſuorum Ordinum committentes circa Miſſæ Sacrificium? Tom. 1. Conſult. 265.

AFfirmativè. Ità reſolvit Sac. Cong. Conc. in una *Vercellen.* die 21. Mart. 1643. *ex cap. unic. ſeſs.* 22. *de obſervat. & evitan. juncto cap.* 14. *ſeſs.* 25. *de Regular.* In d. enim Concilii loco Epiſcopi conſtituuntur quoad exemptos Delegati Sedis Apoſtolicæ in ordine ad executionem illius decreti, & proindè authoritate Apoſtolica poterint punire Regulares committentes abuſus, & quæ dedecent celebrationem Miſſarum, cum ibi eis facultas data ſit, ut ſtatuant, compellant cenſuris, puniantque.

An liceat Epiſcopo ex cauſa ſibi benè viſa benedictionem prædicandi in propria Eccleſia dudum Regularibus, limitare ad tempus, & abſolutè datam revocare, vel Regularibus profeſſionem fidei emittere nolentibus, illam denegare? Tom. 1. Conſult. 266.

REſp. Poſſe, ſi ità expedire judicaverit. In hoc tamen cautè procedat, quare licentiam abſolutè datam non poteſt limitare ad tempus abſque cauſa. Quod cenſuit Sac. Congreg. Conc. in eadem *Vercellen.* die 21. Martii 1643. ex Trid. *cap.* 2. *ſeſs.* 25. *& cap.* 4. *ſeſs.* 24. *de refor.*

An li-

An liceat Regularibus in propriis Oratoriis, vel in propriis Eccleſiis extrà tempus Adventus, & Quadrageſima ſermonem habere, abſque benedictione Ordinarii? Tom. 1. Conſult. 267.

NOn licere. Ità reſolvit Sac. Cong. Conc. in eadem *Vercellen.* die 21. Martii 1643. *ad cap. 4. ſeſſ. 24. de refor.*

An Regulares oblognentes de Ordinario in ſuis ſermonibus, quos habent in Oratoriis, vel in propriis Eccleſiis, poſſint ab eodem Ordinario puniri? Tom. 1. Conſult. 268.

REſp. Poſſe, juxtà mentem Sac. Congreg. Conc. expreſſam in dicta *Vercell.* 21. Martii 1643. *ex cap. 3. ſeſſ. 6. & cap. 14. ſeſſ. 25. de Regul. juncto cap. 2. ſeſſ. 5.*

An Epiſcopus poſſit Monaſterio pauperrimo Lectori Regulari Clerici ſæcularis aſſignare aliquam portionem mulctarum in recognitionem? Tom. 1. Conſult. 270.

QUatenus ſit locus pius, & pauper, poteſt Epiſcopus aliquid ei de mulctis, & pœnis impertiri. Ita cenſuit Sac. Congreg. Conc. in una *Fulginaten.* 14. Martii 1648. ex Trid. *cap. 3. ſeſſ. 25. de refor.*

An Generales Ordinum poſſint propria auctoritate celebrari facere in Monaſteriis aliarum Civitatum, Provinciarum, & Regnorum, etiam extra Italiam, quantitatem Miſſarum, pro quibus uni tantum Eccleſia eleemoſyna fuerunt erogata? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 1. Conſult. 275.

Qua pœna, & à quo ſit puniendus Sacerdos Regularis, qui abſque prævia Ordinarii approbatione, confeſſiones ſæcularium audit? Vide de Confeſſion. Tom. 1. Conſult. 278.

An renunciatio facta à Novitio coram Vicario foraneo ſine licentia Epiſcopi, ſit valida? Tom. 1. Conſult. 281.

NOn eſſe validam. Ità declaravit Sac. Congreg. Conc. in una *Sarzanen.* die 4. Februar. 1648. *ad cap. 16. ſeſſ. 25. de Regular.*

An decreta generalia Clem. VIII. eorumque confirmatio ab Urb. VIII. facta in decretis de Regularibus Apoſtat. extendantur ad Conventus extra fines Italiæ exiſtentes? Tom. 1. Conſult. 282.

NEgativè. Ita declaravit Sac. Congr. Conc. die 4. Febr. 1648. in una *Regularium S. Dominici in Gallia.*

An Regularis, qui habet votum in Capitulo generali, & ob paupertatem non valet perſonaliter ad locum Capituli valdè diſtantem ſe transferre, poſſit per Procuratorem in dicta Capitulo votum dare? Tom. 1. Conſ. 286.

REſp. Cauſas deductas non ſufficere. Ità cenſuit Sac. Congreg. Conc. in una *Bulgaria* die 3. Decemb. 1644. *ad cap. 6. ſeſſ. 25. de Regul.*

An, & quatenus Religio Theatinorum comprehendatur in prohibitione de rebus Regularium non alienan.? Vide de Alienat. rer. Eccl. Tom. 1. Conſult. 289.

An ſubſiſtat declaratio definitorii, quod Regularis ſit excommunicatus vitandus, & ideò non poſſe votum dare, cum celebratione Capituli ſubſequuta? Tom. 1. Conſult. 290.

REſp. Capitulum ſubſtineri. Ità declaravit Sac. Congreg. Conc. in una *Portugallen.* die 5. Novemb. 1644. *ad cap. 3. ſeſſ. 25. de refor.*

An Confeſſores, tam ſæculares, quam Regulares poſſint abſolvere à caſibus Epiſcopo reſervatis, vigore ſuorum privilegiorum? Vide de Confeſſione Tom. 1. Conſult. 292.

An Confratres Ordinum Mendicantium impediri poſſint ab Epiſcopo, quominus eleemoſynas quærant in ipſamet Diœceſi, in qua illorum Conventus exiſtunt? Vide de Confraternit. Tom. 1. Conſult. 296.

An Regulares peccent, ſi omittant in Canone Miſſa commemorationem pro Epiſcopo loci, vel in ejus locum ponant Superiorem Religionis? Vide de Miſſæ Sacrificio Tom. 1. Conſult. 297.

An per licentiam conceſſam alicui Regulari, ut alium quemcumque Religioſum Ordinem ingredi poſſit, liceat ipſi ingredi in aliquem ex Ordinibus Militaribus? Tom. 1. Conſult. 299. ac latè vide etiam Tom. 9. Conſult. 170.

REſp. Non licere, ingredi Militares, niſi exprimatur. Ità declaravit Sac. Congr. Epiſc. & Regul. die 7. Novemb. 1585. ad inſtantiam Societatis Jeſu. Et ità ex praxi Sac. Congreg. obſervatur omninò.

An admitti poſſint Regulares pro viſitandis SS. Apoſtolorum Liminibus? Vide de Epiſcopis Tom. 1. Conſult. 304.

An liceat Epiſcopo in Viſitatione Eccleſiæ Parochialis Religionis Hieroſolymitana decreta facere circa curam animarum, &c.? Vide de Equitibus Tom. 1. Conſult. 305.

An liceat Regularibus commoranti per aliquot annos in eorum Conventu, ibique defuncto omnia Sacramenta adminiſtrare, & in ſua Eccleſia dare ſepulturam? Tom. 1. Conſult. 306.

NOn licere abſque licentia Parochi, cui quarta funeralis debetur. Ità declaravit Sac. Congr. in una *Ripana* 3. Febr. 1652. *ad cap. 11. ſeſſ. 25. de reform.*

An annus incepens habeatur pro completo quoad Dignitates Regularium? Tom. 1. Conſult. 309.

TEnendum eſt, requiri annum completum. Quod etiam declaravit Sac. Cong. Conc. in una *Congregationis Montis Virginis* die 3. Febr. 1652. *ad cap. 6. ſeſſ. 25. de Regul.*

Id autem in jure firmiſſimum cenſeo: Nam ille dicitur per annos 20. in Religione vivere, qui complevit annum 20. Siquidem vivere annum vigeſimum dicit vivere ſupra talem annum, & ipſum excedere, qui enim non excedit, annum 20. non vixit. Hoc enim modo loquendi requiruntur anni tanquam numerabiles, annus autem inceptus, & non completus non poteſt numerari pro uno anno, & ideò non facit numerum cum cæteris completis. *l. Anniculus ff. de verb. ſignif.* Quod etiam expreſsè deducitur *à l. 1. ff. de manumiſſis*, ex quo manifeſtè habetur, quod, ut quis non ſit minor aliquo determinato anno, debet agere ſaltem diem ultimum illius anni. Idem etiam habetur *ex l. denique §. minorem ff. de minor.*

Cui doctrinæ non obſtat, quod in favorabilibus, præſertim in ordine ad Dignitates, annus inceptus habetur pro completo *l. Ad Rempublicam ff. de mun. & honor.* Et proindè non erit minor annis 20. qui vigeſimum attingit? Reſp. id verum eſſe quandò favor eſt merus favor, & reſpicit ſolum commodum perſonæ, ſecus autem quandò habet annexam adminiſtrationem rerum publicarum, ut Ulpianus in *cit. loc.* limitat. In caſu autem noſtro agitur de adminiſtratione totius Religionis, ex qua dependet bonum commune ipſius, & ideò juxtà cit. text. lex prædicta non habet locum, ſed debet expectari annus completus.

An ſit convalidanda profeſſio emiſſa ante legitimam ætatem falſis fidibus, ut in caſu poſito, id poſcentibus Superioribus, & meritis ipſius Regularis optimis? Tom. 1. Conſult. 313.

REſp. Eſſe validandam, quatenus opus ſit, prout etiam cenſuit Sac. Congreg. Conc. in una *Mantuana* die 15. Octobris 1644. *ad cap. 5. ſeſſ. 25. de Regul.* Requiritur tamen nova acceptatio Prælati, ſicut quandò Matrimonium fuit irritum ob aliquod impedimentum, requiritur novus conſenſus utriuſque. Contrarium ſentit Navar. *lib. 3. de Regular. conſ. 35. n. 3. & conſ. 46. num. item 3.* Sed eſt pro foro interno.

An Regulares approbati ab Ordinario unius Diœceſis ad Confeſſiones ſæcularium, poſſint in alia Diœceſi Confeſſiones audire? Vide de Confeſſion. Tom. 1. Conſult. 314.

An Oblati Regularium, qui clauſtraliter vivunt, poſſint ſepeliri in Eccleſiis Regularium? Vide de Sepult. elect. Tomo 1. Conſult. 315.

An, & quatenus in Tribunali Nunciaturæ Apoſtolicæ relaxari poſſint inhibitiones ad favorem Regularium delinquentium? Vide de Nunciis Tom. 1. Conſult. 320.

An, & quatenus Regularis in Cathedrali poſſit eſſe Theologus Præbendatus, &c.? Vide de Capitulo Tom. 1. Conſult. 323.

An Regulares poſſint in ſuis Eccleſiis, etiam contradicente Epiſcopo, petita ab eo, & non obtenta licentia, prædicare? Tom. 1. Conſult. 327.

RESp. Non poſſe, contradicente Epiſcopo, niſi ex legitima conſuetudine. Et ità declaravit Sac. Cong. Conc. in una *Forolivien.* 9. Febr. 1647. *ad cap. 4. ſeſs. 24. de refor.* ac tenent Piaſec. *in prax. par. 3. art. 6. num. 9.* Franciſcus Leo *in theſaur. for. Eccleſ. par. 1. cap. 8. num. 6.* contra plures Doctores.

An Regulares pro rata penſionum, quibus fruuntur, teneantur contribuere Seminario? Vide de Seminario Tom. 1. Conſult. 338.

An Epiſcopus poſſit viſitare Capellas campeſtres, quæ à Regularibus poſſidentur? Vide de Viſitatione Tom. 1. Conſult. 348.

An Monachus hæres inſtitutus, poſſit de licentia Superiorum Regularium acceptare, & habere uſumfructum bonorum hæreditariorum pro ſuis religioſis neceſſitatibus, non obſtante diſpoſitione Sac. Conc. Trid. cap. 2. ſeſſ. 25. de Regular. *Verba autem Inſtitutionis ſunt hæc: Con queſto però, che l'uſufrutto de' miei beni ſtabili, e ſemoventi ſpettino al P. N. e non al Monaſtero, il quale pretendendo conſeguire l'uſufrutto predetto, in tal caſo dichiaro per non haverlo ſcritto herede, ma s'intenda fatto luogo a' ſoſtituti, che ſuſſeguentemente dichiaro?* Tom. 1. Conſult. 349.

RESp. negativè. Ità declaravit Sac. Congr. Conc. in una N. die 17. April. 1649. Non enim conformatur juris diſpoſitioni, quod Religioſus poſſit habere uſumfructum legatorum, cum id repugnet Conc. Trid. *ſeſs. 25. cap. 2. de Regul.* quod ità interpretata eſt Sac. ejus Cong. ut illum nequeat habere, etiam de licentia ſui Superioris Regularis, licet in ordine ad religioſos uſus. Ex impedimento enim legis redditur caduca voluntas teſtatoris, atque adeò etiam voluntas Religioſi eam exequentis: Voluntas enim teſtatoris legibus interdicta non eſt ſervanda, *§. fin. Inſtit. de legat. & §. diſponat auth. de nupt.* Neque poteſt dominari, niſi ſit legitima, *l. Cum quæſtio in fin. C. de legib.* Quia non poteſt privata diſpoſitio diſpoſitionem legis immutare, *l. nemo poteſt ff. de legat. 1.*

An, & quandò Regulares teneantur ad ſolutionem decimarum? Vide de Decimis Tom. 1. Conſult. 355.

De Proceſſione Sanctiſsimi Corporis Chriſti quoad Regulares. Vide de Proceſs. Tom. 1. Conſult. 371.

An Regulares de licentia ſuorum Superiorum poſſint recipere Ordines, etiam ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi non exiſtunt Monaſteria, in quibus Ordinandi degunt? Vide de Ordine Tom. 1. Conſult. 390.

An Conſervatores Regularium in cognoſcendis cauſis eorum Regularium habeant juriſdictionem privativè quoad Nuncium Apoſtolicum, habentem poteſtatem Legati à latere? Vide de Conſervator. Tom. 1. Conſul. 392.

An Regulares, qui occaſione recitandi Roſarium in ſuis Eccleſiis exponunt Sacra Myſteria, & faciunt pias exhortationes, teneantur petere benedictionem ab Ordinario loci? Tom. 1. Conſult. 407.

RESp. teneri. Ità declaravit Sac. Cong. Conc. in una N. die 14. Aug. 1643.

An Regulares, qui ob occupata, devaſtata, vel combuſta Monaſteria ab Hæreticis ſe conferunt in aliam Civitatem, poſsint ordinari ad titulum paupertatis? Vide de Ordine Tom. 1. Conſult. 408.

An Fratres Sanctiſſimæ Trinitatis Captivorum comprehendantur in decreto Sac. Conc. cap. 9. ſeſ. 21. de Reform. *innovato in Conſtitutione B. Pii V. quæ eſt 31. in ordine, non obſtantibus privilegiis Ordini conceſſis ab Innoc. III. & Clem. IV. ſuper eleemoſynis quærendis?* Tom. 1. Conſult. 411.

RESp. comprehendi. Et ità fuit reſolutum à Sac. Congr. Conc. die 15. Febr. & 21. Auguſti 1642. ac 20. Jun. 1643. *ad cap. 9. ſeſſ. 21. de reform.*

Et ex *Tom. 8. Conſult.* 12. ad eundem quæſitum adduntur ſequentia:

Sac. Congr. Conc. ad *d. cap. 9. ſeſs. 21. de refor.* in *Aquilana* cenſuit, facultatem cum conditionibus infraſcriptis quandoque etiam concedendam nonnullis Religioſis, & licet Regulares non poſſint prohiberi, quominus eleemoſynas quæritant, tenentur tamen Fratres, qui extra Monaſteria degunt, ut eleemoſynas nomine ſuorum Monaſteriorum quæritant, licentiam ſuorum Superiorum Ordinariis locorum oſtendere, nè aliqua fraus committatur, prohibentur tamen laici eleemoſynas nomine Monaſteriorum quærere.

Sac. Congr. ſuper Epiſc. in *Aretina Epiſcopo.*

Ancorche dal Sagro Concilio di Trento ſia ſtato proibito il nome de' Queſtuanti per i molti abuſi, che andavano introducendo con ſcandalo de' Fedeli, non però ſi ha da credere, che habbia voluto levar la cerca delle limoſine per gl'Oſpidali, dove ſi eſercita attualmente l'Oſpitalità. Et eſſendoſi più volte querelato il Procurator Generale della Religione di S. Antonio di Vienna d'alcuni Ordinarii, che a' Deputati di quella Religione niegano la licenza di poter cercar limoſine nelle loro Dioceſi. Queſti miei Signori Illuſtriſs. della Sag. Congregatione hanno ſempre riſoluto à favore dell'Oſpidale ſudetto, ordinando, che a' Deputati loro debba dagl'Ordinarii darſi la licenza predetta, purche eſſi moſtrino in autentica forma le lettere della loro deputatione, ſiino perſone honeſte, e di buona vita, e non participino delle limoſine, faccino l'officio loro modeſtamente, e ſenza dolo, non benedicano, nè in qualſivoglia modo ſugellino animali, nè tampoco portino iſtrumenti da poterlo fare. Non predichino, nè faccino predicare. Non habbiano Reliquie, carte, imagini, aghi, o altri ſimili iſtrumenti ſoliti portarſi già da queſtuanti. Non publichino indulgenze, non faccino imprecationi, nè minaccie, nè meno uſino arte, etiandio ſotto preteſto di dire ſopra gl'animali l'oratione di S. Antonio, ma ſemplicemente con pietà, e modeſtia, ſonande anche una ſola campanella giuſta l'indulto di detta Religione, & uſo, domandino, o piglino quello, che ſarà dato loro ſpontaneamente, ſenza allegare in ciò conſuetudine, o conventione alcuna, a' 13. di Settembre 1591.

An Epiſcopus poſsit cogere Confeſſarios Regulares ad intereſſendum Congregationibus Caſuum Conſcientiæ? Vide Tomo 1. Conſult. 417. & Tom. 8. Conſult. 18. de Confeſſion.

An in caſu neceſsitatis, ex quo primus Conventus extra Civitatem erectus fuerit conſenſu Regularium, ibi præexiſtentium, indeque demolitus ob cauſam publicam, poſſit transferri intra Civitatem abſque alio eorundem Regularium conſenſu? Tom. 1. Conſult. 429.

RESp. Non poſſe. Quia cum Regulares non præſtiterint ſuum conſenſum per Conſtitutiones Apoſtolicas requiſitum, niſi contemplatione fundationis faciendæ extrà Civitatem, ex qua non oriebatur ipſis conſiderabile præjudicium, non debet iiſdem Mendicantibus præjudicare,

prout

Digitized by Google

prout certè notabiliter præjudicaret per hanc Conventus in Civitatem introductionem, præſertim ob nimiam propinquitatem aliorum Monaſteriorum; Undè non poteſt ſervari ſpatium ter centum cannatum determinatum per Clementem IV. ad favorem Fratrum Minorum, nec non Carmelitarum, & Prædicatorum reintegratum per Jul. II. non obſtante reductione ad 140. nonnullis Religionibus per eundem Clem. facta, ſicuti utriuſque privilegii tenorem referunt Rodriquez *queſt. Regul. tom. 1. queſt. 49. art. 5. per tot.* Mirand. *in Man. Prelat. queſt. 35. art. 4.* ac alii:

An Syndici S. Franciſci gaudeant privilegio fori? Vide de Immun. Tom. 1. Conſult. 445. & Tom. 2. Conſult. 63.

An Epiſcopus poſſit carcerare Regulares renuentes conſignare Reum confugientem ad eorum Eccleſias? Vide de Immun. Tom. 1. Conſult. 465.

An decretum Sac. Conc. Trid. cap. 17. ſeſs. 25. de Regular. & Monial. *diſponens, puellas profeſſionem emittere non poſſe, antequam earum voluntatem exploraverit Epiſcopus, vel eo abſente, aut impedito, ejus Vicarius, comprehendat etiam viros, ſi in ingreſſu Religionis, antequam habitum ſuſcipiant, prætendatur à parentibus, conſanguineis, vel Curatoribus non liberos, ſed coactos fuiſſe?* Tom. 2. Conſult. 3.

DIcendum eſt, Sac. Conc. Trid. circa explorationem virorum nihil innovaſſe. Eo enim loco de ſolis mulieribus eſt ſermo, & redditur ibi ratio, ut earum libertati conſulatur. Quare viros non comprehendit, neque ad illos extenditur. Nam idem Trid. *ſeſs. 24. de Matrim. cap. 9.* volens comprehendere eos, qui cogunt, ſive viros, ſive mulieres ad Matrimonium id expreſſit. Cum ergo in præſenti decreto exprimat ſolas puellas, non extenditur ad viros. Nec militat eadem ratio: Nam cum frequentiſſimum ſit, puellas ſic cogi, rarò autem id accidat reſpectu virorum, & legis ſit frequenter contingentibus proſpicere, *leg. nam ad ea ff. de legibus*, conſultò Tridentinum ſolum explorationem puellarum decrevit. Qua ratione cum multis aliis Sanchez *lib. 7. de Matrim. diſput. 12. n. 25. & diſp. 16. n. 6.* defendit, pœnas ſtatutas raptui fœminæ non extendi ad raptum viri, nec ſtatuta de uxoricidio extendi ad viricidium *lib. 4. cap. 4. n. 3. in decalog.* ſuſtinet cum Suarez *tom. 3. in par. diſp. 23. ſect. 5. n. 8.* decreto ejuſdem Trid. *d. ſeſs. 25. cap. 18. de Regul.* non comprehendi illos, qui cogunt viros ad Religionis ingreſſum, vel ab eo impediunt. Accedit, quod ex Conſtitutione Sixti V. circa receptionem Novitiorum inter alia præcipitur Regularium Superioribus, quod conſtare faciant, intrare volentem ſuſcipere habitum ſponte ſua, non inductum, neque coactum. Quare libertati virorum etiam conſultum videtur.

Atque ita Sac. Cong. Conc. die 1. Octob. 1667. in una *explorationis*, cenſuit, decretum Sac. Conc. Trid. in *cap. 17. ſeſs. 25. de Regul. & Monial.* non comprehendere viros.

Ad quæ onera teneantur Tertiarii S. Franciſci, qui non habent requiſita &c.? Vide de Immun. Tom. 2. Conſult. 63. & vide etiam Tomo 1. Conſult. 486.

An à Conſervatoribus Regularium detur appellatio ad Delegatum Apoſtolicum in Regno Sardiniæ? Vide de Appellat. Tom. 3. Conſult. 1.

An Epiſcopus poſſit prohibere Regularibus ne Miſſas celebrent in Eccleſiis ſæcularibus, ſed in Eccleſiis eorum Ordinum, &

An poſſit compellere Regulares ad exhibendum libros Sacriſtiæ, in quibus adnotantur celebrationes Miſſarum? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 3. Conſult. 9.

An fratres Min. Obſerv. ſint capaces Legati? Vide de Legat. Tom. 3. Conſult. 16.

Cui nam competat jus porrigendi aſperſorium aquæ benedictæ Epiſcopis Archiepiſcopis &c. etiam in Eccleſiis Regularium? Vide de Præcedent. Tom. 3. Conſult. 18.

1. *Quæ portio annua ſit aſſignanda à Regularibus Vicariis Curatis ſæcularibus perpetuis?*
2. *An electio Prædicatorum in eiſdem Eccleſiis Parochialibus ſpectet ad Epiſcopum, an potius ad eoſdem Regulares?* Tom. 3. Conſult. 31.

AD 1. Certum eſt ad Epiſcopus pertinere, ut aſſignetur congrua Vicariis ex diſpoſitione S. Conc. *ſeſs. 7. cap. 7. de reform.* Undè B. Pius V. ſtatuit, ut non minor centum ſcutorum ſtatuatur, è Rot. coram Mantic. *dec. 269.* dixit eſſe taxandam in ducatis 50. & in ducatis 75. non computatis omninò incertis, ſeu funeralibus, eleemoſynis, oblationibus, & hujuſmodi; Atque extat magiſtralis deciſio Coccini inter recentiores *deciſ. 230. nu. 2. & ſeqq. par. 6.* ubi hoc fuit dictum cum ſuppoſitione, quod omnes expenſæ ſpectabant ad Monaſterium, & non ad Vicarium. Ideoque in caſu, quo expenſas facit Vicarius, cenſeo juſtam eſſe regulariter taxationem in ſcutis centum, niſi aliter Epiſcopus judicaverit, cui multum in hac materia tribuendum eſt. Rot. *deciſ. 5. num. 2. part. 2. div. & dec. 240. in fin. par. 1. recen.* Ac declaravit Sac. Congr. Conc. in *Ferrarien.* 16. Febr. 1658. nempe ſufficere congruam ſcutorum 90. monetæ illarum partium liberam ab omni onere. Porrò S. Cong. ſuper ſtatu Regularium 1. Octob. 1670. declaravit, quod Superioribus Regularibus minimè fas ſit cum ipſis Vicariis jam deputatis, ſeu deinceps deputandis publicas, aut ſecuras pactiones, ſeu conventiones inire ſuper diminutione, aut alteratione, ſeu variatione d. Congruæ, eaſque pactiones, ſeu conventiones, tanquam de ſimoniaca labe, atque avaritia ſuſpectas Sac. Cong. omninò rejicit, atque interdicit, eoſque, qui contrafecerint pœnis adverſus ſimoniacos editis teneri decernit, quibuſcumque non obſtantibus.

Ad 2. Jus eligendi Prædicatorem ſpectare ad Regulares, quatenus Vicarius perpetuus non voluerit per ſe concionari. Ità declaravit eadem Sac. Cong. Conc. in *d. Ferrarienſi* 16. Feb. 1658. Quia cura habitualis in hujuſmodi Eccleſiis reſidet apud Regulares. Qua de re vide *tom. 1.* de Prædicatoribus.

An jus conferendi habitum Tertii Ordinis S. Franciſci perſonis ſæcularibus in ſæculo exiſtentibus in domibus privatis extra Congregationem abſque ullius voti obligatione &c. ſpectet ad Fratres Capuccinos, an ad Fratres Tertiarios in Congregatione viventes cum votorum obligatione? Tom. 3. Conſult. 34.

REſp. Nulla privilegia Capuccinis circa præmiſſa competere, utpotè ſublata per Breve Pauli V. in quo fuit eis hoc ad inſtantiam Tertiariorum expreſsè prohibitum. Ità Sac. Cong. Epiſc. & Regul. in *Mazaren.* 3. Decemb. 1655. & in una *Capuccinorum* 9. Jun. 1656.

1. *An Regularis prætendens, profeſſionem ſuam emiſiſſe per vim & metum, aliamve cauſam, poſſit etiam poſt quinquennium dicere de nullitate ſuæ profeſsionis?*
2. *An profeſsio ſit nulla, ſi non emittatur in Monaſterio, in quo Novitiatus peragitur?* Tom. 3. Conſult. 37. ac vide etiam Tom. 1. Conſult. 88. & 146. & Tom. 6. Conſult. 43. hujuſmet tract.

AD 1. Negativè poſt Conc. Trid. quia *ſeſs. 25. de Regul. cap. 19.* quadam velut præſcriptione decrevit. *Quod quicumque Regularis prætendat ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe Religionem, aut etiam dicat ante ætatem debitam profeſſum fuiſse, aut quid ſimile, velitque habitum dimittere quacumque de cauſa, aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum, non audiatur, niſi intra quinquennium tantum à die profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætendit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario.*

Hinc meritò Sac. Cong. Conc. declaravit in ſimilibus caſibus denegandam audientiam, quam declarationem Gregor. XIII. confirmavit. Et alias etiam eadem Sac. Congr. ità declaravit:

Quæritur: utrum vigore Conſtitut. Sixti V. ſub annum 1587. incip. Cum de hominibus, poſſint nunc hi Capuccini reclamare, non obſtante illius revocatione, quam revocationem in Ordine non fuiſse receptam, aut ſaltem unquam ſibi innotuiſse, affirmant? Sac. Cong. Conc. reſp. obſtare lapſum quinquennii ejuſdem Conc. decreto præfixi, ac proindè non poſse reclamare.

Ad 2. Communis ſententia eſt, profeſsionem hujuſmodi eſſe validam; Quia nullo jure cautum eſt, ut profeſsio fiat in eodem loco, ubi paratus eſt Novitiatus, Dian. *part.9. tract.7. reſol.4.* ibique Bordon, & Pellizzar. Lezan, *conſ.8, num.30.* ac alii.

An, & quibus pœnis Regulares compelli poſſint ad proceſſiones? Vide de Proceſſion. Tom. 3. Conſult. 46.

Circa funera inter Parochos, & Regulares? Vide de Funeribus Tom. 3, Conſult. 48.

De Præbenda Theologali, & lectione Sacræ Scripturæ quoad Regulares. Vide de Capitulo Tom. 3. Conſult. 62.

An Fratres Min. de Obſerv. poſſint ducere proceſſiones tempore, quo ducunt Conventuales, ut ajunt Cordonis? Vide de Confraternit. Tom. 3. Conſult. 69.

An Tertiarii, qui vivunt in propria domo cum uxoribus, gaudeant privilegio fori? Vide de Immun. Tomo 4. Conſult. 6.

An Fratres novi Conventus Reformati S. Franciſci incedentes ad proceſſiones publicas, aut privatas ſeparatim à Fratribus antiqui Conventus S. Franciſci de Obſervantia, & ſub propria Cruce reſpectu Conventuum aliorum Ordinum, debeant incedere in loco, juxtà antiquitatem Conventus Fratrum de Obſervantia? Vide de Præcedentia Tom. 4. Conſult. 19.

An Regulares poſſint unquam præcedere Clero ſæculari? Et quid in Eccleſiis ipſorum Regularium. Quid in caſu, quo Regulares ſint Superiores Cleri Sæcularis? Vide de Præcedentia Tom. 4. Conſult. 26.

An liceat Regularibus, vel Confraternitatibus ducere ſupplicationem die Dominico, vel infrà Octavam Sanctiſſimi Corp. Chriſti? Vide de Proceſſion. Tom. 4. Conſult. 85.

An Conſtitutio Greg. XIII. de præcedentia inter Mendicantes habeat quoque locum inter Ordines Monachorum. Vide de Præcedentia Tom. 4. Conſult. 98. & Tom. 4. Conſ. 138.

An Grancia, ſive membra Conventuum Regularium poſt Conſtitut. Innocentii X. ſint amplius Regulares, ideoque poſſint gaudere privilegiis Regularium, & præcipuè aſſervare Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum illudque Fidelibus adminiſtrare, aliave facere, quæ ad Parochum in ſua Eccleſia ſpectant? Tom. 4. Conſult. 152.

AFfirmativè: Nam ſunt membra Conventuum, & ideò non fuerunt per ſuppreſſionem ſæcularizata, & Regularium privilegiis privata. Quoniam, ut conſtat ex d. Conſtitutione Innoc. incip. *Inſtaurandæ data Idibus Octobr. 1652.* de quibus poſtea, & ex literis Sacræ Congregationis ſuper ſtatu Regularium, quæ illam explicant, ſolum interdicitur Regularibus Clericis, nè in Granciis pernoctent, & habitent. Cæterum Conventus hujuſmodi parvi cum ſuis Eccleſiis non ſunt ablati à proprietate, dominio, & adminiſtratione Conventuum principalium, quorum ſunt membra, quin etiam permittantur ibi manere Religioſi non Clerici, ejuſdem Regularium Superioribus committitur earundem Eccleſiarum adminiſtratio, & cura, atque injungitur, ut per Sacerdotes ſæculares, vel Regulares Miſſæ celebrentur de more, ſaltem diebus feſtis. Et amplius ubi Eccleſiæ ſunt Parochiales, & Cura animarum Superioribus Regularibus reſervatur; licet adminiſtranda per Sacerdotes Sæculares ab ipſis ſuperioribus eligendos, & ab Epiſcopo approbandos. Hiſque duobus exceptis, omnia jura hujuſmodi Eccleſiarum præſervantur Conventibus principalibus, quorum illæ ſunt membra.

Verba autem litterarum hæc ſunt: *Nella Bolla di N. S. nuovamente publicata ſopra l'eſtintione, e ſuppreſſione de' piccioli Conventi, ſono anche compreſi i membri de' Monaſterii, e le Grancie, dove per lo poco numero de' Religioſi non può ſecondo il ſuo iſtituto oſſervarſi la diſciplina regolare, ancorche habbiano anneſſa la cura dell'anime, o ſiano parochiali. E però il P. Generale, e i Provinciali, e i Superiori de' Conventi dovranno fra il termine preſcritto nella detta Bolla rimovere i Religioſi, non ſolo da membri, grancie, e parochiali eſpreſſe di ſopra, ma ancora da ogn'altra non eſpreſſa, che in queſta Religione ſi trovi, o collocarli di famiglia ne' Monaſteri d'oſſervanza, e non permettere, che in quelle habiti per l'avvenire alcun Sacerdote, ò Chierico profeſſo ſotto le pene contenute nell'iſteſſa Bolla. Permettendo la Santità Sua, che i Superiori Regolari, quando non habbino perſone ſecolari idonee, o fedeli di loro ſodisfattione, delle quali poſſano ſervirſi per la cura, e amminiſtratione di quei beni, liberamente poſſano in cio valerſi dell'opera de' loro Converſi, o Laici profeſſi inſino ad altro ordine di Sua Beatitudine, e con queſto, che habbino particolar avvertenza di deputarſi perſone di buon'eſempio, invigilando, che pe'l tempo, che ivi dimoreranno vivano religioſamente, ne dino altrui occaſione di ſcandalo, ſopra di che incarica ſtrettamente la coſcienza de' medeſimi Superiori, i quali dovranno anche haver cura, che nelle Chieſe, o Capelle di detti membri, o grancie, dove ſin'ora è ſtato ſolito di celebrarſi la Meſſa, vi ſi celebri anche in auvenire, almeno le Domeniche, e Feſte di precetto da Sacerdoti ſecolari, & anche da Regolari, purche non pernottino fuori de' Monaſteri. Parimente nelle grancie, o membri, che in qualunque modo hanno anneſſa la cura dell'anime, o ſiino Parochiali, non vuole la Santità Sua, che detta cura s'eſerciti da Regolari, ma che ivi da' Veſcovi Dioceſani, a' quali in conformità ſe ne dà l'ordine, ſi deputino Sacerdoti ſecolari idonei in Vicarii amovibili, è perpetui, come parerà a loro più eſpediente per lo buon governo delle Chieſe, da nominarſi da Superiori de' Monaſteri, a' quali le ſudette grancie, e membri ſi appartengono, e da approvarſi da' medeſimi Veſcovi, con l'aſsegnamento d'una congrua portione a loro arbitrio ſopra i frutti delli ſteſſi membri, o grancie, conforme alla diſpoſitione del Sagro Concilio di Trento. Non intende però la Santità Sua, che dalla detta eſtintione, ò ſuppreſſione nel poſseſso, o proprietà de' beni, e altre ragioni di eſſi membri, e grancie ſia generato alcun pregiuditio a' Monaſterii principali, a' quali di ragione ſi devono, ma che detratta la detta congrua, e ſodisfatto a' peſi delle Meſse, & altri oblighi, che vi ſaranno, il reſto rimanga ad utilità, e commodo de' Monaſterii ſudetti. Tutto ciò notifico a V. P. d'ordine eſpreſſo di Noſtro Signore, incaricandole di darne ſubito auviſo a' medeſimi PP. Generale, Provinciale, e Superiori, perche adempiſchino in ogni parte la ſanta mente di Sua Beatitudine, e all'oratione di Voſtra P. mi raccomando. Roma a' 10. Decembre 1652.*

Verum hanc in rem, præter ea, quæ à Sac. mem. Innoc. X. ſuper exſtinctionem, & ſuppreſſionem parvorum Conventuum in cit. Conſtitutione *Inſtaurandæ* conſtituta ſunt, ea etiam, quæ à Sacra Congregatione in ſuis declarationibus pendiculatè ſunt ſcripta, exequamur.

In Hoſpitiis, vel Granciis non permittitur habitatio Religioſorum, neque Curæ exercitium per Regulares, ſed per Presbyteros ſæculares, ab ipſis Regularibus nominandos. Permittitur item habitatio Regularium laicorum, ſeu Converſorum pro fructibus colligendis. 10. Decemb. 1652.

Conventus parvi reſtituti ſubjecti ſunt Ordinario, donec per Sac. Congreg. declaratum fuerit, ibi commodè degere poſſe, & cum effectu degere 12. Religioſos. Et ſi interim non alantur in eis ſaltem ſex Religioſi, quorum ad minus quatuor ſint Sacerdotes maturæ ætatis, gratia reſtitutionis nulla ſit. In aliis verò non ſuppreſſis, in quibus quandoque dictus numerus non alitur, datur juriſdictio Ordinario, tanquam Delegato Apoſtolico. 10. Febr. 1654.

Super quo decreto die 27. Jul. 1655. emanarunt à Sac. Congregatione ſuper ſtatu Regularium ſequentes declarationes à Sum. Pontifice approbatæ.

Epiſcopus in Conventibus ſuæ juriſdictioni ſubjectis non poteſt Abbates, Priores, Guardianos, & alios Superiores locales deputare, vel familiam conſtituere.

Ex rationabili tamen cauſa poteſt Religioſos à dictis Conventibus amovere, commonito prius Superiore Regulari, ad quem pertinet, ut eoſdem Religioſos aſſignet in aliis Conventibus.

Regulares eorundem Conventuum compelli poſſunt ab Epiſcopo ad exhibendos libros introitus, & exitus, & reddendas rationes adminiſtrationis.

Poteſt Epiſcopus in eiſdem Conventibus ſe ingerere,

etiam

Digitized by Google

etiam in iis, quæ Regularem diſciplinam concernunt.

Eccleſiæ dictorum Conventuum, & Capellæ Granciarum, in quibus degunt Converſi pro agrorum cultura, poſſunt ab Epiſcopo viſitari.

Sicut etiam ipſi Converſi.

Et Granciæ, licet nullus ibi degat Converſus.

Nun tamen licet Epiſcopo viſitare Conventus, tam ſuppreſſos, & poſtea reſtitutos, quam non ſuppreſſos, ad effectum cognoſcendi, an in illis reipſa alantur ſex Religioſi, ante quam aliundè conſtet de ſundamento intentionis Epiſcopi, & deficientia numeri conſtituti.

Non licet Epiſcopo tales Conventus viſitanti quicquam accipere procurationis nomine.

Juriſdictio prædicta competit etiam Vicariis Generalibus Epiſcoporum, & aliis inferioribus Prælatis pruprium territorium, ac juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus.

Provinciales, & alii Superiores Regulares poſſunt hujuſmodi Conventus Ordinarii juriſdictioni ſubjectos, & Religioſos in illis degentes, viſitare, corrigere, & punire, omnemque juriſdictionem in eos exercere, ſicut poterant ante dictum decretum, non tamen privativè quoad Epiſcopum.

Si Superior Regularis in cauſa prævenit cuntra ſubditum degentem in aliquo ex iiſdem Conventibus Ordinario ſubjectis, fabricando proceſſum, vel eum carceri mancipando, Epiſcopus non poteſt hujuſmodi cauſam reaſſumere, inhibere, niſi ex juſta cauſa, veluti cum videt Superiorem Regularem ex odio, vel amore, cupiditate, vel metu, aut ex nimia ſeveritate, vel indulgentia quid durius, aut remiſſius conſtituere, quam cauſa depoſcit, in quo ipſius Epiſcopi conſcientia oneratur.

Non licet è converſo Superiori regulari Religioſum ab ipſo inquiſitum è loco amovere, & ſi amotus fuerit, poteſt Epiſcopus cauſam proſequi, & illum quibuſcumque remediis revocare, etiam invocato auxilio Ordinarii, & brachio ſæculari cujuſcumque loci, in quo Religioſus ille reperiatur.

Quo caſu excepto, ſi ſuperior localis, vel etiam provincialis voluerint aliquem ex Fratribus a Conventu removere, id Epiſcopus prohibere non poterit.

Si à Conventu primum ſuppreſſo, & deindè Religioni reſtituto, abſint ex aliqua rationabili cauſa, & ad breve tempus unus, vel plures ex numero ſex Religioſorum ibi degentium, gratia reſtitutionis ob id non eſt nulla, nec Conventus remanet ſuppreſſus, omni tamen fraude ceſſante.

Conventus tamen remanet ſubjectus juriſdictioni Ordinarii, tali abſentia durante.

Iterum verò impleto numero, Conventus recuperat priſtinam exemptionem.

Si gratia reſtitutionis Conventus ſuppreſſi reddatur nulla ex eo, quod in illo ad formam decreti cum effectu non alantur ſex Religioſi, & poſtea contingat ejuſmodi numerum impleri, non reviviſcit gratia reſtitutionis Conventus.

Antequam Epiſcopus Conventus poſſeſſionem apprehendat, vel Religioſos expellat eo, quod gratia reſtitutionis, ut ſupra reddatur nulla, debet præcedere declaratoria ipſius Epiſcopi cum cauſæ cognitione.

A qua declaratione licet Religioſis ad Sedem Apoſtolicam appellare quoad effectum devolutivum tantum, non autem quoad ſuſpenſivum.

Ætas autem matura ad hunc effectum dicitur completo anno 40.

An Epiſcopus poſſit viſitare domum Parochialem cujuſcumque Ordinis exempti? Vide de Viſitatione Tom.4. Conſult. 155.

An Epiſcopus præcipere poſſit Regularibus, quod abſtineant, etiam ſub cenſuris, ab audiendis Confeſſionibus in eorum Eccleſiis à Dominica Palmarum, uſque ad Dominicam in Albis? Vide de Confeſsion. Tom.4. Conſult.163.

An decretum de reb. Regul. non alien. comprehendat obligationem factam à Superioribus Regularibus prætextu emptionis bonorum pro ſuis Monaſteriis? Vide de Alien. rer. Eccleſ. Tom.4. Conſult. 166.

An Regulares poſſint appellare ad Superiores Sedis Apoſtolicæ, omiſſo medio? Vide de Appellat. Tom.4. Conſ.167.

An Breve Apoſtolicum obtentum à Regulari ſuper prorogatione ſui officii, ad quod nulliter fuerat electus, ſit validum? Tom.4. Conſult. 169.

Reſpondendum cenſeo, Breve hujuſmodi eſſe ſubreptitium: Quia Pontifex proceſſit per viam prorogationis, & extentionis officii præexiſtentis, ideoque ſuppoſuit in perſona Indultarii officium legitimè præexiſtens: Nam prorogatio duo ſupponit, nempè ſubjectum probabile, & extenſibile legitimè præexiſtens, & ipſum actum prorogationis, & extenſionis factum ab habente poteſtatem, ut in ſimili, Lotter. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.*4. *num.*352. Ut propterea officium prorogatum non dicatur novum officium, ſed primum, quando diſponens, durante primo officio, uſus eſt verbo *prorogamus*, juxta theoricam Bart. *in leg.* 4. *num.*3. *ff. de damn. infect.* quam ſequuntur communiter DD. quos ibi congerit Apoſtil. *lit.C.*

Hoc autem ſuppoſitum currit: quia officium penes Regularem nulliter electum, nun aderat, & conſequenter nec adeſſe poteſt prurogatio: Quia res prorogata eadem reputatur, ſicuti ad tex. *in leg.* 2. *§. ſed manente ff. de precar.* pluribus firmat *Rot. dec.* 21. *num.* 8. *de preb.* Cumque de jure, ac ſecundum naturalem rationem, deficiente prorogabili, impoſſibile ſit adeſſe prorogatum, dicendum eſt ex mente Pontificis actum prorogationis corruere: quia talis præſumitur intentio Pontificis, qualis eſt legis ſcriptæ, ac naturalis rationis, ut Poſt Bald. & alios per eundem allegatos tradit Dec. *conſil.*33. *num.*5.

Ex quibus ſubreptio Brevis evitari non poteſt. Tum ex defectu ſubjecti prorogabilis, & ſic ex defectu cauſæ finalis, ob quam Pontifex motus fuit ad gratiam faciendam, & qua deficiente, conveniunt omnes gratiam viriari: Pariſ. *de conſid. quæſt.*46. *num.*38. & eſt concluſio indubitata, quod ſi Pontifex ſciviſſet talem defectum, non conceſſiſſet, ex relatis per Celſ. *dec.*311. *nu.*7. Tum quia, cum agatur de nullitate ſuppoſiti, reſultante ex facto proprio impetrantis, ipſo jure præſumitur in eo dolus, qui in gratioſis vitiat gratiam, etſi alias Pontifex fuiſſet conceſſurus. Mohed. *dec.*8. *de reſcript. ante fin.* Rota *apud Seraph. dec.*601. *n.*2. *& in rec. dec.*293. *nu.*13. Fagnan. *in cap. ſuper litteras n.*7. *de reſcript.*

An, & quatenus ex conceſſione Regularibus facta, Eccleſia mutaverit ſtatum, & ex ſæculari effecta ſit regularis? Vide de Eccleſ. Tom.4. Conſult. 173.

An Confeſſores Regulares ſemel ab Epiſcopis, ſive Ordinariis locorum liberè approbati, poſſint ab eiſdem in novo examine reprobari? Vide de Confeſſ. Tom.4. Conſ.174.

An Epiſcopus poſſit iterum viſitare Conventum Regularium ad cognoſcendum ſi decreta ab ipſo emanata in alia viſitatione, ſint adimpleta &c. ut in caſu poſito? Vide de Viſitatione Tom. 4. Conſult. 178.

An inter Religiones Mendicantium debeatur præcedentia Religioni Prædicatorum? Vide de Præcedentia Tom. 4. Conſult. 198.

An Provincialis, aliuſque Prælatus regularis, ſive eorum Vicarii ab ipſis deputati, pendente accuſatione, ſive appellatione ſuper eorum electione, poſſint adminiſtrare, & gubernare ſuam Provinciam? To.4. Conſ.200.

Regula eſt, quod Prælatus, ſive Officialis accuſatus, accuſatione pendente, imò etiam poſt latam ſententiam, quando ab ea appellavit, non ſuſpenditur ab exercitio prælaturæ, vel officii, tex. *in cap. nonne* 8. *quæſt.*4. Gloſ. *in cap. ſæpe v. Sententia in fin. de appell.* Felin. *in cap. Omnipotens ſub init. eodem tit.* Lancellot. *de attentat. accuſat. ſeu inquiſitione pendente cap.*5. ac pleniſſimè in terminis Novarius omninò videndus *in addit. ad dec.*8. de Franc. *verſ. pro qua facit textus.*

Dantur autem aliqui caſus, quibus fortè permiſſa eſt talis ſuſpenſio, & in illis etiam cum magna circumſpectione, ac ſtrictè proceditur, quia remotio dedecus eſt, ut in hac ſpecie inquit Franch. *d. dec.*8. *in fin.*

Primus eſt, quando de delictis graviſſimis, quæ Prælato opponuntur, conſtat per vulgatam infamiam, & vehemente

ſuſpicionem , proceditur que per viam inquiſitionis, nè ſcilicet ſit in poteſtate cujuſvis accuſatoris aliquem ab officio , ſive electione revocare ; vel removere per tex. in *cap. inter conſuetudines* 10. *de purgat. can.*

Secundus eſt, quando agitur contra officialem ex eo, quod deliquerit in officio , & tunc ob delicta in officio commiſſa, dummodò tamen concurrat diffamatio , proceditur ad ſuſpenſionem . De delictis verò ante officium nulla habetur ratio ad hunc effectum . Bart. *in leg. libertus §. in quæſtione ff. de munic.*

Tertius caſus eſt, quando crimina non ſolum ſunt graviſſima, ſed notoria, vel vehementi ſuſpicione probata, ad quod caput reducuntur ſimonia , ſuſpicio hæreſis, ac hujuſmodi , text. *in cap. per tuas de ſimon.*

An prætenſio Eccleſiæ ſæcularis , quod in aſſociatione Cadaveris ad Eccleſiam Regularium debeant intervenire tot Presbyteri ſæculares , quot Regulares , habeat aliquam juris aſſiſtentiam &c? Vide de Funer. Tom. 4. Conſult. 205.

De Concionatoribus Regularibus. Vide de Concionat. Tom. 4. Conſult. 206.

An Parochi exigere poſſint aliquid aliud ab hæredibus eorum , qui ſepeliri volunt in Eccleſiis Regularium ? Vide de Sepult. elect. Tom. 4. Conſult. 208.

An Parochi poſſint exigere nomine quartæ funeralis medietatem omnium , quæ offeruntur in funere in Eccleſiis Regularibus ? Vide de Funerib. Tom. 4. Conſult. 215.

An liceat Regularibus ſepelire in ſuis Eccleſiis Confratres Laicos , qui in illis ſepulturam non elegerint ? Vide de Sepultur. election. Tom. 4. Conſult. 216.

An Regularibus debeatur medietas ceræ cujuſdam funeris , ut in caſu poſito ? Vide de Funerib. Tom. 4. Conſult. 217.

An Patres Generales Ordinum in viſitando aliquam Congregationem reformatam , debeant ſocios aſſumere ex eadem Congregatione reformata ? Tom. 4. Conſult. 218.

AFfirmativè . Ita enim ſtatutum fuit quoad Carmelitas Reformatos à Paulo II. ut in Mare Magno ejuſdem Religionis apud Lezan. §. 27. *poſt med.* & obſervat ipſe ſub *n.* 238. *& in ſumm. v. Reformati num.* 5. Quæ conceſſio videtur communicata omnibus Reformatis aliarum Religionum , idem Lezan. *num.* 6. Pellizar. *Tom.* 2. *tract.* 9. *cap.* 4. *nu.* 3. ac Peyr. *de relig. ſubd. cap.* 18. *quæſt.* 1. §. 2. *in* 4. *arg.*

Ratio eſt : quia Reformati ſunt ſeparati totaliter à primo Ordine , ſolumque remanent ſubjecti Generali, & non aliis ideoque non debet , neque poteſt eorum viſitatio fieri cum aliis perſonis ex ordine antiquo. Quia non poteſt Generalis aſſumere in ſocios Viſitatores Religioſos alterius Ordinis , quem viſitat , ut proindè in Clemen. 1. *de elect.* prohibita ſit electio de Religioſo diverſi Ordinis , cum non poſſit conſulere , qui non eſt benè inſtructus in Regula , & inſtituto eorum , qui ſunt viſitandi, Peyr. *loc. cit. q.* 1. *cap.* 18. §. 2. *concluſ.* 2. Rodriq. *Tom.* 3. *quæſt. regul.* 77. *n.* 9.

Ex quibus ſequitur , hujuſmodi Congregationes reformatas non teneri ad procurationem pro Aſſiſtentibus , qui non ſunt ex ejuſdem Congregatione : Quia cum non poſſint , neque debeant viſitare , nequeunt procurationem petere , vel conſequi , *can. relata* 16. *quæſt.* 1. *cap. Si Epiſcopus* 6. *de offic. Ordin. in* 6. & Lezan. *in dict. Mare Magno n.* 239.

An ſit indulgendum petitioni Superiorum Regularium , ut ejicere poſſint è Religione aliquos Regulares peſtiferos homines pluſquam incorrigibiles , corde per multos annos in malum indurato , ad evitanda multa mala , & ſcandala Religioni ? Tom. 5. Conſult. 51.

ESſe indulgendum cenſeo: Nam Religioſus de jure communi legitimè ejici poteſt à Religione per Prælatos ,

Primò quando eſt notoriè incorrigibilis, *cap. fin. de ſtat. Monach. §. Porro in fin.* Secundo quando ſine gravi infamia Religionis ob ſceleris enormitatem retineri non poteſt, Sanch. *in decalog. lib.* 6. *cap.* 9. *n.* 19.

At verò nihil reſpondendum eſt , prout reſpondit Sac. Congr. Conc. in una *Provinciæ Germaniæ Ordinis Minorum electionis* ſub die 14. April. 1663.

Obſervanda itaque eſt forma decreti de Apoſtat. & ejectis quod antiquo juri communi nonnulla prudentiſſimè addidit & hanc rem perversè jam deformatam in ordinem , ac ſtatum decorum , ac tutum reſtituit , cujus tenorem lege inter Conſtitutiones Urb. VIII. *in Bullar. num.* 26. §. 6. E ſumma enim Superiorum Regularium poteſtate ſummum odium aliquando in ſuos ſubditos ſuſpectamus . Quare legibus hoc , & moribus fieri debet , atque ex uſu forenſi , nè majeſtas juſtitiæ imminuatur neglectim , & ejus ſecuritas contemptui haberi ſinatur . Vide præ cæteris Delbene *de Offic. S. Inquiſ. par.* 2. *dub.* 236. *per plures ſectiones* , ubi prædictum decretum variis ejuſdem Sacræ Congregationis Concilii declarationibus illuſtrat.

1 *An Regularibus liceat cadavera defunctorum aſſociare cum Stola ?*
2 *Et quid ſi ſint Capellani Confraternitatum ?*
3 *An liceat iis domibus , navibus , cymbis &c. benedicere ?*
4 *An in obitu Parochianorum poſſint pulſare Campanas peculiari ſigno ? Et in Sabbato Sancto antequam pulſentur Campana Cathedralis .*
5 *An proceſſiones extra ſuas Eccleſias , & Clauſtra per Parochiam ducere , & Eccleſias præcipuè Sanct. monialium ingredi ? Et*
6 *An poſſint conſtruere novam Turrim Campanariam , cum nova , & magna Campana , præſertim propè Eccleſiam Parochialem , aut Monialium ?*
Ubi de origine , & inſtituto Litaniarum , Rogationum , ac ſupplicationum piè , & erudite. Tom. 5. Conſ. 54.

AD 1. & 2. non licere. Uſus enim Stolæ , præſertim in funeribus eſt ſignum juriſdictionis Parochialis . Quare Sac. Congr. Rit. in *Nucerina* die 24. Octob. 1609. & in *Prænestina* 13. Jul. 1619. declaravit , Parochum tantummodo Stolam deferre debere , ac omnes alios præcedere . Idem habetur ex Rituali Rom. *in rub. de exeq.*

Ad 3. Non licere. Hinc Sac. Congregationes Rit. & Viſitat. Apoſtolicæ ſæpius declararunt , benedictiones domorum , palmarum , & aliorum hujuſmodi pleno jure ſpectare ad ſolos Parochos ; nam iſtæ functiones pertinent ad Parochum ratione muneris , quo fungitur , ac ſunt de jure ipſius , ita ut non poſſint per alium exerceri , niſi uſurpet jus proprium Parochi. Et ideò præſervantur Parochis in omnibus privilegiis conceſſis Regularibus per clauſulam: *Sine tamen quorumcunque jurium Parochialium præjudicio* , unde Pellizar. *Tom.* 2. *manual. Regul. tract.* 8. *cap.* 2. *ſect.* 2. *n.* 47. rectè ait , non poſſe Regulares dare pacem , denunciare dies Feſtos, benedicere domibus, & id genus alia, quæ ad Parochum pertinent : quia dicta clauſula complectitur omnia .

Ad 4. Reſpondetur quoad primam partem, non poſſe . Habetur ex Rit. Rom. *in rubr. de exeq.* per hæc verba: *Tunc ubi viget pia conſuetudo pulſetur Campana Parochialis Eccleſia aliquibus ictibus , ad ſignificandum fidelibus inſtantem mortem expirantis.* Et quo ad 2. partem , neque poſſe. Quare Sac. Congr. Concil. in *Capuana* 23. April. 1591. ita ſcripſit Archiepiſcopo : *Il Priore , e i Frati di S. Maria ſono ſtati ragionevolmente poſti in prigione per haver nel Sabbato Santo ſciolto le Campane prima , che ciò ſi foſſe fatto nella Metropolitana di V. S. alla quale come capo , dovevano haver riſpetto , e parendo , che baſti il riſentimento fatto , alla ricevuta gli farà ſcarcerare , con far loro una buona monitione , avvertendo però , che non paghino coſa alcuna per pena .*

Quod etiam conſtat ex Concil. Lateranenſi ſub Leone X. *ſeſſ.* 11. ubi habetur , quod Campanæ pulſari non debeant in Civitate ante ſignum Cathedralis , in Diœceſi verò ante ſignum Matricis , vel Parochialis Eccleſiæ. Id tamen limitatur , niſi conſuetudo legitima eſſet in contrarium , vel Eccleſiæ multum diſtarent , ut declaravit Sac. Congr. Epiſc. in *Surrentina* 16. Jul. 1601. & in *Thelesina* 15. Febr. 1622. Aliis verò temporibus non poſſe prohiberi Regulares ne Campanas pulſent ante Cathedralem ex Sac. Congr. in *Lancianenſi* 7. Jun. 1619. Fuitque in Sac. Congr. de Propag.

Fid.

Digitized by Google

Fid. anno 1643. abrogatum decretum ne Rutheni Græci uniti pulſarent Campanas in Sabbato Sancto ante Latinos. Et ad effectum pulſationis ſufficit probare Eccleſiam eſſe Parochialem, antiquiorem, digniorem, & majorem, ex quibus concluditur, eſſe Matricem, ut per Sac. Rit. Congregationem in *Sorana* 8. Junii 1641.

Undè quando clariſſimè conſtat, duas Eccleſias eſſe inter ſe independentes, & unam non habere juriſdictionem in alteram, non poteſt altera privari ſua juriſdictione matricitatis, ut alteri ſoli detur, ſed in hiſce caſibus, conſulendo utriuſque dignitati, ac ſervando inter utramque paritatem, interdicitur utrique exercitium cumulativum, ita ut non poſſint ambæ eodem tempore pulſare Campanas, ac deferre SS. Euchariſtiæ Sacramentum. Reſervatur verò utrique Eccleſiæ uſus alternativus dictorum actuum, adeò ut una Eccleſia uno anno, altera altero prius pulſet Campanas, & ſola deferat proceſſionaliter Sanctiſſimum. Quod tanquam juſtum, & æquitati conſonum amplexa eſt Sac. Rit. Congr. in *Theatina* 1628. ipſaque experientia comprobavit longo temporis curſu, ac exemplorum numero. Nam hoc pacto tollitur occaſio turbarum, & ſcandalorum inter populos, ut præ cæteris locis videre eſt in Civitate S. Angeli, ubi ſumma cum quiete ſervantur iſtæ ſolemnitates alternis vicibus per duas Matrices in executionem motus proprii Sixti V.

Ad 5. Etiam negativè: Nam ex jure communi Regulares extrà ſua Monaſteria non habent Conventus ſuis finibus circumſcriptos. Card. *Clem. 1. num. 1. de ſtat. Monach.* & alii cum Rota coram Verallo *deciſ. 225. num. 2.* ac alibi frequenter, & declaravit Sac. Rit. Cong. in *Licienſi*: *Sacra &c. juxta alias reſpondit, nullo modo licere Regularibus facere proceſſiones extrà Clauſtra Monaſteriorum, prout nec etiam licere ipſis Regularibus publicè exponere SS. Euchariſtiæ Sacramentum ſine expreſſa licentia Ordinariorum. Et ita in utroque caſu obſervari debere declaravit die* 28. *Aprilis* 1640. De quo etiam nos alibi.

Ad 6. Negativè per tex. *in cap. parentibus de privil.* ubi Abb. *num.* 4. ait, quod indebitus ſonus turbat audientes extra locum, ibique Decian. *num.* 5. & Soccin. *num* 6. cui opinioni adhæret Sacr. Congr. ſuper Epiſc. & Regul. imponi Turri Campanariæ novam, & majorem Campanam, & impoſitam mandavit amoveri, ne turbaret Moniales vicinas, & præſertim in una *Auguſtinianorum* 21. Januarii 1642. & Confraternitatibus injunxit, ut amoverent Campanam, ſi ex ejus pulſatione turbentur vicini Regulares; id tamen pendet ex majori, vel minori vicinitate Eccleſiarum, quæ examinanda eſt.

Porrò quas Græci Litanias, Latini Rogationes, & ſupplicationes vocant, & ad vitanda quidem mala fiunt, atque omne effugiendum periculum, ſed non ſine jejunio, ac veſte humili, aut habitu lugubri, vocibus in modum ſupplicantis, ut Beleth. & Durand. teſtantur. Extat græcum vocabulum Litaniarum, etiam in *Epiſt. 63. Baſilii*, & explicatur *in can.* 32. Concil. Magontini ſub Carolo Magno celebrati.

Supplicationum uſus apud Ethnicos fuit longè frequentiſſimus in primis apud Romanos, eorumque tempore inſtitutum fuit, hoc eſt publica feriatio, & tribus de cauſis eas inſtitutas ab illis reperimus.

Primò, cum aliquod à Diis Romani petere inſtituiſſent, præſertim cum bellum aliquod ordirentur. De hujus generis ſupplicationibus loquitur Livius.

Secundò, in rebus adverſis fiebant ſupplicationes ad Deorum iram deponendam. Liv. *lib.* 10.

Tertiò, etiam in proſperis, puta ob victoriam &c. cum Diis gratias eſſent acturi. Liv. *lib.* 3.

De Lectiſterniis, quorum crebra eſt mentio, Liv. *lib.* 5. *ab Urbe condita*.

Obſervatum quoque fuiſſe, morem Litaniarum, & Rogationum, hoc eſt publicarum, & communium ſupplicationum, non ſolum in veteri, ſed etiam in novo Teſtamento periculoſis temporibus nemo poteſt negare. Sic enim Petrus ab Hærode in carcere conjectus eſſet, convenerunt fideles in unum locum, & per ſupplicationes liberationem à Deo petierunt. Talium ſupplicationum meminit etiam Irenæus.

Et in illis publicis ſupplicationibus, Eccleſiam ad ardentiores preces peculiaribus exhortationibus, & geſtibus excitatam fuiſſe conſtat ex Cypriano, Juſtino, Tertulliano, &c.

Hoc ipſo etiam tempore hymnum Angelicum, quem Triſagium vocant, divinitus eſſe revelatum narrant, ut Litaniarum, & ſupplicationum precibus inſereretur. Qua de re Niceph. *lib.* 14. *cap.* 46. Et ſucceſſivè in multis Orbis partibus hic uſus excrevit.

Prima quidem harum ſupplicationum inſtitutio, quandò periculum illud ingruit, Paſchale fuit, verum ne jungerentur Reſurrectionis gaudiis luctus orationum, & jejunantium afflictatio, triduum illud paucis annis poſt eſt electum, quod ſacrum præcedit Feſtum Aſcentionis, ut Avitus eadem explicat homil. quæ etiam citatur à Greg. Turonenſi *lib.* 2. *cap.* 34.

Mox verò hæc Litania non ſolum in Gallia, ſed etiam toto Orbe Chriſtiano approbata, & recepta fuit cum Avito commemorat Sidon. Avernorum Epiſcopus *Epiſt. 7. ad Mamercum, & lib. 5. Epiſt. 4. ad Aprum*.

Aurelianenſe etiam Conc. paulò poſt hæc tempora celebratum *Can.* 29. has Rogationes ſancivit.

Dicitur autem hæc Litania *minor*, quia à minori, nempè à ſimplici Epiſcopo, & in minori loco, ſcilicet Viennæ in Gallia inventa, & primum inſtituta eſt. Minor tamen antiquior eſt tempore; nam inſtituta fuit tempore Zenonis Imperatoris.

Major verò Litania celebratur in Feſto S. Marci. Ea inventa, ac inſtituta eſt à S. Greg. Magno Papa anno Chriſti 590. ad avertendam peſtem inguinariam, ſive inflaturam inguinum. Ejus inſtitutionis cauſas Paulus Montis Caſini Monachus, qui Longobardorum hiſtoriam ſcripſit, prodidit.

An Regularibus liceat in propriis Eccleſiis mulieres poſt partum ad purificationem admittere? Tom. 5. Conſult. 76.

Dicendum eſt, præciſa legitima conſuetudine, ſpectare ad Parochum privativè quoad Regulares, atque alios quoſcumque.

Primò: quia purificatio hujuſmodi eſt quid Sacramentale. Navar. *in man. cap. 22. num.* 83. Ità ut, ſi quis cenſuris ligatus puerperas ad purificationem admitteret, efficeretur irregularis. Nald. *in ſumm. v. mulier num.* 10. Atqui prohibitum eſt Regularibus, aliiſque Sacramentalia alienis Parochianis miniſtrare; nam ad eum pertinet Sacramentalia miniſtrare, ad quem & Sacramenta; ſunt enim veluti pars Sacramentorum. At Sacramenta ſuis Parochianis miniſtrare ad ſolum Parochum ſpectat. Quod quidem certum eſt, loquendo de his Sacramentalibus; Undè cum purificatio puerperæ ſit Sacramentale, dependens à Sacramento Matrimonii, & Baptiſmi, quorum adminiſtratio ad ſolum Parochum ex officio ſpectat, ex Trid. *ſeſſ. 24. de refor. matr. cap. 1. cap. 2. ac alibi*; Utique ad illum ſolum ſpectat illud adminiſtrare. Eſt enim ejuſdem naturæ. Ancharan. *conſ.* 283. *n.* 2. *ex leg. cui juriſdict. omn. Jud.*

Secundò: quia hujuſmodi purificatio fit publicè cum ſuperpelliceo, & Stola, ac aqua benedicta, quæ ſunt juriſdictionis. At Regulares nullam exercere poſſunt in alienos juriſdictionem, nullamque benedictionem publicè impertiri queunt. Quæ ratio, atque diſtinctio eſt Sac. Congregationis Epiſc. & Regul. expreſſa ſub die 31. Auguſti 1628.

Tertiò: quia Parochus habet fundatam intentionem ſuper omnibus oblationibus, quæ fiunt à ſuis Parochianis intrà Parochiam, *ex cap. Quoniam de decim. & cap. Paſtoralis de his, quæ fiunt à Prælat. in fin.* ubi Butr. Abb. Imol. ac alii. Quamobrem Parochum dumtaxat, & non alium debere accipere eleemoſynam occaſione benedictionis reſolvit Sac. Congr. in *Acheruntina* 25. Junii 1602. traditque in hac ſpecie Genuenſis *in prax. cap. 57. num.* 13.

Quartò: quia admiſſio illa ad purificationem per Regulares eſt ſimplex actio, quæ fit ab ipſis, qui non ſunt Miniſtri Eccleſiæ ex officio, neque Eccleſiæ nomine id præſtant, cum eos ad id non inſtituerit. Quare nil aliud eſt, quam vulgaris benedictio: Nam licet Regulares quoque Sac. Ordinibus initientur; non ſunt tamen totius Eccleſiæ alicujus, ſed Eccleſiæ ſuæ privati Miniſtri, hoc eſt miniſtrant in ſola proprii Monaſterii Monachorum Congregatione neque ſunt Miniſtri Eccleſiæ ordinarii, ſicuti ſunt Parochi, qui ex prima ſui inſtitutione Eccleſiæ Miniſtri ad Miniſtranda Sacramēta, & Sacramentalia potiſſimum vocati, & inſtituti ſunt.

Quintò: quia ita religiosè obſervatur in Urbe Sacrorum Rituum Magiſtra. Rot. *dec. 657. n. 21. & dec. 745. num.* 12. *coram Merlino*. Item & Mediolani, ut patet ex Conc. Provinciali *par. 1. tit. 10. & par. 2. mon. 2.* atque alibi, conſtatque ex Ritual. Rom. per Paulum V. edito, qui in Diplomate illius confirmationis, poſtquam retulit, qualiter Pius V. & Clem. VIII. Breviarium, Miſſale, & Cæremoniale condiderunt, ita ſubjungit: *Reſtabat, ut uno etiam volumine comprehenſi*

benſi ſacri, & ſinceri Eccleſiæ Catholicæ ritus, qui in Sacramentorū adminiſtratione, aliiſque Eccleſiaſticis functionibus ſervari debent ab iis, qui curam animarum gerunt, Apoſtolicæ Sedis authoritate prodirent. Unde Gavant. ſuper rubricas Miſſalis *part.4. tit.19. num.1. & 20.* rectè obſervat, quod benedictiones, quæ ſunt in Miſſali à quocunque Sacerdote, citrà præjudicium jurium Parochialium, fieri poſſunt, quæ verò ſunt io Rituali, ut eſt benedictio puerperæ ad Parochos propriè pertinent.

Sextò: quia Parochi de jure divino ad hujuſmodi munia obeunda conſtituti ſunt; Undè D. Paulus *ad Titum* 1. præcipit Epiſcopo *Cretenſi*, ut conſtituat per Civitates Presbyteros, nt poteſtatem exerceant. Hoc modo, & Paulus, & Bernab. *Act.* 14. conſtituebant per Civitates Presbyteros, ut quiſque ſuæ Civitatis, nun alterius curam gereret. Petrus quoque 1. *Petr.* 1. ſivè Epiſcopos, ſivè Parochos alloqueretur, proprium dumtaxat illis, gregem, non alienum, non univerſalem paſcendum commendat, cum ait: *Paſcite qui in vobis eſt gregem Dei*, non ſanè omnium Parochiarum, Diœceſum gregem, ſed eum tantum, qui cuique commiſſus eſt, gregem curandum præcipit. Quod dixit Ignat. *Epiſt. ad Antioch.* Quid ità? Utique quia Parochis, multò magis Regularibus proprias Parochias tantum, noo alienas commiſſas agnoſcebat. Et Patres, ac Concilia quid magis inculcant, quam Presbyteros ſua Parochia contentos eſſe debere, neque illis quicquam in aliena Parochia, & alienos Parochianos agere. Ità Concil Ancyranum *cap.13.* Conc. Nicenum *cap.60.* & Conc. Nannatenſe *cap.8.* Quomodo igitur Regulares poteſtatem habent io omnes alienos Parochianos, in puerperas purificandas, quando id etiam alieni Parochi non habent, niſi ex licentia proprii Parochi?

Septimò probatur ex congruentiis, & quidem urgentiſſimis. Prima eſt. Cum ad eam benedictionem puerperæ de jure non obligentur, ſi relinquatur in earum libertate ad illam recipiendam, facilè fiet, ut pleræque eam omninò negligant: qnia Parochus non poterit io eas aoimadvertere. Et tamen eſt cæremoaia laudabilis, & conſervanda, ut ſtatuitur in Synodo Provinciali Mechilinenſi *tit. de Sacram. cap.4.* & Mediolan. & in Archiepiſcopali Bononien.

Secunda: quia in Ultramontanis partibus, ſpeciatim in toto Belgio, moris eſt, ut puerperæ, quæ ex concubinatu, vel fornicatione notoria pepererunt, non niſi ab Archipresbytero, ſeu Decanis purificentur, ut iſtius purificationis occaſione informationem accipiant de Patre prolis natæ, quam ad Vicarium Epiſcopi tranſmittunt, ut contrà fornicatorem caſtigandum juridicè procedatur. Si enim eſſet Regularibus conceſſum puerperas purificare, omnes promiſcuè purificarent; Undè magnum oſtium fornicatoribus pateret.

Tertia eſt: Quia quemadmodum prohibetur Regularibus habere Commatres, *cap. Non licet de conſecr. d.4. & cap. Monachi eod.* ita debet illis prohiberi (niſi fortè ſint Parochi) puerperas purificare, in quarum purificatione ſolent in multis locis Obſtetrices intervenire.

An Regulares, qui nullitatis ſuæ profeſſionis conſcii ſe ad ſac. Ordines promoveri faciunt, incidant in pœnas Conſtitutionis B. Pii V.? Ubi plura de Ord. Sac. collatis ſine titulo legitimo Beneficii, Patrimonii, Religionis &c. Vide de Ordine Tom. 5. Conſult. 77.

1 *An Regulares ad exercendum munus Parochiale in Indiis ritè, ac rectè à Magiſtratibus laicis, vel à Principe inſtituantur?*

2 *An iidem Regulares poſſint obtinere, & exercere jura Parochialia ſine licentia Epiſcopi?*

3 *An acta ab iis geſta ſint valida?*

4 *An, & quas cenſuras incurrat Confeſſarius abſolvens ſine approbatione?* Tom.6. Conſult.1.

AD 1. Si attendamus jus commune, proviſio illa tanquam facta per abuſum laicæ poteſtatis, eſt nullius momenti, nullumque jus tribuit, & tam conferentibus beneficia, quam recipientibus, hoc modo, *ex cap. ſi quis deinceps 16. qu.7.* ingreſſus Eccleſiæ interdicitur, quouſque locum talem per ambitionem obtentum deſerant. Undè proviſio eſt nulla, & incurrunt interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ ad tempus. Comitol. *lib.1. quæſt.78. num.5. & 6.* Turrecrem. *in cap. Quoniam 16. qu.7.* Item tales ſunt excommunicandi, tam ſcilicet conferentes, quam proviſi de beneficio aliquo per abuſum perſonæ, *cit. cap. Quoniam, cap. ſi quis Clericus, cap. ſi quis Epiſcopus 16. quæſt. 7. & cap. Præterea de inrepatr.* Imò ſunt ipſi proviſi ipſo jure excommunicati excommunicatione non reſervata *ex dict. cap. Quoniam, & cap. Si quis Clericus 16. quæſt.7.* Comitol. *loco citato num.5.* Ipſi autem laici conferentes beneficia incurrunt excummunicationes, & pœnas latas contra uſurpantes jura beneficiorum, ſeu Eccleſiarum, quæ ſunt Papæ reſervatæ ex *Bull. Cœnæ Domini cap.17.*

Et ex Conc. Lateran. ſub Leone X. recipiens beneficium à laico Domino, non habente Apoſtolicæ Sedis privilegium, ſeù titulum, ſaltem coloratum, redditur inhabilis ad beneficia quælibet obtinenda, donec a Papa fuit diſpenſatus. Diaz. *cap.13. pr. crim.*

Si verò illa proviſio, ſeu inſtitutio in Parochia ad præſentationem Prælati regularis fiat à Magiſtratu, ſeu Principe laico, habente ad id Apoſtolicum privilegium, valida eſt, & jus tribuit, nun ſecus ac ſi ab Ordinario Eccleſiaſtico facta eſſet; undè proviſus poterit exercere jura parochialia juxtà jus commuoe, & propria Religionis privilegia. Hoc autem caſu pœnæ prædictæ ceſſant. Garz. *de benef. part. 5. cap.2. num.33. cum allegat.* requiritur tamen pro juſtificatione talis privilegii laicæ poteſtatis ad conferenda beneficia Eccleſiaſtica, ut vel conſtet de ipſo privilegio, vel ſaltem adſit præſcriptio, ſeu obſervantia temporis immemorabilis cum fama talis privilegii, Garz. *n.38.* Pro juſtificatione verò proviſi ſufficit, quod laicus habeat titulum coluratum.

Ad 2. Non poſſe: Nam Greg. XIII. in Conſtitutione ſua, quæ iocipit: *In tanta rerum, & negotiorum mole*, prædictam Pii V. Conſtitutionem revocavit, & ad terminos Sac. Conc. Trid. reduxit, cujus decreto in *cap.11. ſeſſ. 25. de reform.* adverſabatur.

Ad 3. Poſito, quod iſti Regulares obtinuerint parochiale officium per abuſum laicæ poteſtatis, ac etiam per pactum ſimoniacum cum Magiſtratu laico. Et poſito etiam, quod privilegium dictorum Religioſorum ſit revocatum per Conſtitut. Gregor. XV. & ſic non potuerit validè tale officium parochiale ſine licentia Epiſcopi exercere; tamen ſi in illa Religione, ſcilicet Indiarum, communi populi opinione tales Religioſi dicto modo deputati, reputati ſunt tamquam legitimi Parochi, valida fuerunt acta ab eis geſta, ſcilicet abſolutiones Sacramentales, & Matrimoniorum benedictiones, & conjugia ipſorum, &c. quia eſt ſatis probabilis multorum Doctorum ſententia, quod communis error, etiam ſine titulo colorato, ſuppleat defectum tituli, & ſuſtineat geſtum, ut tenent relati à Sanch. *lib.3. de Matrim. diſp.20. num.48.* quibus adhæret Genuenſ. *in pract. cap. 50. in annot. num. 3.* ac alii.

Ad 4. Reſp. *ex cap. Placuit de pœnit. d. 6. & cap. Placuit 9. quæſt. 2.* ab Urbano II. ſtatutum eſt, ut nulli Sacerdoti liceat alienum ſubditum ad Sacramentum Pœnitentiæ recipere ſine illius proprii Sacerdotis conſenſu. Qui verò contrà hæc ſtatuta facere tentaverit, ait Urb. gradus ſui periculo ſubjaceat. Quod intellige ſignificari ibi ſuſpenſionem ferendæ ſententiæ arbitrio Judicis. Roderic. *quæſt. Regul. 18. art. 5. num.2.* Præpoſ. *in d. cap. Placuit 9. q. 2. in princ.* Navar. *in d. cap. Placuit de pœn. num. 6. in princ.*

An, & quatenus Regulari impertiri poſſit, ac debeat licentia exeundi à ſua Religione, ut cum reſervatione votorum in habitu Presbyteri ſæcularis vivere valeat in ſæculo? Tom.6. Conſult. 9. & vide etiam Tom. 1. Conſult. 87.

CErtum eſt ad hoc requiri cauſam, eamque gravem. Ut eſt odium intimum, & inexpiabile inter ipſum Regularem, & ejus Superiorem, lis criminalis, quæ inter ipſos inimicitiam capitalem inducit, *leg. licet ff. de arbitr. teſtib. in authen. ſi dicatur*, ibique Bartol. *Cod. de teſtib.* Lanfranc. *in tract. de teſtib.* ac alii.

Præcipuè verò ſi hujuſmodi inimicitia comprobetur perſecutione, incluſione carceraria, & cum odio concurrat iſtius metus mortis ex probabili cauſa cadens in virum conſtantem, quod per ſe ſatis eſt ad liberandum Regularem à Religione, Grammat. *deciſ. crimin. 5. n. 8. cum ſeqq.* Rot. *in Conchenſi Nullitatis Ordinis 10. Martii 1606. cor. Pegna.*

Ac ſi præcipuè ad aliam Religionem tranſire non poſſit ob inhabilitatem fide Medicorum probandam, ſivè ex mala valetudine, ſivè ex ſenectute contractam. Præterquamquod non tenetur tranſire, niſi ad Religiones ſimiles. Similes

Digitized by Google

les'autem Religiones non recipiunt profeſſos alterius Religionis, quod probari debet atteſtationibus hujuſmodi Superiorum Religionum. Sicque etiam concurrat qualitas bonæ vitæ, & famæ, teſtimonium Religionis, & obſervantiæ Regularis datum à ſuis Superioribus, & conſenſus Procuratoris Generalis ſuæ Religionis.

His itaque aliiſque generis ejuſdem extantibus, cenſeo, concedendam eſſe licentiam hujuſmodi Regulari degendi in ſæculo in habitu Præsbyteri ſæcularis. Per quam licentiam fit liber à Clauſtris, & delatione, etiam occulta, habitus regularis, & ab obedientia regulari, & relinquitur ſub correctione, & obedientia Epiſcopi, ſicuti cæteri Clerici ſæculares. Quæ licentia ſemper petenda eſt à Sede Apoſtolica.

An Regulares privilegiati poſſint uti Altari portatili, etiam invito Epiſcopo Diœceſano? Et quatenus negativè, an de illius licentia, & approbatione? Vide de Miſſæ Sacrific. Tom. 6. Conſult. 12.

De Regularibus Miſſionariis multa. Vide de Miſſionar. Tom. 6. Conſult. 16.

An Regularis, qui falsò probavit nullitatem ſuæ profeſſionis, & deindè Matrimonium contraxit, & in S. Officia comparuit ſpontè. Sit ei indulgendum, ut poſſit vel vivere cum Uxore, vel liberari à vinculo matrimoniali, ut in caſu poſito? Vide de S. Offic. Tom. 6. Conſult. 43. ac ſimilia vide etiam Tom. 1. Conſult. 88. & 146. ejuſdem tract.

An Reliquiæ Sanctorum exiſtentes in Eccleſiis Regularium, poſſint ab Epiſcopo viſitari? Vide de Canonizat. Tom. 6. Conſult. 61.

An Regulares poſſint prohibere Parochis proceſſiones, &c.? Vide de Proceſſion. Tom. 6. Conſult. 63.

An Eccleſiæ Regularium, & aliæ quæcumque ullum habeant jus ſuper quarta funeralium eorum, qui in eis ſibi eligunt ſepulturam, quando in eiſdem Eccleſiis funeralia non fiunt? Vide de Funerib. Tom. 6. Conſult. 88.

An Epiſcopus in Eccleſiis Parochialibus exemptis tempore viſitationis, poſſit, etiam invitis Regularibus, conferre Sac. Ordines, ac Chriſma, aliaque Pontificalia exercere? Vide de Epiſcop. Tom. 7. Conſult. 7.

1. *An in Eccleſiis Monaſteriorum Regularium Sæcularizatis, in quibus exercebatur per Monachos cura animarum, ſicuti etiam nunc exercetur per Sacerdotes ſæculares, ſpectet apponere Æconomum, occurrente illorum vacatione, ad Epiſcopos, an ad Abbatem, cui ſubiiciuntur, cum eiſdem privilegiis, & exemptionibus tamen conſuetis, & non contrariis Sac. Canonibus, Sac. Conc. Triden decretis, & Apoſtolicis Conſtitutionibus, & coram quo ſit faciendus concurſus?*
2. *An Epiſcopus poſſit corrigere, ac punire Curatos, ac Monachos ſæcularizatos, alioſque Clericos poſſidentes beneficia ſupradictis Eccleſiis ob delicta ab eiſdem commiſſa, & præcipuè in his quæ pertinent ad curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem?*
3. *An Curati præfatarum Eccleſiarum teneantur accedere ad Synodum Diœceſanam Epiſcopi, vel potius ad Synodum dicti Abbatis?*
4. *An Rectores, ſeu Capellani dictarum Eccleſiarum poſſint audire Confeſſiones Sæcularium, etiam de caſibus Epiſcopo reſervatis, abſque ejus licentia?*
5. *An ad Epiſcopum pertineat concedere Dimiſſorias pro ordinandis Clericis dictarum Eccleſiarum?*
6. *An Epiſcopus poſſit viſitare Clauſuram Monialium exiſtentium in ſupradictis Monaſteriis, vel in eis ſaltem exercere juriſdictionem uti Delegatus Apoſtolicus, ac etiam Confraternitates laicorum, quæ habent Altare in præfatis Eccleſiis?*
7. *An Epiſcopus poſſit viſitare dictas Eccleſias, & in eis exercere Pontificalia, & præcipuè Sacramentum Confirmationis adminiſtrare?*
8. *An ad Epiſcopum ſpectet cognitio cauſarum validitatis juriſpatronatus laicalis, & honeſtatis perſonarum præſentatorum ad beneficia in dictis Eccleſiis exiſtentia? In quibus reſolvendis plura in explicationem Tridentini adducuntur.* Tom. 7. Conſult. 8.

RESolutio horum, ac hujuſmodi dubiorum maximè pendet à duobus. Primo, an probetur, quod Eccleſiæ, de quibus agitur, exiſtant intra fines Epiſcopatus. Secundo, an ex litteris ſuppreſſionis, & ſæcularizationis eædem Eccleſiæ effectæ fuerint proprium territorium, adeò ut amplius non ſint, neque in Diœceſi, neque de Diœceſi. Addi poteſt tertium, an per ſæcularizationem exemptiones, quæ antea conceſſæ fuerant Regularibus, adhuc durent quoad Clericos ſæculares ſubrogatos in Eccleſiis olim ſubjectis eiſdem Regularibus?

Si verſemur in primo dubio, reſpondentur.

Ad 1. Appoſitionem Æconomi in hiſce Eccleſiis Curatis, dum vacant, ſpectare ad Epiſcopum, tam de jure communi, Butr. *in cap. cum vos num. 7. de offic. ordin.* Innoc. *in cap. 1. num. 5. ut Eccleſ. beneſ. ſin. aliquæ dimin. confer.* ac alii; quam vigore Conc. Trid. *ſeſs. 24. cap. 18. de refor.* Et cenſuit Sact. Congr. Conc. in *Aquilejenſi* 14. Jun. 1569. ac in *Tarviſina* his verbis:

Cum vacaverit beneficia Curata Abbatis proviſioni ſpectantia, Epiſcopus Ord. loci edicta concurſus proponere debet, & Abbas collationem facere approbato ab eodem Epiſcopo, & Examinatoribus Ordinarii. Idemque obſervandum, ſi Patriarche, ſeu alii habeant collationem Parochialium exiſtentium in aliena Diœceſi. Et in hoc caſu deputatio Vicarii, donec provideatur Parochialis de Rectore, ad Epiſcopum, in cujus Diœceſi Parochialis eſt, cum congrua arbitrio ſuo fructuum portionis aſſignatione ſpectabit.

Et quoad 2. partem dubii conſtat ex eodem Tridentini decreto, concurſum fuiſſe Epiſcopis, ac eorum Vicariis commiſſum, illumque eſſe de juriſdictione ordinaria firmavit Rota *deciſ. 41. ſub num. 9. p. 5. rec.*

Ad 2. Ex dictis ſequitur, correctionem, & punitionem Parochorum, quoties delinquunt in concernentibus curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem, ſpectare ad Epiſcopum, ac ejus Vicarium, & conſtat etiam ex ſequentibus declarationibus.

In Tergeſtenſi. *In Monaſteriis Virorum, ſeu Mulierum in quibus malè ſpiritualia adminiſtrantur, Epiſcopi, ultrà admonitiones, alia etiam remedia adhibere poſſint.*

In Puntin. *Parochiales Eccleſiæ unitæ Monaſteriis, quæ ſunt capita Ordinum, ſed ſunt extrà dicta Monaſteria, poſſunt ab Epiſcopis viſitari.*

In Laudenſi. *Epiſcopus nullam juriſdictionem habet, etiam in ſæculares Sacerdotes curam animarum exercentes in iis Monaſteriis, in quibus eorum Generales Sedem ordinariam habent.*

In Legionenſi. *Epiſcopus poteſt viſitare Eccleſias curatas, quibuſcumque Regulbribus Monaſteriis unitas, præterquam in caſibus exceptis in hoc decreto. In Eccleſiis verò unitis Religioni Hieroſolymitanæ ſervandæ ſunt Bulla Pii V. Ac alibi ſæpè.*

Ad 3. Reſp. Curatos præfatarum Eccleſiarum teneri accedere ad Synodum Epiſcopi ex Sac. Conc. Trid. *ſeſs. 24. cap. 2. de refor.* etiam ſi Parochiales poſſunt dici exemptæ. Nam Synodus Epiſcoporum dicitur de jure divino inſtituta, & in ea Curati rationem ſui officii reddere debent. Rebuff. *conſil. 164. à num. 6. & ſeqq.* Ugol. *de offic. Epiſc. cap. 48. §. 1.* & Tambur. *de jur. Abbat. lib. 1. diſput. 24. quæſt. 4. & 5.* ubi etiam ampliatur in Abbatiis, & Parochialibus nullius Diœceſis.

Ad 4. Quando loca ſunt in Diœceſi, Epiſcopus habet intentionem fundatam, quod nemo admitti poſſit ad confeſſiones ſæcularium audiendas, niſi prævia approbatione à ſe facienda. Trid. *ſeſs. 23. cap. 15. de ref.* & Clem. *Dudum, §. ac inde, ubi alii de ſepult.* Rot. *dec. 655. præcipuè num. 2. par. 4. recent. confirmata coram Card. Pamzarolo*, ac proinde requiritur licentia ad abſolvendum à caſibus reſervatis. Ugolin. *de offic. Epiſc. cap. 36. §. 1. & ſeqq.* ac patet ex ſequentibus declarationibus ad *d. cap. 15.* Conc. etiam quoad Regulares, ubi quoque obiter alia.

Cong. Epiſc. & Conc. cenſuit, Regulares ad audiendum in Civitate, & Diœceſi ſæcularium confeſſiones, ſemel ab Epiſcopo,

ſcopo, prævio examine approbatus, iterum ab eodem Epiſcopo non eſſe examinandos. Cæterum à ſucceſſore poſſe utique examinari, juxtà Conſt. B. Pii V. datam 8. Idus Auguſti an. 6. quæ à Greg. XIII. non eſt revocata per reductionem privilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trid. Quod extenditur ad Sacerdotes ſæculares.

In Foroſempronienſi. *Monachi exempti in Monaſteriis, & locis, in quibus juriſdictionem temporalem, & ſpiritualem habent, Confeſſarios, & Concionatores eligere non poſſunt ſine approbatione, vel examine ab Epiſcopo, intra cujus Diœceſis fines loca ſita ſunt.*

In Toletana. *Hoc decretum habet locum etiam in Presbyteris ſæcularibus ſubjectis Prælatis, etiam exemptis, dummodo ſint in Diœceſi. Item Sacerdotes Hieroſolymitanæ Militiæ, ſi non ſunt Parochi, non poſſunt audire confeſſiones, nec alia Sacramentalia adminiſtrare, niſi ab Epiſcopo ſint approbati.*

In Materana. *Commendatarii Abbatiarum in iis, quæ ſpectant ad approbandum Sacræ Confeſſionis Miniſtros, ſe interponere non debent, ſed hanc cognitionem, & curam Epiſcopo, uti Ordinario, cui hujuſmodi data eſt facultas, ex hoc Conc. decreto relinquere. Die 22. Januar. 1569.*

In Reatina. Vicario Apoſtolico. *Quod Confeſſarii Regulares, qui Confeſſiones audiunt Regularium, tam Mulierum, quàm Fratrum, non poſſunt ab Epiſcopis cogi ad examen ex hoc decreto: ſi tamen ad tales confeſſiones audiendas deputati fuerint à Superioribus Regularibus. Die 29. Januar. 1574. ex Sac. Congr. Epiſcop.*

Ead. Sac. Cong. *D'ordine di Papa Gregorio XIII. ſi comanda à tutt'i Superiori di Regolari di Roma, che ſcriveſſero per tutti li Conventi, e Monaſterii, che ſi levaſſe l'abuſo d'aſcoltare le Confeſſioni nelle Celle de Conventi, e Monaſteri, etiandio, che le Celle haveſſero le Crati, che rispondeſſero in Chieſa, el Confeſſore ſteſſe di dentro. Die 25. Auguſti 1575.*

In Cremenſi. *In riſpoſta, quanto al decreto, che niun Confeſſore, ottandio approvato dall'Ordinario poſſa nel tempo Paſquale udir le Confeſſioni d'alcune ſenza licenza del proprio Curato, vi ſi dice, che non ſi deve oſſervare in modo alcuno, poiche aſſai ſodisfa all'obligo ſuo il penitente, portando al Parocho la fede d'eſſerſi confeſſato da perſona approvata. E queſto baſta in tutti gl'altri luoghi. Facendovi anche ſapere, che ſe alcuno coſtì haveſſe opinione, che le confeſſioni fatte ad un Regolare approvato foſſero nulle, ò i Confeſſori foſſero ſoſpetti, caderà nell'errore contenuto nell'Eſtravagante di Gio. XXII. che comincia:* Vas electionis. *Ead. Sac. Cong. Epiſc. die 3. April. 1584.*

In Camerinenſi Vicario. *Si è riferito à queſti miei Signori Illuſtriſſimi, quanto ſcrivete circa i Frati Mendicanti, & in riſpoſta vi ſi dice, che quando eſſi non ſono atti ad eſſer' approvati aſſolutamente per udire le Confeſſioni, non ſi debbono in modo alcuno ammettere ad tempus. Perche oltre non ſi debbono ammettere à carico di tanta importanza perſone ignoranti, ſi da loro occaſione di eſſercitarſi più negli ſtudi, e ſe vi ſono poi di quelli, che ſono atti, e rieſcono nell'eſame, deve concederſi loro licenza di confeſſare non determinata, ma aſſoluta, e generale, che coſì comanda il decreto del Conc. E ſi bene ſi hà da caricar la coſcienza de gl'Eſaminatori nell'eſame, tuttavia è officio del Vicario vedere bene, che non ſi faccia torto à gli eſaminati, ne meno ſi approvino ignoranti; poiche dall'uno patiſcono danno, e dishonore le Religioni, e dall'altro ſi cauſa detrimento all'anime. E piaciuta poi la diligenza, che quando i Regolari confeſſano infermi, debbano avviſare i Curati, acciochè poſſano provedere all'anime di quanto fà loro biſogno 7. Marzo 1585.*

Ubi non adeſt copia Confeſſariorum peritorum, poteſt Ord. approbare ad tempus, ſed abſolute. Ubi vero adeſt copia, debent approbari Cong. Epiſc. Patriarchæ Veneto die 15. Mart. 1594.

In Lucana Epiſcopo. *Quod mandet omnibus Confeſſariis, tam ſæcularibus, quam Regularibus, quod intra annum, aut plures dies, poſtquam Confeſſiones ægrotorum audiverint, in ſcriptis faciant fidem Curato de tali confeſſione 4. Febr. 1586. Congregatio Epiſcop. Et pro Min. Obſer. 17. Jun. 1602. & pro Conventualibus 1. Jul. 1606. & in* Senogallien. *26. Auguſti 1616. & pro omnibus Regularibus 13. Septemb. 1641. & 22. Septemb. 1645. ac 8. Octob. 1649. & 4. Jan. 1650.* Quod Romæ præcipitur ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto audientibus Confeſſiones ſine novo examine, & approbatione, ex decreto viſitationis Apoſtolicæ.

In Gerundenſi. *Quod pro licentiis exercendi curam animarum, confeſſiones audiendi, & earum revocatione nihil prorſus ſolvatur. Ead. Cong. Epiſc. anno 1589.*

Cong. Conc. cenſuit, Confeſſionem ejus eſſe nullam, qui omnia Sacerdoti non approbato ab Ord. confeſſus eſt peccata ſua, ignorans, eum non eſſe approbatum. Et licet verè coram Deo ſit abſolutus, attenta ejus bona fide, tamen cum ſciverit, eum Confeſſarium non eſſe approbatum, teneri confeſſionẽ reiterare.

Prælati Regulares, ſeu alii Religioſi Confeſſarii non poſſunt audire Confeſſiones ſæcularium, qui ſunt de familia, aut deſerviunt ipſorum Monaſteriis abſque approbatione, vel licentia Epiſcopi. Cong. Epiſc. 14. Auguſti 1568.

Quo verò ad caſus reſervatos.

In Neapolitana. Cardinali Archiep. *SS. D. N. de ſententia Congr. cenſuit ex facultatibus per Mare Magnum, aliaque privilegia Regularibus conceſſa, datam non eſſe eis poteſtatem abſolvendi à caſibus Epiſcopo reſervatis. Neque etiam id poſſunt vigore cujuſcumque Societatis, ſeu Confratriæ quomodocumque hactenus privilegiatæ, niſi poſt Conc. Trid. confirmatio in ſpecie ſuper abſolutione caſuum, ac cenſurarum facta fuerit, aut nominatim alicui Societati talis facultas data ſit à Sede Apoſtolica poſt Concilium. Eadem Sac. Cong. Conc.*

In Oſcen. Tarviſien. & Veronen. *Neque Mendicantes, neque Jeſuitæ, neque alii vigore Maris Magni poſſunt abſolvere à caſibus reſervatis.*

In Mediolanenſi. *Confeſſarii habentes ex privilegio Sedis Apoſtolicæ facultatem abſolvendi à nonnullis majoribus caſibus Sanctiſſimo reſervatis, non poſſunt abſolvere à caſibus, quos Epiſcopus ſibi reſervat.*

In Cremonenſi. *Præpoſitus exemptus debet abſtinere à caſuum reſervatorum abſolutione, tam quoad laicos, quam quoad Clericos.*

In Veronenſi. *Pœnitentiarius non poteſt abſolvere à caſibus reſervatis, niſi de licentia Epiſcopi.*

Regulares abſolventes laicos excommunicatos à Canone, aut à ſententiis Synodalibus incurrunt ipſo jure excommunicationem Rom. Pontifici reſervatam. Clem. Religioſi de privil.

Qui abſolvunt à caſibus reſervatis in Bulla Cœnæ, incurrunt eandem ſententiam excommunicationis, & alias pœnas, prout in d. Bulla.

Alia apud alios, Vide Theſaurum *de poteſt. abſol. à caſibus &c. & cenſuris &c.* & Conſtitutionem Clem. X.

Ad 5. Affirmativè ex decreto Sacr. Concil. Triden. *ſeſs. 23. cap. 10.* & conſtat ex his declarationibus.

In Marſicana. *Dare literas dimiſſorias ad Ordines Clericis nullius Diœceſis, illoſque ordinare, non ad Abbatem eorum Superiorem, quamvis Abbatialis juriſdictio intra fines plurium Diœceſum extat, ſed ad Epiſcopum, intra cujus Diœceſis fines ſunt Ordinandi. Quod ſi non conſtat, tunc dare literas ſpectat ad Epiſcopum viciniorem, aliter promoti ſunt ſuſpenſi, & miniſtrantes irregularitatem incurrunt, & pœnas Conſt. Sixti V.*

In Farfenſi. *Commendatarius Abbatiæ habens jura Epiſcopalia non poteſt concedere literas dimiſſorias.*

Ad 6. Pariter affirmativè, *ex cap. 8. ſeſſ. 22.* Conc. Trid. ubi loquitur etiam de locis piis privilegio munitis; traditque Barbos. *de poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 102. num. 5. & 6.*

Ad 7. Affirmativè quoque quoad primam partem ex eodem Trid. *ſeſſ. 21. cap. 8. & ſeſſ. 24. cap. 9. de refor.* quæ decreta loquuntur etiam de Eccleſiis exemptis, ſtatuitque quod eadem etiam in iis Eccleſiis ſæcularibus obſerventur, quæ in nullius Diœceſi eſſe dicuntur, ut ab Epiſcopo, cujus Cathedralis in Eccleſia eſt proximior, ſi id conſtet, alioquin ab eo, qui ſemel in Conc. Provinciali à Prælato loci illius electus fuerit, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, viſitentur, non obſtantibus privilegiis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus quibuſcumque. An etiam loquatur de Regularibus? Dic, quod Monaſteria etiam Regularia viſitat Epiſcopus, ſi ſint Commendata, dummodò in eis non vigeat Regularis obſervantia, juxtà *cap. 8. ſeſs. 21.* Si verò vigeat obſervantia Regularis, & tunc quoad principalia loca manebit juxtà illum textum, quo verò ad membra ſæcularia per Clericos ſæculares regi ſolita, quæ ſubſunt dicto capiti Regulari viſitabit Epiſcopus. Ità pluries fuit dictum, niſi d. membra pendeant immediatè à capite, & ſint ejuſdem Regulæ, juxta notata *in c. 11. ſeſs. 25. de Regul.* Et licet alii codices conciliares legant, *ſi id poſſit*, vera tamen lectio eſt, *ſi id conſtet*. Et ità Sac. Cong. cenſuit in Converſanenſi 16. Febr. 1570.

Sac. Congr. decrevit, quod Collegiata nullius Diœceſis debet viſitari à viciniori Epiſcopo, tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegato.

Sic de aliis beneficiis nullius Diœceſis ſtatuendum eſt, ut viſitentur à viciniori Epiſcopo.

Quo vero ad 2. partem alibi ad diſquiſitionem vacavimus.

Ad 8.

Ad 8. Etiam affirmativè ex diſpoſitione ejuſdem Sacr. Conc. Trid. *ſeſs.* 14. *cap.* 12. *&* 13. quod procedit, etiam ſi inſtitutio ſpectaret ad Abbatem, cum ſemper cognitio validitatis, ſeu invaliditatis Juriſpatronatus ſpectet ad Epiſcopos, ut in declarationibus expreſſis *ad cap.* 9. *ſeſs.* 25. *de refor.* notandumque, quod decretum *d. cap.* 13. loquitur duntaxat de examine faciendo ab Ordinario de perſona præſentati ſecundum *cap.* 13. *ſeſſ.* 7. Et ideò ſalva remanet inſtitutio pertinens ad inferiores, ut in *cap.* 9. *ſeſſ.* 25. Idemque decretum in *cit. cap.* 13. *ſeſſ.* 14. loquens de examinandis, & approbandis omnibus Beneficiatis, habet locum etiam in aliis perſonis, quæ admittuntur in Eccleſiis receptitiis, ut ex Sac. Cong. in *Calaguritana*.

Ex d. autem c. 9. ſeſſ. 25. *Sac. Cong. in* Laudenſi, Bergomenſi, ac alibi *cenſuit, quod decretum procedit, & qualitates requiſita attendendæ ſunt, etiamſi ageretur in poſſeſſorio.*

Et in Novarienſi. *Beneficia juriſpatronatus non poſſunt conferri conſanguineis, & aliis perſonis prohibitis in Conſt. B. Pii V. ſub die* 1. *April.* 1568.

In Lucana. *Cognoſcere de juribus juriſpatronatus ſpectat ad Epiſcopum, quamvis inſtitutio pertineat ad Capitulum.*

In Ferettana, Lauden. &c. *Hoc decretum habet locum, tam in petitorio, quam in poſſeſſorio, unde admittenda non eſt præſentatio, nec facienda inſtitutio, niſi verificato patronatu. Si autem Ordinarius poſt Conc. cognovit de jurepatronatus, & admiſit, non poteſt Patronus repelli, ſecus ſi abſque cauſæ cognitione dimiſſus eſſet; & ſi conſtat juſpatronatus non habere qualitates requiſitas, abrogatum eſt.*

In Vercellenſi. *Juſpatronatus acquiſitus per augmentum tertiæ partis dotis ante* 40. *annos à die confirmationis Conc. numerandos, validum eſt. Si vero eſt acquiſitum intra* 40. *annos, Epiſcopus uti Sedis Apoſtolicæ Delegatus illud examinare debet, & quod non in evidentem factum invenerit, revocabit, reſtitui tamen debet Patronis id, quod hoc nomine ab eis datum eſt, prout in fine hujus decreti ſtatutum eſt.*

In Vulterana. Placentina, & alibi. *Ad probandum juſpatronatus non requiritur, ut ſimul probetur dotatio, vel fundatio, ac immemorabilis, ſed alterutrum ſufficit.*

In Tudertina. *Juſpatronatus probatum ſolo documento fundationis, ſine aliqua præſentatione, non tollitur a Concilio, niſi tantum temporis præteriiſſet, quantum de jure requiritur ad præſcribendum Eccleſiæ libertatem.*

In Placentina. *Præſentationes factæ à Patronis in beneficiis ante Concilium fuerunt validæ, ſive ex conſuetudine, ſive ex privilegio, ſecus ſi poſt Concilium: quandoquidem in hoc decreto ſuſtulit privilegium: non autem fundationem.*

In Tudertina. *Juſpatronatus ex ſolis præſentationibus ultra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla mentio facta fuerit de fundatione, aut dotatione.*

In eadem. *Duæ præſentationes factæ poſt Concilium à prætenſis Patronis habent locum in poſſeſſorio: non autem in petitorio.*

In eadem. *Illa verba*; antiquiſſimum temporis curſum, *intelliguntur prout de jure.*

In Tarentana. *Ad conficiendum tempus immemorabile currunt anni elapſi uſque ad terminum controverſiæ motæ. Idemque cenſendum eſt de ſpatio* 50. *annorum, quorum unum requirit Concilium ad probandum juſpatronatus.*

In Tarviſina, Cremonen. &c. *Omnes præſentati ab Epiſcopo ſunt examinandi, etiam quod inſtitutio ad inferiores pertineat. Nam Epiſcopus probare debet, an ſint ætate, litteris, & ſufficientia idonei, licet eſſent alienæ Diœceſis*, ut d. cap. 13. ſeſſ. 14.

Penen. Cremonen. *Etiamſi iſti inferiores, inſtitutores eſſent Monachi, vel Capitulum, examen præſentatorum ad omnia beneficia juriſpatronatus, ad Epiſcopum pertinet.*

In eadem. *In beneficiis autem ſimplicibus, quæ non ſunt de jurepatronatus, ſed ſunt ad collationem inferiorum, examen non eſt neceſſarium.*

Jaeen. Mediolanen. Cremonen. *Adeo verum eſt, quod in beneficiis juriſpatronatus examen eſt neceſſarium ab Epiſcopo fieri, quod procedit etiam, ſi Capitulum, vel inferiores inſtitutores haberent juriſdictionem Ordinariam in Clericos ad illa beneficia præſentatos.*

In Camerinen. *Illi* 40. *anni numerandi ſunt à die confirmationis Concilii; Nam licet a die, quo vellet Ordinarius inquietare ſuper validitate juriſpatronatus eſſent tranſacti* 40. *anni, hoc nihil obſtat examini. Interea tamen, dum ſit examen, nullus eſt in ſua quaſi poſſeſſione turbandus.*

In Boonienſi. *Licet Epiſcopus poſſit revidere uniones à* 40. *annis citra factas, ut in decreto, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus; non impeditur tamen quominus poſſit id facere prout juris fuerit.*

In eadem Camerinen. *Juſpatronatus minus legitimè conſtitutum Epiſcopi revocent; ſoluto tamen patronis quicquid Eccleſiis ratione augendæ dotis datum fuerit.*

Verum quando non agitur de Eccleſiis exemptis, vel ſimplicis Nullius, ſed pleno jure ſpectantibus ad aliquam Abbatiam, quæ in nullo Epiſcopatu conſiſtit, tunc illæ ſub nullo Epiſcopo ſunt, ut in nullius Epiſcopi territorio, ſed in ſpeciali Provincia Papæ, ut annotaverunt Jo: And. *in add. ad Specul. tit. de privil. & in cap. cum contingat num.* 4. ac Butr. *nu.* 11. *col.* 3. *prope fin. de for. comp.* Hinc.

Ad 1. Reſpondetur, utrumque ſpectare ad Abbatem, uti habentem in eis territorium proprium, & jus cum ſolito convocandi Synodum, juxtà declarationes Sac. Congr. editas ſuper decreto Concil. Trid. *ſeſs.* 24. *de ref. cap.* 14. quas referunt, & ad hoc ponderat Garz. *de ben. par.* 9. *cap.* 2. §. 1. *à num.* 129. *& ſeq.*

Ad 2. Negativè: Quia diſpoſitio Conc. *ſeſs.* 25. *de regul. c.* 11. loquitur de exemptis, qui ſunt in Diœceſi Epiſcopi, nec ideò habere locum poteſt in Curatis Eccleſiarum, quæ juxtà ſuperius dicta ſunt de territorio Abbatis.

Ad 3. Etiam negativè, ex eo quod accedere ad Synodum Epiſcopi eſt ſignum ſubjectionis *capit. fin. de cauſ. poſs. & propriet.* qua prorſus ergà Epiſcopum carent inſervientes curæ animarum in dictis Eccleſiis, quæ ſunt de alieno territorio.

Ad 4. Videtur affirmativè reſpondendum, ſi fuerint per Abbatem approbati: Nam cum ſit nullius Diœceſis, & quaſi Epiſcopalem juriſdictionem habeat in dictis Eccleſiis, utique ſub decreto Conc. *ſeſs.* 23. *de ref. cap.* 15. venit appellatione Epiſcopi.

Ad 5. Negativè: Quia diſpoſitio Conc. *ſeſs.* 23. *de ref. cap.* 10. loquitur de conſtitutionibus intrà fines alicujus Diœceſis, non autem de habentibus territorium ſeparatum cum plena juriſdictione, & jure viſitandi, & congregandi Synodum.

Ad 6. Negativè in utroque dubio: Nam quoad clauſuram Monialium obſtat, quod nequè licet Epiſcopo in Moniales exemptas, cum Boniſac. VIII. *in cap. un.* §. *fin. de ſtat. Regul. in* 6. id demandaverit ſuis Prælatis.

Quo verò ad Confraternitates Laicorum ratio deſumitur ex ipſo decreto Conc. *ſeſs.* 2. *de refor. cap.* 8. dum loquitur de munitis privil. exemptionis.

Ad 7. Si loquamur de viſitatione, verba Conc. *ſeſs.* 7. *de ref. capit.* 7. verificantur etiam in inferioribus habentibus jura Epiſcopalia. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 18. *qu.* 6. Barb. *in collect. Conc. ſeſs.* 21. *de ref. cap.* 8. *num.* 5. ac ſententia Rotæ *coram Gypſio deciſ.* 298. *par.* 4. *div.*

Si verò de exercitio Pontificalium, dicitur, Epiſcopum viciniorem non poſſe Pontificalia exercere in Eccleſiis, ac locis Abbatiæ, quæ ſit nullius Diœceſis, ſine expreſſa licentia Abbatis.

Si demum de adminiſtratione Sacramentali Confirmationis, dicitur, inferiorem ab Epiſcopo, cui ille ſubeſt, abſque licentia vicinioris, poſſe vocare quem maluerit pro d. Sacramento Confirmationis adminiſtrando. Aldan. & Barb. ubi ſupra.

Ad 8 Reſp. quod Sac. Cong. eam non abnegavit inferioribus Epiſcopo, ſi habuerint juriſdictionem Ordinariam in loco, cujus verba refert Garz. *de benef. p.* 2. *cap.* 3. *num.* 19. *prop. fin.* ac Barb. *in collect. d. cap.* 9. *Conc. num.* 77.

1. *An Epiſcopus poſſit publicè denunciare excommunicatum Regularem exemptum, qui ob delictum notorium incidit in excommunicationem latam à jure, vel ab homine, ſaltem, ut ab aliis evitetur?*

2. *An Superior Regularis Nuncium Apoſtolicum, non Judicem Synodalem, & à Diœceſi Epiſcopi denunciantis ultrà duas dietas diſtantem poſſit in Conſervatorem eligere?* Tom. 7. Conſult. 10.

AD 1. Affirmativè per *text. in Clem. un.* §. *Præcipientes de conſang. & affin. Clem.* 1. *de privil.* ubi Canoniſtæ *cap.* 1. *de pœn. in* 6. tradente etiam Gloſs. *in cap. cum voluntate*, §. *fin. de ſent. excomm. & in Extravag. de privil.* ibique DD. quibus adſtipulatur Felin. *in cap. non poteſt num.* 3. *de ſent. & re jud.* Abb. *in cap. nimis grave n.* 4. *&* 5. *de exceſ. Prælat.* ac alii.

Non obſtat prætextus exemptionis vigore privilegiorum à juriſdictione Epiſcopi: quia agitur ſolum de denunciatione excommunicationis; Epiſcopo autem per privilegia Regularium

Digitized by Google

larium non eſt interdicta facultas denunciandi, nam ea tantum ſublata ſunt, quæ expreſsè eximuntur. Franc. *in cap. 2. num. 10. de conſtit. in 6.* Gratian. *diſcep. 918. num. 11.* Rot. *deciſ. 234. num. 15. & 16. p. 1. recent.*

Ad 2. Negativè ex verbis Conſt. Greg. XV. *de Conſervat.* §. 2. & 3. Excipe, niſi Regulares Nuncium Apoſtolicum in ſuum Conſervatorem ex ſpeciali Indulto à Summo Pontifice ſibi conceſſo eligere poſſint. In quo caſu Epiſcopus, qui actum juriſdictionalem in Regulares exercet, dum illos præcedente declaratoria excommunicatos denunciat, nulliter, ac de facto procedit. Conſervator enim ex Judex privativè quoad Ordinarium. Sanch. *conſ. moral. lib. 6. capit. 9. dub. 5. num. 4.*

An Regulares poſſint cum expreſſa licentia Sac. Cong. Conc. juxtà ejus decretum ſub die 7. Septembr. 1614. & 19. ejuſdem 1643. *de quo nos alibi, imponere cenſum vitalitium, etiamſine pecunia numerata, illumque poſtea ſine d. licentia caſſare, ac ejus pecuniam in mutuum accipere?* Tom. 7. Conſult. 12.

QUoad primam partem affirmativè reſpondendum eſt. Etenim dubitari non poteſt de validitate cenſus vitalitii, tam ex communi Canoniſtarum, quàm Theologorum ſententia, ut per Rot. poſt Conc. *de cenſib. dec. 514. nu. 2. & 3.* Idque etiam ſi non interveniat actualis numeratio pecuniæ. Nam hoc requiritur in aliis cenſibus perpetuis, comprehenſis in Conſtitutione B. Pii V. non autem in cenſu vitalitio, qui in illa non comprehenditur. Altograd. *conſ. 18. nu. 19. lib. 1.* Felician. *de cenſ. tom. 2. lib. 1. cap. 7. num. 5.* aliique.

Quo autem ad 2. partem reſp. non poſſe Regulares ab hoc cenſu recedere, illumque convertere in purum mutuum, quoad cenſum, quia cum ex dictis appareat, quod acquiratur Monaſterio jus irrevocabile, & agatur de cenſu vitalitio, cujus pretium nunquam repeti poteſt, Conc. *d. quæſt. 10. num. 26.* Rot. poſt eum *dec. 9. num. 12.* non poſſunt ſine beneplacito Apoſtolico illum caſſare, & præjudicium inferre Monaſterio, dum non agitur de jure quærendo, ſed de jam quæſito, ut in terminis cenſus Ricc. *deciſ. 134. par. 1.* Donat. Ant. de Marin. *reſol. lib. 1. cap. 6. num.* 10. aliique.

Et quoad mutuum certum eſt, quod vigore mutui contracti à Regularibus, bona Eccleſiæ non poſſunt alienari ſine beneplacito Apoſtolico, etiam ſi prætendatur, mutuum fuiſſe converſum in eorum utilitatem.

Neque obſtat, quod ſubſiſtente cauſa, bona poſſint generaliter obligati abſque beneplacito Apoſtolico: Nam contrarium decrevit Sac. Cong. Conc. decreto ſuo, cujus ſumma eſt hujuſmodi:

Sac. Cong. &c. Speciali S. D. N. juſſu Generalibus, & Provincialibus &c. & quibuſcumque aliis Superioribus Regularibus &c. omnium rerum &c. alienationem, omneque pactum, & quod ipſorum dominium transferatur, cenſus perpetuos, ſeu vitalitios, hipothecas &c. fieri perpetuo prohibet, atq; interdicit abſque ipſius Congregationis Conc. expreſſa licentia &c. alienationes verò, pacta, cenſus, hipothecas &c. Sanctitatis ſuæ auctoritate ipſo jure nullas, atque irritas decrevit &c. hac die 7. Septembris 1624. Cumque poſt editum decretum de reb. Regular. non alien. compertum ſit, Regulares, qui eodem decreto prohibentur cenſus imponere &c. loco cenſuum, & contractuum hujuſmodi pecunias accipere mutuò, etiam ſine alicujus lucri ſolutione &c. cum obligatione, ſeu hipotheca bonorum &c. Cumque ex hujuſmodi contractibus eludatur mens Sacr. Congr. S. D. N. approbante, decrevit, & declaravit, non licere Regularibus pecunias, ut ſupra proponitur, accipere, & ſi acceperint, in ipſius decreti pœnas ipſo facto incidere &c. Die 21. Martii 1626. quod innovatur hac die 19. Septemb. 1643.

Utrum Regularis profeſſus, qui fuit baptizatus tanquam expoſitus, ità tamen, ut ex publica fama ipſius parentes non ignorentur, neq; prorſus ſit incertum, an ex illegitimis nuptiis ſit conceptus, poſſit eligi in Generalem, vel obtinere alias Prælationes ſuæ Religionis? Tom. 7. Conſult. 34. Ac vide etiam Tom. 1. Conſult. 21.

PRæterea, quæ in d. Tom. 1. dicta ſunt, hic quoque reſpond. negativè ex ferè communi Doctorum ſententia qua generatim ſentiunt, expoſitos eſſe reputandos illegitimos, atque adeò irregulares, *cap. cum in cunctis, & cap. Innotuit de elect. cap. 1. & cap. fil. de fil. presb.* Majol. *de irregul. lib. 1. cap. 11. num. 1. & 3.* Angel. *in l. liberorum ff. de iis, qui not. infam.* ac alii. Quia in dubio, ſaltem ante factum pars tutior eligenda eſt, ideò in praxi quando non conſtat de parentibus expoſitorum, non ſunt temerè ordinandi, quia parentes eorum ignoti ſunt. ſi tamen conſtet eſſe legitimos, ordinari poſſunt. Tolet. *in ſum. lib. 1. cap. 58. n. 2. in fin.* Avil. *de cenſur. p. 7. diſp. 3. num. 9.* dicens probabiliorem.

Præcipuæ rationes, quibus innituntur, ſunt. Primò, quia res dijudicanda eſt à communiter accidentibus, *l. ſive poſſideatis, C. de prob.* Gloſ. *in l. neque naturales eodem tit.* Communiter autem, qui exponuntur ſunt illegitimi. Secundò quia expoſiti cenſentur tanquam vulgò quæſiti, hoc eſt Filii publicarum meretricum, qui nullum certum Patrem habent, ut docent Bald. *in l. vulgo in prima lectura, ff. de ſtat. hom in princ.* Paleot. *de noth. cap. 63. n. 2.* At vulgò quæſiti ſunt illegitimi, *D D. l. c.* Tertiò, quia in dubio tutior pars eſt eligenda. Quartò, in dubio non præſumitur quis legitimus. Angel. *in d. l. liberorum ff. de his, qui not. infam.* & Alciat. *locis cit.* Ergo expoſitus, de quo eſt dubium, an ſit legitimus, non debet præſumi, quod ſit legitimus.

Poſita igitur hac irregularitate ex illegitimis natalibus orta, per ingreſſum Religionis, & profeſſionem in ea emiſſam, dictus Regularis non eſt habilitatus ad Prælationem regularem, *per text. expreſſum in cap. ut filii de fil. presbyt.* Ubi DD. omnes, nominatim Fagnan. *à num. 14.*

Quin etiam ſi nulla extaret publica infamia, concludendum eſt cum Rodriquez rerum Regularium peritiſſimo *tom. 1. quæſt. Regul. 13. art. 1.* ubi ſic rem abſolvit.

Expoſiti legitimi cenſentur ſecundum opinionem doctiſſimorum Virorum; unde non videntur indigere diſpenſatione, ut ad Sac. Ordines promoveantur, nec etiam facti Regulares videntur indigere diſpenſatione, ut ad Prælationes regulares admittantur. Cum tamen circa hoc ſit varietas opinionum, conſultius erit, ut minimè ad Prælationes regulares admittantur, niſi cum eis prius ſecundum terminos privilegiorum Regularium diſpenſetur. Hactenus Rodriquez.

Sed ceſſat omnis difficultas ex ſtylo Cancell. Apoſtolicæ, de quo teſtatur Pyrrhus Corrad. *in princ. diſp. Apoſtol. lib. 3. cap. 2. à num. 1.* ubi aſſerit, diſpenſationem cum hujuſmodi expoſitis peti, & concedi cum omnibus qualitatibus, conditionibus, clauſulis, & decretis, cum quibus conceduntur pro illegitimis. Et *num. 3.* ſubiicit formulam ſupplicationis pro expoſitis ſecundum eundem ſtylum, in qua inter cætera apponitur clauſula reſtrictiva, citrà diſpenſationem ad Dignitates. Quare non amplius dubitandum, quin hujuſmodi expoſiti ſint irregulares, atque adeò inhabiles ad Prælationes ſuæ Religionis, etiam ex ſtylo Rom. Curiæ, quæ in hac materia facit legem, & pro lege ſervatur, *cap. ex litteris de conſt. cap. quam gravi de crim. falſ.* Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. gloſ. 6. num. 210.*

De ſepultura Confratrum Defunctorum in Eccleſiis Regularium. Vide de Sepult. elect. Tom. 7. Conſult. 36.

An, & quatenus poſſit Epiſcopus celebrare Pontificaliter, vel celebrari facere in Eccleſiis Regularium, aliiſque exemptis, ſive eo præſente, ſive abſente? Vide de Epiſcop. Tom 7. Conſul. 45.

An Regulares obligati ad officiandum in Eccleſiis Cleri ſæcularis, præcedere debeant ipſi Clero? Vide de Præceden. Tom. 7. Conſult. 49.

An Commendatarii poſſint viſitari ab Ordinariis &c.? Vide de Viſitatione Tom. 7. Conſult. 65.

An Regularis degens extrà Clauſtra, ſi delinquat, puniri debeat à Nuncio Apoſtolico, vel ab Epiſcopo, qui prævenit? Ubi alia ad rem. Tom. 7. Conſult. 68.

QUod puniri debeat ab Epiſcopo certi juris eſſe non ambigo: Nam dubitari nequit de juriſdictione Epiſcopi procedendi in omnibus cauſis criminalibus contrà Regulares, degentes extrà Clauſtra, ex Conſtitut. X. Pii IV. §. 5. *tom. 2. Bull.* ex decreto Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 6. cap. 3. de reform.* & ex decretis illius Sacr. Congregationis ſub anno 1624. quæ habentur poſt Conſtitut. 26. Urb. VIII. §. 4. *Bull.* in quibus fuit conceſſa plena facultas Ordinariis locorum procedeb-

cedendi contrà dictos Regulares degentes extrà Monaſteria, tam cum habitu, quam ſine habitu. Quod religioſè obſervatur, teſte Barboſa *de poteſt. Epiſc. alleg.* 105. *num.* 14. & Genuen. *in prax. cap.* 59. *alias* 57. *num.* 2. *&* 9. ac Ciarlino *controv. for. cap.* 50.

Neque obſtat Breve Clem. VIII. datum ſub 10. Januar. 1592. Nam prætermiſſis pluribus, quæ dici poſſent de non comprehenſione præſentis caſus, reſpondetur, certiſſimum eſſe in illo non tribui juriſdictionem Nuncio Apoſtolico per ſe ſolum procedendi contrà Regulares fugitivos, & degentes extrà eorum Monaſteria, & ſic non dicitur attributam eſſe privativè quoad Epiſcopum, ſed cumulativè. Rom. *conſ.* 393. *num.* 1. & firmant Abb. cæterique ſcribentes ad *cap. Paſtoralis de offic. ord.* Covar. *in cap. Alma Mater par.* 1. §. 12. *num.* 3. *de ſent. excom. in* 6. quos ſequitur Rot. *coram Coccino deciſ.* 316. *num.* 7. *& coram Merlino dec.* 152. *num.* 3. in quibus refertur declaratio Sac. Congr. Conc.

Regulares itaque exempti, qui intrà Clauſtra habitant, ſed extrà Clauſtra notoriè delinquunt cum ſcandalo populi, Epiſcopo inſtante, à Superiore ipſorum intrà tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeverè puniendi ſunt, & Epiſcopus ab eodem Superiore de punitione facta certior fieri debet, alias Superior à ſuo Prælato officio privandus, & delinquentes prædicti ab Epiſcopo puniri poterunt. Triden. *ſeſſ.* 25. *capit.* 14. *de Regul.* Quod procedit etiam in Equitibus Hieroſolymitanis, ut cenſuit Sac. Congr. Conc. in *Mediolanenſi* 13. Apr. 1591. & SS. laudavit 17. Jun. ejuſdem anni, & ex Clemen. VIII. *Conſtit.* 39. *ſuſcepti muneris*, ſtatuitur pœna privationis dignitatum, & officiorum obtentorum latæ ſententiæ contrà Superiores cujuſcumque Ordinis Regularium, ſupradictum Trid. decretum non obſervantes in omnibus, & per omnia, & additur, quod ſi Superior Regularis ſuum Religioſum, ut ſupra delinquentem non punierit, & illum à loco delicti ad alium ſuæ Religionis locum tranſmiſerit, inſtante Epiſcopo loci prædicti, intrà terminum ab ipſo præfigendum, debeat d. delinquentem ad locum delicti reſtituere, & revocare, alias idem Superior incurrat pœnam privationis vocis activæ, & paſſivæ Papæ reſervatam. Et nihilominus, creſcente contumacia, poterit Ordinarius, ſeu Diœceſanus loci, ad quem tranſmiſſus eſt delinquens, ſivè requiſitus ab Ordinario loci delicti, ſive aliter informatus, procedere adverſus eundem, juxtà d. decretum Trid. tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, eumque ſeverè punire. Quæ omnia non procedunt quando Regularis delinquit extrà Clauſtra ſine ſcandalo, licet delictum probari poſſit. Sac. Congr. Conc. in *Vintimilienſi*.

Quod Trid. decretum amplio cum Piaſecio, Naldo, & Portello apud Dian. *tom.* 2. *reſol.* 132. ut ſi Religioſus habitans intrà Clauſtra, extrà Clauſtra delinquat, ut ſupra ſcandaloſè, & notoriè, & in flagranti deprehendatur, poteſt Ordinarius loci ſtatim illum in carcerem conjicere, & proceſſum formare, etiam antequam Superioris Regularis appareat negligentia, & delinquentem deindè cum actis, & informatione ad d. Superiorem tranſmittere ex Sac. Conc. in *Mediolanenſi*. Certioratio verò debet fieri in ſcriptis, ex eadem Sac. Congr. in *Lucana* 23. Novemb. 1630. quæ antea 26. Jul. 1627. cenſuerat, eſſe judicium Archiepiſcopi Mediolanenſis, vel alterius Ordinarii cognoſcere, an punitio à Superiore Regulari inflicta fuerit levis, vel ne.

Undè eadem Sac. Congr. ſub 19. Septemb. 1625. cum quæreretur à Regularibus.

1. *An Epiſcopus ſtatim habita notitia delicti Regularis, notoriè, extrà Clauſtrum delinquentis, poſſit informationem capere, & illam ad Superiorem Regularis mittere, ut nequeat de eodem delicto ignorantiam præſumere?*

Reſpondit poſſe.

2. *An ſufficiat, quod Epiſcopus una vice Superiorem Regularem moneat, eique terminum præfigat ad caſtigandum ſubditi delictum?*

Sacr. Congr. reſpondit, ſatis eſſe, ut Epiſcopus ſemel inſtet Superiori Regulari, eique tempus præfigat, ad ejuſdem Conc. præſcriptum.

3. *An ſufficiat, quod Superior Regularis ad Epiſcopum mittat copiam tantum ſententiæ, ut Regulares dicunt, vel debeat remittere acta omnia ſuper delicto agitata, ad effectum, ut Epiſcopus videre poſſit, ſi in hoc adimpleta fuerint verba d. decreti Trident.* ſeverè puniatur, *nec ne?*

Sac. Congr. reſp. non ſufficere, ut ſententiam, aut etiam acta ad Epiſcopum tranſmittat, ſed opus eſſe, ut de punitione ipſa, & ſententiæ executione Epiſcopum certiorem faciat.

4. *An Regularis delinquens notoriè in Eccleſia, ſeu Monaſterio ſui Ordinis, in quo degit, ità ut populo ſcandalo ſit, dicatur relinquere extrà Clauſtra, ut locus ſit diſpoſitionibus Sac. Conc. Trident.* cap. 14. ſeſſ. 25. de Regul.

Sac. Congreg. cenſuit, delinquere extrà Clauſtra, ſi in Eccleſia Monaſterii delinquit, niſi clauſis portis Eccleſiæ, & ſolis Regularibus in ea exiſtentibus, fuerit commiſſum delictum.

Denique quæſitum fuit, an d. decretum Trid. intelligatur etiam cum delictum commiſſum fuerit intrà Eccleſiam, vel Clauſtra?

Sacr. Congr. reſpond. facultatem Epiſcopo attributam vindicare ſibi locum, etiam cum Regulares notoriè, cum ſcandalo extrà Clauſtra intra Eccleſiam delinquerent, non ita ſi intrà Clauſtra.

Et in *Novelenſi*, in qua Epiſcopus ſupplicavit pro reſolutione infraſcriptorum dubiorum.

1. *An Superior Regularis poſſit repetere teſtes ſæculares pro informatione delicti coram Epiſcopo jam examinatos, novoſque teſtes vocare, ac illis juramentum de veritate dicenda præſtare, prævia citatione in ſcriptis pro parte etiam Judicis laici, & ſub pœna pecuniaria eidem Fiſco applicanda?*

2. *An ſuppoſita, ut licita repetitione præfata, poſſit Regularis Superior uti alio ſui Ordinis ſocio Regulari pro Cancellario in repetitione dictorum teſtium, & aliorum examine ad proceſſum, quem ipſi vocant* à defenſam, *conſtruendum, vel potius teneatur adhibere Cancellarium Epiſcopi, aut alium publicum Notarium?*

3. *An ſatisfactum ſit diſpoſitioni, ac menti Sac. Conc. ſi Superior Regularis, non modo Epiſcopum certiorem non faciat de ſevera punitione Regularis delinquentis, ſed depoſitionibus teſtium ab eodem Regulari Superiore receptorum una cum ſententia declarationis innocentiæ delinquentis dumtaxat intrà præfixum terminum tranſmiſſionis, delinquentem ipſum ad locum delicti commiſſi liberè dimittat?*

4. *An ſit factus locus diſpoſitioni Conc. de privatione officii Regularis Superioris, & de punitione delinquentis ab Epiſcopo facienda, quotieſcumque iterum citati, iidem coram Epiſcopo negant, ſe ità teſtificaſſe, ſicut ſcripſerat Regularis, vel fatentur, ſe falſum depoſuiſſe coram ipſo Regulari, ab eo ſeductos, & minis, ac timore laicorum delinquentis attinentium corruptos, & à quo quibuſcumque pœnis puniendi veniant Regulares ſeductores, & falſa ſcribentes præfati, ne illorum delicta remaneant impunita?*

Eadem Sac. Cong. Conc. die 14. Mart. 1648. ad ſupradicta dubia ità reſpond.

Ad 1. *Exprimendos eſſe caſus particulares.*

Ad 2. *Superiorem Regularem ad perficiendum proceſſum poſſe uti opera Cancellarii Regularis juxta præſcriptam Conſtitutionem ſui Ordinis, abſque tamen fraude, ne delicta remaneant impunita.*

Ad 3. *Superiorem Regularem teneri ad Epiſcopum mittere nedum ſententiam, ſed etiam omnia acta, & certiorare in ſcriptis de punitione, & ipſius ſententiæ executione.*

Ad 4. *Poſſe Epiſcopum procedere, ſi de fraude conſtet, ne hujuſmodi delicta Regularium remaneant impunita contrà diſpoſitionem Sac. Conc. & Conſt. fel. rec. Clem. VIII.*

At ex eodem Trid. *ſeſſ.* 6. *cap.* 3. *de refor.* Nemo Regularis extrà Monaſterium, ſeu Clauſtra degens, etiam cum licentia ſuorum Superiorum quocumque exemptionis privilegio Religionis tutus cenſetur, quominus ſi deliquerit ab Ordinario loci, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica Delegato, ſecundum Canonicas Sanctiones, viſitari, puniri, & corrigi valeat. Quin etiam ſi degat extra Clauſtra de licentia Apoſtolica, ut ſæpius declaravit Sac. Congr. ejuſdem Conc. præcipuè 20. Novemb. 1620.

Fuitque dubitatum in Sac. Congr. Conc. utrum exiſtentes in aliqua domo erectioni Monaſterii deſtinata, comprehendantur in hoc decreto? Et fuit reſolutum, quod licet ibi exiſtant de licentia ſuorum Superiorum, tamen ſi non haberent in domo Priorem, ſive Guardianum, & non viverent juxtà inſtitutum Regulæ, comprehenderentur in hoc decreto *cap.* 3. *ſeſſ.* 6. & ab Ordinario puniri poſſent die 24. Maii 1588.

Quæſitum etiam fuit, an Equites Hieroſolymitani per Diœceſes vagantes, ſubdantur virtute hujus decreti Ordinario illius loci, ubi degunt? Et licet de jure, & auctoritate hujus textus reſponderi poſſet affirmativè, tamen per Bullam B. Pii V. ſubduntur Magno Magiſtro. Et ità decrevit multoties Sac. Congreg. Epiſcop.

Digitized by Google

An Monaſterium S. Gregorii Urbis Congregationis Camaldulenſis poſſit ſibi retinere partem eleemoſynæ Miſſarum diſtributarum in Monaſteria d. Congregationis. Item de redditibus Sacrarii, de ſatisfactione Miſſarum &c. Vide de Miſſæ Sacrific. Tom. 7. Conſult. 74.

An qui aliquo modo, etiam diſputandi, aut veritatis indagandæ gratia, impugnat, vel in dubium revocat Sac. Societ. Jeſu Inſtitutum, ſivè Conſtitutiones, incurrat pœnam aliquam Eccleſiaſticam? Tom. 7. Conſult. 38.

NUllo modo dubitandum eſt, quin iſte ſit cenſendus manifeſtus tranſgreſſor Bullarum Apoſtolicarum. Primo, quia quicquid ſit, an res, de qua diſputatur, aut veritatis indagandæ cauſa impugnatur, licita ſit, & an ab Apoſtolica Sede fuerit confirmata, certiſſimum eſt, illam fieri ex præſcripto Conſtitutionum d. Societatis, & Greg. XIII. & XIV. cupientes proſpicere paci, ac quieti d. Societatis, & ad coercendam contradicentium audaciam, qui non deſiſtebant ab impugnatione hujus Inſtituti, præcepiſſe in virtute S. Obedientiæ ſub graviſſimis cenſuris, & pœnis, nè quis Inſtitutum, Conſtitutiones, aut quemvis earum articulum, quovis diſputandi, etiam veritatis indagandæ quæſito colore in dubium revocaret (multo minus impugnat) volentes, ut ſi quid dubii oriri contigerit, ad Sedem Apoſtolicam referretur, ad quam tantum in his ſpectat manum apponere.

Ex his ſequitur, eum, qui obortum ſibi dubium de re aliqua non retulerit ad Sedem Apoſtolicam, ſed ipſam impugnaverit, ac damnaverit, poſt viſas Apoſtolicas Bullas id interdicentes, facere contrà expreſſam prohibitionem Summ. Pontificum. Eman. Rodriq. & Ludov. Mirand. illius *in quæſt. reg. tom. 1. qu. 5. art. 5.* hujus *in manual. Prælat. tom. 1. par. 3.* & Bonac. *tom. 3. de cenſur. in part. d. 2. quæſt. 3. pun. 35.*

Deinde quia Conſtitutiones Societatis Jeſu ſunt confirmatæ à Sede Apoſtolica, & confirmatio talis eſt, ut Sac. Rota expreſsè deciderit *in Romana Legati coram Buratte dec. 245. & in 4. par. recent.* per Farinac. *par. 2. deciſ. 477. num. 12.* Conſtitutiones Societatis eſſe Conſtitutiones Papales, & tales cenſendas eſſe. Undè infertur, non ſolum impugnari Conſtitutiones Societatis, ſed Conſtitutionem Pontificiam.

An, & quatenus Regulares teneantur ad Decimas Parochis, aliiſque ſolvendas, & qua ratione Decimæ ad Monaſteria pervenerint? Vide de Decimis Tom. 8. Conſult. 8.

An Epiſcopus claudere poſſit feneſtras, ac erigere murum viridarii Regularium, quia ſupereminent Monaſterio Monialium, quas ipſi Regulares inſpiciunt? Tom. 8. Conſult. 20.

REſpond. Poſſe providere, ſumptibus cui de jure. Ità Sac. Congr. Conc. in *Urbinatenſi* 10. Mart. 1663. *ad cap. 5. ſeſſ. 25. de regul.* ubi omnia, quæ ad conſervationem Clauſuræ pertinent, Ordinario committuntur. Et ideò pro opportuno remedio poteſt Epiſcopus extollere murum viridarii Regularium, & claudere feneſtras, ſaltem vitreis ſpeculis, ſi non reſpondent in Clauſuram, ità ut non poſſint aperiri. Reliqua ad rem vide de Monialibus, ubi ſatis.

An Regulares habentes Conſervatorem legitimè electum debeant coram eodem Conſervatore conveniri in cauſis civilibus, requirentibus diſcuſſionem, & judicialem indaginem, quando ſunt Rei, an potius coram Ordinario? Tom. 8. Conſult. 33.

DIe 24. Mart. 1657. Sac. Congr. Conc. inhærendo declarationibus alias editis, cenſuit:

Regulares, etiam Reos debere in hujuſmodi cauſis judicialem diſcuſſionem, & indaginem requirentibus, coram Ordinario, & non coram Conſervatoribus conveniri?

Cum autem aliqui Regulares aſſerant, habere privilegia expreſſa, & ſpecifica, etiam circà hujuſmodi cognitionem judicialem per ſuos Conſervatores legitimè electos faciendam, ideò quæritur;

An eis obſtet ſupradicta declaratio?

Videtur non obſtare. Primò quicquid ſit de declarationibus alias editis, id videtur exprimere literalis diſpoſitio Conſtitutionis Gregor. XV. in qua Conſervatores juxtà illius præſcriptum eligendi non deputantur, uti nudi, & ſimplices Conſervatores pro conſervandis, & defendendis Regularibus à manifeſtis injuriis, & violentiis, quales conſiderati fuerunt *in cap. 1. & 2. de offic. & poteſt. Jud. Deleg. in 6.* Sed conſiderantur, & nominantur, etiam tanquam Judices, ut *in §. 1. 2. & 8.* cum expreſſa, & ſpeciali juriſdictione illis attributa in cauſis tantum, in quibus Regulares tanquam Rei coram ipſis trahi, & conveniri contigiſſet. Ex hujuſmodi enim Judicum denominatione conceſſa cenſetur facultas procedendi in dictis cauſis, etiam ſi requirerent judicialem indaginem, ex deductis in *deciſ. 616. num. 2. & 3. part. 2. recent.*

Deindè, quia §. 9. d. Conſtitutionis concedens dict. juriſdictionem literaliter comprehendit actorem trahentem, & convenientem Reum, tractum, & conventum, & Judicem, coram quo dicta activa, & paſſiva tractio, & conventio exerceri debet, proindèque, dato concurſu d. Judicis, Actoris, & Rei, neceſſariò reſultat proceſſus formaliter judicialis, & cum tela, indagine, & diſcuſſione judiciali, juxtà *cap. forus de verb. ſign.* & dixit Rot. in *Calagurritana Beneficiorum de Merigo 15. Febr. 1611. coram Coccino.*

Undè cum d. privilegia non fuerint revocata ſed ſimpliciter redacta ad terminos Conſtitutionis Greg. XV. ut in ſpecie declaravit Sac. Congreg. Conc. in hoc decreto.

Utrum Conſt. fel. recor. Gregor. XV. circa Conſervatores Regularium publicata anno 1621. cum declarationibus Eminentiſſimorum Sac. Congreg. Concil. Trid. Interpretum deſuper editis, æquè afficiat, & comprehendat Religioſos Societatis Jeſu, ac reliquos Regulares, ità ut omnia alia prædicta Societatis privilegia fuerint reducta ad terminos dict. Conſtitutionis, & ſic in poſterum debeant ab eis eligi Conſervatores juxtà formam, & tenorem præfatæ Congregationis? Reſponſum, hujuſmodi Conſtitutionem cum declarationibus, ut præfertur, editis, æquè afficere Religioſos Societatis Ieſu, atque aliorum Ordinum, & Conſervatores ad illius præſcriptum eſſe eligendos, non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, quippequè omnia ſunt redacta ad terminos ipſius Conſtitutionis.

Et in eadem fuerit etiam declaratum, Regulares ære alieno gravatos ad ratiocinia, & pro teſtamentorum executionibus obligatos coram Conſervatoribus, quatenus illos habeant, conveniri debere, ut in ſubjecto decreto.

An Regulares gravati ære alieno, vel ad ratiocinia, vel teſtamentorum executores, poſſint conveniri coram Ordinario, ſi Conſervatores non nominaverint intrà tempus habile ab Ordinario præſcriptum? Reſpondit, Regulares in cauſis prædictis coram Ordinario loci eſſe conveniendos, ſi ad præſcriptum Conſtitut. san. mem. Gregor. XV. Conſervatores non elegerint, ipſius electionis documentum intrà præfinitum tempus in actis Curiæ ipſius Ordinarii non exhibuerint, ac dimiſerint.

Ità verò cum expediri non poſſint abſque diſcuſſione, & indagine judiciali, utique dicendum videtur, ſupradictam Sac. Congr. declarationem non obſtare Regularium privilegiis.

An Regulari danda ſit petita copia actorum in cauſa criminali cum teſtium omnium expreſſione? Tom. 8. Conſult. 41.

AFfirmativè: quia id expreſsè diſponitur in Conc. generali relato *in capit. qualiter, & quando 24. de accuſat.* his verbis: *Et non ſolum dicta, ſed etiam nomina ipſa teſtium ſunt ei, ut quid, & à quo ſit dictum, appareat, publicanda, nec non exceptiones, & replicationes legitimæ admittendæ*, quod etiam clarè ſancitum legitur in reformatione Tribunalium Pauli V. §. 10. *tit. de Judic. crim. num. 26.* & concinunt omnes Canoniſtæ *in d. cap. qualiter, & quandò*, & DD. communiter excipientes ſolum crimen hæreſis ob contrariam diſpoſitionem Conſtitutionis 40. Paul. V.

Ratio autem, ob quam publicanda ſunt nomina teſtium in *alleg. cap. qualiter*, nimirum: *ne per ſuppreſſionem nominum infamandi per exceptionum vere excluſionem deponendi falſum audacia præbeatur.* Cognitis namque nominibus, poſſunt opponi exceptiones contrà perſonas, & dicta, quæ depoſitionibus omnem tollerent fidem, alias ſi nomine, & cognomine celarentur, ſequeretur abſurdum, quod nempè quis ex dicto forſan inhabilis plecti poſſet. Garz. *diſput. crimin. 22. n. 4. & ſeqq.* qui loquitur etiam in crimine hæreſis.

An

Digitized by Google

An Edictum Epiſcopi, quo præcipitur ſub pœna excommunicationis, aliiſque arbitrariis, quod nemo admittat ad celebrationem Miſſarum Presbyteros, abſque ejus licentia, comprehendat etiam Regulares? Vide de Miſſæ Sacrific. Tom. 8. Conſult. 42.

An, & quibus in caſibus Monachi, & Regulares ſubſint Epiſcopo? Ubi prius de eorum origine, ſucceſſione, progreſſu &c. Tom. 8. Conſult. 43.

NOn obſtantibus quibuſcumque privilegiis Regulares, etiam intra Clauſtra degentes ſubſunt viſitationi, aut juriſdictioni Epiſcoporum in caſibus infraſcriptis:

1 Eſt in Regularibus, qui, quamvis non exerceant animarum curam perſonarum ſæcularium, tamen adminiſtrant perſonis ſæcularibus aliquod Sacramentum, prævia Epiſcopi licentia, ut in alicujus Sacramenti adminiſtratione de facto, abſque ulla auctoritate ſe ingerunt ex Conſt. Gregr. XV. *de exempt. privil.*

Secundus, tertius, & quartus eſt, cum Regulares delinquunt circa perſonas degentes intra ſepta Monaſteriorum Monialium, aut circa earundem Monialium Clauſuram, aut circa bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium; ex eadem Conſtit. Greg. XV. §. *Ad hæc*.

Quintus, ſextus, & ſeptimus habentur in ipſa Conſtitutione. §. *Ac ſimiliter*, ubi indulgetur Epiſcopus, ut poſſit una cum Superioribus Regularibus Abbatiſſarum electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, & præſidere. Et in Regularibus, qui deputati non poſſunt ad audiendas Confeſſiones Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum ſine Epiſcopi approbatione. Et in Regularibus adminiſtrantibus eorundem Monaſteriorum bona, qui adhibitis Superioribus, tenentur ſingulis annis reddere rationem adminiſtrationis Epiſcopo loci.

Octavus caſus eſt in Regularibus, qui libros de rebus ſacris imprimunt, vel imprimi faciunt ſine nomine Auctoris, aut illos vendunt, vel etiam apud ſe retinent abſque Epiſcopi, & ſuorum Superiorum examine, & approbatione.

Nonus eſt *in cap. 1. §. in Monaſteriis ſeſſ. 5.* quo ſtatuitur, ut in Monaſteriis Monachorum, ubi commodè fieri poteſt, lectio Sacræ ſcripturæ habeatur. Quod ſi Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorum in hoc uti Sedis Apoſtolicę Delegati eos ad id opportunis remediis compellant.

10 Caſus eſt in Regulari, qui in Eccleſia ſui Ordinis ſine benedictione, vel in Eccleſia alterius Ordinis ſine licentia Epiſcopi, aut in alterutra, contradicente Epiſcopo, prædicare prohibetur, *in cap. 2. Regulares verò ſeſſ 5. & c. 4. ſeſſ.* 24. de quo alibi diximus.

11 Habetur *in cap. 2. verſ. Si verò quod abſit ſeſſ.* 5. in Regulari, qui errores, & ſcandala diſſeminaverit, etiam ſi in Monaſterio ſui, vel alterius Ordinis prædicaverit, de quibus *Clem. 1. de privil. & exceſ. Prel.* ac alibi. Debet enim ei ab Epiſcopo munus prædicationis interdici, ut ibi præcipitur.

12 Eſt circa Conſervatores: nam in Conſtitutione Greg. XV. *de Conſervat.* inter cætera ſtatuitur, ut Regulares, qui ſecus, quam juxta formam ibi præſcriptam Conſervatores eligere, aut electis uti auſi fuerint, voce activa, & paſſiva ſint ipſo jure privati, & illorum Conventus, ac Monaſteria, eorumque perſonæ, ac bona careant Conſervatore ad annum, ita ut illorum cauſæ interea coram locorum Ordinariis cognoſci, ac definiri debeant, & nos alibi.

13 Eſt quoad Indulgentiarum publicationem, & eleemoſynarum erogationem, de quibus in *cap. 6. ſeſſ.* 21. & nos alibi.

14 Habetur *in cap. unic. ſeſſ.* 21. *de obſervat. & evit. in celebr. Miſſ.* ibi: *Neve patiantur in domibus, atque omninò extra Eccleſiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoriis ab eiſdem Ordinariis deſignanda, & viſitanda Sanctum hoc Sacrificium à ſecularibus, aut Regularibus quibuſcumque peragi.* Quibus verbis ſublatum eſt privilegium ab Honorio III. conceſſum Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus celebrandi in Altari privilegiato viatico, etiam Epiſcopo non permittente, juxta tex. in *cap. in his de priv.* & diximus alio loco *de Miſſa Sacrific.* quo adi.

15 Eſt in Regularibus, qui Confraternitatum, vel Hoſpitalium adminiſtrationem ſuſcipiunt. Poteſt enim Epiſcopus eos cogere ad reddendas rationes adminiſtrationis, & in eos, quos culpabiles reperetit ad juris præſcriptum animadvertere, juxta *cap. 8. & 9. ſeſſ.* 22. ut Sacr. Congregat. declaravit.

16 Quoad Confraternitates laicorum in Eccleſiis Regularium exiſtentes, quas Epiſcopus poteſt viſitare, atque ab illarum Adminiſtratoribus rationes adminiſtrationis exigere, ad præſcriptum *d. cap. 8. & 9. ſeſſ.* 22. non tamen poteſt earum Capellas inibi ſitas, aut Altaria viſitare, niſi quatenus Confratrum adminiſtrationem concernunt, ut ſimiliter Sacr. Congr. reſolvit.

17 Quoad interſtitia, & examen Ordinandorum *in c. 11. 12. & 13. ſeſſ.* 23. quibus diſponitur, ut promoti ad Ordines minimè poſſint ad altiorem gradum aſcendere, & Sac. Cong. cenſuit comprehendere etiam Regulares. Idem de interſtitiis ſervandis ab eiſdem Regularibus, quorum judicium ad Epiſcopos reſolvit ſpectare eadem Sac. Congr.

18 Eſt quoad Confeſſiones Sacramentales perſonarum ſecularium, etiam Sacerdotum, quas nec Regulares audire poſſunt, niſi fuerint ab Epiſcopo approbati, ut *in c. 15. ſeſſ.* 23. & ſecus ab eodem puniri poſſunt tanquam delinquentes in adminiſtratione Sacramentorum, in vim Conſtitut. Gregor. XV. *de exemp. privil.* uti Sedis Apoſtolicæ Delegato.

19 Habetur *in cap. 2. verſ. Synodi quoque ſeſſ.* 24. quoad acceſſum ad Synodum Diœceſanam, & ad ejus decretorum obſervationem ſub pœna privationis vocis activæ, & paſſivæ, aliiſque ad arbitrium Epiſcopi, etiam excommunicationis ex ſententia Sac. Congr. Conc.

20 Eſt quoad præfixionem numeri in Monaſteriis Monialium de qua *in c. 23. ſeſſ. 25. de Regul.* & Conſt. Greg. XIII. incip. *Deo Sacris Virginibus*, quæ obſervanda eſt.

21 Habetur *in eod. cap. 3. in fin. ſeſſ.* 5. ubi Monaſteria, tam virorum, quam mulierum de cætero erigi prohibentur ſine Epiſcopi licentia, de quo *tom.* 1. diximus.

22 Habetur *cap. 4. ſeſſ. 25. de Regul.* illis verbis. Nec licet Regularibus à ſuis Conventibus recedere, etiam prætextu ad Superiores accedendi, niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint. Qui verò ſine dicto mandato in ſcriptis repertus fuerit, ab Ordinario locorum, tanquam deſertor ſui Inſtituti puniatur.

23 Habetur *in eod. cap. in fine*, ubi decernitur, ut Regulares, qui ſtudiorum cauſa ad univerſitatem mittuntur, in conventibus tantum habitent, alioquin ab Ordinariis puniantur.

24 Habetur *in cap. 5. in princ. ſeſſ. 25. de Regul.* quo innovatur Conſtitutio Bonifacii VIII. *in cap. Periculoſe de ſtatut. Regul. in* 6. & tribuitur Epiſcopo uti Sedis Apoſtolicę delegato pleniſſima auctoritas in his, quæ pertinent ad Clauſuram conſervandam, etiam Monaſteriis exemptis.

25 Ponitur *eod. cap. 5. ſeſſ. 15. Regul.* in illis verbis: Nemini autem Sanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire à Monaſterio, etiam ad breve tempus quocumque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda.

26 *In c. 7. ſeſſ. 25. de Regul.* in quo decernitur, ut ſi in Monaſteriis nulla Monialis reperiatur qualitatibus requiſitis, ad hoc, ut poſſit eligi in Abbatiſſam, ex alio ejuſdem Ordinis eligi poſſit, Epiſcopo conſentiente in Monaſteriis ſubiectis. Idem de Confeſſariis, tam ordinariis, quam extraordinariis inibi inſtituendis.

27 Eſt in Monaſteriis, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent Regulares ordinarios viſitatores: Nam ſi intra annum in Congregationem ſeſe redigere neglexerint, licet Metropolitano, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, eos pro prædictis cauſis convocare. Quod ſi Metropolitanus id exequi non curaverit, Monaſteria eorumque perſonæ ſubduntur Epiſcopo, in cujus Diœceſi ſitæ ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, ut ſtatuimus *in c. 8. ſeſſ. 26. de Regul.*

28 Habetur *in c. 9. ejuſdem ſeſſ. 25. de Regul.* quo Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, ſubiiciuntur Epiſcopo, tanquam ejuſdem Sedis delegato.

29 Habetur *in cap. 11. ſeſſ. 25. de Regul.* in ea parte, in qua diſponitur, ut in Monaſteriis, in quibus imminet cura animarum perſonarum ſæcularium, aliqui etiam ad nutum amovibiles non deputentur, niſi de Epiſcopi conſenſu, & prævio examine per eum, vel ejus Vicarium faciendo. De quo nos alibi.

30 Eſt *in cap. 12. ſeſſ. 25. de Regul.* ubi ſtatuitur, ut cenſuræ, & Interdicta Eccleſiaſtica, etiam ab Ordinariis emanata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſerventur.

31 Eſt, ut dies etiam feſtos, quos in Diœceſi ſua ſervandos, idem Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus ſerventur. Eadem *capit. 12. ſeſſion.* 25.

32 Ponitur *in cap. 13. ejuſdem ſeſſ. 15. de Regular.* quo tribuitur Epiſcopis facultas componendi, appellatione remota, controverſias omnes de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſæculares, quàm Regulares, cum in proceſſionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis ſimilibus.

33 Ponitur *in eod. cap. 13.* ubi ſtatuitur, ut exempti omnes, ſive ſæculares, ſive Regulares ab Epiſcopo ad publicas proceſſiones vocati, accedere compellantur, ut nos alibi *de Proceſſion.*

34 Eſt in Regularibus, qui etſi degant extra Clauſtra, tamen extra ea notoriè cum ſcandalo delinquunt. Hi enim puniri poſſunt ab Epiſcopo, juxtà terminos *cap. 14. ſeſſ. 25. de Regul.* & Conſt. Clem. VIII. editæ 18. Mart. 1569. *& nos alibi, hoc eod. tract. ſupra.*

35 Eſt *in cap. 16. ſeſſ. 26. de Regul.* quo nullæ decernuntur renunciationes Noviriorum, niſi fiat cum licentia Epiſcopi, ſive ejus Vicarii intra duos Menſes ante profeſſionem.

36 Habetur *in eod. c. 6. in fin.* ubi ſtatuitur, ut Novitiis à Monaſterio ante profeſſionem abeuntibus omnia reſtituantur, quæ ſua erant. Idque ut rectè fiat, Epiſcopus etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat.

37 Ed quoad voluntatis puellarum Deo dicandarum explorationem ab Epiſcopo faciendam ex decreto 7. *ejuſd. ſeſſ.* tam antè habitus ſuſceptionem, quàm ante profeſſionem, ſi puella ſit major 12. annis, & ſi minor 12. annis ſit, ante profeſſionem dumtaxat.

38 Eſt *cap. 19. ſeſſ. 25. de Regul.* ubi ſtatuitur, ut Ordinarius debeat adhiberi una cum Superiore Regulari in judicio nullitatis profeſſionis.

39 Proponitur *in cap. ult. ſeſſ. 25. de Regul.* ubi Capitulis generalibus deficientibus exequi decreta illius ſeſſionis diſponitur, ut Concilia provincialia per deputationem aliquorum ejuſdem Ordinis provideant.

40 Habetur *in cap. 13. ſeſſ. 25. de reform.* quo decernitur, ut quibuſcumque in locis jam ante ann. 40. quarta funeralium Cathedrali, aut Parochiali Eccleſiæ ſolita eſſet perſolvi, & poſtea fuerit ex quocumque privilegio aliis Monaſteriis, aut quibuſcumque locis piis conceſſa, eadem poſt hac integrè Cathedrali, ſeu Parochiali Eccleſiæ perſolvatur, non obſtantibus privilegiis, etiam Mari Magno nuncupatis. De qua re eſt ſerm. *in cap. ult. de teſtam.* & tradunt DD. *in tit. de ſepult. in 6. & Clem. eod. tit.* & in ſpecie in *Clem. Quia contingit.* Et vide, quæ alibi diximus *de Funeribus.*

41 Eſt in Regularibus, qui ob notorium delictum in excommunicationem inciderunt, quos cenſuit Sac. Cong. poſſe ab Epiſcopo publicè denunciari excommunicatos, ut ab aliis evitentur.

42 Eſt in Regularibus, etiam S. Joan. Hieroſolym. qui in perſonam Epiſcoporum delinquunt, Prælatorum juriſdictionem turbant, aut illos impediunt, nè munus ſuum exequantur.

43 Eſt quoad expoſitionem SS. Euchariſtiæ; decrevit enim Sac. Cong. ut non liceat Regularibus, etiam in propriis Eccleſiis SS. Euchariſtiæ Sacramentum publicè adorandum exponere, niſi ex cauſa publica, quæ probata ſit ab Ordinario. Ex cauſa autem privata, poſſit, dummodò SS. Sacramentum è Tabernaculo non extrahatur, & velatum remaneat, ita ut ipſa Hoſtia videri non poſſit.

44 Habetur in decretis de celebratione Miſſarum à Sacr. Cong. Conc. editis auctoritate Urb. VIII. *in §. Deinceps verò in Bullar. tom. 4.* ubi ſtatuitur, ut Monaſteria, & loca Regularia poſt hac recipienda, in quibus 12. Religioſi ſuſtentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii loci viſitationi, correctioni, atque omnimodę juriſdictioni ſubjecta eſſe intelligantur. Decreta fuerunt edita anno 1625. 21. Junii, & publicata 22. Septembris.

45 In alia ejuſdem Urbani Conſt. quæ incipit *in ſuprema* edita Idibus Novemb. 1627. qua ſtatutum eſt, ut cognitio cauſarum contra perſonas Eccleſiaſticas, tam ſæculares, quàm Regulares, quæ monetas aureas, vel argenteas tundunt, fabricant, colorant, vel alias adulterant, erogant, aut exponunt, in Italia ſpectet ad Ordinarios locorum privativè quoad omnes Superiores Religioſorum, ipſiſque Superioribus penitus excluſis, & quoad loca intra fines alicujus Diœceſis, non tamen de Diœceſi exiſtentia, ad Ordinarios ipſarum Diœceſum, intra quarum fines eadem loca extiterint. Quo verò ad ea, quæ extra fines alicujus Diœceſis conſiſtunt, ad viciniores eorundem locorum Ordinarios.

46 Eſt in Conventibus Regularium, qui primum fuerint ſuppreſſi, & ſæculariżati, ac deindè ex rationabilibus cauſis ad primæum ſtatum regularem reducti, ac ſuis Religionibus reſtituti, ut in decreto Innoc. X.

47 Et in Conventibus Regularium nunquam ſuppreſſis, in quibus actu non aluntur ſaltem ſex Religioſi, quorum ad minus quatuor ſunt Sacerdotes. Subiacent namque juriſdictioni Ordinarii, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, ut habetur in eodem decreto, & nos alibi diximus *hoc eod. tract. ſupra, quò adi.*

De Parochialibus, etiam Monaſterio Monialium unitis, ac de cura animarum principaliter ipſi Monaſterio incumbenti. Vide de Paroc. Tom. 8. Conſult. 44. & Tom. 4. Conſ. 213. à n. 5. & ſeqq.

De Regularibus, & Monialibus ad præſcriptum Conc. Trid. cap. 1. & 2. ſeſſ. 25. de Regul. *Ubi de vitæ inſtitutione, juxta Regulam, quam profeſſi ſunt, deque proprietate ipſis omninò prohibita.* Tom. 8. Conſult. 45.

Regularium triplex eſt differentia ex triplici vitæ genere promanans, Contemplativum, activum, mixtum. Contemplativi cum aſſidua meditatione, & oratione Deo inhærent, perfectioni proximi ſunt, & qui hujuſmodi vitæ genus profitentur, Monachi dicuntur, ſortiunturque nomina diverſa inter ſe, prout in varias diſſiduntur inſtitutiones, v. g. Monachi S. Benedicti, S. Baſilii &c. Activi actionibus circa proximum, tanquam Dei membra vacantes ipſi Deo inſerviunt, & hi ſunt de quibus in Euangelio: *Sitivi, & dediſti mihi bibere.* Sub hoc genere veniunt, qui pro Chriſtianæ Reipublicæ defenſione contra infideles militant. Hujuſmodi ſunt milites Hieroſolym. veniuntque ſub eodem genere, & ij, quorum opera in Xenodochiis circa ægrotos verſantur, & conſimiles. Mixti, qui ità meditationi, & contemplationi intendunt, ut actiones quoque, & miniſteria amplectantur, Deo maximè ſunt accepti, ac Reipublicæ Chriſtianæ maximè proſunt. Ad hoc vitæ genus reducuntur, qui vulgò Mendicantes dicuntur.

De his omnibus, cum noſter hic de Regularibus proponitur titulus, qui in Religione approbata tria vota ſubſtantialia emittunt. Et licet alii aliqua permittant, non dicuntur tamen habere Regulam, ſed potius quendam vivendi modum. Hinc fit, ut in diſpoſitione odioſa erga Regulares non veniant, qui dicta tria vota ſubſtantialia profeſſi non ſunt.

Advertendum tamen, quod nomen Regularium, ſi ſtrictè accipiatur, cum Religio ſtrictè ſumpta æquiparetur ſervituti, comprehendit tantum, qui dicta tria vota ſubſtantialia profitentur, ſi largè, etiam Hoſpitalarii S. Jo: Cęteri verò Milites, ſeu Hoſpitalarii, qui dictis tribus votis non ligantur, nomine perſonarum Eccleſiaſticarum potius nominantur.

Nomen autem Monialium, cum in Mulieribus idem ſignificet, quod nomen Regularium in viris, Moniales illæ, quæ Canonicæ vocantur, non comprehenduntur in decretis Trident. Imò cum tria vota emittant, earumque regula approbata non ſit, nec Religioſæ dicendæ ſunt, ſed facilè dici poterit venire ſub nomine perſonarum Eccleſiaſticarum, ut per DD. in *cap. Indemnitatibus de elect. in 6. & Clem. attendens de ſtat. Monach.*

Jubetur autem *in d. cap. 1. ſeſſ. 26.* omnibus Regularibus, tam viris, quàm Mulieribus ad præſcriptum Regulæ, quam profeſſi ſunt, ſuam vitam componere. Hinc poſſunt Superiores Regularium inducere informationem juxta ipſarum inſtituta, ſi eorum Monaſteria ſunt relaxata, & Regula collapſa, & ad illam omnes obligare, ut colligitur in fine ejuſdem Capituli. Quod tanto magis Summus Pontifex, qui ſtrictiorem poteſt inducere vitam Religioſis, quam eorum Regulæ exigant. DD. *in cap. ſuper eo de Regular. & in cap. Ad noſtram de appell.* quia non poſſunt Religioſi reſiſtere, quandoquidem ſuam voluntatem in ſuum Superiorem tranſtulerunt.

Atque in primis, quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, aut obedientiæ paupertatis, & caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicujus Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & pręcepta, ad eorum reſpectivè eſſentiam, nec non ad communem, vitam, victum, & veſtitum conſervanda pertinentia fideliter obſervent, quæ tamen ſi advertatur ad tria vota paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ rediguntur. Ideoque iſta rectè à Doctoribus ſubſtantialia appellantur. Et iſta tria traditur Chriſtum indicare Adoleſcenti *Matth. 19.* Vendere enim omnia paupertas eſt. Sequi Chriſtum obedientia, & caſtitas eſt. Non

enim

enim ſequitur, qui non obedit, ſic non ſequitur, qui non imitatur. Undè & caſtitatem ſervare oportet, ſicut ille ſervavit. Et cum finis regularis ſit contemplatio, quomodo fieri poſſit, ut poſſit quis contemplari, & Evangeliorum doctrinam amplecti ſine caſtitate? Omne enim ſecundum *Io. 1. cap. 2.* quod eſt in Mundo, aut concupiſcientia carnis, aut concupiſcientia oculorum, aut ſuperbia vitę eſt.

Cum dicitur ad communem vitam, id ad mores, & vivendi rationem, ſeù inſtitutum refertur. Et quoad victum, licet omnia ad vivendum neceſſaria hoc verbo complectantur, attamen Patres hoc verbo cibaria videntur velle ſignificare, ſic quoque quoad veſtitum, corporis cooperimentum, nempè veſtes. Undè reliqua omnia his tribus verbis explicantur, quæ ad vitam pertinent regularem. Hinc præcipitur, Capitulum generale, ſeù Provinciale in viſitatione fieri, nec prætermitti, ut maneant in vivendi obſervatione, quæ ad tria vota pertinent, tanquam baſes, ac fundamentum totius ædificii regularis.

Et quoad *capit. 2. dict. ſeſs. 25.* prohibetur. Regulares poſſe quicquam proprii habere, tam bonorum mobilium, quam immobilium. *Can. non dicatis* 12. q. 1. *Can. Monacho* 27. q. 1. *& cap. Monachi de ſtat. Monach. & c. Cum ad Monaſterium eodem.* Sed ſtatim omnia Superiori tradantur, Conventuiq; incorporentur. *d. cap. Cum ad Monaſterium.*

Et quoad bona ſtabilia, iſta nec uſum fructum, rerum adminiſtrationem, aut commoda Regulari, ex licentia ſui Superioris licet habere, quæ ideò dicta ſunt, ut tollatur omninò falſa interpretatio Doctorum, qui proprietati favent, variaſq; interpretationes prætexunt ex declaratione *d. cap. cum ad Monaſterium.* Quare bonorum ſtabilium adminiſtrationem non poſſunt habere, niſi Officiales Monaſterii ad nutum amovibiles.

Quo verò ad res mobiles duo attendenda videntur; Alterum, ut eorum, quæ ſtatui paupertatis conveniunt, ratio habeatur; Alterum, quod neceſſarium fuerit, non denegetur. Ex quibus omnibus ſuperfluitas, vel curioſitas venit deneganda, & tollitur peculium ex mobilibus; nam immobilium per propria verba tollitur. Fratres autem Minores S. Franciſci de Obſervantia poſſe cenſuit Sac. Cong. colligere quaſcumque eleemoſynas, pecuniis exceptis.

Nolana. Facultas teſtandi conceſſa ab Officio Sac. Pęnitentiariæ alicui Profeſſæ de anno 1538. fuit ſublata à Concilio.

Toletana. Moniales nec tanquam proprium poſſidere poſſunt, quod ſuis manibus laborando acquirunt, vel eis à parentibus donatur, etiam quod Monaſterium eſſet pauperrimum.

Meſſanenſi. In caſu ſupradicto; quandò donatur Monialibus, aut aliàs ipſę aliquid acquirunt, Superior Monaſterii, ſi illud pauperrimum eſt, debet primum providere donatarię, vel ei, quæ laborando acquiſivit, de neceſſariis, quod reliquum erit, in commune conferatur.

Vicenſi. Moniales, & cæteri Regulares, etiam res parvi momenti ſibi donatas, aut alias acquiſitas, uti proprias retinere non poſſunt, ſed Superiori reſignandę ſunt.

Hiſpalenſi. Nec etiam poſſunt Regulares ſibi aliquod proprium retinere, ſi illud in ingreſſu Monaſterii reſervaſſent.

Toletana. Licet adminiſtrantes bona temporalia Monaſteriorum, & Officiales removeri poſſint ad nutum Superiorum, ut in hoc decreto; in eo tamen non comprehenduntur Officiales, qui bona temporalia non adminiſtrant, ſed hoc relinquitur diſpoſitioni juris communis, & Statutorum Religionis.

Mediolanenſi. Moniales deputatę in Officiales redditum Monaſterii à ſuis Superibus, illos adminiſtrare poſſunt.

Eugubina. Ordinarius arbitrio ſuo poteſt deputare Officiales, qui adminiſtrent bona Monialium ſibi ſubjectarum. Idem facere poſſunt Superiores Regulares in ſuis Monaſteriis, qui Officiales poſſunt ſuo arbitrio ſervare redditus extrà Monaſteria, & ipſis Monialibus eos erogare, prout opus erit. Obſervanda tamen eſt hodie Conſt. Greg. XV. de exemp. privil.

Ravennatenſi. Civitatibus, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa fuit adminiſtratio bonorum temporalium, & cuſtodia clauſuræ, ea facultate uti debent hac adhibita moderatione, videlicet, ut quoad temporalia, & Clauſuram tantum illi electi à Civitate gubernarent Monaſteria; cum interventu tamen, & conſenſu Superiorum d. Monaſterii, ità ut ipſi laici nihil poſſint ſtatuere, aut exequi, niſi de conſenſu Superiorum. Quod laici ſint ætatis ſaltem annorum 40. Quod prætextu talis gubernationis non poſſint loqui cum Monialibus. Quod eorum Monaſterium, niſi cum neceſſitas poſtulaverit officii, ingredi nequeant, & tunc quoque in præſentia Superiorum ipſarum Monialium.

Palentina. Notandum eſt prò privilegiis Regularium, quod nullo decreto Concilii prohibentur Fratres, quin poſſint in ſuis Eccleſiis celebrare etiam antequam celebrentur Miſſæ in Parochialibus.

Eadem. Non prohibentur etiam, quin in eorum Miſſis confeſſiones coram populo facere poſſint.

Eadem. Præterea nullo decreto Concilii poſſunt Epiſcopi virorum Monaſteria, nec etiam Mulierum, excepta clauſura, viſitare.

Piſaurenſi. Cum Monialibus, quibus ex præſcripto ſuæ Regulæ carnibus veſci vetitum erat, ob paupertatem illatum, & penuriam regionis, ac morbum ſimul junctum, Sedes Apoſtolica diſpenſare conſuevit.

Mediolanenſi. Licet Regulares regulam, quam profeſſi ſunt, obſervare teneantur, & cogendi ſint; nihilominus Monialis, quæ non ità exactè eam obſervant, velut in jejuniis, in comedendo carnes, geſtando induſium lineum, recitandis horis matutinis certa hora noctis, ſunt tolerandæ, ut in Monialibus S. Benedicti juxta mentem Greg. XIII.

Quæ nam Monaſteria Regularium poſſint bona immobilia poſſidere? Qui nam numerus perſonarum in illis conſtituendus? Quomodo erigenda? Quo pacto Regulares obſequio alterius loci, aut perſonæ ſubiici poſſint? Quomodo à Conventu recedere, ac ſtudiorum cauſa abeſſe? Tom. 8. Conſult. 46.

IN *Cap. 3. ſeſ. 25. de Regul.* Permittitur Mendicantibus bona immobilia poſſidere, exceptis Capuccinis, & Minoribus de Obſervantia, cap. *exiit §. porrò de verb. ſignif. in 6.* Sed ità, ut Regulares habeant poſſeſſiones communes, non ut ſinguli, ſed ut conjuncti, ex quibus ſingulis provideantur, prout cuique opus fuerit. Can. *Non dicatis 12. q. 1.* Vbi D. Auguſt. & alii Patres.

Bona igitur immobilia poſſidere eis licet, ſed, ut inquit D. *Tho. 2. 2. q. 178. ar. 7.* in modica quantitate, quantum ſufficiat ad ſimplicem victum. Talis enim ſolicitudo non multum impedit hominem, nec perfectioni repugnat Chriſtianæ vitę. Quia non omnis ſolicitudo à Domino interdicitur, ſed ſuperflua, & nociva, juxtà illud *Matt. 6. Ne ſolliciti ſitis animæ veſtræ*, de quo D. Auguſt. *de verbo Domini in monte.*

Excipitur Domus Fratrum S. Franciſci Capuccinorum, & eorum, qui Minor. de Obſerv. vocantur. Qua exceptione Monaſteria S. Clarę non comprehendi dictum fuit à Sac. Congregatione: quia ante Conc. capaces erant in communi, *ut per Gloſ. in Clem. fin. de ſent. excom.* Bald. *conſ.* 183. *in princ.* ac alii.

An verò Fratres S. Dominici Conventuales, tanquam ſinguli ſint capaces hæreditatis paternæ ab inteſtato? Reſpondetur, quod tanquam ſinguli non ſunt capaces, quia eſſent proprietarii, ut *in d. cap. 2. & 3. ſeſ. 25. de Regul.*

Ad hoc autem, ut ex Monaſterii redditibus Regulares commodè ſuſtentari valeant, decernitur, ut in Monaſteriis, & domibus tam virorum quam Mulierum numerus conſtituatur, juxtà Conc. Magunt. *cap. 19. & cap. Non amplius, & cap. auctoritate de juſt. & cap. Quoniam de vit. & honeſt. Cler.* & Conc. Rom. *cap.* 27. Quod pręcipuè locum videtur habere in Mendicantium Monaſteriis erigendis, nedum erectis.

De erectione Monaſteriorum alibi largiſſimè dictum eſt *hoc eodem tract.* quò adi.

Quo verò ad aliam partem Conſultationis. Idem Sac. Conc. *d. ſeſ. 25. cap. 4. de Regul.* prohibet, ne quis Regularis ſine Superioris ſui licentia prædicationis, vel lectionis, aut cujuſvis pii operis prætextu, ſubiiciat ſe obſequio alicujus Prælati, Principis, vel Univerſitatis, vel Communitatis &c.

Quo decreto occurritur Regularibus extrà ſua Clauſtra vagantibus ſine Superioris licentia, ampliaturq; id quod habetur in *Cap. Quanto de Offic. Ord. & in Clem. ne in agro de ſtat. Monach. & cap. non magnopere ne Cler. vel Monach. can. placuit, & can. Monachi* 2. 16. q. 1. tolliturque omnis prætextus vagandi. Cum licentia tamen poſſunt ſe ſubiicere obſequio alicujus Principis, vel Epiſcopi, licet propter pericula, quæ indè ſequi poſſunt, Superiores difficilè conſentire debent. DD. *in d. cap. Quanto, & cap. ex reſcripto de jur. jur.* Imò Cubicularii Epiſcopi eſſe poſſunt. *Can. cum Paſtoralis 2. q. 7.* nec licet à ſuis Conventibus recedere: quia Regularis eſt, & Servus, & in omnibus Subditus Superiori ſuo in Conven-

ribus autem habitent. Congreg. dixit etiam alterius Religio-nis; ſi tamen Religio in loco illius Univerſitatis Cœnobium non haberet.

Mediolanenſi. Moniales Ord. S. Claræ Min. de Obſerv. poſſunt poſſidere bona ſtabilia in communi *Eadem*. In Monaſteriis Epiſcopus debet certum numerum pręſcribere, etiam quod ea non ſint exempta.

Florentina. Ad Archiepiſcopum ſpectat videre numerum Monialium augendum, aut minuendum, & illarum dotes, etiam ſi ſint Religionis Hieroſolymitanę.

Eadem. In Monaſteriis Monialium numerus præfigendus eſt ab Epiſcopo viſitante, videlicet ſibi ſubjectis intrà duos Menſes, non ſubjectis intrà tres, à die poſtquam eorum Superiores moniti fuerint, & pręfigere neglexerint. Facta iſta præfixione, nulla Monialis admittatur, donec numerus ad taxam fuerit reductus. Quod ſi ſecus Ordinarii fecerint, ſciant ſe S. D. N. de hoc rationem reddituros, & damnum, quod propter hoc Monaſteria paſſa fuerint, ſuis expenſis refecturos.

Item ſuſpenduntur Ordinarii Regulares conſenſum ſuum dantes contrà hoc Decretum. Item Abatiſſæ privantur. Poſſunt tamen Epiſcopi ſuper numerum aliquas admittere, ſi illę dotem competentem ſecum attulerint, quæ inter bona ſtabilia expenſa taxatos annuos redditus producere poſſint, ut commodè Monialis ſuſtentari queat. Si verò aliquę puellę admiſſę ſunt, niſi ſuppleverint dotem competentem, domum remittantur.

Bracharenſi, Archiepiſcopo, Ut quę hęc Sac. Cong. circa plures, quam duas Sorores in unum Monaſterium introducendas alias decrevit: Amplitudo tua exequi valeat, Illuſtriſſimi Patres has litteras ad eam dari voluerunt, per quas eadem decreta, quantum iſtius Eccleſię regimen expoſcit, & ſat innoteſcent. Aut igitur tertia Soror aut intrà pręfinitum numerum Monialium in Monaſterium introducẽda eſt aut ſuprà illum: Si ut numeraria ingredi voluerit, eleemoſynam dotalem duplicatam Monaſterio perſolvat, ſuffragiove altera ex duabus ejus Sororibus careat, donec è vita deceſſerit. Si vero ut ſuprà definitum numerum admitti quęſierit, ſpeciali Sacrę hujus Congregationis licentia opus erit, quę quidem concedi non ſolet, niſi ex conditione, ut ipſa tertia Soror triplicatam eleemoſynam dotalem Monaſterio exolvat, nec reliquis ejus duabus Sororibus ſimul ſuperſtitibus activo, vel paſſivo ſuffragio gaudeat. Die 26 Auguſti 1616.

De ratione eligendi Superiores Regulares ad decretum cap.6. Conc. Trid. ſeſs. 15. de Regular. Tom.8. Conſult.48.

Item de ambitu circà electionem Regularium? Vide de Vicario Tom. 9. Conſult. 125. num. 24. & 25. ubi affertur Bulla Clem. VIII.

EX hoc decreto reſtringitur diſpoſitio Conc. Latern. in electione Superiorum Regularium, *cap. Quia propter de elect.* & pręfigitur modus electionis. Ad electionem igitur Superiorum Regularium, tam temporalium, quam perpetuorum ut ſe habent verba Conc. procedi debet per viam Scrutinii, non autem per viam electionis, vel Compromiſſi. Et ſcrutinium ſecretum ex mente Conc. non dicitur, ſi duo, vel tres conſtituantur, qui eligentium vota ſuſcipiant, quę omnia tunc ſervanda erunt, cum electio fiat ex votis plurium: quia cum Generali, vel Provinciali ex inſtituto alicujus Regulæ datur facultas conſtituendi Superiores, non eſt, quod hujuſmodi forma ſervetur. Advertendum hic generaliter, non fuiſſe mentem Concilii, ut ſemper fiant hujuſmodi electiones, ſeù tollere electiones, quæ ex inſtituto Regulæ fiunt, v.g. electiones Patrum Eremitarum S. Auguſtini, quæ fiunt anno, quo celebratur Capitulum generale, vel Provinciale in Capitulis à Prioribus, & Definitoribus. Item Fratrum Minorum quolibet triennio, qui electi Commiſſarii Provinciarum nuncupantur; Sed voluiſſe Conc. ut in omnibus electionibus, quę à pluribus fieri debent, præſcripta forma ſervetur. Et dum quæritur: an profeſſi, qui non ſunt Subdiaconi vocem in hujuſmodi electione habere poſſint, non obſtante *cap. 4. ſeſſ.* Sac. Cong. cenſuit, poſſe, & *d. cap. 4.* non habere locum in Monaſteriis. Item cęcitas non privat aliquem in hujuſmodi electionibus eo voto, quod alias haberet, ſi cæcus non eſſet.

Neque ante, neque poſt ſcrutinium electoribus licebit, cui ſuum votum dederint, publicare. Hinc etiam electio Scribæ communis, qui ſingulis electionibus tres ſchedas tribuat, in quorum ſingulis ſit ſcriptum nomen alicujus eligendi ab eis, ab aliis diverſum, & elector ſchedis de manu Scribæ acceptis, quem ex eis elegerit prò voto ſuo tradet, aliis duabus laceratis.

Non tamen ex hoc decreto prohibitum eſt Superioribus Ordinum, quibus id ex regula conceditur, ne aliquem Fratrum idoneum ſuo loco delegent, ſeù mittant ad Capituli generalis celebrationem, ut etiam electionem faciat, ſi ex inſtitutis, & decretis Religionis ſuæ, licet Superioribus abſentibus, & legitimè impeditis, mittere alium ad Capitulum generale, qui ſuo loco, & nomine det vocem in electione. Inſtitutio etiam vocum, quæ non ſit per creationem novorum titulorum, neque ſuplementum vocum abſentium, ſed per habilitatem eorum, qui non eſſent vocales, efficerentur vocales, non erint contrà Concilium, Procuratores verò legitimè conſtituti cum generali mandato ad eligendum, non excluduntur, dummodò non habeant ſpeciale mandatum de eligenda certa perſona, quia tunc votum non poſſet eſſe ſecretum. Abſentes tamen ſcripto ſuum votum dare in electione ſociorum Capitularium non poterunt, & Moniales lecto propter morbum decumbentes votum ſuum ad electionem Superiorum mittere non poterunt, ſed qui recipiendis, cuſtodiendiſque votis pręfecti erunt, debebunt accedere ad ęgrotantes, & ab eis vota accipere; Superior verò, qui electioni Abbatiſſæ præeſt, unà cum Vicario ſuo, vel Secretario, vel alio ab ipſo aſſumpto vota ſingulorum Monialium oretenus audire poterit.

Hieracenſi. Electio Abbatiſſæ facta per vota non ſecreta per ignorantiam hujus decreti, non valet, nec poteſt Epiſcopus diſpenſare, ut valeat. Sanctiſſimus tamen conſideratis circumſtantiis, diſpenſat.

Toletana. Vota ſecreta intelliguntur, eſſe etiam, quod aliqui Superiores, videlicet 4. aut 5. ea ſciunt, ſi hoc eſt juxtà formam Statutorum Religionis. *Cap. Quia propter de elect.*

Pacenſi. Si in fundatione Monaſterii fundator mandet, ut Abbatiſſa prò tempore eligatur de ſua familia, talis ordinatio eſt ſervanda, ſi ex genere illius repetiatur Monialis idonea, cum omnibus qualitatibus requiſitis, & neceſſariis, ut *in cap. 7. ſeſs.* 25.

Minimorum. Si numerus eligentium eſt adeò paucus, quod ex neceſſitate deteguntur eligentes ſi hoc permittitur per ſtatuta Religionis, Concilium etiam tolerat.

. *Hieracenſi*, Occurrente obitu Abbatiſſæ Monaſterii S. Mariæ Hieracenſis ſubjecti, Provincialiſſæ Meſſanenſis Diœceſis, non poteſt Epiſcopus prò electione Abbatiſſæ accipere vota, ſed ſunt accipienda ab eo, cui dicta Provincialiſſa hoc mandaverit.

Hiſpalenſi, & Toletana. Per hoc decretum non prohibentur Generales, aut Superiores Ordinum, quin in diſcordia electionum Priorum, aut Abbatum, & his ſimilium, non poſſint aliquos Fratres extrà Monaſterium, ubi electio celebranda eſt, degentes nominare, ut ex illis aliquis eligatur.

Regimen Monaſteriorum non habentium Ordinarios Regulares Viſitatores, quomodo inſtituendum ex decreto Concil. Trid. cap. 8. ſeſſ. 25. de Regul.? Tom. 8. Conſult. 50.

IN hoc decreto innovatur Conſt. Conc. Lateran. *cap. in ſingulis de ſtat. Monach.* ampliatur, ac reſtringitur, & ultimò committitur Metropolitano executio dicti decreti.

Congregare autem Monaſteria ad Cong. faciendam, ad Prælatos eorum tantum, & illis renuentibus, ad ipſos Capitulares pertinet, & talibus renuentibus, vel negligentibus, ad Metropolitanum. Dicta autem convocatio per majorem partem Prælatorum Congregationis facienda erit.

Legitimè tamen convocati, non quidem compellere poterunt quæcunque Monaſteria Provinciæ, vel extrà, ſi intrà eam non ſit ſufficiens Monaſteriorum numerus ad dictam Congregationem faciendam, atque in ea deliberare, ac definire quæcumque neceſſaria, & opportuna videbuntur; Poterunt tamen deliberare, ac definire ea, prò quibus Cong. fuit convocata.

An, & quatenus Regulares Sæcularibus in obſervatione cenſurarum Epiſcopalium, & feſtorum Diœceſi conformari teneantur? Vide de Feſtis Tom. 8. Conſult. 53.

Profeſſio Religioſa qua ætate fieri debeat? Tom. 8. Conſult. 55.

IN quacunque Religione tam Virorum, quàm Mulierum profeſſio non fiat ante 16. annum expletum, nè, qui minore tem-

Digitized by Google

tempore, quam per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur. Profeſſio autem antea facta ſit nulla, nullamque inducat obligatiooem alicujus Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obſervationem, aut ad alios quoicumque effectus. Ita Sac. Conc. Trid. *cap. 15. ſeſſ. 25. de Regul.*

In quo decreto primom decernitur circa ætatem, quæ de jure communi in mare eſt annorum 14. in muliere 12. Hi enim anni ſolvnnt jus patriæ poteſtatis, ut poſſit quiſque, & votum Religioois emittere, vel Matrimonium contrahere. Dicuotur enim diſcretionis. *cap. ad noſtram, & cap. cum virum de Regul. & cap. 1. eod. tit. in 6.* Quibus non obſtantibus Sac. Concilium ad tollendam omnem dubitationem, quæ ex juris veteris diſpoſitione oriebatur, atque adoleſcentium fragilitati ſuccurratur, determinat ætatem, de qua in textu. Et advertendum ex hujuſmodi Conſt. cenſuiſſe Sac. Cong. corrigi *d. cap. 1. de Regul.* & induci tacitam profeſſionem ea ætate, qua expreſſa, poteſt emitti.

Idque in quacnmque Religione, ex qua nniverſali dictione omnes Milites Regulares hoc decreto comprehendi videntur. Contrarium tamen dixit Sac. Cong. cui conformatur Sac. Rot. Rum. Profeſſio, inquit, non fiat tam de tacita, quam de expreſſa intelligendo, cum tacita ſervatis iis, quæ à jure communi requirnntur, ac tempore ætatis io hoc decreto aſſignatæ non excludatur, talis profeſſio tacita ex Sac. Congregatione per annum expletum ejus, qui Monaſterium ingreſſus eſt, inducitur.

Profeſſio autem non fiat ante 16. annum expletum. Ergo, ſi ex inſtitutis antiquis, & approbatis alicujus Regulæ, adhoc maturior ætas ad profeſſionem emittendam requiritur, ſervari debent inſtituta. Concilium enim vult, ut non poſſit fieri ante.

Quando renunciatio, aut obligatio Regularium facienda ſit? Quando etiam Novitii profiteri, aut ejici debeant? Ubi alia juxta decretum Sac. Conc. Trid. cap. 16. ſeſſ. 25. de Regul. Tom. 8. Conſult. 56.

IN prima parte hujus decreti ponitur quid ſervandum ſit in Novitiorum renunciationibus, & nota, quod diſpoſita in hoc decreto locum habent in omnibus renunciationibus, tam Monialium, quam virorum, & ea, quæ in illo diſponuntur, tam ad viros, quam ad Moniales pertinete, cum in omnibus eadem ſit ratio, & in donationibus, & tenunciationibus etiam io favorem conſanguineorum. Intelligitur etiam io renunciatione alicujus beneficii. Non autem locum habent io teſtamentis, & ultimis voluntatibus, quæ revocari poſſunt.

Debet autem tenunciatio, vel obligatio fieri cum licentia Epiſcopi, ſine qua tenunciatio facta, etiam profeſſione ſequuta, nulla erit. Hæc autem licentia minimè ſibi locum vindicabit, ſi probationis tempus poſt annum prorogatum fuerit. Item ſi renuncians ſit tacitè profeſſus, & renunciaverit intra duos Menſes ante profeſſionem expreſſam, neceſſaria erit ad validitatem renunciationis hujuſmodi licentia.

In 2. parte decreti agitur de emittenda profeſſione, finito tempore Novitiatus. Sed quid ſi Novitius agens 13. annum, ac proinde elapſo probationis anno, anoum ætatis à Conc. ad profeſſionem definitum noo attigerit? Et poſſe Superiorem illum permittere, ut amplius io Novitiatu permaneat dixit Sac. Cong. Quia Conc. loquitur de habilibus ad emittendam profeſſionem. Talis autem non eſt habilis, cum ætatem non habeat.

In 3. parte excipiuntur Jeſuitæ ab emittenda profeſſione, elapſo probationis aono. Quos Sac. Cong. cenſuit aliquando in prima parte hujus decreti comprehendi, & ſolum excipi in ſecunda; ubi agitur de Novitiata.

In 4. præcipitur, nè quid Monaſteriis ex ipſis bonis Novitiorum ante profeſſionem tribuatur. Ex quo conſtat, Oblatos, qui ſe, & bona ſua Monaſteriis dederunt, etiam ſi perpetuò, & plenè oblati fuerint, hoc decreto non comprehendi, ſicuti, & hi, qui in ipſo ingreſſu Religionis renunciaverint, non autem hi, qui ante habitus ſuſceptionem donaverint.

Unde apertè colligitur, Monialibus non licere à puellis ingredientibus accipere dotes ante earum profeſſionem. Imò ex Sac. Congr. aliquid accipere ex bonis parentum, & conſanguineorum, atque etiam ſi Novitius ipſe, vel Novitia ſit ſui juris, & non habeat parentes, præter victum, aliquid Religioni, ſeu Monaſterio donare non poterit, quæ omnia procedunt, etiam ſi accipiantur nomine depoſiti, ſeu præſtita cautione de illis reſtituendis, profeſſione non ſecuta. Non tamen prohibitum intelligitur, hujuſmodi dotes realiter poni penes tertium, qui eas Monaſterio debeat dare poſt profeſſionem emiſſam.

In ultima parte contrafacientibus excommunicationis pœna proponitur, & præſcribitur, dotem reſtitui, profeſſione nun ſecuta, in quam tamen non ipſo jure incurritur; Abeuntibus autem aote profeſſionem, omnia reſtituuntur.

Quid à Regularibus obſervandum ſit, ſi velint habitum dimittere, aut à Religione diſcedere, juxta cap. 19. ſeſſ. 25. de Regul. Tom. 8. Conſult. 58.

EX hoc capite præcluditur via, quoad fieri poteſt multitudini Apoſtatarum, & in eo comprehenditur quicumque Regularis, etiam Miles S. Jo. Hieroſolymitani, ut dixit Sac Cong. etiam ſi ſit ingreſſus, & profeſſus ante confirmationem Concil. Nec auditur, niſi intra quinquennium tantum à die profeſſionis, non autem à die, quo metus ceſſaverit; ea Sac Cong. ſententia declaravit Greg. XIII. Et cauſas, quas prætendit, adducere debet coram Superiore ſuo, & Ordinario, ut alibi fusè dictum eſt *hoc eod. tract.*

An, & quatenus à morum correctione detur appellatio, etiam quoad Regulares? Vide de Appell. Tom. 8. Conſ. 61.

An, & quatenus Regulares abjurantes de levi in S. Officio reddantur inhabiles ad gradus, & Dignitates ſuæ Religionis. Ubi de abjuratione, & abjurante, deque Regularibus ad materiam S. Officii pertinentia. Vide de S. Officio Tom. 8. Conſult. 62.

An Regulares Romam abeuntes, prætextu, quod electio Provincialis, aliorumque Officialium, vel ob hujuſmodi aliud fuerit invalida, ſint puniendi tanquam Apoſtatæ? Tom. 8. Conſult. 65.

AD præcludendam viam vagandi, hujuſmodi Regulares declarandi ſunt Apoſtatæ, cum debuerint petere, & expectare liceotiam, nec ſufficit ſuiſſe petitam, & non obteotam, neque ſuiſſe proteſtationem publicè factam recurrendi ad Romanam Curiam, quæ habet vim appellationis.

Deſumitur ex decreto Sac. Congr. ſuper Epiſc. & Regul. edito anno 1587. in hæc verba: *Si quis Regularium inpoſterum temere, & ex levi cauſa hanc Almam Urbem, abſque ſui Superioris licentia adire præſumpſerit, ad ſuos Superiores ſeveriori pœna plectendus remittitur.* Item ex Bulla 60. Clem. VIII. emanata anno 1599. die 15. Junii incip. *Nullus omnino,* §. 23. ubi Regulares non poſſunt Romam petere ſine Protectoris, vel Generalis, vel Provincialis licentia. Sed Provincialis non poteſt talem licentiam dare, niſi ob bonum totius Provinciæ, ut in Bulla alia ejuſdem Clementis edita anoo 1601. die 20. Martii, alias Romam accedens, ſcilicet intrando ſine licentia, ut ſupra, incurrit pœnam privationis vocis activæ, vel paſſivæ ad biennium Papæ reſervatam privativè ad ipſum Generalem, & Protectorem. Igitur hæc pœna tantum durat, & poſtea per ſe ceſſat, ut in dicta Bulla anni 1599. *eod.* §. 23. Præcipuè id habetur ex Sac. Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 4.*

De pœna diſputantium &c. ſuper Conceptione B. M. Virg. Vide de Conceptione ejuſd. Tom. 8. Conſult. 75.

De Converſione Judæi ad Fidem Chriſtianam? An Matrimonium ſuſtineatur: An factus Regularis, ſit validè profeſſus &c. Vide de Judæis Tom. 8. Conſult. 77.

An Regulari Officiali S. Officii decedenti, extra Clauſtra, cum licentia Superiorum, faciendum ſit Spolium, & à quo? Vide de S. Officio Tom. 8. Conſult. 85.

Quot, quaſque pœnas incurrat Religioſus Laicus Profeſſus Latinus, qui dimittens habitum regularem, ab Epiſcopo Græco Schiſmatico ſe facit græco ritu ordinari? Et reverſus ad Religionē, quomodo ſit tractandus? To. 8. Conſ. 92.

SUſpenſionem primò incurrit a divinis Religioſus, qui in ſtatu apoſtaſiæ Ordines ſuſcepit Sacros: Nam *ex cap. fin. de apoſt.*

de apoſt. eſt perpetuò ſuſpenſus, etiam reverſus, ab exercitio Ordinum taliter ſuſceptorum; niſi à Papa diſpenſetur, ibi Gloſ. notat *verb. diſpenſatione.* Sanchez *lib.* 6. *in Decal. cap.*8. *num.* 24. & Suar. *Tom.* 4. *de Relig. lib.* 3. *cap.*1 *nu.* 29. Qua in re notandum eſt, quod iſta non eſt propriè ſuſpenſio, ſed quoddam canonicum impedimentum, & ſpecies irregularitatis. Bonac. *de Clauſur. quæſt.* 2. *pun.*11. §. 4. *num.*10. *& ſeq.* & eſt irregularis partialis ideſt quoad Ordinum ſic malè ſuſceptorum exercitium, non autem quoad alios benè ſuſceptos. Sanch. *n.*24.

Secundo ſuſpenſionem aliam incurrit, etiam hodiè apoſtata, ſi Ordines ſuſcipiat in apoſtaſia, quatenus ordinatur ſine commendatitiis ſui Prælati, & abſolutio reſervatur arbitrio Ordinarii ipſius. Triden. *ſeſs.*23. *cap.*8.

Tertio irregularis efficitur apoſtata, ſi celebret in Ordinibus Sacris, habitu dimiſſo, ſcilicet in excommunicatione, vel in ſuſpenſione incurſa ad Ordines ſuſceptos ſine commendatitiis ſui Prælati, alias non erit irregularis. Suar. *d. ſe.* 4. *de relig. lib.* 3. *cap.*1. *n.*28. *& de cenſur. diſp.* 31. *ſect.* 5. *n.*5.

Quarto, cum ſit ordinatus ab Epiſcopo Græco ritu græco, non recipit Ordinis executionem, ut colligitur ex *cap. Quod tranſlationem de temp. ord.* videlicet eſt ipſo facto ſuſpenſus, ut alibi diximus.

Quinto, cum recipiat Ordines ab Epiſcopo Schiſmatico vitando, ſeu non tolerato ab Eccleſia, eſt eo ipſo ſuſpenſus ab executione Ordinis ſic ſuſcepti per *cap. Daibertum* 1. *quæſt.* 6. *cap.* 2. *de ordin. ab Epiſc. qui renunc. d. cap.* 1. *&* 2. *de Schiſ.* Suar. *d. diſp.* 31. *ſect.* 1. *num.*61. *&* 64 *cum ſeq.* Coninch. *diſp.* 5. *dub.* 5. aliive.

Sexto ex Bulla Clem. VIII. 63. *Cum ad Regularem* §. 34. confirmata decreto Urb. VIII. de quo *in Bullar. Conſt.* 26. *ejuſdem*, qui ab initio admittuntur ad habitum, & Novitiatum pro laicis, non poſſunt poſtea, etiam durante Novitiatu ad ſtatum Clericorum transferri, ſed ſolum ad laicorum profeſſionem admitti poſſunt; Undè apparet, eos eſſe irregulares ratione obligationis ad ſtatum laicorum, ſeù ratione aſſumptionis ſtatus incompoſſibilis cum ſtatu, & Ordine Clericali, & facit *cap. infames* 6. *quæſt.*1.

An Breve Greg. XIII. comprehendat Religioſos degentes extra Clauſtra in Parochiis ſuis Monaſteriis unitis? Vide de S. Offic. Tom.8. Conſult. 112.

POſito decreto Sac. Congregationis ſuper ſtatu Regularium de Tertiariis, & Hoſpitibus, atque aliis non recipiendis, nec retinendis ad habitandum in Monaſteriis, ſeù domibus Regularium ante ætatem præfinitam, proponuntur 20. dubia. *Tom.* 8. *Conſult.*126.

1. *An decretum hujuſmodi vendicet ſibi locum extra Italiam & Inſulas adjacentes?*

Cum in Religione S. Joannis Dei non recipiantur Novitii Clerici, ſed Converſi tantum, & ex decreto ejuſdem Sac. Conc. ſtatutum ſit, ut in ea Religione nullus approbetur, nec ad habitum admittatur, qui ſaltem 18. ætatis annum non attigerit:

2. *An ex novo decreto ſit huic Religioni ablata facultas recipiendi Novitios in* 18. *ætatis anno inchoato? Et quatenus non ſit ablata.*

3. *An reliqui Superiores d. Religionis teneantur ad obſervantiam decreti?*

Cum in Religione Clericorum miniſtrantium Infirmis, & in aliquibus aliis Religionibus fiant duo anni Novitiatus:

4. *An indutus habitu Novitiorum ante completam ætatem annorum* 15. *vigore decreti, ſit e Monaſterio ejiciendus?*

Et quatenus ei ex gratia Sedis Apoſtolicæ permittatur, ut remanere poſſit:

5. *An ſic nulliter receptus ab initio teneatur poſt completam ætatem annorum* 15. *iterum inchoare, & complere biennium ſuæ probationis, antequam profiteatur?*

Cum in decretis ab eadem Sac. Congr. editis pro recipiendis Novitiis in Religione Fratrum Carmelitarum Diſcalceatorum, nulla certa ætas explicita ſit præfinita, ſed tantummodò ſit cautum, ut quoad ætatem obſerventur Sac. Concilii Trid. decreta, & Religionis Conſtitutiones, cumque in iiſdem Conſtitutionibus diſponatur, ut Novitii poſſint recipi ad habitum, etiam ante ætatem 15. annorum, dummodo receptio fiat à Provinciali cum Diffinitorio:

6. *An ſit receptus ad habitum ante hujuſmodi ætatem annorum* 13. *vigore ultimi decreti, ſit remittendus ad ſæculum?*

Et quatenus debeat in Monaſterio retineri, veluti legitimè receptus.

7. *An de cætero in d. Religione novum decretum ſit obſervandum, tam quoad ætatem recipiendorum ad habitum probationis, quam quoad alia in decreto contenta?*

8. *An in Religione Clericorum Societatis Jeſu obſervandum ſit novum decretum, tam quoad ætatem Novitiorum, quam quoad alia contenta in eodem decreto?*

9. *An in Granciis Monaſteriorum, in quibus deſunt Converſi pro agrorum cultura, detineri poſſint ad habitandum cum eis famuli, & ſervientes non habentes ætatem in decreto præſcriptam?*

10. *An, receptus pro Novitio Clerico ante completum annum ætatis* 15. *ſit expellendus a Monaſterio, ſi modo ſit in legitima ætate conſtitutus?*

11. *Et quid ſi illi deficiant pauci tantum aliquot dies ad complendum annum* 15?

Et quatenus ſic recepto à Sede Apoſtolica Indulgeatur, ut remanere poſſit in Monaſterio uſque ad complementum ætatis:

12. *An talis nulliter receptus ab initio teneatur inchoare, & complere novum annum probationis, antequam ad profeſſionem admittatur?*

13. *An admiſſus ante annum ætatis* 20. *ad habitandum intra Clauſtra, non ut Novitius, ſed ut Tertiarius, vel Commiſſus, aut famulus, expelli debeat, ſi modo annum* 20. *compleverit?*

14. *An receptus in Conventu pro hoſpite ante ætatem* 15. *annorum, poſt ætatem completam ſit expellendus, ſi non dum ſuſceperit habitum Novitiorum?*

15. *Et quid, ſi ſervatis alias ſervandis, hujuſmodi habitum jam ſuſceperit?*

16. *An comprehendantur in decreto adoleſcentes, qui morantur in Conventu, edentes, ac bibentes in prandio, & cœna quotidiè cum Fratribus, aut ſeorſim in eorum Cellis, ſi intra Clauſtra non pernoctent?*

17. *Et ſi tantum in prandio, vel cœna?*

18. *Et quid dicendum de illis, qui ex aliqua rationabili cauſa paucos tantum dies morantur, & pernoctant in Conventu?*

19. *An iidem comprehendantur in decreto adoleſcentes nepotes, & conſanguinei Fratrum, qui propriis ſumptibus, ac ſine ulla impenſa Conventus habitant intra illorum Clauſtra?*

20. *Et an in eo comprehendantur adoleſcentes famuli, qui inſerviunt Miſſis, vel in habitu laicali humiliora officia in Conventu exercent?*

AD 1. Negativè. Conſtat tum ex proemio d. decreti, ibi: *Nihilominus in pluribus Religionibus Italiæ, & adjacentium &c.* Ergo extra Italiam, & Inſulas Italiæ adjacentes non vindicant ſibi locum. Illud tamen certum eſt, quod hic nomine Italiæ continentur etiam Inſulæ adjacentes, ut Corſica, Sardinia, Sicilia, de Malta, & alibi ex *leg. Inſula ff. de Judic.* & tradit Gemin. *in cap.* 1. *n.*6. *de temp. ord. in* 6. Tum quia ſi nomine Italiæ non continentur Regiones, ut per Barboſ. *in d. cap.* 1. *n.*4. cum multis allegatis, multò minus continentur ipſæ Ultramontanæ Regiones.

Ad 2. Non eſſe ablatam, cum ſit ſpecialiter approbatum ab ipſamet Sac. Congr. cujus decreta non cenſentur ab ipſa revocata, niſi ſpeciatim exprimatur.

Ad 3. Teneri, cum non ſit aliud per ſupradictum ſpeciale decretum Sac. Congr. illis conceſſum.

Ad 4. Affirmativè: quia tempore receptionis non habet ætatem requiſitam à decreto. Et duo anni Novitiatus fieri debent in ætate ſufficienti ad Novitiatum. Qui enim non habet ætatem ad Novitiatum requiſitam, non dicitur, neque poteſt eſſe Novitius: quia non habet ætatem ſufficientem, atque adeò ſubintrat decretum Sac. Congreg.

Ad 5. Teneri: quia primus annus Novitiatus non fuit peractus in ætate completa 15. annorum requiſita pro Novitiatu; cumque alter annus ſit ſuperadditus favore Novitiatus, non eſſet in illius favorem, ſi primus annus perageretur ante ætatem legitimam ad Novitiatum prærequiſitam cum ad illum annum nulliter fuerit receptus.

Ad 6. Affirmativè: quia non ſunt recepti ad habitum legitima ætate à decreto præſcripta; Et quia d. decretum derogat quibuſcumque Conſtitutionibus, & ſic, licet ex præſcripta Conſtitutione Religionis fuit legitimè receptus, non poteſt tamen legitimè retineri.

Ad

Digitized by Google

Ad 7. Quatenus verò retineri poſſit in Monaſterio, de cætero tamen obſervandum eſt in omnibus decretum Sac. Congreg.

Ad 8. Affirmativè: quia in ea militat eadem ratio, quæ in aliis Religionibus, licet in decreto non ſit comprehenſa, cum non ſit nominatim expreſſa, ut requiritur ex Conſtitutionibus Apoſtolicis, & ideò exptimenda, licet Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 16.* eorum inſtitutum præſervarit.

Ad 9. Affirmativè. Tum quia iſti non recipiuntur ad habitum probationis, quod prohibet decretum. Tum quia in his Granciis non viget diſciplina tegularis, ob cujus finem emanavit hoc decretum, ut proindè ſubjaceant Ordinarii juriſdictioni, ac viſitationi, ut ex declarationibus ejuſdem Sac. Congreg. ſub 27. Jul. 1655. Tum etiam quia ſicuti in eiſdem Granciis permittitur habitatio Regulatium Laicorum, ſeù Converſorum, ita etiam permitti debet cum eis iſtorum Servientium non habentium ætatem in decreto præſcriptam.

Ad 10. Non eſſe expellendum, nam excipiuntur ab eo decreto, ibi: *iis tamen exceptis, qui in legitima ætate conſtituti in habitu Novitiorum annum probationis agunt.* Cum enim ſit conſtitutus in legitima ætate, jam agit annum probationis.

Ad 11. Pariter vel eſſe expellendum, ſi non deficiant amplius, quam 15. dies, vel ad ſummum unus Menſis. Nam tempus 15. dierum, vel unius Menſis in hac re poteſt dici parva materia.

Ad 12. Non teneri, ſi cum ipſo diſpenſetur, ut in illo permaneat, cenſetur diſpenſatum etiam huic decreto, atque non tenetur inchoare annum probationis, antequam ad profeſſionem admittatur.

Ad 13. Affirmativè, ut ex verbis d. decreti, ibi: *Ut de cætero neminem pro Tertiariis, vel Oblatis, ſeu Donatis, aut Commiſſis &c. quovis habitu indutis, vel induendis &c. recipiant, ſeu admittant ad habitandum intra Clauſtra, niſi vigeſimum ætatis ſuæ annum expleverit.*

Ad 14. Affirmativè: Nam ſolum excipiuntur, qui in habitu Novitiorum annum probationis agunt; Hi autem ſic recepti, licet habeant ætatem legitimam ad peragendum Novitiatum, non agunt Novitiatum in habitu Novitiorum; atque adeò expellendi.

Ad 15. Eo caſu non eſſe expellendum, tum ex d. decreto, tum ex decreto Tridentini *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 19.*

Ad 16. Ex verbis decreti videtur reſpondendum negativè: quia non dicuntur habitare intra Clauſtra, ut requirit decretum; Ex mente tamen ejuſdem decreti, quæ eſt, ut evitentur omninò ſcandala, videtur reſpondendum affirmativè.

Ad 17. Prout ad proximum.

Ad 18. Negative, ut v. gr. confugæ ad Eccleſiam, & Conventus.

Ad 19. Affirmativè, ut ad 17.

Ad 20. Non comprehendi, ſi non recipiantur, & admittantur ad habitandum intra Clauſtra; Ita ut videatur conſtitui regula in d. decreto præſcripta, quod ſcilicet ii tantum excipiantur, qui in legitima ætate conſtituti, in habitu Novitiorum annum probationis agunt: Cæteri verò, quicumque ii ſint, comprehenduntur in decreto &c.

De quodam Monacho Latino facto ritus Græci, qui petit diſpenſationem recitandi Miſſam, & Officium ritu Græco &c. Vide de Diſpenſation. Tom. 8. Conſ. 132.

An Regulares proponentes in ſuis Eccleſiis populo lucrandas Indulgentias falſas, apocriphas, vel indiſcretas jam à Sede Apoſtolica declaratas, poſſint ab Epiſcopo loci, in quo fuerunt propoſitæ, puniri? Et qua pœna? Vide de Indulgent. Tom. 8. Conſult. 142.

An, & quatenus Monaſteria Regularium concedenda ſint in Commendas Clericis ſæcularibus? Tom. 8. Conſult. 145.

Affirmativè. Etenim præceptum eſt in praxi, quod ad tollendam incapacitatem Clerici Sæcularis ad capiendum beneficium regulare, ei provideatur per viam Commendæ. Rebuff. *in prax. benef. par. 1. tit de Commen. & par. 2. tit. de diſpenſ. cum Regul. utrobique num. 7.* Hoied. *de incompat. benef. par. 1. cap. 19. n. 15. in fin.* Pariſ. *de reſign. lib. 2. quæſt. 17. nu. 8.* Garz. *de benef. p. 4. cap. 4. num. 24. & ſeq.* ubi, quod ad hunc effectum modus commendandi fuit inventus à Summ. Pontificibus. Fagnan. *in cap. cum ad noſtram num. 3. & pluribus ſeqq. de elect.* ubi propterea infert, quod Commenda nihil aliud eſt, quam collatio Papæ diſpenſatoria ad obtinendum beneficium, quod eſt obtineri prohibitum, & ſub *num. 9. cum ſeq.* quod in Conc. Trid. hujuſmodi praxis reprobata non fuit, & ponit declarationem Sac. Congregationis d. Concilii Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib. 3. cap. 9. n. 23. & 24.* Corrad. *in prax. diſp. lib. 6. cap. 3. in princ. & num. 8.*

Neceſſitas verò deſumenda eſt primo ex defectu Religioſorum habilium ad ſumendum gubernium, & adminiſtrationem redituum Monaſterii in eo ſtatu, in quo reperitur, juxta ſingulare reſponſum Innoc. III. *in cap. Inter quatuor de relig. dom.* Abb. *in cap. Relatum num. 5. ne Cler. vel Monach.* ac alii.

Item ex maxima deterioratione reddituum Monaſterii, ſequuta ob malam adminiſtrationem Abbatum Regularium prout latè probandum eſt.

Nec non ex alienatione non exiguæ partis bonorum ſtabilium, quam illegitimè fecerunt Abbates Regulares.

Quomodo probetur recurſus in cauſis Eccleſiaſticis ad Judicet Laicos, ut incurrantur Cenſuræ? De Regulari recurrente, an, & quatenus teneantur ad damna? Et quis? Vide de Cenſuris Tom. 9. Conſult. 33.

An Regularis ejectus à ſua Religione, tanquam incorrigibilis, ſi committat delictum, gaudeat privilegio fori Eccleſiaſtici? Vide de Immun. Tom. 9. Conſult. 48.

An Regulares, & Moniales Mendicantium teneantur ad ſolutionem ſubſidii triennalis? Vide de Immun. Tom. 9. Conſult. 53.

An requiratur concurſus ad Parochialem Regularium? Vide de Concurſu Tom. 9. Conſult. 127. ac de Abb. To. 10. Conſult. 70.

An, & quatenus Superiores Regulares poſſint annum probationis Novitio prorogare, ita ut anno probationis jam completo, ſed prorogatione non ſervata, profeſſio inde emiſſa ſit irrita? Et quid de profeſſione tacita? Tom. 9. Conſult. 87.

HÆc ſit regula, ad quam omnis hæc materia dirigi debet. Jus noviſſimum Sac. Concilii Trid. *in cap. 15. ſeſſ. 25. de Regul.* non per verba indefinita, ſed univerſalia præfigit probationi terminum unius anni in quacumque Religione, & in *cap. 16.* immediatè ſequenti præcipit, ut finito tempore Novitiatus, Superiores quos habiles invenerint, ad profitendum admittant, aut è Monaſterio eos ejiciant.

Ex quibus verbis apparet tempus probationis à Superioribus Regularibus ultra annum prorogari non poſſe, cum inferiores Summo Pontifice diſpenſare nequeant contra generale Concilium per *Extravag. Sancta Romana § quidam autem*, ibique Gloſ. *ver. Concilii de relig. dom.* & Fagnan. *in cap. nimis n. 3. de fil. Presbyt.* Quare non poſſunt arctare Novitium, qui annum probationis explevit ad alium annum ex integro repetendum, non modo reluctante Novitio, id enim perquam durum eſſet, *arg. d. cap. ad Apoſtolicam de Regular.* ſed etiam ipſo conſentiente; Quia obſtat Conc. *d. cap. 16.* ac propterea, quatenus poſſint Superiores Regulares novum annum probationis injungere, non tamen id poſſunt ſub pœna nullitatis profeſſionis, etiam conſentiente Novitio, ut clatè deducitur ex ſequenti declaratione:

In Congregatione Minimorum extabat Statutum, quod originem ducentes à Judæis, vel Saracenis, ad Religionem non recipiantur, & ſi qui recipiendi fuerint, quorum progenies ignoratur, admittantur cum proteſtatione, quod ſi poſtea comperiatur, eos à Judæis, vel Saracenis originem duxiſſe, eorum profeſſio ſit nulla. Quæſitum fuit: An originem trahentes à Judæis, admiſſi ad Religionem cum illa proteſtatione, ſint legitimi profeſſi, vel ſecus? SS. reſpondit, habendos eſſe pro profeſſis, nec ejici debere, cum hactenus nemo fuerit ejectus.

Ruſus, cum Olimpia Spinola Monaſterium ingreſſa, dubitaret, ne emiſſa profeſſione, bona ſua apud Mercatores exiſtētia recuperare non poſſet, & tēpus profeſſionis emittendæ

ſiſtaret, petiit à Sac. Congr. ut ſibi liceret manere in Monaſterio ultra tempus Novitiatus, nec tamen propterea intelligeretur tacitè profiteri. Sac. Congr. cenſuit, quoad tacitam profeſſionem poſſe Olimpiam ſibi cavere per proteſtationem. Ut poſſit antem ultra tempus Novitiatus manere in Monaſterio, & non profiteri, opus eſt, ut SS. det dilationem. Sanctitas Sua indulſit ſex menſes ultra annum Novitiatus, ut manere poſſet in Monaſterio abſque profeſſione.

Negandum tamen non eſt, non videri prohibitum Superioribus Regularibus, quin poſſint profeſſionem prorogare ex aliqua juſta cauſa ad breve tempus.

Quo verò ad profeſſionem tacitam coſtanter tenendum eſt, eam non fuiſſe ſublatam per Sac. Conc. Trid. ut alibi probavi, & comprobat Sac. Rot. ſpeciatim *coram Greg. XV. deciſ. 385. n. 6. in* Metenſi Profeſſionis *cor. Ubaldo 1615. & in* Uliſſiponenſi Profeſſionis *coram Merlino 1622. num. 7. & alia* Metenſi Profeſſionis *coram Carillo 1636. num. 3. & 7.* Illamque habere locum in omnibus Religionibus, etiam Hieroſolymitanis.

An is, qui habitu regulari ſuſcepto, annum integrum manſit in Religione, eoque elapſo, gravi morbo correptus, & propterea profeſſione nequaquam omiſſa, permiſſu Superiorum, ad ſeculum redut, poſſit inde ad triennium, morbo liberatus, & ad Monaſterium reverſus, protinus emittere profeſſionem, vel potius per alium annum ſtare in probatione teneatur? Die 17. Febr. 1597. Sac. Congr. cenſuit, poſſe ſtatim emittere profeſſionem, non expectato alio probationis anno; niſi Religionis, aut perſonæ conditio ſit immutata, idque Superiores Religionis animadvertere diligenter debere.

Quod currit etiam in eo, qui exivit ſine licentia; Nam propoſito dubio:

An Novitia, quæ, finito anno probationis, exivit à Monaſterio, abſque licentia Ordinarii, iterum reverſa, poſſit ſine nova probatione, ad profeſſionem emittendam, admitti? Die 12. Febr. 1598. Sac. Congr. cenſuit, poſſe; niſi conditio Religionis, aut perſona ſit immutata, idque à Superioribus Monaſterii diligenter eſſe diſpiciendum.

An, qui donavit majorem ſuorum bonorum partem cuidam Religioni, cum gravi onere pio, & in caſu, quo nollet illud acceptare, ſubſtituit aliam Religionem, poſſit deindè pœnitere, ac commutare ſuam voluntatem, tollendo illud onus, in præjudicium Religionis ſubſtitutæ? Tom. 9. Conſult. 119.

AFfirmativè: Nam in hujuſmodi donatione, quæ aſſumit naturam contractus innominati, attendenda eſt pœnitentia donatoris. Alex. *in leg. qui Roma §. Flavius nu. 9.* ibique Bartol. *n. 1. ac cæteri ff. de verb. ſignif.*

Idque præcipuè, ſi in Inſtrumento revocationis oneris legatur, donatorem conſideraſſe plures difficultates, quæ illius exequutionem imp diebant, in qua finalis ejus intentio conſiſtebat, ex quo præſumitur, ipſum non perſeveraſſe in ſua voluntate: Nam, apparentibus cauſis non conſideratis à donatore, ex quibus cauſa finalis diſpoſitionis impeditur, præſumitur mutatio voluntatis. Gabriel. *conſ. 97. n. 38. lib. 8,* Maſcard. *de probat. conſul. 1424. n. 25. Tom. 3.*

Quinimmò ſufficit, quod ad notitiam donatariorum perveniat pœnitentia donatoris, ut in contractu innominato de pœnitentia diſponitur *in leg. ſi pecuniam §. Si Servum*, ubi Jaſon. *in princ,* Angel. *ſub init. ac n. 1.* & alii.

An fructus Legati, deficientibus maſculis, ſint diſtribuendi Religioſo incapaci? Vide de Legat. Piis To. 9. Conſ. 121.

An Conſtitutio Innoc. XI. contra ſurripientes Hoſtiam conſecratam &c. comprehendat Clericos Sæculares, & Regulares? Et quatenus non comprehenderet: An melius ſit per novam Conſtit. an per ſimplex decretum declarare, eſſe in ea comprehenſos? Tom. 9. Conſult. 124.

ID certum mihi videtur: Nam & ii quoque ſubditi Summ. Pontifici ſunt, & Conſtitutio eſt generalis, ac de materia illis adaptabili *Can. ſi quis omnem 1. quæſt. 7, Can. cum longo diſt. 63, cap. Canonum Statuta de Conſtitut.* ubi Innoc. & *cap. Nihil de elect.* Eo enim ipſo, quod lex pœnalis Canonica generaliter imponitur, conſurgit in ipſis obligatio ad pœnam ſubeundam; Alioquin multi Canones, & Conſtitutiones Apoſtolicæ, præſertim *Can. 14. 15. 16. & 17. Bullæ Cœnæ* non comprehenderent Clericos, quos tamen ex ſubjecta materia, & quia de ſe ſunt generales, nullum excludere, & ad Eccleſiaſticos extendi docent ibi Expoſitores.

Idque ſine dubio procedit: quia emanavit ſuper re de ſe prava; Hinc *in Can. ſi quis ſuadente 27. quæſt. 4.* qui eſt pœnalis, comprehendi non ſolum Clericos, ſed etiam Cardinales, quamvis in eo de illis non fiat expreſſa mentio, aſſerunt Jo: Monach. *in extravag. Excommunicamus.* Felin. *in cap. quod ſuper his de fid. Inſtrum.* & quia lata eſt ad ſalutem. Idem Jo: Monach. *loc. cit.*

Ex quibus cenſeo, nulla alia Conſtitutione, nullove decreto pro hujuſmodi perſonarum comprehenſione, ſive expreſſione opus eſſe: Nam alias redderentur dubiæ quamplures Conſtitutiones Apoſtolicæ.

Et nihilominus, ſi Summ. Pontifici viſum fuerit, ut clarè, ac explicitè id exprimatur, putarem, id potius faciendum eſſe per Conſtitutionem, quam per decretum; Conſtitutio enim generalis alia Conſtitutione generali confirmari, ampliari, ac declarari ferè ſemper ſolet; decretum autem decreto, ut ſæpè à Summ. Pontificibus obſervatum videtur.

An Epiſcopus poſſit viſitare Confraternitates inſtitutas in Eccleſiis Regularium? Vide de Viſitat. To. 9. Conſ. 127.

An, & quatenus Regulares teneantur ſolvere Parocho quartam funeralem? Vide de Funer. Tom. 9. Conſult. 145.

De forma Viſitationis Regularium. Vide de Viſit. Tom. 9. Conſult. 146. ſub nu. 81. 139. & ſeq. ac 185.

An Epiſcopus habens facultatem à Summ. Pontifice ſedandi controverſias inter Regulares, Operarios &c. poſſit dicta eorum Monaſteria viſitare? Vide de Viſitat. Tom. 9. Conſult. 148.

An, quatenus, & quinam recuſari poſſit à Regularibus & ab aliis Judex, Commiſſarius, Viſitator? Cauſa, modus, finis, praxis recuſationis, ad rem alia. Tom. 9. Conſ. 151. Item vide Tom. 1. Conſult. 85. hujuſmet tractat.

ABſolutè docent, poſſe Regulares ex juſta cauſa Judicem ordinarium recuſare. Abb. *in cap. cum ſpecialis §. Porro num. 3.* Alex. de Nev. *ibid. nu. 8.* Præpoſ. *in fin.* ac alii: Quæ ſententia tenenda eſt; Quia etiam contra Prælatum Regularem poteſt eſſe juſta cauſa recuſationis, ac ita gravis, ut niſi admitteretur recuſatio, nimis grave, ac oneroſum eſſet ſubjici tali Judici, ac proindè eſſet contra juſtitiam prohibere talem recuſationem Judicis, debet concedi etiam apud Regulares, præſertim cum apud ipſos mitius, & cum majori æquitate procedendum ſit.

Cauſæ verò recuſationis ſatis dictæ ſunt *in cit. Conſul. 85. Tom. 1. & vide verb.* Recuſatio.

Unde ſi apud Regulares extet Statutum de non recuſando Judicem ordinarium, poteſt nihilominus recuſari. Specul. *lib. 1. tit. de recuſat. §. 1. num. 5.* Franch. *in cap. poſtremo num. 5. de appell.* ac alii: Nam anima legis, & ſtatutorum eſt juſtitia, ſine qua non ſunt leges, & ſtatuta, ſed tyrannicæ oppreſſiones.

Quod quidem locum habet, etiam ſi Judex procedat cum Aſſeſſore: Nam adhuc ſi ex juſta cauſa prohiberet recuſationem Judicis, contineret eandem injuſtitiam.

Quæ ratio originem ducit à principio, quod defenſio eſt de jure naturali.

Recuſatio fieri poteſt in quocumque ſtatu cauſæ cum cauſa ſuſpicionis innotuerit: Quia ignorantia facti nemini debet præjudicium inferre, ſicuti ignorantia juris nemini patrocinatur. Eſtque adhuc locus recuſationi ante publicationem ſententiæ; etiam ſi illa tradita ſit Notario ad eam pronunciandam. Sanch. *cap. 8. dub. 3. num. 19.* citans Paz. & Covar.

Viſitator autem recuſari non poteſt cùm generalem, vel ſpecialem viſitationem aggreditur, procedendo ſine ſtrepitu, & figura judicii ad morum correctionem. Archid. *in cap. quia plerique de offic. ord. in 6.* quam doctrinam approbavit Congr. Conc. ut teſtatur Fagnan. *in cap. conquærente nu. 36. de Offic. Ord.*

Præ-

Præſertim autem, ſi Commiſſarius Viſitator fuerit ſpecialiter approbatus à parte adverſatrice: quia Judex ſemel approbatus, non poteſt amplius recuſari, niſi ex cauſa ignorantiæ, aut de novo ſupervenientе *leg. 1. ff. de Judic. leg. 1. C. de juriſd. om. jud.* Rot. *dec. 178. n. 2. cor. Cavaler.*

An, & quatenus vicinorum feneſtræ claudenda, ne introſpiciant Monaſteria Regularium, & Monialium? Et quatenus Regulares, & Moniales feneſtras in viam publicam proſpicientes efficere poſſint? Vide de Monial. Tom. 9. Conſult. 155.

An contractus tranſactionis factæ à Novitio ſit validus? Vide de Monial. Tom. 9. Conſult. 156.

An, & quatenus in Eccleſiis Parochialibus effectis de Menſa Monaſterii Monachorum, poſſit Epiſcopus conſtituere Vicarios perpetuos? Vide de Parocho Tom. 9. Conſ. 157.

An, & quatenus ære alieno gravati Religionem ingredi nequeant? Tom. 9. Conſult. 258.

SIxtus V. Conſtitutione ſua 71. *Cum de omnibus* §. 4. & 5. providè occurrere intendens indemnitati creditorum, ac fraudibus multorū decoctorum, qui poſt dilapidatam rem familiarem, & contractum ingentem vim æris alieni, aut interverſam alienam pecuniam, eorum fide creditam, ut ratiocinia effugiant, non pia intentione, ſed ad evitandam legum, & Judicum ſeveritatem, tunc demum à Religione quærunt auxilium, & ut his quoque ſubterfugii, ac impunitatis ſpes omnis tollatur, authoritate Apoſtolica prohibet de cætero, nè ad Religionem admittantur, qui ingenti ære alieno ſupra vires ſuarum facultatum gravati, vel reddendis ratiociniis ita obnoxii, ut ex hujuſmodi cauſa lis, vel moleſtia eis jam illata, vel timendum ſit, nè inferatur, eorumque profeſſiones ex nunc, prout ex tunc irritat, & annullat. Idque habetur ex Conſtitutione 83. quæ incipit: *In ſuprema* Clementis VIII.

Habent itaque Creditores intentionem fundatam contra gravatos ære alieno, nè queant ingredi Religionem ex Conſtitut. adductis.

Quod maximè procedit, quando æs alienum eſt ingens; Tunc enim ſufficit, quod adſint tot alia bona, quæ paria eſſe poſſint æri alieno, ſed requiritur emptor, qui tanti pretii illa velit emere. Accedit pariter, quod debitor tenetur de jure ſatisfacere ſuis creditoribus.

Eoque magis, ſi bona debitoris ſint feudalia, & reſtitutioni ſubjecta, quorum ſucceſſio per profeſſionem regularem defertur aliis, atque adeò per ingreſſum in Religionem, non ſolum tollitur actio perſonalis contra debitorem, ac redditur difficilior exactio, ſed etiam creditores privantur fructibus bonorum feudalium, & reſtitutioni ſubjectorum, quæ, ſi non ingrederetur Religionem, ac profeſſionem emitteret, ſpectaret ad creditores,

Et in hoc caſu ingreſſus in Religionem, ac profeſſio non eſt permittenda, ne de jure quidem communi.

At certè Conſtitutiones prædictæ non videntur obſtare in caſu, in quo neque illarum diſpoſitio, neque verba conveniant; In illis enim ſupponitur dolus, & fraus ex parte profitentis, ut denotant verba illa Sixti: *Ac multi Decoctores poſt dilapidatam rem &c.*

Imò requiruntur actus extrinſeci, quibus hujuſmodi dolus oſtendatur, ut ſi quis poſt æs alienum contractum, latitare cæperit, ac foro ceſſerit, ut advertit Surd. *conſ. 528. n. 38.* quem ſequitur Gratian. *diſcept. 591. n. 19. & ſeq.* ubi plures allegat; alias dolus non præſumitur, maximè, cum lucrum inde non ſequatur. Surd. *conſ. 528. n. 33. ac ſeq.* Menoch. *lib. 1. præſumpt. 3. num.* 28.

Eoque minus dictæ Conſtitutiones locum habent, niſi in illis verbis: *Poſt dilapidatam rem familiarem &c.* Dilapidare enim eſt prodigaliter rem familiarem conſumere.

Idque præcipuè ſi profitens eſt Baro, Marchio, Dux, Princeps, non ſolum quia ratione nobilitatis excluditur omnis dolus, verum etiam quia ceſſat cauſa defraudandi, cum ex illius ingreſſu in Religionem non efficitur deterior conditio creditorum, dum ejuſmodi perſonæ in carcerem conjici nequeunt. Capiblanc. *de offic. Baron. in rubr. num.* 19. & 20. De Ponte *de poteſt. Proreg. tit. de aſſenſ.* §. 7. ac alii. Vel ſi eſt Clericus, qui pro debito civili non poteſt in carcere includi, ut notant communiter Canoniſtæ *in cap. pervenit, & cap. Odoardus de ſolut.*

Ac præcipuè ſi æs alienum non ſit ab ipſo contractum, ſed à ſuis prædeceſſoribus, pro quo etiam, non confecto inventario in foro conſcientiæ, ac de jure Canonico ultrà vires hæreditatis, & de perſona non obligatur. Roland. *de inventar. part. 5. §. an in ipſo foro pag.* 221. Fachin. *controv. jur. lib. 6. cap.* 24.

Ceſſatque omnis difficultas, ſi profitens omnia bona ſua creditoribus cedat, & renunciet, quo caſu, cum nulla ſubſit ſpes, ut in ſæculo permanens ad meliorem fortunā poſſit pervenire, & creditoribus ſatisfacere, ingredi poteſt Religionem, & in ea profeſſionem emittere, ut in terminis dictarum Conſtitutionum docent Sanchez *in Decal. tom. 2. lib. 4. cap. 19. num.* 26. Bartol. de Vecch. *in prax. Novit. diſp. 2. dub. 13. num.* 35 Portel. *in dub. Regul. verb. Novitius num.* 29. & alii. Ac declaravit Sacr. Congreg. Epiſc. 1. Octobris 1601. his verbis: *Debitor facta ceſſione bonorum, poteſt ad profeſſionem admitti, non obſtante Bulla Sixti V.* Niſi tamen obligatus eſſet ad ratiocinia: Quia tunc ante rationem redditam admitti non poſſet ex eadem Sacra Congregatione Menſe Octobris 1602. & 3. Decembris 1648.

An, & quatenus ſententia lata per Judicem delegatum à Provinciali Regularium, ſine conſilio, ſuffragio, vel interventu Definitorum, ſit valida? Tom. 9. Conſ. 185.

REſpondetur; eſſe invalidam: Quia Definitores debent eſſe Conjudices cum ipſo Provinciali, etiam in cauſis criminalibus, adeout Provinciales, & Definitores conſtituant unum Magiſtratum in cauſis expediendis, ut ex Conſtitutionibus Religionum, quæ ſunt pro lege ſervandæ. Gail. *lib. 1. obſerv. 41. n. 5.* & de Conſtitutionibus Religionum Salas *de legib. tr. 14. qu. 16. diſp. 16. ſect. 10. num.* 45. ubi in hac ſpecie ait, Generales, & Provinciales peccare, ſi abſque Definitorum conſilio ſententiam aliquam gravem contra Religioſum delinquentem ferant. Rodriqu. *tom. 2 quæſt. Regul. 45. art. 2. in fin.* & uterque aſſerit, ſententiam eſſe nullam, quando Definitores habent votum deciſivum, ut ex plurium Religionum Conſtitutionibus habetur, in quibus deſcribitur hæc forma, quod in Sententiis ferendis, ubi aliqua pœna per proceſſum eſt infligenda, ſemper ſunt vocandi Definitores à Provinciali; dummodò extra Provinciam non exiſtant ſub pœna nullitatis. Ex quo reſultat nullitas ſententiæ ex defectu juriſdictionis: Nam ubi plures ſunt deputati Judices, unus ſine alio pronunciare non poteſt, juxta *dec. 29. n. 2. cum ſeqq. p. 4. & dec. 295. n. 11. p. 6. rec.*

POmponius, alias in Religione N. Profeſſus obtinuit à Sac. Pœnitentiaria Breve tranſeundi ad Hoſpitalarios S. Antonii Viennenſis. Poſtea ab eadem Sacr. Pœnitent. aliud Breve amplificatum eſt per clauſulam ad quemcumque Ordinem, ſine illa exceptione, quæ apponi ſolet in hujuſmodi Brevibus. Ille autem ad Fratres Hoſpitalarios S. Jo. Hieroſolymitani tranſivit, & apud eos ſolitam profeſſionem emiſit. Dubitatur modo:

An hujuſmodi profeſſio ſit valida inter Hieroſolymitanos? Et alia circa Regulares utriuſque ſexus. Tom. 9. Conſult. 170. Item vide Tom. 1. Conſult. 299.

NEgativè reſponſum fuit in d. Tom. 1. Conſult. 299. cui adduntur ſequentia, quæ ad Regulares pertinent, forma ſcilicet quorumdam reſcriptorum per Breve Summi Pontificis expediendorum. De licentia ingrediendi Monaſterium. Petitam ingrediendi licentiam cenſuit Congregat. Regularium Oratrici poſſe concedi, dummodò ingrediatur ſola, & animo ibi perpetuò remanendi, ſpondeatque leges Clauſuræ, & locutoriorum ſervare, & emolumentum aliquod notabile quotannis Monaſterio largiatur.

De Fratribus ad arctiorem Religionem tranſire volentibus; Narratis attentis, & dummodò verè zelo arctioris vitæ, & non ad effugiendum aliquam imminentem admiſſorum criminum pœnam Sacra Congregatio Regul. petitam tran-

Digitized by Google

tranſeundi licentiam conceſſit, ſervata tamen forma Bullæ Sixti V. ubi opus fuerit.

De Puellis in Monaſterio educandis Saer. Congr. Regul. cenſuit admitti poſſe, eum his legibus, quod accedente in primis, & ante omnia conſenſu Monialium, & Monaſterium ſoleat hujuſmodi Educandas habere. Puella ingrediatur ſola abſque ullo famulatu, ſi major ſeptem annis minor verò a 5. habitu cultuque utatur modeſto, ſine jocalibus, auro, vel ſerico ſervet locutoriorum, & clauſuræ leges, & quicquid pro ſuis ſumptibus Monaſterio elargiendum erit, principio cujuslibet ſemeſtris largiatur, ſit in Novitiatu cellula pro ea vacua, & à nemine occupata, & numerus puellarum in eo Monaſterio Educandatum non ſit expletus, à quo Monaſterio puella ipſa nunquam exeat animo revertendi, niſi ubi habitum Monachalem ſuſcipere voluerit.

Pro Fratribus ad æqualem Religionem tranſire volentibus Greg. XIV. in cubiculari audientia conceſſit, ità petente Cardinali Alexandrino, ut Sac. Regul. Cong. Regularibus licentiam ad æqualem tranſire volentibus indulgere poſſit ex cauſa.

Clemens VIII. in cubiculari audientia habita die Veneris ultima Januarii 1592. vivæ vocis oraculo Sac. Cong. Regul. conceſſit, præter cæteras facultates omnimodam poteſtatem, & facultatem ſuam Pontificiam circa correctionem, regimen, ſtatum, & diſciplinam bonorum, & perſonarum utriuſque ſexus Regularium, & ità retulit D. Card. Alexandrinus.

De proviſione Parochialis in perſonam Regularium cum Decreto ſcilicet, quod detracto ex fructibus d. Eccleſiæ, quod pro congrua ſuſtẽtatione neceſſarium fuerit, reliquum in pauperes loci ejuſdem Ordinarii arbitrio erogare teneatur, & cum expreſſione; quod hæc gratia ſit ob nimiam, ſcientiam, & peritiam ipſius Oratoris prædicandi Verbum Dei, & difficultatem maximam inveniendi probos, ac peritos Rectores ſæculares his calamitoſis temporibus, in quo munere prædicandi idem Orator ſe exercere teneatur, alias d. Eccleſia eo ipſo vacet.

De Confratribus Societatis S. Jo. Dei Sac. Cong. Regul. inſtantibus Capuccinis, cenſuit, Confratres Societatis S. Jo. Dei nullatenus debere geſtare habitum cum Capuccio oblongo, ſivè acuto, ſed rotundo ſub pœna carceris Cong. arbitrio, licentiamque propterea conceſſit ipſis Fratribus Capuccinis omnes contrafacientes carcerari faciendi die 16. Januarii 1588

De licentia Fratrum accedendi ad Urbem, placuit Sac. Cong. Regul. ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, ut ſi quis Regularium in poſterum temerè, levive ex cauſa hanc Almam Urbem, ſeu Curiam abſque ſui Superioris licentia, & ſuprascripta forma prætermiſſa, adire præſumpſerit, ad ſuos eoſdem Superiores ſeveriori pœna plectendus remittatur; die 22. Maii 1587. confirmata fuit a Greg. XIV.

Prò Monialibus transferendis. Quia ejuſmodi tranſeundi licentiæ non ſolent, niſi ex magna cauſa concedi, erit per Breve Ordinarii, & Superiorum conſcientia oneranda, ut non niſi veris exiſtentibus ſupplicatis, & vitæ diſcrimine imminente, cum Oratricibus diſpenſet, & ad Monaſteria ejuſmodi Ordinis tantum ſine ſpe revertendi nec recuperandi dotes.

Proviſio pro Fratribus Mendicantibus Regni Neapolis facta in Sacra Congreg. die 10. Octobris 1586.

Primò, quod circa Regularium confeſſionem ab ipſis Fratribus Mendicantibus audiendam decretũ Cong. Sac. Conc. & Epiſc. obſervetur, corripianturque Ordinarii qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentiis conceſſis id excipiunt.

Secundò, Fratrer Mendicantes nullatenus à quæſtuatione, quæ de licentia ſuorum Superiorum fit, & in dies fieri contingit prohibeantur.

Tertiò, Ordinarii in cognitionibus cauſarum Fratrum Mendicantium, tam civilium, quam criminalium minimè ſe ingerant.

Pariter in Viſitatione eorumdem Fratrum vel Eccleſiarum ſuarum, niſi quatenus eis per Conc. Trid. conceditur.

Quartò Ordinarii non impediant Fratres pulſare Campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad Miſſam, antequam pulſetur Campana Majoris Eccleſiæ, præterquam in die Sabbati Sancti.

Quintò, Quo autem ad quartam funeralem ſervetur decretum Sac. Conc. Trid.

De reſtitutione in integrum poſt lapſum quinquennii quoad profeſsionem Regularem vigore Conc. Trid. cap. 19. ſeſſ. 25. de Regular. *Ubi caſus, & cauſæ ferè omnes ad id pertinentes diſcutiuntur &c.* Tom. 9. Conſult. 178.

Tenendum omninò eſt, quod poſſit reclamari, elapſo quinquennio, ac debere audiri, & admitti probationem nullitatis profeſſionis. Ità Sanch. cum aliis *lib. 7. de Matrim. diſp. 37. n.* 22. exiſtimans debere reſtitui in integrum adverſus lapſum quinquennii, pro quo plura expendit, etſi alii putent, quibus & ego adſtipulor, non eſſe opus reſtitutione in integrum, ſed de jure illi competere reclamationem: quia durante metu, ratione cujus fuit invalida profeſſio, non currit quinquennium præſcriptum ad reclamandum, ut notat Rota *cor. Burat. dec.* 205. *n.* 30. Rodriq. *to. 3. quæſt. Regul. q.* 17. *n.* 16. Zerol. *in prax. p. 1. v. profeſſio* §. 1. ac alii.

Nam Trid. concedit quinquennium ad reclamandum, quod ſi non reclametur intra dictum tempus, præſumit profeſſionem ratificatam: quia præſupponit, quod quinquennium ſit liberum Regulari ad reclamandum, ſi vult reclamare, & ad deducendam invaliditatem ſuæ profeſſionis; Undè ſi non daretur præſumptio, quod ratificaſſet profeſſionem, non poſſet juſtè conſtringi, ut remaneret in ſtatu regulari. Durante autem metu non habet locum hæc præſumptio: Quia non plus valet ratificatio facta per ſilentium, quam valet ipſa profeſſio facta per metum. Quare, ſicuti ſtante metu, præſumitur profeſſio ipſa involuntaria, quæcumque ratificatio, quæ ex ſilentio præſumi poteſt; Unde totum hoc tempus intermedium, quantumvis longiſſimum, computatur pro quinquennio permiſſo, nempè pro toto illo tempore, quo durat cauſa metus, ad tradita per DD. *ad l. ad invidiam C. quod met. cauſ.* Rot. *dec.* 173. *n.* 43. *p.* 7. *rec.* Ludoviſ. *dec.* 392. *n.* 1. ibiq; Add. *n.* 8. *litt. A.* Et propterea ſpontanea ratificatio, quæ deſumi poteſt ex temporis diuturnitate, & ex actibus poſitivis, non purgat præcedentem metum illatum Farinac. *in frag. Tuſc. v. metus n.* 163. *pract. concl.* 220. Nam licet præfati actus poſitivi videantur ſpontanei, adhuc tamen dicuntur metu facti, cum duret eadem cauſa metus, Ruin. *conſ.* 122. *n.* 3. *lib.* 4. Roland. *conſ.* 2. *n.* 86. *lib.* 1. Natta *conſ.* 50. *n.* 18. ac alii. Et de jure ſufficit metus reverentialis, qui accidentibus minis, dicitur metus gravis, ac ſufficiens ad reſcindendos quoſcumque contractus, multò magis nullitatem profeſſionis. Buratt. *d. deciſ.* 205.

Ex his autem colligitur, quod quinquennium conceſſum ad Trident. ad reclamandum pro invaliditate profeſſionis, debet computari à die, quo ceſſat metus, & ideò ſi metus duret poſt quinquennium, quia durat cauſa ipſius, adhuc concedendum eſt aliud quinquennium poſt ceſſationem metus, in quo poſſit reclamare, aut ſi ceſſat intra quinquennium; tunc debet incipere beneficium quinquennii conceſſum: Nam beneficium quinquennii à Concil. conceſſum reſpicit capacitatem nulliter profeſſi; Undè tunc cenſetur concedi, quando ipſum recipere poteſt, ita ut ſit in poteſtate ipſius vel reclamare, vel ſilentio convalidare profeſſionem, ſaltem in foro exteriori, ac exhibere præſumptionem ratificationis. Durante autem metu, non poteſt recipere beneficium juris: Quia ſi metus effecit, ut profiteretur contra ejus voluntatem, multò magis faciet, quod non reclamet; Undè non poterit exhibere præſumptionem ratificationis.

Sufficit etiam, quod fuerit impeditus petere reſtitutionem culpa Superioris. Odd. *quæſt.* 20. *num.* 54. Quod habet locum, licet ſit major, nè lapſus quinquennii præjudicet, ſi adeſt impedimentum ad reclamandum. Buratt. *in alleg. dec. num.* 21.

Idque præcipuè accedant continuæ proteſtationes extrajudiciales coram honeſtis viris, vel ſui conſanguineis, lamentationes, meſtitiæ cum contentione perſeverandi in Religione, & non profitendi, quæ regulariter ſupplent defectum formalis reclamationis. Rot. *dec.* 705. *n.* 3. *p.* 4. *rec.* & Add. *ad Baratt. dec.* 385. *n.* 6.

Sique concurrat perſecutio Superiorum Regularium, qui abſque ulla legitima cauſa pluries ad longinquas Provincias relegarunt, in carcerem conjecerunt, nè, ut tenebatur, formalem reclamationem inſtituere, ſuæque profeſſionis nullitatem coram Ordinario, & Superiore Regulari deducere poſſet; Ex quibus reſtitutio non poteſt denegari. Odd. *d. q.* 7. *p.* 1. *ar.* 5. *n.* 42. & & *ar.* 6. *n.* 52.

Vel ſi ante duos Menſes, aut ſi in ipſo actu profeſſionis donatio

Digitized by Google

natio bonorum Novitii facta fuerit, ideoque nulla, & irrita, juxta decretum Sac. Conc. Trid. *d. ſeſs. 25. cap. 16. de Regul.* ubi Barb. *n. 44. & ſeq.*

Vel ſi admiſſio ad profeſſionem fuerit facta per Superiorem, non ſervata forma Conſtitutionis Sixti V. juxta *dec. in Toletana profeſſionis cor. Pamphilio* relatam à Garz. *de benef. par. 9. cap. 2. num. 330.*

Vel ſi conſtiterit de nullitate profeſſionis emiſſæ in Conventu non deſignato, quæ ullo unquam tempore ſanari poteſt, juxta Conſt. Clem. VIII. decernentia nullas, & irritas hujuſmodi profeſſiones. Fagn. *in cap. Conſuluit, qui Cler. vel Monach. num. 11. & 21.*

Quare durante hac nullitate, non obſtat, ſi ita profeſſus non reclamaverit intra quinquennium: quia Conc. non loquitur in caſu nullitatis perpetuæ, ſed temporalis. Ideò extendi non poteſt ad perpetuum, ut diximus.

Et in caſu etiam, quo quis tenetur reclamare intrà quinquennium; non prohibetur tamen poſt quinquennium deducere cauſas, cur intra illud tempus non reclamaverit: Intellige enim, ait Gloſ. *in cap. 2. de Regular.* ſi potuerit reclamare, & advertit Suar. *loc. cit. n. 7. & ſeqq.* Lezan. *n. 21.* Gratian. *diſcep. 413. n. 10.* ac alii.

A Sacr. Congreg. Epiſc. & Regul. emanavit decretum pro gubernio cujuſdam Religionis tenoris ſequentis: (Nè pravæ conſuetudines, & corruptelæ in Novitios propagentur, Sacr. Congreg. ſtatuit, ut in poſterum &c. nullus ad habitum Monaſtichum, multò minus ad profeſſionem admittatur, niſi de licentia ejuſdem Sacr. Congreg. cum expreſſa derogatione præſentis prohibitionis &c. Receptiones inſuper, & profeſſiones Novitiorum contra formam hujus decreti &c. irritas, & nullas eadem Sacr. Congreg. ex nunc decrevit, & declarat &c. non obſtantibus &c.)

Quidam tempore hujuſmodi decreti erat Novitius, & emiſit profeſſionem poſt ejus datam, ſed antequam illud fuiſſet præſentatum eidem Religioni, & ab illa acceptum. Quæritur:

An d. profeſsio ſic emiſſa, ſit valida? Ubi an decreta Sac. Cong. ligent antequam præſententur Provinciæ, & ab illa accipiantur, quemadmodum ligent Conſtitutiones Apoſtolicæ? Tom. 9. Conſult. 174.

RESpond. hujuſmodi profeſſionem eſſe irritam. Primò, quia decretum Sac. Congregationis continet decretum irritans, quod omnia interiora, ac occultiſſima afficit, & adſtringit, itaut etiam ligent ignorantes ſtatim ab initio, quamvis publicatum non ſit. *cap. 1. de conceſ. præb. in 6.* Caſſador. *dec. 1. n. 1. eod. tit.* aliique quos refert Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. §. 6. proem. n. 54. & ſeq.*

Deinde, quia idem decretum continet dictionem *ex nunc*, quia declaratur voluntas legiſlatoris, adeò quod non ſit neceſſaria publicatio, vel notitia, ut ligare incipiat, ſed ſtatim obligat ad effectum nullitatis actus in contrarium geſti; non tamen quoad pęnas incurrendas. Abb. *in cap. 2. n. 7. de Conſtit.* ibique Felin. *num. 7. limit. 5.* & alii apud Gonzal. *loc. cit. n. 56. & ſeq.*

Comprobatur: quia lex, Conſtitutio, Statutum non ſolum ligat tempore, quo emanavit, ſed etiam trahitur ad pręterita, quando in illis ſic expreſsè diſponitur, *tex. in l. leges, C. de legibus.* Cæphal. *conſ. 35. n. 51. lib. 1.* ac cæteri, quos congerit Farinac. *in fragm. p. 2. v. lex n. 41.*

An, & quatenus Novitius, non completo anno tyrocinii, ſive probationis, à Religione egrediens, teneatur iterum annum probationis integrè facere? Quid de Novitiatu interpolato? Ubi caſus alii? Tom. 9. Conſult. 175.

IN caſu, quo Novitius diſceſſit ſine licentia, & permanſit tam longo tempore extra Religionem ſine habitu, negotiorum ſæcularium cauſa, ut ex ejus lapſu cenſeatur in illo inducta oblivio aſperitatum Religionis, & in Monaſterio morum Novitii, qui præſumuntur mutati, ut rectè declarat Bordon. *tom. 2. reſol. 99. n. 47. & 49.*

Vel in caſu, in quo egreſſus à Religione animo determinato permanendi in ſæculo, & non profitendi, eſt omninò neceſſarius novus Novitiatus, ita ut ſine illo poſſeſſio ſit irrita ob illius defectum, juxta decretum Conc. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 15. de Regul.* Quia Novitiatus antecedens dicitur extinctus ob voluntatem non profitendi, ut reſpondit Rot. *in Mediolanen. nullitatis profeſſionis coram Royas dec. 491. n. 13. & ſeqq.* recedendo à priori *dec. 40.* in qua pariter hæc concluſio admittitur *ſub n. 4.*

Et in caſu Novitii, qui ſex Menſes ſtetit in Monaſterio, deindè exivit ſine licentia Superioris, & in ſæculo tres, vel quatuor dies moratus eſt, demum ad Monaſterium reverſus, poſt alios ſex Menſes profeſſionem emiſit, DD. concludunt, profeſſionem non valere.

Per hanc ſententiam ſæpius reſpondit Sac. Cong. Concil. ſpeciatim autem, cum N. dubitaret: an validè profeſſus eſſet, cum tres Menſes in Monaſterio moratus inde exierit, & poſtea reverſus, & alios tres Menſes itidem moratus, ſuperveniente infirmitate, rurſus exierit, eaque liberatus, & ad Monaſterium reverſus, poſt novem Menſes in manibus Miniſtri profeſſionem emiſerit, habitumque Profeſſorum ſuſceperit, quem 18. Menſes geſtavit, Sac. Cong. cenſuit, profeſſionem expreſſam non valuiſſe: quia intra annum facta, nec tempora poſſe conjungi, ſed requiri annum continuatum. Inductam tamen fuiſſe tacitam ex lapſu anni, & geſtatione habitus Profeſſorum per tantum tempus.

Alii quoque caſus ibidem recenſentur.

An, & quatenus Regulares quicumque, ac Moniales prætendentes, ſe per vim, & metum ingreſſos eſſe Religionem, vel ante ætatem debitam profeſſos fuiſſe, aut quid ſimile adducentes, audiri poſſint ſine habitu Regulari, & extra Monaſterium? Ubi quid ſi egrederentur ex Sententia Ordinarii nulliter emanata? Tom. 9. Conſult. 176.

NEgativè reſpondendum videtur. Clariſſima enim eſt diſpoſitio Sac. Concil. Trid *ſeſſ. 25. cap. 19. de Regul.* Quod Regulares nequeant audiri, niſi redeant ad Monaſterium, & habitum reſumant. Quod etiam tradunt Gratian. *diſcept. 413. n. 1.* Zerol. *in prax. Epiſc. p. 1. v. profeſſion. 6.* & alii, ac Rot. *dec. 3. n. 17. apud Tambur. de Jur. Abb.*

Nec obſtat Sententia Ordinarii ſuper egreſſu, ac nullitate profeſſionis, ex qua infertur, quod cum quis non dimiſerit habitum, nec fuit egreſſus propria voluntate, non ſit locus diſpoſitioni Sac. Conc. Trid. ſi hujuſmodi ſententia eſſet notoriè nulla inquit Rot. *deciſ. 327. n. 8. p. 4. tom. 2. recen.* Præſertim verò ſi ſententia emanavit defectu juriſdictionis tum delegantis, tum delegati. Delegantis quidem, quia poſt lapſum quinquennii ad reclamandum, non poterat contra formam *d. cap. 19* committere cauſam reclamationis, & nullitatis profeſſionis, cum nullus Epiſcopus, & Superior poſſit hujuſmodi reclamantes audire, niſi ſolus Pontifex, qui ſolus concedere poteſt reſtitutionem in integrum, vel Sacr. Congr. Conc. & Epiſc. & Regul. quæ Summi Pontificis habent Oraculum. Portell. *in dub. Regul. v. profeſſionis nulla reclamation. 43.* Rodriq. *in comp. quæſt. Regul. reſ. 101. n. 71.* & alii.

Delegati, quia poſito defectu juriſdictionis delegantis, corruit quoque juriſdictio Delegati. *l. nemo, ff. de reg. jur.* cum vulgò aliis.

Poſita igitur, ex adductis nullitate ſententiæ, & quod fuerit attentatè prolata, non poteſt Regularis in ea fundari pro evitanda diſpoſitione Sac. Conc. ſed dicendum eſt, quod ſponte, ac de facto dimiſerit habitum, & Monaſterium, ac proindè ad illum reſumendum, & ad iſtud redeundum cogendus eſt.

Quibus ex bonis ſubminiſtrari ei debeant alimenta, & ſumptus litis ad proportionem bonorum, & conditionis perſonæ &c. Vide de Monial. Tom. 9. Conſult. 177.

Uberius diſceptatur: An profeſſus, qui poſt rem judicatam dimiſit habitum, acquieſcente Religione, poſſit cogi à conſanguineis, aliiſve ad illum reſumendum, aut impediri effectus rei judicatæ prætextu, quod habeant intereſſe bonorum, vel criminis ſibi objecti? Tom. 9. Conſ. 178.

Reſ-

REſpondetur. Non poſſe: Quia, cùm is habitum dimiſerit vigore ſententiæ latæ ſuper nullitate ſuæ profeſſionis inter ipſum, & Religionem, non poſſunt Conſanguinei, aliique cogere illum ad reſumendum habitum, quamvis allegent ſuum intereſſe ratione bonorum, vel criminis metus, qui ab ipſis dicitur incuſſus. Larrea *dec. Granat.* 63. *à num.* 5. Paſqualig. *ad Lauretum de Franch. de controv. inter Epiſc. & Regul. p.* 1. *n.* 27. & alii.

Ratio autem eſt, quia nullitas profeſſionis reſpicit ſolam Religionem, intereſſe autem Conſanguineorum, licet reſultet ex hac nullitate, eſt tamen ſeparatum, poteſtque alio modo reparari, inſtituendo ſuper illo judicium diverſum.

An, & quatenus concedenda ſit remiſſoria in partibus pro reprobandis teſtibus examinatis pro nullitate profeſſionis? Vide de Monial. Tom. 9. Conſult. 169.

De metu reverentiali circa profeſſionis nullitatem. Vide de Monial. Tom. 9. Conſult. 180.

De iis, quæ potiſſimum afferri poſſunt pro validitate, & nullitate Profeſſionis Regularis. Vide de Monial. Tom. 9. Conſult. 181.

De metu generatim. Vide de Monial. Tom. 9. Conſ. 182.

An Conventus Regularium ſuppreſſus, & poſtea reſtitutus, cenſeatur reſtitutus etiam quoad præcedentiam? Vide de Præcedentia Tom. 9. Conſult. 183.

An, & quatenus Regulares teneantur ſervare Interdictum Eccleſiaſticum ab Ordinario appoſitum? Tom. 10. Conſult. 1.

NEgativè, dummodò divina peragant clauſis januis, voce ſubmiſſa, non pulſatis Campanis, & excluſis omnibus, qui cauſam interdicto dederunt, vel nominatim Interdictis, Collect. *privil. Mendic. v. Interdictum* 3. Capuc. *annot. verſ. tertiò tempore interdicti*, ac Rodriq. *Tom. 2. quæſt. regul. quæſt.* 112. *art.* 2.

At de hac re vide latè in tract. de *Cenſur.*

An, & quatenus liceat Regularibus habere feneſtras proſpicientes in viam publicam? Tom. 10. Conſult. 2.

NOn licet, niſi tantum ad lumen. Ita ſtatuit Clemens VIII. Conſtitutione ſua ſub anno 1601. *Tom.* 4. *Bullar. &* 1604. §. 60. Et vide quæ diximus de Monialibus *Tom.* 8. *Conſult.* 20. *& Tom* 9. *Conſult.* 155.

An, & quatenus cauſa Regularium, aliorumque ab Eminentiſſimis Cardinalibus judicatæ, committi poſſint per appellationem Sac. Rotæ, aut aliis Tribunalibus? Vide de Appellat. Tom. 10. Conſult. 9.

An, & quatenus Regulares, etiam Abbates poſſint ſuſpendi, excommunicari, privari ſuis Officiis, ac Dignitatibus à Legatis, ſive Nunciis Apoſtolicis? Ubi

Quid, ſi ipſi Regulares, & Abbates ſententiam privationis ſua ſubſcriptione admiſerint?

Quidve, ſi à Sac. Cong. ſuper Epiſc. & Regul. injunctum fuerit Nunciis, ut capiant diligentem informationem, & decernāt, quod judicaverint opportunum? Tom. 10. Conſ. 10.

ABbas non eſt reſtituendus in ſuis juribus Abbatialibus, ſed ſervanda ſunt decreta à Nuncio Apoſtolico emanata pro regimine Monaſterii, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, donec deponatur, ut alias diſpoſuit Sac. Congregatio de Abbate Olivetano 3. Decembris 1649.

Nuncius enim Apoſtolicus, tanquam gerens vices Sum. Pontificis, habet poteſtatem Ordinariam in omnes ſubditos ſuæ Provinciæ, etiam exemptos, *Cap. cum Venerabilis de conſuet. cap.* 1. *de offic. deleg.* §. *nunc oſtendendum.*

Maximè autem ſi procedat ex auctoritate Sac. Congregationis hiſce verbis: *Capiat diligentem informationem, & decernat, quod judicaverit opportunum.*

An tempus, quod requiritur in aſſequendis officiis, ac Dignitatibus Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quam regularibus, debeat eſſe completum? Quid de manutentione in officiis, ac dignitatibus eorum, qui tempus à Conſtitutione requiſitum minimè ſervarunt? Tom. 3. Conſult. 11.

SUnt, qui affirmant: Nam ubi tempus ab aliqua Conſtitutione in menſura certa reperitur determinatum, jam ſequitur, ut ſi minima quæque pars temporis defecerit, unaque dumtaxat dies, nihil actum eſſe dicatur. Tex. ad rem *in l. fin.* §. *Quoties, ff. de public. & vectigal.* Egregiè Suar. *de relig. Tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 5. *n.* 1. dicens, quod ubi lex, vel Conſtit. taxat tempus, tunc præcisè, & quaſi in indiviſibili conſtituit talem menſuram. Ex qua ratione concludit, annum Novitiatus debere eſſe integrum, ac perfectum, ut computetur de momento ad momentum, ita ut unius diei detractio profeſſionem irritet.

Ubi igitur exem. gra. taxatur tempus *ſaltem* biennii iis Regularibus, qui paternitatem Provincialem deſiderant, ut nimirum in illis permanere debeant, *ſaltem* per biennium conſtare debet de hac permanentia.

At nihilominus Provincialis, qui hactenus potitus eſt præcedentia, definitorio, aliiſque honoribus, ac privilegiis quibus cæteri Provinciales, durante Provincialatu, eoque etiam exacto, potiri ſolent, ac debent, manutenendus videtur in ſua poſſeſſione, ſi conſtiterit de poſſeſſione, ſive quaſi, quæ ſatis eſt ad manutentionem obtinendam, Cancer. *var. reſol. cap.* 14. *n.* 3. *par.* 3. Seraph. *dec.* 342. *n.* 1. Rot. *dec.* 155. *n.* 1. *p.* 4.

Novi Conventus, & Eccleſiæ Regularium, quatenus conſtrui poſſint?

Vide quæ dicta ſunt *Tom.* 1. *Conſul.* 179. ubi ſatis.

Utrum electio Patrum Generalium pertinere poſſit ad aliquot Provincias, ſitque ea confirmanda, & quatenus, an verò ad univerſam Religionem? Tom. 10. Conſult. 14.

TEnendum eſt, electionem Patris Generalis de jure communi ad univerſas Religionis Provincias pertinere per text. *in can. fin.* 16. *qu.* 7. *Can. Abbatem* 1. *&* 2. 18. *q.* 2. Navar *conſ.* 3. *n.* 4. *de elect. lib.* 1. Quod tex. adducit Rota in *Valliſoletana preæminentiarum* 24. Novemb. 1603. coram Card. Pamphilio, quæ eſt *deciſ.* 65. *n.* 4. *p.* 1. *rec.*

Eoque præcipuè ſi hoc idem præcipiatur in Conſtitutionibus Religionis, confirmatis à Summo Pontifice, cum decreto irritante, de cujus efficacitate Doctores, & nos ſupra pluribus in locis.

Atque ex his deneganda eſt ejuſmodi electionis confirmatio, quia eſt invalida, *cap. nihil*, §. *Cæterum de elect.*

An, & quatenus electio ad dignitates Eccleſiaſticas per abuſum ſæcularis poteſtatis irrita, infectaque ſit? Vide de Dignit. Tom. 10. Conſult. 16.

Vacatio per renunciationem Præſulatus, aut Officii regularis, aut nova electio ad illum, à quo tempore incipiat? Utrum à tempore habitæ ſcientiæ renunciationis, an à tempore factæ renunciationis? Tom. 10. Conſult. 17.

CEnſeo, tempus præfixum ad eligendum incipere à die renunciationis, dummodò ſcientia vacationis aliquo modo habeatur. Quamvis enim veriſſima ſit concluſio, quod dictū tempus currat à die ſcientiæ vacationis, non autem ab ipſa vacatione, ad hunc tamen effectum non eſt præſcripta aliqua forma renunciandi, ſed ſatis eſt, quod habentes jus eligendi, habeant de vacatione ſcientiam, quomodocumque illam ſciant, Paſſarin. *de elect. cap.* 13. *n.* 17.

An, & quatenus ex vitio perſonæ irritanda ſit electio Regularium ad officia, & dignitates ſuæ Religionis, aut ab illa ſuſpendendi, pendente accuſatione? Tom. 10. Conſult. 18.

IN hac re illud certum eſt, quod ad favorem electorum militat protrita juris regula, nimirum: electo ſufficit docere de ſua electione, quia præſumitur canonica, & contrarium aſſe-

aſſerenti incumbit onus probandi, juris ordine ſervato. Lap. Gemin. Io: And. & alii, quos refert ac ſeq. Rota *dec. 289. n. 25. & ſeq. p. 6. & dec. 244. num. 34. par. 8. rec.* Hinc ad irritandum electionem deveniri non poteſt, niſi citato, & audito electo, juxtà *cap. 1. de cauſ. poſſ. & propriet.*

Quod eò libentius admittendum eſt, ſi electiones fuerint confirmatæ à Superiore. Quo in caſu ad eas irritandas requiruntur exactæ, & concludentes probationes, Lavor. *de elect. cap. 19. num. 121.* Eòque præſertim ſi contrà electos nullus exhibeatur proceſſus legitimè factus.

Atquè ex his nullatenus eſt locus ſuſpenſioni, aut remotioni electorum; Licet enim quandò agitur contrà Regulares, ad effectum remotionis ab adminiſtratione, non requirantur probationes ità exactæ, ſicuti contrà ſæculares; attamen ſemper ſunt ſervanda ſubſtantialia judicii, nempè, ut reus vocetur, poſſitque ſe defendere, tex. *in cap. ad petitionem, §. Cum igitur de accuſ.*

Quare hujuſmodi Officialium electio confirmanda videtur, ſi conſtiterit de illius validitate quoad ſubſtantiam propter concurſum majoris, & ſanioris partis Capituli, pròut ex illius Inſtrumento, Innoc. *in cap. innotuit n. 7. de elect.* ubi Io: And. *num. 2.* ac alii.

Hiſque accedit, quod ſola accuſatio, ſivè denunciatio non excludit quempiam ab electione; Alias enim eſſet in facultate calumniatoris viros probos ab electione excludere. Quod planè abſurdum eſt. Innoc. *in cap. accuſatum num. 2. de ſimon.*

Extatque hac de re decretum Apoſtolicum prò reformatione Regularium ſub die 14. Octob. 1601. approbatum à Clem. VIII. nempè: *Privationis vocis activa, & paſſiva, ac inhabilitatis decreta, ſententiæve ab eiſdem Superioribus Ordinis lata, nè deinceps in ipſo electionis actu pronuncientur, promulgenturque, atquè ea promulgata vocales minimè afficiant, niſi per menſem antè fuerint intimata Parti, Sanctitas ſua omninò vetuit.* Quod nominatim obſervari præcepit juſſu Pauli V. Card. Verallus Ord. Min. Protector 27. Maii 1616. ut teſtatur Lantuſca *in theatr. regul. verſ. caſus, ſeu lis num. 2.*

1. *An Viſitator, ac Præſes Capituli Regularium eligi poſſit in Vicarium Provincialem, & electio indè ſequuta, ſit valida?*
2. *An privatio vocis activa, & paſſiva fieri poſſit poſt allegationem ſuſpicionis, ſivè poſt probatas cauſas, & latam ſententiam per Arbitros, & electio indè ſequuta, ſit valida?*
3. *An Capitulum intimatum prò certa die differri poſſit?*
4. *An interpoſita per Regulares appellatione, ſurrogari poſſint aliqui in loco aliorum, & electio item ſic facta ſit valida?*
5. *An Viſitator procedere poſſit ad Capitulum Provinciale, contemptis aliquibus, ſuffragio privatis, qui appellaverant, & inſtiterant admitti, & electio indè ſequuta ſit valida?* Tom. 10. Conſult. 19.

AD 1. Negativè. De jure enim communi prohibetur eligere in Vicarios Provinciales hujuſmodi Præſides, & Viſitatores. Mirand. in *manual. Prel. tom. 2. quæſt. 22. art. 7.* Caſtell. *de elect. cap. 3. diff. 3. à num.* 18. Donat. *in pr. rer. regul. tom. 2. quæſt. 27.* Nam propter auctoritatem Præſidis, electio non poſſet eſſe libera.

Ad 2. Pariter negativè, idque ſubjacet vitio nullitatis. Rot. *in Anglonen. territorii* 13. Iun. 1650. coram Meltio. Præſertim in Iudice Delegato, contrà quem ſatis eſt ſola allegatio ſuſpicionis. Gloſ. *in l. apertiſſimi, ff. ad Trebell.* ac alii.

Ad 3. Etiam negativè, hoc eſt non poſſe deferri, niſi de conſenſu Capitularium; alioquin devolvitur ad Superiorem proximum Capituli Sylveſt. *in ſum. verſ. electio 1. q. 7. num. 8. & ſeqq.* Donat. *l. c. tr. 3. q. 6.*

Ad 4. Item negativè: Nam inter Regulares appellatio admitti debet ad utrum que effectum, quando ſententia eſt ſuper privatione, vel alia materia gravi, Lezana *in ſum. to. 1. cap. 9. n. 7. & tom. 3. verſ. appellatio nu. 4.* Ideòque electio indè ſequuta irrita eſt, cum ſint, appellatione pendente, ſurrogati alii loco Patrum privatorum, contempta recuſatione; Contemptus enim conſilii Diſcretorum inducit nullitatem actus per tex. *in c. Cum in veteri de elect.* Oſtien. *in Sum. tit. de his, quæ fiunt Prelat. ſin. conſ. Cap. n. 2.*

Ad 5. Similiter negativè, & hujuſmodi Capitulum eſt irritum ex certo juris principio, quod ſcilicet vocalis privatus, ſi appellaverit, non poteſt contemni, ſed eſt admittendus, Navar. *conſ. 8. lib. 1. de elect.* Samuel *eodem tit. tr. 2. contr. 6. n. 8. & 9.*

An, & quatenus Electores excuſari poſſint in eligendo Excommunicatum, & electio ſit valida? Tom. 10. Conſult. 20.

CErtum eſt, quod declarati excommunicati, tempore electionis, nequeunt ferre ſuffragia in Capitulo per tex. *in cap. fin. de Cler. excom. miniſtr. & in cap. conſtitutus de appell.* ubi Gloſ. *v. excommunicationis*, ibi Canoniſtæ communiter, ac Rot. *dec. 5. poſt. med. de conceſſ. præb. in nov.* Atque adeò electio eſt irrita.

Neque excuſantur eligentes, ſi allegarent ignorantiam, à pæna nullitatis electionis: Nam hęc eis non præjudicat, ſed electio, ut explicat Gloſ. *in d. cap. fin. verſ. ſcienter* Oſtien. *num. 5. ad med.* Bur. *num.* 16. aliique.

Idque procedit, non ſolum in beneficiis, ſed etiam in officiis, vel Dignitatibus Eccleſiaſticis temporalibus, quæ habent exercitium juriſdictionis, Garz. *d. cap. 13. num. 22. & 23.* Et de electione Regularis in Superiorem loquitur Dec. *d. conſ. 523. num. 1.*

1. *An, & quatenus qui tranſit ad ſecundam Religionem, ſi velit adducere cauſam nullitatis ſuę profeſſionis, audiri amplius poſſit abſque eo, quod redeat ad primam Religionem.*
2. *An ſaltem audiri poſſit contra primam Religionem?*
3. *An tempus Novitiatus, in quo aliquis diſpenſatur ad duos, vel tres Menſes, incipiat à die obtentę diſpenſationis, an à die, quo Novitius admittitur ad Novitiatum in Conventu per d. diſpenſationem aſſignato? Et*
4. *An Sac. Cong. Epiſc. & Regul. poſſit concedere licentiam Regularibus tranſeundi ad laxiorem Religionem?* To. 10. Conſul. 21.

AD 1. Negativè ex Sac. Conc Trid. *ſeſ. 25. de Regul. cap. 19.* Et ideò Regularis, qui ſæpius requiſitus recuſavit redire ad ſuam primam Religionem, non eſt amplius audiendus ſuper oppoſita nullitate profeſſionis.

Ad 2. Eſto, quod ſit audiendus; audiri tamen non poteſt extrà ſuam primam Religionem, non ſolum quia reſiſtit Conc. ſed etiam jus commune. Nam profeſſus propria authoritate ingrediens aliam Religionem, aut eſt Apoſtata, aut ſaltem fugitivus.

Ad 3. Tempus hoc incipere à die admiſſionis ad Novitiatum: Quia cum diſpenſatio removeat obicem Apoſtolicarum Conſtitutionum quoad tempus, & locum, de cætero eſt intelligenda prout de jure. Bartol. & DD. *in l. 1. ſub inic. ff. de leg. falc.* De jure autem tempus probationis incipit ab eo momento, quo Novitius admittitur ad probandas difficultates Religionis. Suarez *to. 3. de Relig. lib. 5. cap. 13. num. 6.*

Ad 4. Affirmativè; Si enim cum cauſa poſſunt Prælati inferiores Papa illam concedere, ergò multò magis Sac. Cong. Sanch. *in decal. cap. 7. concl. 7.* ubi Navar. Azor., & alii. Et vide ſuprà hoc *eod. tract.* & *de Monialibus.*

Ad validitatem electionis Canonica Regularium quot ſuffragia de jure communi requirantur? Tom. 10. Conſult. 22.

CErta omninò regula eſt, quod ad validitatem electionis Canonicę non ſufficit habere majorem partem reſpectu minoris, ſed neceſſariò requiritur major pars reſpectu Capituli Abb. *in cap. Eccleſia veſtra de elect.* Tambur. *de jur. Abb. tom. 1. diſp. 5. q. 6. num. 24. & 27.* ut proindè electio, quæ eſt quidem major reſpectu minoris, dum alter ex. gr. quindecim obtinuerit ſuffragia, alter quatuordecim, ſed minor reſpectu totius Capituli, ſi omnes vocales fuerint triginta, nullatenus valida ſit. Alia alibi vide præcipuè *de Capitulo tom. 7. Conſul. 61.*

An,

Digitized by Google

An, & quatenus major pars Capituli, imò, & minor poſſit devenire ad electionem? An ſuffragia abſentium ſupplenda? De legitimatione ſuffragiorum, abſentibus iis, de quorum ſuffragiis agitur. Et an Eminentiſſimi Cardinales Præſidentes Capitulis ferre poſſint ſuffragia? Et quatenus ſecunda electio ſit nulla, & attentata? Tom. 10. Conſult. 23.

SUfficit, quod major pars velit devenire ad electionem, adeò ut prætextus abſentium ſit omninò irrelevans, nec tempus prorogari poſſit, Oldrad. *conſ.* 122. *num.* 1. *& ſeqq.* Jo: And. *de ſpecul. tit.* 1. *de elect.* §. 1. *in* 2. *add.* & alii.

Imò etiam minor pars, ſtante lapſu temporis aſſignati ad comparendum prò facienda electione, poteſt devenire ad electionem, non expectatis abſentibus, qui non debent cum ſua negligentia præjudicium inferre præſentibus, qui diligentes fuerunt, Innoc. *in cap. cum nobis num.* 6. *de elect.* Caſtren. *in l. ſicut municipii* §. *In decurionibus num.* 2. *ff. quod cujuſcumque univerſitatis nomine*, ac alii.

Nec ſuffragia ſupplenda ſunt. Doctores alleg. ſed procedendum eſt ad electionem per præſentes, nihilque aliud expectandum, ſuſtulitq; hunc prætextum Sac. Conc. Trid. *ſeſ.* 25. *cap.* 6. *de Regul.* prohibendo, ſuppleri ſuffragia. Certum enim eſt, quod non comparentes faciunt ſe alienos à Capitulo, *cap. cum nobis* 19. *de elect.* ibiq; Abb. *num.* 3.

Quo verò ad legitimationem ſuffragiorum id fieri poſſe quando oritur aliquod dubium ſuper illorum legitimatione, ſecus quando dubium non excitatur.

Quoad ſuffragium Eminentiſſimorum Card. in Capitulis preſidentes illud ferre poſſunt. Habent enim Præſidentes ſuffragium, Lezan. *p.* 2. *Sum. c.* 12. *q.* 12. *num.* 55.

Quo autem ad ſecundam electionem, regula eſt, quod quando electio præcedens, ubi eſt valida, vel ſaltem non evidenter nulla, ſemper præbet impedimentum ſecundæ, niſi prima fuerit judicialiter declarata irrita, *cap. Conſideravimus*, ibiq; Bellam *num.* 8. *de elect.* Lottet. *de re benefic. lib.* 3. *quæſt.* 17. *numer.* 100. cum aliis per Rot. *deciſ.* 210. *num.* 35. *p.* 9. *recent. tom.* 1.

Eſſet etiam ſecunda electio nulla, & attentata propter appellationes antea interpoſitas à majori parte Definitorii conſtituentibus. Innoc. *in cap. auditis n.* 2. *de elect.* Rot. ibid.

Qui nam ſit verus apoſtata à Religione? Et alia ad rem Tom. 10. Conſult. 24.

PRopoſita hac controverſia in Sac. Rot. ſub die 11. Febr. 1555. coram Oradino poſt maturam diſcuſſionem, tandem conſultis Præſidentibus Sac. Pœnitentiariæ, fuit concluſum, quod ad effectum, ut dicatur contracta apoſtaſia vera, & propria, quæ inferat inhabilitatem ad obtinendum beneficia, requiratur receſſus ſine licentia, & dimiſſio habitus, animo illum amplius non reſumendi, adeò ut ſi appareat, habitum eſſe dimiſſum cum voluntate illum reſumendi, non cenſeretur contracta apoſtaſia, quæ infert inhabilitatem, ſed tantum illa, quæ infert excommunicationem, Achill. *deciſ.* 1. *tit. de apoſt.* Alia vide *hoc eodem tract. Tom.* 5. *Conſ.* 51.

Quibus nam competat dare ſignum in Choro, & Cænaculo, aliaq; hujuſmodi facere, etiam tempore Capituli Generalis, abſente P. Generali? Tom. 10. Conſult. 25.

PUto hæc competere Provinciali, Guardiano, ſivè Priori, & Vicario Conventus, non autem Definitoribus generalibus, cum iſti non ſint Prælati, eorumque Dignitas ſit merè perſonatus, nullamque habeant auctoritatem, nec juriſdictionem, niſi expreſſam in Conſtitutionibus Religionis; Provincialis verò dicitur habere juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuos Subditos, Rodriq. *to.* 2. *quæſt. regular.* 43. *ar.* 2. *ac to.* 3. *q.* 65. *ar.* 3. ac ſimiliter Guardiani, ſivè Priores reputantur verè Prælati in ſuis Conventibus, & dicuntur habere dignitatem Eccleſiaſticam, idem Rodriq; *tom.* 1. *quæſt.* 32. *ar.* 4. Ideòque *de jure præponendi ſunt.*

An Monachi Caſinenſes, aliique juriſdictionem ſpiritualem per ſeipſos, temporalem verò per Judices deputatos adminiſtrare poſſint? Tom. 10. Conſult. 26.

AFfirmativè, ac licèt tex. *in cap. recolentes de ſtat. Monach.* non videatur obſtare, quominus id poſſint. Primò quia decretalis illa eſt directa Monachis Ciſtercienſibus, quibus ex diſpoſitione eorum regulæ erat prohibitum habere tales juriſdictiones. Deindè quia hæc differentia in præciſis terminis *d. cap. recolentes* inter Ciſtercienſes, & Monachos S. Benedicti optimè deducitur, ac probatur à Rodriq. *tom.* 3. *quæſt. Regul.* 75. *art.* 10.

Tum quia de Abbate Montis Caſini, & SS. Trinitatis Caſinenſis, ac S. Pauli de Urbe quoad juriſdictionem extant innumera ferè privilegia Sedis Apoſtolicæ, ut per Rot. *in Serana Beneficii* 8. Martii 1627. coram Merlino, quæ privilegia Eugenius IV. ſub anno 1434. prorogavit ad omnia alia Monaſteria ejuſdem Ordinis.

Item: quia concurrit obſervatio tot ſæculorum Item: quia ſicut ſimplex Monachus poteſt delegari, ità poterit etiam juriſdictionem exercere, Gloſ. *in cap. cum olim* 14. *verſ. Monac. de privil.*

An electio in Abbatem, facta in perſonam exteram contra Breve Apoſtolicum, quo mandatur, nè Abbatia conferatur exteris, ſit valida? Et quid de electione coarctata ad oriundos, & nationales? Quid ſi Abbatia eſſet unita alicui Monaſterio? Tom. 10. Conſult. 27.

REſp. Eſſe irritam, cum ſit facta contrà formam Brevis Apoſtolici, diſponentis, quod exiſtentibus oriundis, & nationalibus, Abbatia Religionis exteris conferri non poſſit, ſed ipſi oriundi, & nationales de illa provideantur, cum clauſulis annullativis, & irritantibus, quæ operantur nullitatem electionis ipſo jure, ac ſufficeret, eſſe factam contra legem Pontificis, ut ſit irrita. Fagnan. *in cap. cum dilectus n.* 56. *cum ſeqq. de conſuet.* Paſſerin. *de elect. cap.* 2. *q.* 3. *nu.* 53.

Quod autem valeat coarctatio electionis ad oriundos tantum nationales, certum eſt, cum Doctores omnes indiſtinctè teneant, illam fieri poſſe ex conſuetudine à Capitulo generali cum conſenſu eligentium, aliiſque modis. Paſſerin. *d. cap.* 2. *quæſt.* 3. *n.* 45.

At quando coarctatio facta eſt à Papa, nefas eſt de illius poteſtate dubitare.

Nec obſtaret unio: quia hæc unio probari debet plenè, & concludenter.

An Regulares, qui obtinuerunt à Papa Breve directum Epiſcopo ad id delegato, ut alienare poſſint bona quædam Eccleſiaſtica, illudque ei præſentarunt, ejuſque firmata juriſdictione, fuit coram eo, præviis Edictis, proceſſus inceptus, & inchoatum judicium pro d. alienatione, cum ſolemnitatibus ad id requiſitis, poſſint etiam vigore cujuſcumque alterius facultatis hoc judicium omittere, & aliud inire; an verò teneantur coram ipſo Epiſcopo illud proſequi, & quibus ſub pœnis? Vide de Alienat. rer. Eccleſ. Tom. 10. Conſult. 28.

An, & quatenus Regulari de crimine accuſato, vel damnato, debeantur à Monaſterio alimenta, & ſumptus litis? Tom. 10. Conſult. 29.

Vide quæ dicta ſunt de Monial. Tom. 1. Conſult. 34. & Tom. 9. Conſult. 187.

Quam juriſdictionem habeant Priores, eorumque Vicarii Sac. Religionis Hieroſolymitanæ in ſuos Subditos? Vide de Epiſcop. Tom. 10. Conſult. 30.

De quibuſdam nullitatibus quæ in Congregationibus, ſive Capitulis Regularium nonnunquam intercedunt. Tom. 10. Conſult. 31.

QVotieſcumque Congregatio facta eſt contrà formam Sac. Canonum, ac Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *regul. & monial. cap.* 6. ipſo jure eſt nulla, Fagnan. *in cap. quiſquis de elect. nu.* 3. & Samuel *de elect. Canon. tract.* 1. *contr.* 7. *concluſ.* 1. *num.* 3. *& concl.* 3. *num.* 7.

Ut ſi fuerit doloſa. Pariſ. *conſ.* 27. *num.* 41. *lib.* 1. Mar. Ant. *var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 70. *num.* 24.

Præcipuè ex omiſſione alicujus ſuffragatoris, qui neceſſariò vocandus erat, ut diſponitur *in d. cap. quia propter.*

Item ſi Congr. fuerit facta, non tranſmiſſis prius literis citatoriis, non præcedente viſitatione Conventuu, non celebra-

ta

a Miſſa S piritus Sancti, non diſcuſſis meritis, & qnalitatibus Patrum eligendorum, prout de Miſſa Spiritus Sancti, ac literis citatoriis decernit Sac. Conc. Trid. *ſeſs. 24. de refor.* & habetur *in cap. cum. Terra 13. de elect.* Paſſerin. *tit. de quibuſdam præmit. ad elect. cap. 15. nu. 1. & ſeqq.* De viſitatione autem Conventuum, ac de diſcuſſione eligendorum. Azor. *par. 2. lib. 6. cap. 15. quæſt. 1.* ac alii.

Prò nullitate quoque electionis habenda eſt ratio temporis, quo celebrantur, ſi nempè Quadrageſimæ, quo tempore Regulares Concionibus, Confeſſionibus audiendis &c. incumbere debent; Quandòquidem prò Capitulis, & Congregationibus faciendis tempus opportunum eſt inter Paſcha Reſurrectionis, & Paſcha Pentecoſtes, juxtà plurium Religionum ſtatuta, quæ, non urgente neceſſitate, ſunt omninò ſervanda. Paſſerin. *loc. cit. de temp. elect. cap. 13. quæſt. 4.*

Si eligantur Superiores Regulares inquiſiti, crimine accuſati, damnati, tex. *in l. reus ff. de muner. & cap. omnipotens de accuſat.* ubi Barboſ. ac alii,

Ac præcipuè ſi eligantur Fratres laici de variis criminibus inquiſiti in Priores, in Guardianos, quod ſanè abſurdum cenſetur in omnibus Religionibus. Quod ſi aliquandò ad hujuſmodi dignitates admittatur aliquis Frater laicus, is eſt moribus probatus, exemplo S. Didaci: Nam Superiores Regulares debent eſſe profeſſi, & quidem expreſsè, *cap. cum cauſam 27. cap. cum ad noſtram 37. ac alibi.* Paſſerin. *tit. de qualitat. eligen. cap. 25. quæſt. 30. n. 345.*

Ad hæc, ſi electio non fuerit ſecreta Conc. Trid. *d. cap. 6. ſeſs. 25. de Regul. & in d. cap. qui propter de elect.* Ideòque non ſolum oritur nullitas electionis, ſed etiam privantur ſuffragio eligentes, audientes, & tacentes publicationem, Samuel *loc. cit.* ac Peyr. *Tom. 3. cap. 9. n. 34.*

Ac deniquè ſi P. Provincialis ante Congregationem non curaverit, ut neceſſariò requiritur, legi ſolitas Conſtitutiones, ſpeciatim illam Urbani VIII. Ex quo ſequitur nullitas actus, & imponitur ipſo jure Superiori privatio officii, ac vocis activæ, & paſſivæ. Bord. *par. 1. reſol. 26. n. 30. & par. 2. reſol. 18. q. 25. n. 62.* aliique communiter.

An, & quatenus Regulares qui novum Conventum in aliquo loco fundare cupiunt, appellare poſſint à decreto admiſſionis novorum articulorum, qui ab aliis Regularibus impugnantibus hujuſmodi fundationem, fuerunt producti? Et quid agendum, ſi conſtiterit de irrationabili diſſenſu Regularium ad hanc fundationem? Et quatenus erectio Monaſterii Monialium ſit confirmanda? Tom. 10. Conſult. 32. Vide etiam Conſult. 12. & 91. ac Tom. 1. Conſult. 179. & 181.

JUſtè quidem poſſunt appellare, ſi articuli contineant eaſdem prorſus materias in interrogatoriis à teſtibus Regularium, volentiũ fundare Conventũ, evacuatis expreſſas, & ſunt directè contrarii articulis, ſuper quibus pro hac fuerunt examinati plures teſtes, & didicita teſtificata. Obſtat enim dictæ admiſſioni certiſſima, & in praxi quotidiana obſervata concluſio, quod poſt didicita teſtificata, non eſt danda facultas probandi, ne quidem ſuper iiſdem articulis, nec ſuper aliis directè contrariis. *authen. ut qui ſemel*, ibique Gloſ. *v. didiceris Cod. de probat. cap. Fraternitatis*, ac alibi. Surd. *conſ. 176. n. 3.*

Si igitur ex diſpoſitione Teſtium probetur Civitatem, Oppidum, locum in quo novus Conventus conſtrui deſideratur, eſſe opulentum, & Cives admodum propenſos operibus miſericordiæ, & quampluribus Monaſteriis Mendicantium, qui actu quæſtuabant, fuiſſe uberrimè proviſum, nec reclamare, niſi unum, vel alterum Religioſorum Conventum, quibus abundè ſubminiſtrantur neceſſaria; ità ut, præter eorum ſubſtentationem, ipſi eleemoſynam aliis erogant, ac erogarunt tempore charitatis annonæ, etiam pauperibus Conventibus, & proindè, quod novi Regulares poſſint commodè ali, & manuteneri in numero duodeno, abſque ullo aliorum Religioſorum præjudicio, rectè ſequitur, irrationabilem eſſe contradictionem, & non immunem à ſuſpicione æmulationis, ſicque ceſſare rationem Conſtitutionum Clemen. VIII. Gregor. XV. & Urbani VIII.

Quinimmò non eſſe abſolutè neceſſarium alios Regulares vocari, & audiri, ſed poſſe aliundè Ordinarios certiores reddi de commoda ſubſtentatione Religioſorum, qui fundare volunt nova Monaſteria, declaravit Sac. Congr. Conc. ſub Greg. XV. & habetur in ejus *Conſt. 31.*

Erectio verò Monaſterii Monialium ab Epiſcopo facta, videtur confirmanda, ſi concurrant omnia requiſita, nempè conſtructio ad formam Monaſterii cum Eccleſia exteriori, ac omnibus Officinis neceſſariis, dos ſufficiens, introductio Monialium, & auctoritas Ordinarii. *Can. quidam, & Can. qui religioſis fœminis*, loquens de Monialibus *cum duobus ſeqq. 18. qu. 2.* & Conc. Trid. *ſeſs. 25. cap. 3. in fin. de Regul. & Monial.*

Electio Prælatorum Regularium ad quemnam pertineat? An poſſint iterum atque iterum immediatè poſt primam, ſecundam, ac plures electiones eligi? An reſtringi poſſit à Cardinalibus eorum Protectoribus? Et alia. Tom. 10. Conſult. 33.

ELectio hujuſmodi pertinet liberè ad Religionem, tam ex privilegiis Religionum, quam ex diſpoſitione juris communis, ut *in Canon. Abbatem 1. 18. quæſt. 2. & Can. fin. 16. quæſt. 7.* cum aliis in hac ſpecie per Rot. adductis *deciſ. 65. n. 4. par. 1. recen.*

Ac proindè non videtur attendenda reſtrictio liberæ electionis approbata à Cardinali Protectore: Quia, poſitis privilegiis cum derogatoriarum derogatoriis, aliiſque clauſulis ampliſſimis, ne Papa quidem cenſetur voluiſſe illis derogare, ſi de illis nulla penitus facta fuerit mentio. Pariſ. *conſ. 1. nu. 85. lib. 1.* Rot. *deciſ. 128. n. 4. par. 2. recen. & dec. 464. n. 4. par. 1. diver.*

Et proptereà nullum poteſt fieri fundamentum in aſſerto vivæ vocis oraculo dato Cardinali Protectori: quia illud non obſtat, ſi non legatur in eo ſubſcriptio ipſius, Cardinalis, ad formam Conſtit. Gregor. XV. emanatæ ſub die 11. Junii 1622.

Accedit, quod admiſſo hujuſmodi oraculo, illud non eſſe perpetuum, ſi ſolum indefinitè dicatur, quod Prælati Regulares per triennium debeant vacare à quolibet officio; ità ut non poſſint confirmari, & ideò prima vice fuit conſumptum, text. *in l. Boves §. hoc ſermone ff. de verb. oblig.* Jo. Monach. *in cap. cum expediat n. 6. de elect. in 6.*

Quod eò magis procedit: quia hujuſmodi oraculum ità intellectum tollit abſurda, quæ poſſunt contingere; Nam hoc pacto tollitur potentia quorundam Regularium, qui nimis prævalent in Religione. & conſtituuntur alii in dignitate, & officio, & ità ſtatus regularis reducitur ad æqualitatem.

Ad quem effectum emanavit à SS. D. N. INNOCENTIO XII. Conſtitutio Moderatoria facultatum Protectorum Ordinum Regularium Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnat. 1693. 14. Kal. Martii Pontific. anno 3. quam lege.

An, & quatenus Regularibus, & Monialibus præſertim Ordinis S. Franciſci, liceat appellare ad Sum. Pontificem, ſivè ad Sac. Congr. ſuper Regular. omiſſis ſuis Superioribus? Vide de Appell. Tom. 10. Conſult. 35.

An quidam Regularis ſit præferendus in quadam Capellania legata, ut in caſu poſito? Vide de Legat. pii. Tom. 10. Conſult. 36.

An, & quandò dubitatur, utrum Conventus aliquis Regularium ſit exemptus à Provinciali, an immediatè ſubjectus P. Generali, cauſa committenda ſit ipſi Patri Generali? Tom. 10. Conſult. 37.

NEquaquam: Nam agitur de commodo ejuſdem Generalis, an ſcilicet Conventus iſte ſit exemptus à Provinciali, an ſubjectus immediatè ipſi Generali, an ve ſubjici debeat Provinciali, quemadmodum, & reliqui omnes Provinciæ Conventus, qua in re prò ſubjectione adeſt aſſiſtentia juris Sac. Conc. Trid. *ſeſs. 25. cap. 20. de Regular.* Ideòque jure, meritoque ſuſpectus redditur P. Generalis, cum valdè interſit competentia juriſdictionis, de qua in hoc caſo principaliter agitur, non autem incidenter. Et quamvis Judex poſſit cognoſcere, an ſua ſit juriſdictio, id tamen procedit quandò lis eſt de prædio, de fundo, de pecunia &c. & oritur quæſtio principalis ſuper juriſdictione, Tunc enim non poteſt cognoſcere, vel ſaltem poteſt uti ſuſpectus removeri. Innoc. *in cap. Venerabili nu. 5. de cenſib.* Angel. *in leg. 2. nu. 7. in 1. & 2. fallent. ff. ſi quis in jus voc. non ier.* ac alii.

Digitized by Google

An exiſtente hac Regulari Conſtitutione: Quod Pater Generalis proponat tres, ſi fieri poterit, ejuſdem Provinciæ, non habita ratione antiquitatis promotionis ad Magiſterium, ſed potius probitatis doctrinæ, *poſſit eligi in Provincialem Baccalaureus? Ubi alia*. Tom. 10. Conſult. 38.

NUllam cenſeo hanc electionem ex parte electi, quia ipſe eſt Baccalaureus, atque adeò incapax dignitatis Provincialatus; ſecundum enim plurium Religionum Conſtitutiones Provincialis, quoad fieri poteſt, debet eligi unus ex tribus Magiſtris proponendis in Definitorio, non habita ratione antiquitatis promotionis ad Magiſterium, ſed potius probitatis, ac doctrinæ. Si ergò inter eligendos non eſt conſideranda prioritas in gradu Magiſterii, electio debet fieri de ſimilibus Magiſtris, inter quos Conſtitutiones nolunt, attendi ordinem, ac proprietatem in magiſterio, cum comparativum diſponat poſitivum, *leg. ubi autem ff. de verb. obligat.* ubi Doctores, præcipuè Cuman. *n.* 1.

De Baccalanreo triplex hujus cognominis erymologia. Prima eſt à baculo dicuntur bacularii, vel quod adhuc in priſtino laborantes baculis impelluntur, vel quod nondum in diſciplinis abſoluti, opus habeant rectore baculo.

An Eccleſia conſtructa à Patrono, ac donata Regularibus, qua prius erat Oratorium, ſivè ſacellum rurale ſub juriſdictione Epiſcopi poſſit modò viſitari ab ipſo Epiſcopo &c.? Vide de Viſit. Tom. 10. Conſ. 39.

Electio Capitularis Regularium quatenus ſit confirmanda? Ubi alia. Tom. 10. Conſultat. 40.

COnfirmanda eſt electio, ut ſupra dictum eſt ex eiſdem rationibus *hoc eodem Tom. Conſult.* 18. quo adi. Soletque Sac. Congr. Epiſ. & Regul. reſcribere, confirmandum eſſe Capitulum, & omnia geſta in eo, niſi ad primam Congregationem aliquid televans fuerit deductum: Quia confirmatio electionis debetur ex juſtitia, & ſine juſta cauſa denegari non poteſt, Paſſerin. *de elect. canon. cap.* 33. *queſt.* 11. *n.* 134. *& ſeqq.*

An, quatenus, & à quibus concedenda ſit licentia ingrediendi Monaſteria Monialium Superioribus Regularibus ſubjectarum? Vide de Monial. Tom. 10. Conſult. 41.

An, & quatenus Regulares habentes Monaſterium ſub Cœlo inſalubri, ac longè diſtans à Civitate, habere poſſint prò cura infirmorum Hoſpitium Religioſorum intrà Civitatem, ibique Oratorium privatum erigere? Ubi alia ad rem. Tom. 10. Conſult. 42.

EX deſcriptione, & actorum tranſportatione liquet juſtitia ſententiæ delegati, qui declaravit fuiſſe licitam d. Oratorii conſtructionem, attentis circumſtantiis concurrentibus circà qualitatem loci, quibus concurrentibus, in Hoſpitium, tanquam Granciam, & partem principalem Monaſterii permittitur poſſe conſtrui Oratorium cum ſola licentia Superiorum Regularium prò celebratione divinorum Officiorum, etiam ſine licentia Ordinarii, non obſtante Conc. Trid. *ſeſſ.* 22. *cap.* 9. *in decret. de obſerv. & evit. in celebr. Miſſ.* Quia Concilium loquitur ſolum de privatis domibus, & hujuſmodi Hoſpitia non ſunt domus privatæ. Rodriq. *Tom.* 2. *queſt. regul.* 75. *art.* 1. Peyr. *Tom.* 1. *priv. minim. in Conſtit. Pyrrhi* 129. Nec ſolum ſine licentia Epiſcopi, ſed etiam repugnante Epiſcopo. Lezan. *in ſumm. Tom.* 3. *v. Altare* 14. Rodriq. *loc. cit.*

Conſtitutio verò Urb. VIII. non obſtat: Quia non verſamur in erectione novi loci ſæcularis, ſed in conſtructione Oratorii in Hoſpitali, quod eſt pars, ſivè Grancia antiqui Monaſterii jam erecti.

Item *Conſult.* 84. Ad eundem quæſitum habetur hæc reſponſio: Quod ſimplex Hoſpitium, ſi concedatur, habere non poteſt Eccleſiam, ſed tantum Oratorium privatum, cujus ingreſſus in viam publicam immediatè non reſpondeat, nec ſit in plano, nec habeat Campanam, nec ibi miniſtrari Sacramenta, nec continuam permanſionem Religioſorum, niſi infirmorum, & ſervientium, nec ſepulturam, niſi ſpecialiter concedatur. Ità ſæpius declaravit Sac. Congr. ſuper Epiſc. & Regul. ut die 7. Januar. 1617. 3. Apr. 1618. 16. Novemb. 1646. 10. Decemb. 1649. & 26. April. 1652. ac alibi. Ex quærentibus Capuccinis: An retinere poſſint in loco Carignenæ Cæſarauguſtanæ Diœceſis ſimplex Hoſpitium, ut in parvo regeſto reſcriptorum, ac reſolutionum d. Sac. Congr. ad anteſcriptas preces ità reſpondit.

Ex audientia SS. 24. Novemb. 1660. Capuccini d' Aragona. SS. renuit, & 12. Auguſti 1661. ità decrevit. Sacra &c. juxtà alias reſoluta, cenſuit, ac decrevit, prout præſentium tenore decernit, Fratribus Capuccinis non licuiſſe, neque licere nedum prætenſam Conventus erectionem, verum etiam nec Hoſpitii in d. loco Carignenæ retentionem. Ac proinde committendum eſſe, prout harum ſerie pariter committit Archiepiſcopo Cæſarauguſtano, ut omnibus juris, & facti remediis opportunis, ac etiam per cenſuras Eccleſiaſticas eoſdem Fratres Capuccinos indè diſcedere, Hoſpitium prædictum deſerere omnino cogat & compellat, appellationibus, Iudicum deputationibus, eorumque inhibitionibus, cæteriſque in contrarium non obſtantibus quibuſcumque.

An interpoſita ab utraque parte appellatione ad Sum. Pontificem, etiam ad effectum petendi Generalem, poſſit illa altera parte poſthaberi, ac procedi ad electionem regularem? Tom. 10. Conſult. 43.

NEgativè: Nam hujuſmodi appellatio effecta eſt communis, atque adeò non poteſt ab altera parte in præjudicium juris alteri parti quæſitum poſthaberi. Bartol. *in leg. ſi quis libellos* 28. *num.* 1. *C. de appell.* Felin. *in cap. & parte de reſcript.* 2. *n.* 5. aliique relati à Scaccia *de appell. queſt.* 17. *limit.* 2. *n.* 95.

Præſertim ſi Capitulum fuerit dimiſſum ab habente authoritatem cum cæremoniis à Conſtitutione præſcriptis, omnibus approbantibus, & conſentientibus. Ex hoc enim evidenter ſequitur non poſſe deveniri ad electionem.

De electione Capitulari Regularium ſimoniaca. Ex quibus ſimonia neceſſariò conſtituatur? Et alia. Vide de Simon. Tom. 10. Conſult. 44.

An Regularis, qui origine eſt filius Provinciæ Italiæ, quique poſtmodum obtenta filiatione Provinciæ Germaniæ, tanquam verus filius hujus ultimæ Provinciæ Doctoratum, & Magiſterium aſſequutus eſt, non juxtà Conſtitutiones Ordinis, ſed juxtà privilegium Ultramontanis conceſſum, poſſit modo redire ad antiquam Provinciam Italicam, ibique tractari debeat tanquam Doctor, & Magiſter? Tom. 10. Conſult. 45.

DIſtinguas. Vel hic Regularis prætendit reſumere antiquam filiationem jure proprio, & prætenſio eſt vana. Quià ſemel alteri perfectè incorporatus, deſinit eſſe membrum primæ Matris, illamque poſtmodum cogere non poteſt ad ſe iterum recipiendum, *Can. mandamus* 19. *queſt.* 3. Pellizz. *in manual. Regul. Tom.* 1. *tract.* 3. *cap.* 5. *nu.* 105. Sanch. *in decal. lib.* 6. *cap.* 7. & alii.

Vel prætendit illam reſumere ex benigna acceptatione antiquæ Provinciæ, ac cum iſta nedum ipſum non acceptaverit, ſed reipſa ejus inſtantiæ ſe opponat, ejus prætenſio remanet inanis.

Quo verò ad Magiſterium res habet minorem difficultatem: Nam demus tandem aliquandò, quod hic Regularis prætendere poſſet reditum ad primam Provinciam; Magiſterium tamen non poterit ei aliqua ex parte ſuffragari, quia fuit obtentum ad formam privilegii Ultramontanis conceſſi; Privilegium enim eatenus ſuffragatur, ac durat, quatenus in privilegiato reperitur, ac durat qualitas, ſivè ratio, ob quam privilegium fuit conceſſum. Anchar. *conſ.* 394. *n.* 3. Roman. *conſ.* 404. *n.* 5. *&* 6. *& antea conſ.* 180. *n.* 7.

De quodam Legato relicto Regularibus, ut in caſu poſito. Vide de Legatis Piis Tom. 10. Conſult. 46.

Quæ,

Digitized by Google

Quæ, quotque requiſita intercedere debeant, ut Regularis dicatur filius nativus alicujus Conventus? Tom. 10. Conſult. 47.

RESp. Quod non ſolum requiritur origo, & patria in illa Civitate, in cujus Conventu filius eſſe velit, ſed etiam, quod in eadem Civitate habitum ſuæ Religionis ſuſcipiat, Novitiatum agat, & ſuffragantibus Patribus dicti Conventus, ſuam ibi profeſſionem emittat. Navar. *in com. 4. de Regul. cap. Statuimus num. 22. & conſ. 1. num. 10. lib. 2. ult. lit. pend. vol. 2.* Bord. *de Regul. tranſ. reſol. 43. num. 37. & ſeqq.* Nam ad ipſum Conventum, ejuſque Superiores ſpectat recipere illum ad Novitiatum, & profeſſionem, ac dignoſcere: an expediat illum in Monaſterio admittere, *ex capit. novit. 4. & cap. 5. & cap. ea noſcitur 6. de iis, quæ fiunt à Prælat.* ac alibi.

Ac ità quidem, ut nullius eſſet momenti filiatio alterius Conventus, deducta ex eo, quod ipſe Regularis aliquando moram in illo traxerit, ac ſæpè vocatus fuerit Pater illius Conventus: Nam ex hujuſmodi denominatione non tollitur filiatio originaria. Navar. *ibid.*

Neque jure cogi poterit propriam, & nativam filiationem dimittere, & ad aliam tranſire. Quemadmodum enim, etiam ſi voviſſet illud Monaſterium ingredi, & ab eo non reciperetur, aliud etiam ejuſdem Religionis ingredi non tenetur. Ità etiam, cum in ingreſſu, & in profeſſione ſe, ac omnia ſua bona dicaverit eidem Monaſterio, & tanquam ejuſdem filius ad illius obſequium ſit adſcriptus, & obligatus privativè quoad alia, *authent. ingreſſi Cod. de Sacroſ. Eccleſ. Can. Si qua 19. quæſt. 2.* ac alibi, ad aliud etiam ejuſdem Religionis ſine culpa, & cauſa cognita tranſire de jure non poteſt. Navar. *loc. cit.*

Tandem ad hoc, ut aliquis dicatur filius nativus alicujus Conventus, debet eſſe receptus à duabus ex tribus partibus filiorum, ac Patrum illius Conventus particularis, ubi vult recipi, ac pro illo adſcribi, nulla habita ratione de illius nativitate, ſive origine, idque ex jure communi, ſalvis ſemper Conſtitutionibus Religionum.

Pro Dominicanis verò Regni Neapolitani adeſt apud Sac. Congr. Epiſc. &c. ſequens decretum.

Die 9. Januar. 1682. Quoad transfiliationes uſque adhuc factas in Conventu S. Dominici Neapolis nihil innovetur.

In poſterum, tam reſpectu d. Conventus, quam reliquorum Regni Neapolitani, nullatenus concedantur per P. Generalem, & alios Superiores, inconſulta Sac. Congreg.

De Ordine Militum Sepulchri Dominici, deque privilegiis &c. conceſſis Fratribus Terræ Sanctæ. Vide de Equitibus Tom. 10. Conſult. 48.

An ſit annuendum petitioni Confraternitatis Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, ut oblationes ipſi oblatas intuitu d. Ordinis, convertat in aliud opus pium &c.? Vide de Confraternit. Tom. 10. Conſult. 52.

De electione cum contemptu Suffragatorum, eorumque non admiſſione ad Capitulum, & alia ad rem. Tom. 10. Conſ. 53.

TEnendum eſt, quod ſi conſtiterit, ſuffragatores aliquot non fuiſſe admiſſos ad Capitulum, ſubintrat nullitas ex capite contemptus, quæ talis eſt, ut etiam ſi unus dumtaxat ex iis contemptus fuerit, adhuc tota electio corruat, *cap. Quod ſicut de elect. & cap. bonæ 2. eodem tit.* ac alibi. At vide quæ dicta ſunt ſupra hoc eodem tract. ac etiam *de Capitulo, & Canonicis.*

FRater Profeſſus in Religione Sancti Spiritus acquiſivit bona, & pecunias ex fructibus Commendarum d. Religionis, quas infirmus commendavit viro fideli, ut illam poſt ſuam mortem traderet ſuo Fratri. Cum pecuniis item ſic acquiſitis emit bona ſtabilia nomine d. ſui Fratris, ejuſque hæredum. Quæritur.

1 *An d. diſpoſitio facta à d. Religioſo temporè ſuæ infirmitatis ſit valida?*

2. *An ſit valida illa, quam fecit tempore ſuæ ſanitatis?* Tom. 10. Conſult. 55.

AD 1. Negativè: Nam d. Frater, uti profeſſus in d. Religione prævio voto paupertatis, non poterat diſponere de dictis bonis, contemplatione d. ſuæ Religionis acquiſitis, tum ex jure communi per text. *in can. ſi manifeſtò 12. qu. 1. cap. 2. de teſtam.* Rot. coram Gregor. *dec. 190.* & aliis.

Tum ex vi ſtatutorum ejuſdem Religionis *cap. 35. & 36.* in quibus auferuntur à Religioſo pecuniæ abſconditæ Superiori. Et tum quia Sixtus IV. *Conſtit. 12. tom. 1. Bullar.* ac Nicol. IV. *Conſtitut. 4. §. 2. ejuſdem tomi*, ac Pius item IV. *Conſtit. 84 §. 3. tom. 2.* adjudicarunt omnes fructus, & redditus, ac quæcumque pia ſubſidia Hoſpitali Sancti Spiritus erogata in ſubſtentationem Expoſitorum, ac pauperum Infirmorum decernendo Religioſos profeſſos eſſe debere contentos ſolo victu, ac veſtitu; Undè patet, eos non habere bona, de quibus poſſint diſponere, Gloſ. *in cap. Cum olim 2. de priv. v. reſtitutionem*, ibi: *Quare donare non potuit: quia qui nihil habet, nihil donare poteſt.*

Idque procedit etiam, ſi d. Religioſus diſpoſuiſſet favore piæ cauſæ, niſi acceſſerit licentia Summi Pontificis, Monal. *conſ. 33. num. 6. lib. 9.*

Adeò ut illi non ſuffragetur licentia Prælati inferioris. Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 42. num. 209.*

Ad 2. Etiam negativè: Quia Beneficiatus Regularis eſt incapax dominii, ejuſque diſpoſitio quoad fructus eſt reſtricta vel ad utilitatem Eccleſiæ, ex qua fructus percipit, vel Religionis, cui ſe tradit, vel tandem ad pios uſus, ut poſt Suar. firmat Lezan. *in ſum. tom. 2. cap. 18. num. 15.*

An Religioſi Converſi, & Oblati ſedere poſſint in ſuperioribus Chori ſedibus, prò Sacerdotibus, & Clericis deſtinatis? Vide de Præcedentia Tom. 10. Conſult. 56.

IN quadam Regularium Provincia extat conventio Brevi Apoſtolico firmata, quod in futuris Capitulis Provincialibus electiones provincialis, Cuſtodis, ac Definitorum alternativè fierent ex tribus regionibus ejuſdem Provinciæ. Extat quoque hoc Statutum generale Ordinis in hæc verba; (Si moriatur aliquis Definitor, intelligatur ipſo facto ſubrogatus ille Pater in Provincia, qui erit dignior in paternitate.) Ex his dubitatur:

An prædicta alternativa in electionibus Capitularibus locum habere debeat in ſubrogationibus? Tom. 10. Conſult. 57.

NEgativè. Primò quia hæc alternativa emanavit in caſu electionis; Undè nullo pacto extendi poteſt ad caſum ſubrogationis. Deindè quia cum ejuſmodi alternativa ſit contraria præfatæ diſpoſitioni ſtatutorum generalium, tamquam correctoria, & odioſa, extendi non debet ad caſum ſubrogationis, etiam ex identitate rationis, licet verſaremur in diſpoſitionibus, non autem in contractibus. Honded. *conſ. 95. num. 98. & in 2.* Tiraquell. *de retract. in præfat. num. 62. & ſeqq.*

Tum quia non parva eſt differentia inter electiones, & ſubrogationes. Hæ namque pendent à ſola diſpoſitione juris, nempè ſtatutorum generalium, illæ ab eligentium conſenſu. Quare diſpoſitum in uno non cenſetur in alio: quia ex diverſis non fit illatio, *l. inter ſtipulantem §. ſacram ff. de ver. obl.*

Præterea, cum hujuſmodi ſubrogatio ſit materia, quæ raro contingit, non poteſt dici quod ad illam extendatur d. conventio. Undè liquet, ſolum cogitatum fuiſſe de electionibus. Nam contractus non trahitur ad incognita, *l. ſi per errorem ff. de juriſd. omn. jud.*

Tandem: quia hæc alternativa emanata pro alia Provincia, quod non comprhændat caſum ſubrogationis decrevit Capitulum generale d. Ordinis, cujus ſententiam approbavit Cardinalis Protector, & confirmavit Sacr. Congr. ſuper Epiſc. & Regular.

An

An electio ſit nulla, non intimatis omnibus vocalibus? Quid ſi ex iis aliquis reperiatur abſens? Sique non fuerit expreſſum in intimatione, quod vocentur ad effectum electionis? Nec fuerit aſſignatum tempus certum ad comparendum? Neq; expectatum tempus competens à die intimatæ electionis? Electio nulla ad quem devolvatur? De munere, & authoritate Præſidis Capituli. Tom. 10. Conſult. 58.

ET quidem electio in omnibus caſibus prædictis nulla eſt: Electio enim non intimatis omnibus vocalibus, eſt nulla per text. in *Cap. Quod ſicut*, ubi Gloſ. *verb. vocatos* & alibi. Tambur. *de jur. Abb. tom. 1. diſp. 5. quæſt. 3. num. 2. & 3.* ac alii.

Ac ità, ut non obſtet, quod aliquis reperiatur abſens ſi ejus abſentia non ſit ultrà tres dietas quo in caſu vocandus, & expectandus omnino eſt. In materia tamen vocationis abſentium ſervanda eſt conſuetudo, vel Statutum Ordinis. Lavor. *var. elucubr. tit. 4. de elect. canon. cap. 17. num. 3.*

Intimatio autem debet expreſsè continere, quod qui vocantur, ad effectum electionis vocantur, nè alias vocati, negligant ſuum adventum, ut habetur in formula intimationis, apud Sigiſmund. à Baron. *in tr. de form. can. elect. dub. 9. num. 3.* Lavor. *ibid. num. 27.* & alii.

Aſſignandumq; eſt tempus certum, quo debent comparere, ut tradunt citati Auctores; Regula enim juris eſt, quod citatio non continens diem certam, non arctet, & omnia cum tali citatione geſta ſubjacent vitio nullitatis, *l. aut qui aliter §. 1. qui vi, aut clam.*

Denique debet expectari tempus competens à die intimationis directè iis omnibus, qui fuerunt intimati. Acceleratio enim electionis ſemper præſumitur doloſa. Sigiſmun. *l. c. dub. 75. num. 7.* Lezan. *d. num. 5. in fin.*

Data autem nullitate hujuſmodi electionis, poterunt procedi ad novam electionem. Lavor. *ibidem cap. 21. numer. 29.* per deputatum à Patre Generali cum omnimoda auctoritate. Quotieſcumque enim electio eſt nulla, jus eligendi devolvitur ad immediatum Superiorem, *cap. quam ſit de elect. in 6.* Lavor. *d. cap. 21. num. 90.*

Nec obſtaret ſi deputatus à Generali non procederet per viam nominationis, ſed per viam electionis: Nam deputatus, qui poteſt per ſe ſolum nominare, confirmando electionem nullam nullitate juris poſitivi, illi adiicit robur, & validitatem, Lavor. *eo cap. 21. num. 23.*

An Eminentiſſimi Cardinales Protectores Regularium poſſint Commiſſarium deputare ad cognoſcendum, an electio Capitularis Regularium ſit valida, anve invalida? Tom. 10. Conſult. 60.

AFfirmativè: Nam ubi per viam appellationis iidem Eminentiſſimi cognoſcunt, extat decretum Sacr. Congregationis ſuper Epiſcop. & Regul. firmans in tali caſu eorum juriſdictionem. Vult enim quod à Provinciali appelletur ad Generalem, à Generali ad Protectorem, à Protectore ad d. Sacr. Congreg. Lezan. *in ſumm. quæſt. regul. tom. 1. num. 4.*

Inſuper. Aut Eminentiſſimi Protectores ſunt Judices Ordinarii, aut delegati: Si Ordinarii, poſſunt delegare: Si delegati, cum ſint delegati ad univerſitatem cauſarum, poſſunt pariter ſubdelegare. Lezan. *tom. 2. cap. 9. num. 2.*

Si igitur P. Generalis, qui eſt immediatè Superior confirmaverit Capitulum, tanquam validum, & ſic privaverit ſemetipſum illa facultate, quæ ſtante nullitate electionis, ſibi fuerat delata, jure quidem, ac meritò Eminentiſſimus Protector, qui poſt P. Generalem eſt immediatus, hac facultate, uti poterit, quatenus revera Capitulum ſit nullum. Sub hac enim conditione facultas nominandi novum Provincialem concedi debet. Cæterum ſervanda eſt hodie Conſt. Sanctiſs. D. N. INNOC. XII. ſuper Cardinalibus Protectoribus, quam ſup. retulimus *Conſul. 33. hoc eodem tom. & tract.*

IN ſtatutis generalibus cujuſdam Ordinis, confirmatis in forma ſpeciali à Sum. Pontifice hæc extant verba: (Qui ſua ſponte, licet obtenta prius licentia, ad alienam Provinciam tranſierint Patres, tam incorporati, quam incorporandi, in ea locum, ordinem, & præcedentiam à die tantum incorporationis ſuæ, non autem à die receptionis habitus, ut emiſſæ profeſſionis, teneant, & habeant;) Dubitatur?

An qui ex Provincia, exem. grat. Neapolitana obtinuit transferri, & incorporari in Provinciam Mediolanenſem, & qui poſt factam, ac diu ſervatam hanc incorporationem, iterum obtinuit transferri, & incorporari in antiquam Provinciam Neapolitanam, gaudere debeat præcedentiis, juxtà ordinem primæ receptionis, an potius juxtà ordinem modernæ incorporationis, ut prædicto Statuto cavetur? Tom. 10. Conſult. 62. Item Vide Conſult. 45. ejuſd. Tom.

PRæſuppoſita perfecta incorporatione in Provinciam Mediolanenſem, hujuſmodi Statutum habere locum: Quia quemadmodum Regularis tranſlatus ad aliam Religionem, eique perfectè unitus per profeſſionem, poſtea, obtinens transferri ad Ordinem, in quo primum profeſſus fuerat, non redit ad jura primogenituræ, ſed manet in loco ſecundæ receptionis, ut ex Sanchez. *in decalog. lib. 3. cap. 7.* & ex Bordon. *reſol. moral. q. 16. num. 19. & ſeq.* tradit Donat. *in prax. rer. regul. tom. 1. p. 2. tr. 5. q. 52.* ac alii. Ità Regularis tranſlatus ad aliam Provinciam, eiq; perfectè unitus per incorporationem, non poteſt ex novo tranſitu ad primam Provinciam reſumere jura primogenituræ.

Ratio enim utriq; caſui eſt communis: Quia ſicut in tranſitu ad aliam Religionem Regularis, qui in illa profitetur, deſinit eſſe membrum primæ, ac proindè cogere non poteſt primam Religionem, ut iterum ab ea recipiatur, ſed hoc pendere debet à voluntate Religioſorum, per text. *in can. mandamus 19. q. 3. & in cap. Intelleximus de ætat. & qualit.* Ità etiam in caſu incorporationis in aliam Provinciam, juxtà formam Statuti Religionis, deſinit eſſe membrum primæ, eamque cogere non poteſt, ut ipſum iterum incorporet.

An, & quatenus Clerici Sæculares, & Regulares examinari poſſint ad favorem Rei imò contra Reum, etiam in criminalibus? Vide de Cleric. Tom. 10. Conſult. 63.

An, & quatenus Generales Ordinum poſſint eligere Priores locales Conventuum, ſibi ſubjectorum? Tom. 10 Conſult. 64.

POſſe, ſi Conventus particulares, in quibus fit electio, ſive nominatio à Generalibus, non reclamant. Quo in caſu Definitorium Provinciale nullum jus habet contradicendi.

Nam, vel illud deducitur ex *cap. de elect.* & ſatis eſt, ut diximus, quod Conventus non reclamant. Vel deducitur ex poſſeſſione eligendi, in qua Definitorium aſſerit, ſe reperiri, ſi hæc poſſeſſio militat, etiam pro Generalibus, non eſt cauſa cur potius Definitorio, quam Generalibus hæc poſſeſſio, ſive quaſi poſſeſſio ſuffragari debeat.

FUit Regularis à Provinciali, ac Definitorio ſuæ Provinciæ electus ad Generale Capitulum proximè celebrandum, cum mandato proponendi negotia ejuſdem Provinciæ. Capitulum Generale non fuit celebratum, quia Sum. Pontifex per ſuum Breve confirmavit Generalem ad alium ſexennium. Interim d. Regularis, ut ſupra electus, narrata Summo Pontifici d. ſua electione, & tacito, quod d. proximum Capitulum, pro quo fuerat electus, jam ſuum ſortitum fuerat effectum per d. Breve Apoſtolicum, obtinuit ab eo confirmationem ſuæ electionis, à Provinciali, & Definitorio jam factæ pro Capitulo Generali jam tunc proximè celebrando. Quæritur:

An huic Regulari, ſic à Pontifice confirmato, liceat intereſſe Capitulo generali proximè celebrando? Tom. 10. Conſult. 65.

NEgativè. Primò ea regulis, quod à forma mandati non eſt recedendum, ſive illa reſpiciat res, ſive perſonas, ſive locum, ſive tempus. Bald. *in l. 1. §. ſi igitur ff. de exercit. & act. verſ. nota quod forma mandati.* Et quod mandatum extendi non poteſt ad alios caſus, quam expreſſos, ſed debet diligentiſſimè omni cum cura obſervari. *l. diligenter ff. mandati.*

Hinc, cum d. mandatum datum fuerit ad Capitulum tunc proximè celebrandum, eoque tunc non habito, deindè celebrato altero, extendi non poteſt ad iſtud ſubſequens, *Cap. ſi Clericus de præb. in 6.*

Quinimmò, licet facultas non fuiſſet expreſsè limitata ad proximum Capitulum, adhuc de proximo intelligeretur, juxtà regulam *l. Boves §. hoc ſermone ff. de verb. ſignif.* Et in proximis terminis tradit Felin. *in cap. 2. num. 4. de treg. & pac.*

Deindè quia d. mandatum datum fuit à Provinciali, & Definitoribus illius temporis, Ideòque propter eorum mutationem, re integra, expiravit. Gabriel. *concl. 2. de procur.*

Et quidem alias plura ſequerentur abſurda. Primum, quia præcipuum munus ejuſmodi electi non ſolum conſiſtit in ferendo ſuffragium nomine omnium Conventuum Provinciæ, à qua eligitur, ſed etiam proponere omnia, quæ ad Conventus d. Provinciæ pertinent; Tempore autem, quo ipſe fuit electus, multa potuerant contingere in ipſa Provincia in Capitulo generali proximè celebrando, utique proponenda, quæ in ſecundo Capitulo committi non poſſunt. Secundum quia omnes moderni Conventuales, Provincialis, ac Definitores privantur ſuo jure eligendi alium magis forſan idoneum, ac prudentiorem, &c.

An Abbas Regularis, relegatus in exilium, exacto exilii tempore, recuperet ſuam Abbatiam &c.? Vide de Abb. Tom. 10. Conſult. 66.

An, & quatenus juriſdictio, & collatio beneficiorum in locis Abbatiæ ſpectet privativè quoad Epiſcopum, an ad illius Abbatem? Vide de Abbat. Tomo 10. Conſult. 67.

In tranſitu Regularium ab una ad aliam Religionem ſive laxiorem, ſive ſtrictiorem, ut canonicè fiat, quid requiratur? Quæ nam actio competat Superioribus primæ Religionis ad revocandum ſuum ſubditum illegitimè translatum? Tom. 10. Conſult. 68.

SAtis dictum eſt ſupra pluribus in locis, præcipuè *Tom. 1. Conſult. 39. 87. 88. 89. 112. & 299. hoc eodem tract.* quo adi. Solum hic ſubnectitur ſequens decretum Sac. Congregationis Conc. tenoris ſequentis:

Sacra &c. Cenſuit, non licuiſſe, neque licere Præpoſito Generali Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli, etiam quacumque extante cauſa, vel ſub prætextu aſſertorum privilegiorum hujuſmodi facultatem tranſeundi ad laxiorem ſuis ſubditis impartiri, ac proindè Oratorem, omneſque alios in ea Congregatione profeſſos, qui abſque expreſſa Sedis Apoſtolicæ licentia ad hujuſmodi Ordines ſe tranſtulerint; ad primævam Religionem, atque habitum Congregationis præfatæ revocandos, prout revocari mandavit, novamque profeſſionem in eis emiſſam nullam, & invalidam declaravit. Generalibus verò Congregationis ejuſdem, & aliorum quorumcumque Ordinum, ac Superioribus reſpectivè mandavit, ut in poſterum à dimiſſione, aut receptione ſimilium omninò abſtineant, ſub pœna privationis officii, & vocis activæ, & paſſivæ, aliiſque contrà receptores Apoſtatarum emanatis, eiſdemq; affici voluit profeſſos, qui contrà hujuſmodi formam decreti ad præfatas Religiones ſe transferre præſumpſerint, quibuſcumque non obſtantibus. Dat. hac die 20. Januar. 1651.

An, & quatenus domus Mulierum Oblatarum, ſubjecta ſit Regularibus, an potius Epiſcopo? Vide de Monialib. Tom. 10. Conſult. 69.

An, & quatenus in Eccleſia Parochiali, unita Monaſterio Abbatiæ Regularis, requiratur Concurſus? Vide de Abbat. Tom. 10. Conſult. 70.

An edictum Epiſcopale ſuper caſibus reſervatis, ut in caſu poſito, deroget privilegiis Regularium &c.? Vide de Confeſſione Tom. 10. Conſult. 71.

LEgitur hæc Regularis Conſtitutio: (Si Pater Generalis objerit in ſecundo anno ſui Generalatus, Primus Definitor ſit Vicarius generalis. Quod ſi Generalis objerit poſt feſtum omnium Sanctorum, fiat electio novi Generalis in feſto Pentecoſtes.) Quæritur:

An ſi Generalis moriatur ante unum, vel duos dies feſti Pentecoſtes, fieri debeat electio novi Generalis, eodem feſto? An verò ipſe Vicarius Generalis continuare debeat ſuum Vicariatum uſq; ad Capitulum generale celebrandum in proxima Pentecoſte? Et quid, ſi ipſe Vicarius in d. Capitulo eligatur in Generalem? Tom. 1. Conſult. 73.

VIcarius Generalis continuare debet ſuum Officium uſque ad novum Capitulum generale: Quia cum Generalis objerit, ante unum vel duos dies Pentecoſtes, non poteſt convocari, ac celebrari Capitulum eodem die. Ideòq; Conſtit. eſt intelligenda, & reſtringenda ad mortem ſequutam poſt feſtum omnium Sanctorum tempore habili ad convocandum Capitulum ipſo die Pentecoſtes. Semper enim lex, ſive Conſt. regulatur ab habilitate per text. *in l. ut gradatim §. Et ſi lege*, ubi Doctores *communiter ff. de muner. & honor.* Bertaz. *in l. ſi quis maior. num. 216. C. de tranſact.* attento præſertim, quod Conſtitutiones loquuntur, ſi Generalis moriatur *poſt* feſtum Omnium Sanctorum, dictio autem *poſt*, intelligenda eſt tempore proximo diei, cui adjicitur per text & gloſ. *in l. Anniculus ff. de verb. ſignif.*

An facultas, quæ competit Monaſterio, ejuſq. Superiori ferendi in Capitulis duo ſuffragia: ſi d. Monaſterium auctoritate Apoſtolica transferatur ad aliud Monaſterium, d. facultas planè ceſſet? Ubi quid de his reſcriptis, Lectum, *aut* Nihil, *quæ in libellis Sac. Congregationibus porrectis; ſepè apponi ſolent?* Tom. 10. Conſult. 74.

NOn ceſſat, ſed ſemper retinet ſuum privilegium juxtà Gloſ. *in cap. privilegium v. Item ſi auctoritate de regul. jur. in 6.* Felin. *in cap. cum dilecto num. 21. de reſcript.* cum aliis per Rotam in *Marſicenſi juriſdictionis* 26. Maii 1651. §. *hincque patet* coram Corrado.

Etenim, translata Civitate, Caſtro, Monaſterio ab uno loco ad alium, ille locus, ad quem fit translatio, dicitur in omnibus repreſentare locum translatum, ac omnibus ejus privilegiis, & prærogativis gaudet. Pegn. *deciſ. 93. alias 117.* Rot. *loc. cit.*

Undè, cum in translatione omnia jura, quæ pertinent ad Eccleſiam translatam, transferantur ad eam, ad quam fit translatio, *cap. Abbate in fin. de verb. ſignif.* Jura quoque ſuffragiorum transferuntur ad poſterius Monaſterium, tanquam ad illud, ad quod fit translatio Monaſterii dictorum Regularium.

Ad 2. Hujuſmodi reſcripta non officiunt, cum incertam relinquant petitionem, ad text. *in l. de ætate, §. nihil, ff. de interrog. act.* Undè hujuſmodi libelli cum hiſce, aliiſque hujus generis reſcriptis, præcipuè ſi non ſunt ſubſcripti, nec à quo fuerint porrecti appareat, cum nulla in iis porrigendis requiratur expenſa, nullius ſunt effectus. Adden. ad Greg. *dec. 331. num. 19.* Seraph. *deciſ. 373. num. 1.* & fuit dictum *in Romana, ſeu Veliterna affictus* 15. Martii 1652. §. *memoriale*, ac 13. Januar. 1653. §. *fin. coram Bichio.*

An, & quatenus claves Sacræ Imaginis in Eccleſia conceſſa Regularibus retineri poſſint à Magiſtratu ſæculari? Vide de Immun. Tom. 10. Conſult. 75.

Quæ nam potiſſimum requirantur, ut quis verè ſit Religioſus Religionis Hieroſolymitanæ &c.? Vide de Equitibus Tom. 10. Conſult. 76.

Digitized by Google

De el:ctione reguları per ſubornationem. Ejus pernicies. Quid in Sacerdoti s? Nullitates hujuſmodi electionis. Et alia. Tom. 10. Conſult. 77.

EX Conſtitutione 128. B. Pii V. incip. *Paſtoralis Officii*, §. 4. habetur: *Qui verò electionibus omnibus, vel antè eas per ſex Menſes pro ſe, vel pro alio ſubornare excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrat, à qua abſolvi non poſſit, niſi à Pontifice pro tempore exiſtente, ac voce activa, & paſſiva perpetuo careat.* Eam confirmavit Clemens VIII. in decretis pro reformatione Regularium *Conſt. 60. num. 35.* & innovavit Urb. VIII. decreto edito à Sacr. Congr. Conc. quod legitur in *Conſt. 26.* ejuſdem Pontificis, ubi in electionibus Superiorum Regularium prohibetur omnis procuratio ſuffragiorum, tam pro ipſis, quàm pro aliis directè, vel indirectè, & tranſgreſſores puniuntur ipſo facto pœna privationis officiorum, quæ obtinent, & perpetuæ inhabilitatis, extantque plurium Religionum ſtatuta, in quibus diſponitur, quod ſubornatores declarentur, qui donis, & promiſſis, comminationibus, & obſecrationibus importunis, laudibus, aut vituperationibus falſis, aliquem inducere conantur, ut ſibi, aut alteri ſuffragium in electionibus, quique colligationes, aut inductiones fecerint. Inſuper ſubornatores actibus legitimis ipſo facto privantur, de quibus vide *Tom. 9, Conſult. 125. de Vicario*, quo adi,

Ex his autem conſtat, prohibitam eſſe ſubornationem. Imò hoc crimen tanquam peſtis Reipublicæ, ac pernicies Religionum, connumeratur inter illa, quæ ab omnibus accuſari poſſunt. Molfeſ. *in prax. crim. ad ſtat. ſua Relig. cap. 15, quæſt. 50. §. Ad cujus.*

In Sacerdotiis obtinendis, etiam ambitum locum habere, & puniendum placet Modeſtino, *l. 1. ad l. Jul.*

Sicque prima nullitas hujuſmodi electionis reſultat ex hoc capite ſubornationis interdictæ: Quia facta eſt contrà legem prohibentem, licet non contineat expreſsè decretum irritans. Secunda nullitas deducitur ex defectu libertatis, qua caret hujuſmodi electio: Nam in omnium ſententia libertas eſt de eſſentia electionis, *Cap. cum terra 4. de elect. cap. ubi periculum, §. Cæterum eod. tit, in 6.*

Tandem nulla eſt electio reſtricta ad duos, vel tres, aliis excluſis, *d. cap. cum Terra*. Rodriq. *tom. 2. quæſt. 51. art. 11.* Mirand. *tom. 2. quæſt 23. art. 22.* aliique.

Tertia nullitas ex defectu ſecreti: Nam ad electionem procedendum eſt per ſecreta ſuffragia, Conc. Trid. *capit. 6. ſeſ. 25. de regul.*

An electio, in qua Præſidens Capituli proponit Electoribus, an velint eligere viva voce, ſit valida? Tom. 10. Conſult. 78.

REſp. Non eſſe validam, ſed ſuggeſtivam electionem, Card. Zabarel. *in cap. quia propter de elect.* ac Rip. *reſp. 5. num. 10. eod. tit.* Nam hoc modo non ſervatur forma electionis, quæ de jure ſervari debet. Non enim fit per ſcrutinium, non per compromiſſum, neque per inſpirationem, vel quaſi inſpirationem. Per unum autem ex his modis electio fieri debet, *d. cap. quia propter de elect.*

Comprobatur autem, quod Præſidens jam in animo conceperat eligere perſonam ſibi bene affectam, ſi protinus, nulla interpoſita mora, poſt talem acclamationem confirmaverit illius electionem, Ad confirmationem enim non poteſt deveniri, niſi facta prius diligenti perquiſitione de vita, moribuſque, & qualitate electi per text. *in cap. poſtquam, & cap. nihil de elect.* Archid. & Butr. *in cap. fin. eod. tit. in 6.*

An, & quatenus Regularis habeat factionem Teſtamenti? Voluntatem alterius declarare? Quomodò hæc declaratio facienda? Tom. 10. Conſult. 79.

DIcendum eſt, veriſſimam eſſe propoſitionem, quod Regularis, etiam Superior, non habet factionem Teſtamenti, nec pro ſe, neque pro alio, ſed non minus veram eſſe limitationem, quod Regularis poteſt pro alio declarare, & voluntatem alterius explere, aperire, & arbitrari. Ità firmat præ omnibus Sac. Rot. in *Romana bonorum, ſive fructuum* 4. Maii 1646. coram Arguelles, Itaque etiam ſine licentia Superioris, quando Legata, & declarationes reſpiciunt piam cauſam, ut in *cit. deciſ. §. Sed huic difficultati in fine.*

Deindè dicendum eſt, veram eſſe regulam, quod hujuſmodi declaratio debet fieri cum juramento, & declaratio ſuſtinetur ubi vel adſunt conjecturæ, quod talis revera eſſet voluntas Teſtatoris, ut per Mantic. *de conject. lib. 3. tit. 3. num. 16.* Rot. *ibid.* vel is, qui declarare debet non eligitur in ſimplicem Teſtem, ſed etiam in arbitratorem, ut ex *dec. in Romana Legatorum* 27. Maii 1639. coram Veroſpio.

Poſtremò dicendum eſt, verum eſſe aſſumptum, quod tota ſubſtantia diſpoſitionis non poteſt remitti in voluntatem tertii, ſed non minus veras eſſe limitationes, quod ubi agitur de ſimplici declaratione voluntatis, vel de præſcribendo, & arbitrando modos, quibus relictum erogari, & diſtribui debet, id poteſt in tertium remitti. Ità communiter, & ſpeciatim Ruin. videndus *conſ. 19. lib. 2.*

Cœterum ſi his addatur licentia P. Generalis hæreditatem liberè, & pro arbitrio adminiſtrandi, & omnes circa eam juxtà mentem Teſtatoris neceſſarios, & opportunos actus faciendi prorſus erit abſque difficultate. Permittitur enim Regularibus explere munus, & officium arbitrandi, exequendi, ac declarandi ſupremas defunctorum voluntates de licentia Superiorum. *Cap. fin. de teſt. in 6.* cum vulgo aliis.

An, & quatenus Monachi, ſivè Regulares poſſint aſſumi ad adminiſtrationem piorum Legatorum? Quid de adminiſtratione Beneficiorum &c.? Vide de Legatis piis Tom. 1. Conſult. 80.

Declarata nulla prima electione, quibus nam Electoribus competat nova electio? Quanam probationes requirantur ad probandum recurſum Regularis ad Judices laicos? Ubi effectus hujuſmodi recurſus? Tom. 10. Conſult. 81. Vide etiam Tom. 9. Conſult. 33. de Cenſuris.

AD 1. Competere Electoribus ultimi Capituli invalidi, cum non poſſint admitti pro vocalibus electi in Capitulo nullo, ac declarato pro irrito. Nam electio ſi de jure non potuit habere effectum, eſt reiteranda per Electores, ad quos redit jus eligendi, *cap. ſi electio 26. de elect. in 6.* ubi Doctores, & alii congeſti à Gonzal. *gloſ. 45. §. 5. & 6.* & aliis.

Ideòque facultas primorum eligentium non fuit conſumpta. Gonzal. *d. num. 6.* ſi debet reverti, ergo debent eligere iidem, qui prius elegerant, *Zabarel. num. 23.*

Quare electio ſic facta eſt valida, nulloque pacto poteſt impugnari,

Ad 2. Excommunicatio propter hujuſmodi recurſum ad effectum repellendi electum debet plenè, & concludenter probari, Rot. *deciſ. 534. num. 8. & ſeqq. par. 1. rec.* Alia vide loc. cit.

COnſtitutiones generales cujuſdam Religionis diſponunt, confeſſionem propriarum culparum, mutuam proclamationem, & correctionem fraternam per unumquemque Fratrum in Capitulo faciendas. Quæritur:

An Definitorium generale ejuſdem Religionis conſtituere poſſit, ne Converſi, aut Oblati, ſive Donati publicis proclamationibus Sacerdotum, & Profeſſorum vocalium intereſſe poſſint, ne ulli Converſo; aut Donato liceret quemquam Sacerdotum, aut Clericorum Profeſſorum, & vocalium privatim, vel palam in Capitulo proclamare? Tom. 10. Conſult. 82.

IDnullo modo videtur tolerandum: Quia cum Conſtitutiones generales ſint auctoritate Apoſtolica confirmatæ, ſunt omnino obſervandæ. Abb. in *cap. dilecti num. 14. de præb.* Felin. *in cap. cum acceſſiſſent num. 4. & 7.* Rot. *deciſ. 19. num. 2. par. 7. recent.*

Prætereà, cum ejuſmodi confeſſio, nec non mutua correctio, & proclamatio ſpatio quamplurium annorum ab ipſo prædictæ Religionis exordio obſervata fuerit, nullatenus permittendum videtur, quod immutari poſſit hujuſmodi laudabilis conſuetudo.

Quibus accedit, quod hujuſmodi nova Conſtitutio adverſatur intentionis ad hanc religioſam, & mutuam charitatem inter fratres fovendam.

De recuſatione Judicis Regularis, ſive Delegati, ſive Ordinarii, & alia Tom. 10. Conſult. 83. Item vide Tom. 9. Conſ. 151. & Tom. 1. Conſult. 85. ejuſdem tract.

SUſpicio Judicis delegati, non autem Ordinarii probatur ſolo juramento recuſantis. Rot. coram Caputaq. *dec.* 102. *part.* 1. Ridolph. *in prax. cap.* 7. *num.* 127. *par.* 2. Et in hoc caſu in differentiam Judicis Ordinarii non datur adjunctus, ſed delegatus omninò removetur. *DD. in l. antiquiſſimi, Cod. de judic.*

Quæ libentius videntur admittenda, ſi non modo Judex à Parte adverſa fuerit exquiſitus, verùm etiam ad illius favorem in cauſa ſimili pronunciaverit.

Accedit, quod recuſatio Judicis, tanquam defenſio de jure naturæ, eſt adeò favorabilis, ut nè à Supremo quidem Pontifice ſine cauſa repelli ſoleat, Abb. *in cap. cum inter num.* 8. Felin. *de except.* propterea jure, meritoque maximè.

An, & quatenus de rebus Eccleſiæ, etiam Regularis, fieri poſſit compromiſſum, ac eligi in arbitrum Princeps ſæcularis? Et an hujuſmodi compromiſſum, inde ſequutum ſit approbandum, Vide de Alien. rer. Eccleſ. Tom. 10. Conſult. 85.

An, quatenus Religioſi, Clerici, & Converſi poſſint intervenire Capitulis ſuæ Religionis? Tom. 10. Conſult. 86.

NEgativè ex diſpoſitione juris communis *in cap. ex eo* 32. §. *In Eccleſiis quoque de elect. in* 6. *Clem. ut ii de ætat. & qualit.* Sacr. Conc. Trid. *ſeſſ.* 22. *cap.* 4. *de reform.* Undè ſumitur regula, quod laici careant voce activa in electione Prælati regularis.

Cum igitur obſtet ipſis diſpoſitio juris communis, debent laici oſtendere privilegium Apoſtolicum, vel Statutum Apoſtolica auctoritate confirmatum, vel conſuetudinem legitimè præſcriptam, per quam jus eligendi, vel ipſis conceſſum fuerit, vel legitimè præſcriptum, Gloſ. *in d. cap. cum ex eo v. electoribus*, Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 19. *num.* 49.

Secus autem tenendum eſt, ſi adſit clara Conſtitutio, quod Clerici, & laici Converſi admittantur in Capitulis, præſertim in Conventualibus. Cum enim Conſtitutio ſit confirmata in forma ſpecifica, cum inſertione illius tenoris ad Tex. *in cap. ſi Apoſtolica*, ubi Gloſ. *v. confirmimus de præb. in* 6. tanquam Conſtitutio Pontificia ſervanda eſt, Abb. *in cap. Dilecti num.* 14. *de præben.* Felin. *in cap. cum acceſſiſſent num.* 4. & 7.

An, & quatenus à P. Abbate Generali avocari poſſit cauſa ejus Subditi Regularis? Vide de Abbat. Tom. 10. Conſ. 87.

An, & quatenus facienda ſit à Curia Romana remiſſio cauſarum, etiam Regularium ad Judices Regni Franciæ, ut ab iis definiantur? Vide de Immunit. Tom. 10. Conſult. 88.

An, & quatenus in Eccleſiis Parochialibus, quæ membra ſunt Abbatiarum, requiratur Concurſus? Vide de Concurſu Tom. 10. Conſult. 89. & de Abbat. Conſ. 70. ejuſd. Tom. & Tom. 9. Conſult. 77.

An, & quatenus hodiè Monaſteria, tam Virorum, quam Mulierum mutari, vel dimitti poſſint? Tom. 10. Conſult. 91. ac etiam Conſul. 12. & 33. Item Tom. 1. Conſult. 279. & alibi, præcipuè hoc tract. de Regular. ac etiam de Monialibus. Quoadi, ubi ſatis de hac materia.

An, & quatenus ad Sacros Ordines requiratur titulus, etiam in Regularibus? Vide de Ordine Tom. 10. Conſult. 92.

An, & quatenus Monachi, & Regulares omnes fuerint olim ſubjecti juriſdictioni Epiſcoporum? Quis eos exemerit, & in quibus hodiè ſint iis ſubjecti? Tom. 10. Conſult. 94.
Adi *Tom.* 8. *Conſult.* 43. ubi plenè reſponſum. *eod. tractatu.*

An, & quatenus Regulares omnes approbari debeant ab Ordinariò pro audiendis Confeſſionibus? Tom. 10. Conſult. 95.
Vide de Confeſſion. & etiam hoc eodem tract. de Regular. quæ ſupra dicta ſunt pluribus in locis.

An, & quatenus, & qui Regulares eligi poſſint in Conſervatores Regularium &c.? Vide de Conſervat. Tom. 10. Conſult. 96. & alibi de Regular.

De Epiſcopo Regulari. An liceat ad Epiſcopatum aſſumi Regularis &c.? Vide de Epiſcop. Tom. 10. Conſult. 97.

An expediat Regularem ad Epiſcopatum promovere? Vide de Epiſcop. Tom. 10. Conſult. 98.

An liceat Eccleſiaſticas appetere Dignitates, vel refugere? Vide de Epiſcop. Tom. 10. Conſult. 99.

Quam ſit pervetuſtum, nè in Cænobia Monachorum mulieres eant, & in id pœna. E contrà nè ad Monaſteria puellarum viri accedant? Tom. 10. Conſult. 100.

QUoad 1. Greg. Magnus mulieres Cænobia Monachorum ſubire in univerſum vetuit *in epiſt.* ad Valentinianum Abbatem, relata in *Can. pervenit* 18. *quæſt.* 2. Sabellic. *enn.* 8. *lib.* 5. Chronicon Chronicorum, & Robertus Barus & alibi alii, nè ſcilicet concurſus illic fiat populi, & præſertim mulierum. Excommunicationem incurrunt Papæ reſervatam, etiam ſi ſint Comitiſſæ, Marchioniſſæ, Duciſſæ, ſi audeant ingredi Monaſteria Religioſorum ex Bulla Pii V. incip. *Regularium*, & revocat omnes licentias conceſſas. Idem prohibuit ſub eadem pœna Greg. XIII. incip. *Ubi gratiæ*.

Idem limita primò, quod non continentur in dicta prohibitione Reginæ, & Imperatrix, earumque filiæ, quia non ſunt ibi expreſſæ, niſi inferiores eiſdem, & ipſæ ſunt ſpeciali nota dignæ. Sanch. *in decal. lib.* 6. *cap.* 17. *num.* 5. Laym. *lib.* 4. *tom.* 5. *cap.* 12. *num.* 5.

Secundò limitant alii, ut non procedant d. Bullæ niſi contra Mulieres intrantes prætextu licentiarum. Contraria tamen ſententia eſt magis communis, & praxi recepta, etiam extrà Curiam, Navar. *in cap.* 27. *num.* 150. §. 61. Quarant. *in ſum. Bull. V. Monaſteria*, & alii.

Ex dict. Bulla B. Pii V. incip. *Regularium*, fertur ſententia ſuſpenſionis à divinis ipſo facto incurrendæ contrà Superiores locorum eorundem, & alios particulares Religioſos, ſive eorum ſubditos, præſumentes admittere fœminas, vel introducere in Monaſterium, ſive Conventum. Hæc ſuſpenſio non eſt reſervata. Sanch. *loc. cit. cap.* 17. *num.* 41.

Ex Bulla cit. Greg. XIII. fertur excommunicatio Papæ reſervata contrà Abbates Conventus, & alios Monaſteriorum Superiores, ac perſonas quocumque nomine vocentur, in Monaſterium, domos, & loca ſua mulieres quaſcumque prætextu ſamulatus; ibi revocatarum, ingredi facientes, aut permittentes.

Inſuper ex dd. Bullis Regulares omnes introducentes, ut ſupra, incurrunt pœnam privationis officiorum, & inhabilitatem ad illa ſine alia declaratione, ſcilicet pœnæ commiſſæ.

Quo verò ad 2. Prohibitum fuit, nè ad Monaſteria Monialium viri cujuſcumque conditionis, vel ſtatus accedant, & nè vel loquantur cum eis. Ità Synodus Matiſconenſis prima anno Domini 583. habita ſecundum Panvinium *capit.* 2. In Hiſpalenſi etiam Synodo prima, vel juxtà alios ſecunda anno 634. habita *cap.* 10. & alibi: Et Sacr. Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 5. *de Regular.* ingredi intrà ſepta Monaſterii nemini liceat cujuſcumque generis, conditionis, ſexus, vel ætatis fuerit, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtinenda, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda.

Hæc autem excommunicatio quatenus ex vi hujus decreti, non eſt reſervata. Sanch. *lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 71. Tolet. *lib.* 1. *cap.* 41. §. 8. Si tamen violatio fiat clauſuræ per ingreſſum ad malum finem, ideſt luxuriæ extrà Urbem Romam per totam Italiam eſt reſervata Papæ, ut neque privilegiati poſſint abſolvere ex decreto Sacr. Congregationis, ſeù Clementis VIII. *de quinque caſibus reſervatis*. Filiuc. *tract.* 19. *num.* 119.

De viſitatione Monaſteriorum, eorum etiam, quæ in Commendam reperiuntur &c. Vide de Viſitation. Tom. 10. Conſult. 101. *Quoad Commendam*. Vide Tom. 7. Conſult. 65. ac Tom. 9. Conſult. 148. & 154. *Item de Regular.* Tom. 1. Conſult. 253. ac de Equitibus Tom. 1. Conſult. 305. & alibi.

An, & quatenus dimiſſio habitus regularis cenſenda ſit temeraria? Et alia. Tom. 10. Conſult. 104.

ET quidem dimiſſio habitus regularis poſt ſententiam nullitatis profeſſionis non cenſetur temeraria, ſed tunc ſolum ſi facta ſit ſine juſta cauſa, Doctores communiter.

Et in ſortioribus terminis, quod ſuſtineatur dimiſſio habitus, facta ante ſententiam de licentia Provincialis, quodque Regularis audiendus ſit abſque illius reſumptione, declaravit Sacr. Congr. Epiſc. & Regul. in *Tullenſi Nullitatis Profeſſionis*. Cum enim Sacræ Congregationi expoſitum eſſet, quod *Pater Provincialis Fratrum Prædicatorum Provinciæ Lotharingiæ, capta informatione ſuper nullitate prætenſa cujuſdam profeſſionis Catherinæ Darnecourt, eadem communicata Epiſcopo Tullenſi Ordinario, cum illius conſenſu, eandem Catherinam extrà locum Clauſtralem, Monaſterium nuncupatum, in quo tunc reperiebatur, multis ab hinc annis dimiſerit, cum autem nuper ipſa admitti vellet ad hæreditatem ſui Patris, illius conſanguinei eam admittere recuſarunt, & in judicio nullitatis hujuſmodi prætenſæ profeſſionis eam audiri in juribus ſuis non poſſe oppoſuerunt, niſi conſtitutam in d. Clauſtrali loco ſub obedientia illius Superiorum in habitu Regulari. Verum cum hujuſmodi oppoſitio eſſet frivola, quandoquidem Religio ſit in cauſa, ſed ab illius Superioribus ipſa fuit dimiſſa, ſupplicat ab hac Sac. Cong. declarari, eam poſſe in juribus ſuis audiri abſque eo, quod revertatur ad d. Clauſtralem locum, Monaſterium, ut præfertur, nuncupatum.*

Sac. Cong. &c. cenſuit, ſi SS. D. N. annuerit, permittendum eſſe Oratrici, ut ſuper præmiſſis audiatur, etiam ſi ad Monaſterium hujuſmodi non redierit. Romæ die 14. *Mart.* 1631.

Quod confirmavit Sum. Pontifex, & approbavit Sac. Rot. *dec.* 455. *in fin. & dec.* 523. *num.* 2. & 3. coram Merlino.

Et in alio caſu urgentiori dimiſſi habitus ipſa die prolatæ ſententiæ nulliter, & attentatæ poſt inhibitionem, ac remiſſionem cauſæ ad Sacr. Congr. ac intrà decennium à jure datum ad appellandum, & poſt interpoſitam appellationem in *Avenionenſi* ſub anno 1658. pro D. Marchioniſſa Caſtellana, filia Marchionis de Ampus poſt maturam cauſæ diſcuſſionem.

Ex quibus præcipuè ſecundum Capitulum Regularium reddatur invalidum, & electio in eo facta ſit irrita? Tom. 19. Conſult. 105.

EX pluribus, præſertim, ſi introducta fuerit cauſa nullitatis primi Capituli coram Sacr. Congreg. vel in Sacr. Rot. vel in Tribunali A. C. à cujus ſententia fuit appellatum, undè non poterit procedi ad aliam electionem, donec terminetur ſecunda inſtantia, *capit. Conſideravimus de elect.*

Si res deducta fuit coram Judice delegato ad cognoſcendum cauſam nullitatis primæ electionis, non autem ad novam electionem faciendam.

Si celebretur extrà tempora à Conſtitutionibus Religionis ſtatuta, in quo caſu electio eſt nulla. *Avend. de exec. mand. Reg. pag.* 1. *cap.* 19. *num.* 14. & nos alibi.

Si eligentes tempore electionis erant excommunicati, *cap. fin. de Cler. excom. miniſtr.* & alibi.

Reſpectu electorum eſt nulla electio, ſi adfuerint electores notoriè excommunicati, Mardagor. *de elect. par.* 1. *cap.* 20. *ſub init.* ac Dec. *ibid. num.* 1.

An vigore decreti Clem. VIII. in quo mandatur erectio Baldachini, quando Epiſcopi in Eccleſiis Regularium, etiam exemptis, Pontificalia exercent, vel Pontificalibus functionibus aſſiſtunt, in quo etiam eiſdem Epiſcopis conceditur facultas puniendi Regulares inobedientes cenſuris, ac pœnis Eccleſiaſticis poſſint Epiſcopi cogere Regulares ad ſedendum in ſcamno parato, & dimittendum ſedes ligneas, in caſu contraventionis, eos punire cenſuris? Tom. 10. Conſult. 106.

NEgativè. Conſtat id ex ipſo decreto, in cujus proemio ſolum narratur, quod Epiſcopis fuerat controverſa erectio Baldachini in locis exemptis; Undè clariſſimè patet, quod huic ſoli erectioni Summ. Pontifex, & Sacr Congregat. intendebat providere; Proemium enim declarat mentem, & voluntatem diſponentis. Rot. coram Gregor. XV. *dec.* 531. *num.* 5. eodam Buratt. *deciſ.* 377. *num.* 3. & *deciſ.* 658. *num.* 6.

Ubi verò in diſpoſitione circà modum ſedendi de ſolis Epiſcopis loquitur, ſic ait: *Liceat eiſdem Epiſcopis &c. erigi facere, atque ſub eo ſedere, & ſtare, quemadmodum in propriis, & Cathedralibus eorum Eccleſiis ſtare, & ſedere ſolent.* Ex hoc autem diſcretivo loquendi modo planiſſimè ſequitur, quod ſi aliquid circà ſedes Miniſtrorum, & celebrantium Regularium in eorum Eccleſiis Sac. Congr. diſponere voluiſſet, pari modo dixiſſet, per regulam *leg. un. §. fin. autem C. de caduc. toll.*

Vicarii verò, etiam abſente Epiſcopo, non poſſunt erigere Baldachinum in dictis Eccleſiis, invitis Regularibus, ut declaravit Sac. Rit. Congr. die 10. Julii 1621.

An, & quatenus per Conſtitutiones Pontificias cenſeatur aliquando derogatum exemptioni Regularium, qui immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjecti ſunt? Tom. 10. Conſul. 107.

NEgativè, niſi facta eorum expreſſa mentione: Undè licet per clauſulas quantumlibet univerſales, & efficaces, tam in jure, quam in aliis Conſtitutionibus Apoſtolicis detur alicui, etiam Epiſcopo pleniſſima adminiſtratio gubernandi Diœceſim, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, & committatur exactiſſima cura Divini cultus, eiſdemque imponatur cura paſtoralis, tam Cleri, quam populi hæc tamen intelliguntur, ſalvo jure exemptionis eorum, qui Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecti ſunt.

1 *An Epiſcopus eligere poſſit Regularem in ſuum Vicarium Generalem, ſine licentia ejus Superioris?*

2 *An Regulares in audiendis ſacris Confeſſionibus dependeant omninò à ſuis Superioribus?*

3 *Anve prædicare poſſint abſque licentia ſuorum Superiorum?* Tom. 10. Conſult. 108.

AD 1. Negativè. Sine licentia ſui Superioris, ut habetur expreſsè definitum à S. Gregor. nec hodie Sacr. Congr. ſuper Epiſc. & Regul. permittit, Regulares eſſe Epiſcoporum Vicarios, ut teſtatur Laurent. de Franch. *quæſt.* 122. *num.* 1. Peyr. ad Conſtitut. 4. *Sixti V.* §. 10. *num.* 34. Præſertim Religionis Mendicantis, ſive ſtrictioris non Mendicantis. Alii verò ſecundum aliquos poſſunt creari Vicarii, dummodo adſit conſenſus Superiorum, natalium defectu non laborent, habeantque cætera requiſita. At d. Sacra Congr. id non probat: Tum quia non decet, eos extrà Clauſtra degere, nec poſſunt ex Conſtitut. 60. Clem. VIII. §. 19. Tum quia juſtitiam à Juriſconſultis potius, quam à Theologis adminiſtrari convenit. Ità ſcripſit Epiſcopo Caputaquenſi 17. Decemb. 1591. Niſi cum aliis requiſitis habeant etiam licentiam Apoſtolicam degendi extrà Clauſtra, ut in eadem *Caputaquenſi* 17. Novemb. 1593. Vel niſi ſit Abbas, qui habeat juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in perſonas ſæculares; Hic namque poteſt deputare Vicarium Monachum Juriſperitum. Quod ſi talem non habeat, debet tenere Vicarium Clericum ſæcularem Doctorem; Sique id minus fieri poſſit, poterit aſſumere Vicarium Monachum non Doctorem, dando ei Doctorem pro Aſſeſſore, ſine cujus conſilio nihil agere poſſit, quod requirat altiorem indaginem. Eadem Sac. Congr. 23. Decembr. 1603. & in *Nullius Tramutola* 21. Novembr. 1605. quæ aliquando conceſſit licentiam aſſumendi Regulares in Vicarios Epiſcopales Monachos Cœleſtinos, & Dominicanos, ut in *Puteolana* 3. Febr. 1593. & *Veſtana* 15. Novembr. 1606. Et Vicarius Patriarchæ Latini Conſtantinopolitani ſolet eſſe Regularis ex Min. Obſervan. ex eadem Sac. Congreg. 22. Decemb. 1618.

Ad 2. Affirmativè. Quod adeò verum eſt, ut Regularis approbatus ab Epiſcopo ad audiendas ſac. Confeſſiones, nulla præcedente licentia, ſivè approbatione ſui Superioris, nulliter confeſſiones audiat; Nam Ordinarii, non habent facultatem approbandi Regulares ad ſac. Confeſſiones, niſi ſervata forma Clementinæ *Dudum* §. *Statuimus de ſepult.* Suarez *tom.* 3. *de relig. tract.* 10. *lib.* 9. *cap.* 2. Paſqualig. ad Lauret. de Franc. *part.* 1. *numer.* 1442. & 1447. ac alii: Qua quidem licentia habita, Regulares ab alio non dependent, cum ex jure non teneantur habere, niſi approbationem ſui Superioris, & Epiſcopi.

Ad 3. Prohibentur Regulares concionari abſque licentia ſuorum Superiorum ex Conc. Trident. *ſeſſ.* 5. *cap.* 2. Navar. *in ſum. cap.* 25. *n.* 141. & 143. Lezan. *in ſum. tom.* 1. *cap.* 20. *num.* 1. ac alii, Ac, præter hujuſmodi licentiam, requiritur in Regulari pro prædicatione habenda in propria Eccleſia benedictio

Digitized by Google

dictio Epiſcopi, & pro aliena Eccleſia licentia Epiſcopi ex eod. Sac. Concil. Trid. *loc. cit. & ſeſſ. 24. cap. 4. de reform.* De qua re dictum eſt alibi, præcipuè de *Concionatoribus*, quo adi.

Iterum. Quomodò probetur, præſertim à Regularibus, fuiſſe paritum Brevibus, aut decretis Apoſtolicis? Tom. 10. Conſult. 109.

POterit id probari ex atteſtationibus gravium virorum, præſertim in Curia exiſtentium, & quamvis ex regula fides non faciat fidem; id tamen procedere non videtur, quandò atteſtationes ſunt ſubſcriptæ à viris egregiis, quibus credendum eſt per tex. *in Can. nobiliſſimus d. 97.* Lapus *alleg. 32. num. 3.* ut de atteſtatione Præpoſiti Theatinorum firmavit Rota *deciſ. 325. nu. 1.* coram Mantica, & de atteſtatione extrajudiciali Rectoris Societatis Jeſu in *Avenionenſi Simulationis* 9. Januarii 1635. cor Panzirolo, *& dec. 594. num. 17. par 5. tom. 2. rec.* Sicque plurium virorum.

Eoque præſertim, ſi Judex à quo tanquam ſuſpectus, denegaverit acta cauſæ, nè tranſportari poſſent ad Sac. Congr. quod probari pariter poterit ex dd. atteſtationibus. Quinimmò ſufficit ad faciendam probationem concludentem juramentum procuratoris inſtantis ſine aliis atteſtationibus.

Atque ita, ut non obſtet, ſi dicatur, non fuiſſe paritum Brevibus, aut decretis voluntariè, ſed coactè: Quia voluntaria paritio non requiritur, maximè in ſoro ſori, & quando Judex illa executioni demandavit. Imò in hoc caſu poteſt haberi recurſus ad Superiores pro Juſtitiæ complemento. Et quia paritio etiam coacta, ſufficiat, cum voluntas etiam coacta, voluntas ſit per text. *in §. per traditionem inſtit. de rer. diviſ.* Azor. *in ſum. C. lib. 2. tit. 2. n. 7.*

An, & ex quibus maximè Provincialis, aliuſque Superior Regularis ſuſpendi poſſit ab officio, aut eo redintegrari? Quid ſi ei renunciaverit? Et alia. Tom. 10. Conſult. 110.

PRimò ex ſimonia, ſi de ea contra Provincialem ſit inquirendum, quæ cum cadat ſuper ipſo officio Provincialatus, nempè ad illius confirmationem aſſequendam, interim debet ab eo ſuſpendi, ad tex. *in cap. licet Hely §. qui vero de ſimon. in Can. quia 3. qu. 2. & in leg. 2. C. de decur.*

Imò ex hoc ſolum, quod eſt conficiendus proceſſus contra exercentem juriſdictionem, & ſubditos habentem, debet omninò ſuſpendi, ut liberè abſque metu procedat, Grammat. *conſ. 10. num. 2. & ſeqq.*

Suſpenſio igitur ab officio facta, donec cauſa terminetur, excludit Provincialem, aliumque à redintegratione, quando cauſa criminalis non dum eſt terminata, imò nec inſtructa.

Præſertim ſi Provincialis ſponte, ac liberè renunciaverit Provincialatui, licet ejus renunciatio non fuerit acceptata à Superiore.

Sententia pariter caſſationis electionis Provincialis excludit ejus prætenſam redintegrationem, ſi valida ſit.

Secundò ex irregularitate propter homicidium commiſſum, etiam ante pubertatem, & abſque dubio in ondecimo, vel duodecimo ætatis anno. Abb. *in cap. exhibita n. 2. de homic.* Gloſ. *in Clem. un. v. infans eod. tit.*

Tertiò probaretur ex tranſmiſſione magnæ pecuniarum ſummæ pro obtinenda confirmatione. Ex hoc enim plura mala, & ſuſpiciones inſurgunt.

Quartò juſtitia caſſationis electionis probaretur ex recurſibus habitis ad Curiam ſæcularem, de quibus pariter conſtare debet, ſaltem per ſumptum extractum à Notario ex ſuis originalibus, & copiis authenticis. Cavaler. *deciſ. 529. n. 2.* ex quibus ipſo jure incurritur excommunicatio, ut ſupra dictum eſt.

Celebratio quoque novi Capituli, & electio novi Provincialis, qui recipitur in legitima poſſeſſione, obſtarent prætenſæ redintegrationi.

An Capitulum Regularium, cui præeſt notoriè excommunicatus, ſit validum? Quid ſi eſſet abſolutus in forma Cancellariæ Apoſtolicæ? Vide de Cenſur. Tom. 10. Conſ. 111.

An ſit permiſſum Superioribus Regularium, etiam Generalibus Provincias ſuæ Religionis dividere, & unã alteri ſubjicere? Quid ſi eſſet beneplacitum Apoſtolicum? Ejuſque exceſſus, & alia. Tom. 10. Conſult. 112.

NEgativè. Ita Rodriq. *tom. 1. queſt. Regul. 23. art. 8.* ubi refert decretum Nicolai IV. pro directione Ord. Min. S. Franciſci per hæc verba: *Statuit, & ordinavit, ac diſtricte prohibuit, ne in Ordine Fratrum Minorum fiat diviſio alicuius Provinciæ, vel novarum Provinciarum multiplicatio abſque Rom. Pontificis licentia ſpeciali per eius patentes literas concedenda, faciente plenam de huiuſmodi ſtatuto, & ordinatione, ac inhibitione mentionem, decrevitque irritum, & inane, ſi ſecus in hac parte contigerit attentari. Id ipſum repetit tom. 3. q. 43. art. 1. ſub init.*

Quod ſi Pater Generalis aſſerat, fuiſſe ſibi commiſſam hanc facultatem per ſpeciale Breve Apoſtolicum, debet id docere, per tex. *in cap. cum in iure de offic. & poteſt. Judic. deleg. & in Extravag. iniuncta de elect.*

Ac ita, ut non ſuffragaretur beneplacitum Apoſtolicum reſtrictum ad duos, vel tres Conventus, & Generalis excederet limites facultatis ſibi tributæ augendo numerum: quia tenetur ſub pœna nullitatis ſervare omninò, ac diligentiſſimè formam ſuæ commiſſionis, *cap. dilecta de reſcrip.* Abb. *conſ. 41. in princ. p. 1.*

Eoque minus beneplacitum Apoſtolicum ſuffragari poterit, ſi Pontifici non innotuerit circumſtantia notabilis, quod ſcilicet iidem Conventus ſint adeò diſtantes, ut nequeant ſaltem quotannis viſitari. Id enim ſi fuiſſet ei notificatum, vel non conceſſiſſet hanc facultatem, vel ſe reddidiſſet difficiliorem ad illam concedendum. Garz. *de beneſ. part. 12. cap. 2. num. 118.*

Alia ad rem vide *Conſult. 114. eiuſdem Tomi.*

VIgore ſequentis Indulti: (*Sac. Cong. Card. negot. Reg. præpoſita, attentis narratis, benignè indulſit, ut Orator, ubi ſaltem per 40. dies in dicta Religione, & præfato Conventu, licet non deſignato ſeſe probaverit, ad profeſſionem emittendam admitti valeat, ſervata in reliquis forma Apoſtolicarum, & Ordinis prædicti, Conſtitutionum. Romæ die 10. Decemb. 1695.*

Orator habitum Regularem Romæ die 17. Novemb. ejuſdem anni jam ſumpſerat, indè Neapolim petiit, & poſteà ſupplicavit Sacræ Congregationi, & obtinuit, ut ſupra, ac ſubindè gratiam accepit Neapoli die 22. Decemb., ibique emiſit profeſſionem die 28. ejuſdem. Quæritur:

An hujuſmodi profeſſio ſit valida? Tom. 10. Conſult. 113.

NEgativè. Patet enim, Oratorem emiſiſſe profeſſionem, non expectato tyrocinii tempore per multos dies, ſivè inſpiciamus tempus datæ, quæ fuit dicta die 10. Decembris, ſivè receptæ gratiæ, quæ fuit die 22. Et nihilominus ad nullitatem ſufficit momentum, ut tradunt DD. quod olim adduximus, ac refert Barboſ. *ad cap. 15. ſeſs. 25.* Concil. Trid. de Regul.

Nec putamus verum quod dies 40. ſint computandi à primo die ſuſceptionis habitus, nempè 17. Novembris. Tum quia reſcriptum intelligitur, juxta petita. In petitione autem, nè verbum quidem habetur de habitu Romæ ſuſcepto, neque de tempore, quinimò excluditur, dum omiſit narrare tempus, & habitum, & petit ex integro licentiam peragendi Novitiatum in Conventu Neapolitano per 40. dies: Tum quia lex providet in futurum, & nunquam trahitur ad præterita, niſi expreſsè caveat, *l. leges, C. de legib.* Buratt. *deciſ. 367. n. 11.* Imò non currunt, niſi à die habitæ notitiæ dictæ gratiæ, quemadmodum dicitur de Patronis reſpectu quadrimeſtris. Rot. *dec. 15. n. 12. & dec. 221. p. 7. rec.*

Idque confirmatur. Nam gratia erat facultativa, & execu-

cio non pendebat à ſola voluntate Oratoris, ſed etiam aliorum contrahentium, ac proindè dies non poterant currere, donec non perveniebant ad notitiam Patrum Conventos Neapolitani, in quo cupiebat ad profeſſionem admitti, ad hoc, ut prius oſtenderentur Oratori in 40. diebus jura Religionis, quibus in omni circulo ſubjiciuntur Novitii, ſicut dicimus de decreto, & dilatione Judicis, quæ non currit ante intimationem.

De juſta Provinciarum Regularium diviſione, earumque confuſione evitanda. Quomodo dividendæ? Et alia ad rem: Tom. 10. Conſult. 114. & vide etiam, quæ dicta ſunt ſupra Conſult. 112. ejuſdem Tomi, & Tract.

INjuſtitia diviſionis colligi poteſt ex confuſione, tam ratione Provinciarum in genere, & tranſitus de loco ad locum, quam etiam ratione Conventuum ejuſdem loci. Confuſio autem Provinciarum in genere eſt omninò irratinnabilis: Quia cum agatur de diviſione Provinciarum, non debent adjudicari Conventus in una Provincia poſiti alteri Provinciæ. Ità enim ſtatuunt *Can. quicumque 16. ſub unic. qu. 3.* & Conç. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 9. de refor.* Barboſ. *de poteſt. Epiſc. alleg. 131. n. 3.* aliique.

Et quia diviſio Provinciarum, vel intelligitur de Provinciis ſæcularibus, quæ nationes conſtituunt, & viciſſim ab illis ſeparantur; Vel ſaltem provinciæ pro ratinne Archiepiſcopatuum debent diſponi; ut proindè non poſſint Conventus poſiti intra limites unius Provinciæ, & Archiepiſcopatus alteri aſſignari.

Idque præcipuè, ſi jam fuerint diſtinctæ Provinciæ, & unicuique traditum proprium ſigillum, quod eſt ſignum diſtinctæ juriſdictionis, quæ ſine diſtrictu, non ſecus, ac forma ſine materia, conſiderari non poteſt, Gloſ. & Doctores in *cap. 2. de fid. inſtrum.*

Confuſio autem ratione tranſitus de loco ad locum pariter imprnbatur. Ut enim commodius membra ſubalterna cujuſque Provinciæ poſſint habere communicationem cum principali, & quaſi Metropolitano Conventu, in quo Provincialis reſidet, non debet fieri diviſio per ſaltum, & interſectiones, ſed Conventus contigui debent cuique Provinciæ aſſignari, alioquin diviſio eſſet contrà æquitatem. *l. ad officium 3. C. comm. divid. §. Si familiæ Inſtit. de Offic. Iudic.* & alibi.

Neque confuſio ratione Conventuum ejuſdem loci poteſt ſuſtineri; Quia non ſolum de jure in faciendis portionibus res in uno, eodemque loco ſitæ non pluribus, ſed uni tantum ſunt adjudicandæ. *l. hac edictali, C. de ſec. nup. l. ſi qua 7. C. de famil. herciſc.*

Non enim congruit, quod in una, eademque Provincia, imò in eadem Civitate reperiantur duo Conventus ejuſdem Religionis pro Patribus diverſæ nationis. Id enim repugnat cauſæ finali diviſionis Provinciarum, quæ eo tendit, ut duo Provinciales poſſint ſuis Conventibus unitis, & magis contiguis facilius præeſſe illiſque invigilare. Alioquin Regularis diſciplina everteretur. Quia confuſis domibus oritur dubietas circa juriſdictionem in Religioſos Novitios unius nationis, qui in aliena Provincia, tanquam in ſua profeſſionem emittunt, agnita Provinciarum diſtrictione, vix poſſunt ſe continere, quin ea de cauſa tentent à Religione egredi, ambitus occaſio præbetur iiſdem Religioſis, qui ultra ſuos fines in aliena Provincia Conventus perſequuntur. Excitatur temporalium quæſtuum uſurpatio, diſcoli, & inobedientes habent quo fugiant, aliaque innumera naſcuntur abſurda, quæ cum fuerint conſiderata in caſu ſimili. Sacr. Congr. ſuper Epiſc. & Regul. prohibuit Patribus Minimis Calabriæ, ne in Civitate Neapolitana Conventum ædificarent in præjudicium Neapolitanorum.

Quomodo exceſſus ſæcularium Clericorum, & Regularium, degentium extra Monaſteria, ab Ordinario loci corrigenda ſint? Quæ requirantur in corrigendis exceſſibus? Et alia ad rem. Vide de Epiſcop. Tom. 10. Conſ. 153. Item vide ſupra hoc eodem tract.

Alia ad rem vide de Monialibus.

De Regularibus militibus vide de Equitibus.

CONSULTATIO ADDITIONALIS.

An liceat amplius diſcutere quæſtionem de primava Inſtitutione, ac ſucceſſione Ordinis Fratrum B. M. Virginis de Monte Carmelo a Prophetis Elia, & Eliſeo?

NEgativè omninò. Etenim ad tollenda ſcandala, & aſſidua jurgia, ac contentiones, quæ inter eoſdem Regulares ex hac cauſa oriebantur, meritò SS. D. N. INNOCENTIUS XII. ſua tam opportuna, quam præclara Conſtitutione, ſolito Paterno zelo, perpetuum impoſuit ſilentium, cujus ſeriem per extenſum hic ſubnectere me non piguit, ut ſequitur:

INNOCENTIUS, &c. *Redemptoris, ac Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui charitas eſt, & Deus pacis, vices licet immeriti gerentes in terris, Chriſtifidelium quorumcumque, potiſſimum verò divinis obſequiis ſub ſuavi religionis jugo mancipatorum, uberesque bonorum operum fructus adſpirante superni favoris aura proferre jugiter ſatagentium quieti, & religioſæ tranquillitati, ſublatis jurgiis, atque altercationibus, quæ fraternæ charitatis ſerenitatem obnubilare poſſent, quantum Nobis ex alto conceditur, conſulere, commiſſæque Nobis à Domino poteſtatis partes deſuper interponere ſtudemus, ſicut omnibus maturæ conſiderationis trutina perpenſis ſalubriter expedire in Domino arbitramur. Cum itaque, ſicut non ſine gravi animi noſtri moleſtia accepimus, ex acribus ſuper primava inſtitutione Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo, illiuſque ſucceſſione à Sanctis Prophetis Elia, & Eliſeo dudum enatis contentionibus magnum Chriſtifidelium ejuſmodi minus neceſſarias quæſtiones, utpotè de rebus ad Fidei veritatem, ſeu morum diſciplinam minimè pertinentibus, præſertim inter Religioſos viros, quos vota ſua Altiſſimo in ſanctitate, & juſtitia, paceque fraterna reddere decet, ſummoperè improbantium, ſcandalum obvenerit, illudque, ob quamplures libros, ac libellos acerbiori ſtylo deſuper hinc inde conſcriptos in dies plurimum augeatur. Hinc eſt, quod Nos ex injuncto Nobis divinitus paſtoralis ſolicitudinis munere ſeriò conſiderantes, in quantam malorum ſegetem ejuſmodi diſſidiorum zizania ſuccreſcere poſſint, niſi providè ex agro Domini evellantur, ac proinde gravioribus perturbationibus, quæ præmiſſorum occaſione in dies oriri poſſent omnem anſam præcidere, & opportunum jam exortis remedium adhibere cupientes, habita ſuper iiſdem præmiſſis cum Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus Concilii Tridentini Interpretibus, qui rem maturè diſcuſſerunt, diligenti deliberatione, de illorum conſilio, ac etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſuper præfata quæſtione de primava inſtitutione, ac ſucceſſione Ordinis ſupradicti à Prophetis Elia, & Eliſæo perpetuum ſilentium tenore præſentium imponimus: illudque à defenſoribus utriuſque ſententiæ, necnon ab omnibus, & quibuſcumque aliis cujuslibet gradus, ſtatus, conditionis, Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam ſpecifica, & individua mentione, & expreſſione digni, tam in ſcriptis, diſſertationibus, & libris inpoſterum typis edendis, quam in publicis diſputationibus, ac theſibus, ſub excommunicationibus latæ ſententiæ pœna per contrafacientes ipſo facto incurrenda, perpetuo ſervandum eſſe decernimus, & ordinamus. Præterea libros, theſes, ſeu ſcripta quæcumque contra eorumdem præſentium formam impoſterum edenda motu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, harum ſerie prohibemus ſub pœnis, & cenſuris, in regulis Indicis librorum prohibitorum contentis, illaque eo ipſo abſque alia declaratione pro expreſsè prohibitis haberi volumus, & mandamus. Non intendimus tamen per ſilentii hujuſmodi impoſitionem uni, ſeu alteri ex dictis ſibi adverſantibus ſententiis ullum majus pondus adjungere, utramque manere volumus in ſtatu, & terminis, quibus de præſenti reperitur; donec aliter Nobis, & Sedi Apoſtolicæ viſum fuerit determinare. Decernentes pariter eaſdem præſentes litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit in omnibus, & per omnia pleniſſimè, & inviolabiliter obſervari: ſicque, & non aliter per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, ac Sedis præfatæ Nuncios, alioſve quoslibet quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros; ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpre-*

Digitized by Google

pretandi facultate, & authoritate, ubique judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quatenus opus ſit, Ordinum, Congregationum, Societatum, & Inſtitutorum quorumcumque, aliiſve quibuſvis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis, illis, eorumque Superioribus, & perſonis quibuſvis ſub quibuſcumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus, in genere, vel in ſpecie, ſeu alias quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quavis alia expreſſio habenda, aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium, & ſingulorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum exprimerentur, & infererentur, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, eiſdem præſentibus pro expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, expreſſè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi præfatis, vel aliis quibuslibet communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Volumus autem, ut præſentes litteræ in valvis Eccleſiæ Lateranenſis &c. Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die xx. Novembris M. DC. XCVIII. Pontificatus Noſtri Anno octavo.)

J. F. Cardinalis Albanus.

DE RESIDENTIA.

An Epiſcopus procedens contra Canonicum propter non reſidentiam circa privationis pœnam, teneatur adhibere Conjudices? Vide de Capitulo Tom. I. Conſult. 68.

An Commendatarius Monaſterii jam Regularis, cui annexa eſt cura animarum, teneatur ad reſidentiam, & per ſeipſum curam exercere? Tom. I. Conſult. 86.

NEgative. Ita enim cum aliis ſępè, cum perſpicuè habetur ex tex. *in cap. 1. de capell. Monach. & in cap. 2. de ſtat. Monach.* cum aliis, ubi Gloſ. Abb. & cæteri Canoniſtæ; Quia cura Monaſt. injuncta non incumbit perſonæ, ſed reſidet habitu penes Monaſterium, actualitas verò, ſeu exercitium penes Vicarium ſeu Capellanum. Clem. *in agro §. cæterum de ſtat. Monach.* Clem. *In ea §. præmiſſa vere de ſupplen. neglig. Præl.* Rot. *dec. 153. n. 3. p. 2. rec.* Gonzal. *ad reg. 8. gloſ. 6. num. 7.* Undè ſequitur, quod cura poſtea non fuerit penes Commendatarios. Commenda enim non mutat ſtatum. Samen. *de infirm. qu. 53.* Put. *dec. 25.* Et Commendatarii noſtri temporis retinent jura veri Titularis, illique in omnibus, & per omnia æquiparantur. Gomez *in reg. de infirm. quæſt. 11.*

Atque hinc eſt, quod Commendatarii ſunt immunes à concurſu, & capaces alterius beneficii incompatibilis ſeu Canonicatus, ut ſæpè declaravit Sac. Cong. Conc. præſertim in una *Tudertina Prioratus S. Nicolai* die 5. Decembris his verbis:

Sac. Cong. Conc. re diligenter perpenſa, & ad S. D. N. relata, cenſuit, Prioratum S. Nicolai, utpote Regularem non ſubjacere Concurſui, licet ei immineat cura animarum perſonarum ſæcularium, & Clericis ſæcularibus commendari conſueverit.

Idem cenſuit ex voto Card. Manticæ in cauſa *Nucerina S. Benedicti* 17. Auguſti 1606.

Plenius id expreſſit in eadem *Tudertina Prioratus* 17. Auguſti 1647.

Sac. Cong. Conc. &c. mature &c. unanimi voto cenſuit, Sacerdotem Benignum de Oddis Priorem nuncupatum Eccleſiæ Parochialis S. Nicolai Civitatis Tudertinæ non teneri per ſeipſum curam animarum exercere, neque reſidere.

Sed longè plenius, ac uberius id declaravit in *Nucerina Terra Gualdi 106.*

Sac. Cong. re bene inſpecta decernit, & declarat, iſtum Commendatarium S. Benedicti non teneri ad reſidentiam, quamvis aliqui reſiderint ſed per alios huic muneri ſatisfacere poſſe: Nam cum ab initio in hoc Monaſterio reſiderint Monachi S. Benedicti, ſitque Monaſterium ejuſdem Ordinis, ut in facto fuit demonſtratum, clari juris eſt, curam animarum, dum ibi manebant Monachi, non incubuiſſe perſonis Monachorum, ſed Monaſterio.

Et luculenter in *Lauden. Sac. Congreg. inhærens declarationibus alias editis, decrevit, conſtare de primævo ſtatu Regulari: Propterea Commendatarios Ordinis S. Benedicti, non teneri ad reſidentiam, quamvis curam habeant animarum perſonarum ſæcularium, ſed hujuſmodi curam eſſe exercendam per Vicarium Presbyterum ad Ord. approbandum.*

Apertè etiam habetur in *Aquen. Commendatarius S. Jo: de Lanegio Oppidi Niceæ, cui Prioratui imminet cura animarum perſonarum ſæcularium, ſupplicat declarari, an in d. Prioratu, qui antequam cœpiſſet commendari fuit Regularis, teneatur ejus Prior ad reſidentiam, vel ne? Sac. Congreg. re maturè perpenſa, cenſuit, Commendatarium d. Prioratus non teneri, nec cogi poſſe ad reſidentiam, aut ad curam animarum eidem Prioratui incumbentem per ſeipſum exercere, ſed poſſe per Vicarium Presbyterum ſæcularem à ſe deputatum, & ab Ordinario approbatum muneri curæ ſatisfacere.*

Item in eadem *Nucerina Prioratus* die 14. Januar. 1634. *Sac. Cong. Conc. &c. ſecundum ea, quæ proponuntur cenſuit, Oratorem ad perſonalem reſidentiam non teneri, ſed poſſe per Presbyterum ſæcularem deputandum à ſe, & ab Ord. approbandum muneri Curæ præfatæ ſatisfacere.*

Concinit alia declaratio in eadem *Nucerina Prioratus*, ubi Sac. Congreg. die 7. Maii 1638, inhærens declarationibus alias editis, cenſuit; *Commendatarium Priorem S. Donati non teneri in eo reſidere quamvis ille curam habeat perſonarum ſæcularium, & alii illam exercuerint, & reſiderint, ſed hanc curam eſſe exercendam per Vicarium Presbyterum ſæcularem ab Ord. approbandum.*

Et in *Amalphitana de Spatcaſaſſis* 3. Maii 1642. *Sac. Congreg. re bene diſcuſſa, cenſuit, Commendatarium præfatum non teneri ad reſidentiam perſonalem, ſed ſatisfacere poſſe per Vicarium, attento ſtatu Regulari.*

Prout diſertè etiam dixit in una *Firmana SS. Vincentii, & Anaſtaſii Amandulæ* 1642. Ac etiam in *Eugubina Abundi Terra Pergulæ* 1647. Atque hanc ſententiam ſequi ſemper per Sacr. Congreg. Concil. mihi benignè retulit inter ejus Patres conſcriptos Eminentiſs. Card. Laurentius Imperialis, vir non modo familia, & honoribus, Princeps, ſed etiam ſapientia, ingenio acri, & perſpicaci, incredibili ſtudio, ſumma vigilantia.

An Canonicus poſſit reſidere in Eccleſia Campeſtri ſuæ Colleg. unita, ut in caſu poſito? Tom. I. Conſult. 312.

REſp. Concilium obſtare. Ita declaravit Sac. Cong. in una *Vercellon.* 13. Octobris 164. *ad cap. 3. ſeſſ. 24. de reform.*

An Parochus duarum Eccleſiarum in eadem Civitate exiſtentium inſimul, æque principaliter unitarum, poſſit ex diſpoſitione Sacr. Conc. reſidere in altera ex dictis Parochi. ſibi bene viſa? Tom. I. Conſult. 350.

AFfirmativè, ſi æquè principaliter, alias in digniori, vel frequentiori. Ita cenſuit Sacr. Congr. in una *Rhegien.* 17. Aprilis 1649. *ad cap. 1. ſeſſ. 23. de refor.* Cap. *Extirpandæ §. qui vero*, ibique Abb. *num. 5. de præb.* Gonzal. *gloſ. 6. n. 168.* Quemadmodum contingit in Epiſcopis, qui ſi ſunt plurium Civitatum, ſeu locorum, ſemper in nobiliori Civitate, ac in frequentiori loco habitare coguntur. Cap. *Epiſcopi d. 80. cap. 1. de privil. & exceſſ. privil.* Leo Papa 1. *ad Epiſc. Aphar. epiſ. 85. cap. 5.* Idque non ſolum in gratiam dignitatis Eccleſiæ, nè ſcilicet ob loci anguſtiam vileſcat *cap. Epiſcopi, & cap. præcipimus 16. q. 1.* Verum etiam in favorem animarum, ducto argumento à vulgari axiomate, quo cavetur, ſaltem plurium ſemper debere præferri.

An

An inſervientes Principibus laicis dicantur reſidere? Tom. 1. Conſult. 353.

NEgativè. Ita Sac. Cong. Conc. in una *Uſſelen.* 17. April. 1649. *ad c. 12. ſeſſ. 24. de ref.*

An Archipreſb. Eccleſiæ Cathedralis, qui actualem curam animarum exercet, dicatur reſidere ad effectum perceptionis redditruum, ſi reſideat in ſuburbiis parum à Civitate diſtantibus? Tom. 1. Conſult. 398.

NEgativè, ſi non ſint in finibus Parochię, ſed intra limites, intra, vel extra Civitatem. Quia in Civitate tenetur reſidere. Ità Sac. Cong. in una *Tragurien.* 23. Jul. 1650.

Ad quas pœnas, & quomodo procedi poſſit contra Clericos beneficiatos non reſidentes, præſertim ſi ad titulum ſuorum beneficiorum ſint ordinati? Tom. 1. Conſult. 164. ac vide etiam Tom. 2. Conſult. 4.

EX diſpoſitione quidem Sac. Conc. Trid. *ſeſ. 24. cap. 12. verſ. abſens* contra Clericos ſæculares obtinentes beneficia in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis noo inſervieotes Eccleſiis, durante eorum poſt duos anoos contumacia, procedi poteſt ad privationem beneficiorum. Et ita cenſuit ejuſdem Sac. Cong. in ſequenti declaratione, quæ habet plures alias concordantes.

Sacra &c. cenſuit, ſcribendum Epiſcopo Aſculano, ut contrà Archidiaconum non reſidentem adhibeat remedia Sacrorum Canonum, ultra amiſſionem diſtributionum quotidianarum, primoque anno abſentiæ privandum eſſe dimidia parte fructuum ſuæ prabendæ, ſecundo anno privandum eſſe omnibus fructibus, tertio vero anno, durante contumacia, & præcedente prius monitione, privari poſſe Archidiaconatu.

Monitio autem debet eſſe trina cum ſpatio ſex Menſium poſt ultimam contra abſentes, & unica, ſi fiat perſonaliter, juxta tex. *in cap. Ex tua* ubi Abb. *n. 10. & 13. de Cler. non reſid.* Gloſ. *in cap. Quoniam frequens §. Porro n. Canonicus, ut lit. non conteſt.* Sylva *de benefic. par. 1. q. 5.* cum pluribus aliis. & ita declaravit eadem Sac. Cong. in una *Mediolanen.* atque alibi, firmatque Rot. *dec. 12. coram Mantica.*

An Epiſcopus poſſit eodem contextu, atque unico decreto mulctare Canonicum, qui per fere tres annos abfuit à ſua Eccleſia, privatione medietatis fructuum primi anni, integris fructibus ſecundi anni, & Canonicatu tertii anni? Tom. 2. Conſult. 4. ac vide etiam Tom. 1. Conſ. 164.

NEgativè. Primò quando lex præfigit tempus, qui non ſervat tempus, nec etiam obſervat legem. Bald. Salicet. Jaſ. & Surd. *dec. 80. n. 8.*

Deindè: quia non poteſt quiſquam creſcere in contumacia, juxta mentem Tridentini, niſi prius citetur. Mantic. *dec. 206. n. 6.*

Poſtremo: quia Sac. Concil. mandans eo caſu privationem fructuum, ac beneficiorum, id agit propter contumaciam partis ooo opponentis, vel oon deducentis cauſas ſuæ abſentiæ. At in hac ſpecie Caoonicus non poteſt dici contumax, cum Epiſcopus illum non citaverit pro primo, & ſecundo anoo ad reſidendum, & per ſequens non accuſaverit contumaciam, quod facere debebat, ut illum conſtitueret in cootumacia. *l. Properandum §. Et ſi quidem Cod. de Judic.* quam ad hoc notat Bartol. *in l. Conſentaneum in fin. Cod. quomodo, & quando Judex*, & alibi. Angar. *conſ. 97. n. 8.* Rom. *conſ. 454 n. 4.* ac alii.

Et ita declaravit Sac. Cong. Conc. in una *Aquipendii* die 9. Decemb. 1622. Nempè, non potuiſſe D. Epiſcopum eodem contextu, atque unico decreto mulctare Archidiaconum ejus Cathedralis, qui per ferè duos annos abfuerat à ſua Eccleſia, privatione medietatis fructuum primi anni, & integris fructibus ſecundi anni; At quæres:

1. *An idem Epiſcopus ex integro poſſit ipſum Canonicum, nunc tandem reſidentem, mulctare ſaltem privatione medietatis fructuum primi anni? Et quatenus negativè.*
2. *An poſſit illum ratione prænarratæ longæ abſentiæ mulctare ſaltem aliis pœnis ad præſcriptum Sac. Canonum, vel etiam arbitrariis?* Tom. 2. Conſult. 5.

AD utrumque non poſſe reſpondetur: Quia requiritur citatio: Nam licet pœna privationis fructuum, aut beneficii non ſit latæ ſententiæ, ut ipſo facto amittaotur, tamen habet rationem latæ ſententiæ, quatenus non requiritur ad hanc privationem fructuum monitio, ſed ſufficit citatio ad dicendum cauſam, quare non debet privari. Garz. *de benef. p. 3. cap. 2. n. 145.* cum Sac. Cong. cui ſubſcribit P. Theſaur. *de pœn. Eccleſ. p. 2. v. Reſidentia cap. 3. nu. 4.* Atque ita declaravit eadem Sac. Congreg. Conc. in eadem *Aquipendii* 17. Febr. 1663.

An pœna contenta in Tridentino, & in Conſt. Pii IV. contra Epiſcopos non reſidentes, comprehendant quendam Epiſcopum Vicarium qui non dum adeptus eſt poſſeſſionem Epiſcopatus, ut in caſu poſito? Vide de Vicario Tom. 3. Conſult. 22.

An, & quatenus abſenti cauſa litis debeantur fructus? Vide de Capitulo Tom. 3. Conſult. 36.

An Clerici ſeù Presbyteri, qui nullum obtinent beneficium, vel officium, reſidere cogantur, vel ſaltem à Diœceſi non diſcedere, ſine licentia Ordinarii? Ubi etiam de eorum ſervitio. Tom. 3. Conſult. 56.

NEgativè: Nam ſi Clericus ratione beneficii ſimplicis oon poteſt cogi ad reſidendum, propter generalem totius Orbis cooſuetudinem, de qua Gloſ. *in cap. Cum omnes de Conſtit. & in cap. Dudum 2. de elect.* Alex. *conſ. 1. vol. 7.* Felio. *in cap. Dilectus 2. col. 1. de reſcript.* aliique communiter, & Garz. *p. 3. cap. 2. num. 4. & ſeqq. ſignate n. 9.* ubi ait ſic fuiſſe deciſum à Sac Congreg. aſſerente, Epiſcopum non poſſe cogere obtineotes beneficia ſimplicia aliquod perſonale ſervitium ſuis beneficiis impendere, cum ex antiquiſſima totius Eccleſiæ conſuetudine, non oiſi ad Officium recitandum teneantur: Nec item fuit meos Pii V. in Bulla de reſidentia, edita 8. Jul. 1568 incip. *Cupientes*, cogere habentes beneficia ſimplicia in eis reſidere. Ergo multo minus, quando non obtinet beneficium. Item quia io Eccleſiis non Curatis Clerici non poſſunt prohiberi, ne uo veliot, pergant. Card. *in cap. ſuper inordinata de præb.* Lap. *alleg. 5. n. 8.*

Atque ita cenſuit Sac. Congreg. Cooc. die 21. Januar. 1574. *ad ſeſſ. 6. cap. 8. de refor.* cum hac tameo limitatione, oiſi talis Clericus ſit adſcriptus alicui Eccleſiæ, io qua ſe exerceat, vel habeat beneficium requirens perſonale ſervitium, *ex ſeſſ. 23. cap. 6.* aut aliter Statuto loci ab immemorabili tempore prohibeatur. Idem cenſuit ex Sac. Congreg. Epiſc. in *Senogallien.* 19. Auguſti 1579. in *Civitate Ducali* 6. Septemb. 1593. in *Oſtun.* 29. Jan. 1615. Et in ead. Sac. Cong. Conc. in *Tarracinen.* 19. Febr. 1628. Et in *Ariminen.* cujus verba ſunt iſta: *Clericus, qui certo loco non eſt adſcriptus ab Epiſcopo ſuo invitus retineri non poteſt, ne a ſua Diœceſi recedat, & alibi Parochialem accipiat, adſcriptus verò retineri poteſt invitus. die 5. Decemb. 1579.*

Limita etiam, quando neceſſaria eſſet perſona Clerici abſentis ad utilitatem alicujus Eccleſiæ in Diœceſi. Quo caſu aſſignari debet illi congrua ſuſtentatio. Et ita Sac. Cong. Epiſcopo *Contronenſi* die 19. Octob. 1592. & ſæpè alibi. Tunc enim non ſolum poteſt Epiſcopus ei denegare dimiſſorias, ſed etiam illum cogere ad redeundum per ſequeſtrationem patrimonii, ex eadem Sacra Congregatione Epiſc. locis alleg.

Limita 2. quando extaret contraria conſuetudo à Sac. Congregatione approbanda, ut in hac declaratione.

Sacra &c. prævia matura diſcuſſione, & utraque parte informante, cenſuit, ſervandam eſſe ex cauſis deductis conſuetudinem ab hac Sac. Congreg. approbatam, ut Sacerdotes, Diaconi, Subdiaconi, & alii Clerici, etiam non habentes beneficia & officia, accedant ad proceſſiones publicas, inſerviant Eccleſiæ feſtis diebus, dum Miſſa cantata celebratur, & interveniant Tronibus, & Congregationibus caſuum conſcientiæ, & Cæremoniarum. Die 6. Jul. 1647.

Hinc hujuſmodi limitationibus ſalvis, licet Clerici habeant beneficium ſimplex, poſſunt tamen Ordinarii eos hortari, non cogere ad frequentandam Eccleſiam, & Chorum, niſi aliundè eſſent obligati, puta ex fundatione, vel conſuetudine. Quamobrem Sac. Cong. Epiſc. Edictum Epiſcopi, quod Clerici deſervirent omnibus Miſſis Cathedralia

ſuſ-

ſuſpendit in una *Fundana* die 18. Septembr. 1684. Multoque minus prohibere poteſt eis ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, nè exeant è loco ſine licentia. Eadem Sac. Cong. 28. Novemb. 1603.

Quod etiam reſcripſit eadem Sac. Cong. Epiſcopo *Puteolano. Si è trattato nella Sag. Congregatione dell'iſtanze, che fanno molti Sacerdoti di Pozzuolo, per non eſſer aſtretti da V. S. à ſervir nella Chieſa Catedrale, nella quale dicono di non haver beneficio alcuno, e di potere anco partirſi da Pozzuolo, e della Dioceſe, ove non hanno beneficio curato, nè di reſidenza, eſſendoſi anche conſiderate le riſpoſte di V. S. ſi è riſoluto di ſcriverle, che ella non può sforzar queſti Sacerdoti à ſervire contro à lor voglia in detta Chieſa, e molto meno à portarli la coda, nè anche conviene di negar loro indiſtintamente la licenza di uſcir dalla Dioceſe, quando non hanno obligo di reſidenza: E però ſarà bene, che ella veda con buon modo di riacquiſtargli, e dar loro qualche ſodisfatione, acciò che non habbino occaſione di volerſi partire, e procurando loro qualche emolumento, affine ſervano in detta Catedrale, come ella deſidera. E Iddio la conſervi. Di Roma adi 2. Ottobre* 1606.

Et iterum Vicario Capitulari *Puteolano: Si duole coteſto Clero, che non oſtante l'ordine di queſta Sag. Congregatione dato in fin dall'anno* 1606. *ſotto a'* 2. *d'Ottobre, che cot. Ord. non habbia da sforzare que' Sacerdoti, ò Chierici, che non hanno alcun beneficio, à ſervire alla Chieſa Catedrale, nè convenga di negar loro la licenza di andar fuori di Dioceſe, quando non tengono obligo di reſidenza, hora ſi pretende da voi di far l'uno, e l'altro; Onde queſti Eminentiſſimi miei Signori mi hanno comandato di ſcrivervi, che ſenza innovar coſa alcuna in queſto propoſito, vi contentiate omninamente dell'eſecutione della lettera ſudetta. Eſeguite, e ſtate ſano di Roma a'* 15. *di Novembre del* 1652.

Ii jam, qui ſunt adſcripti ſervitio alicujus Eccleſiæ in ſua ordinatione, poſſunt ad eidem inſerviendum cogi, maximè verò feſtis diebus. Quod ſi ſervire recuſent, privilegio fori privati declarandi ſunt. Qui verò non ſunt adſcripti, debent adſcribi ſecundum neceſſitatem Eccleſiarum, & cujuſque ſatisfactionem. Et ſi recuſent, debent, ut ſupra declarari. Si tamen ſunt pauperes, ſufficit quod ſerviant diebus feſtis. Ita Sacra Congregatio Epiſcoporum in *Monopolitana* 24. Octobris 1589. Non ſervientes autem, poſt debitas monitiones privati debent habitu, & privilegio Clericali, ut cenſuit Sacr. Congregat. Epiſcop. in *Cathacen.* 3. Auguſti 1592. & in *Cajetana* 22. Januarii 1569. ex Conc. Trid. *ſeſs.* 23. *cap.* 6. hoc eſt amittunt dumtaxat privilegium fori ex Sac. Congreg. apud Dian. *par.* 1. *tr.* 2. *reſol.* 36. Quod ſi ter moniti à ſuo Prælato, habitum Clericalem non deferant, amittunt etiam privilegium Canonis; ità ut peremti poſſint ſine excommunicatione. Cap. *In audientia* 25. *& cap. Contigit* 15. *de ſent. excom.* Si verò privati pœniteant, & ſervire velint, redintegrari debent, Eadem Sac. Congr. in *Uritana* 3. Julii 1590. Non tamen approbatur pœna pecuniaria contra ſimplices Clericos, qui etiam in feſtis omittunt inſervire, eadem Sac. Cong. in *Cajetana* 18. Febr. 1596. & 18. ejuſdem 1656. Nec pro pecunia eximi debent à ſervitio, eadem Sac. Cong. in *Cathacen.* 3. Febr. 1640. & 16. Auguſt. 1641.

Sac. verò Cong. Conc. Trid. cenſuit, eos, qui ordinantur ob neceſſitatem Eccleſiæ, cui adſcribuntur *ex cap.* 16. *ſeſs.* 23. licet ex tali deſcriptione non acquirant jus ad participandas diſtributiones; æquum tamen eſſe ex ipſo Eccleſiæ ſervitio ſtipendium aliquod mereri. Ità in una *Bellunenſi*: Quare fuit conceſſum Epiſcopo *Cathacenſi* die 7. Junii 1636. ut detrahere poſſet ſeptem grana quolibet Menſe ex immunitatibus cujuſque Clerici, & ex iis ſtipendium conſtituere Clericis ſervientibus. Non enim gratis ſervire cogendi ſunt, nè illi quidem Eccleſiæ, cui adſcripti ſunt, Sac. Cong. Epiſc. 4. Maji 1619.

Hoc igitur ſtipendio conſtituto poterunt cogi juxtà ſequens decretum:

Die 13. *Januar.* 1634. *Sac. Cong. Conc. reſpondit, Epiſcopum aliquo emolumento, ſeu ſtipendio juxtà qualitatem loci, & Eccleſiæ conſtituto, poſſe Clericum ad perſonale ſervitium ipſi Eccleſiæ præſtandum compellere.*

Et die 23. Auguſti 1631. In una *Naxien Sacra &c. Si Sacerdotes ad ſervitium Eccleſiæ Cathedralis, ſeu Metropolitanæ in ipſa Ordinum ſuſceptione adſcripti vigore decreti prædefunctorum Archiepiſcoporum haſtenus executioni demandati, eidem Eccleſiæ ſervitium præſtare conſueverint, nec non patrimonia, ad quorum titulum ſunt ordinati, una cum redditibus extraordinariis, qui ex ipſa Eccleſia percipiuntur, ad honeſtam ipſorum ſuſtentationem ſunt ſufficientia, poſſe utique à ſuo Archiepiſcopo compelli ad præſtandum ſervitium, quod ejuſmodi Eccleſiæ neceſſitas, vel utilitas requirit.*

Item ſi patrimonium illorum una cum ſupradictis redditibus extraordinariis Eccleſiæ ſit ad victum ſufficiens, & Epiſcopus alias ſolemniter celebrare non poſſit, utique ad ità inſerviendum cogi poſſe reſpondit eadem Sac. Congreg. in d. *Naxien. ad* 3. *dub.*

Ad proceſſiones verò non tenentur, niſi obtinentes beneficia, vel officia Eccleſiaſtica, juxtà opinionem Archid. & Doctor. in cap. *Quandò d.* 36. & Sac. Cong. Conc. in una *Caven.* anno 1592. his verbis:

Cong. Conc. cenſuit, Epiſcopum poſſe compellere Canonicos, & alios Presbyteros beneficia, & alia officia Eccleſiaſtica obtinentes, ut accedant ad omnes, & quaſcumque Proceſſiones publicas, vel indictas pro honore, vel bono publico.

Pro corroboratione autem eorum, quæ dicta ſunt, & contra præcepta Epiſcoporum de accedendo ad Chorum, ſaltem Cathedralis, quando ipſi pontificaliter functiones faciunt, advertendum eſt primò, quod ſi non conſtet de adſcriptione ad ſervitium Cathedralis, quæ fieri debet tempore collati Ordinis, illa fieri amplius non poteſt, ex declaratione Sac. Cong. in impreſſis *ad cap.* 16. *ſeſs.* 23. *de refor. num.* 1. & apud Garz. *de benefic. par.* 1. *cap.* 5. *n.* 101.

Secundò, Quod Conc. *d. cap.* 16. renovans uſum adſcribendi, non intendit onus ſervitutis imponere, ſed aſſignare tantum certam Eccleſiam, ubi quiſque ordinatus fungatur muneribus ſui Ordinis, nevè dicatur incertis ſedibus vagari.

Tertiò, quod ſi ex Concilio adſcriptio ſit ad finem exercendi functiones cujuſque Ordinis, antequam dentur alii ſuperiores Ordines, talis obligatio ceſſat in Sacerdotibus, qui ſuperiorem Ordinem non expectant. Et hos cogere nequeunt Epiſcopi: quia non habent officium, vel beneficium; Undè neque cogi poſſunt tempore functionum Pontificalium: quia tunc deſervire debent tantum Canonici, ex diſpoſitione Conc. *ſeſs.* 24. *de refor. cap.* 12. & ex forma Cœremonialis.

Quintò, Quod propter reſpectum non imponendi nova onera, quæ Sac. Cong. Conc. improbavit etiam habentibus beneficia, præter impoſita ex lege fundationis, vel ex conſuetudine, ut in declarationibus generalibus, his verbis:

Sacra &c. ſæpius cenſuit, Epiſcopum non poſſe novum onus beneficio imponere, ſed tantum curare debere, ut ſi quod illi ex lege fundationis, aut ex legitima conſuetudine incumbit, exacte adimpleatur.

In Bitecten. *die* 7. *Mart. Sac. Cong. reſpondit, nova onera non poſse ab Epiſcopo imponi beneficio auctoritate Ordinaria.*

Eadem Sac. Congr. cum debita diſcretione procedendo, non gravavit accedere ad ſolemnes Proceſſiones, in quibus cum majori pompa Eccleſiaſtica incedit, Clericos ratione adſcriptionis, ſed tantum habentes officium, vel beneficium, ut in impreſſis *ad cap.* 13. *ſeſs.* 25. *de regul. num.* 6. & in aliis, tam Congreg. Concil. quàm Epiſc. ac Rit. per hæc verba:

Petitum fuit nomine Epiſc. N. an Presbyteri, & Clerici omnes cogi poſſint ſub pœna accedere ad proceſſiones? Die 16. *April.* 1636. *Sac. Cong. Conc. cenſuit, non poſse cogi, niſi habeant beneficium, aut officium.*

Multò minus cauſa eſt illos gravandi Choro inſerviendi, occaſione Pontificalium functionum.

Sextò, Quod tantum abeſt, Concilium intellexiſſe gravare hujuſmodi Clericos ad ſervitium Eccleſiæ, cui adſcripti ſunt ſine ullo præmio, ut in *cap.* 17. *ejuſd. ſeſs.* diſpoſuerit, quod etiam in caſibus exercendi functiones proprii Ordinis, aſſignetur aliquod ſtipendium.

Placet denique adſcribere verba Sac. Cong. Epiſc. & Regul. videlicet.

Cum alias ſub die 20. *Novemb. proximi præteriti Sac. Cong. &c. in quadam differentia inter R. Archiepiſcopum Raguſinum, & Confraternitatem Sacerdotum ejus Civitatis decreverit, ut infra Sac. Cong. auditis, quæ nomine R. Archiepiſcopi Raguſini, & Confraternitatis Sacerdotum ejuſdem Civitatis propoſita fuerunt occaſione quorundam decretorum alias ab eadem Sac. Cong. ſub Datum Romæ* 2. *Octob.* 1595. *editorum, & viſis &c. & facta relatione per Illuſtriſſimum D. Card. Burgheſium &c. cenſuit, & decrevit, prædicta decreta moderanda, & declaranda eſſe hoc, qui ſequitur, modo, videlicet, Congregationes hujuſmodi eorumdem Sacerdotum fieri debere in ſolito Archiepiſcopali Palatio, ſed Archiepiſcopum, ſeu ejus Vicarium non poſſe, niſi pro dirimendis, & ſedandis diſcordiis eidem Congregationi intereſſe. Numerum verò Manſionariorum*

alias

alias ad decem reductum, & decretum ſuper hoc factum eſſe approbandum, & confirmandum, ipſos tamen Sacerdotes, & Clericos Confraternitatis, ſeu Conſortii cogi non debere, ut teneantur intereſſe divinis Officiis, ſed placet, ut Archiepiſcopus eos hortetur, ut illis interſint, ſaltem ſolemnioribus diebus feſtis. Cæteris in primis ante dictis decretis firmis remanentibus. Et ità exequi mandavit die 20. Novemb. 1601.

An, & quo jure, quibus pœnis, & quatenus Epiſcopi teneantur perſonaliter reſidere in ſuis Eccleſiis, præſertim tempore peſtis? Et quid de Parochis peſtis etiam tempore? Tom.4. Conſult.17. Item circà reſidentiam Parochi, vide etiam omninò fusè Tom.7. Conſult.4. ferè per totam hocmet trac.

URbanus VIII. anno 1634. die 12. Decemb. Conſtitutionem edidit, qua ſanxit, ut Epiſcopi, & iis majores Prælati, etiam S. R. E. Cardinales reſidere teneantur, neque à loco reſidentiæ diſcedere, niſi prius obtenta licentia à Papa per Breve, vel litteras miſſivas, alias incurrant ipſo facto abſque ulla declaratione, pœnam interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ, & facultatis teſtandi, ſeu diſponendi de bonis ſuis à Sede Apoſtolica conceſſæ. Item, ut deinceps promoti ad Cathedrales à die promotionis teneantur intra unum Menſem morantes in Curia Romana, & intra duos morantes in Italia, & intra quatuor morantes extra Italiam ſe itineri committere, & ad reſidentiam ſe conferre, & indè non diſcedere, ut ſupra ſub pœnis eiſdem latæ ſententiæ. Et ampliat, ut Cardinales titulos Epiſcopales ſuburbicales habentes teneantur reſidere in alio Epiſcopatu, ſi quem alii habeant ſub eiſdem pœnis. Item, ut ex nulla cauſa abſentiæ excuſentur, quantumvis gravi, & bonum publicum reſpiciente, ſed ſolum cauſa Synodi, vel aſſembleæ, cui ſoleant intereſſe, & ratione officii eorum Epiſcopatui adjuncti. Sed ob cauſam viſitandi limina Apoſtolorum limitavit abſentiæ tempus, ſcilicet pro Epiſcopis exiſtentibus intra Montes, & Mare quatuor Menſium, ultrà Montes, & Mare ſeptem Menſium. Prætereà idem Sum. Pontif. vivæ vocis oraculo declaravit, non eſſe per hanc Conſtitutionem interdictam abſentiam ad modicum tempus, ideſt trium Menſium à Sac. Conc. Trid. conceſſum.

Epiſcopi verò non reſidentes privantur multis commodis, ut gratiæ alternativæ ſuper proviſione beneficiorum, de qua re eſt *reg.9.Cancell.* & aliis facultatibus ſæpè conceſſis à Conc. Trid. & alibi in jure Epiſcopis reſidentibus.

His præluſis, reſidentia Epiſcoporum in ſuis Eccleſiis eſt de jure Divino. Ità Cajetan. 2.2. *quæſt.* 185. *art.* 5. *& in ſum. v. beneficium.* Driedo *de libert. Eccleſ. pag.* 204. Gig. *de reſid. Epiſc. in princ. n.2. & cap.2. n.*2. Leſs. *lib. de inſtit. cap.*34. *dub.* 29. *n.*153. ac alii innumeri.

Idemque colligitur ex Conſt.Pii IV. incip. *In Suprema* edita Romæ 7. Kal. Decemb. 1564. eſtque 90. in ordine, ubi habetur, Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Parochos, alioſque beneficiatos non reſidentes apud Eccleſias ſuas ſacroſancta ſpiritualis Matrimonii inter eos, ſuaſque Eccleſias ſolemniter contracti jura confundere in perditionem animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac perniciosum exemplum, & ſcandalum plurimorum.

Idem colligitur ex multis Sacris Canonibus, Sacræ Scripturæ locis, & aliis paſſim.

Hæc autem Epiſcopi reſidentia fieri debet in Civitate, ubi Cathedralis Eccleſia exiſtit, ſicut D. Greg. loquens de Primenio Epiſcopo Civitatis Amalphiranæ, qui in ſua Eccleſia reſidere non erat contentus, reſcripſit Anthemio Subdiacono *lib.*3. *Epiſt.*23. relata in cap. *Pervenit cauſ.*7. *quæſt.*1. Quare Card. Turrecrem. in hunc locum *ante num.*1. & Gigas *d. tr. de reſid. cap.*3. *num.*12. dixerunt, vituperabile nimium eſſe in Epiſcopo non reſidere in ſua Eccleſia, ac levitatis, & inſolentiæ illius curam deſerere, & per alia loca vagari, & ex hac ratione Concil. Carthaginenſe 4. *cap.*15. *repetitum in cap. Epiſc.*7. *d.*41. monuit Epiſcopum, ut hoſpitium ab Eccleſia non longè habeat. Ex utroque autem Gloſſa *un. in cap. Epiſcopus* 4. *de conſecr. d.*3. arguit, quod Epiſcopus Dominicis diebus in Epiſcopali Eccleſia divinis officiis debet intereſſe, in qua Sacerdotali more præcipitur reſidere, & quod cogendus ſit cum Clericis ſuis apud Eccleſiam ſuam communiter habitare.

Multò minus ergò licebit Epiſcopo, peſte imminente, deſerere reſidentiam in Civitate penes ſuam Cathedralem, & alium ſuæ Diœceſis locum ejus viſitandæ gratia commigrare, cum à pluribus receptum ſit, Epiſcopum tempore peſtis teneri, etiam cum periculo ſuæ vitæ reſidere, nec poſſit abſque læthali culpa fugere, & oves ſibi commiſſas deſerere. Hoc enim boni Paſtoris munus eſt. Nam ſicut habetur, Jo. 10. *Bonus Paſtor animam ſuam dat pro ovibus ſuis, Mercenarius autem &c. cujus non ſunt oves propriæ, vidit Lupum venientem, & dimittit oves, & fugit &c. quia mercenarius eſt, & non pertinet ad eum de ovibus.* Iſque talis appellatur à Divo Greg. *hom.*14.

Sicque in ſpecie tradunt Rutil. Benzon. *in Specul. Epiſc. in tr. de fug. temp. peſt. lib.*1. *diſp.*1. *concl.*4. & Marchin. *de bell. divin. p.*1. *cap.* 2. *per tot.* ubi complures, tum ex Theologis, tum ex Canoniſtis ponderant *n.*3. duplici labe maculari Paſtores ſuam reſidentiam deſerentes tempore peſtis. Altera quidem contra charitatem, præponendo propriam vitam corporalem ſaluti animarum ſibi commiſſarum. Altera contrà juſtitiam, cum pro reſidentia, ac ovium cura recipiant decimas, alioſque redditus, & proventus Eccleſiaſticos, tanquam juſta ſui laboris ſtipendia.

Quibus accedit, quòd ſi in loco reſidentiæ Epiſcopalis deficerent omnes Parochi, qui debent peſte affectis adminiſtrare Sacramenta, ſaltem Baptiſmi, & Pœnitentiæ neceſſaria ad ſalutem, ipſe Epiſcopus, qui eſt Parochus univerſalis omnium exiſtentium in ſua Diœceſi, cum tota ſit ejus Parochia, tenetur illa per ſeipſum miniſtrare, ſicut ex D. Tho. & aliis in ſpecie tradit Genuen. *d. cap. n.*4.

Hinc cum quæreretur in Sac.Congr. Conc. An Parochi teneantur reſidere, ac Sacramenta miniſtrare, etiam tempore peſtis, & cum periculo vitæ? Sac. Congr. die 23. Septemb. 1576. cenſuit, ſcribendas litteras ad Cardinalem S. Praxedis in hanc formam:

*Parochi tempore peſtis tenentur omninò reſidere in ſuis Eccleſiis Parochialibus, & ſi non reſideant, agendum contrà eos ex decreto Conc. cap.*1. *ſeſſ.*23. *ſervata forma ibi præſcripta. Miniſtrent verò omnino Parochianis peſte infectis Sacramenta Baptiſmi, & Pœnitentiæ per alios, idque pro commoditate parochianorum, qui ſi ſani eſſent, quippè veriſimiliter converſari nollent cum Parochis peſte infectis à cunctis.*

Sanctiſs. Die 18. Decemb. ejuſdem anni dixit, *Decretum factum in Parochis, multò magis debere procedere in Epiſcopis, qui magis obligati ſunt; Poſſe tamen Epiſcopos in locis tutioribus manere, & indè providere.*

Idem conceſſum Epiſcopis propter aeris intemperiem, & damnatorum, relegatorumque incurſiones, atque impetum, ut ex ſubjectis declarationibus. In *Marſicana* 1591. Epiſcopus Marſicanus, cum propter Bannitorum incurſiones tutò in Civitate habitare non poſſet, contulit ſe ad Oppidum Celani intra Diœceſim ſitum, ubi moram traxit per aliquot Menſes. Interim caſus evenit, quod Canonici quidam Cathedralis Eccleſiæ propter certum crimen citati fuerunt ad comparendum coram Epiſcopo in d. Oppido Celani. Qui cum reſpondiſſent, quod non tenebantur comparere extra Civitatem, recurſum habuerunt ad Sac. Congr. Epiſc. quæ tenuit pro Epiſcopo, cum ſit in caſu, quo ſe recepit in Oppidum prædictum, non ut perpetuò, vel ad longum tempus permaneat, ſed ut tutius ſit ab invaſionibus Bannitorum, ex cap. *cum Epiſcopus de offic. Ord. in* 6. & ibi Gemin. *n.*2. Franc. *not.* 1. ac alii; Undè non privatur facultatibus ſibi à jure conceſſis, neque incurrit pœnas non reſidentis Epiſcopus, ſi reſideat propè Diœceſim in loco non diſtanti ultrà unum milliare, cum nullum præjudicium officio, & animarum neceſſitatibus inferatur, parum enim diſtans moraliter eſt præſens, *l. pro locis l. mediterranea C. de an. & trib. lib.*10. Garz. *p.*3. *cap.*2. *n.*179. ubi refert declarationes Sac. Congr., quæ licet loquantur de Parocho, multò tamen magis procedunt in Epiſcopo, cum ipſius ſervitium non ſit tam frequens, & immediatum curæ animarum.

Eadem Sac. Cong. Epiſc. in una *Tarracinenſi* 18. Decemb. 1601. cenſuit, Epiſcopum admitti non debere ad permutandum propter aeris intemperiem, dum in Diœceſi adeſt aliquis locus puri aeris, poteſt enim reſidere in qualibet parte ſuæ Diœceſis, modò vadat ad Cathedralem temporibus præſcriptis à Sac.Conc. *ea ſeſſ.*23. *cap.*1. nec removeat Vicarium, & Tribunal à Civitate, ut declaravit in *Brugnatenſi* 28. Jan. 1603. & 22. Febr. 1647. & 7. Jul. 1649. Et *Montis alti* 3. Octobris 1611.

Et in Sac. Congr. rerum Conſiſtorialium, propoſito dubio an eſſet admittenda ceſſio Eccleſiæ Balneoregienſis, quam in manibus SS. facere intendit Carolus Azzolinus illius Epiſcopus, eò quod Cœlum tam Civitatis, quam Diœceſis Balneoregienſis, ut teſtes deponunt, adeò ſit grave, ut ſui Corporis conſtitutioni contrarium ſit, ut morbum penè exitialem,

Digitized by Google

tialem, nulla remedia ex illa aeris intemperie admittentem, hactenus paſſus, nuper ab alio Cœlo valetudini redditus, ad ſuam Eccleſiam redire, niſi cum certo periculo, non poteſt. Die 11. Jul. 1652. Sac. Congreg. cenſuit, ſi Sanctiſſimus annuat, ceſſionem eſſe admittendam, ſecus, ſi in Diœceſi locum aliquem habeat boni aeris: Quia Epiſcopus in qualibet parte Diœceſis reſidere poteſt.

Quare Sac. Congr. Conc. die 28. Martii 1615. reſpondit, licere Epiſcopo Ferrariano reſidere in Abbatia S. Anaſtaſii, ſita in medio ſuæ Diœceſis, ibique tribunal habere, dum tamen à Cathedrali non abſit temporibus à Concilio præſcriptis.

At quod dicitur de tribunali eſt caſus particularis: quia regulariter Epiſcopus non debet removere Vicarium, & tribunal à Civitate, licet ipſe alibi in Diœceſi reſideat, de qua re nos alibi. Eademque Sac. Congr. die 3. Septemb. 1622. in *Caſſanenſi* cenſuit, Epiſcopum ſi non accedat ad Cathedralem temporibus à Conc. præſcriptis, licet malè faciat, non tamen incidere in privationem fructuum impoſitam à Conc. contra non reſidentes. At de hac re vide *Tom. 7. Conſult. 64. per tot.*

Quo autem ad Parochos, præter ſuperius dicta, addendum monet Fagnan. *in cap. non licet de præb. à n.* 41. eos contumaces, non ideò ſtatim privandos eſſe, ſed præmiſſo edicto, ſeu monitione, contra illos procedendum, prout Conc. mandat *d. ſeſs.* 23. *cap.* 1. nempè prius per cenſuras, ſecundò per ſequeſtrationem, & ſubtractionem fructuum, deindè ſi hæc remedia non proſunt, poſſe per privationem. Sed agendum prius bonis verbis, & piis cohortationibus, & admonitionibus. Amplius, quia Theologi aliqui diſſentiunt, ut Tabiena, Armilla, & Canoniſtæ etiam *in cap. fin. de Cler. non reſid.* & Barbat. *conſ.* 87. *n.* 2. dum dicunt, ſi Parochi excuſantur propter inimicitias capitales, ità etiam excuſati debent propter peſtem, & quia ſani fugerent Parochos, & quia Parochi omnes morerentur, ideò cenſuere omnes ab Archiepiſcopo Card. Mediolan., qui tunc temporis erat Div. Carolus, temperamentum aliquod adhibendum, & ſua prudentia, vel ut non omnes Parochos cogeret, ſed aliquos, partiendo opus, vel deputaret aliquos Sacerdotes, etiam non Parochos, voluntarios tamen, etiam mercede conſtituta, qui Sacramenta præſtent ægrotis, prout alias Romæ dicitur factum, & prout Card. Senonenſis teſtatus eſt inoleviſſe laudabilem conſuetudinem, ut Principes, Magiſtratus, & Civitates provideant de Miniſtris Sacramentorum, & Clero, etiam conducendo eos mercede ex fiſco, & ærario collectis, etiam à Clero exactis.

Itaque propterea Parochus poteſt fugere à perſecutoribus, & inimicis: quia non deſunt alii à periculo immunes, & per quos animarum ſalus tuta eſſe poſſit. At non poteſt fugere à loco peſtilenti: quia cum periculum omnibus ſit commune, nec ſint alii, qui tutò poſſint gregi aſſiſtere, non illi, ad quos non pertinet de ovibus, ſed Paſtor ipſe pro ovibus ſuis debet animam ſuam ponere, Can. *tres perſonas* 23. *q.* 4. ideſt mortem ſubire, ut ſentit D. Tho. *loc. cit.* quem ità explicat Sot. *lib.* 10. *de juſt. q.* 3. *art.* 4. ſicut verus, & optimus Paſtor illam poſuit, & factus eſt obediens uſque ad mortem, & ità exemplum dedit Sacerdotibus ſuis, ut quemadmodum ipſe fecit, ità & ipſi facerent, Cap. *ſignificaſti de elect.* Fagnan. *loc. cit. n.* 48. *& ſeqq.*

Ac tandem de reſidentia Parochi vide latè *de Vicario Tom. 7. Conſult. 4.*

An Dignitates in Cathedralibus eximantur ab aſſidua reſidentia ultrà tres Menſes? Tom. 4. Conſult. 131.

NEgativè per clariſſimam diſpoſitionem Sac. Conc. Trid. *ſeſs.* 24. *cap.* 12. *§. Præterea de reform.* idque non obſtante quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, ut ex declarationibus impreſſis apud Barboſ. *de Can. & Dign. cap.* 23. *n.* 1. *&* 2.

Atque ità quidem, quod illis non ſuffragetur antiqua Conſtitutio ſuarum Eccleſiarum de tempore animi relaxationis quatuor Menſium, quam, ſtante confirmatione Apoſtolica, non fuiſſe à Conc. ſublatam, reſolvit illius Sac. Congr. ex ſententia Greg. XIII. per hæc verba.

Joanne de Ribera Archiepiſcopo Valentino dubitante de ſolatio quatuor menſium, quod Canonici reſidentes quolibet anno percipere ſoliti erant, propterea Tridentina Synodus ubivis Eccleſiarum ſolatium Canonicorum ad tres duntaxat menſes reduxit. Canonici ad Sedem Apoſtolicam recurrentes ante Sac. Congr. Card. Conc. Interpr. libellum propoſuerunt, per quem rationibus, atque allegationibus de jure probarunt, ipſos præfato quatuor menſium ſolatio liberè frui, atque gaudere poſſe, ex eo potiſſimum, quod decretum Conc. cap. 12. ſeſs. 24. de refor. derogat ſtatutis, & conſuetudinibus, non tamen juratis, & confirmatis, quale eſt ſtatutum Canonicorum juratum, & per Apoſtolicam Sedem confirmatum. Undè prædicta Congregatione referente d. libellum coram S. D. N. Papa Greg. XIII. Sanctitas ſua, ſtatutum illud non fuiſſe ſublatum à decreto Conc., ſed obſervari debere declaravit, prout Reverendiſſimus D. Philippus Buoncompagnus Card. S. Sixti vivæ vocis oraculo ſibi facto de ejuſmodi expreſſa mente, ſententiaque Pontificis, litteras una cum libello ad d. Reverendiſſimum D. Arch epiſcopum dedit tenoris ſequentis:

Illuſtriſſime, & Reverendiſſime Domine. Cum libellus hic Canonicorum Eccleſiæ Valentinæ propoſitus eſſet in Sac. Cong. Card. Conc. Interpr., & deindè ad S. D. N. relatus, Sanctitas ſua declaravit, ſtatutum illud, quo permiſſum eſt Canonicis quatuor Menſes anno quolibet ab Eccleſia abeſſe, non fuiſſe ſublatum à decreto Conc. ſeſs. 24. cap. 12. §. Præterea, & ideò obſervari debere; ſi tamen verum eſt, quod aſſeritur, fuiſſe à S. Sede Apoſtolica confirmatum. Qua in re Amplitudo ſua, quod ſui muneris erit, aget, valebitque in Domino. Romæ 28. Januar. 1576.

Quas litteras una cum libello propoſito excipiens idem Archiepiſcopus ab eiſdem Canonicis, eaſque in pleno Capitulo evolvens, ac legens, quin & conſtito ſibi de prædicti Canonicorum Statuti Apoſtolica confirmatione, à ſua tandem dubitatione, & repugnantia receſſit, atque Canonicos prædicto quatuor menſium ſolatio quolibet anno, juxtà decretum à Sum. Pont. declaratum frui, atque gaudere permiſit.

Id, inquam, non ſuffragatur: Quia Conſt. loquitur de ſolis Canonicis, & non exprimit Dignitates. Cum autem verſemur in ſtatuto, ac privilegio illud confirmante contra jus, verba interpretari debemus ſtrictè, ac propriè uti ſonant, & ſic de Canonicis, non autem de Dignitatibus, juxtà ea, quæ tradunt Dec. *conſ.* 5. *n.* 2. Cæphal. *conſ.* 571. *n.* 59. *lib.* 4. cum aliis plena manu coogeſtis à Maſcard. *concl.* 4. *n.* 1. *& ſeqq.* Cumque aliud ſint Dignitates in Eccleſia Cathedrali, & aliud ſint Canonici, non eſt in dubio recedendum à proprietate verborum. Rota *par.* 2. *div. dec.* 261. *n.* 7. Dignitates enim de iure non ſunt de Capitulo, cum ſoli Canonici in eo ferant ſuffragium. Abb. *in cap.* 1. *n.* 13. *& in cap. ſcriptum n.* 4. *de elect.* Barboſ. *de poteſt. Epiſc. p.* 1. *tit.* 1. *cap.* 3. *n.* 18. Et propterea nomine Capituli veniunt ſoli Canonici, & non Dignitates. Compoſtel. *in cap.* 1. *n.* 4. *de elect.* Abb. *in cap.* 5. *n.* 4. Barboſ. *de Can. & Dign. cap.* 37. *n.* 14. *& ſeqq.*

An Canonico, qui Capitularem poſſeſſionem adeptus eſt, & poſtea facto Capitulo, non fuit admiſſus ad reſidentiam, qua ratione non reſidet, debeantur fructus? Vide de Capitulo Tom. 4. Conſult. 150.

An in participantibus de Maſſa communi habeant locum pœna non reſidentium? Et an iiſdem Epiſcopus poſſit permittere longiorem abſentiam? Vide de Capitulo Tom. 5. Conſult. 75.

An Canonicus infirmatus extra reſidentiam in vicino Oppido lucretur diſtributiones quotidianas? Vide de Capitulo Tom. 5. Conſult. 81.

De reſidentia Parochorum multa vide omninò de Vicario: Tom. 7. Conſult. 4.

An, & quatenus debeantur diſtributiones Canonico abſenti prætextu inimicitiæ? Vide de Capitulo Tom. 7. Conſult. 14.

An Epiſcopus, qui abeſt à Civitate ſua Cathedrali, & reſidet in Diœceſi, conſtituere, vel relinquere in illa debeat Vicarium Generalem, & Tribunal Epiſcopale? Tom. 7. Conſult. 64. Item vide Tom. 4. Conſult. 17. præſertim à n. 33. uſque ad n. 49.

QUoad reſidentiam Epiſcopi, de qua fusè loquitur hæc Conſultatio, jam ſatis delibatum eſt *in cit. tom.* 4. remanet igitur reſpondendum huic ſolo quæſito de Vicario, ut ſequitur n. 20. & 21.

Poteſt

Poteſt itaque Epiſcopus in qualibet parte Diœceſis reſidere modo jam, & alias explicato, dummodò non abſit à Cathedrali temporibus à Conc. Trid. præſcriptis, nec removeat Vicarium, & Tribunal. à Civitate, ut declaravit ſæpius Sac. Congreg. Epiſc. præſertim 28. Jan. 1603. 3. Octob. 1611., niſi quoad Vicarium, & Tribunal obſtaret legitima conſuetudo, aut neceſſitas; Quibus in caſibus non indignarentur Canones juri poſitivo derogate, *& in cap. ſi quando de reſcript.* & Conc. Trid. *cap. 5. ſeſs. 13. & cap. 5. ſeſs. 21. de refor.*

Utrum ad effectum privandi Canonicum Canonicatu, requiratur integrum triennium, ſive neceſſarium ſit præmittere pœnas à Sac. Conc. ſtatutas, antequam deveniatur ad privationem beneficii ob non reſidentiam? Tom. 7. Conſult. 75.

RESpondetur, præmittendas eſſe minores pœnas privationis fructuum, antequam deveniatur ad pœnam privationis impoſitam per Sac. Canones, & Sac. Conc. Trid. Quod etiam jure ſtatutum videtur, quatenus *in cap. Ex tua §. Contra eos de Cler. non reſid.* decernitur, quod contra recuſantes poſt monitionem venire ad reſidentiam, procedatur per ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententiam, & ſi poſtea contumaces fuerint, deveniatur ad privationem. Undè de jure quoqne videtur neceſſarium non ſtatim devenire ad privationem, ſed præmittere alias pœnas per modum correctionis. Et ideò Gloſſa quoque *in d. cap. Ex tua v. Spoliari* ſenſit, quod prius præcedere debeat ſuſpenſio ab adminiſtratione temporalium, antequam deveniatur ad ſpoliationem. Et quod præmittenda ſit illa duplex ſpoliatio fructuum, de qua Conc. loquitur, alias privatio ſit nulla. Zerol. *in pr. par. 1. v. Privatio §. 3. & 4.* Zecch. *de republ. Eccleſ. tit. de beneſ. n. 6.* Piaſec. *in pr. p. 2. c. 3. n. 10.* aliique infra citandi.

Nam per prædictum decretum Conc. *eo cap. 12. ſeſs. 24. de refor.* correcta eſt Sac. Canonum diſpoſitio, juxtà quam Canonici abſentes poterant privari Canonicatu, ſi intrà congruum terminum illi præfixum non redirent ad reſidentiam, *ut per cap. pervenit de appell. cap. inter, & cap. fin. de Cler. non reſid.* atque inducta eſt nova forma: nam quando lex præter jus commune aliquid de novo introducit, quidquid exprimitur, reputatur de forma. Roland. *conſ. 182. n. 61. lib. 3.* Anchar. *conſ. 241. num. 6.* Surd. *dec. 298. num. 9.* aliique ac Rot. *in Romana Societatis 5. Decemb. 1616. coram Remboldo.*

Quare hodie non poteſt Epiſcopus, qui comminatur pœnam privationis Canonicatus ultrà tres Menſes abſenti, eam exigere niſi per triennium fuerit abſens, & primo, ac ſecundo anno fuerit antea privatus fructibus, juxtà formam ejuſdem Sac. Conc. quemadmodum reſcripſit ejus Sac. Congreg. Archiepiſcopo *Tarentino*, ac teſtatur Fagnan. *in cap. licet num. 26. de præb.* Neque oportet, ut abſentia ſit continua ad incurrendas pœnas d. Sac. Concilii, ſed ſufficit, ut dies abſentiæ, etiam interpellati ſuperent trimeſtre, ut ait idem Fagnan. *l. c. num. 55.* cenſuiſſe eandem Sac. Congregationem, quam quoque ſubdit, reſpondiſſe, contrarium ſtatui ab Epiſcopo non poſſe, ac eadem Sac. Congreg. in *Abulenſi* cenſuit, non reſidentes, quamvis amittant tertiam partem fructuum in diſtributiones converſam, compelli nihilominus poſſe ad reſidendum aliis juris remediis ex hoc decreto Concilii, ſed non excedendam eſſe formam in eo deſcriptam. Et alibi declaravit, primo anno abſentiæ Canonicum non poſſe privari Canonicatu, ſed dimidia tantùm parte fructuum, & adverſus eum procedi non poſſe, niſi ſervata forma hujus decreti, & in eundem privandum, ſicuti fit in Curatis, juxtà *cap. 1. ſeſs. 23.* ſed ſufficere eum citare ad allegandam cauſam, quare non debeat privari juxtà diſpoſitionem *d. cap. 12. ſeſs. 24.* de quo in privatione facienda eſt expreſſa mentio. Et in *Urbinatenſi* ſcripſit Vicario.

Che l'editto fatto da lui ſopra la reſidenza non dee contenere maggior rigore di quello, che dà il Conc. Però lo moderaſſe, riducendolo ad terminos Concilii. Die 21. Martii 1590.

Revocari ergò Canonicus debet ad reſidentiam citationibus, quod debent continere ſpatium unius anni pro qualibet, ut in puncto eſt deciſio Dunozet. jun. 878. *num. 8. confirmata coram eodem deciſ.* 889.

Tandem vera ſententia eſt, tempus triennis pro privatione non incipere à die, quo quis ſe abſentavit, ſed à die, quo cepit moneri pro incurrendis pœnis ſtatutis à Concilio, ut relato decreto Sac. Cong. docent Fregol. *de Republ. num. 15.* & Salgad. *de reg. protect. p. 2. c. 15. n. 2.*

Moneo cum Fagnano, quem in his rebus oculatiſſimum judico in *d. cap. licet, d. n. 55. de præb.* Sac. Congr. Conc. cenſuiſſe, non licere omnibus Canonicis abeſſe eodem tempore, ne Eccleſia deſeratur, ſed tantum tot, per quorum abſentiam Epiſcopus ſuo arbitrio Eccleſiæ ſervitio præjudicium non inferri exiſtimabit, & Sanctiſſimum probaſſe hanc Sac. Congr. ſententiam ad ſe relatam, ac dixiſſe, Concilium tres Menſes, non Capitulo, ſed Canonicis, ſcilicet ſingulis per vices indulſiſſe. Et num. 65. ex ſenſu ipſiuſmet Sac. Congreg. refert quomodo computandum tempus abſentiæ trium Menſium, & ſervitium præſtitum in reliquis novem Menſibus.

An Canonici ex indulto non reſidentes per duos Menſes, gaudeant diſtributionibus, ſi redditus pro majori parte conſiſtat in diſtributionibus? Vide de Capitulo Tom. 8. Conſult. 21.

Explicatur indultum Sac. Congr. Conc. illis verbis pro ſtudentibus: Quod ſi fructus præbendales quartam partem diſtributionum non attingant. *Vide de Capitulo* Tom. 9. Conſult. 83.

Quanam requirantur, ut abſens à ſervitio Eccleſiæ diſtributiones lucretur, & fructus? Vide de Capitulo Tom. 9. Conſult. 113.

An, & quatenus abſentibus debeantur fructus Præbendæ? Vide de Capitulo Tom. 9. Conſult. 114.

An, & quatenus abſentibus debeantur diſtributiones? Vide de Capitulo Tom. 9. Conſult. 115.

De Canonico Jubilato. Vide de Capitulo Tom. 9. Conſ. 116.

De Canonico abſenti, & Romæ agitanti litem. Vide de Capitulo Tomo 9. Conſult. 117.

Epiſcopus duarum Cathedralium, in qua pro majori anni parte reſidere debeat? Vide de Epiſcopis Tom. 9. Conſult. 135.

De Reſidentia Epiſcoporum. Tom. 10. Conſult. 150.

Vide, quæ ſatis dicta ſunt Tom. 4. Conſult. 17. hoc eodem tractat.

Alia vide ſpeciatim quoad Reſidentiam de Capitulo, & Dignitatibus.

DE RITIBUS.

An Profeſſi Regulares, qui literas Latinas neſciunt, poſſint Regulam ſuæ Religionis è Latino in vulgarem, & patrium ſermonem reddere? Vide de Regular. Tom. 1. Conſult. 12.

An, & quatenus munus, ac dignitas Apoſtolorum aliquibus Sanctis Viris appropriari poſſit? Tom. 1. Conſult. 14. num. 8.

ASſerimus pro Servis Dei, omnes habere Evangelii ſinceros præcones, & eorum memoriam religiosè colimus, Apoſtolos propriè ſic dictos non alios agnoſcimus, niſi eos, quorum nomina in ſcripturis ſunt prodita, adjicimus Martialem, alioſque nonnullos, eo modo Gallorum Apoſtolum appellari poſſe, quo Paulus Epaphroditum Philippenſium Apoſtolum vocat. Duo enim legitima Apoſtolorum genera fuiſſe tradit Hieronym. *in Epiſt. ad Galat.* Primum, quod neque ab hominibus eſt, neque per hominem, ſed per Jeſum Chriſtum, aut Spiritum Sanctum. In hoc genere fuerunt 12. Apoſtoli à Chriſto ordinati, & cum his Matthias, Paulus, & Barnabas. Alterum, quod à Deo quidem, ſed per hominem. Hujus generis fuit Epaphrodius, Silas quoque, & Judas, qui teſte Hieronymo ab Apoſtolis Apoſtoli nominati ſunt, Martialis, & alii, qui, ut idem Hieronymus teſtatur, ab Apoſtolis ordinati ſunt Apoſtoli Eccleſiarum, de quibus ſcribit Paul. *2. Corinth. 8. Sive Fratres noſtri Apoſtoli Eccleſiarum, gloria Chriſti.* At quanti facienda ſit de iſtis Apoſtolis gloriatio, qui uſurpatione alieni nominis ſic dicti ſunt, alii dijudicent.

Anex

Digitized by Google

An ex eo, quod ordinatio Miniſtrorum Eccleſiæ ſit inter Miſſarum ſolemnia, dicatur Miſſa ſolemnis, ita ut in ea omittenda ſit commemoratio ſimplex? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 1. Conſult. 37.

Circa uſum Mitræ quoad Canonicos. Vide de Capitulo Tom. 2. Conſul. 33.

De præcedentia Canonicorum & Magiſtratus; de eorum incenſatione. De aſſociatione Epiſcopi, &c. Vide de Præcedentia Tom. 2. Conſult. 35.

An, quibus, & quatenus permittenda ſit lectio Sacrorum Bibliorum vulgaris verſionis? Ubi an lingua Latina potior in ſacris, quam alia? Tom. 3. Conſult. 56.

RESp. Non eſſe permittendum. Primò, quia, cum omnes hæreſes habeant, ut plurimum originem à captu Sacræ Scripturæ perdifficili, nullatenus permitti debet idiotis, qui facillimè errant.

Secundò, quia uſus nos docuit, docetque in dies quot ordinis perturbationes emergunt ex permiſſione arcanorum Sacræ Scripturæ hominibus imperitis, qui aut errore labuntur, aut ſi rectæ quoque mentis ſint, cum velint quovis in loco quoſcumque inter homines de rebus difficillimis diſceptare, neſcientes argumenta diſſolvere, captioſa enodare, ambigua diſtinguere, damno ſibi ſunt, ac Religioni Catholicæ. Ex idiotis enim ortum ſuum habuerunt hæretici Valdenſes, Albigenſes, & Turſelupini. Hac enim ratione Hebræos olim arcuiſſe juvenes ante annum ætatis trigeſimum à lectione Canticorum Salomonis, & quarundam aliarum Scripturæ partium, quod poſſet ea lectio damnoſior illis eſſe, quam fructuoſior, ſi cortici nimium inhærentes, ad medullam non pervaderent, refert, & approbat Nazianzenus *Apol.* 1. & S. Hieronym. *Epiſt. ad Euſtoch. virg. de comment. in Ezechiel. dedicatione.*

Tertiò, quia non ignoratur quanta ſollicitudine Lutherus, Calvinus, Eraſmus, ac cæteri hæretici tenebantur, ut Sacra Biblia vulgò facerent communia. Quod quidem nihil penſi haberent, niſi putarent, hunc eſſe facillimum modum aſſequendi ſibi ſectatores. Eſt enim id ſeminarium pruriginis illius tractandi de dogmatibus, quam ex ſcripturæ pervolutatione aſſidua puſillo gregi ingenerare ſataguntur lupi, paſtorum nomina mentientes.

Quartò ex auctoritate Patrum, Summor. Pontif. & Congregationum Sac. Inquiſitionis, & Indicis, qui hanc vulgarem Bibliorum lectionem Imperitæ multitudini non contulerunt. Inquiunt enim Patres, quod populus debeat intelligentia rerum facillium contentus eſſe, quodque Epiſtolas D. Pauli non omnes animo percipiunt. D. Hieronymus querimoniam habet de uſu ſui temporis, cum quiſque de ſacra quidem ſcriptura variè in utramque partem diſſerebat. Greg. VII. denegavit expreſsè Uratiſlao Duci Boemiæ celebrationem officiorum idiomate Illyrico. Innoc. III. Abbatem Ciſtercienſem acriter reprehendit, quod in ſermonem Gallicum Bibliam converti curaverit. Sacr. Indicis librorum Congr. ſemper id prohibuit. Quod profectò credendum ex matura deliberatione factum.

His rationibus accedit decorum, nempè nobilitatis trium linguarum communitatis Latinæ ob Concilia, & inſcriptionis Tituli Crucis Domini Noſtri, ac id genus alia, quæ tametſi non convincant, corroborant tamen præcipuas rationes.

Atque ex his aſſero, non expedire Sacram Scripturam omnibus eſſe communem, recteque dixiſſe Card. Bellarminum, quod Eccleſia non prohibet Biblia vulgaria, ſed nolit ea paſſim, quod à vulgaribus legantur, non librorum vitio, ſed legentium imbecillitate.

Decreta verò, quæ ſuper prohibitione, vel conceſſione Bibliorum vulgaris verſionis in quovis idiomate extant, ſunt hujuſmodi.

Die 5. Septemb. 1571. decretum fuit, Biblia omnia vulgari idiomate, ſive Germanico, ſive Gallico, Hiſpanico, Italico, ſive Flandrico &c. conſcripta nullatenus imprimi, legi, aut teneri poſſe abſque licentia S. Officii S. Rom. Inquiſitionis. Nec poſſint Epiſcopi, & Inquiſitores concedere, niſi Epiſtolas, & Evangelia vulgaria ſine ullo errore conſcripta, & cum ſcholiis alicujus docti, & Catholici viri iis, quos putaverint, ex eorum lectione in pietate proficere poſſe, non verò ullas alias ſcripturæ partes in vulgarem linguam traductas. Idem decretum 7. Auguſt. 1606.

Sed tria afferuntur argumenta, ut prærogativa Latinæ linguæ ſtabiliatur. Primum eſt, quod Marcianus Imperator in Synodo Chalcedonenſi verba faciens, primò Latinè, deindè Græcè eſt locutus. Magnam verò rem nobis narrant, Imperatorem Rom. Græcè, & Latinè doctum, in cœtu Romanorum, & Græcorum Romanam prius orationem habuiſſe, quam Græcam.

Alterum exemplum ſequitur, quod ad rem ſanè plus aliquantò facit. Referunt enim ex Actis Concilii Epheſini, morem olim in Conciliis ſervari ſolitum, ut Romani Pontificis Legati literas Papæ Latinè recitarent, & non niſi rogati à conſenſu Patrum, eaſdem Græcè verſas legerent. Hoc putant eſſe magnæ prærogativæ argumentum Latinæ linguæ. Sed quid mirum eſt, ſi literæ à Papa Latinè ſcriptæ, ea lingua prius exhiberi ſolitæ fuerint, qua compoſitæ? Si recta ratione rem putamus, non magis hoc videri mirum debet, quam Romanum Pontificem Romana lingua literas ſcripſiſſe.

Tertium omnium validiſſimum eſt, quod in ſacris etiam Miſſarum ſolemniis penes Græcos ea ſemper viguit conſuetudo, ut tam lectiones Evangelicæ, quam Apoſtolicæ primum Latinè, indè Græcè eadem in Eccleſia publicè recitarentur, ut Nicolaus Papa I. ad Imperatorem ſcribens teſtatur, & religioſè adhuc in vetuſtiſſimæ, ac prænobiliſſimæ Tarantinæ Urbis Metropolitana Eccleſia cuſtoditur.

Quid agendum, ſi Magnus Princeps hæreticus tranſiturus ſit per Urbem? Tom. 7. Conſult. 65. Miſcell. §. 28.

PEr conniventiam diſſimulandus erit ejus acceſſus ad Urbem, liberaliter, & ſplendidè cum eo agendum à Sanctiſſimo; alieno tamen nomine, & quod ſi inſtiterit admitti ad deoſculandum pedes Sanctitatis Suæ, poterit admitti, ſecretò tamen. Sic olim actum cum Palatino Rheni ſub Paulo V. Alias conniuvendum, ut per aliquot dies commorari poſſit in Urbe, dummodò abſque ſcandalo, ſecretò, & privatim vivat. Quod oretenus eſt ei ſignificandum, ut actum ſub Urbano cum quadam Principe hæretica.

Item §. 29. in eodem Miſcell. Quæritur:

An Mulieri ad fidem Catholicam, à qua apoſtataverat, converſæ, poſſit concedi, ut incedat in habitu Turcico, ad mortis pericula evitanda?

Reſp. Negativè, cum talis habitus ſit proteſtativus Sectæ Turcarum.

Quoad ſedilia Magiſtratus, & aliorum laicorum in Eccleſia. Vide de Eccleſiis Tom. 7. Conſult. 48. & Tom 9. Conſult. 147. Item vide de Præcedentia Tom. 3. Conſult. 3. & Conſult. 65. num. 2. & Tom. 4. Conſult. 16. & Tom. 7. Conſult. 33. ac Tom. 8. Conſult. 54.

An liceat amplius facere convivia in Eccleſia? Vide de Eccleſ. Tom. 3. Conſult. 17.

Cui competat jus porrigendi aſperſorium aquæ benedictæ Epiſcopis, Archiepiſcopis, Legatis accedentibus ad Eccleſiam Regularium? Vide de Præcedentia Tom. 3. Conſult. 18.

An Clerici pro ſui Ordinis gradu veſtibus ſacris ſepeliendi ſint? Tom. 3. Conſult. 35.

REſp. Non eſſe ſaltem neceſſarium, quod corpora Defunctorum Sacerdotum ſepeliantur cum ſacris veſtibus, ſed ſatis eſſe, quod illis ſolum induantur, donec fuerint expoſita; ſtatuendi fiduciam præbent in primis text. *in Can. Veſtimenta, & in Can. Nemo de conſecr. d.* 1. qui licet loquatur de palla Altaris, ſive corporali, ad veſtes tamen Sacerdotales, non immeritò extenduntur, Sylveſt. & Azor. quibus concinit Rituale Rom. juſſu Pauli V. editum, in quo apertè habetur; Sacerdotem, aut cujuſvis Ordinis Clericum defunctum veſtibus ſacris quotidianis communibus uſque ad talarem veſtem incluſivè, tum deſuper ſacro veſtitu Sacerdotali, vel Clericali, quem Ordinis ſui ratio depoſcit indui debere. Idem decernit Concil. Mediolan. Non igitur ſepeliri. Id quod etiam D. Hieronym. in vita Pauli primi Eremitæ ad finem minimè probare videtur his verbis: *Parcite quaſo vobis, parcite ſaltem divitiis, quas amatis. Cur & mortuos veſtros auratis obvolvitis veſtibus? An cadavera, niſi in ſerico putreſcere neſciunt?*

Accedit ratio. Nam honor, qui debetur vivo, debetur, & mortuo per text. *in leg. apud Celſum §. adverſus ff. de accuſ.* Hic autem honor non poteſt Sacerdotibus exhiberi, niſi dum publicè exponuntur cum veſtibus ſacris, & ideò ſufficit, quod pro talibus cognoſcantur in funere, non autem in ſepultura.

An dic-

Digitized by Google

An diebus Dominicis poſſint celebrari Miſſa votiva de SS. Reſurrectione Domini? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 3. Conſult. 40.

An, & quatenus deceat, Eccleſiam uti in ſuis Divinis Officiis harmoniaca muſica? Vide de Eccleſiis Tom. 3. Conſult. 41.

An liceat facere Octavas pro Defunctis, præcipuè inter Octavam omnium Sanctorum, ſine ſpeciali Indulto Sedis Apoſtolicæ? Vide de Funetibus Tom. 3. Conſult. 53.

1. *An liceat Archidiaconum Pluviali indutum, & Epiſcopo ſolemniter celebranti aſſiſtentem præbere iconem, ſeu tabellam Pacis Magiſtratui laico, vel potius hoc munus præſtandum ſit à Magiſtro Cæremoniarum, vel alio Manſionario?*
2. *An permittendum ſit ſcamnum tapete ornatum, ac pulvinaribus Magiſtratui laico intra presbyterium?*
3. *An Vicarius Generalis Rocchetto, & Mantelletto indutus, cæterique Canonici cum Cappis, & Rocchetto aſſociantes Epiſcopum ad Eccleſiam accedentem cum cappa magna ad peragendas functiones ſacras, debeant ipſum immediatè ſubſequi?*
4. *An liceat duobus thuribulis eodem tempore thurificari Canonicos, & Magiſtratum à duobus Manſionariis, & à Diacono?*
5. *An ad confeſſionem, & ad verba* Incarnatus eſt, *in Symbolo à Choro cantata, & ad benedictionem in Miſſa ſolemni Magiſtratus debeat genuflectere?*
6. *An deceat, ſtantibus Vicario Generali, & Canonicis Magiſtratum ſedere capite tecto coram Epiſcopo in Presbyterio?* Tom. 3. Conſult. 65.

AD 1. Negative. Sac. enim Rit. Congreg. ſub die 5. Jul. 1614. decrevit, ut Subdiaconus in Miſſa nullo modo ferat pacem laicis, etiam ſi ſint Principes. Ergò multò magis hoc dedecet primæ Dignitati.

Ad 2. Etiam negativè. Eſt enim contrà Sac. Canones, Sanctorum Patrum ſcripta, & Conciliorum Sanctiones, atque innumera Sac. Congr. Rit. decreta, de quibus vide *de Præceden. Tom. 3. Conſult. 3. Tom. 4. Conſult. 16. Tom. 7. Conſult. 33. & Tom. 8. Conſult. 54. Item vide de Eccleſiis Tom. 7. Conſult. 48. & Tom. 9. Conſult. 147.*

Ad 3. Affirmativè, de quo ſatis dictum eſt *de Præcedent. Tom. 2. Conſult. 35.*

Ad 4. Sufficienter reſponſum eſt, *ibid. n. 5.*

Ad 5. Negativè juxtà præſcriptum rubricæ, & commendabilem uſum Capellæ Pontificiæ, in qua Regum Oratores, cæterique Dynaſtæ genuflectunt. Porrò genuflectendi, corpuſque inclinandi uſus vetuſtiſſimus eſt, de quo Durant. *de ritib. Eccleſ. lib. 3. cap. 24. num.* 20. Solumque Judæi mentis ſuperbiam demonſtrantes omninò id non faciunt. D. Hieronym. *in cap. 45. Iſai.*

Ad 6. Non decere.Ità cenſuit eadem Sac. Congreg. in *Viterbien.* 23. Martii 1669. Siquidem coram viris conſpicuis non licet ſedere, nec caput tegere abſque eorum nutu. Statius *in Theb. lib. 1. verſ.* 203. Tertull. *de Orat. S. Baſil. de abdicat. ſæcul.* Idque in ſignum humilitatis, ac reverentiæ.

An beneficiati cujuſdam Eccleſiæ detecto capite ſalutare debeant Canonicos, Parochos, ac cæteros de Clero accedentes ad eorum Eccleſiam in die Sancti Marci? Vide de Proceſſion. Tom. 3. Conſult. 66.

1. *An conſuetudo ſervata per tempus, de cujus initio memoria hominum non extat, quod Gubernatori in certo loco, etiam Status Eccleſiaſtici per Sac. Conſultat. deputato, fiat thurificatio triplici ductu, valida ſit, ac ſervanda, non obſtantibus iis, quæ habentur in Cæremoniali Epiſc.* lib. 1. cap. 23. de Ord. thurifican.? *Et*
2. *An Gubernator, gerens qualitatem perſonæ laicæ, ac ſæcularis, cogi poſſit ad interveniendum, & aſſiſtendum in Eccleſia Cathedrali diebus ſolemnibus, in quibus Epiſcopus Pontificaliter celebrat, non obſtantibus iis, quæ de Magiſtratu, tradit* Barboſ. *in collect. apoſ. de collect. 460. num. 11. & ſeq.* Tom. 4. Conſ. 4.

AD 1. Affirmativè: Nam in materia præeminentiarum, ac juris honorifici totum defertur conſuetudini, juxtà celebrem doctrinam Baldi in *cap. cum olim num. 1. & 2. de conſuet.* ac aliorum, quamvis juris diſpoſitioni repugnaret, ut alibi diximus.

Eoque præcipuè quando eſt immemorabilis, quam non fuiſſe ſublatam per Cœremoniale Roman. declaravit ſæpius Sac. Rit. Congreg. apud Barboſ. *de Canon. & Dignit. cap. 23. n. 24.* & apud Aldan. *in comp. Can. reſol. lib. 1. tit. 23. num. 72.* quibus addo declarationes in *Conſentina* 20. Novemb. 1610. & in *Viterbien.* 7. Jul. 1612. ac judicavit Rot. in *Calagurritana juris pulſandi Campanas* 11. *Martii* 1619. *coram Dunozetto ſeniori.* Poſſeſſio enim immemorabilis optimum titulum tribuit. *cap. ſuper quibuſdam §. præterea.*

Ad 2. Etiam affirmativè, ſaltem quando ſumus in dubio de initio: quia in dubio ſervanda eſt illa interpretatio, quæ eſt magis favorabilis, juxtà *leg. 3. in fin. ff. de adim. leg. & leg. Lucius Titius §. Lucius ff. de leg.* 3. Et quæ favet cauſæ, ac perſonæ favorabili. *leg. qui duos §. 1. ff. de reb. dub.* Eſt autem magis favorabile, quod continuetur hujuſmodi aſſiſtentia ad cauſam piam, quia cedit in favorem Eccleſiæ, atque animæ, & cauſa pia eſt cæteris favorabilior. Et ità declaravit Sac. Rit. Congregatio in *Fanenſi* 1. Septemb. 1607.

Gubernator, & Magiſtratus recuſantes contrà ſolitum accedere ad Eccleſiam Cathedralem, debitis remediis cogendi ſunt, ut accedant.

Et 16. Jul. 1605. & 29. Novemb. 1618. ſcilicet:

Magiſtratus Civitatis cogi poteſt ſolitum obſequium Epiſcopo accedenti ad Eccleſiam præſtare, & juxtà ſolitum accedere ad Eccleſiam Cathedralem in diebus ſolemnibus, & tempore Adventus, & Quadrageſimæ.

Et Sac. Congr. Epiſc. decrevit in *Guardienſi* 10. Decemb. 1602. Epiſcopum poſſe cogere Magiſtratum ſæcularem ad viſitandum Eccleſiam juxtà ſolitum, & adminiſtrandum aquam ſibi ſolemniter celebranti, ut in *Anconitana 6. April.* 1596. ac alibi ſæpius. Quare Epiſcopi poſſunt, ac debent hujuſmodi Magiſtratus, ac Gubernatores interpellare, eoſque cogere, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ad obſervandum ſolitum.

An Prothonotarii extrà numerum poſſint concionari cum Mantelletta, & Rocchetto? Vide de Prothonot. Tom. 4. Conſult. 22.

An Epiſcopus in Proceſſionibus poſſit incedere ſolus cum pallio, ſive Cappa, & pileo Sacerdotali? Vide de Proceſſion. Tom. 4. Conſult. 33.

Quibus competat delatio Sanctorum Corporum in ſolemni Proceſſione translationis, &c.? Vide de Proceſſion. Tom. 4. Conſult. 24.

An mutatio ſedilium in Choro fieri poſſit à Canonicis in præjudicium cætus Sacerdotum, qui ſedent in pari gradu cum ipſis? Vide de Capitulo Tom. 4. Conſult. 25.

Aliqua dubia inter duas Cathedrales. Vide de Cathedral. Tom. 4. Conſult. 29.

An habitus nigri coloris, quo antiquo tempore conſuevit pingi B. Virgo aliquibus in locis, prohibeatur per Conſtitutionem Urb. VIII. anno 1642. emanatam ſuper reform. Imaginum? Vide de Canoniz. Tom. 4. Conſult. 51.

An forma decreti ſuper electione Sanctorum in Patronos à Sac. Rit. Congregatione juſſu Urb. VIII. emanati 23. Mart. 1630. procedat ſolum quoad electiones poſtea factas, vel etiam irritet antea celebratas, ſed nondum impletas? Tom. 4. Conſult. 78.

ANtequam reſpondeatur, ponenda ſunt verba decreti prædicti, quæ ſunt hæc:

Sac. Rit. Congregat. annuente S. D. N. in electione Patronorum, mandavit infraſcripta in poſterum ſervari debere, declarans, quod aliter facta electio nulla ſit ipſo jure.

Primò.

Primò, quod eligi poſſint in Patronos hi ſolum, qui ab Eccleſia univerſali titulo Sanctorum coluntur, non autem beatificati dumtaxat.

Secundo. Quod de Patrone Civitatis electio fieri debeat per ſecreta ſuffragia à populo, mediante conſilio generali illius Civitatis, vel loci, non autem ab Officialibus ſolum, & quod accedere debeat conſenſus Epiſcopi, & Cleri illius loci.

Idemque ſervari debeat in Patrone Regni, qui pariter eligi debeat per ſecreta ſuffragia à populo ſingularum Civitatum Provinciæ.

Et quod repræſentantibus Regnum, Civitatem, Provinciam nulla competat facultas eligendi Patronos, niſi adhoc habeant ſpeciale mandatum, & ulterius interveniat conſenſus Epiſcopi, & Cleri dictarum Civitatum.

Tertio. Quod cauſæ electionis noviorum Patronorum debeant in Sac. Congreg. deduci, ab ea examinari, ac demum, cauſa cognita ab eadem Congr. approbari, & confirmari.

Et ne præmiſſorum ignorantia ulle unquam tempore poſſit allegari, eadem Congr. Rit. ſupradictum decretum imprimi, & publicari mandavit.

Ad quæſitum negativè. Tum quia Urb. VIII. futuris tantum temporibus novam formam præſcripſit, juſſitque obſervari decretum appoſitum. Tum etiam quia de natura legis, & Conſtitutionis eſt, ut futuris ſolum, non autem præteritis proſpiciat, nec irritet actus jam perfectos, & conſumatos per text. *in leg. Ariani Cod. de hæret. & in leg. leges Cod. de legib. & in cap. 2. & in fin. extr. de Conſt.* traditque Bartol. in *leg. cum lex 21. nu. 2. ff. eodem.* Gemin. in *cap. deliberatione §. volentes nu. 2. de offic. deleg. in 6.* ac alii, & Rot. *deciſ. 329. n. 3. par. 1. div. deciſ. 547. num. 5. recent. coram Merlino deciſ. 832. num. 2.* Et tum quia diſpoſitio præcitati decreti litteraliter reſtringitur, & præſcribit formam in futuris dumtaxat electionibus ſervandam, ibi: *Mandavit infraſcripta in poſterum ſervari debere*, & propterea non comprehendit electiones antea factas, ad text. in *leg. Iubemus §. In poſterum Cod. de teſtam.*

Et in hac ſpecie, quod præfatum decretum non irritet electiones antea factas, reſpondit Sac. Rit. Congreg. in *Trojanenſi Patronatus* 15. Jun. 1633. & in *Pampilonenſi Patronatus S. Franciſci Xaverii*, in qua fuit approbata electio facta in Comitiis Regni Navarræ. Quæ reſolutio tanquam juridica fuit per Rotam, proponente Reverendiſſimo Decano, approbata, conſiderato ſolum, quod ad evitandum præjudicium electionis antiquiſſimæ Sancti Firmini, debeat uterque uti Patronus coli. Quod certè præſupponit validitatem electionis. Et noviſſimè in *Neapolitana Patronatus ejuſdem S. Franciſci* ſub die 15. Septemb. 1656. & in terminis electionis Patroni, qui ab Eccleſia univerſali titulo Sancti non colitur, poſt dictum decretum fuit obſervatum in admiſſione B. Jacobi de Marchia, cujus electio anno 1628. atque adeò ante decretum editum, celebrata fuit, & deindè anno 1647. admiſſa, & ſolemni repoſitione Statuæ in Theſaurum Neapolitanum comprobata.

An electio Sancti in Patronum ritè, ac rectè fieri poſſit in comitiis generalibus, exquiſito tamen conſenſu per ſecreta ſuffragia populorum ſingularum Civitatum? Tom. 4. Conſult. 79.

NEgativè. Quia, cum electio Patroni conſiſtat in voti nuncupatione, quo populus ſe obligat ſub peccato diem feſtum illius ſervare, plena copulatione requiruntur. Primum, quod vel ſinguli de populo per ſe voveant, vel ſingulæ Univerſitates ſingularum Civitatum, & locorum, legitimè congregatæ idem votum concipiant, aut concipiendi poteſtatem ſuo nomine alteri faciant. Utroque enim caſu omnes de populo obligantur, ſed diverſo modo. Quia ſingulis voventibus Univerſitatibus, à majore parte populi repræſentantis, non obligantur ex vi voti, niſi qui perſonaliter conſentiunt, cæteri verò, ac ſucceſſores ex vi legis. Suarez *de Relig. Tom. 2. lib. 4. cap. 9. n. 10. & lib. 2. cap. 31. n. 9.* Sanchez *in decal. lib. 4. cap. 15. n. 19.* ac alii.

Secundò requiritur, quod idem votum eodem modo, hoc eſt, ut vel ſinguli per ſe, vel Capitulariter ſuſcipiat Clerus: Quia cum Clerus, & populus ſint duæ Communitates diſtinctæ, ex quibus Civitates, vel Regnum conſtituitur, unius votum, vel lex non obligat alterum. Palud. *in 4. diſt. 15. quæſt. 4. art. 3.* Salas *de legib. diſp. 19. ſect. 15. n. 105.*

Tertiò, quod conſentiat Epiſcopus. Primò ad firmandum votum de re ſpirituali, quod populus abſque Epiſcopi conſenſu in præjudicium non voventium, & ſucceſſorum facere non poteſt, ut communiter Suarez, Sanchez, & Bonac. *loc. cit.* Deinde, quia agitur de voto circa feſtum ſervandum. Quod minimè ſecerni poteſt ab Epiſcopi authoritate ex *dict. cap. conqueſtus de fer. & Can. 1. de conſecrat. diſ. 3.*

Quartò, ubi agitur de voto non à ſingulis, ſed à Communitate nuncupato, ulterius requiritur, quod Epiſcopo approbante, & feſti obſervationem præcipiente, populus acceptet præceptum, illudque obſervet, ex rationibus antedictis.

Atque ex his liquet prò validitate electionis Patroni ſervandam omninò eſſe formam decreti Sac. Rit. Cong. ſub die 23. Mart. 1630.

An cauſæ omnes, quæ excitantur ſuper electione Sanctorum in Patronos, ſpectent privativè quoad alios Judices, ad ſolam Congregat. Sac. Rit.? Tom. 4. Conſultatione 80.

AFfirmativè. Primò, quia agitur de cultu erga Patronum præſtando uni potius, quam alteri Sancto. Quod eſt materia, circa quam Sixtus V. in ſua Conſtitutione tribuit cognitionem Sac. Rit. Cong. Ac ità alias reſpondit Sac. Rit. Cong. *in Pacenſi* 20. April. 1602. ut refert Pax Iord. *Tom. 2. lucubr. lib. 9. tit. 1. n. 50.* Ex quibus patet, ea, quæ concernunt cultum, & venerationem Sanctorum, ab illa cognoſci voluiſſe, & quidem privativè quoad omnes alios, cum addiderit decretum irritans, & clauſulam ſublata.

Secundò ex diſpoſitione decreti ejuſdem Sacræ Congregationis 23. Mart. 1630. editi, approbante Urb. VIII. quo præcipitur, cauſas Patronorum deduci, & examinari debere, ac demum approbari, & confirmari ab eadem Sac. Cong. cauſa cognita, quæ verba important cognitionem judicialem *ad l. in cauſa, §. cauſa cognita ff. de minor.* Roman. *conſ. 72. nu. 2.* Ubert. *de citat. cap. 15. nu. 79. Tom. 3.* Ideòque quod hodiè nullus alius cognoſcere poſſit has cauſas, ſed illas ſpectare ad ſolam Sac. Cong. aſſerunt. Gavant. *in rub. Breviar. ſect. 3. cap. 11. n. 3.* Leza. *in ſum. par. 4. v. Sanctorum cultus n. 3.*

Tertiò: quia agitur de electione, ac cultu Patroni totius Regni, in quo licet adſint plures Epiſcopi in hujuſmodi electionem, & cultum conſentientes, nullus tamen ipſorum poteſt eſſe Judex ipſius controverſiæ, cum nemo ipſorum juriſdictionem in toto Regno habeat, nequè unus poſſit in alterum illam exercere, cum par in parem non habeat imperium, ideòque hoc officium præcipuè eſt Sum. Pontificis, qui eſt omnium Ordinarius, habetque totum Orbem prò Diœceſi. *Can. cuncta per Mundum 9. quæſt. 3.* Gonzal. *ad reg. 8. §. 1. præm. n. 5. & 8. & §. 2. n. 41. & 46.* Rot. *deciſ. 266. n. 1. par. 2. rec.*

Verum, ut celerius cauſæ hujuſmodi expediantur, poſſunt committi à Sum. Pont. eidem Sac. Congregationi Rit. de voto Sac. Rotę. Hoc enim modo perpetuis litigiis, ac nimiis ſumptibus proſpicitur.

De quibus Sanctis Officium proprium recitari poſſit? Tom. 4. Conſult. 87.

CUm duplex ſit alicujus Sancti vindicatio, ſeù canonizatio. Una recentior, quæ fit cum plena, & accurata cauſæ cognitione; Altera, quæ nititur communi fidelium conſenſui, & acclamationi, ut per Hoſtien. quem alii communiter ſequuntur *in cap. 1. de reliq. & ven. Sanct. n. 8.* & Fagnan. *ibi n. 16. ac 23.* nulli dubium eſſe poteſt, quin hæc ſecunda ſufficiat ad concedendum Officia propria Sanctorum, dum ad illorum martyrium, & præclara vitæ merita adſtruendum conſpirent ſcriptorum fide dignorum monumenta, Eccleſiæ in eorum honorem ædificatæ, alicujus Regni, & Provinciæ conſenſus, vox, devotio, cultus, & immemorabilis veneratio. Undè licet non conſtet de beatificatione, vel canonizatione formali, ſatis tamen eſt, quod concurrant ea, quæ memorantur in decreto S. Offic. Inquiſ. ſub die 2. Octob. 1625. emiſſo, nempè communis Eccleſiæ conſenſus, immemorabilis temporis cultus, Patrum, virorumque Sanctorum ſcripta, nec non longiſſimi temporis ſcientia, & tolerantia Sedis Apoſtolicæ, & Ordinariorum, quibus concurrentibus Officium proprium decerni poteſt, ſicuti congruum eſſe, tametſi de expreſſa beatificatione non conſtet, tradit Cantelor. *de Canoniz. at. Sanct. cap. 22. n. 16.* cum aliis Schacc. *de cult. & ven. Sanct. fol. 73.*

Et quidē de Sanctis licet non Canonizatis, poſſe fieri officium, & celebrari Miſsā in Eccleſiis, quę iis dicatę ſunt, eſt gene-

rale decretum Sac. Rit. Cong, ſæpè, ac ſæpius confirmatum quoad feſtum S. Rocchi à Sum. Pont. approbatum tenoris ſequentis.

Cum actum fuiſſet pluries in Sac. Rit. Cong. de concedenda Miſſa, & Officio in feſto S. Rocchi, qui penes omnes Chriſti fideles in maxima veneratione ſemper eſt habitus, tandem ſub die 30. Iun. 1629. eadem Sac. Congreg. negotio maturè diſcuſſo, cenſuit, eſſe concedendam Miſsam, & Officium in die S. Rocchi de Comm. Confeſſ. non Pontif. in iis tantum locis, ubi adſunt Eccleſiæ in ejus honorem ædificatæ, & ſervatis rubricis Breviarii.

In qua reſolutione ſumma omnium Eminentiſſimorum Patrum contentio extitit, inſtante præſertim Villæ Matrici, eamque Sum. Pontifex Urbanus VIII. approbavit, & laudavit die 4. Jul. 1629.

Et generatim de quovis Sancto in *Pacenſi* Sacra Rit. Cong. cenſuit, & declaravit, Officium non poſſe fieri extra propriam Eccleſiam de Sancto non canonizato ſine novo decreto, die 9. Novembris 1628.

Et ad rem ipſe Compendiator Operis addo, quod eodem modo in Civitate Frequentinen. mea Patria colitur ab imme-morabili tempore Sanctus Marcianus ejuſdem Civitatis Epiſcopus, & Patronus maxima confluentium, & populi devotione cum Officio proprio, ac octava, ſicut à tota Diœceſi, ſub die 14. Jun. in Eccleſia ipſi dicata quotannis celebratur Synodus Diœceſana; Cujus Sancti præcipuum eſt obſeſſos a dæmonibus liberare, non ſolum ex acceſſu ad eandem Civitatem, ubi energumeni charitativè, & diligenter exorcizantur, coram ipſius Capite, & Reliquiis, verùm etiam ſæpè ex ſola pedum impoſitione in liminibus territorii ejuſdem; In cujus obſequium, & venerationem Franciſcus Antonius Paſcuccius ſecunda Dignitas, & Parochus ejuſdem Cathedralis meus Frater Germanus ità devotè, & eruditè cecinit.

IN LAUDEM.

DIVI MARCIANI

EPISCOPI, ET PATRONI FREQUENTIN.

Cujus potiſſimum eſt liberare obſeſſos à Dœmone.

EMinet in celſo, ceu Princeps, colle Frequentum
Subjectoſque ſibi proſpicit inde locos;
Hoc MARCIANE *tuam fixiſti culmine Sedem,*
Tutius ut poſſes ducere ad aſtra greges,
Pervigil exemplo Paſtor, verboque labore
Pabula des, arcens hinc profugoſque Lupos.
Undique turba fluit vexata à Dœmone circum,
Incolumis prorſus, lætaque ab Urbe redit.
Ullaque poſt obitum nè reſtet cauſa querendi,
Cum Patronatu linquis & Oſſa ſimul.
Quid nam Urbs alma times? Quid tota Diœceſis horres?
Præſule ſub tanto vive jucunda Deo.

Franciſcus Antonius Paſcuccius Archipresbyter Frequentin.)

Quod ſanè multòque magis ſervandum eſt in caſu, quo aliquis Sanctus habet cultum Officii, & Miſſæ à Sede Apoſtolica, propter quod non comprehenditur in decretis prohibitionis editis ab Urbano VIII. eo anno 1625. & per hoc ſatis videtur declaratus Sanctus, licet non ſit canonizatus, nec in Martyrologio Romano deſcriptus, vel in caſu, quo ex indulto Pontificis Sanctus aliquis daretur prò titulo alicujus Eccleſiæ, vel adderetur alteri. Hujus enim tituli ratione, non ſolum licet Officium facere, ſed illud eſſe debet ſub ritu duplicis majoris, & cum octava ſecundum rubricas Breviarii *cap.* 1. *&* 7. quemadmodum de duobus Sanctis Titularibus ejuſdem Eccleſiæ duplicìter fit Officium de titulari in pluribus Eccleſiis Urbis, ſcilicet Sancti Laurentii, & Damaſi, Sancti Sixti, & Dominici, Sancti Sylveſtri, & Martini in Montibus, S. Mariæ in Vallicella, & Sancti Gregorii, & nuper Sancti Jacobi, & Iſdelphonſi ex ſpeciali Decreto Sac. Congr. prò Eccleſia clariſſimæ, & Catholicæ Nationis Hiſpaniæ.

Illud moneo, quod conceſſo officio prò certa die in honorem Beati, non licet alia quacumque die illud recitare ex adductis à Diana *par.* 4. *tr.* 4. *reſol.* 231.

An autem Epiſcopus, quando reperitur in aliquo Oppido ſuæ Diœceſis ob viſitationem, ſeù aliam ob cauſam, poſſit licitè recitare Officium Sanctorum, de quibus ex forma rubricarum ſeù ex conceſſione Sac. Cong. eo quod ſint, patroni, ſeù Titulares, in eiſdem Oppidis, recitatur, & ſic præcepto de recitando Officio ſatisfaciat? Reſp. cum Sac. Rit. Cong. ſub die 14. Martt. 1643. poſſe, & ſatisfacere.

An debeat dici Miſſa Conventualis prò defunctis feria 2. *poſt Dominicam Paſſionis, quando Officium defunctorum recitatum eſt?* Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 4. Conſult. 92.

An Diaconus inſerviens in Miſſa ſolemni, poſt Concionem, quæ haberi ſolet poſt Evangelium, conferre ſe debeat ante Epiſcopum, ibique confeſſionem dicere, & poſt publicatam Indulgentiam, Epiſcopus dare debeat benedictionem? Tom. 4. Conſult. 93.

LIcet id caveatur in Cæremoniale Epiſc. *lib.* 1. *cap.* 4. & ad hoc etiam conferant diſpoſita *fol.* 139. & 230. nibilominus hæc diſpoſitio non videtur accommodata omnibus Eccleſiis: quia loquitur in caſu, quo Epiſcopus ſedeat in faldiſtorio apud Altare, ut habetur in *d. cap.* 9. In pluribus autem Eccleſiis, quæ vaſta longitudine, & amplitudine ſunt, Altare majus procul abeſt à faldiſtorio, ſivè Sede Epiſcopi ſita in Choro, qui babetur in medio Eccleſiarum, ut propterea, cum in eundo, ſtando, & redeundo magnum temporis ſpatium ſit neceſſarium, hæc adeò longa divinorum interruptio eſt indecens, præcipuè ſi Diaconus nunquam acceſſerit ad hanc confeſſionem recitandam, & ità ab immemorabili obſervatum fuerit, ſolamque benedictionem in fine Miſſæ Epiſcopus dare conſueverit.

Et ità quoque reſolutum fuit, præter alias declarationes, in *Conſentina* 20. Novemb. 1650. & in *Viterbienſi* 7. Jul. 1612. & in *Tropienſi* 7. Jun. 1617. & aliis ſæpè ſignatè in una *Hiſpaniarum* in hæc verba.

Quia in Eccleſiis Regni Hiſpaniarum ex antiqua, & immemorabili conſuetudine multa diverſo modo fiunt ab eo, qui in Cæremoniali Epiſcopor. declaratur, & ordinatur, partim ex Apoſtolica conceſſione, partim ex diverſa Eccleſiarum, Altarium, & Chori ſituatione. Ideo ad inſtantiam, & pro parte omnium Eccleſiarum in Hiſpaniarum Regnis Sac. Rit. Congreg. ſupplicatum fuit declarari, librum Cæremonialem Epiſcoporum nuper editum, non tollere immemorabiles Eccleſiarum conſuetudines. Et Sac. Rit. Cong. ut alias ſæpè ad inſtantiam omnium Eccleſiarum in Hiſpaniarum Regnis dictum librum Cæremonialem immemorabiles, & laudabiles conſuetudines non tollere declaravit die 11. *Iun.* 1605.

1 *An omnes Canonici accedere debeant ad excipiendum Epiſcopum ex aula, ſivè Cubiculo cum Pontificaliter celebraturus ad Eccleſiam progreditur?*

2 *An cum Epiſcopus accedit ad Eccleſiam non celebraturus, ſed ut divinis aſſiſtat, debeat à Canonicis excipi, atque reduci uſque ad Cubiculum ſui Palatii?*

3 *An Epiſcopo ingredienti Eccleſiam debeat porrigi aſperſorium à Canonico?*

4 *An Epiſcopus in proceſſionibus ſemper incedere debeat medius inter Presbyterum, & Diaconum, non autem inter duos Choros Canonicorum?*

5 *An omnes Canonici, & alii de Clero debeant facere circulum Epiſcopo, dum in ſacrario ſacris veſtibus induitur prò Miſſa Pontificali, ſeù Proceſſionibus?* Tom. 4. Conſult. 94.

AD 1. Ità ſanè, quia ità diſponitur in Cæremoniali *lib.* 1. *cap.* 15. *ſub init.* Quod intelligi debet, dummodò Canonici non convenerunt in Chorum ad recitandum horas, & Epiſcopus Eccleſiam non ingrediatur tempore, quo illæ recitantur. Tunc enim non tenentur Canonici Chorum deſerere, ſed ſufficit aliquot ex illis obviam ire Epiſcopo, eumque in valvis Eccleſiæ excipere. Quod ſi nihilominus Dignitates, & Canonici uſque ad Epiſcopi Cubiculum accedant, ibique eum excipiant, ſatius adimpleot ſuam obligationem. Sell. *in ſelect. cap.* 3. *n.* 126.

Ad 2. Affirmativè ex clariſſima diſpoſitione Cæremonialis

l.c

l. c. Ad conſuetudinem verò immemorabilem reſponſum eſt alibi. Illudque certum eſt, atrium non eſſe Cubiculum. Cæremoniale autem non loquitur de atrio, ſed de aula, ſivè Cubiculo, quod neoterici Cameram appellant.

Ad 3. Reſponſum eſt ſatis *in tract. de Præcedentia Tom. 3. Conſult.* 18. quò adi

Ad 4. Dictum eſt fusè *in tract. de Proceſſion. hoc eodem Tom. 4. Conſult.* 23. *viden.*

Ad 5. Dicimus, quod omiſſio non eſt conſuetudo, ſolumque conſuetudines laudabiles non ſunt ſublatæ; hujuſmodi autem omiſſiones non videntur laudabiles, nequè rationabiles; Quare obſervandum in omnibus Cæremoniale *cap. 21. lib. 1. & cap. 8. lib. 2.* cum habeat vim legis. Menoch. *conſ. 52. n. 145.* Gratian. *diſcept. 298. n. 83.* ac alii.

1 *An Canonici Cathedralis ad benedictionem Epiſcopi ſolemnem, qua populo benè deprecatur in fine Miſſæ loco Sacerdotis celebrantis in Eccleſiis extrà Cathedralem, teneantur ex conſuetudine genua flectere.*

2 *An iidem teneantur aſſociare Epiſcopum uſque ad valvas Eccleſiæ, etiam non Cathedralis?* Tom. 4. Conſ. 96.

AD 4. Affirma, juxtà antiquiſſimum ritum, nè Presbyteri celebrantes, præſente Epiſcopo benedicant, ſed ab ipſo benedictio fiat. Micrologo. *Eccleſ. obſ. c.* 21. Et ab ipſo Epiſcopo dari poteſt licentia Sacerdoti, ut benedicat, ſed, ſi ipſe velit, poteſt benedicere. *Can. 63. cum ad celebrandas de conſecr. d. 1.* ibique Gloſ. Archid. & cæteri, ſemperque Chriſti fideles genua curvarunt ad benedictiones Epiſcopi, ut firmat Navar. *de hor. can. cap. 4. nu.* 10. & Microlog. *eo loco cap.* 22. loquens de Sacerdote celebrante, qui etiam cum populo inclinatur in ultima benedictione danda ab Epiſcopo in Miſſa.

Debent igitur Canonici genua flectere, dum Epiſcopus benedicit, quia & ipſi ſunt de populo, §. *plebs autem Inſtit. de jur. nat. & gent. & civil.* ac etiam, quia, ut inquit D. Auguſt. unitas ſervanda eſt in omnibus, ſivè in orando, ſivè in genuflectendo, ſivè in pſallendo, ſivè in lectionibus ſolicitè audiendis. Quod referunt Tom. Vualdenſ. *Tom. 3. tit. 4. cap.* 31. & Scott. *de Sacrif. Miſſ. lib. 5. cap. 18. n. 2.*

Accedente præſertim conſuetudine, quæ cum ſit pia, valdèque rationabilis, atque conſentanea Cæremoniali, juxtà quod populus ad benedictionem Miſſæ, etiam ſimplicis Sacerdotis debet genua flectere, dum ibi Canonici aſſiſtunt, non cum habitu Chori, ſed ut alii de populo, ab iis quoque obſervanda eſt. *Cap. Ad Apoſtolicam de Simon.* Surd. *conſ. 62. nu. 16. & ſeqq.* prout in materia Rituum ſæpius reſpondit Sac. Cong. apud Barboſ. *in collect. Bull. v. conſuetudo, & in collect. deciſ. 440. n.* 13.

Ad 2. Servanda eſt etiam conſuetudo aſſociandi Epiſcopum uſque ad valvas Eccleſiæ, etiam non Cathedralis, ubi adfuerunt in Miſſa ſolemni Epiſcopus, & Canonici, attenditur enim in hac materia conſuetudo, ut plurles dixit Sac. Rit. Cong. referente Barboſ. *de Can. & Dign. cap. 32. n. 11. & 12. & dec. Apoſt. collect. 49. num. 7. &* 8. Cumque ſit conſuetudo non contra jus, ſed præter jus, ſufficiunt decem anni, ut inducatur. Gloſ. *in cap. ult. v. conſuetudo de conſuet. in* 6. Put. *dec. 150. nu. 5. lib.* 1. Mant. *deciſ. 51. n. 4.* ac alii.

Atque ità etiam cenſuit eadem Sac. Cong. in utroque caſu propoſito in *Majoricenſi*, nempè accedente immemorabili conſuetudine Canonicos Cathedralis teneri genuflectere benedictioni ſolemni Epiſcopi, tam intra, quàm extra Cathedralem, ut ad illum aſſociandum ad alias Eccleſias extrà Cathedralē occaſione feſtivis tantum, quę intra annum celebrantur.

1 *An Canonici teneantur excipere Epiſcopum indutum Cappa in Camera Palatii Epiſcopalis, ad id deſignata, in feſtivitatibus ſolemnioribus, quando vult accedere ad Eccleſiam, & ingredi per illius valvas majores dumtaxat?*

2 *An quando Epiſcopus vult accedere ad Eccleſiam in aliis feſtivitatibus, & Dominicis diebus, & audiendi cauſa Concionem per ſcalam ſecretam Palatii Epiſcopalis, tendentem ad Sacrarium Eccleſiæ, teneantur Canonici illum excipere in Camera?*

3 *An Epiſcopus teneatur ſtatuere certam horam ſui adventus tempore opportuno, illamque ſignificare, ſitque ipſi permiſſum, venientibus Canonicis, moram trahere in accedendo ad Eccleſiam?*

4 *An Canonici comitantes Epiſcopum in ejus reditu teneantur illi aſſiſtere, donec ſpolietur cappa, & induatur exomide, vulgò mozzetta? Ubi alia* Tom. 4. Conſult. 502.

AD 1. Canonici non tenentur excipere Epiſcopum in ejus Camera, niſi tranſeat per valvas majores Eccleſiæ. Ità diſponit Cæremoniale *lib. 1. cap.* 15. concinit *cap. 1. lib. 2. & cap. 5. &* 8. Quod autem hoc intelligatur in feſtis ſolemnioribus tantum, quando adeſt conſuetudo immemorabilis pluries reſoluit Sac. Cong. Rit. ut in *Peruſina* 20. Decemb. 1601. Ità in *Ripana* 14. Septemb. 1609. In *Sarzanen.* 12. Mart. 1616. In *Tarviſana* 19. Januar. 1619. In *Saonen.* 30. Mart. ejuſdem anni. Et in *Limana* 19. Maji 1621. Ac ità quod ſi ex conſuetudine Epiſcopus prætendat, Canonicos teneri ad illum excipiendum in Camera in aliis feſtivitatibus, Dominicis diebus, & tempore Concionis, quando non ingreditur per Portam primariam Eccleſię, eſſet ab illo probanda, ut fuit reſolutum in eadem Sac. Cong. in *Ripana* 30. Januar. 1650. Undē reſpondetur.

Ad 2. Quod Canonici ad id non tenentur, ſed Epiſcopus debet eſſe contentus conſuetudine, quod excipiatur in Sacrario. Præcipuè ſi quando Epiſcopus accedit ad Eccleſiam, & ab illa diſcedit per dictam ſcalam ſecretam, nullo modo ſervari poſſit forma præſcripta in Cæremoniali circà ordinem incedendi *d. lib. 1. c.* 15. nempè, quod Canonici ſequantur Epiſcopum bini.

Ad 3. Certi juris eſt, Epiſcopum teneri certam horam ſui adventus ſtatuere, illamque ſignificare Canonicis, ut ſæpius fuiſſe reſolutum ab eadem Congregatione teſtatur Barboſ. *cap. 32. n. 14. de Canon.* ſtatimque venientibus Canonicis, teneri ad Eccleſiam accedere, nequè illi permiſſum eſt moram trahere, ne Canonici cum ſuo habitu Canonicali aulico ritu in proceſſione catervam præbeant in ignominiam dignitatis Canonicalis, & in detrimentum cultus divini, cum divina officia perturbarentur, & Eccleſia remaneret eo temporis ſpatio ſine Miniſtris.

Ad 4. Negativè, ſed Epiſcopus, data Canonicis benedictione, ſtatim illos dimittere tenetur.

Quod ſi Epiſcopus, finita Miſſa, vel Veſperis, non tamen Completorio, vel Concione morali, diſcedere voluerit, Canonici tenentur illum ſaltem extrà portam Eccleſiæ comitari, & poſteà redire ſtatim ad Chorum. Si verò diſcedat perſolutis Divinis Officiis, tenentur illum aſſociare extrà portam Eccleſiæ, vel uſque ad primum atrium Domus Epiſcopi, quando domus eſt contigua Eccleſiæ. Ità Sac. Rit. Cong. in *Piſauren.* 13. Septemb. 1646. Quæ reſolutio eſt juxtà formam Cæremonialis *lib. 2. cap. 1. in fin.* Et à d. Sac. Congreg. alias fuit deciſum, Epiſcopum ab Eccleſia diſcedentem reaſſociandum eſſe ſaltem extrà portam Eccleſiæ, juxtà formam Cæremonialis, ut in *Eboren.* 16. Maji 1601. *Cremonen.* 28. Maji 1602. *Placentina* 4. Jul. 1615. non obſtante contraria conſuetudine, ut in *Conimbricen* 6. Jul. 1602.

1 *An Canonici teneantur aſſiſtere, & inſervire Epiſcopo ſolemniter celebranti?*

2 *An quando Epiſcopus privatim celebrat, teneantur Canonici inſervire, & aſſiſtere?*

3 *An Canonici teneantur inſervire, & aſſiſtere Epiſcopo Suffraganeo, quando nomine proprii Epiſcopi exercet functiones Pontificales?*

4 *An quando Epiſcopus ſolemniter celebrat in aliena Eccleſia, ubi ſunt ſufficientes Presbyteri prò aſſiſtentia, ſpectet adhuc ad Canonicos illi aſſiſtere?*

5 *Quinam ex Canonicis teneantur aſſiſtere Epiſcopo ſolemniter celebranti?*

6 *In quibus Aſſiſtentes Canonici inſervire debeant Epiſcopo?*

7 *An, & qua pœna Epiſcopus cogere poſſit Dignitates, & Canonicos ad ſibi aſſiſtendum, & inſerviendum?*

8 *An poſſint Dignitates, & Canonici per ſubſtitutos implere munus aſſiſtendi Epiſcopo in Pontificalibus functionibus?* Tom. 5. Conſult. 83.

AD 1. Affirmativè. Idque ex Trid. *ſeſſ. 24. cap. 12. de refor.* & DD. communiter, nominatim Mandoſ. *in Signat. Grat. tit. diſpenſ. de non reſid. v. Concilium Tridentinum.* Ugal. *de offic. Epiſc. cap. 19. §. 3. num. 1. par. 1.* ac alii, quæ obli-

gatio fundatur tum in dignitate Epiſcopi, tum in officio Canonicorum.

Quod quidem procedit, non ſolum quando Epiſcopus celebrat in Cathedrali, ſed etiam in alia Eccleſia intra Civitatem, non autem in Diœceſi; eſſet enim valdè oneroſum, ſi Canonici tenerentur egredi è Civitate ad inſerviendum, & aſſiſtendum Epiſcopo. Et ità declaravit Sac. Cong. Rit. 2. Auguſti 1631. Gallet. *in margar. v. Canonicus circà finem*.

Ad 2. Negativè: quia licet Conc. Trid. abſolutè dicat, quod teneantur aſſiſtere Epiſcopo celebranti; attamen quia ſtatim ſubdit, *aut alia Pontificalia exercenti*, hæc verba declarant, quod intelligat de celebratione Pontificali, Ugol. *l. c.* Rub. *in aphor. Epiſc. v. aſſiſtentia nu. 4.* aſſerens, ità fuiſſe declaratum à Sac. Cong. Quinimmò ſi Canonici aſſiſterent privatim celebranti, non lucrarentur diſtributiones, ut declaravit Sac. Congreg. Conc. in hunc locum die 17. Mart. 1619.

Si verò extet in aliqua Eccleſia conſuetudo, quod Canonici aſſiſtant Epiſcopo, etiam privatim celebranti, eſt obſervanda; nam ejuſdem aſſiſtentia eſt quædam ſervitus, quę proindè pręſcribi poteſt, nec omittere diſtributiones declaravit Sac. Rit. Cong. in *Lamatenſi* 28. April. 1608.

Ad 3. Affirmativè: Nam Suffraganeus eſt ſuffragatus in locum Epiſcopi in ordine ad functiones Epiſcopales, ac proindè eſt ejuſdem juris, & conditionis cum Epiſcopo quoad has functiones, Bald. *in l. Parabolam C. de Epiſc. & Cler.* Cæphal. *conſ.* 20. *n.* 2. *lib.* 1. Et ideò debetur ipſis à Canonicis idem honor; idemque ſervitium. Quod etiam declaravit eadem Sac. Rit. Congreg. in *Bracharenſi* 20. Febr. 1604.

An verò præter aſſiſtentiam duorum Canonicorum, qui exerceant munus Diaconi, & ſubdiaconi, debeat ejuſmodi Suffraganeus habere aſſiſtentiam aliorum duorum Canonicorum, licet non Dignitatum? Affirmat Sac. Rit. Congreg. in *Tarraconenſi* 7. Jul. 1612. licet negaverit in dicta *Bracharenſi* 3. Octob. 1507. Quò circà obſervanda eſt conſuetudo cujuſcumque Eccleſiæ.

Ad 4. Etiam affirmativè: Quia Canonici ſunt membra, quæ ſimul cum Epiſcopo, tanquam capite, conſtituunt unum Corpus, *cap. Novit de his, quæ fiunt à Prælat. ſin. conſ. Capit.* Quemadmodum enim membra recipiunt influxum à Capite, ità ipſa inſerviunt in ejus functionibus. Et ideò etiam Canonici; tamquam membra debent in propriis functionibus inſervire Epiſcopo, qui non debet ab extraneis extrà proprium Corpus emendicare ſervitium, ſed à propriis membris debet recipere gloriam, & ſplendorem. Et ità declaravit Sac. Rit. Congreg. in *Calagurritana* 1. Jul. 1601. in *Bononienſi* 20. April. 1602. In *Brundusina* 15. Jul. 1617. Et Capitulo Cathedralis Interamnenſis narranti, quod Epiſcopus extra Cathedralem, relictis Canonicis adhibeat Presbyteros ſimplices inſervientes, ſub die 2. Auguſti 1631. reſpondit, non convenire, ſed Canonicos Cathedralis in caſu propoſito inſervire debere, etiam extrà Cathedralem, & non alios inferiores.

Undè eadem aſſiſtentia debetur à Canonicis; quando Epiſcopus intereſt in alienis Eccleſiis Miſſæ ſolemni, aut Veſperis, vel ſi ipſe Pontificaliter concionetur intra Civitatem, quia talis aſſiſtentia ipſi debetur ratione dignitatis in ordine ad omnes Pontificales functiones, non decet quod Epiſcopus aſſiſtens Veſperis ſolemnibus ſuæ Eccleſiæ Catedralis ob penuriam Sacerdotum, admittat Clericos minoribus tantum initiatos prò aſſiſtentibus cum pluvialibus, etiam in ſolemnioribus feſtivitatibus, cum melius ſit, non habere aſſiſtentes, quam eos habere indecentes, ut declaravit Sac. Rit. Congr. in *Caſertana* 18. Septemb. 1632.

Ad 5. Præter Diaconum, & Subdiaconum, qui cantent Evangelium, & Epiſtolam, debere aſſiſtere tres alios, nempè primam Dignitatem, quocumque nomine appelletur, & duas alias Dignitates, ſeù Canonicos, ità declaravit Sac. Rit. Cong. in *Iacenſi*, 1609. & in d. *Calagurritana* die 1. Jul. 1601. & in *Reatina* 10. Januar. ejuſdem anni 1609. & in *Vercellenſi* 7. Auguſti 1610. quia, cum Epiſcopus ſolemniter celebrando, exerceat functionem nobiliorem inter illas, quæ ipſi congruunt, debet etiam, à nobilioribus membris ſui corporis habere aſſiſtentiam, & expreſſius declaravit eadem Sac. Congreg. in *Monopolitana* ſub die 15. Octobris 1632. in hunc modum.

Aut præbendæ ſunt diſtincta in Presbyterales, & Diaconales, & tunc Epiſcopo ſolemniter celebranti aſſiſtere debere pro Presbytero aſſiſtente digniorem de Capitulo, quocumque nomine nuncupetur dummodo ſit in Sacerdotio conſtitutus; Epiſcopo vero non celebranti, ſed divinis tantum præſenti, pro Presbytero aſſiſtenti inſervire debere digniorem Canonicum poſt Dignitates. Aut præbendæ non ſunt diſtincta in Presbyterales, & Diaconales, & tunc Epiſcopo, ſive ſolemniter celebret, ſivè divinis tantum præſens ſit, pro Presbytero aſſiſtente inſervire debere digniorem de Capitulo, juxtà diſpoſitionem Cæremonialis lib. 1. cap. 7. & 8.

Canonici autem aſſiſtentes Epiſcopo celebranti, aut divinis officiis intereſſenti, ſi præbendæ ſint diſtinctæ in Presbyterales, & Diaconales, aſſumendi ſunt ex numero Diaconorum, ut declaravit Sac. Rit. Congreg. in *Nolana* 23. Maji 1603. Nam ad munus Diaconorum ſpectat inſervire Sacerdoti, debent verò eligi hi duo Canonici juxta Conſtitutiones Capituli, aut conſuetudinem, ſi extent, quod ſi neque conſuetudo, neque Conſtitutiones de hac re aliquid diſponat, ad Epiſcopum ſpectabit nominare, qui debent aſſiſtere. Vener. *cap.* 40. & Alcedo *de præced. Epiſc. dignit. p.* 1. *cap.* 13. *nu.* 34. dumque aſſiſtunt Epiſcopo non debent omnes eodem habitu uti ſed proprio unicuique Ordini, & proindè non debent omnes indui pluvialibus, ſed tantum Dignitates iis uti debent; Canonici verò Presbyteri uti debent Planetis, Diaconi verò, & Subdiaconi Dalmaticis; quod etiam in proceſſionibus ſervandum eſt, ut pluries declaravit Sac. Rit. Cong. præſertim in *Neapolitana* 25. Mart. 1602. & in *Placentina* 29. Maji 1607.

Ad 6. Pręter ea, quę ſcripta ſunt in Cæremoniali Epiſc. quod omninò ſervandum eſt, ut cenſuit Sac. Cong. Rit. in *Alexandrina* 15. Mart. 1608. hæc accipe: Quando thurificandus eſt Epiſcopus, nõ debet thurificari à Diacono, qui cantat Evangelium, ſed ab aſſiſtente prò Presbytero, ſivè ſit Dignitas, ſivè Canonicus, juxtà declarationem Sac. Rit. Congreg. in *Placentina* 19. Maji 1607. decet enim, quod Epiſcopus hunc honorem accipiat a Digniori Miniſtro, nam ideò Diaconus thurificat celebrantem, quia non adeſt alius dignior miniſter.

Ubi extat conſuetudo, quod Canonici, & Dignitates miniſtrent Epiſcopo Mitram, gremiale, thuribulum, & id genus alia, debent ſervari, ſicut etiam ſi adſit conſuetudo, quod Dignitas, ſeu Canonicus geſtet baculum Paſtorale ante Epiſcopum in quibuſdam ſolemnitatibus, ut declaravit Sac. Rit. Congr. in *Lamecenſi* 5. Jul. 1603. Hujuſmodi enim conſuetudines ſunt laudabiles, quia ſunt ad gloriam, & ſplendorem dignitatis Epiſcopalis, ac proindè obſervandæ ſunt *ex cap. fin. de conſuet.*

In Miſſa ſolemni ad *Gloria, Credo, Sanctus*, Dignitates, & Canonici ac etiam Vicarius Generalis, non autem exteri debent facere circulum ante Epiſcopum, prout cenſuit Sac. Rit. Cong. in *Maceratenſi* 20. Septemb. 1630. quod circulum tenentur facere Canonici deputati, quotieſcumque Epiſcopus intererit, cum Cappa Miſſis ſolemnibus, ut cenſuit eadem Sac. Rit. Cong. in *Caſſanenſi* 5. Mart. 1633.

Quando Epiſcopus aſſiſtit divinis Officiis cum Cappa, Canonici aſſiſtentes non debent ipſi biretum imponere, & deponere, ſed hoc ipſe præſtare debet. Eadem Sac. Rit. Congreg. 4. April. 1620. *in Laudenſi*. Et 21. Auguſti 1632. in *Iſernienſi* reſpondit, neque Dignitates, neque Canonicos aſſiſtentes Epiſcopo teneri caput Epiſcopo tegere, & detegere quando aſſiſtit Divinis cum Cappa, & bireto. Hoc enim obſequium eſt ſolum debitum Epiſcopo ratione functionis Eccleſiaſticæ ab ipſo exercitæ, utpotè quia tunc exercet Pontificale munus, & ideò ultrà illud extendi non debet.

Sac Cong. Conc. in *Abulenſi* cenſuit, Canonicos accedere debere ad Cubiculum Epiſcopi, quoties ipſe non privatim, ſed pontificaliter cum Cappa in diebus feſtis, & ſolemnibus voluerit deſcendere, ut aſſiſtat vel horis Divinis, vel Miſſæ Sacrificio, multòque magis, ſi ipſe celebraturus eſt, in reditu verò uſque ad Oſtium domus Epiſcopi, Epiſcopo pręeunte, ipſiſque ſequentibus, comitari debere. In diebus verò ferialibus, quando privatim venit ad Eccleſiam celebraturus, aut quicquam aliud acturus, aut auditurus, debere nonnullos ex Canonicis accedere ad Oſtium Eccleſiæ, & Epiſcopum comitari, Idipſum in reditu obſervantes. Quæ Congregationis ſententia, cum Epiſcopo intimata fuiſſet, reſpondit, ex conſuetudine ad idem teneri etiam Dignitates, & Portionarios.

Eadem Sac. Congreg. cenſuit, quod Epiſcopo rei Divinæ peragendæ cauſa ad Eccleſiam venienti cum Cappa Pontificali concomitantibus Canonicis, dignior ex Capitulo in porta primaria Eccleſiæ porrigat aſperſorium cum oſculo. Cum verò privatim adit Eccleſiam, tunc ex ſuis familiaribus unus acquam aſpergendo, ut eſt conſuetudo, porrigat.

In *Neapolitana Archiepiſcopo* Sac.Cong. Epiſc. 5. Auguſti 1575. ità cenſuit.

E molto conveniente, che volendo V. S. miniſtrare nella ſua Chieſa, i Canonici l' accompagnino, e gl' aſſiſtano conforme alle ceremonie di quella Chieſa. E non lo facendo, ſappiano di mancare all'officio loro, & alla riverenza, che deono al loro Prelato, non ſi dovendo ancora aggravare per la medema cauſa d' accompagnarlo da ogni tempo, che ella vuole aſſiſtere con eſſo loro a i Divini Officii. Attione che eſſi doverebbono deſiderare, ancorche all' una, o all' altra compagnia non pajabene aſtringerli con pena particolare, come ne anche alla compagnia, quando à lei occorre invitata andare all' altre Chieſe, dovendoſi ella perſuadere, che à ciò fare debbano eſſer tirati non per via d' intereſſe, ma per amore, e riverenza, Quindi è obligo particolare de Canonici a giuditio della Sac. Congregatione, d' honorare i Principi foraſtieri della loro preſenza, quando vanno à viſitar la Chieſa Cathedrale. Si come anche crederebbe foſſe bene, quando ſi poteſſe fare ſenza cagionar novità, che V. S. quando hà da miniſtrare Pontificalmente ſi veſtiſſe in alcun luogo della Chieſa condecente, e non fuori, che le reliquie ſi metteſſero nell' Altare, dove ſi ſuol celebrare, e che i Canonici nell' andare all' Altare precedeſſero, o ſeguitaſſero, conforme alle cerimonie del tempo, pretermettendo farſi portar la coda de piviali, e pianeta da eſſi, facendo ancora portar le Mittre, el'bacolo paſtorale da altri, che da Canonici.

Idem cenſuit eadem Sac.Cong.in *Brunduſina* die 16. Auguſti 1583.

Che in modo alcuno non dee il Prelato farſi portar la Coda della Cappa Pontificale da Canonici, ne meno da gli ſteſſi la Croce avanti, eſſendo queſto officio di Cappellano, e la conſuetudine contraria è mero abuſo.

Et in *Panormitana* 26. Maji 1584. eadem cenſuit.

Che mentre l' Arciveſcovo ſi veſte in Pontificale, i Canonici deono ſedere, e quanto all'aſſiſtere, quando celebra pontificalmente, ſi dovrà ad unguem oſſervare il Pontificale, & il medeſimo ſi dee fare nel dar le cenere, le palme, ſedere in Coro, & altre coſe ſimili circa la priorità. Che le Campane ſi debbano ſonare all' hore competenti circa i divini officii, ſenza haver riſpetto alla commodità dell' Arciveſcovo, ſi oſſervi il Pontificale circa il porger l' incenſiero, e navetta, laſciando gl' inginocchiarſi.

Et in eadem Havendo l' Arciveſcovo ordinato, che ſotto pena di ſcommunica tutti i Canonici, e Dignità, ogni volta, che eſſo voleva andare in Chieſa, doveſſero accompagnarlo eundo, & redeundo dalla Camera alla Chieſa, & altre coſe, la Sac. Congregatione ordinò, che ſi levaſſe la pena della ſcommunica, e che baſtaſſe per l' avvenire, che i Canonici andaſſero ſolamente alla porta della Chieſa à ricever l' Arciveſcovo, eccetto ne giorni più ſolenni, ne quali devono andare alla Camera, e quivi dall' Arciveſcovo ſi dovrà dar loro da ſedere per quel poco di tempo, che aſpettaranno, e quando occorreſſe, che l' Arciveſcovo, quando viene alla Chieſa, foſſero incominciati in Coro i divini officii, i Canonici ſon tenuti andar ne anche alla porta per riceverlo.

Eadem Sac.Congr.die 25. Maji 1586. decrevit, Dignitates, item & Portionarios, æquè ac Canonicos debere Epiſcopum aſſociare; Circà verò deputationem Aſſiſtentium, an ſit facienda à Capitulo, vel ab Epiſcopo? Congr. reſpondit, in hoc ſervandam eſſe conſuetudinem, quæ ſi nulla ſit ſervetur quod in Pontificali præſcribitur.

Et in *Ariminenſi* die 6. April. 1588. cenſuit.

Che Monſig. Arciveſcovo mandi la ſera avanti per un ſuo Servidore, quando la mattina vuole andare alla Catedrale, e là mattina quando vuole andare al Veſpro. Quando è buon tempo per bona creanza vadino due Canonici, o almeno uno all'habitatione di Monſignore per accompagnarlo alla Catedrale, mà piovendo, o che ſia altro cattivo tempo, che non ſiano obligati. Quando il Veſcovo vuol pigliar l'abito Pontificale alla porta della Catedrale, tutti i Canonici ſiano ivi preſenti, per dargli il primo di eſſi l' aſperſorio, è per accompagnarlo tutti proceſſionalmente al Santiſſimo Sacramento, o al Coro, dove vorrà andare, e pigliando il d. abito in Sagreſtia, ò in altra parte di d. Chieſa, ut ſi trouino parimente i Canonici per accompagnarlo, come di ſopra, & arrivando il Veſcovo alla porta in tempo, che i Canonici diceſſero le hore in Coro, vadino ſubito quattro di eſſi, o almeno due, ſecondo il numero, che ne ſarà, per aſſiſtere, & accompagnare, come di ſopra, e gli altri ſeguino l' officio, e non poſſino quelli, che anderanno per ciò eſſer puntati. E ſe il Veſcovo ſi tratteneſſe alla porta, o arrivaſſe alla fine dell' hora Canonica, in tal caſo quella finita, vadino tutti à riceverlo, e accompagnarlo come ſopra, i quali Canonici tutti inſieme, finito l'offitio, deono accompagnarlo fino alla porta della Chieſa, & in eſſa licentiarſi con riverenza dal Veſcovo. Quando il Veſcovo ſtarà alla predica nella Catedrale, gli ſtino aſſiſtenti almeno due Canonici, Se il Veſcovo celebrerà Pontificalmente, gli ſiano aſſiſtenti i Canonici, ſecondo il ſolito. Mandendo Meſſa in eſſa Catedrale, gli ſiano aſſiſtenti almeno una Dignità, & un Canonico più vecchio per porgerli l' Evangelio, e la Pace. Il Veſcovo andando alla Catedrale per altra occaſione, che per celebrar ſolennemente, ò ſtare alla Predica, ò Veſpro, o Meſſe, o altre ſimili attioni, non ſiano obligati i Canonici accompagnarlo, nè meno aſſiſtergli. I Canonici non ſiano obligati ad accompagnarlo, ò aſſiſtergli fuori della Cathedrale, ſe non foſſe per conſecrare, o riconciliare Chieſe, ò Cemiteri, tenere Ordinationi, e creſimare, ò communicare il popolo, ò far ſimili altre attioni pontificali in publico, nelle quali deono i detti Canonici aſſiſtere al Veſcovo, eſercitandole però nella Città.

Et quidem ratione hujus aſſiſtentiæ ipſi quoque Canonici recipiunt ſplendorem ac venerationem: quia communicant in peragenda illa pontificali functione, & cum eodem Epiſcopo conjunguntur; Et ideò, licet minus digni, præferuntur tamen cæteris omibus, ut cenſuit Sac.Rit.Cong.in *Caputaquenſi* 18. Maji 1602. Et ratione ejuſdem aſſiſtentiæ thurificantur, & recipiunt Pacem ante Dignitates, ut declaravit eadem Sac. Congr. in Cremonenſi 18. Septembris 1612. & in *Nolana* 23. Maji 1603. & in *Bracharenſi* 19. Junii 1618. Qui honor eiſdem impendi debet ante Magiſtratum, licet ſit de majoribus, ſicuti decrevit eadem Sac.Congreg.in *Patavina* 2. Mart. 1602.

Ad 7. Reſpondetur. Poſſe, etiam cenſuris, aliiſque juris remediis. Conſtat ex Trid. *loc.alleg.* & cenſuit Sac. Cong. Rit. in *Roatina* 10. Januar. 1609. & Sac. Cong.Conc. in *Rhegienſi*, ibi.

Canonici recuſantes aſſiſtere Epiſcopo pontificalia obeunti mulctari poſſunt, & eadem mulcta cogi, ut perſonali actu partes ſuas, tam in Miſſarum, quam aliorum munerum celebratione expleant; dummodo tamen hac munia appellatione divinorum officiorum veniant.

Etenim, cum Epiſcopus jus habeat ad exigenda hujuſmodi obſequia, ſitque caput, debet etiam habere vim coactivam, per quam cogere poſſit ad ſibi exhibenda debita obſequia: Undè his ipſis pœnis compellere poteſt, etiam primam Dignitatem, ſi recuſet in aſſiſtendo obſequium debitum præſtare, ut cenſuit eadem Sac.Cong. Rit.in *Calaguritana* 12. Decembris 1620.

Ad 8. non poſſe, ſed debere per ſe hujuſmodi obſequia præſtare; Nam Conc. eo loco abſolutè diſponit, quod omnes divina per ſe, & non per ſubſtitutos compellatur abire officia. Hæc autem aſſiſtentia eſt quoddam officium; quod impendere tenentur ratione Dignitatis, aut Canonicatus; Et ità declaravit Sac. Rit Congr. 18. Maji 1602. nempè.

Sacra &c. Obtinentes Dignitates, Canonicatus, vel Portiones in Eccleſiis, præſertim Cathedralibus, cujuſcumque qualitatis ſint, tenentur Epiſcopo ſolemniter celebranti, aut Pontificalia exercenti aſſiſtere, ac veſtibus ſacris indutus eidem inſervire, nec non munera eiſdem Dignitatibus, Canonicatibus, & Portionibus in decantatione Miſſa, Evangelii, Epiſtola, & ſimilium functione, præſtatione, incumbentia, & annexa per ſeipſos ſubire, & exercere, juxtà Sacrorum Canonum, & Conc. Trid. diſpoſitionem, ac cujuſque Eccleſiæ particularem ordinationem debere. Quod, ſi quando aliquis legitimo impedimento detentus, ea per ſeipſum implere non poterit, tunc alios, ejuſdem tamen ordinis, & gradus, non autem inferioris Dignitatis, nempè Dignitates alias Dignitates, Canonici, & Portionarii reſpectivè alios Canonicos, & Portionarios in ſua quiſque hebdomada, nè graduum, & ordinum prærogativa confundantur, deputare debebit, quibus per Epiſcopum opportunis remediis, etiam hujus decreti vigore providendum fore.

Pauca de translatione Sacrorum Corporum, ſivè Reliquiarum. Tom. 4. Conſult. 207. Vide etiam latè de Proceſſion. hoc eodem Tom. Conſult. 24.

Corpora Sanctorum, quæ in unius Eccleſiæ ſepulcro condita ſunt, non poſſunt ad aliam transferri abſque facultate Sedis Apoſtolicæ, aliiſque ſolemnitatibus exquiſitis *ab Ex-*

travag. Ambitioſa de reb. Eccleſ. non alien, ut advertunt Gloſ. *in Can. Corpora Sanctorum 37. v. Principi d. t. de conſecr.* & ibi Turrecrem. addens, ne aliorum quidem defunctorum cadavera à ſepulcro, quod elegerunt, exhumari poſſe, vel extrahi, ut ad aliam Eccleſiam transferantur ea ratione, quia in illa prohibetur alienatio, non ſolum bonorum Eccleſiæ, ſed etiam rerum, Neque diſtinguit de rebus, quæ ſunt pretio æſtimabiles, quia militat etiam eadem ratio in reliquiis Sanctorum, quæ conſiderantur à lege in prohibitione alienationis mobilium pretioſorum, ne videlicet Eccleſia ſuis privetur ornamentis, quibus illuſtratur, Undè requiri licentiam Pontificis quando Corpora ſunt integra, vel ſaltem prò majori parte, ſecus autem ſi fuerint Reliquiæ, ſivè fragmenta, declaravit Sac. Congr. Conc. Et ità ſæpius Sum. Pontifex, vel Sac. Congr. Epiſc. conceſſit transferri hujuſmodi Corpora, ſeù Reliquias cum debita ſolemnitate, Præ cæteris Corpus S. Valentini Epiſcopi Interamnenſis, & Martyris à Cathedrali ad ejus Eccleſiam extra muros Civitatis ſub die 5. Decemb. 1605. & ex aliqua Eccleſia cum conſenſu ſuperiorum ad Cathedralem, ut in *Roſſanenſi* 28. Novemb. 1603. Et ex uno ad aliud Altare ejuſdem Eccleſiæ, ut in *Iannenſi* 25. Januar. 1593.

Ad transferendum verò eadem Corpora ab una ad aliam partem ejuſdem Eccleſiæ non requiritur taxativa licentia Summi Pontificis, ſed ſatis eſt, ſi adimpleatur forma *d. Can. Corpora Sanctorum*, requirens in translationibus omnium Sanctorum Corporum conſenſum Principis, vel Epiſcopi, & Synodi, id eſt Canonicorum. Genuenſ. *loc. cit. n.* 1.

Non debet autem Corpus in particulas frangi cum præjudicio Divini cultus. & Sacræ Reliquiæ, quæ ratione integritatis eſt inſignis, ut declaravit Sac. Rit. Congr. 8. April. 1628. apud Ricciul. *var. lucub. lib.* 1. *cap.* 30. *n.* 1.

Et præcipuè fieri nequit hujuſmodi translatio per Regulares ab Eccleſia, quam ipſis conceſſit Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ, ſub quarum dominio illa exiſtit: Quia cenſetur iis delata dumtaxat cuſtodia Eccleſiæ, ac Sanctorum pignorum, quæ ibi aſſervantur, per quam Regulares non acquirunt facultatem adminiſtrandi, & diſponendi de illis ſuo arbitratu, ut advertit Sanc. *loc. cit. lib.* 2. *c.* 43. *n.* 23.

Quod ſi translatio erit neceſſaria, fieri debet ad Eccleſiam majorem: Nam eſt de jure, quod translatio Sanctorum Corporum ſemper fiat ad locum honorabiliorem, & digniorem. Navar. *conſ. 9. de ſepult. in fin.* & Rodriq. *quæſt. Regul.* 62. *art.* 1. *Tom.* 3.

Eſt tamen licita ab una parte ad aliam ejuſdem Eccleſiæ: Quia tunc non eſt alienatio, & ideò fieri poteſt cum licentia Epiſcopi. *l. fin. Gloſ. v. Pontifices de mort. infer.* Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 9. *cap.* 8. *q.* 9. Ricciul. *d. cap.* 45. *n.* 11.

Cum qua autem pompa, & honore precationum ex antiquiſſima Eccleſiæ conſuetudine transferri debeant docemur à Duranto *de rit. Eccleſ. Cathol. lib.* 2. *cap.* 10. *nu.* 5. Et vide extenſam formam poſitam *in ſuperallegata Conſult. 24. hujuſmet Tom. tract. de Proceſſion.*

An populus prò aliqua neceſſitate, cum conſenſu Epiſcopi, poſſit ſe obligare ad celebrandum quotannis aliquod feſtum, vel ducere proceſſionem &c.? Vide de Feſtis Tom. 4. Conſult. 184.

Multa circà ritus inter Catholicos, Turcas, & Judæos. Vide de Baptiſ. Tom. 4. Conſult. 190.

An poſſit celebrari feſtum Sancti veteris Teſtamenti, & concedi Indulgentia? Vide de Canonizat. Tom. 5. Conſult. 39.

De uſu Orientalium Eccleſiarum circà Baptiſmum, Euchariſtiam, Confirmationem, & Pœnitentiæ Sacramentum, ac Extremam unctionem. Vide de Sacram. adminiſt. Tom. 5. Conſult. 62.

An ob penuriam Miniſtrorum, qui haberi non poſſunt feria V. Cœnæ Domini prò conſecrandis Oleis eo die, concedi poſſit facultas illa conſecrandi Dominica in Albis, vel alio die commodiori? Ubi quinam ſint ritus, qui à recta Fidei regula diſcrepant, ità ut tolerari non poſſint? Tom. 6. Conſult. 41.

EPiſcopis Clerum perpaucum habentibus, præſertim in partibus infidelium exiſtentibus, concedi ſolet, ut ſacra Olea feria v. in Cœna Domini conſecrari poſſint cum minori numero aſſiſtentium. Extrà verò diem Cœnæ non invenio conceſſum à Sac. Congr. de Propag. fid., niſi ſemel Archiepiſcopo Antiborenſi 2. Auguſti 1625. Idque ſub conditione, ſi Sanctiſſimo placuerit.

Patente verò Epiſcopo Tinenſi facultatem conſecrandi Oleum in die Cœnæ Domini cum Sacerdotibus, Diaconis, & Subdiaconis, quos poterit habere, attenta penuria Miniſtrorum Eccleſiaſticorum; Eadem Sac. Congr. de Propag. fid. cenſuit, poſſe diſpenſari, ſicut factum eſt cum aliis Epiſcopis 4. Febr. 1625. Idemque obtinuerat tempore Clem. VIII. ex Cong. Epiſc. 7. Novemb. 1601.

Quare cenſeo in præſenti caſu diſpenſandum potius eſſe, ut Oleum conficiatur extrà diem Cœnæ Domini. Nec ſuffragatur conſuetudo illud conficiendi in Dominica in Albis: quia à Fabiano Pontifice *epiſt.* 2. vocatur error.

Qui verò ſint ritus, qui à recta fidei regula diſcrepant; vel à ratione diſſentiunt, tam in Schiſmaticis, ſivè Hæreticis, quam in aliis infidelibus, etiam Ethnicis, nõ facilè erit unicuique diſcernere. Et, ut rei ità gravi, & difficili lucem aliquam afferamus, oportebit ſpeciatim præcepta aliqua tradere, ſivè talia præmonſtrare principia, quibus apertè dignoſci poſſit, qui ritus cum naturali ratione, aut fide divina non conveniant, aut qui ab his diſſentiant, ac proindè qui tolerandi, qui verò omninò reiiciendi, & extirpandi ſint.

Ea igitur eſt potiſſimum prò ritibus diſcernendis regula, ut quandò id commodè fieri poteſt, Apoſtolica Sedes conſulatur, maximè ſi ſubſit juſta, & rationabilis dubitandi occaſio. Si tamen Rom. Pontifex non ità facilè adiri poſſit, tunc ex ſequentibus capitibus de rituum puritate, tam inter Ethnicos, quam inter Schiſmaticos ad Eccleſiam venientes, erit judicandum.

Si ille ritus rationibus aliis, ſivè Eccleſiis, quæ communionem retinent cum Catholica Eccleſia, ſit ab eadem permiſſus.

Si ritus ille non repugnet cum naturali, & recta ratione præſeferens inhumanitatem (qualis erat olim Romanorum, quo damnatos feris obiiciebant) inhoneſtatem, ut totius corporis nuditas, vel ſi alii actus inhoneſti, & turpes, etiam inter Conjuges publicè fierent. Ac demum ea omnia, quæ humanæ vitæ politiam offendunt, abolenda, & exterminanda ſunt, & cogendi Barbari, ut non belluino, ſed humano more vivant.

Ritus omnes inſtituti ad proteſtandum aliquod dogma fidei contrarium omninò ſunt delendi; ità Armeni, ut profiteantur Dioſcori errorem, unam tantum naturam in Chriſto aſſerentis, cum celebrant, vino aquam non immiſcent. Et idem etiam cenſendum erit de quocumque alio ſigno, ſivè nomine cujuslibet erroris proteſtativò, ut Monophiſitæ cognomen, de quo hæretici olim gloriabantur.

Ritus omnes, & Legalia veteris Legis, ſi eo fine retineantur, ut lex vetus obſervetur, damnanda omninò ſunt; Nam de fide eſt, omnia veteris Teſtamenti Legalia, & cæremonias poſt Evangelii promulgationem omninò extincta eſſe, & non ſolum mortua, ſed obſervantibus eſſe mortifera, ut ſtatutum eſt in Conc. Florentino.

Ritus, & conſuetudines circà Sacramentorum adminiſtrationem examinandi ſunt. Primò an peccent in ſubſtantia, id eſt circa illa ſubſtantialia requiſita ad conficiendum Sacramentum, ſcilicet materia, forma, Miniſtro, intentione. Deindè an contraria ſint præceptis Divinis à Sacra Scriptura, vel à traditionibus Eccleſiæ emanatis circa eorum adminiſtrationem. Tunc enim ſimiles ritus omninò erunt extirpandi, tolerandi verò ſi tantum præceptis, ac ſanctionibus juris poſitivi, & Canonici prohibeantur; Qui verò ſpeciatim abrogandi, & qui permittendi, facilius conſtabit, ſi per Sacramenta ſingula diſcurras.

An Beneficiati ex antiqua conſuetudine teneantur thus dare Clericis Seminarii in Miſſa, Veſperis, & Laudibus, etiam ſi ſint induti Dalmatica, vel Pluviali? Tom. 6. Conſult. 49.

AFfirmativè: Quia debent incenſari omnes de Choro ex Cæremoniali Epiſc. *lib.* 1. *cap.* 23. & *lib.* 2. *cap.* 3. Clerici autem Seminarii cenſentur de Choro; nam juxtà declarationem Sac. Congr. Conc. Trid. *ad ſeſſ. 23. cap. 18. de refor.* Epiſcopus cum duobus Canonicis Senioribus curare debet, ut pueri Seminarii diebus feſtis cum ſuperpelliceo, & in gradibus inferioribus Choro inſerviant. Ergo debent incenſari. Ità etiam omnes de choro aſperguntur aqua benedicta a Canonico induto Pluviali.

Digitized by Google

Et ideò verum eſt, quod Diaconus, etiam paratus ad Evangelium, debeat thurificare totum Chorum, & ſic etiam inferiores, ut conſuetudo contraria fuerit reprobata ab eadem Sac. Cong. in *Alexandrina*, ut per Barboſ. *in collect. v. conſuetudo*. Quia munus thurificandi eſt Diaconi parati, ea tantum diſtinctione, ut Canonici Canonicos, reliquos verò alius pro Eccleſiæ conſuetudine incenſare debeat, ut cenſuit ead. Sac. Cong. in *Lucenſi*, de qua Barboſ. *ibid. verbo thuribulum*. Et cum pro parte Eccleſiæ Turritanæ in Sardinia quæreretur a quo incenſari debeant Canonici, & Beneficiati, ac Magiſtratus in Veſperis, quando aſſiſtunt Beneficiati cum Pluvialibus? Sac. Rit. Cong. reſpondit, incenſationem in caſu propoſito fieri debere per aliquem ex Beneficiatis aſſiſtentibus Pluviali indutis, die 5. Julii 1631.

An ſit licita conſuetudo cantandi Miſſam de Requiem pro Defunctis die qualibet ex devotione fidelium? Vide de Miſſæ Sacrific. Tom. 6. Conſult. 64.

An ſit indulgendum cuidam Canonico Cathedralis Germaniæ, ut pro Officio Divino recitet Pſalmos Pœnitentiales, Roſarium &c.? An promoveri poſſit ad primam tonſuram, quæ ipſi collata non fuit? Et an abſolvi poſſit à ſimonia, ut in caſibus poſitis? Vide de Diſpenſation. Tom. 6. Conſult. 46.

Cui tradenda Clavis Tabernaculi in feria 5. Cœnæ Domini? Vide de Immunit. Tom. 6. Conſult. 82.

Proponuntur aliqua dubia circà ritum Græcorum, & circà Confeſſionem Sacramentalem. Vide de Miſsionar. Tom. 7. Conſult. 50.

De facultatibus conceſſis quibuſdam Epiſcopis in partibus. Vide de Diſpenſat. Tom. 7. Conſult. 53.

1 *An perſonæ Catholicæ junctæ Matrimonio in faciem Eccleſiæ præſentibus Sacerdote, & teſtibus, poſſint poſtea revocare verba Sacramenti, & dare dexteras coram Miniſtro, & teſtibus in templo hæreticorum, adhoc tantum, ut effugiant leges pœnales graves quidem?*

2 *Utrum ad eaſdem leges pœnales effugiendas, Catholici parentes poſſint permittere, ut liberi baptizentur à Miniſtro hæretico, cum in multis locis ſeverè puniantur carcere, & mulcta, qui aliter faciunt, ut in Matrimonio?*

3 *An liceat uti Chriſmate, ac Oleo Sancto infirmorum veteri ad triennium, & ultra, cum non ſuppetat copia habendi Olea recentia?*

4 *An liceat uti Candelis ex adipe animalium in Sacrificio, cum ſæpè non ſuppetat copia habendi cereas?*

5 *An ſufficiat teſtimonium Medici hæretici, adhoc ut concedatur licentia Catholico comedendi carnes diebus prohibitis? Et cum multis non ſit facilè vel illud ipſum teſtimonium, utrum Sacerdos in verbo pœnitentis poſſit talem concedere licentiam?*

6 *An Catholici poſsint permittere, aut etiam imperare ſervis tam hæreticis, quam Catholicis, ut laborent diebus feſtis, præſertim cum plures habeant ſervos hæreticos, quam Catholicos, nec illi abſque iſtis laborare velint, ſed abutantur die feſto in potationibus, & ſcurrilitatibus, cum non habeant plerumque pias occupationes?*

7 *An teneantur Catholici obſervare dies feſtos S. Joſephi, S. Sylveſtri, & S. Annæ, & an laici teneantur his diebus abſtinere ab opere ſervili?*

8 *An liceat conferre cæremonias baptiſmi filiis Catholicorum baptizatis ab hæreticis Miniſtris?*

9 *An liceat Patrono Catholico præſentare Miniſtrum hæreticum ad beneficium Eccleſiaſticum, ne amittat jus patronatus?*

10 *An liceat conferre eaſdem cæremonias hæreticis ad*

fidem converſis, enixe petentibus, cum experientia conſtet, quod eædem collatæ cuidam hæretico converſo ad fidem, ſed poſtea mente capto, & furioſo, ſanum illum, & mentis compotem reddiderint?

11 *An liceat conferre eaſdem cæremonias liberis, quorum Pater hæreticus eſt, & mater Catholica enixè rogans, ut ſuppleantur cæremoniæ, & ſperans fore, ut unus, aut alter eorum, & ſaltem filii educentur in fide Catholica?*

12 *An liceat baptizare ſpurios hæreticorum liberos, quibus baptiſmum conſerre ſæpè recuſant Miniſtri hæretici, donec parentes ſolvant mulctam pecuniarum, & publicam agant pœnitentiam?*

13 *An liceat jungere Matrimonio aliquos hæreticos ſub promiſſione evadendi Catholicos?* Tom. 7. Conſult. 55.

AD 1. Non poſſe, ſed peccare, ſecus autem ſi Miniſter aſſiſtit tanquam Magiſtratus politicus.

Ad 2. Negativè, niſi in caſu abſolutæ neceſſitatis: quia in divinis, & in ſacris hæretici jure divino ſunt vitandi. Tho. à Jeſu *de converſ. omn. gent. proc. lib. 8. §. 4. par. 2.*

Ad 3. Licere ex diſpoſitione Apoſtolica concedenda; Nam quod ſit novum, & recens non eſt de neceſſitate Sacramenti, ſed præcepti, *cap. 36.* Conc. Cartag. 4. *cap. 3.* Conc. Vaſenſis *cap. 2.* Conc Tolet. 1. *cap. omni tempore confect.* ac alibi. Dummodo tamen Chriſma ſubſtantialiter incorruptum maneat, & fragantiam, ſeu odorem balſami retineat.

Ad 4. Deficientibus candelis cereis, poſſunt adhiberi lumina ex oleo, deficiente oleo, poſſunt adhiberi candelæ ex adipe; ſaltem ex diſpenſatione Apoſtolica: Nam, licet ritus adhibendi lumen ex cera in ſacrificio Miſſæ ſit antiquiſſimus; de jure tamen nulla adeſt obligatio, ſed ſolum in *cap. fin. de celebr. Miſſ.* damnatur ille Presbyter, qui ſine igne ſacrificabat. Quare licet uti luminibus ex oleo, uti fit coram Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, vel ob præciſam neceſſitatem ex adipe, ſaltem ex diſpenſatione Apoſtolica, cum id tantum ſit contra conſuetudinem Eccleſiæ, in qua ob gravem neceſſitatem poteſt diſpenſari.

Ad 5. Sufficere verbum pœnitentis arbitrio Parochorum, ſivè Confeſſariorum, dummodò fiat abſque ſcandalo, maximè verò ſi cauſa ſit evidens, quia tunc de ſe ſolvit obligationem ſine alia diſpenſatione. Paſqualig. *de ieiun. q. 387. 189. & qu. 399. & ſeq.*

Ad 6. Poſſe tradunt Auctores, quos ſequitur Naldus in *ſum. v. feſtum num. 7.* Primò: quia, cum intendatur ad evitandum peccatum, licet; nam, *quidquid agunt homines intentio judicat omnes.* Secundò quia hoc videtur fieri ex morali neceſſitate vitandi otium, ſive peccatum, & ex benigna permiſſione Matris Eccleſiæ. Tertiò, quia idem apus poteſt eſſe ſervile, variatis circumſtantiis; Unde non eſt cenſendum ſervile, quandò ordinatur ad vitandum peccatum, cum ordinetur ad ſalutem animæ.

Verum hanc doctrinam tunc ſolum habere locum alii exiſtimant, quandò opus ſervile eſt medium neceſſarium ad vitandum peccatum, ita ut non adſint alia media. Raro tamen poteſt eſſe medium neceſſarium ad vitandum peccatum. Et ideò in hoc caſu negativè reſpondendum cenſeo: Quia media, quæ ſunt ex ſe mala, & prohibita, non evadunt bona, & licita ex eo, quod ordinentur ad finem bonum; Unde quia furari eſt ex ſe malum, ex eo, quod ordinetur ad eleemoſynam faciendam &c. non fit licitum.

Ad 7. Quo ad utramque partem affirmativè ex Conſtitutione Urbani VIII. pro obſervatione feſtorum S. Sylveſtri, & S. Annæ. Suarez *tract. 1. de relig. cap. 9. num. 20. & 23.* cenſuit, non eſſe ſub præcepto juris; Unde neutrum extra Romam obſervari teſtatur.

Ad 8. 10. & 11. Affirmativè, idque ſub pœna peccati mortalis: Quia hujuſmodi cæremoniæ pertinent ad publicam profeſſionem fidei. Atque hæc obligatio oritur non ſolum ex natura rei, quatenus quod ſi omitteretur, eſſet aliquid grave, concernens profeſſionem fidei, ſed etiam ex conſuetudine, quæ declarat hanc obligationem.

Ad 9. Non licere; Nam hæreſis inducit inhabilitatem ad exequenda Eccleſiaſtica beneficia 1. *cap. ſtatutum 1. de hæret. in 6.* ibique DD. & cautum reperitur in Conſtitutione Innoc. IV. Nicol. III. ac alibi. Idque etiam ſi ſint de jurepatronatus, vel alterius qualitatis. Lamber. *de iurepat. lib. 2. p. 1. q. 9. ar. 6.*

Digitized by Google

Ad 12. Affirmativè: quia peragitur res licita.

Ad 13. Videndum prius eſt, an hujuſmodi promiſſio fiat voce, vel ſcripto, & quatenus ſcripto, exhibeatur exemplar. Eſt enim prohibitum Parochis Catholicis aſſiſtere Matrimonio hæreticorum, niſi prævia abjuratione, vel fidei profeſſione. Si tamen contrahatur ſub prædicta conditione, vel cum certa, vel ſatis probabili ſpe reducendi ad fidem Catholicam hæreticos, poterit concedi facultas aſſiſtendi prudenti arbitrio Parochorum.

Octo dubia circa Sacramentorum adminiſtrationem inter Catholicos, Turcas, Hæreticos, ac Schiſmaticos. Vide de Sacram. adminiſtr. Tom.7. Conſult. 57.

An ad pulſum Campanæ meridianæ ſit orandum? Vide de Indulgentiis Tom.7. Conſult. 79.

De Differentia inter ritum Eccleſiæ Latinæ, & Græcæ. Vide de Matrim. Tom.8. Conſult. 63.

1 *An pueri minoris ætatis nati ex Patre Turca, Matre Chriſtiana, ducti in captivitatem à Chriſtianis, ſequi debeant Religionem Chriſtianam Matris, & gaudere libertate?*

2 *Et quid in caſu, quo iidem pueri ſint nati ex Patre Turca, & Matre Chriſtiana, ſed Apoſtata?* Tom. 8. Conſult. 71.

AD 1. Affirmativè: quia partus ſeqoitur ventrem. Si ſicut enim filius ex ancilla ſuſceptus à Patre libero, eſt ſervus, ita è contra natus ex Matre libera, & ſervo Patre, liber eſt, quod ſecundum leges civiles, & jura locum habet in iis, quæ ad libertatem, & ſervitutem hominum pertinent, multò magis id locum habere debet ob commune fidei bonum. Et propterea ubi de communi fidei bono agitur, nulla habetur ratio patriæ poteſtatis, quam leges, & jura Romanorum ſanxerunt, cum Mater fidelis, quam jus civile patriam poteſtatem non tribuat, jus habet ad baptiſmum filium offerendi.

Quinimò etiam ſi uterque parens, tum fidelis, filium prohibeant baptizari, poteſt, ac debet baptizari, ut conſtat apertè ex *cap. ex litteris de converſ. infid.* & ex Concil. Tolet. 4. *cap.* 6a. Et hic caſus deciſus videtur *in Can. Judæi* 28. *quæſt.* 1.

Unde hoc ipſo, qnod filius ex Matre Chriſtiana coocipitur, acquirit jus Eccleſia ad illum baptizandum; quia ex vi origiois naſcitur ſubditus Eccleſiæ, atque adeò gaudere debet libertate.

Non obſtat, qnod baptiſmus collatus captivis non eximat illos à ſervitute, ut declaravit ſæpius Sac. Congreg. S. Offic. præcipoè 21. Novemb. 1618. Nam id intelligitur de captivis Turcis infidelibus adultis; Non autem de pueris minoris ætatis natis ex Matre Chriſtiana.

Ad 2. Etiam affirmativè; Apoſtaſia enim Matris Chriſtianæ non poteſt nocere ejus filio puero, ac minoris ætatis, qui libertate donandus eſt, ob ſavorem fidei Chriſtianæ, non propter Matrem, quæ apoſtata eſt, ſed qua Chriſtiana, ex *d. cap. Ex parte in fin.* Quare qoemadmodum poterit Mater, quæ in minori ætate apoſtatavit à fide Chriſtiana, prævia abjuratione in S. Officio, prout de jure, libertate donari, quia Chriſtiana, ita etiam eadem libertate donandi ſunt ejus filii minores, tum maximè ſi baptizentur.

1 *Armenis, quibus indultum eſt celebrare officia divina ritu Armeno, licet commorentur in Oppido Latino, an ſit permittendum, ut etiam celebrent Paſcha, & alia feſta mobilia, juxta ritum Armenum, hoc eſt ſecundum antiquam calculationem, ſervari ſolitam ante correctionem Kalendarii?*

Epiſcopus ad ſedandum tumultum, permiſit Armenis, ut Dominica in Albis, in qua cadebat Paſcha, juxta ritum antiqoum, celebrarent Miſſam ſolemnem de Reſurrectione publicè, reliqua verò ſigna privatim.

2 *An Sacerdos Armenus in Diœceſi Latina poſſit in Miſſa dicere orationem pro Patriarcha Armeno, licet ſit dictus Patriarcha Schiſmaticus?*

3 *An Armeni degentes in Diœceſi Latina, poſſint jejunare juxta ritum Armenum?*

4 *An Armeni Catholici, reverſi in patriam, non valentes habere Sacerdotes Catholicos, & abſtinere à Communione abſque ſcandalo, poſſint confiteri Sacerdotibus Armenis Schiſmaticis, qui non ſunt nominatim excommunicati?* Tom. 8. Conſult. 80.

AD 1. In hoc caſu permitti noo poteſt neque ſine ſcandalo diſſimulari, quod Armeoi, ſive alii Orientales in locis Latinis utantur Kalendario veteri: quia neceſsè eſt, eos in celebratione Paſchatis plurimum à Catholica Eccleſia diſcrepare, niſi novi Kalendarii ratio ſuſcipiatur. Quam ob cauſam Græci Inſulæ Melitæ coacti ſuere ad obſervationem Kalendarii Gregoriani, ac ſcriptum Inquiſitori, ut quoad abuſus Græcorum prædictorum relinquat cognitionem Ordinario, oec contra ipſos pœnis procedat, ſed tantum, ſi aliquid contra fidem faciant, ut 25. Auguſti 1595.

Ad 2. Negativè: Quia Schiſmatici ſuot excommunicati excommuoicatione majori, *cap. 2. & 3. de hæret.* & ipſorum excommunicatio quotannis innovatur in Bulla Cœnæ *can. 1. & 2.* & proinde orget prohibitio de non orando publicè pro Schiſmaticis, cum neque per charitatem, nempè per fidem, quæ eſt radicale vinculum, conjunguntur in corpore myſtico Eccleſiæ, ſed ſunt membra omninò ſeparata, & ideò non poſſunt cum cæteris communicare in influxibus capitis, nec participare in theſauro Eccleſiæ, ac ejus ſacrificii, cum oon pertineant ad Communionem Sanctorum. Et ideò Sacr. Congregat. Inquiſitionis ſub die 19. Decembris 1613. cenſuit, Græcos non eſſe permittendos orare pro Archiepiſcopo Schiſmatico, eorundem ordinatore, ſed debeot orare pro Summo Pontifice, & eorum legitimo Epiſcopo, pro Schiſmaticis autem tantum eſt orandum, ut convertantur.

Ad 3. Poſſe, dummodo etiam obſervent jejunium Latinorom. Non enim illis inter Latinos habitantibus permitti debet uſus carnium diebus, quibus Latinis vetatur. Et ita pro Græcis degentibus inter Latinos ſcriptum ſuit Inquiſitori Melitæ 25. Auguſti 1595. Tenetur quippè unuſquiſque ſe conſormare conſuetudini Eccleſiæ, in qua actu exiſtit. *cap. illa d.* 12.

Ad 4. Negativè: Quia ſchiſma, & hæreſis ex natura ſua ante ullam excommunicationem præſcindit, ac dividit Schiſmaticos, & Hæreticos ab Eccleſia, privans eos omni juriſdictione; Unde non tam, quia excommunicati, ſed quia Schiſmatici, & Hæretici omni juriſdictione carent. D. Th. 3. *p. q.* 82. *ar.* 7. *ad.* 2. & ità conſerre nequeuot Sacramenta.

An Miſſionarii habeant facultatem permittendi aliquos ritus Maronitis Catholicis? Vide de Miſſionar. Tom. 8. Conſult. 84.

IN quadam Diœceſi plerique Ruſtici, & Mechanici ſunt tenuioris ſortunæ, & tamen ad gravium onerum ſolutionem compelluntur. Hinc eſt, ut media inquirant oneribus iſtis, & victui opportuna, multa millia utriuſque ſexus quotannis in parte hæreticorum proficiſcuntur, & operam ſuam elocant talibus etiam dominis, qui diebus jejunii, Veneris, & Sabbati ſolummodo vetitos cibos apponi ſinunt, iiſque operarii Catholici, in defectum aliorum paſſim veſcuntur. Quæritur:

1 *An liceat.*

Iidem Catholici dominum ſubindè non reperiunt, niſi ſe obligent ad exercitium operum ſervilium pro diebus etiam feſtis. Quæritur:

2 *An propter ſuam paupertatem ſe ad illud obligare poſſint?* Tom. 8. Conſult. 102.

AD 1. Affirmativè. Azor. *par. 1. lib. 7. cap.* 18. *quæſt.* 7. *in fin.* & Trullench. *lib. 2. in decal. cap. 2. lib. 7. nu.* 22. Nam ut plorimum eſt impoſſibile, quod ſervent talia præcepta, aut ſaltem non poſſunt ſervare abſque gravi incommodo: quia ſervando ſaltem incurrerent in odium dominorum,

norum, quod ipſis notabile damnum cauſaret, quod ſubire non tenentur, ut ſervent ejuſmodi præcepta. Nec poteſt intervenire ſcandalum, ſi non ſervent, niſi ſit ſcandalum paſſivum: Nam cum ſint in aliena poteſtate, tenetur quiſque ſibi perſuadere, quod neceſſitate compulſi non ſervent præcepta, & ideò excuſari, ac proindè non tribuere occaſionem peccati proximo. Neceſſitatis enim, ut dixit quidam, amariſſimæ ſunt leges, & truculenta imperia.

Eſt tamen primò advertendum, quod teneantur hæc præcepta obſervare, quando commodè poſſunt, nec ullum periculum adeſt; quia tunc non adeſt cauſa à qua poſſint excuſari, & ideò urgent præcepta Eccleſiæ, quæ ubique obligant.

Secundò. Eſt etiam advertendum, quod ſi cogerentur in contemptum fidei comedere cibos vetitos aut non jejunare, tenerentur potius mortem ſubire, quam violare præcepta: Nam violatio eſſet tacita quædam abjuratio fidei, & non negare Chriſtum eſt præceptum negativum, quod ſemper, & ubique obligat, etiam cum jactura vitæ.

Ad 2. Non poſſe obligari, ſi cogantur exercere opera ſervilia in diebus feſtis in contemptum fidei, & Religionis, docent communiter DD. nominatim citandi: quia potius deberent mortem ſubire, quam facere aliquid in contemptum Religionis.

At poſſe obligari, quando, ſi non obligarentur, incurrerent in aliquod damnum, docent Navar. *in Sum. cap. 12. n. 7.* Azor. *p. 2. cap. 27. q. 4.* Sayr. *in clav. reg. lib. 7. cap. 2. n. 8.* Tabien. *v. Feriæ n. 28.* ac alii non pauci: Quia generalis ratio vitandi damnum excuſat etiam in hoc caſu. In præſenti autem incurrerent grave damnum, quale eſſet, ſi non invenirent alios dominos in alia Civitate, vel fame premerentur.

Hinc Catholicus inter hæreticos verſans debet cibos vetitos reſpuere, ſi poteſt ſine periculo prætexendo aliam cauſam à Religione. Non tamen ad id tenetur, ſi nequeat reſpuere, quin generet ſuſpicionem, ſe Religionis cauſa reſpuere, indeque ſibi grave periculum in vita, vel bonis immineat. Siquidem eſus talis cibi non eſt ſignum inſtitutum ad profeſſionem falſæ fidei adeoque eo utens cenſetur, per ſe loquendo, falſam fidem profiteri, quod interdum licet ex rationibus ſupra allegatis.

Quinimmò interdum eſt peccatum inter hæreticos abſtinere à carnibus; Quando ſcilicet non occurrunt circumſtantiæ obligantes ad confitendam fidem, & alioqui, ſi Catholici abſtineant, periculum eſt concitandi animos hæreticorum in ipſum, alioſque Catholicos, neque alius inde fructus ſperatur.

Sacerdos Latinus factus Monachus ritus Græci uniti petit diſpenſationem celebrandi, & recitandi divinum Officium ritu græco, adducens pro cauſa, quod alias non poterit miniſtrare officia Religionis, & propterea ab illa recedere tenebitur. Quæritur quid conſulendum? Vide de Diſpenſationibus Tom. 8. Conſult. 132.

An expediat plures Sanctos jam Canonizatos in Romano Breviario inſcribi, deque iis Officium cum Miſſa in toto orbe Chriſtiano celebrare? Vide de Canoniz. Tom. 8. Conſult. 149.

An Feria VI. Paraſceves liceat Euchariſtiam populo miniſtrare? Vide de Euchariſt. Tom. 9. Conſult. 90.

1 *An ullo in caſu exponi publicè in Eccleſia poſſit aliqua Imago, ſive picta, ſive ſculpta Chriſti, vel Sanctorum, ſine licentia Epiſcopi? Ubi de pœna in traſgreſſores.*

2 *An benedictio Imaginum ſit omninò neceſſaria? Et quatenus ſit neceſſaria.*

3 *Cuinam competat illas benedicere?* Tom. 9. Conſult. 186.

AD 1. Non poſſe; Decreto enim Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de invoc. vener. & reliq. Sanct. & Sac. Imag.* ſtatuitur, nemini licere ullo in loco vel Eccleſia, etiam quomodolibet exempta ullam inſolitam ponere, vel ponendam curare Imaginem, niſi ab Epiſcopo approbata fuerit, ejuſque diligentiæ, & curæ commendat, ut in Sacris effigiendis Imaginibus nihil falſum, nihil profanum, nihil inhoneſtum, nihil procacis venuſtatis; nihil præpoſterum, nihil non rectè, atque ordine adhibeatur. Illudque in primis caveat Epiſcopus, nequid pingatur, aut ſculpatur, quod veritati Scripturarum, traditionum, aut Eccleſiaſticarum hiſtoriarum adverſetur. Et hæc eſt illa Imago inſolita, de qua loquitur Sac. Concil. non autem quæ ſolita, vel non ſolita ſit exponi. Alioquin quiſque poſſet exponere quaſcumque Imagines exponi ſolitas, ſed prohibitas à Conc. Hinc cum Fratres Servitæ depinxiſſent Imaginem B. Virginis cum Stola ſive amiculo nigri coloris, juſſum à Sac. Rit. Cong. ut depingeretur cum Stola Cærulea, ut dixi alibi *de Canonizatione Sanctorum*. Decipimur quidem plerumque ſpecie recti.

Debet igitur Epiſcopus, antequam Imago aliqua picta vel ſculpta exponatur, illius os, corporis habitum, & ſtatum, ornatum, & locum inſpicere, & curare, ut hæc omnia ad protypi dignitatem, & Sanctitatem apta ſint, & decora, atque ex Imaginis inſpectione pietas excitetur, nulla verò turpis cogitationis detur occaſio. Atque adeò debet prius ab Epiſcopo approbari.

In tranſgreſſores verò nulla extat in jure ſtatuta pena, ideoque eſt Epiſcopo arbitraria, juxta culpæ modum. Lege Decretum Sac Cong. Apoſtolicæ ſub die 30. Junii 1625. pro Regularibus Urbis hac de re emanatum, & in eo pænas contra illos, quod alibi integrum tradidi.

Ad 2. Reſpondetur, hujuſmodi Imagines poſſe, ſed non debere neceſſariò benedici: Nam quod ſint benedictæ provenit ex præcepto directivo Ritualis; Atque hinc.

Ad 3. Fruſtra quæritur, quis nam Imagines benedicere debeat? Et cenſeo nihilominus, poſſe etiam Parochum eas benedicere: Quia non eſt actus Ordinis Epiſcopalis, neque ex inſtitutione Chriſti, ut per ſe patet, neque de jure Eccleſiaſtico.

DE SACRAMENTORUM ADMINISTRATIONE.

An liceat Regularibus commoranti per aliquot dies in eorum Conventu, omnia Sacramenta miniſtrare, ac ſepulturam ibidem dare? Vide de Regular. Tomo 1. Conſultat. 306.

An, & quomodò Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum, nec non Sacramentum Extremæunctionis adminiſtrandum ſit condemnatis ad triremes, dum ad mortem infirmantur? Tom. 1. Conſult. 310.

POſſe, conditionibus tamen infraſcriptis, videlicet, ut adminiſtrentur quando hujuſmodi condemnati infirmantur ad mortem, & quando triremes ſunt in portu, & quod Sacramentum Euchariſtiæ prius conficiatur in Miſſa, quæ celebretur in terra, cum in mari, vel in flumine non ſit permiſſum celebrari, nec confici, illudque afferatur per proprium Parochum, vel per alium Sacerdotem de illius licentia, & in burſa collo appenſa, cum debita decentia præſcribenda, adſitque ſcala tuta, per quam commodè idem Sacerdos poſſit ſine aliquo periculo triremes aſcendere. Id ipſum cenſuit Sac. Congreg. Conc. in una *Viterbien.* die 18. Martii 1651. *ad cap. 6. ſeſſ. 13. de aſſer. Euchariſt. Sacram.*

An

An propoſitio, quod Sacramentum Extremaunctionis poſſit validè adminiſtrari oleo ab Epiſcopo non benedicto, digna ſit cenſura? Tom. 2. Conſult. 70. Miſcell. §. 30.

RESpond. Eſſe temerariam, & errori proximam.

An Conſtitutio ſynodalis, qua cavetur, quod advenæ ubicumque deceſſerint, ſepeliantur in Eccleſia Cathedrali, & emolumenta ad illius Curatum pertineant, niſi Parochus ejus Parochiæ, ubi advena deceſſerit, ei Sacramentum Pœnitentiæ, vel Euchariſtiæ adminiſtraſſe probaverit, locum habeat in adminiſtratione Sacramenti Extremaunctionis, & in caſu, quo Parochus vocatus ab advena infirmo ad audiendum ejus confeſſionem, ille ob morbi gravitatem nec confiteri queat, neque Sac. Viaticum percipere? Tom. 4. Conſult. 138.

AFfirmativè: Nam adminiſtrando Sacram Unctionem, verè adminiſtrat Sacramentum. Neque obſtare poteſt ejuſmodi Conſtitutio, quæ videtur præcisè requirere adminiſtrationem Sacramenti Pœnitentiæ, vel Euchariſtiæ: Quia cum in dubio debeat recipere interpretationem à diſpoſitione juris communis. Bartol. *in leg. omnes populi ſub princ. ff. de juſt. & jur.* acalii, utique debet intelligi de quocumque Sacramento juxta diſpoſitionem juris communis, & ſic, quod ſupradicta duo Sacramenta exprimantur demonſtrativè, non autem taxativè; nam in dubio præſumendum non eſt, quod dicta Conſtitutio voluerit corrigere jus commune, cum correctio jurium in dubio non præſumatur. *cap. cum expediat*, ibique DD. *de elect. in 6.* Patiſ. *conſ. 2. n. 205. lib. 4.*

Imò verò, etiam ſi hæc Synodalis Conſtitutio eſſet correctoria, & ſtrictè intelligenda, adhuc tamē, & non abſque fundamento poteſt Parochus obtinere Cadaver, & ejus funeralia: Quia, ut dictum eſt, cum hujuſmodi Conſtitutio requirat, quod impleatur conditio adminiſtrationis Sacramenti Pœnitentiæ, vel Euchariſtiæ, cujus exequutio dependet quoque à voluntate alterius, utique Parochus, cum promptè accedat ad infirmos, ut eorum Sacramentalem confeſſionem audiat, licet eos abſolvere nequeat, vel quia ob ingruentem morbum neque confiteri, neque Sacr. Viaticum percipere poſſint, adhuc dicitur implere conditionem requiſitam ad effectum obtinendi Cadaver, & funeralia, ut in ſimilibus terminis advertit Duran. *in ſuo tract. poſt deciſ. de condit. & mod. impoſ. cap. 3. n. 54. par. 2.*

De facultate Miſſionariorum circa adminiſtrationem Sacramentorum, & alia &c. Vide de Miſſionar. Tom. 4. Conſult. 144.

An liceat adminiſtrare Sacramentum Baptiſmi filiis Turcarum, ad alium finem, ut ibi? Vide de Baptiſmo Tom. 4. Conſult. 190.

An aqua roſacea, aliique humores ſint apta materia ad Baptiſmum miniſtrandum, ſaltem in neceſſitate? Vide de Baptiſ. Tom. 4. Conſult. 212.

1 *An ſit tolerandus uſus in aliquibus Orientalibus Eccleſiæ regionibus dandi ſimul à Presbyteris cum Baptiſmo Euchariſtiam, & Chriſma confirmationis, tum infantibus, tum adultis? Ubi & quid in poſterum obſervandum?*

2 *An toleranda ſit in eiſdem regionibus forma deprecativa Sacramenti Pœnitentiæ?*

3 *An item tolerandus ſit uſus, quod Sacerdotes miniſtrantes Sacramentum Extremaunctionis, benedicant Oleum non conſecratum?*

4 *An iidem Presbyteri miſcere poſſint Oleo conſecrato chriſmatis Confirmationis Oleum non conſecratum?* Tom. 5. Conſ. 62. ac vide etiam Tom. 8. Conſult. 68.

AD 1. Fuit hoc quidem in veteri Eccleſia receptum, ut qui baptizarentur, ſive illi parvuli, ſive adulti eſſent, iidem ſimul per ſacrum Chriſma, manuumque impoſitionem confirmarentur, & Sac. Euchariſtia reficerentur. Idque eam ob cauſam, quod nullum perfectum Chriſtianum eſſe judicabant, qui per manuum impoſitionem Spiritum Sanctum non accepiſſet, neminemque Euchariſtia dignum eſſe putabant, qui non idem confirmatus eſſet; ſolum igitur difficultas eſt quoad Miniſtrum confirmationis.

Et quidem quoad conſignandum infantes ſacro chriſmate, ſtatim ac ſacro baptiſmate abluuntur, manifeſtum eſt, non à Presbyteris, ſed à ſolis Epiſcopis id fieri licere ex Epiſt. Clementis I. ad Julium, & Julianum, ex Epiſt. Innoc. I. quæ refertur ab Iſidoro *de Eccleſ. offic. cap. 26. & ult.* à Gratiano *de conſec. diſ. 4. Can. Presbiteri*. Ex Bulla Innoc. IV. *ſuper ritib. Græcor. quæ tolerari, vel non tolerari poſſunt.* Ex Conc. Florent: *in Bulla Inſtruct. Armen.* & ex Trid. *de Sacram. Confir. Can. ult.* Ac decrevit ſæpius etiam quoad Græcos Sac Cong. S. Offic. Quare, non ſolum eſt abuſus, ſi à Presbyteris Chriſmate ungantur, ſed etiam error, cum irritè conferatur, niſi ex diſpenſatione Apoſtolica id faciant, ex d. Conc. Floren. & in *Can. Armen.*

Quo verò ad Euchariſtiam collatam pueris, etiam ſtatim à baptiſmo, eſt antiquus, ut dixi, ferè apud Græcos, & Orientales omnes uſus, non reprobatus à S. Synodo Tridentina *ſeſſ. 21. cap. 4.* id approbantibus Sanctiſſimis pariter, & doctiſſimis Epiſcopis, & conſtat ex Dionyſio Areopag. Cypriano, Ambroſio, Auguſtino, & aliis apud Suarez in *3. par. D. Tho. q. 72. art. 3. diſ. 6. 2. ſec.* Quare hic ritus, ſi tolli nequeat, tolerandus eſt, dummodo non exiſtiment Euchariſtiæ Sacramentum neceſſariò parvulis ſtatim poſt baptiſmum conferendum; tunc enim turpiter errarent contra præfatam Synodum Tridentinam, & ideò in hac parte corripiendi, ac inſtruendi ſunt, ut alibi monuimus.

Ut in poſterum tam maſculi, quam fœminæ octiduani baptizentur, neque poſt baptiſmum communicent, ut actenus ſolitum eſt fieri, Sanctumque Euchariſtiæ Sacramentum non adminiſtretur, niſi uſum rationis habentibus, ut nimirum dignè ſumatur, ſecundum D. Pauli Apoſtoli admonitionem, uſumque, & mandatum S. R. E.

Sacramentum verò Confirmationis pueris octavum agentibus annum conferatur, idque in fronte ab Epiſcopo conformiter Eccleſiæ Rom. non autem à Sacerdotibus cum baptiſmo, uti hactenus conſueverunt.

Ad 2. Extat declaratio Sac. Cong. S. Offic. ſub anno 1613. in qua habetur, quod Græci tolerandi ſunt, ſi abſolvant pœnitentes forma conſueta ab Eccleſia Orientali, ut diximus de *Confeſſione*. Quoniam hæc abſolutio, vel remiſſio verè mandatur executioni à Deo per gratiam, quam producit in homine, eſtque Intimatio voluntatis divinæ facta ex poteſtate judiciaria, quam ipſe Sacerdos accipit à Deo, quo ſenſu hæc forma tolerari poteſt, nempè: *Gratia Sancti Spiritus per meam humilitatem habeat te abſolutum, & liberatum.* Vel ita: *Bone Rex per me humilem, & indignum ſervum tuum remitte ſervo tuo &c.*

Ad 3. Conſuetudo eſt apud Græcos Sacerdotes, quod adminiſtraturi Sacramentum Extremæunctionis benedicant oleum toties, quoties eſt miniſtrandum, & hic mos eſt vetuſtiſſimus; ut conſtat ex Euchologiis; Undè cum viguerit ante ſchiſma, non eſt damnandus. Imò fuit approbatus à Clem. VIII. in inſtructione ſuper ritibus Græcorum *tit. de Oleo Chatecum. & infirm.* apud Archadium *lib. 5. de Sacram. cap. 2.* ubi ita habetur: *Non ſunt cogendi Presbyteri Græci Olea Sancta, præter Chriſma, ab Epiſcopis Diæceſanis accipere, cum hujuſmodi Olea eis, in ipſa Oleorum, & Sacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, ſeu benedicantur.* Quare ſolum monendi ſunt Presbyteri, etiam ſub pœnis Eccleſiaſticis ut præſto ſint ad hoc Sacramentum infirmis miniſtrandum.

Ad 4. Cum Presbyteri non ſint Ordinarii Miniſtri hujus Sacramenti, & ab illis collatum, ſit irritum, fruſtrà miſcetur Oleum non conſecratum cum conſecrato. Cæterum Oleum non conſecratum poteſt miſceri cum conſecrato, ita ut remaneat materia ſufficiens pro Chriſmate. Habetur deciſum *in cap. Quod in dubiis de conſecr. Eccleſ. & Altar.* ibi: *Neque negamus, quod oleum non conſecratum conſecrato poſſit oleo miſceri.* Et hoc idem notat Gloſ. *v. Conſecratio, & in Conc. 4. Mediolanenſ. par. 2. initio*: Quia dum Oleum non ſacrum additur ſacro, moraliter in ipſum convertitur, quia ipſi commiſcetur cum diviſione in minimas partes eo modo proportionaliter, quo vivens convertit in ſuum alimentum ſibi ſuperadditum; Oleum tamen non ſacrum debet eſſe in minori quantitate, ut præter DD. advertit Rituale Rom. *in Rub. de Sacr. Extrem.* Quia ſi eſſet in majori quantitate, non ſacrum abſorberet ſacrum, & illud potius converteret in ſe, quam converteretur in ipſum, nec ſacrum, etiam in morali exiſtimatione maneret id numero Oleum.

An

Digitized by Google

An Chriſtiano alioquin probo, quia, cum à Turcis valdè moleſtetur, ob defenſionem, & ſecuritatem ſuam factus eſt ſtipendiarius, & in Arce Turcis inſervit, liceat adminiſtrari Sacramenta Eccleſiaſtica? Tom. 5. Conſult. 63.

NOn licet: Nam ſi hoc facit intuitu Religionis, peccat quidem graviſſimè adverſus fidei profeſſionem, quam factis oppugnat. Si verò id facit ſimpliciter ratione politici finis, dubium non eſt; quia ſaltem aliquo modo ſit favor infidelium, quod eſt per ſe malum, ut proindè nec juſſu dominorum, neque metu mortis à culpa excuſatur, præſertim ſi non ſubeſt juriſdictioni Turcarum, ut poſt Hugonem docet Turrecr. *in can. Julianus* 11. *queſt.* 3. *num.* 2. Neque juſſus duro Turcarum imperio cogatur inſervire ad ſui defenſionem, cum alio modo tueri ſe poſſit, ac debeat, etiam cum aliquo incommodo, ſed ſua voluntate, & arbitrio. Quare iis, qui putant, poſſe Sacramenta Eccleſiaſtica ſuſcipere, non obſtante, quod Turcis inſerviant, non eſt annuendum, ſed monendi ſunt, ut deſerant hujuſmodi ſervitia.

De Parocho ſine titulo colorato &c. quoad Sacramentorum adminiſtrationem. Vide de Concurſu Tom. 6. Conſult. 3. num. 6. 7. & 8.

An, & quatenus ſimplici Presbytero concedi poſſit, ac debeat à Sum. Pontif. facultas miniſtrandi Sacramentum Confirmationis Chriſmate ab Epiſcopo non ſacrato? Vide de Confirmat. Tom. 6. Conſult. 11.

An nocte Sacrata Salvatoris, poſt primam Miſſam cantatam, aliæ duæ Miſſæ immediatè celebrari, & Chriſti fidelibus Sacra Euchariſtia miniſtrari liceat? Vide de Miſſæ Sacrif. Tom. 7. Conſult. 25.

1 *An in locis, in quibus viget adhuc abuſus ducendi uxores abſque interventu Parochi, & teſtium, ſint Sacramenta adminiſtranda illis ſic coniugatis?*

2 *An liceat illis celebrare verè Matrimonium, vel potius dicendum ſit legitimum Matrimonium eorum, qui dimiſſa, vel expulſa, vel ſponte abeunte prima, ac etiam ſecunda uxore, tertiam accipiunt, cum intentione contrahendi, aſſerentes, ſe non intendere cum prima, & ſecunda perpetuò cohabitare, cum contraxerint, ſed tantum eas experiri, utrum ſuæ domui eſſent proficuæ, ſeu aptæ adminiſtrationi, vel ſervituti, nec nè?*

3 *An tutò poſſint Sacramenta adminiſtrari parentibus, filiam Turcis, vel Schiſmaticis ob aliquem finem in Sponſam promittentibus abſque eo, quod amplius valeant retrahere promiſſionem, niſi cum vitæ, bonorumque periculo?*

4 *Sint ne adminiſtranda Sacramenta mulieribus Catholicis commorantibus apud Turcas, cum proteſtentur velle inter eos degere abſque iniuria Creatoris, & Catholicam legem profiteri, atque obſervare?*

5 *An baptizari debeant parvuli ex Catholica, Patre verò infideli, quando Miſſionarios, parentibus ſeſe opponentibus, gravis metus concutiat?*

6 *An admittendi ſint Turcæ, vel Schiſmatici ad ſuſcipiendos in baptiſmate Catholicorum filios, ſuppoſito, quod aliundè nequeant parentes ſedare diſſentiones, & odia, vel an ſaltem Catholicus cum Turca poſſit admitti, ut indè ex parte ſalvetur ritus Eccleſiæ, & ſimul intentioni parentum ſatisfiat.*

7 *Sunt de Schiſmaticis viris, qui ſecundum eorum ritum contrahentes cum Catholica, vel ſchiſmatica Matrimonium, ea laborant ignorantia, ut neſciant, maritalem conſenſum perpetuò cohabitandi eſſe de eſſentia Sacramenti Matrimonii. Hinc mulieres è domibus maritorum expelluntur, vel ipſamet fugam arripiunt, & ad Catholicos accedunt. In tali caſu poſſint nè licitè ac legitimè cum Catholico nubere?*

8 *An quando verè nulla ſubeſt via evadendi, niſi iniuria iniuria, homicidium homicidio vindicetur, Catholici in tali ſtatu, & diſpoſitione perſeverantes, titulo, ut aiunt defenſionis neceſſariæ, ſint ſuſceptionis Sacramentorum capaces?* Tom. 7. Conſult. 57.

AD 1. Si non eſt publicatum in illis partibus decretum Sacr. Conc. Trid. ſunt adminiſtranda Sacramenta clandeſtinè contrahentibus: quia Matrimonium eſt validum, ſecus autem ſi eſt publicatum, nam Matrimonium eſſet irritum, & viverent in continuo concubinatu. DD. communiter, & cenſuit ſæpius Sac. Congr. Conc. & S. Officii.

Ad 2. Non licere, cum primum Matrimonium fuerit legitimè contractum: Quia eſt contractum juxta receptam in illis locis conſuetudinem; dummodò tamen, ut dictum eſt, non fuerit publicatum Conc. Trid. decretum.

Ad 3. Non poſſe adminiſtrari, donec perſeverent in tali promiſſione, maximè ſi finis, ob quem id permittitur, ſit alienus à certa ſpe convertendi Turcam, vel Schiſmaticum ad fidem Catholicam, ſed potius cum periculo perverſionis Sponſæ. Si verò ignorent, id eſſe peccatum, poſſunt admitti ad Sacramenta, dummodò eos pœniteat, & agant quod debent.

Ad 4. Eſſe adminiſtranda, dummodò Catholice vivant, & nullum actum idolatriæ, aut fidei Chriſtianæ contrarium committant.

Ad 5. Poſſunt baptizari, etiam contra voluntatem parentum: Quia cum parens fidelis teneatur illos baptizare, atque Eccleſia habeat jus eum cogendi, ſi renuat, tunc eo ipſo Eccleſiæ curæ, & providentiæ relinquitur, Thom. à Jeſu *lib.* 4. *de procur. ſal. om. gen. pag.* 210. §. *Sed ſi uterque*. An autem id expediat, relinquendum arbitrio Miſſionariorum.

Ad 6. Hortari debent Miſſionarii Catholicos, ut abſtineant adhibere Turcas, vel Schiſmaticos pro Compatribus. Quod ſi ſine periculo, aut magna perturbatione abſtinere nequeant, quidam dicunt tolerari poſſe, ut Laym. *lib.* 5. *tract.* 2. *cap.* 9. Dian. *part.* 9. *tr.* 7. *reſol.* 31. At ego id non approbo: quia eſt contra finem inſtitutionis patrinorum in baptiſmo. Permitterem tamen ad ſedandas turbas, Catholicum cum Turca, ut quoad fieri poſſit, prædictus finis ſervetur: Et quamvis circumferatur quædam declaratio Sac. Congreg. S. Officii in hunc tenorem: *Catholici in partibus Turcarum adhibentes Turcas, & Schiſmaticos pro Compatribus, moneantur abſtinere, ſed ſi ſine periculo, aut ſcandalo ceſſare nequeunt, eis poterit permitti.*

Et tamen nulla eſt. Integra tamen ita legitur: *An permittendum ſit, quod Catholici adhibeant Turcas, & Schiſmaticos pro Compatribus in ſponſalibus? Ad quod reſpondendum, ut moneantur abſtinere. Verum ſi ſine periculo ceſſare nequeant, poſſe eis permitti.* 17. *Octobr.* 1615.

Non igitur in baptiſmo, niſi fortè una cum Catholico.

Ad 7. Non poſſe, quia Matrimonium contractum inter Schiſmaticos, & Catholicos, eſt verum Matrimonium, etſi illicitum, atque adeò ipſo conſtante, non poſſunt mulieres Catholicæ cum Viris Catholicis nubere, cum Matrimonium ſit indiſſolubile.

Ad 8. Si ſe contineant intra limites neceſſariæ defenſionis abſque odio cum moderamine inculpatæ tutelæ, ita ut non tranſeant ad vindictam, ſed ſervent modum debitum, & plus non faciant, quam ſit neceſſarium ad repellendam iniuriam, juxta ea, quæ tradunt communiter DD. ſunt capaces ſuſceptione Sacramentorum: Quia cum non excedatur terminus defenſionis, non habet locum peccatum mortale, atque adeò ſunt capaces ſuſceptione Sacramentorum.

De Canonico defuncto extra ædes canonicales circa adminiſtrationem Sacramentorum? Vide de Sepult. elect. Tom. 8. Conſult. 5.

An ſit admittendus ad Sacramenta Coniux, qui cum altero Coniuge hæretico converſatur, quem ad fidem non poteſt inducere, nec poteſt moraliter ſeparari? Vide de Matrim. Tom. 8. Conſult. 104.

An feria 6. Paraſceves liceat Euchariſtiam populo adminiſtrare? Vide de Euch. Tom. 9. Conſult. 90.

An omnibus, tam relapſis, quam aliis de hæreſis crimine pœnitentibus, & Curiæ Sæculari tradendis, danda ſint Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ? Et quid de Sacramento Extremaunctionis? Et quomodo Euchariſtia ſervari ſolita, aliaque parerga. Vide de Euchariſtia, Tom. 9. Conſult. 91.

DE SALVO CONDUCTU.

An Salvus conductus Mercatoribus, aliiſque datus, comprehendat res furto ſublatas? Ubi multa de Salvo conductu. Tom. 5. Conſult. 67.

NEgativè. Poſito enim, tanquam certum, quod res à fure ſublata poteſt per ſuum Dominum vindicari, & quod Judex quilibet, etiam quod alias contra furem procedere nequeat, poteſt tamen de furto cognoſcere, ut Domino ſuo rem furatam reſtitui faciat, ſicuti poſt Plotum, & alios firmant Cabal. *caſ.* 163. *num.* 5. & 7. Guazzin. *defenſ.* 1. *capit.* 15. *num.* 3. *ac ſeq.* Non obſtat Salvus conductus, tum quia quamvis generalis, non comprehendit res furatas, ut per Caſtrenſ. *conſ.* 203. *num.* 5. *lib.* 1. quem refert, ac ſequitur Petrin. Bell. *de re milit. part.* 9. *num.* 14. *in fine.* Et tum quia Salvus conductus in præjudicium partis læſæ concedi non poterat, ut poſt Plotum *conſ.* 73. *num.* 65. ubi ait: *Et ſicut non poteſt facere gratiam, ſic non poteſt facere Salvum conductum lib.* 2. *inter crim. diverſ.* ſequitur Camer. *var. reſol. titul. de pac. & treg. cap.* 11. *num.* 13. Cum igitur Salvus conductus recipiat interpretationem à poteſtate concedentis, Farinac. *q.* 29. *num.* 44. *conſ.* 131. *num.* 14. ideò dum in præjudicium partis concedi non poterat, non videtur conceſſus. Voluntatis enim defectum eſſe inquit Crac. *conſ.* 241. *num.* 20. non poſſe, quod jure permiſſum non eſt. Menoch. *conſ.* 244. *n.* 11. in terminis concedentis Salvum conductum.

Porrò Salvus conductus non infrequenter pro ea ſecuritate accipitur, quæ peregrinantibus, homicidis, imò hoſtibus, vel delinquentibus, ac bannitis, aliiſque, qui communi legum ſecuritate carent, aut non ſatis tuti ſunt, conceditur. Georg. Everard. *conſ.* 3. *n.* 40. & *ſeq. vol.* 2.

Sumitur, & non rarò pro aſſecuratione nomine Principis conceſſa, tam merces, quam mercatores, aut alias perſonas concernentes, quæ tempore mercatuum, nomina ſua profitentur, perſolvuntque eo nomine hactenus ſolitum; Undè per territorium deducuntur, ejuſmodi ſecuritatem omnium per Imperium peregrinantibus voluit Carolus V. anno 1548.

An verò Salvus conductus alicui conceſſus ad locum judicii, etiam ad intermedia loca, per quæ ipſi eundum eſt, extendi debeat?

Reſp. Vel Judex citans, & ſecuritatem præſtans, intermediorum locorum Dominus eſt, & haud dubiè ad ea ſecuritas extendi debet. Vel Dominus non eſt, & hoc caſu, ſi in locis intermediis reum retineri propter defectum juriſdictionis procuraret, quia id in fraudem præſtitæ ſecuritatis fieret, à viri boni autem officio, fide, & auctoritate ſua periculum alicui creare, alienum eſſe debeat, utique id ei concedendum non erit, & tamen quia defectus juriſdictionis ſeſe offendit, nec concedens quicquam Superiori, vel etiam pari præjudicare poſſit. Celſ. Bargal. *lib.* 1. *cap.* 6. *n.* 23. & *ſeq. de dolo*, ideò ut ſecuritate plena reus gaudere poſſit, rectius fuerit, ſi conductum ejus quoque per cujus territorium ad locum tribunalis ipſi veniendum eſt, petierit. Colet. *d. p.* 4. *cap.* 1. *n.* 213. & *ſeq. de proc. execut.*

An Salvus conductus conceſſus ad eundum, redeundi quoque facultatem contineat?

In privatorum pactis iter eundi, jus quoque redeundi contineat. *l. utimur, ff. de ſepulcr. viol. l. ſi venditor, ff. de relig. & ſump. fun.* ac alibi; Sanè in Regum, & Principum promiſſionibus, in quibus exuberantior bona fides requiritur, hæc duo, vel maximè ſe invicem comitari debent.

Quid verò ſi quis præcipuè Nuncius, vel Legatus, ſive Orator inſolitam viam ingrediatur, & ſpolietur, tenebitur ne territorii Dominus, ſi ejus conductum petere neglexerit, ad damni emendationem.

Reſp. Multa eſſe poſſe, ob quæ Nuncius, vel Legatus viam inſolitam tranſire velit, concedimus, & ſi id velit conductum per eam à Domino ejuſdem expetere debet, alioquin, ſi eum omiſerit, ad damni emendationem Dominus non tenebitur.

Ceſſare autem Salvum conductum debitori ob paupertatem conceſſum, excreſcentibus facultatibus, & paupertate ceſſante quoque expirare, & ceſſare dixit Magalot. *tr. de Salvo cond. part.* 4. *col.* 4. & *col.* 5.

Item Salvus conductus non prodeſt ei, qui concedentem offendit, vel offenſionis cauſam præbet. Habet enim in ſe tacitam illam conditionem, niſi aſſicuratus concedentem offenderit, *l. quæro, §. inter locatorem, ff. locati, l. quid ergò §. ſi hæres per de leg.* 1. Magalot. *in prac. Salvicon. par.* 2. *col.* 4. Menoch. *conſ.* 241. *n.* 31. & 38. *vol.* 3. ac alii.

Et Salvus conductus ad certa tantum loca reſtrictus, ad alia non extenditur. Zaſ. *conſ.* 15. *num.* 13. *lib.* 1. *arg. l. cum prat. ff. de Iudic.*

Quando verò Salvi conductus tabulæ generaliter loquuntur, nec certus locus deſtinatus fuit, tunc Princeps concedens, non ſolum in proprio, ſed & in alieno territorio eundem ſervare tenetur. Bartol. *in l.* 6. *§.* 2. *ff. de Offic. Præſid.* Modeſt. Piſtor. *conſ.* 49. *n.* 7. *vol.* 1.

Salvus verò conductus non ſolet dari hæreticis, aliiſque in materia fidei delinquentibus, & in rebus, quæ pertinent ad S. Officium Inquiſitionis, licet concedatur aliis, qui de aliis criminibus ſunt inquiſiti, etiam bannitis à Principe ſæculari, ut accedere poſſint ad deponendum, quæ ſibi occurrunt in S. Officio. Caren. *de Offic. S. Inquiſit. part.* 3. *tit.* 5. *§.* 8. *num.* 38. Poterit tamen ipſis hæreticis concedi, gratia verò minimè, donec non comparuerint, ſoletque aliquando concedi Apoſtatæ à fide, ut poſſit venire ad Urbem. Conceſſus verò hæreticis, apoſtatis, ac aliis, ſive concedatur jure communi, ſive ſpeciali, ſervari iis omnibus debet.

De Salvo conductu hæreticis dando. Quid continere debeat? Exceptiones hæreticorum contra Concil. Trid. Ex diluuntur. Tom. 10. Conſult. 162.

PUblicam fidem tutò veniendi, ac recedendi, quæ vulgò appellatur Salvus conductus, Pontifices dare ſolitos S. Gregorius teſtatur *lib.* 3. *Epiſt.* 41. Id ipſum Gregorius X. cum Græcis in Conc. Lugdunenſi, & Eugen. IV. Marcum Epheſinum, & Nicolaum Metonenſem, qui cum quibuſdam aliis unionis decreto conſentire noluerunt, incolumes permiſit à Concilio abire. Quod ſi benignitas, & clementia cum hæreticis nihil proficiet, ſaltem id operabitur, ut unuſquiſque cognoſcat eorum pertinaciam, & nullam excuſationem habere apud Deum, & homines prudentes.

Porrò ſumma cum ratione hæc cum hæreticis in Conciliis via initur: Nam, ſicut inquit S. Leo Juvennali Epiſcopo Hieroſolymitano: Concilium tempus indulgentiæ eſt, quo quis reſipiſcentiam magis, quam pertinaciam eligit.

Magnus, & amplus eſt Salvus conductus à Conc. Trid. datus Proteſtantibus *in fine ſeſſ.* 13. Amplior *ſeſſ.* 14. Ampliſſimus verò *ſeſſ.* 18. Germanicæ nationi; Undè perperam excipiunt, *Concilium Tridentinum non fuiſſe liberum, nec Germanicæ nationi: Nam Tridentinum eſt in Italia, loco parum ſalubri, cujus Epiſcopus fuit Cardinalis.*

Verum majorem libertatem, vel in Concilio, vel Republica datam nemò facilè dixerit; Itaque dum timorem cauſantur, ſatis oſtendunt cauſæ ſe diffidere, lucem vereri, malle ſe in Germania ſimplices fallere, quam Eccleſiæ conſpectum ſubire. Cur enim locum, & libertatem declinent, cum illum totum Imperium approbavit: Nec Cardinalis obſiſtit, imò nec potuit, cum non ipſe modo, ſed univerſum Concilium cum Pontifice, & Imperatore ediceret? Tantum tota Eccleſia Chriſtiana nationi Germanicæ indulſit.

Secunda exceptio ſolet eſſe contra Concilium, *quia à Pontifice collectum eſt, cum id fieri debeat ab Imperatore.*

Non eſt hæc legitima exceptio. Cur enim Germani, & Angli cum paucis nodum in ſcirpo quærunt, cum reliquus Orbis Concilium veneretur. Ipſe Imperator caput Imperii hoc egit, ut a Papa indiceretur, atque continuaretur. Si verò repudiant Concilium, quia Papæ auctoritate eſt collectum, cur recipiunt Nicænum, quod non modo à Sylveſtro Papa collectum eſt, ſed ſuo etiam decreto definivit, quis jure indicere Concilium poſſit?

Tertia exceptio eſt; *Soli Epiſcopi, Cardinales, Monachi ſententiam dixere, à jure ſuffragii laici excluſi ſunt: Non igitur fuit Concilium legitimum.*

Nemo excluſus eſt, cui jus eſt veniendi, & ſententiam dicendi.

Quarta exceptio. *Prælati in Concilio interfuere jure jurando Pontifici obligati fuerunt; Non igitur liberas ſententias dixere.*

Con-

Conſtituto hoc, quod verum eſſe ſatentur omnes, legitimo juramento Judicium, Conſiliariorum, Senatorum, non tolli ſententiæ dicendæ libertatem, ſed firmari, diſquirendum eſt de juramento Prælatorum in Conc. Trident. an nè veritati obſtiterit? Potius profuiſſe docet Petr. Fontidoolus *orat. ad German.* Nam jur. jur. ad veritatem docendam, atque accepiandam, prout ſciverint, & poterint adacti ſunt.

Quinta exceptio: *Concilii Trid. definitores, & Canones non ſunt ſecundum Verbum Dei. Meritò igitur illos recuſamus. Cur enim humanis non ſubiicimus legibus? ſolus Chriſtus ſententiam dicat, ſolum ejus verbum audiatur.*

Paulò ante laicorum ſuffragia æquabant Sacerdotum decretis, nunc ſolum Chriſtum, hoc eſt ſcripturam audire dignantur, atque utinam audiant, ſic enim audirent etiam Sacerdotes, quos audiendos eſſe ſcriptura pronunciat.

Sexta exceptio: *Scandala ſunt in Papatu, & mala ſapè vita Paparum. Non igitur legitimum Concilium.*

Noo utar communi, ſed vera, & quam Chriſtus quoque probavit, reſponſione, *Luc.* 18. Nec viciſſim tegeram tibi fratrem inhærete, qui evellere de Papatu feſtucam laboras, quia non debeo vitia errantium componere peccatis Orthodoxorum. Iniqua eſt comparatio Catholici cum hæretico.

Septima exceptio; *Falſa eſt doctrina concilii. Ipſum igitur concilium eſt repudiandum.*

Hoc ſanè opere precium fuerit cognoſcere, qui nam ſint, qui Concilium Tridentinum falſitatis accuſant, qui mediis in diſcordiis, & de religione contentionibus, quibus Germania concutitur, univerſalem Eccleſiam indicant. Veſtris diſſidiis medelam à Concilio quæſitis, arbitros elegiſtis, nunc Judicem, poſtquam cauſa cecidiſtis rei, calumniari juvat.

Octava exceptio: *Concilia rarò proſperos eventus habuere. Non igitur Tridentinum eſt ſuſcipiendum.*

Concilia legitimè inſtituta, non ſua culpa, ſed hominum impiorum malitia, & calliditate interdum bella, perſecutioneſque pepetere. Chriſtus ipſe docendo, rectè vivendo, miracula edendo, invidiam Judæorum in ſeſe armavit. Leges iſtæ, & ſervandæ Reipublicæ prudenter latæ, multis exitio ſunt, ipſa diſciplina, monitio, atque correctio tumidis, atque aſperis ingeniis eſt detrimento.

Nooa exceptio: *Qui in concilio conſederunt, inimici ſunt, & adverſa factiones. Non igitur audienda ſunt nobis, nec eſt aquum nos hoſtium ſtare judicio.*

Utinam, vel Tridentinorum vos hoſtes oon eſſetis, vel illos eſſe hoſtes veſtros non fingeretis. Quomodò enim hoſtes, qui toties ad concordiam invitarunt?

DE SCOLASIRIA. Vide de Capitulo, & Canonic. Tomo 1. Conſult. 402. & Tom. 8. Conſult. 21. Miſcell. num. 3. Sum. num. 2. Ac de Seminario Tom. 9. Conſult. 81. num. 122.

DE SCRIPTURIS CANONICIS.

De Canonicis ſcripturis juxta decreta Sacri Conc. ſeſſ. 4. Nomine Canonicarum ſcripturarum qui nam libri veniant? Quinam libri Canonici? Canonici opponuntur apocryphis. Quinam libri apocryphi? Et alia ad rem. Tomo 10. Conſult. 148.

POſt fidei profeſſionem agit Sac. Conc. Trid. de Canonicis Scripturis: Quia cum Eccleſia ſit veluti Caſtrorum acies ordinata, antequam ad certamen cum ejus hoſtibus deſcendatur armentaria, undè tela præliaturi aſſumamus.

Canonicæ autem ſcripturæ ſunt, tam veteris, quam novi Teſtamenti libri, qui hoc nomine veniunt, Auguſt. contra Fauſtum *lib. 32. cap. 1. & 8. libros canonicos,* inquit, *appellamus, quos Spiritu Sancto dictante, Sacri Auctores receperunt.* Quos igitur tales eſſe conſtiterit, eos procul dubio certiſſimos, ac veraciſſimos eſſe credimus, *Can. in Canonicis diſt. 19. Can. ego ſolis diſt. 9.* Canooicis opponuntur apocryphi, hoc eſt occulti, ut idem Auguſt. *lib. 10. cap. 2.*

Ex quibus colligitur, dici aliquid apocryphum, cum ambigitur apud Pattes de veritate contentorum, & ab ipſis non ſunt approbata, certum ſit, nec nè de Auctore. Ex hoc modo apocrypha, tanquam ſalſa reprobantur.

Authoritas autem Sacræ Scripturæ eſt, quod in ea continetur verbum Dei. Hinc Prophetæ antequam aggrediantur eloqui, ſoliti ſunt attentos reddere auditores, dicendo: *Hæc dicit Dominus,* & per illos Dominum loquutum teſtatur Paulus *ad Habreos,* & Petr. *epiſt. 2. cap. 1.* & Chriſtus ipſe *Matth. 22.* inquit: *David in ſpiritu dixiſſe: Dixit Dominus Domino meo.*

Nec ſolum in libris ſcriptis verbum Dei continetur, ſed etiam ſine ſcripto traditionibus, quę ipſius Chriſti ore ab Apoſtolis acceptæ, aut ab ipſis Apoſtolis, Spiritu Sancto dictante, quaſi per manus traditæ ad nos uſque pervenerunt. *2. Theſ. 2. Can. Eccleſiaſticarum diſt. 11. & cap. cum Martha de celebr. Miſſar.* Conc. Seoonenſe tempore Clem. VII. *decret.* 5. & Conc. Trid. *d. ſeſſ. 4. decret. de canon. Script.*

De inſtituenda lectione Sacra Scriptura. Tom. 10. Conſult. 149.

Vide, quæ dicta ſunt de Capitulo, & Canonicis Tom. 3. Conſult. 62. ubi ſatis pro compendio.

DE SEMINARIO.

An conſenſus capituli, qui neceſſario in unione beneficiorum ſimplicium Seminario facienda, debet intervenire in forma ſpecifica, & non per æquipollens ſufficiat, ſi ſuperveniat unioni jam facta? Vide de Benefic. Tom. 1. Conſult. 77.

An Monaſteria Regularium, atque etiam collegia Societatis Jeſu teneantur ad ſolutionem taxa Seminariorum, tam reſpectu reddituum Abbatiarum, iis Collegiis, ac Monaſteriis unitarum, quam reſpectu redditu um bonorum, qua ab ipſis poſſidentur? Tom. 1. Conſult. 223.

QUoad primam partem dubii reſpectu Abbatiarum Collegii Societatis unitarum reperiuntur in propriis terminis duæ inter ſe pugnantes reſolutiones Sacr. Congr. Concil. Altera favorabilis Societati in una *Bracarenſi* per litteras ejuſdem Sac. Congr. die 26. Aprilis 1597. ſcriptas, abſque tamen expreſſione alicujus præcedentis diſcuſſionis, ut in libris ejuſdem Sac. Congr. legitur. Ae propterea in hoc advertendum eſt, quod ab informantibus pro Collegio *in Sum. n. 3.* addita fuerunt verba, quæ non leguntur in originali, nec in tranſumpto ab Emineotiſſimo D. Card. Præfecto ſubſcripto, ut ex eo liquet.

Perilluſtris &c. De contributione ad Seminariũ ipſius civitatis pro Eccleſia S. Stephani de Baſtucos, & ejus annexa S. Pelagii collegio Patrum Societatis Ieſu per Sedem Apoſtolicam unitis, dictorum Patrum à contributione Seminarii privilegiis Apoſtolicis exemptorum minimè utique ad ipſum Seminarium eſſe contribuendum. Ideòque Amplitudo Tua, ſive eius Vicarius nullam hac de re moleſtiam ipſis Patribus exhibeat, & ſequeſtrum ſuper dictarum Eccleſiarum fructibus relaxatum, tollat. Romæ 26. April. 1597. pag. 502. col. 2. lib. 6. liter. . . .

Contraria verò facta legitur in *Camerinenſi,* prævia propoſitione in Sacr. Congr. anno 1582. & ſic poſt privilegia eidem Societati à Greg. XIII. conceſſa, tenoris ſequentis:

Reverendiſſime &c. Cum libellus tuus, in quo petis declarari, an collegium Romanum Ieſuitarum debeat ex fructibus Abbatia Clarevallis, quam iſtic poſſidet, contribuere Seminario tuo Camerinenſi, propoſitus fuiſſes in Sac. Cong. Card. Conc. Trid. Interpr. ea cenſuit; Collegium ad contributionem ſolitam in Seminarium teneri &c. Romæ die ultima Ianuar. 1582. lib. 4. pag. 66. col. 2.

Concinit alia declaratio Sac. Cong. Epiſc. in terminis Ordinum Mendicantium, nempè:

In Hieracenſi 1593. *Sac. Congr. Epiſc. cenſuit, Monaſteria Monialium, etiam Ordinis Mendicantium teneri contribuere Seminario, quando Beneficia ſunt ei unita.*

Atque ita contra Pattes Prædicatores, Mendicantes ad inſtantiam Pattum Societatis pro Seminario Roman. fuit pronunciatum in Tribunali Emioentiſſimi D. Cardin. Vicarii cum approbatione in Signatura Sanctiſſimi, & exequutiooe ſubſequuta.

Hanc doctrinam firmarunt in terminis Mendicantium Barboſ. *in collect. ad cap. 18. num. 28. 30. & 44. eiuſdem Conc.* ex mente Sell. *in ſelect. canon. cap. 10. num. 19. 25. & ſequent.* ac alii.

Auctoritati aſſiſtunt rationes: nam Abbatiæ, Beneficia &c. unita tranſeunt cum onere ſibi adhærente, & anoexo, ac ſine præjudicio Seminarii, ad cujus ſavorem etiam vigore Concil. Trident. obligata erant. *capit. Paſtoralis de decim.*

tim. capit. Quia Monaſterium de Relig. dom.

Hinc autem eſt, quod ex Abbatiis, quæ conceduntur Eminentiſſimis Card. ſolvitur eadem taxa Seminariis, non obſtantibus eorum ampliſſimis privilegiis, ut ſæpius declaravit ead. Sac. Congr. Conc. & noviſſimè ad inſtantiam eorundem Fratrum Societatis in una *Romana* 3. Febr. 1646. Quod etiam declaravit Sacr. Congr. Epiſc. nominatim in una *Aſſiſien.* 20. Septemb. 1583. in una *Cæſenaten.* 22. Decemb. 1601. ac 31. Maii 1602. paſſimque alibi. Et anno 1610. eadem Sac. Cong. Conc. declaravit, etiam ex beneficiis, quæ DD. Cardinales, & Camerales poſſident, eſſe contribuendum Seminario.

Quod verò ſpectat ad alia bona à Monaſteriis, ſive Collegiis poſſeſſa, Sac. Conc. Trid. *eo cap.* 18. *ſub princ.* excipit quidem redditus bonorum Regularium Mendicantium. Verum iſta exceptio intelligenda videtur de redditibus proportionatis ad neceſſariam ſuſtentationem Regularium, non autem de illis, quæ ſuperſunt. Barboſ. *in collect. ad d. cap.* 18. *num.* 30. *&* 31. & cenſuit eadem Sac. Congr. in ſequentibus declarationibus:

In Bracharenſi 1573. *Sacra &c. cenſuit, Monaſteria non eſſe exempta à contributione Seminarii ex eo, quod in illis lectiones Grammaticæ, & caſuum conſcientiæ quotidie habeantur, ſed tantum impenſarum eſſe rationem habendam, de reliquis contribuendum ad ratam.* lib. decret. pag. 149.

Idem autem declaraverat in una *Nucerina* Menſe Nov. 1567. Idem contra Monachos S. Benedicti in *Attrebatenſi* 17. Sept. 1594. Idem in *Coſtantienſi* Monaſterii S. Galli pariter Ord. S. Benedicti 22. Jun. 1624. ut in *lib.* 1. *lit.* . . . *pag.* 169. *col.* 2. Et in terminis Regularium Ord. Captivorum, qui inter Mendicantes enumerantur à Paulo V. *in ſua conſt.* 60. cenſuit eadem Sac. Congr. in hunc modum:

In Uliſſiponenſi *die* 11. *Maii* 1576. *Sacra &c. cenſuit, Monaſteria Religionis captivorum teneri contribuere Seminario pro fructibus, qui ſuperſunt* lib. 1. decret. pag. 215.

Præterea ponderandum eſt, quod privilegia Regularium, præſertim Societatis Jeſu, ex multiplicatione unionum, ac bonorum acquiſitorum hiſce temporibus, effecta ſunt Seminariis nimis læſiva, atque adeò non ſunt obſervanda. Textus eſt *in cap. ſuggeſtum de decim.* ubi poſt Gloſſ. *v. privilegia in fine* notant DD.

Et ex eodem motivo *c. ſuggeſtum* cum ſimilibus Sac. Cong. Conc. poſt maturam diſcuſſionem, partibus ſæpius auditis in *Gneſnen, ſeu Poloniæ* 17. Jun. 1645. ab eiſdem Patribus, aliiſque Regularibus Mendicantibus, non obſtantibus eorum privilegiis, ſolvendas eſſe decimas, quæ à laicis ſolvebantur, priuſquam bona in ipſorum proprietatem fuerint translata. Quam declarationem poſtea Sanctiſſimus Brevi Apoſtolico approbavit, confirmavitque, cum effectu ſequuto.

De validitate unionis Beneficiorum Seminario facta. Vide de Beneficiis Tom. 1. Conſult. 280.

An ſuppoſita taxa pro Seminario, cum ſolutione continuata ultrà 30. annos, teneantur Hoſpitalia, & confraternitates ad illius ſolutionem in futurum? Tom. 1. Conſ. 294. & vide Tom. 7. Conſult. 9.

RESpondetur; Seminarium eſſe manutenendum; Hoſpitalia enim, & confraternitates hujuſmodi non ſunt merè laicalia, & ex ſolutione tot annorum præſumi, vel quod bona ſint Eccleſiaſtica, vel quod aliquod beneficium ſit eis unitum. Ex lapſu enim temporis talia præſumuntur. Ità declaravit Sac. Congr. Conc. in una *Tudertina* 5. Nov. 1644. *ad cap.* 18. *ſeſſ.* 23. *de reform.*

An ab Epiſcopo hujuſmodi Hoſpitalia, & Confraternitates compelli poſſint remediis cenſurarum Eccleſiaſticarum, ſequeſtrationis fructuum, & ſimilium, non obſtantibus inhibitionibus Judicum eorundem Hoſpitalium, & Confraternitatum? Tom. 1. Conſultat. 295.

RESpondetur. Poſſe. Ità reſolvit eadem Sacr. Congr. ibidem.

Regulari fuit reſervata annua penſio ſcutorum centum ſuper redditibus cujuſdam Menſę Epiſcopalis. Quæritur:

An pro rata dictæ penſionis teneatur contribuere Seminario dicti Epiſcopatus? Tom. 1. Conſult. 338.

RESp. teneri. Ità cenſuit Sacr. Conc. in una *Tropien.* 17. Aug. 1652. *ad d. cap.* 18. *ſeſſ.* 23.

An taxa duorum cum dimidio, facta ab Epiſcopo pro Seminario cum debitis requiſitis, ſit exceſſiva? Tom. 1. Conſult. 406.

NEgativè, ac potuiſſe facere. Ita Sac. Cong. Conc. in una *Fulginaten.* 3. Septembr. 1650. *ad d. loc. Conc.*

An Parochi Hieroſolymitani teneantur contribuere Seminario? Vide de Equitibus Tom. 3. Conſult. 58.

An Beneficiati teneantur thus dare Clericis Seminarii? Vide de Ritibus Tom. 6. Conſult. 49.

An Archioſpitale S. Spiritus cogi poſſit ad contribuendum Seminario pro rata ſuorum Prioratuum ex decreto Sacr. Conc. Trident. ſeſs. 23. *c.* 18. Tom. 7. Conſult. 9.

CEnſeo, hujuſmodi Prioratus comprehendi in decreto Sacr. Conc. Trid. loc. cit. atque adeò teneri Seminario ad contributionem: Nam Concilium ad illud Hoſpitalium genus ſe reſtringit, quę dantur in titulum, ſeu adminiſtrationem, & vel ratione redditum, vel perſonarum dicuntur Eccleſiaſtica. Clem. *Quia contingit*, ibique Anchar. *nu.* 8. Tob. Nonn. *conſ.* 65. *n.* 7. *&* 8. ac alii; Non autem ad Hoſpitalia, quæ adminiſtrantur à Laicis, & in quibus ſunt bona Laicorum, ut in Gloſſ. *d. clem. v. Altare de relig. dom.* Armiadar. *in addit. ad recopil. l.* Navar. *lib.* 1. §. 2. *de Hoſpital. n.* 3. 13. *&* 15.

Dubitari autem nequit, quin Hoſpitalia, ſive Prioratus S. Spiritus ſint Eccleſiaſtica ex eo præcipuè, quod publicam habeant annexam Eccleſiam, & authoritatē Sum. Pontificis erecta tex. *in c. Xenodochiis, & c. Ad hoc de relig. Dom.* ac alibi.

Minuſque inter exceptos ab eodem Conc. Trid. ibi: *Non tamen Mendicantium*, connumerari valent; Quia Conc. excipit Mendicantes, de quibus *in cap.* 1. §. *ſane de relig. Dom. & in 6. & in cap. quia ex eo in princ.*

Quod autem Archioſpitale Sancti Spiritus, cujus membra eſſe Prioratus, ſit Ordinis S. Auguſtini, ac propterea inter Mendicantes relatus, nullatenus probatur, nec in ipſius fundatione, de qua in diplomate Innoc. III. *in Bull. tom.* 1. *conſtit.* 7. Id habetur.

Verum Prioratus S. Spiritus, eſſe exemptos à contributione Seminariorum per privilegium ſpeciale declaravit Sac. Cong. Epiſc. & Regul. in *Reatina* 6. Sept. 1603. Ideò parendum eſt Sac. Congr. dummodò conſtet authenticè ita declaraſſe.

1 *An Beneficiatus, ſive Commendatarius Abbatiæ exiſtentis in una Diœceſi, quæ habet beneficia unita in aliis Diœceſibus, teneatur contribuere Seminario ejuſdem Diœceſis pro ejuſdem beneficiis unitis, exiſtentibus in aliis Diœceſibus?*

2 *An remedia Canonica præſcripta à Sac. Conc. Trid. ſeſſ.* 23. *cap.* 18. *de reform. pro erectione Seminarii, æquè procedant in ejus conſervatione, ità ut omnes illi, qui coguntur contribuere Seminario erigendo, compelli poſſint ad contribuendum ejus conſervationi?* Tom. 8. Conſult. 13.

AD 1. Reſolvendum videtur, hujuſmodi commendatarium non teneri contribuere, niſi pro rata fructuum beneficiorum ſitorum in illa Diœceſi, ubi eſt erectum Seminarium. Siquidem in collectos pro Seminario non poſſunt comprehendi beneficia ſita extra Diœceſim Epiſcopi collectantis, ex defectu juriſdictionis, quæ non poteſt exerceri in aliena Diœceſi.

Et comprobatur in terminis ex eodem Tridentino *ſeſſ.* 23. *cap.* 18. *de reform.* ibi: *Ad hanc autem penſionem ſolvendam &c. ab Epiſcopo loci per cenſuras Eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia compellantur.* Ex quibus verbis patet, quod beneficia, ad hoc, ut ſint obnoxia, ac taxis Seminariorum, debent eſſe ſita intra limites Diœceſis, in quibus Epiſcopus habet juriſdictionem.

Ex

Et in præciſis terminis, quod beneficia teneantur ſolvere collectas pro Seminario in illa Diœceſi, ubi exiſtunt, licet ſint unita alicui alteri Eccleſiæ, vel Monaſterio, diſponitur à Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 23. *c.* 18. Et ita fuiſſe declaratum à Sac. Cong. Conc. teſtatur Barboſ. *de offic. & poteſt Epiſc. part.* 3. *alleg.* 77. *num.* 9. *& in collect. ad d. cap.* 18. *ſub n.* 20. cujus declaratio eſt tenoris ſequentis.

In Melphitana. *Quando Abbatia, ſeu aliud beneficium eſt nullius Diœceſis, ſolvitur Seminario illius Diœceſis, in qua alias d. Abbatia erat conſtituta; Si verò Eccleſia eſt in una Diœceſi, & bona ejus in altera, contributio fieri debet Epiſcopo loci, ubi eſt Eccleſia, niſi bona in altera Diœceſi exiſtentia ſint propinqua alicui Eccleſiæ ibi conſtitutæ, quæ tanquam membrum ſubiecta eſſet Eccleſiæ Parochiali, aut eidem unitæ, quo caſu contributio fieri debet, ubi ſunt bona.*

Quod etiam declarandum eſt in Eccleſia unita, aut ſubiecta, ſi conſtructa fuerit ante acquiſitionem ipſorum bonorum, quia ſi conſtaret, bona fuiſſe prius applicata Eccleſiæ Parochiali, licet poſtea ibi alia Eccleſia ædificata fuerit, contributio fit Epiſcopo Eccleſiæ Parochialis. Et in *Troiana* 15. April. 1597. propoſito dubio; an beneficium, quod habet bona in diverſis Diœceſibus, teneatur pro Seminario contribuere ſoli Epiſcopo loci, ubi eſt beneficium, & ejus Eccleſia, an verò pro rata bonorum in diverſis Diœceſibus, debeat ſingulis earum Epiſcopis contribuere? Decretum fuit ex doctrina Joan. Andreæ Ancharani, & aliorum *in cap.* 1. *de Immun. Eccleſ. in* 6. quod contribuant ſoli Epiſcopo loci, in quo eſt Eccleſia beneficii, niſi bona in aliis Eccleſiis exiſtentia ſint propria unius Eccleſiæ, ibidem ſitæ, quæ tanquam membrum ſubiecta eſſet, aut unita principali Eccleſiæ beneficii: Tunc enim contribuant Epiſcopis locorum, in quibus bona cum ſua particulari Eccleſia ſita ſunt, dum tamen d. Eccleſia ſubiecta, aut unita conſtructa fuerit ante acquiſitionem dictorum bonorum: Nam ſi conſtabit, bona prius applicata fuiſſe Eccleſiæ principali, poſtea in eis conſtructam fuiſſe aliam particularem Eccleſiam, fiet, nihilominus pro eis contributio Epiſcopo loci principalis Eccleſiæ. Et 8. Mart. 1590. declaravit, contribuendum tantum Seminario Diœceſis, in qua ſitum eſt beneficium, licet ejuſdem beneficii collatio ſpectaret ad Epiſcopum alterius Diœceſis. Et quod quando duæ civitates, vel Diœceſes ſunt invicem unitæ, beneficia unius non teneantur contribuere Seminario alterius, cenſuit in *Valven.* 29. Novemb. 1653. ubi, quod etiam, ſi in ea nullum extet Seminarium, non tenetur contribuere Seminario Diœceſis Sulmonenſis. Quod tamen non procedit, ſi Seminarium eſſet erectum ad formam Conc. *d. c.* 18. *ſeſſ.* 25. §. *ſi verò*; Eo enim caſu beneficia unius Diœceſis etiam non unitæ contribuere tenentur.

Ad 2. Affirmativè. Ità Sac. Cong. Conc. *in Urbinatenſi* 10. Mart. 1663. Fruſtrà enim Seminarium conſtrueretur, niſi reconſtructum conſervaretur.

An exactio taxæ pro Seminario non dum inſtituto cum Seminariſtis, reſtitui debeat? Tom. 8. Conſult. 36.

AFfirmativè; Cum prænarrata exactio non fuerit legitima, neque ad mentem Sac. Conc. *cap.* 18. *ſeſſ.* 23. Quia ibi diſponitur, quod poſtquam Seminarium fuerit ædificatum, inſtitutum, & erectum, fiat obſequenter pro adminiſtrandis alimentis, & aliis neceſſariis contributio ex fructibus beneficiorum, & non alias, ideòque iniungitur, ut ex dictis fructibus prius domus ædificetur, & poſtea Seminarium inſtituatur, nevè in longum hoc utiliſſimum opus protrahatur, Rota *dec.* 836. *n.* 4. *verſ. nec refragatur p.* 4. *diverſ.*

Indebitè igitur facta fuit exactio, adhuc non inſtituto Seminario, cujus erectionis ſubſtantia non conſiſtit in ſola preparatione, ſeu conſtructione Domus, ſed in actuali introductione perſonarum, & Alumnorum ibi viventium, & literas addiſcentium. Et jure quidem; nam non muri, ſed perſonæ faciunt Seminarium. Corrad. *in prax. benefic. lib.* 4. *c.* 8. *n.* 34. *& ſeq.* & Rot. *dec.* 835. *num.* 4. *p.* 4. *diverſ. & in Neapolitana Seminarii* 12. *Maii* 1656. *v. non obſtat coram Dunozzetto* cum aliis ibi citat.

Deficiente igitur actuali exiſtentia puerorum, ceſſare diſpoſitionem Conc. Trid. iniungentis contributionem ex fructibus beneficiorum pro ſubminiſtrandis alimentis, & aliis neceſſariis, comprobatur ex eo, quod ſi penſio eſſet reſervata Seminario, illa non poteſt exigi pro annis, quibus abſunt Scolares, licet non expiret, nec extinguatur, Garz. *de benef. p.* 12. *c.* 2. *v. rot.* Ventrigl. *in prax. for. Eccleſ. ad tex. in cap.* 1. *de Magiſtr. ad not.* 29. §. 1. *num.* 46. *in fin.*

Idque ſuadetur evidentius ex mente Sac. Cong. Conc. quæ pluries declaravit, & ſignatè ſub anno 1588. in *Glemenſi* per per hæc verba.

Congr. Conc. cenſuit unionem nullam eſſe, & invalidam, cum Seminarium non fuerit erectum iuxta formam Conc. utpotè nec Magiſtris, nec Scholaribus verè, & actualiter ed exiſtentibus.

Quæ declaratio fuit comprobata per Breve Sixti V. ut refert Garz. *de benefic. p.* 12. *c.* 2. *de unione num.* 193. & idem firmant Barboſ. *de Offic. & poteſt Epiſc. alleg.* 77. *num.* 23. *& in Apoſtolicis deciſ. collect.* 62. *num.* 5. Corrad. *in prax. benefic. lib.* 4. *c.* 8. *num.* 34. *& ſeq.* & decidit Rota *in Adiacen. beneficii* 15. *April.* 1622. *coram Coccino impreſſ. penès Barboſ. d. alleg.* 77. *& in Verulana beneficii* 19. *Iunii* 1626. §. *validitas autem coram Pirovano*, & optimè *dec.* 837. *num.* 2. *coram Merlino*, cum aliis ibi allegatis reprobat contrariam ſententiam.

De Seminariis, & penè dixerim, de omnibus, quæ ad ipſa pertinent ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. cap. 18. *ſeſſ.* 23. *de reform. eiuſque Sac. Congreg. decreta aliarumque Sacrarum congregationum declarationes. Ubi de eorum in Rempublicam Chriſtianam utilitate.* To. 9. Conſ. 81.

VEtus Eccleſiæ conſuetudo ferebat, ut clerici omnes, qui Eccleſiæ Civitatis addicti erant, ſimul commorarentur. *Deputati probato ſeniori, quem Magiſtrum doctrinæ, & teſtem vitæ haberent*, ut loquitur Conc. Tolet. 4. *cap.* 24. habetur *can. omnis ætas* 12. *q.* 1.

His adde ex Conc. Rom. ab Eugen. II. habito *can.* 7. *& refertur* 12. *quæſt.* 1. *can. neceſſaria*, & à Leone IV. innovato. In Toletano 2. *can.* 1. quod refert *d.* 28. *can. de iis*, ac alibi.

Hanc Sanctiſſimam diſciplinam, quoad fieri poterit, reſtitui mandavit Sac. Conc. Trid. *cap.* 18. *ſeſſ.* 23. *de reform.* erectione ſaltem Seminariorum, ut Eccleſia Dei probatos clericos habeat, nec unuſquiſque ſuo arbitrio relinquatur, ſed cogatur ad legem, ac meliorem exemplum vivere quicumque reliquorum norma debet eſſe, ac regula. Inſtruatur in Eccleſiaſticis Officiis, qui ad ea per Sac. Ordinum ſuſceptionem deſtinatur; Clericalibus moribus aſſueſiat, qui Clericatus geſtat inſignia, ejuſque Ordinis ſavores, privilegia, ac beneficia ſibi vendicat &c.

Parerga de Seminario his ſublicio. Epiſcopus modernus pecunias Seminario debitas à prædeceſſore non exactas, nec ipſe exigere debebit.

In *Oſcenſi*. Curare debet Epiſcopus cum conſilio duorum Canonicorum Seniorum, ut pueri Seminarii Cathedrali, & aliis locis Eccleſiaſticis diebus feſtis, cum ſuperpelliceis in gradibus inferioribus Chori deſerviant;

In *Faventina*. Epiſcopus pro fabrica Seminarii pro inſtauratione Domus Seminarii poteſt taxam exigere, licet adhuc juvenes non ſint in illud introducti.

In *Averſana*. Ante erectionem Seminarii nihil eo nomine ſolvendum eſt.

In *Cremonenſi*. Illi duo de capitulo eligendi, poſtquam fuerint electi, erunt perpetui, nec ſine legitima cauſa amoveri poſſunt. Eſt autem cauſa legitima ſenectus, infirmitas, & ſimilis alia 5. Septemb. 1602.

In *Ravennatenſi*. Epiſcopus adhibito conſilio Deputatorum ad regimen Seminarii, poteſt circa illud ſtatuere, quod ſibi magis videbitur, etiam moderando ſtatuta in hoc Decreto *c.* 18. ut colligitur ex verbis ultimis d. capituli.

In *Oſcenſi*. Epiſcopus cum conſilio Deputatorum tenetur providere, tam circa diſciplinam, & mores clericorum, quàm circa adminiſtrationem rerum temporalium; Poteſt autem, eorum conſilio adhibito, facere quod ſibi expediens videbitur. Exactio verò Taxæ ad ſolum Epiſcopum ſpectat. Undè ſolus abſque interventu Deputatorum compellere poteſt ad ſolvendam portionem Seminario debitam.

In *Uritana*. De diſtributionibus quotidianis, & incertis nihil Seminario ſolvendum eſt.

In *Uliſſippenenſi*. Antequam fructus taxentur pro rata Seminario ſolvenda, deducendæ ſunt expenſæ quæ fiunt in beneficiis.

In *Sorana*. Beneficium, quod non reperitur taxatum in libris decimarum, non contribuit Seminario erecto poſt diem undecimam Julii anni 1567.

In *Burgenſi*. Regulares ad Seminarium non tenentur, niſi habeant beneficia unita ſuis Monaſteriis, quo caſu contribuere debent pro eorum rata.

In

Digitized by Google

In *Vliſſipponenſi*. In ſolutione taxæ pro Seminario debent pro rata detrahi expenſæ, quæ fiunt in colligendis fructibus, ac onera poſtta ante Collegium.

In *Vritana*. Quando fructus omnes conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, quæ dari ſolent divinis intereſſentibus tantum, non tenetur Capitulum ad contributionem Seminarii.

In *Melphitana*. Quando Abbatia, ſive aliud beneficium eſt nullius Diœceſis, ſolvitur Seminario illius Diœceſis, in qua alias d. Abbatia, ſive beneficium ſint conſtituta, At de hoc Vide *Tom. 8. Conſult.* 13. ubi latè.

In *Vliſſipponenſi*. Monaſteria, in quibus Seminarium actu non eſt, ſed tamen contribuunt alteri Monaſterio pro ſuſtentatione Scholariorum, cenſetur ac ſi Scholares haberent, propterea non tenentur ad contributionem, niſi de redditibus, qui ſuperſunt.

In *Mediolanenſi*. Canonici electi ab Epiſcopo ad conſtituendam educationem puerorum, mutari non debent, niſi, ut ſupra, & eorum conſilium Epiſcopi tenentur adhibere, ſed non tenentur ſequi, & adhibendum eſt in omnibus infraſcriptis:

In conſtituendis regulis univerſalibus Seminarii.
In electione ſingulorum puerorum.
In electione librorum legendorum.
In punitione diſcolorum.
In Viſitationibus.
In electione loci:
In electione Magiſtrorum.
In electione Confeſſoris.
In eorundem expulſione.

Alii quatuor adhibendi ſunt Deputati in conſilio circa taxationem fructuum contributionis.

Circa unionem beneficiorum.

In difficultatibus, ob quas Seminarii inſtructio, vel conſervatio impediretur, aut perturbaretur.

In omni temporali adminiſtratione Seminarii.

In expulſione, & deputatione Miniſtrorum Seminarii.

In expenſis quotidianis.

In proviſionibus bladorum.

In adminiſtratione bonorum quorumcumque ac redditiuum ipſius. Non autem etiam in iis Epiſcopus tenetur ſequi eorundem conſilium, ſed, ut ſupra, ſolummodò adhibere.

In *Antuerpienſi*. In Monaſteriis, in quibus habentur Magiſtri ſalario conducti pro docendis Monachis, eadem ratio eſt habenda de iſtis expenſis, quæ de illis Scholarium, ſed diſcentium Monachorum habetur.

In *Bracharenſi*. Milites Hieroſolymitani, qui habent beneficia ſibi commendata alterius Ordinis, vel qualitatis, tenentur ad contributionem Seminarii ratione hujuſmodi beneficiorum, cum exceptio non reſpiciat perſonas ſed tantum beneficia Ordinis Hieroſolymitani.

In *Patavina*. Si ignoratur cujus naturæ ſint beneficia Eccleſiaſtica, Monaſteriis unita, vel alias exempta, Seminario contribuere debent. Et hoc procedit in Monaſteriis, quæ non ſunt Mendicantium. Nam in iſtis Monaſteriis, quæ poſſident bona immobilia, onus probandi ea eſſe per uniones acquiſita, in Epiſcopum transfertur, quo non probante, ea bona erunt exempta.

In *Imolenſi*. Simplicia beneficia ad collectionem inferioris ſpectantia, Epiſcopus unire non poteſt. Nec etiam beneficia regularia, nec beneficia juriſpatronatus Eccleſiaſtici, nec Canonicatus.

In *Gandavenſi*. De beneficiis unitis vigore hujus Decreti ſuperfluum eſt petere confirmationem à Sede Apoſtolica.

In *Cameracenſi*. Sicut beneficia ante vacationem Seminario uniri poſſunt validè, ita nulla erit venia facta poſt vocationem de beneficio reſervato.

In *Aquilana*. Epiſcopus, qui in ſuis Menſibus beneficia vacantia non univit, in Menſibus reſervatis unire non poteſt.

In *Marſicana*. Contra recuſantes ſolvere taxam Seminario poteſt Epiſcopus procedere uſque ad interdictum, & alia graviora juris remedia.

In *Brunduſina*. Si Epiſcopus duabus Civitatibus præeſt, in utraque erigatur Seminarium, & ſi redditus non ſufficiant, conducantur Magiſtri.

In *Melphitana*. In Eccleſiis, ubi ſunt adeò tenues redditus, ut Seminarium erigi non poſſit, providetur, provideatur ſaltem expenſis beneficia obtinentium de duobus Magiſtris, altero Grammaticæ, & altero Muſicæ, à quibus inſtruantur pauperes pueri Civitatis, & Diœceſis, in eorumque ſumptibus totus Clerus contribuat, perindè ac ſi contribueret ad Seminarium formatum.

Pars, quæ ratione Seminarii eſt detrahenda, ad decimam integram fuit taxata, ſi Seminarium fuit erectum ante diem undecimam Jul. 1567. Nam in Seminariis poſtea erectis dicendum eſt, ut infra:

Quicumque verò Epiſcopus ante diem 11. reipſa Seminarium erexit, & ſervata forma Concilii, certam taxam ſtabilivit, eamque à majori parte taxatorum exigere cepetit, ſeu illi ſpontè, ſeu ex contentione, aut metu ſolverint, dummodò in hac quaſi poſſeſſione ſint exigendi, eaque taxa ſit exacta, in uſum Seminarii verſa ſit, & quotidiè vertatur, in exactione hujuſmodi perſeveret, & omnes qui diſtulerint ſolvere poterit cogere juris remediis.

Sac. Congreg. Conc. tum alias, tum in *Sabinenſi* 26. Maii 1640. declaravit, Archiepiſcopum, & Canonicos Collegiatæ Eccleſiæ Montis Rotundi teneri contribuere Seminario, non tamen pro portione, quæ cedit in uſum quotidianum diſtributionum, nec pro legatis piis pro celebratione Miſſarum relictis, prout neque incertis, & eleemoſynis Sacriſtiæ elargitis, ſed tantum ex illis redditibus certis conſtitutis, etiam ſi proveniant à legatis piis, ut legitur *lib. 16. decret. fol.* 380.

In *Lucana* 19. Novemb. 1616. Seminarii Deputati, aliique Officiales habent votum conſultivum, non autem deciſivum.

In *Fundana* 20. Decemb. 1601. Clerici Seminarii in proceſſionibus præcedunt Canonicis Collegiatæ. Sac. Cong. Ritu.

In *Adrienſi* 21. Mart. 1620. Clerici Seminarii in proceſſionibus præcedunt aliis Clericis. Eadem Sac. Cong. Rit.

In *Capuana* 1. Septemb. 1607. Clerici Seminarii debent in publicis proceſſionibus primi incedere ante Clerum Sęcularem, & relinquere locum digniorem Curatis. Eadem Sacr. Cong. Rit.

In *eadem*, eademq; die, & anno. Seminarium non eſt membrum Eccleſiæ Cathedralis, licet in ea Clerici Seminarii officient.

In *Vercellenſi*. Seminarii bona ſtabilia non licet ad novennium locare, nec eadem bona cum aliis bonis in evidentem Eccleſiæ utilitatem permutari, nec ſterilia, & inculta in emphyteuſim ad tertiam generationem concedere. Sac. Congr. Conc. 19. Febr. 1633. *ad* 1. *&* 4. *&* 5.

Seminarii à contributione nemo eſt exemptus, niſi qui nominatim à Conc. excipiuntur. Sacr. Congregat. 11. Januarii 1601.

Seminarii contributio anticipatè ſolvenda eſt de quadrimeſtre in quadrimeſtre. Sac. Cong. Epiſc. 8. Mart. 1588.

Seminario contribuere tenentur Eccleſiæ ſæculares, quæ non ſunt de Menſa Monaſteriorum, tametſi ad earum inſtitutionem, & collationem pertineant. Sac. Cong. Conc. 23. Jun 1586. & 4. Febr. 1593. in *Caputaquenſi*.

In *Caputaquenſi*. 4. Febr. 1593. Seminario contribuere tenentur Beneficiati beneficiorum collationis Monachorum, ſi intra fines Diœceſis ſunt. Sac. Cong. Conc.

In *Lucana*, 5. Jul. 1628. Seminarii occaſione poteſt taxa pro penſionibus detrahi, & exigi à Titularibus, dummodò ſpecialiter non ſint exemptæ, qui Titulares retinebunt pro rata ſoluta.

Titularis occaſione contributionis per eumdem factæ Seminario, non poteſt detrahere ex penſione, quam ſolvit, niſi pro rata illius, & ad eam rationem, quia ipſe Titularis contribuit. Sac. Cong. Conc.

A contributione Seminarii ſunt exempti clerici Cam. Apoſtolicæ ratione beneficiorum quæ obtinent. Sac. Cong. Epiſc. in *Maceratenſi* 12. Maii 1604.

Seminario ad contribuendum cogi non debet Abbas, qui in ſuo territorio, & juriſdictione Seminarium erexerat, & proviſum retinebat. Sac. Cong. Conc. 30. Mart. 1594.

In *Lucana*, 17. Feb. 1629. Seminario contribuere non tenetur Abbatia unita capitulo Cathedralis ante Concilium. Sacr. Cong. Conc.

In *Auguſtana*, 14. Decemb. 1630. Ad contributionem Seminarii non tenentur, neque compelli poſſunt Fratres S. Jo: Hieroſolymitani; ſive eorum Vicarii in Eccleſiis Parochialibus Religioni prædictæ unitis, vel ab ea dependentibus. Sac. Cong. Conc.

Epiſcopus debet primum de ſua, & capituli Menſa contribuere, & poſtea alios cogere. Sac. Cong. Conc.

Cardinales debent contribuere de fructibus beneficiorum in Diœceſi, ubi eſt Seminarium. Sacr. Congregat. Concil.

Non ſunt magis gravanda beneficia ſimplicia, & penſiones,

quam eurata. Sac. Congreg. Epiſcop. 27. Octob. 1603.

Uniones beneficiorum factæ Seminario oon ſubſiſtunt, niſi poſt illius erectionem, & actualem educationem puerorum. Sac. Cong. apud Gonzal. *gloſ.7. num.68.*

Emptio domus, aut electio Deputatorum non eſt erectio Seminarii. Rota 15. April. 1622.

Cogi poſſunt ad ſolvendum prædictos redditus per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia ab Epiſcopo, non obſtantibus quibuſcumque. Trid. *d. cap.* 18.

Seminarium erigi non poteſt in Ædibus Canonicalibus, niſi de conſenſu Canonicorum, & ità ſeparatum, ut Presbyteri, vel Clerici nullam communicationem habeant cum Seminariiſtis. In *Mutinenſi* 3. Febr. 1604.

Recipi non poſſunt in Seminario Clerici ſine licentia Ordinarii. In *Salernitana* 10. Jul. 1590.

Licet Epiſcopus nihil contribueret pro manutentione Seminarii, non poteſt propterea Seminarium prætendere aliquam exemptionem ab ejus juriſdictione. In *Aquilejenſi* 27. Januar. 1597.

Taxa quatuor pro eentenario ſuper beneficiis approbatur. In *Agrigentina*.

Quæ ſi non ſufficiat pro tenendo ſaltem Magiſtro Grammaticæ, & cantus Gregoriani cum domo, & aliis oeceſſariis, non debet augeri. In *Recanatenſi* 25. Jun. 1597.

Capitulum, & Canonici, licet exempti ſint ab Epiſcopi juriſdictione, compelli tamen ab eo poſſunt ad ſolvendum eorum ratam. 29. Novemb. 1604.

Niſi redditus omnes conſiſtant in diſtributionibus quotidianis. In *Tarentina* 24. Jul. 1595.

Nullius etiam loca contribuere debent, ſi proprium Seminarium non habent. *Caputaquenſi* 2. Maji 1601.

Quemadmodum Subditi Abbatis Monaſterii Cavenſis Seminario Caputaquenſi 4. April. 1607. Niſi tamen beneficia ſint unita, vel de Menſa Monaſterii per privilegium Pii V. Donec autem hoc probetur, Seminarium manutenendum eſſe in quaſi poſſeſſione exigendi.

Regulares etiam contribuere tenentur. In *Cæſenatenſi* a Maji 1601.

Niſi ſint exempti per privilegium ſpeciale, ut Carthuſiani. 12. Maji 1587.

Et Prioratus S. Spiritus 6. Septemb. 1603. Vel niſi vivant de eleemoſynis. Ibidem.

Proviſi de beneficiis Seminario unitis unione effectuanda, cum primum vacaverint, cogi non poſſunt ad contributionem. 1. Octob. 1599.

Neque Confraternitates, & alia loca pia, quæ non habent beneficia annexa 23. Januarii 1586. & 10. Januar. 1594. & 25. Febr. 1602.

Neque Hoſpitalia, quæ non conferuntur in titulum, ut ſupra.

Neque Monaſteria Monialium, niſi ratione beneficiorum unitorum, vel bonorum ſubjectorum aliis oneribus Epiſcopalibus. 22. Decemb. 1583. & 26. Jul. 1593.

Vel niſi eſſent ſolita, quia tunc omnes ſupradicti cogi debent, licet vellent renunciare privilegio tenendi Alumnum in eodem Seminario. 20. Jul. 1620.

Capitulum S. Petri in Vaticano non tenetur ad aliam contributionem pro beneficiis ipſi unitis in aliis Diœceſibus, quia contribuit pro omnibus Seminario Rom. Sac. Congr. Epiſc. in *Caputaquenſi* 1584.

Uniri non poſſunt Seminario per Ordinarium beneficia Curata ſed ſimplicia tantum, & eorum ſupportatis oneribus. 15. Martii 1580.

Neque Canonicatus, etiam Collegiatæ, licet non ſint amplius de reſidentia. 27. Martii 1590.

Scholaſteria in locis, ubi non eſt Seminarium non eſt neceſſariò conferenda Doctoribus, vel Magiſtris, aut licentiatis in Sac. Scriptura, vel jure Canonico quia Conc. *d. Cap.* 18. §. *de cætero* loquitur, ut cum minori impenſa poſſint docere in Seminario per ſeipſos. In *Calaguritana* 5. Maji 1597.

Ludimagiſtri Univerſitatis non teneotur docere pueros Seminarii, niſi ad publicas Scholas accedant. *Civitatis Plebis* 11. Decemb. 1610.

Verba illa: *In quibus Seminaria diſcentium vel docentium alias non habentur*; Intelliguntur de Clericis ſæcularibus, ubi Seminarium erigitur, licet in loco adſit Studium Regularium. Nec ratione hujus Studii Conventus prætendere ſe poteſt exemptum à contributione.

Illegitimi non poſſunt ab Epiſcopo admitti ad Seminarium, licet ſint diſpenſati ad Canonicatus, & Dignitates. 15. Martii 1595.

Circa taxam adeſt decretum B. Pii V. quod Epiſcopus, qui ante undecimam diem Julii 1597. Seminarium reipſa non erexerit, quandocumque illud exigere conſtituerit ab ipſa reali erectione nihil ejus nomine ultrà dimidiam decimam relatam ad antiquam taxam exigat, & ſi quid amplius exegerit, vel reſtituat, vel ab eo compenſetur, quod in poſterum poſt ipſam erectionem ad eam rationem exigendum erit, niſi tamen appareat totum illud, quod amplius exactum erit, jam fuiſſe verè concurſum in præparamenta neceſſaria, aut aliam ſimilem operam Seminarii.

Vel, niſi Epiſcopus eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi majorem taxam impoſitam à Conc. Provinciali, Sac. Congreg. Conc. in *Surrentina*, quæ in *Materana* conceſſit, poſſe taxari in plus dimidia decima.

Alias, ſi non poteſt erigere Seminarium formale, debet erigere Scholam. In *Marſicana*. Et pro hujuſmodi Schola permittitur dimidium taxæ, quæ ſolveretur Seminario. 18. Novemb. 1587.

Simili modo poteſt Epiſcopus cogere Capitulum, & alios ad contributionem pro Magiſtro Muſicæ, dummodò, & ipſe contribuat pro rata. In *Andrienſi*.

Circa hujuſmodi Scholam notandum, quod cum plures Epiſcopi, qui Seminarium erigere minimè poterant, Scholam inſtituiſſent, ac certam portionem ex beneficiis propterea detraxiſſent, animadvertendum fuit in Congregatione Conc. quod hujuſmodi facultas tributa erat Epiſcopis à Concilio, cum non poſſit inſtitui lectio Theologiæ, non autem cum non poſſet inſtitui Seminarium, ut habetur *cap. 1. ſeſs. 5. v. Eccleſiæ*. Ideoque Cong. juſſit ea de re agi cum Sanctiſs., ad quem, cum D. Card. Matthæjus die 15. Febr. 1598. in Conſiſtorio retuliſſet, Sanctitas Sua mandavit, has beneficiorum taxationes de cætero pro Schola in alio caſu, quam in eo, de quo Conc. loquitur, non eſſe permittendas, ſed hactenus inſtitutas confirmavit.

Ex redditibus Parochianorum, quæ apud Indos Doctrinæ vocantur, fit contributio Seminario, deducta congrua Parochorum ſuſtentatione. Congreg. Conc. 2. Septemb. 1603. coram Clem. VIII.

Penſionarii, etiam Regulares tenentur contribuere Seminario. 17. Auguſti 1652.

Et notandum, penſionarios ante Concilium teneri contribuere indiſtinctè, ſi verò penſio reſervata fuerit poſt Conc., ità demum penſionarios ad contributionem teneri, ſi per Sedem Apoſtolicam à tali contributione non fuerint exempti. Verum etiam in caſu, quo penſionarii contribuere tenentur, beneficiorum poſſeſſores ab Epiſcopo debere compelli ad ſolvendam portionem taxatam, non ſolum pro ſe ſed etiam pro penſionibus, quas ſolvunt. Licere tamen poſtea ità ſolventibus retinere pro rata quicquid pro penſionibus ipſi ſolverunt. In *Tridentina*.

Tenetur autem penſionarius contribuere Epiſcopo Seminarii, ubi ſitum eſt beneficium, non ubi habitat ipſe penſionarius, licet ſit perpetuus, & perſona ficta, ut Capitulum, Sacrarium, &c.

Seminarium non eſt erigendum ſuper Mendicitate. Cong. propag. fid. 1627.

Beneficium unitum Seminario alterius Diœceſis, tenetur nihilominus contribuere Seminario propriæ, quod ante unionem contribuere conſueverat. In *Cremonenſi*. 18. Julii 1588. Sac. Cong. Conc.

Eadem tamen Sac. Cong. 2. Febr. 1606. declaravit, quod beneficium fundatum à Patrono certa lege de conſenſu Epiſcopi appoſita, ut ad nulla onera teneantur, dummodò fundatio poſt Conc. facta fuerit, non tenetur contribuere Seminario. Multo minus, ſi id etiam expreſsè caveatur in fundatione, ut neque ad Seminarium contribuere debeat.

Illa beneficia, quæ ob tenuitatem decimis Papalibus non contribuunt, neque Seminario contribuere teneotur. Sac. Cong. Conc. 21. Mart. 1602. & 23. Mart. 1604.

Ex fabricarum redditibus, ſi Eccleſiaſticæ ſunt, contribuendum eſſe Seminario; quamvis à laicis adminiſtrarentur. Cong. Conc.

Beneficia Cameralium, licet ſimplicia, non poſſunt uniri Seminario. In *Murana*.

Ordinarius non poteſt unire Seminario beneficia curata, ne quidem habitu tantum. Congreg. Conc. 12. Febr. 1622.

Capellanias verò, quæ celebrandi Miſſas onus habent, & in titulum dantur, unire poteſt Seminario, modò oneri injuncto ſatisfiat. Eadem Sac. Cong.

Unio facta Seminario, non erecto ad formam Conc. ut

ſi pueri non vivunt ſimul, nulla eſt. In *Piſaurenſi*, *arg. cap. ad Audientiam* 2. *de Eccleſ. ædific.*

Unio beneficiorum, alioqui legitimè facta, non impeditur, aut ſuſpenditur per reſignationem, etiam ſi in Curia ſuum effectum ſortita ſit, & in favorem tertii. Io *Bellunen.* Quod intelligendum eſt cum vacaverit: Quia per reſignationem in favorem tertii non dicitur propriè vacare beneficium. Et ſic ſi beneficium non vacans uniatur vigore Conc. *d. cap.* 18. & poſteà reſignetur in favorem tertii, ac reſignatio admittatur, unio pro illa vice ſuſpenditur, ut in *Hoſtunenſi* ſuperius addicta 23. Febr. 1581. maximè, quia in literis reſignationis inſeri ſolet illa clauſula: *Cum ſuſpenſione omnium, & quarumcumque unionum* 19. Jun. 1608. in *Bellunenſi*.

Regula de triennali non impedit unionem Seminario legitimè factam, In eadem.

Si Epiſcopus prædeceſſor beneficium ſimplex, non ſervata forma Concilii, ac per conſequens nulliter Seminario univit, non poteſt ſucceſſor illud eidem Seminario validè unire, ſervata forma Conc. Quia Concilium non videtur dare facultatem uniendi beneficia devoluta. 16. Jul. 1599.

Neque poteſt unire beneficia regularia. In *Hiſpalenſi*.

Sac. Conc. *d. cap.* 8. non prohibet transferri penſiones ſuper beneficiis Seminario unitis, Cong. Conc. in *Æſina* 26. April. 1602.

At quorſum hæc? Cur Sac. Conc. Trid. tam accuratè Seminaria inſtitui mandat, inſtituta regi? Ut quidem Eccleſiæ Catholicæ emolumento eſſe poſſint, ut Clerus ſæcularis ad normam primitivi Cleri reformatus, maximè idoneus eſſet, ad Miſſiones pro propaganda fide. Tum quia plus deferret Epiſcopis, nec exemptiones ab iis noviſſet, vel expeteret. Tum etiam, quia convenientior eſſet ipſorum converſatio, & modus vivendi, non ſolum lucrandis animabus, ſed etiam eiſdem jam ad fidem adductis cura paſtorali fovendis, ac dirigendis; neque etiam tam ad finem particularem Ordinis ſui commendandi, vel promovendi intenderent, ut ferè Religioſi, quod ad bonum univerſale Eccleſiæ, haberentque Apoſtolicas illas virtutes, quibus tempore Apoſtolorum, & centenis aliquot annis poſtea, fidem propagarunt, ſine ulla ope Religioſorum.

An Epiſcopus incurrerit pœnam aliquam, ordinando Alumnum Seminarii, ut in caſu poſito? Vide de Ordine Tom. 10. Conſult. 13.

DE SEPULTURÆ ELECTIONE.

1. *An ſit valida electio ſepulturæ, quam quis ſive ſanus, ſive infirmus coram Parocho elegerit?*
2. *An ad validitatem electionis ſepulturæ requiratur teſtamentum in ultima infirmitate, vel ſufficiat, quod eligatur antea per alium actum publicum, qui teſtamentum non ſit?*
3. *An ſit nulla electio ſepulturæ, quando ipſa eligitur per teſtamentum factum in vita, & non in morte?*
4. *An qui habet Cappellam ſuæ familiæ cum propria ſepultura, aut Capellam emerit cum ſepultura propria, moriens abſque ſepulturæ electione, ſepeliendus ſit in Cathedrali?*
5. *An validè eligatur ſepultura coram duobus teſtibus?*
6. *An electio ſepulturæ per nutus, & ſigna in caſu, quo quis loqui non poſſit, ſit valida?*
7. *An Confratres Sodalitatum, non electa ſepultura, poſſint ſepeliri in Sepulcro ſuæ Eccleſiæ?*
8. *An electiones ſepulturæ, quæ jure præſumuntur, ſicuti uxoris reſpectu mariti, filii reſpectu Patris, eorumque majorum, ac Servorum reſpectu Dominorum, ſint validæ?*
9. *An qui poſt mortem mandat ſuum corpus indui habitu Tertiariorum, ſit ſepeliendus in Eccleſia Regularium?* Tom. 1. Conſult. 17.

AD 1. Affirmativè, etiam ſi electio fieret coram ſimplici Confeſſario, Mulſeſ. in *ſum. tom.* 2. *tr.* 13. *cap.* 8. *n.* 32. Dian. *par.* 5. *tract.* 3. *reſol.* 106. quos adducit, & ſequitur Paſqualig. *in dec. moral. deciſ.* 406. *num.* 1. Idque eſſe in praxi apud Curiam Neapolitanam ex decreto Concil. Provinc. *tit. de ſepul.* teſtatur Lavor. *tom.* 1. *variar. lucubr. tit.* 2. *cap.* 11. *num.* 20. Ratio, quia Parochus, ſive Confeſſarius conſtituitur veluti exequutor eorum, quæ ad animam concernunt, undè non ſe habet, ut purus teſtis, ac propterea ſtandum eſt ipſius dicto, quod alioquin, utpotè ſingulare non faceret plenam fidem, ut rectè advertit Paſqualig. *ibidem num.* 2.

Ad 2. Non requiri teſtamentum ultimæ voluntatis, ſed ſufficere, quod ſepultura eligatur longè ante mortem: Quia licet electio ſepulturæ ſit actus ultimæ voluntatis. Gloſs. *in cap.* 1. *de ſepul. in* 6. quando tamen eſt facta ante mortem, habet robur in morte, ut pars ultimæ voluntatis. Nam moriens cenſetur illam approbare per ſuam ultimam voluntatem.

Ad 3. Non eſſe nullam ex ratione proximè allata, nimirum, quod cenſetur approbata per ultimam voluntatem, donec illam non revocaverit.

Ad 4. Negativè. *Ex d. cap.* 1. *de Sepul. & ex cap. Is qui eodem tit. in* 6. Jo. And. *in cap. Licet de ſepul. in* 6. Gemin. *ibid.* Sylveſt. & alii. Sufficit autem, quod Sepulchrum ſit deſtinatum pro familia.

Ad 5. Affirmativè Sebaſt. Medic. *queſt.* 8. *de Sepul.* Lauret. de Franch. *in controv. inter Epiſc. & Regul. q.* 64. ac alii: Nam agitur de præjudicio Eccleſiæ in qua defunctus erat de jure ſepeliendus, & comparatur diſpoſitioni quoad pias cauſas, quæ ſaltem per duos teſtes debet probari. *Cap. Cum eſſes &c. Relatum* 1. *de teſtam.* ubi Abb. & alii.

Ad 6. Si nutus, & ſigna hujuſmodi ſint ſufficientia ad manifeſtandam voluntatem eligentis, ac de ipſa voluntate ſic manifeſta conſtet, electionem hujuſmodi eſſe validam. Sunt enim nutus, & ſigna quædam expreſſio propriæ mentis quoad ea, quæ fieri volumus, & ſubſtituuntur loco vocis, undè habent etiam eandem vim, quam haberet locutio: nam ſubrogatum eſt ejuſdem naturæ cum eo, in cujus locum ſubrogatum eſt. *l. Imperator*, §. *fin. ff. de leg.* Quamvis igitur ſpectet ad cauſas pias, tam in teſtamento, quam in legato, ſufficit quocumque ſigno externo voluntatem eligentis declaratam eſſe: Quia jure naturali, & gentium plus non requiritur. Hoc autem ſufficere in ejuſmodi diſpoſitionibus dictum eſt.

Ad 7. Extat decretum Sac. Congreg. Epiſc. & Regul. in una *Anconitana* 19. Decemb. 1608, hujus tenoris.

Conceditur ex gratia Confraternitati, ut ſepelire poſſit in ſua Eccleſia omnes ſuos Confratres ante infirmitatem, de qua deceſſerunt, in ea Confraternitate deſcriptos, de conſenſu hæredum, & ſine præjudicio quartæ funeralis, aliorumque emolumentorum, quæ ſpectarent ad Capitulum, vel Parochum.

Sed decretum iſtud eſt locale; Undè dicendum eſt, de jure, abſque privilegio Apoſtolico non poſſe. Ita enim decrevit eadem Sac. Congreg. Epiſc. & Regul. in una *Bergomen.* 12. Auguſti 1582.

Obſervetur de ſepeliendis Sodalibus in Societatis Oratorio privilegium illis ſuper ſepulturam conceſſum, ac illud, quod ſtatuit Conc. Provinciale Mediolanen. ad obviandum fraudibus, ut videlicet ſepeliendus verè fuerit Sodalis illius Societatis ſex Menſibus ante mortem, & ſaltem in articulo mortis, quando elegerit ſepulturam.

Ut autem Confrater, ſive Sodalis ſepeliri poſſit in Eccleſia, vel Oratio Sodalitatis, exigitur, ut ſibi in ea eligat ſepulturam. Petr. de Ubald. *loc. cit. cap.* 1. *in fin.* Sebaſt. Medic. *de Sepult. q.* 8. *n.* 41. De qua re vide latius *Tom.* 7. *Conſult.* 36. *per tot. hujuſmet tract.*

Ad 8. Affirmativè. De ſepultura enim Uxoris reſpectu Mariti habetur ex Petr. de Ubald. Cravetta, & aliis, quos ſequitur Barboſ. *de Parocho cap.* 26. *num.* 29. *ubi num.* 28. refert decretum Sac. Congreg. Rit. in *Senogallien.* 15. Januar. 1633. De ſepultura autem filii reſpectu Patris, ſive majorum, dictum eſt ſupra in reſponſione ad 4. Idemque dicendum eſſe videtur de Servo reſpectu Domini, qui comparatur ad Servum, ſicut Pater ad filium. Aſinius *in l. familiaria ſepulchra*, *ff. de relig. & ſump. fun. num.* 52. At de hac re, vide *Tom.* 7. *Conſult.* 21. *hujus tract.*

Ad 9. Extat etiam declaratio antiqua Sac. Cong. Epiſc. & Regul. die 23. Novembris 1582. Epiſcopo *Novarien.* in hæc verba:

Voiſignoria non permetta in modo alcuno, che i Tertiarii ſi confeſſino, ſe non da quelle perſone, che ſono ammeſſe alle confeſſioni da lei, benche ſiano Frati, perche niuno deve confeſſare ſenza l'approvazione dell'Ordinario. Facendo intendere in oltre alli Tertiarii, che habitano nelle caſe loro,

loro, che s'ingannano, penſando, che tutti quelli, che hanno l'habito di Tertiario, ſi debbano ſenz' altro, quando muojono, ſepellire alla Chieſa de' Frati, ſi eſſi non ſi ſono eletta quella ſepoltura, e gli faccia capaci, che non hanno tanti privilegj, quanti forſi ſi perſuadono, come ſi può vedere nel Concilio Lateranenſe ultimo della ſeſs.11. Nò meno è vero, che ogn'uno, che laſcia, morendo, d'eſſer veſtito con l'habito di Tertiario, ò di Frate, perciò debba eſſer ſepellito nella Chieſa de' Frati, ſe non hanno moſtrato più che chiaramente la loro volontà circa l'elettione della ſepoltura, mà doveranno eſſer portati, dove di ragion ſarebbero andati ſenza quell' habito.

Cum autem hæc dubia in Sac. Congreg. Concil. Triden. nomnioe Eminentiſſimi Card. Ginetti Commendatarii Abbatiæ, & Eccleſiæ Parochialis S. Jo. Majoris Civitatis Neapolitanæ propoſuiſſem. Eadem Sac. Cong. ad ſingula capita earundem controverſiarum, ſeu dubiarum quæſtionum reſpondens. Ità die 13. Febr. 1666. declaravit, cenſuit, & decrevit, ut hic inſerius:

Ad 1. Cenſuit, eſſe validam, dummodò Parochus non teſtetur ad proprium commodum.

Ad 2. Non requiri neceſſario teſtamentum.

Ad 3. Non eſſe nullam.

Ad 4. Non eſſe ſepeliendum in Cathedrali.

Ad 5. Eſſe validam.

Ad 6. Eſſe validam; dummodò ſufficienter conſtet de voluntate eligentis.

Ad 7. Negativè.

Ad 8. Quatenus electa non fuerit ſepultura, Uxorem in Sepulchro ultimi Viri ſepeliendam, filios verò in Sepulchro majorum, ſervos autem in Parochia.

Ad 9. Negativè.

An concedenda ſit licentia, ut Cadaver puellæ Virginis filiæ Magni Principis ſepeliri poſſit intra Clauſuram Monialium, de earum conſenſu? Vide de Monial. Tom. 1. Conſult. 116.

An Cadavera Viatorum advenarum, ſeu perfunctoriè commorantium in Civitate, & ibi morientium, non electa ſepultura, ſepelienda ſint in Eccleſia Cathedrali, eique ſolvenda quarta funeralis, an verò in Eccleſia Parochiali, intra cujus fines exiſtunt domus, in quibus moriuntur? Tom. 1. Conſult. 145.

SEcluſa legitima conſuetudine, aut jure municipali, corpora viatorum hujuſmodi ſepelienda ſunt in Eccleſia Cathedrali. Gloſ. *in cap. In noſtra de ſepul.* Innoc. & Hoſtien. *ibid.* Jo: And. *in cap. 1. de ſepul.* Lavor. *var. lucubr. tit. 2. de jur. Eccl. cap. 10. num.* 35. Quia iſti non ſunt veri Parochiani Eccleſiæ Parochialis, nec ibi tanquam Parochiani veri morantur. Non enim omninò hoſpitans in Parochia eſt Parochianus, ſed qui domicilium ibi habet, ſeu cenſetur habere *cap. fin.* & ibi Abb. *de Paroch.* Et ideò in ipſa Eccleſia Parochiali non ſunt ſepelienda eorum Cadavera, ſed in Cathedrali, cujus fiunt quaſi Parochiani. Quia Cathedralis eſt Parochia univerſalis totius Civitatis, & Diœceſis, *cap. 1. de rapt. & cap. licet in regul. 16. queſt. 1.* Hoſtien. *ſupra num.* 3. Lapis cum Caſtor. *alleg. 62. n. 4.* ac alii. Et proindè ad ipſam ſpectat adminiſtrare, hujuſmodi advenis Sacramenta, eique debetur quarta funeralis, non autem Eccleſiæ miniſtranti. Abb. *in cap. Extirpanda, §. Qui verò num. 11. de preb.* Rebuff. *in concord. de collat. §. Statuimus v. Parochialis*, aliique: Quia jus ad quartam funeralē ſequitur jus miniſtrandi Sacramenta.

Atque ità declaravit Sac. Congr. Concil. 15. Jun. 1652. in una *Piſauren. quartæ funeralis*, quod ſcilicet Cadavera viatorum perfunctoriè tranſeuntium ſepelienda ſint in Eccleſia Cathedrali, forentium verò, qui habent proprias domos ſint ſepelienda in Eccleſia Parochiali, intra cujus fines exiſtunt domus, in quibus moriuntur.

An Oblati Regularium, qui Clauſtraliter vivunt, quique ſeipſos, & omnia bona ſua præſentia, & futura in forma juris valida obtulerunt, ſi obierint, & ſepeliantur in Sepulcro Religionis, poſſit Epiſcopus prætendere ibidem ſepeliri non poſſe, non vocato Parocho, & in illius præjudicium? Tom. 1. Conſult. 315.

REſp. Oblatos, ſive Tertiarios gaudere. Ità cenſuit Sac. Cong. Conc. in una *Gravinen.* 15. *Octob.* 1644. *ad cap. 11. Compend. Pignatelli. Pars II.*

ſeſs. 24. & cap. 13. ſeſs. 25. de reform. Qua de re extat privilegium Papæ apud Rodriq. *tom. 1. qq. regul. par. 63. art. 2.*

De Sepulturis in Eccleſia Communitatis. Vide de Immun. Tom. 1. Conſult. 393.

An, & quas pœnas incurrat ſepeliens uſurarios, excommunicatos &c. in loco ſacro &c.? Vide de Immun. Tom. 2. Conſult. 59.

An Eccleſia Parochialis Sancti Dionyſii, & Ludovici Inclitæ nationis Gallicanæ habeat revera privilegium, quod omnes homines ejuſdem nationis in Urbe ſub alienis Parochiis degentes, ſepeliri debeant in eadem Eccleſia? Tom. 4. Conſult. 3.

NEgamus. Certum enim eſt, eos, qui potuerunt eligere ſepulturam, & moriuntur abſque electione, ſepeliendos eſſe in ſepulchro majorum ſuorum, vel in Eccleſia Parochiali per *text. in cap. 1. de ſepul. juncta Gloſſa in formatione caſus, & in cap. Is qui, & in cap. licet eodem tit. in 6.* ac tradunt communiter DD. ut ſupra dictum eſt, ac decernitur in Statuto Cleri Rom. *cap. 3. §. 1.*

Non obſtat aſſertum privilegium à Sixto IV. conceſſum nationi Gallicanæ.

Primò: quia debet oſtendi in forma authentica, cum ſit contra jus commune, & in præjudicium tertii per *text. in cap. Cum perſona de privil. in 6.* Bart. *in l. ſi ſolemnibus, C. de fid: inſtrum.* ubi exiſtentem in poſſeſſione privilegii illud proferre debere tradit. Cyn. *in d. l. ſi ſolemnibus*, ubi in fine dicit, non ſufficere, aliquem eſſe in poſſeſſione privilegii, niſi de en probatum fuerit.

Secundò: quia eſt manifeſtè contrarium Concilio Viennenſi in *Clem. dudum de ſepul.* ac Conc. Lateran. *in cap. Omnis utriuſque ſexus de pæn. & remiſ.* De quibus nulla in dicto privilegio iacta eſt mentio ſpecialis, atque adeò non cenſetur iis derogatum. Rota in *Tullen. Monaſterii coram Bivario ſub anno 1571. & in Uliſſipponen. decimarum coram Robuſterio 24. Novemb. 1572. deciſ. 122. par. 1. div. & latius deciſ. 123. & 176. par. 1. coram Verallo, & in cauſa Orioten. decimarum coram Orano, & deciſ. 279. num. 6. coram Caccino*, & alibi paſſim.

Tertiò: quia privilegium ejuſmodi nil aliud continet, niſi, quod homines nationis Gallicanæ teneantur ad Eccleſiam S. Ludovici pro Sacramentis recipiendis, & audiendis divinis Officiis diebus feſtis accedere; Ergò non aufert ab illis omnimodam ſubjectionem aliis Parochiis, in quibus degunt, debitam, neque permittit, quod Parochus d. Eccleſiæ poſſit illis Sacramenta adminiſtrare extra d. Eccleſiam in alienis Parochiis. Imò neque illum ex neceſſitate adſtringit eis Eccleſiaſtica adminiſtrare Sacramenta, ut requiritur per Gloſ. *in Clem. Dudum v. impediat de ſepul.* quam ſequitur Incol. *n.* 32. Abb. *n.* 24. & Andr. *num.* 20. ac reſolvit Rot. *in Civitaten. decimarum 6. Febr. 1589. coram Mantica, & in eadem 15. Decemb. 1594. coram Gyptio.* Atque adeò ſtrictè eſt recipiendum, & in iis ſolum, in quibus ſine præjudicio aliarum Parochiarum obſervari poteſt. Poteſt autem obſervari, ſi dd. homines ad d. Eccleſiam accederent pro recipiendis Sacramentis, & audiendis divinis diebus tantum feſtis, non verò pro recipiendis Sacramentis in articulo mortis, cum eo tempore nequeant ad d. Eccleſiam accedere, ac proindè cenſetur id relictum curæ Paſtoris eorum habitationis. Et dicuntur eſſe Parochiani d. Eccleſiæ S. Ludovici, quatenus ad illam accedunt ad audienda divina, & ad Sacramenta recipienda feſtis tantum diebus, cum feſtis diebus olim nemo audire divina, & Sacramenta percipere poterat, niſi in propria Parochia. Undè licet hæc Communio per modum Viatici à Sixto IV. in hoc privilegio non fuerit excepta, ipſo jure, & communi ſenſu ſemper pro excepta habetur. Rodriq. *reſol.* 526. *n.* 3. & Paul III. expreſsè excepit in privilegio conceſſo Societati Jeſu *Conſt.* 8. Ex quo fit, quod privilegium miniſtrandi Viaticum, & Extremam unctionem ſit ſpeciali nota dignum, tanquam illud, quod tangit ea, quæ ſunt reſervata Parochis in ſignum Superioritatis ipſorum, & quæ ſolent excipi in conceſſione aliorum privilegiorum. Illa autem, quæ ſunt ſpeciali nota digna, non veniunt ſub generali conceſſione.

Quartò: quia fuit revocatum à Sac. Conc. Trid. *ſeſs. 24. cap. 13. de reform.*

Titius degens in Parochia S. Clementis ſuum condidit ultimum teſtamentum, in quo inter cætera ſic diſpoſuit: *Voglio eſſer ſeppellito nella Parochia, dove mi trovarò quando morirò.* Infirmatur, defertur ad Hoſpitale poſitum intra fines Parochiæ S. Victoris, in quo obiit, Quæritur:

In qua Parochia ſit ſepeliendus? Tom.4. Conſult.151.

Reſpondetur; Sepeliendum eſſe in Parochia, in qua habitabat, antequam deferretur ad Hoſpitale. Nam Parochia non amittitur dum quis diſcedit animo revertendi. Abb. *in cap. de his de ſepult.* Gratian. *diſcept.76.n.*18. Mareſcot. *lib.2. var. cap.95. n.3.* cum aliis, ac Rota *in Romana Jurium Funeralium 4. Jul.1653. coram Zarata.* Et ideò ſi contingat mori in Hoſpitali, ad quod transfertur, ut commodius curari poſſit, debeat in propria Parochia, quam adhuc retinet, ſepeliri: quia, cum infirmus in Hoſpitali non deſerat Parochiam, ſed præter ſuam voluntatem extrà ipſam maneat, adhuc erit illius Parochiæ. Quod deſumitur *ex cap. Is qui de ſepul. in 6.*

Confirmatur ex conjecturis. Præcipuè verò ex largitione legati pro Miſſis. In hoc enim caſu adeſt veriſimilis mens teſtatoris, quod de hac Eccleſia intellexerit. Tum quia conſtat, quod de ea cogitaverit, dum ipſi legatum reliquit. Tum quia ex legato relicto detegitur erga ipſam ſpecialis affectio, quæ præbet efficacem conjecturam, quod in ipſa voluerit ſepeliri. Socin. ſen. *conſ.23. num.21. vol.1.* & Mantic. *de conject. lib.6. tit.10. n.13.* Tum quia ità habet conſuetudo, ut legata Miſſarum relinquantur Eccleſiis, in quibus ſepeliuntur defuncti, & proindè dubia voluntas teſtatoris comprobanda eſt ex conſuetudine, *l. ſi ſervus §. ult. ff. de legat.* 1. Mantic. *loc. cit.*

Caſu autem, quo Parochia habitationis dubitaret de ſuo jure, illique cederet, tunc ſepeliri debet in Hoſpitali, cui etiam debetur legatum pro Miſſis. Quia jus ſepulturæ eſt conſequutivum ad jus adminiſtrandi Sacramenta, quando non eligitur ſepultura, aut alias non eſt de jure determinata, aut dubitatur de electione. Archid. *in cap.1. num. 3. de ſepul. in 6.* Abb. *in cap.1. n.4. eod. tit.* Buratt. *n.9.* Rot. *deciſ.366.n.4. & in d. Romana Jurium Funeralium coram Zarata.*

An laici poſſint eligere ſepulturam in Eccleſiis exterioribus Monialium? Et quatenus negativè, ubi ſint ſepeliendi? Tom.4. Conſult.179.

Non poſſunt, ſi hujuſmodi Eccleſiæ non habent jus ſepulturæ, vel ex privilegio, vel ex indulgentia ſpeciali. Ita deſumo *ex c. In noſtra de ſepul.* Illudque concedere ſpectat ad Epiſcopum ex jure communi, Abb. & alii, *in cap. penult. eod. tit.* Sebaſt. Medic. *de ſepul. q.6. n.6.* ac alii, & Rota *coram Cavalerio dec.15.n.2.* ubi ſubdit, Legatum à Latere id quoque poſſe. Et in ſpecie, quod Corpora laicorum, ſive virorum, ſive mulierum nequeant ſepeliri in Eccleſia exteriori, licet ſolvere vellent pœnam Synodalem, declaravit expreſsè Sac. Congr. Epiſc. & Regul. *in Maceraten.* 8. Novemb. 1652. ac niſi de licentia ejuſdem Sac.Congr. ac conſenſu Monialium *in Feretrana* 21. Novemb. 1603. quam licentiam requiri pro ibi conſtruendo ſepulchro decrevit eadem Sac. Congr. *in Ferrarienſi* 12. Julii 1604. illamque concedere ſolet perſonis benemeritis, vel cum eleemoſyna competente, ut in *Meſſanen.* 6. Auguſti 1601. apud Nicol. *in floſc. v. ſepultura n.5.* & Marchett. *in pr. Vicar. Capit. p.3. tit.34. §.5. num.131.* & probè, ac plenius *§.1. n. 24. & ſeq.* Ac luculenter eadem Sac. Congreg. in *Feroſempronien.* 23. Auguſti 1652. ſcilicet:

Epiſcopo. Eſſendo portate alla notizia della Sac. Congregatione, che ſi penſi di ſepellire il Cadavere di D. Marchionne moglie del Cieruſice di coteſta Città nella Chieſa delle Monache di S. Bernardo, dove ſi hà eletto la ſepoltura, queſti Eminentiſſimi miei Signori m'hanno comandato di avertire à V. S. che eſſendo ciò contro i decreti della medeſima Sac. Cong. non lo permetta in verun modo, ſenza eſpreſſa licenza dell' EE. Loro. Gliele ſignifico, e Iddio la proſperi.

Et in Gravinen. 1. *Octob.* 1650. *ibi: Nelle Chieſe anche eſteriori delle Monache non ſi ponno ſepellire eſterni, e foraſtieri, nè huomini, nè donne, nè anche Principi, ancorche vi foſſero ſepolti i loro maggiori.*

Ex quibus rectè ſequitur, quod ſepeliendi ſunt, prout de jure ſepeliri debuiſſent, ac ſi nullam elegiſſent ſepulturam: Nam cum electio ſepulturæ non poſſit ſortiri effectum, perindè ſe habet, ac ſi non præceſſiſſet. *l. ſi quis ſub conditione ff. de teſtam. tut. & l. ex ſenſu §. 1. ff. de appellat.*

De Equitibus Hieroſolymitanis circa electionem ſepulturæ. Vide de Funeribus Tom.4. Conſult.199.

1. *An Parochi, præter ſolitam eleemoſynam, cogere poſſint hæredes eorum, qui ſepeliri volunt in Eccleſia Regularium, ad ſolvendum aliquid aliud?*
2. *An iidem hæredes poſſint cogi ad ſolvendum Clericis ſæcularibus, cum interſunt funeri occaſione cadaveris ſepeliendi in Eccleſia Regularium, duplicatam eleemoſynam?*
3. *An ſicut pater in aliquibus locis ex conſuetudine eligit ſepulturam pro filio impubere, hoc idem poſſit Mater, eo defuncto, vel abſente? Et quid de filiis naturalibus, ac ſpuriis? Item de adoptivis, & arrogatis?*
4. *Et quid ſi ſuper materia contenta in primo, & ſecundo dubio extaret conſuetudo immemorabilis, & ad illam probandum concedenda ſit remiſſoria?* Tom. 4. Conſult. 208.

Ad 1. Negativè: Quia cum Regulares, tam inſpecto jure communi, quam etiam attentis privilegiis Apoſtolicis, habeant jus ſepeliendi Cadavera in ſuis Eccleſiis. Fagnan. *in cap. fraternitatem n.6. de ſepul.* quod à Parochis impediri non poteſt. Ricc. *in prax. q.4. reſol.193. n.22.* Indè fit, quod Parochi cogere non poſſunt hæredes ad ſolvendum aliquid plus præter ſolitam eleemoſynam, dum hoc modo indirecto illis præjudicaretur, ſicuti etiam ſtaudarentur laici habentes liberam facultatem eligendi ſepulturam, quod proindè admittendum non eſt. Paſſarin. *de hom. ſtat. q.187. art.4. n.187. tom.2.* ubi ex mente Sac. Congreg. Epiſc. & Regul. probat, quod non poſſit Parochus prætendere plus ex eo, quod extrà ſuam Parochialem Eccleſiam fuerit electa ſepultura, ſive in Eccleſia ſæculari, ſive regulari.

Quodque facilius negandum eſt, ponderando, quod Paulus V. in ſua Conſtitutione edita ſub die 25. Junii 1608. ad favorem Fratrum Minorum de Obſervan. *in Bull. tom.3. in ord.* 47. tollendo hujuſmodi abuſus, prohibuit Rectoribus Eccleſiarum Parochialium Indiarum Occidentalium, & Orientalium, nè aliquid exigerent oltrà præſcriptum à Sac. Conc. Trid. *ſeſs.25. cap.13.* & à Conſtitutione B. Pii V. edita anno 1567. Quæ Pauli Conſt. fuit confirmata ab Urbano VIII. anno 1624. ut in eodem Bullario, nec non anno 1627. de qua mentionem feci *Conſul.* 201. *n.1.* ac denique à Clem. X. 18. Januar. 1672. ut in *eod. Bullar.* qui approbavit, & confirmavit ſupradictum decretum Sac. Congreg. Epiſcop. & Regul.

Ad 2. Pariter negativè, ex eiſdem rationibus, cum id, aliaque hujuſmodi non ſolum redoleant cupiditatem, & avaritiam. Abb. *in cap. abolendæ col. fin. num. 9. de ſepul.* Bellam. *conſ.32. col.4. in fin.* cum aliis, verum etiam repugnent libertati electionis ſepulturæ. Et declaravit ſæpius Sac. Congreg. Epiſc. & Regul. referente Nicolio *in floſcul. v. ſepultura num.* 25. per hæc verba:

Sacra &c. Inhærens declarationibus alias deſuper editis, cenſuit, non licere Parochialium Eccleſiarum Rectoribus majorem eleemoſynam pro defunctis in Eccleſiis Regularium ſepeliendis exigere, quam eis ſolveretur, ſi in propriis, vel aliis ſæcularium Eccleſiis ſepeliri deberent, & contrafacientes ab Ordinario pœnis, & cenſuris ſibi benè viſis, ſeverius eſſe puniendos. 27. Februarii 1593. & 22. Auguſti 1642. Quod approbavit d. Clem. X. d. ſuo Brevi relato.

Ad 3. Affirmativè. Quemadmodum enim Sac. Canones hanc conſuetudinem approbant reſpectu Patris, ut expreſsè habetur *in cap. licet de ſepul. in 6.* ita quoque eadem ratione hoc debet eſſe permiſſum Matri, ut ex communi tradunt Sylveſt. *v. ſepultura q.7.* Tabien. & Armil. *eod. v. n.8.* aliique, ac fusè Sperell. *dec.89. n.6. & 9. in fin. cum ſeqq.* ubi oſtendit, nullam prorſus diverſitatis rationem conſiderari poſſe in Matre ac in Patre.

At de hac re vide latius *Tom.1. Conſult. 17. n.19. & 29. ac Tom.7. Conſult.21.* ubi fusè per totam.

Quo verò ad filios ſpurios, & alios affirmativa ſententia eſt probabilior. Quia militat in iis eadem ratio, ob quam indu-

Digitized by Google

inducta fuit conſuetudo, dans Patri, ac Matri jus eligendi ſepulturam filio impuberi, nimirum curam, quam Pater, & Mater habere debet de ſuis filiis, & proindè debet cenſeri introducta conſuetudo univerſalis quoad omnes filios, juxtà amplitudinem rationis, qua fit rationabilis omnis conſuetudo.

Ad 4. Remiſſoriam concedendam eſſe cenſeo. Etenim cum remiſſoria regulariter concedatur ex ſola relevantia articulorum, etiam unius in cauſa profana, qualis dicitur quotieſcumque non agitur de titulo beneficii, licet vertatur ſuper emolumentis, & redditibus Eccleſiaſticis juxtà vulgares deciſiones Gregorii 164. *&* 403. & in terminis ad probandum immemorabilem, Buratt. *dec.* 392. Multò magis concedenda eſt, quando Parochi aliam non habuerant, neque alias probationes fecerunt, maximè ſi habeant Conſtitutionem Synodalem, ex qua certè reſultat vehemens fumus veritatis materiæ articulatæ, cum non ſit veriſimile, Epiſcopum, & Clerum, ac Regulares, qui Synodo interfuerunt, id ſtatuiſſe, ac permiſiſſe ſtatui, niſi concurreret immemorabilis, & juſta cauſa articulata, ex adductis *in addit. ad Buratt. dec.* 23. *n.* 13. *& coram Greg. dec.* 414. *n. item* 13.

An liceat Regularibus ſepelire in ſuis Eccleſiis Confratres laicos, qui ſibi in illis ſepulturam non elegerunt? Tomo 4. Conſ. 216. & vide fuſius Tom. 7. Conſ. 36. hujus tract.

EXtat negativa diſpoſitio juris pro Eccleſiis Parochialibus, ad quas, ſepulcro majorum, vel electione deficiente, ſpectat jus ſepulturæ. Text. eſt *in cap. Is, qui in cap. Cum quis, & in cap. Licet de ſepult. in* 6. Et propterea alias in fortioribus fuit declaratum, Tertiarios ſepeliri non poſſe in Eccleſiis Regularium, niſi viri Collegialiter, aut Clauſtraliter vivant, mulieres verò caſtitatis votum emiſerint. Barboſ. *in collect. ad Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 3. *n.* 28. *& in tract. de Jur. Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 96.

Itaque defunctus ex diſpoſitione juris, non electa ſepultura, debet ſepeliri in ſepulcro majorum ſuorum, ſi illud habet, & in defectu illius, in Eccleſia Parochiali, ut ſæpè dictum eſt. Ergò, ſi non elegit, manet ſecundum jus determinata ſepultura in loco majorum, qua deficiente, ſuccedit Eccleſia Parochialis.

An Eccleſiæ Regularium, aliæve Eccleſiæ habeant aliquod jus ſuper quarta funeralium eorum, qui eligunt ſepulturam in eiſdem Eccleſiis, quando funeralia ibi non fiunt? Vide de Funerib. Tom. 6. Conſult. 83.

An, & quatenus Pater, & Mater poſſint ſuis filiis eligere ſepulturam? Tom. 7. Conſult. 21. Item vide Tom. 1. Conſult. 17. n. 19. & 29. ac Tom. 4. Conſult. 208. n. 7. 8. & 9. hujus tract.

QUoad Patrem indubitati juris eſt, filium impuberem incapacem ſibi eligendi ſepulturam, ſepeliri debere, vel ubi Pater vivens elegerit, ſi ſuper electione habeat conſuetudinem loci, vel in Eccleſia Parochiali, ut ſæpè dictum eſt in ſupracit. Conſultat.

Quo autem ad Matrem, idem prorſus dicendum eſt, licet Mater non habeat filios impuberes in poteſtate, ac proindè non poſſit eis regulariter ſepulturam eligere, niſi ſit ſpurius, ſicuti poteſt. Gemin. *in d. cap. licet n.* 4. *de ſepul. in* 6. firmat Medic. *de ſepul. q.* 8. *num.* 26. *& antea num.* 4. *&* 5. & ubi de legitimis dicit ſpectare ad Patrem; attamen, cum non poſſint ſibi eligere ſepulturam, de his non prohibet jus, quod alii ipſis illam eligant, ſed convalidat conſuetudinem, qua Pater aſſumit ſibi jus, quod conveniret filiis, ſi eſſent capaces, & ipſis eligit ſepulturam, atque adeò hujuſmodi conſuetudo non eſt contra jus; Undè fit, quod ſicut Pater ratione conſuetudinis poteſt eligere filio impuberi ſepulturam, ita poſſit etiam Mater, quia militat etiam in ipſa jus conſuetudinis, tanquam in illa, cui incumbit cura filiorum impuberum.

Verum tradita doctrina ità intelligenda eſt, ut neceſsè ſit, quod Pater, vel Mater eligat vivente jam filio. Lavot. *var. cap.* 11. *tit.* 2. *num.* 118. & Sperell. *d. deciſ.* 89. *n.* 5. Ratio eſt, quia electio ſepulturæ eſt ultimæ voluntatis, atque adeò quando quis eligit ſepulturam, refertur electio ad tempus, in quo is, pro quo eligitur, poteſt habere ultimam voluntatem, & facere poſſet talem electionem, ſi aliud non obſtaret, undè refertur ad tempus vitæ, non autem ad tempus poſt mortem. Quod præſertim verum eſt, ſi illa electio fiat nomine alterius ad ſupplendam impotentiam illius; undè debet ſupponi filius, cujus nomine fiat. Secuta autem morte, non adeſt amplius filius, cujus nomine fiat. Pro textu autem adduco declarationes Sac. Congr. Epiſc. his verbis conceptas pro Patre:

Pater poteſt ante mortem filio impuberi ſepulturam eligere, ubicumque voluerit, etiam in Eccleſiis Regularium, poſt mortem vero ſecus. Ità in Fulginaten. 27. *Octob.* 1587.

In una *Servorum* 6. Decemb. 1641. In una *Conventualium Montis Peluſii* 6. Jun. 1659. Niſi contrarium habeatur de conſuetudine. Rot. *apud Ludoviſium deciſ.* 276. Vel niſi adſit ibi ſepulcrum majorum. *d. cap. licet de ſepul.* Dian. *par.* 5. *tract.* 3. *reſol.* 107.

Pro Matre autem ità. *Etiam Mater, cum Pater non adeſt, poteſt filio impuberi ſepulturam eligere, vivente tamen filio, ut in* Avellinen. 15. Septemb. 1603.

Et ità intelligenda eſt reſolutio Sac. Cong. Epiſc. qui à Regularibus adduci ſolet. Ea eſt:

Sac. Cong. cenſuit, licere parentibus, in quacumque Eccleſia voluerint, etiam Regularium, eorum filiis minoribus, qui ad annos pubertatis nondum devenerint, eligere ſepulturam, nec à Parochis locorum impediri poſſe, aut debere, præſertim verò, ſi in dictis Eccleſiis Regularium ſepeliri conſueverint, vel in eis habeant ſepulchrum majorum.

Quæ quidem conſuetudo probanda eſt à Regularibus, quod ſit ſpatio 40. annorum præſcripta, prout in ſpecie tradit Sperell. *d. dec.* 89. *n.* 17. *cum duabus ſeqq. ac juncto n.* 26.

Ad tollendas controverſias, quæ magna populi offenſione quandoque inter Regulares, Confraternitates, & Parochos ſæculares in funeribus oriuntur, ad dubia infraſcripta requiſitus pro veritate, ità reſpondendum cenſeo: Tom. 7. Conſult. 36. Item vide Tom. 4. Conſult. 216.

AD 1. *An ſcilicet Societates prædictæ nullum habentes privilegium, poſſint prætextu conſuetudinis ſepelire in ſuis Oratoriis Corpora defunctorum?*

Reſpondeo, non poſſe: Quia non poteſt quis, relicto majorum ſuorum, vel Parochiali ſepulchro, ſepeliri in Oratorio vel in Eccleſia, quæ de jure, vel ex privilegio Cœmeterium non habet, per text. *in cap. fraternitatem de ſepul.* ibique Canoniſtæ communiter, nominatim Innoc. *tom.* 1. Oratoria autem Confraternitatum non habent populum, atque adeò non poſſunt in iis ſepeliri corpora defunctorum.

Neque refragatur prætenſa conſuetudo: Tum quia debet probari legitimè: Tum, quia eſt contra jus, ut ſæpius dictum eſt ſupra.

Ad 2. Poſito, quod eædem Confraternitates poſſint ex conſuetudine immemorabili ſepelire in ſuis Oratoriis corpora defunctorum, an poſſint ſepelire ſuos Confratres, qui ſibi in illis non elegerint ſepulturam?

Pariter non poſſe: Nam qui poterat eligere ſepulturam, & moritur abſque electione, debet ſepeliri in ſepulchro majorum ſuorum, vel in Eccleſia Parochiali, ut ſæpè diximus. Quare cum ab Epiſcopo *Bergomenſi* propoſitum fuiſſet 14. dubia Sac. Congr. Epiſc. & Regul. & alibi retuli:

Se havendo le Compagnie ſecolari privilegio di ſepelire ne' lore Oratorii, poſſane ſepelire alcuno, che in articulo mortis non ſi habbia eletto la ſepoltura in eſſo Oratorio? Sac. Congr. 10. *Maji* 1595. *reſpond. negativè, niſi ſaltem in articulo mortis ibi elegerit ſepulturam.*

Ad 3. An filii impuberes, & Uxores Confratrum Societatum poſſint ſepeliri in Eccleſiis Regularium, in quibus habent Capellam, & prætendunt habere ſepulturam in d. Eccleſia?

Negativè quoad hujuſmodi uxores, ſi ſibi ſepulturam ibi non elegerint, ut ſupra diximus, ſed ſepellendæ ſunt, ubi de jure ſepeliri debent. Quo verò ad filios impuberes ſervandum eſt *cap. licet de ſepul. in* 6.

Ad 4. An ab heredibus defuncti Confratris ſepulti in Oratorio ſuæ Sodalitatis aliquid ſolvi debeat proprio ejus Parocho jure ſepulturæ, quod in d. Civitate ſolvi ſolet?

Affirmativè per text. expreſſum *in cap. ad Apoſtolicam de Simon.* ubi Innoc. III. hanc piam, & laudabilem conſuetudinem pia devotione fidelium introductam, præcipit obſervari, & declaravit Sac. Cong. Epiſc. in *Sabinenſi* 27. Jun. 1659. apud Nicol. *lucub. p.* 1. *lib.* 4. *tit.* 15. *n.* 22. & in *Anconitana* 19. Decemb. 1608. apud eúdem *in floſc. v. Confraternitas*, ubi conceſſa ex gratia, ut Confraternitas ſepelire poſſit in ſua Ec-

cleſia omnes ſuos Confratres ante infirmitatem, de qua deceſſerint, in ea Confraternita e deſcriptos de conſenſu hæredum, & ſine præjudicio quartæ funeralis, aliorumque emolumentorum, quæ ſpectarent ad Capitulum, vel Parochum, ut diximus *Tom.1. Conſult.17. in reſponſione ad 7. quæſitum.*

Ad 5. An ab eiſdem hæredibus defuncti idipſum ſolvi debeat, quando defunctus ſepelitur in propria ſepultura, vel eam ſibi elegit in aliis Eccleſiis, etiam Regularium?

Affirmativè quo ad utramque partem. Quoad primam enim extat declaratio ejuſdem Sac. Congr. Epiſc. in d. *Sabinenſi* apud eumdem Nicol. *loc. cit.* in hæc verba: *Si adſit laudabilis conſuetudo ſolvendi jus ſepulturæ, etiam pro iis, qui ſepeliuntur in propriis ſepulchris, ſervanda eſt.* Et in *Militenſi* 25. Jul. 1606. apud eundem in hunc modum:

Pro ſepultis in Eccleſia nova Confraternitatis, Curatus id recipere debet, ac ſi ſepelirentur in ſua Parochiali.

Et quoad Regulares certum eſt, quod hoc jus ſepulturæ non eſt quarta funeralis, ſive portio canonica, quæ debetur Parocho, ad quam ſolvendam Regulares non teneri ex ſuis privilegiis fortaſſe nunc aſſerunt, ſed eſt jus omninò diſtinctum à quarta, de qua ſolum Conſtit. B. Pii V. loquitur in §. 11. & 12.

Et quidem, quatenus etiam hoc jus ſepulturæ ſit quarta, eam ſolvere tenentur Regulares, non habentes privilegium cum ſpecifica derogatione *dict. Clem. Dudum de ſepult. ut per dec.83. poſt Tambur. de jur. Abb. & dec.49. Millini n.1.* etiam ſtante diſpoſitione Sac. Conc. Trid. *cap.13. ſeſſ.25. de reform.* Nam aut eorum Monaſteria ædificata ſunt citra 40. annos à publicatione d. Conc. & privilegia fuerunt abrogata, aut ſunt ante 40. annos, & cum Parochi ſint in quaſi poſſeſſione exigendi hoc jus trium Juliorum, ſive loco quartæ, ſive jure ſepulturæ, dicendum eſt, illos eſſe in poſſeſſione exigendi quartam, & Concilium non ſuffragari, ut diſcurrit Millin. *d.n.1.* & declarat Barb. *de Paroch. lib.3. cap.25. num.13. & ſeq. juxtà dec.84. coram Coccino poſt Tambur. loc. cit.* Atque adeò debetur Parochis id, quod a Regularibus, & à defunctorum hæredibus denegatur pro jure ſepulturæ, quod percepturi eſſent in ſuis Eccleſiis.

Ad 6. An Parocho dari debeat duplex ſtipendium, quod dari ſolet aliis Sacerdotibus pro aſſociatione funeris, quando ad d. aſſociationem invitantur Regulares, vel Societates, vel Capitulum, ſive Cadavera tumulantur in Eccleſia Parochiali, ſive in Eccleſiis Regularium, ſive in Oratoriis Societatum?

Etiam affirmativè ex declaratione Sac. Congreg. Epiſc. in *Caſſanenſi* 5. Maji 1617. apud Nicol. *d. p.1. lib. 4. tit.15. n. 22. ampl.3.* tenoris ſeq. *Regulariter Archipresbytero, ſive Curato ſolvenda eſt duplex merces, quam ſit ea, quæ ſolvitur ſingulis Presbyteris ordinariis.*

Quod etiam ſervatur Romæ ex Statuto Cleri Romani *cap.6. §.13.* Quia Parochi comitantur funus cum ſtola, de qua te vide late *de Funeribus.*

An puella in Monaſterio Monialium prorſus exempto, degentes educationis cauſa, & mulieres ſæculares famulæ Monialium nullam emittentes regularem profeſſionem, ſi contingat eas mortem obire in Monaſterio, ſepeliri poſſint, ac debeant in Eccleſia exteriori Monialium, an potius in Parochiali in cujus Parochia domicilium retinent? Et quid ſi in nulla Parochia retineant domicilium? Tom.7. Conſult.63.

QUidquid ſit de adminiſtratione Sacramentorum de qua nos alibi, tenendum eſt, hujuſmodi puellas, & famulas ſepeliri debere in Eccleſia Parochiali, in cujus Parochia habitant, ſi moriantur, non electa ſepultura, vel ſi ſepulturam elegerint, deberi eidem Eccleſiæ quarta funeralis. Probatur ex iis, quæ docent Doctores, quod non amittatur Parochia, dum quis diſcedit animo revertendi, ut Abb. *in cap. de his de ſepult.* Jo. And. *in cap. ſi, qui eod. tit. in 6.* ac alii non pauci.

Ac deſumitur *ex d. cap. ſi qui de ſepult. in 6.* ubi ſimilis omninò caſus deciditur. Qui enim aliquandò ad villam ruralem ſe transfert, non debet ibi ſepeliri, quia non acquirit ibi Parochiam, cum non accedat animo permanendi, ſed debet ſepeliri in Parochia Urbis, quam retinet quotieſcumque diſcedit animo revertendi. Nec differre videtur, an quis ſe transferat ad rus, an ut exerceat profeſſionem ſcholaſticam, aut ut alicui famuletur, quia in utroque caſu concurrit habitatio in Parochia aliena, retento priori domicilio. Puellæ autem, & famulæ hujuſmodi non amittunt ſuam Parochiam: quia non transferuntur à propria Parochia, ut illam deſerant, ac mutent.

Confirmatur primò quoad puellas educandas *ex l.1. §. hæc autem, ff. de his, qui deicer.* ibi: *Tantum autem intereſt inter habitatorem, & hoſpitem, quantum intereſt inter domicilium habentem, & peregrinantem.* Propriè ergo habitator dicitur, qui domicilium aſſequitur, & conſequenter puellæ, quæ ad tempus educationis cauſa in Monaſterio ſunt hoſpites, dicuntur peregrinantes, atque adeò non acquirunt Parochiam ratione educationis in Monaſterio.

Secundò, à ſimili ex Statuto Cleri Rom. *cap.3. §.8.* decernente Scholaſticos domicilium in domo Patris, ſeu cognatorum habentes, & ſtudiorum cauſa in aliquo Seminario, vel Collegio extrà fines Parochiæ ad convivendum commorantes, primum domicilium retinere. Quod eſt juxta ea, quæ tradit Hoſtien. *in ſum. tit. de Paroch. §. penult. num. 7.* Quare hæc ſententia non ſolum eſt probabilis, ſed etiam ex Pellizar. *de Monial. cap.10. ſeſſ.3. ſubject.1. num. 233.* eſt omninò certa.

Et quoad famulas eſt caſus declaratus in eodem Statuto Cleri Rom. *d. cap.3. §.10.* his verbis: *Familiares, & famulas Eminentiſſimorum Cardinalium, ſeu aliorum Principum, ac Prælatorum, nec non aliorum quorumcumque, qui retinent domicilium in alia Parochia, ad illam Parochiam pertinere ſtatuimus, in qua retinent domicilium, licet apud ſuos Dominos infirmentur, & morte occumbant.* Et convincitur *ex l. Seia, §. Pamphile, ff. de fun. inſtruc.*

Reſtat diſquirere, an hujuſmodi puellæ, & famulæ ſepeliri poſſint in Eccleſia exteriori Monialium, ſi in ea elegerint ſepulturam? Sed quia materiam hanc fusè tractavi *in tom.4. integra Conſ. 175. de Monialibus*, eam adire non pigebit.

Moriens in Carcere, in quo detinetur cuſtodiæ cauſa, in quanam Eccleſia Parochiali ſit ſepeliendus? Et an ſi elegerit ſibi ſepulturam extrà Parochialem, debeatur Eccleſiæ ſuæ Parochiali quarta funeralis? Quidve de iis, qui damnati ſunt ad carcerem in pœnam, ut in iis in perpetuum, vel ad tempus permaneant? Tom.7. Conſult. 86.

REſp. Quod ſepeliendus ſit in Eccleſia Parochiali, in qua defunctus habitabat, antequam Carceribus manciparetur, & in qua adhuc retinet domicilium, eique deberi quartam funeralem, ſi elegerit alibi ſepulturam ex rationibus adductis in proximè reſoluta quæſtione, & aliis antecedensibus.

Secus autem dicendum eſt de eo, qui damnatus eſt in pœnam ad carcerem perpetuum, tunc enim fit de Parochia, cui ſubſunt carceres: quia non poteſt habere animum figendi alibi domicilium, aut habitationem cum perpetuitas carceris id excludat, & domicilium, aut Parochia non poteſt retineri abſque animo revertendi. Ideoque relegatus habet neceſſariò domicilium in loco relegationis per *l. filii libertorum, §. relegatus, ff. ad municip.* quod intelligit Gloſ. *in l. Ejus, qui §. fin. v. unde arcetur eod. tit. de relegato in perpetuum.*

Si verò damnatus eſt ad pœnam ad tempus determinatum, tenendum eſt, ſi ibi moriatur; quod debeat ſepeliri in Parochia carceris, aut ſi contingat alibi ſepeliri, debeatur quarta funeralis eidem Parocho: Quia quamvis ibi contra ſuam voluntatem detineatur, adhuc tamen ſpectat ad Curam Parochiæ quoad Sacramenta recipienda, ideoque efficitur, quamvis invitus de illius Parochia. Atque ita quoad hoc obſervatur Romæ ex Statuto Cleri Rom. extatque decretum pro Eccleſia Parochiali S. Mariæ Tranſpontinæ pro cuſtoditis in pœnam in Caſtro Sancti Angeli, & pro Eccleſia Parochiali Sancti Blaſii in via Julia pro captivis pariter in pœnam in Carceribus Novis, Quia cum ſint Servi pœnæ, contrahunt habitationem, ubi luunt pœnam. *d. l. filii libertorum, §. relegatos, ff. ad municip.*

1. *An Canonicus Eccleſiæ Cathedralis carentis Canonica, ſive ædibus Canonicalibus, habens domicilium, & actu habitans intra fines alterius Parochiæ, dicatur Parochianus Eccleſiæ Cathedralis, ita ut in infirmitate teneatur recipere Sacramenta à Parocho Eccleſiæ Cathedralis, vel potius à Parocho domicilii?*
2. *An idem Canonicus decedens, non electa ſibi ſepultura, debeat ſepeliri in Eccleſia Cathedrali, tanquam ſua Parochia,*

chia, vel in Parochia domicilii, vel potius in ſepulcro ſuorum majorum?

3. *An prò ſepultura Canonici, ut ſupra defuncti, debeatur quarta funeralis Parocho domicilii, aut Parocho Cathedralis, vel Parocho Parochiæ ſepulturæ ſuorum majorum?*

Ubi, habitans in confinio plurium Parochiarum, ſepeliendus ſit? Tom.3. Conſult.5.

AD 1. Negativè, atque adeò in ſua infirmitate teneatur recipere Sacramenta à Parocho domicilii, ſivè habitationis: Quia quilibet tenetur recipere Sacramenta, præſertim Viatici, & Extremæunctionis à proprio Parocho, ut in *Clem.1. de privil.* Proprius autem Parochus eſt ille, in cujus Parochia quis actu inhabitat, vel habet domicilium, juxtà *cap. Is qui de ſepul. in 6.* Doctores, quos refert, & ſequitur Fagnan. *in cap. ſignificavit num.27. & 32. de Paroch.* ubi etiam *num.36.* refert, hanc eſſe ſententiam Sac. Congregationis Concil. in caſibus contingentibus per *Gloſſ. in d. Clem. 1. de privil. v. Parochialis.* Abb. *in cap. Omnis utriuſque ſexus de pænit. & remiſſ.* ubi teſtatur de communi. Videturque decerni in Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.24.cap.13.de refor.* in quo præcipitur Epiſcopis, ut diſtincto populo in certas, propriaſq; Parochias unicuique ſuum perpetuum, peculiaremque Parochum aſſignent, qui eas cognoſcere valeat, & à quo ſolo licitè Sacramenta ſuſcipiant, non obſtantibus privilegiis quibuſcumque, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus.

Non obſtat, quod Eccleſia Cathedralis dicatur Parochia ipſius Canonici, imò & Parochia communis totius Diœceſis, ut alibi oppoſuimus: Nam eſt Parochia communis, quando in ea Epiſcopus adminiſtrat Sacramenta, cum ipſe ſit Parochus totius Diœceſis, non autem quando Parochus Cathedralis illa adminiſtraret: quia cum ſit tantum Parochus Cathedralis, extrà illam, & illius Parochiam nullam habet juriſdictionem, atque adeò non poteſt adminiſtrare Sacramenta in alienis Parochiis.

Præterea eſt Parochia communis iis, qui ad ipſam voluerint accedere prò recipiendis Sacramentis. Abb. *in dict.cap. Omnis num.2.* Gutier. *can.qq. l.1.c. 30. num.12.* non autem ad illa miniſtrandum in alienis Parochiis, in quibus ſua jura debent illæſa conſervari.

Ad 2. Sepeliendum eſſe in Eccleſia Cathedrali, dummodò in ea ſit ſepulcrum Canonicorum, non quia eſt ejus Parochia, ſi intra illius limites non habet domicilium, vel habitationem, ut volvit Bonac. Sed quia Eccleſiæ Cathedrali per Canonicatum fuit alligatus Matrimonio ſpirituali. *cap. cum inter de elect. cap. quoniam, §. ſi verò, ut lit. conteſt.* & ideò quos unicum conjunxit conjugium, unum conjungat ſepulcrum, ait Canon *Ebron in fin. 13. quæſt. 2.* & quorum una mens erat in Domino, eorum quoque corpora ſepultura non ſeparet. *can. unaquæque, §. Soror eadem quæſt. 2.* ubi dicitur in Ebron in eodem Sepulchro ſepultum fuiſſe Abraham, & Saram, Iſaac, & Rebeccam, Jacobum, & Liam, Adamum, & Evam. Et declaravit Sac. Cong. Epiſc. 13. Maii 1650. in Senogalienſi apud Nicol. *tom.1. lucubr. lib. 4. tit. 15. de interdict. ac ſepult. num. 23. in fine*, ibi: *Clericus non ſepelitur in Sepulchro majorum quando in Cathedrali, vel matrice adeſt proprium Clericorum Sepulchrum a laicalibus ſeparatum.*

Itaque requiritur, quod in Cathedrali extet ſepultura pro Canonicis, alioquin iſte Canonicus ſepeliendus erit in Sepulchro majorum; Eccleſia verò Parochialis ſuccedit tantum in defectum electionis ſepulturæ, Sepulchri communis Canonicorum in Eccleſia Cathedrali, & Sepulchri majorum, ità ut Eccleſia Parochialis ſit ultima, juxta ordinem adductum per *text. in cap. nos inſtituta de ſepult.*

Ad 3. Funerale dividi debet prò tertia, vel quarta parte, aut pro medietate, juxta morem regionis inter Eccleſiam Cathedralem tumulantem, vel Eccleſiam, in qua habet Sepulchrum majorum, in qua Canonicus ſepelietur, & Eccleſiam Parochialem, in qua Canonicus habitabat, & recepit Sacramenta, juxta *cap. certificari de ſepult. cap. cum quis de ſepult. in 6.* Rot. *dec. 376. num.1. par.1. recen.* ubi de Eccleſia Parochiali. Mantic. *dec.29.* Cavaler. *dec.105. num. 1.* Rota *in Mediolanen. quarta funeralis 14. Mart. 1622. coram Merlino*, ut alibi ſæpiùs.

Atque ità me conſulente, cenſuit Sac. Congr. in *Tiburtina* 12. Maii 1685. nempè: *Ad 1. teneri recipere à Parocho domicilii. Ad 2. in Cathedrali, ſi in ea adſit ſepulchrum proprium Canonicorum, ſin minus in ſepulchro majorum, iis verò non exiſtentibus, an Cadaver Canonici ſit ſepeliendum in Eccleſia Cathedrali, vel Parochiali, in alia Congreg. videndum. Ad 3. deberi Parocho domicilii.*

Porrò habitans in confinio duarum Parochiarum eſt Parochianus illius Parochiæ, ex qua domus aditum habet. Bartol. *in leg. fin. num.6. in fin. ff. de dam. infect.* Quia ex aditu judicatur de domo, cui cedat, *leg. ei, cui ædes ff. de leg. 3.* Bald. *conſ. 60. num.5. vol.1.* de Pont. *dec. 35.* Villagut. *deciſ. 32.* Quod ſi domus habet duas portas in duabus Parochiis, judicatur de ea Parochia, in qua eſt porta principalis, & aditus magis frequentatus, ſivè uſitatus. Bart. *in leg. prædii §. qui domum ff. de leg. 3.* qui etiam *in leg. 1. ff. ad municip.* ait, quod ſi aditus, ſivè Oſtium eſt à parte anteriori domus, & à parte etiam poſteriori, ac viciſſim ingreditur, quandò ab anteriori, quandò à poſteriori, nihilominus dicitur parochianus illius Parochiæ, in qua eſt aditus à parte anteriori domus, quia illa pars cenſetur nobilior. Ubi autem eſt pars nobilior, cenſetur eſſe totum *leg. cum in diverſ. ff. de relig. & ſump. fun.* Angel. *in leg. quod conclave in fin. ff. de damn. infect.* ac alii.

His addo caſum de eo, qui degens in confinio duarum Parochiarum pro ſuis ædibus ampliandis, illis aggregat domum, ſeù ſitum alterius Parochiæ. Cum enim acceſſorium cedat principali, illud aggregatum incorporatur ædibus, quibus jungitur, & ſit ejuſdem Parochiæ, cujus ſunt ædes illæ, dummodò nobiliores, & ampliores exiſtant, ut decernitur in ſtatuto Cleri Rom. *cap.3. q. 17.*

(Aliquandò in his dubiis caſibus fuit habita ratio Cubiculi, in quo defunctus deceſſit, ut conſideratum fuit Romæ in funere Cardinalis Creſcentii inter Parochiam S. Mariæ in Rotunda, & S. Euſtachii: Quia cenſetur illa pars Palatii nobilior, erga quam defunctus peculiarem affectum habebat, ut plurimum habitabat, & in qua decedere voluit.)

DE SIGILLO CONFESSIONIS.

1. *Ut ſervari debeat Sigillum Confeſſionis Sacramentalis quid requiratur?*
2. *Et an crimen revelationis Confeſſionis ſpectet ad S. Officium? Quomodò probetur, & qua pœna de jure communi?* Tom.7. Conſult.54.

AD 1. Ex parte pœnitentis requiritur, quod Confeſſio fiat ex intentione Sacramentali, animo ſcilicet ſe accuſandi in hoc foro, & ſubiiciendi ſe Clavibus Eccleſiæ, Cajetan. *2.2. quæſt.70. art. 1. & tom.1. opuſc. tract.21.* Sot. *in 4. diſt. 18. quæſt.4. ar.5. & in relect. de ſecret. memb. 2. quæſt.7.* Navar. *in manual. cap.18. num.55.* Simanch. *tit.42. num.15.* Quare ſi confeſſio non fiat hoc animo, & intentione, revera non eſt confeſſio, nec peccata ſubiiciuntur Clavibus, ac proindè non eſt res ſacra, neque ex illa oritur ſacrum ſecretum. Suarez *de pœnit. diſp.33. ſect.2. num.6.*

Ad 2. Si eſt ſermo de ſimplici delicto revelationis Confeſſionis, non videtur pertinere ad Tribunal S. Inquiſitionis, ſed ad Judicem Ordinarium Eccleſiaſticum, *ex cap. omnis utriuſque ſexus de pœnit. & remiſſ. in fin.* Quia revelatio confeſſionis ſecundum ſe nec continet hæreſim, nec illius ſuſpicionem, quia revelans delinquit ſolum circa præceptum, quod non concernit fidem.

Si verò Confeſſionis revelatio ſit ità qualificata, ut indè oriatur ſuſpicio hæreſis, tunc quidem poterunt Inquiſitores contrà revelantes procedere, ſaltem ad inquirendum quid ſentiant de fide, ac de Pœnitentiæ Sacramento, ut notat etiam ex Molfeſio Caren. *de Offic. Inquiſ. par. 1. tit. 17. §. 23. numer. 91.* Nam tunc ſubintrat juriſdictio Inquiſitorum, tanquam ea, quæ conceſſa eſt prò conſervatione Fidei Catholicæ.

Revelatio autem Confeſſionis tunc eſſet qualificata in ordine ad hunc effectum, quandò non ex malitia revelantis cenſeretur provenire, ſed ejuſdem pravo ſenſu circà res fidei, ut ſi revelans frequenter incidiſſet in hujuſmodi crimen, quia tunc oſtenderet, ſe contemnere obligationem ſigilli, atque adeò de illa malè ſentiret. Aut ſi ita revelaret Confeſſionem, ut ſimul verbo, aut facto declararet, Sigillum Confeſſionis eſſe parvipendendum, & non curandum: Quia hoc pacto videtur non credere ſtrictam obligationem ipſius, aut aliquo modo declararet, ſe non extimare hujuſmodi Sigillum. Aut ſi ſit improbæ vitæ, & alias de hæreſi ſuſpectus, prout in caſu ſimili Congregationem S. Officii *Cremonæ* 9. Novembr. 1587. cenſuiſſe ait idem Carena.

Porrò crimen revelationis probatur eodem modo, quo pro-

probatur crimen ſollicitationis in confeſſione per teſtes ſcilicet ſingulares, de qua re nos etiam *Tom.1. Conſult.104. de S. Offic.* docentque plures Doctores, quos refert Molſeſius *in ſum.tract.7. cap.23. num.64. & ſeq.* Quod ſi accuſator, ſivè denunciator ſit pænitens, in dubio ei fides præſtatur, & Confeſſario incumbit onus probandi, ſe aliundè ſciviſſe factum illud, vel habuiſſe licentiam ab ipſo penitente revelandi, & ità ſentire ſubdit D. Thom. *in 4. diſt.25. quæſt. 3. ar. 2.* Oſtienſem, Sylveſtrum, & Megalam, quos ait etiam docere, quod quandò accuſans, vel denuncians eſſet perſona extranea, in dubio crederetur Confeſſario. At mihi innixo authoritati Rodriquez, Molſeſii, Menochii, & aliorum placet contraria ſententia, ſcilicet, quod cæteris paribus, in dubio debet credi potius Confeſſario, quam pænitenti accuſanti, ſeù denuncianti: quia Judici in foro exteriori creditur in iis, quæ ſpectant ad ejus officium, & aliter ſciri nequeunt; nam in iis præſumitur prò ipſo *cap. ſignificavis de appell.* cum aliis congeſtis à Maſcardo *de prob. concl.951. nu.30.* Ergo eo magis hoc procedit in hoc caſu. Quia Confeſſarius eſt Judex in foro interiori, & ex arctitudine ſigilli præſumitur illud inviolabiliter ſervaſſe, & ſolum de licentia pœnitentis revelaſſe.

Si quis igitur objecerit Confeſſario, quod revelaverit Confeſſionem credendum eſt ipſi Confeſſario, præſertim probo, ſi dixerit ſe habuiſſe à pœnitente licentiam revelandi, ut propterea non teneatur id probare, quia hæc licentia ſecretò, & ſine teſtibus concedi ſolet; Quapropter in defectum aliarum probationum ſufficit juramentum Sacerdotis. Menoch. *præſumpt. 58. num.15. lib.1.* Vivius *com. opin. v. Confeſſario*; ac alii.

Idem propter eaſdem rationes dicendum videtur, ſi Confeſſarius fateatur revelaſſe tale delictum, ſed neget, illud habuiſſe in Confeſſione, quamvis præſumendum eſſet contra Confeſſarium, niſi doceatur aliundè ſciviſſe, teneant Oſt. Abb. & Card. *in cap. omnis de pœnit. & remiſſ.* ac alii.

At ſi Confeſſarius dicat, & excipiat, quod aliundè ſciverit, tunc tenetur id probare: quia verſamur in materia, quæ eſt capax probationis, cum poſſit id adducere unde ſciverit. Abb. *in cap. omnis in fin.* Innoc. *in cap. ſuper his de accuſat.* aliique.

Revelatio verò peccati ſine expreſſione perſonæ cadit ſub prohibitionem poſitivam Eccleſiæ, de qua *in dict. cap. omnis*, propter periculum manifeſtationis pœnitentis. Atque adeò provide ſanxit Conc. *in d. cap. Omnis*, ut ne peccatum quidem ipſum liceat revelari.

Cæterum quoad pœnam depoſitionis ab Ordine Sacerdotali, & propterea detruſionis in Monaſterium, quæ in prædicto *cap. Omnis* imponitur Sacerdoti, qui peccatum in pœnitentiali judicio ſibi detectum præſumpſerit revelare, nimius eſſet rigor, ut in eam indiſtinctè incideret quilibet Sacerdos, qui diceret, ſe peccatum aliquod audiviſſe in Confeſſione, licet nullo modo proderet peccatorem.

Quare exiſtimo cum Fagnano, hoc relinquendum eſſe arbitrio Judicis, qui facti circumſtantiis maturè perpenſis, diiudicet, an hujuſmodi pœna ſit exequenda. Henric. Boich. *in cap. in Archiepiſcopatu col.2. de rapt.* & fuſius Marian. Socin *in cap. licet à num.22. de pœnit.*

Ad quem autem Judicem hæc cognitio ſpectet, ſi Confeſſarius frangens Sigillum Confeſſionis Sacramentalis ſit Regularis, certum eſt, quod Epiſcopus poteſt illum ſuſpendere à Confeſſionibus audiendis, ſed an aliis pœnis à jure inflictis poſſit contra illum procedere, vel illum punire debeat ſuus Superior Regularis. Ceſpedes *de exemp. Regul.* ubi poteſtatem omnem ferè Epiſcopi in Regulares infringere conatur, tamen *in cap.16. dub.264.* favet Epiſcopis, inquiens poſt Conſtitutionem Greg. XV. *Inſcrutabili*, poteſtatem Epiſcopi non eſſe in hoc coarctatam, ſed quacumque pœna poſſe in d. Regulares revelantes Confeſſionem, vel remittuntur eorum Superioribus, qui ſi quid grave compererint, tenentur certiorem reddere S. Officium; non tamen impediuntur Regulares recurrere ad S. Officium.

An in porrigentem preces Sac. Tribunali Pœnitentiariæ Secretæ, cum expoſitione ſui criminis, ſuppreſſo tamen nomine, & ab ea remiſſas Ordinario pro expeditione cauſæ, poſſit ipſe Ordinarius in foro externo procedere etiam ad torturam? Tom.9. Conſult. 75.

NEgativè: Nam juxtà tenorem ſupplicationis manifeſtè patet, illas fuiſſe porrectas ſub Sigillo ſecreti, & in foro conſcientiæ, cum talis ſit forus Sacræ Pœnitentiariæ, quæ vel reſcribit, vel committit conſequenter ad forum conſcientiæ. Sanch. *de Matrim. lib.8. diſp.21. quæſt. ult. numer.40.* Pyrr. Corrad. *in prax. pœnit. lib.7. cap.4. nu.73.* & alii. Quarè ſi Judex inveniſſet ſchedulam, in qua peccatum aliquod ad Confeſſionem facendam eſſet deſcriptum, teneretur ceſſare ab inquiſitione criminis, & non juvari ea notitia, imò etiam ſi jam Reum condemnaſſet, convictum teſtibus, & poſtea intelligeret totam delationem, vel accuſationem ortam fuiſſe, ex Sigilli violatione, tenetur damnatum abſolvere, ac dimittere.

His accederet, quod proceſſus eſſet etiam irritus per text. *in cap. qualiter, & quando de accuſat.* Quia nemine denunciante, nequè fama præcedente, prout juris eſt, non conficeretur, ideòque de eo nulla erit habenda ratio. Specul. *in pr. lib. 3. par. 1. §. viſo igitur nu.8. & 13.* Guaudin. *in rubr. quomodò de maleſ. cognoſc. per inquiſ. nu.11. & 15.* aliique.

DE SIGILLO NATURALI. Vide de S. Offic. Tom. 2. Conſul.70. Miſcell. §.25.

DE SIMONIA.

An ſit Simonia exigere à proviſis aliquam ſummam ad uſus pios? Vide de Legat. Piis Tom. 1. Conſult. 158.

De quadam Simoniaca pactione. Vide de Capitulo Tom. 5. Conſult. 74.

1. *An Sacerdos, qui pluries in die celebrat ſit verè, & propriè Simoniacus?*
2. *An incurrat pœnas contrà Simoniacos ipſo jure illatas?*
3. *An ex criminis notorietate, & ex ſententia condemnatoria efficiatur irregularis? Et quatenus affirmativè.*
4. *An cum eo diſpenſare poſſit ejus Epiſcopus? An verò diſpenſatio ſit ei concedenda à Sac. Congreg. Conc.?* To. 7. Conſult. 43.

AD 1. Eſſe Simoniacum jure divino, & naturali, ac etiam jure poſitivo, juxtà diviſionem, quam omnes admittunt cum Gloſſa *in cap. pridem de pact. v. illicita pactiones, & cap. ex parte 1. de offic. Iud. deleg. Can. Salvator 1. qu. 3. verſ. Et Iudicem.* Suar. *tom.1. de Relig. lib.4. cap.2. & 7.* & Leſſ. *lib. 2. cap.35. dub.2. & ſeq.* atque habetur ex Can. *fin. 1. quæſt. 3.* ubi non ſolum eſt ſermo de beneficiis, ſed etiam de Sacramentis, & Sacramentalibus. Quare Sacerdos accipiens eleemoſynam ob quæſtum damnatur tanquam Simoniacus à Conc. Tolet. 11. *cap.8. relato in Can. quidquid 1. quæſt.1.* quod ſequitur Fagnan. *in cap. ſignificatam n.19. de præb.*

At de hac re vide *de Miſſa Sacrific. Tom.4. Conſul.1. pag.1. & Tom.9. Conſul. 97. à num.19. uſque ad 27. §. Ad tertium.*

Ad 2. Negativè, nulla enim pœna impoſita eſt committentibus Simoniam, niſi Simonia fuerit commiſſa, vel in ingreſſu Religionis, vel in Ordine, vel in beneficio. DD. communiter, quos adducit, & ſequitur Paſqualigus *de Sacrific. Miſſ. quæſt.922. num.3.* Qui omnes non negant, hujuſmodi Sacerdotem, non eſſe Simoniacum, ſed ſolum ajunt, non incurrere in pœnas jure latas in Simoniacos.

Ad 3. Affirmativè: Quia ex criminis notorietate, & ex ſententia condemnatoria Judicis efficitur infamis infamia facti, & juris, atque adeò irregularis verè, ac propriè, tanquam damnatus de crimine publico, quo quiſque notatur infamis, *per leg.1. §. qui in judicio ff. de his, qui not. infam. & Can. infames §. porro 3. quæſt.7.*

Ad 4. Quoad primam partem, negativè; non poteſt enim ſuper hac pœna infamiæ, vel irregularitatis Epiſcopus, ſeù Prælatus cum Subditis ſuis diſpenſare: quia eſt de gravioribus criminibus, Theſaur. *v. Simonia §. amplia, & d. verſ. Miſſa §. Item.* Solum igitur diſpenſatio concedi poteſt à Sum. Pontifice, & per Vicariam poteſtatem à Sac. Congr. Conc. quæ an debeat concedi, remittenda eſt præſtanti judicio Eminentiſſimorum Patrum, conſideratis circumſtantiis loci, temporis, perſonæ, infamia, & ſcandalo, an ſcilicet continuent, atque Epiſcopi relatione, præſertim hiſce temporibus, in quibus hoc crimen gliſcit, ut ignis oleo.

Atque ità declaravit Sac. Congr. Conc. in *Senenſi* die 16. Novemb. 1686. nempè, eſſe cum eum præfato Præsbytero diſpenſandum ad tempus Archiepiſcopo beneviſum.

An

Digitized by Google

An Monaſteriis Monialium licitum ſit, an verò Simoniacum, exigere aliquam ſummam nomine dotis, ac de illa paciſci prò victu, aliiſque neceſſariis, ad ſuſtentationem puellæ, volentis ingredi Monaſterium? Ubi quid de aliis pactis? Tom. 7. Conſult. 90.

TEnendum omninò eſt, ad ſuſtinenda onera temporalia, quæ Religio in ſe ſuſcipit cum tali perſona, non eſſe ex natura rei, & ex vi juris Divini Simoniacum, aut illicitum exigere aliquid: quia non exigitur tanquam pretium, ſivè temporale prò ſpirituali, ſed prò temporali. Sicut enim Matrimonium, & eſt Sacramentum, & humanus contractus, & quatenus eſt contractus habet annexa onera temporalia, & incommoda, quæ non poſſunt ſine temporalibus bonis ſuſtineri, & ideò licitum eſt, ut uterque Conjugum aliquid ad hoc conferat. Ità profeſſio religioſa & eſt ſtatus quidem ſpiritualis, & oblatio, quæ fit Deo, quoddamque genus conſecrationis talis perſonæ ad cultum Dei, & propterea eſt contractus quidam humanus inter Religionem, & Religioſum; nam iſte ſe illi tradit, illa iſtum recipit, ſeque obligat ad eum ſuſtentandum, & ità in ſe ſuſcipit omnia onera temporalia, quæ ad hujuſmodi ſuſtentationem ſunt neceſſaria; Quare licet ſtatus Religioſus, quatenus ſpiritualis eſt, vendi non poſſit, nec aliqua re temporali compenſari, tamen quatenus eſt contractus, onus illud indiget ſubſidio temporali, ac proindè non eſt contrarium, neque alienum à ratione naturali, ut puella, quæ Religionem ingreditur, temporale aliquod ſubſidium ſecum afferat, quo ad eam ſuſtentandam Religio juvetur, & proindè Cajet. *in 2. 2. queſt.* 100. *art.* 3. ait, hoc eſſe jus naturale.

Et quamvis Sac. Congr. Conc. olim conſulta, an Monaſterii Monialium, in quibus juxtà decretum *cap. 3. ſeſſ. 25. de regul.* Epiſcopus certum numerum conſtituit, liceat Abbatiſſæ in locum Monialium deficientium alias recipere, pacta certa eleemoſyna prò dote. Et quatenus non liceat, quæ proviſio ſit per Epiſcopum adhibenda? Reſpondit: *Si ex redditibus Monaſterii, vel ex conſuetis eleemoſynis tantum ſuppetet Monialibus, ut ad ipſarum victum, & ad fabricam Eccleſiæ, aliaſque neceſſitates commode ſufficiat, minime licere. Cum autem hujuſmodi theorica ad praxim difficulter deduci poſſit, referendum Sanctiſſimo, qui probavit ſententiam Congregationis, confirmans, augendum numerum, ſi dos recipienda ſit.*

Tamen Sac. Cong. Epiſc. & Regul. hanc difficultatem ſuſtulit. Animadvertens enim Sanct. monialium Monaſteria ſine dotium ſubſidio diù ſuſtineri non poſſe, & propter ingruentes neceſſitates, & caſus inopinatos plerumq. ad inopiam redigi, Summis Pontificibus approbantibus, prudenter ſanxit, ut dotales eleemoſinæ à Monialibus numerariis perſolverentur, tametſi numerus eſſet taxatus ad menſuram redditùum Monaſterii. Ex penuria enim multa proveniunt mala, præſertim in Monaſteriis Dominatum, ut inquit Hoſtien. *in cap. Non amplius de juſt. in fin.* facitq. Can. *Si quis ettinuerit* 1. q. 3. Quare expedit Monaſteria Monialium habere ſufficientes redditus, nè alioqnin ipſis præbeatur anſa vagandi, & communicandi cum Sæcularibus. Præſertim exiſtente de hoc diurna conſuetudine, idq. ut ſic ſecuriores ſint de ſufficientia redditùum, & plures recipere poſſint, quam alioqui deberent.

Atquè ità tenent Fagnan. *in d. cap. Non amplius num.* 24. Sylveſt. *d. num.* 15. Miranda *art.* 7. *concl.* 2. Dian. *tr.* 2. *p.* 3. *reſol.* 97. & multi alii; Ac deniq. id declaravit eadem Sac. Congreg. Conc. in una *Belgii ſubſidiorum dotalium ad cap.* 16. *ſeſ.* 25. *de Regul.* Cum enim in eadem Sac. Cong. proponeretur, quod

Monaſteria Monialium, præſertim Mendicantium in Belgio ſemper conſueverunt exigere aliquam ſummam prò ſuſtentatione puellarum potentium admitti ad habitum Religioſum, & nihilominus à multis annis non pauci tum privatim, tum publicè docere cœperunt, Simoniacum eſſe hac de cauſa dotem recipere, & de illa paciſci; quia verò hæc doctrina multorum in quibuſdam partibus conſcientias, perturbat, ob metum committendi Simoniam, & è converſo Monaſteria non poſſunt ſine dote ſuſtentare puellas; Supplicantur proindè Eminentiſſimi Patres declarare, an licitum ſit paciſci de congrua dote ſolvenda prò victu, amictu, aliiſquè neceſſariis ad ſuſtentationem puellæ, volentis ingredi Monaſterium? Sac. Cong. die 18. *Septemb.* 1683. *cenſuit, non eſſe Simoniacum.*

Huic quæſtioni aliam ſubjungo, quæ cum priore magnam habet connexionem, & affinitatem.

An, ſcilicet pacta, ſeù conventiones, quibus Moniales aliquam pecuniæ ſummam petunt à parentibus Novitiæ Convivii cauſa, dum Novitia habitum ſuſcipit vel profitetur; ſint ſublata d. cap. 16. verſ. ſed neq. ſeſ. 25. de Regul.?

Sac. Congreg. cenſuit, Decretum cap. 16. ad hunc caſum non pertinere, ſed id prohiberi Conſtitutione Urbani IV. quę incipit *Sanè*. Cæterum, quia ex conſuetudine Mediolanenſi recepta, & à bo: me: Card. S. Praxedis tolerata, paſſim hujuſmodi Convivia exhibentur, conſultius putavit nihil reſponderi. Conſt. Urb. habetur *in Extravag.* 1. *de Simon.* Sacra verò Cong. Epiſc. & Regul. 2. Jul. 1589. & *in Luſitana* 6. Jun. 1615. Ad 2. propinarum, ſeù munerum largitionem Monialium faciendam, tam in ingreſſu, ſeù in habitum regularem ſuſcipiendo, quam, in profeſſione emittenda, tanquam abuſum omninò abrogari mandavit, ac prohibuit ſub pœnis etiam cenſurarum. Verùm id, vel non fuit uſu receptum, vel ut refert Portell. Auctor Luſitanus, *in dub. Regul. verſ. Monaſterium num.* 11. in ea declaratione excipiebatur refectio communis jentaculi moderati. Imò Sanch. *in opuſc. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 23. *num.* 6. ait, quod poſſit excuſari conſuetudo, quæ reperitur in Monaſteriis Monialium accipiendi, præter dotem Novitiæ, quaſdam portiones pecuniæ, quas propinas vocant, v. g. ſingulis Monialibus dantur quatuor argentei, & una candela, idq. præter dotem Novitiæ, quæ datur ipſi Monaſterio. Hæc autem conſuetudo nulla alia ratione mihi videtur poſſe à Simonia excuſari, niſi aſſerendo dotem, quæ exigitur ad ſuſtentationem Monialis, non conſiſtere in indiviſibili, ſed ſicut taxari poteſt ſexcentis ducatis, ità etiam taxari poteſt ſexcentis, & quinquaginta, diſtributis hoc modo, ut ſexcenta applicentur Communitati, ſeù Monaſterio, & alia quinquaginta diſtribuantur inter Moniales ſingulis dando illos quatuor argenteos, & candelam, ut ſuis neceſſitatibus ſubveniant.

Vides mi lector, quam ſit arduum hoc definire. Quare puto in hac re uti oportere aurea illa moderatione, quam prò Monaſteriis Urbis inſtituit Eminentiſſimus Card. Vicarius in ſua Congregatione particulari prò eadem re habita, in qua, & ego adfui, eſtq. typis Cameralibus edita.

Porrò ab excommunicatione lata *in d. Extrav.* 1. *de Simon.* poterit Epiſcopus, vel Prælatus abſolvere in occultis delictis ex Trid. *ſeſ.* 24. *c.* 6. *de ref.* Eademque Extravagans procedit ſivè detur, & accipiatur pretium prò admiſſione ad profeſſionem, ſivè ad habitum. Filiuc. *tr.* 45. §. 4. *num.* 11. Imò etiam ſi prò admiſſione profeſſi ad tale Monaſterium, ſeù domum, ut probat *ex d. Extravag.*

De electione Capitulari Regularium ſimoniaca. Ex quibus probetur? & alia Tom 10. Conſul. 44.

SImoniæ crimen probatum non dicitur, niſi pactio, & conventio probetur, quæ utrinq. inducant obligationem, & præcedant collationem, aut proviſionem, quę ſimoniaca prætenditur. Ità Mareſcot. *var. lib.* 2. *cap.* 35. *num.* 24. *& ſeq.* Pariſ. *conſ.* 30. *num.* 21. *lib.* 4. & alii multi.

Quia Simonia eſt emptio, & venditio rei ſpiritualis, aut ſpirituali annexi, ut DD. communiter; Venditio autem, & emptio non perficitur, niſi partium conventione, & pacto.

Nec ſufficit ſolus tractatus, niſi pactum, & concluſio pacti probetur. Rot. *dec.* 534. *num.* 10. *p.* 4. *Tom.* 3. Lotter. *de re benefic. q.* 29. *lib.* 3. *num.* 42. *&* 150.

Et proindè ex iis, quæ requirunt actum, in quo prætenditur ſimonia, non poſſe præſumi ſimoniam, licet immediatè ſubſequantur, tradunt Gloſ. *in cap. quam pio v. poſtmodum* 1. q. 3. Dec. *conſ.* 118. *num.* 4. & alii.

Requiritur inſuper, quod hujuſmodi pactum probetur plenè, ac concludenter, ſivè civiliter agatur ad effectum privationis, ſivè criminalitèr per occaſionem, vel denunciationem. Buratt. *dec.* 445. *num.* 7. *&* 15.

Quoties non inſurgit aliqua probatio concludens, vehemens, ac indubitata præſumptio, Simoniæ crimen probari nullo modo dici poteſt. Non autem teſtibus, qui vel de auditu, vel de judicio, & credulitate deponunt: Ii enim ſimoniam non probant, nec plenè, nec ſemiplenè. *l. Teſtium. C. de teſtib. cap. tam is eodem tit. Can. teſtes* 3. q. 9. Rot. in *Conchenſi Archipræſbyteratus* 29. Novemb. 1602. coram Litta, & coram Ludoviſio, *dec.* 517. *num.* 14. *& ſeqq.* Sed redduntur ſuſpecti. Farinac. *de teſtib. q.* 69. *num.* 101.

DE SYNDICATU Vide de Immunitate tom. 9. Conſul. 76.

DE SYNODO.

An examinatores Synodales teneantur emittere juramentum in Synodo? Vide de examinatoribus? Tom. I. Conſult. 13.

An Epiſcopus ſolus poſſit Synodum Diœceſanam indicere, & publicare, an verò requiratur conſilium, vel conſenſus Capituli? Tom. I. Conſult. 69.

RESpondetur, eſſe neceſſarium vel conſenſum Capituli, quia res ardua videtur, vel ex limitatione, de qua in *deciſ. Barbaſtren. Juriſdictionis 7. Jun. 1585. coram Card. Pamphilio*, aut ſaltem conſilium, juxtà regulam, *Cap. Quantò de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſen. Cap.*

An Epiſcopus poſſit ad Synodum vocare, nedum Clericos ſibi benè viſos, ſed etiam laicos, ſi illorum conſilio uti velit? Tom. I. Conſult. 70.

AFfirmativè reſpondendum videtur prout de mente, & voto Sac. Congreg. Conc. dixit Rota in una *Hiſpalen præcedentiæ in Synodo coram Bubalo 17. April.* 1687. per doctrinam Innoc. *in cap. Grave de præb.* Contrarium tamen mihi probatur, nedum reſpectu Clericorum, quia ad ſolos Clericos ſuæ Diœceſis extenditur hæc facultas, ſed etiam reſpectu laicorum ex regula, quod laicus non poteſt ſe in ſpiritualibus immiſcere. Ex qua ratione reiicitur ab electionibus, in quibus, ſi intervenit, inducit vitium nullitatis, juxtà notata in *cap. 2. de elect.* Nec Innoc. loc. alleg. facit aliquam mentionem de laicis, ſed ſolum de Clericis. Ità, quod, ſi deciſo adducta non nititur alia auctoritate, quam Innocentii, remanet ſine fundamento. Hic porrò articulus conſideratione dignus eſt, nè paulatim, ac latenter incipiant laici ſe intermiſcere in Eccleſiaſticis, & quod eſt voluntatis, efficiatur neceſſitatis.

An celebratio Synodi impediri, vel retardari poſſit per appellationem? Tom. I. Conſult. 71.

NEgativè: Quia ex Decreto Sac. Conc. Synodus quotannis celebrari debet. Verum adverto, quod licet ab eo, quod ſtatuit lex, non detur appellatio; tamen, quia poteſt contingere, quod alteretur forma legis, ab hoc exceſſu dari poteſt appellatio. Et ideò non videtur, poſſe commodè reſolui hoc quæſitum in abſtracto, ſed quando veniret caſus appellationis, tunc poterit reſolvi in illo caſu ſecundum circumſtantias facti.

An detur appellatio à Statutis, & Decretis Synodalibus? Tom. I. Conſult. 72.

REſolvendum videtur, quod licet à Conſtitutionibus Synodalibus detur recurſus, & appellatio ad Papam. *Cap. ſicut excellentiam* 23. q. 4. Id tamen intelligitur tantum quoad effectum devolutivum, non verò quoad ſuſpenſivum, ut dixit Rota in *Toletana Conſtitutionum Synodalium 19. Febr. & 17. Jun.* 1624. *coram Coccino*, ac cenſuit Sac. Cong. Conc. in una *Oriolen. 27. Mart.* 1632. *ad.* 17.

Cæterum diſtinguendum puto: Aut enim decreta, & Statuta emanarunt ſuper materia de ſui natura exequutiva, & tunc datur appellatio ſolum ad effectum devolutivum. Aut ſuper materia non exequutiva, & datur tunc appellatio ad utrumquè effectum. Et ità procedit tex. *in d. cap. ſicut excellentia* 23. q. 4. ſaluo tamen prudentiſſimo judicio Rotæ modo allegatæ.

Quomodò procedere debeat Epiſcopus contrà Canonicos, recuſantes venire ad Synodum, ſub prætextu, quod eorum conſenſus, vel conſilium, non requiratur? Tom. I. Conſult. 73.

VIdetur, quod poſſit, ac debeat procedere per cenſuras, & mulctas, ad tex. *in cap. quod ſuper de his de major. & obed.* ibi: *Per cenſuras Eccleſiaſticas ad Synodum venire compellas*, prout etiam traditur cenſuiſſe Sac. Cong. Conc. Verum ego cenſeo, quod ante omnia eſt reſolvendum, an eorum conſenſus, vel ſaltem conſilium requiratur, quod ſanè requiri jam diximus. Si enim eorum ſaltem conſilium requiritur, contumacia eſſet legitima, & ſic prædicto modo eſſent puniendi. Si verò non requiritur, prout negamus, tunc ceſſabit prætextus, prout in quæſito, quo ſublato, ceſſat quæſitum.

An Epiſcopus in ſua Synodo poſſit ſibi reſervare quoad proprios Subditos caſus jam reſervatos Romanæ Sedi? Tom. I. Conſult. 75.

NEgativè. Ità declaravit Sac. Cong. 28. Novemb. 1602. apud Quarantam *v. Caſus reſervati* editam ex ſpeciali mandato Clem. VIII. Quia, ubi Pontifex manum appoſuit, non poteſt inferior ſe ingerere, nam ligantur ejus manus. Cap. *Ut noſtrum de appell.*

An Examinatorum extrà Synodum nominatio ſit confirmanda? Vide de Examinator. Tom. 10. Conſul. 119.

An Epiſcopus in Synodo Diœceſana habeat poteſtatem legiſlativam, poſſitque condere Statuta, vel Decreta ſine conſenſu, vel conſilio Capituli, aliorumque vocatorum, ità ſanè, ut abſque hujuſmodi conſenſu, vel conſilio Statuta ſint valida? Tom. I. Conſult. 180.

ASſerendum eſt, Epiſcopo non licere condere leges Synodales, non requiſito ſaltem conſilio Capituli. Ità elicitur ex cap. *Quanto de his, quæ fiunt à Prælat.*, ac docet Fagnan. *in cap. Et ſi membra num. 41. in fin. eod. tit.* cenſuit Rota apud Verall. *dec. 222. & 305. p. 1.* ac alii. Idque declaratum fuiſſe à Sac. Cong. Conc. referunt Piaſec *in prax. par. 1. num. 8.* Quaranta *in ſum. Bull. v. Synodus.* Pax Jord. *in op. mor. tom. 2. lib. 8. tit. 1. de conſtit. num. 18.* aliique his verbis ſcriben. ad Patriarcham Venetiarum: *Amplitudinem tuam in Synodo Diœceſana poſſe facere Conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Clerici, debere tamen requirere conſilium Capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in caſibus à jure expreſſis, non obſtante, quod ex forma Pontificalis Rom. habentur, quod Conſtitutiones in Synodo publicandæ à Patribus per verbum* Placet, *confirmentur.*

Ratio autem eſt, quia Synodus convocatur, ut ſicubi omiſſa ſunt, prò moderandis moribus corrigendis exceſſibus, controverſiis componendis, aliiſque ex Sac. Canonibus permiſſis, renoventur, ac omnibus intereſſentibus auditis, prudens Epiſcopus quid expediat ad Chriſtianæ Religionis, & divini cultus augmentum propriæque Eccleſiæ regimen decernat. Ugolin. *de Offic. & poteſt. Epiſc. cap. 48. num. 5.* Barboſ. *eod. tit. Reg. 93. num. 2.* ac alii.

Ideò, cum hoc deficiat, ſequitur, quod actus ut deficiens in forma, non ſuſtineatur: Quia obligatus ad petendum conſilium, ſi illud omittat, nulliter agit, *cap. cum in veteri de elect.* Dec. *in cap. Ex parte num. 15. de conſtit.* Oltrad. *conſ. 209. num. 11.* ac alii. Reliqua. Vide Conſul. 69. ſupra reſolutam.

An, & quomodò Beneficiati poſſint Synodo Diœceſanæ, intereſſe? Tom. I. Conſul. 293.

REſpond. Tanquam ſingulos, & vocatos ab Epiſcopo poſſe intervenire in Synodo, & in loco, juxtà præſcriptum Pontificalis. Ità declaravit Sac. Cong. Conc. 5. Novemb. 1644. *ad cap. 2. ſeſſ. 24. de refor.*

An Examinatores, tam ex Capitulo, quàm ex Clero deputati in Synodo, qui non ſunt Doctores, debeant denuò deputari ex diſpoſitione Sac. Conc.? Vide de Examinator. Tom. I. Conſult. 331.

An poſſit denegari copia apellationis, & aliorum decretorum Synodi? Tom. I. Conſult. 332.

REſp. Copiam eſſe dandam legitimis perſonis. Et ita declaravit Sac. Congreg. Conc. in *Fulginaten.* 18. Novemb. 1645.

An

An Canonicus Eccleſiæ Cathedralis in Subcollectorem deputatus, teneatur tempore Synodi aſſiſtere Epiſcopo? Tom. 1, Conſult. 379.

REſp. Teneri. Ità reſolvit Sacr. Congreg. in una *Montis Peluſii* 4. Febr. 1651. Quin etiam in una *Cajacen.* 21. Martt. 1654. cenſuit, Epiſcopum poſſe cogere etiam Clericos Subcollectores, ut Synodis interſint, & ad publicas proceſſiones accedere.

An Parochi Hieroſolymitani teneantur accedere ad Synodum? Vide de Equitibus Tom. 3. Conſult. 58. num. 6.

An Præpoſiti, aliive, qui vulgò Dignitates exiſtimantur, deputari poſſint in Judices Synodales, & Apoſtolicos? Vide de Dignit. Tom. 4. Conſult. 130.

An in Diœceſi, in qua ſunt duæ Cathedrales unitæ, Capitulum unius Cathedralis cogi debeat, ut accedat ad Synodum alterius? Tom. 4. Conſult. 132.

NEga. Et ità eſſe ſervandum in ejuſmodi Epiſcopatibus unitis declaravit ſæpius Sacr. Congr. Conc. præſertim in una *Civitatis Caſtellanæ, & Hortano* 8. Januar. 1624. Atquè hinc eſt, quod eadem Sac. Congreg. in *Valven. & Sulmonen.* die 3. Septemb. 1650. *ad cap. 1. ſeſſ. 6. & cap. 18. ſeſs. 24. de refor.* declaraverit, quod in qualibet Civitate ſint deputandi Examinatores Synodales diſtincti ab illis, qui deputantur in altera Civitate. Et quod Epiſcopus pro cauſis Diœceſanorum unius Diœceſis deputare debeat Vicarium Generalem in illa Diœceſi. Ac etiam, quod Clerici unius Diœceſis delinquentes debeant ibidem in Carcerem condi, & non tranſmitti ad Carceres alterius Diœceſis. Idipſum de Examinatoribus dixit Rota in *Frequentina* Compendiatoris Patria Avellino annexa *Nullitatis Concurſus* 12. Januarii 1635. coram Coccino, quod ſcilicet non poteſt Epiſcopus concurſum facere cum Examinatoribus Synodi alterius Epiſcopi uniti, ſed ſolum cum Examinatoribus electis in Synodo illius Diœceſis, in qua ſitum eſt beneficium.

Ratio autem eſt, primò, quia licet reſpectu Epiſcopi una ſit Diœceſis, reſpectu, tamen Eccleſiarum duæ ſunt, & negotia unius non confunduntur cum alia, nec ſunt vocandi Canonici unius Eccleſiæ in deputatione, & proviſione Clericorum alterius. Archid. *in cap. Et temporis qualitates num. 6. cauſ. 16. quæſt. 1.*

Deindè: quia convocatio ad Synodum eſt de lege Diœceſana *cap. dilectus v. juriſdictionis de Offic. Ord.* Abb. *in cap. cum ſuper num. 3. de major. & obed.* Imò jus convocandi Synodum eſt mixtum de lege nempè Diœceſana, & de lege juriſdictionis. Rot. *deciſ. 619. numer. 2. par. 4. diver.* Lex autem Diœceſana non poteſt extendi extrà limites Diœceſis, atque adeò non poteſt convocari Clerus alterius Diœceſis, Undè non exiſtentes de Diœceſi, vel in Diœceſi ad Synodum minimè tenentur. Alias enim quiſquam teneretur accedere ad duas Synodos, quod non eſſe permittendum declaravit Sac. Congr. Epiſc. in *Mileten.* 10. Novemb. 1620. Nam ad Synodum hi tantum accedere tenentur, qui habent officium, vel beneficium in Diœceſi, & non alii. Abb. *in d. cap. Quid ſuper in princ.* Bott. *loc. cit. part. 2. num. 17. & 20.* Azor. *inſtit. mor. tom. 2. cap. 7. quæſt. 3.* Sac. Congr. Conc. in *Foroſempronien.* 17. Januar. 1654. & in *Eugubina* 13. Auguſti 1650. Et Sac. Congreg. Epiſc. in *Aquilana* 21. Martt. 1589. Et Sac. Rit. Cong. in *Hipporegien.* 9 Auguſti 1637. Quia Conſtitutiones Diœceſanæ non obligant, niſi Diœceſanos Subditos, ut per Bott. *par. 3. art. 2. concluſ. 1. num. 1.* Seraph. *deciſ. 813. numer. 4.* aliique.

Poſtremo, quia Clerus unius Diœceſis eſt pars ipſius Diœceſis, & ideò non debet ſeparari à capite ſuo, ſed æqualiter haberi. Greg. *dec. 284. num. 3.*

Addo non abs re ſequentia, quæ ſunt veluti parerga:

Clerus, & Decanus, ſive alias exemptus poſſunt cogi ad intereſſendum Synodo, ſi alias, exemptione ceſſante, venire deberent, Sac. Congr. Conc. in *Tiraſonenſi.*

Exempti omnes ad Diœceſanam Synodum venire debent, ſi exemptione ceſſante, intereſſe debeant, & Capitulis generalibus ſubditi non ſint, & quod de Diœceſi ſint. Eadem Sacra Congr. in *Feretrana.* Facitque *dict. cap. Quod ſupra de major. & obed.* ubi Fagnan.

Rectores Parochialium Nullius Diœceſis tenentur accedere ad Synodum viciniorem. Eadem Sac. Cong. in *Sarſinatenſi.*

Obtinens beneficia in una Diœceſi, vel Civitate, cum tamen ipſi in alia habitent, tenentur ad Synodum Diœceſanam illius Epiſcopi accedere, cui ſubjecti ſunt, illiuſque leges obſervare. Eadem Sac. Cong. in *Aquilana.*

Archiepiſcopus, & Epiſcopus non convocans Synodum, de jure communi eſt ſuſpendendus ex cap. *ſicut olim de accuſ.* & Concil. in hoc nihil innovavit, vel addidit. Eadem Sacr. Congr. 21. Mart. 1590.

Obtinens in una Diœceſi Abbatiam, habentem curam juriſdictionalem in Commendam, & in alia beneficium ſimplex, non tenetur ratione ſimplicis beneficii accedere ad Synodum Provincialem.

Synodi Diœceſanæ non ſunt neceſſariò mittendæ ad Sedem Apoſtolicam, ut comprobentur. Quia Conſtitutiones factæ per verbum *Placet* tantum comprehenduntur ſub diſpoſitione Romani Pontificis. Quod locum habet in Conciliis Provincialibus ſolummodò.

Metropolitanus, qui ex aliqua cauſa Concilium ad præſcriptum tempus celebrare non poteſt, à Sum. Pontifice diſpenſationem petat. *Eadem in Cæſarauguſtana.*

Decreta, quæ in Conciliis Provincialibus conduntur, non debent publicari inconſulto Rom. Pont. Eadem in *Florentina*, & *Januenſi* die 14. Jul. 1573.

Die 21. Martii 1594. Epiſcopus Bituntinus conſuluit Sacr. Cong. Conc. an ex decreto *cap. 2. ſeſſ. 24.* teneantur Monachi Olivetani cujuſdam Monaſterii, cui reperitur annexa quædam Eccleſia ſæcularis ſimplex, omnes accedere ad Synodum ex verbis ejuſdem decreti? Et Sacr. Congregat. cenſuit, non teneri, ſi Eccleſia eſt ſimplex, neque accedere, neque aliquem eorum nomine mittere. Sed ſi foret Parochialis, teneri eum, qui Curam exercet, ad Synodum accedere.

Civitatum unitarum Epiſcopus debet in utraque reſidere, convenienti tamen tempore Sacra Congreg. Epiſc. in *Toletana* 16. Jul. 1601. Et in *S. Angeli in Vado* 30. April. 1655.

In functionibus Synodorum Ordinariorum hebdomadæ Sanctæ aliiſque ſimilibus ſervare debet alternativam. Eadem Sac. Cong. in *Atrien.* 3. Febr. 1604. & 4. Maii ejuſdem anni, ac 21. Decemb. 1603. & 20. Januar. 1621. & in dicti *S. Angeli in Vado* die, & anno quibus ſupra nempè, quod ſi ultimæ functiones factæ fuerint in una Civitate, proximæ habeantur in altera ſine reſpectu intermediorum annorum, qui propter abſentiam, vel impedimentum Epiſcopi vacui tranſiſſent ab ejuſmodi functionibus. Eadem Sac. Congreg. in *Pennen.* 24. Mart. 1597.

In unaquaque Diœceſi tenere debet unum Vicarium. Eadem *in Sutrina* 7. Jun. 1694.

Epiſcopi in Synodo non poſſunt quicquam ſtatuere, quod obviet Canonicis inſtitutis. Multa vide apud Fagnanum.

An Canonicus Eccleſiæ Collegiatæ poſſit in Synodo Diœceſana Judex deſignari, ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. capit. 10. ſeſſ. 25. de refor. *Ubi aliqua de Judicibus Synodalibus?* Tom. 4. Conſult. 159.

NEgativè: Quia Cap. *Statutum de reſcript. in 6.* ad quod expreſsè habet relationem Concilium circà qualitates requiſitas in hujuſmodi Judicibus, illiuſque diſpoſitionem in hoc attendi jubet, diſponit in melius anteriores leges, illas reformando, ut nullis, niſi Dignitate præditis, aut Perſonatum obtinentibus, ſeù Eccleſiarum Cathedralium Canonicis cauſæ auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum committantur; Cui etiam inhæret Conſt. Greg. XV. *de Conſer. Regul.* cum iſti quoque electi per ipſoſmet Regulares ad formam ejuſdem Conſtitutionis ſint delegati Apoſtolici. Et hanc ſententiam ſequuntur Gloſs. *in dict. cap. ſtatutum*, ibique Jo: Andr. Franch. & alii, ac Gemen. *in pract. Eccleſ. quæſt. 612. n. 2.* Maſſobr. de Synod. *cap. 4. lib. 10. num. 5. & 25.* ubi refert declarationem Sacr. Congr. Conc. per hæc verba:

An poſſit eligi in Judicem Synodalem Canonicus Eccleſiæ Collegiatæ, qui ſit Doctor, ſi non extant in Cathedrali Doctores, ſaltem ità idonei? Sac. Cong. cenſuit, Canonicum Collegiatæ eligi non poſſe in Judicem Synodalem. Gavan. *in man. Ep. v. Judex num. 4.* quam ſententiam ait meliorem; idque etiam ſi Canonicus Collegiatæ ſit peritiſſimus; Quamvis minus rectè oppoſitum doceant plerique apud Barbos. *de poteſt. Epiſc. alleg. 106. num. 12.*

Ratio autem eſt, quia d. cap. *ſtatuimus* procedit per diſpoſitionem negativam, *ut nullis* &c. quæ excludit omnes alias perſonas, præter expreſſas. Et licet Eccleſia Collegiata reſpectu juriſdictionis, quam habet ſupra perſonas Collegii dica-

dicatur habere dignitatem, nihilominus ejus Canonici non dicuntur habere dignitatem, cum non ſint in magno honore, & præeminentia, in qua verſantur Canonici Cathedralis, qui dicuntur Clerici primi Ordinis, & ſunt pars Corporis Eccleſiæ ſub capite Epiſcopi. Gonzal. *ad reg. Cancell. gloſs. 2. num. 39. & ſeq.*

Hinc nequit Epiſcopus ſibi reſervare nominationem Judicum Synodalium faciendam extrà Synodum, cum reperti fuerint præditi qualitatibus requiſitis, ſed ſi non adſunt idonei in Diœceſi, danda eſt facultas deputandi alios de conſenſu Capituli ex Sac. Congreg. Conc. in *Mazaren.* 25. Maii 1649. At quãdo Ordinarius vult ſubſtituere aliquem in locum Judicis Synodalis defuncti, vel abſentis per longum tempus, debet petere, ſed non ſequi conſilium Capituli, ut in *Florentina* ex declarationibus antiquis ejuſdem Sac. Congregationis, & ex alia, quam refert Fagn. *ad cap. Nullius de elect. num. 54.* per text. *in cap. Præſentata de teſt.* Card. *conſil.* 54. Et licet ex dicto Decreto Trid. *cap. 10. ſeſs. 25.* ſtatutum ſit, quod in Synodo Diœceſana, quæ quotannis celebratur, Judices delegati deputandi ſint; attamen, ſi Synodus non celebratur, officium Judicum jam deputatorum prorogatur, donec Synodus habeatur, ut *in Mediolanenſi*. Ideoque monendus Epiſcopus, qui in prima ſua Synodo Diœceſana non conſtituit Judices, quibus cauſæ à Sede Apoſtolica, & Nunciis committantur, ut in ſecunda non prætermittat, quin eos eligat, ut *in Omucen.* etiam in antiquis declaratum fuit.

An Ordinarius poſſit compellere Regulares exemptos ad intereſſendum generalibus, ſive Synodalibus Congregationibus pro tuenda immunitate Eccleſiaſtica, rebuſque concernentibus indiſtinctè commodum, tum Clericorum ſæcularium, quam etiam ipſorum Regularium exemptorum? Tom. 4. Conſult. 186.

Affirmativè. Licet enim regulariter Abbates, aliique Regulares exempti, carentes animarum Cura, populo, & Capellis Epiſcopo ſubjectis, de jure ad Congregationem Synodalem accedere compelli nequeant, ut firmant DD. *in cap. Quod ſuper de major. & obed.* fallit tamen regula, quando hujuſmodi Congregationes convocantur ex gravi cauſa communi ipſis Regularibus. Ric. *deciſ.* 446. Pax Jord. *de re benefic. tom. 1. tit. de Synod. Diœceſana* 54. Concurrente maximè conſuetudine decennali, quæ cum nonſit contrà jus, ſatis eſt ad obligandum Regulares. Idem Pax Jord. *ubi ſupra n. 67.* Quod autem immunitas Eccleſiaſtica ſit de negotiis gravibus, imò de graviſſimis, æquè ſpectantibus ad Clerum ſæcularem, & regularem, nemo eſt qui dubitet. Et ità ſæpè cenſuit Sac. Cong. Epiſc. & Regul. præſertim in *Majoricen.* & generatim pro rebus ſpectantibus ad mores, & ad totum Clerum, declaravit Sac. Congr. Concil.

1 ***An Canonici Eccleſiæ Collegiatæ cedere debeant locum in Synodo Beneficiatis Eccleſiæ Cathedralis, quando conveniunt cum Capitulo ipſius Cathedralis? Et***

2 ***An Canonici, & Clerus Cathedralis ſedere debeant in Synodo ad dexteram, Canonici verò cum Clero Collegiatæ ad ſiniſtram?*** Tom. 4. Conſult. 187.

Ad 1. Affirmativè cum Sac. Rit. Congreg. in *Ampurienſi præcedentia* 20. Januar. 1635. quia membra non debent ſeparari à ſuo capite.

Ad 2. Reſpondendum videtur, Canonicos, & Clerum Cathedralis ſedere debere in Synodo ad dexteram, Canonicos verò cum Clero Collegiatæ ad ſiniſtram, ut cenſuit eadem Sacra Cong. in *d. Ampurienſi* 11. Maii 1641.

At ego aliter judicandum puto: nam ſicut controverti non poteſt, Cathedrali tanquam digniori deberi præcedentiam ſupra Collegiatam, cap. *Statuimus de major. & obed.* capit. *Venerabili in fin.* Gratian. *diſcept.* 111. *num.* 11. & alias declaravit eadem Sacr. Congr. non obſtante conſuetudine in contrarium, ut *in Tuſchanenſi* 19. Auguſti 1619. etiam in omnibus actibus, & functionibus in propria Collegiata exercendis, ut *in Fundana* 2. Octobr. 1597. referente Barboſ. *de Can. & Dignit. cap. 18. num. 48. & ſeq.* ità, admiſſa dicta præcedentia, non videtur ullo pacto recedendum ab ea ratione, nè ſcilicet contingat membra ſeparari à Corpore, & ab illa, qua dictum eſt, Cathedralem eſſe digniorem Collegiata. Dum autem Capitulum Cathedralis ſedet ad dexteram, non ſortitur digniorem locum, & membra ſeparantur à capite: Quia præterquam, quod loci à dextris, & à ſiniſtris ſunt digniores ſequentibus, & ideò Mater filiorum Zebedei tales pro filiis exoptat, ad hunc ſenſum patet, quod quando ſedendum eſt in corona, licet primus locus à dextris ſit honorabilior primo loco à ſiniſtris, tamen primus locus à ſiniſtris eſt dignior ſecundo loco à dextris, & ſecundus locus à ſiniſtris eſt dignior tertio loco à dextris, & ità gradatim deſcendendo. Quippè locus honorabilior dicitur, qui eſt proximior capiti: unde quo magis quiſque particeps eſt capitis, eo magis debet illi eſſe propinquus.

Atque adeò ſecundus Canonicus Cathedralis ſederet inferior primo Canonico Collegiatæ, & tertius Canonicus Cathedralis inferior ſecundo Canonico Collegiatæ, & ſic deinceps; Quod eſſet abſurdum. Alioquin ſepararentur etiam membra à ſuo capite: Quia caput, ſcilicet Epiſcopus debet, tam à dextris, quàm à ſiniſtris circumdari à ſuis membris, nempè Canonicis Cathedralis qui & dicuntur Fratres Epiſcopi. Abb. *in cap. Novit. de his, quæ fiunt à Prælat.* & ſunt ejus, non minus manus dextera, quam ſiniſtra. Quinimmò contingeret, quod tybiæ, ſive crura, quales reſpectu Canonicorum Cathedralis ſunt Canonici Collegiatæ, locum manus ſiniſtræ uſurparent, quod eſſet monſtruoſum.

Ad declarationem verò Sacr. Congregationis reſpondeo, illam emanaſſe ex motivo, quod d. Eccleſia Collegiata fuerit ſubſtituta in locum antiquæ Cathedralis Civitatenſis unitæ Cathedrali Ampurienſi, ideòque ceſſant in ea rationes adductæ, quas in ſuis terminis omninò certas exiſtimo.

An, & quomodò Beneficiati Eccleſiarum Cathedralium poſſint Synodo Diœceſanæ intereſſe, contradicente Capitulo? Tom. 7. Conſult. 3.

Tenendum eſt, Beneficiatos Eccleſiæ Cathedralis non poſſe jure proprio Diœceſanæ Synodo intereſſe. Primo non quidem uti ſimplices Beneficiati: quia uti tales Eccleſiæ, atque Capitulo inſervire, & obedire debent. Gloſ. *in cap. penul. v. Aſſiſios*, ubi Butr. *num.* 8. Abb. *num.* 9. & alii *de Cler. non reſid.* ac proinde contra voluntatem ipſius Capituli nullatenus intereſſe poſſunt. Id enim eſſet Domino contradicere, non obedire.

Eoque maximè, quia in Synodo Diœceſana, vel agitur de ſtatu Eccleſiarum, circa bonorum adminiſtrationem, & ad Canonicos, non autem ad Beneficiatos ſpectat Eccleſiæ Cathedralis ipſius bonorum defenſio, adminiſtratioque. *c. 2. §. Cæterum de verb. ſignif. in 6.* Cæſar de Graſſ. *dec. 4. num. 1. & ſeqq.* & præcipuè *num.* 13. ubi, quod licet Beneficiati participent de aniverſariis communibus; non tamen dicuntur habere adminiſtrationem, Caputaq. *deciſ.* 84. *nu. 2. par.* 1. Rot. *deciſ.* 145. *num.* 2. & 3. *par. 5. recen.* ac alii. Vel agitur de Statutis, ſeù Conſtitutionibus faciendis, & id ſimiliter ſpectat, vel ad Epiſcopum cum conſilio Capituli ex diſpoſitione juris communis, & Tridentina, juxta declarationem Sac. Congreg. Conc. *ad dict. c. 4.* vel ad ſolum Capitulum privativè ad Epiſcopum extrà viſitationem in concernentibus gubernium, adminiſtrationem, & ſtatum ipſius Eccleſiæ, ut in pluribus Cathedralibus, nominatim in *Vicen.* ex antiqua sẽtentia arbitrali.

Secundò neque poſſunt intereſſe, uti univerſi: quia ipſi non faciunt Univerſitatem, Capitulum, ſeù Collegium. Abb. *in cap. dilecta in fin. de exceſſ. Prælat.* & ſubdit Cæſar de Graſſ. *dict. deciſ. 4. num.* 14. Rot. *deciſ.* 136. *num. 2. & ſeqq. par. 6. recent. coram Patavino*; Neque ipſi Eccleſiam repræſentant, ſed Canonici, qui ſibi faciunt Capitulum. Caputaq. *ead. deciſ.* 84. *num.* 3. Caval. *deciſ.* 57. *num.* 3. illamque repræſentant, cum appellatione ipſius Eccleſiæ veniat Capitulum. Abb. *in cap. Eam te num. 3. de reſcrip. & in cap. cum non liceat num. 2. de reſcrip.*

Neque poſſunt jure proprio intereſſe uti ſinguli. Tum quia ii, qui jure proprio uti ſinguli in Synodo Diœceſana intereſſe poſſunt, nempè Abbates, Parochi, & cæteri generis ejuſdem recenſentur *in d. cap. quod ſuper de major. & obed.* & aliqui nominantur à Trid. *ſeſſ. 24. cap. 22. de reform.* Atque inter eos non connumerantur Beneficiati Cathedralis Eccleſiæ, ac proindè eſcluſi cenſentur.

Et ità etiam cenſuit, ac declaravit Sac. Congreg. Conc. in *Vicen. Synodi* 5. Novemb. 1644. *ad dict. cap. 2. ſeſſ. 24.* ſcilicet, Beneficiatos hujuſmodi poſſe Synodo Diœceſanæ intereſſe tanquam ſingulos, & vocatos ab Epiſcopo, atque in loco juxta præſcriptum Pontificalis.

An

An Curati Eccleſiarum Regularium ſæcularizatarum teneantur accedere ad Synodum? Vide de Regular. Tom. 7. Conſult. 8. num. 28.

An Confratres poſſint confirmare ſuum Priorem, aliumve Officialem, prohibente id decreto Synodali? An Conſtitutiones Synodales ſint neceſſariò confirmandæ, ut obligent &c.? Vide de Confraternit. Tom. 10. Conſult. 8.

DE SOCIETATIBUS, SIVE SODALITATIBUS. Vide de Confraternit.

DE SOLLICITATIONE IN CONFESSIONE. Vide de S. Offic. Tomo 1. Conſult. 104.

DE SPOLIIS. Vide de S. Offic. Tom. 8. Conſult. 85.

DE SUBSIDIO CHARITATIVO. Vide de Epiſcopis Tom. 9. Conſult. 142. ac de Immunitat. Tom. 9. Conſult. 53.

DE SUFFRAGANEIS.

An Suffraganeus poſſit aliquid contrà Metropolitanum? Tom. 1. Conſult. 33.

NEgativè. Juris eſt indubitati, quod inferior Superiorem ſolvere nequit, vel ligare, *Cap. cum inferior de major. & obed.* & quod in Patriarchas, & Archiepiſcopos ſolus Summ. Pontifex poteſtatem habet. *Cap. fin. 22. diſt.* Innoc. *in d. cap. cum inferior in princ.* Clar. *in prax. crimin. quæſt. 35. verſ. Ulterius quæro*, & alii; Quare ſub anno 1653. à Sacr. Congr. Immunit. fuit ordinatus acceſſus ad Urbem Epiſcopo Uritano ex eo ſolum capite, quod abuſus fuerat ſub prætextu Immunitatis Archiepiſcopum Tarentinum excommunicare, & à Sac. Congr. Epiſc. fuit acriter punitus Vicarius Epiſcopi, qui auſus fuerat excommunicare Vicarium Archiepiſcopi, ſicuti teſtatur Alphonſus de Leon. *de cenſur. recoll. 2. num. 301.* Quod & confirmavit eadem Sacr. Congr. Immunit. judicio Eminentiſſimi Card. Brancatii. Et vide fuſius Tom. 8. Conſult. 22. hujuſmet tractatus.

An ſit abuſiva introductio Suffraganei provocandi ad altercationem Metropolitanum circa remiſſionem cauſarum? Tom. 1. Conſult. 28.

AFfirmativè: Quia remiſſio cauſæ petenda eſt à parte intereſſata, citato collitigante, cujus etiam intereſt, non ab uno Judice, alio Judice citato, juxtà morem majorum, & ſtylum hucuſque ſervatum non pervertendum, *leg. more majorum*, & ibi Gloſ. *ff. de juriſd. omn. iud.* atque obſervantiam Roman. Curiæ, aliarum Curiarum Magiſtræ, ob quam principales intereſſati, collitigantibus citatis in dies remiſſionem petunt, prout teſtatur Ridolph. *in prax. par. 3. cap. 5. num. 13.* Et maximè quia hæc abuſiva introductio Suffraganei in trahendo ad judicium ſuum Metropolitanum circa id, quod partes, non Judicem tangit, in vilipendium vergit Ipſius Metropolitani, cui Suffraganeus, tanquam Patri, & Paſtori præſtare tenetur reverentiam, & pium devotionis gerere reſpectum. Quaran. *in ſum. Bull. verb. Archiepiſcopi authoritas num. 6.*

An ea, quæ à Sac. Conc. decernuntur ſpectare ad Epiſcopum antiquiorem, abſente Metropolitano, ut in cap. 2. ſeſſ. 24. & in aliis, cenſeantur ſpectare ad Epiſcopum antiquiorem ex Suffraganeis, non autem ad Epiſcopum exemptum, quamvis antiquiorem, qui cum non ſit Suffraganeus, eligit intervenire in Conc. Provinciali d. Metropolis? Tom. 1. Conſult. 354.

REſp. Spectare ad antiquiorem Suffraganeum, non autem ad exemptum, quamvis antiquiorem. Ita declaravit Sacr. Congr. Conc. in una *Burgen.* 17. April. 1649. *ad d. locum Conc.*

1 *An Metropolitanus punire poſſit crimina notoria Subditorum, præſertim Officialium Suffraganeorum?*

2 *An inferatur à Suffraganeo Concubinariis gravamen, dum eos monens ſub pœna pecuniaria, & excommunicationis, eos excommunicat?*

3 *An juſtè Suffraganeus excommunicare poſſit tanquam contumaces, allegantes, non poſſe accedere ad Curiam Epiſcopalem, ob non tutum acceſſum, ad ſe examini ſubiiciendum?*

4 *An à ſententia declaratoria excommunicationis ob prætenſam Clerici percuſſionem, Metropolitanus rectè admittat appellationem?* Tom. 3. Conſul. 38.

AD 1. Affirma, ex deductis à Genuenſi *in pr. capit. 88. nu. 12.* per hæc verba: *Undecima auctoritas notabilis eſt, quod Archiepiſcopus poteſt in tota Provincia punire omnia delicta notoria Subditorum Suffraganeorum capit. 1. §. notoria de cenſ. in 6. qui tex. communiter à DD. extenditur, ut procedat extrà viſitationem omni tempore.*

Præſertim ſi dicti Subditi proruperint in hæc crimina fiducia, ſive colore officiorum, tanquam Officiales Suffraganeorum. Quo caſu eadem Sac. Congr. Epiſc. 15. Febr. 16.... declaravit, Metropolitanum, etiam in prima inſtantia eſſe Judicem competentem in cauſis contrà Officiales Suffraganeorum.

Ad 2. Vide de Concubinariis eodem loco citat. Conſultatione 38. Tom. 3.

Ad 3. Nega: Quia pro excuſanda contumacia ſufficit quælibet cauſa, etiam colorata, & quodlibet impedimentum. Farin. *qu. 18. num. 28. & 42.* Vermigl. *conſ. 390. num. 3.* Excuſatio autem non tuti acceſſus eſt juſta, & legitima: quia nemo comparere tenetur in loco non tuto. Farinac. *ibid. numer. 43. & quæſt. 34. num. 55. & 60.*

Ad 4. Vide de Appellat. eadem Conſult. & Tom.

An, & quatenus Archiepiſcopis, & Epiſcopis concedendus ſit Suffraganeus? Vide de Epiſcopis Tom. 4. Conſult. 137.

De Suffraganeorum congrua, & eorum conſtitutione. Vide omnino de Congrua Tom. 4. Conſult. 205. num. 5.

De præcedentia inter Archiepiſcopum titularem Suffraganeum, & Epiſcopum Suffraganeum antiquiorem. Vide de Præced. Tom. 6. Conſult. 57.

1 *De Epiſcopo Suffraganeo, qui in ſuum Metropolitanum ſententiam excommunicationis protulit.*

2 *Qui non paruit reiteratis mandatis ejuſdem Metropolitani circà tranſportationem actorum, quam ob cauſam fuit ab eo interdictus ab Eccleſia, & ſucceſſivè excommunicatus ob contumaciam.*

3 *Qui cedulones ejuſdem Metropolitani laceravit, & in illum ſuos cedulones publicavit?* Tom. 8. Conſ. 22.

QUod 1. Attinet, injungendum eſt Epiſcopo Suffraganeo, ut circumſcribat, & aboleſcat ex actis ſuæ Curiæ excommunicationis ſententiam, quam inconſultis motibus adverſus ſuum Metropolitanum protulit, & de hujuſmodi circumſcriptione reverentibus verbis illum certiorem reddat: Nam certiſſimi juris eſt, quod Epiſcopi Suffraganei ſunt ſub Metropolitano, eique debent tanquam Patri, & Paſtori debitam reverentiam, ut diximus *Tom. 1. Conſult.* 28. Et inferiores ratione juriſdictionis dicuntur Suffraganei reſpectu Metropolitani, *cap. inferior diſ. 21.* Alphonſ. de Leon. *de cenſ. reſal. 2. ſub init.* Inferior autem nequit ligare Superiorem *d. cap. Inferior cum ſeq. cap. cum inferior de maior. & obed.* Sicuti etiam eſt juris minimè dubii, quod in Patriarchas, & Archiepiſcopos ſolus Summ. Pont. juriſdictionem habet *cap. fin. 22. diſ.* Innoc. *in d. cap. cum inferior*, & non alibi. Nec ullo caſu in Archiepiſcopum Metropolitanum poteſt Epiſcopus Suffraganeus actum juriſdictionis exercere, etiam ſi Archiepiſcopus in Diœceſi Suffraganei notoriè delinqueret, non ſolum, quia eſt major Suffraganeo ſuo, ſed etiam quia, quando eſt in Diœceſi ſui Suffraganei, dicitur eſſe intrà ſuam Provinciam, Bald. poſt Innoc. *in d. cap. cum inferior de maior. & obed. in princ.* & Abb. *ibid. poſt numer. 1.* Imol. *num. 11.*

num. 11. & Soc. *n.* 19. Et proinde, dum d. Epiſcopus præſumpſit per publicos cedulones excommunicare proprium Metropolitanum, dignitatem Metropolitanam deprimendo, & jura Summ. Pontificis, ad quem ſolum ſpectat cognoſcere Archiepiſcopos, uſurpando; utique non videtur hujuſmodi facinus in ſcripturam redactum aliter, quam contraria ſcriptura purgari, tam reſpectu retractationis, & abſolutionis, quam declarationis pœnitentiæ geſtorum, ex regula, quod temere, & de facto facta, contrario imperio revocari debent, & quod per id, per quod quis peccaverit, debet corrigi, & coerceri.

Neque poteſt Epiſcopus Suffraganeus prætexere ſuum facinus ex Gregoriana: quia illa nullam tribuit poteſtatem Epiſcopis contrà Archiepiſcopos, ejuſque verba circa poteſtatem conceſſam Epiſcopis in concernentibus redintegrationem juriſdictionis Eccleſiæ, ſunt directa in laicos quacumque dignitate fulgentes, non in Prælatos Eccleſiaſticos.

Ad 2. Providendum eſt, ut Epiſcopus petat à ſuo Metropolitano abſolutionem à cenſuris in ipſum ab eo prolatis eas ob cauſas: quia poteſt Archiepiſcopus in caſu inobedientiæ, & impedimenti præſtiti ſuæ juriſdictionis, Epiſcopum ſuum Suffraganeum ſuſpendere, interdicere, & excommunicare, *cap. 2. §. fin. de offic. Ord. in 6. cap. Venerabili*, ubi Abb. *de ſent. excomm.* Quaran. *loc. cit. num.* 8. Genuen. *in pr. cap.* 88. *nu.* 6. Maximè, quia id tendit ad purgationem violatæ obedientiæ inferiorum ergà Superiores, qua ſublata, actum eſt de Eccleſiaſtica diſciplina.

Ad 3. Pro redintegratione dignitatis Archiepiſcopalis, & pro crimine in uſurpando juriſdictionem; ac publicando cedulones contra Archiepiſcopum, immediatè ſubjectum Summo Pontifici, conſulo, non ſolum aliqua animadverſione Epiſcopum dignum eſſe, prout in una *Montis Politiani* ſeverè actum fuit cum Epiſcopo, & in una *Taretina* cum Epiſcopo Uritano, ex quo ille publicaverat cedulones contra Subcollectorem Apoſtolicum exemptum, & iſte contra Archiepiſcopum Tarentinum, ut diximus *Tom. 1. Conſult.* 33. *hoc eodem tract. num.* 1. Nec non in una *Liparenſi* contrà Auditorem Generalem Nunciaturæ, qui devenerat ad cenſuras contrà Epiſcopum, & cum Vicario cujuſdam Suffraganei, qui auſus fuerat excommunicare Vicarium Archiepiſcopi ſui Superioris, de quo teſtatur Alphonſ. de Leon. *l. c. reſol. 2. n.* 301. (Et noviſſimè in una *Surrentina* inter ejuſdem Archiepiſcopum, & perdoctiſſimum Præſulem Verde Epiſcopum *Vicent.* ejus Suffraganeum, & in utroque Jure mei Lectorem.) Sed etiam obtinendam eſſe ab Epiſcopo abſolutionem à cenſuris contrà uſurpantes juriſdictionem in exemptos ab Ordinaria juriſdictione inflictis in Triden. *ſeſs. 22. de ref. cap.* 11. & in Bulla Cœnæ Domini *cap.* 20. & moneo, nè Epiſcopi, vel Archiepiſcopi, ſuis cenſuris, atque edictis facilè ſuam cauſam præcipiti furore corrumpant. Vapor quoque in nubibus preſſus exclamat, & timidiſſimis feris ſua arma neceſſitatis oſtendit.

DE TAXA CANCELLARIÆ EPISCOPALIS. Vide de Epiſcopis Tom. 8. Conſult. 17. & de Legatis Conſult. 35.

DE TESTAMENTIS.

De Teſtamentis aliqua. Vide de Epiſcopis Tom. 8. Conſult. 21.

INſtituit pius Teſtator ſuas hæredes Moniales N. N. hac lege impoſita, ut intrà quinquennium Monaſterium ſuæ Religionis erigant in Civitate N. quo non erecto intrà d. tempus, ſubſtituit Moniales N. N. non erecto autem intrà præfixum tempus Monaſterio, factus fuit locus ſubſtitutioni, & per ſententiam Moniales ſubſtitutæ obtinuerunt hæreditatem cum onere illi adhærente. Moniales primo vocatæ intendunt proſequi litem contra ſecundo vocatas. Iſtæ conveniunt in certam pecuniarum ſummam, nè talem litem proſequantur. Quæritur:

An ex ſumma conventa teneantur Moniales primo vocatæ ſubire onus aliquod hæreditatis? Tom. 9. Conſult. 138.

NEgativè, ac proindè poſſunt convertere in beneficium proprium illam quantitatem, quam recipiunt, ob ceſſionem proſequutionis litis: Nam onus fundatur in ipſa hæreditate, tanquam onus reale, eſtque ipſi annexum. Jus autem proſequendi litem eſt perſonale, acquiſitum ex eo, quod ſint hæredes legatariæ; Undè fit, quod onus hæreditatis, non tranſeat, ſed remaneat apud eaſdem legatarias, juxtà *leg. ſi hæres inſtitutus §. fin. ff. ad leg. Treb. & leg. quadam §. nihil intereſt ff. de eden.* ubi Jaſ. & præ aliis obſervant Gomez *t. à. var. cap. 2. n.* 29. Surd. *dec.* 264. *num.* 2. Garz. *de expenſ. & melior. cap. 7. nu.* 12. aliique.

Ex quo fit, quod cum per ſententiam Judicis ablata ſit hæreditas à primo dictis Monialibus, ſublatum eſt etiam onus hæreditatis tanquam inhærens hæreditati, & nibil amplius ipſæ debent Teſtatori; quia totum eorum debitum conſiſtebat in onere adimplendo, quod inhærebat hæreditati legatæ. Jus ergo, quod habent ad proſequendam litem, quodque remanet apud ipſas, eſt jus proprium ipſarum, quod nihil pertinet ad Teſtatorem: Quia licet contingat ex actione Teſtatoris; non tamen pertinet ad ipſum, ſed conſurgit ut proprium ipſarum; Atque adeò, ſi cedentes iuri, recipiant intuitu ceſſionis aliquam pecuniarum quantitatem, pertinebit ad ipſa, ut quid de iure proprio ipſarum, nec ad ipſas remanebit onus aliquod adimplendi legatum, utpotè adhærens ſoli hæreditati, non autem iuri proprio perſonali.

De Teſtamento cujuſdam diſponentis electionem, & nominationem puellæ pauperis Monachandæ in Monaſterio, ut in caſu poſito. Vide de Monialibus Tom. 10. Conſult. 7.

De quodam teſtamento, in quo vocatur Sacerdos proximior ad Capellaniam, ut in caſu poſito. Vide de Capell. Tom. 10. Conſult. 36.

An ſit locus ſubſtitutioni in caſu propoſito de quodam legato pro conſtructione Monaſterii. Vide de Legatis Piis Tomo 10. Conſult. 46.

An ſit valida diſpoſitio Religioſi S. Spiritus tam in infirmitate, quam in ſanitate? Ut in caſu poſito? Vide de Regularibus Tom. 10. Conſult. 55.

An, & quatenus Regularis habeat factionem Teſtamenti. Voluntatem alterius declarare, &c.? Vide de Regularibus Tom. 10. Conſult. 79.

DE TESTIBUS.

An diſpoſitionès teſtium ſcribendæ ſint idiomate, quo proferuntur? Tom. 6. Conſult. 56.

ITa omnino cenſeo, nè forſan aliquando eveniat, ut Notarii non adeò periti linguæ latinæ vim depoſitionis non exprimant, vel aliqua verbis vulgaribus, & alia verbis Latinis modica cum dignitate exprimere cogantur, tradente Aſioio *de execut.* §. 6. *cap.* 39. *num.* 10. & Poſth. *de manut. obſer.* 92. *num.* 14. Quare Cavalcan. *de teſtib. par. 5. num.* 229. monuit, quod ſi verba teſtis ſint in vulgari ſermone prolata non poſſunt redigi in Latinum.

Digitized by Google

An juramentum, præſtitum teſtibus in fine eorum examinis, ſufficiat ad validitatem examinis, etiam in Sancto Officio Inquiſitionis? An ſaltem faciat aliquale indicium? An ſufficiat, quod repetitus cum juramento à principio ratificaverit primum examen? Vide de Sancto Officio Tom.7. Conſult. 42.

Item alia de Teſtibus. Vide eodem tractat. præſertim Tomo 7.

An ad conſtituendum Epiſcopum Reum requirantur teſtes omni exceptione majores? Vide de S. Offic. Tom. 8. Conſult. 136.

An plures teſtes ſingulares ſingularitate adminiculativa, non habentes, ſeu habentes exceptiones correitatis, vel alias legales, probent &c.? Vide de S. Offic. Tom. 8. Conſult. 161.

Teſtes deponentes contrà Epiſcopum quales eſſe debeant? Vide de Appellation. Tom.10. Conſult. 161.

Aliqua de Teſtibus. Vide de Canonization. Sanctor. præcipuè Tom.10. Conſultat. 188. 189. 190. & alibi.

DE TRIBUNALI EPISCOPI. Vide de Cathedralibus Tom. 5. Conſult. 72.

DE TURCIS, Vide de Baptiſmo Tomo 4. Conſult. 190.

De eorum Matrimonio, ibidem.

De Bello contra Turcas. Vide de Bello Tom. 9. Conſultat. 79.

An Turcarum Imperium ante finem Mundi interiturum ſit? ibidem.

D E V I C A R I O.

An Vicarius Capitularis, abſque ulla præfinitione temporis electus, poſſit à Capitulo ad libitum revocari? Ubi nonnulla de nullitate electionis. Tom. 1. Conſult. 23.

AFfirmativè, juxtà opinionem, quam tenet D. Antonin. 3. *par. ſum. tit.* 10. §. 2. *in fin.* & ità ſe Paduæ conſuluiſſe teſtatur Pavin. *de poteſt. Capit. Sed. Vac an. part.* 2. *queſt.* 10. *ſub num.* 7. traditque Garz. *de benefic. in add. ad par.* 5. *cap.* 7. *num.* 22. qui ejuſdem ſententiæ refert Sbrozium, Zeolam, Azorium, & Molinam Matincol. Epiſcopum Theani olim Secretarium Sac. Congreg. Conc. *ad tit. ne Sed. Vacan. cap.* 3. *q.* 23. ac voluit Ricc. *par.* 4. *dec.* 178. qui multis juribus, & argumentis id probat, extantque plures declarationes Sac. Congregat. Concil. *in cap.* 16. *ſeſs.* 24. *de refor.* quæ referuntur à Garz. *d. cap.* 7. *num.* 23. à Ricc. *d. dec.* 178. *nu.* 3. & ab Epiſcopo Theani *d. queſt.* 23.

Verum quidem eſt, quod Sacr. Congregat. Epiſcop. ſolet ſuam auctoritatem interponere, præcipiendo, nè Vicarius ſimpliciter electus removeatur, abſque cauſa ab eadem Sac. Congregatione cognoſcenda, ut teſtantur Add. *ad prax. Archiep. Neapol. cap.* 87. & Garz. *d. cap.* 7. *in add. ſub num.* 22.

Sed quando Vicarius eſt electus ad præfinitum tempus, tunc non agendum de revocatione, ſed eò ipſo per lapſum temporis expirat juriſdictio, & deveniendum ad novam electionem, ut poſt relatum Stylum Sacr. Congregationis Epiſcop. ſubjungit idem Garz. *in add. ad dict. cap.* 7. *ſub num.* 22. & in terminis extant plures declarationes Sac. Congregationis Concil. relatæ ab eodem Garz. *ibidem ſub num.* 37. à Quaranta *verb. Capitulum ſub num.* 9. ab Epiſcopo Theani *d. cap.* 3. *queſt.* 14. Et pro Capitulo *Hydruntino* fuit declaratum à Sacr. Congreg. Epiſc. 19. Mart. 1622.

Similiter quando electio eſt nulla, ſive fuerit ſimpliciter, ſive ad tempus facta, poteſt etiam durante tempore, & abſque cauſa retractari, & ad novam electionem deveniri. Garz. *in addit. ad d. cap.* 7. *ſub num.* 22. ubi etiam refert Sacram Congregationem Epiſcop. hoc ipſum reſcripſiſſe Archiepiſcopo *Surrentino*, neque electio nulla ſolet à Superiore validari. *cap. Nihil* 44. §. *Cæterum de elect.*

Nullitas autem erit patens, ſi non ſolum non fuerint vocati omnes ex Canonicis electoribus, cum tamen ad irritandam electionem ſufficit contemptus unius. Gloſ. Abb. & alii *in cap. Quod ſicut de elect.* Rot. *in Meten. Adminiſtrationis Epiſcopatus* 15. *Jul.* 1618. *coram Remboldo*, ſed etiam ſi apparuerit, electum ex ſuffragatoribus habuiſſe ſolum medietatem ſuffragiorum, quæ non ſufficiunt ad legitimam electionem, cum requiratur major pars, non reſpectu aliorum, qui minora vota habuerunt, ſed reſpectu totius Capituli, *cap. Cum Eccleſia veſtra il* 2. §. *verum cum ſuper*, ubi Gloſ. & DD. *cap. in Geneſi de elect. ac alibi.* Rot. *in Meten. Monaſterii* 15. *Jul.* 1621. *coram Coccino.*

Nec dicatur, hujuſmodi electum habere majorem partem, eo quod habet tantum medietatem votorum. Quoniam debet excedere ſaltem in uno voto, alias electio eſt nulla. Gloſ. *in cap. unic. verb. Aſſenſu ne Sed. Vacant. in* 6. Abb. *in cap. Poſtulati num.* 14. *de conceſs Præb.* Bellam. *in cap. Quapropter* §. *Niſi forte dub.* 3. *num.* 8. & Rota reſolvit *in Hiſpal. Canonicatus* 13. *Febr.* 1617. *coram Buratto.*

Neque hujuſmodi electio poterit convalidari ex ſubſcriptione litterarum patentium facta à majori parte Canonicorum: Quia vota debent dari Collegialiter, & in Capitulo, ità ut non ſufficiat conſenſus poſtea datus, uti à ſingulis. Innoc. *in d. cap. in Genuenſi num.* 7. *ad fin.* & Buratt. *n.* 24. *de elect.* Gloſ. Abb. Imol. Card. aliique. *in d. cap. Eccleſia veſtra il* 2. ac Rota *ibidem.* In Capitulo autem, & collegialiter electum habuiſſe tantum medietatem votorum apparere poterit ex publico inſtrumento, cui creditur. Innoc. *in cap. Innotuit num.* 3. ubi etiam Jo: Andr. *num.* 20. Rota *in Treveren. Abbatiæ S. Maximi* 20. *Novemb.* 1624. *coram Coccino.*

Nec refert, quod Sac. Concil. non det formam præciſam eligendi Vicarium Capitularem: Nam ſatis eſt, quod dicat, electionem eſſe faciendam à Capitulo. Non enim dicitur facta à Capitulo; dum non eſt facta à majori parte, collegialiter congregata, etiam ſi poſtea Canonici, uti ſinguli acceſſerint in numero ſufficienti. d. cap. *Audiſtis*, cap. *in Genuenſi*, ubi DD. *de elect.* Abb. *in cap. omnes num.* 5. ubi Felin. *num.* 25. *ac alii.* Eò magis quia Conc. utitur verbo *conſtituere*, quod eſt ſimul ſtatuere. Rebuf. *in l. verbis legis v. Conſtituendi de verb. ſignif.* Et proindè non ſufficit ſubſcriptio facta à Canonicis uti ſingulis. Cavaler. *dec.* 193. *num.* 5. & reſolvit Sac. Congreg. Epiſc. 18. Novemb. 1625.

Ac minus electio ſuſtinetur ex eo, quod electus unus ex vocalibus poterit conſentire propriæ electioni, ut ejus vox computetur pro conſtituenda majori parte votorum. Quia ubi electio procedit per ſecreta ſuffragia, non poterit ſeipſum eligere, nec ſuum votum computare in numero. Hoſtien. *in cap. per veſtras num.* 5. *de iurepatr.* quam ibidem ſequitur Jo: Andr. *num.* 4. *ac alii.* Rot. *in Bergom. Capellaniæ* 27. *Jun.* 1615. *coram Buratto.* Præterquam, quod non ſufficit hoc facere poſſe, ſi non fecerit, neque in Capitulo ſeipſum nominaverit. Si enim alii Canonici non poſſunt, uti ſinguli conſentire extrà Capitulum, multo minus poterit idem electus propriam electionem validare, ſi in Capitulo non habuerit vota ſufficientia.

Cæterum adverto, quod noviſſimè Sac. Congr. Epiſcop. ſæpè decrevit, Vicarium Capitularem non poſſe eligi ad certum tempus, puta ad tres Menſes, ſed eligendum eſſe pro toto tempore vacationis Eccleſiæ. Ità in una *Sutrina* 14. Febr. 1653. in una *Puteolana* 14. Novemb. 1659. & alibi. Nec poſſe Capitulum ad ſui libitum Vicarium revocare ſine cauſa per Sac. Congregationem approbanda, ut in una *Neapolitana* 1. Septem. 1603. & in una *Meſſinen.* 6. Mart. 1618. Et quidem ſummo jure: Nam alias Vicarius metu remotionis ab officio, non exercet ſuam juriſdictionem, cum opus fuerit, etiam in Capitulum, & Canonicos; Unde cum Sac. Concil. arctaverit Capitulum ad conſtituendum Vicarium intrà octo dies, voluit, id neceſſariò fieri per electionem. De jure autem

nullius

nullus Officialis, per electionem canonicam conſtitutus amoveri poteſt abſque cauſa ad nutum: quia non ſubeſt amplius Electoribus quoad exercitium juriſdictionis, etiam ſi Superior eſſet Regularis, cap. 2. §. *Priores de ſtat. Regul.* Quapropter eadem Sac. Congr. cenſuit, unam ex cauſis removendi Vicarium Capitularem, uti indignum, eſſe, ſi patiatur aliquod fieri contra libertatem Eccleſiaſticam. Ità in una *Materana* 16. Jul. 1601. Item ſi abſque cauſa inhibeat Suffraganeo, vel ejus Vicario exercitium ſui officii, ut in una *Tarentina* 17. Januar. 1600. ut in alia *Materana* 8. Maii 1604. Pariter, ſi non reſideat, ſi ſit debitor Capituli, ſi reciperet pecunias pro dimiſſoriis, ſi patiatur exceptiones, vel odio habeatur à populo, & id genus alia, ut cenſuit eadem Sacr. Congr. in una *Triventina* 7. Jun. 1622. in una *Nullius Altamura* 13. Jul. 1646. in una *Tranen.* 17. Maii 1604. & in una *Neapolitana* 26. Januar. eodem anno, quam propoſuit tunc temporis ejuſdem Sac. Congr. Secret. poſtea verò Eminentiſs. Card. Hieronymus Farneſius.

An Ordinarius poſſit in cauſa Canonizationis Sanctorum deputare Judicem pro conſtructione proceſſus ſuum Vicarium foraneum? Vide de Canoniz. Tom. 1. Conſ. 285.

An Officium Vicarii, cui delegata eſt cauſa Canonizationis, expiret poſt obitum ſui Epiſcopi? Vide de Canoniz. Tom. 1. Conſult. 250.

An, attenta diſpoſitione Sac. Conc. Trid. cap. 3. ſeſſ. 25. de refor. *poſſit Epiſcopus delegare facultatem Vicariis foraneis, concedendi litteras monitoriales pro rebus deperditis, ſeu ſubtractis?* Tom. 1. Conſul. 256.

NEgativè, ſed tantum Vicariis Generalibus. Et ità cenſuit Sacr. Cong. Conc. 25. Jun. 1653. Imò Fagnan. *in cap. Quoniam de offic. deleg. num.* 43. refert, eandem Sacr. Congr. die 8. Februar. 1590. declaraſſe, non licere Epiſcopo hanc facultatem alteri, quam Vicario Generali denegare, neque ſpecialiter.

An in Vicarium Capitularem eligi poſſit non Doctor, rejectis aliis in utroque Jure Doctoribus? Tom. 1. Conſult. 317.

NOn poſſe, ac proindè, ſi eligatur, electionem eſſe nullam. Quoties enim omittitur graduatus, cum haberi poſſit, & eligitur carens tali titulo, electio eſt irrita, utpotè facta contrà formam præſcriptam à Tridentino. Ità Genuenſ. Quarant*a*, & alii, quibus accedit declaratio Sac. Congreg. præſertim in una *Creten.* 15. Octobr. 1644. *ad capit.* 16. *ſeſſ.* 24. *de refor.* Vide fuſius Tom. 7. Conſ. 4. tract. ejuſd.

An Vicarius Generalis, habens facultatem à Sede Apoſtolica faciendi omnes benedictiones fieri ſolitas ab Epiſcopo, in quibus non adhibetur Oleum Sacrum, poſſit, abſente Epiſcopo, benedicere Moniales, habentes requiſitas qualitates in Conſecratione, & Velatione? Vide de Monialibus Tom. 1. Conſult. 326.

An Epiſcopus non retinens Vicarium Generalem, poſſit exequi litteras Apoſtolicas Vicario directas? Vide de Epiſcopis Tom. 1. Conſult. 342.

An Vicarius Generalis, qui intervenit examini, poſſit præter Examinatores, interrogare Examinandos, etiam, ſi anteceſſores fortè id non fecerint? Vide de Examinator. Tom. 1. Conſult. 403.

An Epiſcopus, vel Vicarius Generalis teneatur dare litteras approbationis iis, qui fuerunt ab Examinatoribus ad Ordines, Confeſſiones, & ad Curam animarum approbati, quamvis tertus in conſcientia credat, hujuſmodi approbatos eſſe minus idoneos? Vide de Examinat. Tom. 1. Conſult. 405.

CUm Sac. Congr. Conc. cenſuerit in Vicarium Capitularem eligi poſſe etiam aliquem extrà Capitulum, ſi tamen quis de gremio Capituli reperiatur habilis, iſtum, cæteris paribus, eſſe præferendum. Ideò quæritur:

Quomodo intelligenda ſint verba illa: Cæteris paribus, *ità ne, ut ſi in Capitulo adeſſet habilis, eligi poſſit, etiam ſi alius extrà Capitulum eſſet magis habilis?* Tom. 1. Conſult. 411.

REſpondetur; Eſſe præferendum. Ità etiam declaravit Sac. Congr. Conc. in una *Neritonen.* 18. Jul. 1643. *ad cap.* 16. *ſeſſ.* 24. *de refor.*

An Epiſcopus pro cauſis Diœceſanorum unius Diœceſis deputare debeat Vicarium Generalem in alia Diœceſi, quando ſunt duæ Cathedrales unitæ? Vide de Cathedral. Tom. 1. Conſul. 414. & Tom. 9. Conſul. 135. Sum. num. 2.

De Vicario quoad litteras Dimiſſoriales. Vide de Immun. Tom. 3. Conſult. 8.

1 *An Vicarius Generalis Epiſcopi, qui durante officio, fuit creatus, & conſecratus Epiſcopus, poſſit creatione, & conſecratione non obſtantibus, retinere d. munus Vicarii Generalis, dum ſe præparat, & expectat opportunam commoditatem conferendi ſe ad ſuam Eccleſiam, ſintque valida per eum geſta tanquam Vicarium? Et*

2 *An pœnæ contentæ in Sac. Conc. Trid.* ſeſſ. 6. cap. 1. & ſeſſ. 23. cap. 1. de reform. *contra Epiſcopos non reſidentes, nec non in Conſtitutione Pii IV. data* 4. Septem. 1560. *contra eos, qui abſque legitima cauſa extra ſuas Eccleſias per ſpatium quatuor Menſium immorantur, habeant locum contrà præfatum Epiſcopum, jam à quatuor Menſibus conſecratum, qui nondum adeptus eſt poſſeſſionem ſuæ Eccleſiæ propter diſtantiam itineris, nec ſtat per ipſum quin eam aſſequatur?* Tom. 3. Conſult. 22.

AD 1. Affirmativè. Nullo enim jure prohibetur, quin Epiſcopus poſſit eſſe Vicarius alterius Epiſcopi, imò videtur permiſſum per text. in cap. pleriqne, ubi Gloſ. *v. neceſſitas de Offic. Ord.* Auchar. *in cap. fin. de Offic. Vicar. in* 6. Sbroz. *de Vicar. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 1. Azor. *inſtit. moral. lib.* 3. *cap.* 45. *qu.* 6. Quod in hoc caſu facilius procedit, cum ejuſmodi Epiſcopus non acceptaverit munus Vicarii poſt ſuam electionem, & conſecrationem, ſed ſolum continuavit in eo munere, quo fungebatur ante ſuam conſecrationem, ſicque intrat regula, quod facilius quid conſervatur in eſſe, quam de novo fiat *l.* 1. §. *Quamvis ff. de poſtul.* traditque Rota *dec.* 244. *num.* 2. *diverſ.* & *deciſ.* 265. *n.* 2. & *ſeq.* coram Greg. XV.

Ad 2. Negativè. Cum Tridentinum, & Conſtitutiones Pontificiæ loquantur contrà illos, qui Eccleſias ſuas deſerunt, & per varia loca vagantur: non verò contrà illos, qui nunquam poſſeſſionem fuerunt adepti; cumque ſint conſtitutiones pœnales, non debent extendi ad alios caſus, præter expreſſos, cap. *Statutum de elect. in* 6. cap. *In pœn. de reg. jur. eodem.* Seraph. *dec.* 393. *n.* 8. Et quamvis eadem ſit ratio in Epiſcopis, qui ſuas Eccleſias deſerunt, ac in illis, qui poſſeſſionem non capiunt; non tamen eadem debet eſſe juris diſpoſitio quo ad incurſum pœnæ, cum iſte caſus in illis non exprimatur. Cap. *Is, qui ſub princ. de ſent. excom. in* 6. Præſertim cum ad capiendam poſſeſſionem Epiſcopatus non ſit tempus aſſignatum à jure, Garz. *de benefic. par.* 11. *cap.* 6. *num.* 12.

Videtur tamen obſtare Conſtitut. Urb. VIII. editam anno 1634. die 12. Decemb. qua ſtatuit, ut Epiſcopi, & iis majores Prælati, etiam S. Rom. Eccl. Card. reſidere teneantur, neque à loco reſidentiæ diſcedere, niſi prius obtenta licentia à Papa per Breve &c. ut dictum eſt de *Reſidentia Epiſcopi*, præſertim *Tom.* 4. *Conſult.* 17.

Verum puto, quod pœnæ non procedunt, ſi neceſſitate, ſeù impedimento gravi, & inſuperabili fuerit Epiſcopus præpeditus, ut in materia conſecrationis Epiſcopalis tenet Henriq. *lib.* 10. *cap.* 34. cum aliis per eum allegatis per cap. *Quoniam quidam* 100. *diſt. Pelagii Papa.* Et ratio eſt, quia antea non videntur urgeri ad reſidentiam jure naturali, cum per eos non ſtet, quominus conſecrationem, vel poſſeſſionem ſuſcipiant. Undè excuſati à dictis pœnis, qui bona fide ab-

Digitized by Google

de abſunt, ſcilicet, ſi à mortali excuſentur, tradit Garz. *part.* 3. *c.* 2. *n.* 36. Atque ita declaravit in hoc caſu Sac. Cong. Conc. in una *Limana* 7. Sept. 1634. ſcilicet non incurriſſe, niſi quatenus ſteterit per ipſum.

An, & quatenus Vicarius Generalis Epiſcopi præcedere debeat Canonicis, & Dignitatibus Cathedralis? Vide de Præceden. Tom. 3. Conſult. 64.

An Epiſcopus poſſit concedere Vicariis Foraneis patentatos gaudentes privilegio fori? Vide de Immunitate. Tom. 4. Conſult. 5.

An Vicarius capitularis Canonicus, Sede vacante, poſſit præcedere Dignitates in aliquibus actibus? Et quid de celebratione Miſſæ in funere Reginæ, Regis, Epiſcopi, &c.? Vide de Dignitat. Tom. 1. Conſult. 183. *Summ. num.* 5. & 6.

An ubi quis ſuffragiis eligitur, votorum majoritas vel ſenioritas potius attendenda ſit? Vide de Capitulo. Tom. 5. Conſult. 16.

An, & quatenus Vicarius Capitularis procedere poſſit in iis, quæ commiſſa fuerant Epiſcopo, qui in fata conceſſit à Sac. Rit. Cong. pro executione eius decretorum? Vide de Canonizatione Tom. 5. Conſ. 24.

An Electio Vicarii Capitularis, à cujus concurſu aliquis reiicitur, ſit valida? Tom. 6. Conſult. 7.

NEgativè: Nam quilibet idoneus de jure poteſt eligi, ideòque non poteſt à concurſu repelli. Rot. *in rec. dec.* 65. *n.* 6. & 7. *p.* 1. Sicuti ex eadem ratione non poteſt Epiſcopus repellere concurrentem ad Parochialem. Garz. *de benef. p.* 9. *cap.* 2. *num.* 100. Barboſ. *in coll.* ad Conc. *ſeſſ.* 24. *cap.* 18. *de reform. num.* 63. & Rota *coram Eminentiſs. Ottobono dec.* 37. *num.* 3. & 4.

Rejectio enim idonei vim habet voluntariæ coarctationis ad certum numerum eligendum, quæ non permittitur electoribus in præjudicium aliorum, ſolùmque coarctationes permittuntur dumtaxat poſt factum ſcrutinium, dummodò omnes in eo fuerint admiſſi, & tanquam minus idonei rejecti, quod ſi quis à ſcrutinio repellatur, ex hoc ipſo electio dicitur rejecta, & coarctata, ut declarat eadem Rot. *eadem dec.* 37. *n.* 8. & Lavor. *var. lucubrat. tit.* 4. *c.* 21. *n.* 15. Barb. *vot.* 37. *n.* 66. & Rot. *d. dec.* 65. *n.* 6. & 7. *p.* 1. *recent.*

Idoneus autem cenſetur quilibet Doctor, & maximè, ſi in Vicarium Capitularem alias fuerit electus, quo in caſu non eſt iteranda inquiſitio. Cap. *accepimus de ætat. & qualit.* Pever. *de ſubſtit. tom.* 1. *q.* 1. *cap.* 31. *n.* 10. Caſtill. *de elect. cap.* 13. *num.* 21. aliique. Rota *in Pampilonenſi Beneficii* 6. *Decembr.* 1620. *coram Remboldo*, & *in Melevitana Commenda* 17. *Martii* 1645. *coram Bichie*.

Eſſetque hujuſmodi electio, non ſolum invalida, ſed etiam attentata, ſi à declaratione electorum ſuper inhabilitate fuerit appellatio interpoſita, cum non poſſit, diſcuſſione pendente, fieri electio. Cap. *ſi poſtquam de elect. in* 6. ac Rot. *coram Eminentiſſimo Ottobono dec.* 29. *n.* 55. & *dec.* 37. *ſub n.* 30. & *in Melevitana Mareſcellatus* 26. *Maii* 1642. *coram Dunozetto*.

Neque diſcutiendum eſt: an appellatio fuerit judicialis, an extrajudicialis: Etſi enim electio ex ſua primæva natura ſit actus extrajudicialis; fit tamen judicialis ex concurſu, & contradictione oppoſitorum. Barb. *d. vot.* 37. *ſub nu.* 8. Poſtquam enim gravamen comprobatur ex cauſa appellationis, electio interim facta ſemper eſt attentata, quamvis appellatio fuerit extrajudicialis, ut tradit Rot. *apud Burat. dec.* 77. *n.* 4. & 5. & *coram Eminentiſſimo Ottobone d. dec.* 29. *n.* 56.

Præſertim, ſi qui fuit prima vice electus poſt declaratam nullitatem, interfuerit novæ electioni, & votum dederit una cum aliis, quo in caſu fateatur, & admitteret nullitatem, ſine qua non potuiſſet electio iterari; Undè non poterit poſtea impugnare. *cap. cum Eccleſia Sutrina §. non igitur de conſ. poſſ. & propr.*

1 *An omnes Beneficiati, tam Cathedralis, quam Collegiatarum Civitatis, poſſint ex immemorabili conſuetudine una cum Dignitatibus, & Canonicis Cathedralis eligere Vicarium Capitularem, cæteroſque Officiales ad Eccleſiæ regimen neceſſarios? Et*

2 *An quilibet ex tribus fratribus Canonicis in Sacris Ordinibus conſtitutis, debeat vocem habere in Capitulo?* Tom. 6. Conſult. 53.

AD 1. Negativè reſpondendum videtur ex Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. *cap.* 16. ubi decernitur, quod Capitulum Officialem, ſeu Vicarium intrà octo dies poſt mortem Epiſcopi conſtituere, vel exiſtentem confirmare teneatur. Beneficiati autem maximè Collegiatarum non ſunt de Capitulo Cathedralis, quod etiam conſtat ex ſequentibus declarationibus:

In Aretina 13. *Septembr.* 1647. *Sacra, &c. cenſuit Vicarium Capitularem capitulariter, & per ſecreta ſuffragia eligi debet intra octo dies à morte, vel translatione Epiſcopi, vel eius notitia, & à Capitulo Cathedralis non Collegiata Cathedrali ſubjecta.*

In Sypontina 6. *April.* 1656. *Sacra, &c. cenſuit, non conſtare de Cathedralitate Eccleſia Montis S. Angeli, ſeu Gargani, ac proindè, non eſſe locum electioni Vicarii Capitularis à Capitulo Garganico, vacante Sede Epiſcopali Sypontina?*

Undè eadem Sacr. Congr. 8. Novembr. 1658. declaravit nullam electionem Vicarii Capitularis, factam à Capitulo Garganico:

Nihilominus affirmativè puto reſpondendum. Quoniam licet ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. loc. alleg. Capitulum, Sede vacante, Vicarium conſtituere teneatur, & regulariter ſoli Canonici faciant Capitulum, attamen per conſuetudinem immemorabilem, tam Dignitates, quam Beneficiati poſſunt effici de capitulo, & ſub capituli nomine comprehendi. Rota *dec.* 296. *n.* 5. & *ſeqq. p.* 1. & *dec.* 708. *nu.* 2. *p.* 3. *recent.* Undè in hac ſpecie Beneficiati, qui alias elegerunt Vicarium Capitularem, debeant manuteneri in poſſeſſione illum eligendi. Rota *dec.* 8. *n.* 1. & 5. *p.* 5. *recent.*

Non obſtant declarationes adductæ: Nam loquuntur in caſu, in quo non adeſt conſuetudo immemorabilis.

Ad 2. Affirmativè ex Sac. Cong. Conc. in *Hydruntina* 27. Mart. 1653. *ad cap.* 4. *ſeſſ.* 22. *de refor.* & in *Feſulana* 4. Maii 1639. quæ in ſimili cenſuit, Petrum, & duos Nepotes habentes in eadem Eccleſia canonicatus, poſſe votum habere in actis capitularibus, præciſo Statuto, vel conſuetudine in contrarium.

An reductio Miſſarum commiſſa Epiſcopo, poſſit fieri per Vicarium? Vide de Legat. piis? Tom. 6. Conſult. 69. num. 4. 5. & 6.

An Vicarius Capitularis, ita dicatur exceſſiſſe in ſuo officio, ut iterum eligi non poſſit, ſi fuerit maculatus, & uti reus criminum delatus? Si Regularem in carceres intruſerit abſque ſufficienti cauſa, ſi luſerit ludo alearum, vel taxillorum publicè? Ubi de ludo alearum plura, de Clericis aleatoribus, & in eos pœnis? Tom. 6. Conſult. 93.

AFfirmativè. Porrò ille dicitur maculatus, qui de crimine aliquo delatus eſt; *DD. ad text. in leg. His verbis* 48. *§. Interdum*, ibique Gloſs. *v. maculatum ff. de hæred. inſtit. §. Eſt tamen caſus verſ. Servum*, ubi Gloſ. *v. maculatum, ideſt accuſatum Inſtit. eodem tit.*

Hoc autem ſolum caput ſufficiens crederem ad excludendum aliquem ab ambitu, vel eum conſideremus criminoſum, cum ſufficiat, quod unico crimine fuerit notatus, ex ratione text. *in cap. Teſtimonium de teſtib.* Campanil. *in diverſ. iur. Can. rub.* 11. *cap.* 23. *num.* 1. eoque magis, ſi pluribus criminibus notatus oſtenditur, ideoque inhabilis, cap. *Meminimus de accuſat.* Campanil. *d. cap.* 33. *num.* 1. Caſtellin. *de elect. c.* 4. *nu.* 45. ac alii. Inter autem alia crimina ludus alearum, & taxillorum ſecum trahit ſaltem infamiam facti, ſecundum Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 2. *alleg.* 43. *n.* 11.

Ratio eſt: quia ad regimen Populi, præcipuè in iis, quibus ſpiritualia ſunt annexa, & agitur de gubernio animarum, vir probus eligẽdus eſt, iuxt. Sac. Canones, & D. Th. 2. 2. *q.* 185. *ar.* 3.

Porrò non levis momenti eſt ad totaliter quemquã reddendum inhabilẽ ad munus Vicariatus imputatio exceſſus com-

miſſi in Regularem, excedendo terminos ſuæ juriſdictionis, nam ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.25. de Regul.* interdictum eſt omnibus Ordinariis Regulares in carceres conjicere, ac punire, ſed tantum deberet terminum Superioribus Regularibus ſtatuere ad corrigendum eorum Subditos notoriè delinquentes cum ſcandalo populi, ut alibi diximus *in tract. de Regular.* Præcipuè ſi exceſſerit in retinendo eum in carceribus publicis, & non remittendo ad ſuos Judices; Maximè pro cauſa colorata ingreſſus in domum Mulieris, quod per ſe non eſt reprenſibile, etiam ſi concurrat fama, & mulier eſſet formoſa, Mattheſill. *ſingul.* 119. *num.* 1. Farinac. *conſ.* 78. *num.* 17. *& conſ.* 8. *num.* 50. Ideòque peccavit contra Juſtitiam, ut imprudens, atque inconſultus, Alciat. *reg. præſumpt.* 9. *num.* 14. Bertazzol. *conſ.* 51. *nu.* 27. undè ſive per malitiam, ſive per imperitiam id commiſerit, non ſolum non eſt promovendus, ac eligendus, ſed electus removendus. DD. cum Gloſ. *in cap.* 2. *v. inſufficientem de renunc. in* 6. *& l. ut gradatim §. reprobari ff. de muner. & honor.* Alciat. *reg.* 3. *præſumpt.* 19. *num.* 5. Quin etiam dicendum, ſi quis id commiſerit contra Canones *de vit. & honeſtat. Cler. & ne Cler. vel Monach. ac de exceſſ. Prælat.* irregularitati obnoxium. Specul. *in prax. libr. primo, part. prima, tit. de diſpenſ. rubr. quid ſit irregularitas, & iuxta propoſitionis ordinem num.* 1.

Maximè autem, ſi concurrerint quamplures Populi reclamationes, quæ faciunt probationis gradum. Farinac. *de indic. & tort. q.* 52. *num.* 157. & ludus alearum, & taxillorum in locis publicis. Ejuſmodi enim electioni reſiſtunt Sacri Canones, eam irritando, cap. *inter dilectos de exceſſ. Prælat.* Cap. *Clerici de vit. & honeſt. Cler.*

Porrò ludus aleæ, ſeu fortunæ propter mala, quæ indè naſcuntur, damnatus eſt, tam de jure Civili, quam Canonico, Can. *Epiſcopus* 35. *d. l. alearum C. de Relig. & ſump. fun. & alea.* Et quamvis laici aleis ludentes, etiam frequenter per ſe loquendo, ſeu ex hoc ſolo non cenſeantur peccare mortaliter, quia leges pœnales contrariæ quoad eos cenſentur conſuetudine contraria derogatæ. Navar. *cap.* 20. *num.* 11. Medina, Soto, Alcozer, Caſtro, quos allegat, & ſequitur Sanch. *Opuſc. lib.* 8. *dub.* 25. *nu.* 5. Tamen Clerici in Sacris, vel Beneficiati; multoque magis omnes Religioſi, & Epiſcopi ludentes ludo probibito, peccant mortaliter, ſi id faciant frequenter, ſeu ex conſuetudine, ut *d. Cap. Epiſcopus*, ibique Gloſ. *v. deſerviens*, quam ibi ſequitur Ugo, & Turrecrem. ac Præpoſ. *nu.* 6. aliique. Tum quia pœnæ impoſitæ à Sacris Can. ſunt graves contra luſores. Tum etiam quia non continent conſilium, ſed præceptum, ut contra Innocentium ſcribunt omnes in *cap. Clerici* 15. *de vit. & honeſt. Cler.* cum aliis per Farinac. *quæſt.* 109. *num.* 92. Quod multò magis procedit, ubi ludus eſſet vetitus ſub excommunicatione per Conſtitutiones Synodales, ut ſcribit Azor. *inſtit. moral. libr. quinto, cap.* 27. *quæſt.* 2.

Nomine Clericorum veniunt omnes in hac materia etiam in minoribus conſtituti, Alcozer *de ludo cap.* 11. quæ opinio verior videtur, Primò *ex d. can.* 1. *d.* 35. ubi licet major imponatur pœna Epiſcopo, Sacerdoti, & Diacono, quam aliis, nihilominus omnes puniuntur. Secundò quia, quamvis in Clericis conſtitutis in Sacris, & Beneficiaris luſus habeat majorem deformitatem, quam in Clericis ſimplicibus, tamen ſemper verum eſt, quoſcumque Clericos obligari ad Clericalem honeſtatem, *tot. tit. de vit. & honeſt. Cleric.*

Aleatorum verò ſuſceptores, qui ut dicitur *in l.* 1. *ff. de alea luſu, & aleat.* receptant colluſores alearum, paratum locum commodare ſoliti omnibus ludere volentibus aleis, ſunt in ſtatu reprobo; quia ſemper peccant mortaliter, cum ſint cauſa proxima fraudum, rixarum, & blaſphemiarum, & per tex. *d. l.* 1. *& l. alearum C. de Relig. & ſumpt. fun.* & tenentur in conſcientia in ſubſidium reſtituere quicquid colluſores ibi, ſeu in ipſorum ſtatione damni paſſi fuerint, ſive ex rixa, ſive ex fraude, aut aliter per injuſtitiam. Sanch. *l. c. dub.* 21. *nu.* 1. *&* 5. cum aliis Doctoribus.

Prima autem pœna tenentis ludum domi eſt, quod ſi quis eum verberaverit, vel damnum dederit, non poterit contra injuriantem, vel damnum dantem agere, quia in odium ludi judicium ipſi non redditur, *dict. l.* 1. *in princ. ff. eodem* Petr. de Put. *in tract. de ludo num.* 46. Caccialup. *eodem tract. num.* 65. ac alii.

Secunda pœna, quod ſi ipſe ludi ſuſceptor aliquem verberat, punitur pœna arbitria, Caccialup. *loc. cit. n.* 70. Menoch. *conſ.* 400. *n.* 18.

Tertia pœna, quod ſi tempore, quo luditur domi ſuſceptoris, in dicto domo fuerit aliquid ſubtractum, non competit illi actio furti, ſed furtum erit impunibile, *dict. l.* 1. *in princ. ff. de alea luſu, & aleat.* ibique Odofred. Bartol. & Florian.

Quarta ut domus, in qua luſus habetur applicatur Fiſco, *d. l. fin. C. de Relig. & ſump. fun.* Angel. *de maleſ. v. metitur n.* 5. Idoch. *in pr. crim. cap.* 326. *n.* 8. ac alii.

Quinta pœna, quod retinens domi ludum, ultrà prædictas pœnas, poteſt puniri pena extraordinaria. Angel. *loc. cit. nu.* 6. Amad. *de Sindic. num.* 95. ac alii.

Aleatores autem, ſcilicet publici luſores alearum, ideſt, qui, ut ait Menoch. *ubi ſupra*, & Rot. *diverſ. deciſ.* 426. *part.* 1. indifferenter, ſeu cum diverſis, & ad longum tempus, ac de notabili quantitate, ac frequenter ludunt; Itemque aleatorum ſuſceptores ſunt perſonæ viles, & infames, ut habetur *in dict. cap. Inter dilectos de exceſ. Prel.* ibique Abb. *n.* 1. *&* 2. Barb. *num.* 3. ubi plures allegat.

Hinc ſequitur, quod aleatores, & ſuſceptores ſunt repellendi à teſtimonio ferendo, quando tempore ferendi teſtimonii retinent talem conſuetudinem. Roland. à Valle *conſ.* 34. *num.* 2. *&* 4. *lib.* 2. Guttier. *de controverſ. jur. cap.* 53. *num.* 5.

Sequitur item, quod iſti ſunt irregulares, ut promoveri non poſſint ad Ordines. Gloſſ. *in cap. Clerici* 15. *v. ad aleas de vit. & honeſt. Cleric.* Majol. *lib.* 3. *de irregul. cap.* 1. *numer.* 7. durante ſcilicet infamia prædicta, ſecus poſt triennalem vitæ emendationem.

Item, ſequitur ſecundum multorum ſententiam, quod iſti ratione infamiæ facti ſunt inhabiles ad obtinenda beneficia Eccleſiaſtica, ità ut collatio eis facta, ſit ipſo jure nulla, Abb. *in d. cap. Inter dilectos n.* 6. Vitalin. *de ludo n.* 6. aliique, & tenet Rot. *diverſ. dec.* 426. *n.* 2. licet alii teneant, quod collatio non ſit ipſo jure nulla.

Id tamen certum eſt, quod ſi agatur de beneficio aleatori conferendo, vel de eo inſtituendo, vel confirmando, repellendus erit, & caſſanda præſentatio, nominatio, ſeu electio, ut *d. cap. Inter dilectos*, ibique Abb. *n.* 6. Rot. *diverſ. l. cit. n. ult.* Garz. *de benefic. n.* 6. Undè pariter certum eſt, quod ſi Clericus aleator, vel ſuſceptor monitus, non deſiſtat, ab officio, vel beneficio, deponi poterit. Abb. *in d. cap. Inter dilectos num.* 6. Sylveſt. Præpoſ. Gemin. & Caccialup. quos ſequitur Majol. *d. cap.* 1. *n.* 7. *lib.* 3.

Alia pena Clericis luſoribus eſt detruſio in Monaſterium penitentiæ agendæ cauſa, & ſuſpenſionis ab Altari per triennium ex diſpoſitione Authen. *Interdicimus de Sanctiſs. Epiſcopis*, ibique Gloſſ. & DD. *in d. cap. Clerici* 15. *v. aleas de vit. & honeſt. Cler.* Sed quia pena hæc à jure probata non reperitur, meritò Judices Eccleſiaſtici conſueverunt ſuo arbitrio procedere pro modo culpæ, & ludentium conſuetudine, Salzed. *ad Diaz. c.* 73. *ſub lit.* C. Menoch. *de arbitr. caſ.* 198. *nu.* 9. Farinac. *q.* 109. *n.* 97.

Et nihilominus, ut quis tanquam aleator eligi non poſſit, opus eſt, quod non ſemel, aut pluries luſerit, ſed requiritur ludendi conſuetudo, Farinac. *q.* 109. *num.* 102. Bellet. *diſquiſ. Cleric. p.* 2. *§.* 16. *num.* 3. Neque infamis infamia facti, vel juris repellitur ab electione, niſi poſt Judicis declarationem, etiam ſi agatur de delicto notorio, Burſat. *conſ.* 14. *num.* 18. Sanchez *in decal. lib.* 2. *cap.* 26. *num.* 1. ac alii. Minuſque incurritur infamia, vel irregularitas ad effectum, ut quis eligi non poſſit ad Dignitates, quando reus damnatus eſt in penam extraordinariam, vel arbitrariam; Talis enim ſententia nullam infert irregularitatem, aut infamiam, juxta tex. *in l. etſi ſecurior, C. ex quibus cauſis infam. irrog.* ibique Gloſ. & Bart. *num.* 1. *&* 6. Bald. *in princ. & num.* 25. Salic. *num.* 8. & alii communiter. Neque infamia juris contrahitur, ubi quis damnatur in penam pecuniariam, ſed requiritur condemnatio in penam corporalem deportationis, damnationis ad opus publicum, ad triremes, vel aliam penam corporis afflictivam, juxta Gloſſ. *in l.* 1. *C. de mod. mulct.* Par. de Put. *de Sindic. tit. quod condem. pæn. extraord. non ſunt infam.* Rebuff. *in Conſtit. Regn. tit. de ſent. excom. art.* 5. *gloſ.* 1. *num.* 4.

An, negligente Capitulo in conſtituendo Vicario Capitulari intra octo dies poſt mortem Epiſcopi, poſſit Metropolitanus conſtituere Vicarium Parochum exterum, ſed propinquiorem? Ubi multa de reſidentia Parochorum. Tom. 7. Conſult. 4.

NEgativè, Primò: quia dictus Parochus non eſt de Diœceſi, neque de gremio Capituli, ſed extraneus. Quamvis enim

Digitized by Google

enim Sac. Concil. Trid. *ſeſs.24. cap.16. de refor.* præciſè non arctet ad eligendam perſonam in Vicarium, quæ ſit de gremio ipſius Capituli; tamen quotieſcumque adeſt idoneus, cæteris paribus, illum eſſe præferendum, referunt plures deciſum à Sac. Cong. Concil. Quarant. *in ſum. v. Capitulum Sede vacante verſ. ſexto dubitatur.* Ricc. *var. reſol.505. num.4.* aliique, & à Sac. Cong. Epiſc. ut in *Tranenſi* 22. Febr. 1593. in *Nepeſina* 10. Jun. 1602. ac alibi ſæpè, ut tradunt Ricc. *in prax.* & Dian. *p.8. tr.4. reſol.57.*

Quinimmò ex neceſſitate, quando in Capitulo adſunt Doctores in publica Univerſitate laureati, Epiſcopum teneri unum ex illis eligere in Vicarium, alioquin electionem dici nullam, pariter fuiſſe deciſum per eandem Sac. Congregationem Conc. teſtatur Garz. de benefic. *par.5. num.12.* his verbis: *Sac. Cong. Conc. cenſuit, exiſtentibus Doctoribus in Capitulo, neceſſario unum ex illis in Vicarium eſſe eligendum.* Idem teſtatur Barb. *ad eundem locum Concil. num.28.* & declaravit quoque eadem Sac. Congr. Epiſc. in d. *Tranenſi* 25. Febr. 1597. per hæc verba: *Vicarius Capitularis eligi debet Doctor, ſi adſit, alioquin electio eſt nulla.* Idem, & alia vide *Tom.1. Conſul.317. eodem tract.*

Secundò: quia eſt Parochus. Cum enim ratione Curæ animarum teneatur de jure Divino, atque Canonico reſidere, ut per Trid. *ſeſſ.23. cap.1. de refor.* & Doctores communiter, quos adduxi, præſertim *in tract. de Reſidentia Tom.4. Conſult.* 17. ſuper quo Epiſcopus non poteſt diſpenſare, ut declaravit Sac. Cong. Concil. in *Eginatenſi*, nec ipſe, acceptando tale officium, debet immemor oneris ſibi injuncti, cum detrimento ſuarum ovium, quas ipſe paſcere debet, non autem mercenariis Miniſtris committere, neque Epiſcopus, illum in Vicarium Generalem deputare contra diſpoſitionem Sacrorum Canonum, & cum gravi præjudicio totius Diœceſis, ac præſertim Capituli, decidunt Ricc. *deciſ.319. n.1. & ſeqq. par.4.* Barboſ. *Apoſtol. deciſ.713. num.3.* ac alii.

Quod adeò verum eſt, ut nè ipſe quidem Epiſcopus abſque diſpenſatione Apoſtolica poteſt habere in ſui ſervitium Parochum, nec illum poteſt occupare in ſervitium Eccleſiæ Cathedralis, ut nempè ſit Vicarius, Viſitator, Secretarius, Fiſcalis, & hujuſmodi alia exercere officia, Armendar *in addit. ad recopil. leg. Navar. l.2. tit.23. l.2. §.2. de reſid. & abſen. Paroch. n.166. & binis ſeqq.* Gonzal. *ad reg.8. gloſs.6. nu.* 258. Garz. *de benefic. par.3. cap.2. num.42.* Sà *v. reſidentia nu.* 1. ubi ait, Parochum nè reſideat nulla excuſat conſuetudo, nec ſecundùm Sac. Congreg. Concil. excuſat ſervitium Epiſcopi, aut Cathedralis, aut Officii S. Inquiſitionis, aut paucitas ovium, aut defectus domus propriæ, poteſt enim conducere alienam, nec ſecundum Cajetanum 2. 2. *quaſt.185. art.5.* eſſe Auditorem Rotæ, aut Secretarium Sedis Apoſtolicæ, aut ſecundum Sotum eſſe Cardinalem. Quaran. in Sum. *Bull. v. Reſidentia*, Poſſevin. *de offic. Curat. cap.1. num.12.* & dicunt, Sacram Congregationem hoc declaraſſe, nempè: *Epiſcopum non poſſe uti opera Parochi in viſitatione, vel in alio ſervitio ſuæ Diœceſis, niſi prò tempore proximo duorum menſium, & tunc pro eo tempore idoneus Vicarius debet deputari.* Imò neque de jure communi conceditur Epiſcopo poſſe habere in ſui ſervitium Parochum. Gonzal. *num.260.* cum tex. *in cap. de cætero, & in cap. Ad audientiam de Cler. non reſid.* loquatur ſolum de Canonicis, quamvis putat Gratian. *diſp.166. num.20. Tom.1.* hodiè non poſſe Epiſcopum aſſumere Canonicos in ſui ſervitium, licet non ſint Curati, cum multi hoc tempore requirantur viri docti, & Epiſcopi habeant redditus ſatis amplos, ut aliundè poſſint ſibi providere. Et quidem Parochi dum in hujuſmodi ſunt ſervitio, à ſuis Eccleſiis abeſſe cenſentur. Barboſ. *loc. cit. nu.* 83. *& ad Conc. dict. ſeſſ.23. cap.1. num.52. de offic. Paroch. par.1. cap.8. num.23.* ubi monet, reſidentiam Parochi eſſe adeò præciſam, ut ille ab illa excuſari non valeat, etiam ex iis cauſis, ob quas Canonici reſidere non coguntur, ideòque minimè poſſe Epiſcopum uti ſervitio Parochorum, licet alias uti poſſit ſervitio Canonicorum. Ratio autem eſſe videtur: quia non eſt tanta communio inter Epiſcopum, & Clericos inferiores, quanta eſt inter ipſum, & Canonicos, qui ſunt membra ejus Corporis.

Et quamvis contrarium videatur ſuaderi, quando concurrit neceſſitas Eccleſiæ, juxtà diſtinctionem Abb. *in dict. cap. Ad audientiam*; attamen in hoc caſu, præterquam, quod requireretur diſpenſatio, ut diximus, nulla poteſt conſiderari urgens neceſſitas, vel utilitas Eccleſiæ, cum veriſimile non ſit, alios non reperiri æquè idoneos in tota Diœceſi, & præcipuè in Capitulo Cathedralis Eccleſiæ, cujus Canonicos jura præſumunt eſſe peritos, aut conſilio maturos. Fagnan. *in cap. ſuper inordinata num.12. de præb.* neque ſufficiat in hac materia utilitas totius Epiſcopatus in genere, ſed requiritur utilitas Eccleſiæ in ſpecie, ut tradit Jo: And. *in cap.1. ſub nu. 3. de Cler. non reſid. in 6.* Et quando etiam conſiderari poſſit urgens neceſſitas aliqua, vel utilitas, adhuc non poſſet Epiſcopus uti opera, atque ſervitio Parochi ultrà duos Menſes, illi permiſſos à Tridentino, ut ex mente ejus Congregationis reſolvit Barboſ. *Apoſtol. deciſ.302. num.2. & de offic. Epiſc. cit. alleg.53. num.86. & de offic. Paroch. par.1. cap.8. numer.* 23.

Neque his adverſantur declarationes aliquæ Sac. Congr. Epiſc. quæ interrogata: an, Sede Epiſcopali vacante, Canonici eligere valeant in Vicarium Capitularem Canonicum ejuſdem Eccleſiæ, qui in eadem Civitate, & Eccleſia curam quoque gerit animarum? Ipſa affirmativè reſpondit, & generatim, quod Parochus Urbanus, tam Epiſcopi, quam Capituli Vicarius deputari poſſit, ſi habeat alia requiſita declaravit in *Aurienſi* 19. Mart. 1610. & 19. Jul. ejuſdem anni, traditque Barb. *de Canon. & Dignit. cap.41. n.37.* nam, omiſſo, quod ſalva reverentia tanti Tribunalis, contraria opinio magis placet Riccio *dec.319. n.5. p.4.* reſpondetur in eiſdem declarationibus expreſsè declaratum etiam fuiſſe, illas tantum procedere in Parocho habente curam animarum in eadem Eccleſia, & Civitate, non autem in Parocho extero, vel Diœceſano, ut per Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.1. cap.32. n.* 38. *Tom.1. & de Canon. & Dignit. d. n.37. & ſeq. & Apoſtol. dec.125. n.22. & ad Concil. d. cap.16. 18. 24. n.7. & ſeſ.23. c. 1. n.53.* Ratio autem diverſitatis in promptu eſt: Quia cum Parochia dicatur officium Curatum, quod reſidentiam requirit cauſa adminiſtrandi Sacramenta, & talis ratio ceſſet in caſu, quo Parochus habet curam animarum in eadem Cathedrali, & Civitate, in qua poteſt quacumque hora reſidere, utique nil mirum, quod ipſe poſſit exercere officium Vicariatus, ex quo ceſſat tranſgreſſio legis, & conſequenter ejus diſpoſitio; Non autem Parochus exterus, vel Diœceſanus. Ricc. *d. dec.319. n.5.* Sicut alias neminem retinere poſſe duas Dignitates, vel duos Canonicatus, & duo Officia, licet ſint in eadem Civitate, obſervat Juriſconſul. Spada *conſ. 49. n.4. lib.3.* quia licet non impediant reſidentiam, impediunt tamen intereſſentiam in divinis, ac ſervitium in Eccleſia, & hac ratione dicuntur incompatibiles, non autem ratione reſidentiæ. Hinc generaliter eſſe Parochum, & Vicarium ſunt officia malè compatibilia in eadem perſona ex Sac. Congr. Epiſc. 19. Jun. 1603. Ex eo, quod, ut quis benè exerceat alterum ex dictis officiis, alteri neceſſariò deeſſe cogitur, ex eadem *Sutrina* 16. Novemb. 1640.

Parochus autem exterus, vel Diœceſanus nequit haberi prò reſidente, ſi inhabitet in Civitate, à qua diſtet ſua Parochia ſis duobus, aut tribus milliaribus. Quod procedit etiam, ſi Dominicis, aliiſque feſtis diebus ad Eccleſiam ſuam accedat, ſicuti declaratum fuiſſe à Sac. Cong. conteſtantur Garz. *de benefic. p.3. c.2. n.179.* Barboſ. *de offic. Epiſc. d. alleg.53. n. 74. & de offic. Parochi p.1. c.8. n.39. & ſeq.* ubi addit, hoc ipſum procedere, etſi populo per alium æquè facilè, ac fortaſſe melius ſerviatur: quia Conc. *d. ſeſ.23. cap.1.* requirit induſtriam perſonæ, quæ per alium non poteſt ſuppleri, ſubditque amplius, Parochum reſidentem quidem, ſed non exercentem officium ſuum minimè ſatisfacere præcepto reſidentiæ, ex quo nihil prodeſt Parochi præſentia, miniſterio deſtituta, ſed potius offendat.

Et quidem reſidentia, ad quam tenetur Parochus non eſt reſidentia materialis, hoc eſt habitatio in Parochia, ſed eſt reſidentia formalis, hoc eſt exercitium muneris Paſtoralis, ut docent communiter Sylveſt. *v. Reſidere n.1.* Angel. Tabien, Nald. *eodem v.* Zerol. *p.1. prax. v. Parochus* §.4. ac alii.

Hinc eſt, quod ad effectum, ut Parochus poſſit per ſeipſum ſatisfacere officio ſuo, ac promptius animarum periculis occurrere, tenetur habitare in domo ipſius Parochialis, nec poteſt in alia, niſi in defectum, & tunc non, niſi intrà limites Parochiæ, Rot. *dec.354. num.1.* coram Buratto, & Barboſ. *de Paroch. d. cap.8. n.38.* ac alii. Vel propè illam modica diſtantia, ut ex Sac. Congr. refert Dian. *p.3. tr.4. reſol.156. in fin.* Et Bonac. *Tom.1. de oblig. reſid. pun.4.* Ex qua neceſſitate habitandi in domo Parochiali alia profectò inſurgit incompatibilitas, nè Parochus poſſit eligi in Vicarium, quia iſte tenetur habitare in Epiſcopio, ut ex mente Sac. Congr. Epiſc. reſolvit Ricc. *reſol.116. n.1. & 2.* ubi advertit, nihil obſtare, quod Epiſcopus in quacumque parte ſuæ Diœceſis ſibi beneviſa poſſit prò Tribunali ſedere, quia in his, & ſimilibus Vicarius non æquiparatur Epiſcopo, cui major, & liberior facultas conceſſa eſt.

Et præterea, quæ diximus *in d. tr. de Reſid. to.4. Conſul.* 17, referuntur hic reſolutiones aliquæ ad rem ex Sac. Congr. ut ſequitur:

Sac. Congr. Epiſc. in Nucerina *7. April. 1574. Pare alla Congregatione, che in ogni modo ſi debbano conſtringere i Parochi à provederſi di Caſa, & habitatione ne luoghi, dove hanno le Parochiali, non potendo ciò fare ſoli per la tenuità delle rendite de' beneficii, senza modo, che i Parochiani li ſouvengano, & ajutino, e ſe non potranno de denari, per eſſer anch'eſſi poveri, di opere, legnami, ò ſaſſi, che per auventura potranno havere ſu'l loro, ſenza comprarli, non ſi potendo in alcun modo tolerare l'aſſenza de Parochi dall'anime ſottopoſte alla lor cura per cagion del gran danno, che manifeſtamente ne ſeguita, coſtringendo omninamente i medeſimi Parochi fra tanto, che ſi provedono d'habitatione ad andar ogni giorno, e ſtarvi, non oſtante, che ſiano Canonici, conforme la Bolla di Pio V.*

Eadem Sac. Congr. in Ariminenſi. *Epiſcopo Viſitatori Apoſtolica. V. S. faccia riſedere i Curati, che non hanno Caſa Parochiale, in altra Caſa, che ſij dentro i limiti della Parochia, e più vicino alla Chieſa, che ſi potrà. I Curati ſotto preteſto d'inimicitia non ponno aſſentarſi dalla Cura con licenza del Veſcovo, mà deone domandarla al Pontefice, ò alla Congregatione, la quale ſuole molto bene eſaminar le circonſtanze, e ſpecialmente per qual cauſa hanno contratte l'inimicitie, ſe vi è ſtata colpa del Curato, & altre diligenze; E quando pure ſi concede, ſi fà per breve tempo, e tra l'altre conditioni particolari, che ſtij più vicino, che può ſicuramente alla Cura. Die 7. Jan. 1578.*

Soletque concedere Parocho, qui in ſua Parochia, poſt illam adeptam, graves contraxit inimicitias, maximè ſine culpa, ut poſſit abeſſe per ſex Menſes, modò interim, aut inimicitias componat, aut beneficium dimittat, relicto tamen idoneo ſubſtituto, ut in *Parmenſi* 20. Octob. 1579. *Imolenſi* 10. Febr. 1604. & 6. Auguſti 1601. In *Salernitana* 17. Auguſti 1640. in *Aretina* 7. Novemb. 1642.

Eademque Sac. Congr. Conc. cenſuit, ſi inimicitiæ veræ ſint poſt obtentam Parochialem, ac ſine culpa Parochi ortæ, poſſe ab Ordinario dari dilationem Parocho, ut in alio loco viciniori, ac tutiori maneat, durantibus ipſis inimicitiis. Item non ultrà annum durent. Interea autem idoneum Vicarium in Parochiali ab ipſo Ordinario ponendum, eique congruam portionem aſſignandam ex redditibus ipſius Parochialis. Si tamen Parochus abſit per octo Menſes, & poſtea, hoc non expreſſo, obtineat licentiam abſentiæ per tres Menſes, hujuſmodi licentia eſt ſubreptitia, & nulla. 11. Auguſti 1617.

Tolerari tamen poteſt, quod Parochus Parochiæ tenuis paucarum animarum non reſideat in Parochia, quouſque per unionem alicujus ſimplicis beneficij, vel alio modo ſuppleatur ejus congrua, dummodò accedat illuc ad celebrandum feſtis diebus, & quando vocabitur, in Sacramentorum adminiſtratione. Sac. Congr. Epiſc. 10. Jan. 1579. Si tamen id Epiſcopus nolit tolerare, Parochus tenebitur obedire, ut patet ex ſequenti decreto:

Cum Epiſcopus Callienſis nuper edixerit, ut Parochialium Eccleſiarum Rectores in ſuis Eccleſiis reſideant, petit Angelus Curatus Parochialis Eccleſiæ S. Angeli, an & ipſe teneatur reſidere, cum redditus Eccleſiæ ſint tenuiſſimi, ejus anteceſſores ſuper hominum memoriam nunquam reſiderint, Eccleſia ipſa circiter duobus millibus paſſuum duntaxat à Civitate diſtet, & ſex, vel ſeptem familias tantum habeat, neque ipſi Parochiani quicquam curent de reſidentia Paſtoris? Sac. Congr. Conc. cenſuit, Oratorem non excuſari à reſidentia ob cauſas ſuperius expreſſas, ideoque oportere ipſum parere Edicto Epiſcopi hac de re edito.

Habens verò duas Parochiales unitas, Rector poteſt in qua maluerit reſidere, dummodò una non ſit dignior altera Sac. Cong. Conc. in *Abulenſi*.

Etiam perpetui Coadiutores reſidere tenentur, ſicut verè Curati, etiam ſi in aliis beneficiis ſerviant, etiam in Cathedrale; eadem in *Brixienſi*.

Non excuſat à reſidentia officium Subcollectoris Apoſtolici, neque etiam lis ſuper eadem Parochiali, nec minus excuſat officium Inquiſitoris. Eadem in *Taraconenſi*.

Negotia Cleri excuſant à reſidentia ad tempus, ſi legitimè ſint demandata, Eadem in *Roſanenſi*.

Parochi non poſſunt ex decreto Concilii *in cap. 1. ſeſ. 23. de refor.* annis ſingulis per aliquod tempus à ſuis Parochialibus abeſſe, niſi cauſa cognita, & licentia ab Epiſcopo obtenta in ſcriptis. Eadem in *Toletana*, ad quod faciunt adnotata per Paris de Put. *de Synodis in cap. licentiam n. 1. vol. 1.* Et quamvis dictis Parochis abeſſe liceat per bimeſtre; tamen hanc auctoritatem ſibi arrogare non poſſunt, ſed licentiam, ut ſupra, ab Epiſcopo obtinere debent. Eadem in d. *Toletana*.

Fructus Eccleſiæ, cujus Rector non reſidet, prò rata temporis, debet Ordinarius applicare fabricæ Eccleſiæ Parochialis, etiam ſi non egeat, quia poterit in dies indigere. Eadem in *Ravennatenſi*. Item Parochi deſervientes in divinis ſuæ Parochiali, quamvis non reſideant in ædibus Parochialibus, vel intrà Civitates, non tenentur ad reſtitutionem fructuum, debent tamen cogi ad habitandum in dictis domibus, ſeu intrà limites. Item Parochi, quibus propter inhabilitatem fuit datus Coadiutor, non poſſunt extrà ſuam Parochiam habitare, etiam relicto ibi Coadiutore. Eadem in eadem.

Verba Concilii *in d. cap. 1. ſeſ. 23. uſque ad privationem*, Intelliguntur incluſivè, dum tamen præceſſerint tria edicta publica, & elapſi ſint ſex Menſes, juxtà cap. *Ex ſua de Cler. non reſid.* dictumque caput habet locum in iis tantum, qui Parochialem obtinent, & non in beneficiis ſimplicibus. Idem in Bulla B. Pij V. Eadem Sac. Congr. Conc. in *Tridentina* 24. Jul. 1576.

Epiſcopus, modò in Epiſcopatu reſideat, ſolutus eſt à reſidentia Decanatus, vel Canonicatus, & cæterorum beneficiorum, illaque retinere poteſt, & fructus percipere, exceptis in Diaconatu, & Canonicatu, diſtributionibus quotidianis, & aliis, ſi quæ fortè ſint, quæ abſentes juſta de cauſa non perciperent. Eadem 5. Kal. Auguſti 1565. in *Cretenſi*.

Licet Eccleſia Parochialis ſit in eo loco, ubi minor pars Parochianorum habitat, & major pars habitat extrà Civitatem in aliis Oppidis, nihilominus Parochus reſidere debet in loco, ubi ſita eſt Eccleſia, & Parochiani, qui longè abſunt ab Eccleſia, & propter locorum diſtantiam patiuntur incommoda in percipiendis Sacramentis, & divinis officiis audiendis, ſuccurratur remedio *capitis 4. ſeſ. 21. & cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædific. in* Aquilana 22. Mart. 1569.

Per motum proprium B. Pii V. publicatum 25. Jul. 1568. ſuper reſidentia Canonicorum habentium *Parochialem*, non cenſetur abdicata, & ablata facultas Ordinario concedendi licentiam recedendi à Parochiali per aliquod tempus, dummodò ea utatur intrà limites præſcriptos à Conc. in d. decreto *cap. 1. ſeſ. 23.* Eadem in *Barchinonenſi* Idibus Septemb. 1569.

Epiſcopus prò viſitatione ſuæ Diœceſis uti poteſt opera Parochi per quatrimeſtre ſingulis annis, modò interim in Eccleſia Vicarium deputet. Eadem in *Eginatenſi* 4. Novemb. 1570.

Parochus ob infirmitatem, & aeris intemperiem à reſidentia non excuſatur, ſed ſi infirmitas ſit curabilis, & in loco Parochialis non adſit copia Medicorum, medicinarumve, poterit Ordinarius eidem dilationem concedere trium, aut quatuor Menſium, ut curari poſſit in locis vicinioribus commodioribus. Interim tamen Eccleſiæ deputet Vicarium prò cura animarum, Eadem in *Aſculana*. 8. Decemb. 1571.

Qui Canonicatum, & Parochialem obtinet, ſi reſidet in Parochiali ex præſcripto Bullæ B. Pii V. diſtributionibus non habentibus præbendam. Eadem in *Urbinatenſi* 16. Jan. 1576.

Dignitates, quæ unitas habent Parochiales Eccleſias, requiruntur, quod illas obtinentes reſideant in Dignitate, juxtà cap. *Extirpanda de præb.* Eadem in *Feltrenſi* 6. Maii 1586.

In Laudenſi Epiſcopo. *Nel particolare delle diſtributioni quotidiane hanno riſoluto le Signorie loro Illuſtriſſime, che i due Canonici i quali hanno ſervito V. S. nelle viſite, non poſſono godere quelle diſtributioni, le quali ſono aſſignate giornalmente per ciaſchedun hora, ma ſe ve ne foſſero altre, che ſogliono chiamarſi Maſſagroſſa, le quali ſi deono in una, ò più volte frà l'anno, di queſte potranno participare. Et intorno alle Capellanie, alle quali deono eſſer preſentati per loro fondatione Sacerdoti, si è riſoluto, che ſij lecito ai Capellani farvi celebrare per ſoſtituto. Die 19. Jul.* Sed hoc eſt extra rem.

Preſuppoſto, che da tempo immemorabile la Chieſa della Pieve attualmente ſij ſtata, e ſij al preſente ſenza popolo, ſenſa Cura Sacramentale, e giuriſdittionale, e del tutto ſenza amminiſtratione alcuna de Sacramenti; ſente la Congregatione, che indubitatamente debba tenerſi, che habbia mutato natura, e di curata ſij ridotta à beneficio ſemplice, e così tiene, e pratica la Cancellaria Apoſtolica, e perciò, che non poſſa il Pievano eſſere aſtretto à reſidenza, tampoco in altra Chieſa, della quale egli ne habbia il titolo, mà non perciò ſij eſſente da

farvi

farvi almeno celebrare Meſſa ne' giorni di Feſta, però ſodiſfarà in queſto all'obligo ſuo. Eadem in Ajacenſi 25. *Octobris* 1588.

Cong. Conc. cenſuit, Parocho cauſa Studiorum non eſſe dandam licentiam, cum hodie per Concilium non admittantur, niſi per concurſum, qui magis idonei fuerint judicati. 22. Febr. 1590.

Et in Urbinatenſi die 21. Mart. ejus anni eadem cenſuit: *Che l'editto fatto dal Vicario ſopra la reſidenza non dee contenere maggior rigor di quello, che dà il Concilio perciò lo moderaſſe, riducendolo ad termines Concilii.*

(Poſtremò ad rem Ego Compendiator addo ſequentem reſolutionem:

Verulana. Reclamantibus Parochianis Eccleſiæ Parochialis S. Benedicti loci Froſinonis contrà proprium Parochum, qui inhabitando paternam domum valdè diſtantem à d. Eccleſia, valdè infert incommodum eiſdem Parochianis, Sacramentorum adminiſtrationem expoſcentibus, & aliquandò abſque illorum debita adminiſtratione decedentibus, prout eveniſſe aſſerunt præterito anno, quo vulneratus Satelles ex deficientia Parochi inconfeſſus obiit, Epiſcopus informare juſſus ità refert.

Die 26. Aprilis 1698. Sac. Cong. Conc. audita relatione Epiſcopi Verulani, cenſuit, Benedictum de Sanctis teneri reſidere in Parochia.

I. Card. Sacripantes Præfectus.

Idem in *Nucerina Paganorum* 17. Auguſti 1697.)

An electio vigore legati relicti arbitrio Epiſcopi prò maritandis Virginibus pauperibus, ſpectet ad Epiſcopum, an ad Vicarium Apoſtolicum inibi miſſam? Vide de Legatis? Tom. 8. Conſult. 2.

An, attenta Conſtitutione, authoritate Apoſtolica emanata & in viridi obſervantia exiſtente, quod ſcilicet ad electionem Vicarii Capitularis duæ ex tribus partibus concurrere debeant, electio aliter facta ſit irrita? Et quid interim, donec id probetur, agendum ſit? Tom. 9. Conſ. 78.

Difficultas oritur, quia licet juris communis inſpecta diſpoſitione; major pars Capituli ſufficiat ad Vicarii Capitularis electionem, nihilominus, cum hujuſmodi Conſt. fuerit ſemper obſervata in omnibus Vicariorum Capitularium electionibus, quæ uti interpretativa eſt ſemper attendenda, non obſtante, quod contrarius intellectus ſit de jure verior, ut per Rot. *dec. 574. num. 3. p. 1. div. & dec. 608. num. 6. in recen.* ubi firmatur, quod privilegia Apoſtolica ſubjacent obſervantiæ interpretativæ, etiam ſi intellectus datus prò obſervantia ſit malus, vel de jure non tenendus, & magis attenditur interpretatio deducta ex obſervatione, quam proprietas verborum ipſius diſpoſitionis. Cravet. *in reſponſ. prò gener. num. 317.* Menoch. *conſ. 390. num. 2.*

Quod non eſt in terminis noſtris, cum hujuſmodi Conſt. ſit conformis diſpoſitioni Capitis *quia propter de elect.* ideòq. eſt omninò ſervanda. Quia ubi Conſt. & Statutum loquuntur, ſilent omnes leges, & dicitur caſus legis, & inanis eſt omnis diſputatio. Bald. *in l. Gallus §. ſi ejus in 2. notat. de lib. & poſth.* Gratian. *diſcept. for. cap. 169. num. 14.* Maximè quandò ſervantur in Arca Capituli ſub clavibus, & Capitulum illis utitur. Gratian. *cap. 487. num. 27.*

Undè, cum electio aliter facta ſit contrà formam d. cap. *quia propter*, eſt ipſo jure nulla, & dicitur non electio, cap. *auditur*, cap. *Cumana*, & cap. *Eccleſia veſtra de elect.* Quinimmò ex verbis d. cap. *Quia auditis*, nulla requiritur ſententia. Butr. *in d. cap. num. 21.*

Obſervantia verò d. Conſtitutionis probari poterit ex depoſitione Secretariorum Capituli, quibus in pertinentibus ad eorum officium, omninò credendum eſt. Bartol. *in Extravag. ad reprimendum num. 10.* Menoch. *de arbitr. caſ. 99. num. 4.* & alii, quos allegat & ſequitur, Lotter. *de re benefic. lib. 2. cap. 15. num. 51.* Partiq. adverſæ incumbit onus probandi inobſervantiam, & non uſum, cum ſemper præſumatur prò obſervantia, & aſſerenti contrarium incumbit onus probandi. Ego tamen reſcribendum putarem, ut tranſmittatur integra hæc Conſt., & interim nihil innovari.

1. *An, & prò qua ſumma debeatur ſalarium Vicario Capitulari?*
2. *An, & quatenus Epiſcopus teneatur ſibi conſtituere Vicarium Generalem?* Tom. 9. Conſult. 105.

Ad 1. Quod Vicario Capitulari debeatur ſalarium tradit Barb. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 54. nu. 174.* Et providendum eſſe de competenti ſalario refert declaraſſe Sacram Cong. Conc. *de Can. & Dignit. & cap. 32. n. 35.*

Competens verò ſalarium; licet ſit quod laboribus eſt proportionatum, taxari tamen debet juxtà ſolitum, ex deciſione Merlini 162. ut debeatur in ea quantitate, in qua alius Vicarius immediatus anteceſſor habuit, etiam ſi alii majorem, aut minorem quantitatem habuerint, juxtà doctrinam Baldi *in l. laudabile num. 4. C. de Advoc. divers. Jud.* Bero *conſ. 157.* & Cyriac. *controv. 67. num. 3. & ſeq. lib. 1.* & declaravit Sac. Cong. Epiſc. *in Vintimilienſi* 15. Octob. 1601. & 15. Januar. 1602.

Idquè etiam prò tempore, quo extrà Diœceſim per vim detinebatur, ſi per ipſum non ſteterit, quin exerceret ſuum munus, tex. *in l. Mænia ſub init. de an. leg. Cajo §. Imperator de alim. & cibar. legat.* & in ſpecie de ſalario *lib. 1. §. Divus Severus*, & communiorem probat Cephal. *conſ. 70. num. 4. & ſeqq. lib. 1.*

Ad 2. Nullo jure cavetur, quod Epiſcopus teneatur neceſſariò habere Vicarium, juxtà magis communem, & veriorem ſententiam à Rota approbatam, quod ſequitur Gonzal *ad reg. 8. gloſ. 4. à num. 66.* Rot. *dec. 222. p. 2. num. 2. diver. & d. 418. coram Cavaler.* & comprobatur *in Calcinatenſi juriſdictionis 162. coram Rembaldo.*

Ego ſanè, omiſſa diſputatione aliorum, cenſeo, ſententiam illorum, qui tenent, Epiſcopum non poſſe cogi Vicarium Generalem inſtituere, has recipere limitationes.

Prima eſt, quando extat conſuetudo in contrarium quod Epiſcopi conſueverint ipſum conſtituere. Gratian. *diſcept. 94. num. 36.*

Secunda, quando Epiſcopus non poteſt omnia negotia commodè expedire, propter varias occupationes, in quibus Epiſcopale regimen verſatur, vel ob ægritudines. Gratian. *diſcep. 561. num. 16. & ſeq.* ubi, quod ità declararunt DD. qui volunt, Vicarium eſſe conſtituendum ab Epiſcopo; Undè ex praxi Sac. Congreg. Epiſc. ſi Epiſcopus negligit expeditionem cauſarum, præcipuè ſi eſt Theologus, non Juriſta. Sac. Congreg. nedum ei præcipere ſolet, ut Vicarium Generalem conſtituat, ſed etiam, quando opus eſt, tranſmittit Vicarium Apoſtolicum prò Diœceſis regimine, qui Vicarius ſic miſſus, ut notat Nicol. *in floſc. hoc verbo num. 39.* revera eſt Vicarius Apoſtolicus, & juriſdictionem habet privativè quoad Epiſcopum, nec Epiſcopus illum removere poteſt, ex declarationibus Sac. Congreg. Epiſc., quas refert *in Savonen.* 17. Septemb. 1605. in *Mutulen.* 5. Auguſti 1650. in *Civitatis Caſtelli* 2. April. 1591. in *Mediolanen.* 8. Febr. 1594. in *Biſinianen.* 18. Mart. 1632. ac ſepè alibi.

Tertia, quando Epiſcopatus eſt amplus, magnus numerus Clericorum, & Eccleſiaſticorum. Haud enim eſt veriſimile, quod Epiſcopus munus ſuum adimplere poſſit abſq. Vicario Generali, Gratian. *d. diſcept. 655. num. 51.* & ità diſtinguendo concordantur DD. ut per Diaz. *var. queſt. lib. 1. q. 8. nu. 4.* & Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib. 1. cap. num. 40.*

Quarta, quando Epiſcopus abeſt à Civitate, ut per Rebuff. *in prax. tit. de Vicario tit. 2. num. 16.*

An electio Vicarii Capitularis per ambitum procurata accedente præſertim imperitia electi, confirmanda ſit? Ubi plura de ambitu, qui eò magis gliſcit, quò magis vetatur. Ejus pœna Eccleſiaſt. in electionibus Eccleſiaſticis, in electione in Rom. Pontificem, in electione Papæ, ſede vacante, in Nuncios Apoſtolicos apud Principes, in electione Regularium, procurantis præſentationem, vel proviſionem beneficii, procurantis beneficium, antequam vacet, in caſu vacationis Patroni præſentantis ſeipſum, vel procuratoris ſibi reſignantis, ambitioſum eligentis. Pœna Civiles, exēpla, parœneſis in ambitioſos, alia. To. 9. Conſ. 125.

Negativè, ſed deveniendum ad electionem Vicarii Apoſtolici. Ratio deſumitur ex tex. *in cap. cum terra de elect.* Sufficit ſola oppoſitio, & tunc ſecundum tex. alium *in cap. ſi forte de elect. in 6.* quem Doctores ſic explicant. Prius inquiratur de defectu perſonæ, aut ſcientiæ, & ſi pro-

bentur tales defectus, declarabitur inelligibilis. Et notandum ad id quod doctrina regulariter ſolet probari per examen perſonæ. Quod etiam fieri debet ex officio. Non enim doctrina præſumitur.

Præcipuè verò, ſi peccatum fuerit in modo, ut ſi electus per ambitum, per factiones, & per auctoritatem, etiam laicorum, ſuam procuraverit electionem. Quod eſt à jure vetitum, & quia verſamur in his, quæ in occulto fiunt, ac ſecretò tractantur, tanquam difficillimæ probationis, tunc eas probationes recipere debemus, quæ alias non admitterentur, ut de communi Seraph. *de privil. juram. privil.31.n.87.*

Et quidem ambitus eſt peſtis electionum, & dicitur ambitus, ſi quis ſibi procuret Dignitates per media illicita, ſi enim mediis licitis non eſt ambitus, ut per S. Thom. 2. 2. *q.185.ar.1.* Azor. *p.2. lib.3. cap.28. q.2.* Illicita autem ſunt, ſi pecunia, ſive pretio ſuffragia coemat, vel alias Dignitates procuret per emendicatos favores, ut in *l.1. ff. ad l. Jul. de amb.* Boſſ. *ibi ſub init.* Vel ſi requiſitus, antequam electus eſſet, electioni de ſe faciendæ conſenſit, ut cap. *cum poſt petitam de elect.* Mirand. *in manual. p.2. q.23. ar.30. concl.1.* Petr. Greg. *de elect. cap.9. num.6.* Item ſunt illiciti omnes tractatus pactionales, ſivè deliberativi, ſivè definitorii, ſivè practici in electionibus. Imol. *in cap. Per inquiſitionem n.4. de elect.* ibique Abb. *n.5.* Non tamen ſunt illiciti tractatus conſultivi, ſivè informationes de bonis qualitatibus. Petr. Greg. *de ſuſt. jur. Can. lib.1. tit. 29. cap.5.*

Hoc tamen crimen non habet locum quando agitur cum Principe Supremo non recognoſcente Superiorem. *ut d. l.1. ff. eodem.* Etiam ſi ab illo officium pecunia ematur. Salic. *in l. un. C. eodem.* Boſs. *l. c. n.3.*

Neque peccat Princeps Supremus officia, etiam ſi juriſdictionalia, temporalia vendens ratione emolumenti annexi, dummodò ſint pingula, ut afferant lucrum, etiam ultrà congruam ſuſtentationem Officialis, ſeu itaut remaneat ſola merces juſta laboris. S. Thom. *opuſc.21. ad Duciſſam Brabantia q.1.* Navar. *cap.25. n.7.*

At ſi quis emat officium, puta Notariatus talis Tribunalis, deindè Princeps extrahat cauſas multas à Tribunali, & ſic minuatur lucrum Officialis, itaut non poſſit ſe conſervare indemnem, non poterit iſte Officialis propria auctoritate aliquid exigere ſupra taxam: Quia potuit prævidere ſimilem mutationem, ſibique debet imputare, cum officiorum emptio habeat frequenter hæc incommoda annexa. Azor. *Tom. 3. lib.8. cap.2. in fin.* Menoch. *de arbitr. caſ.514. n.12. 20. & 21.* Qui ſecus ait de aliis caſibus, quibus ſalarium ab initio congruum effectum eſt inſufficiens, ut ex charitate, ſi prævideri diminutio iſta non potuit, & Princeps ſequiſitus taxam non corrigit, de quo etiam Dian. *p.1. tr.3. miſcel. reſol.60.*

Damnatus autem de ambitu, eò ipſo notatur juris infamia, & conſequenter eſt irregularis per *l.1. ff. eodem*, ſed ſi reus ſic damnatus alium convincat de tali crimine, reſtituitur adverſus ſententiam, & ab infamiæ pœna ſe eximit, *d. l.1. ff. eodem*, ibique Bartol., ac Boſs. *in tit. de ambitioſis n.7.*

De electione ad Rom. Pontificem, & de electione Papæ, vide *de Conclavi Tom.8. Conſul.9.*

In Bulla Pii IV. *Etſi Romanum*, *Conſtit.96.* prohibetur Nunciis, ac Legatis non à latere Sedis Apoſtolicæ ad quoſcumque Principes, Reges, Imperatores mittendis, nè præſumant ambire, ideſt procurare favores, ſivè in ſcriptis, ſivè oretenus, eorum Principum ſæcularium, nec per ſe, nec per alium, directè, vel indirectè, neque talibus favoribus ſibi oblatis, utantur in ordine ad obtinendas prò ſe, vel prò conſanguineis dignitates, honores, officia Eccleſiaſtica, vel temporalia, etiam Epiſcopatus, vel Cardinalatus à Sede Apoſtolica, & contravenientes incurrunt primò excommunicationem, ſed nulli eſt reſervata. Secundò privationem omnium dignitatum, beneficiorum, officiorum ſæcularium, & regularium ipſo facto. Tertiò incurrunt perpetuam inhabilitatem ad talia. Quarto incurrunt infamiam juris. Hanc Conſtitutionem fusè explicat Bonac. *l. c. diſp.3. quaſt.6. pun.3.*

In Bulla reformationis Regularium edita à Clem. VIII. anno 1599. die 23. Jun. innovata ex Decreto Sac. Cong. Conc. *de Religioſis Apoſtatis, & ejectis anno* 1624. *die* 21. *Septemb.* quæ habetur *inter Conſtitutiones Urbani VIII. in Bullar. Conſt.26.* In qua notandum, quod etiam dicitur vitium ſubornationis petere votum in hac electione, promittendo ei ſimile ſervitium in alia electione, Dian. *p.2. tr.2. reſol.125. cum ibi allegatis.*

Pactum autem de præſentando, aut eligendo, aut conferendo alicui beneficium, ſi fiat antecedenter ad ipſam præſentationem, electionem, collationem, &c. nullum eſt. Et ſimiliter pactum de conſentiendo præſentationi futuræ, vel electioni eſt nullum. Ex proviſio, & præſentatio, &c. indè ſequuta, caſſari debet, non tamen eſt ipſo jure nulla. Sola autem requiſitio ſine pacto, non vitiat, nec reprobatur, *cap. cum poſt 46.* ibique Gloſ. *pen. & fin. de elect.* Lambertin. *lib.2. p.1. q.9. ar.13.* & Sanch. *opuſc. lib.2. cap.3. dub.68.*

Proviſio autem de Beneficio, antequam vacet, eſt nulla. *cap. fin. de conceſ. præb. & cap.2. eod. tit.* Videatur Petrus Bixius *tr. de rect. elect. p.3. cap.2.* Gonzal. *gloſ.11. n.64.* ac alii.

Patronus verò non poteſt ſe ipſum præſentare, nec immediatè, neque mediatè, ideſt per alium, ut vitetur ambitus, & diſtinctio fiat inter præſentantem, & præſentatum. *cap. per noſtras de jurep.* DD. *in cap. fin. de inſtit.* ac Rot. *div. p.2. dec.185. n.1.* Poteſt tamen acceptare præſentationem ſui ab aliis Compatronis factam. Rot. *ibi num.4.* Sanch. *lib.2. conſil. cap.3. dub.74. & cap.2. dub.28.* Similiter Procurator conſtitutus ad reſignandum, non poteſt ſibi reſignare. Pariſ. *de reſign. lib.9. q.27. n.130.* cum communi.

Eligentes verò indignum privantur ea vice poteſtate eligendi, & ſuſpenſionem incurrunt ab Eccleſiaſticis beneficiis per triennium. Epiſcopi autem conferentes indigno, privantur poteſtate conferendi talia beneficia. *tex. in cap. cum in cunctis 7. §. fin. de evic.*

Non ſolum leges Canonicæ, ſed etiam Civiles armantur contrà crimen ambitus; Nam inter publica judicia numeratur hoc crimen *in l.2. ff. de pub. judic.*

Proindè meminit Suetonius *in Julio cap.13.* Julium Cæſarem, depoſita Præturæ ſpe, Pontificatum petiiſſe, & obtinuiſſe, non ſine profuſiſſima larguione, & ætate, ac dignitate antecedentes ſuperaſſe; Undè & is poſtea cognoſcens experientia, quantum ex ambitu, & ſuffragiis lucri populo accederet, comitia cum eo partitus eſt, ut, exceptis Conſulatus competitoribus, de cætero numero Candidatorum parte dimidia, quos populus vellet, pronunciarentur, prò altera parte, quos ipſe dediſſet, idem Suet. *in eodem cap.41.* Et tandem lege à ſe lata, & ſui nominis *Julia de ambitu*, ob abuſum, populo jus per ſuffragia eligendi Magiſtratus, & Sacerdotes ademit, & in ſe tranſtulit, teſte Modeſtino *l.1. ff. ad l. Jul. de amb.* Tum, ut dignos præficeret, & nundinationibus viam obſtrueret. Tum etiam, ut ſeditiones, quæ indè naſcebantur, ſedaret.

Cave itaque gloriæ cupiditatem, quæ frequenter novit, immoderatius appetita, ſemper autem uſurpata.

De Viſitatione Diœceſis à Vicario Capitulari. Vide de Viſitatione Tom.9. Conſult. 144.

1. *An Vicarius Capitularis poſſit amovere Secretarium, & alios Officiales electos à Capitulo, Sede vacante? Sivè, an liceat Vicario Capitulari, poſthabitis Officialibus deputatis, ac deputandis à Capitulo, alios aſſumere? Ubi, an Capitulum poſſit limitare juriſdictionem Vicario Capitulari?*
2. *An poſſit uti ſigillo ſuo particulari privato, an verò teneatur uti ſigillo Capitulari? Et quid ſi eſſet Vicarius Apoſtolicus, vel Vicarius Capitularis Apoſtolica authoritate confirmatus?*
3. *An debeat inſcribi in expeditionibus contentioſis, & gratioſis titulo Vicarii Capitularis, an potius uti poſſit titulo Vicarii Generalis?* Tom.9. Conſult.159.

AD 1. Non poteſt, ſed tenetur adhibere deputatos à Capitulo, ſicuti teneretur Vicarius Epiſcopi: Quia hujuſmodi Officiales dicuntur juriſdictionis Epiſcopalis, cujus ipſe dicitur Vicarius, tanquam gerens vices Capituli, à quo juriſdictionem habet. Sbroz. *de offic. Vic. q.16. n.5. & ſeqq.* Nam & Capitulum poſſe hujuſmodi Officiales ex cauſa amovere ſupponit Sac. Cong., dum declaravit, non licere Vicario ad ſui libitum illos amovere, ut refert Barboſ. *in ſum. Apoſtol. dec. collect. 125. num.10.* Sicut poteſt etiam ſubſtituere alium Vicarium in caſu impedimenti, vel infirmitatis duraturæ. Quaran. *v. Capitulum Sed. vac. n.10.* Barb. *de jur. Eccleſ. lib.1. cap.32. in fin. & de Canon. cap.52. n.56.*

Ad 2. Pariter negativè quoad primam partem, affirmativè quoad ſecundam: Quia ſigillum ſequitur, atque apponitur, ut auctoritatem tribuat mandatis, præceptis, ac ordinationibus Juriſdictionis Epiſcopalis. Sicque ratione publici officii. Ergò debet eſſe non privatum, ſed publicum, & authenticum, quale eſt ſigillum Capituli, & Eccleſiæ, *ad*

tex.

tex. in cap. tertio loco de prob. & Can. in nomine Patris d.75. ac alibi, Gonzal. *ad reg. 8. gloſ. 61. n.12.*

Sed quid eſſet Vicarius Apoſtolicus? Affirmativè. Siquidem hujuſmodi Vicarius non ex ſuo nomine utitur proprio ſigillo, ac titulo Vicarii Apoſtolici, ſed ex Decreto Sacr. Congr. authoritate Pontificia confirmato. Ideoque nè inanis reddatur Vicario facultas Sac.Cong. dicendum eſt, quod velit, uti poſſe omnibus prærogativis hujuſmodi Vicariis à Sacra Congregatione concedi ſolitis, inter quas proculdubio eſt uſus proprii ſigilli, ad inſtar Præſulum, cum omnia poſſint iſti Vicarii, omneſque prærogativas conſequantur, quas ipſi Præſules. Sbroz. *l. c. q.64. n.6. & q.134. n.6. lib.6.*

Inſcriptio certè Vicarii Apoſtolici nullatenus ei denegari poteſt, dum Pontifex ipſum talem per Sac.Cong. declarat, appellatque; eſſet enim abſurdum, & inconveniens, quod talis ipſe nomine, ac prærogativa decoratus, illa non uteretur.

At quid ſi eſſet Vicarius Capituli Apoſtolica authoritate confirmatus his verbis: *Congregatio cenſuit, & decrevit, eundem N. ex nunc pro tunc, &c. fuiſſe redintegrandum, & reponendum in officio Vicarii Capitularis, ad quod fuit eſum ab ejus Eccleſiæ Capitulo electus, nec non ad omnimodam juriſdictionem d. Officii, cum omni authoritate, & facultate, quæ Vicariis, & Officialibus Capitularibus competit, &c.* Et in fine Decreti: *Ac etiam authoritatem, & facultatem Sac. Congr. eidem attribuendam, & impartiendam eſſe?* Reſp. in hoc negativè: Quia id non ſuadetur verbis illis diſpoſitivæ Decreti quæ ſola attendenda eſt, poſthabita narrativa, ſive petitione, juxta notata *in cap. Quoniam de probat.* Roman. *conſ.157. n.3.* ac Rot. *dec. 34. n.12. p. 2. div. & dec. 260. n.8. p.1. rec. & coram Buratto dec. 843. n.5.*

Ex verbis autem ſupradicti Decreti non alteratur officium, & juriſdictio, ad quam Vicarius fuerat electus à Capitulo, cum de natura redintegrationis ſit repoſitio in priſtino ſtatu.

Ad 3. Reſpondetur ex praxi communi, ex qua omnes ſe inſcribunt titulo dignitatis, & officii publici, quo funguntur, ut de ſigillo diximus, & Locumtenentes in inſcriptionibus hoc idem exprimunt hac forma: *De mandato Illuſtriſſimi A. C.* ut per Ridolph. *in prax. Judic. p.2. cap.8. n.3.*

An Originarius Civitatis, vel Diœceſanus poſſit eſſe Vicarius Generalis? Ubi aliqua de quorundam Vicariorum improbato munere. Tom. 9. Conſult. 162.

NEgativè: Extant enim de hac re plura Decreta, tum in genere, tum in ſpecie tenoris ſequentis.

Originarius Civitatis, vel Diœceſis non poteſt eſſe Vicarius: Nam propter conſanguinitates, affinitates, familiaritates, & alias attinentias poteſt declinare à recto tramite juſtitiæ, vel certe ſe reddere partibus ſuſpectum. Ita Sac. Congr. Epiſc. in *Hoſtunen.* 28. Julii 1587. In *Spalatren.* 9. Martii 1593. In *Senogallien.* 10. Februarii 1598. In *Sutrina* 16. Novemb. 1640. paſſimque alibi.

Solet tamen eadem Sac. Cong. diſpenſare, ut Epiſcopus, præſertim reſidens, tenere poſſit Vicarium Diœceſanum, dummodo non præbeat occaſionem querelarum; idq; multis de cauſis. Quod Epiſcopus adhuc extraneum invenire nequierit. Quod Vicarius externus non citò poſſit accedere. Propter fructuum Eccleſiæ tenuitatem. Propter aeris intemperiem. Propter notitiam bonarum qualitatum talis Vicarii Diœceſani, quod ſit eximius in regimine, ex declarationibus ejuſdem Sacræ Congregationis conſtipatis à Nicol. *in ſuis floſculis v. Vicarius generalis num.36.* quæ declarationes, & decreta inſtar legis communis allegari poſſunt, *ad tex. in §. Reſponſa prudentum Inſtit. de iur. natur.* ut in hac ſpecie reſpondit Rot. *in Metenſi Abbatia 19. Junii* 1628. *coram Dunozetto.*

Et quidem ratione ejuſmodi Vicarii conſtitui non poſſunt, & conſtituti removeri debent, nè fortè amicitia, propinquitate, gratia, metu adducti, jus interdum aliquo modo violent, minuſque liberè dicant, ut proindè S. Carolus his rationibus motus, Vicarium externum adhibuerit, teſte Carolo à Baſilica Petri in ejus vita *lib. 7. cap.36.* Homob. *de homil. vit. ſtat. cap.7.* Quod etiam eſt de jure: Quia officium Vicariatus præſefert juriſdictionem, quam in propria patria exercere non permittitur. *l. ult. C. de crim. Sacril. & l.3. C. de diverſ. offic. lib.12.* cum aliis congeſtis à Menoc. *lib.5. præſump.12. num.8. ac ſeqq.*

Eoque magis, ſi conſtiterit de mala juſtitiæ adminiſtratione, de abuſu cenſurarum, de extorta pecunia, ut idcircò de his dici poſſit, quod de Vicariis, qui pluſquam debent accipiunt in collationibus beneficiorum, inquit Rebuff. *in prax. tit. quot. mod. benefic. acquir. n.* 3. Quod ſint ſimoniaci, & ſimoniacos faciant ſuos Epiſcopos, itaut ſeipſos, & ſuos damnent: Quia Vicarii Epiſcoporum non tenentur ad Syndicatum, quemadmodum tenentur Vicarii Capitulares, juxta Decretum Sac. Conc. Trid. *ſeſs. 24. cap. 16. de refor.*

Nec ſuffragatur, quod Epiſcopi prædeceſſores retinuerint Vicarios Diœceſanos: Quia non eſt exemplis judicandum, præſertim quando non concurrit eadem ratio, ex quo in illis concurrebat aliqua cauſa ex ſuperius recenſitis; Undè ex diverſis non fit illatio, ex vulgò adductis.

An Epiſcopus eligere poſſit Regularem in ſuum Vicarium Generalem, ſine licentia Superioris? Vide de Regular. Tom. 10. Conſult. 108.

1 *An Vicarius Capitularis poſſit indicere proceſſiones publicas, ſine conſenſu Capituli, & minari cenſuras, & pœnas Canonicis, proceſſionibus non intereſſentibus? Et quatenus negativè.*

2 *An ſaltem poſſit eas indicere ſine conſilio Capituli, ac minari cenſuras, & pœnas; ut ſupra?* To.10. Conſ.121.

AD 1. Quoad utramque partem affirmativè; Habet enim Vicarius Capitularis fundatam intentionem in exercitio ordinariæ juriſdictionis, eadem prorſus ſibi ratione, quia ipſi Epiſcopo competenti, Gloſſ. *in cap. Romana v. generaliter,* ibique Doctores *de appell. in 6. in cap. ſua v. Vicarii de offic. Vicar.* Quod procedet etiam in Vicario ſimpliciter Capitulari, Sede vacante, Garz. *de benefic. p.5. cap.8. n.22.*

Undè in terminis primæ partis dubii ex mente Sac. Cong. Conc. in *Elberenſi* 15. Januarii 1617 teſte Barboſa *de univerſ. iur. Eccl. cap.43. num.161. & ſeqq.* Non obſtante, quod Capitulum, vel alii eſſent in quaſi poſſeſſione contraria, & non ſtante etiam immemorabili conſuetudine, & ex Sac. Cong. Sac. Rit. in *Camerina* 24. Auguſti 1619. quam refert idem Barboſa *loc. cit. n.136.*

Eademque prorſus juriſdictio indicendi publicas proceſſiones, illaſque ad evitanda ſcandala, potius per hanc, quam per aliam viam dirigendi, reſidet, abſente Epiſcopo, in Vicario Generali, cum conſilio tamen Capituli, non autem conſenſu, ac eodem modo, quo poſſet Epiſcopus, ſi præſens eſſet, teſtatur idem Barboſ. ex eadem Congreg. in *Vigilienſi* 28. Septemb. 1630.

Quo verò ad 2. dubii partem præſpicua ſunt verba Sacri Concilii Trid. *ſeſs. 25. c.13. de Regul.* Ideoque Vicarius poteſt nedum minari cenſuras, & pœnas etiam extraordinarias Canonicis ad publicam proceſſionem accedere recuſantibus verum & illas exequi, Barboſ. *in collect. ad Conc. l. c.*

Ad 2. Non poteſt, Capitulo non requiſito, ac ſine ejus conſilio, atque adeò, nec præcipere, ut Canonici eis interſint ſub pœna pecuniaria, & cenſurarum. Ac proindè præceptum hujuſmodi revocandum: Quia indictio ipſa ſine conſilio Capituli irrita eſt, Valenzuol. *conſ.134. à n.3. Tom. 2.*

Porrò conſilium Capituli intelligi de privatis, non autem de publicis proceſſionibus declaravit Sac.Cong. Conc. quæ fiunt in Civitate: Quia Epiſcopus non tenetur requirere conſilium Capituli Cathedralis in decernendis, ac dirigendis proceſſionibus Oppidi ſuæ Diœceſis, ut in *Elnen.* pro Oppido *Perpiniani* ſub anno 1596.

An jus viſitandi Diœceſim competat Capitulo, Sede Epiſcopali Vacante, Vide de Viſitatione Tom. 10. Conſult. 123. ac Tom.9. Conſult. 146.

De authoritate Capituli, quoad literas dimiſſorias, Sede vacante &c. Tom.10. Conſult. 158.

Vide quæ alias ſupra dicta ſunt, & præſertim de Immunit. *Tom. 3. Conſult.8.*

DE VICARIIS CURATIS. Vide de Parocho.

DE VICARIIS REGULARIUM. Vide de Regularibus.

DE VISITATIONE.

An Epiſcopus poſsit viſitare Montem Pietatis ſeorſim ab Officialibus laicis, alias forſan viſitare ſolitis, & abſque eorum conſenſu decernere, quæ ad bonum regimen expedire cenſuerit? & alia. Vide de Monte Pietatis Tom. 1. Conſult. 40. & 302. ac Tom. 9. Conſult. 152.

IN quibuſdam Diœceſibus ex immemorabili conſuetudine fuit à Populis, ſeù Communitatibus, non autem a Clero perſoluta procuratio Epiſcopo viſitanti; Cumque hodiè iidem populi, ſeù Communitates cum aſſiſtentia ſuorum Principum ſolvere in futurum renuant; Ideò quæritur pro parte Cleri:

An obſervatio dictæ conſuetudinis ſit præcipienda? Tom. 1. Conſult. 47.

IN hac re habemus concluſionem receptam, ut nimirum in procuratione ſolvenda Epiſcopo viſitanti attendatur conſuetudo, Cap. *ſepta Doctores de cenſibus*, & in terminis de conſuetudine ſolvendi procurationem à populis, & Communitatibus cenſuit Sac. Cong. Conc. in ſeq. declaratione.

In Nucerina 5. *Jun.* 1607. *Sac. Cong. Conc. cenſuit, ſi populus Caſtri Collis conſueverit ſolvere procurationem Epiſcopo viſitanti, hujuſmodi conſuetudinem eſſe obſervandam.*

Verum concluſio hæc ex opinione ejuſdem Sac. Congregationis non eſt perpetua: Quia non procedit quando populi conqueruntur, & in futurum ſolvere renuunt, ut poſt Armendariam, & plures alios tradit Barboſ. *de effic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 73. *num.* 45. ac firmat eadem Sacra Congreg. in declarationibus mox adducendis. Ea, ni fallor, ratione, quod cum laici de jure non teneantur ad hujuſmodi procurationis præſtationem Epiſcopo viſitanti, ut in puncto firmat Gloſ. *cap.* 1. *v. laicos de cenſib. in* 6. *& ibidem* Oſtien. *nu.* 14. & Gemin. *in fin.* præſumitur quidem, illam ſolviſſe ex mera liberalitate, & facultate, ut colligitur ex Gloſs. *in cap. cavendum v. ſumptus* 11. *quæſt.* 3. juncto tex. in *cap. cum Apoſtolus de cenſibus.*

Quæ ſanè opinio videtur procedere, etiam ſi conſuetudo ſit immemorabilis, quando non probetur actio nata ex actibus contradictionis cum ſequuta coactione, & patientia, ſeù non conſtet de titulo coactivo. Non enim in facultativis inducitur conſuetudo, etiam per mille annos. Innoc. in cap. *cum Eccleſia Sutrina ſub n.* 5. *de cauſ. poſſeſ. & propriet.* Dec. *conſ.* 8. *col* 4. *in princ. & circa fin.*

Et in his etiam terminis immemorabilis conſuetudinis reperiuntur infraſcriptæ declarationes ejuſdem Sac. Cong. Conc.

In una Vintimillen. *Sac. &c. cenſuit, ſi ex conſuetudine immemorabili populus ſubminiſtret victualia Epiſcopo viſitanti, Epiſcopum poſſe ſervare hujuſmodi conſuetudinem, uti Eccleſiæ utilem, ſi populus de hoc non conqueratur, Laudabile tamen eſſe, ut Epiſcopus minus illum gravet, & non poſſe illum compellere, ſi noluerit amplius ea præſtare; exigenda tamen eſſe ab aliis, qui viſitantur, juxta formam d. decreti Sac. Conc. c.* 3. ſeſſ. 24. de refor.

In una Cæſaraugustana 20. *Decemb.* 1585. *Sacra &c. ad ſecundum reſpondit, ſervari poſſe conſuetudinem immemorabilem Eccleſiis utilem, ſi Communitas non conqueratur; Laudabilibus tamen eſſe, quod Archiepiſcopus illam non gravet. Quod ſi à Communitatibus exigit victualia, nihil à Clericis exigat.*

Et in terminis, quando concurrit Principum temporalium aſſiſtentia, ultra renitentiam Populorum, eadem Sac. Cong. ſatius duxit reſpondere, ut in ſequenti declaratione:

In una Biſuntina 15. *Septemb.* 1607. *Sacra &c. Perpenſa opinione Gloſſæ* in cap. cavendum, *& aliorum, quod de jure laici ad procurationem non tenentur, quodque Doctores teſtantur ita ſervari, quamvis contraria opinio forſan ſit receptior, tamen ſatius putavit, nihil in hac re decernendum contra laicos, mandavitque, ut Secretarius oretenus ipſimet Agenti Archiepiſcopi, ut ſua prudentia, & dexteritate, ſi impedimentum, & renitentia removeri non poſſit, ſe abſtineat ab executione exactionis à Populis &c.*

Nec obſtare debet allegata forſan paupertas, & impotentia Cleri ad ſolvendum hujuſmodi procurationem: Nam paupertate Cleri exiſtente, Epiſcopus tenetur ſibi de ſuo providere. Gloſs. *in cap. cum inſtantia v. pergravari circa medium*, Hoſtien. n. 5. & 6. Anchar. n. 9. *de cenſibus.*

An pro generali Viſitatione indicenda, poſsit Epiſcopus ſolus facere edicta generalia, abſque conſenſu, & conſilio Capituli? Tom. 1. Conſult. 58.

AFfirmativè. Ita ex mente Sac. Cong. Conc. pluries dixit Rota, præſertim in *Illerden. Viſitationis* 21. April. 1606. & 28. ejuſdem 1608. coram Juſa, & ſub die 10. Maii 1613. coram Ubaldo. Ea ratione, quia neque de jure, neque ex Conc. Trid. reperitur impoſitum tale onus Epiſcopis. Id tamen moneo, non procedere ſimpliciter, ſed in edictis dumtaxat, quæ fiunt pro præparatione Viſitationis, & quæ præire ſolent Viſitationem generalem, quæ fit ſine inquiſitione ſolemni, ſecus verò in edictis, quæ fiunt pro Viſitatione generali, quæ fieri debet in forma judicii, & per inquiſitionem ſolemnem, ut bene declaratur in d. *Illerden.* coram Ubaldo.

An, in ejuſmodi edictis generalibus poſsit Epiſcopus præcipere in virtute Sanctæ Obedientiæ, ut quilibet de populo teneatur revelare ea, quæ correctione, vel emendatione digna judicaverit? Tom. 1. Conſult. 59.

NEgativè: quia talis comminatio induceret peccatum mortale non obedientibus, & quamplures reputabunt ſibi indecorum eſſe hujuſmodi denunciationes facere, tanquam ſapientes officium exploratoris, ſicque facilè contemnent hanc comminationem, & per contemptum incident in peccatum mortale; Undè ea ratione, quia Sac. Cong. alias cenſuit non poſſe comminari pœnam excommunicationis, videtur dicendum, non licere ſubjicere ſubditos periculo peccati mortalis, ad quod evitandum uti debet Epiſcopus remedio temporali, quo utuntur fermè omnes Principes, inſtituendo exploratores, delatoreſque, qui crimina denuncient Cruciatu enim, aut præmio cuncta ſunt pervia. Ubi igitur habemus remedium ordinarium, & uſitatum, non eſt ad extraordinaria deveniendum abſque neceſſitate. Veruntamen hac in re cautio eſt, ne non temere delatoribus iſtis, & auricularis credatur.

An Epiſcopus teneatur accedere ad locum Capitularem pro viſitandis ſingulis Canonicis, quemadmodum tenetur, dum viſitat Capitulum in communi, vel illi liceat eos vocare ad ſe in ſuo Palatio, ibique illos viſitare? Tom. 1. Conſult. 60.

SI Epiſcopus vult viſitare Capitulum in communi, tenetur accedere ad locum Capitularem. Quando verò vult viſitare ſingulos de Capitulo, poteſt eos vocare, & viſitare in ſuo Palatio ad ſuum beneplacitum. Ita cenſuit Sac. Cong. in una *Abulen. juris viſitandi* 15. Ian. 1580.

An in generali viſitatione poſsit Epiſcopus ſolus ſine Conjudicibus imponere Canonicis pœnam extraordinariam, tendentem magis ad correctionem morum, quam ad punitionem? Tom. 1. Conſult. 61.

REſpondendum videtur affirmativè, prout pluries cenſuit Sac. Cong. Conc. præſertim in una *Abulen.* 21. Maii 1588. & in *Aſtoricen.* ubi dixit, ita ſervandum, non obſtante quacumque contraria conſuetudine immemorabili adhibendi Adjunctos, quæ tametſi non fuerit ſublata *per cap.* 4. *ſeſs.* 6. fuit tamen ſublata per *cap.* 6. *ſeſs.* 21. Id nihilominus non approbo. Quippè ex hoc fieri poteſt fraus Sac. Concilio danti Conjudices; nam ſemper ad evitandum Conjudices Epiſcopus ita quidem Canonicos puniret, adeoque erit Seminarium licitum in judicando, quæ dicatur pœna reſpiciens correctionem, & quæ punitionem, & ſic timoris cruciatu Canonici angerentur, cum hoc pacto poſſint indirectè puniri ſine Adjunctis quod tamen abhorruit Sac. Concilium propter ſolitam emulationem inter Epiſcopos, & Capitula, illis tendentibus ad Monarchiam, his tuentibus authoritatem Sedis Apoſtolicæ. Id quod in politia Eccleſiæ magni momenti eſt.

An

Digitized by Google

An Viſitatio Eccleſiæ Cathedralis, illiuſque perſonarum poſſit impediri, vel retardari per appellationem, dum non docetur de aliqua particulari exemptione? Tom. I. Conſult. 62. & vide etiam Conſult: 382. ejuſdem Tom.

DIſtinguas: Nimirum non poſſe in pertinentibus ad correctionem morum, poſſe verò in aliis. Ità diſponit Sac. Conc. *cap. 10. ſeſſ. 24. de ref.* & ex mente Sac. Cong. Concil. reſolvit in una *Oſcen. Juriſdictionis* 24. Maii 1591. coram Cardin. Blanchetto, ac ſæpè alibi. Interim verò debet Epiſcopus ſuperſedere, & mittere ad Sedem Apoſtolicam allegationes facti, & juris: Quia ſi privilegia exemptionis ſunt clara, ceſſat prætenſio Epiſcopi de viſitando. Si verò ſunt dubia, pertinet judicium ad ipſam Sedem Apoſtolicam. *l. Non ambigitur; ff. de legib.* Cap. *Cum veniſſent de Judicibus.*

An in Viſitatione Cathedralis poſſit Epiſcopus ſolus ſine Conjudicibus exigere rationem adminiſtrationis quorumcumque operum piorum ſub cura Capituli exiſtentium? Tom. I. Conſult. 63.

REſpondetur, id licere Epiſcopo in generali Viſitatione, quæ fit abſque inquiſitione, ſecus verò quando Epiſcopus viſitat in forma judicii, & cum inquiſitione ſolemni; Et ita cenſuit Sac. Cong. in præcitata *Abulen. Juris viſitandi* 25. Januarii 1580. & pluries firmavit Rota, præſertim in *Illerden. Viſitationis* coram Juſto 13. Novembris 1602. & 26. Junii 1606. & 11. Maii 1609. & coram Ubaldo 26. Novembris 1612. Porrò deciſiones, quæ coram Goccino hac in re ſolent allegari, loquuntur de alio diverſo articulo.

An Epiſcopus in Viſitatione Cathedralis poſſit exigere rationem à Capitulo de applicatione, & diviſione diſtributionum quotidianarum, & aliorum emolumentorum, duplarum, & Anniverſariorum dictæ Eccleſiæ, præſuppoſito maximè, quòd de fructibus omnium præbendatorum, tum Canonicorum, quam Beneficiatorum, & Capellanorum ſit una communis maſſa, cujus adminiſtratio ex conſuetudine dicitur ad ſolum Capitulum ſpectare? Tom. I. Conſ. 64.

AFfirmativè. Ita fertur reſolutum fuiſſe à Sac. Congr. Conc. *ad cap. 9. ſeſs. 22. de refor.*

An Epiſcopus poſſit in Viſitatione Cathedralis corrigere, & moderari Statuta Eccleſiæ, non confirmata à Sede Apoſtolica? Tom. I. Conſult. 65.

VIdetur affirmativè reſpondendum, ut in puncto fuit deciſum à Rota in *Barbaſtren. Juriſdictionis* 17. Jun. 1585. coram Card. Pamphilio, ubi excipitur caſus, quando in Statuto agitur dè re communiter ſpectante ab Epiſcopum, & Capitulum: quia tunc requiritur conſenſus Capituli. Adverto tamen, quod hoc quæſitum fuit alias propoſitum in ſupradicta *Abul. ſub num. 4.* in ultima propoſitione data in Sac. Congr. Conc. circa Statuta Adminiſtratorum, & tunc Sac. Cong. articulum non definivit expreſsè, ſed dixit, quod Epiſcopus ſe contineat intra limites Viſitationis; Quaſi diceret, non poſſe hoc facere: Quia hoc non pertinet ad correctionem. Et quidem meritò: Quia, cum facultas ſtatuendi proveniat à juriſdictione, quam quodlibet Collegium habet in rebus ſuis de jure communi, non poteſt Epiſcopus derogare juri communi, & tollere jus tertii, ſed hoc ſoli Principi permittitur, alias viſitatio ſerviret, non ad ædificationem, ſed deſtructionem.

Nec obſtat deciſio *Barbaſtren. Juriſdictionis* adducta; Non enim loquitur in caſu noſtræ quæſtionis, an ſcilicet poſſit corrigere, & moderari Statuta Eccleſiæ, ſed an, & quando Epiſcopus teneatur in condendis Statutis requirere conſenſum, vel conſilium Capituli.

An Epiſcopus poſsit viſitare Archivium Cathedralis, & recognoſcere jura, & Scripturas concernentes Statum Eccleſiæ? Tom. I. Conſult. 66.

NEgativè: Quia cum ſæpè incidant quæſtiones inter Epiſcopum, & Capitulum, eſſet profectò contra regulam juris, quod de domo rei, vel actoris non ſunt ſumenda arma ad ejus offenſionem, & contra regulam, *quod quiſque juris &c.* cum non liceat Capitulo cognoſcere jura Archivii Epiſcopi. Et ideò in hoc videtur ſervanda diſpoſitio juris circa exhibitionem Jurium hinc indè per compulſoriales, quando conſtet de exiſtentia alicujus ſcripturæ, & de intereſſe petentis exhibitionem, ut obſervat Rota.

An Patres Viſitatores Apoſtolici Urbis poſsint Ven. Hoſpitale, & Eccleſiam SS. Jacobi, & Idelphonſi inclitæ nationis Hiſpaniarum de Urbe, facultate ſibi demandata, viſitare? Tom. I. Conſult. 114.

TEnendum eſt, quod hujuſmodi Eccleſia, & Hoſpitale non poſſunt ſe excuſare à ſacra Viſitatione recipienda, cum d. Hoſpitale comprehendatur ſub diſpoſitione Sacr. Conc. Trid. *ſeſſ. 22. cap. 8. & ſeq. de ref.* Nec exemptum dici poteſt, ex quo prætenditur exiſtere ſub immediata protectione potentiſſimi Regis Hiſpaniarum, quam protectionem immediatam, nec in fundatione nec alibi video: Nam ſi conſideremus Hoſpitale iſtud uti opus pium, & ſacrum à Regibus ædificatum, juxta tex. *in cap. Boni Principis 96. d.* certum eſt, quod non potuit ædificari ſine conſenſu Sum. Pontificis, cui tantummodò, & locorum Ordinariis ſimilem conſenſum præſtare competit, ut probatur in *cap. Quicumque 56. qu. 19.* deſumpto ex Conc. Vormacienſi his verbis: *Quicumque voluerit in ſua proprietate Eccleſiam ædificare, & conſenſum, & voluntatem Epiſcopi habuerit, in cujus Parochia eſt, licitum ſit.* Et ſimile *in cap. Lator 16. qu. 5.* & *in cap. Quidam* deſumpto ex Concil. Chalcedonenſi *18. qu. 2. & in cap. cum olim, §. Inſuper de privil. melior. tex. in cap. Auctoritatem eod. tit. & in cap. 1. de exceſſ. Prael. eodem.* Quod etiam Juſtinianus diſpoſuit in *Novella 5. ſub princ. & in Novell. 131. v. Nemo Oratorium.* Et ultra ordinarios in cit. locis, tradunt Turrecrem. *in d. cap. Nemo num. 5.* Abb. in *cap. Nobis n. 2. de jurepatr.* & Greg. Lopez *in l. 1. gloſ. 5. tit. 10. par. 1.*

Et ratio principalis eſt, quia Sum. Pontifex, vel Ordinarius, antequam ad licentiam concedendum, & conſenſum præſtandum procedat, opus eſt, ut habeat conſiderationem ad proventus, ad cuſtodiam, Cuſtodumque ſtipendia, quos ſtatuit, qui ædificare deſiderat, & quod doratio ſufficiat procuidubio in illa Eccleſia, ſeu Hoſpitali, & miniſterio adminiſtrantibus, & pro oneribus ſolvendis ad tex. in *cap. Piæ mentis 16. quæſt. 7.*

Si verò conſideremus Hoſpitale fundatum uti domus laicalis pro pauperibus recipiendis, & infirmorum gubernio, quæ domus, licet largo modo dicatur religioſa reſpectu operis pii, non tamen gaudebit Eccleſiaſtica libertate, immunitate, & aliis Eccleſiaſticis privilegiis. Et tunc in illius conſtructione non eſt neceſſaria licentia, ſeu conſenſus Apoſtolicus. Oſtien. *in ſum. tit. de Regul. §. Quis ſit Regularis, & in tit. de relig. dom. §. Quis dicatur locus Religioſus.*

At certum eſt, quod hujuſmodi Hoſpitale gaudet libertate, immunitate, & aliis privilegiis Eccleſiaſticis, & ex juribus ſuper alleg. non potuit ædificari abſque licentia, & conſenſu Apoſtolico. Ideoque neceſſariò dicendum eſt, quod non comprehenditur ſub exemptione *d. cap. 8. ſeſs. 22.* Sac. Conc. Trid. cum verè, & realiter non exiſtat ſub immediata protectione Regia, prout requiritur in d. Conc. ad effectum exemptionis prædictæ. Et immediata Regis protectio dicitur illa, quæ non habet aliquam dependentiam ab Eccleſia, conſiderando verbum illud *immediatè.*

Conſiderato etiam, quod Sac. Viſitatio in Urbe fit à Sum. Pontifice, & ejus nomine omnibus locis piis, & neſcio cur hoc Hoſpitale velit ſe eximere ab illa recipienda, ſub prætextu Regiæ protectionis, quæ etiam ſi Hoſpitale non eſſet locus pius, & Eccleſiaſticus, non poſſet in Urbe dici immediata, ut Sac. Conc. requirit, in qua tam Eccleſiæ, quam loca profana exiſtunt immediatè ſub Pontificia juriſdictione. Sed de hoc non eſt opus diſputare, cum verè, ac realiter Hoſpitale iſtud ſit locus pius, & Eccleſiaſticus, & ſic immediatè ſub poteſtate, & juriſdictione Sum. Pontificis. Ipſe enim eſt verus Adminiſtrator omnium Eccleſiarum earum, ac communis Rector, & ideò liberius poteſt in eis diſponere, quam alius Rector, vel Princeps in bonis Subditorum, ut in *cap. ſicut venire,* & ibi Bart. *de exceſs. Prelat. in cap. multiplici de decim.* & latiſſimè Hiſpanus Gloſſator Greg. Lopez *in l. 5. p. 1. gloſ. 21.*

Porrò hujuſmodi Eccleſiam, & Hoſpitale fuiſſe alias viſitatum poſt Sac. Conc. Trid. conſtat ex viſitatione facta ſub anno 1574. die 8. 9. & 15. Martii, quæ videtur ſufficiens;

Nam

Nam facta legitur tam de Eccleſia, quam de Hoſpitali ut in *col.* 1. ibi : *Una cum Hoſpitale d. Eccleſiæ annexo viſitandi gratia de mandato Illuſtriſſimi Almæ Urbis Vicarii*. Et rurſus : *Inventa fuit d. Eccleſia, & Hoſpitale &c.* & *col* 4. ibi : *Pro Eccleſia, & Hoſpitalis ſervitio*, Et clarius *col.* 8. his verbis : *Deinde fuit viſitatum Hoſpitale*.

Item quia fuit facta præſentibus, & acquieſcentibus Adminiſtratoribus, ut in *col.* 1. ibi : *Præſentibus Doctore Salizedo, Doctore Iſidoro, & Io. Baptiſta Valez Adminiſtratoribus*. E *col.* 5. ibi : *Præſentibus dictis Doctore Salizedo &c.* Qui Adminiſtratores probabiliter ſunt Adminiſtratores tam Eccleſiæ, quam Hoſpitalis, dum immediatè dicitur : *Et regitur, & gubernatur per Gubernatorem, & Officiales infraſcriptos*. Quæ verba ad utrumque referuntur. Et quia iidem Adminiſtratores informationem dederunt de utroque, & præſentiam præſtiterunt in viſitatione utriuſque.

Objectum de ratione non reddita videtur ceſſare : Nam inſtantia hujuſmodi redditionis, & promiſſio Adminiſtratorum de illa reddenda juſtificatur *col.* 32. ibi : *Quorum omnium expenſarum notulam prædicti Domini Officiales requiſiti a Reverendiſſimis Viſitatoribus promiſerunt exhibere mihi*, & *col.* 4. *ordinatum &c.* & *col* 5. *fuit ordinatum, ut & in ſcriptis omnium redditunm, ſtabilium, & expenſarum detur notula per eoſdem, qui ſe obtulerunt illam dare*.

Et quia conſtat etiam de aliquali redditione rationis, ut in *col.* 5. ibi : *Et primo habitis quibuſdam ſermonibus ſuper redditibus*. Et in *col.* 3. ubi datur diſtincta relatio ſalarii, & expenſarum circa Capellanos. Et in *col.* 4. *& ſeqq.* magis diſtinctè exponitur de ſalario Officialium, & inſervientium. Unde cum exacta redditio adminiſtrationis fiat extra Eccleſiam, & locum viſitatum, ut pluries cenſuit Sac. Cong. Conc. in ſequentibus declarationibus, ideò non mirum ſi in rogitu actus Viſitationis non habeatur magis diſtincta expreſſio hujuſmodi redditionis computorum, nec propterea ex hoc inferri poteſt ad non redditionem.

Die 11. *Aprilis in una Cremonen. Sac. Cong. Conc. &c. ad* 1. *reſpondit, Adminiſtratores teneri coram Ord. libros rationum exhibere extra Eccleſiam*.

Die 11. *Maii* 1624. *Sacr. Cong. cenſuit, redditionem rationis debere fieri in domo Epiſcopi viſitantis, non in loco Confraternitatis*.

Quod autem hujuſmodi viſitatio fit de jure permiſſa Viſitatori de mandato Eminentiſſimi Almæ Urbis Vicarii; etiam ſi Eccleſia, & Hoſpitale ſint ſub regis Catholici protectione, ultra latius deducta ex Socc. *de viſit. ſub num.* 16. & quaſi poſſeſſionem ex d. viſitatione anno 1574. quæ ſufficit *ex vulg.* non videtur in dubium poſſe revocari ex opinione Sac. Cong. Conc. de qua in declarationibus, quæ in fortioribus terminis viſitationis Ordinariorum loquuntur vide de *Immun. Tom.* 7. *Conſult.* 15. omninò viden. ubi fusè.

An Epiſcopus poſſit viſitare Eccleſias, & domos Parochiales Regularium? Tom. 1. Conſult. 253.

POteſt ex Trid. *cap.* 7. *ſeſſ.* 7. *de refor.* & ex Conſtitutione Greg. XV. *de exempt. privil.* Ita Sacr. Congr. Conc. in una *Auguſtana* 15. Junii 1652. in qua cenſuit, Epiſcopum poſſe viſitare nedum Eccleſiam Parochialem in concernentibus curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum, nec non perſonam illam exercentem, verum etiam ædes Parochiales, & renuentes compellere, etiam per cenſuras. Quod confirmavit 27. Julii ejuſdem anni.

Similiter *Tom.* 4. *Conſult.* 155. habetur quaſi idem quæſitum, nempè :

An Epiſcopus viſitare poſſit domum Parochialem Regularis cujuſcumque Ordinis exempti?

Et reſpondetur pariter affirmativè: Nam in ejus viſitatione inquirendum, qui incolæ, quæ cohabitatio ancillarum, facinoroſorum, & ſimilium, reparatio, diſtantia ab Eccleſia, commoditas, & facilitas egrediendi noctu pro Sacramentorum adminiſtratione, & alia hujuſmodi. Gavant. in *prax. viſit. Epiſc.* §. 6. *n.* 4. & §. 9. *n.* 15. Et quidem non video, cur Epiſcopus, qui reſpectu concernentium curam animarum poteſt viſitare Eccleſias, & perſonas exemptas, nequeat viſitare ædes Parochiales, cum potius acceſſorium ſequatur naturam ſui principalis. *l. etiam c. de jur. dot. reg. acceſſorium de reg. iur. in* 6. & ſi licet quod plus eſt, id quoque, quod minus eſt licere debere. *Auth. multo magis C. de Sacroſ. Eccleſ. cap. per venerabilem qui fil. ſint legit. Quod ſæpè declaravit Sac. Cong. Conc.*

Alia vide de Equitibus *Tom.* 1. *Conſ.* 305.

An pecunia, quæ loco victualium ex conſuetudine Epiſcopo viſitanti præſtatur, poſſit ab eo applicari præbendis Canonicalibus &c.? Vide de Capitulo To. 1. Conſ. 255.

An Epiſcopo, ſeù potius Cuſtodibus, ſive Communitati ſæculari liceat viſitare, & adminiſtrationem revidere Montis Pietatis? Vide de Monte Piet. Tom. 1. Conſ. 302.

An Epiſcopo in viſitatione Eccleſiarum Parochialium Religionis Hieroſolymitanæ liceat decreta facere, eaque exequi? Vide de Equitibus Tom. 1. Conſult. 305. Tom. 2. Conſult. 26. & Tom. 3. Conſult. 58.

SUpponitur ex conſuetudine immemorabili, quod in viſitatione cujuſdam Diœceſis ſolvantur Epiſcopo viſitanti etiam vecturæ Equorum. Cum his temporibus omnia Epiſcopis controvertantur. Ideò quæritur :

An poſſit concordare cum ſubditis, qui una vice aliquam conſiderabilem ſummam perſolvere conſueverunt, cum liberatione in futurum ab hujuſmodi onere, ita tamen, ut d. ſumma integrè convertatur in emptionem bonorum ſtabilium pro augmento dotis Menſæ Epiſcopalis, quæ habet tenuiſſimos redditus? Tom. 1. Conſult. 344.

REſpondetur : Non poſſe abſque facultate Apoſtolica, quæ deneganda videtur, cum à Sac. Conc. Trid. *cap.* 3. *ſeſſ.* 24. *de refor.* Epiſcopo viſitanti recipere permittantur dumtaxat victualia, quorum appellatione non veniunt, niſi expenſæ victus, ut tradit Zerola *in prax. v. viſitatio* §. 6. *dub.* 1. & 3. ubi addit, ſubditos non teneri illi adminiſtrare equitaturas. Nec attendenda videtur conſuetudo, etiam immemorabilis pro d. Epiſcopo allogata, cum illi in eo Concilii loco ſit expreſsè derogatum.

1 *An Epiſcopus poſſit viſitare Capellas campeſtres Regularium?*

2 *An idem poſſit præcipere Capellanis earundem, ne Miſſas celebrent, antequam celebretur Miſſa Eccleſiarum Parochialium?* Tom. 1. Conſult. 347.

AD 1. Negativè quatenus Eccleſiæ ſint Regulares. Ad 2. Pariter negativè. Idem cenſuit Sac. Cong. Conc. in una *Tarviſina* 17. April. 1649. *ad cap.* 8. *ſeſſ.* 7. *de refor.*

An a decretis in viſitatione factis detur appellatio. Vide de Appell. Tom. 1. Conſult. 382. Ac hoc eod. tract. de Viſitat. eodem Tom. Conſult. 62.

An Confraternitates Eccleſiaſticæ, dum Epiſcopus earum Eccleſias, & Oratoria viſitat, teneantur, pro rata cum Rectoribus Eccleſiarum Parochialium contribuere cibariis, & victualibus Epiſcopo viſitanti præſtari ſolitis? Tom. 1. Conſult. 387.

REſpondetur: Teneri, ſed videatur conſuetudo. Ita Sac. Cong. Conc. in una *Dertonen.* 4. Maii 1652. *ad cap.* 3. *ſeſſ.* 24. *de refor.*

EPiſcopus viſitavit Conventum Regularium ſuæ juriſdictioni ſubjectum in vim decreti Innocentii X. incip. *Ut in parvis*, propterea quod tunc temporis ibi non erant de familia, neq; reipſa alebantur ſex Religioſi; ſed poſt abſolutam viſitationem, ſine ulla fraude à Superioribus Regularibus in eodem Conventu adaucta eſt familia, & impletus numerus ſex Religioſorum, ſicque Cōventus exemptionem recuperavit, juxta declarationes Sacr. Congr. nempè 16. & 17. inter impreſſas. Hoc poſito. Quæritur:

1 *An*

1. *An poſt exemptionem, ut præfertur recuperatam, Epiſcopus poſſit eundem Conventum viſitare, ut videat, an ordinationes, & decreta ab ipſo edita in viſitatione præcedenti fuerint executioni demandata.*

2. *An poſſit decreta executioni non demandata exequi, & prò illorum executione pœnas adiicere, & aggravare? Et quatenus poſſit,*

3. *An hæc facultas, quæ competit Epiſcopo, tanquam Sedi Apoſtolicæ delegato, expiret, elapſo integro anno à die publicationis decretorum?*

4. *An Epiſcopus poſt exemptionem à Conventu recuperatam, poſſit condemnare, & punire etiam pœna corporis afflictiva, Religioſum, qui prò delicto in Curia Epiſcopali fuerat inquiſitus, & carceri mancipatus eo tempore, quo Conventus erat Jurisdictioni Epiſcopi ſubiectus?* Tom.4. Conſul. 178.

AD 1. Negativè: Quia, cum hoc ſit actus jurisdictionis, & Conventus hujuſmodi non amplius ſub juriſdictione Epiſcopi, non poteſt amplius illam exercere in non Subditum, *cap. 2. de conſtit. in 6.* Præterea facultas videndi, an Decreta ſint executioni demandata, eſt etiam facultas corrigendi, & eſt ſubiicere propriæ poteſtati Conventum jam exemptum, quod non fit ſine exercitio Superioritatis, *arg. cap. Sententia 35. q. 9. & cap. nimis 17. q. 4. & l. 1. in fin. ff. de quæſt.* Regulares autem ſunt omninò exempti ab omni Superioritate Ordinariorum. Cap. *Nimis pauca de exceſſ. Prælat.* ac Trid. *ſeſſ. 21. cap. 2. & 21. de refor. ac ſeſſ. 14. cap. 5.* Accedit, quod exemptio jam recuperata à Regularibus eximit eos omninò à jurisdictione Epiſcopi, atque adeò ſolvit ſubjectionem reſpectu ipſius.

Ad 2. Pariter negativè: Quia ſi Epiſcopus non habet amplius juriſdictionem ad exigendam pœnam, neque etiam habet amplius jus aliquod ad ipſam, ſivè ut perſona publica, ſivè ut privata: Nam obligatio ad pœnam eſt ſolum obligatio juſtitiæ legalis, ex qua ſolum oritur jus ad pœnam exigendam, & obligatio ad ſolvendam. Si autem extinguitur jus, extinguitur etiam debitum, quo inobediens tenebatur luere pœnam: quia jus, & debitum ſunt correlativa, quorum idem eſt judicium. *l. ff. de acceptilat. & l. ſi quis Servo C. de furt.* Et uno deſtructo, deſtruitur & aliud, *l. filio §. matri ff. de adim. leg. cum ſimilibus.*

Ad 3. Puto affirmativè, per tex. *in cap. Quærenti de off. Jud. deleg.* ubi eſt caſus ſingularis, ut ſunt pulcræ, ac copioſæ Gloſſæ.

Ad 4. Non poſſe: Quia licet Regularis deliquerit tempore, quo erat ſubjectus Epiſcopo, ac proindè ipſe jus habebat pœnam exigendi, dum tamen perſona, à qua eſt exigenda, efficitur exempta, ſubtrahitur juriſdictioni Epiſcopali, atque adeò inflictio pœnæ non ſubeſt amplius eidem juriſdictioni, ſive non ſubeſt perſona. Ita ſi quis, exiſtens in ſtatu ſæculari, committat delictum, & poſtea efficiatur Clericus, non pertinet amplius ad ſæculare, ſed judicari debet ab Eccleſiaſtico, ut *tom. 1.* probavimus *tr. de Immunit.* Quia per mutationem ſtatus eſt omninò ſubtractus ab ipſius juriſdictione, ac ita ut continuatio pœnæ nequeat ipſius juriſdictionem prorogare, ut docent iidem DD. quos ibi adduximus.

An, & quatenus Epiſcopo liceat Hoſpitalia, ac cæteros locos pios viſitare, & ab eorum Adminiſtratoribus rationes adminiſtrationis exigere? Tom.4. Conſult. 204. ac vide etiam Tom.1. Conſult. 114. hujus tract. *Et de Immun.* Tom.7. Conſult. 15.

AFfirmativè. Tum quia Epiſcopus de jure communi fundatam habet intentionem ſuper ſubjectione, adminiſtratione, & ordinatione Hoſpitalium, quæ propterea ſubſunt illius Viſitationi. Fagnan. *in cap. Xenodochiis num. 1. & cap. ſeq. num. 6. de relig. dom.* Tum etiam ex decretis Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 22. de ref. cap. 8. & 9.* ex quibus DD. omnes concludunt, poſſe Epiſcopum tanquam delegatum Sedis Apoſtolicæ, quocumque privilegio exemptionis non obſtante, viſitare, & redditionem petere, ut Cochier. *de juriſd. in exemp. par. 1. q. 31. nu. 7. & ult. & p. 2. q. 45. num. 77. & 95.* Jo: Franc. Leo *in theſ. for. Eccleſ. p. 2. cap. 16. nu. 26.* & alii. Et ideò Adminiſtratores Hoſpitalium, qui prætendunt illa eſſe omninò exempta ab hujuſmodi Viſitatione, id concludenter probare tenentur ex lege fundationis, idem Fagnan. *l. c. num. 3. & 6.* Ameyden. *de ſtyl. Datar. lib. 1. cap. 15. §. 5. q. 11. num. 21.* ac alii.

Ac præſertim, ſi alias Epiſcopus illa viſitaverit: ſive enim id conſideretur tanquam demonſtrativum obſervantiæ poſt Tridentinum, ſive ponderetur tanquam actus poſſeſſionis, apprime deſervit ad comprobationem juris ipſius, ut in levioribus terminis de manutentione alias obtenta, conſiderat Poſth. *de man. obſer. 29. n. 10. & 13.* Giovagnon. *conſ. 9. lib. 2. n. 66. & ſeq.*

Præter declarationes, quas hac de re in citatis Conſultationibus adduximus, extant litteræ, ac Decreta ejuſdem Sac. Congr. Conc. datæ Epiſcopo Papienſi. Etenim anno 1449. ex bonis Eccleſiaſticis Prioratus S. Matthæi Ordinis S. Benedicti fuit erectum Hoſpitale in Civitate Papienſi ſub invocatione ejuſdem Sancti authoritate Nicolai V. prout latius in erectione continetur; Cumque modernus Epiſcopus pro quiete, ut aſſeruit, ſuæ conſcientiæ retulerit Innocentio X. malam adminiſtrationem, & bonorum dilapidationem ejuſdem Hoſpitalis, ſupplicando pro declaratione d. Sac. Congr. an ei liceret illud viſitare, & rationem adminiſtrationis exigere, prævia remiſſione à Pontifice die 18. Novemb. 1651. propoſito dubio, datis hinc indè libellis, Eminentiſſimi Patres cenſuerunt, dandas eſſe declarationes antiquas, ſcilicet Decretum, & litteras Epiſcopo Papienſi directas ſub die 22. Mart. 1575. in libris Congregationis exiſtentes, & tunc oſtenſas, ut ſcilicet Epiſcopo, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, liceret, non autem uti Epiſcopo authoritate Ordinaria, tenoris ſequentis:

Cum Adminiſtratores Hoſpitalis S. Matthæi Civitatis Papienſis exempti per privilegium Nicolai V. à viſitatione Ordinaria prætenderent ab eodem Ordinario, etiam poſt Concilium Trid. viſitari non poſſe, nec coram eo teneri rationem adminiſtrationis reddere, & hac de re Cong. Conc. conſuluerint. Cong. cenſuit, non obſtantibus allegatis ab Adminiſtratoribus Hoſpitalis, jus viſitandi d. Hoſpitale, & exigendi redditionem rationum ab ejus Adminiſtratoribus competere Epiſcopo, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato ex Decretis Conc. cap. 8. & 9. ſeſſ. 22. de reform.

In libro litterarum ejuſdem Sac. Congreg. ſub eadem die 22. Mart. 1575. leguntur ſcriptæ Epiſcopo Papienſi litteræ tenoris ſequentis:

Illuſtriſſ. & Reverendiſſ. Domine. Illuſtriſſ. Cardinales, qui cognitis iis, quæ in Scripturis adjunctis hiſce litteris, quas hac eadem de re ſcripſit, atque omnibus accurato ſtudio, & matura deliberatione perpenſis, cenſuerunt, Amplitudinem tuam, uti Epiſcopum Papienſem non poſſe ex Decreto Conc. ſeſſ. 22. cap. 9. exigere redditionem rationem ab Adminiſtratoribus ejuſdem Hoſpitalis; Quare Amplitudo tua pro ſua religione, & in Sanctam hanc Sedem obſervantia ità abſtinebit, & valebit in Domino. Romæ 22. Mart. 1575.

Datis verò utrique parti d. Decreto, ac litteris, non acquieſcentibus Adminiſtratoribus, repropoſitum fuit dubium 22. Febr. 1653. cujus reſolutio fuit reſtricta: an ſupradicta diſtinctio, ut tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, & non uti Epiſcopo liceat, ſit conformis diſpoſitioni Sac. Conc. Trident. & approbanda ſivè eodem, ſivè diverſo tempore à Congregatione emanaſſet. Poſt multa fuit facta reiterata reſolutio tenoris ſequentis:

Die 16. Maii 1654. Sacra, &c. Viſis, ac maturè diſcuſſis omnibus juribus hinc inde deductis, etiam à Judice per Sac. Cong. delegato tranſmiſſis, nec non Decretis antiquis, cenſuit, licere Epiſcopo Papienſi, uti Sedis Apoſtolicæ delegato, viſitare Hoſpitale S. Mathæi Civitatis Papienſis, & ab illius Adminiſtratoribus rationem adminiſtrationis exigere, ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. cap. 8. & 9. ſeſſ. 22. de refor.

Et deindè ſub die 4. Jul. ejuſdem anni, in qua reſolutum fuit, ſtandum eſſe in Decretis ſub dicta die 16. Maii.

An Epiſcopus poſſit viſitare Reliquias Sanctorum, exiſtentium in Eccleſiis Regularium? Vide de Canonizat. Tom.6. Conſult. 21.

An Decretis Concilii Provincialis, confirmatis à Sede Apoſtolica, derogari poſſit per Viſitationem Apoſtolicam? Tom.6. Conſult. 89.

PRæſuppoſito, quod hujuſmodi confirmatio ſit ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione, ſivè in forma ſpecifica, non poteſt, niſi id habeat expreſſum in ſuis facultatibus, quod rarò, vel nunquam conceditur. Primò quia nomine Viſi-

Viſitationis continetur correctio, idcircò enim inſtituitur Viſitatio, ut corrigantur, quæ ſunt corrigenda, *arg. cap. ea quæ v. & eam in ſpiritualibus, & v. ſi verò Abbates de ſtat Monach.* Conc. Trid. *ſeſſ.21. cap. 8. & ſeſſ. 24. cap.3. de ref.* Decreta autem Concilii Provincialis confirmata à Sum. Pont. nulla indigent correctione, quia in fide, ac moribus errare non poſſunt, & contrarium exiſtimare eſt temerarium, erroneum, & hæreſi proximum. Si enim Sum. Pontifex errare non poteſt, certè neque Concilium, quamvis exiguum ab illo comprobatum, ut docet Bellarm. *lib. 2. cap. 5. numer. 10. de auct. Conc.*

Deindè: quia ex confirmatione Pontificis confertur rei confirmatæ jus perpetuum, & irrevocabile, *cap. 2.* Ibique Innoc. Oſt. & Jo: And. cæterique *de confir. util. vel inutil. cap. ſuper his de accuſat.* Undè hæc confirmatio ligat manus Viſitatoris, etiam Judicis, quominus poſſit cognoſcere de quæſtione exorta ſuper re confirmata ſine mandato Papæ, ut in *d. cap. ſi quis in fin.*

Poſtremò, quia confirmatum à Sum. Pontifice fit proprium ipſius, quando illud ſibi aſſumit, & de ipſo plenè informatus procedit cum plena informatione negotii, ut per tex. expreſſum *in cap. ſi Apoſtolica de præb. in 6.* Quando autem Pontifex confirmavit Decreta Conc. Provincialis in forma ſpecifica, procedit cum plena informatione negotii, atque adeò fiunt illa ipſius propria, & proindè non poſſunt Viſitatores eorum authoritati derogare ſine expreſſo mandato Pontificis, ſed ad ſummum poſſunt, ac debent de iis certiorem reddere vel Summ. Pontificem, vel Sac. Cong. ſuper Epiſc. à qua cum approbatione Pontificis ſolent mitti ejuſdem Viſitatores.

An Epiſcopus tempore Viſitationis in Eccleſ. Parochialibus exemptis poſſit Ordines conferre, &c. Vide de Epiſc. Tom.7. Conſult.7.

An Epiſcopus poſſit viſitare Monaſteria Monialium, exiſtentia intrà Monaſteria Monachorum in Eccleſiis ſæculariſatis? Vide de Regular. Tom.7. Conſult.8.

An in generali exemptione à jurisdictione Ordinarii, includatur exemptio à Viſitatione? Tom.7. Conſul.16.

NEgativè. Primò: quia in generali conceſſione exemptionis non venit immunitas à Viſitatione. Cap. *cum venerabilis de cenſib.* Achill. de Graſ. *dec.2. de exemp.* Gratian. *diſcept. 870. n.7.* ac alii, & Rot. *dec.2. de cenſib. in antiq. & dec. 186. p.1. diver.* Cum enim Viſitatio tanquam inducta in favorem animæ, & in honorem Dei, ſit privilegiata, Pavin. *de viſit. q. 1. nu.6. & q. 10. n.1.* Marc. Antonin. *var. reſol. lib.1. reſol. 109. n.5.* non cenſetur illi derogatum per verba generalia, niſi de ipſa fiat expreſſa mentio.

Secundò. Quia hi ſunt exempti à juriſdictione Ordinaria, non delegata; Viſitatio autem exemptorum non fit auctoritate Ordinaria, ſed delegata, ut per Conc. Trid. *ſeſ. 14. cap. de ref.*

Solum tamen difficultatem facit reſolutio Sac. Congreg. S. Officii ſcribentis Inquiſitori Melitæ ſub anno 1635. ut ſervetur ſolitum circa exemptionem familiarium, & aliorum inſervientium S. Officio à juriſdictione Ordinarii; Unde si ex immemorabili Epiſcopus non viſitavit hujuſmodi exemptos, certum eſt non viſitaſſe tanquam Delegatus Apoſtolicus, nam non habet, quod poſſit eos viſitare ex Tridentino; niſi ut Delegatus. Quare si reſolutio Sac. Congregationis derogat juriſdictioni Epiſcopo delegatæ, non poteſt Epiſcopus tanquam delegatus eos viſitare, ac proindè ſervandum eſt ſolitum; si enim ait Paulus Juris conſultus, de interpretatione legis quæratur, in primis inſpiciendum eſt, quod jure Civitas retro in ejuſmodi caſibus fuiſſet. Optima enim eſt legum interpres conſuetudo. *leg. ſi de interpretatione ff. de legib.*

Adeſt nihilominus temperamentum, ut nimirum hæc viſitatio, quæ juxta Canonicas ſanctiones ex *d. cap. ſeſ.* 14. facienda eſt, intelligitur juxtà diſpoſitionem juris communis, citrà punitionem, & privationem, ut declaravit Sac. Congreg. in decreto *cap.4. ſeſ.6. de ref.* teſte Rota *dec. 328. p. 2. divers.* quod tamen decretum loquitur de Viſitatione perſonarum Capitularium, etiam exemptarum.

Limitanda verò eſt hæc doctrina, ità ut non habeat locum, quando in generali conceſſione exemptionis adeſt particula *omninò*, aut alia aliqua dictio, quæ ſignificaret abſolutam, & totalem exemptionem. Dictio enim *omninò* indiſtinctè comprehendit omnes caſus. Roland. *conſ.84. n.24. vol. 1.* Decian. *conſ.182. nu.2.* & proindè nullam recipit reſtrictionem. Menoch. *conſ.2. num.256.*

An Commendatarii poſſint visitari ab iis, quibus in decreto cap.8. ſeſ. 21. de ref. *Conc. Trid. eorum Eccleſiam viſitare conceſſum eſt?* Tom.7. Conſult.65.

IN hac re advertendum eſt, Commendatarios ipſos Ordinariis ſubjeciſſe videtur Concilium in materia reſidentiæ. Itemquè aut de incompatibilitate agitur, aut de cura animarum Sacramentali, quam ipſimet Commendatarii exercerent. Extrà hos caſus, Concilium nihil in ſpecie decreviſſe, à quo Commendatarii poſſint viſitari, & corrigi. Conſiderandum autem eſt cum ea hodie recepta opinione, de qua Fagnan. *in cap. in Eccleſiis nu.5. & 22. de Capel. Monach.* Commendatarios, perpetuos pro veris Titularibus haberi, & de Abbatibus, & Prioribus loquentia, habere etiam locum in hiſce Commendatariis, conſequens videtur, ut quemadmodum Abbates à ſuis Superioribus Regularibus viſitari debent, ita, & hi Commendatarii poſſint.

Quod ſi hoc omninò convenire, aut decere videatur, rurſus perpendendum nullo modo, nec expreſſo jure, nullaque clara conceſſione Apoſtolica probari, Commendatarios exemptos eſſe ab Ordinariis, poſſe tamen judicari ab Ordinariis ratione rei, contractus, aut delicti, ſanxit Conſtitutio Innocentii IV. quam Conc. Innovavit, atque etiam ampliavit in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum, etiam ſi certus Judex à Sede Apoſtolica in partibus deputatus eſſet, & generaliter quoq; in aliis cauſis, ſi certus delegatus non eſſet.

Quo tamen ad materiam viſitationis viſum eſt pleriſque non poſſe Commendatarios nomine Commendæ viſitari neque corrigi, niſi à Delegatis Sedis Apoſtolicæ. Sed quia aliqui Ordinarii, hanc facultatem ſibi competere credunt, & ob id urgent aliquos Commendatarios, ideò videndum quibus rationibus Commendatarii ab hac viſitatione ſe tueri poſſint. Et licet reſervati ſint fructus in favorem alterius, non eſt tamen reſervata adminiſtratio, neque reſervata domus Abbatialis, & reſervatio fructuum non tollit curam, & adminiſtrationem; unde tenentur promoveri, & curam exercere per Gloſ. *in cap. ſi quis conceſſa de præb. in 6.* Quare cum quæſitum fuiſſet: An Commendatarii eorum Monaſteriorum, quæ habent in Commendam à ſuis Superioribus Regularibus, ab Ordinariis locorum viſitari, & corrigi poſſint; licet Conc. Trid. *ſeſs.24. cap.11.* de Commendatariis non meminerit in illa commemoratione perſonarum, quæ ab Ordinariis viſitari debent, non obſtantibus quibuſcumque privilegiis eis conceſſis. Sac. Cong. cenſuit, ſi Nullius ſint, ad Epiſcopum nullum jus pertinere, ſed ad Sedem Apoſtolicam. Si inter certam Diœceſim ſint, quoad reſidentiam ſubjacere Epiſcopo Ordinario loci per *cap.2. ſeſ.6.* Trid. Quod verò ſpectat ad viſitationem, & correctionem non poſſe ratione Commendæ viſitari, aut corrigi, niſi à Sum. Pontifice, aut ab eius Legato, ſed Viſitator eſt Delegatus, ratione autem delicti, rei, & contractus, id Juri communi ſe remiſit, ut in *cap. 14. ſeſs.7.*

Porro advertendum de jure communi Regulares ſubeſſe Epiſcopis locorum lege jurisdictionum tantum. Si autem eorum Monaſteria ſubſunt Epiſcopis ratione populi, etiam quoad legem Diœceſanam. *Cap. de Stat. Monach.* & ibi Gloſs. & DD. *& cap. 1. 18. qu. 2. per tot.* Tamen, cum hodie maximis exemptionibus à Sede Apoſtolica conceſſis muniti ſint, Conc. *cap.8. ſeſs.21. de ref.* permittit, ut viſitari poſſint, hac tamen ratione, & eo caſu, quo ipſi Statuta ſua non obſervarent, & Superiores ſuos Subditos in Officio non continerent, & Superiores paternè admoniti intrà ſex Menſes Regulares ſibi ſubditos non viſitaverint, vel correxerint.

De Viſitatione, punitione, exactione pœnarum ab Adminiſtratoribus Legatorum. V. de Legatis piis? Tom. 8. Conſ. 17.

An Canonici poſſint cogi ab Epiſcopo ad ei aſſiſtendum uti Con visitatores in Viſitatione Diœceſis? Tom. 8. Conſul. 35.

NEgativè. Primò quia nec Sacri Canones, nec Conc. Trid. alibi de hoc habent præceptum: nam per Conc.

in *cap. 3. ſeſ. 24.* ubi præcipuè agitur de Viſitatione Diœceſis, ſolus Prælatus, eoque impedito, illius Vicarius deputatur Viſitator, qui ſi auxilio indigeat, non eſt neceſſe, ut graventur Canonici, Sed omnes Sacerdotes, & Doctores Civitatis, & Diœceſis ſunt idonei, qui nunquam, aut raro deficiunt. Ubi autem ceſſat obligatio, debet ceſſare coactio.

Secundò; Quia verba *cap. 4. ſeſ. 6. de ref.* ut Epiſcopus poſſit ſibi viſitando adiungere quos voluerit, non intelliguntur, ut poſſit cogere pro ſuo libito quemcumque etiam renitentem, ſed quod non teneatur adhibere perſonas de Capitulo. Quare poterit ſibi aſſumere quos voluerit, alias ad viſitandum Capitulum Cathedralis exemptum, de quo *in d. cap. 4. ſeſ. 6.* eſt ſermo, repetitus deindè in *cap. 6. ſeſ. 25. de ref.* & indicant verba ſub princ. *d. cap. 6. ſeſ. 25.* ubi datur facultas in utroq. loco viſitandi etiam ex delegatione Apoſtolica, & prout ità declaravit Sac. Cong. in impreſſis *ad ſeſ. 25. ſub nu. 2.* & in illa adnotatione antiqua, quæ habet: *prima difficultas excitata per Dominos fuit, an cap. 4. ſeſ. 6. & cap. 6. ſeſ. 25. procedat in Capitulis exemptis tantum? Cong. cenſuit, procedere tantum in Capitulis exemptis.*

Tertiò. Quia ex Conc. *cap. 3. ſeſ. 25.* finis viſitationis Diœceſis eſſe debet ſanam, orthodoxamque doctrinam, expulſis hæreſibus, inducere, bonos mores tueri, pravos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad Religionem, & pacem accendere, &c. quæ omnia facilè præſtari poſſunt per quoſcumque Sacerdotes, Religioſos, ac per Canonicos.

Quartò: Quia ſi Conc. voluiſſet Canonicos, tanquam neceſſarios, poſſe ad id compelli, eis utique pro tempore abſentiæ gaudere conceſſiſſet frui diſtributionibus quotidianis, ut illis gaudent in aliis caſibus neceſſariæ abſentiæ; Comitantes autem Epiſcopum in Viſitatione, illas amittunt ex declarationibus Sac. Cong. apud Garz. *de benef. p. 3. capit. 2. num. 345. & ſeqq. & in impreſſ. ad cap. 12. ſeſ. 24. de ref. num. 38. S. Congregatio cenſuit duos, & num. 43.*

Quintò: Quia extrà Civitatem Canonici non tenentur præſtare Epiſcopo aſſiſtentiam in functionibus, quas facere vellet, ut ſunt declarationes ad *d. cap. 12. in impreſſ. ſub num. 43. §. In conferendo, & ſub num. 44.* & ſpecialiter in *Raguſina* ex Sac. Cong. Rit. 13. Jul. 1658. à nobis relata in tr. de *Ritibus*.

Sextò: Quia cum Canonici Raguſini ægrè ferrent, Archiepiſcopum velle eos in Viſitatione ipſi inſervire in miſſis privatis, & præſtare aſſiſtentiam in Eccleſia in functionibus ſine habitu Canonicali, declarari obtinuerint à Sac. Rit. Congreg. 16. Mart. 1658. non teneri; & ſufficere illi dare titulum Illuſtriſſimi in benedictionibus Eccleſiaſticis ab eo petendis, ut patet ex ſequenti decreto:

Capitulo, & Canonicis Raguſinæ Cathedralis inſtantibus, ad infraſcripta dubia. Sac. Rit. Congeg. reſpondit:

Archiepiſcopi titulum in petitionibus benedictionum, & inſtātiis admiſſionis Ordinandorum, & publicatione Indulgentiarum, non debere extendi ultrà expreſſum in Pontificali, & Ceremoniali.

Diaconos aſſiſtentes non teneri, imò non debere inſervire Archiepiſcopo de bugia, ſeu candela, ſed eam eſſe adminiſtrandam per Capellanum, & non poſſe cogi Canonicos ad inſerviendum Archiepiſcopo in miſſis privatis, præter conſuetudinem.

Canonicos non indutos Canonicalibus indumentis non teneri ad præſtandum aſſiſtentiam Archiepiſcopo, imò contrà ritum præſtari, die 16. Mart. 1658.

An Epiſcopus viſitans poſſit tanquam ſuſpectus recuſari? Tom. 8. Conſult. 61. *num. 9.*

SAc. Conc. Conc. cenſuit, non poſſe, nec cum generalem Viſitationem aggreditur, nec cum ad ſpecialem deſcendit, ſi modò ſine ſtrepitu, & figura judicii procedens pœnas imponat delictorum non ordinarias, ſed eas tantum, quæ morum emendationem, & correctionem reſpiciunt, modumque corrigendi non excedat. Ità etiam cenſuit 6. Octob. 1588. his verbis:

Cong. Conc. Cenſuit, decretum cap. 10. ſeſ. 24. non habere locum quoad appellationem, quando Epiſcopus, compilato proceſſu, ad pœnam ordinariam procedit, & quod tunc ſuſpectus allegari poterit, & dabitur appellatio.

Reliqua ad rem vide de Appellat. eadem Conſul. ac trac. de *Recuſatione*.

An Eccleſia, ſivè Capella auctoritate Epiſcopi erecta in ejus Diœceſi, ex eo quod in illa divina audiunt, ac percipiunt Milites Stationarii Legatorum Sedis Apoſtolicæ, quorum ſumptibus conſtructa fuit, ità ſit exempta, ut viſitari non poſſit ab ipſo Epiſcopo auctoritate Ordinaria? Tom. 9. Conſult. 15.

REſp. poſſe Epiſcopum, tanquam Ordinarium d. Eccleſiam, ſivè Capellam viſitare: Quia cum ſit intrà limites ſuæ juriſdictionis Ordinariæ; habet intentionem fundatam in jure, quod Eccleſiæ, & Capellæ exiſtentes in ſua Diœceſi ſint ſuæ juriſdictioni ſubjectæ *Rot. dec. 803. num. 3. & dec. 398. num. 3. p. 1.* & alibi ſæpè. Et jus illas viſitandi ſpectat ad ipſum: quia viſitatio pendet ab Ordinaria juriſdictione. Rot. *dec. 168. nu. 2. & deciſ. 394. nu. 4. p. recen.* tam jure communi, quam ex decretis Sac. Conc. Trid. Rot. *dec. 207. n. 1. & dec. 196. nu. 2. p. 2. diver.* ac alibi.

Neq. obſtat, quod hujuſmodi milites ſint de familia Legati Apoſtolici: Quia Cardinales Legati non poſſunt Eccleſiam, ſive Capellam ab Ordinarii juriſdictione eximere, licet ab ipſis eſſet fundata, per tex. *in cap. ſua nobis*, ubi Dec. *nu. 5. & 7.* Jo: And. *num. 1. & 2.* Abb. *nu. 1. & 2.* ac alii. Rot. *dec. 48. n. 3.* coram Millino: Quia Legati de Latere non poſſunt contra jus commune præſcribere, neq. jus tertio quæſitum auferre. Caſſador. *dec. 3. n. 3. de decret. in reſervat. & dec. 1306. n. 4. & 5.* coram Seraph. neque juriſdictioni Ordinarii præjudicium inferre. Franc. *in cap. n. 8. de offic. leg. in 6.* Veral. *dec. 287. n. 3. p. 1. & dec. 350. nu. 2. p. 3.* Atque ità etiam declaravit Sac. Cong. Conc. *in Ravennatenſi Viſitationis* 23. Januar. 1666.

An, & quatenus Epiſcopus viſitare poſſit Confraternitates in Eccleſiis Regularium inſtitutas, illarumque Capellas, & Altaria? Tom. 9. Conſult. 127.

REſpondetur: Poſſe, ſi per laicos Adminiſtratores regantur *arg. cap. ex ore 17. de privil.* Conc. Trid. *cap. 8. ſeſ. 22.* Atq. ità Sac. Cong. ejuſdem Conc. 22. Junii 1622. reſcripſit Epiſcopo Nucerino, nempè, Confraternitates Laicorum, utcumque in Eccleſiis Regularium exemptorum inſtitutas, ſubeſſe juriſdictioni, ac viſitationi Epiſcopi, atque ab eo viſitari poſſe, nedum ipſas Confraternitates, ſed etiam Capellas ipſarum in eiſdem Eccleſijs Regularium exiſtentes; in his tamen, quæ Confraternitatum adminiſtrationem reſpiciunt.

Et iterum die 17. ac 29. Auguſti 1626. in *Salernitana* inter Cardinalem Treſſium, & Monachos Montis Virginis cenſuit, Illuſtriſſimo Archiepiſcopo competere jus viſitandi Confraternitatem Sanctiſſimi Sacramenti, & illius Capellam, exiſtentem intrà ſepta Monaſterii S. Mariæ Montis Virginis; in his tamen quæ ipſius Confraternitatis adminiſtrationem reſpiciunt; niſi aliter in fundatione, ac inſtitutione expreſsè cautum fuerit. Ac ità ſæpius reſponſum etiam à Sac. Congreg. Epiſc. ut in *Tortonen.* 22. Mart. 1604. & in *Leopolien.* 31. Januar. 1642. Et in hac pacifica poſſeſſione, ſunt ferè omnes Epiſcopi.

Hanc tamen pacificam poſſeſſionem turbare conantur nonnulli prætextu, quod ſit contrà ſubjectas litteras Sac. Congreg. Epiſc. & Regul. tenor. ſeq.

Al Vic. d. Oſtia. Havendo queſta Sac. Congregatione riſoluto più volte, che gl'Ordinarii de luoghi, ancor che poſſano viſitare le Confraternite de laici, erette nella Chieſa de Regolari; debbano nondimeno aſtenerſi dalla viſita delle loro Capelle, & Altari poſte nelle Chieſe de medemi, ne dò avviſo con queſta à V. S. ad iſtanza di coteſti Frati Min. Conventuali à fin, che ſi conformi col ſenſo della ſteſſa Sac. Congreg. Faccialo adunque, e ſtii ſana, Roma 2. Ottobre 1626.

At fruſtra eſt hoc effugium: Nam hæ litteræ non ſunt contrariæ reſcriptis Sac. Congreg. Conc. Cum illæ ſolum intelligantur prohibere viſitationem hujuſmodi Capellarum, & Altarium in iis, quæ non reſpiciunt adminiſtrationem Confraternitatum, & conſequenter illam permittere in iis, quæ earum adminiſtrationem, bona, & obligationes reſpiciunt, juxta reſcripta Sac. Congreg. Epiſc. præſertim in *Aliſana* 31. Jul. 1637.

Quænam autem ſint, ea quæ Confraternitatum laicorum adminiſtrationem reſpiciunt, in quibus Capellæ, & Altaria earumdem Confraternitatum in Eccleſiis Regularium exiſtentia, poſſunt ab Epiſcopis viſitari, cenſeo. Primò quando recognoſcendum eſt, an legata pia fuerint executioni deman-

demandata. Secundò, quando agitur de ſumptibus factis contemplatione Capellarum, illarumquè cauſa. Tertiò, viſitari poſſunt in omnibus, quæ reſpiciunt officiaturam, & in quibus adminiſtratio tangit ipſas Capellas, & requirit inſpectionem loci.

1. *Quæ nam privilegia, indulta, exemptiones, & concordiæ ſublata ſint à Conc. Trid.* cap. 20. in fin. ſeſ. 24. de ref. & cap. 6. ſeſ. 25.
2. *Quæ nam dicantur concordiæ confirmatæ ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione? Ubi ad hæc Cong. Conc. declarationes, Et*
3. *Quâ ratione ſe gerere debeat Epiſcopus quoad viſitationem Capitulorum exemptorum? Ibiq. de hujuſmodi exemptionibus, & concordiis* Tom. 9. Conſult. 129. Item vide Tom. 7. Conſult. 16. de Immunitate, & Tom. 4. Conſult. 136.

AD 1. Non eſſe ſublata privilegia, indulta, exemptiones, & concordias per Sedem Apoſtolicam confirmata, videtur probari ex eodem cap. 20. Sac. Conc. Primò, quia loquitur de privilegiis, indultis, & concordiis, quæ ſuos tantum teneant auctores, atque adeò non de confirmatis, quorum natura eſt, ut omnes indiſtinctè ligent propter auctoritatem Sedis Apoſtolicæ. Ideòq; de his non ſentit Concilium, nec illas revocare voluit, cum verbis diſpoſitionis non comprehendantur, ut in terminis Conc. *c.6. ſeſ.25.de ref.* eſt deciſio Setaphini 748. *n.*3. Præſertim, quia, quando Patres derogare voluerint confirmationibus Apoſtolicis, illud ut que in ſpecie fecerunt, non contenti clauſulis generalibus, ut *in c.* 3. *ſeſ.22. c.14. ſeſ.24. & c.11. ſeſ.25. de refor.*

Deindè quia Conc. *d. cap.* 20. reſervavit immemorabilem. Ergò multò magis privilegium exemptionis, ac Indultum per Sedem Apoſtolicam confirmatum: Nam majorem vim habet majoriſque efficaciæ eſt expreſſus conſenſus Principis quam immemorabilis, quæ ex ſola conniventia, vel negligentia induci potuit.

Et tum, quia in materia derogationis, ſi plura obſtant, de omnibus facienda eſt mentio, alioquin, uno ſublato, preſtat aliud impedimentum. Felin. *in cap. poſtulaſti num.* 2. *de reſcript.*

Ac poſtremò: quia in actu confirmato adeſt duplex vinculum, quod arctius ligat, atquè idcircò actus confirmatus non venit in generali ſermone. Gloſ. *in Clem. Dudum v. pacto de ſepul.*

Et ità declaravit Sac. Cong. Conc. Cum enim ex concordia à Sede Apoſtolica confirmata Capitulum *Burgenſe* habuerit juriſdictionem criminalem in perſonas Eccleſiaſticas, conſulta eſt Congregatio: An Decretum Concilii *cap.6. ſeſ.* 25. hujuſmodi concordias ſubtulerit? Congreg. Conc. alias cenſuit, Concordias à Sede Apoſtolica confirmatas Concilium non ſubſtuliſſe ex d. Decreto.

Ad 2. Propoſita declaratione Sac. Congreg. qua declaratum eſt, Concordias à Sede Apoſtolica confirmatas ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione, non eſſe ſublatas Decreto *cap.20. ſeſſ.24.* & concordia inita inter Epiſcopum, & Archidiaconum Tullenſem. Item ejus confirmatione, quæ emanaverat ad ſupplicationem ſolius Archidiaconi, cum clauſula. *Supplentes, & quorum tenores*, expreſſis in ea privilegiis, ac juribus, quibus erat concordia, ſed tenore ipſius concordiæ non expreſſo, fuit dubitatum, an hujuſmodi concordia eſſet confirmata ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione.

Sac. Cong. die 25. Jul. 1592. hujuſmodi concordiam non eſſe confirmatam ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione, & conſequenter quoad cauſas criminales, & matrimoniales eſſe revocatum Decretum Concilii *c.* 20. §. *Ad hæc*, & propterea Archidiacono non licere hujuſmodi juriſdictione de cætero uti, ſed eam totam, & integram Epiſcopo Tullenſi relinquendam eſſe.

Et quoad 3. ſtatuit S. Synodus Trid. *d.cap.6. ſeſ.*25. ut in omnibus Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis Decretum ſub fel. rec. Pauli III. incip. *Capitula Cathedralium ſeſſ.6. cap.4. de reform.* obſervetur, non ſolum quando Epiſcopus viſitavit, ſed quoties ex officio, vel ad petitionem alicujus contrà aliquem ex contentis in d. Decreto procedat, ità tamen, ut cum extra Viſitationem proceſſerit, infraſcripta omnia locum habeant.

His igitur verbis innovatur *cap.4. ſeſſ.6. de refor.* Et advertendum hic, Sac. Cong. communi voto reſpondiſſe, hoc Decretum comprehendere non ſolum Capitula exempta, ſed etiam omnia alia prætendentia, ſe poſſe tueri, non modo adverſus Viſitationem, ut in *d. cap.4.* ſed etiam adverſus ea, quæ in eodem cap. diſponuntur, quæ agenda ſunt extrà viſitationem, ſivè vigore privilegiorum, etiam ex fundatione competentium, nec conſuetudinem, & immemorabilium ſententiarum, indultorum, concordiarum, quæ tantum obligant auctores. Advertendum itidem, quod dum quæſitum fuiſſet: An Eccleſia poſt Conc. in Cathedralem erecta, quæ ante erectionem erat exempta, comprehenderetur ſub diſpoſitione hujus capituli, fuiſſe reſponſum, comprehendi.

An autem hujuſmodi diſpoſitio, ut Epiſcopus procedat in Viſitatione ſine Adiunctis, ut hic, limitanda ſit, ut non procedat, cum extrà viſitationem Epiſcopus punit, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, ut *d. cap.*4. Repugnat enim eſſe Delegatum Sedis Apoſtolicæ, & procedere, cum Adiunctis. Ex Sac. Cong. dicendum, non eſſe limitandum, ſed habere locum etiam quando Epiſcopus procedit, ut Delegatus Sedis Apoſtolicæ.

Effata ſuper *d.cap.4. ſeſſ. 6.* & ſuper *cap.6. ſeſs.*25.

Decretum *d.cap.4. ſeſ.6.* ità procedit, ut non obſtent privilegia ex fundatione competentia, nequè conſuetudo immemorabilis Sact. Congreg. Concil. in *Cremonen.* 15. Maii 1574.

In *Saguntina*. Epiſcopus poterit in Viſitatione perſonarum ſui Capituli aſſumere Adjunctos in actu Viſitationis, quos voluerit, etiam extrà gremium Capituli. Eadem Sac. Cong.

In *Palentina*. Epiſcopus Eccleſias exemptas per ſeipſum viſitare tenetur ex d. Decreto *cap.4. ſeſ.6.* non autem per ſuum Vicarium Generalem, ſed benè per ſeipſum ex Decreto 3. *ſeſ.24.* quod procedit in non exemptis. Eadem Sacra Cong. 20. Auguſti 1574.

Decretum *d. cap.4. ſeſ.6.* quod mentionem tantum facit de Cathedralibus, aliiſque majoribus Eccleſiis, Collegiatarum quoque, & aliarum, Capitula omninò comprehendit, ut in *d. cap.6. ſeſ.25.* expreſsè ſancitum eſt. Eadem Sacra Cong. in *Buſcoducen.* Kal. April. 1570. Undè cum dubitaretur: *An d. cap.4. ſeſ.6.* ſubeſſet error typographi, cum *cap. 6. ſeſ. 25. ad d. cap.4* referatur, in eo autem nulla, ut hic, fit mentio de majoribus Eccleſiis, quæ ſuprà Epiſcopales conſueverunt intelligi, ſed de Cathedralibus, & Collegiatis? Reſpondit Sac. Congr. ſubeſſe errorem, & majores *in d. cap.4. ſeſ.* 6. intelligendas Collegiatas, quas expreſſit in genere.

In *Segobien.* Portionarii, aliique Beneficiati, Sacerdoteſque ejuſdem Eccleſiæ Cathedralis exemptæ, qui Canonici non ſunt, nec vocem habent in Capitulo, Epiſcopo ſubjacent, ac etiam extrà Viſitationem corrigi, puniri, & mulctari poſſunt.

An, & quatenus Epiſcopo viſitanti ſuam Diæceſim, debeantur à Capitulo Cathedralis portiones panis, & vini, ac diſtributiones quotidianæ, perindè ac ſi in Civitate, atque Cathedrali reſideret? Et quid de Strena? Tom. 9. Conſult. 144.

NEgativè, ſi eſt Canonicus: Nam de jure ſolum debentur intereſſentibus Divinis Officiis. *cap.1. de Cler. non reſid. in 6.* ut ſæpè dictum eſt in *tract. de Capitulo, & Canon.* Et in terminis Canonici viſitantis tanquam Vicarii Epiſcopi refert declaratum Nicol. *in Floſc. v. diſtributiones num.29.* Ac de Archidiacono viſitante Eccleſiam ſui Archidiaconatus, quod ſimiliter illis non gaudet, tradit ex mente Sacra Congregat. Conc. Garz. *de beneſ. p.3. cap. 2. num.* 332. *& ſeqq.* ubi *n.*342. firmat, quod pro lucrandis diſtributionibus in abſentia, non ſufficit utilitas Eccleſiæ, ſive Epiſcopatus in genere, ſed requiritur in particulari utilitas Eccleſiæ, de cujus fructibus agitur.

Nec obſtat, quod ſit in actu Viſitationis: quia, cum eas percipiat, ut Canonicus, Canonico in actuali Viſitatione, ac viſitando non debentur, ut declaravit Sac. Cong. Epiſc. 2. Jul. 1602. & 28. Febr. 1614.

Secus autem dicendum eſt, ſi Epiſcopus non eſt Canonicus, nequè habet præbendam Canonicalem, ſed ab immemorabili tempore conſequutus eſt has portiones, ac diſtributiones quotidianas, tempore viſitationis, titulo ſubventionis, vel ſubſidii charitativi.

Quo verò ad Strenam Sac. Cong. Epiſc. pluries declaravit, quod Epiſcopus non debet recipere bona, ſeu munera à ſuo Clero, ut in *Caſtellanetenſi* 2. Auguſti 1581. & in *Policaſtrenſi*

ſtrenſi

ſtrenſi 14. Novemb. 1653. & quatenus d. munera, ſivè Strena eſſent ſolita dari Epiſcopo à Canonicis, vel ab aliis Eccleſiaſticis, illa ſunt urbanitatis, non neceſſitatis, ut in *Montis Paluſii* 13. Decemb. 1654. & in *Reatina* 6. Martii 1596. declaravit, Epiſcopum accipientem hujuſmodi munera, condemnandum eſſe, non ſolum ad reſtitutionem accepti, ſed etiam damnorum, & intereſſe.

Quinimò in *Lycienſi* 20. Octob. 1600. reſcripſit Epiſcopo in hæc verba.

E' piaciuto alla Sac. Cong., che V. S. non habbia riceuuto il donatiuo, che il Capitolo penſaua di farle, & è parſo ſtrano, che la riſolutione ſi ſia fatta dal Capitolo ſenza il Clero, e pretendeſſe obligarlo V. S. s'aſtenga, non ſolo da riſcuotere detto donatiuo, mà anche di accettarlo,

Undè Epiſcopus, non ſolum cogere non poteſt, ſed nec à ſponte quidem dantibus, licitè poteſt recipere: Nam in Superiore, ac Officiali exigente à Subditis rem indebitam, ſemper præſumitur colluſio per Gloſ. *in l. un. v. ne quis C. de Salgam. lib. 12.*

An, & à quo tempore Capitulum Cathedralis, ſivè ejus Vicarius viſitare poſſit, Sede Epiſcopali vacante, totam Diœceſim, ac omnia, & ſingula ejus membra? Illuſtratur cap. 3. ſeſſ. 24. de refor. Conc. Trid. *& ad id parerga, & effata. Ubi*

Forma, ſive adumbratio rerum omnium, quæ viſitari debent, diſcutiunturque ſtrictim, penè dixerim omnia, quæ ad Viſitationem pertinent. Tom. 9. Conſ. 146. ac vide etiam Tom. 10. Conſult. 123.

RESpondeo, poſſe ſingulis quidem annis; Habet enim Capitulum, Sede Epiſcopali vacante, intentionem fundatam in jure viſitandi univerſam Diœceſim: Quia dum Eccleſia Cathedralis ſuo viduata eſt Sponſo, omnia, quæ ad juriſdictionem ſpectant, in ipſum tranſeunt. *cap. cum olim* ibique Abbas *n. 2.* & Bald. *in princ. de major., & obed. cap. 2. ne Sede vacante.* Federic. de Sen. *conſ. 16. num. 2.* ac alii, & Rot. *div. deciſ. 1. num. 15. p. 2. & in recent. deciſ. 346. num. 2. p. 1. & deciſ. 362. nu. 4. p. 4.*

Viſitatio autem Diœceſis, utpotè, quæ verſatur nedum in acceſſu ad unamquamque, ſi id commodè fieri poteſt, Eccleſiam, ſed & in perquiſitione, ac reformatione morum, tam Cleri, quam populi bonos tenendum, & pravos corrigendum, ut *in cap. 1. de cenſib. in 6.* & in Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 3.* cum ſit actus præcipuè ad juriſdictionem pertinens, *Cap. conquerente de offic. Ord. cap. 1. §. fin. de cenſib. in 6.* ſequitur, ut defuncto Epiſcopo, Capitulum ſuccedat in hoc jure juriſdictionali, ac proindè munus viſitandi obire poſſit eodem modo, quo poterat Epiſcopus.

Idque, non obſtante conſuetudine, etiam immemorabili, quod Clerus, ſivè Diœceſis ſolum ſingulis trienniis viſitatus fuerit à ſuo Epiſcopo: Nam ſi Epiſcopus poteſt, imò prò ſuo officio debet quolibet anno totam Diœceſim, & cunctas Parochias viſitare, & exquirere, ut in *d. cap. conquerente de offic. ord. & in cap. decrevimus* 10. q. 1. ac alibi, quod etiam ſancitum fuit in Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 3. de refor.* Undè ſi Epiſcopus aliquo tempore negligat hanc annuam Viſitationem, nec utatur facultate ſibi conceſſa, & à Sacris Canonibus imperata, per hujuſmodi non uſum cujuſcumque longiſſimi temporis, non indè ſublata cenſenda eſt facultas, de jure Epiſcopo competens, viſitandi ſingulis annis.

Atque ità etiam declaravit Sac. Cong. Conc. ut ex ſubjectis declarationibus.

In *Pampilonenſi.* Cum, Sede Epiſcopali vacante, Capitulum prætendat poſſe viſitare loca particularia, non expectato fine anni à die ultimæ viſitationis factæ ab Epiſcopo, ſed ſtatim ſequuta illius morte, dubitatur, an Capitulo id liceat?

Die 5. Jun. 1627. Sac. Cong. Conc. cenſuit, Capitulum, ſecundum ea, quæ proponuntur, ſe abſtinere debere à ſupradicta viſitatione.

Et cum quæreretur: An Capitulum Pampilonenſe, Sede vacante, & elapſo anno à die ultimæ viſitationis poſſit viſitare Clerum, & loca particularia Provinciæ de Quipuzcoa ejuſdem Diœceſis, non expectato triennio.

Die 3. Febr. 1629. Sac. Cong. Conc., ſecundum ea, quæ proponuntur, cenſuit, Sede Epiſcopali vacante, Capitulum poſſe, poſt lapſum annum à die ultimæ Viſitationis per Epiſcopum actæ Clerum Provinciæ Quipuzcoa, tempore triennii non expectato, viſitare.

Effata, ſeù parerga. *Inſula.* Si Epiſcopus in Synodo Provinciali fuerit accuſatus de negligentia in obeundo Viſitationis munere, à Summo Pontifice datur alter Epiſcopus delegatus, qui de hujuſmodi negligentia ſe informet.

In *Sarcinaten.* Inferiores juriſdictiones habentes, poſſunt viſitare ſuas Eccleſias, etiam quod viſitentur à viciniori Epiſcopo. Quoniam *in cap. 9. hujus 24. ſeſſ.* declaratum eſt, id intelligi debere cumulativè, non privativè ad alios inferiores. Eadem Sac. Cong.

In *Burgen.* Si juriſdictio iſtorum inferiorum verſaretur tantum in videndis rationibus, & computis Eccleſiarum per ſubſtitutos, poterunt id munus implere. Eadem Sac. Cong.

In *Buſſoducen.* Licet Epiſcopus poſſit iterum viſitare Eccleſias, viſitatas ab inferioribus, non abſoluti, iterum innocentiam ſuam demonſtrare tenebuntur. Eadem Sac. Cong.

Caſtridurantis. Epiſcopus poteſt viſitare cumulativè quoad omnia beneficia ſubdita Abbati, habenti quaſi juriſdictionem Epiſcopalem. Eadem Sac. Cong.

In *Cremonen.* Præpoſitus exemptos ſolitus viſitare, poteſt cogi ad viſitandum quolibet anno per ſeipſum, & intrà Menſem rationem reddere, ac dicta teſtium exhibere Epiſcopo, non obſtante exemptione. Eadem Sac. Cong.

In *Cæſaraugustana.* Si conſtitutione antiqua caveatur, quod ex omnibus legatis certum quid detrahatur prò Epiſcopo, poterit Epiſcopus hujuſmodi taxam exigere, etiam in Viſitatione, ſecus tamen, ſi in teſtamentis nullum extaret legatum pium. Eadem Sac. Cong.

In *Tudertina.* Epiſcopus exiens per Villas, & Oppida, ut Sacramentum confirmationis tantum conferat, à nemine eſt procurandus, nec minus Rectores, aut laici ad illius expenſas tenentur, ſed videtur contrarium *in Can. relatione* 10. q. 3. *& in can. fin. ejuſdem quæſt.* Eadem Sac. Cong.

In *Mediolanen.* Ubi adeſt conſuetudo, quod prò viſitatione aliquid ſolvatur, eſt in optione eorum, qui viſitantur, ſimiliter ſolvere conſuetum, vel potius victualia ſubminiſtrare. Eadem Sac. Cong.

In *Cæſaraugustana.* Stante conſuetudine immemorabili, quod ab Oppidis viſitatis tribuantur victualia, & hoſpitia, & à Clericis certum quid ſolvatur in pecunia, ſervanda erit conſuetudo per Communitates. Eadem Sacra Congregatio.

In *Tarentina.* Victualia, vel aliud quidquam Archiepiſcopo viſitanti ſuam Cathedralem, danda non ſunt, licet antiquitus deberetur procuratio Epiſcopo viſitanti Eccleſias Civitatis. *cap. Venerabilis de conſtit.* Eadem Sac. Congr.

In *Gadicenſi.* Concilium ſuper illis verbis: *Quæ ut facilius &c.* nullum certum tempus Epiſcopis præfixit, ſed hoc relinquit arbitrio Epiſcopi, quod tamen debet eſſe moderatum, & diſcretum. Eadem Sac. Congr.

In *Cluſina.* Sac. Congreg. ſuper Epiſc. 9. Jul. 1537. Viſitatori Apoſtolico: *I viſitatori Apoſtolici non devono habitare col Veſcovo, ma in qualche Monaſtero de' Regolari, ò vero in altro libero, dove tutti liberamente poſſano andare. Che i medeſimi Viſitatori non devono mettere, ò ricevere ogni coſa giudicialmente in ſcritto, ma conſiderata la qualità delle coſe, attendere ſecretamente quello, che non ſi giudica eſpediente di publicarlo.*

In *Palentina.* Epiſcopus per Vicarium ſuum Generalem viſitare non poteſt Eccleſiam exemptam, ſed per ſeipſum ſolum, vel illis, quibus videbitur Adjunctis ex *cap. 4. ſeſſ. 6.* Si verò ex aliis decretis Concilii viſitare voluerit, id per Vicarium, aut Viſitatorem adimplere poterit, ſi legitimè impeditus ſit. Eadem Sac. Cong. Conc. 20. Auguſti 1574.

In *Mediolanenſi.* In fabricis, quæ non ſunt de jurepatronatus à fortiori hoc decretum locum habet: nam earum redditus arbitrio Epiſcopi in uſus Eccleſiæ expendendi ſunt. Eadem Sac. Congr. 7. Maji 1575.

In *Vintimilien.* Victualia, ſed proventiones à viſitatis tantummodò præſtari debent, quod ſi conſuetudo adſit, ut à Communitatibus præſtentur, ea ſervanda eſt. Si autem laici Epiſcopum viſitantem procurare ſoliti ſint ex conſuetudine, ea ſervanda erit, quandiù ipſi voluerint. Quod ſi recuſarent, minimè ſunt cogendi. Eadem Sac. Congreg. 6. Auguſti 1575.

In *Peruſina Epiſcopo.* Sac. Cong. Epiſc. 11. Januar. 1578. adducta eſt in tract. de *Equitibus* quo adi.

Eadem Sac. Cong. in *Papienſi* Menſe Auguſti 1581. *Può il Veſcouo inuentariare, e viſitar le coſe ſagre, e deſtinate all' amminiſtration del Santiſſimo Sagramento.*

In *Ferentina.* Eadem Sac. Cong. Epiſc. *Che reſtituiſſe le procurationi eſatte da Dioceſani, ſe bene non haueua fatto la viſita;*

ſita, e che non pigliaſſe le dette procurationi, viſitando la Città, non dovendoſi queſte al Veſcovo, che viſita la Città, nella quale ordinariamente ſuol riſedere, a' 22. di Novembre del 1579.

In *Cajetana.* Eadem Sac. Cong. Epiſc. Viſitatori Apoſtolico. *Che oltre alle cinque Cavalcature & un cariaggio, che gli furono conceſſi nel ſuo Breve di poter menare in viſita, poteſſe anche menare un P. Geſuita a' 23. di Marzo 1680.*

In *Ajacen.* Eadem Sac. Cong. Epiſc. *Il Clero di V. S. ha fatto eſporre, che ella gli ha pagate le cavalcature, quando va, non ſolamente in viſita, ma anche per ſuo diporto da una Terra all' altra, facendoſi in oltre far le ſpeſe. Il che ſi bene non ſi è voluto credere; tutta via queſti miei Illuſtriſſimi Signori han voluto, che io le dica, che quando ella viſita non può haver altro, che il vitto parco per ſe, per la ſua famiglia, e cavalcature. Et in quanto al nolo delle cavalcature, e altre ſpeſe dee farle V. S. del ſuo. E quando le occorre andare per la Dioceſe, è molto chiaro, che non ſolamente non lo può sforzare a proveder la di cavalcature, ma ne anche del vitto ſteſſo, a' 14. di Novembre 1581.*

In *Taurinen.* Archiepiſcopo. Eadem Sac. Cong. *Volendo V. S. ſapere come ſi ſoglia contribuire alla procuratione de' Viſitatori Apoſtolici, le dico, che la Santità di noſtro Signore, e queſti miei Signori Illuſtriſſimi hanno ſempre giudicato, che ogn' uno, che di raggione dee eſſer viſitato, contribuiſca, eccette le Religioni, le quali non ſon tenute alla detta contributione, ſe non per quella parte de' frutti, che godono per le Chieſe Parochiali unite a i loro Conventi, mà nel reſtante ſono eſenti a' 15. d' Aprile 1583.*

Eadem. Fuit dubitatum in una *Taurinenſi* in eadem Sacra Congr. An viſitatio, & decreta facta à Viſitatore Apoſtolico in locis Abbatum, & aliorum exemptorum, eſſent exequutioni demandanda per Ordinarium, intrà cujus Diœceſis fines ſita ſunt loca, an per eoſdem exemptos? Et Sac. Congr. decrevit, quod Abbates, & Commendatarii illi, qui ſunt nullius Diœceſis, & non poſſunt ab Archiepiſcopo viſitari, etiam tanquam delegato à Conc. Trid. debent per ſeipſos facere, ut Subditi decreta ipſa exequantur; Sed quo ad alios, qui poſſunt viſitari ab eodem met Archiepiſcopo, non habent talem facultatem, ſed ad Archiepiſcopum pertinere curam iſtam exequendi viſitationem præfatam. Inſuper quod ejuſdem Archiepiſcopi officium erit, quando exempti ſint negligentes in prædicta exequutione, de tali negligentia Superiores certiores reddere, vel eoſdem Ordinarios humaniter exhortari, die 8. Januar, 1585.

In *Brixienſi Epiſcopo.* Si Epiſcopus, viſitando adminiſtraverit Pontificalia, vigore hujus decreti poterit procurationes recipere, ſed ſi ipſe, vel ejus Suffraganeus erat per Diœceſim cauſa conſecrandi Eccleſiam, vel confirmandi pueros, vel prò alio quocumque negotio Epiſcopali, multos tangente, non debet Epiſcopus habere expenſas itineris, vel vecturas equorum. Innocent. *cap. Romana num. 4. de cenſib. in 6.* & ibidem Archid. *col. 3. propè fin.* Sed Suffraganeus has expenſas ab Epiſcopo habere debet. Sacra Congreg. Conc. 19. Febr, 1585.

In *Faventina Epiſcopo.* Eadem Sac. Cong. 28. Apr. 1586. Vide de *Equitibus.*

In *Caputaquenſi.* Sac. Cong. Epiſc. Vicario. *Il Vicario in viſita non dee havere, ſe non un Servitore, & il Notario. I decreti, che ſi fanno in viſita ſi debbono dar gratis a i viſitati, e Beneficiati,* quorum intereſt, etiam quoad Notarium. *Et il medeſimo ſi dee oſſervare nella reviſione de conti de' Luoghi Pii. Il medeſimo Vicario non dee ſervirſi de' Clerici in portar lettere da luogo a luogo, ne meno forzar alcuno d' accompagnarlo per la Dioceſe. 29. April. 1586.*

Eadem. *Il Viſitatore Apoſtolico, oltre il libro della viſita dee fare un ſommario particolare, e appartato, nel quale dee notare tutti i mancamenti del Veſcovo viſitato nell' officio ſuo Paſtorale, e nell' oſſervanza de' Canoni, decreti del Concilio, e Coſtitutioni Apoſtoliche, e quello mandar poi alla Congregatione inſieme col libro della viſita.*

In *Gerunden.* Sac. Cong. Conc. cenſuit, nullum certum terminum fuiſſe à Concilio præfixum, intrà quod Epiſcopus ſuam viſitationem concludere teneatur, ſed relictum hoc eſſe ſuo arbitrio, quod tamen eſſe debet moderatum, & diſcretum. Porrò Epiſcopum, dum viſitat, debere viſitationem continenter proſequi, neque ad extraneos actus divertere, ſed ut quam primum perficiatur, legitimo ceſſante impedimento, operam dare debere.

Item cenſuit de omnibus delictis poſſe Epiſcopum in viſitatione cognoſcere, dummodò ſine ſtrepitu, & figura judicii, abſque proceſſus compilatione procedere, ac pœnas ordinarias non imponat prò delictis, ſed eas tantum, quæ morum emendationem, & correctionem reſpiciunt.

Item ſi Epiſcopus excedat modum in viſitatione licitum in corrigendo, licere aggravatis ad Metropolitanum appellare.

Item cenſuit, quod ſi Epiſcopus negligeret corrigere, ac punire Canonicos, vel alios delinquentes ex eo, quod amici ſui ſint, licitum tunc eſſe Capitulo adire Metropolitanum, ut compellat Epiſcopum procedere contrà delinquentes. 1587.

In *Caſtellaneten.* Sac. Cong. Epiſc. 24. Maji 1588. *Che quando il Veſcovo comincia la viſita, la ſeguiti, e la concluda almeno nello ſpatio di 30 giorni, ne ritorni a farla, ſe non paſſato l' anno, di maniera, che tutti li luoghi non ſiano viſitati, ſe non paſſato l' anno.*

In eadem. Eadem. Epiſcopo 13. Jun. 1589. *Si ricorda a V. S. che non tutte le coſe ſi devono ſpedire per modo di viſita, mà ſolo quelle, che ſommariamente ſi ponno terminare con monitione, correttione, a ſalute dell' anime, laſciando quelle, nelle quali convenisse venire a pene ordinarie di cenſure, privatione de' beneficii, de' frutti, o d' altre corporali, o pecuniarie per delitti, o per altri mancamenti, perche in queſte ſi dee procedere ſecondo i termini di giuſtitia.*

Sac. Congreg. Epiſcop. 2. Maji 1592. Patriarchæ Veneto. *La Congregatione ſopra Veſcovi, e quella del Concilio hanno reſoluto, che V. S. non poſſa ricevere le procurationi, mentre viſita la Città, non oſtante la conſuetudine, e qualſivoglia altra coſa in contrario.*

Eadem Sac. Congr. in *Burgen. Archiepiſcopo.* 1. Decembr. 1593. *Che faceſſe viſitare i luoghi delle carceri temporali, con ordinare, che nelle più principali ſi faceſſe un' Oratorio, a Cappella, dove ſi poſſa celebrar Meſſa, la qual Capella ſia in luogo decente coperta di volta, e non vi ſi habiti ſopra, e habbi una porta, la qual ſi tenghi ſempre ſerrata.*

Forma, ſeu adumbratio Viſitationis Eccleſiæ.
Capita Viſitationis.

Loca, Res, Munera, Perſonæ.

Loca ſunt.

Eccleſia Cathedralis.
Eccleſiæ Collegiatæ.
Eccleſiæ Parochiales, vel Curatæ.
Eccleſiæ ſimplices.
Oratoria.
Altaria.
Sacraria.
Chori.
Cœmeteria.
Monaſteria.
Mons Pietatis.
Confraternitates.
Loca pia omnia.

Res ſunt.

Sacroſanctæ Euchariſtiæ Sacramentum.
Fons Baptiſmalis.
Fons Aquæ benedictæ.
Cruces.
Calices.
Patenæ.
Vaſa ſacra.
Corporalia.
Purificatoria.

Mappæ

Mappæ.
Sacerdotalia veſtimenta.
Thuribularia.
Lampades.
Candelabra.
Nablia, vel Organa.
Sedes Confeſſionales.
Feretra.
Laquearia.
Nolæ.
Fores.
Claves.
Miſſalia.
Gradualia.
Antiphonaria.
Breviaria. &
Reliqui libri Rituales.
Scripturæ ad Eccleſias ſpectantes.
Privilegia.
Jura.
Regulæ.
Conſtitutiones.
Statuta.
Tituli.
Proviſiones.
Redditus.
Proventus Beneficiorum.
Eleemoſynæ.
Expenſæ.
Beneficia de Jurepatronatus.
Dotationes.
Fabricæ.
Obligationes.
Servitia.

Munera ſunt.

Celebrandi Miſſam.
Prædicandi verbum Dei.
Audiendi Confeſſiones pœnitentium.
Publicandi excommunicationes.
Theologi.
Pœnitentiarii.
Magiſtri Chori.
Magiſtri Cæremoniarum.
Punctatoris.
Sacriſtæ.
Theſaurarii.
Archivii, vel conſervationis ſcripturarum.
Procuratores Capituli.
Capellanorum.
Magiſtri actorum.
Fiſcalis, &
Cuſtodis carcerum.

Perſonæ ſunt.

Vicarius Epiſcopi cum ſua Curia.
Dignitates Eccleſiaſticæ.
Canonici.
Presbyteri.
Diaconi.
Subdiaconi.
Clerici quiſque ſuo Ordine.
Parochi, vel Curati.
Monachi, ac Religioſi.
Moniales.
Confratres.
Populus.

Quoad loca.

Urbana.
Suburbana.
Ruralia.
Sylveſtria.

Scrutanda ſunt.

Penetralia.
Species, vel forma.
Situs.
Diſpoſitio.
Ornatus.

Siquid.

Non firmum.
Non concluſum.
Imperfectum.
Indecorum.
Immundum.
Araneoſum.
Hians.
Malè tutum.
Vexatum.
Pollutum.
Violatum.

Quoad res ſcrutanda.

Neglectus.
Indignitas.
Deformitas.
Pædor.
Caries.
Deſœdationes.
Lacerationes.
Diſtractiones.
Conſumptiones, ac denique portentoſæ, ſi quæ erunt, beneficiorum, ac rerum ſacrarum,
Venditiones.
Emptiones.
Alienationes.
Permutationes.
Intruſiones.
Uſurpationes.
Confidentiæ.

Quoad munera exquirenda.

Officia.
Divina.
Humana.
Media.
Utrum vigeant.
Langueant.
Colantur.
Negligantur.
Serventur.
Prætermittantur.

Diligentes, & officioſi viri.

Qui.
Qua fide.
Qua pietate.
Qua prudentia.
Qua diligentia.
Qua Religione.

Officia.

Polliceantur.
Deſerant.
Suſcipiant.
Præſtent.
Perſolvant.

Inofficioſi autem, & indulgentes.

Qui officia.
Recuſent.
Fugiant.
Intermittant.
Deſerant.
Ut illi prò inertis laudentur.
Hi corripiantur.

Quoad perſonas exquirendum.

De Vicario an ſit.
Virtute potens.
Corripiat inquietos.
Conſoletur puſillanimes.
Unicuique reddat jus.
An alicui inferat injuriam.

De Dignitatibus, & Canonicis.

An in promovendis Clericis ad Sacros Ordines invenerit aliquem.
Favore.
Pretio.
Prece.
An aſſiſtant Epiſcopo, illique ut par eſt obediant.
An inter ſe ordinem, pacem, & charitatem ſervent.
An in dicendis ſententiis pro rebus publicis in Capitulo à veritate, & juſtitia declinent.
An canonicè, & ſecundum regulam vivant.

Et generaliter de Sacerdotibus omnibus.

An habeant doctrinam ſanam.
Probatos mores.
Verba pudica.
Teſtimonium bonum ab iis, qui foris ſunt.
An ſtudeant pſalmodiæ, & ſacris lectionibus.

pietatis.

An induantur viſcera miſericordiæ clericis.

De Diaconis, Subdiaconis.

An habeant literas ſuorum Ord'foris.

An ſint devoti, idque Do...s.

An aſſidui ſint in divini.., & omnes Dignitates.

An revereantur Sac...

An ſint benevoli

Officioſi. ...prævenientes.

Faciles, ...Religioſi, tametſi Apoſtolicis privilegiis ab Hono... jurisdictione ſint exempti, poterunt tamen, M...at eſt charitate, in Domino admoneri, ut ſint.

...peres ſpiritu, & non elati.

Mites animo, & manſueti, non iracundi.

Diligentes, ſed non curioſi.

Religioſi, ſed non ſuperſtitioſi &c.

De Sanctimonialibus.

Ut ſint ſimplices corde, ore, & opere,

Ut nihil ſit in eis fictum, vel ſucatum,

Ut orationibus vacent.

Ut colloquia exterorum vitent.

Ut virginitatem perpetuò colant.

Ut in communi vivant.

De Confratribus.

An ſit inter eos lis, & contentio,

An conventicula faciant, & diſſidia excitent adverſus Religiones, & Presbyteros.

An vacent commeſſationibus.

An Parochis obediant.

An Conſtitutiones Canonicas habeant, illaſque obſervent.

De Populo,

Gubernator admonendus.

Ut non accipiat munera,

Ut defendat Viduas,

Ut introeat ad eum clamor pauperum,

Ut non inferat falcem in meſſem alienam.

Ut diſcernat inter ſanctum, & profanum,

Senes, & Juvenes, ut ſint.

Illi ſobrii.

Pudici, & tam animo, quam capite cani,

Illi dociles, & obedientes, ac nullis parcentes laboribus,

Viri.

Ut quiſque poſſideat vas ſuum in ſanctificatione, & honore,

Uxores,

Ut timeant, ac diligant viros ſuos.

Patres, & Filii,

Ut hi obediant parentibus.

Illi ſua ipſorum bona non prodicè ſundant, & filios non provocent ad iracundiam.

Domini.

Ut remittant ſervis minas, & onera;

Et illos mercede ſua nulla ratione defraudent.

Servi.

Ut Dominis, non ſolum bonis, & modeſtis, ſed etiam diſcolis in omni timore ſubditi ſint,

Divites, & pauperes.

Ut illi faciant ſibi amicos de mammona iniquitatis.

Hi confidant, repoſitum ſibi eſſe theſaurum in Cœlis,

Viduæ.

Ut dum deſolatas ſe putant, non contriſtentur, ſed delectentur in Domino.

Docti.

Ut ornent in omnibus doctrinam ſuam exemplo inculpatæ vitæ.

Idiotæ,

Ut amplectantur ſupereminentem ſcientiæ charitatem.

Denique omnes Chriſti fideles.

Ut poteſtatem Eccleſiæ, ac Sedis Apoſtolicæ,

In primis revereantur,

Timeant gladium excommunicationis.

Excommunicatos vitent.

Ablata reſtituant.

Se morituros credant, & ſæpè recogitent,

Abſtineant à fœnore, & uſuris.

Sacerdotibus, ac Religioſis obedientiam, ac reverentiam præſtent.

Verbum Dei libenter audiant,

Miſſas frequentent,

Dies feſtos cuſtodiant.

Decimas ritè ſolvant.

Pœnis ſibi in loco pœnitentiæ injunctis diligenter cum fiducia remiſſionis peccatorum ſuorum quoad poſſunt, ſatisfaciant.

Ut Deum timeant, & mandata ejus obſervent, ſintque unanimes in fide.

Fraternitatis amatores, miſericordes, modeſti, humiles &c.

Antecedentia ad Viſitationem in genere.

PRæſuppoſita publicatione jam ſufficienter facta per edictum generale, continens ſingula, prout more, neceſſaria ad viſitationem, quibuſdam diebus præcedentibus ipſam viſitationem requirendi ſunt, ac etiam compellendi (ſi opus fuerit) Cuſtodes, vel Rectores Eccleſiæ, ſeù loci, qui in proximo viſitari debent, ut quamprimum exhibeant brevem quidem deſcriptionem, ſed fidelem, & diſtinctam de ſtatu, & qualitate d. Eccleſiæ, vel Loci ac Ædium, vel Monaſterii, aut Hoſpitalis, exprimendo præſertim;

Quo tempore fuerit ædificata.

Cujus, vel quorum auctoritate,

Cujus, vel quorum expenſis.

Cui Sanctorum poſt Deum Opt. Max. fuerit dedicata.

Quæ feſta potiora celebrentur in illa.

Quibus perſonis fuerit collata, & ſub quo titulo, & à quo tempore, qui nam ſint modo poſſeſſores, deque illorum titulo, & à quanto tempore,

An ſit conſecrata, quo die, & anno,

A quo Pontifice, & cujus auctoritate,

An appareant ſigna S. Crucis in pariete illius prædictam conſecrationem ſignificantia,

An in illa ſervetur Auguſtiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum,

An reperiatur in illa Imago aliqua Chriſti, vel B. Virginis, aut aliorum Sanctorum devotione ſingularis, ſeù miraculis conſpicua,

De illius origine, & approbatione, ut miraculoſa,

An illa reperiatur Altare privilegiatum,

A quo tempore,

De tenore privilegii d. Altaris.

De numero Sacerdotum, aliorumque Clericorum, vel Regularium.

An ſint in d. Eccleſia Corpora, ſeu Reliquiæ inſignes Sanctorum,

De illorum nominibus propriis,

A quo ſint approbatæ.

Quo in loco, & quibus thecis cuſtodiantur,

De numero Altarium, & Capellarum d. Eccleſiæ, ac eorum dotibus, & Patronis,

An ſit privilegiis, & exemptionibus decorata, aove illis fruatur,

An inveniantur in d. Eccleſia Sodalitates, ſeù Confraternitates ſæcolarium, vel aliarum perſonarum, quæ, & quot.

Qua auctoritate erectæ, vel confirmatæ ſint,

An adſit Fons Baptiſmalis.

An ſit Parochia, & quis Parochus.

De limitibus illius Parochiæ.

De numero domorum ſub illa contentarum.

De numero animarum, maximè idonearum ad Sac. Communionem recipiendam,

Inventarium reddituum, & in quibus conſiſtant.

Pariter & mobilium ejuſdem Eccleſiæ, vel domus, aut Monaſterii, vel Hoſpitalis.

Index eorum, quæ ordinata fuerint in Eccleſia, vel Ædibus illius in aliis viſitationibus.

Exhibeatur etiam Inſtrumentum ſpeciale Vaſorum, & aliorum pertinentium ad Sacriſtiam.

Item notula brevium, ac indultorum, ſi quæ habet Eccleſia, deſcribendo a quo collata ſint, diem, & annum.

Si ſit Eccleſia Regularis, offerantur etiam una cum prædictis Regula, Statuta, ſeù Conſtitutiones illius Inſtituti, quod maximè juvabit ad exactam viſitationem Eccleſiæ, Ædium, ac perſonarum.

Cuncta hæc in Indicibus prædictis contenta, prius maturè conſiderata ſecum Viſitator, ut facilius ſit expeditio, viſitationis, inquirendi de veritate, atq; exiſtentia prædictorum, ſecundum modum, & qualitatem, quibus deſcripta ſunt,

occu-

ocularitet, ſigillatim omnia intuendo.

Deſerat etiam ſecum in Viſitatione Regularium decreta, & pro Regularibus jam edita à Clemen. VIII. & noviſſimè ab Urb. VIII. una cum decretis de Miſſarum celebratione de Apoſtatis, & aliis ſimilibus.

De actuali Viſitatione.

Viſitatio Ven. Sacramenti Euchariſtiæ.

DIe ſtatuta, videlicet talis Menſis, & Anni poſt ſolemnem ingreſſum Viſitatoris aſſociati à quibuſdam Eccleſiaſticis, ſed gravioribus perſonis, adhibito inter alios Notario, viro probo, juxtà formam Pontificalis, ſeù Ritualis Rom. poſt orationem reverenter factam ante majus Altare ea reverentia, quà decet, accenſis intorticiis, ſaltem in numero denario, extrahatur à Cuſtodia per Sacerdotem idoneum Superpelliceo, & Stola indutum, Pyxis, in qua ſervatur Euchariſtiæ Sacramentum, quo adorato, diligenter conſideretur, an reverenter, ut decet, particulæ conſecratæ debito tempore in dies renoventur, ſingulis ſcilicet octo diebus.

An Pyxis ſit argentea, ſaltem in parte ſuperiori, & intus deaurata.

An in interiori parte d. Pyxidis ſubtus particulas inveniatur accomodatum Corporale.

An Pyxis firmiter occludatur, ità ut nequeat aperiri abſque manuum adjutorio.

An in parte ſuperiori coopertorii d. Pyxidis inveniatur ſignum S. Crucis.

An habeat Conopæum ſericum auro intextum.

An Tabernaculum, ſeù Cuſtodia ſit decenter ornata, tam intus, quam extrà.

An intrà illud ſervetur alia præter unam, vel plures Pyxides, in quibus cuſtodiuntur Particulæ conſecratæ.

An inſuper Cuſtodiam, ſive Tabernaculum, & Altare inveniatur Umbella, vel Baldachinum decenter ornatum, juxtà qualitatem Eccleſiæ.

An immediatè ſuper Tabernaculum ſit Conopeum ſecundum colorem, quo in dies utitur Eccleſia.

An occludatur apta, & tuta Clave.

Quæ ſervari debet in loco tuto.

Quæ reverentia exhibeatur ſumentibus illud in d. Eccleſia.

Quomodo, qua decentia quoad perſonas, & Vaſa alia Paramenta neceſſaria v. g. quoad Pluviale, Velum, Vas, in quo deſertur, Umbellam, Luminaria, & ſimilia deferatur in proceſſionibus, quæ fiunt, & quando aſportatur ad Infirmos.

An una, vel plures Lampades continuò die, ac nocte accendantur, & ſint ſemper ardentes ante Altare, in quo ſervatur Euchariſtiæ Sacramentum, vel Reliquiæ Sanctorum, ſeù Imago miraculoſa.

Viſitatio Sacrorum Oleorum.

DEindè accedat Viſitator ad locum, in quo ſervantur Olea Sacra, ſaltem in Sacriſtia, inquirendo:

An Olea nova, & ſufficientia ſint quoad numerum, & qualitatem.

An ſint benè clauſa, nè effundi poſſint.

An ſingulis annis innoventur, & vetera comburantur.

An locus, in quo ſervantur, ſit aptus, decens, clauſus, atque tutus.

Nequè apud omnes indifferenter, & apud Sacriſtam, vel Præſidem Eccleſiæ; Horum Claves diligenter cuſtodiantur, quemadmodum illa Cuſtodiæ Sacriſtiæ.

Fontis Baptiſmalis Viſitatio.

AN aqua baptiſmalis ſuis temporibus innovetur, veteri projecta in Sacrario.

An collatio hujus Sacramenti, quemadmodum & aliorum fiat ſemper gratis.

An fiat ſemper in Eccleſia tantum.

An in actu baptizandi, qui baptizat utatur Superpelliceo, Stola, Lumine, Libro, & aliis cæremoniis, ac formulis, juxtà ritum Eccleſiæ Romanæ.

An ante collationem Baptiſmatis requiratur ſi Infans domi fuerit baptizatus, & quomodo, & à quibus, & per quæ verba, & quare.

Non admittantur omnes indifferenter ad ſuſcipiendos baptizandos, ſed habeatur ratio ætatis, & peritiæ, & ex voluntate, ac ſcientia parentum eligantur.

Neſcientes rudimenta fidei, ſive excommunicati, & ſimiles non admittantur ad effectum, ut ſuprà.

Moneantur ſuſcipientes de cognatione contracta ex tali munere, & de officio, & onere ipſorum circa ſuſceptos.

Inquiratur de Libro baptizatorum, in quo nomen baptizati, Patris, ac Matris ejus, ac etiam baptizantis, ac Levantis, notando diem, & annum.

Viſitatio Altaris Majoris.

DEcenter, ac reverenter luminibus accenſis, fiat viſitatio Sacrarum Reliquiarum, inquirendo:

An ſecundum numerum in Indice earum deſcriptæ omnes, & integræ reperiantur.

Conſideretur diligenter qualitas loci, & vaſorum, in quibus conſervantur.

An locus ille clavi, vel clavibus occludatur.

An ante illas ardeat lumen, juxtà decentiam, & facultatem Eccleſiæ.

Inquiratur de certitudine, & antiquitate illarum.

Quandò, & quomodò populo exponantur; Non permittantur tangi à ſæcularibus, non alienentur, & multo minus vendantur.

Si quæ ſunt Reliquiæ incertæ, Populo non oſtendantur.

Claves illarum diligenter cuſtodiantur apud Rectorem Eccleſiæ.

Inquiri poteſt quomodo habitæ ſint, an per inventionem, ſive translationem, vel aſportationem, quando, & per quem, ſeù quos.

Reliquiarum Viſitatio.

INquiratur primò: an ſit firmum, & ſtabile, & lapideum, juxtà Sanctiones Apoſtolicas.

An ſit conſecratum.

A quo, & qua auctoritate, & quando.

Quomodo id probari poſſit.

An in medio illius inveniatur lapis, quem Altare portatile vocant, continens Sanctorum Reliquias longitudinis, ac latitudinis, ſecundum formam debitam.

An habeat d. Altare Crucem argenteam, æneam, vel ſaltem ligneam cum Imagine Crucifixi decenter aptatam.

An habeat Candelabra decentia in numero, & qualitate.

An tribus mappis ſaltem coopertum ſit, quæ tempore congruo immutentur.

An ſuprà ſe habeat Umbellam, ſeù Baldachinum decenter ornatum.

An habeat multiplex pallium ſecundum diverſitatem colorum, quibus utitur Eccleſia.

An habeat ſcabellum, ſive bradellam ligneam, & firmam.

An cooperiatur tela aliqua, ſive corio decenti.

An habeat tabellam continentem Evangelium S. Joannis: *In principio*, quod in fine Miſſæ regulariter dicitur.

An adſit feneſtella à latere ipſius, ſive abacus, quem vocant Credentiam pro urceoliis, ſeù ampullis, inſervientibus pro Sacrificio Miſſæ, quæ ampullæ videntur deferendæ tantum, quando Sacerdos actu accedit ad Altare celebraturus, ad evitanda varia pericula, quod facillimè obſervari poteſt, etiam in magnis Eccleſiis, cum habeant illæ majorem Miniſtrorum numerum.

An ſint Candelabra ænea, vel ſaltem lignea pro ſuſtentanda facula in elevatione Hoſtiæ accendenda, cujus accenſus melius erit, ut ſit uſque ad ſumptionem.

An propè, & ſubtus illius inveniatur ſepulcrum mortuorum, quod nullatenus eſt tolerandum.

An in ſuperiori parte inveniatur Imago Crucifixi ex ſculptura, ſecundum qualitatem Eccleſiæ.

Pariter inquirendum eſt de qualitate Iconis Altaris, an rectè, & decenter ſit diſpoſita, atque ornata, deſcribendo qualitatem figurarum, & ordinem, quo diſpoſitæ ſunt inter ſe ipſas.

Conſiderando præſertim, an omnes pietatis, religionis, atque devotionis ſpeciem præſeferant, itaut intuentes ad pietatem, & devotionem provocent, ut par eſt, non autem ad laſciviam.

Intueatur Viſitator diligenter, an præter Sanctorum Imagines,

gines, inveniatur aliqua Imago profana in eadem Icone depicta, quam auferri citius curet, quemadmodum etiam, ut ſcurrilla, ſi quæ ſunt, ad riſum potius, quam ad pietatem provocantia, & loco illorum pia aliqua Sanctorum Imago reponi mandet.

Inquiret etiam de auctore illius Iconis, præſertim ſi celebris ſit,

Et an habeat coopertorium, quo à pulvere præſervetur.

Inquirat quoque de aliis ornamentis, quæ ſunt circà d. Altare, & in Capella, curetque, ut occludatur, oè pateat aditus ad illam extra tempus celebrationis Miſſarum.

Ac etiam de Patrono illius.

An ſit dotata.

De quantitate, & qualitate Dotis.

De oneribus Miſſarum celebrandarum in d. Altari, ac aliis neceſſitatis, juxtà exigentiam temporis, & loci; cuncta hæc, & alia hujuſmodi deſcribet diſtinctè, ac ordinatè Notarius ad dictamen Viſitatoris, ſeù Coadjutoris ipſius, quod eſt ſervandum in Viſitatione præcedentium, & ſequentium.

Singula hæc immediatè recenſita inquirenda ſunt in Viſitatione Capellarum, atque Altarium d. Eccleſiæ, proportione tamen diligenter cuncta neceſſaria ad Eccleſiaſticum ritum examinando, ut fiant.

Viſitatio Corporis Eccleſiæ.

Sequentia diligenter inveſtiganda ſunt,

Qualis ſit Chorus.

Sedilia qualia ſint.

Legilia.

Libri cantus neceſſarii.

Martyrologium, Breviarium, Kalendarium, & alii Libri pro uſu Chori, & proceſſionum.

Cantores, & alii Officiales Chori.

Qua hora, & quomodo recitetur divinum Offic.

An quotidie cantetur Miſſa Conventualis ſecundum Rubricam Miſſalis cum Miniſtris decentibus, & aliæ Miſſæ tempore opportuno recitentur.

An qui tenentur intereſſe divino Officio, tempore congruo accedant.

De Suggeſto, vel Pulpito.

Quale, & quo in loco, videlicet conſpicuo, & eminenti Eccleſiæ ſitum ſit Pulpitum.

An inveniatur in illo imago Crucifixi.

Quoties, & à quo, ſeu à quibus habeatur concio.

Quomodo fiat ſeparatio mulierum à viris tempore concionis, videlicet tabulis, vel tela extenſa inter illos.

Subtus illud nullum omninò ſit Altare, præſertim, in quo celebretur.

Si occluſum ſera, & clave.

Habeat Scalam commodam, per quam ad illud aſcendatur, & Umbellam decentem.

De Confeſſionalibus.

Inquiratur, an Confeſſionalia ſint in loco conſpicuo, non autem in Capellis, vel angulis Eccleſiæ, habeant Cratem ferream perforatam pro audiendis Confeſſionibus Mulierum.

Sint numero ſufficientia.

In illis adſit Imago Chriſti, vel B. Virginis, aut alicujus Sancti, una cum Bulla Cœnæ Domini, & alia Caſuum reſervatorum Ordinario.

Confeſſores ſedentes, an induti Superpelliceis, & Stola audiant Confeſſiones.

Petantur ab eis litteræ dimiſſoriales pro tali munere.

Non audiant Confeſſiones Mulierum, & puerorum ante lucem, ſeù poſt ſonum Salutationis Angelicæ Veſpertinæ.

In loco Confeſſionalis non tractent, niſi quæ ſpectant ad Confeſſionem.

De Campanile.

Quale ſit Campanile, & quomodo turum quotque Campanis ſit ornatum, & maneat clave occluſum.

Diligenter conſpiciendum eſt, quale ſit rectum, ſeù pars ſuperior Eccleſiæ, & quomodo decenter ornata.

Idem inquiratur de pavimento, an ſit ex lapidibus æquale, ac ritè adaptatum, juxtà Eccleſiæ facultatem.

Sepulcra mortuorũ, an ſint vicina Altaribus, vel ſubtus illa.

Sint benè clauſa.

Habeant operimentum lapideum, non autem ligneum, omnino æquale pavimento Eccleſiæ.

Portæ Eccleſiæ ſint decentes, ac rutæ, & occludantur forti clave.

Eccleſia Parochialis, ſeù Collegiata habeat feretrum convenienter diſpoſitum, quod ſervetur in loco, ità ut non impediat Eccleſiæ, vel Capellarum miniſteria.

De Cæmeterio.

Sit omninò clauſum, & undique muris, aut forti Cancellelo ſeptum, nè animalia poſſint illud ingredi, & alii homines.

Sit in illo Crux, & Capella, & vas aquæ benedictæ.

Non ſint in illo arbores, neque vites, vel quod ſimile, ſed inſerviat tantum pro ſepeliendis cadaveribus mortuorum.

Arceantur ab illo ludi, nundinæ, & ſimilia.

In porticu ante Eccleſiam non permittantur ludi, nec nundinæ, neque aliquid profanum, & inhoneſtum.

Si quæ ſint Sedilia, omninò auferantur ad ſubmovendas confabulationes fœminarum, & virorum.

Non permittantur in illo, niſi imagines ſacræ, & devotæ.

De Viſitatione Sacriſtiæ.

Arceantur ab illa omni tempore Mulieres, aliique ſæculares, præſertim tempore celebrationis Miſſarum.

Sint in illa loca ſeparata, & idonea pro reconciliatione Sacerdotum.

In quibus etiam poſſint orare ante Miſſam, & poſt Miſſam agere gratias Deo, B. Virg. &c.

In his etiam locis ſint tabellæ cum chartula orationum, quæ recitari debent ante, & poſt Miſſam.

Sit alius locus lavacri pro Sacerdotibus cum mappis, ſeù linteaminibus, ad abſtergendum manus.

Armaria, in quibus ſervantur Paramenta, Ornamenta, Veſtes, Vaſa, Candelabra, aliaque neceſſaria pro uſu Eccleſiæ, ſint benè diſpoſita, tuta, munda, & clavibus obſerata.

Sigillatim inſpiciantur omnia prædicta una cum aliis in Sacriſtia conſervatis ad præſcriptum Indicis oblati ante viſitationem.

Videatur, an in ea ſit Altare, ſuper quo celebretur.

Longè ſint ab illa colloquia, rixæ, & tumultus.

Habeat portam tutam, ſera, & clavi benè diſpoſitam.

Inquiratur, an in illa inveniantur paramenta Altarium, & Sacerdorum, ſecundum diverſitatem colorum, quibus in dies utitur Eccleſia.

An ſit in illa Tabella, in qua diſtinctè notata ſint onera Miſſarum, Officiorum, feſtorum, atque proceſſionum, & ſimilium.

Item Tabella Indulgentiarum, & Reliquiarum.

An adſit liber, in quo notentur nomina eorum, qui ſacrum faciunt quotidie in Eccleſia.

An ſit Capſula, ſeù Arcula, in qua ponantur eleemoſynæ, quæ à Fidelibus offeruntur.

An ſit in illa Liber baptizatorum, matrimoniorum, atque ſepultorum in Eccleſia, vel Cæmeterio.

Liber redditruum Sacriſtiæ, ſi qui ſunt.

Bulla in Cœna Domini.

Index hebdomadarii, & aliorum Miniſtrorum, qui actu ſerviunt Eccleſiæ.

Liber Decretorum alias editorum ab aliis Viſitatoribus, præſertim Apoſtolicis.

Decreta Sac. Cong. Rit. de certis Miſſis prohibitis ab illa.

De prohibendis in Eccleſia, & Sacriſtia.

Venalia cuncta.

Deambulationes, colloquia, congreſſus contrà Bullam B. Pii V. præſertim laſcivi, & ſimilia, memores, quod ſit Domus Orationis, & non ſpelunca latronum.

Vigiliæ nocturnæ, maximè mulierum.

Comeſtiones, & potationes, atque dormitiones, præſertim mulierum.

Quæſtus agenorum, circumeuntium Eccleſiam eleemoſynam petentium, maximè tempore Divinorum Officiorum.

Scho-

Scholæ puerorum.

Ligna, cementa, ſaxa, & alia præſeferentia immunditiam ad Eccleſiæ uſum non neceſſaria.

Canum, & aliorum animalium introductio.

Rixantes, fortiter lugentes, ludentes, ſtrepitus facientes, & alia cuncta Divinum Officium impedientia, & quovis modo interrumpentia.

De Viſitatione Perſonarum præſertim Regularium.

IN viſitatione perſonarum plura utiliter inveſtiganda, habito reſpectu ad locum, ad tempus, ad qualitatem, conditionem, atque profeſſionem perſonarum, quæ viſitandæ ſunt, de infraſcriptis maximè inquitendum eſt, & præſertim ſi ſint Regulares.

De Superioribus.

AN ritè, & rectè ſint inſtituti ab habente authoritatem, ſervata diſpoſitione Sac. Canonum, Regulæ, & Statutorum ſui Inſtituti, & Ordinis.

An verbo, & exemplo promoveant diſciplinam, obſervantiam tegularem, præſertim circa ea, quæ concernunt cultum divinum, vota eſſentialia, & alia Statuta ſuæ Regulę, & Conſtitutionum, etiam circa victum, & veſtitum.

An horis debitis die, ac nocte faciant perſolvere Officium Divinum, celebrare Miſſas, prædicare, & alia munia ſolita exercerl in d. Eccleſia.

An fraterna charitate procedāt in omnibus cū ſuis ſubditis

An puniant delinquentes ad præſcriptum ſuarum Conſtitutionum.

An curent, ut cuſtodiatur Clauſura, præſertim noctu, & arceantur Sæculares à dormitoriis, & Cellis Regularium, præſertim nocte.

Quomodò ſe gerant cum infirmis, providendo illis de neceſſarijs.

An Ieiunia Religionis ibi ſeruent, & faciant alios ſervare.

An ipſi vivant ſine proprio, & faciant alios vivere, ſed omnia ſint communia.

An conſeruent, & faciant alios ſervare pacem Chriſti.

Quomodò faciant obſervare decreta Clem. VIII. & alias Bullas, & Decreta Apoſtolica circa reformationē Regulariū.

An ſiot præcipites in fulminandis Cenſuris contrà ſuos Subditos, non ſervato ordine juris.

An frequentent Chorum, Refectorium, & alia loca communia temporibus debitis, idque fieri procurent ab aliis ſuis Subditis.

Quomodò rectè, & ſine querela diſpenſent, & faciant diſpenſare bona domus in uſus neceſſarios.

An iniuſtè perſequantur aliquem ex ſuis Subditis.

Ad illos iniuriis, & calumniis afficiant, præſertim coram Sæcularibus.

An utantur, & faciant, ut alij utantur ſupellectili Religioſa, abijciendo ſuperflua.

De Subditis.

QUomodò verbo, & opere ſe exhibeant obedientes, & reverentes, præſertim, in his, quæ pertinent ad Regulam & Conſtitutionem ſui Ordinis ergà ſuos Superiores.

An Officiales ſuo muneri rectè, ac ritè incumbant ſine querela apud Deum, & homines.

An ſingulis annis ſemel ad minus notificent ſuis Superioribus omnia, & ſingula, quæ habent ad uſum.

Quomodò illa diſtribuant.

An omnia, & ſingula, quæ illis exhibentur ſub quovis juſto prætextu, & colore ſtatim offerant, vel ſaltem notificent ſuis Superioribus.

Qua promptitudine luant pænas juſtè illis impoſitas una cū mortificationibus ſolitis fieri in tali Ordine, vel Inſtituto.

De illorum receptione, & profeſſione inveſtigandum eſt, præſertim cum Iuuenibus, & Novitiis, de quorum educatione multa copioſè habentur in Decretis Clem. VIII. & in Conſtitutionibus ſingulorum Ordinum, & Religionum, quorum cognitio neceſſaria eſt Viſitatori, ut ſuum munus fructuoſè explere valeat.

Super Officio Parochorum.

AN Parochi demandato ſibi muneri diligenter incumbant. Vocati ad miniſtranda Sacramenta, nullam, præſertim ſi neceſſitas urgeat, moram interponant, tam de die quam de nocte.

In conficiendis libris Baptizatorum, Matrimoniorum, Defunctorum, & annuo Status animarum Formulis in calce Ritualis, ad unguem ſe conforment.

Feruentes iugiter preces, & diebus Dominicis, ac feſtis de præcepto, etiam Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium, nulla alia applicatione facta, vel elemoſyna accepta, prò commiſſo ſibi grege Deo offerant.

Infirmos viſitent, Sacramenta miniſtrent, piis cohortationibus erigant, & morientium animas Deo commendent.

Pauperes, & ægenos, ſenio confectos, Viduas, & utriuſquè ſexus Orphanos prò viribus fovere non deſinant, eorumquè Catalogum, ſivè notam præſertim ſi ampla ſit Parochia, vel ingens eorum numerus, conficiant, & apud ſe retineant, addendo quotidie, ſeù delendo, prout ſe ſe offeret occaſio ſimiliter, & infirmorum.

Publica ſcandala modis omnibus tollere ſtudeant, ſignanter publicos Concubinarios, Adulteros, Lenones, Blaſphemos, Odia, & Inimicitias exercentes, præmiſſa fraterna correctione Superioribus denuncient.

Pacem item, & concordiam inter omnes conciliare ſatagant, præcipuè inter ſuos Subditos.

Diebus Dominicis denuncient Populo Miſſarum ſolemnis intereſſent Feſta de præcepto, & Vigilias ſequentis hebdomadæ, nec non præſertim ubi alia concio commodè haberi non poteſt, etiam aliquid de verbo Dei docendo ſuos Subditos cum brevitate, & facilitate ſermonis, vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas ſectari oporteat ad præſcriptum Sac. Conc. Trid.

Iidem diebus ſaltem Dominicis ad præſcriptum Sac. Conc. pueros utriuſque ſexus in Eccleſia propria Chriſtianam Doctrinam doceant, vel ad aliam Eccleſiam conveniant, ac Bellarmini metodo utantur.

An Sacramentum pœnitentiæ, & S. Communionis miniſtrent Mulieribus, quæ detecto pectore, tergo, & brachiis, ad illa ſuſcipienda accedunt.

In omnibus deniquè, non quæ ſua ſunt, quærant, ſed quæ Jeſu Chriſti Sum. Paſtoris, qui poſuit animam ſuam prò ovibus ſuis, in hoc præcipuè ipſum imitantes.

Super Eccleſiaſticis in genere.

AN Sacerdotes, & Clerici habitum ſimul, & tonſuram deferant.

Sæcularibus negociis nullatenus ſe immiſceant.

A Comediis, Hiſtrionum ineptiis, & ſimilibus abhorreant.

Aleis, & taxillis ludant.

Nullo modo vagari, alioquè torpeſcere permittantur, ſed ſi in aliquo Seminario, vel Schola non degant, alicuius Eccleſiæ, vel pii loci, vel operis ſervitio, vel miniſterio addicantur.

Chorum, aliaſq. Eccleſiaſticas functiones devotè frequentent.

Sacrorum, piorumq; librorum lectioni vacent. Ritualis etiam, Ceremonialis, Conciliorum, Caſuum conſcientię, pręſertim Cathechiſmi Rom. Studio ſint dediti.

Rubricas apprimè calleant, eaſq. preſertim in Sacroſancto Miſſę Sacrificio diligenter obſervent.

Denique, ſe tales vita, & moribus exibeant, ut in eos alii mentis oculos meritò conlicere, ex eiſq. ſumere poſſint, quod imitentur.

Super Exorcizantibus.

AN ſint Sacerdotes probatæ vitæ. An habeant licentiam, quæ ſi, ut regulariter eſſe ſolet, conceſſa fuerit ad tempus, an, eo elapſo, ſine alia prorogatione obtenta, exorcizare pergant.

An id faciant ſecundum Eccleſiæ ritum abſquè aliqua ſuperſtitione, præſertim an monita Ritualis Rom. ad amuſſim obſervent.

Exorciſta deniquè memor, Dominum noſtrum *Matth.* 17. dixiſſe *hoc genus Dæmoniorum, quod non eiicitur, niſi per orationem, & ieiunium*, hæc duo potiſſimum remedia, tum per ſe, tum per alios curet adhiberi.

Super Laicorum Confraternitatibus.

AN ſint erectæ, & inſtitutę iuxtà formam Conſtitutionis Clem. VIII.

An publiceot alias Indulgentias, vel Indulta ſpiritualia, aliaquè conceſſa per Paulom V.

An redditus ioxtà mentem Fundatorum, & Benefactorum fideliter diſpenſent.

Inventariom habeant, eiuſquè exemplar Superioribus tradant, quandocumquè ſuerint requiſiti.

An computa, ſive rationes reddant ſingolis annis ad præſcriptum Conc. Trid.

Quadraginta horarum Orationibus, prout moris eſt, vel eis præſcribitur, interſint.

Vnanimes inter ſe diſcordias, ſimulationibus abiectis, pacificent, memores quod vbi Charitas, & amor, Deus ibi eſt.

Reliqua vide de Laicorum Societatibus, ut infra.

Super Scholarum Magiſtris.

AN publici Ludi Magiſtri fidei profeſſionem emiſerint, vitæ, ac morum integritate commendentur.

Pueros, ooo ſolum humanas ſcientias, ſed præcipuè Chriſtianæ fidei rudimeota, Deiquè timorem edoceant, ad idquè diebus etiam Dominicis ad eam Eccleſiam perſonaliter accedaot, in quibus ſui diſcipuli prò Doctrina Chriſtiana frequentiores conueniunt. Et idem ſeruetur in fæminis Magiſtris.

Super Hoſpitalibus.

AN eorum Miniſtri Pauperes, Peregrinos, & Infirmos, iuxtà proprium cuiuſquè Inſtitutum, promptè recipiant.

An eos cum charitate tractent, ac preſertim Confeſſionis Sacramento ſtatim expiari curent, aliaquè etiam Sacramenta, ubi opus erit, eis adminiſtrari.

An redditus fideliter diſpenſeotur.

Reliqua vide de Xeoodochiis, ut infrà.

Super Medicis.

AN viſitent Infirmos vltrà tertiam vicem, ſivè diem, niſi eis per fidem Confeſſionis ſcriptam conſtet, fuiſſe ſua peccata confeſſos, preſertim ſi morbus gravior fuerit, ad præſcriptum Conſt. 3. Pij V. *ſuprà gregem*.

Proindè curandum, ut Confeſſaril, præſertim Regulares, Infirmorum Confeſſiones in privatis domibos audientes, Schedulam atteſtationis huiuſmodi prò Medicorum, & Parochorum notitia ibidem relinquant.

Super Hoſpitiis, Tabernis, & Locandis.

AN ibi detineantur Hæretici, Facinoroſi, vel Mulieres iohoneſtæ.

Ao crapulis, & ebrietatibus immoderatius indulgeatur.

An ibi ludi frequententur, præſertim prohibiti, & feſtivis diebus.

Super Vniuerſitatibus Nationum, & Artium.

AN Congregationes habeaot ſine licentia, & ſine interventu perſonæ deputandæ.

De Laicorum Societatibus.

INquirant in quibus ſe exercent.

Ao introitus malè diſpenſentur.

Ao habeant Inveotarium booorum Eccleſiæ, & copiam tribuant.

An Oratio 40. horarum unquam intermittatur, & quò decet pietatis cultu fiat.

Prò Viſitatione Regularium.

SI faccino dare le Viſite paſſate.

Si Viſiti la Chieſa cioè il Santiſſimo, le Cappelle, &c.

Si faccino chiamar li Frati nel luogo ſolito à uon di Cāpanella, e ſi eſponga loro il negotio della Viſitatione.

Si ordini a ciaſchedun del Capitolo in virtù di Santa obedienza, e ſotto pena di Scommunica, che dica la pura verità di tutto quello, che gli ſarà domandato in ſegreto,

Si cominci la Viſita dal minimo de Frati.

Si viſiti il Clauſtro, ſe hà la ſua chiuſora, ſe finita, polita, e commoda, ſe le porte ſono decenti, e ſi tengono chiuſe col Portinaro, ſe ci pratticano Donne, ſe vi è tutto quello ch' è neceſſario.

Il Dormitorio. Se le Scale ſono commode, ſe nella notte vi arde ſempre il lume, ſe ciaſcuna Cella hà la ſua porta con la ſerratura, e chiave. Se le Celle ſi ponno aprire con la chiave commune dal Superiore, quando gli piace. Se hanno nelle Celle Caſſe ſerrate, ò coſa alcuna proibita, come figore laſcive, libri laſcivi, inſtrumenti Muſici, &c. apparati, &c. coſa contro la lor regola, ò di proprio.

Infermaria. Se vi ſono Celle atte per gl' Infermi, ſupellettili, &c. Medico, &c. medicamenti, &c. Se miniſtrano i Sacramenti, &c. ſe aiutano nell' agonia, &c.

Hoſpitio. Se è commodo. Vi è tutto quello, ch' è neceſſario, Se è diviſo dal Dormitorio, e dal Clauſtro del Monaſterio, chi ne hà cura, come ſi trattino i Foraſtieri.

Il Veſtiario. Se vi ſono veſti à ſoſſicienza, come ſi conſervano, ſe il tutto è commone, ſe vi è inveotario, ſi conſegoi al Superiore; ſe non vi è, ſi facci fare.

Il Refettorio. Se è commodo. Se vi ſi legge, e vi è luogo da leggere. Se vi è la biancheria neceſſaria, e ſupellettile &c.

La Cucina. Se è commoda. Se hà le ſue ſupellettili, legna, ſe'l Cuoco è atto, polito, ſedele, ſe i v. ſi moodi, &c.

Viſita particolare de Frati.

SE l' Officio Divino ſi recita devotamente, e diſtintamente.

Se di notte ſi levino tutti à recitar l' Officio, e chi è, che non ſi levi, e perche.

Se chi laſcia di dire l' Officio in Chieſa, lo recita ſeparatameote.

Se in Chieſa ſi laſcia Officio alcuno.

Se l' Officio ſi dica nell' hore debite.

Se ogni giorno ſi celebraoo Meſſe in Chieſa, e qoante.

Se le Meſſe ſi celebraoo coo devotione.

Se vi ſii commeſſa alcuna oegligenza, ò malitia nel recitar l' Officio, e le Meſſe.

Se vi è Oſpitio per i Frati foraſtieri, e dove.

Se vi ſono Confeſſori deputati, e quaoti, e chi, loro informatione, &c.

Se tutti hanno il Breviario.

Se ſi ſuonano le Campane all' ore Canoniche.

Quanti Chierici vi ſono.

Quanti Converſi.

Quanti furono nel paſſato.

Se tutti han fatto profeſſione nella Regola, ſotto la quale militano.

Se vi è Noviciato.

Se i Novitii, e i Profeſſi faccino l' officio loro.

Se vi è Maeſtro di Novitii, e chi.

Se i Novitij ſi reggono, e cuſtodiſcono nel timor di Dio, e nell' oſſervanza della Regola.

Se gl' altri Frati vivano ſecondo la lor Regola.

Se ſi oſſerva il ſilentio nel ſuo luogo, e tempo.

Se ſempre, e inſieme mangiano io Refettorio, e con la lettione.

Se tutti dormono in dormitorio.

Se oſſervano i digiuni, ſecondo i precetti della Chieſa, loro Iſtituto Regolare.

Se vi è Frate alcuno vagabondo.

Se vi ſi commette coſa alcuna contro la Regola.

Se vi ſi fanno i Capitoli frequentemente, e che coſa io eſſi ſi tratta.

Se oella meoſa, nel Dormitorio, e nel veſtito vi è alcuna differenza frà eſſi, ò accettion di perſone.

Se le

Se le porte della Chieſa, e del Convento ſi ſerrano, & aprono all'ore debite.

Se dal Superiore ſi viſitano mai le Celle de Frati, & in ogni quanto tempo.

Se frà eſſi vi ſia odio alcuno, e frà quali.

Se vi è proprietario alcuno.

Se i Superiori trattino bene i loro Sudditi con l'opere e con le parole.

Se i Sudditi portino il dovuto oſſequio à loro Superiori, e la dovuta obbidienza.

Se vi è alcuno, che tenga mal nome, e mala ſama, e ſopra di che.

Se quando eſcono di Convento vanno accompagnati; e con modeſtia, &c.

Se nel Convento entrino perſone ſoſpette, &c.

Se vi è chi eſerciti negotii ſecolari.

Se vi ſono giuochi di ſorte alcuna.

Se ſi attende ad alcuna arte mechanica.

Se ricevono huomini ſcelerati, &c.

Se vi è Studio.

Se vi ſono Studenti in numero ſofficiente.

Se ſono aſſidui nelle lettioni.

Se nell'ore debite vanno in Chieſa à recitar l'officio.

Chi è il Lettore, ſue qualità, dottrina, e coſtumi, &c.

Quante volte il giorno ſi legge.

Come ſi eſercitino nelle diſpute.

Se à Frati, che non ſono Studenti, ſi eſpongono i caſi di coſcienza, &c.

Se il Superiore facci vita oneſta, e ſua converſatione.

Se oſſerva, e facci oſſervare diligentemente ciò ch'appartiene all'oſſervanza della Regola, alla Regola, & agli Statuti dell'Ordine.

Se quando eſce di Convento ſi ferma lungo tempo fuori di eſſo, e dove.

Se conſerva la pace, la concordia, e la catità frà ſuoi Sudditi.

Se mangia nella menſa commune con Frati.

Se facci ſpeſe vane, e ſoperflue.

Se per ſua negligenza ſi ſia relaſciata l'oſſervanza Regolare.

Se à Frati dii maggior licenza, che ſii neceſſaria per uſcir di Convento.

Se correga i vitii con carità, ſua vita, governo, buono, o malo.

Quanti, e quali officii ſiino nel Monaſterio, e chi, loro ſofficienza, conditione, vita, coſtumi, e converſatione.

Se tutti gl'Officiali ſono ſtati fatti ſecondo le Coſtitutioni Apoſtoliche, e della Religione, e ſecondo la Riforma.

Se il Convento hà debiti, &c.

Se i Superiori defendano le ragioni del Convento.

Come vivono, e di che rendite i Frati, &c.

Se conoſce coſa alcuna degna di riforma, e di correttione e tanto nel ſpirituale, quanto nel temporale.

Se vi è libro de conti, di limoſine, dell'introito, e dell'eſito.

Se nel ricevere alla Religione i Secolari, in ammettere i Novitii alla profeſſione, in conferire gl'Ordini à Clerici, nell'approvare i Confeſſori, e i Predicatori, ſi oſſervano i decreti del Sac. Conc. di Tren. i decreti Apoſtolici, e le Conſtitutioni dell'Ordine.

Se i Novitii s'ioſtruiſcono rectè, & pie nella diſciplina Regolare, ſecondo le Regole preſcritte.

Se vi è alcuno ſoſpetto d'ereſia, &c.

Se ſi caſtigano i delinquenti.

Se ſii rimaſto impunito delinquente alcuno.

Se il Superiore habbi approvato gravame alcuno, o denegato Giuſtitia.

Se nell'elettioni de Superiori ſi permettano ſubornationi.

Se ſi poſpongono i benemeriti all'indegni.

Se ſi ſodisfa à peſi, e oblighi del Convento, alla ſodisfattione de legati &c.

E finalmente ſe le Regole, e gli Statuti Regolari ſi oſſervano.

Che le Cauſe più gravi ſi ſpediſcano col commun giuditio de Padri più gravi.

E che le Dignità, e officii ſi conferiſcano ad huomini da bene, e benemeriti della Religione.

Viſita de Monaſterii delle Monache.

SI facci oratione nell'Altare del Dormitorio.

Si viſitano le membra del Monaſtero.

Si chiami l'Abbadeſſa.

Si domandi l'Abbadeſſa, ſe Mandi fuori del Monaſtero, chi cerchi la limoſina.

Dii nota l'Abbadeſſa, o Priora de Preti, e de gli Officiali, che ſervono d. Monaſtero.

Si domandi in che modo, & ordine ſi ammettino le Zitelle.

Se hanno Statuti, e Coſtitutioni particolari, le quali ſi eſibiſcano.

Se eſcano mai di Monaſtero, e ſe deſiderano di uſcire.

Se ſi oſſerva la Regola, ſotto la quale militano.

Se vivono in commune, & in una Menſa, il che ſi facci oſſervare.

Se tutte le Monache dormano in un dormitorio, o ſole, ne ſi permetta, che due, o più inſieme dormano nell'iſteſſo letto, ma ſeparatamente ciaſcheduna nel ſuo letto, & in uno ſteſſo dormitorio ſiano ſempre acceſe le lampade di notte, o almeno una.

Se ci ſii Infermiera, e quale debba eſſere.

Se ci ſii luogo ſeparato delle Novitie, dalle Profeſſe, e ſi ordini.

Se fra eſſe ci ſono riſſe, & Inobedienze.

Se ſanno ben leggere, e recitare l'ore Canoniche.

Se attendono communemente all'Oratione mentale.

Se vanno in Coro.

Se hanno i libri neceſſarii.

Se vi ſii Carcere per punire le diſubidienti, e come ſi puniſcono.

Se il luogo habbia tutte le membra, e parti requiſite, e le commodità.

Se ſi confeſſano ſpeſſo, e ricevono il Santiſſimo.

Se vi ſiano Sorelle, che habbino cura della Ruota, della Porta, del Coro, della Sacriſtia, ſe non ci ſono, ſi deputino.

Se vi è chi habbia facoltà d'entrarvi.

Se prima dell'ingreſſo s'eſplori la loro volontà.

La Priora dii l'Inventario di tutte le coſe.

Se vi ſii altra porta eſtraordinaria, ſi chiudi etiamdio qualunque fineſtra.

Se vi ſii Maeſtra alcuna, che inſegni alle fanciulle, e che coſa loro inſegna, e come le ammaeſtra nel timor di Dio.

Di quali libri ſpirituali ſi ſervono.

Se hanno Predicatore alcuno, e chi.

Se talvolta ſi confeſſano à Confeſſore eſtraordinario.

Se ſi communicano, ſecondo comanda la loro Regola.

Se ſi ſanno vedere dagli huomini, o permettino, ch'entrino fuori di neceſſità.

Se tengono pitture diſoneſte nel loro letto, non decevoli ne meno a' Secolari.

Se hanno alcuna converſatione ſoſpetta con foraſtieri.

Se ricevano lettere, o le danno.

Se parlano con eſtranei privatamente.

Con quali lavori quel tempo, che gli avanza, conſumano.

Qual vitto, & in qual tempo ſi dà loro, e ſe vi è chi di ciò ſi lamenti.

Se vi è chi habbia Cagnolini, o Uccelli.

Se digiunano ne' tempi debiti.

Se vi ſia chi tenghi Stromenti Muſici.

Come ſii la Crate.

Ciò finito, preſenti tutte, Confeſſore, l'Abbadeſſa, e le Monache, il Viſitatore aſcolti le Monache una per una &c. incominciando dalla minore, e nel fine gli Officiali, e l'ultima la Priora, o l'Abbadeſſa, e oda, e proveda ciò, che occorre &c. e ſe vi è alcun caſo riſervato, ne potrà ottenere l'aſſolutione.

Si dimandi, come ſi porti l'Abbadeſſa, e le altre Officiali intorno al loro officio, e così anche il Confeſſore, i Cappellani, e gli altri Miniſtri, e ſi noti ogni coſa. E poi corregga l'Abbadeſſa, e le altre Officiali nel fine, e proveda con decreti &c.

Finalmente eſorti tutte al ben vivere, al ſervitio di Dio, & al ſuo timore &c. e li dii la benedittione.

Si avvertà, che ſiino due Chiavi, almeno di fuori per la Clauſura, le quali ſi tengano da huomeni da bene, & una di dentro tenuta dalla Priora.

De Xenodochiorum, ſive Hoſpitalium Viſitatione.

IN primis libros Viſitationum alias factarum Viſitator ſibi tradi poſtulabit. Quod ſi nullus inveniatur, novos ſtatim faciendum curabit,

Deinde requirat quot, & quantæ ſint opes, qui cenſus illius Xenodochii, cum ad loci ipſius dignitatem retinendam, tum ad pauperes alendos, & ſublevandos.

Præterea ſi nullum ſit opum, ac cenſus illius Inventarium, ſivè index libellus, novum faciendum ſtatim curabit, in quo totius cenſus rationes, & prædia cum ſuis finibus, ac terminis, reliquis conditionibus deſcribentur, ea ratione, ac methodo, quæ in formula impreſſa typis Cameræ Apoſtolicæ continetur. Si quid autem, quod ad illius Xenodochii jura pertineat, ab aliquo uſurpatum, vel malè alienatum repererit, quamprimum recuperari mandabit.

Inſuper rerum mobilium Inventarium confici mandabit, in quo lectulorum, & omnium, quæ ad peregrinorum, & ægrotantium uſum pertinent, numerus, & qualitates diligenter adnotentur, ac conſcribantur, quod quidem Inventarium Xenodochii Adminiſtratori, vel ei, cui illius adminiſtrationis onus demandatum eſt, tradet.

Perquirat etiam, an Xenodochii Magiſter, ſivè Miniſter, aut Prior ſit affabilis, pius in recipiendis pauperibus, & infirmis, & diligenter eis in neceſſitatibus inſerviat.

An ſordibus, tam lectulos, quam ipſoſmet infirmos abluat, ſæpè, ac magna adhibita diligentia,

An Mulieres in lectulis propriis ſeorſum à Viris jaceant.

An ibi ſit aliquod Cubiculū remotum, ſivè Conclave aliquod, in quo Presbyteri, & nobiliores aliquæ perſonæ collocari poſſint, ſi fortè illis, ibi, vel ob malam valetudinem, vel ob aliquam aliam cauſam, & ſupereminentem neceſſitatem immorandum eſſet.

Quod ad infirmos attinet, interroget: an eis Confeſſio, & alia Sacramenta miniſtrentur.

Videat, ac diligenter ſcrutetur: an ibi ſit aliquod Sacellum, ſivè Oratorium, in quo Sacrum Miſſæ peragi poſſit.

Interroget etiam quomodo Xenodochii opes, ac cenſus expendantur, ac in quo potiſſimum erogentur, & in hoc, an fundatorum, & eorum, qui hujuſmodi loca dotarunt, voluntas adimpleatur.

Itidem, ſi quæ erunt ſcripturæ, vel publicæ, vel privatæ, ut diligenter, ac cautè cuſtodiantur præcipiat.

Illud quoque perquiret: an omnium bonorum, quæ tam ex prædiis, quam ex aliis locis percipiuntur, à Miniſtris ratio reddatur ſingulis annis illi, cui id oneris demandatum fuerit, ac commiſſum, rationeſque hujuſmodi, & computa ipſe quoque percurret, ac diligentius conſiderabit.

Tandem omnibus provideat, ac opportuna remedia adhibebit, prout magis ei expedire videbitur, & ad Dei Omnipotentis cultum, & ad Xenodochii illius regimen bonum. E ut facilius omnia memoriæ mandari poſſint, poterit Viſitator de omnibus Xenodochii Patronos, ac Rectores modo, ac ordine, quo ſequitur, interrogare, videlicet.

Gubernia, & adminiſtrationes quæ, & qualia ſint, & quomodo fiant.

Miniſtri, & quales ſint, & an perpetui.

Temporales quomodo deputantur, & eligantur,

An ipſi ſint debitores Hoſpitalis.

An actu hoſpitalitatem exerceant, & quomodo.

An quolibet anno adminiſtrationis rationem reddant.

Officiales qui, & quales ſint.

Quomodo conſtituantur, & quando per annum.

Quam benè ſuo munere ſungantur.

Quot miniſtri ſint in Hoſpitali.

An piè vivant, & diligenter ſuum officium exerceant.

De diligentia in recipiendis hoſpitibus, ac infirmis.

De charitate in iis recipiendis, & tractandis.

Quot in Hoſpitali nunc ſuſtineantur hoſpites.

Quot lectuli ſint, & qui deſcribantur, detur inventarium, tam illorum, quam rerum mobilium omnium.

An diligentes ſint in perquirendis eleemoſynis.

An aliis piis locis reſpondeant.

An Mares cum Fœminis verſentur, an ſeparati maneant.

An hoſpites, ſive infirmi piè vivant.

An cum Hoſpitale ingrediuntur curandi gratia, confiteantur, & communicentur.

An etiam poſtea frequenter,

An infirmis in periculo mortis, vel ejus articulo Sacramēta opportunis temporibus adminiſtrentur, iiſque adſiſtatur uſque ad mortem.

An Miſſa celebretur pro infirmis, qui in lectulo jacent.

Quot Capellani ſint, quotque Confeſſarii, & an ſedulò ſuo munere ſungantur.

An habeant in Eccleſia Sepulchra pro mortuis ſepeliendis, & quot.

Quæ adhibeantur in ipſis ſepelliendis.

Si mortui habeant ſupellectilem, cui applicetur.

An quando, & Hoſpitale curandi gratia veniunt, per Inventarium recipiantur eorum bona, quæ ſecum habent, & & etiam pecuniæ, & omnia Hoſpitali applicentur, ſi mori contigerit.

An alienata ſint aliqua bona,

An ſine conſenſu Superiorum.

An reparatione ulla indigeant.

An aliqua ſint membra annexa.

An habeant Eccleſias, ſeu Capellas.

Fundationes, Inſtituta, Privilegia exhibeantur.

Videat jura omnia, redditus, onera, expenſas.

Rationes de præterito, & ſtatum præſentem.

Inventarium bonorum omnium Hoſpitalis, & an ſingulis annis innovetur,

Archivium.

VIdeat deindè Archivium Scripturarum, in quo loco exiſtat, an ſit tutum, quibus ſeris, & clavibus claudatur, & cuſtodiatur, qui claves conſervent.

Petat inventarium Scripturarum, & ſi non habeat *Inventarium*, mandet, ut fiat hoc ordine videlicet:

Inventario di tutte le Scritture, che ſi trovano nell' Archivio dell' Oſpitale &c. fatto dal N. N. e preſentatoſi nella Viſitatione per N. N.

Inſtrumenti.

In primis un Inſtrumento di carta Bergamena d' una compra N. N. *per tanto &c.*

E così ſeguitare tutti gl' Iſtromenti, e doppo ſeguitarà diſtintamente tutte le altre Scritture per ordine, notando in mezzo la qualità delle Scritture. Verbi grazia;

Libri de Procuratori.

In primis un libro della Procura di N. N. *in anno &c.*

Polize.

In primis una Poliza di cinque decime Papali al Commiſſario &c. ſic de ſingulis per ordinem.

Mandet præterea, ut ordinatim conſerventur, prout ordinatim ſcriptæ ſunt.

Videat, nè Mures in hujuſmodi Arcam, ſivè Archivium irrumpere poſſint, & Scripturas corrodere.

Videat, & interroget: an ſcripturæ, & privilegia, inſtrumenta, & ſimilia habeant ſummaria deſuper, ſi non habent, mandet, ut fiant.

An pro faciliori inventione earum libros, & ſcripturas vetuſtate conſumptas, & tranſcribendas, & conſervandas antiquas, & tranſcriptas.

An ſit qui ſervet illas, & ſucceſſori tradat per Inventariū.

An ſervetur ibi Inventarium ſcripturarum rerum omnium ad Hoſpitale ſpectantium.

An Inventaria bonorum, ac reddituum ibidem cuſtodiantur, quot ſint, & cuſtodiantur, & ſi non fuerint, mandet, ut fiant, & conſerventur.

Clauſtrum.

VIdeat Clauſtra, an ſint clauſa, completa, munda, & commoda.

An portæ ſint decentes, & clauſæ teneantur, quando opus eſt.

An ibi benè verſetur ab inſervientibus Hoſpitali, & ab aliis.

An ibi Mulieres verſentur.

Viſitentur Manſiones inſervientium &c.

Inſir-

Infirmaria.

VIſitetur Aromataria ubi eſt, & interrogetur quomodo infirmi tractentur, & gubernentur.

Videat: an Cellæ aptæ pro infirmis ſint humidæ, vel frigidæ. An feneſtræ ipſarum vitreis, vel tela cera linita occludantur, ad arcendum frigus, & ventum.

An ibi ſint cubicula apta, & ſalubria pro infirmis.

An ibi ſint lecti ad ſufficientiam cum Culcitris, linteolis, & debitis tegmentis.

An cum charitate infirmi gubernentur.

An infirmorum cura habeatur, & omnia neceſſaria eis cum charitate miniſtrentur, & præcipuè Sacramentum pœnitentiæ, Sac. Viaticum, & Oleum Sanctum, & agonizantes adjuventur ad benè moriendum.

An linteola, & pulvinaria ſæpius mutentur munda.

An ibi ſint vaſa ad Infirmorum curam ſufficientia, & neceſſaria.

An ſint in loco, qui curam infirmorum habeant.

An pro curandis infirmis conductus ſit Medicus, & Chirurgus, & qui, & quot.

Officina Aromataria.

AN Sirupi, Medicinæ, & reliqua ad Medicorum præceptum infirmis debitis temporibus miniſtrentur.

Coquina.

AN commoda ſit, & ne fumo ſit affecta.

An habeat ſua ſupellectilia neceſſaria.

Videat quæ deſunt, & provideat.

An ligna neceſſaria.

An Coquus aptus, & mundus in ſuo exercitio.

An Vaſa coquinaria munda conſerventur, & ſana.

Cellarum promptuarium, & horreum.

AN in Cella vinaria ſit Vinum pro potu infirmorum, & inſervientium, & videat quantitatem, & qualitatem, & deſcribat, & mandet, prout ſibi videbitur.

An locus aptus ad Vinum, & Dolia conſervanda.

An Dolia, & Vaſa vinaria benè cuſtodiantur.

An Vinum inertia, & negligentia Miniſtrorum, ſive Officialium ſit corruptum. Provideat ne corrumpatur.

Diſpenſa.

AN in promptuario, vulgò diſpenſa ſint mantilia manus, & oriſtergia, mappæ, & ſimilia neceſſaria, & ſufficientia pro infirmis, & Miniſtris, & quod illa mutentur.

An munda ibidem, & in loco optimo conſerventur.

An ibi cyathi, urceoli pro vino, & aqua, & ſimilia ſint ſufficientia.

An iſthæc omninò mundè conſerventur.

Horreum.

AN in horreo ſint frumenta ſufficientia pro victu fratrum.

An benè, & optimè ibi conſerventur.

An habeant notam qualitatis.

An benè miniſtrentur, & diſpenſentur.

Videat: an ſciat quot modia ſint, & an ſint per annum ſufficientia Hoſpitali, &c.

Deindè viſitet omnia loca Hoſpitalis: an ſint omnia pro qualitate loci neceſſaria, & requiſita.

An ſint portæ falſæ, per quas poſſint inſervientes, & Miniſtri, vel aliæ perſonæ intrare, & exire. Prohibeat omninò, ne ſint, & mandet, ut claudantur.

Interrogatorii per l'eſame de Miniſtri dell Oſpidale.

Medico.

CHi è, nome, cognome, proviſione.

Quante volte il giorno fà la viſita.

Se i Miniſtri, e ſerventi dell'Oſpidale adempiſcono il loro debito, o alcuno vè n'è negligente.

Se i Confeſſori ſono pronti in aſſiſtere à moribondi.

Se nella Spetiaria vi è tutto quello, che fà biſogno.

Se ſi provede ſubito di quello, che non vi ſi trova in eſſa, e in che modo.

Se ſi viſiti due, o più volte l'anno; E da quanto tempo in qua non è ſtata viſitata.

Se gl'ordini dati nell'ultima viſita ſiano ſtati eſſeguiti.

Se lo Speziale è atto, e diligente, e così gl'altri Miniſtri.

Se gl'infermi hanno il mangiare, el'bere proportionato, e ſufficiente.

Che regola ſi tiene in ricevere gl'infermi, & in licentiarli.

Quali ſi ricevino, o ſi rifiutino.

Se ſi ricevino quelli, che anno doglie con febre.

A chi ſpetta di ricevere gl'infermi.

Chirurgo.

CHi, nome, cognome, e proviſione.

Se gli ponno fare gl'iſteſſi interrogatorii del Medico, e in particolare degl'altri Miniſtri ſubordinati à lui, della politia dell'Oſpitale, e degl'Infermi.

Spetiale.

CHi, nome, cognome, e proviſione.

Se nella Spetiaria è di biſogno d'alcuna coſa.

Se il Medico, e Chiruſico, e loro Soſtituti adempiſcono il loro debito.

Se ſi fanno à debiti tempi le proviſioni neceſſarie d'acque ſtillate, conſerve, unguenti, e altro, e come.

Se ſi fà l'acqua cotta, & ogni quanto tempo ſi rinova, e di che qualità.

Se ſi fà la Viſita nella Spetiaria, da chi, ogni quanto tempo, e ſe ſi ſono eſſeguiti gl'ordini dati nell'ultima Viſita.

Se ſi tiene libro de'medicamenti, e delle ſpeſe, che ſi fanno, e come.

Se i medicamenti ſi danno à gl'infermi nell'hore debite.

Se vi è tabella alcuna publica, nella quale ſiano notati tutt'i medicamenti della Spetiaria.

Come ſi elegge, e da chi ſi elegge lo Spetiale.

Se dà conto, e in quanto tempo delle coſe, che ſono nella Spetiaria.

Se hà moglie, e dove la tiene.

Se dà ſigurtà quando entra al ſervitio.

I ſuoi ſerventi ſe ſono idonei, diligenti, di che età, e di che vita, bontà, e di che fama.

Se hà inventario publico.

Se aſſiſte à gl'infermi co'Medici.

Se vi è libro dell'entrata, & eſito de gl'unguenti, & altri medicamenti.

Se il Soſtituto, o Medico fà le ricevute de'medicamenti, che prendono, e come.

Ogni quanto tempo ſi rivedono i ſuoi conti.

Si facci viſitare la Spetiaria da un Medico, e da un Chiruſico, e riferiſcano la quantità, e qualità delle robbe, che vi ritrovano.

Serventi, huomini, e donne.

CHi ſono, nome, cognome, proviſione.

Dicano l'obligo del loro officio, ſe da eſſi, e da altri compagni s'adempiſce, e così dà gl'altri Miniſtri ſuperiori.

Se i Confeſſori ſono pronti, & aſſidui, maſſime co'moribondi.

Se aſſiſtono tutti di continuo, o alternativamente.

Se in ciò è ſucceſſo mai alcuno diſſordine, e per colpa de chi.

Se i Capellani fanno ciò, che loro è comandato.

Se vi ſono Lenzuola, coperte, & altre ſupe letteli neceſſarie, e polite, e in quanto tempo ſi mutano.

Chi hà cura di conſervare i panni, danari, ſcritture, & altro, che hanno gl'ammalati, che vengono all'Oſpitale.

Se ſi deſcrivano, a chi ſi conſegnano in caſo di morte, e ſe in ciò è ſucceduto per il paſſato alcuno diſſordine.

Che regola ſi tiene per ricevere, e licentiare gl'ammalati.

Di qual ſorte di male ſi ricevono gl'infermi.

Se ſi ricevono quelli, che con piaghe hanno la febre.

In che tempo, e d'ordine de chi ſi mette la Pietà all'infermi.

Guar-

Guardarobba.

CHi è, nome, cognome, proviſione.
Quanti letti ſi ſogliono adoprare per ordinario.
Quanti ve ne ſooo in pronto d'alzare.
Se hà conſegna, o inventario, ne dia una copia.
Chi hà cura di fare i letti nuovi in caſo di biſogno.
A chi eſſo conſegna quelli, che ſervono all'Oſpitale.
Se eſſo hà cura delle robbe, e veſtiti, che portano l'ammalati, maſſime di quelli, che muojono.
Che moſtri il libro dell a conſegna, che eſſo fà delle robbe.

Priore, e Priora.

SE oſſervano ciò, che diſpone di eſſi lo Statuto dell'Oſpidale.
Tutto ciò, che ſi è detto de'Serventi.
Se i Serventi, e i Confeſſori ſanno il debito loro, e ſe vi è qualcheduno, che noo l'adempiſce, maſſime co'moribondi.
Nel ricevere gl'ammalati, che regola ſi tiene, come ſopra &c.
Se gl'ammalati ſi confeſſano ſpeſſo, e quante volre l'anno, e quanto tempo doppo eſſere entrati nell'Oſpitale.
Chi hà cura delle robbe, e danari, che laſciano.
Se lo Spetiale, Chirurgo, Medico ſono diligenti oelle viſite ordinarie, e quante volte il giorno.
Se i Serventi hanno commercio alcuno nello Spedale delle Donne.
Quante Meſſe ſi dicono il giorno, maſſime nelle ſeſte, e da chi, in che luogo, e con qual riverenza, e attentione s'aſcoltano da gl'infermi, e da gli Serventi.
Se l'Oſpidale ſi viſita mai da qualche Superiote, e da chi
Se i Viſitatori de gl'infermi ſanno la viſita, e quante volte la ſettimana, come vuole lo Statuto.
Se i Cadaveri ſi ſepelliſcano ignudi
Quanto tempo ſi ritengono gl'infermi nell'Oſpitale doppo, che ſono guariti, e come eſcono mal veſtiti, e ſcalzi.
Quali cibo, e vino ſi danno à gl'infermi, ſe ſi danno ad hore congrue. Quali carni, ſe galline, quante il giorno, e à chi ſi danno.
Se vi è libro d'ogn'anno, nel quale ſe regiſtrano i nomi, cognomi, età, patria, e profeſſione di tutti gl'infermi, con eſpreſſione del giorno, ch'entrano nell'Oſpedale, delle loro veſti, e dell'altre robbe, che hanno ſeco, e del giorno, nel quale muoiono, o ſi partono, e tali libri, dove ſi conſervano finito l'anno.
Se à Coovaleſcenti ſe riſt tuiſcono le loro robbe gratis.
Chi fà le ſedi de gl'ioſermi, che muoiono oell'Oſpitale.
Dove, e come ſi ſepelliſcono i Cadaveri.
Se ogni Meſe nella Congregatione de gl'Ufficiali, e Miniſtri riferiſcono ciò, che ſpetta al ſuo officio, tanto ſopra gl'infermi, quanto ſopra le rendire dell'Oſpitale, e di tutto lo ſtato di eſſo, e con diligenza s'eſeguiſcano gl'ordini.
Se la Congregatione è informata, quando ſi licentia qualche Servente.
Se ſi danno legumi à gl'infermi.
Chi riceve, o licentia gl'Infermi, ſe il Medico, o il Ceruſico.
Se il Soſtituto prende denari da gl'infermi.
Se vi è chi manda robba ſuori dell'Oſpitale.
Se tutti mangiano in commune.
Se lo Spetiale fà colluſione col Soſtituto in ordine a'medicamenti.
Quante volre il giorno il Medico viſiti gl'infermi, particolarmente alcuni con febre continua.
Se le vivande de gl'Ufficiali ſono uguali nella prima, e ſeconda menſa.
Se il Soſtituto da lettione a'Giovani.
Se i Vaſi, che ſervono à gl'Infermi ſi mondano.
Se nell'Oſpitale è tabella publica, nella quale ſono deſcritti tutt'i Miniſtri, & Officiali condotti, con l'eſpreſſione del loro Salario.
Se sà, che vi ſia alcuna tabella, dove ſono deſcritti tutt' i peſi, & oblighi dell'Oſpitale, dove ſi conſervi.

Confeſſori.

CHi, nome, cognome, proviſione.
Dicano l'obligo, ch'eſſi hanno.
Se gl'ammalati ſi confeſſano ſubito, ch'entrano, e doppo in quanto tempo.
Qual modo tengono nell'amminiſtrar'il Sacramento della Santiſs. Communione, e dell'Oglio Santo.
Se la loro aſſiſtenza è continua, o alternativa.
Se a'moribondi ſi uſa la dovuta aſſiſtenza, tanto di giorno, quanto di notte.
Se domandano da ſar teſtamento, e chi hà peſo di chiamare il Notaro, e fare altre coſe neceſſarie, e ſe in ciò è ſeguito mai alcun diſordine.
Delle robbe, che portano gl'Infermi, chi ne hà cura, e come ſe ne diſpone.
Se alcuno de'Serventi, o Miniſtri manca nel ſuo officio, e maſſime nelle coſe concerneoti il ſervitio, e politia de gl'ammalati.
Se ſi fà la viſita di tutti gl'Infermi da'Viſitatori deputati.
Se ſi celebra ogni giorno Meſſa.
Se ſi dice ogni giorno la Salve, e le Litanie.
Se ſi fà la Communione generale à gl'Infermi, & Mioiſtri, e Ufficiali, e quante volte l'anno.
Se vi ſono Confeſſori ſtraordinarii, e chi.
Se s'inſegna à gl'Infermi la Dottrina Chriſtiana nelle Domeniche.

Maſtro di Caſa, e Diſpenſiere.

CHi, nome, cognome, e proviſione.
Chi hà cura di far le proviſioni, e ſe ſi fanno a'ſuoi tempi.
Se naſce alcun diſordine nel loro officio.
Il Maſtro di Caſa dii relatione diſtinta, de'Precuoi, Caſali, & altri beni, ehe ſono ſotto la ſua Cura, maſſime in campagna.
Frà quanto tempo ſi ſa la Congregatione.
Il Diſpenſiere moſtri il libro della Diſpenſa.
Se il Maſtro di Caſa aſſiſte alla conſegna della robba, che ſi dà al Diſpenſiere, & al Guardarobba.
Se ſono alienati beni dell'Oſpidale, e con qual licenza, ſi ſacci dar l'inventario de Letti, e di tutte le ſupelletteli dell'Oſpidale.
E l'inventario de tutt'i beni da innovarſi ogn'anno.
Se le conduttioni, & affitti de'beni dell'Oſpidale come ſi fanno.
Se in tutte le Caſe dell'Oſpidale s'è meſſa la lapide,

Procuratore.

CHi, nome, cognome, proviſione.
Se eſſo interviene ſempre alle Congregationi.
Se vi ſono liti, dii relatione di tutte, ſecondo l'ultimo ſtato.
Chi hà cura di convenire, e di coſtringere i debitori al pagamento.
Perche non ſi agita contro i debitori.

Sacreſtani, e Cappellani.

CHi, nome, cognome, proviſione.
Dell'obligo, che eſſi hanno.
Se officiano al Coro nell'hore Canoniche, e nelle Meſſe cantate.
Quelli, che non ſervono, o mancano, ſe ſono puntati, e da chi. Si dii il libro delle puntature, e quanto importano per punto, e come ſi diſtribuiſcono.
Se ſono obligati al canto Gregoriano.
Se ogni giorno ſono obligati à ſervire, ò alternatameote, e quando.
Quante Meſſe baſſe il Meſe ſono obligati di celebrare alla Chieſa.
Se il Sacrificio l'applicano in ſoddisfattione de gl'oblighi della Chieſa, o poſſano applicarlo per altri.
Se nella Sagriſtia è libro di Meſſe, dove ogn'uno, che celebra ſcriva le Meſſe di ſua propria mano.
Se ſono informati dell'oblighi della Chieſa. Equali.
Se oltre i proprii Cappellani, ſi chiamano altri Preti foraſtieri per ſodisfare i peſi della Chieſa, e da chi ſi paga loro la lemoſina.
Se hanno alcuo'obligo nell'Oſpidale, e quale.
Se tutt'i Cappellani adempiſcono bene le loro parti.
Se tanto lo Chieſa, quanto in Caſa vi è alcuno, che dia qualche ſcandalo.

Se

Se nella Chieſa, o Sacriſtia vi è alcun mancamento negli utenſili, o in altre coſe neceſſarie al buon ſervitio di Dio.

Se fra eſſi vi è alcuno, che habbia l'obligo di confeſſare, e perciò ſe gli accreſce la proviſione.

Se queſti preſtano la dovuta aſſiſtenza ne' Confeſſionarii, maſſime in giorno di feſta.

Se vi è chi habbia cura di communicare, e ſe è diligente quando è chiamato.

Sacreſtano.

SE ſi ſcrivono le Meſſe da chi celebra in dies per ſoddisfattione degli oblighi, e ne moſtri i libri.

Che regola ſi tiene nella ſodisfattione delle Meſſe, enumero di eſſe.

Se l'elemoſina per le Meſſe, che ſi dà in Chieſa, ſi ſcrive à parte, chi la riceve, ſe ſi mette in Caſſetta, chi l'apre, chi ne ha conto, e come ſi ſodisfano.

A chi ſi applica l'elemoſina della Caſſetta da cercanti per Chieſa, chi l'apre, ſe ſi ſcrive, e chi ne tien conto.

Se vi è Tabella pubblica, dove ſi deſcrivono tutti i peſi, & oblighi della Chieſa.

Computiſta.

CHi, nome, cognome, proviſione.

Se tien conto dell'elemoſina per Meſſe, che ſi fa in Chieſa, e della loro ſodisfattione.

Se ſi ſcriva l'elemoſina delle Caſſette de' cercanti per Chieſa, & in che ſi ſpende.

Se ſi regiſtrano tutti i mandati de pagamenti, e ne moſtri il libro.

Se ſi tiene memoria de' ſindicati, che ſi fanno da' Sindici à tutti gli Officiali, & altri, che amminiſtrano.

Se ſi fanno i Sindici, almeno al fin d'ogni anno. I ſuoi libri come ſi tengono. Vedere le ſentenze de' Sindicati.

Se ſi tiene il cataſto, dove ſi notano tutti i beni, e le piante de' Caſali.

Si mnſtrino, e rivedano i libri de' conti.

Se il conto ſi ſa ogni Meſe, come ordinano gli Statuti.

Se vi ſonn elemoſine. Se di eſſe ſe ne tien conto. Se ne vegga l'eſito.

Segretario.

CHi, nome, cognome, proviſione.

Se eſſo tiene i libri notati nell' Inventario, e maſſime il protocollo d' Iſtrumenti.

Dii il libro degli oblighi.

Gl' Iſtrumenti ſpettanti all' Oſpitale appreſſo di chi ſi conſervano, ſe nell' Archivio, o nell' Officio del Notaro.

Se le doti ſi danno à perſone idonee, e ſe ſi oſſerva in eſſe la volontà de' Teſtatori.

Si moſtrino i libri, che ſi devono tenere.

Eſattore.

CHi, nome, cognome, proviſione.

Se hà dato ſigurtà, da chi è ſtata approvata, e per quanta ſomma.

Quanto riſcuote ogni anno, ſe ne tiene learo.

Moſtri il libro delli ſfittamenti di Caſe.

Se ſi fa il ſaldo ogni tre Meſi, o più ſpeſſo ſottoſcritto da Sindici.

Se tiene rincontro col Monte della Pietà, e ſe vi depoſita ſubito tutto il denaro eſatto.

Se i conti ſono ſtati taſſati con i debiti requiſiti, e riportatene le ſue ricevute, e le moſtri.

Archiviſta.

CHi, nome, cognome, proviſione.

Se l'Archivio è ſicuro, e chi ne tiene le Chiavi.

Se vi è inventario di ſcritture, nota di quelle, che ſi eſtraggono, ſe ſi ripongono, con qual licenza ſi eſtraggono, e come.

Se le ſcritture ſono bene ordinate, e che ordine hanno.

Se ſi conſegnano all' Archiviſta per inventario.

Se in eſſo ſi conſerva l' inventario di tutti i beni, e di tutte le coſe dell' Oſpidale.

Cemeterio.

SE vi è Croce, Altare, ſe vi ſi celebra, ſepolture, arbori, piante &c.

Cocina.

SI viſiti la Cocina, chi e il Cuoco, ſua proviſione, come è huomo da bene, come è polito.

Cantina.

CHi ne hà cura. Come ſi conſerva il vino, ſe dà ſigurtà, rendimento de conti, e come, miſure.

Diſpenſa.

CHi ne hà cura, ſuoi conti, conſegna, ſigurta, Inventario.

Granaro.

COme, e da chi ſi cuſtodiſce, ſua conſegna, conto.

Legna.

CHi hà cura della legna, conſegna di eſſa, Libro dove ſi ſcrivono, conto da darſi di eſſa almeno ogni ſemeſtre.

Pro Viſitatoribus Apoſtolicis.

QUæ dicta ſunt hucuſque, poterunt deſervire pro inſtructione Viſitatorum Apoſtolicorum reſpectivè, demptis demendis, & auctis augendis; præterea, hic Viſitator poteſt inquirere.

De vita Archiepiſcopi, & Epiſcopi viſitandi inquirendum, & Cleri, ac familiæ hneſtate, & qualiter ſe habeant, & habnerint in adminiſtratione Epiſcopali, & ſuæ, ac aliarum Eccleſiarum ſibi ſubditarum, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, de ejus ſupellectilibus, & menſa. An in Conſanguineos, & familiares effundat Eccleſię bona contrà *cap. 1. ſeſſ. 25. de refor.*

An in Menſa ſacram lectionem habeat Epiſcopus.

An familia ſua Sacramenta frequentet.

An familiarem oratinnem curet in Veſpere faciendam, domi ſuæ præſertim.

An Dominicis ſaltem diebus, & aliis feſtis concio habeatur in Cathedrali, juxta *cap. 4. ſeſſ. 24. & cap. 2. ſeſſ. 5.*

An fructus beneficinrum vacantium ſibi uſurpet.

An Ordines, & Beneficia indignis conferat, & infamibus, videlicet defectum ætatis, aut literarum, vel alium patientibus, & tam per ſordes manus, linguæ, & obſequia, & an in collatione ſervet Concilium *cap. 3. ſeſſ. 3.*

An in Menſibus ad ipſum non pertinentibus beneficia, ſeu aliter affecta Sedi Apoſtolicæ, conferat.

An ſit ſollicitus, ut Eccleſiæ ſuæ Cathedrali, & aliis ſibi ſubjectis divinus cultus debito modo, & tempore, ac piè exhibeatur, & an decreta Concilii contrà non reſidentes exequatur *cap. 1. & 2. ſeſſ. 6. & cap. 1. ſeſſ. 23. & cap. 12. ſeſſ. 24.* & Bullam Pii IV. publicatam 7. Kal. Septemb. 1564. 8. Idus Julii 1568.

Det Chirographum ſua manu ſubſcriptum Beneficiatorum non reſidentium, tranſmittendum ad Sanctam Sedem.

An ipſe reſideat in ſua Cathedrali, juxta eadem capita, & Bullam Pii V. publicatam pridie Nonas Septembris.

An Synodus Diœceſana ſingulis annis celebrata fuerit, etſi non celebretur juxta *c. 10. ſeſ. 25.* in qua cū omnibus ad id tenentur, juxta modum conſtitutum à Pio IV. fidei profeſſionem emittat, publicet Decreta Concilii, præſertim reſidentiæ, obſervarique faciat Bullam Pii V. ſuper reſidentia in Parochialibus Eccleſiis facienda, publicatam Idibus Julii 1568.

Statuat Judices, quales oportet, quibus à Sede Apoſtolica cauſæ committa tur, & Ordines, ac beneficia conſ rantur dignioribus, juxta *cap. 18. ſeſſ. 24.* Bullam Pii V. publicatam 15. Kal. Aprilis 1566.

Si non erexit Seminarium, erigatur, ſi ſuppetunt facultates,

tes, juxta *cap.18. ſeſſ.23.* Sin minus SS. D. N. conſulatur.

An ab Epiſcopo Ludi Magiſter approbatus, & examinatus fuerit, emiſeritq; profeſſionem fidei, juxta *c.1. ſeſ.5. de ref.*

An per Epiſcopum ſuper Ordines Doctorum, & aliotum cujuſcumque artis, & facultatis profeſſorum Bulla Pii IV. & circa profeſſionem fidei emittendam, ſervata fuerit, publicata Idib. Novemb. 1564. & juxta *cap.12. ſeſſ.24.*

An Bulla Pii V. per Medicos ſervanda, publicata die 21. Martii 1566. ſervetur cautè, & ſi quis pœnas, & cenſuras incurrerit, dummodo obediat, abſolvatur, & reſtituatur.

An Epiſcopus gradum ſuum ſervet, juxta *cap.6. ſeſſ.25.*

An prædicet, vel impeditus, aliquem ad concionandum pro ſe idnneum ſubſtituat, juxta *cap.4. ſeſſ.24.*

Ao Epiſcopus vim Sacramentnrum explicet populo, quandn ipſe ea eſt adminiſtraturus, & idem curet ab alio fieri, præſertim tempore Paſchatis.

An lingulis annis viſitet Eccleſias ſuæ Diœceſis, juxta *cap.3. ſeſſ.7. & cap.8. ſeſs.21. & cap.3. ſeſs.24.*

Ao ſit gravis in Viſitatione, an procurationem accipiat io pecuniis, vel rebus.

An, ultra Viſitationem, invigilet Epiſcopus, & ſciat quid agant Parochi.

Ao loca etiam Nullius Diœceſis, viſitaverit, juxta *cap.9. ſeſs.24.*

An habeat Vicarios foraneos.

An etiam viſitaverit Regularia, prout in *cap.*an. *ſeſs.25.*

Monaſteria Monialium ſibi non ſubditarum quoad Clauſuram tantum, non autem quoad re.iqua, & caveat à reliquis viſitationibus ſub Clauſuræ prætextu.

An ſingulis annis tempore Viſitatinnis viſitaverit quoque beneficia Curata perpetuò unita, & aonexa aliis Eccleſiis, aut Mooaſteriis. Et an Vicarios idoneos poſuerit, juxta *cap.7. ſeſs.7.*

An Epiſcopus obſervaverit in viſitandis Hoſpitalibus, Confratetnitatibus, & Montibus Pietatis, quæ in *cap.15. ſeſs.7. & cap.8. ſeſs.22.* ſtatuta ſunt.

An ſingulis annis ratinnes exegerit ſumptorum à Mioiſtris locorum, juxta *cap.19. ſeſs.22.*

An, vacantibus Eccleſiis Curatis, ſtatim ab Epiſcopo Vicarius conſtituatur, juatà *cap.18. ſeſs.24.*

An Epiſcopus Ordines conferat, juxta *cap.8. 11. 12. 13. 14. 16. ſeſ.23.* & Cnnſtitutinnem Sixti V.

An Eccleſiaſtica Sacramenta tempore, loco, & modis debitis populo admioiſtreotur.

An decreta Concil. & præcipuè circa Sactamentum Matrimonii ſerveotur, ot *cap.1. & 2. ſeſs.24. de Patrinis in baptiſ. admitten.*

An incautè vocabuodos ad Matrimonium admiſerit contra *cap.6. ejuſdem ſeſs.*

An in gradibus prohibitis aliqua Matrimonia ſint contracta, ut *cap.5. ejuſdem ſeſs.*

An cnntra Concubinarios, & Concubinas exequutioni mandentur, quæ in *cap.8. ejuſdem ſeſs.* & Bulla Pii V. die 1. April. public. continentur.

An curet, ſi ſit aliquis, qui Matrimonia impediat, aot minus liberè cnotrahere cogat, contra *cap.9. ejuſdem ſeſs.*

Ao conferat beneficia, præſertim Curata, conformiter ad *cap.3. ſeſs.7.*

An contra obtinentes plura Cutata, aut alia incompatibilia beneficia ſervaverit *cap.6. ſeſs.7.* Quod ſi non, mandetur exequutioni.

An Pœnitentiarium ſtatuerit, juxta *cap.8. ſeſs.24.*

An Cooſeſſarios, niſi à ſe prævin examine, approbatos, admittat, contra Concil. *cap.15. ſeſs.23.*

An Quæſtores admittat, contra *cap.2. ſeſs.5. cap.9. ſeſ.21.*

An in Excommunicationibus concedendis ſervetur *cap.3. ſeſſ.25.*

An in procedendn, & punieodo nimis rigidus fuerit, ac ſeverus, nnn ſervatis iis, quæ in *cap.1. ſeſs.13* cnntinentur.

Et ſi pœnæ pecuniariæ ad pios uſus appliceotur.

Et an ſegnis, ac remiſſus in delinquentibus puniendis.

An æqua lance omnibus juſtitiam adminiſtret.

An in litibus ſervetur *cap.20. ſeſs.24.*

An Index librnrum prohibitorum ſit evulgatus, factaqoe ſit inquiſitio, juxta Bullam, & Canones in ea contentos.

An ab impreſſoribus, & venditoribus librorum exigat obſervationem *cap.1. de edit. & uſu ſacr. lib. ſeſs.24.*

An bona Epiſcopus benè gubernet, & an pauperibus pro modo facultatum diſtribuat.

An immobilia contra Sac. Can. & Pii V. Conſtitutionem alienaverit, aot alienari ab aliis permiſerit.

An de Decimis Eccleſiaſticis ſolvendis curam habuerit, juxta *cap.12. ſeſs.25.* & ut quarta funeraliom, quibus ſolita erat perſolvi ante 40. annos, reſtituatur juxta *cap.13. ſeſ.25.*

Interrogetur Epiſcopus, quæ Eccleliæ libertas à Dominis temporalibus illæſa ſervetur, juxta *cap.20. ſeſs.25.*

An Domini temporales duella permittant contra *cap.19. ſeſs.25.*

An Miſſas celebrari permiſerit veſpertino tempore, contra Bull. B. Pii V. public. 29. Mart.

An Arcas, & depoſita Mortuorum ab Eccleſiis ſuſtulerit, juxta Bull. Pii V. public. die 1. April. 1566.

An feſta de præcepto, & quæ ſervari ſolent, ſerventur, juxta dictam Bullam.

An Bulla Cœnæ Domini publicata fuerit.

An ſervetur Bulla contra Judæos Pauli IV. à Pio V. confirmata die 23. Mart. 1566.

Ao ſervetur Bulla Pii V. public. Idib Febr. 1566. circa revocationem Indulgentiarum conceſſarum porrigentibus manus adjotrices.

An ſetvetur Bulla Pii V. ſuper declaratione portionum Vicariis in unione beneficiotum facienda, public. 5. Septemb. 1567.

An Bulla Pii V. ſuper forma ſtatuendi cenſos in hujuſmodi contractibus ſervetur, public. 14. Nnvemb. 1568.

Mnneatur Epiſcopus, ut curet, quod Pauperibus ſuccurratur.

Conſtituantur Teſtes Synodales, qui Viſitatnribus, & Epiſcnpo revelent quidquid videbitur corrigendum.

An Depoſitarium fecerit Epiſcopus pro recipiendis pœnis pecuniariis, juxta formam Coocil. locis piis applicandis.

De Cathedrali, & Collegiata Eccleſiis.

Eſt Inquirendom, an Præpoſitus, aut qoocumque nomine cenſeatur Cathedralis Eccleſiaſtica Dignitas major, & alii Canonici, & totius Diœceſis Clerici ſuo Paſtori ſint nbedientes.

An honeſtè vivant, & ot decet Clericos, habitu, & tonſura Clericali ornati incedant, juxta Conſtitutionem Sixti V. ſub anno 1578. public.

An Divinum Officium nocturnum, & diurnum in Choro debitis modn, & tempore perſolvaot, & an habiteot in Canonica.

Ao ſint ſtaturæ quotidianæ diſtributiones in Cathedrali, & Collegiatis Eccleſiis, juxta *c.3. ſeſs.21. & 22.*

Videndum eſt: an diſtributiones non intereſſentibus Diviois Officiis dentur. *cap.3. ſeſſ.24.*

Et generaliter: an circa celebrationem Miſſarum ea ſerventur, quæ *in cap. de obſer. & vitan. in celeb. Miſs. ſeſſ.22.* ſtatuta ſunt.

Videantur Altaria, an ſint conſecrata.

An io Eccleſia admittatur prnfanum aliquod in Muſicis, Organo, aut Cantu, contra *d. cap.*

Inquiratur: an aliquis ſine Epiſcopi licentia Confeſſiones aodiat.

An faciant Capitulum. Ubi, quoties, quando, & quæ ibi tractentur.

An admittant ad vocem in Capitulo, eum qui non ſit ſaltem Subdiacnnus, cnntra *c.14. ſeſs.22.*

An ſit aliquis Canonicus, qui non ſit ſaltem Subdiaconus contta *cap.14. ſeſs.24.*

An beneficia, quibus aliqois Ordo Sacer annexus eſt, ei qui non ſit eo initiatus, aut intrà annum initiari queat, collata ſint contra *c.4. ſeſs.22.*

An fuerit ptoviſum, ut in Eccleſia Cathedrali, & Collegiata lectio Sac. Scripturæ, aut Caſuum conſcieotiæ, vel ſaltem Grammaticæ ſtatuatur, juata *cap.1. ſeſs.5.*

Item curandum eſt, ut piis defunctorum voluntatibus, qui aliqua Sacella, aut Oratoria fundarunt, pro modo facultatum ſaltam ſatisfiat. Idem in aliis ad pias cauſas Legatis.

Videatur d. Cathedralis, Collegiata Parochialis, aut quæcumque alia Eccleſia qnibus egeat ornamentis, an ipſæ, ac Domus Epiſcopi, vel Parochialis reparatione egeant, & reparentur, ut januæ ſint clauſæ.

Provideatur denique, nè aliquid indecens in Atrio, aut propè Eccleſiam fiat.

Circa Parochiales Eccleſias.

ULtrà ea, quæ communia ſunt Cathedralibus, & Collegiatis, ut ſupra examinetur Parochus: an juxtà ritum S.R.E. adminiſtret Sacramenta, & ſi egeat aliqua inſtructione, inſtruatur; Si verò omninò eſt ineptus, ſervetur forma *cap.6. ſeſſ.21.*

Provideatur, ut moneat Parochianos ſuos de Confirmatione facienda, & quid illud Sacramentum importet.

Inquiratur: an in adminiſtrandis Sacramentis ſit remiſſus, & an ſine ipſis propter ejus negligentiam aliquis Parochianus deceſſerit è vita.

Videantur Libri, quibus in adminiſtrandis Sacramentis utitur, & præſertim pœnitentiæ.

Interrogetur etiam: an fidei profeſſionem emiſerit, juxtà *cap.12. ſeſſ.24.* & Bullam Pii IV. ſupradictam.

An plures Parochiales detineat, contrà *cap.1. ſeſſ. 24.* etſi dictæ Parochiales ſint unitæ, Vicarius in ea deputetur, juxtà formam Juris, & Bullam Pii V. ſupradictam.

Videndum: an Parochiæ numeroſæ habeant tot Sacerdotes, & Miniſtros, qui valeant ſufficienter deſervire, ut *cap. 4. ſeſſ.21.*

An verbo, & exemplo ſuis Parochianis ſalutis omnia oſtendat.

An per ſe, an per alium feſtis diebus populum inſtruat, ut *cap.4. ſeſſ.24.*

An Doctrinam Chriſtianam pueros edoceat, ut *eodem cap.4.*

Videtur: an Parochi, & cæteri, qui ad reſidentiam tenentur, reſideant, juxtà Bull. Pii V. publ. 8. Idus Jul. 1568.

An publicaverint decreta de Matrim. in Conc. Trid. ſtatuta.

An conficiantur Libri, in quibus deſcribantur baptizati, & Patrini, juxtà formam Cathechiſmi, Conc. Trid. & Rit. Rom. Miſſale, & Breviarium novum habeant, & Cathechiſmum, vulgari ſermone ſaltem editum.

Provideatur, ut feneſtræ in Eccleſiam proſpicientes, præter ea, quæ ſunt Epiſcopi, tollantur.

Nè autem Eccleſiæ pro ſepeliendis mortuis deformentur, Cadavera in Cæmeterio, ac tumulis ſepeliantur.

In Monaſteriis viſitandis, quæ Superiores Religionis viſitari minimè conſueverunt, examinetur Abbas, aut Abbatiſſa, aut quocumque alio nomine Præpoſitus, aut Præpoſita ſemotim, ac ſecretè, ſervato tamen decore, & ſinguli Monachi, vel Moniales de eorum numero, & ſi plures, aut pauciores, quam Monaſterii exigit Inſtitutum, vel ſuppetunt facultates, juxtà *cap.21. ſeſſ.25.* & de cæteris, quæ in *eadem ſeſſ. de Regular.* continentur.

Inquiratur etiam: an in Monaſteriis Virorum Conſtit. Pii V. ne ſepta eorum fœminæ ingrediantur, ſervetur, quæ Bulla fuit public. 14. Octob. 1596.

An in Monaſteriis Mulierum perpetua ſervetur Clauſura, juxtà Conſtitutionem Pii V. 4. Kal. Jun. 1566. & Kal. Febr. 1569.

Et circa alia, quæ ſupra de Viſitatione Regularium, & Monialium dicta ſunt.

An Epiſcopus habens facultatem à Summo Pontifice ſedandi controverſias inter Regulares, & laicos operarios, ſive fabricerios eorum Monaſteriorum, poſſit dicta Monaſteria viſitare? Tom.9. Conſult. 148.

NEgativè. Certum namque eſt de jure, Religiones, præſertim Mendicantium, eſſe exemptas à viſitatione Epiſcoporum, ſolumque, ubi viget Regularis obſervantia, poteſt Ordinarius monere Superiores Regulares paterna admonitione, ut viſitent, & obſervari faciant regularia inſtituta. Quod ſi admoniti intrà ſex Menſes eos non viſitaverint, vel correxerint, tunc iidem Epiſcopi, etiam, ut Delegati Sedis Apoſtolicæ, eos viſitare poſſunt, & corrigere, prout ipſi Superiores poſſunt, juxtà eorum inſtituta, quibuſcumque appellationibus, privilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obſtantibus Sac. Concil. Trid. *ſeſſ. 21. cap.8. de refor.* Aliter enim non poteſt Epiſcopus ſe ingerere in viſitatione. Confect. *de compend. privil. Mendic. tit.5. cap.4.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.3. alleg. 74. num.16.* Bordon. *variar. reſol. part.1. cap.7. num.4.* ac alii non pauci. Et declaravit Sac. Cong. Conc. in ſubjectis declarationibus:

Sac. Cong. Conc. cenſuit, Epiſcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cujuſcumque decreti ejuſdem Conc. nullam habere facultatem quovis tempore in Monaſteriis, domibus, & Eccleſiis Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſæcularium, viſitandi Sacriſtias, paramenta, Vaſa ſacra, Altaria, & cætera hujuſmodi, aut etiam Tabernaculum, aut pyxidem, in qua SS. Euchariſtiæ Sacram. aſſervatur. Ità decretum ſub Clem. VIII.

Idem declaravit Sac. Congreg. Epiſc. & Regul. in controverſia exorta inter Epiſcopum Albeganenſem ex una, & Fratres Reformatos Ord. S. Franciſci, ac Moniales S. Claræ ejuſdem Ord. quæ Superioritati, obedientiæ &c. eorundem Fratrum ſubjectæ erant, ex altera partibus.

Sac. Cong. &c. cenſuit, non licere Epiſcopis viſitare Eccleſiam exteriorem præfati Monaſterii Monialium S. Claræ. die 24. April. 1637.

Undè non propterea, quod conceditur facultas ſedandi controverſias inter fabricerios, & Regulares, conceditur jus viſitandi. Id enim nullo jure cavetur, cum poſſint hujuſmodi controverſiæ definiri abſque viſitatione Monaſterii, & Eccleſiæ Regularium, & proindè non intrat extenſio à conſequenti ad antecedens, niſi adſit præciſa neceſſitas. Felin. *in cap. præterea num. 4. de offic. Deleg.* Everard. *in loco 128. à conceſſione antecedentis num.3. limit* 5. Et Sac. Concil. Trid. dat facultatem componendi controverſias ſuper præcedentiis inter Regulares, & tamen nemo unquam dixerit, dare per hoc facultatem viſitandi Monaſteria.

An Epiſcopus in viſitatione poſſit præcipere Abbatiſſæ Monialium, ut in virtute S. Obedientiæ, & ſub pœna privationis Officii, aliiſque &c. curet intra certum tempus, ut murus altius tollatur &c. Et an ab hujuſmodi decretis appellari poſſit &c.? Vide de Monialibus Tom.9. Conſult. 149.

An, & quatenus Epiſcopus viſitare poſſit Eccleſias, Collegia, et am mixta utriuſque ſexus, aliaque pia loca ſuæ Diœceſis? Et quid in caſu manutentionis in quaſi poſſeſſione exemptionis? Tom. 9. Conſult. 154.

COnſtito de exiſtentia Eccleſiæ, Collegii, piique loci intrà limites Diœceſis, fundata remanet intentio Epiſcopi, tam contra Sæculares, quàm Regulares, *cap. penult. de relig. dom. cap. conquerente*, ibique Gloſs. *v. juriſdictionem de offic. Ord.* Et de Collegio mixto utriuſque ſexus Clem. *attendentes*, *§. illas quoque de relig. dom.* & Tambur. *de jur. Abb. diſput.17. quæſt. 3. à num.6.*

Et dum non docetur de aliquo privilegio ſpeciali claro, atque indubitato, vel de immemorabili, aut quadragenaria cum titulo, ſaltem putativo, Epiſcopus eſt etiam in quaſi poſſeſſione liberi exercitii ſuæ juriſdictionis, juxtà materiam text. *cap. cum perſona privil. in 6.* & de Monialibus Rot. in *Brixien. Juriſdictionis* apud Tambur. *diſput.25. confirmata deciſ. 4.*

Quæ Ordinarii poſſeſſio reſultare poteſt ex pluribus actibus in utraque ſpecie voluntariæ, & contentioſæ juriſdictionis, ad effectum conſtituendi illum in quaſi poſſeſſione generali, ac retinendi integram juriſdictionem, attenta cauſa univerſali, ad text. *in cap.1. ibique* Abb. *num. 3. de relig. dom.* Innoc. in *cap. delicti n.10. de offic. Archid.* & alii, ac Rota in *Theatina juriſdictionis dec.56. n.4. & in Sipontina Juriſdictionis dec.63. n.4. poſt Tamb. de jur. Abb.*

Negativa autem Viſitationis Ordinarii probari debet, & probata non relevaret, niſi inſimul doceretur, quod Ordinarius volens viſitare, fuerit impeditus, & acquieverit, ex regula de actibus facultativis, ut per Rot. coram Pegna *Montis Regalis juriſdictionis dec.734. n.14. & d. dec. 63. n.5.* apud Tambur. *de jur. Abb.* Undè viſitatio facta per Abbatem, Abbatiſſam, & alios non præjudicaret juri Ordinarii, tanquam clandeſtina ſine ſcientia, & patientia illius, ut in *Silisburgenſi* coram Royas *n.26. deciſ.* 119.

Nec ſuffragatur aliquod privilegium Cæſareum, vel Regium ſuper exemptione, & libertate Abbatis, Abbatiſſæ, alteriuſque Ordinarii, cum hujuſmodi privilegia reſpiciant ſolum temporalia, & juriſdictionem temporalem, non autem Eccleſiaſticam, à qua ſolum exemptio concedi poteſt per Papam, quæ ſi non eſt ſpecificata reſpectu Viſitationis, nè poteſt quidem ſuffragari, ut plenè in *cit. Silisburgenſi à num.6.*

Minus relevaret, ſi Eccleſia eſſet filialis Eccleſiæ exemptæ,

ſi non

Digitized by Google

ſi non conſtaret, & quatenus conſtaret, non ideò dici poterit & ipſa exempta, niſi conſtiterit inſimul, quod Eccleſia Matrix habeat privilegium exemptionis, quodque ſit communicatum Eccleſiæ filiali, ex adductis in *Calaguritana exemptionis* 5. Maji 1640. coram Panzirolo ſub §. *Sed videtur.*

Et nihilominus quoad manutentionem danda eſt illa Abbati, Abbatiſſæ, aliiſque in quaſi poſſeſſione exemptionis, ac libertatis à juriſdictione Ordinarii, ſi exiſtunt in quaſi poſſeſſione exemptionis, ſed etiam habent privilegium Apoſtolicum exemptivum. Tunc enim manuteneri debent in ſua quaſi poſſeſſione, nec debent ea privari, donec diſcutiatur de viribus privilegii, per text. *in cap. cum perſona de privil. in 6.* Rot. *apud Poſth. de manut. dec. 628. num. 1. & ſeqq.* ubi diluuntur omnes objectiones contrariæ, *& in recent. deciſ. 447. num. 3. par. 1. & dec. 508. per tot. p. 5. & dec. 44. num. 1. p. 7. & in Colonien. juriſdictionis 7. Maji 1646. coram Corrado §. quare apud Tondut. de prævent. Iudic. par. 3. cap. 1. num. 13. & ſeq. juxtà novam impreſſionem.*

An, & quatenus viſitatio Eccleſiæ, Hoſpitalis, alteriuſque loci pii, committi poſſit, ac debeat Epiſcopo viciniori, excluſo Ordinario? Tom. 9. Conſult. 164.

QUotieſcumque inter Epiſcopum, & Officiales, ſive Miniſtros Eccleſiæ, Hoſpitalis, alteriuſve loci pii verſæ fuerint, ac vertuntur controverſiæ judiciales, & extrajudiciales, præſertim ſuper jure viſitandi Eccleſiam, Hoſpitale, alterumque locum pium, juſtitiæ congruit, ut res committatur Epiſcopo non ſuſpecto, non autem Ordinario juſtè recuſato.

Nam etiam ſi adminiſtrationis tempore, quo Adminiſtratores fuerunt requiſiti, eſſet reddenda ratio Epiſcopo; Nihilominus, quia dicti Adminiſtratores Epiſcopum tanquam ſuſpectum, expreſſis eum juramento cauſis ſuſpicionis, recuſant, ac recuſare poſſunt, cum permittatur à Sac. Canonibus allegare ſuſpectum Epiſcopum, *cap. 2. ut lit. non conteſt. can. placuit 2. quæſt. 6.* Surd. *conſ. 150. n. 18. poſt Abb. & alios ibi allegatos*, ac Rota *in Uladislavienſi adminiſtrationis 3. Maji 1640. coram Ghislerio.* Ideo viſitatio alio Epiſcopo committenda eſt.

Qua in re plurimum defertur arbitrio Judicis, qui interdum, etiam leviores cauſas, prout noverit expedire, admittere poterit. Rot. in *Gerunden. adminiſtrationis 6. Octob. 1574. coram Robuſterio ſub num. 1. apud Marcheſan. de commiſſ. par. 2. fol. 386. & dec. 93. num. 1. par. 1 & dec. 2. num. 1. & 13. par. 2. diverſ. apud Pegn. deciſ. 542. n. 3.* & alibi.

An Eccleſia conſtructa à Patrono, ac donata Regularibus, quæ prius erat Oratorium, ſive Sacellum rurale ſub juriſdictione Epiſcopi, poſſit modò viſitari ab ipſo Epiſcopo? Tom. 10. Conſult. 39.

NEgativè. Aut enim Epiſcopus prætendit jus viſitandi ratione Oratorii, ſive Sacelli ruralis antiqui, cum illud fuerit dirutum, ac ſolo æquatum, ceſſat prætenſio: Nam per deſtructionem Eccleſia amittit conſecrationem, *Can. de fabrica de conſecr. diſt. 1. cap. propoſuiſti, & cap. ligneis de conſecr. Eccleſ.* ac proindè amittit omnia ſua jura.

Aut hoc prætendit ratione novæ Eccleſiæ à Patrono conſtructa, & ceſſat pariter prætenſio, cum ſit regularis, ac omninò exempta ab Epiſcopi viſitatione, ut ſæpius declaravit Sac. Congreg. Conc. & nos alibi diximus, cum de Regularibus.

Eccleſiam autem eſſe regularem, poterit cognoſci ex eo, quod ei Regulares inſerviunt, ut pluries declaravit eadem Sac. Congr. teſte Fagnano *in cap. grave num. 18. de Offic. Ordin.* & ex aliis ſignis, ut ſæpè alibi dictum eſt.

Quandò Viſitator poſſit allegari ſuſpectus? Quæ pœna in allegantem ſuſpectum Viſitatorem &c.? Vide de Regular. Tom. 10. Conſult. 53.

De viſitatione cumulativa, & privativa Monaſteriorum Monialium, ut in caſu poſito. Vide de Monial. Tom. 10. Conſult. 54.

Quas Eccleſias Epiſcopus, uti proximior vigore Sac. Concilii Trid. viſitare poſſit? Tom. 10. Conſult. 90.

DEcretum Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 9. de reform.* ex quo viciniores Epiſcopi poſſunt viſitare Eccleſias Nullius, non habet locum in Eccleſiis regularibus: quia eſt reſtrictum ad Eccleſias ſæculares. Ideoque ad Eccleſias regulares non eſt extendendum, *l. ſi cum dotem ff. ſolut. Matrim. l. ſi tà quis §. 1. ff. de legat. 2.*

Deindè: quia decretum Conc. tribuit Epiſcopis facultatem viſitandi illas Eccleſias, quæ Summo Pontifici immediatè ſubjiciuntur, non autem illas, quæ habent proprium Ordinarium, qui in eas juriſdictionem exercet. Quo in caſu Epiſcopus vicinior, neque jure Ordinario, neque Delegato viſitabit, ſed ipſe Prælatus, cui Eccleſiæ ſunt immediatè ſubjectæ, ut ſæpè dictum eſt ſupra hoc eodem tract. & alibi.

De viſitatione Monaſteriorum, eorum etiam, quæ in Commendam reperiuntur. Tom. 10. Conſult. 101.

Vide de Regul. Tom. 1. Conſult. 253. & de Equitib. Tom. 1. Conſult. 305. ac Tom. 9. Conſult. 148. & 154.

Et quoad Commendam, vide hoc eod. tract. Tomo 7. Conſult. 65. & alibi, ubi ſatis dictum eſt.

Quid de juriſdictione Epiſcopi viſitandi ſuos Subditos? Vide de Epiſcop. Tom. 10. Conſult. 116. Sum. num. 2.

An jus viſitandi Diœceſim competat Capitulo, Sede Epiſcopali vacante? Tom. 10. Conſultat. 123.

Vide ſupra hoc eod. tract. Tom. 9. Conſult. 146. & alibi, ubi ſatis.

De facultate conceſſa Epiſcopis, aliiſque majoribus Prælatis viſitandi Eccleſias quaſcumque, quibuſcumque non obſtantibus. Tom. 10. Conſult. 152.

Vide quæ pluries dicta ſunt ſupra hoc tract. ac de Epiſcopis, quæ ſufficiunt ad Compendium.

Beneficia Eccleſiaſtica Curata perpetuò unita, quomodò viſitanda &c.? Vide de Beneficiis Tom. 10. Conſult. 157. Sum. num. 3. Item de Viſitatione Tom. 1. Conſult. 153. & 315. ac de Regularibus Tom. 4. Conſult. 155.

DE VISITATORE APOSTOLICO. Vide ſupra de Viſitatione Tom. 9. Conſult. 146. num. 8. ac Tom. 6. Conſult. 21.

DE USURIS.

1. *An, & quo pacto Judæis à Sum. Pontifice, aliiſque Principibus publicè fœnerandi poteſtas ex cauſa concedatur?*
2. *An Pontifex Sum. Judæis Chriſtianorum Religionem ſuſcipientibus, poſſit uſuras condonare, ac univerſim ſtatuere, quod reſtituant partem tantummodò ex uſuris?* Tom. 4. Conſult. 75.

AD 1. Negativè. Etenim omnes in hoc conſentiunt, nullis, neque Imperatoris, neque Regum, neque Pontificum, neque Rerum publicarum, neque Summi denique Pontificis Conſtitutionibus, ut qui melius ſentiunt Jo: Baptiſta Severin. *in leg. 1. num. 45. C. de Sum. Trin.* quem ſequitur Pariſ. *conſ. 68. num. 84. & ſeqq.* Butr. *in cap. ſuper eo not. 1. de uſur. in 6.* ac alii prodiderunt, uſuras poſſe permitti etiam Judæis non magis certè, ut Bald. *in auth. ad hæc num. 2. C. de uſur.* eleganter, ac piè ſcribit, quam legem Domini contrario Servi ſui placito tolli, & abrogari. Imperatorem autem, Reges, Principes, eoſque, qui Rebus publicis præſunt, omnes Dei Servos eſſe habetur in *cap. nos de decim. & in leg. 1. §. 1. Cod. de offic. Præf. Prætor. Aphr.* Ipſum verò Summ. Pontificem, nè quis ejus poteſtati detractum dicat, ſe ex profeſſo Servum Servorum Dei appellare conſtat in prœmio Decretalium. Quicquid denique contra jus divinum fit, peccatum eſſe idem Bald. *d. Auth. ad hæc ver. 2.* ait. Secundum quæ leges omnes, quibus uſuræ ſunt permiſſæ, non eſſe jure Divi-

Digitized by Google

Divino correctas, ut dicebat Accurſ. *in d. auth. ad hac*; ſed nuoquam *eo loco*, & rectè; Divina enim lex, ut ejus auctor Deus ſemper firma, atque immutabilis permanet §. *ſed naturalia inſtit. de jur. natur.* & ut Bald. *in rubr. ſub princ. C. de uſur. & in d. auth. ad hac num. 2.* ait in omni foro vincit. Igitur lege Divina ſalva, humanæ conſtitutiones contrariè conſtituere non potuerunt, ullamque juris unquam authoritatem habere. Ac proindè permiſſio illa, veluti à non habente poteſtatem adverſus jus Divinum, naturale, & Pontificium, invalida, & nullius reputatur effectus, ut notant Bartol. Jaſ. & alii *in d. leg. 1. C. de Sum. Trin.* Quod ſi olim de jure Digeſtorum, & etiam Codicis dabatur actio ex ſtipulatu pro uſuris, ut *in leg. eos C. de uſur.* hodie dari non poteſt, etiam Imperatoris intentione quia turpem cauſam ſtipulatio continet, ut *in cap. debitores de jur. jur. & in leg. generaliter de verb. oblig.* Fortun. Garz. *de ult. fin. jur. can. & civil. illat. 5. col. 24. in fine.*

Quibus convenienter Paul. de Caſtr. *conſ. 397. lib. 2.* qui uſurarum cauſam cum primis defendit, negat lege civili, aut ulla publica, aut privata conventione fieri licitas uſuras poſſe, ut quæ tam divina, quam humana lege prohibeantur *in aut. leg. 1. C. de Summ. Trin. & in auth. ad hac C. de uſur.* Et idcircò uſurarum nomine neminem naturaliter, aut civiliter obligari. *leg. ſi non ſortem ff. de condit. indeb.* ſcribit, ſed nec dari earum perſequendarum gratia actionem, idem inquit. Quod ità accipiendum ait, ut non modò cum Chriſtianis fœnerandi poteſtas facta proponatur, ſed & cum Judæis.

Extat etiam Clem. V. Conſtit. *in Clem. de uſuris*, præſenti quæſtioni valdè ſerviens, qua leges de uſuris exigendis, aut non repetendis latè damnantur, iis, qui illas tuliſſent, dictaſſent, ſcripſiſſentve cenſura Eccleſiaſtica ſeveriſſimè coercitis. Jus ſit hoc amplius quicquid ea de re in tabulas eſſet relatum, id quoad ejus facere quiſque poſſet, indè intrà trimeſtre debere qui non deleſſet, cum potuiſſet, huic illam comminatur pœnam Conſtitutio *dict. Clem. un.* qui tales leges tuliſſent, dictaſſent, ſcripſiſſentve, ſuſtinent, in eadem eſſe cauſa eos eadem voluit Conſtitutio, qui legibus illis uterentur.

Undè Edictum publicavit Cardinalis Antonius Barberinus S. R. E. Camerarius his verbis: *La Santità di Noſtro Signore Papa Clemente X. tatenta con la ſua paterna carità, e providenza al beneficio, e al ſollievo del publico, e de' privati dello Stato Eccleſiaſtico penſa particolarmente à ſollevarli dalle gravi uſure, che patiſcono per li danari, che preſtano gl' Ebrei, deſiderando la Santità Sua trovar modo di toglier totalmente dette uſure, benche tolerate ſin'ora per urgentiſſime cauſe, e di praticare queſta proibitione con tali provedimenti, che non naſcano ſconcerti, e che i Chriſtiani poveri nelle loro neceſſità trovino per altra via pronto, e facile quell'ajuto, che ora cercano col prender danari dagl' Ebrei. Ma perche non ſi è potuto ſin'ora eſaminar perfettamente, e determinare i mezzi di provedere à ciò ſtabilmente, o Sua Beatitudine col ſuo ſommo zelo non hà voluto differire più oltre il cominciare a dar qualche rimedio à queſto male. Però doppo l'haver fatto fare diligente ſcandaglio di ciò, che poſſa importare il lucro ceſſante, che per lo più ſentono gl' Ebrei ne' capitoli, che per preſtargli laſciano d'impiegare in altri traffichi, hà ordinato, che ſi publichi il preſente Editto, che doverà oſſervarſi in fino à nuovo ordine in contrario.*

Per tanto Noi per comandamento eſpreſſo datoci a bocca da Noſtro Signore, e anche con Chirografo à Noi diretto a' 23. del corrente Meſe, e in vigore del noſtro officio, comandiamo, che niuno Ebreo nella Città di Roma, e in tutto lo Stato Eccleſiaſtico ardiſca di far contratti, ò di eſiggere per li danari, che in qualſivoglia modo preſterà à ragione d'intereſſe maggiore di 12. per cento, o all'iſteſſa ragione intendiamo, che dal giorno della publicatione del preſente Editto rimangano ridotti gl' intereſſi de' contratti già fatti di prima, ancorche in eſſi ſi fuſſe eſpreſſamente promeſſo intereſſe maggiore, anche con giuramento, e con obligo in forma della R. C. A.

E perche non s'intende d'approvare poſitivamente tali intereſſi, anche ridotti, come ſi è ordinato di ſopra, mà di laſciarli per ora con ſemplice toleranza, ſi dichiara, che per conſeguirli non ſi darà attione in giudicio in vigore de' contratti, che ſi faranno per l'avvenire, mà ſolo gl' Ebrei potranno agitare per la ſorte principale.

Non potranno gl' Ebrei, etiamdio per qualſivoglia picciola ſomma nel calcolare gl' intereſſi prender 15. giorni per un Meſe intiero, nè minor numero de' 15. giorni per un mezzo Meſe, e ciò s'intenda etiamdio nel primo, & ultimo Meſe del contratto, mà ſi dovrà haver riguardo ſolo al tempo preciſo, che ſarà corſo dal giorno, che ſi farà fatto il mutuo fino à quello della reſtitutione.

Si dichiara in oltre, che quando nelle ſcritture publiche, ò private ſi dirà, che il danaro ſi dà in forma depoſiti gratis, per amore, o per mutuo gratis, ò con altra parola equivalente, non potranno gl' Ebrei pretender, che corra alcun'intereſſe.

Quanto a' pegni di coſe rubbate, ancor che fuſſero preſi ignorantemente dagl' Ebrei, vogliamo, che per la reſtitutione di eſſi al vero padrone ſi oſſervi la diſpoſitione della legge commune, à termine della quale riduciamo qualſivoglia Capitolo à favor degl' Ebrei ſopra queſto punto.

Gl' Ebrei, che contraverranno à qualſivoglia delle coſe ordinate nel preſente Editto, incorreranno nella pena del duplo di quella portion d'intereſſi, che havranno patuito, ò ricevuto contra gl'ordini ſopradetti, oltre la reſtitutione da farſi alla parte intereſſata, la qual pena s'applicarà per un terzo all'accuſatore, e pel reſtante alla Camera Apoſtolica.

Vogliamo, che il preſente Editto ſi oſſervi inviolabilmente, non oſtante qualſivoglia Capitolo, Editto, Conſtitutione, ò moto proprio, ò altro in contrario, a' quali Sua Santità nel ſuo Chirografo hà eſpreſſamente derogato, ancorche richiedeſſero ſpecial mentione, e'l preſente Editto affiſſo in Roma ne' ſoliti luoghi obligarà ciaſcun' Ebreo in Roma doppo otto giorni, e doppo 15. per tutto lo Stato Eccleſiaſtico, etiamdio in quanto alle pene, come ſe foſſe perſonalmente à ciaſcheduno intimato. Dato in Camera Apoſtolica a dì 24. Decembre 1670.

Ad 2. Affirmativè, ſequiturque ex dictis in priori quæſtione: Nam poteſt Pontifex crimen uſurarum, quod eſſet tantum toleratum, condonare Judæis, ſuſcipientibus Chriſtianorum Religionem, ac plenè in integrum reſtituere, ac facere perfectionem, quod juſtum eſt ratione lucri ceſſantis, aut damni emergentis, atque adeò, quod Judæi Chriſti facta capeſcentes poſſint retinere totum id, quod ex hoc capitulo eis obvenire potuiſſet. Eſtque juſtum, tum favore fidei, qui maximus eſſe debet, *cap. fin. de conver. infid. & cap. ſignificaſti de homic.* Tum quia, cum Judæorum pecunia ſit expoſita negociationi, habeantque ipſi ſemper in promptu occaſiones pecuniam exercendi, & lucrandi, interveniunt requiſita, ut locus ſit lucro ceſſanti, juxtà doctrinam Caſtrenſis ſuperius relatam.

Quod autem Pontifex poſſit concedere gratiam reſtitutionis in integrum, fingendo ex æquitate non factum, quod eſt factum, conſtat ex *Clem. un. de Immun. Eccleſ.* ac docent Bald. *in leg. non dubium C. de legib.* Bart. ibi, & communiter DD.

Neque ex hoc fit injuria iis, quibus uſuræ eſſent reſtituendæ: Nam ex juſta, & legitima cauſa non ſunt reſtituendæ in totum: quia gratia Pontificis intervenit ſuper radice, undè eſſent reſtituendæ, quam cum immutet, operatur, ut non amplius inferat neceſſitatem reſtituendi omnes uſuras, ſed partem illarum tantum.

De erectione Montis Pietatis, an ſit uſuraria &c.? Vide de Monte Pietatis Tom. 4. Conſult. 153.

1. *An aſſertiones iſtæ poſſint licitè ſuſtineri, nimirum, quod liceat mutuanti, etiam pignoribus aſſicurato de credito, aliquid ultrà ſortem exigere, dummodò non repeteret ſortem uſque ad certum tempus?*
2. *Item, quod poſſit vendi res carius, quam valet ob dilationem temporis datam ad ſolvendum pretium credito, ſive, ut dicitur à credenza, ut in exorbitanti ſumma, nempè ultrà dimidium juſti pretii, & cum ſpeciali obligatione rei venditæ, ſine translatione dominii, uſque ad integram ſatisfactionem.*
3. *Et quod poſſit fundari cenſus annuus ſuper bonis ſtabilibus, & fructiferis, ad rationem decem pro centenario, & habere ultrà hanc aſſicurationem, pignus rerum mobilium ejuſdem valoris capitalis?* Tom. 8. Conſult. 88.

AD 1. Negativè Leſs. *de juſt. & jur. lib. 2. cap. 20. dub. 14. num. 127.* aſſerens, non eſſe concedendam hujuſmodi aſſertionem, ſi ex carentia pecuniæ nullum lucrum ceſſat, nullum periculum impendet, nullum incommodum metuitur. Primò quia ſententia hæc videtur nova, nec apud Auctores repetitur, ac proindè in re morali tanti momenti non facilè admittenda. Deindè quia carentia pecuniæ, & obli-

gatio

gatio non repetendi ante aliquod tempus eſt quid intrinſecum ratione mutui, alioquin mutuum non differret à precario; Undè ſi mutuum debet gratis fieri, nihil, pro hac carentia, vel obligatione petendum eſt.

Quinimmò Molina *de juſt. & jur. diſc.* 308. ait, opinionem hanc, non ſolum eſſe novam, & inauditam, ſed etiam periculoſam ſatis, & quæ viam aperit uſuris &c. Quod tamen Scripturæ, Concilia definitiones Pontificum, & communis Doctorum ſententia damnat. Eſt igitur ejuſmodi aſſertio periculoſa valdè in fide, ut proindè relata fuerit inter damnatas à Sancto Officio Inquiſit. ſub Alexand. VII. atque adeò cogendus eſt, qui illam aſſerit, ad ſe retractandum, & quoad reſtitutionem ad conſulendum ſuæ conſcientiæ.

Secunda aſſertio eſt deciſa ab Urbano III. *in cap. conſuluit de uſur.* Quare DD. communiter apud Leſs. *in d. lib.* 2. *cap.* 21. *dub.* 6. docent, quod ſuprà pretium rigoroſum, quo res poterat vendi pecunia numerata, non licet eam vendere ob ſolam dilationem ſolutionis: Quia dilatio ſolutionis eſt implicitum quoddam mutuum. Dum enim creditor differt ſolutionem, perindè facit, ac ſi acceptam à debitore pecuniam eidem mutuet. Atqui pro mutuo nihil licet accipere ultrà ſortem. Ergò nec pro dilatione ſolutionis ultrà juſtum pretium.

Tertia quoad juſtum pretium cenſuum ſpectanda eſt conſuetudo locorum; Undè in Regno utriuſque Siciliæ conceſſum eſt primum à Nicolao V. deindè à Gregor. XIII. ut cenſus non excedat decimam partem ſortis, ſeu pretii. Calixtus quoque III. Martinus V. idem approbarunt in cenſibus realibus pro Polonia, & Germania, quando pro varia temporum conditione talis eſt conſuetudo, vel æſtimatio, ut patet ex illorum Extravagante: Et quoad pignus, licet iidem Calixtus, & Martinus inter alias conditiones cenſus poſuerint, ut certa res immobilis, & fructifera ſolum maneat obligata ſolutioni cenſus, non autem perſona venditoris, aut alia ejus bona; quia tamen Pontifices non dicunt, has eſſe neceſſarias, ideò non poteſt hinc ad propoſitam dubitationem reſponderi, ac proindè obſervat Molina *diſp.* 387. *num.* 8. etiam hodie in locis, in quibus Bulla Pii V. eſt recepta, conſtituto cenſu reali in aliquo prædio, aut prædiis determinatis, poſſe adhiberi hypothecam aliorum bonorum, ad hunc ſaltem effectum, quod ſcilicet ſi prædium, in quo cenſus eſt collocatus, evincatur, vel dum eſt in poteſtate venditoris cenſus, vel poſtquam tranſierit ad alium poſſeſſorem venditor ſolvat intereſſe, hoc eſt, valorem cenſus, & intereſſe lucri ceſſantis, & damna ſequuta, ut per Navar. *in com. cap.* 14. *quæſt.* 3. *num.* 77. Quo ſtante reſolvendum cenſeo, quod loco talis hypothecæ accipi poteſt fidejuſſio, atque adeò pignus; ſiquidem fidejuſſores, & pignora æquiparantur *l.* 4. *§ quid eſt idoneè ff. de fidejuſſ. lib.* 11. *l. promiſſor ff. de conſt. pec.*

An adſit labes uſuræ ex perceptione fructuum cujuſdam Legati, ut in caſu poſito? Vide de Legat. Piis Tomo 10. Conſult. 46. Sum. num. 2.

DE XENODOCHIIS. Vide de Hoſpitalibus.

DE ZINGARIS. Vide de Cingaris.

F I N I S.